Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

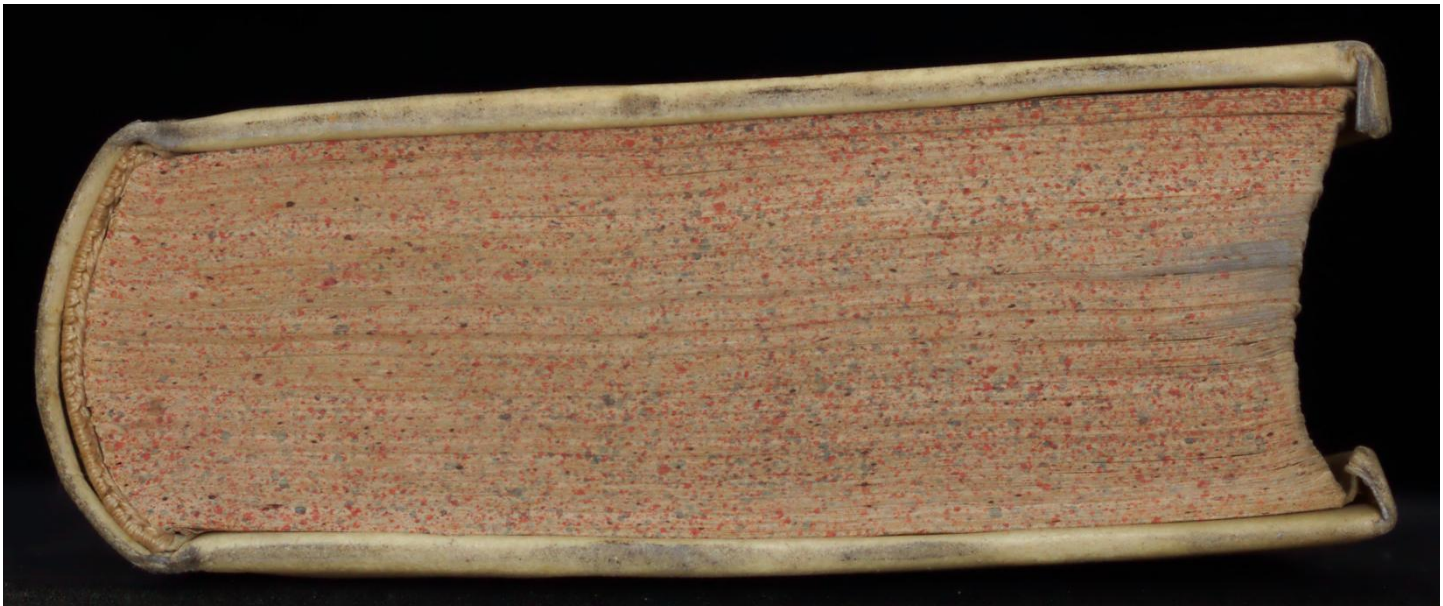

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

S.19

A.4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Jap 30.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cel. Gesnerus putat in Praefat. ad Quintiliani Instit. orator. p. 10. Huius poëtae pleraque sub Hadriano demum scripta, quicquid Scholiastae dicant.

De aetate Iuuenalis Ryck. ad Tacit. Annal. IIII. 36. 3. p. m. 93.

De If. Grangaei Commentario in Iuuenal. v. Barth. ad Stat. Thebaid. XI. 59. p. 1301. Broukh. ad Propert. II, 7. 91. cui audit admodum impar Poetae suo interpres.

de Bernardi Autumni Nitiobrigis Commentationibus v. Barth. ad Stat. Silv. II. 1. 131. p. 184. et II. 3. 20. p. 227.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Kw 392 E14

D. JUNII JUVENALIS & AULI PERSII FLACCI SATYRÆ

Cum

VETERIS SCHOLIASTÆ

&

VARIORUM

COMMENTARIIS.

Editio nova.

Qua quid præſtitum ſit, præfatio ad Lectorem docebit.

AMSTELÆDAMI

Apud HENRICUM WETSTENIUM.

cIↃ IↃc LXXXIV.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

PER-ILLUSTRI
VIRO
CONRADO BEUNINGIO
URBIS
AMSTELÆDAMENSIS
CONSULI

HENRICUS WETSTENIUS
S.

IUVENALEM, Satyricorum Romanorum facile principem oculis Tuis ſiſto,

ſiſto, CONSUL INTEGERRIME, ſplendido Tuo nomine in ipſo frontiſpicio ſuperbientem. Nimirum ut aculeatus Poetæ candor oblectamento ſit quandoque Viro, qui ceteroquin ſaluti Patriæ omne ſtudium otiumque impendit. Felices nos! quibus Tui uſura contigit, qui elegantiorum literarum amore, ingenii ſuavitate, candore animi, pietatis laude, omnique virtutum genere ornatiſſimus es; quinto præterea Conſulatu, legatione alia atque alia ad maximos Europæ Reges illuſtris; ut nempe in tanto dignitatis gradu conſtitutus, conſpicuas magis redderes præclaras illas divini ingenii Tui dotes. Quantas laborum moles non exantlaſti? quantas pro

Patria curas non ſuſcepiſti? neque perfunctorie nec fucato animo, ſed ſincera plane mente ac heroico niſu, ſpretis propriis commodis, ut Patriæ bene eſſet, unice conſuluiſti. In propatulo ſunt quæ loquor, nec ulla caligine tecta. Macte iſta Tua virtute, VIR undique MAGNE, Patriæque bonus civis, Urbi Conſul egregius eſſe perge. Ego quantum in me erit, virtutes Tuas immortales mirari nunquam deſinam, neque ſub illuſtri præſidio Tuo, ut boni civis officium impleam, partibus meis deero; prolixam denique illam Tuam qua me nuper in Anglia cumulare voluiſti humanitatem & benevolentiam, mereri aliquando ut poſ-

 ſim,

ſim, omni virium contentione elaborabo. Vale decus Patriæ, civiumque Tuorum ocelle, & præcipuo Reipublicæ Batavæ, Urbiſque noſtræ ornamento diutiſſime vive. Dabam Amſtelædami Kalendis Januariis cIↄ Iↄc Lxxxiv.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

TYPOGRAPHUS LECTORI S.

IN recudendo hoc *Juvenale editionem Schrevelianam ſecutus ſum; ea tamen ratione, ut tautologiæ, quarum non paucæ extabant, eliminarentur, ac earum loco obſervationes plurimæ, eæque præſtantiores ex* Grangæo *& aliis ſuccederent. Paucas quaſdam alias* Cl. Grævius *adjecit. Illas etiam quas nuper admodum* Oct. Ferrarius *in Electis ſuis vulgaverat, ſuo loco inſerui.* Indicem omnium verborum, *longe accuratiorem eo, qui editioni Britannici acceſſerat, ſubjeci: Perſio planè novum adjunxi. His omnibus doctiſſimam Nic.* Rigaltii *de* Satyra Juvenalis diſſertationem *præfigi curavi, quam* Variantes lectiones *ex Juvenali MS. qui in Bibliotheca Baſilienſi aſſervatur, excipiunt. Habes hic, benevole Lector, rationem editionis noſtræ. Nunc quæ de ſua prædicet* C. Schrevelius, *accipe.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

BENIGNO
LECTORI
S. P. D.
CORN. SCHREVELIUS.

QUum hunc Auctorem publici juris facere decreviſſem, aliquot viris nomine ac fama celeberrimis, mentem conſiliumque meum aperui, & obnixe petii, ut ſi quid in hunc Auctorem obſervaſſent, communicare mihi dignarentur, honorificam eorum mentionem pollicitus, quo Auctor hic, Reip. literariæ bono, auctior terſiorque lucem aſpicere poſſet. Plurimi hoc meum conſilium approbarunt & currenti, ut ita dicam, calcar addiderunt, promiſſiſque lactarunt, nihil non polliciti. Interim tum, ut & antehac, comperi, veriſſimum eſſe quod vulgo fertur:

Promiſſis poſſet quilibet eſſe dives.

Nihilominus quod inceperam, gnaviter abſolvere perrexi, & notas variorum Auctorum, quas in meum uſum collegeram, in ordinem digeſſi, & ad incudem revocavi, collatis inter ſe diverſorum notis, ſelectiores ſelegi, & præcipue quæ ad mentem Auctoris rectè percipiendam & illuſtrandam maximè conducerent. Jam vero quod ad textum Auctoris attinet, correctiſſimum & nitidiſſimum, ſi unquam ante, tibi trado: Varias etenim

enim accuratiſſimaſque editiones, collatis inter ſe exemplaribus, inſpexi, examinavi, & ex illis præcipuas judicavi, Rob. Stephani & Pithœi editiones, quas etiam præ cæteris, tanquam correctiſſimas elegi. Et quod ſilentio non involvendum, uſus etiam ſum duobus exemplaribus MSS. *quæ Vir nobiliſſ. ac incomparabilis* CL. SALMASIUS *mihi ſuppeditavit, cui uni fere & ſoli debeo, ſi quid nominis ac famæ hæc noſtra editio merebitur: quique inſuper veterem Interpretem propria ſua manu, multis in locis caſtigatum, emendatumque ſumma cum humanitate ultro mihi obtulit; & ad quem ſæpiſſime tanquam ad Oraculum confugi, ſi quæ loca eſſent, vel ab Interpretibus intacta, vel intricatiora, candide tum ibi mentem ſuam aperuit, nihilque quod propoſueram celavit, ſed ſemper voti compotem dimiſit. Cujus beneficii ergo me plurimum illi debere fateor, maloque illud Timantis velo tegere, & intimis conſcientiæ fibris occultare, quam ſpecioſis verborum pigmentis adumbrare. Cl. Doctiſſ. Gudius mihi etiam duo Mſſ. exemplaria commodavit, quæ cum hac noſtra Editione contuli, & ſi quid notatu dignum, in textum intuli. Veterem ergo Scholiaſten etiam integrum, & plurimis in locis ita ut diximus emendatum, trado. Inter commentatores omnes quibus uſi ſumus* LUBINUS *præ cæteris mihi placuit, & ne quid illius laudibus detrectem, mihique arrogem, ubique fere & citavimus & adduximus, ita ut & illum integrum etiam, ſed contractum quaſi, exhibeam: ut &* FARNABII *notas etiam integras damus: Interim ſi quæ loca inciderent, quæ & plurima ſunt, ubi non ſatis clare mentem Auctoris aſſequuti*

illi

illi ſunt, alios ſuggeſſimus, adduximuſque, qui vicem eorum ſupplerent; inter quos præcipue BRITANNICUS, GRANGÆUS, TURNEBUS, SALMASIUS, *aliique complures, præſertim hac quarta Editione; quorum Catalogum poſt præfationem adjunximus. Perſium etiam illuſtratum, præcipue notis* CASAUBONI & LUBINI *huic noſtræ editioni addidimus, mole quidem perexiguum ſed pondere maximum, & qui revera plus in receſſu habet, quam in fronte pollicetur. Qui quamvis, ut abſtruſam ſuam eruditionem oſtentaret, dedita opera ac de induſtria, multis obſcuritatibus librum hunc ſuum involverit, tamen, ut ſpero, iam omnibus planus ac perſpicuus erit. His accedunt duo Indices, tum rerum & verborum locupletiſſimus, tum & Auctorum in notis citatorum. Quibus ergo, Benigne Lector, fruere, & noſtro labori, conatibuſque noſtris, pro animi tui candore, fave, ut ad majora poſthac audenda atque ſuſcipienda, hujus noſtræ erga te voluntatis comprobatione incitemur.*
Vale.

NIC.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

NIC. RIGALTII

DE SATIRA JUVENALIS.

Ad Illuſtriſſimum

JAC. AUG. THUANUM.

HORATII Perſiique ſatiras Iſaacius Caſaubonus & Daniel Heinſius certatim laudibus extulere, ac Perſium ille ſuum tantopere adornavit, ut nihil Horatio, nihil Juvenali præter indignationem reliquiſſe videatur; hic vero Horatium curioſe conſiderando tam admirabilem eſſe docuit, ut pleriſque jam in Perſio nimia Stoici ſupercilii moroſitas jure diſpliceat. Juvenalis ingenium ambo quidem certe laudaverunt, ſic tamen ut in eo ſæpe acerbiorem increpandi libidinem, ſæpe etiam rhetoricæ arrogantiæ quaſi laſciviam, ac denique declamationem potius quam ſatiram eſſe pronunciaverint. Quod judicium, præſtantiſſime Thuane, cum ſit virorum, multiplici doctrina, ſicut optime noſti, excellentium, magnæ ſemper auctoritatis apud omnes fore non dubito. neque fas eſſe crederem de Juvenalis ſatira ſententiam ab eorum opinione vel minimum diſcedentem aperire, niſi me id cum eorumdem pace ac venia facturum intelligerem, diſceptatione

mo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

more majorum, honeſto ſcilicet ac verecundo, non canino iſto, qui tam multos hodie rabidos agit, inſtituta: præſertimque apud te, quem illi ipſi litteratæ ſapientiæ proceres ſummum ſibi ſuæ cauſſæ judicem dari ambitioſiſſime poſtulaſſent. Itaque hoc primum ex Quintiliani doctrina veriſſimum eſſe pertendo, Satiram totam eſſe Romanam, ejuſque originem ab Satyrica Græcorum poëſi nullatenus repetendam. Id autem vel maxime probari mihi videtur, quod nomen ipſum Satiræ ſive Saturæ ſit pura puta Latina vox à vetuſtiſſimis auctoribus pro farcimine primitus uſurpata; unde & multorum ac diverſorum capitum leges, & complures diverſi generis hiſtorias appellavere ſatiras: ſed ante hæc omnia ab eadem farciminis ſignificatione jocularia primum delectandæ plebi Romanæ, mox dicteria quædam carpendis ac deſcribendis moribus compoſita Satiras vocitabant, eaſque, ut ait Livius, impletas modis deſcripto ad tibicinem cantu motuque congruenti peragebant. Et hæc jocandi forma nullo certi alicujus argumenti fine continebatur; ſed erat varia morum farragine conferta & quaſi ſatura: cujuſmodi ſcriptiunculas apud nos etiamnum variis opprobriis inferciunt vernaculi artifices, quos vulgo fartores nuncupamus. Paulatim vero excitatis ingeniis vaga & proterva ſatirarum dicacitas ad fabularum argumenta transferri cepit, quarum auctorem Livius Andronicum ſibi cognominem laudat, eumque ab ſatiris ait auſum eſſe primum argumento fabulam ſerere: unde manifeſtiſſimum fit, ſcripta ſua veteres, quibus non erat propoſitum alicujus argumenti tractatione ſuſcepta diſſerere, ſed potius varia carptim notare ac reprehendere, ab ea congerie & ſaturitate inſcripſiſſe ſatiras. Qui deinceps titulus ab iis fere qui pravos ſeculi ſui mores deſcripſerunt eſt frequentatus, ut quod hominum ſcelera à poëtis velut invitis inter indignationes & ſuſpiria expreſſerant, non peculiari, ſed communi & fortuita appellatione cenſeretur; eſſetque

quod

quod ait Ælius Donatus, ſine ullo proprii nominis titulo carmen. Ceterum etſi jure Satiram ſibi totam Romani arrogent, non tamen inficior aliquid eſſe inter Græcorum Satyros & Romanorum ſatiras commune; nam ut Poëtæ Græci Satyros primum induxere qui dithyrambos & phallica tripudiando canerent, poſteáque minutis fabellis & ridiculis canticis Satyrica petulantia fuſis tragœdia tandem habitu vultuque graviore culta prodit; ſic etiam Romanæ ſcenæ artifices primum Tuſcos ludiones imitati, verſus inconditos Feſcenninis ſimiles fudere; mox ad pleniores ſatiras, & poſt annos aliquot ab ſatiris ad fabularum argumenta, ſicut ex Livio notavimus, proceſſere: quin & Latinæ ſatiræ cum Satyrica Græcorum in eo convenire videtur, quod utrique ridiculum ineſt. Sed Græci quidem Satyros dixere ab Satyris agreſtibus, quos petulantes & protervos plerique crediderunt: Latini vero ab ſaturitate & copia congeſtiſque ſalibus & jocis Saturam appellavere. Denique ut præcipua Satyrorum gratia conſtabat imitatione, ſic & Satirarum, de quibus nunc agimus, dos maxima in deſcriptione conſiſtit; atque idem omnino eſt Horatio deſcribere, quod Ariſtoteli μιμεῖσθαι· nempe mores alicujus figurate notare, ac repræſentando ſic deformare & illuſtrare, ut pæne oculis ſubjiciantur. Porro cum univerſi homines à natura ſint ad imitandum aptiſſimi; ut ridere, jocari, ludere, æque naturale eſt Græcis ac Barbaris: ſic etiam eadem natura ſuadente, miſtis jocis dicteriisve pravos hominum mores imitari aut deſcribere, æque pronum fuit Latinis, atque Græcis. Sed Græcis quidem Satyrica protervia; Latinis vero per ſatiram, ἐκ τῶν αὐτοσχεδιασμάτων. rurſus & Latinos quoque Satyrica petulantia, & Græcos per ſatiram luſiſſe quis dixerit, quando protervia illa ſive petulans dicacitas, quæ Satyrica nuncupatur, æque naturalis Romano fuerit, atque ſatura ſive miſcella jocorum congeries Græco. Imo ſi curioſius inſpiciamus, ſatira fuit Homeri Margites, ex quo formatam

tam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

tam eſſe comœdiam Ariſtoteles innuit, quemadmodum ex Iliade & Odyſſea tragœdiam: & fortean præſtantiſſimus poeta opere illo ſub perſona Margitis quoſdam ſeculi ſui fatuos & moriones deſcripſerat: certe varia metrorum genera miſcuerat, ſicut & Chæremon, cujus inſcribitur Centaurus πολύμετρος καὶ μικτὴ ῥαψῳδία. Ac vetuſtiſſimas quidem Latinorum ſatiras non ſola rerum, ſed etiam metrorum varietate permiſtas fuiſſe auctor eſt Fabius; eamque diverſitatem, quo ſaturior fieret ſatura, ab Terentio Varrone proſa verſibus intexta variegatam: neque vero defuiſſe Varroni, diſcipulos indicant Petronii reliquiæ & ſalebroſa Martiani Capellæ ἐγκυκλοπαιδεία. nam uterque haud dubie Varronis exemplo ſatiram condere voluit, non Menippeam quidem, ſed ſimpliciter Varronianam: quippe nonnullas Varro, quas ſalis mordacitate, vel aceti nequitio paullo liberalius conſperſerat, Menippeas inſcripſit; eoque titulo ſcriptorum aſperitatem acerbitatemque, non Satiræ, ſed cynico Menippei ſtili nomine ſignificari declaravit: ut hoc tandem ſit ſtatuendum ſemel, Satiram non magis eſſe proprium alicujus ſcripti nomen, quam ſunt illa, πανδέκται, ἰωνιὰ, κέρας Ἀμαλθείας, & ſimilia Græcorum lautitiarum vocabula, Pliniana ad Veſpaſianum Cæſarem præfatione deriſa: itemque illa, στέφανος, στρωματεῦς, κεστὸς, unde libris ſuis titulos confecere Meleager Gadarenus, & Philippus Theſſalonicenſis, & Clemens Alexandrinus, & Sextus Aphricanus: quamquam de Aphricani Ceſtis aliter ſentire quis poſſit, proprieque inſcriptos fuiſſe κεστὸς, quod magica quædam amuleta, ſive remedia continerent. Alterum porro fuit Satiræ genus, non carminis, ſed rerum multiplicitate confertum: nimirum ſententiis, jocis, opprobriis, indignationibus, querelis; quibus inepta vota, turpes voluptates, inſidiæ, doli, hominum mores graviores tanquam in tabula deſcribuntur: etenim adverſus hæc Horatiani ſtili naſus acuitur, & grande Perſii ſophos inſurgit,

git, & vehementiſſima Juvenalis noſtri Nemeſis accenditur. Ennius & Lucilius in primis erant nominandi, quandoquidem primi laudem in ſatira ſunt aſſequuti: ſed eorum hodie non ſuperſunt niſi fragmenta quædam & velut oſſa disjecta: quæ etſi rite ſane viri docti legerint, & in poſteritatis memoriam condiderint, tamen ita ſunt diutino ſitu carioſa, ut jam nihil niſi venerandæ antiquitatis nomen exhibeant. Quod ſi cui forte dolendum eſſe videatur, ut eſt ſane damnum haud leve, id omne ex tribus iſtis qui ad nos integri pervenerunt, abunde reparabitur; quorum adeo ſatiræ triplici dicendi charactere triplicem ethicæ philoſophiæ gradum feliciter expleverunt. Nam Horatius quidem humili ſermone ludens hoc agit, ut ſtultos ſaltem inſipientiæ pudeſcat. Perſius autem ſtili gravioris auſteritate honeſto pudori generoſæ mentis conſtantiam addit, viamque ipſam qua ad rigidam ſolidamque virtutem eatur ſerio monſtrat. Juvenalis denique hominum nequitiam impudentem horribili flagello, dolore & indignatione ſuccenſus, corripit & caſtigat. Sic igitur hi tres poetæ per ſatiram fuere philoſophi; neque ulla inter eorum ſatiras quærenda eſt differentia, niſi quam diverſus pro temporum varietate ſtilus impoſuit; quippe aliter affecta atque animata fuerunt Romanorum ingenia Auguſto de reddenda republica cogitante, aliter Nerone Urbis incendium ad Ilij conflagrantis imaginem habitu ſcenico è turri Mæcenatiana proſpectante, aliter etiam Domitiano ſtupris, cædibus, rapinis dominum ac deum ſe gerente. Itaque Auguſti principatu, rebus lætis, imperio ſtante, ſi quid abſurde aut indecore peccatum exciderat, carpere & ridere Horatio licuit; at Neronis Domitianique temporibus, etſi omnia peſſum irent, ne gemere quidem Perſio aut Juvenali fas erat. Quamobrem Juvenalis ſimul cum riſu excandeſcit & jugulat; quippe ani-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

animum cohibito riſu indignatio ſubit, deinde dolor; qui altius preſſus exardet in iram, & poetæ velut æſtuantibus præcordiis ſtilus igneſcit, quo mox armatus & vitia & homines ferro flammaque conſectatur: ſic plerumque tragicæ grandiloquentiæ cothurnum ſatiris ſuis inducit; in hoc à prioribus recedens, quod verſibus hexametris quaſi tragœdias per ſatiram ſcribat, intentatum Græcis & Romanis ingeniis opus, ſicut etiam ipſe de ſe fatetur extrema ſatira ſexta, cum ait,

Fingimus hæc altum ſatira ſumente cothurnum
Scilicet, & finem egreſſi legemque priorum
Grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu
Montibus ignotum Rutulis cœloque Latino.

Hinc illud inter Horatium & Juvenalem, non ſatiræ, ſed ſtili ratione diſcrimen; quovis enim ſtilo ſatira pungat, nihilominus eſt ſatira; niſi forte magis ſatiram eſſe quis velit, quæ rerum diverſarum copia majore ſtipata eſt atque conferta; quo ſenſu Juvenalis non ſolum Perſium, quod erat facile, ſed etiam Horatium ſuperavit; nam licet in ſingulis ſatiris quorumdam argumentorum ſpecies præ ſe ferat, tamen ea qualiacumque ſunt, ita tractat, ut multa præterea ſummo ſtudio perveſtiget, quæ ſe aliud agenti obtuliſſe videantur: ac ſi quando in aliquem ſævire proponit, adeo truculentus fertur, ut etiam obvios contrucidet; diceres telum torſiſſe, quo per latus unius plurimos obiter conficeret: ſi vero quid ridiculum apponit, tot inſertis ridiculis ſtruit & cumulat, ut quod erat præcipuum vix appareat, ſed potius exiſtat, quæ proprie ſatira nuncupatur. Jam illa acute arguteque dicta quam multa ingerit: quam multos etiam cum declamare videtur impetu rhetorico rapit & affligit: quam denique omnia illa quæ vulgo mortalium maxime placent, ſuſque deque habet: verum ſæpenumero fallit, & ſub haſta pura præpilata vibrat; quumque vehementiſſime urget, declamatorio colore

ſpar-

ſparſo ſic adumbrat, ut etiam calumniatores fugiat. Atque operis quidem principio indignatiuncula ob recitatorum nationem ea tempeſtate importunam effuſa, ait ſe quoque recitaſſe, ſimul exemplum recitationis ſubjungit, *---& nos*

Conſilium dedimus Sullæ privatus ut altum
Dormiret.

quod ſic fere accipitur, quaſi hoc tantum ſignificet, ſe adoleſcentem adhuc, dicis aut animi cauſſa, ſuaſoriam aliquam recitaſſe, qua Dictatori Sullæ tot civium Romanorum cædibus cruento ſuaſerat ut nihilominus ad ſecurum vitæ privatæ otium rediret; quod utique fecerat Sulla. Verum ſubeſt alius præterea ſenſus: nam hoc ſane ſtupendum ſecuritatis exemplum liberrimi ſpiritus poeta ſumpſit, quo turpem ignaviam Romanis exprobraret, qui tam fœdæ ſervitutis jugo capita ſummiſiſſent ſua, ut L. Sullæ, in quo tot Marios ſenſerant, impune fuerit de dictatura deſcendere, perque urbem privato ac felici ambulare: & abjectiſſimos Senatorum animos fuiſſe oſtenderet; quos idem Sulla ſeptem millibus civium Romanorum trucidatis tumultuantes una vocula compeſcuerat. Domitiani tempora, in quæ Juvenalis incidit, haudquaquam meliora Sullanis: imo ſive ſævitiam principis, ſive Romanorum ſocordiam ſpectes, deteriora fuiſſe aperte indicat ſatira quarta extrema:

Atque utinam his potius nugis tota illa dediſſet
Tempora ſævitiæ, claras quibus abſtulit Urbi
Illuſtreſque animas impune & vindice nullo.
Sed periit poſtquam cerdonibus eſſe timendus
Cœperat. hoc nocuit Lamiarum cæde madenti.

Ejuſdemque animi ſunt illa Corellii Rufi, qui cum graviſſimis pedum doloribus Domitiano adhuc graſſante ægrotaret, Plinii ſui præſentia paululum recreatus, Cur, inquit, me putas hos tantos dolores tamdiu ſuſtine-

 re?

re? ut ſcilicet iſti latroni, Domitianum innuebat, vel uno die ſuperſim. Nempe his vocibus erectis & liberis diram ſervitutem fortiſſimi viri exſecrabantur: & noſter quoties ſe dedit occaſio, hujuſmodi aculeis & ſtimulis ſatiras ſuas feliciſſime armavit: ſic tamen ut per duplicis ſenſus ambiguitatem, hebetiore acutior tegeretur, ipſe interea rem ageret. Tale quiddam, ni fallor, in hiſce verſibus latet, Satira quinta:

Cras bibet Albanis aliquid de montibus, aut de
Setinis, cujus patriam titulumque ſenectus
Delevit multa veteris fuligine teſtæ:
Quale coronati Thraſea Helvidiuſque bibebant
Brutorum & CaſſI natalibus.

Profecto enim quiſquis erit natus ingenuus & liber, intelliget duobus poſtremis verſibus ingens retinendæ libertatis deſiderium ſignificari: ſicut etiam in iſtis è decima quarta:

—— Catilinam
Quocumque in populo videas, quocumque ſub axe:
Sed nec Brutus erit, Bruti nec avunculus uſquam.

item in his ejuſdem venæ:

—— medicamen habendum eſt,
Sorbere ante cibum quod debeat & pater & rex.

Regem cum patre componit, ut ſeculi infelicitatem arguat, adeo deplorandam, ut vitæ ſuæ inſidias ab liberis ſuis patres metuerent, quas rex potius aliquis ab civibus oppreſſis timere debuiſſet. Nempe ſtatim poſt exactum Tarquinium Superbum, regis nomen reipublicæ Romanæ odioſiſſimum eſſe cœpit. At Cæſarum, ſi paucos excipias, adeo ſæva fuit & importuna dominatio, ut præ illis etiam Tarquinius bonus haberi potuerit. Tamen Juvenalis Servium Tullium bonorum regum ultimum appellavit:

Ancilla natus trabeam & diadema Quirini
Et faſces meruit, regum ultimus ille bonorum.

Unde

Unde intelligi voluit, tum primum reges ab Superbo illo male audiviſſe; ideoque crudelia laniſtarum verba, *ure*, *ſeca*, regia nuncupavit initio undecimæ:

Scripturus leges & regia verba laniſtæ.

Et ſuorum temporum ſævitiam regiorum comparatione exaggerat in tertia:

Maximus in vinclis ferri modus, ut timeas ne
Vomer deficiat, ne marræ & ſarcula deſint.
Felices proavorum atavos felicia dicas
Sæcula, quæ quondam ſub Regibus atque Tribunis
Uno contentam viderunt carcere Romam.

Quin & decima tertia umbras & manes ex quo ſub regibus degere cœperunt, infeliciores fuiſſe ait, & continuo paratas ijs pœnas:

—— nondum aliquis ſortitus triſte profundi
Imperium, aut Sicula torvus cum conjuge Pluto;
Nec rota, nec furiæ, nec ſaxum aut vulturis atri
Pœna, ſed infernis hilares ſine regibus umbræ.

Atque hæc eo magis feriunt, quo ſunt minus præviſa aut expectata: nam eo loci hoc tantum exprobrari videtur, Homines quondam vixiſſe pietatis fideique cultores: nunc vero tantam eſſe morum perverſitatem, ut ſi quis forte juris jurandi religione teneatur, Deumque ultorem fore perjurii credat, ejus ſimplicitas ut ſtulta & ſtolida riſu excipiatur; id autem ſic demonſtrat:

—— neſcis
Quem tua ſimplicitas riſum vulgo moveat, cum
Exigis à quoquam ne pejeret, & putet ullis
Eſſe aliquod numen templis aræque rubenti.
Quondam hoc indigenæ vivebant more, priuſquam
Sumeret agreſtem poſito diademate falcem
Saturnus fugiens, tunc cum virguncula Juno,
Et privatus adhuc Idæis Jupiter antris.
Nulla ſuper nubeis convivia cœlicolarum,

Nec puer Iliacus, formoſa nec Herculis uxor
Ad cyathos, & jam ſiccato nectare tergens
Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna.
Prandebat ſibi quiſque Deus: nec turba Deorum
Talis ut eſt hodie: contentaque ſidera paucis
Numinibus miſerum urgebant Atlanta minori
Pondere. nondum aliquis ſortitus triſte profundi
Imperium, aut Sicula torvus cum conjuge Pluto,
Nec rota, nec Furiæ, nec ſaxum, aut vulturis atri
Pœna, ſed infernis hilares ſine regibus umbræ.
Improbitas illo fuit admirabilis ævo. &c.

Si quid aliud quam ſatiram ſcribere aggreſſus eſſet Juvenalis, in ſententiam doctiſſimi critici concederem eatenus ut faterer Juvenalem heic περίλαλον fuiſſe & verborum prodigum. Nam abſit ut graviſſimum auctorem in turpem ſermonis redundantiam aut puerilem luxuriam incidiſſe judicemus; at cum ipſe librorum ſuorum materiam farraginem & ſatiram fore pronunciaverit, dicamus potius iſto ſermonis exceſſu farraginem & ſatiram pulcre eſſe confertam: qua nimirum ſeculi ſui θεολογούμενα derideret, tam inepta quidem & abſurda, ut homines ipſos in numinis contemtum adducerent. Qua ratione autem contemtus cauſſam declaraſſet, niſi Deorum Dearumque ſchemata, uti tunc colebantur, deſcripſiſſet. Saturnum ſcilicet fugientem, poſitoque diademate falce armatum. Jovem Idæis antris deliteſcentem; inde ſuper nubeis convivia agitantem, adultera & catamito pocula miniſtrantibus. Vulcanum ab incude fuliginoſum. Atlantem cœli deſtinam ſub nimia Deorum turba gementem & pondere oppreſſum. Hæc enim ſunt anilia prope deliramenta, ut cuilibet ſanæ mentis ludibrium debeant, nedum pro divinis habeantur. Quod autem ait, minore quondam numero ac pondere Deorum preſſum fuiſſe Atlantem, non debuit videri frigidius fabula ipſa qua cœlum Atlante fulciri ac ſuſtine-

neri poetæ finxerunt: nam ſive montem ſive hominem fuiſſe Atlantem intelligimus, utique lepidus erit jocus. Ac de monte quidem hæc habet Herodotus: Atlantem Africæ montem in faſtigium aſſurgere undiquaque adſtrictum & teres, verum tam excelſæ altitudinis, ut cacumen, quaſi nubibus inſertum, conſpicere non ſit; proptereaque cœli columnam ab indigenis appellari. Quo ſenſu venuſte ſane dixerit Juvenalis noſter, olim cum eſſet longe minor cœlitum turba, minori pondere preſſam fuiſſe cœli columnam. Sin Atlantem nobis cœli bajulum aut tibicinem fuiſſe imaginemur, illud etiam aptiſſime quadraverit: nec erit minus facete dictum, quam id quod Lucianus in Charonte narrat, Atlanti quondam nimio pondere nutanti atque labaſcenti Herculem ſuppetias tuliſſe, ac ſeipſum oneri ſuppoſuiſſe tantiſper dum ille reſpiraret. Denique nihil video cur inſolens judicetur illa ἔννοια Juvenalis, metuendum eſſe ne denſiore deorum turba gravatus Atlas fatiſcat; cum eidem Luciano venerit in mentem iſta conſimilis, præ numinum quoque multitudine ambroſiam & nectar defeciſſe; ejus enim verba ſunt, ἐπιλέλοιπε δὲ ἡ ἀμβροσία καὶ τὸ νέκταρ, ὥστε μνᾶς ἤδη τὴν κοτύλην εἶναι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν πινόντων. Omnia igitur toto illo verſuum ambitu proba & recta, quibus adeo monentur poſteri tam ſtulta & vana eſſe quæ de natura Deorum poetæ comminiſcuntur, ut pietatem jam tum ab orbe condito hominum mentibus inſitam funditus eradicent. Haſce ergo fabulas ut pernicioſiſſimas Juvenalis explodit: neque ullam occaſionem prætermittit, quin eas aut ſubſannet, aut conſpuat. Sic in decima, mœchorum injecta mentione, ſtatim apponit emblema Martis in Venere deprehenſi.

—— fiet adulter

Publicus, & pœnas metuet quaſcumque mariti

 Irati

Irati debent; nec erit felicior aſtro
Martis, ut in laqueos nunquam incidat.

& in ſecunda:

—— leges revocabat amaras
Omnibus, atque ipſis Veneri Martique timendas.

& in ſexta, elegantiſſimo artificio Jovem Martemque adulterii & ſtupri accuſat, occaſione ſermonis de quadam eximiæ caſtitatis matrona;

Magna tamen fama eſt cujuſdam rure paterno
Viventis: vivat Gabiis ut vixit in agro,
Vivat Fidenis, & agello cedo paterno.
Quis tamen affirmat nil actum in montibus, aut in
Speluncis? adeo ſenuerunt Jupiter aut Mars?

Eodemque colore Seneca: Quid ergo eſt, inquit, quare apud poetas ſalaciſſimus Jupiter deſierit liberos tollere? utrum ſexagenarius factus eſt, & illi lex Papia fibulam impoſuit? Illa vero Deucalionis & Pyrrhæ quam ſubtiliter inſimulat mendacii ſatira prima; etenim poetico more narrare incipit,

Ex quo Deucalion nimbis tollentibus æquor
Navigio montem aſcendit, ſorteſque popoſcit,
Paullatimque anima caluerunt mollia ſaxa,
Et maribus nudas oſtendit Pyrrha puellas.

Sed inter narrandum innuit futile eſſe ac perabſurdum quod poetæ fabulantur, extinctis olim diluvio ceteris animantibus, Deucalionem & Pyrrham conjuges ob morum ſanctitatem ſervatos tanquam exempla reparandæ poſteritati; aitque nec Pyrrham quidem ulla fuiſſe caſtimonia commendabilem, ſed potius magam & lenam, quæ projectis poſt terga ſua ſaxis nudas puellas ediderit, quas maribus conciliaret. Sic Martem falſo vocitari ultorem demonſtrat in XIV.

Ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit, & res
Non potuit ſervare ſuas.

Deriſo Marte vanitatem fabulæ perſtringit & Romanos igna-

ignaviæ accuſat, qui nihil amplius armis quærerent, ſed & olim quæſita ſibi eripi turpiter paterentur. Ac majori etiam impetu ſatira ſecunda in Martem ipſum invehitur, eumque campo Martio excedere jubet; ea ſede ſcilicet indignum, qui nepotum ſuorum effeminatiſſima flagitia non ulciſcatur:

Nec galeam quaſſas, nec terram cuſpide pulſas,
Nec quereris patri? vade ergo, & cede ſeveri
Jugeribus campi quem negligis.

Supra omnem vero acerbitatem vehemens eſt objurgatio illa, qua Jovem ipſum increpat ut ſocordem, & hominum ſtuporem arguit, qui ſimulacris æneis & marmoreis numen ineſſe aliquod ſibi perſuaſerant:

—— audis
Jupiter hæc? nec labra moves? cum mittere vocem
Debueras vel marmoreus vel aeneus: aut cur
In carbone tuo charta pia tura ſoluta
Ponimus, & ſectum vituli jecur, albaque porci
Omenta? ut video nullum diſcrimen habendum eſt
Effigies inter veſtras ſtatuamque Vagelli.

Cur autem Jovi marmoreo vel æneo pepercisſet, qui eadem ſatira quicquid eſſe telorum poetæ in cœleſtibus armamentariis repoſitum fingunt, pro nihilo ducit? hoc enim agit his verſibus familiari ſibi diſſimulatione & κρύψει.

—— aſpice quanta
Voce neget, quæ ſit ficti conſtantia vultus.
Per Solis radios, Tarpejaque fulmina jurat,
Et Martis frameam, & Cirrhæi ſpicula vatis,
Per calamos venatricis pharetramque puellæ,
Perque tuum pater Ægei Neptune tridentem:
Addit & Herculeos arcus, haſtamque Minervæ,
Quicquid habent telorum armamentaria cœli.

Quæ omnia ſic accipienda ſunt, tanquam profecta ab rigido veritatis cultore, qui Naturam ducem ſecutus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Virtutem pro ſummo numine habebat, fucum & impoſturas deteſtabatur. Dares illi alium ducem, illum ſcilicet veritatis auctorem, ipſiuſque Naturæ dominum, cœleſtiſſimi viri perfectam imaginem abſolviſſet. At ſcelera perpetuis tenebris damnanda prodit & exponit, ac peſſimo exemplo aperit quæ reprehendit. Quin potius optimo exemplo ſcelera ſic reprehendit, ut ea nemo non execretur; ſic aperit, ut ea nemo non tenebris damnet. Quid faceret? ſcribebat ſeculo Cæſarum flagitiis contaminatiſſimo, legibus una cum eliſa magiſtratuum voce evanidis, Romana illa quondam virtute ſopore pæne letali marceſcente. Ergo quemadmodum lethargicis excitandis picem crudam, lanam ſuccidam, cepas, galbanum, & ſimilia tetros odores vomentia incendere evocatiſque ſternutamentis cerebrum concutere medici jubent: ſic admotis ſatirarum facibus fœtida ganearum gurguſtia & obſcena proſtibulorum lupanaria accendi, noctеſque Neronianas illuſtrari profuit, ut inde excitata ſpurcities nares & cerebrum feriret; ac per hoc ſomniculoſus ille marcor qui Romanorum animos oppreſſerat, vehementi indignatione, tamquam ſternutamento diſcuteretur. Nam quod aliud fuiſſe dicemus conſilium ſanctiſſimorum Patrum, qui tot nefanda ac deteſtanda poeticæ theologiæ myſteria verbis etiam obſceniſſimis aperuerunt? certe non minus pudeat legiſſe Nævolum, quam in quinta Arnobii diſputatione ithyphallorum Græcorum originem. Plerumque autem quos ab rebus turpibus & flagitioſis nec præmia virtuti poſita redemerant, nec pœna legibus irrogatæ deterruerant, ingens detectæ turpitudinis pudor revocavit; & Perſarum fœdiſſimam fugam, quam nec diſciplinæ militaris ſacramentum, nec fortia majorum ſuorum exempla repreſſerant, matronæ Perſides peplos ipſæ ſibi ſuos ab imo ſuſtollentes, interrogante ſque an illuc unde ipſi fugacem pedem in-

infantes extulerant confugere vellent, objecto pudore in mediam perſequentium aciem cum victoria converterunt. Itaque non inutile eſſe videtur rerum turpiter geſtarum turpitudinem ſic exprobrare narrando, ut pudorem de frontibus etiam impudentiſſimis exprimamus. Imo hoc potiſſimum quæritur, iſto præſertim ſatirarum genere quod morum imitationibus ac deſcriptionibus conſtat.

——— Quid? cum eſt Lucilius auſus
Primus in hunc operis componere carmina morem,
Detrahere & pellem nitidus qua quiſque per ora
Cederet introrſum turpis?

& id quidem fecit Lucilius exemplo veterum Comicorum, qui, ut ait idem Horatius,

Si quis erat dignus deſcribi, quod malus, aut fur,
Quod mœchus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus, multa cum libertate notabant.

Quare mirari ſoleo Plinium in hiſtoriæ naturalis opere mirabili ac plane divino ſic eſſe opinatum ut diceret, mira humani ingenii peſte ſanguinem & cædes condi annalibus, unde hominum ſcelera noſcantur. Quaſi cunctos ab hiſtoria dehortari voluerit, qui tamen peſſimorum Principum, nec minus quidem ipſius Neronis res geſtas libris uno & triginta à fine Aufidii Baſſi conſcripſerat, quos libros utinam nobis ſuperiora ſecula non invidiſſent, & morem illum veterem, quem ad Pompeii Magni tempora manſiſſe Cornelius Nepos tradidit, revocari placeret, ut hiſtoria non niſi ab honeſtiſſimo quoque ſcriberetur; ſic enim ad exemplorum fidem accederet eximia ſcribentis auctoritas, magnum utique rerum geſtarum narrationi pondus additura. Id autem eo libentius hic commemoro, quod ut hiſtoriam ab honeſtiſſimo ſcribi, ſic & morum ſatiram ab optimo quoque componi addecet; ne aut hiſtoria ſervili mendacio inquinata vaneſcere incipiat, aut ſatira in ſce-

ſceleratam auctoris conſcientiam retorta prorſus hebeſcat. Quiſquis igitur hiſtoricus appellari meruit, res honeſtas & turpes uti quæque geſtæ ſunt exponit; recténe an ſecus geſtæ ſint, curæ eſſe ſuæ vix putat, cum is ſit qui ab Ariſtotele dicitur μέσος καὶ αὐθέκαστος. Satirarum ſcriptor cenſuram agit etiam quum narrat, etenim inſtat ut accuſator, diſquirit ut judex, caſtigat ut vindex. Eſt autem communis hiſtoriæ ſatiræque παῤῥησία, qua cavetur, ne quid illa veri dicere non audeat, neve quid iſta probroſi carpere & notare formidet. Itaque cum ex rerum geſtarum cognitione pravorumque morum correctione habeant homines unde prudentiores ac meliores fiant; utrumque autem ab hiſtoria & ſatira jucundiſſime conficiatur; non uſque quaque perperam feciſſe videntur, qui ingeniis una cum imperio Romano ſeneſcentibus, cum jam libros animo faſtidiente male ſingulos tangerent, adeoque doctrinas ut venena deteſtarentur, Juvenalem & Marium Maximum curatiore ſtudio, ut inquit Ammianus Marcellinus, lectitabant, nulla volumina præter hæc in profundo otio contrectantes: nempe ſegnitiæ ſuæ delicias faciebant, exiſtimabantque ingentem ſcriptorum turbam negligi impune atque inſuper haberi, dum eſſet unde & moribus depravatiſſimis extrema remedia, & temporibus difficillimis exempla convenientiſſima ſuppeterent. Nunquam enim mihi perſuaderi patiar Ammianum hæc ideo notaſſe ut Juvenalis aut Maximi lectionem inter rerum publicarum corruptelas poneret; cum ipſe quoties philoſophum agit, non pauca commutatis tantum ſyllabis ex Juvenale tranſcribat: de quo etiam hoc omni aſſeveratione affirmetur, & ipſæ ſedecim ſatiræ clamant, adeo pertinaciter vitiis infenſum fuiſſe, ut cum iis homines una ſæpiſſime flagellaret. Marium vero Maximum etſi opera ejus, quæ verboſiſſima & minutis hiſtoriis implicata fuiſſe Flavius Vopiſcus autumat, interciderint, tamen

men ſtrenuum vixiſſe bonarum partium ſectatorem declarant plurima quæ ex eo Lampridius, Spartianus & alii hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptores commentariis ſuis indiderunt. Dicamus igitur hoſce duos auctores ut civilium doctrinarum compendia quædam, illius ævi delicatis maxime placuiſſe: Marium quidem Maximum, ut copioſa exemplorum varietate locupletem, & omnia Cæſarum hiſtorica uberrimis ſeptenariis complexum; Juvenalem vero ut magiſtrum veteris diſciplinæ ac totius vitæ humanæ cenſorem graviſſimum, in arcana ipſa morum ſummo cum imperio penetrantem. Summum voco imperium excelſæ mentis ſublimem ſtilum, quo ſe ſupra mortalium nobiliſſima erigit, & omnia illa tanquam puerorum pupas & crepundia deſpicit, ut ſolius virtutis rationem habendam eſſe commonſtret: nam, ut ea mittamus quæ ſunt publica & ob oculos omnium poſita, puta impietatem, faſtum, avaritiam, libidinem, iniqua tyrannicæ poteſtatis imperia, quæ totis ſatiris perſequitur, ſi privata, ad quæ ipſe quamvis in tranſcurſu divertit, inſpicere libet, comperiemus etiam in iis quæ præclara ſapientibus videntur, nonnulla cenſoriæ ſeveritatis judicio ac notatione haud immerito fuiſſe perſtricta. Quid in univerſa humaniore litteratura prius aut antiquius Homero; & tamen pleraque in eo eſſe quæ defendi niſi antiquitate non poſſint, innuit ſatira ſeptima:

Ipſe facit verſus, atque uni cedit Homero
Propter mille annos.

& ſatira ſexta, mulierculas inducit Homerum cum Virgilio contendentes, cum ipſe interea non ſolum dubiam faciat illius palmam, ſed etiam huic adjudicet.

Committit vates & comparat, inde Maronem;
Atque alia parte in trutina ſuſpendit Homerum.

Etenim iis verſibus plus ponderis & majeſtatis Virgilio tribui intelligunt, qui in trutinarum & examinum ratio-

tione leviora pondera à gravioribus ſuſpendi attollique non ignorant. Verum hæc obliqua & ſubobſcura. Illa recta & aperta, quibus Homeri fidem elevat, ſatira decima:

Rex Pylius, magno ſi quicquam credis Homero,
Exemplum vitæ fuit à cornice ſecundæ.

& in decimatertia:

Tu miſer exclamas, ut Stentora vincere poſſis:
Vel potius quantum Gradivus Homericus. ——

Satis inſolens fuerat ſuperjectio, Stentorem exclamaſſe quantum alii quinquaginta; illa vero multo audacior, Martem vociferatum eſſe, quantum decem millia præliantium; tamen ferri poterat in perſona dei, & quidem Martis; at deum, & Martem ob inflictum ſibi à Diomede vulnus totum olympum tam impotenti boatu quatefeciſſe, quis alius poeta dixerit, & continuo non explodatur? quomodo enim Martem tantum clamorem, de lateribus adeo firmis ac divinis emiſiſſe homines credent, qui ipſum non ſecus atque homuncionem vulnerari potuiſſe acceperint: aut Junonem iratam non verari potuiſſe acceperint: aut Junonem iratam non vementius clamaſſe quam Stentorem? Poſt Homerum effulſit clariſſimum ſidus Virgilii, quem & Juvenalis Homero tantum non anteponit, his verſibus ex undecima:

Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis
Altiſoni dubiam facientia carmina palmam.

attamem hujus quoque altiloquentiam in fabulis narrandis occupatam notare videtur in ſeptima:

Nam ſi Virgilio puer & tolerabile deſit
Hoſpitium, caderent omnes à crinibus hydri:

nempe Γοργείην κεφαλὴν, aut poetam ἐχίδναις κατάκομον videre quis putet, cum audit,

Arma virumque cano ——

ac multo magis ſi hæc præceſſerint,

—— *at nunc horrentia Martis.*

quæ tamen veteres neglexiſſe patet ex Priſciano, qui ver-

verſuum duodecim Æneidos principalium principem citat *Arma virumque cano.* neque aliud operis eximii principium agn verat Martialis in XIV.

Accipe facundi Culicem ſtudioſe Maronis,
Ne nugis poſitis Arma virumque canas.

Quod ſi quis componat cum illo Homeri

Μῆνιν ἄειδε θεὰ ———

ſentiet cum Juvenale, aliquid eſſe in Virgiliano principio horrificum, & velut hydros poetæ crinibus intextos. Quemadmodum vero in Martis Homerici indecora vociferatione quædam, ſi ita loqui fas eſt, abſurditas; ita etiam in Virgilii Cyclope vanitas poetica reprehenditur. Deſcribit Virgilius Æn. III. ingentem oculum Polyphemi, & fuiſſe ait

Argolici clypei aut Phœbeæ lampados inſtar.

Juvenalis noſter mendacium poeticum rhetorico mendacio repercuſſit; dixit enim adeo latam fuiſſe illius oculi aciem, ut per eam Ulyſſes evaſerit; atque hoc quam inopinate; eſt enim illic ſermo de importuno rogatore, quem dives aliquis increpat, &,

Improbus es cum poſcis, ait. ———

ille autem obſtinatius urget:

——— *ſed penſio clamat,*
Poſce, ſed appellat puer unicus, ut Polyphemi
Lata acies, per quam ſolers evaſit Ulyſſes.

Cogor, inquit, improbe & pervicaciter poſcere, quia poſcit à me diaria puer, qui mihi ſolus eſt familia. Sed quid unico puero cum Polyphemi oculo? Nimirum, erat illi miſero puer unicus, ut unicus Polyphemo oculus; de quo mythologi tradiderunt alia, ſed hæc inprimis: unoculum fuiſſe Polyphemum, cum tamen tres haberet oculos; unum in fronte, quem Virgiliu depingit ingentem inſtar Græci clypei aut diſci lunaris; alterum in animo, ſcilicet mentem acerrimam, quæ eſt in animo ſicut pupilla in oculo; tertium in Elpe unica filia, quam velut unicum oculum unice diligebat. Ergo Vlyſſis aſtu

in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

infeliciſſimus Polyphemus non ſtipite præuſto, ſed meri & amoris ignea vi tribus oculis una captus eſt; nam exhauſto incautius capaciore poculo ebrius, ſopori quaſi leto datus obdormivit, luminis & mentis vigore aliquantiſper mortuo: intereaque dum edormiret, dimotis antri repagulis Vlyſſes una cum ſuis evaſit; ii vero fugientes Elpen amoris œſtro percitam ſecum abduxerunt.

—— πυρὶ ἐρωτικῷ Ἔλπην τὴν θυγατέρα,
Ἣν εἶχε τρίτον ὀφθαλμοῦ, ἁρπάσαντες·

ut eſt apud Joannem Tzetzem. Tres iſtos oculos intelligit Artemidorus libro primo, ubi de eo qui paulo poſt quam tres oculos ſibi eſſe ſomniaſſet cæcus factus eſt, οὐχὶ διὰ τὸν Κύκλωπος μῦθον, ἀλλὰ διὰ τὸν τρίτον ὀφθαλμόν, ὃς καὶ ἄλλου φωτὸς ἐσήμαινε δεῖσθαι, διὰ τὸ μὴ αὐτάρκες εἶναι τὸ οἰκεῖον. ſomnium interpretatur non per tres Cyclopis oculos, ſed per tertium oculum qui tertium & adſcititium lumen ſignificabat. Idem Artemidorus in diſciplina oniro-critica oculorum ſpecie filios & filias demonſtrari docet: ἐοίκασι γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ παισὶν, ὅτι καὶ ποθεινοὶ καὶ τοῦ σώματος ὁδηγοί εἰσι καὶ ἡγεμόνες. neque filios filiaſve tantum, verum etiam ſervos cuſtodiæ præpoſitos, ut vigiles, quorum oculis ipſi videre dicimur. Ita igitur Juvenalis importuno & querulo aſſeclæ unicum fuiſſe ait puerum, ut Polyphemo perſolum oculum. Atque hujus ſimilitudinis occaſione Virgilianæ hyperboles tranſcendentiam carpit. Eadem libertate omnes generatim poetas, qui carminum ſuorum exordiis Muſas invocant, eaſque canere jubent, vanitatis arguit in III.

Incipe Calliope, licet heic conſidere, non eſt
Cantandum, res vera agitur, narrate puellæ
Pierides.

Et in decima quarta,

—— lucri bonus eſt odor ex re
Qualibet. illa tuo ſententia ſemper in ore
Verſetur, DIs atque ipſo Jove digna poetæ.

Deos

Deos & Jovem poëtæ vocat principes viros, ipſumque Cæſarem, quos poeta quiſpiam, ut fecit alicubi Martialis, deos ſuos, Jovemque ſuum turpi aſſentatione nuncupaverat; aut, ſi mavis, Deos poeticos & Jovem poeticum dicit, quaſi vanum aliquod & ſine numine nomen; ut in XII.

—— ſi quando poetica ſurgit
Tempeſtas ——

id eſt, vana & commentitia, quo ſenſu Lucianus in Præceptis hiſtoricis ait, ποιητικοῦ τινος ἀνέμου ἐπουριάζοντος τὰ ἀκάτια. Tertium ab Jove, ſecundum à Cæſare Mæcenatem poetæ coluerunt. At noſter in prima, cenſoriam illi notam obiter inuſſit, quod otio ac mollitie pæne ultra fœminam flueret:

—— cum jam ſexta cervice feratur
Hinc atque inde patens, ac nuda pæne cathedra.
Et multum referens de Mæcenate ſupino.

& in duodecima,

—— veſtem
Purpuream, teneris quoque Mæcenatibus aptam.

Ecce autem, & quis hoc expectabat? reus citatur etiam Quintilianus: qui tamen maxima nominis claritate ſummus juventutis moderator audiebat & Romanæ togæ gloria: verum ob invidendas opes, ob eamque artem quam profitebatur & mire callebat, ſtruendi ac deſtruendi verſutia ancipitem, currente ſeverioris ſatiræ ſtilo aliquoties perſtrictus videtur, ut in ſexta,

Sed jacet in ſervi complexibus, aut equitis: dic
Dic aliquem ſodes heic Quintiliane colorem.

& in ſeptima,

—— res nulla minoris
Conſtabit patri quam filius. unde igitur tot
Quintilianus habet ſaltus?

noſti quæ ſequuntur. Ac propterea forte nobiliſſimus

 rhe-

rhetor, cum auctores ſatirarum cenſeret, laudato Perſii libro, Juvenalem præteriit; aut per ſatiram laudatum cum aliis quos ipſe claros tunc fuiſſe ait poſteritati nominandum reliquit. Et ii quidem interciderunt; ſolus Juvenalis ætatem tulit; atque ut videtur integer: aut ſi quid ejus collapſum eſt, tanta id tamque vetere ruina accidit, ut nulla nunc rudera uſpiam extent; nihil enim à Servio, Priſciano, aliisve obſervatur, quod heic non appareat, ac totidem tributum libris: eaque librorum diviſione comprehenſum fuiſſe arbitror quantum una recitatione Juvenalis ediderat: ut libri quinque totidem indicent recitationes habitas non coram populo in auditorio, verum in cubiculo coram amicis. Sic enim plerique viri graviſſimi ſcripta ſua legere & recitare ſoliti erant advocatis familiaribus, ex quorum ſententia de editione ſtatuerent; itaque advocabant non auditores tantum, ſed adjutores; ut jam magis magiſque retinenda videatur hæc veterum librorum ſcriptura in Umbricio verſibus extremis,

—— Satirarum ego, ni pudet illas,
Adjutor gelidos veniam caligatus in agros.

Maxime vero cum in Suetonii libro de illuſtribus Grammaticis mentio fiat Ateji philologi declamantium adjutoris atque præceptoris; & Craſſitii cujuſdam, qui initio circa ſcenam verſabatur, & mimographos adjuvabat. Porro cum hoſce libros ſummus ſatirarum artifex emendatiſſimique judicii cenſor, adhibita etiam recitationis lima poliverit, ſi quid tranſeuntes offendimus aut incurrimus in continuo proſcribendum non eſt aut deturbandum: & quæ negligenti per incuriam excidiſſe credimus, ea ſi repetantur, appoſitiſſima eſſe reperiemus. Ejuſmodi autem eſt deſinentis Autumni deſcriptio in quarta,

—— jam letifero cedente pruinis
Autumno, jam quartanam ſperantibus ægris
Stridebat deformis hiems.

heic

heic enim exiſtimet aliquis manifeſtam eſſe ἀκυρολογίαν, qualis eſt Æneide quarta,

—— tantum ſperare dolorem:

cum tamen proprie dixerit Juvenalis, eos qui deſinente autumno ægritudine tentari incipiunt, ſperare quartanam: hoc eſt, non fore continui ardoris, ſed tantum quadrini circuitus febrem, quæ, ut aſſerit Celſus, neminem jugulat. Ea vero febre φθινοπώρῳ μάλιςα οἱ ἄνθρωποι ἁλίσκονται, inquit Hippocrates. In iis autem quæ ſatira ſecunda legimus,

Solis ara Deæ maribus patet. ite profanæ,
Clamatur. nullo gemit hic tibicina cornu:

ſi feminam quæ cornu inflat, tibicinam vocaſſet, aut nihil præterea voluiſſet, ſane plus quam negligentiſſimum fuiſſe faterer; ſed ait Cotyttia ſacra, Bonæ Deæ ſacris omnino eſſe diſſimilia, ad illa enim ſolos mares admitti; deinde addit,

—— nullo gemit hic tibicina cornu.

quod ſcilicet Bonæ Deæ pulvinaribus acciderat, admiſſo Clodio, qui ſub veſtitu cultuque pſaltriæ ſeu tibicinæ, cornu intulerat, nempe virum patrando ſtupri flagitio paratiſſimum, atque ut idem Juvenalis ait in ſexta,

Majorem, quam ſunt duo Cæſaris Anticatones.

nam iſtud etiamſi prælicenter poſitum videatur, non tamen eſt inconcinnius ea ſimilitudine, quam ex vetere comico notavit Longinus: ἀγρὸν ἔσχ' ἐλάττω γλῶ ἐπιςολῆς Λακωνικῆς. Minime autem culpaverim quod eadem ſatira dixit,

Ac ſummum dominæ femur exclamare coegit,

de alipta qui dominam unguendo feſſus erat, ac tandem, ut mitteretur, ψόφον καὶ πόππυσμα expreſſerat ab ea dominæ parte, quam in Galla ob conſimile vitium Valerius Martialis nequiſſimo epigrammate garrulam & clamoſam appellavit. Neque exiſtimaverim ambitioſe potius

tius quam honeſte & decore uſurpata fuiſſe palpitandi & micturiendi vocabula, ſicut & rimæ, criſtæ, veſicæ, urinæ, offæ; item urticæ, cornu, herniæ: per quæ alia minus ſpecioſa dictu ſignificantur. Et laudi potius quam vitio duxerim, rhombi ſpatium, pro rhombo tantæ latitudinis, ut eſſe videretur inſtar areæ καὶ ἐπιπέδου ῥομβοειδοῦς & navem minorem, pro navi quæ jactura facta pauperior evaſit. Denique nunquam reprehenderim ſatiram verbis audacius tranſlatis ferocientem, aut carpendorum vitiorum cauſa liberius evagantem; nam illud quidem ſeveritati ac dignitati ſermonis, ſed hoc inprimis diſquiſitionis cenſoriæ libertati convenire cenſeo. Atque ut uno ſemel exemplo multa ſimul oſtendam, obſervemus Juvenalem noſtrum celeberrimam figuram, qua poëtæ, cum aliquid difficillimum indicant, rerum omnem fidem exuperantium comparationes acervatim congerunt, ſed plerumque tam frivolas quam ingenioſas, ad ſeria ſæpenumero tranſtuliſſe, complurium moribus pulcre notatis: ut in decima:

——— circumſilit agmine facto
Morborum omne genus, quorum ſi nomina quæras,
Promptius expediam quot amaverit Hippia mæchos,
Quot Themiſon ægros autumno occiderit uno,
Quot Baſilus ſocios, quot circumſcripſerit Hirrus
Pupillos, &c.

Hæc vero non ſunt inania rhetoricæ purpuræ ſegmenta, verum exquiſitiſſimæ ſatirarum impenſæ, quibus adjici quidem ſemper aliquid poſſit; adimi autem non ſecus quam de farcilibus aut lucanicis pulpæ, cerebella, glandulæ, nuclei, liquamen, piper, & hujuſmodi alia: quæ etſi omnino diſparata ſint, & saporum plurimum inter ſeſe differentium, tamen intrita ſimul & inferta optimam condiunt ſatiram, quæ ſi pauciora contineret, minus ſatira diceretur. Habes, illuſtriſſime Thuane, totam propoſitæ controverſiæ conſtitutionem,

cui

cui dirimendæ vindicias ſecundum Juvenalem dari abs te potiſſimum velim. Nam cum adoleſcens, ac pæne potius puer, eam ſis adeptus gloriam, ut cunctis poëticæ laudibus quam maxime excelleres; nunc autem poſt ampliſſimos honores integerrime geſtos, in arce Virtutis, extra omnem Satiræ petulantiam, velut extra teli jactum ſis collocatus; partium proprie tuarum eſſe arbitror, de poëtica morum cenſura, quam iſtæ Satiræ promittunt, deque ipſis Satirarum ſcriptoribus, judicare. Quod ſi tibi operam calamo luſiſſe videar, hoc præterea me præſtitiſſe reponam, quod hæc legentem ab reipublicæ prope nullius triſtiſſima cogitatione paulisper avocaverim, atque id mihi fuerit abunde pretii,

Si quid ego, Auguſte, adjuto, curamve levaſſe,
Quæ nunc te coquit & verſat ſub pectore fixa.

Scribebam a. d. III. Cal. Novemb. CIↃ IↃC XV.

Libris quinque Satyrarum Juvenalis continentur Satyræ XVI.

LIB. I.	SAT. I.	Præfatio, cur ſatiras ſcribat.
	II.	Hypocritæ.
	III.	Urbis incommoda.
	IV.	Convivæ Domitiani.
	V.	Paraſiti.
LIB. II.	SAT. VI.	Mulierum flagitia & ſcelera.
LIB. III.	SAT. VII.	Artium neglectarum querela.
	VIII.	Natalium claritas.
	IX.	Cinædi.
LIB. IV.	SAT. X.	Vota.
	XI.	Luxus.
	XII.	Heredipetæ.
LIB. V.	SAT. XIII.	Scelera tandem punita.
	XIV.	Parentum exempla.
	XV.	Religiones peregrinæ.
	XVI.	Militiæ privilegia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

VARIANTES LECTIONES IN JUVENALI E CODICE MS. ACAD. BASILIENSIS ERUTÆ.

Sat. I.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 6. *In tergo necdum*	*à tergo nondum.*
46. *premat*	*premit.*
55. *ſi*	*ſed.*
60. *citato*	*rotato.*
62. *cum ſe*	*dum ſe.*
74. *aliquis.*	*aliquid.*
80. *cluviensus*	*cluveneus.*
106. *purpura major.*	*purpura majus.*
119. *facient*	*faciant.*
130. *Arabarches*	*Arabates.*
131. *mejere*	*mingere.*
142. *amictus*	*amictum.*
168. *iræ*	*ira.*

Sat. II.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 5. *invenies*	*invenias.*
36. *Laronia*	*Latonia.*
44. *Scantinia*	*Scatinia.*
49. *cluviam*	*cluniam.*
50. *Hippo*	*Hyſpo.*
52. *veſtra*	*noſtra.*
58. *ſolo*	*ſoli.*
65. *Laronia*	*Latonia.*
68. *Pollineas Fabulla*	*Polluicas Labulla.*
76. *deceant*	*deceat.*
80. *porrigine*	*prurigine.*
92. *cotyton*	*cochiton.*
93. *tactum*	*tinctum.*
97. *galbina*	*galbana.*
100. *arunci*	*aurunci.*
117. *quadringenta*	*quadraginta.*
118. *cantaverat*	*cantaverit.*
119. *dictum*	*actum.*
140. *moriuntur*	*morientur.*
142. *nec.*	*an.*
146. *catuli Paullique*	*catulis Pauliſq.*
159. *illuc*	*illic.*
ibid. *quidem*	*quid.*
160. *juberna*	*viverna.*
170. *reſerunt*	*referent.*

Sat. III.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 8. *ac*	*&.*
36. *vulgus*	*vulgum.*
83. *coctona*	*cottana.*
118. *pinna*	*penna.*
120. *Erimanthus*	*Erimachus.*
133. *catienæ*	*cationa.*
158. *juveneſque*	*juvenemque.*
169. *ſabellam*	*ſabinam.*
177. *ſimileſque*	*ſimilemque.*
187. *iſtud*	*illud.*
190. *gelida*	*gelidæ.*
191. *Volſiniis aut*	*Volſinis aut in*
206. *ſervabat.*	*ſervavit.*
212. *Aſturici*	*A ſcuri.*
215. *& jam accurrit*	*etiam occurrit.*
220. *&*	*ac.*
231. *Lacertæ*	*Lacernæ.*
232. *illum*	*ipſis.*
246. *Tignum*	*tignum.*
260. *obtritum*	*obtritu.*
261. *more*	*morte.*
263. *ſtrigilibus*	*ſtriglibus.*
271. *percuſſum.*	*percuſſo.*
288. *procemia*	*præmia.*
304. *ſiluit*	*ſolvit.*
306. *tutæ*	*tuto.*
307. *pomptina*	*pompina.*
319. *reddet*	*reddit.*

Sat. IV.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 7. *quas*	*quot.*
13. *Sejoque*	*ſerioque.*
22. *exſpectes*	*exſpectas.*
25. *pretio*	*pretium.*

33. *fa-*

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
33. *faria*	*fracta.*
34. *&*	*hic.*
63. *ut ceſſit*	*exceſſit.*
64. *ſpectant*	*exſpectant.*
78. *atque*	*atque hic.*
84. *illa*	*ipſ .*
96. *tam feſtinata*	*jam deſtinata.*
97. *cum*	*in*
117. *aricinos*	*aricinas.*
125. *habet*	*habens.*
127. *Excidet Arviragus*	*excidit Arvirachus.*
145. *Albanam*	*Albani.*
146. *co ctus*	*coactos.*
147. *cattis*	*getis.*
149. *pinna*	*penna.*
150. *illa*	*ille.*
SAT. V.	
V. 4. *Gabba*	*Galba.*
5. *credere*	*reddere.*
11. *ſordes*	*ſordem.*
15. *rarum*	*raro.*
23. *ſerraca*	*ſaraca.*
24. *nolit*	*nollet.*
38. *Berillo*	*Berillos.*
51. *vobis*	*nobis.*
73. *artoptæ*	*artocopi.*
74. *vin' tu*	*vix tu.*
83. *cum*	*dum.*
84. *camarus*	*gamarus.*
90. *Bocchore*	*Boccare.*
91. *afros*	*atris.*
111. *gloria*	*gratia.*
119. *Libye*	*Libya.*
121. *Cheironomonta*	*Chironomanta.*
122. *Magiſtri*	*Magiſter.*
154. *mali*	*pomi.*
155. *hirſuto*	*hirſuta.*
SAT. VI.	
V. 13. *compoſitive*	*compoſitique.*
52. *tende*	*necte.*
53. *vix*	*vir.*
64. *Tuccia*	*Tuſcia.*
75. *Quintilianus*	*Quintianus.*
81. *mirmillonem*	*aut mirmillonē*
90. *contemſerat*	*contemſerit.*
100. *maritum*	*marito.*
103. *juventa*	*juventa eſt.*
120. *ſed*	*&.*
122. *proſtitit*	*conſtitit.*
128. *necdum*	*nondum.*
152. *quo*	*cum.*
182. *diem*	*die.*
212. *nolet*	*nolit.*
217. *dictabitur*	*ditabitur.*
225. *advolat*	*avolat:*
228. *numeris*	*numerus.*
237. *ſilet*	*pavet.*
252. *hæc*	*&.*
263. *ride*	*ridet.*
273. *exſpectantibus*	*ipſis ſpectantibus.*
276. *exſorbes*	*abſorbes.*
ibid. *quas*	*quot.*
279. *Quintiliane*	*Quintiane.*
287. *contingi parva ſinebant*	*conjungi parva ſinebat.*
290. *in turre.*	*turre.*
292. *ulciſcitur.*	*ulciſcimur.*
294. *iſtos*	*hiſtros.*
306. *collacia*	*collactea.*
307. *cum*	*non.*
315. *priapi*	*priapo.*
319. *Saufeja*	*Laufela.*
323. *nil ibi*	*nil tibi.*
328. *jam dormit*	*dormitat.*
329. *ſumto*	*ſumta.*
ibid. *cucullo*	*caculla.*
344. *clodius*	*claudius.*
364. *reputat.*	*repetunt.*
384. *Appi*	*alti.*
385. *&*	*cum.*
391. *pertulit*	*protulit.*
394. *vos*	*nos.*
396. *fiet*	*fiat.*
398. *poſſit quæ*	*quæ poſſet.*
400. *ſtrictiſque*	*ſicciſque.*
407. *famam*	*flammam.*
412. *quæ*	*quod.*
414. *exorata*	*exhortata.*
428. *loto terram*	*terram luto.*
440. *tot tint-*	*& tint-*
441. *nemo æra*	*atque æra.*
455. *marito*	*maritum.*
458 *extentis magno commiſit*	*extenſis magno committit.*
472. *dicetur*	*dicatur.*
473. *totos*	*toto.*
478. *flagello*	*flagellis.*
482. *tranſacta*	*tranſverſa.*
485. *præfectura domus*	*profectura domo.*
489. *diſponit*	*componit.*
497. *ceſſat*	*ceſſet.*
513. *rupta*	*rapta.*
526. *calidaque*	*calidaſque.*
530. *loquantur*	*loquuntur.*
532. *linigero*	*lanigero.*

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
540. *popano*	*pepono.*
542. *in*	*ad.*
550. *rimabitur*	*rimatur &.*
551. *deferat*	*deferet.*
581. *utrinque*	*utrumque.*
582. *ducet*	*ducit.*
584. *Indus*	*inde.*
591. *partes*	*partus.*
595. *ſteriles*	*ſterilem.*
601. *ſæpe*	*ſemper.*
608. *atque ſuos ridens*	*utque ſuos ſemper.*
622. *longa - ſaliva*	*longam-ſalivã.*
647. *rabie*	*& rabie.*
657. *inſulſam*	*invisam.*

Sat. VII.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 3. *celebres notique*	*multi celebreſque.*
12. *& Thebas-gallica*	*Thebas-gallia.*
20. *vos*	*nos.*
22. *ſpectanda*	*expectanda.*
25. *componis*	*conſcribis.*
26. *clude*	*claude.*
39. *&*	*aut.*
40. *maculonis*	*macculonus.*
43. *in parte*	*parte.*
45. *conſtent*	*conſtant*
60. *ſana*	*ſæva.*
73. *alveolos*	*albiolos.*
80. *ſalejo*	*ſalino.*
88. *multis.*	*& multis.*
92. *Philomela*	*Philomena.*
96. *nunc*	*tunc.*
99. *petitur*	*petit hic.*
114. *lacernæ*	*lacertæ.*
120. *Maurorum*	*Afrorum.*
123. *ex fœdere*	*in fœdera.*
134. *ſtlataria*	*ſplataria.*
139. *Fidimus eloquio*	*ut redeant veteres.*
145. *Gallus*	*Coſſus.*
146. *producere*	*deducere.*
149. *ponere*	*imponere.*
156. *diverſæ forte*	*diverſâ parte.*
157. *velint*	*volunt.*
163. *fulmina*	*flumina.*
166. *hæc*	*aſt.*
167. *vel*	*&.*
215. *Celadi*	*Enceladi.*
218. *Acænonetus*	*Acenetus ipſe.*
223. *ſederet*	*ſedebat.*
237. *ceu pollice ducat*	*cum pollice ducant.*
242. *cura, ſed*	*curas &.*

Sat. VIII.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 2. *pictoſque*	*& pictos.*
4. *humeroſque*	*naſumque.*
5. *Corvinum & Galbam*	*Corvini & Gallum.*
8. *fumoſos*	*famoſos.*
17. *traducit*	*producit.*
38. *ſic*	*ſis.*
47. *plebe*	*gente.*
90. *exſucta*	*exuta.*
109. *eripiatur*	*eripietur.*
135. *ambitio*	*ambitus.*
147. 151. 167. } *Lateranus.*	*Damaſippus.*
174. *& furibus, ac*	*aut furibus, aut*
201. *pugnantem, aut*	*aut pugnantem*
203. *faciem.*	*frontem.*
204. *librata*	*fibrata.*
225. *cantu*	*ſaltu.*
229. *Antigonæ*	*Antigones.*
236. *veſtra*	*noſtra.*
256. *pube*	*plebe.*
258. *quæ*	*qui.*
266. *produxit.*	*eduxit.*

Sat. IX.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 14. *Bruttia præſtabat calidi tibi*	*Præſtabat calidi circumlita.*
25. *ſcelerare*	*celebrare.*
26. *quodque taces*	*quod taceo, atque.*
40. *ac cevet*	*atque cavet.*
46. *quam dominum*	*non dominum.*
48. *adſeculæ*	*aſſeclæ.*
62. *legatum*	*legatus.*
69. *puerorum aquilone*	*ſervorum menſe.*
84. *actorum*	*auctorum.*
100. *cara eſt*	*careas.*
106. *taceant*	*clament.*
117. *Saufeja*	*Laufela.*
138 *exornare*	*exorare.*
139. *figam*	*fingam.*
149. *adfixit*	*adfigit.*

Sat. X.

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
V. 2. *dignoſcere*	*diſcernere.*
21. *umbram*	*umbras.*
30 *auctor*	*alter.*
37. *in pulvere*	*pulvere.*
73. *Remi*	*tremens.*
78. *effudit*	*effugit.*
81. *panem*	*pan.*

90. *ha-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
90. *habere*	*haberi.*
97. *tanti*	*tantum.*
116. *totis*	*& totis.*
162. *vigilare*	*jugulare.*
164. *nec*	*non.*
189. *hoc recto vultu ſolum hoc & pallidus optas*	*hoc altus cœlumque tuens, hoc pallidus optas.*
211. *Citharœdo ſive ſeleuco.*	*Citharœdus ſive ſeleucus.*
241. *adſpicendus*	*aſpiciendus.*
254. *ſocius*	*ſocio.*
263. *quo non*	*quo jam.*
310. *I nunc & juvenis ſpecie*	*Nunc ergo ſpeciem juvenis.*
322. *Hippia*	*optia.*
341. *aureis*	*aurem.*

SAT. XI.

V. 4. *thermæ*	*turmæ.*
22. *laudabile*	*miſerabile.*
49. *oſtia*	*oſtrea.*
91. *poſtremo*	*rigidique.*
97. *coronati*	*coronatum.*
106. *venientis.*	*fulgentis.*
124. *mittit*	*nutrit.*
134. *unquam obſonia.*	*nunquam ulla obſonia.*
153. *notos*	*natos.*

SAT. XII.

V. 1. *dulcior*	*charior.*
3. *cædimus*	*ducimus.*
20. *percuſſum*	*pertuſum.*
54. *recidit*	*decidit.*
73. *ſumen*	*numen.*
77. *currunt*	*occurrunt.*
81 *Tuti ſtagna ſinus*	*tunc ſtagnante ſinu.*
100. *tabellis*	*libellis.*
106. *paratum*	*ſolebant.*
110. *turrem.*	*turbam.*

SAT. XIII.

V. 13. *malorum*	*laborum.*
26. *numerus vix eſt*	*numero vix ſunt.*

Lectio Schrevel.	Cod. MS.
57. *fraga*	*farra.*
73. *illa*	*ille.*
86. *in fortuna qui*	*qui in fortuna jam.*
119. *Vagelli*	*Bacilli.*
135. *parte*	*in parte.*
140. *ten'o*	*te nunc.*
143. *nos viles palli*	*nos vilis populus.*
145. *incendia*	*& incendia.*
175. *abreptum*	*affectum.*
226. *judicet*	*vindicet.*

SAT. XIV.

V. 1.2. *Siniſtra - & nitidis.*	1 - *Siniſtra.* 2. *Et quod majorum vitio ſequiturque minores,* 3. *Et nitidis.*
11. *puerum*	*puero.*
16. *præcipit atque*	*p æcipitat, qui.*
38. *damnandis hujus*	*damnis hujuſce*
45. *puer eſt*	*pater eſt.*
63. *furit*	*fremat.*
67. *emendat*	*emundat.*
95. *meliora*	*meliore.*
111. *laudetur*	*laudatur.*
120. *miratur - qui*	*mirantur - hi.*
121. *putat - hortatur*	*putant - hortantur.*
152. *quam*	*quæ.*
164. *hæc*	*ea.*
176. *immodici*	*indomiti*
184. *homini veteris*	*homines veteres*
199. *trepidum*	*trepido.*
228. *producit*	*providit.*
269. *ac vilis*	*ſiculis.*
315. *habes*	*abeſt.*

SAT. XV.

V. 46. *turba*	*ripa.*
95. *quæ ultima*	*culmina.*

SAT. XVI.

V. 23. *mulino*	*mutinenſi.*
29. *cum*	*quem.*
39. *puls*	*plus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

D. JUNII
JUVENALIS
VITA.

JUNIUS JUVENALIS liberti locupletis incertum filius, an alumnus, ad mediam fere ætatem declamavit, animi magis cauſſa, quam quod ſcholæ aut foro præpararet. Deinde paucorum verſuum Satira non abſurde compoſita in Paridem pantomimum, poëtamque * Claudii Neronis, ejus ſemeſtribus militiolis tumentem, genus ſcripturæ induſtrioſe excoluit. Et tamen diu ne modico quidem auditorio quicquam committere eſt auſus. Mox magna frequentia, magnoque ſucceſſu bis ac ter auditus eſt, ut ea quoque quæ prima fecerat, inferciret novis ſcriptis:

Quod non dant proceres, dabit hiſtrio: tu Camerinos,
Et Bareas, tu nobilium magna atria curas.
Præfectos Pelopea facit, Philomela tribunos.

Erat tum in delitiis aulæ hiſtrio: multique fautorum ejus quotidie provehebantur. Venit ergo Juvenalis in ſuſpicionem, quaſi tempora figurate notaſſet, ac ſtatim per honorem militiæ, quanquam octogenarius, urbe ſummotus, miſſuſque ad præfecturam cohortis in extrema parte tendentis Ægypti. Id ſupplicii genus placuit, ut levi atque joculari delicto par eſſet. Verum * intra breviſſimum tempus angore & tœdio periit.

P. PI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

P. PITHOEI
NOTÆ AD SUPERIOREM VITAM.

JUVENALIS vita quæ præponitur, non eſt, opinor, ejuſdem interpretis. Et vero in opt. codicc. ad finem adſcripta fuit recentiore manu, & in pleriſque aliis ſeparatim extat. Suetonio etiam à quibuſdam tribuitur. Hujus loco, initio vetuſtiſſ. ex. ad illa verba, Semper ego auditor, hæc legebantur: Juvenalem aliqui Gallum propter corporis magnitudinem, aliqui Aquinatem dicunt. Ea tempora Domitiani Tyranni, quibus etiam ipſe vixit, eo quod in aula ipſius plus hiſtriones, quam bonæ vitæ homines poſſent, graviter carpſit. Hos autem libros in exilium miſſus ad civitatem ultimam Ægypti. * Hos ab ipſo Domitiano, ſcripſit. Ideo autem in exilium miſſus eſt, quia dixit verſum illum,

Quod non dant proceres dabit hiſtrio,

Nunc autem hoc inducit quaſi carptum ſe per figuras à miſeris poëtis, qui nil novum, ſed omnibus notas fabellas recitarent; & dicit magis ideo Satyram ſe ſcribere, ut poſſit mores illius temporis demonſtrando notare. Hactenus vet. ex. quod prætermiſſum nolui. Quin & illud addam pro Hos, civitatis illius Ægypti nomen reponendum Oaſa, ſive Oaſin peninſulam exiliis celebrem; cujus & hic idem interpres meminit ad Satyr. 4. Sed & apud Hieron. in Epitaphio Nepotiani male hodiéque Aſſæ, pro Oaſæ. Nam de Timaſio loquitur, quem Oaſo relegatum Zozimus ex advocato fiſci clare narrat.

Pag. antec. lin. 6. *Claudii Neronis.*) Hæc verba in quibuſdam ex. deſunt. Quod ſequitur de ſemeſtribus militiolis, pertinet ad illud Satyr. 7.

Semeſtri vatum digitos circumligat auro.

Eſt & ſemeſtris Tribunatus mentio apud Plin. lib. 4. Epiſt.

Ib. lin. ult. *Intra breviſſimum tempus periit.*) Non ſatis hic convenit cum Suida, quem tamen ex Dione ſumpſiſſe veriſimile eſt. Neuter cum iis quæ ex Juvenale ipſo Sat. 4.6.13. 15. colligi poſſunt, quæ hic accuratius perſequi non eſt otii noſtri. Summa tantum quædam breviter notaſſe ſatis erit.

TESTI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

TESTIMONIA VETERUM SCRIPTORUM *DE* JUVENALE.

M. Fabii Quintiliani lib. x. *Inſtitut. Orat. de Satyræ ſcriptoribus.*

Sunt clari hodieque & qui olim nominabuntur.

M. Val. Martialis ex lib. VII. *Epigr.*

Cum Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odiſſet Oreſtes:
Theſea Pirithoï deſtituiſſet amor.
Et Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Lædæ poteras diſſociare genus.
Hoc tibi pro meritis & talibus imprecor auſis:
Ut facias illud, quod, puto, lingua facis.

Ejuſdem ex lib. XI.

Dum tu forſitan inquietus erras
Clamoſa, Juvenalis, in Suburra,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cœlius & minor fatigant:
Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit,
Auro Bilbilis & ſuperba ferro.

Rutilii Claudii Numantini Galli ex Itinerario.

Hujus vulnificis, Satyra ludente, Camœnis
Nec Turnus potior, nec Juvenalis erit.
Inſtituit veterem cenſoria lima pudorem:
Dumque malos carpit, præcipit eſſe bonos.

Amm.

Amm. Marcellini ex lib. XXVIII. *Hiſtor.*

Quidam deteſtantes ut venena doctrinas, Juvenalem & Marium Maximum curatiore ſtudio legunt, nulla volumina, præter hæc, in profundo ocio contrectantes.

C. Sollii Sidonii Apollinaris ex carmine ad Magnum Felicem.

Non qui tempore Cæſaris ſecundi
Æterno incoluit Tomos reatu:
Nec qui conſimili deinde caſu,
Ad vulgi tenuem ſtrepentis auram,
Irati fuit hiſtrionis exul.

Porphyrionis, ſeu, quiſquis eſt, in Horatium veteris Grammatici.

Satyra Horatii inter Lucilii Satyram & Juvenalis eſt media. Nam & aſperitatem habet, qualem Lucilius: & ſuavitatem, qualem Juvenalis.

Jul. Cæſar Scaliger Poëtices VI. *cap.* VI.

Juvenalis autem candidus, ac Satyrorum facile princeps. nam ejus verſus longe meliores quam Horatiani: ſententiæ acriores: phraſis apertior.

Idem alio loco.

Horatius, inquit, eſt irriſor, & ob id Sermonum titulo contentus fuit, qui modo ſententiæ lacertos expreſſos oſtendat ſermone vulgato, ſed lecto tamen; parum curat numeros; & denique, modò purè diceret, nihil penſi habuit. In Juvenale omnia contra. Ille ardet, inſtat, apertè jugulat. Stylus valdè arridet, in quo cum Romana puritate juncturas molles feliciſſimè conſecutus eſt. Verſus ejus, inquit, longè meliores, quam Horatiani, ſententiæ acriores, Phraſis apertior. Cæterum urbana, inquit, & ſalſa multò plura Juvenali attribuas, quam excipias ab Horatio. Quibus ſane locis neque temere, neque fruſtrà contendemus Juvenalem longè accuratioris Satyræ auctorem eſſe: & eum tanto antepone-

re

re decet Horatio, quanto melior Horatius Lucilio judicatur. Cum neque argumentorum varietate par ſit illi Horatius, neque dexteritate tractandi, neque ubertate inventionis, neque crebritate ſententiarum, neque acrimonia reprehenſionis, neque facetiis & urbanitate.

Juſtus Lipſius Theodoro Pulmanno Epiſt. quæſt. Epiſt. IX.

Juvenalem Poëtam à Scaligero patre, in Satira præpoſitum Horatio, vidi qui indignarentur. At ille, me judice, inter multa certi & elegantis judicii, nihil verius protulit.

Idem paulo poſt:

De Juvenali verè judicat. Ardore, altitudine, libertate, id eſt, ſuo quodam genere ſupra Horatium eſt, quod ipſum maximè Satyræ proprium videtur. Tangit vitia, objurgat, inclamat: raro jocos, ſæpius acerbos ſales miſcet. Quæ omnia in Horatio contra, qui placidus, lenis, quietus, monet ſæpius, quam caſtigat. Sed ita præclarè tamen hoc ipſum, ut in ea parte & arte nihil poſſit ſupra eum.

Idem M. Antonio Mureto Epiſt. Quæſtion. lib. IV. *Epiſt.* XV.

Quod Juvenalem doces M. Antoni, rectè & ordine te facere puto ut in Sacramenti formulis eſt. Certe ſi ulla tempora, hæc Satiram deſiderant: & in Satira nemo idoneor ad mores corrigendos Juvenali.

Caſaubonus prolegomenis in Perſium.

Longe ſalibus ab Horatio ſuperatur, & à Juvenale Perſius: quorum uterque feliciter eſt aſſecutus, quod voluit noſter, nec potuit. Excellunt igitur in eo Horatius & Juvenalis, etſi ratione diverſa: nam illius ſales τὴν ὀχλικὴν ἀναγωγίαν, & ut ita dicam, plebeium aliquid fere ſapiunt: hujus omnes joci quibus abundat, ſic ſunt urbani & ſalſi, ut acumen ſæpe atque eruditionem præ ſe ferant, & ingenium longo declamandi uſu probe ſubactum.

DE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

DE SULPICIA.

M. Val. Martialis ex lib. 10.

Omnes Sulpiciam legant puellæ,
Vni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos aſſerit furorem.
Diri prandia nec refert Thyeſtæ,
Scyllam, Biblida nec fuiſſe credit:
Sed caſtos docet & pios amores,
Luſus, delicias, facetiáſque.
Cujus carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales Egeriæ jocos fuiſſe
Vdo crediderim Numæ ſub antro.
Hac condiſcipula, vel hac magiſtra,
Eſſes doctior & pudica Sappho.
Sed tecum pariter ſimúlque viſam
Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Fruſtra namque ea nec Tonantis uxor,
Non Bacchi nec Apollinis puella,
Erepto ſibi viveret Caleno.

C. Sidonii Apollinaris ad Magnum Felicem.

Non Getulicus hic tibi legetur,
Non Marſus, Pedo, Silius, Tibullus,
Non quod Sulpiciæ jocus Thaliæ
Scripſit blandiloquum ſuo Caleno.

Catalogus eorum AUCTORUM, ex quibus Notæ Variorum ſunt deſumptæ.

A.

Alciatus.
Alex. ab Alexandro.

B.

Beroaldus.
Boëthius de Boodt.
Bond.
Bongarſius.
Briſſonius.
Britannicus, *paßim.*
Brodæus.
Budæus.

C.

Camerarius.
Canterus.
Caſaubonus, *in Perſio paßi.*
Caſtalio
Chalderinus.
Crucius.
Cunæus.

D.

Delrio.
Dorleans.
J. Douza.

E.

Egnatius.
Eraſmus.

F.

Farnabius, *paßim.*
Ferrarius.
Flavius.
Floridus.

G.

Gatakerus.
Grangæus, *paſſim.*
Gyraldus.

I.

Junius.

L.

Leopardus.
Lipſius.
J. Loënſis.
Lubinus, *paſſim.*
Lud. Carrio.

M.

Magius.
Mancinellus.
Manilius.
Manutius.
Marcellinus.
Mercerus.
Meurſius.
Muretus.

P.

Parrhaſius.
Pierius.
Pithœus.
Pius.
Politianus.
Pulmannus.
Puteanus.

R.

Realinus.
Rhodiginus.
Rigaltius.
Rutgerſius.

S.

Salmaſius.
Joſ. Scaliger.
Scheg.
Scoppa.
Stephanus.

T.

Thyſius.
Turnebus.

V.

Valla.
Voſſius.

D. JU-

D. JUNII JUVENALIS

SATYRARUM

LIBER PRIMUS.

SATYRA I.

ARGUM. Deliberanti Poëtæ jamque in animo habenti temporis ſui Poëtis tragœdias recitantibus, vicem referre, & pantheram (quod ajunt) leone remunerare, occurrunt urbis Romanæ ſcelera, quæ ipſum ab inſtituta Tragœdia ad Satyram abducant.

SEmper ego auditor tantum? nunquamne reponam, Julianus in Caesaribus, p. 60.
Vexatus toties rauci Theſeïde Codri?
Impune ergo mihi recitaverit ille togatas,
cf. Barthium ad Stat. Theb. III, 190. p. 729. s.

Hic

VET. SCHOLIAST.

2. *THeſeide Codri.*] Codrus hic Poëta fuit vitioſus, qui Tragœdiam Theſeida ſcripſit: de quo Virgilius dixit:

——*Sedet æternumque ſedebit*
Infelix Theſeus.

3. *Ille togatas.*] Togatæ ſunt Comœdiæ Latinæ, quales Afranius fecit: Palliatæ Græcæ.

VARIORUM.

1. *SEmper ego auditor.*] Poëta ſuam ignaviam & patientiam accuſat, & ægre fert, quod toties ab aliis audiendi moleſtia & tædio adfectus; nunquam contra alios, ſua poëmata recitando, pari moleſtia affecerit. *Ego.*] κατ' ἐξοχὴν καὶ ἔμφασιν. Cum docti & indocti paſſim omnes aliquid ſcribant & recitent; ego Juvenalis ſemper alios audiam tantum, & nunquam alii me viciſſim audient? *Nunquamne reponam.*] Scribam, vel recitabo, vicem iis referam, eadem ſcribendi recitandique moleſtia obtundens qua illi me. *Farnab.* Eſt translatio à creditoribus, qua uſus eſt ſimili in re, diſſimili mente Plinius Nepos epiſt. 1. *Poſſum iam repetere receſſum, & ſcribere aliquid, quod non recitem; ne videar, quorum recitationibus adfui, non auditor fuiſſe, ſed creditor: Nam ut in cæteris rebus, ita in audiendi officio perit gratia, ſi repoſcatur.* Male ergo Lucius Scopas Collect. 1. cap. 27. *Rejicere* explicat. Nec bene Jan. Parrhaſius. epiſt. 23. translationem ductam putat à conviviis. Scopum attigit Adrianus Turnebus lib. xx. Advers. cap. 8. *Grang.*

2. *Vexatus.*] Toties longo illo & verboſo Poëmate de Theſeo, quod Codrus obſcurus Poëta, longa & aſſidua recitatione raucus, ad ravim uſque recitavit, delaſſatus, moleſtiaque ac tædio affectus. Sunt qui leg. *Cordi. Toties.*] Cum tot dies mihi impendendi fuerint recitationi. *Rauci.*] Clamando, recitando. *Farnab.*

3. *Impune ergo*] Nec par pari referam? et illum meorum carminum recitatione rurſus non puniam. *Ille.*] Per contem-

A tum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hic elegos? impune diem conſumſerit ingens
Telephus? aut ſummi plena jam margine libri,
Scriptus & in tergo, necdum finitus, Oreſtes?
Nota magis nulli domus eſt ſua, quam mihi lucus
Martis, & Æoliis vicinum rupibus antrum
Vulcani. quid agant venti, quas torqueat umbras
Æacus: unde alius furtivæ devehat aurum

Pelli-

VET. SCHOLIAST.

5. *Summi plena jam margine.*] Notandum *marginem* fœminino genere dici, cum Ovidius maſculino dixerit.

7. *Quam mihi lucus Martis.*] Lucum Martis dicit, qui Romæ eſt in Appia, in quo ſolebant recitare Poëtæ. Aut illum, qui apud Colchos eſt, in quo fuit pellis aurea: aut in quo Ilia peperit.

9. *Vulcani venti.*] Pro follibus poſuit.

VARIORUM.

tum. Ut hac ipſa ſatyra v. 97. *Illa tamen faciem prius inſpicit.* Grang. *Togatas.*] Argumenti Latini fabulas, à toga Romanorum habitu dictas: ut & Græcorum palliatæ, dicebantur à Græcorum palliis, *Scaliger* Poët. 1. cap. 7.

4. *Hic elegos.*] Alius impune Elegos, id eſt, verſus impariter junctos, lugubres vel amatorios, mihi recitaverit. *Impune diem.*] Ergo Tragœdia illa ingens, de Telepho Herculis & Auges filio, rege Myſiæ, cui *vulnus* & *auxilium Pelias haſta tulit*; per totum diem, non ſine magna moleſtia impune me detinuerit. *Lubin.*

5. *Aut ſummi.*] Periphraſis eſt ingentis fabulæ de Oreſte, quæ in ſummo vel magno libro ſcripta, & cujus etiam libri margo, ad ſummitates usque, ne vacua quidem ſit relicta. Imo vero quæ etiam in tergo vel exteriori membranæ parte (quæ vacua relinqui ſolebat) ſcripta eſt, necdum tamen finita. *Lubin.* Sidon. Apollin ex, 16. lib. VIII. *Iam venitur ad margines umbilicorum, jam tempus eſt, ut Satyricus ait, Oreſtem noſtrum vel ſuper terga finiri.* Grang.

6. *Oreſtes*] Agamemnonis & Clytæmneſtræ filius. De quo Maro;

— *Scenis agitatus Oreſtes,*

Vide de illo Tragœdiam Euripidis.

7. *Nota magis.*] Quaſi nulli res ſua domeſtica notior eſſe posſit, quam ſibi illæ fabulæ. Quaſi diceret, Fabulæ & hiſtoriæ mihi æquè notæ ſunt ac alteri cuipiam poëtarum; ſi velim, quod illi faciunt, Principibus adulari, aut famæ meæ recitando velificari; taxarique hic videtur Valer. Flaccus. Vide Jan. Parrhaſii Epiſt. 2. *Lucus Martis.*] Qui & in Ponto erat, etiam Athenis & Albæ, ubi Rhea peperit. Alludit ergo ad ambitioſas Poëtarum deſcriptiones: vel intelligit hiſtoriam integram Martis, quæ materia Poëtarum ampliſſima eſt. Turneb. lib. 20. cap. 8. Flavii Conject. cap. 29. *Lucus Martis*] pro quocunque luco, ad deriſionem Poëtarum, qui à luci deſcriptione colorem artis petunt. vide Bapt. Egnatii racemat. cap. 6.

8. *Et Æoliis.*] Septem inſulis Liparæis in mari Tyrrheno. Intelligit autem fabulam Cyclopum & Vulcani. Cujus antrum deſcribit Virgil. VIII. Æneid. *Grang.*

9. *Quid agant.*] Eſt autem hic verborum ordo. Platani Frontonis, & convulſa marmora & columnæ ruptæ asſiduo lectore, ſemper clamant, quid agant venti, quas umbras torqueat Æacus. Per *ventos* ergo intelligit poëmata de ventis, & eorum effectus, &c. Per *Æacum* intelligit poëma & fabulas de inferorum judice Æaco, quas animas ille judicet torquendas. *Lubin.* Ad fabulas ventorum, & Orithyæ raptus & ſimilia referendum cenſeo. Grang. *Torqueat.*] Examinet, vel judicet torquendas animas *Idem.* Judicet puniat. *Britannic.*

10. *Æacus*] Jovis filius ex Ægina. Alii ex Europa, unus è tribus apud inferos judicibus. *Unde alius, &c.*] Id eſt, ex quo

Pelliculæ ; quantas jaculetur Monychus ornos :
<u>Frontonis</u> platani ; convulſaque marmora clamant
Semper, & aſſiduo ruptæ lectore columnæ.
Exſpectes eadem à ſummo ; minimoque poëta:
Et nos ergo manum ferulæ ſubduximus ; & nos
Conſilium dedimus Sullæ, privatus ut altum
Dormi-

Sarisberienſ. Polycrat. VIII.13 p. 601. quem tamen erroris postulat Rualdo in vita Plutarchi. c. 7. f. 12, a.

VET. SCHOLIAST.

12. *Frontonis platani.*] In Horatiana domo, in qua Poëtæ recitabant.

VARIORUM.

ex quo loco, ſcilicet ex Colchide. *Alius.* quiſpiam, ſcilicet Jaſon cum reliquis Argonautis. Argonautica & cætera quæ dicuntur de Jaſone, Medea & vellere aureo. *Grang. Furtivæ pelliculæ.*] Id eſt, vellus aureum furtim & clam dolo Medeæ ablatum in Græciam afferat. *Devehat.*] Ex Colchide in Theſſaliam Argo navi transportet. *Lubin.*

11. *Quantas jaculetur*] In pugna illa Centaurorum cum Lapithis, in nuptiis Pirithoi. Notat hanc pugnam à Valerio ambitioſe in Argonauticis expreſſam. Eandem elegantiſſime Ovid. lib. XII. Metamorph. expreſſit, Monychi memor; ſic enim ille:

Fert gravis invito victorem Neſtora tergo
Monychos;

Iaculetur, id eſt, Torqueat in hoſtes Lapithas.

12. *Frontonis platani.*] Synecdochice pro horto, porticu, vel domo, in qua platani. Erat autem Fronto nobilis quidam Romanus, ſummus Literatorum & Poëtarum fautor: in cujus domo aſſidue, dicit, recitatur,

---- *quid agant venti : quas torqueat umbras*
Æacus: unde alius, &c.

Lubinus. Vide de hoc Julio Frontone Marcilium ad 1 Perſ. ſatyr. *Convulſaque marmora.*] Quæ aſſiduo recitantium clamore ex parietibus convelli & concuti videbantur: nam potentiorum parietes marmorum cruſtis integebantur. *Britannic. Clamant.*] Reſonant, clamore referunt, quid agant venti, &c. vel per προσωποποιΐαν marmora aſſidua Poëtarum recitatione edidicerunt, & inculcata toties, clamant quid agant venti, &c. Satyrice, quaſi illa etiam continua recitatione declamare didicerint. *Lubin. Platani.*] Porticus, quam adumbrant platani.

13. *Ruptæ.*] Sic Sat. 7. verſ. 85.

Cum fregit ſubſellia verſu. Statius. Vide Graevium ad Heſiod. ἀσπίδα. v. 203. *Columnæ*] Ædium Frontonis. Sic Virgilius:

Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ.

14. *Exſpectes eadem.*] Cum indignatione legendum, quod non ſolum docti ſcribant, ſed & indocti; juxta illud Horatii:

Scribimus indocti, doctique poëmata paſſim. Britan.

Eadem.] ſc. fabularum deliria, eaſdemque nugas.

15. *Et nos ergo manum.*] Cum ergo toties ab aliis vexatus ſim, & non ſine ingenti tædio aliorum fabulas audierim; addo quod docti indoctique ſcribant: quid reſtat, niſi ut & ego diuturno ſilentio interrupto, & clementia hac exuta, ipſe aliquid ſcribam, ut alios pari moleſtia afficiam; & relictis Grammaticæ & declamandi ſtudiis, carmen aliquod ſcribere aggrediar? *Lubin.* Vel, an ergo nos jam Grammaticen & Rhetoricen didicimus, ut ſileamus & nihil ſcribamus? cum paſſim docti indoctique ſcribant. *Britannicus.* Non jam Grammaticen moror aut eloquentiam: uni Poëticæ addictus ſum: jam cum Grammaticorum ferulis & Rhetorum declamationibus, mihi nihil negotii, iiſque jam valedixi. *Turneb.* lib. XXVIII. cap. 24 Proverbialis formula eſt de iis qui ludimagiſtri poteſtatem exuerunt. *Grangæus.*

16. *Conſilium dedimus Sullæ.*] Id eſt, Rhetoricen didicimus, ex cujus præceptis & exercitatione, ficto themate de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dormiret. ſtulta eſt clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, perituræ parcere chartæ.
Cur tamen hoc potius libeat decurrere campo,
Per quem magnus equos Auruncæ flexit alumnus:
Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam.
Cum tener uxorem ducat ſpado, Mævia Tuſcum
Figat aprum, & nuda teneat venabula mamma:
Patricios omnes opibus cum provocet unus,

Quo

VET. SCHOLIAST.

20. *Magnus equos Auruncæ flexit alumnus.*] Turnum dicit Scævæ Memoris Tragici Poëtæ fratrem. Turnus hic libertini generis ad honores ambitione profectus eſt, potens in aula Veſpaſianorum Titi & Domitiani. Vel Lenium dicit, qui & ipſe Satyras ſcripſit, vel Silium, & ipſum ſui temporis Satyricum. Qui omnes ex Aurunca fuerunt.

VARIORUM.

clamavimus, & difficillima materia propoſita ſuaſimus Syllæ, ut dictatura & tyrannide depoſita, privatam vitam viveret, & alienus à moleſtiis & periculis, in utramque aurem, altum & ſecurus dormiret. *Lubinus.*

17. *Stulta eſt clementia.*] Concluſio eſt, qua ad ſcribendum ſe exhortatur, ſuamque ignaviam condemnat. Quaſi dicat: quæ hæc ſtolida mea patientia, cum tot Poëtis occurras quotidie, qui te toties recitatione verboſorum ſuorum carminum, tam inclementer tractarunt, illos non punire, & pari moleſtia afficere? *Idem.*

18. *Perituræ parcere chartæ.*] Cui ſi ego perpercero, alia tamen manu peribit.

19. *Cur tamen hoc potius.*] Hactenus expoſuit cauſſas cur ſcribendum ſibi aliquid duxerit. Jam rationes adfert, cur ad Satyras ſcribendas animum potius appulerit. *Campo*, id eſt, in hoc ſtudio & ſtadio, hoc poëmatis genere. *Decurrere*, eſt ſcribere & ingenii vires exercere, & decurrendo variorum vitia reprehendere. *Lubin.*

20. *Per quem magnus.*] Id eſt, in quo ſe Lucilius exercuit, quem tamen non Auruncæ, Rutulorum civitate, ſed Sueſſæ natum dicunt, & Latinæ Satyræ primum autorem. Vide Joſ. Scalig. Auſonianar. lect. lib. II. cap. XI. qui ait, ideo Auruncæ alumnum dici à juvenale Sueſſa oriundum Lucilium, quod cum bellum inter Sidicinos & Auruncos eſſet ortum, opidum deſeruerint Aurunci, profugique cum liberis & conjugibus Sueſſam venerint, quæ ideo poſt Aurunca dicta. *Lubin.*

21. *Si vacat, & placidi.*] Si libeat & ſit otium, manifeſtabo, & dicam.

22. *Cum tener uxorem ducat ſpado.*] Difficile eſt, dicit, aliquem non Satyram ſcribere, cum tener & mollis ſpado uxorem ducat, &c. Nobiliores enim mulieres nolebant parere, ob id nubebant ſpadonibus, ut ex Satyra VI. conſtat: aut ſi ulla ratione concepiſſent, partum abigebant poculo abortivo. *Spado* ergo eſt cui teſtes evulſi ſunt, aut nervi è quibus teſtes dependent. Caſtratus, cui colis & teſtes. vide Satyr. 6. 366. verſ. *Mævia Tuſcum, &c.*] Alia indignatio in mulierum impudentiam, quæ temporibus Domitiani in venationes & pugnas theatrales deſcendebant: unde Martialis Epigr. 6. lib. ſpect.

Hæc jam fœminea vidimus acta manu.

Vid. Sueton. Neron cap. II. Tacit. Annal. 15. &c. *Britan.* Sumitur autem *Mævia* pro quacunque impudica & laſciva. *Tuſcum*, ferociorem, utpote è Tuſcia.

24. *Patricios omnes opibus.*] Alia indignatio, quod ignobiliſſimi adulationibus & aliis malis artibus, ad tantas opes pervenerint, ut ſuis divitiis omnes *patricios*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quo tondente gravis juveni mihi barba ſonabat:
Cum pars Niliacæ plebis, cum verna Canopi
Criſpinus, Tyrias humero revocante lacernas
Ventilet æſtivum digitis ſudantibus aurum,

Nec

VET. SCHOLIAST.

26. *Canopi*] Canopus opidum Ægypti, dictum à gubernatore Menelai, qui ibidem morſu ſerpentis exſtinctus eſt.

27. *Criſpinus.*] Niliacus, unus de Conſulibus Liciniæ, ac de plebe Ægypti fuit, magnarum poſtea Romæ facultatum.

28. *Ventilet æſtivum.*] Per luxuriam enim annulos æſtivos, & hiemales invenit.

VARIORUM.

tricios, ex nobilibus & ſenatoribus natos, *provocare*, & opibus cum ipſis certare non erubeſcant. Vide Jac. Loënſem Epiph. 8. cap. 13. *Provocet.*] Adæquet.

25. *Unus*, *Quo tondente*] Cum unus Cinnamus, qui me puero vilis tonſor erat, cum omnibus patriciis, divitiis certare poſſit, de quo Mart. lib. 7. Alii Licinium quendam intelligunt. *Gravis.*] Adeo longa, ut mihi moleſta eſſet & gravis. *Sonabat.*] Sub forfice ſonanti cadebat. Videtur alludere ad τρίχας Græcorum, παρὰ τὸ τρίζειν dictas, quod inter tondendum ſtridorem quendam edant. *Junius* lib. de Coma. Hic verſus repetitur Sat. x. v. 226.

26. *Cum pars Niliacæ plebis.*] Indignatur Juvenalis, Criſpinum hominem Ægyptium, ex ſervili conditione, ad cenſum equeſtrem eſſe provectum. *Pars Niliacæ plebis*, id eſt, ſervus ex plebe. hincque potiſſimum eſt indignatio. *Niliacæ*, Ægyptiæ. Nilus enim eſt fluvius Ægypti, Africam ab Æthiopia dividens. *Britannic.* Plin lib. 5. cap. 10. *Canopi.*] Civitas eſt in Ægypto duodecim milliaribus ab Alexandria diſtans, fano Serapidis celebris, omnium libidinum atque impuritatum domicilium. Strab. 17. *Farnab.*

27. *Criſpinus.*] E ſervo factus magiſter equitum Neronis. Quæ vero ſequuntur de veſtibus purpureis & anulo, equeſtria ſigna denotant. *Tyrias*, id eſt, purpureas à Tyro. Sat. 10. verſ. 38. Apud Scholiaſten legendum videtur *de conjugibus Sabinæ*, & Sabina Poppæa intelligenda, Neronis quoque uxor. *Gronov.* *Humero revocante, &c.*] Quæ vel mollitie vel pondere defluxere: vel quæ rejectæ ſunt in humeros:

Suam qui undantem chlamydem quaſſando facit.

Plautus Epidic. Adeo enim fractus erat mollitie, ut penulam in humero propter pondus non retinuerit, ſed deorſum vergere paſſus ſit, ita ut humerus ipſum crebro revocaret. *Lacerna* ſive penula, erat veſtis, quæ tunicæ vel togæ adverſus aëris injuriam induitur, eadem & *abolla* dicebatur. *Criſpinus Tyrias humero revocante lacernas.*] Id eſt, dibaphas & bis tinctas, & ideo pretioſiores. Idem & alibi indignatur Græcorum fecem conchyliatam incedere. Sat. 3.

Horum ego non fugiam conchylia?

Id eſt, lacernas conchyliatas. *Criſpinus* &c.] Quem locum veteribus intactum ſic nuperi interpretantur, *humero revocante lacernas, quæ mollitie, vel pondere, defluxere.* Sed nec mollitie, nec pondere fluere lacernæ poterant, quæ in humero fibula nectebantur. Addunt, vel *quæ rejectæ ſunt in humeros.* Plauti verba ſupra citata hunc quadrant. Atqui undantem veſtem facit non qui in humerum rejicit, vel humero revocat, ſed potius quiexplicat, & vento reflandam atque implendam aperit. Magnus Ægyptii vernæ luxus fuit, qui lacernas Tyrias, id eſt, dibaphas geſtaret, ſed major & non ferendus, quod plures in die lacernas mutaret eaſque Tyrias. Hoc eſt, *humerum revocare lacernas*, quemadmodum Zoilus apud Martialem toties in hora ſyntheſes mutabat. *Ferrar.* *Revocante*, id eſt, adſtrictas fibula & nodatas habente. Vide lib. 2. Obſerv. cap. 19. *Gronovius.*

28. *Ventilet æſtivum digitis*] Delicatus & mollis, quia vix ferre poterat pau-

Nec ſufferre queat majoris pondera gemmæ:
Difficile eſt Satyram non ſcribere. nam quis iniquæ
Tam patiens urbis, tam ferreus, ut teneat ſe?
Cauſſidici nova cum veniat lectica Mathonis
Plena ipſo; poſt hunc magni delator amici,
Et cito rapturus de nobilitate comeſa

Quod

VET. SCHOLIAST.

32. *Mathonis.*] Advocati, qui ſceleribus dives effectus eſt & lectica, genus vehiculi, quo nobiles vehebantur: plena autem ipſo, quia craſſus fuit.

33. *Magni delator amici.*] Heliodorum dicit Stoicum Philoſophum, qui Licinium Silanum diſcipulum ſuum, cum argueretur conjurationis, inficiantem, præter domeſticam delationem, etiam teſtimonio oppreſſit. Alii Philoſophum Egnatium Celerem, Bareæ Sorani magiſtrum, qui ipſum apud Neronem detulit, & damnavit: & ipſe poſtea ſub Veſpaſiano hoc, ipſum Muſonio Rufo accuſante, damnatus eſt. Nonnulli Demetrium cauſſidicum dicunt, qui multos Neroni detulit.

34. *Et cito rapturus.*] Delatione Siciliæ maximam partem proſcripſerunt: ex quorum bonis multa diripuerunt. Namque hoc, quod *rapturum* dicit, ad crudelitatem refert. Et à Sylla multi occiſi ſunt & proſcripti.

VARIORUM.

lo majoris ponderis gemmam, annulos faciendos curabat ex auro leviore, per æſtatem præſertim geſtandos, ne graviores in ſudorem darent digitos. Hoc in Criſpino Satyricus notat & carpit, quaſi inauditæ mollitiei argumentum. *Salmaſius.* Legendum eſt *Ventilet æſtivo digitis ſudantibus auro.* Nam dixit Criſpinum ventilaſſe Tyrias lacernas, non aurum ſive annulos. Feſtive eum reprehendit, quod ut annulos & ſardonychatam manum oſtendat, aſſidue ventilarit togam & ſublevarit, infirmis illis & teneris digitis, ut vel minimo illo pondere annuli æſtivi ſudarent. Annulos æſtivos Martial. leves vocat. lib. v. ep. 62. *Per cujus digitos currit levis annulus omnes.* Graevius.

29. *Nec ſufferre queat majoris.*] Duo enim genera annulorum delicatioribus Romanis: hyberni, majoris ponderis: & æſtivi, levioris. *Turneb.* lib. xx. Adverſ. cap. 11.

32. *Cauſſidici nova.*] Hinc maxime movetur Poëta ad ſcribendum Satyras, quod ſub Domitiano frequens & pene publicè accuſandi rabies exiſteret: adeo enim aures Imperator delationibus patefaciebat, ut nihil propemodum tutum eſſet; ita ut delator delatorem timeret. Multi igitur, inter quos & Cauſſidici, cum in ea re quæſtum & Principis gratiam eſſe cognoſcerent, relictis actionibus forenſibus, ad delationes ſe conferebant, ut Matho & Pompejus Falco. *Britannic.* Cum ſale τὸ *nova*, ut qui antea pedes ambularet: & magnopere hunc ut obeſum ſugillat, dicendo *plena ipſo*: vel quia ſolus inerat, tanquam ſuperbus & delicatus. *Brodæus* Miſcell. VIII. c. 6. Sic Martial. Epigr. 57. lib. 2. *Sella recens Mathonis*; ex advocato delatoris facti.

33. *Magni amici.*] Vel ſui, vel imperatoris & quaſi imperatorii. *Magni delator.*] Britannicus & alii M. Regulum hic intelligi volunt, cum ſuis & imperatoris amicis, tum ipſis quadruplatoribus formidabilem. veriſimilius tamen eſt dici Heliodorum Stoicum Phil. quo deferente occiſi ſunt.

34. *Et cito rapturus &c.*] Abſumturus. nam partem bonorum, delationibus conſequebantur, nobilibus ipſis aut in exilium ejectis, aut trucidatis. *Nobilitate comeſa.*] Per delationes interemta; nam illorum bona proſcriptio abſtulerat. *Lubin.*

35. Quem

Quod ſupereſt, quem Maſſa timet, quem munere palpat
Carus, & à trepido Thymele ſummiſſa Latino:
Cum te ſummoveant, qui teſtamenta merentur
Noctibus, in cœlum quos evehit optima ſummi
Nunc via proceſſus, vetulæ veſica beatæ:
Unciolam Proculeius habet, ſed Gillo deuncem:
Partes

VET. SCHOLIAST.

35. *Quem Maſſa timet.*] Maſſa morio fuiſſe dicitur, & Carus mimus: Latinus vero, actor mimicus. Hi omnes Neronis fuerint liberti & delitiæ Auguſtis: ſed & nequiſſimi delatores. Latinus autem mimus quaſi conſcius adulterii Meſſalinæ uxoris Neronis, ab ipſo occiſus eſt. Maſſa autem & Carus Heliodoro deferente occiſi ſunt: cujus futuram delationem ita metuebant, ut ei munera darent. Nam Latinus mimus Thymelem mimam ſummittebat ad mitigandum.

VARIORUM.

35. *Quem Maſſa timet.*] Delatorem illum amici magni, Maſſa, Carus & alii delatores timuerunt. Hic eſt Bebius Maſſa, inferioris notæ delator, Neronis libertus, de quo Sidon. ep. VII, lib. V. *Grang. Munere palpat.*] Cui Heliodoro Carus muneribus blanditur & mitigat. *Idem.*

36. *Et à trepido Thymele.*] Cui blanditur Thymele, uſu ſui corporis ei ſubmiſſa, à trepido & valde anxio Latino marito, verente ne deferatur ab Heliodoro. *Grangæus*, non veram Thymelen intelligit, ſed quandam ex matronis Romanis, cujus perſonam ſuſtinuerat in ſcena Thymele, cum ſubmitteretur adultero, cujus partes agebat Latinus mimus. *Latinus* mimus fuit, cujus jocis & uxoris Thymeles mimæ plurimum delectatus eſt Domitianus. *Britannic. Thymele.*] Mima, uxor Latini mimi, cui inditum videtur nomen à θυμέλη, quod eſt pulpitum ceu ara theatri, quod hæc vel prima vel optima fuerit ſaltatrix. Sed negat Politianus 7. lib. Epiſt. Thymelen fuiſſe uxorem Latini. *Summiſſa.*] Ut vel uſu corporis vel blanditiis propitium Latino redderet Heliodorum ceu Regulum, vel generaliter, uxor à marito miſſa deprecatrix ad delatorem: cujuſmodi aliquid in Mimo repræſentavit Latinus cum Thymele.

37. *Cum te ſummoveant.*] Alia eſt ſcribendæ Satyræ indignatio, quod multi vetularum turpi conſuetudine diteſcerent. Vel quod ſtupratores ex teſtamento hæredes fiant, & *te* optimo jure hæredem legitimum, hæreditate *ſummoveant* & expellant. *Lubin.* Male *Te ſummoveant* eſt, cogaris illis venientibus de via decedere, propter turbam ſervorum, qui divites comitabantur & obvios inſtar lictorum ſubmovebant. Aſt hic ſenſus eſt verſus 46.

Cum populum gregibus comitum premat hic ſpoliator. Nam populus cum premeretur, cogebatur cedere de via, & quaſi ſubmovebatur. *Graev. In cœlum quos evehit.*] Id eſt, quos *optima* & expeditiſſima *via* & ratio ſummi & maximi *proceſſus evehit in cœlum*, & ad ſummas opes & dignitatem ducit, eſt *veſica*: illa pars qua mulier eſt. *Vetulæ beatæ.*] Locupletis & divitis. *Noctibus.*] Id eſt, nocturni concubitus opera.

40. *Unciolam Proculejus.*] Duodecimam hæreditatis partem, cum hæreditas ut libra divideretur in duodecim partes ceu uncias. Amplificat hanc turpitudinem admodum Satyrice, quod vetularum amatores, & adulteri, juxta *inguinis* vel mentulæ *menſuram* vel proportionem, etiam magnam vel parvam partem hæreditatis ex teſtamento obtineant. Inde factum ut *Proculejus*, *unciolam* tantum, vel unam duodecimam partem adeptus ſit. Sed *Gillo*, adulter, vir bene mentulatus, *deuncem*, vel undecim partes hæreditatis habeat: totam ſcilicet hæreditatem, una unciola dempta. Libra autem, ſive as, dividitur in
12 par-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Partes quiſque ſuas ad menſuram inguinis hæres;
Accipiat ſane mercedem ſanguinis, & ſic
Palleat ut nudis preſſit qui calcibus anguem,
Aut Lugdunenſem rhetor dicturus ad aram.
Quid referam, quanta ſiccum jecur ardeat ira:
Cum populum gregibus comitum premat hic ſpoliator
Pupilli proſtantis? & hic damnatus inani
Judicio (quid enim ſalvis infamia nummis?)

v. leg. 3. Cod. Theod. ad leg. Jul. repet. ibiq Gothofred.

Exul

VET. SCHOLIAST.

43. *Palleat.*] Nimia coitus libidine fatigatus, aut exſpectatione hereditatis, aut pretii adulterii.

47. *Inani Iudicio.*] Non ademtis bonis* decius dicitur, ſine litium æſtimatione. Legis æſtimatio illi non profuit. ſubauditur nota.

VARIORUM.

12. partes, quæ appellantur unciæ. Et vid. *Turneb.* lib. 28. Adverſar. cap. 24.

41. *Ad menſuram inguinis.*] Id eſt, juxta proportionem genitalis membri.

42. *Accipiat ſane mercedem.*] Verba Poëtæ Satyrice & acerbe hanc turpitudinem irridentis. Quaſi dicat: Ego ſane talem illis hæreditatem non invideo, quam ſudore, ſanguine & pallore ſibi compararunt. *Sanguinis*] Seminis coitu exhauſti. *Lubin. Sanguinis*] Seminis, quod ex ſanguinis quarta digeſtione gignitur. *Avicenna*, cap. 3. de cauſſa ſpermatis. Hinc *Nati* Latinis *Sanguis* dicitur. Virg. VI. Æneid. *Projice tela ſanguis meus.* Grang.

43. *Palleat.*] Adulteri enim exhauſti & exſangues, nimia coitus conſuetudine, pallent non minus, quam qui pedibus anguem calcavere. *Britan.*

44. *Aut Lugdunenſem rhetor dicturus.*] Caligula teſte Sueton. cap. 20. Lugduni in Gallia certamina oratoria ea lege inſtituit, ut victi victorum laudes componerent, vel præmia illis conferrent: qui maxime diſplicuiſſent, ſpongia, linguave ſcripta à ſe delerent, niſi maluiſſent aut ferulis objurgari aut in proximum flumen mergi. Oratores autem illic dicturi, metu pallebant, propoſitum ſupplicium metuentes. *Lubin.*

45. *Quid referam.*] Alia indignationis cauſſa: in ſpoliatores enim, cum pupillorum, tum provinciarum invehitur. Quid enim opus eſt inquit, me ulterius iræ & indignationis meæ cauſſas exponere, & *referre quanta ira* & indignatione *jecur* meum continua & frequenti indignatione exſiccatum *ardeat*; cum videam pupillorum *ſpoliatores*, peſſimis flagitiis ad tantam potentiam perveniſſe, ut *gregibus* & multitudine *comitum* ac clientum, cum per publicum incedunt, *populum premant*, moleſtiaque afficiant. *Idem.*

47. *Pupilli proſtantis.*] Quem ad extremas incitas redegit, ita ut ob paupertatem cogatur victum turpiſſimo corporis quæſtu ſibi acquirere. *Et hic damnatus inani.*] Marius Priſcus proconſul, cum Africam provinciam ſpoliaſſet, ab Afris accuſatus jubente Cornuto, ſeptingenta millia nummorum, quæ provincialibus eripuerat, ærario, damnatus intulit, ipſique urbe & Italia interdictum. Qui multis opibus & nummis ſibi adhuc relictis, probe genio dies noctesque indulgebat. Plin. epiſt. 11. lib. 2. *Inani Judicio.*] Sic Scholiaſt. corrigo: *Non ademtis bonis judicium dicitur ſine litium æſtimatione. Litis æſtimatio illi non obfuit. Quid enim ſalvis infamia nummis.*] Subauditur *notat. Rutg. Var. lect.* Lege, *nocet.* Gronovius.

48. *Inani Judicio.*] Pecunias provinciæ non reſtituente. Inane judicium eſt, aut quod victori non prodeſt, aut quod reo non talem pœnam infligit, qualem meretur, & quam ille non magni facit. Vel quod nullius momenti fuerit Ma-

rium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Exul ab octava Marius bibit, & fruitur Dîs *v. Gronov. ad Sen. Hercul. fur. 1,39. f.5.a.*
Iratis: at tu victrix provincia ploras.
Hæc ego non credam Venuſina digna lucerna?
Hæc ego non agitem? ſed quid magis Heracleas,
Aut Diomedeas, aut mugitum Labyrinthi,
Et mare percuſſum puero, fabrumque volantem?

Cum

VET. SCHOLIAST.

49. *Ab octava.*] Qui judicio vacabant decima hora cœnabant. Hic enim ab octava.

51. *Venuſina digna lucerna.*] Lucernam dicit, quia Satyrici ad omnium vitia, quaſi lucernam admovent, & ut adurant, & ut oſtendant crimina *Venuſinam* autem ideo, quia hæc fuit civitas Horatii. Sive à Venuſio, ubi laternæ leves fuerunt, quæ pro viliſſimo venibant.

52. *Non agitem.*] Non perſequar. ut Virgilius,

——— *Palantes Troas agebat.*

Heracleas.] Aut columnas in Hiſpaniis, aut Atlantem.

VARIORUM.

rium condemnaſſe, & in exilium conjeciſſe, relicta ipſi adhuc parte majori nummorum & opum.

49. *Ab octava Marius bibit.*] Moris fuit Romæ, ut octava hora lavarent, nona decumberent: Ergo ante tempus cibo deſtinatum, genio indulſit. *Et fruitur Dis Iratis.*] Marius ergo licet Deos haberet iratos ob flagitia, in ſumma tamen hilaritate vivebat, nullum ab iis ſentiens incommodum: probe ergo fruebatur ſuo exilio: nam in exilio plus ſibi indulget, quam prius. *Fruitur diis Iratis.*] Id eſt, mollius & lautius vivit, quia deos habuit iratos, quum damnaretur. Nam ſi damnatus non eſſet, viveret in negotiis, eoque non ante nonam cœnaret, ut ſolebant homines frugi & occupati. Sic apud Senecam Juno de Hercule: *ſuperat & creſcit malis, Iraque noſtra fruitur.* Gronovius.

50. *At tu victrix provincia ploras.*] *Victrix*, quia Marius condemnatus eſt. *Ploras*, quia ſpoliata es, & nummi tibi reſtituendi, ærario illati ſunt, aut à Mario exule prodiguntur.

51. *Hæc ego non credam Venuſina.*] Hæc & ſimilia cum flagitioſiſſima videam, poſſumne me continere à ſcribendis Satyris? nonne merito exiſtimem digna eſſe hæc ſcelera *Venuſina* ſeu Horatiana *lucerna* & diligenti lucubratione nocturno tempore confecta. Et exiſtimemne digna eſſe hæc, quæ *ego agitem*, quæ ego mordaciſſimis Satyris perſequar & inſecter? id eſt, an non digna hac, quæ Satyra, qualem Horatius ſcripſit, exagitentur? *Lubin.*

52. *Sed quid magis Heracleas.*] Tacitam objectionem diluit. Reſpondet enim iis, qui poſſent dicere, longe ſatius eſſe, ſi ſcribantur fabulæ. His enim moribus, hoc ſeculo cur potius fabulas ſcriberem, cum maritus leno, mœchi vel adulteri bona, peſſimis artibus occupet, &c. *Sed quid magis.*] Scilicet ſcribam. Per *Heracleas aut Diomedeas*, intellige fabulam de ærumnis Herculis: aut de Diomede ab uxore non recepto & ſociis in aves verſis. *Turneb.* cap. 24. lib. 28. Adverſar.

53. *Mugitum Labyrinthi.*] Intelligit fabulam de Theſeo & Minotauro, qui mugitum in Labyrintho à Dædalo fabricato edidit.

54. *Et mare percuſſum puero.*] Icarum intellige, qui patris mandatorum immemor, in mare decidit. *Fabrumque volantem.*] Patrem Dædalum intelligit, qui cum medium teneret, incolumis in Siciliam evaſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cum leno accipiat mœchi bona, ſi capiendi
Jus nullum uxori, doctus ſpectare lacunar,
Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo.
Cum fas eſſe putet curam ſpectare cohortis,
Qui bona donavit præſepibus, & caret omni
Majorum cenſu, dum pervolat axe citato
Flaminiam: puer Automedon nam lora tenebat,
Ipſe lacernatæ cum ſe jactaret amicæ.

Nonne

VET. SCHOLIAST.

55. *Si capiendi Jus nullum uxori.*] Si uxor ejus jure impediatur adultero ſuccedere, ipſe maritus leno ſuccedit adultero heres, ut per fideicommiſſum res adulteri ad adulteram veniant.

58. *Curam cohortis.*] Militum tribunatum.

59. *Præſepibus.*] Propter equos hoc dixit, & Neronem tangit.

62. *Lacernatæ.*] Satyrice, habitu virili fœminam deſcribit.

VARIORUM.

55. *Cum leno accipiat mœchi bona.*] Fœdam ſui temporis avaritiam notat, quo multi mariti, pecuniæ cupiditate ducti, uxores ſuas ab aliis tractari permittebant: iidem edocti diſſimulare turpitudinis conſcientiam, ſuſpiciendo ſcilicet lacunaria, aut ſtertendo, cum mœchus ingrederetur. *Britannic. Si capiendi Jus nullum uxori.*] Domitianus probroſis fœminis lecticarum uſum ademit, iiſque capiendi legata, hæreditateſque. Suet. cap. 8. Cum ergo per legem, adulterorum ſuorum bona capere non poſſent, ea bona maritis, qui tanquam uxorum ſuarum lenones erant, relinquebantur. Ait ergo Juvenalis inventæ legi, inventam fraudem. *Idem.*

56. *Doctus ſpectare lacunar.*] In obſequium adulteri ſurſum ſpectare, & velut ebrium, ſimulare profundum ſomnum ronchiſono naſo.

57. *Doctus & ad calicem.*] Juxta calicem. *Vigilanti ſtertere naſo.*] Homo enim quanto altiore ſomno dormit, tanto ſonantius ſtertit. Sonus autem ille ſtertentis, & ronchus fit naſo, unde feſtive hoc loco dormientis naſum *vigilantem* vocat, cum ſit clamoſus & obſtreperus. *Vigilanti naſo*, id eſt, ronchos ducenti, ſtertenti. *Beroald.* Sic Ovid. V. Eleg. lib. Amorum: *Ipſe miſer vidi, cum me dormire putares, ſobrius appoſito crimina veſtra mero.* Vid. Eraſm. in proverb. *Non omnibus dormio.* Grang.

58. *Cum fas eſſe putet.*] Subtexit aliam indignationis cauſſam: ægreque fert, quod, qui bona ſuis equis alendis & aliis inutilibus ſumtibus conſumſerant, ad ſummas dignitates aſpirare non vereantur. *Curam ſperare, &c.*] Ambire, affectare & expetere curam & præfecturam cohortis Prætorianæ.

59. *Qui bona donavit præſepibus.*] Id eſt, equis alendis bona ſua perdidit. *Et caret omni majorum.*] Non quod nullum cenſum è majoribus habuerit, ſed quod omnem alendis equis decoxerit. Doctiſſ. Turnebus hic Fuſcum intelligit, qui aurigando patrimonium dilapidaverat, & puer aurigæ officium Neroni præſtiterat, poſtea à Domitiano cohortibus prætorianis præfectus. Mancinellus vero & alii de Tigillino intellexerunt, interpretati illud, *Carere majorum cenſu*, de majoribus, qui in nullo cenſu fuerint, obſcuris.

60. *Pervolat axe citato.*] Qui equis alendis omnia prodigit, dum curru celerrime incitato, velociter per viam Flaminiam vehitur; & illam viam quaſi pervolat. *Lubin.*

61. *Puer Automedon.*] Fuſcus auriga Neronis, ut Automedon Achillis. Dicit autem *puer*: nam puer bona ſua aurigando perdiderat: jam ſenior & pauper, ad Præfecturam aſpirabat.

62. *Ipſe lacernatæ cum ſe.*] Emphatice. *Ipſe* Nero, vel Fuſcus. Turnebus libro XXVIII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nonne libet medio ceras implere capaces
Quadrivio: cum jam ſexta cervice feratur
Hinc atque inde patens, ac nuda pene cathedra,
Et multum referens de Mecœnate ſupino
Signator falſo, qui ſe lautum, atque beatum
Exiguis tabulis, & gemma fecerat uda?

Occur-

VET. SCHOLIAST.

64. *Sexta cervice.*] Lectica, faciente luxuria, à ſex hominibus portabatur.

68. *Gemma fecerat uda.*] Saliva tacta, propter ſignaculi impreſſionem.

VARIORUM.

bro XXVIII. cap. 24. Adverſ. *Britannicus* hic intelligit Sporum, quem *amicam lacernatam* genere fœminino Poëta per cavillationem appellavit: ac ſi diceret, amicæ maſculæ, hoc eſt, amicæ, quæ vir omnino erat: nam lacerna veſtis eſt virilis. Et *jactare* ſe alicui, eſt ſeipſum illi dare, ingerere, inſinuare. *Ipſe lacernatæ cum ſe jactaret amicæ.*] Satyricus hic de Sporo loquitur, quem uxoris loco habuit Nero, quemque ob hoc Poëta lacernatam amicam vocat, quod *lacerna* virorum tantum eſſet: quod idem eſt, ac ſi quis nunc amicam braccatam vocaret. *Ferrarius.*

63. *Nonne libet medio ceras*] Alia indignationis cauſſa, quod falſarii malis ſuis artibus, ad ſummas opes & honores perveniant, & ſupercilioſi & elati, alios contemnant. Quæſo *an non libeat*, vel placeat *capaces ceras*, ingentes tabulas ceratas, & pugillares Satyris implere, occurrente paſſim & palam per compita Satyrarum materia; idque *medio quadrivio* & publico loco, in quem quatuor viæ concurrant & plures conveniunt, ut ab omnibus manifeſte conſpiciantur: cum falſorum teſtamentorum conſignator jam ſexta cervice, vel hexaphoro, ſeu lectica, quam ſex portabant, feratur. *Lubin.*

65. *Hinc atque inde patens.*] Id eſt, ab omni parte aperta: & ejus *Cathedra* vel ſella pene nuda, cui remota erant vela ac plagæ. id eſt, diſco operta, ut ab omnibus conſpici poſſit, ob jactantiam. Vel *nuda*, id eſt, vacua pene, quum in ea nemo eſſet præter eum. Martial. 11. lib. epigr. 99. *Idem.*

66. *Et multum referens de Mecœnate.*] Id eſt, probe *referens* & repræſentans, mollem & delicatum Mecœnatem, erecta cervice, ſuperbe, & luxurioſo habitu incedens. Mollitiei enim nomine male audiebat Mecœnas, Seneca Epiſt. 114. *Caſaubonus* dicit Poëtam hic alludere ad morem eorum, qui vehementiſſime aliquid à Deo peterent, ſupini quippe orabant, &, ut ait Horatius:

Cœlo ſupinas ferebant manus.

Et de Mecœnate ſupino.] Carpit hic quendam, quem Mecœnati comparat. Vocat ergo illum *ſupinum*, vel propter deſidiam & otium; & quod ſupino ventre dormiret: Vel propter averſam Venerem, quam ille patiebatur. Nam Mecœnate in negotiis nihil acrius & negotioſius; in otio nihil otioſius & mollius & ſupinum magis; unde *Malchinus* dicitur ab Horatio. *Dorleans.*

67. *Signator, falſo qui ſe lautum.*] Id eſt, falſarius vel falſorum teſtamentorum conſignator, qui ſe *falſo*, falſitate & adulterinis teſtamentis, *lautum*, comtum, mollem ac delicatum reddidit: & ſe fecit *beatum*, divitem & opulentum, compendioſiſſimo labore, *exiguis* tantum *tabulis* ſeu teſtamentis, quæ modico verborum anfractu & paucis verbis condita eſſent, ut ſcilicet omnia bona uni relinquerent, eumque heredem ex aſſe facerent. *Brit.* *Signator.*] Aquilius Regulus teſtamentorum corruptor. Plin. Epiſt. 20. lib. 2. vel Sophonius Tigellinus, qui trium patruorum veneno ſublatorum ſubtractis tabulis & falſo ſignatis, hæreditates invaſit. *Lubin.* Sic inter-

pungen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Occurrit matrona potens, quæ molle Calenum
Porrectura viro miſcet ſitiente rubetam,
Inſtituitque rudes melior Locuſta propinquas
Per famam, & populum nigros efferre maritos.
Aude aliquid brevibus Gyaris & carcere dignum,

Si vis

VET. SCHOLIAST.

71. *Locuſta.*] Locuſtam ex Galliis matronam veneficam Nero excivit μεταπεμψάμενος ad ſe, propter venena conficienda, quoniam magnæ famæ erat, & in familiaritate habuit, ut etiam eum doceret venena miſcere. Inde ait Turnus in Satyra,

* *Ex qua Cæſareas ſoboles horrenda Locuſta*
Occidit, curans ſævi venenata Neronis.

Hæc increpitata à Nerone, quod lentum venenum Britannico privigno ſuo paraſſet, tam efficax dedit, ut antequam poculum Britannicus exhauriret, in convivio Neronis exſpiraret. *Propinquas* autem dicit, tanquam à Locuſta doctas: vel, ut quidam, uxores. * *

VARIORUM.

pungendum, non ut alii *Signator, falſo &*. ut docte Turneb. 28.24. Adv. *Signator falſo*, ſc. teſtamento, qui obſignavit ſuppoſititium teſtamentum, ſignator in falſis tabulis. Sic *falſi rei* Ictis dicuntur. *Gronov.*

68. *Exiguis tabulis.*] Compendioſa & brevi opera, falſas teſtamentorum tabulas condendi. vel, *Exiguis*, id eſt, paucis verbis teſtamentorum tabulis ſcriptis, quum falſarius ſe hæredem ex aſſe inſcripſerit. *Gemma fecerat uda.*] Id eſt, annulo ſignatorio, qui ſaliva humectatus, imprimitur ceræ, & qui gemmam ectypam, id eſt, effigiatam habet incluſam.

69. *Occurrit matrona potens.*] Jam mores urbis Romanæ ſi ulterius conſideres, occurrent etiam mihi Satyram ſcripturo, magnæ & potentes matronæ, quæ venenis maritos ſuos tollunt. *Potens* ergo, quia *nulla aconita bibuntur Fictilibus.* Britannicus hic intelligit Agrippinam, quæ Claudium maritum medicato ſuſtulit boleto, poſt adoptatum Neronem. *Molle Calenum.*] Id eſt, ſuave, dulce & lene vinum, à Calibus opido Campaniæ ſic dictum. *Lubin.*

70. *Viro miſcet ſitiente rubetam.*] Cum videt virum ſitire, & dum ſimulat ſe vinum miſcere, miſcet *rubetam*: forte è bufone venenum ita dici poteſt, quod inter rubos degat. *Sitiente* pro ſitienti.

71. *Inſtituit rudes.*] *Inſtituit* tanquam in ſchola, *rudes* & hujus præclaræ artis, & veneficii ignaras *propinquas* & vicinas, *efferre* ad rogum, impune, *maritos nigros*, & cadavera veneno lurida. *Lubin.* *Melior Locuſta.*] Peritior venefica, quam illa Locuſta nuper veneficii damnata, & diu inter inſtrumenta regni habita, cujus arte uſa Agrippina, boletum venenatum Claudio paraverat, ejuſdemque ex Galliis vocatæ Nero uſus opera, Britannicum ſuſtulit.

72. *Per famam, & populum.*] Populo ſciente, vidente, adeoque permittente: quia illæ beſtiæ impune abeunt. Vel per famam populi: nam varius ſolet eſſe populi rumor; orta veneficii ſuſpicione. *Nigros maritos.*] Quod indicium eſt veneno ſublatos fuiſſe. Veneno enim exſtincti contrahunt ſibi colorem lividum, & plumbeum.

73. *Aude aliquid brevibus Gyaris.*] Sarcaſtice, cum ira ac ſumma indignatione. Quaſi dicat: Res eo redit, ut ſi Romæ aliquid eſſe cupias, id eſt, alicujus exiſtimationis ac in pretio; nulla faciliori ratione ac compendioſiori via eo pervenies, quam ſi audacter magnum aliquod & peſſimum facinus exilio & carcere dignum perpetres. *Gyaris.*] Gyaros inſula in mari Ægæo, una Cycladum, vel Sporadum, locus exilii graviſſimi, inſula execrabilis & ſterilis. *Lubin.* *Dignum.*] Dignum exilio in breves, id

eſt,

Antigonus Caryſtius, c. 27, p. 78.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Si vis eſſe aliquis: PROBITAS laudatur, & alget.
Criminibus debent hortos, prætoria, menſas,
Argentum vetus, & ſtantem extra pocula caprum.
Quem patitur dormire nurus corruptor avaræ,
Quem ſponſæ turpes, & prætextatus adulter?
Si natura negat, facit indignatio verſum,
Qualemcunque poteſt: quales ego, vel Cluvienus.
Ex quo Deucalion nimbis tollentibus æquor

Navigio

VET. SCHOLIAST.

76. *Extra pocula caprum.*] Dicit emblematum opus. Caper hic præcipue ab omnibus prædicatur, quem etiam Martialis carmine ſuo laudavit,

Stat Caper in phiala, Thebani vellere Phrixi.
Cultus: ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.

VARIORUM.

eſt, anguſtas inſulas Cycladas, inter quas Gyarus. Sic Sat. 10 *ut Gyaræ clauſus ſcopulis, parvaque Seripho.*

74. *Probitas laudatur, & alget.*] *Alget*, miſera & infortunata eſt. Id eſt probitas laudatur quidem, ſed parum colitur & frequentatur.

75. *Criminibus debent hortos.*] Illi qui habent hortos excultos, magnifica prætoria, menſas, &c. hæc debent & accepta referunt criminibus, quia per fraudes & crimina, illa ſunt asſecuti. *Prætoria*] Villas lautiorum civium magnifice exſtructas in ſuburbanis ſuis. *Menſas.*] Citreas, marmoreas, eburneas.

76. *Argentum vetus.*] Id eſt, veteris cælaturæ & artificii. *Et ſtantem extra pocula caprum.*] Intelligit, ſignum Capri ſeu Phrixi in exteriore parte poculi cælatum & exſculptum: nam variæ in poculis figuræ excidebantur.

77. *Quem patitur dormire.*] A Satyra ſcribenda quieſcere. Alia indignationis cauſſa, quod ſoceri *nurus* pecunia corruptas ſtuprarent. Id eſt *quem* Satyricum & Poëtam *patitur* otio frui & ſecure quaſi *dormire* & tacere, ille, qui filii ſui uxoris *avaræ corruptor* eſt, & inceſtum cum ipſa deſignat; vel qui avaras nurus pecunia corrumpit, ut ſe violari patiantur; quibus facile asſentiuntur, cum avaræ ſint. *Lubin.*

78. *Sponſæ turpes.*] Sunt pueri viris nubentes & fœminæ. *Et prætextatus adulter.*] Id eſt puer nobilis, qui nondum egreſſus annum 15. & in prætexta adhuc, didicit adulterum agere, pædicatur. *At prætextatus* eſt magiſtratu vel ſacerdotio præditus, quem omnium maxime hæc flagitia vitare oportebat. *Gronovius.*

79. *Si natura negat, facit.*] Concluſio. Quare cum talia ac tanta quis accurate conſideret & examinet, Licet natura verſuum compoſitionem ipſi negarit; tamen indignatio, de tot ſceleribus verſum qualemcunque exprimeret, & talem, qualem ego facio, vel Cluvienus facit. *Lubin.*

80. *Quales ego, vel Cluvienus.*] Se & ſua carmina per modeſtiam extenuat; & ſimul Cluvienum notat, ut malum Poëtam ſui temporis, cum quo ſe per modeſtiam confert.

81. *Ex quo Deucalion.*] Oſtendit jam quam facile ac proclive ſit Satyram ſcribere, cum tam copioſam materiam habeat. Omnia enim vitia à diluvio Deucalionis, uſque ad noſtra tempora, & omne illud, quicquid interea agunt homines, eſt farrago vel materia carminis Satyrici. *Deucalion* erat Promethei & Clymenes filius. Vide totam fabulam apud Ovid. in Metamorph. *Nimbis tollentibus æquor.*] Id eſt, repentinis imbribus *æquor* vel mare tollentibus & creſcere

Navigio montem aſcendit, ſorteſque popoſcit;
Paulatimque anima caluerunt mollia ſaxa,
Et maribus nudas oſtendit Pyrrha puellas:
Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas,
Gaudia, discurſus, noſtri eſt farrago libelli.
Et quando uberior vitiorum copia? quando
Major avaritiæ patuit ſinus? alea quando
Hos animos? neque enim loculis comitantibus itur
Ad caſum tabulæ, poſita ſed luditur arca.
Prælia quanta illic diſpenſatore videbis

v. not. o. ad leg. f. Cod. Th. de Rapt. virg. vel vid.

Armi-

VET. SCHOLIAST.

82. *Sorteſque popoſcit, &c.*] A Themide, quæ ante Apollinem reſponſa dabat.

83. *Paulatimque anima caluerunt mollia ſaxa.*] Anima, id eſt, ſpiritu. Et *mollia ſaxa*, ut Virgilius, *Inde homines nati, durum genus.* Et quod addit, *Et maribus*, per conſenſum oſtendit eſſe duriſſimum.

VARIORUM.

ſcere facientibus, & eſt deſcriptio diluvii.

82. *Montem.*] Parnaſſum. *Sorteſque, &c.*] Oraculum conſuluit Themidos. *Sortes* enim erant reſponſa Deorum. *Lubin.*

83. *Paulatimque anima caluerunt.*] Id eſt, cum ex oraculo ſaxa poſt tergum projecta exuerent duritiem, & mollia facta in carnem & cutem humanam concreverunt, & anima, ſpiritu vitali, & calore naturali incaleſcere cœperunt.

84. *Et maribus nudas.*] Natis è Deucalionis lapidis jactu. *Pyrrha.*] Epimethei filia ex Aſia.

85. *Quidquid agunt homines.*] Ab illo ſcilicet tempore.

86. *Discurſus.*] Intelligo inconſtantiam hominum, quæ modo hoc, modo illud adfectat & deſiderat: vel etiam varios vitæ humanæ curſus, caſus.

87. *Et quando uberior.*] Nunquid à tempore Deucalionis, uſque ad hæc tempora, *uberior* ac major *vitiorum copia* fuit & abundantia, quam nunc eſt? Jam ergo ampliſſima Satyræ ſcribendæ ſe offert occaſio.

88. *Quando Major avaritiæ patuit ſinus.*] Quod unquam ſeculum majorem ſinum, majuſque receptaculum avaritiæ patefecit quam hoc præſens noſtrum? *Lubin.* *Alea quando.*] Subauditur, *habuit*, poſſedit, invaſit. Id eſt, quando ludus aleæ unquam vehementius occupavit animos hominum, quam hoc ſeculo?

89. *Neque enim loculis comit.*] Uſque adeo ſacerrimus hic aleæ ludus, hos animos hominum invaſit, ut cum *ad caſum tabulæ* vel aleæ luſum *eunt*; non *loculos* vel crumenas modico ære refertas ſibi *comitantes* habeant, & ſecum ſumant, ſed *ludant poſita* integra *arca*, in qua vel totum patrimonium, ſortis & aleæ ludibrio exponitur.

90. *Ad caſum tab.*] Ita dicit, vel quod in tali ludo, caſus & fortuna omnia poſſint: & Græci recentiores ταβλίζειν, id eſt, ad caſum tali ex fritillo in tabulam decidentis. *Arca.*] Univerſa re familiari, cujus naufragium faciunt περὶ ὃ τῷ μικρῷ ἕρματι τῷ κύβῳ, ut facete Lucianus 113. τοῖς πρὸς χρόνον non ad Maleam, ſed Aleam συντρίβοντος αὐτοῖς τοὺς σκάφους.

91. *Prælia quanta illic.*] Id eſt, ibi cum ludunt, *quanta prælia*, jurgia, rixas & contentiones *videas* & audias; Domini ſcilicet cum ſervo ſuo *diſpenſatore* qui tanquam armiger, tabulam & aleas geſta-

Armigero! ſimplexne furor ſeſtertia centum
Perdere, & horrenti tunicam non reddere ſervo?
Quis totidem erexit villas? quis fercula ſeptem
Secreto cœnavit avus? nunc ſportula primo
Limine parva ſedet, turbæ rapienda togatæ.
Ille tamen faciem prius inſpicit, & trepidat, ne

Suppo-

VET. SCHOLIAST.

92. *Armigero.*] Metaphora à bellantibus, id eſt, qui arma præbet, teſſeras & tabulas, & ipſe qui nummos ſub pignore portat, vel qui ſubminiſtrat pecuniam.

95. *Secreto.*] Non in publico convivio, ſed privato. Moris autem erat apud antiquos, nequis adderet poſſeſſionibus ſuis, aut ex illis minueret.

VARIORUM.

geſtabat, cui herus amiſſa pecunia tunicam vult eripere, & in ludo ulterius exponere. Mordet Romanos, qui ſtrenui quaſi milites ſint in talibus armis, quibus opes & fama atteruntur. *Lubin.*

92. *Simplexne furor ſeſtertia.*] Verba ſunt diſpenſatoris irati. Non *ſimplex furor* profecto, ſed inaudita incredibilis inſania, uno tempore *centum ſeſtertia* alea *perdere:* ac miſero tuo ſervo, veſtium inopia frigore trementi ac *horrenti, tunicam* nolle dare. *Seſtertia centum.*] Sunt autem 100. H. S, 2500, Coronati Gallici.

94 *Quis totidem erexit villas?*] In exſtruendis villis luxum notat: nam non una contenti villa, plures exſtruebant, marmoribuſque adornabant. *Quis fercula ſeptem Secreto.*] Taxat etiam luxuriam cœnarum. Quis majorum noſtrorum tam fuit perditæ luxuriæ, qui *ſecreto* vel in domo ſua privatim, *ſeptem fercula cœnarit*, vel in cœnam appoſuerit, nullo adhibito conviva, ut jam Romæ moris eſt? Divites enim Romani tanquam ſordidi, miſeros clientes cœna excludebant. Servius ad 1. Æn. Antiquos tantum duobus ferculis epulari ſolites fuiſſe teſtatur. *Ferculum* autem ut notat Fulgentius de priſco Sermone, eſt miſſus carnium. *Cœnare fercula* dixit eodem modo, quo Horat. *Cœnare porcinas.* Grang.

95. *Secreto cœnavit.*] In ſua domo privatim, ſolus. Priſci enim illi in propatulo & atriis cœnabant, frugali & plebeio contenti cibo. Valer. Max. c. 5. lib. 1. Cœnationes habuerunt ſuas novi iſti ganeones, in quibus civium oculos fugerent. *Avus.*] Quis è majoribus. *Nunc ſportula primo.*] Conqueritur, quod divites illi, una cœna ſeptem fercula privatim conſumant: ſuis contra clientibus, loco rectæ cœnæ, ſportulam in introitu domus collocant, & appellabatur δεῖπνον ἐν σπορίδι: erat autem centum quadrantum. *Sportula* dicebatur, quia interdum cibum in ſportula accipiebant. *Lubin.*

96. *Limine.*] In atrio, vel introitu & veſtibulo domus divitum. *Turbæ rapienda togatæ.*] Id eſt, clientibus & pauperibus conſtituta; nam togati in officiis erant. *Rapienda.*] Id eſt, violenter quaſi occupanda, ut apud nos mendici, quorum uni alter præripit. Porro clientes, mane patronos ſuos ſalutabant, & officii gratia in forum deducebant: pro hoc officio, veſpere ad cœnam vocabantur, rectam, quam ſuſtulit Nero, introducta ſportula, reſtituit Domitianus.

97. *Ille tamen faciem prius inſpicit.*] *Ille* cuſtos ſcil. balneorum (nam ab illo ſportula vel centum quadrantes dividebantur) accurate *prius inſpicit* & conſiderat *faciem* tuam, antequam ſportulam porrigat: Et *trepidat* timetque ne *ſuppoſitus*, vel clam loco alterius *poſitus* veniat, *ac falſo* & ſimulato, non tuo *nomine* poſcas tibi, non debita vel deſtinata. *Lubin.*

99. *Agni-*

Suppoſitus venias, ac falſo nomine poſcas.
Agnitus accipies. jubet à præcone vocari
Ipſos Trojugenas. nam vexant limen & ipſi
Nobiſcum. da Prætori, da deinde Tribuno.
Sed libertinus prior eſt: prior inquit, ego adſum.
Cur timeam? dubitemne locum defendere? quamvis
Natus ad Euphratem, molles quod in aure feneſtræ
Arguerint, licet ipſe negem; ſed quinque tabernæ

Quadrin-

VET. SCHOLIAST.

100. *Trojugenas*] Patricios majorum gentium.

104. *Natus ad Euphratem.*] Meſopotamini homines effrenatæ libidinis ſunt in utroque ſexu, ut Salluſtius meminit. *Molles quod in aure feneſtræ.*] Arguit homines qui cum propter libidinem libertatem meruiſſent, & in libertinorum corpus & tribus relati eſſent, pertuſis auribus ſigna libertinorum celare non poterant.

VARIORUM.

99. *Agnitus accipies.*] Si cognoſcat te non ſuppoſitum; ſportulam, vel centum quadrantes accipies. *Jubet à præcone vocari.*] Hinc eſt omnis Poëtæ indignatio; quod nobiliſſimi Trojugenæ Romani per extremas ſordes, ſportulam tenuioribus conſtitutam præripiant. *Lubin*

100. *Ipſos Trojugenas*] Exagitat Romanos, qui à Trojanis & Ænea ſe oriundos jactabant. *Nam vexant limen & ipſi.*] *Limina* & atria domuum divitum, nobiſcum *vexant*, terunt & frequentant, & nobiſcum mendicatum eunt.

101. *Da Prætori, da deinde Tribuno.*] Verba nobilium, manus porrigentium & clamantium: Prætor clamat, da Prætori: Tribunus, da Tribuno: *Tribunus* eſt, vel plebis, vel militum.

102. *Sed libertinus prior eſt.*] Hæc falſe Poëta ſub perſona libertini. Deſcribit jam ſatis ridicule, contentiones nobilium horum mendicantium de primatu. *Prior eſt.*] Hæc de tempore intelligenda non eſſe, ſequentia indicant. Dicit enim *vincant divitiæ*: ob id, de opibus intelligo. Criſpinus autem, teſte Fabio, è ſervo libertus ditiſſimus evaſerat. *Prior adſum.*] Prætore ſc. & Tribuno.

103. *Cur timeam? dubitemne.?*] Verba Criſpini vel alius libertini, quæ cum indignatione profert, quaſi ab aſtante aliquo increpatus, quod Prætori & Tribuno, ratione dignitatis non cederet. Cur meum locum non defenderem, quem opibus, vel tempore aliis prior occupo? *Lubin.*

104. *Quamvis Natus ad Euphratem.*] Licet *ad Euphratem natus* & ſervilis olim conditionis, ex Cappadocia vel Meſopotamia ſim oriundus (id quod non inficior, & ſi maxime *negem*, *feneſtræ in aure* vel fiſſuræ aurium, quas habeo more patriæ, mendacii me *arguerint* & convicerint) non tamen meum locum defendere vereor. Perſtringit ergo hos, qui cum paulo ante viliſſimi nequam ſervi fuiſſent; jam malis artibus divites, volebant ſe prætoribus & tribunis præferri. *Molles.*] An quod hominem mollem oſtendant? an per hypallagen, pro molli aure? Vide Eraſmi Proverb. *Auricula mollius. Feneſtræ.*] Foramina in lobis.

105. *Sed quinque tabernæ.*] Quas in foro habeo. Turneb. lib. 20, cap. 8. Hinc ſtultam hominis elationem oſtendit, qui divitiis & bonis tantum fortunæ gloriatur. Quinque, inquit, ſunt mihi tabernæ in foro Romano, ab inquilinis inhabitatæ, quæ mihi cenſum equeſtrem comparant, ob quem recipior in XIV. gradus theatri, id eſt, quæ ex vectigali & proventu reddunt mihi quadra-

Quadringenta parant. quid confert purpura major
Optandum? ſi Laurenti cuſtodit in agro
Conductas Corvinus oves? ego poſſideo plus
Pallante, & Licinis. exſpectent ergo tribuni:
Vincant divitiæ: ſacro nec cedat honori,

Nuper

VET. SCHOLIAST.

106. *Quadringenta.*] Qui erat cenſus antea Equitum Romanorum. *Purpura major.*] Laticlavium.

109. *Pallante & Licinis.*] Pallas & Licinus in aula Claudii Cæſaris præpoſiti, curam Reip geſſerunt, cum libertini eſſent. Pallas libertus Claudii Cæſaris; officium rationum adminiſtravit, & in numerum Prætorum relatus, quod primum percunctantem Cæſarem de inceſto Agrippinæ, ad nuptias confirmaſſet. Eamque ipſe conſuetudinem ſtupri adeo palam fecerat, ut in quodam ſimulacro Palatinæ Minervæ adſcriptum ſit, ΠΑΛΛΑΣ. ΑΙΤΙΩΤΑΙ. Licinius ex Germania puer captus, tantæ induſtriæ fuit, ut reliquias cibariorum inter conſervos fœneraret, & cui quid credidiſſet, quali poterat chirographo pugillaribus ſubnotaret; quos cum in expeditione quadam tranſiturus flumen in veſtimentis recondidiſſet, C. Julio Cæſari quondam deneganti, ei pugillaribus quicquam annotatum, barbarus lugens eos obtulit. ſtatim ad diſpenſationem admiſſus, non multo poſt manumiſſus eſt, dein curationi Galliarum ab Auguſto præpoſitus, eas ſpoliavit: & cum flagraret invidia, baſilicam ſub nomine C. Julii Cæſaris ædificavit. Deceſſit ſub Tiberio, proinde dives, quod Caſſii opes etiam exhauſiſſet, & dictus eſt habuiſſe nummos quantum milvi volant. Unde Perſius.

Nunc Licini in campos, nunc Craſſi mittit in ædes.

VARIORUM.

106. *Quid confert purpura.*] Equeſtris nobilitas purpura & annulo deſignata. Quid purpura vel laticlavium, habitus equitum, majus & accumulatius bonum poteſt conferre, quam honores ac tantas divitias? *Lubin.* Quidam pro *major*, legunt, *majus*, & optandum magis.

107. *Si Laurenti cuſtodit in agro.*] Quaſi dicat, quid juvat majoribus nobiliſſimis progenitum eſſe, ſi divitiæ non accedant. Siquidem Corvinus nobiliſſimus, *in agro Laurenti*, *conductas* per inopiam, non proprias, ſed alienas *oves cuſtodit* & paſcit. Erat autem Laurentum opidum prope Lavinium in antiquo Latio; ubi magni campi & paſcua. *Strabo* lib. v.

109. *Pallante & Licinis.*] Id eſt, ſum ditior & Locupletior Pallante, Claudii liberto ditiſſimo nec non quæſtoriis & prætoriis ornamentis inſignito. & *Licinis.*] Licinio Stolone Craſſo, P. Licinio cogn. divite, & Licinio Cæſaris liberto & tonſore. In antiquo interprete lege ΠΑΛΛΑΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗ Graev. Niſi forte ΑΙΤΙΩΤΑΤΗ. *Exſpectent ergo tribuni.*] Verba Poëtæ irriſorie & ironice ipſi libertino attributa, quaſi dicat, ergo cum divitiis affluam, exſpectent tribuni, & priorem locum occupet ditiſſimus.

110. *Vincant divitiæ.*] Id eſt. Horatian. *Virtus poſt nummos.* Grang. *Sacro nec cedat honori.*] Eſt Ironia, quaſi dicat: Quia jam libertus ditiſſimus eſt, qui *nuper*, vel ante paucos annos *in hanc urbem venit pedibus albis* vel gypſatis, ſervus venum expoſitus, *non cedat*, nec locum concedat *ſacro honori* vel dignitati prætoriæ & tribunitiæ, quæ ſancta, veneranda. Conſueverant enim pedes ſervorum venalium à trans mare advectorum, creta vel gypſo notare; ſignato ſigillo domini, ſi privati eſſent, Reipublicæ ſi publica mancipia. *Brodæus* I. Miſc. 17. *Plin.* lib. 35. cap. ult.

dringenta millia ſeſtertiûm. *Quinque tabernæ.*] Quæ tum *quinque* & argentariæ, antea dicebantur & erant ſeptem, poſtea Novem tabernæ, Vid. Liv. lib. 36.

Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis;
Quandoquidem inter nos ſanctiſſima divitiarum
Majeſtas; etſi funeſta Pecunia templo
Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras,
Ut colitur Pax, atque Fides, Victoria, Virtus,
Quæque ſalutato crepitat Concordia nido.

Sed

VET. SCHOLIAST.

111. *Pedibus qui venerat albis.*] Oſtendit plus honoris videri in calceis, quam in perſona. Illo enim tempore necdum Senatores nigris calceis utebantur: ſed nudis erant pedibus; vel albis pedibus, id eſt, pulverulentis, vel *braccis*; vel pedules novos intelligit in braccis quos * pedornes dicunt, ut peregrinos.

113. *Funeſta.*] Quoniam per ſcelera adquiritur: vel quod funerum faciendorum ſit cauſſa: vel quod per parricidia congeritur.

116. *Concordia nido.*] Ciconia quæ contra templum Concordiæ ex conſilio roſtri ſonitum fecit. Et ſatyrice ſalutato nido, non templo. Templum Concordiæ vetus, in quo ciconia multa eſt.

VARIORUM.

Cl. Salmaſ. τό *pedibus* de bracis vel de pedulibus accipit, & bracas ibi manifeſto, pro pedum quoque tegmine poſitas dicit. *Pedornes* autem ab ornatu pedum fortaſſe. *Peregrinos*, quod Romani non eſſent calcei, ſed externi & peregrini.

111. *Albis.*] Qui adeo pauper huc venit, ut nudis pedibus incederet. *Thyſius.*

112. *Quandoquidem inter nos, &c.*] Perſeverat in Ironia, quaſi dicat: Æquiſſimum eſt, ut divites omnium ſint optimi: & probat hoc. In antiquo Scholiaſte legendum videtur *quos Perones vocant.* Graev. Quidni cum Meurſio legas *pedortes*, quia Achmes dicit ποδόφλια, rectius ποδάφλια, i.e. *pedibus apta*: niſi placeat retinere *pedornis*, q. *pedem ornans*, in plur. pedornes.

113. *Majeſtas.*] Amplitudo, reverentia & æſtimatio divitiarum, Romæ ſanctiſſima ac inviolabilis eſt. *Lubinus.* *Etſi templo nondum habitas.*] Quamvis templa & aræ ipſi nondum erectæ ſint, tamen pro Dea colitur; nam aram & delubra habet, quaſi in hominum cordibus & animis. Arnob. lib. III. *Quis ad extremum Deam Pecuniam eſſe credat, quam velut maximum numen, veſtræ indicant literæ.* lib. II. cap. 20. *Funeſta.*] Exitioſa. Quod per fas, nefas, per ſacrilegia, parricidia, latrocinia, furta congeritur.

114. *Habitas.*] De Diis habitare dicunt primi Poëtæ: Virg. *Habitarunt Dî quoque ſylvas.* Grang.

115. *Ut colitur pax.*] Ejus templum Veſpaſianus foro proximum fecerat, teſte Tranquillo. *Fides.*] Cujus ſolenne Numa Pompilius inſtituit. *Liv.* l. 1. *Virtus.*] Ejus ædes ad portam Capenam. *Liv.* l. 29. *Victoria.*] Ejus templum unum in Palatio fuiſte oſtendit *Liv.* ibid. Alterum adhuc fuit in foro Romano, de quo Publ. Victor. Dionys. tamen Halicarnaſſ. templum victoriæ in Aventino conſtructum prodit. *Grang.*

116. *Quæque ſalutato crepitat.*] Turneb. lib. 8. Adverſ. cap. 18. Ciconiam intelligit, quod tunc temporis fortaſſe in faſtigio templi Concordiæ, nidus ciconiarum fuiſſet, quorum proprium eſt crepitare. Nam dum ex paſcuis redeuntes in nido reſident, roſtris crepitum faciunt, quaſi nidum ſalutantes. Ovid. 6. Metamorph.

Crepitante ciconia roſtro.

Vid. Politian. Miſcellan. cap. 67. *Concordia nido.*] Farnabius credit Juvenalem hic reſpexiſſe ad Ovidii verſum 5. Metam.

Ipſa ſibi plaudit crepitante ciconia nido.

Porro ciconias in auſpiciis concordiam polliceri ſcribit Jan. Douſa ad Arbitr. lib. 1. Flavius Conjectan. cap. 53. Ædem concordiæ ſimpliciter intelligi vult, in qua Senatus aliquando haberi ſolitus, teſtibus Varrone & Lampridio, & quo

cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Sed cum ſummus honor finito computet anno,
Sportula quid referat, quantum rationibus addat:
Quid facient comites, quibus hinc toga, calceus hinc eſt,
Et panis, fumuſque domi? denſiſſima centum
Quadrantes lectica petit, ſequiturque maritum
Languida, vel prægnans, & circumducitur uxor.
Hic petit abſenti, nota jam callidus arte,
Oſtendens vacuam, & clauſam pro conjuge ſellam:
Galla mea eſt, inquit. citius dimitte. moraris?

VET. SCHOLIAST.

117. *Summus honor.)* Senatorum.

119. *Comites.*] Quid facient paraſiti, cum ſenatores ſic avidi ſint ad ſportulam?

121. *Lecticapetit.*] Lecticarum uſum primi dicuntur inveniſſe Bithyni. Cicero: Nam una haud mos eſt Bithyniæ Regibus vehi lectica, id eſt, octophoro.

VARIORUM.

cum ſtrepitu confluxere Patres. Sed hæ meræ nugæ judicante Grangæo.

Crepitat concordia nido.] Vetus Scholiaſtes inquit: *Ciconia, quæ contra templum Concordiæ ex conſilio roſtri ſonitum facit:* Quis non videt legendum *concilio*? eleganter enim ciconia ex concilio roſtri ſonitum & crepitum edere dicitur, quæ roſtrum conciliando & componendo, crepitat: ſic *concilium nominis* apud Tertullian. de pallio, eſt compoſitio nominis, ex duabus ſcilicet vocibus, nomen unum compoſitum: ut *concilium roſtri*, ex duabus roſtri partibus, inferiore & ſuperiore, coactio & coagmentatio. *concilium* & *conciliatus* apud Lucret. pro conjunctione & coactione. *Salmaſ.*

117. *Sed cum ſummus honor.*] Invehitur in extremas nobilium Romanorum ſordes, qui ſportulam, rem viliſſimam, inter reditus & proventus annuos numerabant. Cum ergo ſummus magiſtratus, prætores, tribuni, (quorum quidem *ſummus honor*) computent & numerent; *quid referat*, quantum pecuniæ *anno finito* ei conferat. Quæſo, quid *comites*, clientes, paraſiti & aſſeclæ facient, qui *hinc*, nempe ex ſportula victum habent & amictum? Vel, quid miſeri clientes & pauperes habebunt, cum ſportula à ditioribus illis præripiatur? *Martialis* diſerte totum hunc locum expreſſit, Epigr. x. lib. x. *Lubin.*

120. *Fumuſque domi.*] Ignem & ligna intelligit ad concoctionem. *Ligna viridia* dicit; non enim iis tantum eſt peculii, ut emant ligna acapna, de quibus Martial. epig. 15. l. 14. quæ in jure *recocta* vocantur. *Denſiſſima tantum.*] Novam capiendæ ſportulæ notat artem. Multi enim collocatas in lecticis uxores ſuas, languidas, aut prægnantes circumducebant, multi etiam lecticas vacuas, ſimulantes in his eſſe conjuges ægrotas, eoque modo ſportulam captabant. *Britannicus. Denſiſſima.*] Multis Eunuchis ſtipata: vel plena hero, uxore, liberis: vel denique, potius divitum prætorum & tribunorum frequens denſiſſima multitudo lecticis vectorum.

123. *Hic petit abſenti.*] Mira ac nova captandæ ars exprimitur. *Hic*, id eſt, alius quiſpiam *callidus* & verſutus *petit* ſportulam uxori ſuæ *abſenti*, illam præſentem adeſſe ſimulans. Et inquit ad diſtributorem, uxor mea *Galla eſt* in lectica hac, da illi ſportulam, & *citius* domum *dimitte*, quid moras nectis?

124 *Oſtendens.*] Diſtributori. *Sellam.*] Differt ſella a lectica, quod illa eſſet apta ad ſedendum, hæc etiam ad jacendum. Lipſ. in elect.

125. *Galla.*] Uxor mea, fictitium nomen.

Profer Galla caput. noli vexare, quieſcit.
Ipſe dies pulchro diſtinguitur ordine rerum,
Sportula, deinde forum, juriſque peritus Apollo,
Atque triumphales, inter quas auſus habere
Neſcio quis titulos Ægyptius, atque Arabarches:

Cujus

VET. SCHOLIAST.

127. *Ipſe dies.*] Totos dies ſic conſumunt divites, dum ad ſportulam, aut ad templum Apollinis tractatum vadunt.

128. *Juriſque peritus Apollo.*] Aut quia juxta Apollinis templum Juriſperiti ſedebant, & tractabant: aut quia bibliothecam juris civilis, & liberalium ſtudiorum in templo Apollinis Palatini dedicavit Auguſtus. Nam hic eſt Apollo, cujus & Horatius meminit: *Sic me ſervavit Apollo.* Sive quod Cicero domum Scævolæ oraculum dixit; ſive quod tam devia Juriſperitorum reſponſa ſint, quam Apollinis.

129. *Atque triumphales.*] Id eſt, itur ad roſtra, ubi habere ſolent triumphales ſtatuas viri magni, ſive quadrigas.

VARIORUM.

126. *Profer Galla caput,*] Verba diſtributoris, qui cum illam aſtutiam ſciat, ſæpius deceptus ab illis, qui vacuas ſellas advehebant, ſimulantes ſe conjuges advehere: *O Galla profer* & attolle *caput* tuum, ut te videam. Cui reſpondet maritus, ô diſpenſator *noli* meam conjugem *vexare*, eique moleſtus eſſe, *quieſcit* & dormit capitque requiem poſt longam infirmitatem. *Lubin.*

127. *Ipſe dies, &c.*] Perſequitur ulterius divitum & nobilium ſordes: & ait, clientes in his rebus totos dies conſumere, in ſalutatione & ſportulæ petitione, in deductione in forum; ad templum Apollinis, ubi cauſſæ agebantur; ad ſpectacula ſtatuarum triumphalium, & domum reductione; nec tamen à patronis, miſeros & laſſos clientes, qui illos toto die deduxerant, cœna dignari. *Diſtinguitur ordine.*] Ironice. Noſtri divites Romani accurate totius diei horas diſponere & pulchre rebus agendis diſtribuere & ordinare norunt. *Idem.*

128. *Sportula.*] Prima diei hora ſuos patronos ſalutabant, & ab iis ſportulam petebant: vel ſportulæ cauſſa ſalutabant. *Deinde forum.*] Hora diei tertia forum judiciale petunt & templum Apollinis Palatini, ubi judicia agitabantur, & cauſſas agi audiebant: hinc Juriſperitus dicitur. Non placet ut intelligas de templo Apollinis, quod exſtructum fuit autore Tranquillo, in ea parte palatii, quæ a fulmine disjecta fuerat; ubi Coloſſus erat Apollinis æreus: ſed de foro Auguſti, ibi enim, & non in templo jura reddebantur, & illic erat ſtatua Apollinis eburnea. *Britann.* Cui adſtipulatur *Grangæus.*

129. *Atque triumphales.*] Scilicet ſtatuæ adeuntur; id eſt, itur ad roſtra, ubi viri magni, rebus arduis præclare geſtis, triumphales ſtatuas aut quadrigas habebant. Hæc omnia erant in uno foro. *Inter quas.*] Scil. triumphales ſtatuas, etiam Ægyptius & Arabarches quidam ſuos titulos & ſuam ſtatuam habere auſus eſt; dignam profecto, quæ non ſolum urina perpluatur & permingatur; verum etiam ſtercore inquinetur. Notat tempora Domitiani, quibus etiam triumphales ſtatuæ ſervis donabantur. *Lubin.*

130. *Neſcio quis.*] Semper per contemtum dicitur. *Ægyptius atque Arabarches.*] Criſpinum Ægyptium inceſſit, *Arabarchem* illum vocans, quaſi Arabum archonta, principem, invidioſe & Satyrice: Vel omnium vernarum ex Canopo vel Arabia ſummum & maximum, id eſt, peſſimum. *Farnabius* hic alium intelligit: nam cum non conſtet de regimine nec ſtatua Criſpini; magis propendet in ſententiam Alciati, ut ſit Tib. Alexander, qui regebat Ægyptum ipſe ejuſdem nationis, teſte Tacito 1. hiſt. cui adſtipulatur Euſeb. lib. 2. Hieronymus tamen Joſephum à Judæis creatum ducem intelligi vult, cui poſtea propter ingenium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ujus ad effigiem non tantum mejere fas eſt.
eſtibulis abeant veteres, laſſique clientes,
otaque deponunt, quanquam longiſſima, cœnæ.
pes homini. caulis miſeris, atque ignis emendus.
)ptima ſilvarum interea, pelagique vorabit
Lex horum, vacuiſque toris tantum ipſe jacebit:
Jam de tot pulchris, & latis orbibus, & tam
antiquis, una comedunt patrimonia menſa.

VET. SCHOLIAST.

138. *Menſa*] Menſis citreis, quas anquitus magno in pretio habebant; aut e ebore.

VARIORUM.

ium, virtutem & vaticinium de imperio, Veſpaſianus ſtatuam dedit triumphalem. Vide & Turneb. lib. 27. cap. 25. & Flav. Conject. c. 49. Brod. 4. Miſcell. 2. Parrhaſ. Epiſt. 23. *Titulos.*] Imaginem, triumphali effigie, & ſub ea res geſtas breviter poſitas & explicatas, quod acta vocat Ovidius, *Claraque diſpoſitis acta ſubeſſe viris.* Grang. *Arabarches.*] Cujacius legendum eſſe cenſet *Alabarches* : eſt enim ἄλαβα teſte Heſychio, μέλαν ᾧ γράφομεν, id eſt, atramentum quo ſcribimus; *Alabarches* ſcripturæ magiſter. Cic. ad Attic, lib 2. Epiſt. 17. legit etiam *Alabarches.* Vide Brod. Miſcell. lib. 4. cap. 2. *Pulmannus.* Ruffinus præfectum ſalis interpretatur, quaſi a Grajorum ἅλς.

131. *Cujus ad effigiem.*] Ad cujus imaginem vel ſtatuam non tantum fas eſt ac licitum mingere, ſed etiam cacare: quod propter honeſtatem decore ſubticuit. Sic Nero, autore Suetonio, in ludibrium religionis, Deam Syriam urina conſpurcavit. Hinc Perſ. *Sacer eſt locus ; Extra mejite.* Grangæus hunc locum aliter exponit, & dicit hujus Ægyptii ſtatuam, tam ſanctam à Romanis habitam, ut ne quidem ad eam mejere auderent, tanquam ſi fuiſſet ſtatua principis.

132. *Veſtibulis, &c.*] Id eſt, ubi veteres clientes & aſſeclæ hunc ſuum patronum, multum diuque deduxerunt & in forum & ad ſtatuas & rurſus domum, ibique fruſtra diu exſpectarunt, ſperantes fore, ut ad cœnam invitentur: poſtquam ſe ſpe ſua excidiſſe viderint, tandem eundo, ſtando & exſpectando defatigati, à veſtibulis patronorum ſuorum abeunt, & triſtes domum remeant.

133. *Votaque deponunt.*] Vota ſua ac deſideria (quanquam diu illa animo conceperunt) de cœna recta jam deponunt & abjiciunt. Recte, quoniam vota ſuſcipi dicuntur, ideo bene etiam poni, quaſi onera. *Grang.* Dicuntur autem *longiſſima vota*, quia illi miſeri diu votis ſuis intenti fuerunt.

134. *Spes homini.*] Al. legunt *hominum:* Exclamatio eſt in miſeriam eluſorum clientum, qui parvo edere coguntur. Sunt qui ſic legant, *Quanquam longiſſima cœnæ ſpes homini*, ut ſenſus ſit, unica ſpes illis miſeris erat cœna, quæ quia fefellit, caules vel olera, & ligna quibus coquant, quadrantibus illis ſportulæ ſibi emunt, & cœnam miſerrimam ſibi parant. *Ægroto dum anima, ſpes eſt.* Adagium.

135. *Optima &c.*] i. e. optimas feras & delicatiſſimos piſces.

136 *Rex horum.*] Dives patronus clientum. *Tantum ipſe jacebit.*] Solus accumbet in triclinari.

137. *Nam de, &c.*] Hoc dictum eſt in profundam gulam & luxuriam ciborum : dicit enim ; tam laute tantoque impendio epulantur divites Romani, ut una cœna abſumant patrimonia. *Britan.* Vel delicatiſſimi illi avari, *comedunt patrimonia* & univerſa bona ex hæreditate parentum ſibi relicta, prodigunt & abſumunt *una menſa*, ad quam ipſi ſoli accumbunt, in cœna vel obſonio delicatiſſime & exquiſitiſſime comparato: Vel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nullus jam paraſitus erit: ſed quis feret iſtas
Luxuriæ ſordes? quanta eſt gula, quæ ſibi totos
Ponit apros, animal propter convivia natum?
Pœna tamen præſens, cum tu deponis amictus
Turgidus, & crudum pavonem in balnea portas.
Hinc ſubitæ mortes, atque inteſtata ſenectus.

VET. SCHOLIAST.

141. *Ponit apros.*] Apud antiquos munificentia videbatur apparatior, ſi in convivio aper integer fuiſſet exhibitus.

142. *Pœna.*] Quia ſolus voraverit, quod multis ſufficere potuiſſet.

VARIORUM.

abſumunt illa omnia ſuper una menſa, inter tot *pulchros, latos* & *antiquos orbes*, vel menſas. Vel *una menſa*, id eſt, ſola, nemine ad cœnam vocato. Clariſſ. Graevius dicit, ad hunc locum nihil vidiſſe interpretes, & pergit, Una menſa eſt prima menſa, qua carnes & piſces apponebantur: Recte enim Serv. ad 1. Æneid. *Duas habebant menſas, unam carnis, alteram pomorum:* Nota eſt menſa ſecunda Virgil. *Poſtquam prima quies epulis menſaque remotæ:* Sed (quod dixiſſe liceat) omiſerunt hæc hic interpretes, putantes hoc non eſſe hujus loci, quia Poeta per unam menſam, tam ſecundam, quam primam intelligit, nempe unam cœnam. *Pulchris orbibus.*] Citreas menſas, nam cariem, vel putredinem non ſentiunt: vel ex ebore intellige, vel etiam argenteas patinas. *Antiquis.*] qui fuiſſent multorum per ſucceſſionem dominorum. *Britannic.*

139 *Nullus jam paraſitus, &c.*] Magna hic feſtivitas Poetæ, quaſi dicat: At jam pulchre & decore divites noſtri ſceleratiſſimum illud genus hominum paraſitos & adulatores menſa ſua excludunt, & nullum ex asſeclis cœna dignantur. *Erit.*] Al. legunt *Edit.*

140. *Luxuriæ ſordes.*] Luxurioſe ſibi, amicis ſordide. *Sordes*, id eſt, Avaritiam: hinc *Sordidi* appellantur avari. *Lubin.* *Quanta eſt, &c.*] Exclamatione Satyricâ, plenâ indignationis; id quod de luxuria dixit, probat. Immenſa profecto *gula*, quæ ſibi uni ac ſoli *totum* ac integrum *aprum apponit*; illud inquam *animal*, quod ob *convivia natum* eſt; ſed quod pluribus & toti convivio ſufficit. Primus autem ſolidum aprum convivio appoſuit, Servilius Rullus, ut autor eſt Plin. lib. 8. cap. 51.

142. *Pœna tamen præſens.*] Quaſi dicat, hanc luxurioſam voracitatem ipſis non invideamus, qua morbos & mortem ſibi ante tempus accelerant, & ſic ſtatim eos pœna comitatur. *Cum tu deponis amictus.*] Nam *tu* qui ſolus voraveris, quod multis ſufficere potuiſſet; *cum tu* lavaturus in Apodyterio, vel, ut ita loquar, exutorio, *amictus* vel veſtes exuis; & *deponis*, & *turgidus* adhuc ex nimia repletione ventris pridiana, *crudum pavonem*, indigeſtum & incoctum vitio ſtomachi, *in balnea portas* tecum, in morbos & mortis pericula incidis. Nihil enim ſanitati magis contrarium, quam ubi cruditate laboras, crebra balnea adhibere. Lautiora vero convivia Romæ agitaturi lavabantur & ungebantur. *Lubin.* ita Perſius Sat. 3. *Turgidus hic epulis, atque albo ventre lavatur.* putabant enim Caldariis cruditatem decoquere. Marcil. in dict. loc. Perſ. *Pœna tamen præſens.*] Horat. *Culpam pœna premit comes.*

143. *Pavonem.*] Ille Romæ in deliciis habitus, omnium difficillimæ concoctionis eſt, cujus mortui caro nunquam putreſcit, quod experientia ſæpius probatum, & Auguſtini autoritate, lib. 21. cap. 4. de Civitate Dei, confirmatur. Pavonem autem primus Hortenſius poſuit cœna pontificia, cum augur eſſet. *Varro.*

144. *Atque inteſtata ſenectus.*] Subita ſcilicet morte præoccupatus ac præ-

ventus

nova, nec triſtis per cunctas fabula cœnas:
ucitur iratis plaudendum funus amicis.
il erit ulterius, quod noſtris moribus addat
oſteritas: eadem cupient, facientque minores.
MNE in præcipiti vitium ſtetit. utere velis:
otos pande ſinus. dicas hîc forſitan, unde
ngenium par materiæ? unde illa priorum
cribendi quodcunque animo flagrante liberet

Sim-

VET. SCHOLIAST.

146. *Iratis plaudendum.*] Quod de in-igeſtione ſit mortuus inteſtatus, de cu-is teſtamento nihil conſecuti ſunt.

151. *Priorum.*] Lucilii, & cæterorum.

VARIORUM.

rentus, facere nullum potuit teſtamen-tum.

145. *It nova, &c.*] Id eſt, nova con-fabulatio, & læta illa quidem, de ſubi-tanea tua morte divulgatur paſſim per omnes cœnas & convivia. Alii legunt *& nova.* ſc. ſunt.

146. *Ducitur funus.*] Eſt verbum fune-bre. Virg. *Et triſtia funera ducunt.* Eodem modo Perſ. *Aſt illum heſterni capite induto ſubiere Quirites. Iratis, &c.*] Utitur anti-thetis, cum ait *iratis plaudendum*: non e-nim facile cum lætitia plaudunt irati. *Iratis.*] Quod ejus mortem tam diu ex-ſpectaverint: vel quod iis nihil profue-rit, & quod non prius mortuus ſit: & quibus inteſtatus, nihil reliquerit. Sic & Perſ. *Sed cœnam funeris hæres negli-get iratus, quod rem curtaveris. Plauden-dum.*] Quod mortuus fortaſſe ſit, an-tequam omnia conſumſerit: vel quod avari & peſſimi hominis caſu lætentur. *Lubin.* Nam *avarus, niſi cum moritur, non recte facit.*

147. *Nil erit, &c.*] Nil ſceleris aut vitii reſtat, quod, &c. Poſtquam Poëta varia & diverſa vitia populi Romani re-cenſuit, quibus ad Satyram ſcribendam compulſus ſit: concludit jam, eo homi-num impietatem creviſſe, ut altius con-ſcendere nequeat, & *nil eſſe ulterius* ſce-leris, *quod poſteri* depravatis noſtris *mo-ribus* poſſint *addere*, & poſteros nihil no-vi ſceleris poſſe excogitare: ſed *eadem* omnino vitia & ſcelera ſint appetituri & *facturi*: adeoque *omne vitium* jam conſtitutum eſſe *in præcipiti*, & ſummo, vel in abrupta ſummitate & cacumine, adeo ut altius ſurgere ac creſcere ne-queat. Quare ſe cohortatur; ô Juvenalis, jacta tibi ſit alea, navim ventis committe, *utere velis*, & *totos ſinus* velorum ventis *pan-de* & audacter Satyram ſcribe. Plin. epiſt. 4. lib. 8. Diſcordare videtur Horat. cum inquit, *Ætas parentum pejor avis, tulit nos nequiores, mox daturos progeniem vitioſio-rem.*

150. *Totos pande ſinus.*] Supp. velorum. Poëtæ & oratores frequentes in hac me-taphora à nauticis. *Dicas hic, &c.*] Sed tu quiſquis es admonitor, *forſitan hic dicere* mihi poſſes; ô Juvenalis, *unde autem* tibi illud *ingenium*, illæ ingenii vires & facul-tates, quibus *par* ſis arduæ illi ac *materiæ* difficili pro dignitate tractandæ. Deinde ut maxime ingenium adſit, *unde illa prio-rum* Eupolidis, Ariſtophanis & Lucilii aliorumque *ſimplicitas*, παῤῥησία, ac libertas dicendi ac ſcribendi; quæ uſque adeo hoc tempore ſublata eſt, *ut ejus no-men* amplius dicere non audeam, & cu-jus nomen vix amplius reſtat, nedum ipſa. Ad prius autem objectum non re-ſpondit, forte quia ſuperius dixit: *Si natura negat, facit indignatio verſum, &c.*

152. *Animo, &c.*] Ira & odio adver-ſus vitia. Id eſt, quicquid libitum eſſet animo flagranti, & indignatione, odio adverſus vitia & homines flagitioſos ar-denti. *Lubin.*.

153. *Sim-*

Simplicitas, cujus non audeo dicere nomen?
Quid refert dictis ignoſcat Mucius, an non?
Pone Tigellinum, tæda lucebis in illa,

Qua

VET. SCHOLIAST.

155. *Pone; &c.*] C. Fulcinius Tigillinus patre Agrigentino, Scylaceum relegatus, juvenis, egens, verum admodum pulcher, in concubinatum à Vinicio, & Lucio Domitio maritis Agrippinæ, & Juliæ, ſororum Cæſaris, atque *hinc* utriſque uxoribus ſuſpectus, ob hoc urbe ſummotus, piſcatori machinam exercuit: quoad accepta hereditate reditum ſub conditione impetravit, ut concubitu Claudii abſtineret. Quare ſaltibus in Apulia & Calabria comparatis, cum ſtudioſius equos quadrigarios alerer, amicitiam Neronis nactus primus illum ad ſtudium Circenſium movit. Mortuo autem Nerone, Galba imperator populo Rom. depoſcente ſupplicium Haloti & Tigillini, ſolos ex omnibus Neronis emiſſariis, vel maleficentiſſimos incolumes præſtitit: atque inſuper Halotum procuratione ampiiſſima ornavit. Pro Tigillino etiam *ſævitiæ* populum edicto increpuit. *Pone.*] Hoc eſt in Satyra ponere, vituperare Tigillinum, quem ſi læſeris, vivus ardebis, quemadmodum in munere Neronis vivi arſerant, de quibus ille juſſerat cereos fieri, ut lucerent ſpectatoribus, cum fixa eſſent illis guttura ne ſe curvarent. Nero maleficos homines tæda & papyro & cera ſupervestiebat, & ſic ad ignem admoveri jubebat, ut arderent. *Pone, &c.*] Nunc, ſicut olim Mutium Lucillius, ut Perſius,

—— Secuit Lucilius urbem,
Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

Hunc tamen Mutius fortiter ac ſapienter tulit, quanquam in eum dictum ſit, Si Mutium inſectabere, futurum eſt ut miſer ſis. Vel, utrum ignoſcat Mutius an non, haud laboraveris. Sed ſi Tigillinum læſeris, vivus ardebis, quemadmodum multi imperante Nerone: Aut, Non tantum non deſerenda libertas, ſed etiam maxima perſona carpenda in vitiis, cum etiamſi tacueris, plebeio ſunere moriturus ſis. Vel, quaſi ex perſona alterius ſit, quæ communem futuram cum vulgaribus cadaveribus uſtrinam denunciet, etiamſi à Satyra abſtineat: notiorem vero futurum, ſi inſignem notaverit. ut ſit locus hic ita accipiendus; Pone Tigillinum, nobilem ut Tigillinum, quod niſi facias, in rogum cadaver tuum mittetur, in quo non jacentia corpora, ſed ad lignorum parſimoniam, ſtantia exuruntur. Unde putant dici,

Et latum media ſulcum deducit arena.

Quod parcus uſtor ſubditi ligni inopia ſcrobe ſubter facto ſubcavet, ut ardere poſſit.

VARIORUM.

153. *Simplicitas.*] Libertas, quæ ſimpliciter ſine velamento aut ambage loquitur quod ſentit. *Cujus non audeo, &c.*] Domitianus enim ipſam libertatem oppreſſerat. Vetus Commentator hic addit. Cum in Senatu Cæſarem occidiſſent, dies qua interfectus, libertati conſecrabatur, & dies libertatis dicebatur: poſtea Auguſtus occiſis percuſſoribus Cæſaris, ſub pœna prohibuit, ne quis amplius nomen libertatis, illi diei attribueret; quaſi dicat, illis libertatis nomen vix auſum dicere; nedum, ut ipſum mihi auſim uſurpare. Ptol. Flavius Conjectan. Cent. 1 *Nunc* legit, pro non. Graevius legit *Cujus non audent dicere nomen?*

154. *Quid refert, &c.*] Illo antiquo ſeculo, ô Juvenalis, & Lucilii tempore, nihil referebat, an Mutius à Lucilio verſibus ita proſciſſus aut laceratus, Lucilio ignoſceret, an non. Hoc vero ſeculo, ſi Tigellinum, vel alium quendam Imperatori amicum carpas, vivus ardebis. *Ignoſcat Mucius.*] Mucius fortiſſimus & ſapientiſſimus fuit, qui patienter ferebat, quicquid de ſe dicebatur. *Pulm.*

155. *Pone Tigellinum.*] Verba cujuſdam reſpondentis Poëtæ, dicis te omnium nomina impune tangere poſſe; Tange igitur Tigellinum. Hic eſt autem *C. Offonius Tigelinus*, Neronis deliciæ, quem male Scholiaſtes

liaſtes

Qua ſtantes ardent, qui fixo gutture fumant,
Et latus mediam ſulcus diducit arenam.
Qui dedit ergo tribus patruis aconita; vehatur
Pen-

VET. SCHOLIAST.

157. *Et latum, &c.*] Adductus cum per arenam traheretur, ſulcum corpore ſuo fecit: vel foſſam, in qua ſtipites *figerentur*, in quibus ardebant.

VARIORUM.

…iaſtes vocat C. Fulcinium: nec minus recte alii C. Soſtonium Iuſt. Lipſ. ad Annal. Tacit. Neque *Tigillinus* ſed *Tigellinus*, ut vidit Ramires ad Martial. lib. 3. epig. 20. *Pone Tigellinum.*] Fac eum vixiſſe ævo Neronis, & pro Mutio poſuiſſe Tigellinum, nihil certius fore ſpondeo, quam ut luceret in illa tæda moleſtæ tunicæ, & defoſſus in media arena ſulcum latum diduceret, vel mediam arenam ſulco aperiret ac divideret. Cato apud Gell. III. 14. *Homines defoderunt in terram dimidiatos, ignemque circumpoſuerunt; ita interfecerunt.* J. Frid. Gronov. *Tæda lucebis &c.*] Acccendêris loco pœnæ pro lychno, lucerna ac tædis: non ſecus ac Chriſtiani, qui in uſum nocturni luminis à Nerone urebantur. Graevius legit *tæda lucebit in illa &c.* De immani hac in Chriſtianos ſævitia vide Tacit. lib. 14. & Lipſ. & Sulpit. l. II. *Tæda, &c.*] Id eſt, *tæda* & lino circumdatus & incenſus, *lucebis* & cremaberis: *quo* Chriſtiani *ſtantes* & alligati *ardebant*, cum *fixa* illis eſſent *guttura*, Juvenal. Sat. VIII. verſ. 235. hoc genus ſupplicii deſcribit.

Tunica punire moleſta.

Vide Brodæum Miſcellan. lib. 2. cap. 9. Aliud genus ſupplicii non abſimile notatur à Vulcatio Gallicano in vita Avidii Imp. his verbis: *Primus etiam id genus ſupplicii invenit, ut ſtipitem grandem poneret pedum* 180. *& à ſummo uſque ad imum damnatos ligaret, & ab imo focum apponeret, incenſisque aliis, alios fumi cruciatu, timore etiam enecaret.* *Tæda.*] Arbor eſt reſinam deſudans aptam (ut & ipſa arbor apta) ad comburendum.

156. *Qui fixo gutture.*] i. e. alligato collo: ſic Plin in Panegyrico; *Contigit deſuper intueri delatorum ſupina ora retortaſque cervices*, & Sueton. de Vitellio cap. 19. *Reducto coma capite, ceu noxii ſolent, atque etiam mento, mucrone gladii ſubjecto, ut viſendam præberet faciem, neve ſubmitteret.* Vel unco impacto. Senec. 3. de Ira: *circumdati defixis corporibus ignes.* Et ita ſulcus eſt ipſa foſſa, Lipſius ibid.

157. *Et latum, &c.*] Senſus eſt, unco perare nam tractum fuiſſe maleficum ſulcumque quendam impreſſiſſe. Vel foſſam intelligit; in qua ſtipites fiebant, in quibus ardebant. Vide Flavii Conject. cap. 48. *Et latum media.*] Lipſius loco citato legit ex vet. cod.

Et latus mediam ſulcus diducit arenam.

Ut ſulcus ſit foſſa in media arena, qua defoſſi & ad palum defixi cremabantur vivi. Verum ad necis adactæ vel ſpontaneæ neceſſitatem redactis ſcrobes vel ab aliis, vel ab ipſis præparari ſolitæ, forte ad evitandum caſum ἀσχήμονα in ipſa morte. Ejuſmodi ſcrobem Niger tribunus Flavio Vejano affodi in proximo agro juſſit. Si per parentheſin inſerantur illa verba (*Qua ſtantes ardent &c. fumant*) & priora verba *Teda lucebis in illa* copulentur cum ſeq. *Et latum media ſulcum deducit arena* (uti multi libri habent) ſenſus erit concinnus & conveniens, *Ardebis in illâ tædâ, & media arena, per quam tu curris palo alligatus, vel, per quam corpus tuum trahitur comburendum, deducit*, ſeu *deducet, i. e. patefaciet, monſtrabit latum ſulcum*, nec obſtat, quod ultima in *media* nom. caſ. ſit brevis; nam per penthemimerin brevis eſt producta licenter.

158. *Qui dedit ergo, &c.*] Reſpondet Poëta cum indignatione: Tigillinus igitur hominum ille ſceleratiſſimus, *qui tribus* ſuis *patruis Aconitum* & venenum dedit, ut illorum hæreditatibus potiretur, *penſilibus plumis* in lectica vehetur, & *inde* ex alto *deſpiciet nos* atque contemnet, à nullo unquam ob atrocia ejuſmodi malefacta reprehenſus? *Lubin.* *Aconitum.*] Lethalem herbæ venenoſæ ſuccum.

 158. *Plu-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Penſilibus plumis, atque illinc deſpiciet nos:
Cum veniet contra digito compeſce labellum:
Accuſator erit, qui verbum dixerit, hic eſt.
Securus licet Ænean, Rutilumque ferocem
Committas, nulli gravis eſt percuſſus Achilles,
Aut multum quæſitus Hylas, urnamque ſecutus.
Enſe velut ſtricto, quoties Lucilius ardens
In-

VET. SCHOLIAST.

159. *Penſilibus, &c.*] Lectica plumis ſtrata. *Penſilibus*, in altum exſtructis.

162. *Securus licet, &c.*] Securus de mortuis loqueris, nec metuis legem Juliam, quæ vivorum vitia carpit.

164. *Aut multum, &c.*] Virgil. *Ut littus Hyla Hyla omne ſonaret.*

VARIORUM.

159. *Plumis.*] Pulvino lecticæ ex pluma delicata tumente, alias ex roſis farto. *Lipſ. in elect.* Lectica, plumis & pulvinis inaltum exſtructis, ſtrata, ſuffultus. *Deſpiciet.*] Quidam legendum eſſe cenſent *Deſpiciat.*

160. *Cum veniet, &c.*] Reſpondet admonitor: Imo vero, *cum* Tigillinus, vel ejuſmodi quiſpiam *contra veniet*, obviamque tibi fiet (ſic Galli *Venir à l'encontre.*) *digito* os ſeu *labellum* comprime & *compeſce* & etiam atque etiam cave, ne verbis ipſum lædas: ejuſdem ſignificationis eſt ſimplex *paſco*, unde in ſacris *paſcito linguam.* Feſtus.

161. *Accuſator erit, &c.*] Id eſt, ſi quis tantum vel verbum hoc dixerit, *hic eſt*; ſtatim accuſator vel delator aderit, qui illum Imperatori prodat. Vel, ſi pergas dicere in vitia, erit qui dicat imperatori: Hic eſt ille, qui tam audacter vitia notat, & tuos amicos carpit; quamvis vel unicum verbum dixeris. *Qui verbum.*] I. Britannicus legit *Qui verum &c.* ut Poëta occurrat tacitæ reſponſioni, quæ potuiſſet hæc eſſe: Accuſabitur tantum, qui falſo & mendaciis aliquem perſtrinxerit: imo, inquit, accuſabitur etiam qui verum dixerit. *Hic eſt.*] Recte Lambinus *Hic'ſt*. hic tace, niſi velis perire. Nihil verius videtur Graevio. Legit quoque Lubinus hoc loco; *Hic 'ſt* idem quod *compeſce labellum* Autor noſter dixerit: quo ad Harpocratem reſpicit, cujus hæc litera *'ſt*, ſilentii nota eſt. *Lub.*

162. *Securus licet, &c.*] Tutius Epico carmine hiſtorias ſcribes & prælia, ut Virgilius certamina Æneæ & Turni Rutilorum ducis. His verbis indicat, in mortuos ſcribere Satyram, tuto licere: contra in vivos periculoſiſſimum. *Committere*, in pugnam deducere.

163. *Committas.*] Alluſum ad ἐπιδείξεις vel ἀγῶνας, uti committebantur paria in μονομαχίᾳ aut arena. vel uti committebantur artes expendendæ in odeo, theatro, locove alio publico: ſub præmio indice, ſpectaculo judice, voluptate ſententia. *Nulli gravis eſt, &c.*] Neminem offendit hiſtoria de Achille, Græcorum fortiſſimo, percuſſo. Putem noſtrum legiſſe & innuere illud Ovidii, *Nec nocet Autori, mollem qui fecit Achillem, infregiſſe ſuis mollia facta modis.*

164. *Aut multum quæſitus.*] Ab Hercule. Hylas puer formoſiſſimus, cum Hercule, à quo amabatur, fuit inter Argonautas; qui miſſus è navi, ut aquam hauriret ex Aſcanio flumine, à Nymphis adamatus & abreptus eſt; vel, una cum urna decidit in flumen: quem multum & diu Hercules inquiſivit, ſed fruſtra; *ut littus Hyla Hyla ſonaret.* Vid. Virgil. eclog. 6. Hygin. Fab. 14 & 271. *Urnamque ſecutus.*] Qui una cum urna ſubmerſus, & in aquam urnam ſecutus.

165. *Enſe, &c.*] Indicat jam, quam periculoſum ſit in viventes ſcribere. *Quoties* enim *Lucilius* egregius ille Satyricus, *ardens* ira & indignatione contra flagitioſos, *velut enſe ſtricto* & evaginato ſonitum dedit: ſermo enim (ſi D. Paulo credimus, eſt inſtar gladii) & ore indignabundo *infremuit*, *auditor* male ſibi
con-

Infremuit, rubet auditor cui frigida mens eſt
Criminibus, tacita ſudant præcordia culpa.
Inde iræ, & lacrymæ. tecum prius ergo voluta
Hæc animo ante tubas: galeatum ſero duelli
Pœnitet. experiar, quid concedatur in illos,
Quorum Flaminiâ tegitur cinis, atque Latinâ.

SAT. II.

VET. SCHOLIAST.

168. *Inde iræ.*] Virgilius.
Hinc mihi prima mali labes.
Iracundiâ accenditur nocens, criminum conſcientia laceſſitus.

169. *Galeatum.*] Metaphora. tarde pœnitet indixiſſe bellum, cum jam pugna commiſſa ſit.

171. *Quorum, &c.*] Viæ in quibus nobiles ſepeliebantur.

VARIORUM.

conſcius, cui mens friget & ob commiſſa crimina percellitur; ac tacita & latente culpa pectus illi ac præcordia propter anxietatem culpæ ſudant: quia ægre fert ſua vitia manifeſta reddi, hinc auditor præſens, irâ ardet vindictam cogitans, & pudore *rubet: inde lacrymæ* & ardens odium contra Poëtam. *Lubin.*

166. *Frigida, &c.*] Nam mali, ſcelerum conſcientia & pœnæ timore, frigore concutiuntur & horrent. *Frigida.*] Perniciosa, virulenta: Virgil.
Frigidus, ô pueri, fugite hinc, latet anguis in herba.

167. *Sudant.*] Mira malæ conſcientiæ deſcriptio, qua rei ac conſcii, modo frigore, modo calore alternis vicibus torquentur: illud fit propter metum, hoc ob pudorem; nam utrumque malæ conſcientiæ ineſt.

168. *Inde iræ.*] Iracundia incenditur, criminum conſcientia laceſſita, cujus acrimonia etiam lacrymas exprimet. Sic in Andria Terent. *Hinc illæ lacrymæ.* *Tecum, &c.*] Verba monitoris, Quare, ô Juvenalis, hæc probe & accurate tecum voluta & perpende, priuſquam claſſicum canas & antequam ſtylum in Romanos ſtringas.

169. *Hæc animo, &c.*] Sic cum doctiſſimo Turnebo legendum cenſemus. Alii legunt, *hæc anime, ante tubas.* Alii *hæc animante tuba.* *Galeatum ſero duelli.*] Pulchra ſententia: Sero ac tarde nimis duelli, bellique eum pœnitet, qui jam ab armigero galeam acceptam induit, ut congrediatur. Pugnæ enim commiſſæ ſera pœnitentia. Sic qui Satyram ſcripſit: facta enim infecta fieri, & vox miſſa reverti nequit. *Lubin.*

170. *Experiar, &c.*] Reſponſio Poëtæ promittentis, morem ſe fideliter monitori geſturum, & ſe tantum mortuos reprehenſurum, quoniam periculoſæ eſt plenum opus aleæ, & lege eſt contra cautum. Nam *non licet ſcribere in illos, qui poſſunt proſcribere. Via Flaminia*, & *Latina*, erant celebriores, ſtratæ lapidibus, & multorum divitum monumentis ornatæ ſepulcralibus. Hinc in inſcriptionibus frequens *viatoris* mentio & admonitio ad illos. *Cinis.*] Nam illo tempore cadavera cremabantur. Docet ergo ſe tantum in mortuos ſcripturum: tametſi Domitiano, Neroni (ut Perſius) non parcit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA II.

ARGUM. Reprehendit hypocriſin in Philoſophis, Judicibus, Sacerdotibus, Ducibus, Nobilibus: qui omnes impie de inferorum ſuppliciis ſentientes, ipſi à victis gentibus corrumpuntur, nec non alios corrumpunt.

ULtra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem
Oceanum, quoties aliquid de moribus audent
Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia vivunt.
Indocti primum: quanquam plena omnia gypſo
Chry-

Plato in συγγράμματι ap. Athenaeum. lib. XI. 23. f. 503. D. Huc pertinet illud Eustathii Amoris L. XI. σοὶ δ' αἰδὼς μὲν οὐκ ἦν πρακτέον κακῶς, εἶπεν δ' αἰσχύνη.

Tales certe ſunt, ut Plato loquitur in Phaedone ſect. XII. non φιλόσοφοι ſed φιλοσώματοι. /p. 92./

VET. SCHOLIAST.

1. *ULtra Sauromatas.*] Sarmatæ ultimi ultra Pontum ſunt, vicini Amazonum, unde * Sauromatides appellantur.

3. *Bacchanalia, &c.*] Criminoſe vivunt: id eſt, qui ſub figmento ſeveritatis, ſunt impudici. nam ſacra Bacchanalia ex iis condemnata ſunt, cum probatum eſſet Senatui honeſtiſſimas fœminas ad Stimulæ Deæ lucum fœde adulterari.

VARIORUM.

1. *ULtra Sauromatas.*] In hac Satyra, quæ poſt primam, quæ procemii aut Prologi vice eſſe poteſt, proxima eſt, Juvenalis primum in Philoſophos hypocritas invehitur, qui cum eſſent indocti, & nulla non vitæ, & morum infamia notati, virtutem tamen, honeſtatem, & ſanctitatem verbis profiteri non erubeſcunt. Senſus verborum hic eſt: *Quoties* illi Philoſophi, qui verbis, & ſermone *Curios*, viros caſtiſſimos, maxime ſobrios, & continentes, *ſimulant*, & præ ſe ferunt, & præterea in vita & moribus *vivunt* omni ſcelere contaminati, *bacchanalia* exercent, & flagitioſe vivunt, & *aliquid audent*, *de moribus* juxta virtutem inſtituendis, & confirmandis docere, ſcribere, & diſputare: *libet*, & placet mihi præ indignatione, ne hypocritas tales videam & audiam, ubivis potius terrarum, quam apud illos eſſe, & aufugere, & celerrima fuga abripi *ultra Sauromatas*, populos illos longiſſimo terrarum tractu à nobis diſſitos, & ultra *Oceanum*, mare illud perpetuo frigore induratum. Sunt autem *Sauromatæ*, Græcis Sarmatæ, populi qui in ſuperiore Aſiæ parte verſus Boream habitant circa Mæotidem paludem, Scythis vicini, ab Amazonibus oriundi: quæ regio vaſtiſſimis nivibus & immenſa glacie ſemper horret & riget. *Glacialis Oceanus* eſt mare illud Oceanum, verſus Boream glaciale. Ubi jam nova Zembla detecta eſt ab Hollandis. *Ultra Sauromatas.*] Ex mente antiquorum, qui hæc loca terrarum terminos exiſtimabant. *Grang.* Belg. *uit de wereld.*

2. *Oceanum.*] Mare, ad ὠκὺς celer, & νάω fluere. *Audent.*] Scilicet diſſerere, aut præcipere.

3. *Curios.*] Continentiam Curii. *Bacchanalia.* Omnium ſcelerum ſeminarium. Id eſt, vivunt illorum more, qui celebrant Bacchanalia: quæ nocturna feſta clam in urbibus à maritis & fœminis fiebant, in quibus inter vina & epulas promiſcua ſtupra. *Lubin.* Vide Eraſmi Adag. *Bacchæ more.*

4. *Indocti primum.*] Invehitur omnium primo in illos qui indoctiſſimi erant: & tamen docti videri volebant comparatis doctrinæ inſtrumentis & inſignibus. *Quamquam plena omnia gypſo Chryſippi invenias.*] Id eſt, quamvis in illorum domibus, & muſeis omnes angulos, omnia loca plena, & ornata invenire poſſis, *gypſo*, ſtatua, effigie ex gypſo, (quod calci non abſimile) doctiſſimi illius, & diligentiſſimi Philoſophi. Fuit ille Stoicus Zenonis & Cleanthis auditor inge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Chryſippi invenies. nam perfectiſſimus horum eſt,
Si quis Ariſtotelem ſimilem, vel Pittacon emit,
Et jubet archetypos pluteum ſervare Cleanthas.
FRONTIS NULLA FIDES: quis enim non vicus abundat
Triſtibus obſcœnis? caſtigas turpia cum ſis

Inter

VET. SCHOLIAST.

6. *Ariſtotelem ſimilem.*] Ariſtotelis imaginem ſimilem, ut ſtatuam.
7. *Pluteum.*] Armarium.

VARIORUM.

ingenioſus & tantus Dialecticus, ut dicerent, ſi apud Deos uſus eſſet Dialecticæ, non fore niſi Chryſippeam. *Lubinus.* De eo Carneades, *Niſi Chryſippus eſſet ego non eſſem.*

5. *Nam perfectiſſimus, &c.*] Reſpondet quæſtioni. Nam *ſi quis* ex illis *Ariſtotelem ſimilem,* vel picturam & ſtatuam Ariſtotelem referentem *vel Pittacum* illum Mitylenæum, unum ex ſeptem ſapientibus ſculptum vel pictum *emit,* & ſibi comparavit; ille horum omnium perfectiſſimus, doctiſſimuſque habetur, vel exiſtimat ſe eſſe. *Lubin.*

7. *Et jubet Archetypos, &c.*] Ordo eſt: jub. pl. ſerv. arch. Cl. Id eſt, quiſquis Cleanthem continentiſſimum illum Philoſophum quaſi ſuorum librorum cuſtodem adhibuerit, qui jubet ut Archetypi, & ad vivam imaginem ſculpti & picti Cleanthes, pluteum & armarium librorum ſuorum cuſtodiant. Pulchre dixit illos *jubere* & mandare, ut appoſitæ figuræ, vel ſtatuæ, muſeum conſervent: nam plerunque indoctiſſimi illi otiantur, & aliud agunt, & pulchros tantum & egregios libros poſſident, ſibi nec lectos, nec intellectos. Eſt autem *Archetypus* hoc loco ipſa principalis, vel originalis figura, ab ipſo pictore vel ſculptore, ad ipſam vivam alicujus imaginem expreſſa, vel formata. Derivatur ad ἀρχὴ, quod principium vel origo, & τύπος, quod forma aut imago: Alias *Archetypus* ſumitur pro antiquo, ut Turneb. libro 21. cap. 24. *Pluteus.*] Dici poteſt πιναχοθήκη vel tabularum pictarum repoſitorium, vel armarium potius; Vel pro Bibliotheca poſuit. *Cleanthas.*] Accuſativus primæ declinationis ſimplicium Atticus; quo dicimus Socratas, Diogenas. Turneb. lib. 15. cap. 17. Cæterum Cleanthes primum pugil, inde Athenis Philoſophi Zenonis Stoici auditor, cum inops eſſet, interdiu ſtudiis operam dedit, noctu operam mercenariam in hortis irrigandis, & aqua haurienda locavit; unde φρεάντλος dictus fuit. *Lubin.* Leges, ſi placet, ex mente Graevii, *Et, jubet archetypos puteum ſervare Cleanthas:* hoc eſt (ait) habeat imagines fictas Cleanthis ex puteo aquam haurientis, ut eſſet unde ſe tueretur dum in vivis erat: nam (pergit) *pluteo* hîc nullus eſt locus; cur enim hic magis pluteos ſervaret quam Ariſtoteles aut Pittacus, quamvis, inquit Juvenalis, juſſerit fingi Cleanthas puteum ſervantes, hoc eſt apud puteum hauriendis aquis ſtantes. Sic enim legendum cenſeo & Nic. Heinſio perſuaſeram; ſed & poſt lætus intellexi eandem ſententiam fuiſſe magni Henr. Valleſii. *Graevius.*

8. *Frontis nulla, &c.*] Id eſt talium hypocritarum gravis & ſeveræ frontis nulla fides adhibenda eſt. Alii legunt *Fronti,* quod veriſſimum eſt. Grang. *Quis enim non?*] i. e. omnes vici ſunt pleni. *Triſtibus obſcœnis.*] Impudicis, qui triſtitiam vultu profitentur, quales hi apud Perſ. ——— *ærumnoſique Solones, Obſtipo capite & figentes lumine terram.*

9. *Caſtigas turpia?*] Tune ſcelerate audes turpia aliorum facta reprehendere, cum ſis notiſſima foſſa, locus & receptaculum vitiorum inter omnes, qui Cinædi & Pathici peſſime vivunt, & interea de vita & moribus honeſtis, more Socratico diſputant. Dicuntur autem *Cinædi* à κινεῖν quod eſt movere, & αἰδῖα pudenda. *Lubin.*

10. *Inter*

Inter Socraticos notiſſima foſſa cinædos:
Hiſpida membra quidem, & duræ per brachia ſetæ
Promittunt atrocem animum: ſed podice levi
Cæduntur tumidæ, medico ridente, mariſcæ.
Rarus ſermo illis, & magna libido tacendi,
Atque ſupercilio brevior coma. verius ergo,

Et

VET. SCHOLIAST.

10. *Inter Socraticos.*] Ariſtophanes lacerat Socratem, & diſcipulos ipſius, cum ſit & ipſe pejor pleriſque.

13. *Medico ridente.*] Nam invenientes ſtupri veſtigia, Medici rident.

VARIORUM.

10. *Foſſa.*] Ego de corporis poſteriori foſſa illa, non nominanda pathica ſentina hæc intelligo, quam ſceleratiſſimi illi infamibus pædiconibus & ſubagitatoribus proſtituebant, abutendam. *Notiſſima.*] Omnibus enim notiſſimum eſt, te eſſe ſceleratiſſimum. *Lubin. Socraticos.*] Leopard. Emend. lib. 13. cap. 10. legit *Sotadicos*, à Sotade Poëta Mantinenſi, qui primus ſcripſit Cinædica. De quo Suidas. *Cinædos.*] Cinædos & Draucos, qui tamen Socratis ſanctimoniam & doctrinam præ ſe ferunt. & ipſe Socrates malè audiebat nomine maſc. amoris. Lucian. βίων πρᾶσις & ἀληθοῦς ἱστορίας λόγος β. & εἰκόνος. Firmicus libr. 7. cap. 14.

11. *Hiſpida membra, &c.*] Eo dicit, nam qui in externo habitu neglectiores, illi non facile libidinis turpitudine ſe polluunt: Sic *hiſpida*, hirta, & piloſa tua *membra*; *& duræ ſetæ*, ut porcorum, *per brachia* & corpus tuum, *promittunt* Polyphemum aliquem & Herculeum, *atrocem*, invictum, gravem & ſeverum animum, non mollem. Polyphemus apud Ovid.

Barba viros, hirtæque decent in pectore ſetæ.

Vide Macrob. lib. 7.

12. *Podice levi.*] Poſteriora intelligit, quæ levia & glabra reddebant, & pſilothro vel volſella depilabant, ut molliores & delicatiores, puerorum inſtar, amatoribus ſuis apparerent. Vita & mores tui non reſpondent, ſed contrarium demonſtrant: Nam *mariſcæ tumidæ*, ſeu ulcera inflata ex fœdo, & non nominabili coitu maſculo nata, *cæduntur*, & ſecantur tibi ferro, in podice levi & depilato. *Lubin.* Sunt qui *levem* dicant q. friatione aſſidua politum, ut hîc, perpetua pædicatione; alias iis, qui nudo equo inſident.

13. *Cæduntur.*] Secantur. Itali noſtro tempore talia non ſecant, ſed urunt argentea quadam lamina candenti. *Medico ridente.*] Qui novit cauſſam ulceris eſſe turpitudinem tuam, teque deteſtatur, & tuam ſceleratam obſcœnitatem. *Mariſcæ.*] Forte à Chald. *Maras*, quod eſt *Terere, fricare.* Naſcuntur circa os ani, ut fungi; fici etiam appellantur. Tubercula in ano ad fici ſimilitudinem ſunt. Gr. σύκωσις. Martial. lib. 14. Epigr. 86.

14. *Rarus ſermo illis.*] Nam ſapientiſſimi rari ſermonis. *Libido tacendi.*] Magna voluptas in ſilentio; delectantur ſilentio. *Lubin. Rarus, &c.*] Specioſum ſilentii ſtudium: Vel ut Pythagoricæ ſectæ germani appareant imitatores; qui nihil prius diſcipulos ſuos docuit, quam tacere, meditari condiſcere, loquitari dediſcere.

15. *Atque ſupercilio, &c.*] Pili capitis breviores ſupercilio, vel capillus non demiſſus, uſque ad ſupercilium. Nam Philoſophi Stoici detondebantur ad cutem uſque, unde illorum diſcipuli Perſio dicti,

——*detonſa juventus.* & hinc Proverb. *Crine Stoicus.*

Comam enim alere parum virile exiſtimabant. *Lubinus.* Aliæ Philoſophorum ſectæ crinibus longis & prolixa barba conſpicuæ erant. *Atque ſupercilio.*] Male exiſtimant comam abraſiſſe eos, qui hîc á Juvenale notantur, ne Cinædi viderentur.

deren-

t magis ingenue Peribomius : hunc ego fatis
nputo, qui vultu morbum inceſſuque fatetur.
Iorum ſimplicitas miſerabilis, his furor ipſe
Dat veniam: ſed pejores, qui talia verbis
Ierculis invadunt, & de virtute locuti
Clunem agitant. ego te ceventem, Sexte, verebor,
Infamis

VET. SCHOLIAST.

16. *Peribomius.*] Nomen Archigalli cinædi, quem magulum conſpurcatum diximus, qui publice impudicitiam perpeſſus eſt.

21. *Clunem agitant.*] Ad patiendum ſtuprum. *Ceventem.*] Inclinatum ad ſtuprum, & ſuſtinentem. *Sexte*] Senàtor.

VARIORUM.

derentur. Comam enim brevem de more cæterorum Philoſophorum gerebant. Hæc tamen comæ abraſio modeſtiæ ac continentiæ indicium credebatur. Nam qui laſciviores & inſolentiores, comam alebant. Ut hâc notâ Stoicorum dogmata perſequi videantur & perſuadeant credulo popello: Aliæ enim ſectæ Philoſophorum crinibus longis prolixaque barba: At qui ex Stoa capillis raſis, & ut loquitur Lucianus ἐν χρῷ κουρίας erant. Vid Turneb. Adverſ. c. 17. l. 15, & hoc ex Phocylidis ſententia, cujus hæc ἄρσεσιν ὐκ ἐπέοικε κόμη. Sic ergo comam & cæſariem abradebant, capillos contra in medio capite negligenter tondebant. Seneca Epiſt. v. *Herald.* in Adv. l. I. c. xvI. *Verius, &c.*] Quare cum illi ſe ſanctiſſimos ſimulent, cum ſint turpiſſimi, *verius*, rectius, ſimplicius & *magis ingenue* facit *Peribomius*, qui vitia ſua non celat, ſed ingenue fatetur.

16. *Peribomius.*] Divulgator aliquis ſuæ turpitudinis, nomine ficto. *Hunc ego fatis imputo.*] Unde, quia Peribomius mala ſua non abſcondebat, dicit illa ſibi fataliter contigiſſe. *Fatis.*] Hujus vitia non malitiæ ſuæ, ſed, fatis imputo vel craſi, ſeu potius ἀκρασίᾳ, imo ἀκολασίᾳ, ut Perſ. 3. de Natta: *Sed ſtupet hic vitio.*

17. *Morbum.*] Id eſt, peccatum, quod animi morbus. Vitium & turpitudinem ſuam. Vel etiam corporis morbum, ſcilicet mariſcas. *Inceſſu fatetur.*] Qui non ſancto & ſevero vultu incedit, ſed qualis animo eſt, talis habitu & externis moribus venit. *Fatetur.*] Manifeſtat facie & pedibus.

18. *Horum ſimplicitas, &c.*] Peribomii & aliorum: Qui vultu ſanctitatem aliquam non mentiuntur, ut alii: id eſt, horum inſcitia & ignorantia veniam & commiſerationem meretur. *His furor ipſe.*] Id eſt, cæcitas mentis, & violentus impetus, cui moderari neſciunt, ita ut furere videantur, veniam hujuſmodi dat.

19. *Qui talia.*] Qui tales ſimplices peccatores: ſic *vitium* pro *vitioſo*, ſcelus pro ſceleſto.

20. *Herculis verbis, &c.*] Qui hæc vitia graviſſime & ſeveriſſime reprehendunt & caſtigant, cum toti vitiis ſcateant. Severis, cenſoriis, quibus Hercules monſtrorum domitor, & vitiorum profligator utebatur, in corripiendis ſceleratis: vel quæ Herculem, Prodici illum, in bivio virtutis & voluptatis, deceant. *Et de virtute locuti Clunem agitant.*] Id eſt, ubi multa multis verbis de virtute ejuſque majeſtate, & dignitate ſplendide, & eleganter locuti ſunt, interea vita, & factis flagitioſiſſimi, dum ſubiguntur Cinædi turpiſſimi, clunem & podicem agitant, & movent ad patiendum ſtuprum. *Qui alterum accuſat probri, eum ipſum ſe intueri oportet.* Plaut. Trucul. ſic & Perſ.

Ut nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo!
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo.

21. *Egone, o Sexte, te ceventem?*] poſterioraque motantem, & artificioſe ſtuprum

Infamis Varillus ait? quo deterior te?
Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus.
Quis tulerit Gracchos de ſeditione querentes?
Quis cœlum terris non miſceat, & mare cœlo,
Si fur diſpliceat Verri? homicida Miloni?
Clodius accuſet mœchos, Catilina Cethegum?
In tabulam Sullæ ſi dicant diſcipuli tres;
Qualis erat nuper tragico pollutus adulter

Con-

VET SCHOLIAST.

23. *Loripedem.*] Solutum pedibus, aut curvis.

27. *Clodius*] Clodius C. Cæſaris uxorem in templo Bonæ Deæ adulteravit: & licet Ciceronis teſtimonio gravatus, tamen abſolutus eſt. Sed & Clodius fratris Domitiani filiam Juliam in adulterio ſumſerat maritam, cum ipſe de adulteris leges ſeveriſſimas promulgarit.

28. *Diſcipuli tres.*] Cæſar, Pompejus, Craſſus, qui Syllæ fuere diſcipuli aut certe Auguſtus, Lepidus, Antonius Triumviri; qui per cruentum fœdus juncti, cum remp. invaſiſſent, Syllam imitati, Senatum, & equeſtrem ordinem proſcripſere.

29. *Qualis erat tragico*] Id eſt, ſcelerato. Claudium Cæſarem dicit, qui

VARIORUM.

prum patientem, *verebor*, & timebo? nam *quo*, vel in quo ego te ſum *deterior*, aut pejor? certe in nullo. Quid igitur me vituperas, & reprehendis? Careat vitio neceſſe eſt, qui alterius vitia carpere ſtudeat; & qui recte incedit, *loripedem*, aut curve incedentem *derideat*; & qui *albus*, pulcher, derideat *Æthiopem* nigrum, & turpem. Eſt autem *cevere* marium, *criſſare*, mulierum. *Lubinus.*

22. *Varillus.*] Ponitur & fingitur hic Sextus pro ſummo viro, Varillus pro vulgari, qui tempore Juvenalis notiſſimæ fuit infamiæ. *Lubin. Infamis.*] Libidinis enim comes infamia.

23. *Loripedem.*] Claudum. Bonus malum notet, ſed non malus malum. *Brit.* Eraſmi Adag. Chil. III. Cent. II, Proverb. 21.

24. *Quis tulerit Gracchos.*] Tiber. & Cajum, tribunos, qui dum reducere leges agrarias conarentur, ipſi oppreſſi ſunt cæſique. Quis ergo tolerare poſſet, & non indignatione iraſcatur, ſi Gracchi illi novarum rerum ſtudioſi, & ſeditioſi, de ſeditione querantur? Gracchos pluraliter dicit, quod multi ejus nominis ſeditioſi. *Lubin.*

25. *Quis cœlum terris non miſceat?*] Id eſt, quis præ indignatione clamando non confundat? Quis præ indignatione non exclamet, ut apud Terentium, *ô cœlum, ô terra, ô maria Neptuni*, Ex Lucretio verſus imitatus:

Non ſi terra mari miſcebitur, & mare cœlo. *Lubin.*

26. *Verri*] Qui furtis non unum hominem, non unam civitatem, ſed univerſam Siciliam ſpoliavit. Vide Aſconium & Ciceron. ipſum: de reliquis Florum & Plutarch. & Saluſt.

27. *Clodius &c.*] Mœchorum maximus, nobilis adulterio C. Cæſaris uxoris, & inceſtu ſororum germanarum. In antiquo Scholiaſte lego, *Sed & Domitianus Titi fratris filiam Juliam &c.* Graev.

28. *In tabulam, &c*] Proſcriptoriam Sullanam. De tabula Syllæ, Florus lib. 3. cap. 21. Valerius Maximus lib. IX. cap. 11. *Dicant in tabulam &c.*] Accuſent, vel improbent tabulam. Cicero in Verr. *Hac primæ actionis erit accuſatio, Dicimus. &c.*

29. *Qualis erat nuper.*] Tertium membrum in quo reprehendit Domitianum Imperatorem, qui ſimili modo in adulteros legem revocavit; ipſe omnium adulterorum maximus *Qualis.*] id eſt, cujuſmodi, aut ex quorum numero erat, Domitianus adulter, qui à *Tragicis* ſcribi merea-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ncubitu : qui tunc leges revocabat amaras
mnibus, atque ipſis Veneri, Martique timendas;
im tot abortivis fœcundam Julia vulvam
lveret, & patruo ſimiles effunderet offas.
onne igitur jure, ac merito, vitia ultima fictos

Con-

VET. SCHOLIAST.

ciſa Meſſalina, uxorem impudiciſſi-
am, Agrippinam fratris germani fi-
m matrem Neronis, revocatam ab
ſula, in matrimonium accepit, conceſ-
jure talium nuptiarum ex ſenatuſcon-
lto. quam dicit etiam frequenter ab-
tum feciſſe, ne ex ipſo cohæredem
eroni filio pareret, cui illa præparavit
perium.

VARIORUM.

mereatur, *pollutus*, & deformatus,
efando inceſtu : Leges tamen de pu-
iendis adulteris ipſe tulerat & abolitas
vocarat. Is enim Juliam Titi Veſpaſia-
i Germani filiam adamavit; coëgitque
onceptum à ſe abigere: unde iila tan-
em obiit. *Qualis erat.*] Aliorum rigi-
us cenſor. *Noſtine hos* (inquit Plin. Epiſt.
2. lib. 1.) *qui omnium libidinum ſervi,
c aliorum vitiis iraſcuntur, quaſi invideant;
& graviſſime puniunt, quos maxime imitan-
ur.* Farnab. *Tragico.*] Tragici argu-
nenti. Quid Tragœdia dignius, quam
ratris filiam conſtuprare, ipſamque
ſpontaneis abortionibus occidere? Sue-
on. Domitian, c. 22. Cum Autor juliam
nominet, idque nuper factum dicat, con-
ſtabit de Domitiano hîc ſermonem eſſe:
nam ad Claudium (quod vet. Scholiaſt.
facit) referre non poſſum, quia ille nul-
lis adulteriis contaminatus fuit, nedum
tragicis, id eſt, cum mulieribus potentiſ-
ſimis: in nuptiis Agrippinæ non adulter,
ſed inceſtuoſus fuit. Fuitque Agrippina
uxor Claudii quidem crebra abortioni-
bus; ſed non minus etiam Julia poſt Ju-
lium patruum impudiciſſima.

30. *Qui tunc leges, &c.*] Id eſt, *qui tunc* vel eo ipſo tempore, quo *Julia* Sabino nupta, quicum toties adulterium commiſerat *fœcundam* matricem vel *vulvam ſolveret* & relaxaret per potiones & veneficia tot abortivis; i.e. non tempeſtive ortis partubus; illas acerbas, & *amaras leges* de adulteris, nempe legem Juliam, quæ ante ab Auguſto lata, *revocarat*, id eſt, qui tunc leges contra adulteros revocavit, cum ille maxime adulterum ageret. Et cum *Julia effunderet* & èjiceret *offas* vel fruſta carnis nondum formati fœtus ſeu embryonem, vi medicaminis in fruſta diſtractum, oſtæ inſtar; *ſimiles patruo* Domitiano, qui Juliæ patruus erat, vel repræſentantia patrem Domitianum, qui deformis erat & ſimilis abortui. *Leges.*] Juliam contra Adulteros: & alteram qua interdictum mares caſtrari. *Amaras.*] Id eſt, adeo acerbas & rigidas, ut non homines ſolum omnes eas timerent, verum etiam Dii & Deæ; Mars & Venus olim in adulterio deprehenſi. *Lubinus.*

32. *Vulvam ſolveret.*] Solvere verbum parturitionibus frequens, cujus contrarium item uſitatum *necti*.

33. *Offas.*] Appellamus quidquid in tumorem creſcit: unde hic ipſe ſat. ult. *Et nigram in facie lividis tumoribus offam.*

34. *Nonne jure & merito, ultima vitia* hominum, homines extreme vitioſi & intemperantiſſimi per Hypallagen, *contemnunt*, & flocci faciunt fictos illos hypocritas, *Scauros*, homines nobiles & factioſos: eorumque virtutem & continentiam ſimulant, qui alios reprehendunt, & ipſa *vitia caſtigata*, ipſi homines vitioſi objurgati *remordent*, & viciſſim reprehendunt reprehenſores ſuos. Fuit autem M. Æmilius Scaurus, teſte Saluſtio, homo nobilis, impiger, factioſus, avidus potentiæ & divitiarum. Cæterum callide vitia ſua occultans: Poſtulatus enim perduellionis à Vario, tribuno plebis, hoc tantum regeſſit, *Scaurus negat, utri potius credendum putatis?* Modeſte ſane, & cum ingenio, quaſi hoc ſufficeret. ob

id ait

Contemnunt Scauros, & caſtigata remordent?
Non tulit ex illis torvum Laronia quendam
Clamantem toties. ubi nunc Lex Julia? dormis?
Atque ita ſubridens. felicia tempora; quæ te

Mo

VET. SCHOLIAST.

37. *Lex Iulia.*] Julii Cæſaris, de damnandis adulteris.

VARIORUM.

id ait *Fictos Scauros*. Porro de M. Scauri continentia, vide Valerium Maximum. *Lubin*

36. *Non tulit, &c.*] Id eſt, *Laronia* nobilis illa matrona *non tulit*, nec perpeſſa eſt, *quendam ex* fictis *illis* hypocritis; qui cum alios ſeveriſſime caſtigans, forte & mulierculas reprehenderet, & ſevero ſupercilio tanquam magnus Zelotes honeſtatis & fidelitatis matrimonialis, *toties* proclamaret: *Ubi nunc lex Iulia*, cur non condemnas adulteras illas mulieres? *dormis*? & jam omnino quieſcis? Evigila tandem. *Non tulit.*] Non tolerare potuit. *Ex illis.*] Hypocritis Curiis, Bacchanal viventibus, Socratis Cinædis, fictis Scauris. *Torvum.*] At ocem ut ſupra, ſeverum, gravem, vultu & verbis ſanctiſſimum: vel *Torvè*, nomen pro adverbio. *Laronia.*] Procax & imperioſa meritrix. *Lubin.*

37. *Clamantem toties.*] Frequentiſſime vociferantem hiſque verbis utentem. *Lex Julia.*] Quam Domitianus revocarat, quæ adulteros, maſculorum concubitores, ingenuarum ſtupratores ſeveriſſime coërcebat, & gladio puniri jubebat. *Dormis.*] Quod nefarias illas adulteras non punis. *Ubi nunc lex Julia?*] Quod ſane arguit eſſe Julium Cæſarem, qui Juliæ patruus: licet vetus Interpres Juvenalis verſ. 29. Claudium putet, aut ut alter, Domitianum. Sed nulla ratione. nam Claudius qui Meſſalinæ pertulit impudicitias, nullas de adulterio leges tulit, nec ab autoribus memorantur. Domitianus leges de adulteriis tulit; ſed non æquè timendas, cum pœna mors non fuerit. nec Poëta id ſcribere auſu vivente Domitiano, qui Juliam quiden neptem corrupit & adegit ad abigendun partum. Sed ſemel. At Juvenalis loquitur de multis abortivis. Dein ſcribit tunc tuliſſe leges, quum Julia crebro facerer abortus: atqui Domitianus corrupit Juliam vivo patre Tito, & privatus tum, ideoque nondum imperante eo; & quum Domitianus leges in adulteros nondum ferre poſſet. Et, ut interpretis hujus inconſtantiam notes, quod Juliæ Poëta & ille tribuit, is Meſſalinæ aptat in illo verſu, *Auſa Palatino, &c.* Adde Poëtam ſcribere, *Qualis erat nuper*, quod præteritum tempus arguit: ergo ante Domitianum, ſub quo vixit. Et ne te moretur verbum *nuper*, quaſi loquatur de tempore non remoto; etiam de longiori tempore uſurpatur hoc verbum apud autores & apud Juvenal. Sat. VIII.

Cum tenues nuper Marius discinxerit Afros. Dorleans.

Lex Julia.] Quæ vulgò in libris dicitur lex Julia de adulteriis, ea non Julii Cæſaris, ſed Auguſti lex eſt. Quod diſertè Ulpianus ſcribit L. 1. ad L. Jul. de adult. Cur igitur *Julia* dicitur? Quia Auguſtus in familia Julia, & teſtamento majoris avunculi adoptatus, etiam C. Jul. Cæſar fuit appellatus. *Grang.* Auguſtus longe Julio clementior fuit. *Dorleans.*

38. *Atque ita, &c.* Scil ait. *Subridens.*] Nam ſolent ſubridere irati, i. e. parum ridens, uti *ſubtriſtis*, &c. *Felicia tempora.*] Acris & amara Ironia: quaſi dicat *tempora* hæc noſtra, alias infelicia futura, vel uno te ſunt longe *felicia*, exactum adeo & accuratum morum cenſorem ſortita, qui obſtes vitiis. *Habeat jam Roma pudorem.*] jam turpe aliquid & inhoneſtum Romæ deſignare unuſquiſque verebitur. Vereantur Romani peccare te præſente, ut quondam Catone in Floralib. *Lubinus.* Alii *ad quem* legunt. Bernard. Real. Annotat. cap. 4.

40. *Tertius*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Moribus opponunt. habeat jam Roma pudorem.
Tertius è cœlo cecidit Cato. ſed tamen unde
Hæc emis; hirſuto ſpirant opobalſama collo
Quæ tibi? ne pudeat dominum monſtrare tabernæ?
Quod ſi vexantur leges, ac jura, citari
Ante omnes debet Scantinia. reſpice primum
Et ſcrutare viros. faciunt hi plura: ſed illos

Defen-

VET. SCHOLIAST.

40. *Tertius*, *&c.*] Multi fuerunt Catones, è quibus duo nobiliſſimi; prior cenſor, poſterior nepos ipſius, qui de mortis loco, dictus eſt Uticenſis.

44. *Scantinia.*] Lex de infamibus puniendis.

VARIORUM.

40. *Tertius è cœlo.*] Id eſt, ſapientum octavus, aut Cato tertius, ſeveriſſimus morum cenſor, quales duo Catones fuere, Cenſorius & Uticenſis, cœlitus, vel inopinato nobis datus eſt, & ad mores caſtigandos miſſus; Muret. lib. 13. Varior. cap. 7. *Sed tamen unde.*] Huc uſque ironice ipſum laudavit. Iam palam maledicta in eum ingerit. *Sed tamen* cum adeo ſeverus ſis morum cenſor, age dic mihi quæſo, *unde*, aut à quo Pharmacopola *emis hæc* fragrantia unguenta. Quænam *opobalſama*, quiſnam ſuccus balſami precioſiſſimi *ſpirat*, fragrat, & ſuavem odorem emittit in *collo hirſuto*, ac piloſo? Vocant autem *Balſamum* ipſam arbuſculam, viti ſimilem (à *bagnal ſchemen*, i.e. princeps olei) *Xylobalſamum* lignum arboris, *Carpobalſamum*, fructum, & *Opobalſamum* ſuccum eximiæ ſuavitatis, qui ex ejus plaga vitro, lapide, oſſeisve cultellis inciſa, fluit: non niſi extreme delicioſis, & luxurioſis, adhiberi ſolitus. Plin. lib. 12. cap. 15.

41. *Hirſuto.*] Collum hirſutum habebant, ut viderentur graves & ſeveri, interim adhibebant unguenta, quia animo molles & nefarii erant. *Lubin.*

42. *Ne pudeat, &c.*] Hæc addit; quia videt, eum rubore forſitan perfuſum: Dic audacter, unde emas, ne pudori tibi ſit mihi dominum tabernæ unguentariæ, vel Myropolam demonſtrare, ut & nos emamus. *Lubin.*

43. *Quod ſi vexantur.*] Id eſt, ſi excitantur, aut provocantur leges, ne dormiant; ante omnes leges, lex Scantinia citari debet, lex inquam, de infamibus, te & tui ſimilibus puniendis: lex hæc erat in pædicones lata. Alii à Scantinio Aricino dictam, volunt: Alii propter Cajum Scantinium ſtupratorem maſculorum, qui C. Marcelli filio vim adferre conatus, eſt à patre accuſatus. Val. Max. l. 6. c. 1. Parrhaſ. Epiſt. 23. In eos, qui aut alienam pudicitiam ſolicitaſſent, aut ſuam ipſi proſtituiſſent: primum pœna pecuniaria; deinde gladii, quam ſanxerunt Conſtantius & Conſtans, confirmavit Juſtinian. novell 77. &, 141. ex S. Scriptura Levit. 20. quod etiam receptum apud Athenienſes: Caſtrabantur apud Gothos: Valentin. Theodoſ. & Arcad. jubent comburi l. 6. Cod. *Citari.*] Ad executionem provocari. Turneb. l. 15. cap. 17. *Lubin.* *Leges.*] Quamvis autem leges plerumque habent nomen ab eis qui tulerunt; non rarò item à damnatis, ut Laia à Laio, qui primus omnium intulit ſtuprum Chryſippo Pelopis filio.

44. *Reſpice primum.*] Id eſt, priusquam in miſeras mulieres earumque mores tam rigide & acerbe inquiras; *primum viros reſpice*, *& ſcrutare*, & exacte examina te, & tui ſimiles viros; *hi* longe *plura*, longe majora flagitia *faciunt*, patrant, & in ſe & in alios admittunt. *Lubin.*

45. *Scrutare.*] Vis eſt in verbo: notatio verbi, quæ eſt a *ſcrutis* & frivolis, deſignat inquirere exacte & rimari minima. *Sed illos, &c.*] Id eſt, ſed quæ cauſſa eſt, cur illorum flagitia non puniantur?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Defendit numerus, junctæque umbone phalanges.
Magna inter molles concordia. non erit ullum
Exemplum in noſtro tam deteſtabile ſexu.
Tædia non lambit Cluviam, nec Flora Catullam.
Hippo ſubit juvenes, & morbo pallet utroque.
Nunquid nos agimus cauſſas, civilia jura
Novimus, aut ullo ſtrepitu fora veſtra movemus?
Luctantur paucæ, comedunt coliphia paucæ.

Vos

VET. SCHOLIAST.

46. *Defendit numerus.*] Lucan. -- *Quicquid multis peccatur, inultum eſt.* Metaphora à bellantibus.

50. *Hippo.*] Vir gravis corrumpitur à juvenibus, & patitur, & lambit. *Morbo utroque.*] Utriuſque ſexus, inguina lambentis & propatientis.

53. *Coliphia.*] Pulmentum, ſive menbrum virile, aut potius athletarum cibum dicit.

VARIORUM.

Hæc ſcilicet, quod multitudo peccantium, peccantibus patrocinetur: illi ſe invicem tutantur, facta quaſi teſtudine, & in leges conſpirant. *Et phalanges junctæ umbone.*] id eſt, multitudo & vis illos defendit. Eſt autem *phalanx* ſtabile agmen peditum, ubi vir viro, armis arma conſerta ſunt, propria Macedonibus teſte Curtio. *Umbo*, proprie ſcuti pars media, & quaſi umbilicus. *Idem.*

46. *Junctæque umbone.*] Cum junctis clypeis aut ſcutis in hoſtes invaditur, vel hoſtium impetus excipitur: Græci *συνασπίζειν* dicunt: Hinc I. C. axioma, *Communis error facit jus.* & Theologor. *Conſenſerunt jura peccatis, cœpit eſſe licitum quod publicum:* & Senec. III. de benef. c. 16. *Pudorem enim rei tollet multitudo peccantium & deſinet eſſe probri loco commune delictum.*

47. *Magna inter, &c.*] Quaſi dicat, omnes eodem vitio inquinati ſunt, juxta illud Catull. ep. 158. *Pulchre convenit improbis cinædis. In malis tamen factio eſt, quæ in bonis viris vera amicitia.* Cicer. Nullum autem tam horrendum, & deteſtabile exemplum erit in toto noſtro fœmineo ſexu, quam in veſtro, à quo etiam ipſa natura abhorret. *Molles.*] Effœminatos, qui agunt viciſſim & patiuntur. *Lubinus. Non erit ullum, &c.*] Non invenies inquit, rem tam nefandam in ſexu fœmineo, ut mulier mulierem ineat, quod inter viros frequens eſt in uſu. *Britan. Exemplum.*] eſt, quod ſequamur, aut vitemus; exemplar, quod ſimile faciamus: illud animo æſtimatur, iſtud oculis conſpicitur. *Grang.*

49. *Tædia non.*] Alii, *Media.* Probat quod dixit. una mulier, una meritrix alteram mulierem vel fœminam non lambit, aut, honor ſit auribus, fellat; nec occiſæ caſtitatis propudium tribadem agit. *Hippo* autem vir ille immundus & fellator, *ſubit Juvenes, &* inclinat ſe ad patiendum, dum pædicatur: & pallidus eſt *utroque morbo*, fellandi, & pædicandi, dum agit & patitur. *Lubin.*

50. *Subit, &c.*] It ſub amplexus juvenum. *Subire*, ſubſternere, ſuccumbere, inclinare ſe, conquiniſcere.

51. *Nunquid nos agimus, &c?*] Nunquid nos civilia jura *novimus* aut *ullo ſtrepitu veſtra fora* judicialia *movemus* & perturbamus? Mulierem cauſſas i. e. negotia forenſia & lites agere turpiſſimum eſt, & infamiæ pœna ducebatur. Cum mulier aliquando in foro dixiſſet propriam cauſſam, miſit Senatus Deos conſultum, quidnam ea res civitati portenderet. Plutarch. in compar. Lycurg. & Numæ. Vos enim patimini muliebria, & noſtro officio flagitioſiſſime contra naturam abutimi. *Lubin.*

53. *Luctantur paucæ.*] Excipit autem cum ait *paucæ*: nam ſuperius de hac impuden-

Vos lanam trahitis, calathiſque peracta refertis
Vellera: vos tenui prægnantem ſtamine fuſum
Penelope melius, levius torquetis Arachne,
Horrida quale facit reſidens in codice pellex.

VET. SCHOLIAST.

75. *Horrida, quale facit.*] Magno …io habetur apud uxorem ea, quæ do…ino miſcetur. Ergo hanc inſequens …avioribus pœnis domina, catena vin…im infigit codici, atque ita jubet facere …nſa.

VARIORUM.

…udentia conqueſtus eſt, cum ait,

Mævia Thuſcum figat aprum.

…t Satyra ſexta notat mulieres quaſdam …ertantes & luctantes in theatris, id eſt. …aucæ virorum officia uſurpant. *Colli…bia.*] Erant Athletarum cibi. Plautus: *Colliphia ne mihi incocta detis.* Erant pa…es in ſimilitudinem membri virilis: …ortaſſe ex ſatyrione & ſimilibus quæ ve…nerem incitant. Ante Pythagoram ficis …itebantur. Poſt illum azymo pane aſſo, & carnibus taurorum. *Comedunt, &c.*] Id eſt, paucæ pugilatum & athleticam exercent. Nam Athletæ partes illas animalium ad victum aſſumebant, quæ minimum ſucci & pinguedinis habent, quæque maxime aridæ ſunt & ſiccæ, κωλῆπα, Græci & κωλῆνας vocant. *Salmaſius.* Κωλίφια, pernæ. Atticis; κωλῆνες Phrynich. Vide Athen. IX. *Rigal.* Alii Athletarum panem, ἀπὸ τοῦ κώλου καὶ ἶφι, id eſt, à membrorum robore, quod κῶλα i. e. *membra*, ἴφια i. e. *valida* reddant: vide Mart, epig. 66. lib. 7. n. *Junius.*

54. *Vos lanam trahitis.*] Id eſt, *vos* viri contra, muliebria officia tractatis, vos *lanam* netis, *trahitis*, & carminatis, & *refertis*, ſeu reportatis in *calathis*, vel vaſculis ex viminibus contextis, *vellera peracta*, texta, & carminata ad eos, unde peragenda accepiſtis. *Calathis.*] Calathus eſt qualus vel quaſillus, in quem netrices penſum vel fuſum componunt in quo vaſe vimineo glomi & fila ponuntur *Lubin.*

55. *Vos tenui prægnantem.*] Vos torquetis nendo fuſum prægnantem, & magis magiſque gravidum factum, intumeſcentem, repletum inter nendum; idque facitis melius & doctius Penelope, & Arachne: quaſi dicat, nonne vos pudet, quod, cum natura viros vos fecerit, voſmetipſos effœminaſtis? *Tenui ſtamine.*] Id eſt, tenui filo, unde ſtamen fit. *Lubin.*

56. *Penelope.*] Ulyſſis uxor à textura maximopere laudatur, qua quidem caſtitatem retinuiſſe fertur: pollicita procis, ſe tum conſenſuram, ubi telam abſolviſſet, qua fingebat ſe ſponſo, cui nuptura eſſet, pallium texere. Illa vero quæ diurno tempore texerat, nocte retexit. Unde natum Proverbium, *Penelopes telam texere.* Porro hoc invento tam diu detinuit procos donec rediret maritus Ulyſſes. *Arachne.*] Puella Lydia, Palladem in arte texendi in certamen provocare auſa eſt; à Pallade vero victa, in araneam, quæ Græcis ἀράχνη, mutata eſt. Vide Ovid. *Idem.*

57. *Horrida quale, &c.*] Quale opus & lanificium exercet ſerva pellex ſqualida, male habita, & perpetuo lanificio damnata. *Horrida* dicit, quia inculta propter veſtes, & miſerrimum victum. In maximis enim numerabant malis, colo vitam miſere, tenuiterque tolerare. Eſt autem hoc loco *codex*, ex arborum truncis coagmentatum vinculi genus, robuſta quernave ſedes, in privatis ædibus adverſus ſervos nequam & improbos, quale in publicis carceribus robur, vel numella. Belg. *Een ſtock*: quem alligati trahebant, eique inſidebant vincti. *Lubin. Pellex.*] Quid *pellex*, Gell. lib. IV. cap. 3. Feſtus in *pellices.* Significat á matrefamilias ſervam pellicem vel in adulterio cum domino deprehenſam, male tractari, & in vinculis habitam lanifi-

Notum eſt, cur ſolo tabulas impleverit Hiſter
Liberto, dederit vivus cur multa puellæ.
Dives erit, magno quæ dormit tertia lecto.
Tu nube, atque tace: donant arcana cylindros.
De nobis poſt hæc triſtis ſententia fertur.
DAT veniam corvis, vexat cenſura columbas.

Plato ap. Grot. in Exc. Comic. p. 483.

Fuge-

VET. SCHOLIAST.

58. *Hiſter.*] Infamis, qui omne patrimonium ſuum vivus donavit uxori, ob hanc ſcilicet cauſſam, ut ſimul dormiret is qui & illum corrumperet, & illi miſceretur: puellæ ergo conſciæ ſibi, quæ noverat eum corrumpi.

61. *Cylindros.*] Gemmas pretioſas.

63. *Dat veniam corvis.*] Proverbium eſt corvorum, de impudicis, diſcrevit ſexum per aves. Unde dicunt coire corvos per os, & ſic parere. *Columbas.*] Retulit ad ſimplicitatem.

VARIORUM.

cio perpetuo fatigari. Turneb. lib. 13. cap. 21. Parrhaſ. Epiſt. 22. *Reſidens.*] Perpetim ſedens.

58 *Notum eſt, &c.*] Horat. *Omnibus & lippis notum & tonſoribus.* Damnat jam alia: videlicet Hiſtri, Cinædi & Pathici ſcelus, qui libertum ſuum, quo pædicone Drauco uſus erat, ſolum hæredem in teſtamento reliquerit, & uxori ſuæ juvenculæ multa dederit, ne ſcilicet hoc ſcelus liberti cum marito, proderet; quaſi dicat Laronia: Vos ergo non ſolum muliebria facitis, verum etiam patimini. *Solo liberto tabulas impleverit.*] Id eſt, tabulas teſtamenti implevit, dum ſolum libertum ex aſſe hæredem conſtituerit. *Hiſter.*] De quo Sat. 12. verſ. 128. *Lubin.*

59. *Puellæ.*] Uxori, quam ne ſemel quidem attigit, cum ipſe muliebria pateretur.

60. *Dives erit.*] Scilicet mulier quæ tacere poteſt, & *dormit* in *magno* divitis *lecto tertia*, ut inter illam, & Draucum intermedius ſit vir vel maritus infamis, & Pathicus, ut tres ſint, videlicet maritus, uxor, Draucus ſeu catamitus. *Lubin.*

61. *Tu nube, atque tace.*] *Tu*, ô mulier vel puella, quæcunque vis ditari, *nube* tali viro molli, qui à Drauco ſubagitetur; patienti, & æquo animo talia feras, *& tace*, nec talia flagitia divulga; quia illa ſecreta facinora, quæ fiunt in lecto non divulgata, *donant* & conferunt uxoribus tacentibus *cylindros*, pretioſas gemmas, lapillos teretes à mulieribus in pretio habitos, quibus ditiſſimæ matronæ ornantur, inaures, uniones ovalem formam habentes. De iis Plin. lib. 37. c. 12. & lib. 9. cap. 34 *Idem. Cylindri.*] Sunt gemmæ teretis & oblongæ figuræ (ut cylindri vel columellæ) quia ſumma commendatio eſt in longitudine; quum reliquæ gemmæ ſint quadratæ, anguloſæ aut rotundæ.

62. *De nobis poſt hæc, &c.*] Interea dum viri adeo inaudita flagitia in ſe admittunt, nos miſeræ & innocentes mulieres condemnamur, & triſtis ſententia, ex lege Julia qua condemnamur, de nobis fertur. Verum hoc quo jure? Dum vos longe flagitioſiores impune abitis. *Idem. Poſthac.*] Poſtea, poſthac, poſtidea, poſthæc, poſt id, & poſt, eâdem ſignificatione.

63. *Dat veniam corvis.*] Sceleratis, impuris & ſpurcis, quales habentur corvi, qui fœda ſequuntur & ore coire dicuntur. Martial. *Corve ſalutator, quare fellator haberis.* Britan. Cenſura, & morum caſtigatio dat veniam & ignoſcit virorum malorum nequitiæ & corvis illis peſſimis: & *vexat*, exagitat, & moleſtia adficit columbas, nos ex infirmitate & ſimplicitate forte peccantes mulierculas. *Lubin.* Eraſm. Chil. III. Cent. 5. Proverb. 73. Sunt inconſiderati, qui per *corvos* fel intelligunt. *Cenſura.*] Apprime bene: nam cenſoriæ leges erant de re uxoria, ideoque Cenſores rogabant maritos, an haberent uxores ex animi ſententia. Briſſon. 8. de formul.

67. Fuge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

'ugerunt trepidi vera, ac manifeſta canentem
toicidæ: quid enim falſi Laronia? ſed quid
Non facient alii, cum tu multitia ſumas
Cretice: & hanc veſtem populo mirante perores
n Proculas, & Pollineas? eſt mœcha Fabulla.
Damnetur ſi vis, etiam Carfinia: talem

Non

VET. SCHOLIAST.

65. *Stoïcidæ.*] Dicit contumelioſe t Virgilius:

O vere Phrygiæ.

Et Perſius, *Trojades.*

66. *Multitia.*] Veſtes molli intextas ſubſtamine, quibus ſolent uti puellæ.

67. *Cretice.*] Hoc nomine vel quemlibet nobilem ſignificat, vel Julium Creticum, qui ſub Cæſſ. illuſtres cauſſas egit.

68. *Fabulla.*] De centum una.

VARIORUM.

64. *Fugerunt.*] Huc uſque Laroniæ verba: quæ ſequuntur Poëtæ ſunt, quibus indicat, quod his Laroniæ verbis, ficti illi, Philoſophi Stoici, ſcelerum ſibi conſcii trepidi aufugerint. *Lubin. Canentem.*] Cum clamore debacchantem in vitia eorum; uti Galli dicunt, *je luy ay chantè ſes verites. Manifeſta.*] Omnibus cognita & æque clara, ut ea quæ in vico manu feruntur propatula.

65. *Stoicidæ.*] Contumelioſe, tanquam fœminæ. Videtur enim fœmineum eſſe. Vel qui Stoici videri volunt & ſunt fœminæ. Porro Stoici vel trepidi Stoicidæ, qui primum Zenonii, cum ait, conjungit iterum contraria: Nam veri Stoici, utpote ἀπαθεῖς, nihil trepidabant. *Quid enim falſi Laronia.*] Dixit ſcilicet: Nonne illa omnia luce meridiana clariora? nihil circuitione uſa. *Lubin.*

66. *Sed quid Non, &c.*] Quarta pars, qua progreditur jam ad caſtigandos judices, qui mollitiem ſuam vel externo habitu prodebant, omni fœmina, etiam mœchis molliores. Eſt autem locus à minori. *Facient.*] Committent: ut Virg. ecl. 3 *Quid domini facient, audent cum talia fures? Multitia.*] Veſtes (*ſi modo veſtes vocandæ ſunt*, inquit Seneca 7. de Benef. *in quibus nihil eſt quo defendi corpus aut denique pudor poſſit, &c.*) ſericas vel bombycinas molli intextas ſubſtamine, & in tantum tenues, ut per eas ſingula membra conſpici poſſint. *Ut denudet fœminas veſtis.* Plin. 11. *Sumas.*] i.e. induas: cujus contrarium *pono* i. e. exuo.

67. *Cretice.*] Quemvis judicem intellige. Alludit autem affinitate vocabuli ad judicem Creticum, qui ſub Cæſſ. illuſtres cauſſas egit. Niſi mavis judices acerbos ita vocari à Creta inſula, unde Æacus, Minos, Rhadamanthus illi judices infernales oriundi; vel quendam ex Metello Cretico (à Creta devicta ita dicto) oriundum nobiliſſimum. *Et hanc veſtem populo mirante perores.*] Id eſt, declames, & ſententiam definitivam feras, qua pœna afficiendæ Proculæ, & Pollineæ meritrices & mœchæ, idque facis, populo mirante, & deteſtante hanc tuam veſtem.

68. *Procula & Pollinea.*] Erant mœchæ, ob id adulteras omnes hoc loco ab illis nominat, Proculas & Pollineas. Sunt qui *Pollitas* legant. *Lubin. Eſt mœcha, &c.*] Hæc verba poſſunt attribui ipſi Poëtæ. Nam Fabulla mulier illa mœcha eſt, & adultera turpis fateor, & damnetur proinde, nihil contradico. Damnetur etiam, ſi vis, Carfinia turpior adhuc: certe damnata quamvis turpiſſima, talem veſtem, talem togam qualem tu geris, non ſumet, neque induet. *Lubin.*

69. *Etiam Carfinia.*] Carfinia improbiſſima mulier, inverecunde poſtulans & magiſtratum inquietans. *Ulpian.* lib. 1. De poſtul. *Manut.* 3. *Talem togam.*] Toga virorum fuit & mulierum: tandem fœminis adulterii convictis non niſi virili toga indutis in publicum prodire licebat remotâ ſtola, quæ matronarum erat.

 Et

Non ſumet damnata togam. ſed Julius ardet,
Æſtuo. nudus agas: minus eſt inſania turpis.
En habitum, quo te leges, ac jura ferentem
Vulneribus crudis populus modo victor, & illud
Montanum poſitis audiret vulgus aratris.
Quid non proclames, in corpore judicis iſta
Si videas? quæro an deceant multitia teſtem.
Acer, & indomitus, libertatiſque magiſter
Cretice perluces. DEDIT hanc contagio labem,

Et

VET. SCHOLIAST.

73. *Vulneribus crudis.*] Recentibus bellis.

VARIORUM.

Et eſt hac de re inſignis locus Philip. II *Sumſiſti virilem togam, quam ſtatim muliebrem reddidiſti. Primo vulgare ſcortum; certa flagitii merces; nec ea parva, &c.* Rigaltius. Manut. Epiſt. quæſit. I. Briſſ. lib. I. cap. 4. antiq.

70. *Sed Julius ardet.*] Sed excuſas te, & incuſas æſtatis calorem; & æſtum; & dicis, in æſtate media Sol in *Julio* menſe, vel diebus canicularibus calorem vehementer adauget; *æſtuo*, ſudo & calore conficior, graviore veſtitu uti ob calorem nequeo. At ſi adeo æſtuas, *nudus age*, nudus ambula. *Inſania & turpis minus* & minus deteſtanda eſt, quam infamis mollitia, & longe latius eſt populus inſanum te, qui nudus agas, quam mollem & mulieroſum dicat. *Lubin. Inſania.*] Grangæus fruſtraneas dicit eſſe alias interpretationes, & albis dentibus ridendos, qui legunt *inſania* pro *infamia*: Sed ſanam ipſi mentem in ſano corpore precamur, & nos mordicus τὸ *inſania* retinemus, quia & multa exemplaria ſic habent, & ſenſus eſt genuinus: illius tamen lectionem & conſtructionem non reprobamus etiam, quæ hæc eſt, *Minus turpis infamia, nudus ſi peroret, quam multitia indutus.*

72. *En habitum.*] En præclarum tuum, & viro dignum habitum (eſt acris & amara Ironia,) id eſt, ſi tu in tam molli & eſtœminato habitu, homo mulieroſus legem ferres, i. e. adferres in medium, antiquis Romanis, ſub infantia & primis incunabulis imperii Romani, bello & agriculturæ asſuetis, & ab omni mollitia alienis, illi tuam turpitudinem deteſtarentur, teque non audirent, tuaſque leges non reciperent. *Habitum.*] Veſtimentum, ſic Galli, *un habit. Idem.*

73. *Vulneribus crudis.*] E recenti prælio redeuntes; antiqui illi & bellicoſi Romani. *Vulneribus crudis, &c.*] Eſt exprobratio ſæviſſima. *Modo victor.*] Quaſi dicat, uſque ad noſtram fere ætatem.

74. *Poſitis aratris.*] Tempore nundinarum, vel comitiorum. *Grang.*

75. *Quid non &c.*] Forte ut Tullius *O tempora! O mores!* vel ut Plautus, *Mare, Terra, Cœlum, Di voſtram fidem!* Grang.

76. *An deceant, &c.*] Multo minus Judicem. Argumentum eſt a minore ad majus: Nam quanto quis excellentior eſt, tanto magis eum decet honeſtatis eſſe cultorem, & tanquam cæteris, virtutis ſpeculum. *Britan.*

77. *Acer eſt, &c.*] Si multitia non decent teſtem, non judicem, multo minus philoſophum Stoicum. *Grang. Libertatiſque magiſter.*] Qui in libertatem velit asſerere flagitioſos: de animi libertate intelligit, non corporis. *Britannic.*

78. *Cretice pelluces.*] De ſerica & quidem muliebri locutum Poëtam cenſet Ferrarius. Nam ſi ætate Plinii, id eſt, aliquot annis ante Juvenalem Coa veſtis viris promiſcue geſtata, labentibus in deterius moribus, non erat quod Poëta cœlum terræ miſceret, ſi Creticus veſte

Coa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et dabit in plures: ſicut grex totus in agris
Unius ſcabie cadit, & porrigine porci,
UVAQUE conſpecta livorem ducit ab uva.
Fœdius hoc aliquid quandoque audebis amictu.

NEMO

VET. SCHOLIAST.

81. *Uvaque conſpecta.*] Et Virgil. *Ne mala vicini pecoris contagia lædant.* Hoc e Proverbio ſumitur, *Uva uvam videndo varia fit.*

VARIORUM.

Coa inceſſiſſet. Hoc enim tolerabile jam fecerat uſus. Atqui hoc tanquam inſanum ac fœdiſſimum exagitat: Præterea ait Satyricus futurum fuiſſe, ut meritrices talem togam recuſarent: Et ideo infra, eam veſtem, *multitia*, appellat, quæ ab eodem fœminis adſcribuntur. *Ferrarius. Dedit hanc, &c.*] Inquirit jam cauſſam hujus turpitudinis. Sed non mihi latet Cretice, unde hic morbus te invaſerit, nempe hanc *labem*, maculam, & inquinationem vitæ *dedit* & contraxit tibi *contagio* & commercium cum mollibus & turpibus viris. Et hanc labem & maculam *dabit* commercium per te, & tui ſimiles in plures alios, non ſecus ac *totus grex* ovium *in agris unius ſcabie* ovis *perit* & *cadit*: ſic & totus porcorum grex cadit *prurigine* unius *porci*; & *uva* ducit & contrahit *livorem ab* altera *uva conſpecta.* vel in umbra alterius uvæ exſiſtens corrumpitur: ſerpunt enim vitia & in proximum quemque tranſiliunt, & contactu nocent: unde contagium dictum eſt, contagio & contages. *Britannic.*

80. *Et porrigine porci.*] Turneb. l. xv. cap. 17. è quibuſdam libris *prurigine*, legit, quæ eſt corporis pruritus & aſperitas. *Porrigo* autem eſt capitis morbus, furfuribus obſiti. Quicquid Hic & multo plures Viri docti ſenſerint, neſcio quid obſtet, quo minus τὸ *porrigine* ſervetur, nam quamvis ſit morbus capitis, eo tamen ipſo morbo cadere poſſit totus grex: deinde oſtenditur & vetus Editio quæ ſic habet. Ubi quæſo mens?

81. *Uvaque, &c.*] Hoc de liveſcentibus ſub vindemiam acinis uvarum accipio, ex populi opinione dictum cenſentis, ubi livere & nigreſcere cœperit unus uvæ acinus, & protinus propinquum eo conſpecto, velut invidia quadam ſimilem colorem ducere ſolitum eſſe; dum denique tota uva matureſceret & nigra eſſet. Turneb. lib. xv. cap. 17. Et vide Eraſm. Chiliad. III. Cent. II. Prov. 42. Suidæ dictum eſt, *βότρυς πρὸς βότρυν πεπαίνεται, botrus oppoſito botro matureſcit.* Britannicus non ita (cum inquit, Uva enim facile corrumpitur contactu corrupti acini) intelligit: quod Autoris menti mage & textui conſonum.

82. *Fœdius hoc, &c.*] Oſtendit jam auctor, ipſum judicem ex veſtium mollitie, in turpiora alia vitia prolapſurum: & tu, ô judex *audebis* hoc cum tuo *amictu* & veſtitu, *aliquando fœdius*, & obſcœnius *aliquid.* Poſſumus hic legere: *Fœdius aliud.* Pergit autem ad reprehendendos illos, qui fœminæ eſſe volebant, earumque ſacra, vitam & mores imitabantur. *Nemo* enim *repente* & è veſtigio *fuit* aut evaſit extreme malus aut *turpiſſimus*: *Qui mali ſunt, non fuere matris ab alvo mali, ſed malos faciunt mala contubernia.* ſed ſucceſſive & *paulatim* homines ſceleratiſſimi, & flagitioſiſſimi in ſuum collegium & conſortium *te* adſciſcent, & *accipient*; nempe illi, *qui frontibus* ſuis *domi*, & privatim, (nam publice hoc non audent) tanquam mulieres, *longa redimicula aſſumunt*, qui fœmineis tegminum illigamentis capita velant. Salvian. & *appoſuere toto*, & integro *collo monilia*, & ornamenta muliebria: Id eſt, qui ſe muliebribus ornant, & muliebria etiam patiuntur habitu & moribus mulieris. *Quandoque.*] Apud Perſium, & Horatium ſignificat quando, vel quandocunque.

Et quandoque bonus dormitat Homerus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

NEMO repente fuit turpiſſimus. accipient te
Paulatim, qui longa domi redimicula ſumunt
Frontibus, & toto poſuere monilia collo,
Atque Bonam teneræ placant abdomine porcæ,
Et magno cratere Deam: ſed more ſiniſtro
Exagitata procul non intrat fœmina limen.
Solis ara Deæ maribus patet. ite profanæ,

Cla-

VARIORUM.

Illa vero verba (*nemo repente fuit turpiſſimus*) ſunt parentheſi includenda, declarantia rationem verbi ſequentis. *Lubinus.*

83. *Accipient te paulatim.*] Illi qui mulieres imitantur, te paulatim aſſument in conſortium ſuum, id eſt, paulatim animo effœminaberis. Hæc vero de Sacerdotibus Cereris Albanis commode intelligi non poſſunt.

84. *Paulatim.*] Velut enim per quoſdam gradus, paulatim pervenitur ad ſummam virtutem, ita ſenſim deſcendit quis, & præcipitatur ad ima vitiorum. *Idem. Qui longa, &c.*] Qui domi & privatim mulieres imitantur, quæ ſacra Bonæ Deæ peragunt. *Idem. Qui longa.*] Innuit effœminatos ſacerdotes, quos in Albano Domitianus conſtituerat, qui celebrarent quotannis Quinquatria Minervæ, cui collegium ibidem conſecrarat. Sueton. Domit. cap 8. atque horum ſacra dicit magis Orgia & Cotyttia referre, quam Gynæcia. *Farnab. Redimicula.*] Quibus mitræ alligabantur. *Monilia.*] Ita dicta, quod virtutis admoneant: nam primo ob aliquod egregium factum dari ſolebant. Tiraquell.

86. *Et cratere magno.*] Id eſt, vaſe ingenti, in quo vinum mellarium (quia vinum lac dicebatur) vel etiam lac *Bonam Deam.*] Hæc Dea Maja credituraliis, aliis Proſerpina, cui ſus prægnans mactabatur, quod ea ſegetes, quæ Ceres Proſerpinæ filia oſtenderat mortalibus, omnium prima eſſet depaſta. Vide Macrobium & Plutarchum in Cæſare. Ne ergo exiſtimes Poëtam dicere, ipſos Bonam Deam palam coluiſſe, ſed oſtendit mollium illorum vitam, & ſacrificia nocturna, nihil omnino differre à ſacris Bonæ Deæ; quæ mulieres operantur. Ovid.

Sacra Bonæ maribus non adeunda Deæ.
Lubin.

Atque Bonam.] Minervam Domitiano cultam ſuperſtitioſe, cujus ſacra celebrarent Albani iſti Flaviales ſacerdotes eadem religione, qua matronæ Rom. colebant Bonam Deam, Majam, Terram, Proſerpinam, Opem, &c. *Placant.*] Verbum eſt ſacrificii. *Abdomine.*] i. e. ſumine.

87. *Sed more, &c.*] Per omnia ſacerdotum ritus, cum fœminarum ſacris conveniunt: hoc tantum intereſt, quod cum ſacra Bonæ Deæ, tantum mulierum ſint; ipſi ſacerdotes eas excludunt, cum ipſi inter ſe ſatis molles & effœminati ſint. Nam *more ſiniſtro*, & plane contrario, *fœmina exagitata*, ejecta & *procul* excluſa ab actu & ritibus horum ſacrorum, *limen* templi *non intrat*, vel ingreditur. *Lubin. Sed more ſiniſtro.*] Ritu contrario, amotis ſcil. fœminis, ut in τοῖς γυναικείοις excluduntur mares; ita ut vera ſit illa etymologia Apollonii interpretis, Orgia dicta, ἀπὸ τοῦ εἴργειν, quod profani arceantur à ſacris, utcunque alii deducant ἀπὸ τῆς ὀργῆς, furore Bacchico, alii ἀπὸ τῶν ὀρῶν montibus in quibus celebrantur, &c. *Farnab.*

89. *Solis ara, &c.*] Cotyttia ſacra, Bonæ Deæ ſacris omnino eſſe diſſimilia dicit. Ad illa enim ſolos mares admitti. in his ne effigies quidem maris conſpici fas erat, unde alibi, *Teſticuli ſibi conſcius unde fugit mus.* Deinde addit, *nullo gemit hic tibicina cornu.* Quod ſcilicet Bonæ Deæ pulvinaribus acciderat, admiſſo Clodio, qui ſub veſtitu cultuque pſaltriæ ſeu tibicinæ, cornu intulerat, nempe virum patran-

Clamatur: nullo gemit hic tibicina cornu.
Talia ſecreta coluerunt Orgia tæda,
Cecropiam ſoliti Baptæ laſſare Cotyton.
Ille ſupercilium madida fuligine tactum

Obli-

VET. SCHOLIAST.

92. *Cecropiam ſoliti Baptæ.*] Baptæ titulus libri, quo impudici deſcribuntur, ab Eupolide, qui inducit viros Athenienſes ad imitationem fœminarum ſaltantes, laſſare pſaltriam. Baptæ ergo molles, quo titulo Eupolis Comœdiam ſcripſit, ob quam ab Alcibiade, quem præcipue perſtrinxerat, necatus eſt. *Cotyton.*] Ad exemplum Cotyti, dicuntur Iſiaca ſacra celebrari.

VARIORUM.

trando ſtupri flagitio, paratiſſimum. *Rigaltius. Ite profanæ.*] Nam ut in cœtu mulierum clamatur, per præficam: ite profani viri, ſic hic per præconem: ô vos profanæ mulieres, tanquam indecentes, fano excludendæ, ite procul & deſcedite hinc. De hac ſolenni formula, vide Briſſonium ſtatim in initio. *Lubin.*

90. *Nullo gemit, &c.*] Hic nulla tibicina vel pſaltria *gemit*, vel fœmininum ſonitum quaſi gemitum facit. *Nullo cornu.*] Nam in ejus ſacris adhibebantur modulationes, & tibicinæ canentes cornibus. *Cornu.*] Tibia, cornu, & tuba, ad ſacra vocabant Ethnicos (uti nos campana) & in ſacris nocturnis faculæ adhibebantur. *Idem.*

91. *Talia ſecreta, &c.*] Senſus & ordo: *Baptæ* viri illi molles & impudici, qui Athenis peregrina ſacra tempore nocturno cum omni impudicitia & immunditia faciebant, *ſoliti* vel conſueti *laſſare*, exercere, vel frequenti ſacrificio moleſtare *Cotytto* illam Deam, tot tantasque abominationes committentes, ut iis vel ipſa libidinis Dea, nuſquam alias ſatiata, quæ antea fuerat pſaltria, delaſſaretur; & nimiæ ſaltationis, vel alius actus impudici, tædio afficeretur. illi, inquam, *Baptæ coluerunt talia orgia*, & impudica ſacrificia, in quibus omnia obſcœna fiebant, *ſecreta tæda*, nocturna vel myſtica face; ne à turpitudine, quovis pudore arcerentur, vel etiam quod palam non auderent. *Baptæ.*] Fortaſſe dicti, quod omni vitiorum genere tincti eſſent, aut quod poſt nefandas illas pollutiones, ſola baptizatione, ſeu aquæ tinctione, ſeſe purgatos exiſtimarent. *Grang. Talia.*] Neque minore cum turpitudine, ſcelere & impudicitia, celebrantur hæc Minervæ Quinquatria, quam nocturna illa ſacra Cotyttia à Thracibus recepta coluerunt Athenis ſacerdotes Deæ Cottytus, Baptæ dicti; ut Romæ quondam apud nos Bacchanalia, omnium flagitorium ſeminarium. *Farnab.*

92. *Cecropiam Cot.*] Athenienſem à Cecrope Athenarum rege: ab iis enim ſummo ſtudio exculta & celebrata. Cotyto Thracia fuit, & de ea fuſe Lil. Gyrald. De Diis gent. ſyntagm. VI. *Grang.* Sunt qui legant *Cotytto*. Et eſt Accuſativus ſingularis Græcus, quartæ contractorum in ω longum. Ut olim Athenienſes molles & evirati, colebant clanculum Cotytto, religione peregrina ſumta à Thracibus; Ita jam Romani perverſo ordine tanquam mulieres colebant Bonam Deam. Erat autem Cotytto Dea fœminarum apud Athenienſes, ut apud Romanos fœminarum erat Dea Bona. *Lubin. Baptæ laſſare Cotytto.*] Politian. Miſcel. 1. cap. 10. *Laſſare.*] Crebris invocationibus fatigare. *Junius* Adag. Cent. 1. quos ita fortè appellat, quod omni vitiorum genere tincti eſſent.

93. *Ille ſupercilium, &c.*] Ulterius viros illos, homines turpiſſimos, acerbiſſime inſectatur, quod non ſecus ac leviſſimæ mulierculæ, faciem fuco illinerent, & alia viro indigna committerent. *Ille.*] Id eſt, alius illorum, *producit* vel extendit *obliqua*, hoc eſt incurvata *acu ſupercilium tinctum* vel imbutum *madida fuligine* fumi ad hoc collecti; vel facit ſibi nigra ſupercilia, ut tanquam mulier amatori ſuo placeat; & *attollens* vel elevans *oculos trementes* fucat eos & pingit. Petron. *Supercilia etiam profert de pyxide,*

Obliqua producit acu, pingitque trementes
Attollens oculos: vitreo bibit ille Priapo,
Reticulumque comis auratum ingentibus implet
Cœrulea indutus ſcutulata, aut galbina raſa,

Et

VET. SCHOLIAST.

95. *Vitreo bibit ille Priapo.*] In vitreum penem, quos appellant drilopotas.

97. *Galbina raſa.*] Polita, tenuiter raſa.

VARIORUM.

pyxide. Antiquis enim ſupercilia nigra in æſtimatione. *Lubinus.* *Supercilium.*] Tanta eſt decoris affectatio, ut tingantur oculi quoque, inquit Plin. lib. 11. cap. 37. Oculos ejuſmodi Hieronymus vocat, *orbes ſtibio fuliginatos.* Farnab. *Fuligines.*] Urſinus adeps raritatem ſuperciliorum emendat, miſtus cum fungis lucernarum & fuligine. Plin. 38. cap. 11. *Arcerius.* *Tactum.*] Sic Turneb. lib, 15. cap. 17, Non *tinctum*: quia Archetypi & antiqui libri *tactum* habent. *Tangere* autem veteres, imbuere, linere, aſpergere. Flavii Conject. cap. 66.

94. *Acu obl. &c.*] Hypallage. Non enim acus obliqua, ſed ſupercilium obliquum. Sunt qui de calamiſtro intelligunt. Alii de crinali acu, & volſellis. Ptol. Flav. conj. cap. 67. *Trementes.*] Naturaliter fit ut oculi tremant, ſiquid propius eis admoveatur. Vel *trementes*, pætos, palpitantes, laſcivos, ut ſcortorum. Sic alibi dicit,

——*Oculoſque in fine trementes.* & Apul. *Oculos tremulos & prona libidine marcidos.*

95. *Oculos.*] Genas, vel pilos oculorum: vel ipſa ſupercilia. *Vitreo bibit, &c.*] Notat libidinoſiſſimos viros effœminatos. Nam efferatæ mulieres ex hujuſmodi inſtrumentis bibebant. Alius bibit ex vitreo Priapo non ſecus, ac ſi ut mulier, membro virili delectetur. Hos drillopotas etiam *Plinius* initio libri 33. notavit: *In poculis*, inquit, *libidines cœlare juvit & per obſcœnitates bibere.* Lubin. Nam non ſatis erat panes in formam pudendorum virilium (*coliphia*) & muliebrium rodere, niſi & bibant vitreis obſcœnas formas referentibus. *Grang.* Quod imitari videntur hodierni combibones, quando ex matulis propinant, in memoriam & honorem diobolarium ſcortorum.

96. *Reticulumque comis.*] Comam nutrit eamque colligit & exornat reticulo aurato, ut mulier. *Idem.*

97. *Cœrulea indutus, &c.*] Et induit veſtimenta muliebria cœrulea & ſcutulata, & galbanei coloris tenuiter raſa & ſubtilia. Hinc apud Martialem, Galbanos mores habet, pro molli, & effœminato parumque virili poſitum. *Lubinus.* *Cœrulea*, ſimili fluctibus marinis colore, ita ut & Venetus & Thalaſſicus idem ſint. *Scutulata.*] Scutulatæ veſtes ſunt quæ in formam ſcutulorum textæ, quarum inventionem attribuit Gallis Plin. lib. 8. cap. 48. *Raſa*, autem ſunt, quæ à ſua textura nullum habent eminens villum: i. e. polita, & differunt à pexis, quæ villoſa ſunt. Colorem autem cœruleum & galbaneum tangit, quod uterque ſit mulierum, non virorum. Galbaneus color eſt χλωρὸς herbacei coloris, *Grang.* *Scutulata.*] Veſtimenta plurimas ſcutularum formas habentia, quales cernuntur in aranearum telis. *Farnabius.* *Galbina.*] Ubi *galbana* hodie legitur. ſed non magis galbanum pro galbeo vel galbino dici poteſt; quam coccanum, pro cocceo vel coccino. ſi *galbanum* Latine diceretur, media longa utique enunciandum eſſet. ſed cum paſſim corripiatur ab auctoribus, ſatis ſigni eſt vitioſe ſcribi *galbanum* pro *galbino.* Qui ſic primi mutarunt, apparet eos *galbanum*, hoc eſt, τὴν χαλβάνην in animo habuiſſe, quaſi quicquam commune eſſet *galbano* cum *Galbino.* galbeæ enim & galbinæ atque etiam galbulæ aves ſunt viridis aut lutei coloris; hinc galbeus &

gal-

Et per Junonem, domini jurante miniſtro.
Ille tenet ſpeculum pathici geſtamen Othonis,
Actoris Arunci ſpolium: quo ſe ille videbat
Armatum, cum jam tolli vexilla juberet.

Res

VET. SCHOLIAST.

98. *Et per Iunonem.*] Non per Jovem, ſed per Junonem. Ita, inquit, ſervi jurant, quomodo ſolebant ancillæ Neronis, adulantes, per Junonem ſuam.

99. *Ille tenet ſpeculum.*] Occiſo Galba imperatore, Otho invaſit imperium: qui tam probroſæ curæ in polienda forma fuit, ut humecto pane faciem lineret ad ſolicitandum candorem. utebatur & ſpeculo. Hunc incomparabilis vitæ bello civili Vitellius vicit apud Bebriacum campum. Horum bellum ſcripſit Cornelius, ſcripſit & Pompeius Planta, qui ait Bebriacum vicum eſſe à Cremona viceſimo lapide. alias, Bebraici, id eſt, Pontici, unde pelles *Beverinæ.* Galba enim Ponticus fuit.

VARIORUM.

galbinus & galbulus, pro viridi. *Salmaſ. Galbina raſa.*] Vet. Gloſſ. Galbæ, κόσμια. Farnab.

98. *Et per Junonem, &c.*] Hoc loco *Et*, valet etiam, vel inſuper. Juramenta alia viris, alia fœminis peculiaria: *per Junonem*, erant fœminarum propria. Briſſon. 8. de formul. Politian. Miſcell. cap. 89. & Parrhaſ. Epiſt. 23. *Et per Junonem.*] Ipſo ſervo in tantum molli (more domini ſui) ut juret per Junonem, quod mulieres faciunt: uti viri per genium ſuum, Jovem, Herculem, &c. Sic Quartilla apud Petronium: *Junonem meam iratam habeam ſi*, &c. Farnab.

99. *Ille tenet ſpeculum, &c.*] Quaſi dicat et *alius* e mollibus his in manu, curioſæ fœminæ more, *tenet ſpeculum*, quod olim Otho Imperator geſtaverat, inſtar haſtæ, Otho ille Pathicus muliebria pati ſolitus, idque tenet, quaſi rem magnam, talis nempe viri ſpeculum, munditiarum muliebrium adeo ſtudioſi. *Geſtamen.*] Scoptice hoc dicit. Nam *Geſtamen*, ad Imperatorem quaſi bellicoſum & fortem reſpicit, Virgilius:

Magni geſtamen Abantis. Lubin.

100. *Actoris ſpolium.*] Quod ſpeculum ſacerdos ille occiſo Othone ablatum, opimum quaſi ſpolium, non ſecus jactabat, ac Turnus apud Virgilium haſtam illam, qua Actora Aruncum ſpoliaverat. Cujus verba ſunt:

——— *Valida vi corripit haſtam*
Actoris Arunci ſpolium, quaſſatque trementem,
Vociferans.

Actoris.] Irriſorie & nimis Scoptice; quod mulieroſus ille ab Othone habet tanquam à ſummo Imperatore ſummum munus. Actor enim Aruncus apud Virgilium fortiſſimus bellator, ingentem haſtam gerebat. Hic etiam Otho ſummus Imperator, ſpeculum. *Pathicus* autem appellatur, quia mutuo ſtupro Neroni eſt conciliatus. *Quo ſe ille videbat Armatum.*] Id eſt, in quo ſpeculo *ille* Otho armatum ſe contemplabatur. *Lubinus.*

101. *Cum jam tolli.*] Magna hic latet acrimonia & petulans inſultatio, quaſi dicat; cum in ſignum committendæ pugnæ vexilla tolli mandaret Otho, ut jam cum Galba integro exercitu congrederetur: ſe armatum contemplabatur in ſpeculo. Quid autem ab animo fortis militis alienius, quam elegantiam corporis curare illo ipſo tempore, cum ancipiti prælio de vita & ſalute cernitur. *Lubin. Jam tolli vexilla.*] Subobſcœnum quid his verbis intelligi credit Grangæus. *Tolli.*] Sic *efferri ſigna*, formula militaris ducibus uſitata ubi in aciem exeundum: contra *ſtatuere*, ubi manendum. *Grang.*

102. Res

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Res memoranda novis annalibus, atque recenti
Hiſtoria, ſpeculum civilis ſarcina belli.
Nimirum ſummi Ducis eſt occidere Galbam,
Et curare cutem ſummi conſtantia civis;
Bebriaci campo ſpolium affectare Palatî,
Et preſſum in facie digitis extendere panem,
Quod nec in Aſſyrio pharetrata Semiramis orbe,

Mœſta

VARIORUM.

102. *Res memoranda annalibus.*] Galli dicunt *Lon en parlera.* Ironice & Scoptice in Othonem invehitur. Ordo & ſenſus; nimirum ſpeculum quod inter ſarcinas civilis belli fuit, & inter Othonis arma, res eſt egregia, & memoranda, per novos annales Civilis bel i, quod geſtum inter Veronam & Cremonam, ad Bebriacum vicum, ubi duabus cladibus Otho eſt ſuperatus. Et qui tamen conſtantia mortis more Sardanapali, anteactæ vitæ mollitiem emendavit: nam damnatis bellis civilibus, cum ei ſupereſſet exercitus, ac de victoria ſperare poſſet, elegantiſſima Oratione habita ſe interfecit: Melius ratus unum mori, quam tot egregios milites: quibus ſane adeo carus fuit, ut multi viſo ejus cadavere ſe interemerint. *Lubinus.*

103. *Civilis belli.*] Inter Othonem & Vitellium. Nec deerant (inquit Tacitus de hoc ipſo bello) qui ambitione ſtolida luxurioſos apparatus conviviorum & irritamenta libidinum, ut inſtrumenta belli mercarentur. *Farnab. Sarcina.*] Eſt utenſilium, & eorum quæ ad cultum & uſum ſpectant: unde milites, cum caſtra movere volunt, ſarcinas colligere dicuntur, inter quas ſarcinas etiam Otho ſpeculum habuit. *Lubin.*

104. *Nimirum ſummi ducis eſt.*] Amara Ironia ſcoptica, quaſi dicat; Hæc male inter ſe conveniunt, in bello victoriam ab hoſte reportare, quod fortis eſt & ſummi ducis, & cutim curare & ſpeculum habere, quod fœminæ eſt & mollis. *Lubin. Nimirum, &c.*] Parum conveniunt inter ſe hæc Othonis, qui veluti fortis ac ſummus civis curavit Galbam interficiendum, ſimul cum Vitellio de palatio & imperio Rom. dimicavit: idemque mollis ſe quotidie raſit, & pane lacte aſinino madido faciem perpolivit: Sueton. Otho. 12. cap. Sed, non erat Othonis mollis & corpori ſimilis animus, inquit Tacitus 1. Hiſtor. *Farnab.*

105. *Conſtantia.*] Et virile facinus eſt ſummi egregiique civis, cutem curare & fucare, more fœminarum. Ridet conſtantiam quam Otho morti vicinus oſtendit.

106. *Bebriaci in campo.*] Nec conſtanter facit, qui in *campo Bebriaci*, (Al. Bedriaci, Pheddriaci, Betriaci) in acie & bello contra Vitellium, *ſpolia palatii*, & imperii *adfectare*, imperium tueri, & retinere conari, & de ſtatione ſua & capite dimicare: *Et extendere digitis in facie, panem* aſinino lacte madidum, ut cutis candida, nitida & firma ſit, vel faciem mangonio & lenocinio fucare & polire. *Lubin.* Propter lac aſininum, quo candor faciei cuſtodiretur, Poppæa, uxor Neronis, quocunque ire contigiſſet ſexcentas aſellas ducebat. *Spolium.*] Quaſi ſpolium occupare *Palatî*, pro palatii.

107. *Extendere.*] Dilatare. Hoc enim rugas è facie eximit, ipſamque teneram reddit, teſte Plinio. Panis iſte fiebat ex oryza aut fabis. Hodie in illum uſum ex amygdalis contuſis. *Idem.* Vel ex farina ſiliginea.

108. *Quod nec in Aſſyrio.*] Auget infamem illam Othonis mollitiem, qua etiam impudiciſſimas mulieres ſuperavit. Quam rem ne pharetrata quidem illa, vel armata *Semiramis* regina Babyloniæ *in orbe Aſſyrio* fecit; licet adeo impudica eſſet, ut equum ad coitum uſque adamaverit, teſte Plinio. Nec Cleopatra regina Ægypti, M. Antonii Triumviri amica,

mœſta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Mœſta nec Actiaca fecit Cleopatra carina. Gron. Diatribe ad Stat. C. 28. p. 160, 161.
Hic nullus verbis pudor, aut reverentia menſæ.
Hic turpis Cybeles, & fracta voce loquendi
Libertas, & crine ſenex fanaticus albo
Sacrorum antiſtes, rarum, ac memorabile magni
Gutturis exemplum, conducenduſque magiſter.

Quid

VARIORUM.

mœſta propter amiſſam contra Auguſtum pugnam, *fecit* in navi, vel *carina Actiaca*, in qua in Actiaco mari, ab Auguſto victa vehebatur. hoc eſt, licet Semiramis & Cleopatra laſcivæ & molles bella geſſerint; tamen in bellis vel caſtris ſpecula vel fucum nunquam uſurparunt, ut fecit *Otho. Pharetrata.*] Armata, gerens enim viriles habitus, & ſimulans ſe Ninum filium, bella multa feliciſſime geſſit. *Lubin.* Vide Juſtin.

109. *Cleopatra.*] Filia Ptolomæi, regis Ægypti, perditæ mulier libidinis, cum M. Antonio viro, bellum Auguſto indicere auſa fuit; cum quo ingenti militum manu confligens, ſuperata ad Actium Epiri promontorium, & colubris ſibi admotis, mortem conſcivit. Vide Plutarchum. *Lubin.*

110. *Hic nullus verbis pudor.*] Ad effœminatorum Romanorum ſcelera nunc redit. *Hic* Romæ, inter hos molles ſacerdotes Flaviales in collegio Albano. ſupra ad verſ. 86. *Lubinus. Reverentia menſæ.*] Recte dixit *reverentia*: menſæ enim antiquis erant ſacræ. Syneſius Epiſt. 57. *menſa ſacra quædam res eſt, per quam Deus amicitiæ conciliator atque hoſpitalis honoratur* Et Arnobius lib. 2. *Sacras facitis menſas ſativorum appoſitis, & ſimulacris Deorum.* Thyſius.

111. *Hic turpis, &c.*] Ordo, apud hos molles viros eſt turpis libertas loquendi, ſeu ſermonis. Qualis erat apud Archigallos ſacerdotes turpiſſimos Deæ Cybeles, ſemiviros inhoneſtos & obſcœnos. Hæc etiam Dea Phrygiæ dicebatur: quæ & Saturni conjux fuit, Veſta, Terra, vel Ops. Hanc colebant Sacerdotes Galli, qui ſeipſos caſtrabant. Fiebant autem Romæ ſacra Cybeles. *Lubinus. Turpis Cybeles.*] Aut quod ante eam ſacerdotes obſcœna & turpia verba proferrent: an quod Cybelem deformem credat? utrumque crederem. *Grangæus. Fracta voce.*] Laſciva, enervata, effœminata, ut virgines quædam ſupine molles & delicatæ, quæ ſingularem elegantiam putant, ſi blæſa vel balbutiente voce loquantur. Ludi Romæ turpiſſimi fiebant Cybelæ, eo die quo lavabatur in Almone fluvio: *ante cujus lecticam*, ut Auguſtinus lib. II. cap. III. ſcribit, *ſpurciſſima quæque audiente multitudine, utriuſque ſexus cantabantur, quæ vel obſcœniſſimo cuique pudorem incuterent.* Lubinus.

112. *Et crine ſenex, &c.*] Et hujus tam honeſti collegii Antiſtes ſacrorum vel præſes, ſenex quidam albo crine, canus & fanaticus, delirus, & dæmoniaco furore correptus. Merum ſilicernium, quem ætas & experientia multusque uſus continentem & ſapientem reddidiſſe debuerat, ſed vero guloſus, imo ipſa gula. Tangit autem aliquem ſui temporis, mihi, ut ingenue fateor, incognitum. *Grang. Sacrorum Antiſtes.*] Bonæ Deæ à maribus mulieroſis cultæ: nec intelligenda commenta de Albanis ſacerdotibus, de quibus noſter οὐδ᾽ ἄν. *Idem. Fanaticus.*] Gloſſæ ἱερατικὸς, à fano dictus: ii futura prædicebant, quibus ut fides adhiberetur, ſeſe mente divina correptos ſimulabant. *Grang.*

113. *Rarum & memorabile.*] Qui ingens helluo eſt & gulo, maximus ciborum devorator, & rarum exemplum immenſæ & inexplebilis gulæ. Et dignus qui à tam obſcœnis helluonibus conducatur, ut illorum ſacris præſit. *Lubinus.*

114. *Magni gutturis.*] Inſatiabilis ingluviei, vel vocis ſonoræ. *Farnab.* Porro hi Galli ſacerdotes erant voraciſſimi, qui ob ſolam voracitatem ſe evirabant, ut gulæ eo magis vacare poſſint. *Conducendus.*] Dignum patella operculum: adeo

enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quid tamen exſpectant; Phrygio quos tempus erat jam
Mo͏re ſupervacuam cultris abrumpere carnem?
Quadringenta dedit Gracchus ſeſtertia, dotem
Cornicini: ſive hic recto cantaverat ære.
Signatæ tabulæ: dictum feliciter: ingens
Cœna ſedet: gremio jacuit nova nupta mariti.

O pro-

VET. SCHOLIAST.

118. *Cornicini.*] Expertus naturam, cumque grande habere cornu.

VARIORUM.

enim aliis non obſcœnitate ſolum, ſed voracitate & gula antecellit, ad inſtituendos guloſos. In luxum Albanæ menſæ hoc dici putant; illic enim lautiſſime epulabantur, Imperatoris prodigalitate. Inde Albanas dapes, & Albanam menſam legimus apud Martialem. *Idem.*

115. *Quid tamen, &c.*] Concluſio iſtius partis. Id eſt, cum turpis Cybeles mores eis tantopere placeant, cur ſe non caſtrant, ut Galli Cybeles Sacerdotes; vel cum ornent ſe more muliebri, & patiantur etiam muliebria, *quid* multum morantur & *exſpectant* facere, quod illis facere jamdudum *tempus erat* & facere illos oportebat: *more Phrygio*, vel ſacerdotum Cybelis Phrygiæ vel Trojanæ Gallorum, virilia membra, & *carnem ſupervacuam* (i. e. penem) qua non utuntur: (cum muliebria patiantur) *cultris abſcindere* & violenter amputare. Ut jam nullum viri argumentum reliquum haberent, ac in fœminas tranſiſſe & degeneraſſe prorſus viderentur, *Turneb.* l. 29. c. 5. Alii legunt *abrumpere.* fiebat enim caſtratio illa cultello lapideo, ut & apud Judæos circumciſio. *Lubin.*

116. *Cultris.*] Lapideis, vel teſta Samia, ad imitationem Atis pueri Cybelæ dilecti: unde *abrumpere*, non ſecare dicit, nec abſcindere.

117. *Quadringenta dedit.*] Ultimum eſt membrum; in quo ſpecialiter Gracchos nobiliſſimos ſtimulat; tum quod unus ex illis, vir tanquam mulier, viro Cornicini nupſiſſet; tum quod alter ex Gracchis, ſe gladiatorio munere polluiſſet. Lacerat ergo turpiſſimas, & auditu indignas maſculorum nuptias, quæ quidem ut inter virum, & uxorem celebrabantur, omni ſervato ritu. *Gracchus* ille generoſus & dives, ſed Pathicus, inter hos molles non poſtremus; ille nubens pro muliere *dedit dotem* vel loco dotis, *quadringenta ſeſtertia*, vel cenſum equeſtrem, *cornicini* cantanti cornu, cui nupſit; *ſive* ne mentiar, tibicen *ille* fuerit, & *recto ære cantaverit.* Lubin. Non tantum dixit aut promiſit dotem, ſed & *dotem* dedit, dotis nomine.

118. *Sive hic recto.*] Ad maſculam & erectam Venerem alludit. *Thyſius.* Cornicen enim cornu recurvo, tibicen ære recto cantabat; ergo periphraſin tibicinis dat. *Grang.* Et ſenſus eſt, Cornicini aut certe tibicini. *Cantaverat* Alii *Cantaverit.*

119. *Signatæ tabulæ.*] Quid verbis opus eſt, *tabulæ* nuptiarum, & dotis, à publico Notario con*ſignatæ* ſunt; *dictum* & acclamatum ab omnibus, cum ſumma acclamatione, *feliciter* hæ nuptiæ vobis cedant. *Quod bene vortat mihi & tibi. Quod felix & fauſtum, impetritum & inauguratum ſit. Felix hoc, Alium deſine velle virum.* Neque hoc ſolum in nuptiis, ſed & cæteris ſolennibus uſitatum. *Ingens cœna ſedet* & poſita eſt. Et nova nupta Gracchus ille noſter, qui jam ut fœmina jacuit in gremio, vel ſinu cariſſimi ſui ſponſi, & mariti tibicinis. Id eſt, nuptiæ omnino conſummatæ ſunt, licet natura & ſexus maximopere refragentur & reclamitent. *Feliciter.*] De hac ſolenni formula gratulationis bonique ominis vide doctiſ. Briſſonium, lib. 8. Formular. Turnebum lib. 15. Adverſ. cap. 17. Muretum lib. 9. cap. 8. Variar. Senec, Ep. 67. *Lubin.*

120. *Cœna*

proceres, cenſore opus eſt, an haruſpice nobis?
cilicet horreres, majoraque monſtra putares,
mulier vitulum, vel ſi bos ederet agnum?
egmenta & longos habitus, & flamea ſumit:
rcano qui ſacra ferens nutantia loro
udavit clypeis ancilibus. O pater urbis!

Unde

VET. SCHOLIAST.

121. *Cenſore opus eſt, an aruſpice.*] Quo nendet, aut quo expiet.

124. *Segmenta.*] Fimbriatas ſive vittas veſtes. *Et longos habitus.*] Profuſæ eſtes. *Flamea ſumit.*] Quibus novæ nuptæ cooperiuntur. Veſtis pudori ſimilis, uam & propter pudorem accipiebant.

126. *Sudavit.*] Gracchus accepit vem novæ nuptæ, qui aliquando Salius lartis fuit.

VARIORUM.

120. *Cœna ſedet.*] *Cœnam* pro convi- is ſedentibus accipe; multi enim cœ- antes ſedent: vel pro *Cœna poſita eſt*. Cum ipſio diſtinguendum olim putavi *Ingens ena*, (ſcilicet paratur) *ſed & gremio*, quod ſt, quin & gremio; Pithœus legit *ingens œna, ſedet:* ſenſus patet. Sed lectio præcedens proba & genuina eſt. *Nova nupta.*] pſe ſcilicet Gracchus. *Mariti.*] Cornicinis ut tubicinis. *Lubinus. Gremio jacuit.*] Id vocabant Veteres interiorem jacere, ut docet Lipſ. ad lib. 11. Annal. Tacit.

121. *O proceres, &c.*] Hæc tam enormia flagitia, & tam portentoſa & prodigioſa ubi enarravit: cum indignatione exclamat: *O proceres* & optimates populi, qui onera Reip. ſuſtinetis, & qui proſpicere debetis ne quid Reſpublica detrimenti capiat: *opus* ne *nobis* eſt *cenſore*, qui adeo deploratos mores veſtros & populi Romani, qui ejuſmodi vitiis magnam partem infecti eſtis, corrigat & emendet? an *Haruſpice*, qui portenta hæc & prodigia ſcelerum, hoſtiarum extis expiet. Haruſpicem adhibebant quoties monſtra aut portenta evenerant. Nam virum viro nubere par monſtrum erat, mulieri parturienti vitulum, vel bovi agnum. *Lubin.* Vel qui divinet nobis, quid hoc ſignificet & ſibi velit.

122. *Scilicet horreres.*] Cum interrogatione recte hæc leguntur; quaſi dicat, minime. Vide Plin. lib 7. cap. 4. *Idem.*

123. *Vel ſi bos.*] Id Joſephus accidiſſe ſcribit in ruina Hieroſolymæ.

124. *Segmenta, &, &c.*] Inſectatur ipſum adhuc Gracchum, qui aliquando Salius vel ſacerdos bellicoſus Martis fuerit, & *ferens* vel portans collo ſuſpenſa *ſacra* præ pondere *nutantia loro* vel corrigio *arcano*, & ſecrete appoſito, *ſudavit clypeis ancilibus*, collo appenſis, ſaltando ſcilicet. Ille, inquam, Salius Martis, *ſumit* jam *ſegmenta* illa aurea, monilia, gutturis mulierum ornamenta, vel profuſas veſtes, & tales quidem rubeas quibus novæ nuptæ utuntur. *Segmenta, & longos, &c.*] Erant profuſæ veſtes, vel aureæ faſciolæ & fimbriæ, quæ in ordine veſtis extrema parte aſſutæ, ornamento ſunt indumentis, vel quibus nova nupta amicitur. Fimbrias mulieribus aureas indultas, teſtatur Valer. lib. 5. cap. 2. *Farnab.* Hæc ergo *ſegmenta* vel auratæ faſciæ, quæ prius tantum muliebribus tunicis adſuebantur, poſtea luxu creſcente, virilibus quoque veſtimentis adtexi cœpere. *Salmaſius. Flammea.*] Rubra & lutea tegmina, quibus nova nupta velabatur. *Lubin.*

125. *Arcano loro.*] Retinaculum enim & lorum à corio intrinſecus ſtatuis appoſitum erat, & latebat. Vel intelligit lorum ab interiore parte annexum ancili, & pluribus ejuſdem formæ immixtum, ne dignoſci poſſet: ſuggerente *Farnabio*. Vel alii per Hypallagen, Arcana ſacra intelligunt. *Nutantia, &c.*] Præ pondere inter portandum huc illuc inclinantia *Idem.*

126. *Ancilibus.*] Scutis rotundis & undique circumciſis. Rege Numa è cœ-

Unde nefas tantum Latiis paſtoribus? unde
Hæc tetigit, Gradive, tuos urtica nepotes?
Traditur ecce viro clarus genere, atque opibus vir;
Nec galeam quaſſas, nec terram cuſpide pulſas,
Nec quereris patri? vade ergo, & cede ſeveri
Jugeribus campi, quem negligis. officium cras
Primo

VET. SCHOLIAST.

128. *Urtica.*] Prurigo.

132. *Jugeribus campi.*] Recede de Martio campo, quem tenes, & qui tibi cœperat ædificari. Hic enim ager Tarquinii Superbi fuit: & pro illius fuga, Marti conſecratus, dictus eſt Martius Campus.

VARIORUM.

Io ſcutum decidit *Ancile* dictum, quod ab omni parte reciſum eſſet. Reſponſum ab Aruſpicibus, Illic orbis Imperium fore, ubi ancile conſiſteret. Ne igitur ab hoſtibus raperetur, aut internoſceretur, undecim ſimilia Mamurius fabricavit. Inde à ſaltando Salii ſacerdotes dicti, teſte Ovidio. Indignatur autem eum nubere, & in mulierem degenerare, qui & nobiliſſimus, & Salius Martis eſſet, Dei bellicoſi, virilis & generoſi. *O pater urbis.*] Id eſt, ô Mars Gradive, *pater* Romanæ urbis, (*hinc Marſpiter* dictus) qui Romulum fundatorem urbis genuiſti; *Unde tantum nefas*, tanta flagitia & ſcelera (ut vir nobiliſſimus nubat) orta ſunt *paſtoribus Latiis* vel Romanis: *Unde hæc urtica*, hæc prurigo & inaudita libido, *tuos tetigit nepotes*, tuos Romanos à te oriundos. *Idem.*

127. *Paſtoribus.*] Romanis, à priſcis Rom. ortis, qui olim duriſſimi & fortiſſimi paſtores erant: vel qui principes ποιμένες λαῶν, ut Otho, Domitius. *Idem.*

128. *Gradive.*] Mars ſic dictus à gradiendo in bello ultro citroque: vel à κραδάω, haſtam vibro: vel quod gramine ſit ortus. Grang. *Urtica.*] Libidinis, & obſcœnitatis pruritus; Metaph. Herbam vivacis, mordacis, & ardentis pruritus, ad libidinis moleſtiam & pruriginem transtulit. *Lubin.*

129. *Traditur ecce, &c.*] Tanquam res emta: matrimonium enim per coemtionem. Tradere tamen & inter obſcœna dicit ſe legiſſe Grangæus apud Martial. l. 11. epig. 79.

Ergo ſuburanæ Tironem trade magiſtræ,
Illa virum faciet, non bene Virgo decet.

Ecce, addit tanquam rem novam, inauditam, & incredibilem; *Ecce* nobiliſſimus ille Gracchus, nubit tubicini. Tu ô Mars hujuſmodi ſcelera vides, non indignaris tamen, *nec galeam* quæ in capite tuo eſt, præ furore & indignatione *quaſſas*, & frequenter concutis? *nec cuſpide*, quæ eſt in manu tua *terram pulſas*? *Nec* de talibus *conquereris apud patrem* Jovem, ut immania hæc hominum monſtra fulminet? *Vade ergo*, & *cede*, vel exi, è *jugeribus* & latis ſpatiis *ſeveri tui campi* Martii, quem tu tua negligentia perdis. *Severus* dicitur, An ob judicium ſeverum adverſus Tarquinium, vel quod ſeverum in eo judicium dari debeat: fiebant autem in illo campo comitia, & exercitia militaria. An quod Mars dicatur ſeverus? *Terram cuſpide.*] Lipſius dicit ſe vidiſſe M. S. in quo *tempora* pro terram: & addit, morem fuiſſe militarem haſtis ſcuta & galeam, ſeu galeatum caput ſuum concutiendi in ira. *Nec quereris Patri.*] ſc. tuo, Jovi. *Vade ergo.*] Verbum expellentis. *Cede.*] Pro diſcede, ſimplex pro compoſito. *Traditur ecce.*] In matrimonium Doriphoro liberto, ſicut ipſi Sporus, ita ipſe denupſit. voces quoque & ejulatus vim patientium virginum imitatus. Suet. Ner. cap. 29. *Farnab.*

130. *Cuſpide.*] Gladii haſtæve parte in acumen deſinente. *Lubin.*

132. *Officium cras.*] Ulterius prodigioſas illas nuptias perſequitur. Ut autem hoc ſcelus vehementius exagitet Satyricus, inducit jam perſonas, inter ſe de marium nuptiis celebrandis loquentes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Primo ſole mihi peragendum in valle Quirini.
Quæ cauſſa officii? quid quæris? nubit amicus,
Nec multos adhibet. liceat modo vivere: fient,
Fient iſta palam, cupient & in acta referri.
Interea tormentum ingens nubentibus hæret,
Quod nequeunt parere, & partu retinere maritos.
Sed melius, quod nil animis in corpora juris
Natura indulget. ſteriles moriuntur, & illis
Tur-

VET. SCHOLIAST.

133. *In valle Quirini.*] Ad invidiam dixit, *in valle.*

136. *In acta, &c.* Annalibus contineri.

VARIORUM.

tes. Eſt qui ita dicat, ab altero quid rerum geſturus ſit, interrogatus: *Officium* & obſequium amico debitum, *cras* mihi *primo ſole*, vel diluculo *peragendum* eſt, *in valle*, templo vel potius porticu *Quirini*, à Romulo ſic appellata. Ibi ſi aliùs quærat: *quæ cauſſa officii* eſt, vel quid negotii tibi ibi peragendum eſt? Reſpondet cum indignatione alter: *Quid quæris vel percunctaris*, quaſi neſcias? *Amicus nubit*, & quia viro nubit, *non multos* amicos *adhibet*. Sic *officium* ſolebant plerumque uſurpare, cum ad nuptias officii cauſſa veniebatur. Turneb. lib. 27. Adverſ. cap. 19.

134. *Nubit amicus.*] Nubere proprie privatimque eſt fœminarum, uti ducere virorum. *Grang.*

135. *Nec multos adhibet.*] Ad hæc ſponſalia, vel ad haſce nuptias; ut ſcilicet res ſecreta maneret, aperte enim non licebat per legem Scantiniam. *Lubinus.*
Pontice ſi qua facis, ſine teſte facis, ſine turba.
Non adhibes multos, Pontice cautus homo es.
Martial. *Liceat.*] Sunt verba Dialogiſtæ. Quaſi dicat, Noli anxie percunctari quis ille ſit: Si vixeris, vel vivere modo liceat per annos aliquot, illa reſciſces, nam haud dubie palam fient iſtæ nuptiæ, & in acta publica referentur.

136. *Et in acta referri.*] Publico decreto, ut illa, quæ in libros actorum referuntur tanquam res memorabiles, & quæ natæ ac legitimæ ſint. vel, liberos habere cupient; quos patres profeſſi in acta publica referebant. Julius Capitolinus in Gordianis & Aurelio. vide quæ ad verſ. 83. Sat. 9.
——— *Libris actorum ſpargere gaudet*
Argumenta viri. Farnab.
In acta.] ſc. matrimoniorum: In codicillos, memoriæ cauſſa. *Lubin.* Diverſa erant actorum genera Romæ: hoc eſt libri in quos tam privata quam publica negotia referebantur, & ſcribebantur.

137. *Interea, &c.*] Addit jam ſcoptice incommodum horum virorum viris nubentium: licet enim nuptias & omnes nuptiales ritus celebrent, tamen *ingens* adhuc *tormentum* & ſcrupulus illis *novis nuptis hæret*, adeſt & reſtat: *quod nequeant parere.* Maximum enim conjugii vinculum & pignus amoris liberi ſunt.

138. *Partu retinere.*] Multæ enim mulieres à maritis domo ejiciebantur, quod eſſent ſteriles. *Idem.*
Fœmina cum ſenuit, retinet connubia partu,
Uxoriſque decus matris reverentia penſat.
Nos Lucina fugit, nec pignore nitimur ullo, &c.
Claudian. in Eutropium. *Farnab.*

139. *Sed melius.*] Scilicet eſt, quod natura animis noſtris nihil juris in corpora noſtra indulget, id eſt, quod cum velint mulieres eſſe, in mulieres ſe transformare nequeant: in animo quidem habent & cupiunt concipere, ſed natura vetat. *Britann.* Sunt qui legant *corpore* pro corpora. *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Turgida non prodeſt condita pyxide Lyde:
Nec prodeſt agili palmas præbere Luperco.
Vicit & hoc monſtrum tunicati fuſcina Gracchi,

Lu-

VET. SCHOLIAST.

142. *Nec prodeſt agili.*] Steriles mulieres februantibus Lupercis ſe offerebant, & ferula verberabantur. Hoc homine, qui infra tectum * multi ſeminis credit contractus ob fœcunditatem dandam. palmas ideo dicit, quia aut * *catomidiabantur*, aut quia manibus vapulant cuncti per civitatem. tunc & in ſolio ſi qua poſt ipſum deſcenderit, ſtatim concipit.

143. *Tunicati fuſcina Gracchi.*] Qui toga depoſita, qua utebantur Senatores, tanquam infames tunica utebantur. Hinc Laniſtæ, vel disſoluti dicuntur.

VARIORUM.

141. *Et illis non, &c.*] Id eſt, Neque hanc ſterilitatem medicamentis emendare posſunt, nubentes illi viri: & illis craſſa illa & turgida ventricoſa Lyde unguentaria, condita & refertâ unguentis & medicamentis pyxide nihil prodeſt. Lyde enim unguentis & medicamentis ſterilitatem ſe emendaturam pollicebatur mulieribus. *Turgida* dicitur, quia Lydiæ mulieres erant turgidæ. *Lubinus*. Vide Politian. Miſcellaneor. cap. 46. Turneb. 19. cap. 17. Grangæus Turgidam exiſtimat, quod turgentes & gravidas redderet matronas. Beroaldus dicit epitheton eſſe anui convenientiſſimum. *Lyde.*] Arachne. Quæ prima reperit linum & retia, fuit puella Lydia. Ferunt (inquit Junius) Phyſici mulierem ſterilem concipere poſſe, ſi pyxide incluſam araneam geſtet in ſinu. *Farnab.* Nam, ut Plinius narrat, aranearum genus, phalangia dictum, tricenos vermiculos parere. *Pyxide.*] Vox eſt Græca, quæ ſignificat vas.

142. *Nec prodeſt, &c.*] Nec prodeſt talibus ſponſis, Luperco agili, vel ſacerdoti celeriter & ſine veſtibus per civitatem diſcurrenti & februanti, i. e. luſtranti ſeu purganti, palmas ferula percutiendas præbere, quo fœcunditas mulieribus adferri credebatur. Steriles autem mulieres februantibus Lupercis ſe offerebant, & ferula verberabantur, vel pelle hircina, ut conciperent eo facilius. Hinc Ovidius:

Nupta quid exſpectas? non tu pollentibus herbis,
Nec prece nec magico carmine mater eris,
Excipe fœcunda patienter verbera dextra,
Jam ſocer optatum nomen habebit avi.

Lubinus. Ab his lupercalia dicta ſunt, i. e. ludi lupercorum: Hinc & lupercal, templum in memoriam beneficii, quod lupa nutriendis infantibus Romulo & Remo præſtitit. ſed Ovid. aliunde aperit etymon τȣ̃ *lupercus*, cum ait

Quid vetat Arcadiæ dictos de monte lupercos? i. e. à Lycæo monte. Hi & *Crepi* dicti ſunt, à crepitu pellicularum quibus verberabant. *Palmas.*] Sic & Plutarchus diſtincte manus nominat. Ovid. tamen alibi terga.

143. *Vicit & hoc.*] Nobiles jam, poſtquam ſacerdotum vitia expoſuit, arguit; quod honeſta toga depoſita, tanquam infames tunica uterentur & in arena gladiatores eſſent; quod turpius adhuc monſtrum ait, quam virum viro nubere; cum jam (quod olim à Nerone coacti fecerant) ſua ſponte munere gladiatorio ſe polluerent. Senſus ergo eſt, *fuſcina*, vel tridens, vel jaculum retiarii, *Gracchi* illius nobiliſſimi viri jam *tunicam induti*, honeſta toga depoſita, & gladiatoriam exercentis, *vicit hoc monſtrum* virorum nubentium, id eſt, Gracchus in ludis gladiatoriis retiarium agebat, & cum ſecutore componebatur. De Gracchi filio intellige, qui ad infamiam uſque nobiliſſimus cum eſſet, gladiatoriam exercuit. Qui amiſſis opibus & devoratis, vendebat vitam & funus ſuum prætori, homini ignobili, in cujus ludo conductus pecunia pugnabat, retiarium agens. *Tunicati.*] Tunica, veſtimentum ſine manicis, quo utebantur retiarii: ut forte ad dimicandum eſſent aptiores. *Fuſcina.*] Tridens, vel telum retiarii, dente minax, ut Martialis ait. *Idem.* *Fuſcina.*] i. e. Fuſcina & reti armatus *Farnab.* Gladiatorum alter dicebatur

reti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Luſtravitque fuga mediam gladiator arenam,
Et Capitolinis generoſior, & Marcellis,
Et Catuli, Paulique minoribus, & Fabiis, &
Omnibus ad podium ſpectantibus. his licet ipſum
Admoveas, cujus tunc munere retia miſit.

Eſſe

VET. SCOLIAST.

144. *Gladiator.*] Gracchi filius habitu gladiatoris plerumque ad infamiam * equabat. retiarius enim fuit.

147. *His licet ipſum.*] Nobilibus, non Neroni. Nam & ipſe pugnavit ut gladiator, & jam cantavit in ſcena habitu citharœdi, & auriga fuit.

VARIORUM.

retiarius; alter myrmilo ſive ſecutor, Retiarius fuſcinam & rete geſtabat, quo myrmilonem implicitum caperet. Et in ſummitate galeæ myrmilonis, qui adverſus retiarium pugnabat, piſcis erat effigiatus, in quem retiarius rete immittens, dicebat, *piſcem peto, non te peto, quid me fugis Galle?* Britan. Nam Galli erant myrmillones: A μύρμηξ, i. e. formicâ dici & ſcribi videtur *Myrmillo*, qui propter gravem armaturam repere, non incedere videbatur, uti formicæ.

144 *Luſtravitque fuga.*] Et Gracchus nobiliſſimus Romanorum gladiator, in theatro dimicans, *luſtravit fuga*, fugiendo *mediam harenam*, vel publicum locum harena ſtratum, in quo dimicabant. Eſt enim talis ordo; Gracchus qui generoſior eſt *Capitolinis*, & *Marcellis*, *Catuli & Pauli poſteris & Fabiis*, *& omnibus* denique ſenatorii ordinis *qui ad podium ſpectant* in amphitheatro, quibus & *ipſum prætorem*, in *cujus munere* gladiatorio *retiarium egit*, potes annumerare: nam & ipſo nobilior fuit: Ille, inquam, nobiliſſimus Gracchus retiarius, à ſecutore victus, *harenam* luſtravit, & fugiendo circumcurſavit. Porro totam hanc rem Satyr. VIII. explicat his verbis.

Poſtquam librata pendentia retia dextra
Nequicquam effudit. ———

Idem.

145. *Et Capitolinis, &c.*] Omnibus nobiliſſimis nobilior. Marcus Manlius ob defenſum Capitolium Capitolinus dictus fuit. Capta enim urbe autor fugiendi in Capitolium fuit, quod ita fuit ſervatum. M. autem Marcellus vir Romanus, Gallorum ducem ſingulari prælio fudit, Syracuſas expugnavit, quinquies conſul: Inſidiis tandem Hannibalis circumventus periit. Alter Marcellus primus Annibalem in Italia vicit. *Lubin.*

146. *Et Catuli.*] Quorum nobilitas initium facit à Quinto Luctatio Catulo, qui CCC. navibus, Carthaginenſes DC. naves inter Siciliam & Africam ad Ægeatas devicit, & primo bello Punico finem impoſuit. *Paulique minoribus.*] Sic enim legit Lipſius & corrigit; quum antea legeretur *Paulisque minoribus. Minoribus.*] non virtute, ſed tempore: ſicuti dicimus Scipionem majorem. Id eſt, Pauli Æmilii nepotibus, qui in pugna Cannenſi obiit. *Et Fabiis.*] Fuere illi nobiliſſimi, quorum CCCVI. duce Fabio Conſule contra Vejentas pugnarunt, ſæpe victores, inſidiis tandem ad unum occiſi; unus enim ſuperfuit adhuc. *Idem.*

147. *Omnibus ad podium*] Id eſt, omnibus ſenatoribus in primo vel imo ordine ſubſelliorum ſpectantibus. Factum enim decretum, ut ait Suetonius in Auguſto cap. 44. ut quoties quid uſquam publice ſpectandum proponeretur, primus ſubſelliorum ordo ſenatoribus vacaret. *Podium*] Locus eſt harenæ gladiatoribus proximus, unde principes & nobiliſſimi, & ſenatus adeo & magiſtratus ſpectabant. *Lubinus.* πόδιον Græcis eſt parvus pes; huc trahitur vox ad deſignandam ſtructuram, quæ ad modum pedis exſtat, vel quæ ad pedem ædificiorum exſtruitur prominentior; locus in Theatro orcheſtræ proximus.

148. *Admoveas.*] Annumeres: Sunt qui legant *Hic licet ipſum admoneas*: ſed demovit hoc *Admoneas* Lipſ. nam ſenſus eſt, quamvis & his nobilibus adjicias

Eſſe aliquos manes, & ſubterranea regna,
Et contum, & Stygio ranas in gurgite nigras,
Atque una tranſire vadum tot millia cymba,
Nec pueri credunt, niſi qui nondum ære lavantur.
Sed tu vera puta. Curius quid ſentit, & ambo
Scipiadæ? quid Fabritius, maneſque Camilli?
Quid Cremeræ legio, & Cannis conſumta juventus,

Tot

VET. SHOLAIST.

149. *Eſſe aliquos, &c.*] Ἐκφωνή. Cic. Proclamatio.

150. *Et contum, &c.*] Virgil.

Ipſe ratem conto ſubiit, velisque miniſtrat.
——— *nunc hos, nunc accipit illos.*

152. *Niſi qui nondum, &c.*] Infantes. quia pueri non dant balneaticum.

VARIORUM.

ipſum Prætorem, vel Munerarium, tamen nobilior eſt. Quare non ferendus error Britannici. *Grang. Cujus tunc munere.*] Prætorem, qui munera gladiatoria exhibet, Munerarium. Alii intelligunt Neronem, alii Domitianum.

149. *Eſſe aliquos manes.*] Jam recte quærit horum ſcelerum cauſſam; quaſi dicat, unde autem hæc ſcelerum prodigia, hæc crudelitas & ſanguinis ſitis in genere humano, niſi quod nemo infernales pœnas olim ſecuturas timeat, aut credat: nam *eſſe aliquos manes*, aut ullos infernos, aut *regna* inferna ſub terris, aut *contum*, aut longam haſtam, qua Charon ille infernalis portitor utitur, aut *nigras ranas in Stygio gurgite*, vel voragine infernali, aut una Charontis *cymba* vel navicula *tot mille* animarum vel umbrarum, *vadum* ſeu alveum Cocyti & Stygiæ paludis ad inferos *tranſire*; hodie *ne pueri* quidem *credunt*, niſi qui admodum infantes ſint, aut puſilli, qui nondum dederunt balneaticum, aut quadrantem; quod nondum ſint quadrimi, licet lavarentur; vel quod nondum in thermis lavantur, quia quadrantem non habent, vel qui nondum ſacris initiati ſunt. At tu *vera* eſſe ſtatue, quæ tot Viri egregii credidere, qui ſpe alterius vitæ pro aris & focis pugnantes, per virtutem interierunt. *Lubin.*

150. *Et contum.*] Haſtam longam, vel ſudem Charontis, qua trajicit. Virg. 6. Æneidos:

Ipſe ratem conto ſubigit, velisque miniſtrat.

Alii habent *pontum. Nigras.*] Luce carentes. Quæ apud Ariſtophanem clamitant *βρεκεκὲκεξ κόαξ κόαξ. Idem.*

153. *Curius quid ſentit.*] Hic ſenſus eſt: Quid exiſtimas tot ſanctorum virorum animas ſentire apud inferos? Vel *quid ſentit Curius*, & reliqui *& Cremeræ legio*, CCCVI. Fabii illi ad Cremeram Fluvium, à Vejentibus inſidiis interemti; & quid ſentit Romana illa *juventus ad Cannas* ab Hannibale *conſumta* & interemta? Quoties *hinc* à nobis turpis & flagitioſa *umbra* venit. *Talis* inquam vir qui alteri pro muliere nubit, à quo tamen ipſæ umbræ apud inferos contaminantur: nonne *cupiunt luſtrari* & expiari, ut contaminati impudiciſſimorum adſpectu, ſi *ſulphura cum tædis* & lignis pinguibus *darentur*, *& ſi* aſpergillum ex *lauro* eſſet (Aſpergillum enim fiebat è lauro) id eſt, ſi eſſet laurus aqua perfuſa, & madens ad aſpergendum & purgandum. Turnebus lib. 15. cap. 17. *Curius.*] De quo initio Satyræ dictum. *Lubin.*

154. *Ambo Scipiadæ.*] Duo fulmina belli. P. & Cornelius Scipiones, & filius Africanus, viri integerrimi. Scipiadæ pro Scipioniadæ, ut Virgilius. *Fabritius.*] Lucinius, de cujus virtute vide Florum, Livium, Valerium Maximum. lib. IV. de Continentia, Gellium. *Maneſque Camilli.*] Mortui Camilli anima, qui Phaliſcos & Gallos ſubegit, & abſens dictator creatus erat: homo integerrimus. Vide Liv. *Idem.*

155. *Cannis conſumta juventus.*] De hac quarta Hannibalis omnium maxima victoria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Tot bellorum animæ? quoties hinc talis ad illos
Umbra venit, cuperent luſtrari, ſi qua darentur
Sulfura cum tædis, & ſi foret humida laurus.
Illuc, heu, miſeri traducimur: arma quidem ultra
Litora Jubernæ promovimus, & modo captas
Orcadas, ac minima contentos nocte Britannos.
Sed quæ nunc populi fiunt victoris in urbe,
Non faciunt illi, quos vicimus: & tamen unus
Arme-

VET. SCHOLIAST.

156. *Tot bellorum.*] Lucan. *inluſtres illis animas.* quæ in bello occiſæ ſunt.

160. *Juberna.*] Juberna inſula Britanniæ, ſita in Oceano mari, à qua non longe ſunt triginta aliæ Orcades inſulæ, quas Mela ſcribit.

161. *Minima contentos, &c.*] Circa ſolſtitium in Britannia prope nox nulla eſt, hac ſcilicet cauſſa, quia vicinus occaſus & ortus ibidem Solis. Ex obliquo enim terræ margine lux redundat, & proximam ſibi inſulam & noctibus & diebus illuſtrem reddit.

VARIORUM.

Victoria, vide Livium. Ubi 40000. Romanorum, duo integri exercitus cæſi ad hoſtis ſatietatem, donec Annibal exclamaret: *O miles, parce ferro!* Idem.

156. *Tot bellorum animæ.*] Virorum ſanctiſſimorum & integerrimorum, qui tot bellis pro patria pugnantes, interemti; ad campum Eliſium à corporibus exutæ, migrarunt.

157. *Si qua darentur.*] Apud inferos, ubi talia forte non ſunt. *Idem.*

158. *Sulphura.*] His ad expiandum & luſtrandum utebantur. Ovidius;

Terque ſenem flamma, ter aqua, ter ſulphure luſtrat.

In ſacris omnibus tres ſunt illæ purgationes: nam aut tæda purgantur & ſulphure, aut aqua abluuntur, aut aëre ventilantur. *Grang.*

159. *Illuc, heu, &c.*] Hoc pendet ex illo verſu:

Eſſe aliquos manes & ſubterranea regna.

Sic Trimalcio apud Petron.

Heu, heu nos miſeros! quam totus homuncio nil eſt

Sic erimus cuncti, poſtquam nos auferet Orcus.

Quorſum ergo attinet nos Romanos ultra Jubernam vel Hiberniam arma promovere, & ultra triginta illas Orcadas inſulas, nuper à Romanis captas, & Britannos, cum ad inferos aliquando, ſive credamus, ſive non credamus, traducendi ſimus, noſtræ vitæ, & actionum, apud judices infernales rationem reddituri. *Lubin.* Vel, cum in urbe noſtra jam neglectâ omni honeſtate committantur peccata, quæ in ipſis devictis provinciis non ſunt cognita. *Arma quidem ultra.*] Sine interrogatione ex libro manuſcripto legit Turneb. lib. XV. cap. 17. Adv.

160. *Litora Jubernæ.*] Quæ jam Hibernia vel Irlandia dicitur, ultra Angliam vel Britanniam. *Modo captas.*] Paulo ante captas. Nam Claudius illas inſulas Imperio Romano adjecerat. Fuere autem Orcades Oceani Inſulæ Septentrionales ultra Britanniam & Hyberniam, numero tum temporis XXX. *Idem.*

161. *Minima contentos nocte.*] In Hybernia enim quæ Britanniæ pars, quemadmodum & Thule, quæ nunc Gronlandia, olim Angliæ vicinior, in Solſtitio æſtivo nulla omnino nox, vel illa exigua, & prope nulla eſt: ut contra ſolſtitio hyemali, nullus omnino dies, vel ſaltem dimidiæ aut unius horæ: Id in Sphæricis ad oculum demonſtratur.

162. *Sed quæ nunc fiunt.*] Sic de Alexandro Seneca: *Armis vicit, vitiis victus eſt.* Idem.

163. *Et tamen unus.*] Corrigit, quod dixit, uno contrario exemplo; & oſtendit exteros etiam honeſtiſſimos con-

Armenius Zalates cunctis narratur ephebis
Mollior ardenti ſeſe indulſiſſe Tribuno.
Adſpice quid faciant commercia: venerat obſes.
Hic fiunt homines. nam ſi mora longior urbem
Indulſit pueris, non unquam deerit amator:
Mittentur braccæ, cultelli, frena, flagellum:
Sic prætextatos referunt Artaxata mores.

VET. SCHOLIAST.

169. *Mittentur braccæ.*] Dimittentur, ἀφαίρεσις,

170. *Sic prætextatos.*] Id eſt, mores, quos filii ſenatorum intra urbem habent obſides, redeuntes ad ſuos reportant, quos cæteri apud ſe Ephebi diſcunt. *Artaxata*, civitas Armeniæ.

VARIORUM.

tagio corrumpi. Attamen, ne mentiar, *Zalates unus* nomine, natione *Armenius*, *narratur cunctis ephebis* vel adoleſcentibus imberbibus *mollior*, & effœminatior, *ſe indulſiſſe*, vel ad libidinem expoſuiſſe & proſtituiſſe *tribuno* libidine ardenti & inflammato. *Idem*. Ardere & ardor de maſculorum turpi amore fere.

164. *Zalates*.] Nomen obſidis proprium. Dicuntur autem *obſides*, teſte Feſto quaſi *obſides*, qui dantur ad fidem patriæ præſtandam, cujuſmodi multos fuiſſe, ab Armeniis Clodio & Corbuloni datos, teſtis eſt Tacitus. Porro obſides in ſummo honore cuſtodiebantur, nec unquam ligabantur. Hinc ego obſides dictos, putem, quod nempe ut pignora obſidentur, circumſidentur ſeu cuſtodiuntur. *Cunctis, &c.*] Illam enim ætatem in deliciis habebant ſcarabei illi. *Lubin.*

166. *Adſpice quid, &c.*] Certe converſationes etiam integerrimos corrumpunt: & veriſſimum illud Menandri à D. Paulo citatum:

Φθείρουσιν ἤθη χρηστ' ὁμιλίαι κακαί,
Perdit bonos mores malum commercium.

Adſpice.] Præſentis nota eſt teſtimonii, nec longe petiti exempli. *Grang.*

Venerat obſes.] Simplex, integer, & cum honore cuſtodiendus more obſidum. *Lubin*

167. *Hic fiunt homines.*] Ironice, egregii, cordati, virtute præditi: imo veniunt huc ad nos viri fortes, redeunt mulieres molles. *Nam ſi mora, &c.*] Vide quæ Joſ. Scalig ad Propert lib. 4 & quæ Caſaub. ad Suetonii Auguſt. Si pueri exterorum, v. gr. Armenii diutius hic morentur, ſtatim aderit amator vel concubitor maſculorum, qui illos corrumpat, & omittent & exuent cum patriis armis, cultellis, frenis & flagellis, quibus uſi fuerant domi in ſtudiis venationum & exercendorum equorum, & veſtitu, braccis, quæ Phrygibus, Lydis, Perſis in uſu non ſecus ac Gallis, mores etiam patrios ſimplices & honeſtos, atque una cum Romano cultu mores effœminatos (qui prætextam parum decent) domum referent. *Farnabius. Si mora longior.*] Vel ſenſus eſt, ſi forte pueri externi diutius Romæ manſerint, ſtatim aderunt, qui eos ament; mittantque munera, quibus ſoleant delectari etiam domi ſuæ. Talibus enim rebus facilius, quam pecunia videntur capi poſſe, & detineri. *Britan.*

170. *Sic, &c.*] Per commercia Romanorum & moram manendi in urbe. *Artaxata.*] Id eſt, in provincias ſuas. *Artaxata*, autem numero tantum plurali, urbs eſt majoris Armeniæ, ſita juxta Araxem fluvium (qui oritur ex eodem monte ex quo Euphrates fluit,) caput gentis. Nomen habet à Rege Artaxia qui eam condidit ſuaſu Hannibalis Pœni, ut docet Plutarch. Hanc Strabo *Artaxiaſata* & Stephanus *Artaxioſota* & *Artaxia* vocant: Hodierni vocant *Choin*, teſte Iovio. *Referunt Artaxata.*] Eodem modo dicitur quo

Adi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

VARIORUM.

dire Corinthum, Reportare Romam. *[præ]textatos mores.*] Aut mores Romanos, id [eſt], qualibus inſtructi ſunt nobiles Rom. [Nam cu]m prætexta habitus fuerit Romano[ru]m, & ut teſtatur Aſconius honeſto[ru]m; & toga viliorum. Unde Senec. ad [Pol]ycil. *Parem autem dico pecunia non faciet, [D]eus nihil habet, prætexta non faciet, Deus [nu]dus eſt.* Aut mores prætextatos, id eſt, ſordidos & obſcœnos; unde Sueton. in Veſp. *Erat enim dicacitatis plurimæ, & ſic ſcurrilis ac ſordidæ, ut ne prætextatis quidem verbis abſtineret.* Britannicus. Conſentit Grang. Porro prætextatum ſermonem veteres dixerunt (autore Feſto) ab eo, quod prætextatis nefas ſit obſcœno verbo uti: ergo per antiphraſin. Vel (ut quidam ajunt) quod nubentibus, depoſitis prætextis, à multitudine puerorum obſcœna acclamarentur.

SATY-

Cum hac Satira contende locum Horatii L. II. Ep. II. a v. 67.–86.

SATYRA III.

ARGUM. Inducitur Umbritius vir optimus, aruſpex illo ævo peritiſſimus, poëtæ cauſſas reddens, cur Bajas migret à Roma, in qua per Græcorum aliarumque gentium, quæ in urbem confluxere, adulationes, delationes, veneficia, aliasque malas artes; ut & ruinas, incendia, pauperum contemtum, vim & latrocinia, honeſto civi in urbe non ſit locus.

QUamvis digreſſu veteris confuſus amici,
Laudo tamen vacuis quod ſedem figere Cumis
Deſtinet, atque unum civem donare Sibyllæ.
Janua Bajarum eſt, & gratum litus amœni
Seceſſus, ego vel Prochytam præpono Suburæ.

Nam

VARIORUM.

1. *Quamvis.*] Quamvis *confuſus* & perturbatus & triſtis ſim; *digreſſu* & abitu *amici veteris* & optimi Umbritii, *laudo tamen* ejus propoſitum, quod ex hac infenſa & infeſta civitate diſcedere, ſuamque ſedem & habitationem in antiquiſſima civitate Campaniæ *Cumis figere* & firmare; & unum *civem Sibyllæ* Cumææ addere & augere Cumas uno cive *deſtinet*, & animo proponat. *Digreſſu.*] Cujus dulci conſuetudine & familiaritate mihi carendum.

2. *Laudo tamen, &c.*] Cumæ urbs in Campania, omnium in Sicilia & Italia urbium antiquiſſima, quam Hippocles Cumæus, & Megiſthenes condidiſſe perhibent, nomen habet ἀπὸ τοῦ κύματος à fluctibus: nam propinquæ mari. *Vacuis.*] Moleſtia carentibus, quietis, & à cura liberis; vel potius minus quam Roma habitatis, non civium plenis, ut Roma; ubi ob multitudinem peregrinorum & ſceleratorum, bonis viris locus non erat. *Lub.*

3. *Deſtinet.*] Animo conſtituat, cogitet, deliberet. *Civem.*] Incolam, inhabitatorem urbis Cumarum. *Donare.*] Se addere civem. *Sibyllæ.*] Sibyllæ enim ſacellum Cumis erat, teſte Virgilio & Solino: unde & ipſa Cumæa dicta. Sibyllæ fuere numero decem, à conſiliis Deorum annuntiantibus, hoc nomen ſortitæ, σιὸς βουλὴ enim Dei conſilium ſignificat, σιὸς, iſt eſt, Διὸς Æolice. *Idem.* Sibylla autem hîc pro Cumis, ut vice verſa Virg. *Cumæum carmen* dixit, pro Sibyllino.

4. *Janua.*] Commendat urbem Cumas, ab amœnitate loci. *Lubin.* Id eſt, Cumæ civitas eſt janua Bajarum, ut euntibus Bajas ab urbe Roma, neceſſe ſit Cumis iter facere, & ita eſt tanquam quædam janua, quæ excipiat & emittat proficiſcentes ad opidum Bajas. Eo multi Rom. tempore æſtatis animi cauſſa migrabant: ibi enim erant aquæ & ad voluptatem & ad ſanandos morbos accommodatiſſimæ. Horat.

Nullus in orbe ſinus Bajis prælucet amœnis.

Bajæ ergo civitas Campaniæ amœniſſima, à Bajo, ſocio Ulyſſis illic ſepulto denominatæ. *Britan.* Vel, quia Bajæ olim portus dicebantur, ab importandis & bajulandis mercibus. Hodie *Golfo di Napoli.*

5. *Amœni ſeceſſus.*] Refugium, diſceſſus in locum ſolitarium, & minus frequentem, ubi jucunditas & otium, animi relaxandi gratia. Hæc non tantum Italiæ, ſed totius terrarum orbis pulcherrima plaga; nihil hoſpitalius illo mari; hic nobiles illi portus, Cajeta, Miſenus, tepentes fontibus Bajæ; Hic amici vitibus montes. *Ego vel.*] Id eſt, ego Juvenalis vel vilem illam inſulam Prochytam in Puteolano ſinu, Suburæ vico Romæ longe celeberrimo, præfero & antepono. *Prochytam.*] Inſulam dicit in litore Campano Bajis vicinam & ſolitariam, à προχέω ita dictam, quaſi Profuſa: Nam Inarime inſula, terræ motum paſſa, hanc quaſi inſulam fudit. Alii ab Æneæ nutrice ejuſdem nominis dictam autumant. Anthypophora ergo

eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ām quid tam miſerum, tam ſolum vidimus, ut non
eterius credas horrere incendia, lapſus
Tectorum aſſiduos, ac mille pericula ſævæ
Urbis, & Auguſto recitantes menſe poëtas?
Sed dum tota domus rheda componitur una,
Subſtitit ad veteres arcus, madidamque Capenam:
Hic,

VET. SCHOLIAST.

Subſtitit ad, &c.] Stetit exſpectans rhedam, ubi ſolent Proconſules are, in via Appia ad portam Capenam, eſt, ad Camœnas. *Madidam*, ideo quia

VARIORUM.

in his verbis. *Subura.*] Per *r* unicum ibe & lege: Ita dicta quod fuerit ſub tiqua urbe, ut Junio placet: vel ſub uro terreo, ut Varroni. *Subura* ergo equentiſſima erat, prochyta deſerta. artial.

Dum tu forſitan inquietus erras
Clamoſa Juvenalis in Subura.

binus. Fab. l. 1. cap. 13. *Sucurram*, ut- ote à Sucuſano pago dictam mutatis li- eris: cujus rei indicium ſit, quod anti- uitus per *c* literam non per *b* ſcribeba- r. Feſtus vero à ſuccurrendo dictam di- t; quod in ea ſtatione ſit præſidium ſta- vum, ut Esquiliis ſuccurreret, Gabinis am infeſtantibus. Si Codices non ob- ant ſcribatur ergo duplici r.

6. *Nam quid, &c.*] id eſt, quem lo- um unquam tam miſerum & ſolita- ium extra Romam vidimus; ut non ejus ſit Romæ vivere, & ibi continua ericula expaveſcere. Vel, quid alibi tam miſerum, neque aliis admiſtum malum, uod Romæ non ſit deterius? *Tam ſolum.*] . e. deſertum: ſolitudo ipſa miſeria, nec bs re: Sacræ paginæ *Væ ſoli*. Grang. Vel enſus ſit, quid tam unice miſerum?

7. *Horrere incendia.*] Quæ crebra in rbe videbantur non ſine multorum ca- amitate; nam imperante Nerone cen- um triginta duæ domus, inſulæ quatuor, ex diebus, ut ſcribit Seneca, arſere. *Britann. Horrere.*] i. e. Timere, quod qui iment, horreſcunt.

8. *Lapſus Tectorum &c.*] Eſt quaſi Satyræ propoſitio. Aſſiduas ædificiorum ruinas. Nam de ſingulis hiſce aget. Utrumque conjungit Propert.

Præterea domibus flammam, domibusque ruinam.

Mille pericula] idem Cicero conque- ſtus lib. 6. Epiſt. *Equidem nos quod Ro- mæ ſumus miſerrimum eſſe duco, non ſo- lum quod in omnibus malis acerbius eſt vi- dere quam audire. Sed etiam quod omnibus caſibus ſubitorum periculorum magis objecti ſumus, quam ſi abeſſemus. Mille.*] Plurima, & fere infinita. *Sævæ urbis.*] In qua o- mnia perículoſa, ſæva, infenſa & infeſta, & ubi quotidie ſæva multa acciderunt & crudelia. *Idem*. Triſtis eſt qui dolet, trucu- lentus & ſævus qui terret.

9. *Auguſto, &c.*] Inter urbis incom- moda, Satyrice & facete refert etiam Poëtarum importunitatem, qui odioſi ſuis recitationibus obvios pene eneca- bant, quod (ut etiam in initio primæ con- queſtus eſt) Auguſto etiam menſe, quo intenſiſſimus calor & civitas quaſi civi- bus exhauſta eſt, Poëtas occurrentes au- dire cogebantur. Calendis Julii propter æſtum migrabant Romani. Sed nunquam adeo urbs exhauriebatur, quin Poëtæ occurreres, qui recitatione te vexaret: Emphatice, quaſi hoc omnium ſit mi- ſerrimum. *Idem*.

10. *Sed dum, &c.*] Deſcribitur jam locus ubi Umbritium convenerit, & allocutus ſit, id eſt, *dum tota* Umbritii jam abituri *domus* & ſupellex domeſti- ca univerſa, *in* unam *rhedam imponitur*. ipſe Umbritius *ſubſtitit* mecum rhedam exſpectans, *ad veteres arcus. Rheda una.*] Notat Umbritii frugalitatem & conti- nentiam ac paupertatem, atque cujus omnes facultates una rheda imponi po- tuerunt, ut qui paucis contentus vixerit. *Rheda* Gallicum vocabulum, quæ vehi- culi genus, rotam habens. *Idem*.

11. *Veteres arcus.*] Lateritios ab Ro- mulo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hic, ubi nocturnæ Numa conſtituebat amicæ,
Nunc ſacri fontis nemus, & delubra locantur
Judæis: quorum cophinus, fœnumque ſupellex.

Omnis

VET. SCHOLIAST.

ſupra eam aquæ ductus eſt, quem nunc appellant, Arcum ſtillantem. Primum enim aquæ ibidem fuerunt portæ, quæ porta Capena vocabatur.

VARIORUM.

mulo conſtructos intellige; poſtea marmoreos; vel arcus Horatiorum Tergeminorum, qui ad portam Capenam. De arcubus aquæductuum qui illic erant, interpretatur Turnebus libro x. cap. 27. *Arcus.*] Qui fiebant, lapidei in modum pontis, in memoriam alicujus triumphi vel victoriæ egregiæ. *Madidam Capenam*] Propter fontes & aquæ ductus, qui in propinquo illius portæ ſunt, unde Fontinalis dicta. Poſtea arcus ſtillans dicebatur: nam ſuper eam aquæductus. Martial.

Capenæ grandi porta qua pluit gutta.

Lubin. *Madidamque Capenam.*] Lego: Primum enim aquæ ibidem fuerunt. *Capenam.*] Portam quæ porta Capena vocabatur. *Rutgerſ.* Nunc Divi Sebaſtiani dicitur. Ea erat initium viæ Appiæ. *Grang.*

12. *Hic ubi, &c.*] Ægeriam Nympham intellige, de qua Ovid. Faſt.

Ægeria eſt quæ præbet aquas Dea grata Camœnis,
Illa Numæ conjux conſiliumque fuit.

Porro Numa Pompilius maximus ille Romanorum Idololatra, nocturnum connubium, & colloquium ſe habere ſimulabat cum Ægeria Nympha, religionis cauſſa, quo armorum & prædæ ſtudio flagrantem populum ſedaret. Hic ergo, id eſt, in hoc loco quo dixi, *ubi* religioſus ille *Numa* Pompilius, ſecundus Romanorum rex, *amicæ* ſuæ Nymphæ Ægeriæ, (cum qua *nocturnos* congreſſus ſe habere ſimulabat, ſuper religione,) *conſtituebat* colloquii tempus & locum, ſupra ſacris à ſe conſtituendis: vel, uti Farnabius, ubi conſtitutum Ægeriæ denunciabat. Illud autem factum eſt in Camœnarum luco, ad portam Capenam. *Idem.* *Nocturnæ Numa conſtituebat amicæ.*] Legendum puto, *Nocturna Numa conſtertebat amica.* Id eſt, ubi cum amica Egeria ſimul dormiebat. *Egerias* autem ab egerendo partu & abortivis faciendis dictas, ajunt Grammatici, non inſuaviter. *Dorleans.* Sed ſane inſuaviter mutatur phraſiologia (meo quidem judicio) quæ eſt in *Conſtituerat*; quam nos præponimus: Deinde Ægeriam hanc per Æ diſtinguimus ab Egeria Dea, quæ opitulari credita eſt partui egerendo, & hinc denominata.

13. *Nunc ſacri, &c.*] Hujus meminit Livius lib. 1. *Lucus erat, quem medium ex opaco ſpecu fons perenni rigabat aqua. Quo quia ſe perſæpe Numa ſine arbitris velut ad congreſſum Deæ inferebat; Camœnis eum lucum ſacravit, quod earum ſibi conſilia cum conjuge ſua Ægeria eſſent.* Plutarchus ſcribit fontem iſtum ſacris Veſtalibus virginibus conſtitutum. Delubra Camœnarum ibi à Numa exædificata. Intereſt inter templum & delubrum, quod templa ſingulorum Deorum, ut Jovis, Martis, Apollinis: Delubra vero ſunt multarum ædium ſub uno tecto. Arguit autem Romanorum avaritiam, qui loca Muſis conſecrata & religioſa Judæis locabant. Id eſt, Hoc tempore religioſa illa ſylva, in qua *ſacer fons* erat & *Delubra* vel templa ibi conſtructa, *Judæis locantur, quorum* poſt excidium urbis Hieruſalem, tota utenſilium collectio & *ſupellex* erat *cophinus*, i.e. corbs, vas ex virgultis, in quo victum & cibum gerebant, & *fœnum* ad jumenti alimentum. *Idem.* Quæ differentia inter Templum, Delubrum, Fanum, Ædes &c. ſit, Vid. Roſin. Antiquit. pag. 85.

14. *Judæis.*] Vel Chriſtianis, qui edicto Domitiani urbe pulſi ſylvas illas inhabitare cogebantur. Nam Chriſtiani & Judæi apud ethnicos pro iiſdem habebantur. Quam miſeris modis ſanctam gentem prophana afflictaverit natio, traditum in iis libris eſt, quibus Moſaicæ continentur leges. inſtabant duri operum exactores, in ceſſantium terga ſævitura

fuſti-

[O]mnis enim populo mercedem pendere juſſa eſt
[A]rbor, & ejectis mendicat ſylva Camœnis.
[I]n vallem Ægeriæ deſcendimus, & ſpeluncas
[D]iſſimiles veris. quanto præſtantius eſſet
[N]umen aquæ, viridi ſi margine clauderet undas
[H]erba, nec ingenuum violarent marmora tophum?

Fr. Douſa in Commentario ad Lucilii Sat. legere vult electis p. 130 ad v. 30. Sat. auctoritate vetuſtiſſimi codicis ductus.

Hic

VET. SCHOLIAST.

[1]6. *Ejectis mendicat.*] Templa Camœnarum Judæis locantur.

[1]7. *Ægeriæ.*] Ægeria nympha colebatur in Aricino lacu, cum qua Numa & concubitum & colloquium ſe habere ſimulavit, ſuper cultu religionum; quo [bell]orum & pugnæ ſtudio flagrantem [po]pulum Romanum abſtraheret.

VARIORUM.

[...]ſtibus eſt, poſtremo, cuncti ſervilibus [of]ficiis intenti ætatem agere. Judæis in [ej]us rei memoriam etiam hodie in cœ[na] Paſchali puls quædam comeditur, [qu]am peculiari nomine ad id appropria[t]o appellant. Neque profecto cauſſa eſt, [cu]r Juvenalis Judæos Romæ ſemper co[ph]inum fœnumque habuiſſe dicat in ſu[pe]llectile. Enimvero cophinum fœ[n]umque geſtabant, cum, quod fiſcellis [st]ercora lutumque portaverant in Ægy[p]to, tum quia ſtipulis fœnoque uſi erant [a]d fingendos lateres. Intererat eorum [p]er hæc monumenta, cunctos docere [m]ortales, quam aſpera olim & fœda per[t]uliſſent. *Cunæus.*

15. *Omnis enim &c.*] Id eſt, Quilibet minimus locus, in quo ad arborem equus alligari poteſt, Judæis locatur, & pretium locationis populo Romano cogitur pendere. *Mercedem.*] Tributum, penſionem: immenſam Romanorum avaritiæ crudelitatem perſtringit quæ æs etiam ex tanta Judæorum inopia exigeret. *Pendere.*] Vel ſolvere, nam penſo ære non numerato debitum ſolvebant antiquitus, quod & nunc alibi in uſu eſt. *Juſſa eſt.*] A ſenatu ſordido & avaro, qui etiam à locis ſanctis tributum exigit. *Lubin.*

16. *Arbor.*] Ad quam jumentum ligari poſſet. vel ſub cujus umbra quieſcere liceret. Alii per *arborem*, lucum vel hortum intelligunt. *Mendicat*, id eſt, turpem ſtipem à Judæis quaſi mendicando efflagitat. Vel pauper fit, propter pauperes incolas Judæos. Poteſt *ſylva* pro Judæis in ſylva degentibus accipi. Id eſt, Judæi in ſylva degentes mendicant ejectis Camœnis, quibus ſacrum erat nemus cum delubro. Sic Satyra. 6.

Cum dedit ille locum, cophino fœnoque relicto
Arcanam Judæa tremens mendicat in aurem. Idem.

17. *In vallem, &c.*] Id eſt, ad Aricinum lucum, ubi Ægeria colebatur. Ego & Umbritius in vallem illam deſcendimus, ubi erat fons Ægeriæ Nymphæ, &c. *Speluncas.*] Antra Dearum intellige, vel locum illum ubi fontes erant. *Idem.*

18. *Diſſimiles veris.*] Id eſt, diſſimiles & longe diſtantes ab illis naturalibus & priſcis à natura excavatis. Quas poſteri expolire arte volentes, profanarunt. Indignatur auctor, quod naturales illas ſpeluncas artificioſo ornatu adulteraverint & profanaverint. Dictitans illas ſpeluncas Diis gratiores fuiſſe futuras, ſi nullo artificio adhibito naturales manſiſſent. *Præſtantius.*] Grangæus legit *Præſentius* pro propitius. Nam cum Dii adſunt, favent.

19. *Numen aquæ.*] Fontis. Nullus enim fons perennis, ſine Numine credebatur Ethnicis: id eſt, Sanctitas aquæ propter præſentiam Numinis longe eſſet præſtantior. *Viridi ſi margine clauderet undas Herba.*] Id eſt, Si artificio naturalis fons & ſpelunca polluta & profanata non eſſet, & ſi herba iſtic naſcens circumdaretur, & circumſepiret aquas fontales, virenti & herboſa extremitate. *Idem.* ut antiquitus, non autem muro marmoreo, ut tum.

20. *Nec ingenuum.*] Id eſt, Si marmora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hic tunc Umbricius, quando artibus, inquit, honeſti
Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum,
Res hodie minor eſt, here quam fuit, atque eadem cras
Deteret exiguis aliquid: proponimus illuc
Ire, fatigatas ubi Dædalus exuit alas:
Dum nova canities, dum prima & recta ſenectus,
Dum ſupereſt Lacheſi quod torqueat, & pedibus me
Porto meis, nullo dextram ſubeunte bacillo.

Ceda-

VARIORUM.

mora arte ibi conſtructa, & polita non *violarent*, minuſque religioſum redderent, *tophum* lapidem ſcabrum, *ingenuum*, *naturalem*, & ibi naſcentem. *Violarent.*] Corrumperent, minus religioſum redderent. Naturalia enim licet rudia & impolita, diviniora credebant. & vis inferebatur topho, qui removebatur.

21. *Hic tunc, &c.*] Incipit jam Umbritius cauſſas migrationis ſuæ recenſere. Eſt enim hæc Satyra velut Dialogus, & prima Satyræ verba ſunt Juvenalis, Umbritium jam abitum parantem, convenientis, & alloquentis. *Hic.*] In vallem Ægeriæ poſtquam venimus. *Lubin. Artibus honeſtis.*] Belle addit honeſtis, nam ars anceps vox eſt, tam turpis quam honeſta.

22. *Emolumenta.*] Nullus fructus, nulla merces, doctis & literarum peritis viris honeſtas artes exercentibus.

23. *Res hodie, &c.*] Id eſt, Poſtquam res opesque meæ quotidie Romæ decreſcunt. *Here.*] Veteres autem multa adverbia teſte Donato per *e* & *i* proferebant, dicentes *tempore* & *tempori*, veſpere, & veſperi: here, & heri. *Atque eadem cras.*] Eſt Gradatio.

24. *Deteret exiguis aliquid.*] Id eſt, Meæ res quamvis in exiguis & minutis, aliquid deperdent & amittent cras, ut paulo poſt nihil ſint: quia quæ deteruntur, paulatim minuuntur. Sic Horatius *Damnoſa quid non imminuit dies? Deteret.*] Translatio ducta eſt à ferro, quod limando deteritur atque extenuatur. *Grang. Illuc ire.*] Cumas ſcilicet. *Lubin.*

25. *Fatigatas.*] Longo volatu, utpote è Creta in Italiam, vel ut alii, in Siciliam: Alii primum Sardiniam, deinde Cumas. Fatigati autem corpore, feſſi animo dicimur. Servius 8. Æneid. *Dædalus exuit alas.*] Fabula eſt notiſſima vel ex illis Virgilii verbis 6. Æneidos. *Dædalus ut fama eſt, &c.* Emphaſin & pondus habet hæc circumlocutio; quaſi dicat: Si Dædalus volans, & ex alto terras deſpiciens, ſibi hunc locum elegit, ſine dubio eſt amœniſſimus. *Exuit.*] Depoſuit. *Idem.*

26. *Dum nova, &c.*] Hic talis eſt cohærentia. Nos patria cedamus dum adhuc novam canitiem habemus & per ætatem poſſumus. *Nova canities.*] Dum capilli mei, raris & paucis tantum canis inſperguntur, id eſt, dum incipio ſenex eſſe. *Recta ſenectus.*] Quæ rectum me patitur incedere, nondum corpus incurvans, quæ incipit anno ætatis LXIV. *Idem.*

27. *Dum ſupereſt, &c.*] Dum adhuc portio aliqua vitæ meæ vivenda reſtat. Sic Horat. *Dum res & ætas, & ſororum fila trium patiuntur.* Ex figmento Poëtico dicit: qui finxerunt Deas fatales Parcas quaſi ad colum ſedentes, vitam humanam diſpenſare. Ut *Clotho colum portet, Lacheſis trahat, Atropos occet. Lacheſi.*] Parca, à λαγχάνω, ſortior, quaſi de noſtra vita ſortiatur; illa autem filum trahere & torquere fingitur. *Quod torqueat.*] Filum vitæ meæ, quod in gyrum nendo circumagat. *Idem.*

28. *Dextram ſubeunte, &c.*] Nullo ſcipione, cui incumbam, dextram meam ſuſtentante. *Idem. Senex magnus ille quidem, gravatus annis, totus in baculum pronus,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cedamus patria: vivant Arturius iſtic
Et Catulus: maneant qui nigrum in candida vertunt,
Queis facile eſt ædem conducere, flumina, portus,
Siccandam eluviem, portandum ad buſta cadaver,
Et præbere caput domina venale ſub haſta.

Quon-

VET. SCHOLIAST.

29. *Arturius*, *&c.*] Ignobiles & ſordidi, ac malis artibus viventes homines, qui ex ſordidis rebus divites ſunt facti.

32. *Siccandam eluviem.*] Ut publici fani cloacam.

33. *Domina, &c.*] Qui poſcunt à fiſco vendi, quaſi debitores fiſci.

VARIORUM.

us, *& laſſum trahens veſtigium.* Apul. *Bacillo.*] i. e. Scipione.

29. *Cedamus patria.*] Acri bile dictum. Non *patriæ* dicit: nam patriæ cedit, qui eam infeſtam & inimicam habet; *patria*, qui ſponte abit & diſcedit. *Vivant Arturius illic, &c.*] Delatores peſſimi, ſordidi homines. Damnat urbem Umbritius, quod ejuſmodi Gnathones, ſectatores, & asſeclas, & extremæ ſortis nebulones ad ſummas divitias evexerit. *Idem.*

30. *Qui nigrum*, *&c.*] De talibus Ovidius dixit:

Qui facere asſuerat, patriæ non degener artis,
Candida de nigris, & de candentibus atra.

Qui virtutem in vitium, & vitium in virtutem vertunt. Sicque Poëta oſtendit, tale genus hominum gratius eſſe. Unde & Terent. in Phorm.

His pretium nunc eſt, qui recta prava faciunt.

Nigrum.] Vitia, falſa, mala intellige. Bona enim veteres albo, vel candido lapillo, mala nigro notabant. Perſius:

Illa prius creta, mox hæc carbone notaſti.

Et Horatius de malo:

Hic niger eſt, hunc tu Romane caveto.

Idem. *Queis.*] Pro quibus: Alii Quis.

31. *Ædem.*] Locum ſacrum conducere, & ſacris manus admoliri; vel intellige ipſos publicanos fuiſſe, & per *ædem*, templorum loca, vel agros intellige, qui magni conſtabant. Ædes in ſingulari pro templo, in plurali de domo & templo intelligitur. *Servius. Flumina.*] Integra, quæ majori poſtea pretio aliis locantur: Aquam venalem, vel è fluminibus vectoriis lucrum. *Farnab. Conducere port.*] Id eſt, portoria redimere, quæ portitori in portu ſolvuntur, pro importatis aut exportatis mercibus. *Britan. Portus.*] In quibus naves vectigalia & pretium ſtationis perſolvunt. Grangæus intelligit portus reparandos, non portoria.

32. *Eluviem.*] Cloacam, aut lacunæ foſſarumve ſordes, ad quas ſiccandas & exhauriendas, ipſi quos volebant tenuiſſima mercede contentos mittebant; cum magnos ipſi ex hoc asſequerentur reditus. *Portandum, &c.*] Erant enim funeris locatores & conductores. *Buſtum* quaſi bene uſtum, locus in quo mortuus combuſtus & ſepultus eſt. Uſtrinam ergo intelligit, ubi cadavera cremabantur. Quo ſervi illorum portabant cadavera comburenda. *Lubinus. Portanda ad buſta.*] Libitinarios deſignat. Nam in templo Libitinæ ea vendi ſolebant, quæ ad ſepeliendum mortuum fuiſſent neceſſaria. *Britan.* Servi libitinariorum erant pollinctores, qui ſepeliebant. Buſtum nunc dicitur ſepulcrum.

33. *Et præbere, &c.*] Varie variis explicantur hæc. Aut quia avidi lucri ſunt, ut ſe venales exhibeant. Sic Plautus Moſtellaria:

Ubi iſti, qui trium nummorum cauſſa ſubeunt ſub haſta.

Aut quia ſolvendo non ſunt, ſe etiam vendi ſub haſta in auctione pati posſunt. Sic *Turnebus* lib. x. cap. 27. Adv. Aut denique, quibus facile eſt præbere caput ſervorum venale ſub haſta: vel qui publicis venditionibus præſunt, qui facile

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quondam hi cornicines, & municipalis arenæ
Perpetui comites, notæque per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verſo pollice vulgus

Quem-

VET. SCHOLIAST.

34. *Quondam, &c.*] Symphoniaci paraſitorum. *Et municipalis, &c.*] Gladiatorum, aut venatorum, qui in municipiis pugnaverunt, non in urbe.

36. *Verſo pollice.*] Mutata fortuna.

VARIORUM.

cile præfecturam publicæ venditionis posſunt acquirere, & caput ſervi venalis ſub haſta domina præbere, venum expoſitum. Quod ultimum magis probatur: nam ſuperius de hujuſmodi officiis locutus eſt. *Haſta.*] Cum publica auctione vendebatur aliquid, haſta figi ſolebat; quam hic *dominam* vocat, quod ſub haſtæ quaſi arbitrio ſervi emerentur, & cujus poteſtati & imperio omnia eſſent ſubjecta in venditione. Vide Briſſon. lib. VI. Formular. Hypallage eſt: quod ſub ea haſta in ſervitutem redigerentur dominis, idcirco dominam eam appellat. *Grang.*

34. *Quondam hi.*] Indignatur jam quod Arturius & Catulus & alii olim viliſſimi tubicines & cornicines fuerint. Idque non in urbibus, ſed in vilibus extra Romam municipiis, quod illi qui olim in theatro cornicines fuerint viles, jam adeo divites facti ſunt, ut in theatro jam munera gladiatoria edant, cædantque quos velint. *Hi cornicines.*] Britannicus legendum eſſe *hic* contendit, non *hi*: ut ſit, qui *hic* Romæ quondam cornicines fuerunt, &c. *Municipalis harenæ.*] In muneribus gladiatoriis per municipia, buccas & buccinas locabant. Vel ut alii: Ad contemtum dicere, quod in muneribus gladiatoriis, municipiorum, non urbis, operam locarent. Turneb. lib. x. cap. 27. Adverſ. Nam in municipiis vel opidis, ut Fundani, Formiani, Cumani, Tuſculani etiam Theatra erant; notat ergo eos fuiſſe gladiatores, & venatores viliſſimos, qui in municipiis pugnaverant, non in urbe. Ponitur autem *harena* pro loco ipſo, & pro certamine.

35. *Perpetui comites.*] In ludis opidanis frequenter & aſſidui erant. *Notæque per opida buccæ.*] Quia enim tubicines erant, in municipiis vel theatris opidanis canere ſolebant, habentes buccas, quibus cornua inflabant ſatis notas: quaſi dicat, in opidis urbis notum & illos cornicines fuiſſe. *Junius* dicit eſſe homines, ſæpius per vulgi ora traductos. *Lubin. Buccæ.*] Neque hoc loco perpetui illi comites municipalis arenæ ſcurræ eſſe posſunt & buccellarii, quis enim gladiatoribus paraſitaretur? neque, ab inflandis tibiis, buccæ; ſed vel Cauſſidici municipales & opidani; vel, quod veriſimilius eſt, præcones: & ideo *notæ per opida buccæ*, in quibus præconium faciebant, hoc eſt urbanis prætoribus ignobiliores, ſicut ſectatores non urbanæ arenæ, ſed municipalium gladiatorum. Quod autem Interpp. ajunt cornicines iſtos gladiatoribus canere ſolitos, hoc nuſquam lectum eſt. In theatro quidem, non in arena. Cornicines in ludis ſcenicis, id eſt in Theatro: arenæ autem comites, id eſt operam gladiatoribus locantes, buccæ, vel viliſſimi cauſſidici vel præcones. Conf. huc quæ infra ad ſat. xi. ℣. 34. *Ferrarius.*

36. *Munera nunc edunt.*] Gladiatoria ſcilicet; & qui erant olim miniſtri, nunc eorum præfecti; qui operam ſuam olim locabant canendo in ludis opidanis, illi jam Romæ in urbe ipſa munera edunt gladiatoria. Neque enim citra cenſus adeoque perſonæ rationem datum eſt jus edendi publice munera. Exſtat apud Tacitum 4. Annal. S. C. quo cautum, *Ne quis gladiatorium munus ederet, cui minor quadringentorum millium res eſſet.* Turneb. *Verſo pollice.*] Verſo enim pollice tollebatur favor, contra cum favebant, pollicem premebant. Horatius:

> *Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.*

Ex more hoc dicit, nam populus ſpectans, pro gladiatoribus victis, vel læſis inter-

Quemlibet occidunt populariter: inde reverſi
Conducunt foricas, & cur non omnia? cum ſint,
Quales ex humili magna ad faſtigia rerum
Extollit, quoties voluit Fortuna jocari.
Quid Romæ faciam? mentiri neſcio: librum,
Si malus eſt, nequeo laudare & poſcere: motus
Aſtro-

VET. SCHOLIAST.

37. *Vulgus Quem, &c.*] Ab his po-pulus occiditur, quos ante populus ju-bat, id eſt imperabat occidi *popu-iter* amabilium favente populo.

38. *Foricas.*] Stercora, hoc eſt, vecti-l. Forire eſt pro, deonerare ventrem. rire eſt *non foras ejicere. Alii taber-s dicunt foro vicinas. alii vectigal vi-rium, quod ex Africa in urbem vehe-tur, alii domos publico ſumtu ædifica-; ad locandum, quarum conductores cra capiebant.

39. *Quales.*] Ἀνακόλουθον, Dicere te debuit, tales, & ſi quales.

42. *Et poſcere, &c.*] Maleficus non m.

VARIORUM.

terdum intercedebant, ne ab adverſa-o occiderentur. Vide Politian. Miſc. cap. 2. Turneb. lib. XI. cap. 6. Eraſmi Adag. 6. Chil. I. Cent. 8. *Premere pollicem & ertere pollicem.* Alii legunt, *vulgus Quum bet occidunt populariter.* Id eſt, ab his po-alus occiditur, quos ante populus jube-at & imperabat occidi. *Vulgi.*] id eſt, opuli ſpectatoris. *Lubinus.*

37. *Quemlibet.*] Gladiatorem ab ad-erſario victum & ſuperatum. *Occidunt.*] Mortis illorum cauſſa ſunt, dum mune-a gladiatoria edunt. Martialis in tales:

Innocuos permitte ſales, cur ludere nobis
Non liceat, licuit dum jugulare tibi.

Populariter.] More vulgi, paſſim, levi-ter, per populum, populo favente; qua-ſi dicat omnibus applaudentibus. Gran-gæus explicat ſic, Ut captant auram po-pulatem & ſtudia vulgi ſequuntur. *Inde reverſi, &c.*] A muneribus, & cæde, à ludis ſcilicet, ſi modo ludi ſunt, ubi mul-ti per ludum contrucidantur. *Lubin.*

38. *Inde reverſi,*] i. e. à ludis gladia-toriis & cædibus hominum. Vel, Hiſce relictis. *Conducunt foricas.*] Quidam ve-ctigal ſtercorarium, quidam vinarium, alii domos publico ſumtu ad locan-dum ædificatas intelligunt, ego vero latrinas à ſervis impuris exhauriendas, pro quibus ingens merces ipſis repone-batur, cum publicis ſpectaculis immen-ſas opes attriviſſent. Vel potius cenſum qui inferendus erat in ærarium nomine ſtercoris & urinæ. Vid. lipſ. de magni-tud. l. II. c. VI. quod munus viri proceres, ut notat Evagrius, non aliter, quam militarem aliquam præfecturam ambie-bant. *Et cur non omnia?*] Scilicet hi conducerent? Omnia enim poſſunt, cum fortuna ipſis faveat. *Idem.*

39. *Quales ex humili.*] Quandoqui-dem ſint ex eorum numero, quos for-tuna ſolet per ludum ex humili loco ad altiora provehere. *Idem.*

40. *Extollit Fortuna.*] Id eſt, evehit, rurſus dejicit, quos fortuna rotat, verſat, agitat, ludit. *Jocari.*] Ridiculum quid, ſine ratione agere. *Idem.*

41. *Quid Romæ faciam?*] Verba ſunt Umbritii, & oſtendit ſe Romæ inuti-lem eſſe, cum malas aliorum artes ignoret. *Mentiri neſcio.*] Ut adulato-res & delatores bonorum, Catulus & Arturius, qui hoc egregie norunt. *Men-tiri.*] Id eſt, Nigrum in candida verte-re. *Idem.*

42. *Librum Si malus.*] De hac re vide Horatium de arte, & Perſium Satyr. I. *Poſcere.*] Librum deſcribendum per adulationem: Vel poſcere aliquid pro adulatione mea, tanquam qui mirabiliter placeat, & quo delecter. Vel poſcere

neque-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Aſtrorum ignoro: funus promittere patris
Nec volo, nec poſſum: ranarum viſcera nunquam
Inſpexi: ferre ad nuptam, quæ mittit adulter,
Quæ mandat, norunt alii: me nemo miniſtro
Fur erit, atque ideo nulli comes exeo, tanquam
Mancus, & exſtinctæ corpus non utile dextræ.
Quis nunc diligitur, niſi conſcius, & cui fervens
Æſtuat occultis animus, ſemperque tacendis?

Nil

VET. SCHOLIAST.

43. *Funus promittere.*] His, qui ſub ſevero patre agentes, de morte ipſius cogitant.

44. *Ranarum viſcera.*] Non ſum venenarius.

45. *Ferre ad nuptam.*] Lenocinium exercere non poſſum.

46. *Me nemo, &c.*] Non poſſum aſſeſſor eſſe furis judicis. bene adluſit de conſiliaribus.

VARIORUM.

nequeo adulatorie librum, quem non probo. *Farnab.*

43. *Motus aſtrorum.*] Ut futura prædicem. Non ſum aſtrologus, ex illo peſſimo hominum genere, qui Romæ tamen gratia & autoritate apud omnes valebant. *Promittere.*] Filio illi, qui *ante diem patrios inquirit in annos*; Vel etiam creditori. *Idem.*

44. *Ranarum viſcera nunquam inſpexi.*] Alludit ad Haruſpicis officium, qui exta & viſcera inſpiciebat. Plinius inquit: *Ex ranæ rubetæ viſceribus; id eſt, lingua, oſſiculo, liene, corde, mira fieri poſſe conſtat, ſunt enim plurimis medicaminibus referta.* Forte intelligit rubetam vel bufonem, indicans ſe non eſſe veneficum, nec rubetarum extis uti ad veneficia. *Idem.*

45. *Ferre ad nuptam.*] Id eſt, Lenocinia exercere nequeo, non ſum internuncius inter adulteram & mœchum, ut meo miniſterio talia ſcelera adjuvem. *Idem. Quæ mittit.*] i.e. munera & literas. *Quæ mandat.*] Hoc eſt, quæ mandata dat: nam amoris nunciis præter tabellas quas ferebant, plerumque aliquid aut dicere aut facere injungebatur. *Grang.*

46. *Norunt.*] Alii *norint*: nam ego ſcire nolo. *Me nemo miniſtro.*] Id eſt, non poſſum aſſeſſor eſſe furis judicis. Id eſt, meo ductu, auſpicio, miniſterio, nemo furta perpetrabit. *Farnab.*

47. *Nulli comes exeo.*] Solus Roma exeo, nemo me comitatur, quippe ubi rari boni. Et inde ego ſolus tanquam mancum & debile membrum ab urbe ſeparor Romana, tanquam à corpore. Comes, iter nobiſcum facit, aſſecla ſequitur potentiores; Sodalis, adoleſcentiæ nomen eſt. *C. Fronto.*

48. *Mancus.*] Dicitur quaſi manu carens: Per hoc Solus, quaſi qui ab omnibus repudier. *Exſtinctæ dextræ.*] Tanquam membrum emortuæ dextræ, quæ nulli eſt uſui. Neque ego adeo idoneus & habilis officiis adulatoriis ſceleſtis. Deſ. Heraldus *comitem* hic intelligit, qui alterius latus tegens, quaſi dextra caſſus eſt, cujus miniſterio caret. *Farnab.*

49. *Quis nunc, &c.*] Exponit jam ſceleratum crimen illorum, qui aliorum ſcelera explorabant, atque à ſceleratis omnia poſtea poſtulabant & impetrabant, & ab illis timebantur, ne proderent illos. id eſt: Nemo hodie Romæ diligitur, niſi qui conſcius eſt ſcelerati alicujus facinoris; vel qui novit maximum aliquod ſcelus domini vel amici ſui, à quo magno honore & amore colitur, ne ſe prodat. *Idem.*

50. *Et cui Æſtuat.*] Conjunge hæc Fervens occultis & tacendis. Ita dicit: quaſi animus conſcientia ſceleris, ab altero deſignati, ferveat; quæ nec tacere facile poſſet, nec tuto prodere. Translatio eſt à procellis & fluctibus marinis. *Æſtuat.*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nil tibi ſe debere putat, nil conferet unquam
Participem qui te ſecreti fecit honeſti.
Carus erit Verri, qui Verrem tempore, quo vult,
Accuſare poteſt. tanti tibi non ſit opaci
Omnis arena Tagi, quodque in mare volvitur aurum,
Ut ſomno careas, ponendaque præmia ſumas
Triſtis, & à magno ſemper timearis amico.
Quæ nunc divitibus gens acceptiſſima noſtris,

Et

VET. SCHOLIAST.

6. *Ponendaque præmia.*] Quæ depo-
e debeas, id eſt, abjicere, negligere:
reddenda, ut quæ mala arte quæſita
t. *Triſtis*, quaſi moriturus: ut mala
ſcientia torquearis.

VARIORUM.

t.] Agitatur & incaleſcit, taceatne
proferat.

5. *Nil tibi ſe.*] Id eſt: ille non exiſti-
bit, quod tibi aliquid debeat, quod
obligatus ſit, nihil etiam in te con-
et, vel tibi dabit, qui ſua honeſta ſe-
ta tibi revelavit. Contra, qui autem
era ſua tibi aperuit, in omnibus tibi
obſequens.

3. *Carus erit*, *&c.*] Oſtendit quod
it, ſimili. Id eſt: è contra vero, qui
vit Verrem furem eſſe, illum Verres
ſummo pretio, quamvis invitus, ha-
bit; timebit ne ab illo prodatur.

54. *Tanti tibi*, *&c.*] Eſt autem egre-
admonitio & exhortatio è curioſa
a & ſcelerata malitia, ne quis hujuſ-
odi aliorum ſcelera arcana ſcrutetur.
eſt, nullæ divitiæ tanti tibi ſint, quam-
s ampliſſimæ, ut propter illas ſcelus
nici occultum, velis perſcrutari, ſo-
no carere, & animo angi, ne è medio
llaris ab illo, qui te conſcium timet;
el ne aliquando tibi objiciat, quod ar-
ana tibi concredita patefeceris; & ab-
cienda & deteſtanda præmia ab amico
o magno poſcere, & illo timeri ſemper
upias. Sic Horatius:

Arcanum neque tu ſcrutaberis ullius unquam,
Commiſſumque teges, vel vino tortus, & ira.

optimè Lyſimacho Philippides, πλὴν τῶν ἀποῤῥήτων, i. e. præterquam vetita, arcana, narratu indigna, ſupp. ſcire refert. Plutarch. de garrulitate. *Farnabius.* *Opaci Tagi.*] Denſi & turbulenti propter auriferas arenas. Vel potius umbris arborum obſcuri. *Lubin.*

55. *Tagi.*] Fluvii in Luſitania, ob arenas auriferas cæteris amnibus prælati. *Quodque in mare volvitur aurum.*] Per Tagum, vel ſimilia flumina aurifera. *Idem.*

56. *Ut ſomno careas.*] Propter ſecretum commiſſum, vel propter occupatas divitias; utriusque enim inſomnis & inquieta cuſtodia. *Ponendaque.*] Quæ cum mala conſcientia non erant ſumenda.

57. *Magno amico.*] Senatore nobili & potente. Ita fit ut ſcelerati & pravi nunquam animo ſint quieto, aut enim alios timent, aut ab aliis timentur.

58. *Quo nunc*, *&c.*] Alias cauſſas ſubjungit, quod Græci & Græcorum mores, urbem perdunt, id eſt, pergam jam ad illos, qui noſtris Romanis, magis adhuc quam ſupradicti ſcelerum miniſtri ſunt grati, & mihi ingratiſſimi, & quos præcipuè fugio. *Idem.* *Gens.*] Pro natione aut genere hominum, aliâs gens appellatur, quæ confecta eſt ex pluribus familiis. *Grang.* *Acceptiſſima.*] i. e. gratiſſima: aliter eſt anceps vocabulum; nam & bene & male acceptus dicitur: *Idem.* Hoc loco noſtrates dicerent. *VVel-koom.*

59. *Quos fugiam.*] i. e. Odi: nam quod odio habemus, fugimus; Contra, quod amamus, ſequimur. Sic Horat.

Non ſequar aut fugiam quæ diligit ipſe vel odit. *Properabo, &c.*] I. e. propere, alacriter, è veſtigio fatebor.

60. Ne

Et quos præcipue fugiam, properabo fateri,
Nec pudor obſtabit. Non poſſum ferre Quirites,
Græcam urbem, quamvis quota portio fæcis Achææ?
Jam pridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes,
Et linguam, & mores, & cum tibicine chordas
Obliquas, nec non gentilia tympana ſecum
Vexit, & ad Circum juſſas proſtare puellas.

Ite,

VET. SCHOLIAST.

60. *Non poſſum, &c.*] Exclamatio, Porro Quirites.

61. *Quota portio.*] Quamvis pauci ſunt, tamen Græcam vitiis urbem fecerunt.

62. *Orontes.*] Fluvius in Antiochia civitate, per quem Syros ſignificat: ut Virgil.

Et pontum indignatus Araxes.

63. *Chordas Obliquas.*] Ruſticos tibicines, qui in obliquum tangent.

64. *Gentilia.*] Suæ gentis, orientalia.

65. *Et ad Circum.*] Et hoc à Græcis translatum dicit.

VARIORUM.

60. *Nec pudor obſtabit, &c.*] Ita dicit. nam pudendum erat urbem Romam Græcam eſſe factam, ut ſequitur. *Idem.*

61. *Græcam urbem.*] Quam Romani, vitiis Græcorum fecerant Græcam. Nam & concumbebant Græce & dicebant, ζωὴ καὶ ψυχὴ inter complexus, ut Sat. 6. dicitur. Sic Tertullian. *Admodum Græci eſtis. Quamvis quota portio.*] Eſt correctio; quaſi dicat: Tamen ſi verum fatear, minima Romæ portio eſt turpiſſimæ gentis & fæcis Achææ, vel Græcæ. Quaſi dicat: Plures aliæ nationes præter Græcam, jam Romam pervenerunt. *Fæcis Achææ, &c.*] Viliſſimorum Græcorum. *Idem.*

62. *Jam pridem.*] Non ſolum inquit Græci in urbem venere, qui divitibus ſunt acceptiſſimi, ſed etiam aliæ gentes barbaræ ex Syria in urbem novos gentis ſuæ mores invexerunt. *Syrus.*] Pro Syrius, more ſuo quo noſter ſolet. *Jam pridem in Tiberim.*] Id eſt, jamdudum Syri, qui ad Orontem habitant, Romam ad Tiberim ſitam pervenerunt: in Syria autem Orontes fluvius, olim Typhon dictus, & qui Syriam ab Antiochia dividit: ſic dictus ab Oronte, qui primus eum ponte junxit. *Lubin.* Grangæus ab Oronte gigante dictum refert, cujus in alveo ſiccato corpus undecim cubitorum repertum ſit.

63. *Et linguam &c.*] Syriam, adulatricem, & ſceleratos mores. *Chordas obliquas.*] Citharam cui chordæ intenduntur obliquæ, id eſt obtortæ; aut obliquæ pro forma citharæ. *Britannic.* Porro Syri nobiles in muſicis fuere, ut Syrinx vel Syriſſo ab illis derivatum ſit. *Lubin. Obliquas.*] Cum obliquorum inſtrumentorum chordis obliquos etiam mores tibicinis.

64. *Gentilia tympana.*] Quibus domi ſuæ utuntur, & quæ in Syria inventa ſunt. à τυμπανίζω, id eſt, verbero: Alii legunt *Typana*, ut Galli *Tabour* & *Tambour* indifferenter; & derivant à τύπτω. Vaſa ſunt hemiſphærica, quæ ſemper bina feruntur, in quibus ab uno latere pellis extenditur, & virgula percutiuntur: quorum in Cybeles ſacris uſus, *Idem. Gentilia.*] Nam idem eſt quod ejusdem gentis: Aliâs gentiles, teſte Cicerone in Topicis, ſunt, qui inter ſe eodem ſunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum majorum nemo ſervitutem ſervivit, & qui capite diminuti non ſunt. *Britannic.*

65. *Ad Circum.*] Ab iis mos proſtituendi meritrices in Circo maximo Romæ. In quo ædificium *Mænianum* dictum, unde ludi Circenſes ſpectabantur, & in quo ad id accommodato ſtabant meritrices *Mæniana* dictæ: de quibus hoc loco. *Juſſas proſtare.*] Quæſtus gratia. Proſtare autem dicitur mulier, quæ turpitudine corporis quæſtum facit: de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ite, quibus grata eſt picta lupa Barbara mitra.
Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna, Quirine,

Et

VET. SCHOLIAST.

6. *Picta lupa, &c.*] Meritrices.

7. *Ruſticus ille, &c.*] Ecce in quan- … Romani ruſtici didicerunt luxu- …a, & palæſtris uti, & philacteriis ut …etæ ad vincendum. *Trechedipna.*] Ve- …menta paraſitica, ut *Caligulas Græcas* …entium ad cœnam.

8. *Niceteria.*] Veſtes peregrinas vi- … convenientes. vel Rechedipna eſt …, qui cœnam facit. ut ſit ordo; O …irine, ille tuus ruſticus rechedipna …it & fert niceteria collo ceromatico. …ſt ſenſus: En tibi ô Romule, ruſtici …, in omnem diffundi luxum jam di- …erunt, & palæſtris frui & * philacte- … Nam & niceteria philacteria ſunt, …e ob victoriam fiebant, & de collo …dentia geſtabantur.

VARIORUM.

…Scenicis proſtibulis intelligit Lipſius, …æ omnium, non ſolum libidini, ſed …licentiæ exponebantur: Grangæus ve- … de Semitariis intelligit, quia ejus- …odi ſcorta ex Syria erant.

66. *Ite, quibus &c.*] Ad Circum ubi …oſtant. Vos huc vos conferte, quibus …ata & accepta eſt peregrina meritrix, …bens mitram pictam, & coloribus …riegatam in capite more gentis patriæ …æ. Eſt autem *mitra* vox barbara & ſi- …nificat capitis ornamentum, *Lubin. lu-* …] Quaſi quæ ad rem non minus ſit …vida, quam lupa ad cibum: lupa, in- …uit Iſidorus, meritrix eſt à rapacitate di- …ta, quod ad ſe rapiat miſeros & appre- …endat. *Mitra* proprie cingulum ſignifi- …at, à filo quod Græci μίτον dicunt, vel …b Hebræo, vel tegumentum corpori …ongruum, Lydis & Phrygibus, imo …x Aſſyriis uſitatum.

67. *Ruſticus ille, &c.*] Indignatur his verbis quod Romani viliſſimi ma- …neant: contra exteri ad ſummos hono- …res & opes perveniant. Id eſt, ô Ro- …mule, tuus ruſticus, qui ſub regno …tuo paſtoritiæ & ruſticæ rei operam da- …bat, vel à te paſtore oriundus eſt, & ad Græcos & exteros collatus, plane ruſticus rudis & iners eſt: Ille nihil aliud poteſt quam mane τρεχέδειπνα veſtimenta induere, quibus ad amicos ad cœnam rectam, vel ſportulam promerendam currat. Nihil inquam poteſt aliud quam clientem, vel in theatro gladitorem agere, & ferre in collo ſuo, ceromate perfuſo, victoriæ præmia in theatris relata. At contra exteri, qui ex omnibus orbis partibus in urbem penetrant, ad ſumma rerum faſtigia evehuntur. Sportula enim dicebatur δεῖπνον ἐν σπυρίδι. Currebat enim ad hanc ſportulam, ut infra Satyra 5. dicetur. Et alibi;

——— *Cum curat nocte togatus, &c.*

Et Poëta de Græcis locutus, Græca affectat verba, à τρέχω curro & δεῖπνον, cœna. *Lubinus. Ruſticus ille, &c.*] Interpres vetus, *Grajas caligulas*, vocat: quæ Græcis τροχάδες appellantur, auctori veteris Gloſſarii τροχάδες ſunt *gallicula*. Idem *gallicul as* σανδάλια reddit alio loco. ſic plane gallicæ & caligæ confunderentur aperte tamen diſtinguit Tertullianus, & caligam Senatoribus, gallicam, hoc eſt σανδάλιον Iſiacis attribuit. *Salmaſ. Sumit trechedipna, &c.*] Ego gymnaſticas intelligo veſtes, quæ à *curſu* nomen habent & *cœna*, ut perſtringat ruſticos Romanos acriter, qui tam dediti fuerint Gymnaſticis & Græcanicis exercitationibus, ut iis prope vitam & ſpiritum ducere viderentur, ad eaſque tanquam ad cœnam currerent, qua veſte etiam eſuritores fortaſſe Græculi ad cœnam curſitantes uti ſolebant. quare *trechedipna* hic jocoſo vocabulo endromidem appellari reor. de qua Sat. VI.

Endromidas Tyrias & fœmineum ceroma.

Veſtes, quas *livreas* appellant Galli & Itali. Turneb. lib. 3. cap. 17. Rutgerſ. Var. lect. lib. 6. pag. 591. Gloſſæ, *Cupedicinus*, τρεχέδειπνος. *Joſeph Scaliger* lib. 5. Emendat. tempor. Martinius Turnebum, quod gymnaſticas intelligit veſtes, longius à vero abire ſentit. Quicquid ſit, ſenſus patet. Sed pro *Trechedipna* ſunt qui ſcribant *Rechedipna*; & quæ Vetus ſcholiaſtes *ſylateria* ſcripſit, ut ſint *ſpolia*, a Græ-

co

Et ceromatico fert niceteria collo.
Hic alta Sicyone, aſt hic Amydone relicta,
Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis,
Eſquilias, dictumque petunt à vimine collem,
Viſcera magnarum domuum, dominique futuri.
Ingenium velox, audacia perdita, ſermo
Promtus, & Iſæo torrentior, ede, quid illum

Eſt

VET. SCHOLIAST.

74. *Et Iſæo, &c.*] Iſæus Romæ orator omnibus eloquentior. De hoc Plinius Secundus ait, *Magna Iſæum fama præceſſerat; major inventus eſt.*

VARIORUM.

ϖο συλάω, ſpolio, illi ſcribunt *philacteria* (opinor voluiſſe *phylacteria*) quaſi autor intellexiſſet chartulas illas, ſeu amuleta, quæ de collo ſuſpendi ſolebant.

68. *Ceromatico.*] Viliſſimum gladiatorem agit, collo ceromate peruncto; quod unguentum erat ex oleo, cera, & terra in ſpeciem luti, quo ungebantur in Palæſtra. *Niceteria.*] Νικητήρια. Veſtes erant peregrinæ, *phylacteria* alias dicta, quæ victoribus datæ de collo pendebant. Eſt autem νικητήριον, victoriæ præmium. *Lubin.* Ut victoriæ inſignibus ornati tanto melius ad cœnam admittantur.

69. *Hic alta, &c.*] Eſt diſſimilitudinis Apodoſis. Id eſt, contra exteri & Græci præſertim ab omnibus Græciæ partibus Romam petunt, & ibi non viles clientes & gladiatores erunt, ut Romani ruſtici & rudes ſunt & manent; ſed magnarum domuum inhabitatores erunt, potentes & divites. *Sicyone.*] Inſula, teſte Plinio, in mari Ægæo contra Epidaurum, alta & eminens. Vel, ut alii, urbs in Peloponeſo, vel in Laconia. *Amydone.*] Pæoniæ civitas, quæ Trojanis auxilia miſit, teſte Homero. *Idem.*

70. *Andro.*] Prima erat Cycladum maris Ægæi inſula. *Samo.*] In Ionia Chios & Samos eſt, teſte Mela, ubi Juno maxime colebatur. Vel inſula in Icario, quæ Ioniæ adjacet. *Trallibus.*] Opidum olim in Aſia celeberrimum, ſitum in vertice quodam plano, qui promontorium natura munitum habet. Strabo & ut Britannicus vult, opidum Phrygiæ. alii, Cariæ. *Alabandis.*] Alabanda M noris Aſiæ urbs in Caria, duobus mon tibus ſubjecta, ubi homines molles psaltriæ multæ. Quia autem Græc hoc loco exagitat, & de Græca urbe ſup dixit, frequenter etiam Græcis vocibu utitur, ut ſupra vidimus: Ceromatic niceteria, Geometres, aliptes, &c. *Idem*

71. *Eſquilias.*] Eſquilinus mons, ut jam templum Mariæ majoris, & Vit Τόπος ἐν Ῥώμη; à Rege Tullio, u bi adjectus. Dictæ à regis excubiis, v quod ab illo excultæ eſſent. Unde & ſcri bendum *Exquiliæ.* *A vimine.*] Teſte e nim Feſto, ibi viminum ſylva fuit, hin collis Viminalis dictus. *Idem.* Ubi & ar jovi Vimineo exſtructa.

72. *Viſcera, &c.*] Inhabitatores, ita in gerunt ſe, ac inſinuant in maximas fami lias ſuis artibus & familiarium ſecret condiſcunt, ut etiam hæredes ſe futuro ſperent. Iis quippe eſt ingenium velox &c. *Idem.* *Viſcera.*] An quod blanditiis it chari futuri ut viſcera, an quod tanquan viſcera omnia abſorbeant. Grang. *Dominique futuri.*] Tam callidi ſunt, ut à divi te in amicitiam & familiaritatem rece pti, quaſi domini omnia in domo mode rentur. *Britannic.*

73. *Ingenium velox.*] Recenſet ingenii præclara dona, & artes quibus ad tan tas opes perveniant. Ingenium velox ad omnia diſcenda, & excogitanda. *Audacia perdita.*] Qui per ſummam impu dentiam apud quosvis ſe ingerunt, u qui donum audaciæ & impudentiæ habeant. Ἀπεγνωσμένοι, adeo perditæ & deſperatæ audaciæ. *Lub.* *Salmaſ.* *Serme* *Promtus.*] In promtu, expeditus, paratus, ſunt eloquentiſſimi. *Lubin.*

74. *Iſæo torrentior.*] Iſæus Orator fuit

Athenis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Eſſe putes? quemvis hominem ſecum attulit ad nos,
Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes,
Augur, ſchœnobates, medicus, magus, omnia novit.
Græculus eſuriens in cœlum, juſſeris, ibit.
Ad ſummam non Maurus erat, neque Sarmata, nec Thrax,
Qui ſumſit pennas, mediis ſed natus Athenis.
Horum

VET. SCHOLIAST.

77. *Schœnobates.*] Funambulus, *Aliptes*, unctor.

79. *Ad ſummam.*] Ad poſtremum: Vergilius: *Hæc ſumma eſt.* Ad ultimum omnem vitam dicam.

VARIORUM.

thenis ejus nominis celeberrimus, Demoſthenis præceptor. Alter eo nomine Romæ eloquentiſſimus. Vide de hoc Plinium in Epiſt. qui eum laudat, quod admirabilis Rhetor fuerit. *Torrentior.*] Concitatior, uberior, vehementior: ſumtum à torrente, qui magna fertur aquarum ubertate & vi. *Britann. Ede, quid illum, &c.*] Vult hic probare, quam versuti ſint Græci ad omnia. Ait ergo: Dic quid cenſes? ſcilicet eſſe Græcum hominem? quaſi dicat; tam aſtutus, tam vafer eſt, ut nulla ſit prorſus ars, quam ipſe non profiteatur: *ſecum enim attulit omnem hominem*, id eſt, omnia profitetur, quæ homo poſſit facere & ſcire: nihil non permittit ſibi. Erit enim grammaticus, rhetor, &c. *Britan.*

75. *Quemvis hominem.*] Omniſcium, omnes artes profeſſum. *Farnab.*

76. *Grammaticus.*] Id eſt, literatus eſt, omnes linguas perfecte novit; omnes fabulas Poëticas tenet. *Rhetor.*] Inſignis orator. *Geometres.*] Niſi Synæreſi aliqua priores duas ſyllabas pro una ſcandas, ratio quantitatis non conſtat, producitur enim *e*, quod in Græco ω longam. Niſi forte noſter etymon & compoſitionem vocis Græcæ conſiderans, primam ſyllabam, quod ſit γῆ & γαῖα in Græco longa, eodem modo voluerit producere, & non *Geometres*, ſed *Geometra* ſcripſerit: Saltem ſic ego putem. *Pictor.*] Artificioſi pictores Romæ ferme exteri fuere. *Aliptes.*] Ab Ἀλείφω. Unctor: qui in Gymnaſio palæſtritas inungebat, *Idem.*

77. *Augur.*] Qui ex garritu & avium volatu futura prædicit. *Schœnobates.*] Funambulus, à σχοῖνος, καὶ βαίνω. Terent. *Et populus in funambulo animum occuparat. Magus.*] Vel ſapiens ut olim; vel potius incantator & veneficus. *Idem.* Myſteriorum gnarus *Farnab.* Lingua Perſarum Magus eſt, qui noſtra Romanorum erat Sacerdos, qui rite ſcit & callet leges cerimoniarum, fas ſacrorum, jus religionum. *Britannic.*

78. *Eſuriens.*] Paupertas enim & fames omnes artes excitat. Perſ.

Magiſter artis ingeniique largitor
Venter.

In cœlum, &c.] Reſpondet illi ſuperiori: *omnia novit.* Cogente enim fame ſeu paupertate, quæ excitat artes; ſi juſſeris, volabit alter Dædalus. *Farnabius.* Quamvis Satyricus hîc non loquatur niſi de Dædalo, nil impedit tamen quin ludat in ambiguo, & non tam illum cogitet & tangat, quam quidem alterum illum Græculum, qui tempore Neronis priorem Dædalum volando imitari volens, Icarum potius imitatus eſt: Simonem Magum puto. *Grang.*

79. *Ad ſummam.*] Id eſt, denique ne longius evager. *Non Maurus.*] Dicit, Dædalum illum volantem non Maurum aut Thracia ortum fuiſſe, ſed Græcum, & quidem Athenienſem. Quorum Græcorum ingenioſitatem, artes, & ſolertiam alii populi imitari nequeant, ne nunc quidem. *Lubin.*

80. *Qui ſumſit pennas.*] Qui pennas ſibi & alas aptavit & applicavit, ut volaret,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Horum ego non fugiam conchylia? me prior ille
Signabit, fultusque toro meliore recumbet,
Advectus Romam, quo pruna, & coctona vento?
Uſque adeo nihil eſt, quod noſtra infantia cœlum
Hauſit Aventini bacca nutrita Sabina?
Quid, quod adulandi gens prudentiſſima, laudat

Ser-

VET. SCHOLIAST.

81. *Conchylia.*] Veſtem fucatam, & togæ erubeſcendæ fucatos habitus: & Romæ togæ * erubeſcendus in capitium purpuram quaſi conchylia ſignant.

VARIORUM.

81. *Horum ego non fugiam conchylia?*] Inter alias cauſſas ſui ab urbe diſceſſus, unam hanc præcipuam eſſe ostendit, quod nequit ferre Græculos, qui nuper ex Græcia advecti, ita ſuis artibus locupletati ſunt, ut nunc inter primores urbis habeantur. Nam purpurati incedunt; priores etiam teſtamenta ſignant, honoratiore loco diſcumbunt. *Britan.* Turneb. lib. IX. cap. 5. *Conchylia.*] Id eſt, veſtes conchyliatas, & purpureas, quibus induti in publicum procedunt, tanquam nobiles Rom. Nam *conchylium* piſcis eſt ex genere concharum, ſicut purpura & murex; ex iis autem piſcibus eliciebatur liquor ille tam pretioſus, ad tingendas veſtes. *Idem.*

82. *Me prior ille ſignabit.*] Indignatur peſſimos adulatores, viris bonis præferri, id eſt, ubi ad teſtamentum obſignandum, vel alias tabulas vocati fuerimus, ille tanquam me honoratior, prior ſignabit, & ego tanquam poſterior. *Fultusque toro meliore.*] Id eſt, in conviviis tanquam dignior mihi præfertur, & honoratiori loco, in ſupremo culcitræ triclinaris loco, recumbet? *Lubinus.* *Signabit?*] Legunt quidam *Cœnabit?* *Fultus.*] I. e. ſuſtentatus pulvino, quod apponebatur dorſo ipſius. *Toro meliore.*] i. e. auleis ditioribus ſtrato & pluma delicatiore farto, ut & qui eſt in loco magis honorato: locus autem melior & honeſtior erat medius.

83. *Advectus Romam.*] Id eſt, qui venalis olim ex Syria Romam advectus eſt, una cum mercibus venalibus, oneraria nave & plena vilis mercis. Id eſt, qui oriundus eſt ex iſta regione, ex qua ad nos advehuntur pruna. *Quo pruna, & Coctona.*] Id eſt, una cum mercibus Syriæ Romam ſervi venales advecti. Erant autem Coctona Syro nomine, parvæ Syriæ ficus peculiares, & varie apud autores ſcribitur. alii legunt *Cottana.* Junius dicit hoc eſſe proverbium probroſum in advenas. *Pruna.*] Quæ ex Damaſco urbe Syriæ, primum Romam navibus deportantur. *Idem.*

84. *Uſque adeo nihil eſt.*] Ἐπιφώνημα. Nihil ergo nos juvat, nihil ne eſt prærogativæ, quod Romæ nati & nutriti fuimus? aërem Romanum hauſimus? *Farnabius.* *Uſque adeo.*] An in tantum?

85. *Aventini.*] Romani. Partem ponit pro toto. Aventinus enim unus eſt ex ſeptem urbis Romæ montibus: dictus ſecundum Varronem, aut ab avibus, quod eò ſe à Tiberi ferrent; aut à rege Aventino, qui ibi ſepultus fuit: aut ab adventu hominum ſeu advectu. Nam olim paludibus mons hic à reliquis diſcluſus fuit. *Britann.* *Bacca Sabina.*] Oliva id eſt fructibus & cibis Italicis, ut ſit ſpecies pro genere; & opponitur prunis & coctonis Syris. Sabini enim & Romani, commune habuere imperium. *Britan.* *Farnabius.* Et dicti Romani Quirites à Curibus, Sabinorum opido.

86. *Quid, quod adulandi.*] Tangit jam Græcorum fœdam, & homine indignam adulationem: quaſi dicat, non ſolum ſunt Grammatici, Rhetores, Geometræ, verum etiam adulatores longe peritiſſimi. *Lubin.* & adulatoriæ artis magiſteria. *Quid, quod, &c.*] Subaudi *dices*, ſi aliud de Græcis gravius addidero, quod ſcil. &c.

87. *Lau-*

ermonem indocti, faciem deformis amici,
t longum invalidi collum cervicibus æquat
Herculis, Antæum procul à tellure tenentis?
Miratur vocem anguſtam, qua deterius nec
Ille ſonat, quo mordetur gallina marito.
Hæc eadem licet & nobis laudare: ſed illis
Creditur. an melior cum Thaida ſuſtinet, aut cum
Uxorem comœdus agit, vel Dorida nullo

Cul-

VET. SCHOLIAST.

90. *Vocem anguſtam.*] Gracilem.

VARIORUM.

87. *Laudat ſermonem indocti.*] Hoc vere eſt nigrum in candida vertere, ut ſupra dictum eſt. Et quod ſe non poſſe dixit Umbritius, cum inquit:

——*Mentiri neſcio.* Idem.

88. *Et longum invalidi collum.*] Pectoroſa repandæ cervicis oſtentatio. Id eſt, aliquem amicum qui collum oblongum & invalidum habet, vel qui imbellis eſt & invalidus, illum comparat cum Hercule robuſtiſſimo, qui Antæum terræ filium ſuperabat. Turneb. lib. IX. cap. 23. *Longum collum.*] Prolixi colli, plerumque ſunt imbecilliores. *Lubin.* Infirmitatis ſignum collum longum eſſe Galli teſtantur, qui ſi quem talem viderint, continuo vocant *ce grand col allongé*, & noſtrates *een lang-hals*. *Cervicibus æquat Herculis.*] Dicit imbecillum fortiſſimo Herculi ſimilem.

89. *Antæum.*] De pugna inter Antæum terræ filium, & Herculem ſecundum laborem conſummantem, vide Lucanum lib. 4. Dicit autem *procul à tellure tenentis:* Nam Antæus, quia terræ filius erat, in lucta illa cum Hercule, quoties terram matrem pede percutiebat, vires & robur quintuplex recipiebat; quod ſentiens Hercules, adeo procul à terra eum elevat, ut terram amplius pede attingere non potuerit, unde Antæus ſuperatur præfocatus. *Lubin.*

90. *Miratur vocem anguſtam.*] Id eſt, cum admiratione laudat, vocem ſtridulam, raucam, exilem, mollem, minusque virilem, & qualem vocem gallus maritus gallinæ habet, dum gallinam mordet aſcendens. Ea vox maxime ab Oratoribus damnatur. Vide Fabium lib. 11. *Idem.* Vox autem ultra vires urgenda non eſt; nam & ſuffocatur ſæpe, & majore nixu minus clara eſt, & interim eliſa in malum ſonum erumpit, cui Græci nomen ab immaturo Gallorum cantu indiderunt: forte βρύχον. Claverius legit *illa ſonat, quum mordetur gallina marito:* Nec hæc lectio inconcinna, imo & ſenſus non abſonus: de quo docti judicent. *Marito.*] Gallo, qua ratione vox ſæpius transfertur ad pecudes. *Miratur.*] Plus eſt, quam quum dicimus laudat.

92. *Hæc eadem.*] Id eſt, nos Romani poſſumus eadem facere & laudare, ſed non eodem eventu. Nam illis creditur, non nobis. *Duo cum faciunt idem, non eſt idem.* Lubin. *Sed illis.*] Græcis. A quibuſdam rogatus, ut cantaret ſuper cœnam: *Solos ſcire audire Græcos ſoloſque ſe & ſuis ſtudiis dignos*, reſpondit Nero, apud Sueton. cap. 21.

93. *An melior.*] Laudat illos jam Ironice ob hiſtrionicam; quod non ſolum egregii adulatores ſint, ſed hiſtriones quoque. Id eſt, An melior hiſtrio unquam invenitur, quam Græculus eſt, cum in Fabula perſonam meritricis Thaidis ſuſtinet; vel cum in Comœdia honeſtam matronam agit, & repræſentat; vel cum imitatur Dorida Nympham nudam & marinam, nullo palliolo cultam & veſtitam, nam Deæ marinæ nudæ fingebantur. Indicat Græculum hiſtrionem cuilibet perſonæ in Scena agendæ & repræſentandæ aptum eſſe. Vide Brodæum 8. c. 6. *Lubin.*

94. *Comœdus.*] Actor Comœdiarum Hiſtri,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cultam palliolo? mulier nempe ipſa videtur,
Non perſona loqui: vacua, & plana omnia dicas
Infra ventriculum, & tenui diſtantia rima.
Nec tamen Antiochus, nec erit mirabilis illic
Aut Stratocles, aut cum molli Demetrius Hæmo.
Natio comœda eſt. rides? majore cachinno
Concutitur: flet, ſi lacrymas conſpexit amici,
Nec dolet: igniculum brumæ ſi tempore poſcas,
Accipit Endromidem: ſi dixeris, æſtuo, ſudat.

Non

VET. SCHOLIAST.

97. *Infra ventriculum.*] Sine pene, id eſt, inguine fœmineo. *Et tenui diſtantia rima.*] Naturam muliebrem ſignificat.

98. *Antiochus aut Stratocles.*] Illius temporis comœdi.

103. *Endromidem.*] Lodicem, qua ſe cooperiat.

VARIORUM.

Hiſtrio: Comicus, qui ſcribit. *Dorida.*] Nympham, Oceani & Tethyos filiam nudam, uxorem Nerei: ex quo peperit Thetidem minorem, Achillis matrem. *Idem. Agit.*] Agi proprie dicuntur fabulæ, quod cum in ſcenis repræſentantur, cum geſtu vultus & agitatu corporis pronunciantur.

95. *Mulier ipſa.*] Quaſi dicas, jurares ipſam non perſonatam eſſe, ſed ipſam mulierem loqui. *Non perſona.*] Vir perſonatus; eſt enim perſona oris tegmen, quo Comœdi utebantur & etiam Tragœdi, dicta à perſonando.

96. *Vacua, & plana omnia dicas.*] Id eſt, cum audias illum mulieris perſonam agere, tanta id ſolertia facit, ut exiſtimare poſſis non virum agere, ſed mulierem, & infra ventriculum, non inæqualitatem aliquam eſſe ut in viris, ſed vacua & plana omnia, quæ tenui tantum rima ſeu fiſſura, diſtant. Gloſſæ veteres: rima, γυναίκεια φύσις. Intelligit naturam muliebrem. Id eſt, Omnino illum mulierem eſſe jurares; tam dextre agit. *Idem.*

98. *Nec tamen.*] Alii mimi Romani, quamvis optimi ſint; illic ubi Græci ſunt, in nullo pretio habentur. Porro Antiochus, Demetrius, Stratocles, illo tempore nobiliſſimi mimi, comœdi erant: teſte Quintil. l. 11 *Idem.*

99. *Cum molli Hæmo.*] Hæmus nobiliſſimus & ipſe Hiſtrio; qui *mollis* appellatur, quod molli, fracta, & effœminata voce, mulierum perſonas cum maximo decore agere potuerit. De quo Sat. 7.

--- *Dicas hæc mollius Hæmo.* Idem.

100. *Natio comœda.*] Agendis Comœdiis naturaliter apta. Natio Græca plane eſt mimica, comica. Damnat autem his, illorum adulationes, in quibus hiſtrionica & mimica multum valet. Natio pro genere & ſecta ſumitur. *Rides? majore.*] Ἐγέλας, ἐγὼ δ' ἐξέθνησκον γέλωτι. Juxta illud Terentianum: *Negat quis, nego; ait, ajo.*

Magnas vero gratias agere mihi?

Reſp. Gnatho:

Ingentes. Idem. Cachinnus eſt cum voce, riſus effuſior.

101. *Flet, ſi lacrymas.*] Id eſt; Quamvis non doleat, tamen flere poteſt; cum patroni ſui lacrymas aſpexit: ſunt enim omnia in eo ficta; ut mulieres, quæ,

Ut flerent oculos erudiere ſuos.

Idem.

102. *Igniculum.*] Ad arcendum frigus. *Idem.*

103. *Accipit Endromidem.*] Id eſt, Veſtem villoſam & craſſam, quaſi & ipſe valde algeat. Eâ hyeme in Gymnaſiis utebantur poſt ludorum exercitationem, ne luſores calefacti refrigeſcerent. *Æſtuo.*] Id eſt, Æſtu & ardore Solis incaleſco. *Idem.*

104. Non

Non ſumus ergo pares: melior qui ſemper, & omni
Nocte, dieque poteſt alienum ſumere vultum:
A facie jactare manus, laudare paratus
Si bene ructavit, ſi rectum minxit amicus:
Si trulla inverſo crepitum dedit aurea fundo.
Præterea ſanctum nihil eſt, & ab inguine tutum:
Non matrona Laris, non filia virgo, neque ipſe
Sponſus

VET. SCHOLIAST.

108. *Si trulla.*] Si pepederit. alii ſic intelligunt, ſi calix aureus crepitum dederit, cadens è manu divitis.

VARIORUM.

104. *Non ſumus ergo pares.*] Græco huic. Nos Romani cum Græculis, qui omni loco & tempore adulatorie poſſunt, pro voluntate Thraſonum ſuorum alios atque alios vultus inducere. *Idem.* *Melior &c.*] Præfertur ille, qui tempori poteſt ſervire, & ſeſe aliis accommodare.

106. *A facie, &c.*] Quod adulatores dum admirantur, ſolent facere. *A facie jactare.*] Qui à facie jactat manus, is utique manu faciem prius tangit, quam eam jactet, hoc eſt, manum ad os refert, deinde eam jactat & porrigit, poſtquam eam oſculatus eſt: & ſic quodammodo oſculum ipſum jactare ac porrigere creditur. *Manu venerari & ſalutare* hoc dicebant. *Salmaſ.* Et vide Turneb. Adverſ. lib. 1. cap. 16.

107. *Si bene ructavit.*] Quod incivile habetur, adulator vero ructanti gratulatur, & ructum laudat, tanquam ſanitatis ſignum, ut nos de ſternutationibus. Niſi forte hic de poſteriore ructu loquantur, nempe de crepitu. Dicimus autem *ructo*, ut hoc loco, & ructor. *Si rectum minxit.*] Veluti cum admiratione, *bleſſe him ſelfe.* Parrhaſius Epiſt. 36. legit, *Si lectum minxit*: id eſt, culcitram triclinarem. Sic Horat. lib. 1. Serm. 3.

Comminxit lectum potus. Farnab. *Rectum* pro recte.

108. *Si trulla, &c.*] Miſſis interpretum inſomniis, hæc ita intellige; ſi trullam vini ebibit, ita ut fundum inverterit, & epoto toto vino, labris ſugens, crepuerit, & ſtrepitum dederit. Quod fit, cum quis in fundo ſpumam reliquam haurire cupit, tunc talis ſtrepitus excitatur. *Turneb.* libro x. cap. 27. *Adverſ.* Martial. lib. 9 Horat. lib. 2. Sat. 3. qua abutuntur nonnunquam, ad onus ventris excipiendum, ut Baſſus apud Martial. vide Varr. lib. 1. L. L. *Si trulla inverſo, &c.*] De eo, qui poſtquam vini calicem hauſit, id quod remanſit ita elidit in pavimentum, ut reſonaret. Quod inſolentiſſimi & petulantis animi eſt: ita ut ludus inde convivalis foret, quem *cottabiſim* appellarunt, cum reſiduum potum in æneas phialas jactarent; qui ſi ſonantior creparet, ſe ab amica redamari & mutuo affectu teneri putabant. *Alex. ab Alex.* Trulla diminutivum eſt à Trua, vaſis genus. Eſt aliâs etiam Trulla inſtrumentum parietariorum. Britannicus putat verba Autoris ſic intelligenda, quod adulator paratus ſit laudare *ſive recte mingat ſive pedat*; metaphoricωs, ſi *trulla aurea*, i.e. venter divitum dedit crepitum, hoc eſt pepedit: Alii interpretantur, quum crepitus fit ſordibus alvi decidentibus in trullam, qua exciperentur inverſo fundo.

109. *Præterea.*] De adulatione Græculorum fœda hactenus: jam in illorum fœdam libidinem invehitur; quod Romæ nulla honeſta matrona vel virgo &c. ſancta, caſta, & inviolata maneat, & tuta ſit à Græcorum *inguine*, pene, & membro virili, id eſt, libidine. *Lubinus.*

110. *Non matrona Laris.*] Id eſt, honeſta materfamilias, & domus, ne tuta quidem ab illis. *Nec ipſe ſponſus.*] Cui

virgo

Sponſus lævis adhuc, non filius ante pudicus.
Horum ſi nihil eſt, aviam reſupinat amici.
Scire volunt ſecreta domus, atque inde timeri.
Et quoniam cœpit Græcorum mentio, tranſi
Gymnaſia, atque audi facinus majoris abollæ.
Stoïcus occidit Baream, delator amicum,

Diſci-

VET. SCHOLIAST.

112. *Aviam reſupinat amici.*] Si nullus horum ſit, qui poſſit corrumpi: ſi fuerit anus, ad ipſam ſe convertit.

115. *Facinus majoris abollæ.*] Proverbium, quaſi majoris togæ, id eſt, ſceleris potioris. Vel per ironiam dixit, quaſi ſanctioris Philoſophi. Abolla, ſpecies eſt majoris veſtis, quaſi pallii majoris.

VARIORUM.

virgo deſponſata eſt. *Lævis.*] Id eſt, glaber & imberbis, talem enim ætatem in deliciis habebant ſcarabæi illi. Quia à λεῖ@, ergo ſcribatur *levis*.

111. *Ante pudicus.*] Id eſt, antequam vel priuſquam hæc peſtis à Græcia, in domum penetraſſet. *Idem.*

112. *Horum ſi, &c.*] Quod polluat ſcilicet, non matrona, virgo, ſponſus, filius. *Reſupinat &c.*] Invertit, curioſe ſcrutatur, id eſt, univerſam domum & aulam amici patroni ſui reſupinat, & inquirendo ſingula invertit, & pervertit, Quod ſi *aulam* pro olla dictum interpretemur: ita ut ſenſus ſit illam pecunia plenam & defoſſam evacuat & evertit: ut quemadmodum libidinoſam, ſic etiam furacem gentem eſſe dicat. *Britan.* *Aulam.*] Grang. legit *Aviam*, & *reſupinat* pro obſcœno verbo ſumit: dicens eos & ſenſum & omnia evertere qui legunt *Aulam*, & interpretantur, domum evertit. Recte Grangaeus cum vetere ſcholiaſte legit *aviam*: idque oſtendit *reſupinare*, quod ineptiſſime de aula dicitur: & ipſe ſenſus: Cum neminem alium inveniat, quem ſubagitet, ipſas avias ſeu vetulas comprimit. *Graev.*

113. *Scire volunt, &c.*] Quidam hunc verſum collocari volunt poſt verſum 115. De hoc ſcelere ſupra dictum eſt, ad illa verba:

Quis nunc diligitur niſi conſcius, &c.

Atque inde timeri.] Primum enim non ceſſant, donec norint. Ubi norint, ibi ſi à divitibus non adeo laute excipiantur, ut prius, minantur ſe ea revelaturos, inde illi à divitibus timentur *Lubinus.*

114. *Et quoniam, &c.*] Id eſt, quatenus Græcorum mentio facta eſt, age miſſam faciamus turbam, & vulgus Græcorum: tranſeamus autem & migremus ad Gymnaſia Philoſophorum, ad Stoicos Philoſophos, ſanctioris, opinione vulgi, familiæ & ſectæ. *Idem.*

115. *Tranſi Gymnaſia.*] Notanda locutio. Id eſt, migra ad Gymnaſia literaria, indocta plebe relicta. Britannicus vult. poëtam per tranſitum damnare exercitationes gymnicas, quarum uſus à Græcis in Urbem invectus, juventutem enervavit: quaſi dicat, volo gymnaſia i. e. certamina gymnica prætereamus, uti leviora & tolerabiliora, præ aliis, quæ ab iis fiunt, & quæ jam audies. *Audi facinus, &c.*] Id eſt audi ſcelus aliquod Sancti, philoſophi Stoici. Vel facinus à philoſopho & quidem ſanctiorem vitam profeſſo patratum, qui nempe Abollam geſtabat. *Abollæ.*] Abolla fuit veſtis qua & Philoſophi & Milites uterentur: Dicitur autem *majoris*, ut ſic deſignetur philoſophica veſtis ſeu pallium, tanquam majoris & gravioris autoritatis; ut ſit, Audi quæ fecerit Græcus philoſophus, vir magnæ autoritatis. Nil aliud quam pallium denotat; ſed ſtrictiori notione pallium Philoſophorum Stoicorum & Cynicorum: ut *facinus majoris abollæ* ſit Philoſophi Stoici, Egnatii ſcilicet, qui Soranum diſcipulum delatione perculerat. *Ferrarius.*

116. *Stoicus occidit.*] Attende invi-

dioſam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

iſcipulumque ſenex, ripa nutritus in illa,
d quam Gorgonei delapſa eſt pinna caballi.
on eſt Romano cuiquam locus hic, ubi regnat
rotogenes aliquis, vel Diphilus, aut Erimanthus:
ui, gentis vitio, nunquam partitur, amicum
olus habet. nam, cum facilem ſtillavit in aurem

Limi-

VET. SCHOLIAST.

117. *Ripa nutritus in illa.*] Apud Tarncivitatem Ciliciæ, quam præterfluit mnis Cidnus: cujus urbis conditor Perus, qui nomen civitati ex facto dedit, uia ibi una ex talaribus pinnis equi excilit.

121. *Qui gentis vitio.*] Græci enim ſoi volunt majoribus amici eſſe, hoc eſt, ιονόφιλοι.

VARIORUM.

liosam & atrocem accuſationem. Egnaius Stoicus delator falſo teſtimonio circumvenit Baream Soranum amicum ſuum & diſcipulum ſub Nerone & ipſi cauſſa mortis exſtitit. Tac. 16. Annal. de eodem Sat. 1.

Magni delator amici.]

Vide de ea Tacit. in Nerone. Junius ex Mſ. Heliodorum notat Stoicum. *Lubin.*

117. *Ripa nutritus, &c.*] A patria crimen exaggerat. Fuit enim Tarſenſis; Tarſos appellata autem eſt à caſu Bellerophontis, quod Pegaſus equus Bellerophontis in eo ταρσὸν fregerit, id eſt, plantam vel alam. Eſt autem Tarſos Civitas Ciliciæ, Divi etiam Pauli patria, quam præterfluit amnis Cidnus. *Idem.* Et erat celebre in illa urbe gymnaſium literarum. *Ripa nutritus, &c.*] Natus apud Thebas in Bœotia ad Heliconem montem, ubi equus Pegaſus, Neptuni & Meduſæ Gorgonis filius: ut alii vero tradunt ex Meduſæ ſanguine & cervice à Perſeo reſecta procreatus, ad Heliconem montem devolavit, ubi ungula ſaxum feriens aperuit fontem, qui Caballinus Latine, Græce vero. Hippocrene eſt dictus. *Britan.* Corinthumne intelligit ubi Pegaſus pro inſigni, & ubi primum à Bellerophonte prehenſus fuit? Grang. Cui adſtipulatur Caſaub.

118. *Pinna caballi.*] Id eſt, Pegaſi equi alati: hic autem eſt, quem Bellerophon deprehendit potantem ad Pirenem fontem in Acrocorintho, & quo uſus eſt ad interficiendam Chimæram in Lycia. Strab. *Idem. Pinna.*] Promiſcue ſcribitur ſubinde *Pinna* & *Penna*; quia pinna à penna: ſed pennæ nomen generale eſt ad plumas & pinnas. Plumæ enim molliores & exiguæ pennæ ſunt, pinnæ autem duriores.

119. *Non eſt, &c.*] Ulterius conqueritur, nullum quæſtum Romæ eſſe bonis & honeſtis viris, ex quo tempore Græculi recepti ſint. Jac. Loënſis Epiphil. 2. cap. 14. *Lubin.*

120. *Protogenes.*] Non hic pictor ille nobiliſſimus, aut alii notantur; ſed ſunt ambitioſa & invidioſa nomina ſummorum adulatorum & delatorum, qui malis ſuis artibus apud Imperatorem in ſummo honore erant. Valet enim *Protogenes* idem quod primi generis, *Diphilus* idem quod Jovis, & principis amicus, *Erimanthus* Mathematicus, quaſi contentionis vates, qui ſuis divinationibus lites diſſeminat: Græculis, Græca etiam nomina imponit. *Stephan.*

121. *Qui gentis, &c.*] Id eſt, qui more & vitio gentis, id eſt, Græcorum, amicum non cum aliis partitur & dividit; ſed vult eſſe μονοφιλής. *Gentis vitio.*] Quaſi peculiare Græcorum vitium ſit, nullum conſortem admittere. *Idem.*

122. *Nam, cum, &c.*] Id eſt, cum Græculus infudit in aurem Domini patroni vel principis ſui. *Facilem* ad audiendum & credendum, modicum tantum aliquid de veneno naturæ ſuæ, adulatorium ſcilicet quid, & calumniæ ple-

num

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Exiguum de naturæ, patriæque veneno,
Limine ſummoveor: perierunt tempora longi
Servitii: nuſquam minor eſt jactura clientis.
Quod porro officium, ne nobis blandiar, aut quod
Pauperis hic meritum? ſi curet nocte togatus
Currere, cum Prætor lictorem impellat, & ire
Præcipitem jubeat dudum vigilantibus orbis,

Nec

VET. SCHOLIAST.

129. *Dudum vigilantibus orbis.*] Uti ſibi Prætor tutorem det, qui eos contemnens feſtinat.

VARIORUM.

num. *Facilem ſtillavit.*] Mirum enim quam nobiles illi, & divites ſint πολύφιλοι, & quam novitatis cupidi & avidi. *Stillavit*, ſuſurrando immiſit. *Idem.* Metaphora à liquidis rebus unde & haurire auribus & bibere dicimur. *Grang.*

123. *De naturæ, &c.*] Id eſt, cum divitem quaſi ad ſuam propriam naturam efformavit, ipſique ſuos mores inſtillavit. *Lubin.*

124. *Limine ſummoveor.*] A familiaritate & amicitia divitis rejicior. Ego vetus cliens (novo cliente Græculo recepto) domo divitis mei patroni ejicior. *Perierunt, &c.*] Id eſt, quidquid officii tot annis præſtiti patrono meo, id oblivioni traditur, pro vili & nihilo habetur. *Idem.* Quanquam inſtar ſervi in obſequiis & negotiis fui divitis. Mera phraſis Gallica eſt *pour un petit deſplaiſir cent ans de ſervices perdus.*

125. *Nuſquam.*] Quam Romæ. *Minor eſt.*] Id eſt, minoris momenti eſſe putatur. Id eſt, nullo loco minus reputatur, damnum & jactura clientis antiqui & pauperis, quam Romæ. *Idem.*

126. *Quod porro, &c.*] Conqueritur id, quod itidem in prima Satyra fecit, pauperum nullum Romæ fructum, vel emolumentum eſſe, cum ſportula & alia à divitibus ipſis præripiantur. Senſus hic eſt, porro ut veritatem dicam, ne videar rationes noſtras nimium tueri quodnam officium nos miſeri clientes, Romæ habemus, & quodnam meritum; quam mercedem inde habemus? id tamen nobis relictum eſt negotii, ut divitibus officio ſalutandi occupatis ſimus comites, nec hoc ſine multo labore. *Blandiar.*] Blanditias faciam dicendo, nos officia demereri; & inde emolumenti aliquid habere. Galli dicunt, *A fin que je ne me flatte point.* Idem.

127. *Si curet nocte, &c.*] His verbis probat pauperes nullum emolumentum Romæ habere: id eſt, anne poſſunt aliquam mercedem conſequi; ſi vel maxime togam & τρεχέδειπνα induere, & ad patronum ſalutandum ſummo mane vel à media nocte currere curent & ſtudeant; cum prætores per lictores & miniſtros ſuos, ſportulam nobis & ſibi invicem præripiant. Porro toga viliorum erat clientum, quam ſummo mane patronos ob ſportulam ſalutaturi induebant, vel in media nocte etiam, ne ab aliis prævenirentur. Mart. lib. 10 ad Gal.

Mane vel à media nocte togatus ero.

Idem.

128. *Cum prætor.*] Habebat prætor lictores 6. Conſul. 12. Vid lipſ. Et ipſos magiſtratus non pudebat, ut hæreditates captarent, ſalutare potiſſimum viduas & orbos divites. *Et ire, &c.*] Hinc veſtes illæ τρεχέδειπνα dicuntur: nam Romanorum cura integra, currere ad domos beatorum. *Impellat.*] I. e. verbis urgeat. *Præcipitem.*] Prono capite, quaſi præëunte capite, i. e. proclivi animo & corpore, feſtinantem.

129. *Dudum, &c.*] Viris & mulieribus, liberis orbatis. His enim non ob ſportulam ſolum ſalutando blandiebantur, verum etiam propter teſtamenti partem. *Idem. Vigilantibus.*] Jam luce appropinquante: vel propter curas & ſollicitudines,

tudines,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ec prior Albinam, & Modiam collega ſalutet?
ivitis hic ſervi claudit latus ingenuorum
lius: alter enim, quantum in legione Tribuni
ccipiunt, donat Calvinæ, vel Catienæ,
t ſemel, atque iterum ſuper illam palpitet: at tu,
um tibi veſtiti facies ſcorti placet, hæres,
t dubitas alta Chionem deducere ſella.

Da

VET. SCHOLIAST.

131. *Cludit latus.*] Aut in medium vum mittit, aut in ſiniſtra ambulat.

133. *Donat Calvinæ.*] Prætoris cujuſm ſoror, quæ ſe occidit, tanquam famis in fratrem, temporibus Claudii.

136. *Deducere ſella.*] Inde ſellariæ dintur. unam meretricum à ſella ſua abcere conductam cunctaris cum alii ulteri emant.

VARIORUM.

dines, ſocias orbitatis, inquietis: vel excipiendos ſalutatores adornatis. No- Syntaxin *ire &c.* i. e. ire, cum jam vilent & experrectæ ſint.

130. *Nec prior &c.*] Alii ne prior. *Albim & Modiam.*] Matronas divites & or-s. Addebatur enim in ſalutationibus omen; ibant & domos eorum, quos ſatabant, duæ primæ horæ diei illiusmo- ſalutationibus impendebantur. *Grang.* *llega.*] Ejusdem ſportulæ competitor, ad em munus miſſus. Porro qui inter ſatantes primi fuerant, habebantur mas intimi. *Lubin.*

131. *Divitis hic ſervi.*] Inter cætera ropter quæ Umbricius Roma abscedere ecreverat, præcipuum illud fuiſſe dicit, uod nullus Romæ pauperi locus eſſet, ulla laborum merces; quod ſportula uicum paupertatis ſubſidium à Proceri-us & Magiſtratibus pauperi præripere-ur. Hic indignatur, nullum pauperis neritum eſſe, ſi nocte togatus curreret d *ave* illud matutinum portandum, cum *rætor lictorem impellat, & ire præcipitem jueat, dudum vigilantibus orbis*; hinc fieri ut d captandam ſportulam ingenuus pauper cogatur divites libertos ſectari, deducere, & eorum latus tegere, ſive exterior ıæ. *Ferrarius.*

132. *Alter enim.*] Ad augendam indignationem ait, ſervum divitem donare nobiliſſimis matronis quantum in legione Tribuni merebat, ut ſemel atque iterum cum iis caput limaret. Sed ingenuum propter paupertatem, cum illi viliſſimi ſcorti facies placuiſſet, cunctari illud, in fornice ſedens, attingere, quod nummis deſtitueretur. *Idem.* *Alter enim &c.* Rationem ſubjungit, quare ingenui claudant divitum ſervorum latus, quod videlicet hi ſervi multa poſſideant, quæ nobilioribus meritricibus impertiuntur: ingenuos autem vix febriculoſa ſcorta aggredi audere. *Quantum in legione &c.*] Antiqui cum maximum pretium volebant ſignificare, ſalaria ſive ſtipendia Tribunorum militiæ in medium adducere ſolebant *Grang.* De ſtipendiis militum & Tribunorum vide Lipſ. lib. 1. cap. 11.

133. *Calvinæ vel Catienæ.*] Nobiliſſimis & famoſiſſimis illo tempore meretricibus. Calvinæ meminit Sueton. in Veſpaſian. Errat ergo Vet. Scholiaſt. qui eam occidiſſe ſe Claudii temporibus dicit, quum ad Veſpaſiani tempora vixerit. Junia Calvina, non, ut in libris Julia, appellatur. *Grang.*

134. *Palpitet.*] Obſcœnum hoc eſt, quod Satyra ſecunda dixit.
Cevere & clunem agitare. *Lubin.*

135. *Veſtiti.*] Grangæus non dubitat explicare, plus ſolito, & non ſuis, ſed alienis veſtimentis ornati. Et addit Britannicus, Ut ſic oſtendat Poëta, vix licere pauperi conducere turpem meritricem. *Veſtiti.*] Id eſt togati; nam proprie veſtis pro toga accipitur. Meritrices autem togatas fuiſſe quis jam ignorat? *Ferrarius.*

136. *Sella.*] In ſella altiori ſedebant me-

Da teſtem Romæ tam ſanctum quam fuit hoſpes
Numinis Idæi: procedat vel Numa, vel qui
Servavit trepidam flagranti ex æde Minervam:
Protinus ad cenſum, de moribus ultima fiet
Quæſtio: quot paſcit ſervos, quot poſſidet agri
Jugera, quam multa magnaque paropſide cœnat?

QUAN-

VET. SCHOLIAST.

137. *Quam fuit hoſpes.*] Scipio Naſica, quem propter probitatem vitæ Senatus elegit, ut ſimulacrum matris Deûm de Phrygia allatum, domi ſuæ haberet, dum ei templum fieret. Hic eſt Scipio, qui oppreſſit Tiberium Gracchum, leges Agrarias ferre conantem.

139. *Vel qui ſervavit.*] L. Metellum dicit pontificem maximum, qui ardente templo Veſtæ, Palladium ex mediis ignibus rapuit, ibique cæcatus eſt. Iſte cum per Latinam viam proficiſceretur, augurio corvi in oculos ſuos involantis, revocatus eſt: &, Palladium cum ex incendio rapuiſſet, paſſus eſt cæcitatem.

VARIORUM.

meritrices, ut accedentes ſcortatores venalem mercem attentius conſiderarent. *Proſedas, ſervilicolas, ſordidas, Quæ tibi olent ſtabulum, ſtatum, ſellam & ſeſſibulum merum?* Plautus in Pœnul. Tale ſcortum non audebat pauper ex alta ſella deducere, quod paucis obolis careret. Neutique igitur legendum hic cellæ, cum cellæ ſint lupanaria. Quænam autem foret iſta alta ſella, ex qua pauper dubitat ſcortum diobolare deducere? *Deducere ſella.*] Vet. Schol. in interpretatione ad hunc locum habet *adulteri*. Legendum *adulteria*. *Ferrarius.*

137. *Da teſtem, &c.*] Conqueritur, Romæ pauperes, & tenuioris fortunæ homines, licet ſint optimi, vitæ integri, & nullo crimine deformati, in nullo omnino pretio & honore eſſe, nullam virtutem, ſed ſolas divitias Romæ ſpectari, quod viris bonis, ſi pauperes ſint, nulla fides adhibeatur, licet Scipioni Naſicæ, Numæ vel Metello, optimis & ſanctiſſimis viris ſimiles ſint. Produc Romæ teſtem vel ſanctiſſimum & integerrimum, &c. nulla ipſi fides adhibetur, niſi ſit dives. *Idem.*

138. *Hoſpes numinis &c.*] Vide notas Veteris Scholiaſt. *Lubinus.* *Numinis Idæi.*] Cybeles, Deæ Phrygiæ ex Ida Romam advectæ quæ à Virg. *Idæa parens* dicitur. Græci miniſtros ejus nuncupant uno vocabulo *Curetes*, eoſdem & *Corybantes* vocant. Vide Strab. *Lubinus.* *Numa.*] Rex Romanus ſecundus, ſanctiſſimus & juſtiſſimus vir. *Farnab.* *Vel qui, &c.*] Vide Scholiaſten.

139. *Trepidam Minervam.*] Miſeram Deam, quæ incendium trepidaret. *Idem.* Jac. Nicol. Loënſis lib. 9. cap. 2. Miſcell. Epiphyl. legit, *ſervavit tepidam flagr.* quaſi jam tactam ab igne. Sed *trepidam* σατυρικώτερον quiddam ſapit. *Farnab.*

140. *Protinus ad, &c.*] Hæc intellige de examine teſtium, deque interrogatoriis. Si quis teſtis adhibeatur, niſi dives ſit, non admittitur, & quam dives ſit, omnes quærunt, nemo quam bonus. *De moribus.*] Contra quam Cic. 2. offic. præcipit: *Sit omne judicium, non quam locuples, ſed qualis quiſque ſit.* longe aliter etiam Jure conſultus: *in primis conſideranda perſona, ſecundo origo natalium, poſtremo facultates.* Grang.

141. *Quot paſcit, &c.*] In multitudine enim ſervorum maximus proventus & maximæ divitiæ. *Lubin.*

142. *Jugera.*] Appellabantur quod uno jugo boum in die exarari poſſent. *Paropſide.*] Patina. Id eſt, quam magno ſumtu & apparatu; quam magno vaſe utatur eſcario. Pro obſoniorum lance & vaſe hic ponitur, in quo obſonia reconduntur. In aliis libris *parapſide* legitur: utrum-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

QUANTUM quiſque ſua nummorum ſervat in arca,
Tantum habet & fidei. jures licet & Samothracum,
Et noſtrorum aras, contemnere fulmina pauper
Creditur, atque Deos, Diis ignoſcentibus ipſis.
Quid, quod materiam præbet cauſſasque jocorum
Omnibus hic idem? ſi fœda & ſciſſa lacerna,
Si toga ſordidula eſt, & rupta calceus alter
Pelle patet: vel ſi conſuto vulnere craſſum
Atque

VET. SCHOLIAST.

43. *Quantum quiſque ſua.*] Lucillius; *urum atque ambitio ſpecimen virtutis utrique eſt,*
ntum habeas, tantum ipſe ſies, tantique habearis.

45. *Contemnere, &c.*] Pauperi, quaſi pter egeſtatem perjuranti, Dii non cuntur.

150. *Conſuto vulnere.*] A ſutriballo ſutus.

VARIORUM.

umque bene. Nam Heſychius non *opſidem* tantum, ſed & *parapſidem* di- obſervavit. Quod ideo dico, ut ermortuum vocabulum in libris re- llulet. Turneb. lib. x. cap, 27. *Idem.* citur παρὰ καὶ ὄψον, i. e. ad cibum. oprie tamen paropſis eſt genus juris ſeu ndimenti: & ſic liquet Parapſidem me- ıs de lance dici, & eſſe ab ἄψις, quæ tunditatem ſignificat.

143. *Quantum quiſque.*] Sic Horat.
Quia tanti, quantum habeas, ſis.
em Ovid. 1. Faſt.
In pretio pretium nunc eſt; dat cenſus honores,
Cenſus amicitias, pauper ubique jacet.
dem.

144. *Jures licet.*] Id eſt, Si vel ma- ime pauper omnes Deos Romanos & xtraneos in teſtimonium vocet, nulla ſi habetur fides. *Samothracum.*] Id eſt, er θεοὺς δυνατοὺς vel Divipotes, qui n Samothrace, καὶ μεγάλους. Illorum Dii iidem ſunt cum Romanorum. Ma- imum vero juramentum habebatur, er Jovem, Junonem, Palladem, & enates, qui ex Samothracia Romam ad- ecti. Alii dicunt, non conſtare, qui uerint Dii Samothracum. Macrob. lib. 3. c. 4. *Idem.* Samothracia, ſeu Samos Thracica inſula eſt in mari Ægeo, Thraciæ oppoſita: Olim Dardania, nunc *Samandrachi.*

145. *Noſtrorum aras.*] Ut cum jurarent, per Quirinum, Martem, Jovem, Junonem & Palladem. Jurare aliquem & per aliquem autoribus noſtris frequens. Dubitat Grangæus an *jurare aras*, ſit per ipſas aras, templa &c. jurare: an, aras tenendo per Deos ipſos jurare. Sed cum ethnicorum hoc fuerit, ethnicis hoc relinquamus, nos melius edocti ipſum Deum & per ipſum ſolum jurabimus. *Contemnere, &c.*] Creditur, inquit, pauper non timere Deos, ac per hoc ſecurus eſſe ad perjuria, quia lucri cauſſa facile quidvis admittit. *Fulmina.*] Quibus Jupiter perjuros punire creditur. *Idem.*

146. *Diis ignoſcentibus, &c.*] *Ipſis,* dandi caſus. Quaſi Dii non attendant ad peccatum & ſcelera pauperum, qui ex inopia ſæpe peccent; ut veniam apud Deos mereantur. *Idem.*

147. *Quid, quod, &c.*] Ulterius miſeram conditionem pauperum Romæ exponit, quo paſſim omnibus deridiculo ſint & ludibrio, ob laceras & ſordidas veſtes. *Idem.*

148. *Omnibus his, &c.*] Pauper ſcilicet. *Si fœda.*] Cui ſordida & obſoleta penula. *Idem.*

149. *Rupta calceus, &c.*] Id eſt corio rupto apertus eſt, ob fiſſuram & rupturam; & lacer hiet. *Idem.*

150. *Vel ſi, &c.*] Id eſt, ſi multiplex cicatrix & rupturæ veſtigium, oſtendit lineum filum denſum & craſſum. Id eſt, ſi ruptura calcei conſuta ſit, per craſſum & recens filum. Eſt autem talis conſtructio: Si non una cicatrix oſten-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Atque recens linum oſtendit non una cicatrix?
NIL HABET infelix paupertas durius in ſe,
Quam quod ridiculos homines facit. exeat, inquit,
Si pudor eſt, & de pulvino ſurgat equeſtri,
Cujus res legi non ſufficit, & ſedeant hîc
Lenonum pueri quocunque in fornice nati.
Hîc plaudat nitidi præconis filius inter

Pin-

VET. SCHOLIAST.

155. *Cujus res, &c.*] Othonis, qua juſſit eos, qui quadrigentorum ſeſtertiorum haberent reditus, in numero equitum eſſe.

VARIORUM.

dit craſſum lini filum, ubi vulnus conſutum eſt. Vel non una cicatrix ex conſuto vulnere & ruptura. *Idem.* Metaphora eſt à vulnere carnis ad calcei rupturam.

151. *Non una &c.*] I. e iteratum, denſum conſuturæ veſtigium.

152. *Nil habet infelix.*] Epiphonemate exaggerat paupertatis miſerias. Sic Plaut. in Querul. *Huic quantum adjiciunt (paupertati) ſtultitiam, negligentiam, ſomnium & gulam.* & Horat. *Magnum pauperies opprobium jubet quidvis facere & pati.*

153. *Exeat, inquit.*] Theatrarius ſcilicet qui præeſt diſponendis ordinibus in theatro. Loquitur ex conſuetudine ejus temporis. Quam infelix ſit pauper, ab exemplo etiam theatri oſten dit: ſedebant enim antea omnes promiſcue in theatris, nunc illa licentia ſublata eſt. Tota indignatio Poëtæ eſt in Domitianum, qui legem Othonis, temporum vetuſtate pene abolitam, reſtituit.

154. *Si pudor.*] Si quis modo pudorem habeat, quaſi ſumma impudentia ſit, honoratiora loca occupare, ditioribus debita. *De pulvino ſurgat.*] *Gradus* XIV. in theatro erant, qui equeſtres dicebantur, qui è lapide erant; ſæpe etiam ex ligno. Unde repertum ut pulvilli inſternerentur, idque primum ſenatoribus, ne nudis lapidibus vel aſſeribus inſiderent. Poſtea etiam equiti conceſſum, ut hic videre eſt. Quin & pileos Theſſalicos latioris marginis, ne inſolatione torquerentur, Theatris inferre conceſſum erat. Conſervandis autem gradibus certi præfecti erant, ut illo tempore Lectius quidam & Oceanus. *Lubin.* *Pulvinum equeſtrem.*] Appellat ſedilia ipſa theatri, ad ſimilitudinem forte pulvini plumei. *Britan.*

155. *Cujus res, &c.*] Cui non ſuppetunt quadringenta millia ſeſtertiûm, ſecundum legem Theatralem Roſcii, quæ cavit, ne quis in numero equitum ſit, qui cccc. H. S. non habeat. *Grangæus.* *Et ſedeant hic.*] Poëtæ Juvenali, vel Umbritio hæc verba attribui poſſunt, cum indignatione & Sarcaſmo in eos prorumpente. Verba enim hic Satyrice cum ſumma indignatione ſubtexit, quaſi præconis adhuc ſint. Quaſi dicat: Nimirum pauperes ſæpe optimi viri ſurgant, & contra ſedeant hic ſcortorum pueri, in quocumque proſtibulo nati. *Lubin.*

156. *Lenonum pueri.*] Tales enim ſæpe pro nobiliſſimis ſupponebantur, ut Sat. 6. dicetur. Vel alias, tales ſolent ex peculiari quadam fortuna ditiſſimi evadere. *Idem.*

157. *Hîc plaudat.*] Exſultent in equitum ſedibus, manus percutiant, laudent, gaudeant. In theatro enim plaudebant Imperatori vel principi advenienti. Vel hic in 14. equitum gradibus ſpectet, & plauſum edat filius nitide & bene culti præconis, vel rerum venalium proclamatoris olim viliſſimi; inter cultos & bene habitos juvenes vel filios Pinnirapi, gladiatoris, & inter juvenes laniſtæ vel gladiatorum magiſtri. *Præconis filium.*] Nullis præcipuis majoribus ortus,

cujus

irrapi cultos juvenes, juveneſque laniſtæ.
cibitum vano, qui nos diſtinxit, Othoni.
s gener hîc placuit cenſu minor, atque puellæ
arcinulis impar? quis pauper ſcribitur hæres?
ndo in conſilio eſt Ædilibus? agmine facto
buerant olim tenues migraſſe Quirites.

HAUD

VET. SCHOLIAST.

. *Pinnirapi.*] Pinnis pavonum i ſolent gladiatores, ſi quando ad am deſcendunt. Pinnirapos autem laniſtas, ex habitu gladiatorum: poſt mortem retiarii pinnam, id eſt, cam rapit, ut oſtendat populo ſe e. Aut ideo Pinnirapos, quia pin- n galeis habebant, ut Lucillius:

ſeptem incolumis pinnis redit ac recipit ſe.

1. *Sarcinulis.*] * Nnnc doti.

VARIORUM.

s pater rerum venalium præco fuit. . *Nitidi.*] I. e. lauti & ſplendidi o- s: Vel ironicως: Aut impuri, ſor- , per antiphraſin.

58. *Pinnirapi*, *&c.*] Id eſt, in- uvenes retiarii ſeu gladiatoris. Ga- criſtatas vel pinnas in galeis gladiato- Samnites habebant. Cum iis com- ti retiarii reti ſuo, adverſarii caput olvere, & ad terram trahere cona- tur. Inde pinnas vel criſtas rapiebant, anquam victores jactabant. Orna- itur autem pinnis pavonum, & hinc, abulum illud fictitium. *Turneb.* libro Adverſar. cap. 8. Lipſ. 2. Saturn. 11. *tos juvenes.*] Intelligit filios illorum olim viliſſimi gladiatores, & co- n miniſtri fuerant, qui ſceleribus ad ſum equeſtrem pervenerant eodem odo ut *nitidi* ſupra. *Juveneſque laniſtæ.*] ncipis gladiatorum, qui gladiatores idiebat. à laniandis hominibus di- : ab his differunt lanii & laniones, i carnes edules concidunt & vendi- nt.

159. *Sic libuit, &c.*] Quaſi dicat, nul- fuit hujus diſtinctionis honeſta ratio, ſed ſic libuit. *Vano.*] i. e. ſtulto, vel Ventoſo & ambitioſo, ſc. quum id per nimiam ambitionem fecerit: uti Galli dicunt *il eſt bien vain.* *Othoni.*] L. Roſcius Otho legem theatralem tulerat, ut pauperes, & ſervi ſepararentur à divitibus, & ne quis in quatuordecim gradibus ſpectaret, cui non eſſet cenſus equeſtris. *Lubin.*

160. *Quis gener.*] Recenſet alia pauperum incommoda, quod virgines omni virtute contemta, nulli pauperi nubere; vel quod pauperi cuidam nullus filiam ſuam elocare velit. Nam divitias tantum ſpectant, cum filiæ ſponſus eligendus eſt. Rectius Themiſtocles ſenſit, qui inquiebat, *malo virum ſine pecunia, quam pecuniam ſine viro.* *Cenſu minor.*] Qui divitiis non ſit par puellæ. *Idem.* Cenſus enim rerum & bonorum æſtimatio eſt. Laudatur Cenſus in Senatore, ne ſplendor ampliſſimi ordinis rei familiaris anguſtiis obſcuretur. *Roſin.*

161. *Sarcinulis.*] Ornamento muliebri, non æquales divitias habens. Poſſunt etiam *ſarcinulæ* pro opibus intelligi, & dote; ſeu pro mobilibus bonis. *Quis pauper, &c.*] In teſtamenti tabulis. Quaſi dicat: Nemo. *Lubin.*

162. *Quando in, &c.*] Nam pauperes non ſolum parum pii habentur, verum etiam parum ſapientes, ideo ad conſilia non adhibentur. Rogat ergo quando pauper cum Ædilibus & infimis quoque magiſtratibus eſt in conſilio? Nunquam. Magiſtratus de re aliqua cognituri, aut conſultaturi, ſibi advocabant, quos in conſilio haberent. Ovid.

Curia pauperibus clauſa eſt; dat cenſus honores.

Turneb. libro x. Adverſ. cap. 27. *Idem.* *Agmine facto.*] Id eſt ſimul, unà, jam du- dum

HAUD FACILE emergunt, quorum virtutibus obſta
Res anguſta domi. ſed Romæ durior illis
Conatus: magno hoſpitium miſerabile, magno
Servorum ventres, & frugi cœnula magno.
Fictilibus cœnare pudet, quod turpe negavit
Translatus ſubito ad Marſos, menſamque Sabellam,
Con

TET. SCHOLIAST.

167. *Servorum ventres.*] Cibaria ſervorum.

VARIORUM.

dum merito pauperes Quirites Romam reliquiſſemus, & alio migraſſemus, & Coloniam in aliam regionem eduxiſſemus, cum jam Romæ tam miſera noſtra ſit conditio. Tangit primam ſeditionem Pop. Rom. & ſeceſſum in montem ſacrum, cum malè mulctati à fœneratoribus, & Patriciis deſpicatui habiti, ſeceſſerant quondam; de quo Florus lib. I. cap. 23. *Idem. Tenues.*] Tenuioris fortunæ, pauperes.

164. *Haud facile, &c.*] Quam ſæpe ſumma ingenia in occulto latent! quæ, res anguſta & tenuis caput exſerere, & emergere non permittit. *Emergunt.*] Ex obſcuro ad dignitates evehuntur. *Virtutibus.*] Ingenio, excellentiaque naturæ, *Idem.* Quod repetit noſter Sat. VII.

165. *Sed Romæ, &c.*] Sed Romæ inprimis ille conatus emergendi ſeu ad dignitatem, ſeu ad victum, longe durior & difficilior eſt, ubi ſummo pretio etiam viliſſima comparantur. *Durior conatus.*] Quia Romæ ingens annonæ caritas, omnia etiam vilia magno conſtant. *Idem.* Bene ponitur τὸ *Conatus*, nam proprie conatus eſt ejus rei, quam ad exitum perducere nequeas. *Grang.*

166. *Magno hoſpitium, &c.*] Conſtat ſcilicet, vel conducitur, domus conductitia. *Magno ſervorum ventres.*] Aluntur ſcilicet. *Lubin.* Dicitur abſolute magno, pro magno pretio, ſic & parvo. *Ventres.*] Pro cibis, qui in ventrem deſcendunt.

167. *Et frugi, &c.*] Id eſt, frugalis, parca, & pene famelica cœna. *Idem* Grangæus explicat cœnam ſine carne ubi ſolummodo fruges.

168. *Fictilibus, &c.*] Conqueritur i auctum eſſe per divitias omnium r rum luxum, ut Romæ homines etiar pudeat cœnare in fictilibus, ne ſint ludi brio. *Britannic.* Notat enim multorur ſplendidam Romæ miſeriam, qui cur eſſent miſerrimi, tamen ambitioſi eran & pauperes videri nolebant. Egregie S neca: *Magnus ille eſt qui fictilibus ſic ut tur, quemadmodum argento: nec ille mi nor eſt, qui argento ſic utitur, quemadm dum fictilibus.* Lubinus. *Quod turpe neg vit.*] Grangæus corrigit ſcribens *negabi* ne ſit locus errori qui peperit hiſtorian de Curio Dentato; quæ nihil, ut inquit ad Dionyſium.

169. *Translatus ſubito.*] Curium Den tatum intelligunt, de quo in principi Satyræ ſecundæ dictum. Ille poſt to victorias, tot ex hoſtibus devictis trium phos, Legatis Samnitum aurum offeren tibus, cum ipſe in foco rapas torreret *Malo hæc inquit in fictilibus meis eſſe, & aurum habentibus imperare.* Ut ſic, d improviſo ab aratro Romam vocatus Dictator creatus ad triumphalem digni tatem, quam de Marſis & Sabellis devi ctis reportavit, *translatus* eſſe intelliga tur. Sunt autem *Sabelli* à Samnitibus quos Curius devicit. Sic hæc ſpecialite de Curio Dentato. Alii P. Corn. Sci pionem intelligunt. Sed conveniet ma gis ſi generaliter intelligatur. Si qui Roma repente vel ſubita mutatione, ad Marſos, vel Sabellos Italiæ populos, qui iidem Sabini, & Samnites, transferretur minime putaret id turpe. Ibi enim modeſtius vivitur, ubi nulla ambitio: & ubi turpe non ducitur fictilibus cœnare. Sic veteribus Romanis privatus cenſus era

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ntentusque illic Veneto, duroque cucullo.
a magna Italiæ eſt, ſi verum admittimus, in qua
no togam ſumit, niſi mortuus. ipſa dierum
ctorum herboſo colitur ſi quando theatro
eſtas, tandemque redit ad pulpita notum

VET. SCHOLIAST.

o. *Veneto, &c.*] Aut craſſo habitu, uales cucullos habent Peruſini: vel ore, aut provincia, Venetos.

2. *Nemo togam, &c.*] Ut ei ſupra m mittant, dum mortuus effertur.

VARIORUM.

brevis, commune magnum. Vide aldum Annotat. cap. 32. *Idem.*

latus ſubito.] Nimis longe arceſſita quæ de Curio Dentato vel Scipione rpp afferunt. Quomodo enim Cu- domitis Samnitibus tranſlatus ad ſam Sabellam? legendum igitur *quod turpe negabit.* Pudor erat Ro- cœnare fictilibus, *& Samnio luto ſam onerare*, quod in Italiæ opidis nunicipiis minime turpe erat, ubi ex ri frugalitate fictilium uſus: ſicut du- crasſi cuculli ſive lacernæ, ſoloci contextæ, cum rarus præterea aut lus togæ uſus eſſet. Ergo cum om- pauperibus Romæ magno conſta- t, & turpe haberetur cœnare fictili- , ſatius fuiſſe, ajebat Umbricius, be migrare, & eo concedere ubi adhibuiſſe nullus pudor eſſet. *Fer- us.*

170. *Veneto cucullo.*] Craſſo habitu ruſtico ſago, quo Veneti piſcatores m uſi. Vel *Veneto*, marini colores, craſſo panno veſtimento. *Cucullo.*] eſt, tegmine vel indumento capitis, tico & nautico. *Duro.*] Id eſt, craſſi . *Idem.*

171. *Pars magna.*] Laudat jam Um- itius vitam modeſtam in opidis, & tendit longe facilius eſſe ibi vivere, i nulla ſit ambitio. De urbibus extra omam intellige. Extra Romam enim Municipiis; non ille typhus & faſtus victu & amictu in veſtibus, qui Ro- mæ. *Et in quibus* (ut Martialis dicebat) *tunicata quies erat: quippe ubi* togulam vix induere *ſolebant.* Idem.

172. *Nemo togam ſumit.*] Quam Ro- mæ quotidie induebant, cum patro- nos ſalutarent: ut noſtrates pallia ſua. *Niſi mortuus.*] Vulgaris mos cujuſque na- tionis, ad ſepulturam honeſtiſſimis ve- ſtimentis indui: unde Romæ Cenſores purpura funerabantur; Magiſtratus præ- texta, cætera plebs toga. *Lipſ.* Elect. lib. 1. cap. 5. Manut. 3. quæſt. 1. Græci palliatos, Itali togatos efferebant mor- tuos ad funus. cives verò ruſticantes ceu in municipiis agentes togam rarò induebant, tunicati uſque. Plin. Ep. 9. lib. 1. *Ipſa dierum.*] Simplicitas in ſpe- ctaculis municipalium commendatur. eſt autem talis ſenſus, *Majeſtas*, cele- britas, vel ſolennitas *dierum feſtorum, quando* in municipiis extra Romam ce- lebratur & *colitur*, non in marmoreo, ſed virenti, & *herboſo theatro*, è vivo ceſpite factis, & arborum frondibus & ramis ornatis; & finitis fabulis, ridicu- lum illud carmen *exodium*, ad recrean- dos ſpectatores in publico recitatur. Et cum *infans ruſticus*, talibus ſpectaculis ad- ſuetus, *in gremio matris* ſedens horret & *formidat hiatum*, rictum & oris apertu- ram deformem *perſonæ* larvatæ & *pallen- tis*: Ibi, inquam, in ſpectaculis nulla eſt ambitio, omnia ſunt æqualia, veſtes, & habitus. Romæ omnia contra ſunt. *Herboſo theatro.*] Herbis enim ceſpitibus & frondentibus ramis, faciebant ſibi ſi- militudinem amphitheatri in opidis. *Lubin.*

173. *Herboſo theatro.*] Licet intelligi poſſit de temporario & ex ceſpite con- geſto, nihil tamen obſtat, quin accipia- mus de vero theatro, ſed propter in- frequentiam ludorum herbeſcente; ait enim *ſi quando*, id eſt, raro. *Ferrarius.*

174. *Tandem.*] Ita dicit: nam finitis fabu-

imitatus est Callimachum v. Ruhnken Ep. Crit. II. p. 26.

Exodium, cum perſonæ pallentis hiatum
In gremio matris formidat ruſticus infans:
Æquales habitus illic, ſimileſque videbis
Orcheſtram, & populum: clari velamen honoris,
Sufficiunt tunicæ ſummis Ædilibus albæ.

VET. SCHOLIAST.

175. *Exodium.*] Exodiarius apud veteres in fine ludorum intrabat, quod ridiculus foret: ut quicquid lacrymarum atque triſtitiæ coëgiſſent ex Tragicis affectibus, hujus ſpectaculi riſus detergeret. Hujus & Lucillius meminit:

Principio exitus dignus, exodiumque ſequetur.

178. *Orcheſtram.*] Orcheſtra ſpatium, in quo ſaltat pantomimus. Vel qui in Orcheſtra procedit, aut ſpectatur.

VARIORUM.

fabulis demum Exodium recitabatur. *Tandem.*] Alii interpretantur poſt annum. Mallem ego *tandem* finitis ſeverioribus ludis, & ſpectaculis. *Redit.*] Pro *rediit*, ultimam ſyllabam ob ſyncopen producit. *Ad pulpita.*] In quibus ſedebant, canentes ſua ridicula exodia: Nam in theatris exſtruebantur Scenæ & pulpita ad commodum ſpectantium. *Notum.*] Tritum, uſitatum, ſingulis annis repetitum & recitatum. *Idem.* *Pulpita*] Locus in quo mimi & pantomini ludos dabant. Vide inf. ad Sat. VIII. v. 195. *Ferrarius.*

175. *Exodium.*] Exodium in his Atellanis fabulis, diverbium vocatur, quod poſt Tragœdorum è ſcena exodon ſequatur, vel exitum: quodque ab Exodiariis ad recreandum ſpectatorem ſubjiciebatur. Sed & in fine fabularum, mimi riſum movebant ſalibus & facetiis, quæ *Exodia* dicta. De *exodio* vid. *Turneb.* lib. x. cap. 27. *Cum perſonæ.*] Exprimit qualia illa fuerint. Cum perſonati viri horrendam formam, & obſcœnam vocem ruſticus infans, qui talia nondum vidit, trepidat. *Pallentis.*] Larvæ enim horribili colore ſolent imbui. Fece, vel colore ſqualido illitæ. *Farnab.* *Hiatu*[m.] Id eſt, larvæ deformem rictum, & [...] aperturam. *Lubin.*

177. *Illic.*] In opidis extra Roma[m.] *Lubin.*

178. *Orcheſtram ſimilem.*] Æquali[ter] exornatum ſpatium, in quo ſaltat Pan[to]minus, nec, ut in Theatris, alia lo[ca] vulgo Romæ, honoratiora equitibu[s,] honoratiſſima Senatoribus; ſed in opi[dis] omnia loca cunctis ſpectantibus ſimi[lia] erant. Non ſunt diſtinctæ ſedes & ſub[ſel]lia. *Orcheſtra* ergo proprie eſt ch[orum] & ſaltatorum ſpatium. Ab ὀρχέομα[ι] id eſt ſalto. *Idem.* *Clari velamen.*] id [...] ædilibus vel magiſtratibus in *ſummo* h[o]nore conſtitutis, qui annonæ & lu[dis] præſunt, *tunicæ albæ*, ibi ſatis ſunt [&] ſufficiunt; quæ tunicæ ibi ſunt *velam[en]* vel veſtis, in indicium *clari honoris* [...] magiſtratus. Erat autem albus color [di]gniſſimus, libertatis proprius. *Ide[m].* *Orcheſtram & populum ſimiles.*] Male h[...] Interpretes explicant de æqualiter exo[r]nato ſpatio in quo ſaltabat pantomimu[s,] ibi ſcilicet omnes confuſe ſpectaſſe, n[ec] fuiſſe loca honoratiora Equiti & Senat[ui] ſicut Romæ in theatris. Malè hæc i[...] quam nam *ſimilis orcheſtra & populus* [...] aliud eſt quam quod paulo ante ait [*Æ*]*quales habitus illic*: id eſt, habitus ide[m] Senatorum ſive decurionum & popu[li,] quia omnes in tunicis, nulla toga a[ut] prætexta conſpiciebantur. *Ferrarius.*

179. *Sufficiunt tunicæ ſummis Ædi[li]bus albæ.*] Loquitur ibi poëta de vita r[u]ſtica, quæ in pagis & opidis agebatu[r,] ubi ait togas non fuiſſe in uſu, atque i[...] Ædiles ſatis habuiſſe, ſi in tunicis alb[is] conſpicerentur: qui habitus omnib[us] communis erat. *Summis.*] Grangæ[us] putat ſummos vocari hîc, quod lud[os] curarent. Sed Ædilium tunicæ vel can[di]dæ: vel quod verius; recens lota[e.] *Ferrar.*

Hic ultra vires habitus nitor: hic aliquid plus,
Quam ſatis eſt: interdum aliena ſumitur arca.
Commune id vitium eſt: hic vivimus ambitioſa
Paupertate omnes. quid te moror? OMNIA Romæ
Cum pretio. quid das, ut Coſſum aliquando ſalutes:
Ut te reſpiciat clauſo Vejento labello?
Ille metit barbam, crinem hic deponit amati:

Plena

VARIORUM.

30. *Hic ultra vires.*] Supple *eſt.* An- dosis disſimilitudinis. Id eſt, contra Romæ omnia ſuperba ſunt, & am- oſa, & quidem ſupra opes & ultra m facultatum ſuſtinere vires posſunt, *quam ſatis.*] Tantus eſt rerum lu- , ut plus etiam faciant, quam opor- *Britan.* Non obſervant illud Py- oricum μηδὲν ἄγαν, *ne quid nimis.*

81. *Aliena arca.*] Mutuato alieno , unde ſibi emant tam pretioſas ve- , vel furto etiam ablato, elegantio- habitum ſibi quam fas erat, compa- : vel etiam quod veſtem alienam ducant; ut infra de Ogulnia dicetur: *t ſpectet ludos conducit Ogulnia veſtem.* bin. *Arca* ſumitur pro pecuniis vel ibus, quæ in arca ſunt clauſæ. Sic eca: *Cujus auriculis utrimque bina pa- onia dependent.*

82. *Commune id, &c.*] Omnibus & ſin- gis tenuioribus. Ita *ut illos* (uti alibi cit) *defendat numerus. Ambitioſa pau- p ate.*] Quæ ultra vires ſtudet nitori & tio veſtium: cum ſimus pauperes, ve- ius videri divites. Elegantiſſime, ſi ſquam alius antithetis utitur. *Idem.*

83. *Quid te, &c.*] Quid te detineo? nde formula dimittendi Senatus: *Nil moror P. C. Omnia Romæ cum pretio.*] iunt: Id eſt, nihil Romæ gratis alicui tigit, nam magno omnia compa- tur, ut ſuperius dixit. *Idem. Aurum nes victâ jam pietate colunt.*

184. *Quid das.*] Domeſticis & Ja- oribus ſcilicet, ut intromittaris, ad atandum Coſſum, virum illum no- em, & ex præcipua familia oriun- n: nimirum dimidium lucri vel ſportulæ janitoribus dare cogeris. Do- meſticis ergo regum munera offerenda, alias te non admitterent. *Idem.*

185. *Ut te reſpiciat.*] Fabricius Ve- jento vir nobiliſſimus, quod multa pro- broſa in Patres compoſuiſſet, tandem co- dicillis & libris ſuis famoſis exuſtis, à Nerone Italia expulſus eſt. Cæterum ad- eo ſuperbus erat, ut ſalutantes vix reſpi- cere, nedum alloqui dignaretur, quod hoc loco indicat. De hoc & hujus conjuge, Satyr. 6. dicetur. Vide *Turnebum* lib. 13. cap. 19. *Lubin. Clauſo.*] Te non ore, vix nutu dignatus. Sic Galli, *Faiſant le petit bec.*

186. *Ille metit barbam.*] I. e. Alius quidam dives, uti *Hic* iterum alius qui- dam. Hæc intellige de clientibus, qui ut in gratia dominorum patronorum ma- nerent, pueris à dominis in deliciis ha- bitis, & catamitis omnis generis officiis palpabantur. Et quia dies ille lætus, quo crines, & barba deponebatur, munera & liba illis mittunt. Eo enim die quo pri- mum radebant barbam exuebant juven- tutem, transibantque tunc in viros, unde is dies Romanis imo & Græcis feſtus, genialis, lætusque. *Metit barbam.*] De ſervo intellige grandiori. Nam Cata- miti imberbes erant. *Crinem hic deponit amati.*] De Cinædo puero intellige. *Lub. Crinem hic deponit.*] Ubi deponit, tonderi curat primæ barbæ lanuginem & crines puer delicatus & domino dilectus, quæ numini alicui conſecrare moris erat. Excedentes enim ex ephebis; comæ (quam pueri aluerant) detonſæ primitias, Phœbo conſecrabant plurimi Delphos profecti, Æſculapio alii; alii fluviis pa- triis, aquæ hunc honorem tribuentes, ut alimoniæ parenti, vitæque conſervatrici. *Farn.*

Plena domus libis venalibus. accipe, & iſtud
Fermentum tibi habe. præſtare tributa clientes
Cogimur, & cultis augere peculia ſervis.
Quis timet, aut timuit gelida Præneſte ruinam,
Aut poſitis nemoroſa inter juga Volſiniis, aut
Simplicibus Gabiis, aut proni Tiburis arce?
Nos urbem colimus tenui tibicine fultam

Ma-

VET. SCHOLIAST.

188. *Fermentum.*] Dulcium malum, quod ſtomachum indigeſtum præſtat.

189. *Cultis.*] Bene veſtitis, quippe feſto die ſuo ſervis donare cogimur, ut admittamur ad ſalutationem dominorum.

192. *Simplicibus.*] Non ornatis. *Proni Tiburis arce.*] In præcipiti poſita, ut Horatius:

--- *Clivumque ſupinum.*

193. *Tenui tibicine.*] Tibicinatam, tanquam tibicina, id eſt, materia gracili.

VARIORUM.

187. *Plena domus, &c.*] Erat dulciarium ex melle, oleo, farre, quale muneris loco mittebatur, cum alicujus dies natalis erat, vel cum aliquis detonderetur. *Liba* clientes donabant & alia, quæ deinde puer vendebat, ut peculium ſibi compararet & augeret. Alii legunt, *Libis genialibus.* Nam natali die ſolebant mittere munera. *Accipe & illud.*] Audi etiam illud malum, ob quod merito ſtomacheris & indigneris. Cum libis fermentum, id eſt, fervoris & iræ cauſſam, quod non tantum patronis in Nuptiis, Natali, Opere novo, ſed & ſervis eorum cogimur præſtare tributa. Sic & *fermentum*, pro ira apud Plautum. *Eſſe in fermento*, ζυμοῦσθαι. Sumta translatio, quod intumeſcit, & hic ſignificat indignandi & efferveſcendi materiam: Dicitur & de cæteris animi affectionibus.

188. *Præſtare tributa.*] Id eſt, nos patronorum ſervis ſumus tributarii, & ipſis quotannis certam pecuniæ ſummam dare cogimur. *Lubin.*

189. *Cultis.*] In deliciis habitis, & bene veſtitis. *Peculia.*] Id eſt, illa bona quæ extra poteſtatem dominorum peculiariter habentur, in quæ bona domino nullum jus erat. Quaſi dicat: Servi noſtris pauperum muneribus diteſcunt. *Idem.*

190. *Quis timet, &c.*] Laudat commoda aliorum opidorum extra urbem: & aſſidua incommoda & pericula urbis Romæ deteſtatur, ut erant aſſiduæ ruinæ & incendia, à quibus qui extra Romam Præneſte, Volſiniis vel Gabiis, vel qui Tibure habitabant, immunes eſſent. *Præneſte.*] Opidum Thuſciæ ſitum in colle, & ob id gelidum. Vel ab aquis frigidis. *Gelidâ.*] Fœminino enim genere invenitur & alibi, ſed tum à nominativo eſt Præneſtis: alias Præneſte eſt neut. gen. Sed dixit Stephanus maſc. gen. Præneſtus. *Ruinam gelidâ præneſte.*] Notetur ſyntaxis, & ſubintelligatur præpoſitio regens ablativum; tam hic, quam in ſequentibus.

191. *Volſiniis, &c.*] In Hetruria inter montium colla, ſub vertice exiſtentia, & arboribus undique cincta.

192. *Simplicibus Gabiis.*] Non ornatis: vel ſimplicitate ſua captis, nempe Sexti Tarquinii dolo. Vide Florum lib. I. cap. 7. In via Præneſtina ſiti erant. *Proni Tiburis.*] Urbe præcipiti poſita. Quia in declivi longe ex intervallo montis poſitum, videntibus ruenti ſimillimum erat. In Romæ vero conſpectu ſunt Tybur, Præneſte & Tuſculum. *Idem.*

193. *Nos urbem colimus.*] Antapodoſis diſſimilitudinis. Contra Romæ ædificia maxima ex parte vetuſta ſunt, & fulta, aſſidue ruinam minitantia. *Urbem.*] Id eſt, domos in urbe veteres, & ruinoſas. *Fultam tenui tibicine.*] Id eſt, exili & facile fracto ſuſtentaculo ex ti-

gno;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

agna parte ſui. nam ſic labentibus obſtat
illicus, & veteris rimæ contexit hiatum,
ecuros pendente jubet dormire ruina.
ivendum eſt illic, ubi nulla incendia, nulli
octe metus. jam poſcit aquam, jam frivola transfert
calegon, tabulata tibi jam tertia fumant.

Tu

VET. SCHOLIAST.

196. *Dormire ruina.*] Rupturas parie-
m calce modica perfundunt, & inqui-
nos jubent manere, tanquam ſi reſtau-
ſſent ruinam.

199. *Tabulata, &c.*] Superiora tecta
 triſtega. *Ucalegon.*] Ex Virgilio:
---- *Jam proximus ardet*
Ucalegon. ----

VARIORUM.

gno; ſunt autem *tibicines* columellæ, qui-
bus ruiturum ædificium ſuſtentetur. *Id.*

194. *Nam ſic, &c.*] Idem eſt, illis ædificiis, quæ alias laberentur: niſi illis fulcro & ſuſtentaculo ſubveniretur. Id eſt, ſic ruinam minitantibus ædificiis, ruſticus, & villicus ob id ex agro in urbem vocatus occurrit & ſubvenit, exilibus quibuſdam columnis & adminiculis. *Idem.* *Villicus.*] I. e. ſervus ille, qui ruris curam habet, ad hoc opus idoneus.

195. *Et veteris rimæ.*] Rimas teſtudinis, aut parietes veteris ædificii, modica calce perfundit, & inquilinos jubet manere, tanquam ruinam reſtauraſſet, donec aliquando ruina opprimantur. *Contexit.*] Modica calce interrupta contexit, & rurſus conjunxit. *Idem.* *Villicus, & veteris, &c.*] Duplex horum ſententia eſſe videtur. *Vel* ut villicus hic intelligatur ſatyrice Urbis præfectus (ut de Pegaſo infra Sat. IV. ỹ. 76.) qui procumbentibus in ruinam ædibus ita obſtat, ut contentus ſit rimas & parietum vitia obducere; cùm pilis ac ſubſtructionibus firmare ac fulcire deberet. *Vel*: ea ratione domini ædificia prolabentia reparant, qua villici ruſticas ædes inſtaurant, rimas tantum obſtruendo; atque ita cives Romæ, pendente ruina, ſecuros ſomnos captabant. Prior tamen explicatio rectior videtur. *Ferrarius.*

196. *Securos pendente. &c.*] Id eſt, poſtea villicus quaſi omnia probe reſtaurarit, nos jubet ſecuros eſſe de ruina, & confidenter dormire, pendente interea tamen & aſſidue imminente ruina. *Pendente*, pro impendente. *Idem.*

197. *Vivendum eſt illic.*] Pergit ad alia incommoda, frequentia ſcilicet incendia Romæ, quæ alibi non metuantur. *Nulli nocte metus.*] Ubi nihil opus eſt ut quis nocte metuat: ubi aliquis ſecurus dormire queat. *Idem.*

198. *Jam poſcit.*] Id eſt, nam Romæ, modo Ucalegon, vel quivis civis incendium paſſus, aquam ad ignem reſtinguendum poſcit: modo pauper frivola, & vilia ſuæ pauperis ſupellectilis, ex incendio erepta alio transfert. *Idem.*

199. *Ucalegon.*] Non hic intelligitur vicinus ut quidam judicarunt, ſed ipſe dominus domicilii, qui ſubter pauperem in primis tabulatis habitat. Fruſtra ergo hic eſt *Farnabius.* Ut ſolet, ad Virgilium alludit Poëta:
---- *Jam proximus ardet*
Ucalegon. ----
Ponitur pro cive quovis. *Tabulata tibi, &c.*] Id eſt, contignationes ſuperiores, in quibus tu inquilinus habitas: indicat domum divitis multis contignationibus excelſam. *Tabulata tertia.*] Ita ait: nam ditiores ſuperiorem ædium partem inquilinis tenuioribus locabant, quæ cœnacula dicebantur: ut inferius dicetur.

Rarus venit in cœnacula miles.

Imam autem partem ſibi retinebant. Omnium tenuiſſimi autem cœnacula vel tabulata tegulis proxima habitabant. Martialis:

Et

Tu neſcis. nam ſi gradibus trepidatur ab imis;
Ultimus ardebit, quem tegula ſola tuetur
A pluvia, molles ubi reddunt ova columbæ.
Lectus erat Codro Procula minor, urceoli ſex,
Ornamentum abaci: nec non & parvulus infra
Cantharus, & recubans ſub eodem marmore Chiron,

Jam-

VET. SCHOLIAST.

200. *Gradibus ab imis.*] A prima ſcala.

202. *Columbæ.*] Quia ſuper tecta columbaria fiunt.

204. *Ornamentum abaci.*] Quod nos Delficam dicimus.

205. *Cantharus, &c.*] Quemadmodum ſolent è marmoribus facere ſigilla diverſa. *recubans* enim à poſteriore parte recumbens, Hippocentaurus fingitur.

VARIORUM.

Et ſcalis habito tribus, ſed altis.

Fumant.] Id eſt, tertia habitatio vel contignatio domus, in qua tu habitas, jam tibi fumat, & incendium concepit noctis tempore, idque te ignorante, & forte dormiente. *Lubin.*

200. *Tu neſcis.*] Tu miſer inquiline dormis. *Nam ſi.*] Si ab ima domus parte ignis incipiat; nam incendio ingruente trepidatio.

201. *Ultimus ardebit.*] Ardebit etiam, quamvis ultimus. *Quem tegula.*] Intelligit illum, qui habitat in ſuprema parte ædium ſub tegulis. *Idem.*

202. *Molles columbæ.*] Venereæ & ſalaces, quæ gaudent ſuperiori loco domuum. *Idem.*

203. *Lectus erat Codro.*] Exemplo Codri, quod dixit, declarat. Quod ſcilicet miſera pauperum Romæ ſit conditio. Senſus eſt: Codrus Poëta erat pauperrimus, forte ille raucus, de quo prima Sat. Erat illi quippe paupercula ſupellex, *lectulus* brevis, vel brevior Procula conjuge ſua breviſſima: intelligit autem lectum diſcubitorium. Erant ipſi præterea *ſex urceoli*, vel parvula vaſcula ad aquam hauriendam, erant ei *ornamentum* & decus *Abaci* vel repoſitorii, & *parvulus cantharus* vel vaſculum anſatum ad potandum *infra* abacum erat, & ſub abaco pendebat. Et opus Chironis in medicina, ad quam artem potiſſimum Codrus inopia coactus ſe contulerat, jacebat *ſub eodem marmoreo* abaco. i. e. materiâ eâdem, ſc. argillâ facto. *Chiron* autem notat trapezophorum ſive ſtatuam aut effigiem Chironis centauri fictilem, quæ poculorum menſam ſuſtinet. Aſſentitur Grangæo Farnabius. Sed qui priorem ſententiam defendunt, putant, ſic Codri paupertatem planius oſtendi, qui libris ne commoda quidem repoſitoria habeat. *Lectus Procula minor.*] De eo dicitur, qui ea in paupertate eſt, ut ne quidem lectum ſibi æqualem comparare poſſit. *Grangæus.* *Vrceoli ſex.*] Ut ſolebant divites, in quorum Delphicâ ſemper comparia vaſa eſſe ſolebant.

204. *Ornamentum abaci.*] Quaſi dicat, egregium ornamentum. Satyrice & irriſorie. *Turneb.* lib. XXVIII. cap. 15. *Lubin.* Quæ latinis abacus Delphica, Gallis hodie vocatur *la credance.*

205. *Sub eodem marmore.*] Mirantur Interpp. inter Codri frivola enumerari abacum ex marmore, & ſub eodem pro fulcro Chironem excubantem; propterea fuiſſe ex argilla credi volunt. Verum abaci vulgo ex lapide, ſive etiam marmore, pauperiorum quoque ſupellex fuit; cum divites menſas & abacos ex citro, & quidem plures tunc haberent, quæ eburneis pedibus fulciebantur, adeo ut (quod ait Poeta Sat. XI. ℣. 128.) argenteus menſarum pes idem illis eſſet quod in digito annulus ferreus, Horat. l. 1. 6. *Lapis albus pocula cum cyatho duo ſuſtinet.* Nil ergo mirum ſi Codro & abacus & ſuſtinens abacum centaurus ex marmore fuit. *Ferrarius.*

200. *Jam-*

Jamque vetus Græcos ſervabat ciſta libellos,
Et divina Opici rodebant carmina mures.
Nil habuit Codrus, quis enim negat? & tamen illud
Perdidit infelix totum nihil: ultimus autem
Ærumnæ cumulus, quod nudum, & fruſtra rogantem
Nemo cibo, nemo hoſpitio, tectoque juvabit.
Si magna Aſturici cecidit domus: horrida mater,

Pullati

VET. SCOLIAST.

207. *Et divina Opici.*] Opizein Græci dicunt de iis, qui imperite loquuntur. Alii opicos dicunt, eos qui fœdam vocem habent.

210. *Fruſtra rogantem.*] Aut ſine cauſſa, aut * panem petentem.

VARIORUM.

206. *Jamque vetus.*] Ciſta jam vetus conſervabat autorum Græcorum libros, quibus Codrus Poëta ante ſtuduerat. *Lubin.*

207. *Et divina Opici, &c.*] Forte indicat hunc Codrum miſſa Poëtica ſe ad medicinam contuliſſe paupertate coactum, jamque libros Græcos & Poëtas abjeciſſe, & divina ſua carmina Opicis muribus rodenda abjeciſſe. *Opici*, Barbari & doctis carminibus infeſti, Sat. 6.

--- Opicæ caſtigat amicæ
Verba. ---

Erant autem Opici ἀῤῥητοποιοὶ nefandæ libidinis & liguritores: Inde à lingendo facetè Opicos mures dixit. Gloſſarius ab H. evulgatus legit, *apici.* Lubin. Alii dicunt *Opicos* appellari eos, qui Græce neſciant, licet Latine non ſint indocti, ut per luſum mures Poëta appellet *Opicos*, qui carmina Græca rodebant, quæ nec intelligebant; in qua opinione dicitur eſſe Gellius l. x. cap. 16. *Britan. Opici.*] Proprie populi Campaniæ, qui & Oſci ſunt: Judicante Servio *Ophici* dicti, vocabulo Græco, quod ibi multi ſerpentes abundarent. Feſtus in *Oſcum*: *Lipſius* Epiſt. quæſt. 25. lib. 4. & Epiſt. 6. l. 5. aut mures terreſtes, ab ὀπῇ *caverna, foramen*, quæ muribus latebræ. Vel ab ἀπὴ *veſpertilio*, citante Criſpino è Suida. *Farnab. Opicos mures.*] Appellat, quia ſalem lingentes concipiant, & ita Venerem quodammodo exerceant. *Muret.*

208. *Nil habuit Codrus.*] Quaſi dicat: Summarum ſumma eſt, parum habuit Codrus, aut nihil habuit. *Quis enim negat.*] Quaſi dicat: nemo negare poteſt, ipſum longe fuiſſe pauperrimum. *Lubin.*

209. *Perdidit, &c.*] Suam paupertatem omnem, quæ nihil eſſe videbatur, perdidit incendio miſer & infelix. *Ultimus autem.*] Miſerrimum fuit incendio ſuam paupertatem perdere, ſed longe miſerius fuit, quod rurſus à nullo homine ſublevabatur. *Idem.*

210. *Ærumnæ cumulus.*] Incrementum aggregatum, & quaſi ſumma. *Ærumna*, quæ hîc laborem oneroſum, propriè ſignificat furcillam qua viatores ſarcinas ſuas religatas tabella interpoſita ſuſtentare conſueverant. *Nudum.*] Qualis ex incendio evaſit. *Et fruſtra.*] Veteres adverbia in *a* exeuntia, interdum etiam corripuerunt. Ruffus Feſtus in aratro,

Ima velut cœli luxit dum fruſtra frequenter.

Melius tamen *fruſta* legitur, pro fruſtis panis & fragminibus. Et ſic in antiquis legit *Mancinellus.* Idem. Sic & *Grangæus, & Farnab.*

211. *Tectoque.*] Cogebatur miſer ſub dio cubare. Exprimitur mira Roman. erga pauperes inhumanitas. *Lubin. Juvabit.*] Alii juvabat.

212. *Si magna Arcturi.*] Antapodoſis diſſimilitudinis: quaſi dicat, tam immiſericordes & inclementes ſunt erga pauperes & calamitoſos. Verum ſi dives aliquis Arcturius vel Catulus incendium patiatur, ſive domus ruat, omnes certatim ipſi opem ferunt, omnis civitas ejus

caſum

Pullati proceres, differt vadimonia Prætor.
Tunc gemimus caſus urbis, tunc odimus ignem.
Ardet adhuc, & jam accurrit qui marmora donet,
Conferat impenſas. hic nuda, & candida ſigna.
Hic aliquid præclarum Euphranoris, & Polycleti,
Hæc Aſianorum vetera ornamenta Deorum,
Hic libros dabit, & forulos, mediamque Minervam:

Hic

VET. SCHOLIAST.

213. *Pullati proceres.*] Cum nigris veſtibus lugentes.

214. *Tunc odimus ignem.*] Non incendium laris noſtri. at præ triſtitia, aut propter caſum, nec focum in domo noſtra fieri patimur, quod & lugentes obſervare ſolent.

216. *Candida ſigna.*] Statuas marmoreas.

217. *Euphranoris, &c.*] Athenienſium cælatorum.

218. *Hæc Aſianorum.*] Superſtitioſe gentem nominavit.

219. *Et forulos.*] Armarium, ſive Bibliothecam.

VARIORUM.

caſum dolet. *Aſtyrici.* [*Aſtyricus*, ut alii, *Aſturius* vel *Arturius* pro divite, nobili & facinoroſo. Arcturii hujus ſupra meminit, cum dixit, verſ. 29.

--- *Vivant Arcturius illic,*
Et Catulus. ---

Forte *OſtorI*. P. Oſtorii Scapulæ Conſulis ſub Claudio meminit lib. Digeſt. 39. capite 4. & Tacit. lib. 12. *Magna*] Splendida, ſuperba, magnifica, eminens. *Horrida mater.*] Roma ſcilicet, quæ tanquam mater filii caſum luget, & in lugubri veſte ſqualida eſt, quaſi in luctu publico, in quo ſolebant matronæ, matres Romanæ, deponere ornatum. *Lubin.*

213. *Pullati proceres.*] Nigris vel pullis veſtibus induti lugent primores, & Senatores. *Differt vadimonia.*] Sponſiones ſiſtendi ſe & dictionem juris: fidejuſſiones, & denique omnes cauſſas forenſes in alium diem differt; publicum juſtitium, tanquam in publica calamitate indicitur. *Idem.* Sic noſtri *Hy maeckt meedſcepping.*

214. *Tunc gemimus, &c.*] Quaſi unius Arcturii calamitas ad totam urbem pertineret. *Tunc odimus ignem.*] Non ſolum incendii, verum etiam noſtri foci, quod lugentes obſervare ſolent. Tunc deteſtamur ignem, tanquam rem damnificam. *Idem.*

215. *Ardet adhuc.*] Dum Arcturii domus adhuc ardet, ſtatim præſto eſt aliquis, qui ei marmor conferat, ad reædificandam ſplendidam & regalem domum. Id eſt, dant materiam ad novam domum, dant ornamenta novæ domus, dant argentum ad faciendos ſumtus. *Lubin.*

216. *Nuda.*] Non fucata, ſine tegmine, ex una materia; vel imagines nudorum corporum ad vivum exciſas in Pario lapide vel marmore ad ornatum. *Candida ſigna.*] Statuas marmoreas. *Idem.* Simulacra ex marmore candido.

217. *Euphranoris.*] Ille teſte Fabio, in pingendo & fingendo fuit artificioſiſſimus: in Polyclete ſtatuario ſumma diligentia, & decor fuit. *Idem.*

218. *Hæc Aſianorum.*] Ut intelligamus utrumque ſexum properare, ut ſtatuas & imagines Deorum ex Aſia Romam deportent. *Turneb.* lib. x. Adverſ. cap. 27. *Salmaſ.* Alii legunt *Phæcaſianorum.*] Pro *Phæcaſiatorum*, I. e. Deorum quos Phæcaſii ſacerdotes Athenienſium & Alexandrinorum à calceamentis candidis denominati, coluerunt, Vel deorum è Græcia latorum: Phæcaſia enim Heſychio ſunt, ruſtica calceamenta, quibus calceati pingebantur dii Græci. *Farnabius.* *Vetera.*] Quæ antea diu fuerant in templis deorum.

219. *Hic libros dabit.*] Id eſt, omnis generis ſupellectilem neceſſariam ad

orna-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hic modium argenti: meliora, & plura reponit
Perſicus orborum lautiſſimus, ut merito jam
Suſpectus, tanquam ipſe ſuas incenderit ædes.
Si potes avelli Circenſibus, optima Soræ,
Aut

VET. SCHOLIAST.

221. *Perſicus.* Perſicum, quaſi divi-
poſuis; eo quod Perſæ divites. Sic
oratius:

Perſicos odi.

erentius:

Dinumeret nunc ille Babylonias.

VARIORUM.

rnatum & cultum. *Dabit.*] Interpoſitio-
e hujus verbi & ſuperiores orationis
artes comprehenduntur & inferiores.
t forulos.] Thecas, pluteos, capſulas,
rmaria, conditoria librorum. *Mediam.*]
Non integram, & perfectæ ſtaturæ, ſed
dimidiatam tantum, & uſque ad umbili-
cum. Hinc jocus Ciceronis, *Frater meus
dimidiatus major eſt quam totus. Lubin.*
Britannicus vult ſtatuam Minervæ in
medio reponendam; ad exornandam Bi-
bliothecam. Mediam Minervam vocat
ϖεϱλομὴν Minervæ, quæ in omnibus Bi-
bliothecis dedicabatur: quo nomine pa-
tronam librorum vocaverit. Itaque non
immerito librum plus uno ſeculo vive-
re optat, quem Minerva in Bibliothe-
cas receperit. *Scaliger* in Catull.

220. *Hic modium, &c.*] Quæ men-
ſura erat librarum 44. Sed pro indefinita
menſura capiatur. *Meliora reponit Per-
ſicus.*] Notavit Romanos in beneficentia
erga Arcturium; jam idem dicit de Per-
ſico, qui illo tempore ſine liberis erat,
& ditiſſimus. Ob id hæredipetæ vultures
ita ipſi palpabantur, mittendo optima
quæque. *Reponit.*] Reſarcit, reparat. *Lubin.*

221. *Perſicus.*] Ditiſſimi orbi nomen:
dicunt alii eo nomine pro divite uſum
eſſe, quia Perſæ divites forte. *Perſicus.*]
Fabius Perſicus. vide Sat. 8. verſ. 14. vel,
quod hic Arturius Perſa fuerit. Vide
Martial. Epigr. 51. lib. 3. *Orborum lautiſ-
ſimus.*] Id eſt, inter omnes illos, qui li-
beros hæredes non habent, delicatiſſimè
& lautiſſimè vivens. *Idem.*

222. *Suſpectus.*] Perſicus, tanquam
ipſe incenderit ſuas ædes. Sic Martialis
de Tongiliano, lib. 3. Epigr. 51.

Emta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis,
Abſtulit hanc nimium caſus in urbe frequens.
Collatum eſt decies. Rogo non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

Idem.

223. *Si potes avelli.*] Indicat jam in
opidis extra Romam, optimam habi-
tandi rationem emi poſſe, illo pretio,
quo Romæ non domus quidem viliſſi-
ma conduci poterat. Id eſt, ſi vana &
inanis delectatio ludorum Circenſium,
te non adeo in urbe delectat, ut ab illis
avelli queas, optima domus illo pretio
tibi comparatur Soræ, &c. & munici-
piis aliis Italiæ, quo pretio Romæ tene-
broſam tantum domum ad unum an-
num conducis. *Avelli.*] Quaſi per vio-
lentiam. Nam cives Romani illo tem-
pore teſte hoc Juvenale, *Duas tantum
res anxii optabant, Panem & Circenſes.*
Uſque adeo ſtudio ſpectaculorum inſa-
niebant. *Circenſibus.*] Nam hi ludi, qui
tanta omnium ſpectabantur delectatio-
ne, in Circo maximo fiebant, unde &
nomen ſortiti ſunt. *Maximus* autem ap-
pellatus eſt, quod amplitudine longe
major eſſet, quam Circus intimus &
circus Flaminius. Nam ut ſcribit Plin.
lib. 36. longitudine fuit trium ſtadio-
rum, & latitudine unius; ſed cum ædi-
ficiis quaternum jugerum. Capiebat
autem ducenta & ſexaginta millia ho-
minum ſedentium. Ludi autem inſti-
tuti fuerunt in honorem Cybeles ma-
gnæ Deorum matris, qui vocabulo
Græco dicti Megalenſes, Latino magni,
ἀπὸ τῆς μεγάλης μητρός. Vel, quod diis
magnis, i. e. laribus, Urbis Rom. dati
ſunt: vel, ut *Aſconius* ait, ludos magnos
eſſe appellatos, quod magnis impenſis ſint
dati. Circenſes ludi, iidem etiam plebei
ſunt appellati, quod initio veris, ſtato ſo-
lenni-

Aut Fabrateriæ domus, aut Fruſinone paratur;
Quanti nunc tenebras unum conducis in annum!
Hortulus hic, puteusque brevis, nec reſte movendus,
In tenues plantas facili defunditur hauſtu.
Vive bidentis amans, & culti villicus horti,
Unde epulum poſſis centum dare Pythagoreis.
Eſt aliquid quocunque loco, quocunque receſſu,
Unius ſeſe dominum feciſſe lacertæ:
Plurimus hic æger moritur vigilando: ſed illum

Lan-

VET. SCHOLIAST.

224. *Aut Fabrateriæ.*] Civitatum nomina Campaniæ.

231. *Feciſſe lacertæ.*] Notandum quia fœminino genere dixit, Lacertæ, cum Virgilius maſculino dixit Lacertos. & aut ad animal retulit, quia ſunt in agro quamplurimi, aut lacertam pro horto poſuit, per quem discurrere & latitare conſuevit.

VARIORUM.

lennique die celebrabantur magno totius plebis ſtudio & delectatione: Vel quod exactis regibus, pro libertate plebis facti ſunt, aut pro reconciliatione plebis. Ludi etiam Circenſes, in honorem Cereris celebrabantur. *Britannicus.* *Soræ.*] Sora urbs Campaniæ, non longe ab Arpino, Tullii patria. *Lubin.*

224. *Fabrateriæ.*] Opidum Campaniæ, in via Latina. *Fruſinone.*] Urbs Fruſino in via Latina, quemadmodum & Fabrateria. Vel, ut Probus, civitatis Campaniæ nomen. Strabo libro 3. *Lubin.*

225. *Tenebras.*] Pro tenebroſa domo, aut vili habitatione. *Idem.*

226. *Hortulus hic.*] In his opidis. *Puteusque, &c.*] Non profundus. *Nec reſte movendus.*] Puteus, unde non funibus nec reſte aut ullo labore aqua exhauritur, ſed manu poſſis eam attingere. *Idem.*

227. *In tenues plantas.*] Hortorum ſcilicet, facili hauſtu diffunditur & irrigatur. *Idem.* Alii leg. *In teneras plant.* *Tenues.*] Quæ recentur humo fixæ ſunt, & ob id debent irrigari. *Grang.*

228. *Vive bidentis amans.*] Id eſt, ibi pro libitu jucundiſſimam agriculturam exerce. *Lubin.* Satius inquit, eſt agricolationi vacare, quam habitare intra urbem, inter tot vivendi moleſtias. *Britan.* *Bidentis.*] Sarculi lignei, aut ferramentorum ruſticorum: aut furcæ vel raſtri genus ruſticorum: aut furcæ vel raſtri genus eſt. Quod autem de ove interpretantur, non placet, paulo enim poſt meminit Pythagoreorum, qui ab omnibus animalibus abſtinebant. *Lubin.*

229. *Unde.*] Id eſt, ex quo horto centum Pythagoreis epulum dare poſſis. Illi enim olera cruda vel elixa tantum comedebant, & à carnibus abſtinebant. *Idem.*

230. *Eſt aliquid.*] Non minima res eſt. Eſt operæ pretium. Ut omnino oſtendat longe melius eſſe in villula exigua habitare, quam in urbe.

231. *Dominum &c.*] Exigui hortuli, quem lacerta occultare poſſet. *Lacertæ.*] Exigui agri, aut hortuli, ubi lacertæ commorari & apricari ſolent, per Metonimiam poſuit contentum pro continenti. Senſus eſt; Ex urbe migrans quocunque te receperis, optimum putato domicilium, ubi tuam habeas domum & hortum tam exiguum, ut vix una ipſum discurrat lacerta. *Lubin.* ut dici ſolet, *unius vermiculi.* Belgice *een voet lands, een hant vol lands*: & hoc ſenſu noſter ſcribens *lacerti*, potuit ad menſuram referre, ut ſit tantum agri, quantum eſt ſpatium brachii noſtri inter ſcapulæ & cubiti oſſa.

232. *Plurimus hic æger.*] Subtexit alia urbis Rom. incommoda, quod ob perpetuum ſtrepitum, diurnum & nocturnum,

in

ꝉanguorem peperit cibus imperfectus, & hærens
·rdenti ſtomacho. nam quæ meritoria ſomnum
ꝉdmittunt? magnis opibus dormitur in urbe,
ꝉde caput morbi: rhedarum tranſitus arcto
ꝉicorum in flexu, & ſtantis convicia mandræ
ꝉripient ſomnum Druſo, vitulisque marinis.

Male hic interpretes locum explicant. Reſpexit haud dubie poeta ad cubicula quæ penitus erant remota a vicis et ſtrepitu praetereuntium. Jam vero in aedibus eiuſmodi pauperes dormire non poterant, ubi primo per veſtibulum, atrium, coenaculum eundum erat in cubiculum. Sed ubicunque ipſis habitandi concederetur facultas, modo ſub tegulis, in ſuprema contignatione, alit. in ipſo aedium veſtibulo.

VET. SCHOLIAST.

:34. *Meritoria.*] Tabernæ, ab eo, qui ·rcedes præſtat.

:35. *Magnis opibus dormitur.*] Magna ·tentia ſilentium imponitur vicinis ta·rnariis, ut magno pretio ſomnus con·t.

237. *Mandra.*] Locus in quo porci in·iduntur.

VARIORUM.

·plateis & foro, nemo dormire queat; ·od ob id multi ægroti, aſſiduâ inſom·â vel vigiliâ pereant. Satius eſt, in·iit, quoquo modo extra urbem vivere, ·iam ut in urbe tot moleſtiis premaris. ·artialis:

)tia me, ſomnusque juvat, quæ magna negavit
·oma mihi. Idem. *Plurimus.*] I. e. ·gens multitudo, uti paſſim apud a·os. Ignarè ergo legunt *Pluribus. Grang.*

233. *Cibus imperfectus.*] Ἀκατέργα-τος, indigeſtus, non concoctus. Ni·iirum qui recte concoqui nequit, ob ·ſiduas vigilias, & ob id crudus & in·igeſtus, ardenti & febricitanti ſtoma·io adhæret. *Hærens.*] Stomachus enim ·bum non abſolvit, antequam concoxe·t. *Lubin.*

234. *Nam quæ meritoria.*] Id eſt, quæ ·fficinæ Romæ in quibus mechanici ·pus meritorium exercent, admittunt ·omnum, vel permittunt aliquem dor·nire? *Lubin.* Loca *meritoria* dicuntur, ·uæ mercede locantur inquilinis, à me·endo; unde & tabernæ meritoriæ ipſa ·tabula dicuntur, hoc eſt, cauponæ. ·Nam *mereri* eſt, cauſſa quæſtus aliquid ·perari, unde & meritrices dictæ, quod ·urpitudine corporis æs merentur. *Meretricesque* præmium appellatur, quod datur pro laboribus ſuſceptis: inde etiam dicuntur *pueri meritorii*, qui aut ſponte ſua, aut jubente domino proſtant, turpique quæſtu æs merentur. *Britan.*

235. *Magnis opibus.*] Id eſt, divites facile dormire poſſunt, ſed ubique miſera pauperum eſt conditio: Id eſt, ſi quis Romæ noctu dormire velit, magnas opes exponat neceſſe eſt, vel magno conſtat pretio domus à ſtrepitu remota. Vel quod à magnis & potentibus dominis vicinis tabernis ſilentium magno pretio imponatur, ita ut ſomnus magno pretio conſtet. *Lubin.*

236. *Inde caput morbi.*] Hæc cauſſa malorum: Hinc illæ lacrymæ. Quod nemo ibi dormire queat. *Rhedarum tranſitus arcto.*] Curruum fragor, & ſtrepitus in anguſtis platearum locis, & mutua maledicta mandræ & mulionis. *Idem.*

237. *Vicorum in flexu.*] Nam vici vel regiones adeo obliquæ Romæ erant, ut difficilem vehiculorum tranſitum facerent. *Et ſtantis convicia mandræ.*] Qui ſubſiſtere cogitur: hoc loco pro mulione qui alterum à quo impeditus erat maledictis inceſſit, verbere & verbo increpat mandram. *Mandra* mulorum eſt multitudo, qui olim vehicula trahebant. *Idem.* Proprie eſt brutorum receptaculum, cubile; item eorum agmen ſignificat, metonymice, locus pro locato. Vox Græca eſt, conveniens latinæ *manſio.*

238. *Eripiunt.*] I. e. adimunt, impediunt. *Druſo.*] Sui temporis hominem maxime ſomniculoſum obiter notat. *Vitulisque marinis.*] Id eſt, phocis, quibus nullum animal graviore ſomno premitur. Vel quod in ſomno ſimiles vitulis edant mugitus, Plin. l. 9. *Lubin. Britannicus*

nicus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Si vocat officium, turba cedente vehetur
Dives, & ingenti curret ſuper ora Liburno,
Atque obiter leget, aut ſcribet, vel dormiet intus.
Namque facit ſomnum clauſa lectica feneſtra.
Ante tamen veniet: nobis properantibus obſtat
Unda prior: magno populus premit agmine lumbos

Qui

VET. SCHOLIAST.

239. *Si vocat officium.*] Si officium faciendum ſit Conſuli à Prætore, diſponit qui viam faciant.

240. *Liburno.*] A lectica magna Liburnatos, & Getulos Liburnos. Ipſe, tarde veniſſe Liburnos in ſecundo libro.

VARIORUM.

nicus vero *ſomnos urſis*, legendum eſſe contendit, hac maxime ratione; quod quum dicat ſomnum eripi vitulis marinis, recte procedat, ut de aliis belluis, quæ alte dormiunt, potius loquatur, quam de homine. Nam urſi, ut ſcribit *Plin.* lib. 8. cap. 36. primis diebus bis ſeptenis, tam gravi ſomno premuntur, ut ne vulneribus quidem excitari queant. Qui vitulis marinis Romae poſſit ſomnus excuti dicant qui vitulos marinos dormientes viderunt aut Romae, aut usquam terrarum. Locum mendoſum eſſe nemo non videt. Legendum autem videtur: *Vetuliſque maritis.* Nam ſenes ſunt ſomnolenti: quamvis alia poſſit ratio dari cur vetuli mariti, qui Juvenculas duxerunt, ſomno alto ſopiti jaceant. Graev.

239. *Si vocat.*] Exponit jam, quanta commoditate & celeritate, divites Romæ quo velint, pervenire poſſint: contra quantis moleſtiis & difficultatibus tenuiores, pedites incedentes: in plateis premantur, ſi forte diviti aliquo eundum ſit, ita poſtulante officio. *Lubinus. Officium.*] Significat, ſi ad officium nuptiarum dives vocatus eſt, aut ad aliam celebritatem, vel ad aliquod negotium publicum aut privatum: in his enim perſæpe nomen officii poni ſolet. *Turneb.* l. x. cap. 27. Ejusmodi officium appellat Martialis operam togatam. *Grang. Turba, &c.*] In lectica vel ſella geſtatus, à ſervis bajulis, idque omni populo locum dante, utpote diviti. *Lubin.*

240. *Et ingenti, &c.*] Liburnum, magnam lecticam dicit, quaſi navem & ejus bajulos Liburnos. Eſt enim navis ſpecies à Liburnis populis: vel intellige de lectica & grandibus è Liburnia ſervis, id eſt, à grandibus è Liburnia ſervis lecticariis in ſublime elevatus, ſuper ora & capita aliorum alte elatus curret, & velociter vehetur. *Idem. Super ora.*] Nam pauperes obvii proſternuntur conculcanturque in luto pedibus ſervorum & lecticariorum.

241. *Atque obiter, &c.*] Ibi in lectica ſua poteſt ob iter, παρέργως, per viam, quæ vult, agere, idque obiter, & interea dum illum locum petit, quo vocatur. *Idem.*

242. *Namque, &c.*] Clauſa erat undique lectica, niſi quod feneſtræ quædam in ea ad proſpectum. Eæ ipſæ velo, plagulâ lecticariâ ſive linteo tegebantur, quod dimovere ſeu deducere licebat, pro voluntate vecti. *Idem.*

243. *Ante, &c.*] Eſt Tmeſis. Id eſt, ille ſtudens, legens; ſcribens, dormiens, citius, eo, quo volet perveniet; quam nos tenuiores, vel maxime feſtinantes, quia ei ceditur. *Nobis, &c.*] Id eſt, contra ſi nos tenuiores aliquo properemus, turba, quæ ante nos eſt, illa nobis obſtat, quæ poſt nos, illa nos premit & moleſtia afficit. *Idem. Obſtat, &c.*] Unda pro populo, ad modum undæ diffluente turbæ quaſi fluxu & refluxu, vel populi multitudine ſtantis ad officium. Niſi legendum potius *turba prior.*

224. *Premit agmine.*] Impellit, premit, urget, multitudine agminatim incedente

Qui ſequitur: ferit hic cubito, ferit aſſere duro
Alter: at hic tignum capiti incutit, ille metretam.
Pinguia crura luto, planta mox undique magna
Calcor, & in digito clavus mihi militis hæret.
Nonne vides quanto celebretur ſportula fumo?
Centum convivæ: ſequitur ſua quemque culina.
Corbulo vix ferret tot vaſa ingentia, tot res

Impo-

VET. SCHOLIAST.

44 *Unda prior.*] Populi multitudo
tis ad officium.
45. *Aſſere duro.*] Amite * lecticæ le-
arios ſignificat.
46. *Metretam.*] Vás, quod ampho-
n capit.
49. *Fumo.*] Apparatione.
50. *Centum convivæ.*] Perinde con-
ium. quia ſibi faciunt in commune.
uitur, &c.] Pulmentaria portans ſe-
n, comparata ex ſportula.
51. *Corbulo.*] Alii dicunt athletam
us temporis fortem, Corbulonem
ſſe: alii genus navis.

VARIORUM.

iente, à fronte & tergo. *Idem. Lum-*
, i.e. dorſum.
245. *Cubito.*] Dum lecticam portat,
anu ad aſſerem lecticæ admota. *Aſſere*
ro.] Pro amite lecticæ, lecticarios in-
lige; vel *aſſere* pro ligno eminente, pa-
, pertica, qua lectica continetur. Sic.
tyr. 7.
erque forum juvenes longo premit aſſere
duro.
artialis *aſſerem* pro ipſa lectica dixit.
em.
246. *At hic, &c.*] Lignum lon-
us, trabem, quam per plateam geſtat,
bulam. *Metretam.*] Vas quod ampho-
m capit: Capit 10 ſextarios: Sextarius
congios. *Idem.* Vox Græca eſt μετρητὴς,
enſor. Liquidorum autem eſt metreta,
lidorum medimnus. *Grang.*
147. *Pinguia, &c.*] Supp. *ſunt.* Cœ-
oſa, turpia, immunda. *Plantâ mox.*]
edibus, fortaſſe, ingentis cujusdam
ajuli, vel totius multitudinis conculcor.
148. *Et in digito clavus &c.*] I. e. Cal-
eus multis clavis ſuffixus, vel tibia-
le clavoſum militis, vel calcar ocreati
peditis, qui hîc in turba adeſt, digito pedis
mei infigitur. Milites utebantur in ti-
bialibus multis clavis fabricatis, unde cla-
vata veſtimenta, aut calceamenta clâvis
infixa. ut Sat. ult.

Cum duo crura habeas offendere tot cali-
gas tot
Millia clavorum. Lubin.

249. *Nonne, &c.*] Confirmans pau-
peres nimia multitudine in via concul-
cari, divitum Romanorum gulam, &
ſportulæ deſiderium iterum inſectatur, &
ſervorum miſeriam exponit. Doctiſſi-
mus Turnebus libro x. cap. 27. Adverſ.
ſportulam hic vel 100. quadrantes non
intelligit; ſed cœnam, quæ quod initio
in ſportula dabatur, nomen meruit: un-
de Græcis δεῖπνον ἐν σπυρίδι, vel cœna in
calatho appellatur. *Celebretur.*] Id eſt,
quanto ſtudio & concurſu petatur vel
potius quam frequentetur, vel quam
illuſtretur ſeti colatur. *Fumo.*] Eo dicit;
ignis enim obſoniis in cœnam in ſportu-
la datis, ſubjiciebatur, ne frigeſcerent.
Id eſt, quanto igni obſoniis ſubjecto:
vel quanta feſtinatione, apparatu, ſtudio.
Ut ergo ea calida conſervarentur, cum
foco domum ferebantur à ſervis. *I-*
dem.

250. *Centum, &c.*] Illi qui ſportu-
lam acceperant & celebrant, ſupp. adſunt.
Sequitur ſua, &c.] Focus & ſupellex.
Id eſt, centum clientes à divitibus ſpor-
tulam petunt, & unumquemque ſequi-
tur ſupellex culinæ varia, qua obſonia
varia data, excipiunt in ollis, & ignem
ipſis ſubjiciunt in ſportula tanquam cu-
lina. Putat autem quod per ſervos ſportu-
lam petierint, qui una vaſa & ignem &
ollam ſecum geſtaverint. *Idem.*

251. *Corbulo, &c.*] Vir fortis & vali-

G dus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Impoſitas capiti, quas recto vertice portat
Servulus infelix, & curſu ventilat ignem.
Scinduntur tunicæ ſartæ; modo longa coruſcat
Sarraco veniente abies, atque altera pinum
Plauſtra vehunt, nutant altæ, populoque minantur.
Nam ſi procubuit, qui ſaxa Liguſtica portat
Axis, & everſum fudit ſuper agmina montem,
Quid ſupereſt de corporibus; quis membra, quis oſſa
Invenit? obtritum vulgi perit omne cadaver
More

VET. SCHOLIAST.

257. *Liguſtica.*] Nomen Inſulæ.

VARIORUM,

dus, tempore Neronis, rebus in Armenia geſtis claruit: De illo Tacitus lib. 13. *Corpore ingens, verbis magnificus, ſuper experientiam, ſapientiamque etiam ſpecie inanium validus.* Alii dicunt Athletam fuiſſe; alii genus navis. *Tot vaſa, &c.*] Univerſam fere culinam. *Idem.*

252. *Impoſitas capiti.*] Ad ſuſtinenda autem melius talia vaſa, ſupponebant capiti circulum, qui proprie latinis Arculus dicitur. *Quas, &c.*] Id eſt, erecto & eminente vertice; ne jus obſoniorum effundatur. *Idem.* Mallem legi. *Quot.*

253. *Servulus infelix.*] Propter miſerabilem laborem. *Et curſu.*] Id eſt, tam velociter currit, ut ignem currendo ventilet, & exſuſcitet lebeti ſuppoſitum. *Ignem.*] Qui obſoniis, ne frigeſcerent, ſubjectus, capiti impoſitus portabatur.

254. *Scinduntur, &c.*] Servorum tunicæ paulo ante conſutæ ſcinduntur & dilacerantur, tanto onere; vel ab aliis prementibus, vel ſtipantibus. *Longa coruſcat.*] Motat, tremit, vacillat. Ita Seneca epiſt. 90. *longo vehiculorum ordine pinus aut abies deferebatur, vicis intrementibus.* Exponit pericula quæ à vehiculis obveniunt.

255. *Sarraco.*] Sarracum vehiculi genus fortiſſimum, quo ligna & lapides vehebantur. Id eſt, valido vehiculo vel Sarraco veniente, vel obviam procedente, longa arbor abies, illi vehiculo impoſita reſplendet, & ex intervallo coruſcat, nutat & tremit. *Altera.*] Vicina ſarraca vel plauſtra, vehentia pinum. *Lubin.* *Sarraco veniente abies.*] Satyr. v. verſ. 23. *Soracum* ubique ſcribendum. Feſtus: *Soracum dicitur, quo ornamenta portantur ſcenicorum, &c.* Græcum purum putum eſt, Σάῤῥακος. Heſychius: Σάῤῥακον, ἀγγεῖον εἰς ὃ σῦκα ἐμβάλλεται. *Meurſ.* Exerc. Critic. part. II. cap. 5. pag. 117. 118. Sic & *Grang.*

256. *Nutant, &c.*] Illa Sarraca vel plauſtra celſe contremiſcunt; vel potius proceræ arbores in ipſis. Deducta metaphora ab ipſis, qui capite nutant. *Altæ.*] vel *altè* pro ut libet. Nam in altis illis vehiculis tales trabes vehebantur. *Minantur.*] Exitium ſcilicet, ruinâ vel caſu. *Lubin.* *Populo.*] Multitudini pauperum.

257. *Nam ſi, &c.*] Id eſt, ſi axis vel currus ſubverſus, proſtratus, vel fractus fuerit. Id eſt, ſi ruat, & homines prætereuntes ruina vel caſu obruat. *Saxa, &c.*] Ex Liguria in Apenninis montibus inter Galliam & Hetruriam ſita, ubi Latomi multi ſaxa incidentes. Probus ait: *Liguſtica* nomen Inſulæ. Silicem Lunenſem, qui ſerra ſecatur. *Grang.*

258. *Axis.*] Id eſt, plauſtrum ipſum: pars pro toto. *Lubin.* *Everſum, &c.*] Saxum, montis partem; vel ſaxum ingens è monte exciſum, vel montis inſtar, una cum plauſtro proſtratum, & agmina populi prætereuntis obruens. *Idem.* Hyperbolicως.

259. *Quid ſupereſt, &c.*] Scilicet hominum, plauſtris & ſaxis obrutorum. Quaſi dicat, nil: quia fruſtillatim obteruntur. *Idem.*

260. *Obtritum, &c.*] Id eſt, evaneſcit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ore animæ. domus interea ſecura patellas
Ja lavat, & bucca foculum excitat, & ſonat unctis
S igilibus, & pleno componit lintea gutto.
ec inter pueros varie properantur: at ille
Jn ſedet in ripa, tetrumque novitius horret
P rthmea; nec ſperat cœnoſi gurgitis alnum

Infe-

VET. SCHOLIAST.

61. *Morc animæ.*] Sicut animæ non entur, ita cadavera minutatim con- obteruntur.

263. *Lintea gutto.*] Et apparatur ad nea ferre ſi venerit, quem neſcit per- tum. *Gutto* autem ab eo, quia gut- n mittit. quos habent capſarii. Strigla em eſt, quod xiſtram dicunt. unde um deteritur.

266. *Porthmea.*] Carinam Porthmeum it non anguſtum trajectum.

VARIORUM.

aneſcit, *&* ad nihilum redigitur omne, e. totum cadaver, ut amplius non ap- reat.

261. *More animæ.*] Hic ſenſus eſt: cut animæ à corpore avolant, & non dentur; ita cadavera minutatim con ſa obteruntur: vel ita corpus fruſtatim ontritum, oculorum fere aciem effugit. *omus, &c.*] Id eſt, familia ejus, cujus adaver contritum, nil ſciens de morte, *cura*, nihil de paupere domino timens, el de conſervo, adventum ſportulæ ex- pectat, & *patellas* futuræ cœnæ *lavat*, & bucca vel oris ſpiritu ad ignem *focum xcitat*, exſuſcitat, vivificatque. *Patellas.*] Lances, paropſides, quibus ſportulam volunt excipere, ſed qui adferre debebat, periit. *Idem.* Vel patella ad rem di- vinam faciendam; nam poſt ſacrificia lavabantur, antequam cœnarent. *Interea.*] i. e. Dum exſpectatur, aut (quod magis placet) dum ille naturæ conceſſit. *Britannic.*

262. *Sonat, &c.*] Alius ſervorum præparat ſtrigiles, lintea, guttum, &c. Appoſite *Sonat*, dum ſc. tractat, Strigil inter alia lavantium, ferreum inſtrumentum ad radendum corpus, ſudoremque tergendum. Soliti autem veteres, priuſquam comederent, lavari: quare venturo domino ad balneum neceſſaria parabantur. Erant enim ſtrigiles aureæ, argenteæ, æneæ, &c. licet ditiores ſpongiis purpureis uterentur, ſtrigilum loco. Plin. cap. XI. lib. 31. Alii dicunt *ſtrigiles* velaria eſſe, unde Athletæ poſt laborem ſtringuntur. Tranquillus ſcribit: *Octavium etiam læſiſſe cutem nimio ſtrigilis uſu*, *ſtrigilibus pleno &c.* Quia ſtrigil primam corripit, legunt *ſtriglibus &*: vel eſt Proceleuſmaticus. Hoc inſtrumentum graphicè depingit Apuleius lib. 2, Florid. *Unctis.*] Oleo perfuſis, quo minus cutem læderent.

263. *Et pleno.*] Id eſt, ordine ponit lintea, quibus madida corpora ſiccentur, idque *gutto* vel vaſculo ex cornu, à *guttâ* dicto, unde aliâs oleum guttatim diffluat, olei pleno; quod lotis, jamque ſiccis ſuperfundebatur. *Lubin.*

264. *Hæc inter, &c.*] Scilicet divitis in domo: vel talia miniſteria inter pueros & famulos domeſticos fiunt, & ad futuram cœnam, exſpectantes puerum cum ſportula. *At ille, &c.*] Ille miſer & infelix ſervus, à plauſtri ſaxis obrutus: ejus, inquam, anima, cujus cadaver ita contritum & inſepultum jacet; ille in ripa Acherontis ſedet; transvehi cupiens, ſed non traducendus. *Idem.*

265. *In ripa.*] Acherontis & Stygis. *Pius* annotat. poſt. cap. 48. *Tetrumque, &c.*] Ille autem *novitius*, i. e. ignarus & neſcius inferni moris, vel de novo jam recens accedens, cum horrore exſpectat terribilem & immanem portitorem & transvectorem Charontem. *Idem.*

266. *Porthmea.*] Accuſativus Græcus à πορθ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Infelix, nec habet quem porrigat ore trientem.
  Reſpice nunc alia, ac diverſa pericula noctis:
Quod ſpatium tectis ſublimibus, unde cerebrum
Teſta ferit, quoties rimoſa & curta feneſtris
Vaſa cadunt, quanto percuſſum pondere ſignent,
Et lædant ſilicem. poſſis ignavus haberi,
Et ſubiti caſus improvidus, ad cœnam ſi
Inteſtatus eas. adeo tot fata, quot illa
Nocte patent vigiles, te prætereunte, feneſtræ.

Ergo

VET. SCHOLIAST.

267. *Ore trientem*] Nummum, ſtipem. Et nunc apud Athenienſes mortuis ſolent in ore nummum immittere, ut apud inferos non tanquam inopes errent: unde naulum Charon accipere ſolebat: ut Virgilius,

Hæc omnis quam cernis, inops inhumataque turba eſt.

270. *Unde teſta, &c.*] Id eſt, quantæ in excelſo ſunt inſulæ, (an *inſidiæ?*) vel quemadmodum conjuncta.

VARIORUM.

à πορθμεύς, quod non carinam hoc loco ſignificat, ut quidam arbitrati, ſed portitorem Charontem, qui animas transferat. *Nec ſperat.*] Quia inhumati non credebantur trajici, ſed 100. annos errare: deinde naulum non habebat: Ergo ait ipſum navem non ſperare, qua trajiciatur. Virg. VI. Æneid. *Cœnoſi, &c.*] Lutoſi, immundi, fœdi fluvii Acherontis vel Stygis. *Alnum.*] Cymbam Charontis ex alno. *Idem.*

267. *Quem porrigat*] Charonti, ſtipem vel naulum, pretium trajectus. *Trientem, &c.*] Id eſt, non habet tertiam aſſis partem, quam ore, ipſi Charonti, nauli loco, exhibeat. *Idem.* Grangæus conſtruit *Nec habet ore trientem quem porrigat.*

268. *Reſpice, &c.*] Recitat alia Romæ incommoda, quod nocturno tempore ex altiſſimis feneſtris teſtæ, & pelves plenæ immunditiarum, una cum teſtis in prætereuntium capita projiciantur. *Noctis.*] Emphatice, dixit enim ſuperius de diei incommodis. *Idem.*

269. *Quod ſpatium, &c.*] Id eſt, quale & quam altum ſpatium è ſublimibus tectis in terram. Id eſt, quantum è cœnaculis eſt ſpatium uſque in terram, tantum eſt periculum ex altitudine formidandum: quibus ſublimibus tectis teſta aliqua decidens, prætereuntium caput vel cerebrum ferit & percutit. *Sublimibus.*] Nam in cœnaculis ipſi tecto vel tegulis proximis, inquilini habitabant. *Idem.*

270. *Teſta.*] Hoc loco, pro fragmento ſis, aliâs etiam ipſa vaſa integra ſic vocantur. *Rimoſa vaſa.*] I. e. rupta quidem & fiſſa, ſed adhuc cohærentia. *Curta.*] I. e. mutilata & jam fracta, curtata. Lubinus dicit, ſine fundo & anſa.

271. *Quanto, &c.*] Ita dicit, quia moles illa frivolorum vaſorum, in pavimentum ſilicibus ſtratum decidens, pene ſilicem frangebat, vel ſaltem magnum veſtigium in illis relinquebat. Ob id ait, *ſignent.* Lubin.

272. *Poſſis ignavus.*] Id eſt, Tui negligens, parum induſtrius & circumſpectus Romæ merito haberi poſſis, ſi nocturno tempore Romæ, ad cœnam eas, & prius teſtamentum non condas, tanquam moriturus. *Idem.*

273. *Et ſubiti, &c.*] Qui tales caſus ſubitaneos antea non mediteris, qui tamen Romæ ſunt frequentiſſimi.

274. *Adeo, &c.*] Tot mortis genera, tot pericula: nam ex ſingulis feneſtris aliquid dejici poteſt, quod prætereuntem interimat. *Idem.*

275. *Vigiles.*] In quibus cœnaculis inqui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ergo optes, votumque feras miſerabile tecum,
Ut ſint contentæ patulas effundere pelves.
Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit,
Dat pœnas, noctem patitur lugentis amicum
Pelidæ, cubat in faciem, mox deinde ſupinus:
Ergo non aliter poterit domire? quibuſdam
Somnum rixa facit: ſed quamvis improbus annis,
Atque

VET. SCHOLIAST.

77. *Ut ſint, &c.*] Ut ſtercore per-fi daris potius, quam alio gravi pon-d: feriaris. *Pelves.*] Conchas, in q bus pedes lavant, ut vaſa fictilia, ἔνιπλεχ.

80. *Amicum Peleidæ.*] Achillis, qui rte Patrocli mœſtus fuit.

82. *Quibuſdam, &c.*] Juvenes libi-d oſi & luxurioſi libentius dormiunt, f eciderint aliquem.

VARIORUM.

uilini adhuc vigilent. *Idem.* Quibus nen apparet, vigiliæ ſignum. *Grang.*

76. *Ergo, &c.*] Miſerum enim eſt re, ut urina aut immunditia perfun-is, ne in univerſum occidaris. *Idem.* um.] Perſius vota dixit *preces ema* ; quia in votis pactio quædam ineſt, eces autem ſunt ſine obligationis vin-o.

277. *Ut ſint, &c.*] *Feneſtræ* ſcilicet, o iis, qui è feneſtris projiciunt, ut pa-las & capaces pelves effundendo tan-m evacuent, ne una etiam ipſas pel-s dejiciant. Vel ut è feneſtris ſtercore ntum perfundaris, quod in pelvibus; iam alio graviori pondere feriaris. Alii *fundere,* pro deorſum fundere. Turneb.). x. cap. 27. *Idem. Pelves.*] Proprie ſunt ſa ad lavandos pedes: verum hic pro iocunque vaſe. *Britannic.*

278. *Ebrius.*] Aliud incommodum: iſcurrunt petulantes & ebrii, laſcivien-s & unicuique moleſti & graves; qui nuiores obvios percutiant, & niſi ali-uem percuſſerint, dormire nequeunt. *etulans.*] Laſcivientes unumquemque moleſtans. *Qui nullum.*] Lego *quia nul lum.* I. e. quia illa nocte neminem percuſ-ſit, dormire non poteſt; & ob id dat pœnas, & talem noctem calamitoſam patitur, qualem Achilles habuit. Vide ultimum librum Iliad. Homeri verſ. 12. *Lub.*

279. *Dat pœnas.*] Discruciatur, eſt in luctu & mœrore, quod neminem percuſſerit. *Patitur, &c.*] *Pelidæ,* id eſt, Achillis, filii Pelei & Thetidis, qui audita morte amici cariſſimi Patrocli, cum quo apud Chironem educatus erat, ab Hectore interfecti, mœſtus & inſomnis tota nocte fuit, nec potuit quieſcere. Sic petulans hic nebulo. *Idem.*

280. *Cubat in, &c.*] Deſcribit illos, qui noctis tempore ob res moleſtas objectas, inſomniâ vexantur. *Idem.* Homerus Iliad. ω.

Nunc lateri incumbens, iterum poſt paulo ſupinus
Corpore, tum pronus, tum ſurgens, denique rectus.

281. *Ergo.*] Indignatio. Itane vero nebulo ille perditiſſimus, aliter dormire non poteſt, niſi prius aliquem percuſſerit? Poëtæ videntur verba, Umbritium alloquentis. *Quibuſdam, &c.*] Juvenes luxurioſi libentius dormiunt, ſi aliquem ceciderint. Id eſt, quidam non niſi poſt rixam dormire poſſunt, qualem rixam poſtea deſcribit. Reſponſio Umbritii videtur. *Lubin.* Sic in S. literis? *Non enim dormiunt, niſi cum male fecerint; nec capitur ſomnus ab eis, niſi ſupplantaverint.* Unde proverb. *Non capit ſomnum, niſi hoc aut illud fecerit.*

282. *Sed quamvis.*] Id eſt, etſi junior eſt, & ob illam ætatem improbior, & petulantior: & licet etiam ebrius ſit, & vino ferveat; tamen à magiſtratu & di-tioribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Atque mero fervens, cavet hunc, quem coccina læna
Vitari jubet, & comitum longiſſimus ordo:
Multum præterea flammarum, & aënea lampas.
Me, quem Luna ſolet deducere, vel breve lumen
Candelæ, cujus diſpenſo, & tempero filum,
Contemnit. miſeræ cognoſce proœmia rixæ,
Si rixa eſt, ubi tu pulſas, ego vapulo tantum?
Stat contra, ſtarique jubet, parere neceſſe eſt.
Nam quid agas; cum te furioſus cogat, & idem
Fortior? unde venis? exclamat, cujus aceto,

Cujus

VET. SCHOLIAST.

283. *Coccina læna.*] Purpura, qua divites olim utebantur. Virgilius:

——— *Tyrioque ardebat muricelana.*

aut antiqui amphimallum lænam appellabant. * Quod Græci coccinum, ſive Cocceum dicunt, Latini veteres *birrum* vocarunt.

289. *Ubi tu pulſas.*] Cædis, ut Terentius:

Ego vapulando, ille verberando uſque ambo defeſſi ſumus.

VARIORUM.

tioribus obviam factis, ne & ipſos petulanter incurrat, abſtinere didicit. Sic Poëta docet, ſolam paupertatem ubique eſſe ludibrio.

283. *Cavet hunc.*] Vitat, intactumque relinquit. *Coccina læna.*] Qua utebantur divites, purpurea; vel coccinea, purpurea chlamys. *Idem.*

284. *Et comitum.*] Habebant enim divites & magiſtratus in comitatu plurimos ſervos & clientes. *Idem.*

285. *Flammarum.*] Faces multæ prælatæ. *Aënea, &c.*] Candelabrum ex ære Corynthio, quo etiam Tribuni utebantur. *Idem.*

286. *Me, quem, &c.*] Id eſt, contra, me Umbritium hominem pauperem contemnit, floccifacit, contumelia afficit, verberat, pulſat. *Luna.*] Pauperes enim, vel amantes, ad lunæ lumen domum petebant, vel candelis, autore Feſto, utebantur. *Idem.*

287. *Cujus, &c.*] Cujus funiculum diſpono, ne citius abſumatur, aut exſtinguatur. Indicat ſuam temperantiam & frugalem parſimoniam, cujus candelæ papyrum temporibus partior, utque durare poſſit, diſpenſo, diſpono; vel etiam diſpenſo, ne id craſſius ardens, ſubito lucernam evacuet. *Idem. Filum.*] I. e. ellychnium, mergulus, ſcirpus laneus, funiculus cera vel ſevo obvolutus.

288. *Miſeræ.*] Id eſt, operæ pretium eſt, conſiderare exodium noſtræ rixæ vel pugnæ. *Proœmia.*] Id eſt, præludia, exordia, incitamenta rixæ. Quidam legunt, *Præmia*: Sed tum metrum non conſtaret, & ſenſus non recte procederet. *Idem.*

289 *Rixa*] *Rixa* eſt inter litigantes & æqualiter ſe defendentes. Mutua enim altercatio atque utrimque pugna requiritur, ut rixa verè dicatur. Lexicon vetus Græco-Lat. *Rixa*, μάχη ἡ διὰ λόγων. *Torrent. Si rixa eſt &c.*] Certe non ſine dubitatione rogat; nam non eſt mutuum referre, quando unus tantum vapulat ab altero.

290. *Starique jubet.*] Galli *demeure là*. Formula militaris *ſta*, ſive *ſtate*. *Grang.*

291. *Nam, &c.*] Quid agere debeas vel poſſis. Si enim non pareas, in majora incidis incommoda. *Et idem, &c.*] Non enim ignis exſtinguitur igne, ſed malum patientia tollitur, injuria obſequio vincitur. *Grang.*

292. *Cujus, &c.*] Inſultat pauperi, illum irritans, contumelioſe & ſuperbe rogans, cujus vappam pauper & famelicus bibiſti. Ita dicit ex laſciva ac petulanti

Cujus conche tumes? quis tecum ſectile porrum
Sutor, & elixi vervecis labra comedit?
Nil mihi reſpondes? aut dic, aut accipe calcem.
Ede, ubi conſiſtas? in qua te quæro proſeucha?
Dicere ſi tentes aliquid, tacitusve recedas,
Tantundem eſt: feriunt pariter: vadimonia deinde

Irati

VET. SCHOLIAST.

93 *Sectile porrum.*] Folia porri, ſive ...dimentaria. *Cujus conche.*] Cujus fa... nflatus es.

96. *Proſeucha.*] Quidam nomen loci ...int ad convivium conſtitutum, ex ...dio dictum. alii locum ad quem con...ire ſolebant mendici ad ſtipem pe...dam. alii tabernam, in qua pauperes ...int. προσεύχεσθαι enim Græce orare ...tur. & Proſeucha, locus Judæorum, ... orant.

98. *Vadimonia, &c.*] Poſtea accu...t.

VARIORUM.

...ti malitia, cum quo tu viliſſimam ...pam bibiſti; vel cum quo *conchem* ... viliſſimam fabam viridem come...ti?

293. *Cujus conche, &c.*] Cujus faba ...latus es? Eſt enim *conchis*, fabæ ſpe...s. *Lubin.* Per contemtum pauperiei, ...rticem, folliculum & concham quaſi ...æ, non ſabam integram quidem pu... *Conche tumes.*] Fabis in ſiliquis co...s iiſque non oleo inunctis, ſed aceto ...nſperſis. *Quis tecum.*] Quinam ſor...di convivæ tecum una cœnabant? *Secti... porrum., &c.*] Folia porri vel condi...entaria intellige. Porrum in frugali ... pauperis menſa apponebatur. Plinius ...o genera porri dicit ſectile & capita...m. *Grang.* ut & *Britannic.*

294. *Quis ſutor, &c.*] Id eſt, quis ...omo pauperrimus tecum porrum ſe...um, & labra vel caput vervecis vel ...ietis caſtrati, elixi & bulliti comedit. ...rat autem hic cibus vilis & miſerorum. ...*ervecis, &c.*] Id eſt, Vervecinum ca...ut. Antiquitus in Apophoretis mittebatur caput Vervecinum inter cætera munera. Ebrius igitur aperte interrogat, ſciens hoc muneris eſſe in uſu apud pauperes. *Lubin.*

295. *Nil mihi, &c.*] Verba nebulonis petulantis ad pauperem. *Aut dic.*] Quod ex te quæro: reſponde quod rogo. Vide Brodæum Miſcell. 8. cap. 16. *Aut accipe calcem.*] Aut ego te proculcabo. *Farnab.* Antiquis enim mos erat calceis cædendi, quod non tantum turpe erat, quia immundi, ſed & grave atque moleſtum, quia clavis ſuffixi erant.

296. *Ede, &c.*] Id eſt, ede & eloquere ubi habites? in qua proſeucha te convenire poſſim, ubi opus erit? *Proſeucha.*] Locus ubi mendici ſtipem petunt, & victitant. à προσεύχεσθαι. Erant autem illo tempore Judæorum fana ita dicta; & loca ubi mendici conveniebant, ſeu pons, ſeu crepido, vel alius locus. *Lubin. Politianus* Miſcell. cap. 30. pro templo & ſynagoga Judæorum, ut & *Philo Judæus*, *Junius.* Vide *Turneb.* lib. 1. Adverſ. cap. 19. pro crypta ſeu ſubterraneo & abdito loco, ſimili iis, in quibus Chriſtiani preces facturi, ſeſe abſcondere ſolent. Quod dictum non ſine aceto contra Chriſtianos.

297. *Dicere, ſi, &c.*] Perinde eſt ſive aliquid loquare, ſive taceas; nam ſive hoc, ſive illud facias, vapulare te oportet. *Si*, hoc loco pro *ſive* ponitur. *Idem.* *Aliquid.*] Forte ſupplendum *aliud*: ut ſit ſenſus, quod non faciat ad rem, vel quod mihi non placeat.

298. *Tantundem eſt.*] Perinde eſt, eodem recidit. *Feriunt, &c.*] Sive loquare, ſive taceas, te vapulare neceſſe eſt. *Pariter.*] Unanimiter, æqualiter. *Vadimonia.*] Poſtea, quando petulantes hi nebulones male aliquem mulctarunt, iratos ſe ſimulant & vadimonia vel fidejuſſio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Irati faciunt: libertas pauperis hæc eſt.
Pulſatus rogat, & pugnis conciſus adorat,
Ut liceat paucis cum dentibus inde reverti.
 Nec tamen hæc tantum metuas: nam qui ſpoliet te
Non deerit, clauſis domibus, poſtquam omnis ubique
Fixa catenatæ ſiluit compago tabernæ.
Interdum & ferro ſubitus graſſator agit rem,
Armato quoties tutæ cuſtode tenentur
Et Pomptina palus, & Gallinaria pinus.

Sic

VET. SCHOLIAST.

304. *Fixa catenatæ.*] Quia catenas grandes ferreas per ſingulos axes inducunt.

305. *Graſſator.*] Miles.

306. *Armato.*] Quoties latrones, præſidiis conlocatis, à ſolitis locis depelluntur, ac dejiciuntur, Romam quaſi ad certas prædationes, & ad paratos paſtus confugiunt.

307. *Et Pomptina.*] Loca ſunt abundantia latronibus in Campania.

VARIORUM.

juſſionem exigunt, hoc eſt, eos adhuc citant, ut conſtituto die adſint in judicio, quaſi juſti & provocati id fecerint. *Idem.*

299. *Libertas, &c.*] Ironia, indignatione plena. *Idem.* Imo miſera ſervitus.

300. *Rogat.*] Veniam petit. Exprimitur maxima & intolerabilis moleſtia. Pulſatus enim & pugnis conciſus, rogat & orat, ut ſibi liceat inde domum reverti. *Idem.*

301. *Paucis cum dentibus.*] Non in totum excuſſis tibi dentibus. Plautus, *Qui mi os oſcillet probe.*

302. *Nec tamen, &c.*] Aliud incommodum, ſpoliatio, & rapina. Quaſi dicat, non ſolum Romæ metuendum, ne vapules, ſed etiam ne ſpolieris. *Idem.*

303. *Clauſis, &c.*] Id eſt, poſtquam domus meritoriæ clauſæ ſunt, & nemo in auxilium, injuriam & vim patienti, venire poteſt. *Poſtquam, &c.*] Id eſt, *poſtquam* noctis tempore, *omnis compactio* & coagmentatio ex aſſeribus *tabernæ* meritoriæ, *catenis munitæ, fixa*, firma, ſatis tuta, & clauſa ſilentium fecit, intempeſta nocte. Quia catenas grandes ferreas per ſingulos aſſeres inducebant adverſus expilatores, qui tabernas noctu effringere ſolebant: & in his, ipſum Neronem taxat. Vide Sueton. Neron. cap. 16. *Idem.*

304. *Siluit.*] Silentium fecit, qui diurno ſtrepitu & maximo, vicinis moleſti erant, ut ſupra dictum. *Compago.*] Compactio, conjunctio, conglutinatio, combinatio ex aſſeribus in taberna meritoria. *Tabernæ.*] Cauponæ, vel Apothecæ. *Taberna*, à tabulis vel aſſeribus dicta. *Idem.*

305. *Interdum, &c.*] Aliud incommodum, quod latrocinia Romæ noctis tempore exerceantur. *Subitus.*] Id eſt, ſubito, ex improviſo apparens. *Graſſator.*] Latro vel miles vias obſidens. *Idem.*

306. *Armato, &c.*] Id eſt, cum palus Pomptina in antiquo Latio, & pinus vel ſylva pinorum Gallinaria, loca inſidiis latronum apta, ejectis latronibus tuta tenentur, obſidentur & cuſtodiuntur. *Idem.*

307. *Pomptina, &c.*] Quam Julius Cæſar fertur exſiccaſſe: hodie *le lac de Pontia:* ſcribitur etiam *Pontina. Gallinaria.*] Sylva in ſinu Cumano poteſt intelligi, multis arboribus, pinu & id genus, denſa, & in multa ſtadia protenta. *Idem.*

308. *Sic*

S: inde huc omnes tanquam ad vivaria currunt.
Qua fornace graves, qua non incude catenæ?
aximus in vinclis ferri modus, ut timeas, ne
omer deficiat, ne marræ, & ſarcula deſint.
lices proavorum atavos, felicia dicas
cula, quæ quondam ſub regibus, atque tribunis
derunt uno contentam carcere Romam.
His alias poteram, & plures ſubnectere cauſſas:
Sed

VET. SCHOLIAST.

311. *Vomer, &c.*] Ferramenta, qui-s terra colitur.

313. *Atque Tribunis.*] Qui poſt re-s, Conſulari poteſtate Remp. guber-runt.

314. *Viderunt uno.*] Tulliano ſcilicet, jus æque & Saluſtius meminit.

315. *His alias.*] Umbricii verba.

VARIORUM.

308. *Sic inde, &c.*] Ordo: quoties fit, & quando latronibus ibi ſedes ne-ntur, omnes latrones & facinoroſi Ro-am ſic fugiunt, tanquam ad vivaria: el ad paratos paſtus, vel ad profugium receptum. *Vivaria.*] Loca ad victum unde ſufficientia. Proprie loca ſunt, quibus aves, piſces, & feræ vivæ ad ictum cuſtodiuntur. *Idem.* Tanquam oma ſit vivarium in quo homines oc-idere & perſequi liceat, tanquam feras n vivariis. *Grang.* Quum *vivarium* pro-rie ſit piſcium, Gallice un *vivier*, latro-es eo convolabunt, ut homines inſtar iſcium ſtupidos & incautos obruant.

309. *Qua. &c.*] Oſtendit jam latro-num copiam. Id eſt, in qua fornace, vel n qua incude jam non graves catenæ ad coërcendos ſceleratos conficiuntur? Qua-ſi dicat: in omnibus officinis ferrariis, vincula & catenæ fiunt quibus conſtrin-gantur latrones, & tamen illa omnia nihil proſunt, nec ſufficiunt. *Incude.*] In qua ferramentum aliquod cuditur, Belg. *Aenbeelt.*

310. *Maximus, &c.*] Id eſt, maxi-ma ferri menſura & copia in vinclis fa-ciendis conſumitur, ut periculum ſit & merito timere poſſis, ne ferium defice-re incipiat, ad inſtrumenta ruſtica faci-enda. *Lubin.* *Modus*] Proprie pro tem-peratione, mediocritate, ratione ſumi-tur; aliquando pro magnitudine, quan-titate & menſura, uti hoc in loco.

311. *Marræ, &c.*] Inſtrumenta ruſti-corum, & ferramenta quibus terra co-litur, & inutiles herbæ exciduntur. An à Mar quod Rabbinis ligo, vel à μείρω i. e. ſcindo, divido; an vero à μαρη, ma-nus, quod ſit pro manu? *Sarculum.*] Ferramentum bicorne, quo commove-tur terra; dicitur ita à ſarriendo vel fo-diendo. *Lubin.*

312. *Proavorum, &c.*] Proavus eſt avi pater. *Atavus.* eſt quintus pater. *Felicia, &c.*] Per comparationem priorum tem-porum, quibus reges imperabant, oſ-tendit tempora ſua eſſe infelicia, quibus contingat tam multa ſcelera fieri in urbe, ut plures non ſufficiant carceres ad puni-tionem reorum: quum unus tantum o-lim ſufficeret. *Britannic.*

313. *Sub regibus.*] Qui prius imperi-um tenuere: qui ſeptem fuere. *Atque, &c.*] Qui ſedecim annis poſt exactos reges creabantur. *Lubin.*

314. *Uno, &c.*] Tulliano ſcilicet, ab Hoſtilio Tullo ædificato: cujus meminit Saluſt. *Farnab.* Ancum Marcium ædifi-caſſe dicit Grangæus: quod ex Livii lib. 1. cap. 33. habet: Roſinus Servio Tullio adſcribit: Forte ille incœpit, alter am-pliavit & perfecit.

315. *His.*] Tot à medictis cauſſis diſ-ceſſus mei. *Subnectere.*] Addere, con-ſequenter ſubtexere. *Lubin.* Alias aliis nectere, quemadmodum annuli catenæ ſubnecti ſolent. *Grang.*

G 5 316. *Ju-*

Sed jumenta vocant, & Sol inclinat; eundum eſt.
Nam mihi commota jam dudum mulio virga
Adnuit: ergo vale noſtri memor: & quoties te
Roma tuo refici properantem reddet Aquino;
Me quoq; ad Helvinam Cererem, veſtramque Dianam
Convelle à Cumis: ſatyrarum ego, ni pudet illas,
Adjutor gelidos veniam caligatus in agros.

VET. SCHOLIAST.

319. *Reddet Aquino.*] Civitati Campaniæ, unde fuit Juvenalis.

320. *Ad Helvinam Cererem.* Namque apud Aquinum colunt numina earum Dearum, quæ coluntin Galliis.

VARIORUM.

316. *Jumenta, &c.*] Equi, muli clitellarii, qui rhedam mearum rerum trahunt. *Vocant.*] Præcedunt & monent me, ut ſequar. *Lubin.* Vel eorum recordari & miſereri debeo, quia onuſta ſunt. *Sol inclidat.*] I. e. vergit ad occaſum.

317. *Nam mihi, &c.*] Scutica vel flagello quaſſato. *Mulio.*] Rector vel ductor mulorum. *Idem.*

318. *Adnuit.*] Signum dedit: proprie tamen capite innuimus. *Ergo vale.*] Ultima Umbritii valedicentis verba. *Quoties te.*] Id eſt, quoties tu Aquinum patriam refici, & recreari cupiens vis inviſere, me quoque ad te convelle, & abſtrahe, id eſt, me ad te accerſe. *Lubin.*

319. *Tuo Aquino.*] Aquinum magna civitas Volſcorum, in via Latina, & eſt Juvenalis patria. *Te refici, &c.*] Id eſt, cum te moleſtiarum & urbis tædium cœpit: ut in ſeceſſu patriæ tuæ minus populoſæ, te reficere velis. *Idem.* Ordo eſt. *Et quoties Roma reddet te properantem refici tuo Aquino.*

320. *Me quoque, &c.*] Id eſt, me Umbritium ab urbe Cumarum avoca. *Ad Elvinam.*] Id eſt, ad Aquinum, ubi templum eſt Cereris Aquinæ. *Elvinam Cererem.*] Apud Aquinum colebatur Ceres Elvina. Dicta *Elvina*, à fonte non longe ab Aquino, qui Eluinus dicebatur ab eluendo, quod ibi eluerentur, & corpora purgarentur. Nam qui ſacris Cereris initiabantur, lavabantur, ut ait Ariſtophon. Alii *Helvinam Cererem*, id eſt, flavam dictam putant, ut ſpicarum color eſt, ut Scoppa Collect. lib 2. cap. 1. Brodæus 4. Miſc. 25. Sunt qui legant *Me & ad Eleuſinam Cererem*; quod epitheton Cereris magis notum. *Veſtramque Dianam.*] Quam vos Aquinates colitis, in luco Minturnenſi. *Idem.*

321. *Convelle.*] Ægre quaſi avelle, tanquam à loco gratiſſimo. *Satyrarum.*] Id eſt, ego ad te veniam, & ſatyras ſcribere te juvabo, niſi illas ſatyras mei auxilii pudet. Turneb. lib. x. Adverſ. cap. 27.

322. *Adjutor.*] Id eſt, ego velut audax, fortis & ſtrenuus miles ſatyrarum adjutor, ibi tibi præſto ego: qui & urbis vitia deteſtatus, acriter & audacter in illa velim invehi. Liber collegii Catharinæ manu exaratus *Auditor* habet. *Idem.* *Caligatus.*] Quia Aquinum in frigidiore loco Campaniæ, ob id addit gelidos agros, quia dixit veniam ad frigidos vel frigidulos agros. Vel inſtar militis caligatus veniet Umbritius, ut *Turnebus* vult, lib. x. c. 27. ut proinde mirum videri non debeat, ipſis Satyris, ſi non ſatis idoneus adjutor viſus fuerit, quum habitu non Poëtico, ſed militari venerit: ſicque modeſtiam ſuam commendat. *Caliga.*] Genus fuit calceamenti militaris. *Lub. Britan.* Quidam exponunt, *Caligatus*, id eſt, tenuibus veſtibus indutus.

SATYRA

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA IV.

RGVM. A libidine & luxuria Criſpini, ſumta occaſione deſcribendi ridiculum quoddam Domitiani ſuper rhombo piſce concilium, Senatorum in hanc rem ſententias, lepide & ſalſe exponit.

E Cce iterum Criſpinus, & eſt mihi ſæpe vocandus
Ad partes, monſtrum nulla virtute redemtum
vitiis, æger, ſolaque libidine fortis;
)elicias viduæ tantum aſpernatur adulter.

Quid

VET. SCHOLIAST.

E *Cce iterum.*] De quo ſuperius. Criſpinum dicit, qui ſua terra Egypto egentiſſimus fuit, & poſtea factus eſt magiſter equitum Neronis. *Mihi*, *&c.*] A me, qui ſæpe vitiis ipſius excitor, ut crimina ipſius dicam.

2. *Ad partes.*] Quaſi convivii & copulationis menſæ. Ita & * Seſenus libro II. ait, Non dignus in quem debeam Saturam calente vi adingerere, aut, ad partes operis mei. Metaphoram facit a Comœdia, quia ſcenici ad partes ſuas ſolent vocari.

3. *Æger, &c.*] Figura. Quid eſt Criſpinus?

--- *Ægræ ſolaque libidine fortes*
Deliciæ. ---

Fortes, ut quem nullus poteſt etiam à conſuetis vitiis deterrere.

4. *Spernatur adulter.*] In minore debilis ſcelere.

VARIORUM.

1. E *Cce iterum, &c.*] Principium abruptum & Satyricum; Particula autem illa *Ecce*, utimur in rebus mirabilibus & improviſis. Virgil. 2. Æneidos:

Ecce autem gemini à Tenedo, tranquilla per
alta, &c.

Iterum.] Quia in prima Satyra ejus meminit. Hic enim ille eſt Criſpinus Ægyptius, qui ex ſervili conditione, ad equeſtrem dignitatem Domitiani indulgentia provectus eſt. *Criſpinus.*] Accuſaturus Domitianum crudelitatis, gulæ, avaritiæ, à Criſpino orditur, in quo & principem notat. Nam Domitianus inceſta virginum Veſtalium ſevere coërcuit. Criſpino autem adultero notiſſimo, & virginis Veſtalis ſtupratori notiſſimo, ignoſcebat. Eum ergo Poeta inſectatur, & quaſi adulter & ſtuprator ſit notiſſimus, & quod gulæ indulgentiſſime obſequatur. *Et eſt.*] Alii libri legunt *adeſt*. Id eſt, occurrit mihi ſcripturo Satyram ultro, de illo nec quærenti nec cogitanti, ſeque mihi Satyrice perſtringendum offert. *Mihi ſæpe, &c.*] Id eſt, cujus crebra in ſatyris meis facienda mentio. *Lubin.*

2. *Ad partes.*] Ad Satyras, quæ partes ſunt operis mei. Metaphora à Comœdiis ſumta, ubi perſonæ primas, ſecundas, tertias partes agere dicuntur. *Britann.* Cui adſentitur Grangæus: niſi quis forte à re judiciali translatum credat. *Monſtrum.*] Adeo fœdis, & in omnem turpitudinem moribus projectis vixit, ut naturæ *monſtrum* digito monſtrandum inter homines videri poſſet. *Nulla virtute, &c.*] Quem nulla virtus à conſuetis vitiis revocaverit & à ſceleribus liberaverit. Vel qui nullam in ſe virtutem habet, qua ſe tanquam pretio à vitiis redimat. *Lubin.* Metaphora eſt à captivo, qui ære ſe ab hoſtibus redimit, ne in eorum ſit poteſtate.

3. *Æger.*] Quaſi dicat, qui alias imbecillis eſt, & animi morbis valide ægrotat, una & ſola libidine ſtrenuus eſt & fortis. Ambigue & Scoptice fortitudinem vocat, nulla libidine, ſtupris & adulteriis fatigari. *Idem.*

4. *Delicias viduæ.*] Ut oſtendat illum tantum jucundiora ſectari adulteria,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quid refert igitur quantis jumenta fatiget
Porticibus, quanta nemorum vectetur in umbra,
Jugera quot vicina foro, quas emerit ædes?
Nemo malus felix, minime corruptor, & idem
Inceſtus, cum quo nuper vittata jacebat
Sanguine adhuc vivo terram ſubitura ſacerdos.

Sed

VET. SCHOLIAT.

6. *Nemorum, &c.*] Viridaria, ubi ſolent geſtari.

7. *Jugera.*] Hortos, aut ſpatia dicit in ſuburbio.

9. *Cum quo nuper.*] Ultimum Flaviæ gentis Domitianum dicit. hoc enim ordine regnaverunt, Nero, Veſpaſianus, Titus, Domitianus.

10. *Sanguine adhuc vivo.*] Hæc virginibus Veſtæ pœna fuit decreta, ſi vitiatæ fuiſſent, vivæ in parietibus ſtruebantur, aut ſub terra obruebantur.

VARIORUM.

ria, voluptatis gratia, non lucri. Quaſi dicat, adeo fortiter libidinem exercet, ut à nullo ſexu, ætate, &c. abſtineat; promiſcue viros, fœminas; juvenes, puellas, ſtupro & adulterio ſine defatigatione polluat. Unico hoc excepto, quod à ſolis tantum viduis abſtineat, quas cum faſtu contemnit, cum alias omnia adulteriis ſuis contaminet: nam qui viduas aut anus ſequebantur, id lucri gratia faciebant. *Delicias.*] Venereas voluptates. *Lubin. Ægr. ſol. lib. fort. Del.* Vetus Schol. ſuper his verbis ſic: *Quid eſt Criſpinus? Ægræ ſolaque libidine fortes deliciæ:* quæ lectio non inepta.

5. *Quid refert.*] Oſtendit Criſpinum quamvis ditiſſimum, ne quis ei forte ob opes invideat, miſerum tamen eſſe, quod malus ſit; Quid igitur ipſi prodeſt &c? *Jumenta, &c.*] Dum vehitur: Nam Romani ad omnem luxum profuſi geſtationes in hortis exſtruebant. *Fatiget.*] Dum vectatur diu in illis porticibus, à mulis & jumentis, quibus in gelidis geſtationibus vehitur, & porticibus cum pluit. Vide Sat. VII. vſ. 178. *Idem.* Mortuos non vivos (ut diximus) cum taxet Poëta, de Criſpino loquitur ac ſi viveret, alios deſignans.

6. *Nemorum.*] Viridaria & hortos egregios intellige, qui erant in ipſis beatorum domibus urbanis, in quibus vectabantur & umbram captabant in calore æſtatis. Plin. Epiſt. 17. lib. 2. Lipſ. ep. 11. centuriæ Miſcellan. *Jugera quot.*] Id eſt, quot ſpatia domibus & tectis occupata, & jugeribus æqualia eo in loco, ubi ſunt cariſſima, in foro nimirum, in medio ferme Urbis. Vel ædes & hortos foro vicinos intelligit. *Idem.*

8. *Nemo, &c.*] Egregia & generalis ſententia, quæ Criſpino accommodatur. *Minime, &c.*] Scilicet felix eſt; qui in ſupremo malitiæ gradu quaſi eſt: Criſpinus ergo infeliciſſimus, qui corruptor. *Idem. Nemo malus felix, minime corruptor, &c.*] Lege meo periculo; *mimæ corruptor*; id eſt, qui cum mimis conſuevit, qualis M. Antonius. Sic audacter *Schioppius.*

9. *Inceſtus.*] Qui inceſtu, vel inceſto concubitu ſe polluit, dum virginem Veſtalem conſtupravit, ut ſequitur. Eſt autem *inceſtus*, qui illegitimam tentat Venerem. *Vittata.*] Sacerdos virgo Veſtalis, vittis redimita. Erat enim *Vitta* commune quoddam capitis ſacerdotale ornamentum. *Idem.*

10. *Sanguine adhuc.*] Pœna virginum Veſtalium vitiatarum, quod vivæ in parietibus ſtruebantur, aut terra obruebantur: Sic autem à Numa conſtitutum. Severe etiam puniebat hæc adulteria Domitianus. Nam Corneliam defodi, & ſtupratores in comitio ad necem cædi imperavit. *Idem.*

11. De

nunc de factis levioribus: & tamen alter
cisſet idem, caderet ſub judice morum.
n quod turpe bonis, Titio, Seioque, decebat
pinum. quid agas: cum dira, & fœdior omni
mine perſona eſt? mullum ſex millibus emit,
uantem ſane paribus ſeſtertia libris,
perhibent, qui de magnis majora loquuntur.
ſilium laudo artificis, ſi munere tanto

Præ-

VET. SCHOLIAST.

. *Sub judice morum.*] Damnaretur à ore.

. *Nam quod, &c.*] Inriſive laudat paratione Criſpini bonos dicens * ea objiciens quæ in eum turpiſſima .

5. *Perſona eſt.*] Non homo, ſed ona.

5. *Æquantem.* Sex librarum, qui um potuit habere in pondere, quan- in pretio.

7. *Qui de magnis.*] Divites, glutto-

VARIORUM.

1. *De factis, &c.*] Criſpini dicimus. aſi dicat. Hæc Criſpini flagitia leviora uc, præ delationibus & aliis gravio- is ſceleribus, quæ perpetravit. Quaſi at: Jam tantum de leviſſimis Criſpi- flagitiis dicam. *Et tamen alter.*] rrectio. Quaſi dicat: Quamvis hoc lus levius ſit, tamen ſi alter idem fla- ium commiſiſſet, à Domitiano judice orum, quaſi vero, & Cenſore, dam- retur, & occideretur. Plin. epiſt. 11. . 4. *Lubin.*

13. *Nam quod turpe.*] Nam ob quæ i viri honeſti, tanquam ob turpia da- nantur & puniuntur; illa honori & cori ſunt Criſpino. Sic infra dicit:

Ille crucem ſceleris pretium feret, hic diadema.

tio Seioque.] Viros optimos è vulgo tellige, & quosvis. Hi enim ex of- ina Jureconſultorum, pro quavis è lgo & plebe perſona. *Idem.*

14. *Quid agas?* Cum tam flagitioſus, & ſceleratus ſit Criſpinus, quid agas? quî te contineas, quin objicias, quod quidem in eo eſt turpiſſimum. His verbis ſe ad ſcribendum Satyram hortatur in Criſpinum. *Diræ.*] Eſt autem dirum, horrendum, exſecrabile, quaſi Deorum ira immiſſum. *Feſtus.* *Fœdior omni crimine.*] Quaſi dicat: Criſpinus, ipſo vitio turpius quid adhuc & pejus. *Idem.* Comparativum pro abſoluto, *Fœdus.*

15. *Mullum ſex millibus.*] Laſciviæ eum condemnavit; jam gulæ & luxuriæ. *Mullus* piſcis, qui alias barbio vel barbo dicitur, ab inferioris barba labri.

16. *Æquantem.*] Sex libras ille mullus pendebat, totidem ſeſtertia æquabat, quot libras habebat: quæ ſex ſeſtertia, ſex millia efficiunt nummorum. *Salmaſ.* 150. aureos. Vide Budæum de aſſe lib. 1. *Sane.*] Scoptice, luxuriam quaſi laudat & miratur. *Idem.* *Sane.*] Friget: forte legendum *inſane*, hoc eſt, inſano pretio, ſic *inſania menſarum* apud Plin. eſt inſani ſumtus quos faciunt in citreis menſis emendis. *Graev.*

17. *Ut perhibent.*] Ut Atteſtantur. Adulatores & paraſiti, qui ſemper majora loquuntur, & omnia dicendo adaugent. *Idem.* Sic paſſim Poëtæ de re incerta & fabuloſa. *Qui de magnis &c.*] etenim *Fama malum, quod vires accreſcit eundo.*

18. *Conſilium.*] Occurrit objectioni, qua quis diceret; Forte tam præclari piſcis munere, alicui ſeni orbo, ac diviti palpatus eſt, ſibique acquiſivit potiorem hæreditatis in teſtamento partem; vel ſi nobili alicui amicæ hunc piſcem

mu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Præcipuam in tabulis ceram ſenis abſtulit orbi,
Eſt ratio ulterior, magnæ ſi miſit amicæ,
Quæ vehitur clauſo latis ſpecularibus antro.
Nil tale exſpectes: emit ſibi. multa videmus,
Quæ miſer & frugi non fecit Apicius. hoc tu
Succinctus patria quondam Criſpine papyro,
Hoc pretio ſquamæ? potuit fortaſſe minoris
Piſcator, quam piſcis emi. provincia tanti

Vendit

VET. SHOLIAST.

19. *Præcipuam, &c.*] Primam in qua heredes primi ſcribuntur.

21. *Antro.*] Lecticam mulieris, aut ſellam clauſam dicit. Gr. κελλώστερον.

23. *Apicius.*] Auctor præcipiendarum cœnarum, qui ſcripſit de juſcellis, fuit enim exemplum gulæ.

24. *Succinctus patria.*] Biblo Nilotica. Fuit nam Ægyptius Alexandrinus, in qua Papyrum naſcitur in Nilo. Sicut vult Juvenalis, Criſpinus cartapola fuit.

25. *Hoc pretio ſquamæ.*] Piſcis, à parte totum.

26. *Provincia tanti.*] Anthypophora. quaſi Criſpinus hoc reſponderit; Quid mihi invides? Apulia * curios agros vendit, ut majores piſces vendit, quos tu provincialibus gratis abſtuliſti. & Ironia, majores Apulia vendit.

VARIORUM.

muneris loco miſit. *Conſilium.*] Commentum, & callidum inventum. *Artificis.*] Criſpini, qui ita artificioſe alios captet.

19. *Præcipuam.*] Primam hæreditatem in tabulis teſtamenti ceratis. Sic *in prima cera.* *Orbi.*] I. e. divitis, qui ſine liberis.

20. *Eſt ratio ulterior.*] Vel poteſt eſſe alia adhuc cauſſa & melior, cur tanto pretio mullum emiſſe potuerit. *Magnæ.*] Prædiviti.

21. *Quæ vehitur, &c.*] Lecticam clauſam & coopertam dicit, cujus lecticæ feneſtræ vel antrum clauſum eſt latis lapidibus ſpecularibus. Eſt autem lapis ſpecularis pellucidus in tenuiſſimas bracteas ſectilis, quo utebantur loco feneſtrarum nobiliores. ut nos feneſtris vitreis utimur, admittendæ luci & excludendo vento. *Latis ſpecularibus.*] Feneſtris lecticæ è lapide ſpeculari. Ibi Interpres *Baſternam* ſeu vehiculum muliebre interpretatur. Sed lecticam tectam intelligit Juvenalis, quæ ab hominibus portatur, forma nihil diſtans à Baſterna, niſi quatenus hæc à burdonibus ſeu mulabus; illa vero ab hominibus portabatur. *Salmaſ.* in *Æl. Lamprid.*

22. *Nil tale, &c.*] Reſpondet objectioni negando; quod ſcilicet Criſpinus neque orbo, neque amicæ cuidam hunc mullum emerit, ſed *ſibi*, ſuæ privatæ gulæ. *Lubin.*

23. *Apicius.*] Homo perditiſſimæ gulæ illo tempore, qui gulæ exemplum, de paranda cœna libros, de juſcellis & condiendis cibis ſcripſit. Amplificat ergo luxuriam Criſpini; quod Apicius ille ad Criſpinum collatus, pauper ſit ac frugi, moderatus ac temperans. Plin. ep. 5. lib. 2. Senec. epiſt. 95. *Lubin.*

24. *Succinctus.*] Aut curte veſtitus, aut ſeminudus. Quod non fecit Apicius, hoc tu feciſti, peſſime Criſpine, qui olim ſervus ex Ægypto huc advectus es, papyro veſtitus. *Patria.*] Ægyptiaca. fuit enim Criſpinus verna Canopi. *Papyro.*] Papyrus naſcitur in paluſtribus Ægypti locis, illis peculiaris, ex quo navigia texunt, & è libro vela tegetesque, nec non & veſtes, ſtragula, funes. *Plinius.* lib. 9.

25. *Hoc pretio ſquamæ.*] ſc. emuntur. Quidam *pretium* legunt. Tantumne piſcis ſquamoſi pretium fuit? Admirabundus hoc dicit. *Potuit fortaſſe.*] Multi certe ſervi minoris emti ſunt. *Idem.*

16. *Provincia tanti.*] In provinciis

ciis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ndit agros: ſed majores Apulia vendit.
Quales tunc epulas ipſum glutiſſe putemus
duperatorem: cum tot ſeſtertia, partem
xiguam, & modicæ ſumtam de margine cœnæ
rpureus magni ructarit ſcurra Palati,

Jam

VET. SCHOLIAST.

7. *Sed majores.*] Amphibologia, u- n agros, an mulos: vel per Anaſtro- n poſtpoſitum ſit, Sed, hoc pacto, agros majores Apulio vendit. vel cer- provincia tanti vendit agros, quanti nulos emiſti.

9. *Induperatorem.*] Neronem dicit tonem, ut Domitianus ſub Neronis mine lateret.

31. *Purpureus.*] A veſtis colore, Cri- ni ſatelles eſt idem Domitianus.

VARIORUM.

s extra Italiam, pro ſex ſeſtertiis l 150. coronatis Gallicis emes a- os, ſed in Italia etiam majores a- os tanti emas: quaſi dicat, una cœ- totum agrum devorat. Nihil cor- ptius quam quæ ad hæc verba vetus terp. habet. legendum *apulia carius a- os vendit*, aut *majores piſces vendit.* d hæc nihil ad Juvenalis mentem. am ſi piſces intelligamus, quis un- uam in Apulia mullos, pretio & ma- nitudine præſtantes, provenire tradi- it? neque hic ſermo eſt de mulli ma- nitudine. Præterea ſi mulli in Apulia ajoris venditi fuiſſent, potius Criſ- ini luxum excuſaret quàm perſtrin- eret Poeta. Si autem majoris agros in pulia venditos intelligamus, tota ſen- entia perit; non enim pretium & ma- nitudo agrorum exagitatur, ſed agri retio piſcem venditum juſta indignatio ſt. Quare Apulia hic non eſt regio- is nomen, ſed mulieris prædivitis or- bæ, quæ donatos à captatoribus piſces carius vendebat; & ideo omnino non *majores* ſed *majoris* legendum eſt, ut reſpondeat verbis, *provincia* tanti ven- dit agros, *Ferrarius.*

27. *Apulia.*] Id eſt Italiæ pars: pro ipſa Italia. *Apulia.*] Forſan Aurelia, de qua infra Sat. V. ꝟ. 98. quæ ne- ſcio quo fato hic in Apuliam conver- ſa eſt; ut ſit *ſed majoris Aurelia vendit.* Duos enim hic de more perſtringit Ju- venalis: Criſpinum, qui millibus ſex mullum emerat; & Aureliam ſive A- puliam, quæ hamata hæredipetarum munera, majoris vendebat; inter quæ jure mulli fuere tunc pretioſiſſimi. *Fer- rarius.*

28. *Quales, &c.*] Poſtquam Criſpi- ni ſcelera exagitavit, jam Domitianum ipſum per occaſionem & ſenſim accuſat, inque immenſam ejus gulam invehitur. Si Criſpinus, qui imperatorii Palatii vi- liſſimus, licet purpureus, ſcurra fuit; una cœna tot ſeſtertia conſumſit, haud du- bie ſumtuoſiores epulas abſumſit; argu- mento à minori ad majus. *Quales.*] Cum admiratione. Imo, quam caras, quam magnificas. *Glutiſſe.* Ingurgitaſſe, devoraſſe. *Idem.*

29. *Induperatorem.*] Scoptice & irri- ſorie dictum. Eſt autem Epentheſis, pro Imperatore. *Cum, &c.*] Ordo talis: cum Criſpinus ſcurra tot ſeſtertia uſque ad ru- ctationem ingurgitarat, quæ Seſtertia fuere tantum exigua pars, ſi ad cœnam Imperatoriam conferantur. *Seſteria, &c.*] Appoſitio. Et dicit hoc reſpectu menſæ Imperatoris. *Idem.*

30. *Et modicæ, &c.*] Id eſt, quæ ſe- ſtertia fuere tantum exigua pars, ſumta de modica & non nimis luxurioſa Im- peratoris cœna. Vult dicere, marginem vel extremam & levem partem Impera- toriæ cœnæ, etiam modicæ & frugalis, facile æquare illam Criſpini cœnam ſex ſeſtertiorum. *Idem.*

31. *Purpureus.*] A veſtis colore, erat enim Domitiani ſatelles. *Ructaret.*] In- vidioſe, hoc eſt, comederet mullum tot ſeſtertiis emtum. Proprie ſignificat cibum & potum in ſtomacho male concoctum

ventoſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Jam princeps equitum, magna qui voce ſolebat,
Vendere municipes Faria de merce ſiluros!
Incipe Calliope, licet & conſidere. non eſt
Cantandum, res vera agitur, narrate puellæ
Pierides: proſit mihi vos dixiſſe puellas.

Cum

VET. SCHOLIAST.

32. *Jam.*] Magiſter equitum Rom. factus eſt ſcilicet.

33. *Fracta de.*] Id eſt, *fracto*, vaſe ſardarum ejuſdem municipii: unde ipſe Ægyptius. Siluri nam piſces ſunt Alexandriæ, unde fuit Criſpinus, nullius pretii, quos inopes in Ægypto venditant.

34. *Licet.*] Aut ſummiſſe dicere, aut propriè, res tenues dicere.

36. *Proſit, &c.*] Virgilius:
--*proſit noſtris in montibus ortas.*
Id eſt, ad laudem veſtram ſufficiat vos puellas nominatas.

VARIORUM.

ventoſe per os efflare. *Surra.*] Qui in gratiam principis turpiter riſum captat ab auditoribus, nulla ſui & aliorum habita ratione. *Scurra palati.*] I. e. Scurra aulicus.

32. *Jam, &c.*] Id eſt, magiſter equitum. Ad cenſum enim equeſtrem indulgentia Domitiani pervenerat. *Magna, &c.*] Indignabunde, qui olim in municipiis extra Romam, præco piſcium venalium viliſſimorum erat. *Idem.*

33. *Municipes.*] Ægyptios & conterraneos. In eodem forte municipio ex quo Criſpinus natus. vel per municipia. Dicit Probus: Siluros eſſe piſces Alexandriæ nullius pretii, quos inopes in Ægypto venditent. *Lubin. Vendere, &c.*] Sic legendus hic verſus. Antiquum hujus loci mendum eſt, *Farta de merce*, pro *Faria de merce.* Hinc omnes libri partim *farta* legunt, partim *fracta.* Vetus interpres agnoſcit *fracta*, & interpretatur *fracto vaſe Sardarum.* Quod eſt ridiculum. Faria merx, Siluri, Nili piſces. Eos vocat municipes Criſpini, quia is Alexandrinus. Sic eadem Satyra, *patriam Criſpini*, *papyrum* vocat, id eſt, municipem: Et alibi Creticas lagenas, *municipes Jovis* appellat Sat. XIII. *Salmaſius* Plin. Exercit. Britannicus, qui etiam *fracta* legit, intelligit non integram mercem, ſed ſiluros, quos minutatim venderet, tanquam viliſſimi cetarii. Grangæus quos vili aut nihilo ſibi comparaverat à piſcatoribus, qui per viam aliquos caſu, aut alia aliqua ratione fregerant. Farnabius putat è fracto vaſe vel aliena merce ſurreptos. Qui *Faria* præponunt, procul dubio *Phariam* volunt, ab inſula *Pharos* dictam, quæ olim Nili oſtio Canopico objecta fuit. *Fracta.*] Probat quoque Gronovius, & ſignificari putat, illum vendere ſiluros chartaceo cucullò involutos, qui fuerit ruptus. Verum mihi videtur *de* ſuo loco excidiſſe, & legendum *pacta mercede ſiluros.* Mercedulam ſibi pepigit pro opera, quam aliis navabat in vendendis ſiluris. *Graev.*

34 *Incipe Calliope.*] Quaſi ad piſcis magnitudinem exprimendam divino Muſarum auxilio opus ſit. *Lubin.* Vanitatis arguit omnes Poëtas, qui carminum ſuorum exordiis Muſas invocant, eaſque canere jubent. *Rigaltius. Incipe.*] Id eſt, ego hic curſum Satyricæ venæ ſuſtinere cogor, nec amplius aliquid dicere poſſum. Tu ergo Muſa, quia ſequuntur res magnæ & mirabiles memorabileſque, incipe. *Licet, &c.*] In his ab Imperatore tam præclare geſtis immorari. Mallem ergo hic legere *conſiſtere*, pro *conſidere*; & pro, *&*, *hic.* Lub. Antipophora eſt, poſſent enim dicere Muſæ, nolumus in hac re ficta tempus atterere, & ipſe reſpondeat, poteſtis profecto hic ſedere & immorari.

35. *Non eſt cantandum.*] Tanquam in jocularibus & fabuloſis. *Res, &c.*] Non fabuloſa aut jocularis. *Idem.*

36. *Pierides.*] Muſæ ex Pierio monte Theſſaliæ, vel regione Macedoniæ: &

mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cum jam ſemianimum laceraret Flavius orbem
Ultimus, & calvo ſerviret Roma Neroni,
Incidit Adriaci ſpatium admirabile Rhombi
Ante domum Veneris, quam Dorica ſuſtinet Ancon,
Im-

VET. SCHOLIAST.

8. *Ultimus.*] Hoc convicium in Fl. Domitianum, Titi fratrem, Veſpaſiani filium jactat, qui calvus fuit, ut Suetonius refert. propter quod Juvenalis, ſub ſpecie honoris relegatus eſt ad cohortis curam in Ægypto, Hoaſa, ubi mortuus eſt. Ultimum autem dicit, quia in illo Cæſarum origo defecit: & cum Veſpaſianus, & Titus, & Domitianus Flavia de gente fuerint, Domitianus ultimus eorum, & diſſimillimus imperavit. Meminit hoc Valerius Martialis in Epigrammate. his * vero ſibi finit;

Flavia gens, quantum tibi tertius abſtulit heres.
Pene fuit tanti non habuiſſe duos.

9. *Rhombi.*] Piſcis formæ magnitudo.

40. *Quam Dorica, &c.*] Ancona Dorica: id eſt, Græca civitas, quam Græci in Italia condiderunt.

VARIORUM.

...ihi vel ob hoc ſitis propitiæ, quod vos ...xerim *puellas*, hoc, eſt juvenculas & ...idem caſtas, puras & intactas: quæ ...nen non poteſtis non eſſe vetulæ, ab ...tiquiſſimis poëtarum uſque invoca... *Farnab. Proſit, &c.*] Juvet me ...ad laudem veſtram ſufficiat, vos puel...s à me eſſe nominatas & invocatas. *Lun.*

37. *Cum jam.*] Tanquam rem memorabilem narraturus, primo tempus quo geſta ſit prolixe deſcribit, & hiſtoriam recitat ex rhombo piſce ingenti capta. Jactat autem hoc convicium in Flavium Domitianum, quem calvum Neronem vocat, quod teſte Tranquillo calvus ille fuerit, & Neronis veſtigiis crudelitate & tyrannide probe inſtiterit. *Ultimus* Flavius appellatur hoc loco, quod in eo Flaviorum familia, & Cæſarum origo defecerit & deſierit. *Semianimum.*] Male & miſere afflictum, ſemivivum. *Laceraret.*] Miſeris modis affligeret, crudelitate & tyrannide lancinaret. *Idem. Orbem.*] Nam non modo Urbs ſed univerſus orbis eum ſenſit.

38. *Calvo Neroni.*] Sic Auſonius:

Quem dixit calvum ſua Roma Neronem.

Ita ait, Nam omnes mali imperatores Nerones appellati, & Domitianus per omnia Neroni ſimilis fuit hoc uno ab ipſo diſtinctus, calvus quod eſſet. Porro in tantum calvitio ſuo offendebatur, teſte Suetonio, ut ſi cui calvities objecta fuiſſet, illud in ſe dictum exiſtimaret, & dicentem acerrime puniret. Turneb. lib. XII. Adverſ. cap. 8. *Serviret.*] Invidioſe dicit. In ſervitutem à tyranno redacta. *Idem.* Nam cæteri ante illum nomen Domini vel edicto reſpuerant, hic autem ſe Dominum & Deum primus appellari voluit. Dominus autem eſt ſervorum, Imperator militum, Princeps civium.

39. *Incidit.*] Caſu in portum & ſinum venit, prope Anconam. *Adriaci rhombi.*] Piſcis in Adriatico mari nutriti, & capti. *Spatium, &c.*] Id eſt, ingens & incredibilis piſcis magnitudo, & admiratione digna amplitudo. *Lubinus.* Ejus loquutionis nomine, tam graves pœnas viro docto dare non debuit Satyricus. Nulla enim in phraſi κακοζηλίας notanda eſt, vel improprietas, utpote quam vetuſtiſſimi, nec Poëtæ tantum ſed etiam πεζόλογοι uſurparunt hoc ſenſu. Sic Ovid. de Remed. amor. *ſpatioſum taurum* dixit pro magno. Lucianus, *ſpatium elephantis*, de magnitudine ac mole illius belluæ: *Nec tutus ſpatio eſt Elephas.* Salmaſ. Plin.

40. *Ante, &c.*] Per domum Veneris, templum ejuſdem intellige. Dicit ergo ante ædem Veneris, quam civitas *Ancona* mari Adriaco vicina à *Doricis*

H ex

Implevitque ſinus: neque enim minor hæſerat illis,
Quos operit glacies Mæotica, ruptaque tandem
Solibus effundit torpentis ad oſtia Ponti
Deſidia tardos, & longo frigore pingues.
Deſtinat hoc monſtrum, cymbæ, linique magiſter,
Pontifici ſummo. quis enim proponere talem,
Aut emere auderet? cum plena & litora multo
Delatore forent: diſperſi protinus algæ

In-

VET. SCHOLIAST.

42. *Implevitque, &c.*] Id eſt, retia. Virgilius.

Implevitque ſinus ſanguis.

42. *Quos, &c.*] Quia qui in Ponto & Mæotia palude capiuntur piſces, immanes & pingues ex ipſa tarditate; quoniam quando gelat, in glacie hærent. Salluſtius: *Itaque tempeſtate piſcium vis Ponto erupit.*

43. *Solibus.*] Id eſt, ſoluta à Sole glacie. *Torrentis.*] Perfluentis, currentis, illic nam reuma quoddam trahit mare.

46. *Pontifici, &c.*] Ironia.

47. *Cum, &c.*] Non ſolum fora.

VARIORUM.

vel Græcis condita *ſuſtinet*, & in qua civitate ædes Veneris poſita eſt. *Lubinus.* *Dorica Ancon.*] A Græcis condita, qui Syracuſis advenerant, Dinoyſii tyrannidem fugientes. *Farnab.*

41. *Implevitque ſinus.*] Id eſt, concava retia. Vel per *ſinus* intelligit angulos & curvaturas ejuſdem portus: quos Itali vocant *Golfi.* *Neque enim minor.*] Eſt ſenſus: Rhombus iſte, de quo dico, maximus erat, & in retibus *hæſerat*, *non minor illis* ingentibus rhombis, *quos glacies Mæotidis* paludis tota hyeme *operit* & tegit, & quos glacies illa calore *Solis rupta & ſoluta* magna copia ad *oſtia* Euxini *Ponti*, *torpentis*, ſtagnantis, & tarde aut parum refluentis *effundit* & emittit. *Idem.*

42. *Mæotica.*] I. e. glacies Mæotidis paludis. Mæotis palus eſt, quam efficit Tanais, ea in Pontum effunditur. *Plinius.*

43. *Solibus.*] Solis calore æſtivo. Nota plural. num. τὸ *effundit* denotat ingentem multitudinem piſcium. *Torpentis.*] Segnis, frigidi, glacialis, vel ſegniter fluentis, propè ſtagnantis. Alii ut & Probus legit *torrentis*, id eſt, perfluentis, currentis. *Idem.* *Oſtia.*] Fluviorum exitus, per quos in mare exonerantur. *Idem.* Hic autem deſignat oſtia ipſius paludis quæ exeunt in Pontum.

44. *Deſidia tardos.* longa mora ſegnes. *Longo frigore.*] Quod coacti, diu in fundo hæſerunt; unde pingues reddit. *Idem.*

45. *Deſtinat hoc monſtrum.*] Hunc monſtroſæ magnitudinis rhombum, tanquam marinam belluam ſcaphæ piſcatoriæ præfectus, ſeu piſcator, adjudicat & offert Domitiano. Hoc loco *deſtinat* eſt *mittit.* *Linique.*] *Linum* pro rete. *Idem.* Sic alibi, *Ceſpite conſedi dum lina madentia ſicco.* Grang.

46. *Pontifici ſummo.*] Domitiano. Omnes enim Imperatores Rom. ſummi pontifices: & qui quaſi pontifex maximus erat ſacerdotum, quos inſtituerat Albæ. vide Sat. 2 verſ. 112. *Proponere.*] ſupp. *venum.* Aliis venalem exponere ad vendendum, vel in cœnam. Nemo privatorum facile id auſit. *Lubin.*

47. *Cum plena, &c.*] Ratio: nam ubique Romæ delatores, nec in foro ſolum, verum etiam in litore. *Litore.*] In quibus piſcis capiebatur. *Lubin.*

48. *Diſperſi protinus.*] Qui ſtatim actionem & accuſationem contra piſcatorem nudum & miſerum inſtituerent. *Alga, &c.*] Rerum etiam leviſſimarum, ut algæ, delatores. Sed ab hac ſententia & mentè deterret nos Grangæus. Ergo pro illis qui maris litori præficiuntur. *Alga* enim vilis illa herba, quam mare,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…uiſitores agerent cum remige nudo,
…n dubitaturi fugitivum dicere piſcem,
…aſtumque diu vivaria Cæſaris: inde
…pſum, veterem ad dominum debere reverti.
…uid Palfurio, ſi credimus Armillato,
…cquid conſpicuum, pulchrumque eſt æquore toto,
… fiſci eſt, ubicunque natat: donabitur ergo,
… pereat jam lethifero cedente pruinis

Au-

VET. SCHOLIAST.

. *Si quid, &c.*] Palfurius Conſu- … filius, in agone cum virgine Lace- … onia ſub Nerone luctatus eſt. Poſt … à Veſpaſiano Senatu motus, trans- … d Stoicam ſectam, in qua cum præ- … et & eloquentia, & artis poëticæ … a, abuſus familiaritate Domitiani, … piſſime partes delationis exercuit. … interfecto, Senatu accuſante dam- … s eſt: cum fuiſſent inter delatores … ntes apud Domitianum & hi Armil- … ;, Demoſthenes, & Latinus archi- … nus: ſicut Marius Maximus ſcripſit.

…5. *Non pereat.*] Fiſco, quod jam dis- … i non poteſt.

VARIORUM.

…e, in quo naſcitur, projicit, & pro … te hic ponitur. *Diſperſi protinus al- … inquiſitores agent cum remige nu- …*] Alga pro littore poni Judæus A- … a credat, non ego. Cenſeo ſcriben- … n: *diſperſi protinus alni inquiſitores*, … eſt navium naufragarum & diſper- … m inquiſitores, quales erant Palfu- … s, & Armillatus. *Graev.*

…9. *Agerent.*] Illi delatores cum pau- … e & nudo piſcatore, niſi ſponte pi- … m illis relinqueret, tanquam ex viva- … Cæſaris elapſum, cauſſam agerent, … mque accuſarent furti. *Idem.*

50 *Non dubitaturi.*] Certo affirma- … i. *Fugitivum.*] Qui è vivario Cæſaris … fugerit, in quo minutos alios piſces … paſtus ſit; & devoraverit. *Idem.*

53. *Si quid, &c.*] Palfurius Sura, & … millatus magni viri, & conſulares fuerant, ſed poſtea delatores peſſimi, & fiſci cauſſas per calumnias & ſacrilegas interpretationes agebant, omnia præclara illi adjudicantes.

55. *Res, &c.*] Pertinet ad menſam Imperatoris, in quacunque maris parte tandem lateat, vel in quocunque tandem loco inveniatur: Quod contra jus naturale. *Fiſcus* proprie receptaculum erat nummorum, capiturque pro ipſo ærario. *Idem.* *Donabitur ergo.*] Fiſco vel imperatori: ne pereat, quod jam diſtrahi & tuto retineri non poteſt; ſunt piſcatoris hæc verba, donabitur libenter & cito. *Idem.* Mihi videtur delator continuare ſermonem. Vel ſunt verba Poëtæ ſubſannantis talem legum perverſionem.

56. *Ne pereat.*] Fiſco. Vel ſic intelligе hæc. Miſer ille piſcator maximo opere properabat piſcem Imperatori offerre, quod opus non fuiſſet tanta feſtinatione, quia tempore brumæ, piſcis non tam cito mortuus eſſet, aut corruptus computruiſſet. *Ille, &c*] Ne pereat vel corrumpatur. *Jam, &c.*] Hi quatuor ſequentes verſus ita inter ſe cohærent: Sub autumni finem, quo quartana febris ſævire ſolet, inamœna hiems rigida erat & ſtridebat vi ventorum tunc dominantium, & piſcem captum à putrefactione ſervabat; tamen delirus piſcator jam piſce capto, ita properabat, tanquam Auſter flaret, æſtatis tempore omnia putrefaciens & corrumpens. Deridet ergo piſcatorem, quod putrefactionis metu hie feſtinarit. *Lethifero*] mali tempore adeo feſtinarit. *Lethifero*] Dicitur autem lethifer Autumnus, quia morbos & mortes excitat; propter mutationes, aliaſque cauſſas Medicis & Phy-

ſicis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Autumno, jam quartanam ſperantibus ægris.
Stridebat deformis hiems, prædamque recentem
Servabat: tamen hic properat, velut urgeat Auſter.
Utque lacus ſuberant, ubi quamquam diruta, ſervat
Ignem Trojanum, & Veſtam colit Alba minorem,
Obſtitit intranti miratrix turba parumper,

VET. SCHOLIAST.

59. *Auſter.*] Ventus calidus, quo piſces corrumpuntur.

60. *Utque, &c.*] Id eſt, cum prope lacus Albanenſes jam veniſſet piſcator.

61. *Ignem, &c.*] Romani Tullo Hoſtilio rege, cum deſeruiſſent Albam, ſacra ſublata Romam tranſtulerunt, & Deos penates: quorum penetrale tam venerabile deprehenſum eſt, ut lapidatio de cœlo caderet ſupra * memorati ponderis, propter quod prodigium, ex libris Sibyllinis juſſi Pontifices ex S. C. Albæ ſacra renovare. Tanta enim repente, cum ea vellent transferre, grando cecidit, ut intelligerent ſuis locis ſacra non eſſe movenda. Inde ibi perſeverant, adeo & Veſtam minorem dixit ad compoſitionem.

VARIORUM

ſicis ſatis notas. *Idem. Pruinis.*] hoc eſt hyemi: Annus enim in perpetuo motu, cujus partes ſeſe invicem expellunt.

57. *Sperantibus.*] Καλὰχρησις. Id eſt, timentibus. Virgil.

Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem. Lubin.

Rigaltius dicit eos, qui deſinente autumno ægritudine tentantur, ſperare quartanam: hoc eſt, non fore continui ardoris, ſed tantum quadrimi circuitus febrem, quæ ut asſerit Celſus, neminem jugulat. vide Ptol. Flavium 17. cap. Conject. Omnes fere acyrologiam ſuam tenent, nec perſuadentur à Ptol. Flavio: Sed quicquid ogganniant, retinemus nos genuinam & propriam verbi (*ſperantibus*) interpretationem, putantes hoc quod Itali *Febre quartana no fa ſonare campana.* Adſtipulatur Flavio & nobis Grangæus.

58. *Stridebat.*] Vento & frigore omnia infeſtabat. *Deformis.*] ab effectu, quod hieme prorſus omnia ſint deformia: Eâdem ratione Horat. vocat *informem. Prædamque, &c.*] A. corruptione immunem ſervabat. *Lubin.*

59. *Velut, &c.*] Periculo ſcilicet putredinis. *Idem.*

60. *Utque lacus ſuberant.*] Ubi jam piſcator delatoribus comitatus, lacus ſu[per] mœnibus Albæ ſuperarat, & ad Albam appropinquarat; hic vero in Albano monte erat Domitianus: ubi etiam piſcis ipſi offerebatur. In hoc Albano monte, obſcœni illi Minervæ ſacerdotes a Domitiano conſtituti erant, quorum Pontificem ſummum ſuperius Domitianum jocülariter appellavit. Alii *ſuperant* legunt. *Diruta.*] A Tullo Hoſtilo, poſt ſupplicium ſumtum de Metio Suffetio Albanorum duce rebelle: Templis tamen edicto regis temperatum eſt.

61. *Ignem Trojanum.*] Veſtam, quæ nil aliud quam ignis: Ovid. *Nec tu aliud Veſtam quam vivam intellige flammam.* qui Trojâ in Italiam ab Ænea delatus. *Grang. Veſtam, &c.*] Ad differentiam illius Veſtæ templi, quod condidit Numa in urbe, novum, rotundum & majus. *Idem. Minorem.*] I. e. quam conſecrat minore religione quam Romæ.

62. *Obſtitit, &c.*] In illo loco ad Albam. *Miratrix, &c.*] Forte ſacerdotum Albanorum, qui peſſimi erant, & in quorum collegio Domitianus ſummus pontifex erat. Mirabantur enim piſcis enormitatem. *Lubin. Obſtitit intranti miratrix turba.*] Sententia hujus loci hæc eſt, advenienti rhombo ab atrienſibus & janitoribus primo occluſa fuit janua, poſtea re intellecta excluſum admiſere,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

eſſit: facili patuerunt cardine valvæ.
xluſi ſpectant admiſſa opſonia patres.
u ad Atridem. tum Picens, accipe, dixit,
atis majora focis; genialis agatur
dies, propera ſtomachum laxare ſaginis,
ua ſervatum conſume in ſecula rhombum.
capi voluit. quid apertius? & tamen illi
gebant criſtæ, nihil eſt, quod credere de ſe

Non

VET. SCHOLIAST.

Picens.] Piſcator de provincia, cis captus fuerat.

Laxare, &c.] Alii, *ſagittis*, ut ius, acutis curis, ut exercitatione rum digeſtioni, inquit, & hare- uibus vectari illum debere dicit ob futurum. Legitur & *ſaginis*, id eſcis futuris ſtomachi indigeſtum tare.

Et tamen, &c.] Adſentatione, ac intumeſcebat imperator, quamvis

VARIORUM.

;,è patribus ſpectandum exhibue- aev.

6 *Ut, &c.*] Locum poſtea dedit ipſi ori. legendum *ut*, id eſt, poſtquam.

, *&c.*] Januæ vel valvæ apertæ cardine circa quod janua vertitur Valvæ tamen templorum proprie ; forte eo adludit, quia ſuperius ficem dixit. *Idem.*

. *Excluſi, &c.*] *Patres* vel ſenato- *luſi* præ foribus *exſpectant*; *opſonia* vel piſcis admiſſus eſt ſive admit- is. Pluris enim faciebat Impera- ſcem, quam omnes patres, qui itianum fuerant comitati. *Idem.* Pro *nt*, alii legunt *exſpectant*.

. *Itur.*] Pertexit narrationem, & nit quomodo piſcis oblatus ſit Im- oti. *Ad Atridem.*] Scoptice di- , id eſt, ad regem & imperatorem. ut Agamemnon ſummus impera- Græcorum, ita hic Domitianus Ro- orum erat. Vel Neronem alterum, matrem ſuam Agrippinam intere- , ſicut Oreſtes Atrei Nepos & Aga- nonis filius matrem ſuam Clytæ- mneſtram. *Picens.*] De piſcatore in- tellige; cujus vel nomen erat, vel ſal- tem gentile, utpote Picena regione o- riundus, quæ mari Adriatico adjacet. Eſt autem hic piſcator adulator peſſimus. *Accipe, &c.*] Inſignem rhombum, adeo magnum, ut à privato quodam, in foro coqui & in cibum apponi non debeat, ſed dignus ſit menſa imperatoria. *Idem.* *Itur ad Atridem.*] Id eſt, ad Domitia- num, qui crudelitate Atrides, & Tibe- rio par. Vocatur etiam *Ajax*, id eſt, furioſus ab eodem Poëta, Satyr. x. *Quam timeo victus ne pœnas exigat Ajax.* Dor- leans.

66. *Genialis, &c.*] Lætus, ut nata- lis, quo indulgetur genio. vide 2. Sa- tyram Perſii, verſ 3.

67. *Propera, &c.*] Evacua & ſolve ventrem tuum, eumque maxime capa- cem redde, & hiſce deliciis excipiendis illum præpara. vel *laxare*, eſt extendere his deliciis & πολυφαγία. *Lubinus.* *Saginis.*] iſt eſt, cibis: alias ſagina eſt σιτισις, fartura. *Salmaſ.*

68. *Et tua, &c.*] Qui nec alio tem- pore capi voluit, quam tuo, ut à te com- ederetur. *Lubin.*

69. *Ipſe, &c.*] Id eſt, hic piſcis ſpon- te ad retia pervenit, ut caperetur, & à te comederetur. *Quid, &c.*] Poetæ verba ſunt utrobique dicentis, Hac pi- ſcatoris turpi adulatione nihil potuiſſe eſſe apertius & manifeſtius; Et tamen Domitianus adeo ſtolidus erat, ut hac tam frigida adulatione elatus & ſuper- bus, animum attolleret, falſaque laude intumeſceret. *Idem.*

70. *Surgebant, &c.*] Metaphora à gallis gallinaceis. Dicitur & ſimili mo-

 do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Non poſſit, cum laudatur Diis æqua poteſtas.
Sed deerat piſci patinæ menſura. vocantur.
Ergo in concilium proceres, quos oderat ille,
In quorum facie miſeræ, magnæque ſedebat
Pallor amicitiæ. primus, clamante Liburno,
Currite, jam ſedit, rapta properabat abolla

VET. SCHOLIAST.

71. *Diis, &c.*] Regnum ſcilicet.

73. *Quos, &c.*] Hoc ad mores infert regis, non ad illorum merita.

75. *Pallor, &c.*] Simulatæ. Cic. *Nulla eſt occultior res inſidiis, quæ latent in ſimulatione officii. Clamante, &c.*] Qui admiſſionibus præerat.

VARIORUM.

do *tollere cornua.* Iſta adulatione intumeſcebat; quaſi etiam bruta illius imperio & voto obſequerentur. *Nihil, &c.*] Id eſt, Domitianus & alii Imperatores & tyranni, qui, ſi Diis placet, Divis æqualem habent potentiam, (unde dicti humani Joves) adulatoribus omnia grandia & maxima, turpiſſime de ſe mentientibus, fidem habent. *Credere, &c.*] Aliis mendacibus adulatoribus adfirmantibus. Egregie Horatius:

Sed vereor de te, ne aliis plus, quam tibi credas. Idem.

Sequitur hinc, ut ideo mutari nolint, quia ſe optimos eſſe credunt.

71. *Cum, &c.*] Scoptice hoc dicitur. Tantæ enim ſtoliditatis & amentiæ fuit Domitianus, ut cum ſe Deum per libellum nominari audiret, ſtatim edixerit, ne poſthac alia præfatione appellaretur, quam *Dominus & Deus noſter.* Idem.

72. *Sed deerat.*] Deſcribit jam factum ſtolidi & fatui Imperatoris ridiculum & ineptum. Cogit autem concilium Senatorum ſuorum, ut deliberent quo pacto piſcis coqui debeat & apponi; cui ob inſolitam magnitudinem nulla patina æqualis erat, quæ eum coquendum integrum caperet. Vel potius, quæ illum aſſum, aut elixum & jurulentum, & ſic menſæ inferendum capiat. *Vacantur ergo.*] O i eptias! Ita nimirum ſtolidi illi, quid i buccam venit, imo quicquid ſomniant ſtolide perſequuntur. Quid autem ſtulti quam Romani imperii procerum co cilium cogere, non de Rep. ſed rhombo & patina acturos?

73. *Quos, &c.*] Id non ad procerum merita, ſed ad mores crudelis tyran referendum, qui etiam adulatores & d latores ſuos è medio tollebat. Intell gendum enim hoc de nobilibus, in qu atrociſſime graſſabatur. *Lubin.*

74. *In quorum, &c.*] Deſcribunt aureæ illæ compedes aulicorum, & vi aulica & amicitiæ imperatoriæ magn quidem; at miſeræ. Id eſt, in quorum procerum facie apparebat pallor, in ſ gnum timoris, &c. Unde non abſurd à quopiam dictum, *Maile ſe in caula quam in aula vivere. Miſeræ.*] Impera toriæ: *Erat enim Domitianus non ſolu magnæ, ſed & callidæ inopinatæque ſævi tiæ, &c.* Sueton. 11. cap. Domit. miſerum eſt cum tyranno amicitiam co lere, à quo continua mortis pericula im mineant.

75. *Pallor.*] Ab eo, quod præced timorem. In timoris ſignum; quis enim non palleat, qui cum Leone, Baſiliſco & Dracone cogatur vivere? *Idem. Primus.*] Procerum vel Senatorum. *Clamante, &c.*] Id eſt, cum præco è Libu nia oriundus, nomenclator, qui com miſſionibus præerat, clamaret & convo caret ſenatores. *Lubin.* Patres enim a Senatum vocabantur plerumque edicto hic autem per præconem. *Briſſonius* 11. d formul.

76. *Currite, &c.*] Verba præconi clamantis. Id eſt, feſtinate ô ſenatore ad Concilium: Imperator jam in ſoli ſuo ſedet, deliberaturus de re ſcilice

gravi

Pegaſus, attonitæ poſitus modo villicus urbi.
Anne aliud tunc Præfecti? quorum optimus, atque
Interpres legum ſanctiſſimus; omnia quanquam
Temporibus diris tractanda putabat inermi
Ju-

VET. SCHOLIAST.

7. *Pegaſus.*] Trierarchi filius, ex Liburnæ paraſemo nomen accepit, ſtudio gloriam memoriæ meruit, per vulgo, non homo diceretur. unctus omni honore, cum provinplurimis præfuiſſet, urbis curam niſtravit. Hinc eſt Pegaſianum ſcius, quod Juriſperitus fuerat.

. *Inermi*, *&c.*] Quanquam optitum pro tempore omnia injuſte da credebat.

VARIORUM.

ſſima. Graphice vocem clamantis epidantis expreſſit. *Rapta*, *&c.*] ere induit tunicam ſuffultam & icem; ne moraretur ſæviſſimum num. *Lubinus.* *Rapta properabat &c.*] itur ibi poëta de Pegaſo, à Domitia- Albanum accito. De abolla ſupra um Sat. 3. ubi pro veſte Philoſo-, hic pro Senatoria. Grang. *Rapta.*] veſte feſtinanter arrepta *Farnab.*

7. *Pegaſus.*] Hic civis Albanus erat ſconſultus multo honore functus, multis provinciis præfuit, poſtea m urbi Præfectus à Veſpaſino; hinc tur Jus Pegaſianum. *Lubin.* *Pega- Claud. Salmaſius* Vet. Scholiaſten i corrigit, Pro *paraſia*, *paraſemo* ſubens. Pegaſus enim paraſemon i. e. gne trieris, unde Trierarchus filio nen impoſuit. *Villicus urbi.*] *Villi-* veteres non de ſolo villæ præfecto parunt, ſed quemvis præpoſitum procuratorem, diſpenſatoremque vocarunt. Tibullus ærarii præfectum *icum* dixit, hoc Epigrammate:

Villicus ærari quondam, nunc cultor
agelli.

antiquis lapidibus villicus alimenton, eſt qui alibi dicitur procurator alimentorum. VIL. AB. ALIM. Id eſt, villicus ab alimentis. *Salmaſ. in Æl. Lamprid.* *Modo villicus.*] Id eſt, paulo ante ſub Veſpaſiano conſtitutus Præfectus urbis Romæ. Vocat ipſum Scoptice ac deſpective *villicum*, oſtendens Romam jam non eſſe urbem ſuis privilegiis ſuaque libertate gaudentem, ſed villam, hujuſque præfectum villicum eſſe. *Attonitæ urbi.*] Sarcaſtice dictum in ignaviam Romanorum, qui jugo tyrannico oppreſſi, metu & ſævitia tyranni plane percuſſi & obſtupefacti animum abjecerant. *Lubin.*

78. *Anne*, *&c.*] Probat quod de villico dixit, ſcilicet Romam quaſi villam eſſe cujuſquam privati dominio ſubjectam, ejus præfectos nihil aliud eſſe quam villicos: vel potius ludit in ambiguo, mox enim villicus pro præpoſito & cuſtode, jam pro ruſtico & extraneo, minime Romanum origine deſignans & qui potius campeſtria quam urbanitatem redolet. *Anne aliud?*] ſcil. erant. Quaſi dicat: Certe nihil aliud erant. *Anne aliud.*] Neque enim ſub avaro principe Veſpaſiano fuerunt præfecti aliud quam villici; qui omni ratione omnia undecunque corradebant, & tamen ex his Pegaſus erat optimus. *Farnab.* *Quorum*, *&c.*] Pegaſum intellige, qui inter omnes præfectos fuerat optimus, & Juriſconſultus integerrimus. *Idem.*

79. *Omnia*, *&c.*] Eſt levis quædam correctio. Erat quidem Juriſconſultus ſanctiſſimus, & vir optimus, interea tamen pro juſtitia & legibus non audebat pronunciare. *Idem.* Severitate pœnarum ſc. non coercenda probra, ſed omnia mitius agenda.

80. *Temporibus diris.*] Infeſta & execrabili ætate Domitiani, qua non licebat in homines ſceleratos Imperatori charos, juſtitiæ rigorem exercere. Ob id tempori inſerviebat. *Inermi*, *&c.*] Debili & languida, qualis tunc eſt, cum vel libere non pronunciatur, vel cum exſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Juſtitia: venit & Criſpi jucunda ſenectus,
Cujus erant mores qualis facundia, mite
Ingenium, maria, ac terras, populosque regenti
Quis comes utilior; ſi clade, & peſte ſub illa
Sævitiam damnare, & honeſtum afferre liceret
Conſilium? ſed quid violentius aure tyranni?

Cum

VET. SCHOLIAST.

81. *Criſpi, &c.*] Lucan. *Fractiſque modeſtior annis.* Criſpus municeps Viſelllienſis tirocinio ſuo in Senatu ita cœpit, P. C. & tu Cæſar. propter quod ſimul oratione pleniſſime à Tiberio conlaudatus, plurimas ſponte cauſſas apud C. V. egit. pro qua re in baſilica Julia ejus ſtatua poſita eſt. Conſulatus duos geſſit. uxores habuit duas, primam Domitiam, deinde Agrippinam, illam amitam, hanc matrem Neronis Cæſaris. Poſſedit bis ∞ HS. omnium principum gratiam appetivit, ſed præcipue Cæſaris, quem iter facientem ſecutus eſt pedibus. Hic nullo audiente à Nerone interrogatus, haberetne, ſicut ipſe, cum ſorore germana conſuetudinem. Nondum, inquit, *quantumvis decenter* & caute; ne aut* negantem eum argueret, aut adſentientem ſibimet mendacio dehoneſtaret. Periit per fraudem Agrippinæ, quam heredem reliquerat & funere publico elatus eſt.

VARIORUM.

exſecutione caret. Utrumque illi ſeculo competebat. Nam Criſpinum ob tot adulteria, imo tot inceſtus, non accuſare audebat, nedum condemnare & punire, quia Imperatori carus erat. *Idem.*

81. *Venit, &c.*] Intelligit Vibium Criſpum Placentinum, virum facetiſſimum & integerrimum. Hic Tranquillo teſte, interroganti cuiquam: *Eſſetne quis intus cum Cæſare Domitiano, reſpondit, ne muſca quidem*: unde Poëta jucundam ſenectutem appellat. Domitianus enim initio principatus ſui quotidie ſecretum horarium ſibi ſumere ſolebat, quo muſcas captabat, eaſque ſtylo præacuto configebat. *Criſpi, &c.*] Id eſt, ipſe Criſpus ſenex. Hic ſolus ferme inter tot nobiles ſeneſcere potuit, in quos Domitianus atrociter & immaniter graſſabatur. *Idem. Criſpi ſenectus.*] Criſpus ſenex jucundus, ut ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, ἲς Τηλεμάχοιο, *ſapientia Lælii, &c.* Alii Paſſienum Criſpum hic intelligunt. Quintilian, libro 10. cap. 1. & libro 6. cap. 2. Sueton. in Nerone. Tacit. ad cujus Annal. 22. lib. vide quæ Lipſius pro Paſſieno, & Torrentius pro Vibio ad noſtrum hunc. *Farnabius.* Certe non Vibio, ſed Criſpo Paſſieno conveniunt quæ vetus Schol. ei attribuit. Grang. *Venit &c. Criſpi.*] Vetus Interpres Juvenalis corrigendus. *Interrogatum Paſſienum à Cajo* (quem male *Neronem* vocat, ut male Claudium virum Meſſalinæ nominat etiam *Neronem*) *haberetne cum ſorore germana conſuetudinem.* Nondum inquit, *quantum is decentur & caute*? Dorleans.

82. *Cujus erant, &c.*] Qualis moribus, talis etiam eloquentia erat. Utriſque erat jucundiſſimus & dulcis. *Mite ingenium.*] Blandum, manſuetum, placidum. *Lubin.*

83. *Maria, &c.*] Id eſt, Imperatori & Monarchæ Domitiano, quis utilior comes adjungi vel Conſiliarius potuiſſet, quam hic Criſpus? *Idem.*

84. *Si clade, &c.*] Adjungit conditionem. Nemo hoc Criſpo fuiſſet Imperatori utilior, ſi tyrannus Imperator non eſſet, & pati poſſet crudelitatem & vitia condemnari, & ſi honeſtis conſiliis obtemperaſſet. *Clade, &c.*] Id eſt, ſub Domitiano, qui clades & interitus peſtiſque fuit omnium nobilium, bonorum præſertim. *Idem.*

85. *Sævitiam, &c.*] Id eſt, in Domitiano tyrannidem & atrocem crudelitatem ſine metu libere arguere. *Et honeſtum.*] Utile & ſalutare. Talia autem non admittebat Domitianus. *Idem. Afferre* Al. *Ferre.*

86. *Sed quid, &c.*] Eximia ſententia. id eſt,

ım quo de pluviis, aut æſtibus, aut nimboſo
ere locuturi fatum pendebat amici,
e igitur nunquam direxit brachia contra
orrentem: nec civis erat, qui libera poſſet
erba animi proferre, & vitam impendere vero.
c multas hiemes, atque octogeſima vidit
olſtitia. his armis, illa quoque tutus in aula,
roximus ejuſdem properabat Acilius ævi

Cum

VET. SCHOLIAST.

87. *Cum quo, &c.*] De rebus frivolis uſualibus.

90. *Nec civis, &c.*] Aut ipſe Criſpus, et quicunque.

91. *Et vitam, &c.*] Ut Virgil.
Animaſque in vulnera ponunt.

94. *Ejuſdem, &c.*] Virg.
Ut regem æquævum.

Acilius.] Conſul ſub Domitiano fuit, indignus pati quæ paſſus eſt. Hujus cum ilium juvenem Nero occideret, ipſum Acilium ſervavit, qui pœnas ſentiret orbitatis.

VARIORUM.

d eſt, quid terribilius, formidabiliusque quam auris tyranni, honeſtæ admonitionis, & ſalutaris conſilii impatiens. Quæ admodum tenera, libera admonitione & ſevera caſtigatione exaſperari non debet. *Idem.*

87. *Cum quo, &c.*] Quid aſperius eſſe poteſt illo tyranno, Domitiano ſcilicet, cum quo ſi amicus non omnia grata loquatur, ſed etiam in leviſſimis, ſeu potius, incertis; ut de auræ mutatione, de pluviis hyemalibus, de calore æſtatis, de vere nimboſo & inamœno, ex imprudentia quædam dicat, in mortis pericula ſe conjiciet. *Nimboſo.*] Pluvioſo, ingrato & injucundo futuro. *Lubin.*

88. *Fatum, &c.*] Id eſt, mors imminebat, & inſtabat: quicumque enim ingrata dixiſſent, illos occidebat. *Idem. Pendebat.*] In ambiguo erat, veluti res pendulæ in ambiguo ſunt ne cadant.

89. *Ille, &c.*] Laudat Criſpi prudentiam, qui diris illis temporibus didicerit χαιρῷ λατρεύειν, μηδ' ἀντιπνέειν ἀνέμοισι. Id eſt, nunquam quidquam fecit contra impetuoſam violentiam tyranni, omnia torrentis inſtar ſecum rapientis. Per *torrentem*, obſtinatam & effrenem Cæſaris violentiam notat, cui Criſpus nunquam contradixit. Metaphora à natantibus, qui ſi contra flumen natare velint, fluminis impetu retroaguntur. *Idem.*

90. *Nec civis, &c.*] Generaliter loquitur de omnibus, cum tacita nota degeneris ignaviæ Romanorum. *Qui libera, &c.*] τὴν παῤῥησίαν. Qui vere & libere animi ſententiam poſſet eloqui, ob tyranni crudelitatem, & delatorum copiam.

91. *Et vitam, &c.*] Id eſt, qui vellet pro vero vel veritate, quam palam profiteretur, more Papiniani JCti vitam impendere, vel qui poſſer vivere, & libere veritatem & virtutem profiteri. *Idem. Vero.*] *Pour dire la verité.* Hæc enim, ut ait vetus verbum, odium parit.

92. *Sic multas, &c.*] His artibus & prudentia tempori inſerviente, octogenarius evaſit, & ſenex factus eſt in illa aula, in qua ſub Nerone vixerat. *Octogeſima, &c.*] Annos octuaginta ipſum natum indicat. Hoc profecto miraculi loco erat, hominem nobilem ad tantum ſenium Romæ ſub Nerone, & Domitiano perveniſſe. *Idem. Solſtitia.*] Æſtiva & brumalia: vel abſolute pro æſtivo, ut fere ſemper alias ſumitur.

93. *His armis.*] Et artibus aulicis, adſentatione, comitate, taciturnitate & diſſimulatione, quibus muniebatur adverſus Imperatoris ſævitiam. *Illa in aula.*] Ἐμφατικῶς dixit. Quaſi diceret: idque in aula tam crudeli, in qua nemo tutus erat. *Idem.*

94. *Proximus.*] Deſcribit jam alios duos Senatores, patrem Acilium Glabrionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cum juvene indigno, quem mors tam ſæva maneret,
Et domini gladiis tam feſtinata: ſed olim
Prodigio par eſt cum nobilitate ſenectus:
Unde fit, ut malim fraterculus eſſe Gigantis.
Profuit ergo nihil miſero, quod cominus urſos

Fige-

VET. SCHOLIAST.

98. *Fraterculus*, *&c.*] Ut omnes me oderint, aut timeant, aut contemnant, id eſt, ignobiles pro gigantibus.

99. *Urſos.*] In luſorio Cæſaris juvenis iſte urſos ſæpe, quaſi venator occidit.

VARIORUM.

brionem; qui, teſte Plinio. ſingulari prudentia & fide fuit; qnem tamen poſtea, tanquam res novas moliretur, exilio mulctavit. *Proximus.*] Poſt Criſpum. *Ejuſdem ævi.*] Coætaneus cum Criſpo, & ipſe octogenarius, *Idem.*

95. *Cum*, *&c.*] Cum optimo filio, Domitio, ut nonnulli putant, qui indigna morte à Domitiano fuit ſublatus. Quamvis Farnabius dubitandum recte dicat quis ille juvenis fuerit, ſunt tamen qui de Elvidio filio Elvidii intelligant, & Vet. Interp. audacter de filio Acilii Glabrionis: ſed ille à Nerone interemtus jam erat, & nulla de hoc juvene exſtat hiſtoria, quamvis Domitianus plurimos interemerit *Maneret*] Certiſſime futura exſpectaret. *Idem.*

96. *Et domini gladiis.*] Id eſt, quæ mors jam dudum deſignata; deputata, & deſtinata erat gladiis Imperatoris. *Jam, &c.*] Id eſt, illo ipſo tempore jam morti à Domitiano adjudicatus erat. V. C. meus legit *Deſtinata*, male: Deſtino enim mediam corripit. Alii legunt *deſignata.* Sed *Feſtinata*, id eſt, properata ante tempus ſenectutis, quæ juvenem opprimat. *Sed olim.*] Vera ſententia etiam noſtra ætate, qua plerique nobiles vitam atterunt vel luxu, & perpotationibus; vel libidine. *Olim*, i. e. ſuperioribus temporibus: Hinc Britannicus apparere dicit, Juvenalem Sat. ſuam non ſcripſiſſe ſub Domitiano. Et tam multos Domitianus efferata quadam crudelitate cives interemit, ut prodigii loco haberetur aliquem in urbe ſenem nobilem & patricium offendere. Tum illud jam *olim* etiam Neronis tempore uſitatum eſſe, qui nobiliſſimo cuique exitium deſtinabat. *Britan.*

97. *Prodigio par.*] Monſtro vel oſtento ſimile, rariſſimum quid. *Cum nob.*] Alii legunt *in nob.*

98. *Unde*, *&c.*] Ob id, quia tantis periculis nobiles expoſiti ſunt, ego volo potius eſſe terræ filius, ignobilis & obſcurus, & ob id à perſecutione tyranni tutus. Nobilium enim potentia Imperatori formidoloſa erat. Et alias: *minus in parvos fortuna furit. Qui procul à Jove, procul à fulmine. Fraterculus*, *&c.*] Feſtive & ſat lepide à Poëta dictus fraterculus non frater, diminutive. Id eſt, terræ filius & vilis Gigantum frater, qui è terra nati finguntur, ut & nomen indicat. Homines autem obſcuros, quorum parentes ignorabantur, è terra natos dicebant. *Lubin.* Politian. Miſcell. c. 18. Eraſm. Cent. VIII. Ad 86. Chiliad. I.

99. *Profuit*, *&c.*] Probat vel explicat quod dixit, juveni mortem à Domitiano deſtinatam fuiſſe, quam nulla arte evitare potuit eximius juvenis. Id eſt, miſero huic juveni ſuæ artes, quibus invidiam & odium Cæſaris declinare ſtudebat, nihil profuerunt, quando nimirum ſtolidum ſe ſimulabat, in arenam deſcendebat, cum leonibus nudus depugnabat, ut ita Imperatori ſtolidus videretur, & ab illo non timeretur. Stolidi enim & pene infames habebantur nobiles, qui ſe munere gladiatorio polluebant. *Quid*, *&c.*] Quod ſtultitiam ſimulans, in theatro Albano, de propinquiori loco, enſe, vel venabulo conficeret, trucidaret, vel transadigeret. *Lubin.*

100. Nu-

igebat Numidas, Albana nudus arena
'enator. quis enim jam non intelligat artes
'atricias? quis priſcum illud miratur acumen
rute tuum? facile eſt barbato imponere Regi.
Vec melior vultu quamvis ignobilis ibat
Rubrius, offenſæ veteris reus atque tacendæ;

Et

VET. SCHOLIAST.

101. *Artes*..] Fraudes.

103. *Barbato*.] Tarquinio Superbo: ropexam enim barbam habuit, cum ſocer ejus* Servilius adtonſam haberet, quem ipſe occidit. Dicit ergo cinædum non facile poſſe falli, & facilius eludi poſſe fortem, quam infamem. Stoliditatem finxerat Brutus, ne à Tarquinio occideretur. *Barbato* & ruſtico intelligitur.

105. *Rubrius*.] Rubrius iſte aliquando tibiam in pueritia corruperat, & verebatur ne pro hac mercede pœnas ab ipſo repoſceret.

VARIORUM.

100. *Numidas*.] Libycas, Nam in Libya feræ majores. Intelligit autem Leones. Africa enim & Numidia ſicca & arida non habet urſos, qui frigidis gaudent. Sed & Romani veteres rudes, ex Africa advectos Leones, obvia & nota voce urſos dixere. Vide Plin. l. 8. cap. 6. Cui quamvis multi contradicere audeant, discordare nefas autumabit, qui electum virum & elegantem Juſtum Lipſium conſuluerit, lib. 2. elect. c. 4. Sic Virgilius Aceſtem tegit,

---*Pelle Lybiſtidos urſæ*; & alibi;

Leoninam intellige, viro forti Herculis exemplo dignam. *Nudus*.] Sine armis, imo veſtibus. Hoc dicitur Emphatice, quo facto ſtolidus & imprudens videri volebat. *Albana arena*.] Nam in Albano, quinquatria Minervæ celebrans, Domitianus feras in theatro conficiendas exhibebat, & ipſe conficiebat, adeo, ut, teſte Suetonio, centenas aliquando proſtraverit. *Idem*.

101. *Quis, &c.*] Id eſt, Quis Imperatorum adeo jam fatuus eſt, ut calliditates, artes, & verſutias nobilium non intelligat; qui more M. Junii Bruti ſe brutos & ſtolidos ſimulabant, ut ita tyrannorum crudelitatem evitarent. Sed probe omnia hæc callebat Domitianus. *Idem*.

102. *Quis, &c.*] Qui Brutus, cum videret inter alios nobiles etiam fratrem ſuum occidi, ſtoliditatem ſimulabat, ut Tarquinii Superbi crudelitatem effugeret, ne interficeretur. *Priſcum acumen*.] Id eſt; acutum ingenii tui inventum, priſcis temporibus admirandum, non hoc ſeculo. Longe enim jam verſutiores & callidiores ſunt. *Miretur*, alii. *Lubin*.

103. *Facile, &c.*] Id eſt, ô Brute, tuum factum nulli jam mirabile videretur. Facile enim erat illo priſco, rudi, & ſimplici tempore, quo reges barbati & intonſi erant, ſimplicem & rudem regem decipere. Illo enim tempore barbam alebant, quo Romæ tonſores nondum erant, qui primi ex Sicilia Romam adſciti. *Imponere*.] Hinc impoſtores. *Idem*.

104. *Nec, &c.*] Subjungit jam reliquos Conſiliarios adulatores ac delatores peſſimos. Et ipſe non lætior, ſed æque pallidus metu: quamvis hic nobilis non eſſet, nihilo confidentior erat. Certe aula illa atrox & crudelis fuit, in qua etiam malis & nebulonibus peſſimis fuit periculum, quibus tamen aula tutiſſimum ſolet eſſe receptaculum. *Idem*.

105. *Rubrius*.] Gallus. Hanc autem veterem culpam & offenſam, ob quam pœnam à Domitiano pallidus metuebat. quidam cenſent, quod contra Cæcinnam pro Flavio Gabinio locutus ſit, vel ut V. C. metus, quod cum Domitiani conjuge concubuerit; Tale enim ſcelus aut con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et tamen improbior Satyram ſcribente cinædo.
Montani quoque venter adeſt abdomine tardus:
Et matutino ſudans Criſpinus amomo,
Quantum vix redolent duo funera. ſævior illo
Pompejus tenui jugulos aperire ſuſurro:
Et, qui vulturibus ſervabat viſcera Dacis,

Fuſcus

VET. SCHOLIAST.

106. *Improbior.*] Qui in aliis ſua vitia reprehendebat.

107. *Montani, &c.*] Montanus pinguis & ventroſus erat, & acerbe, ventrem potius, quam ipſum venire dixit.

108. *Et matutino, &c.*] Orientali unguento mane ſumto.

110. *Tenui, &c.*] Levi ſuſurro alios deferens, neci tradere: aut per leves ſuſpiciones ſolitus homines jugulare.

VARIORUM.

conſimile fuit: aut enim, offenſam tacendam. *Idem.* Quod Tibiam in juventute corruperat, ut quidam volunt, & videtur ex ſeq. *Farnab.* Ego de hoc adhuc quærendum cenſeo: Certe illa quæ ſuperius afferuntur, ad rem Poëtæ minime ſunt accommodata.

106. *Et tamen, &c.*] Id eſt, qui licet veteris culpæ reus eſſet, & ſceleratiſſimus, tamen in alios invehebatur: & maledicentior erat caſtigator, vel nequior: quod eſt inconvenientiſſimum. *Lubinus.* Vel licet inquit Rubrius ignobilis eſſet & humili loco; tamen improbior fuit Nerone ipſo, qui Satyram ſcripſit in Quintianum, appellavitque eum mollem & effœminatum, quum ipſe eſſet cinædus. Tacit. 15. *Britan.*

107. *Montani, &c.*] Curtius Montanus ventroſus & pinguis erat, cujus & Tacitus meminit. Cujus hoc loco ventrem potius, quam ipſum veniſſe Scoptice dicit. Unde eum in ſequentibus oſtendit magnam habuiſſe edendi peritiam. *Abdomine, &c.*] Id eſt, ob ſumen vel pinguedinem, quæ eſt ſub umbilico ad pubem, defatigatus & ſegnior veniebat.

Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede exſtat. Perſius.

108. *Et, &c.*] Scilicet etiam adeſt, unguentis pretioſis orientalibus *ſudans*, madidus, unctus, delibutus. *Matutino.*] Vel quo mane ungebatur: vel amomo, quod in Oriente naſcitur, ubi Sol eſt matutino tempore. *Amomo.*] Unguento ex flore Amomi, pretioſiſſimo. Amomum eſt frutex, flore candido, &c. naſcitur in Aſſyria: Vid. Plin. lib. 13. cap. 1. *Criſpinus.*] Hunc ubique carpit. De quo in fronte hujus Satyræ dictum eſt. *Lubin.*

109. *Quantum, &c.*] Id eſt, qui tantum unguentorum ſuo corpori impendit, quantum vix impenditur duorum nobilium funeribus. Divitum enim cadavera opobalſamo, amomo, aliiſque pretioſis aromatibus inungi & condiri ſolebant, ut noſtro etiam tempore Cæſarum, regum, &c. *Idem. Redolent duo.*] Ceu reſpicias odores funeri impenſos, ad fœtorem uſtrinæ emendandum, ceu aromata ad corpora perungenda: vel oſſibus & cineribus miſcenda. *Farnabius. Sævior, &c.*] Id eſt, illo Criſpino adhuc crudelior adeſt Pompejus Ruffus, delator crudeliſſimus, alter conſiliarius Criſpinum ſecutus. *Sævior aperire.*] Græciſmus. Id eſt, qui adhuc crudelior erat delationibus ſuis ad aperiendum, incidendumque aliorum jugulos, id eſt, ad alios jugulandos. *Tenui ſuſurro.*] Tenui & tecta delatione per ſuſurrum clanculum in aurem Domitiani tyranni immiſſa, jugulos & guttura aliorum, ferro aperiebat. *Idem.* Nota, quod jugulus & jugulum dicatur.

111. *Et qui, &c.*] Id eſt, aderat etiam Cornelius Fuſcus, quem Domitianus contra Dacos cum exercitu poſtea miſit, à quibus occiſus eſt. *Vulturibus.*] Vul-

tures

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ſcus, marmorea meditatus prælia villa:
cum mortifero prudens Vejento Catullo,
ii nunquam viſæ flagrabat amore puellæ,
ande & conſpicuum noſtro quoque tempore monſtrum,
ecus adulator, dirusque à ponte ſatelles,

Di-

VET. SCHOLIAST.

12. *Fuſcus.*] Fuſcus ſub Domitiano rcitui præpoſitus, in Dacia periit. tat autem eum quia cum luxuria dif- eret inter delicias, bellorum actus ex- ebat.

113. *Et cum*, *&c.*] Delatore. *Pru- s*, *&c.*] Utrum ad nocendum, an ad ientiæ * rigorem, an adulandi pruritus temporum.

114. *Qui*, *&c.*] Cæcus enim amator it Catullus.

116. *Duruſque*, *&c.*] De numero endicorum.

VARIORUM.

ires enim cadavera adeo avide ſequun- r, ut triduo ante, aut biduo volare eo i cadavera futura ſunt, tradantur. Plin. b. x. *Vulturibus Dacis.*] Id eſt, rapaci- us, crudelibus & ſævis Dacis, qui qua- vultures erant, & à Germanis Danu- io dividebantur. *Viſcera*, quæ vultu- es in cadaveribus potiſſimum appetunt. *ervabat.*] Reſervabat. Mors enim in llo bello ipſi deſignata erat. *Idem.*

112. *Fuſcus*, *&c.*] Hunc Domitianus ontra Dacos cum exercitu mittit, & qui belli imperitus nunquam in acie fuerat: ſed in marmorea villa, in ſummo otio, deliciis, pace, & tranquillitate medita- tus erat, quomodo prælia cum Dacis committenda eſſent. *Idem.* Sic, *dum Ro- mæ ſenatus conſultum*, *capitur*, *perit Sa- guntus.* Vel qui exercuerat velitationes, pugnas imaginarias vel præparatorias in villa, tentans, quid poſſet contra ho- ſtem efficere, & nihil amplius.

113. *Et cum*, *&c.*] Subjungit jam alios duos Conſiliarios, Fabritium Ve- jentonem & Catullum Meſſalinum, quorum hic etiam teſte Plinio epiſt. 22. libro 4. cæcus fuit, ingenio atroci, qui delationibus ſuis multis exitio fuit: ille Vejento fuit nobiliſſimus, & ſuperbus admodum, ut ex præcedenti Satyra vi- dere eſt. Conjugem habuit Hippiam peſſimam meretricem, quæ cum Sergio quodam gladiatore mœcho in Ægyptum aufugit. Vide Satyr. 6. *Mortifero*, *&c.*] Hic delator fuit atrociſſimus, ingenio ſævo, non verebatur, non erubeſcebat, non miſerabatur. *Idem.* *Prudens.*] Vel quia doctus; vel Ironice potius, quod deferendi & adulandi fuerit prudens, & tempori inſerviens: & quod Imperato- ris molles aditus & tempora fandi no- ſceret: vid. Sat. 3. *Idem.*

114. *Qui*, *&c.*] Homo profecto Ca- tullus peſſimus fuit, qui ſenex, & cæ- cus, & tamen amator: & amabat quod nunquam viderat, mendacii arguens Græcum illud: ἐκ τοῦ ὁρᾶν γίγνεται τὸ ἐρᾶν Quomodo hoc factum, quum ſint o- culi in amore duces, viderit rerum na- turalium ſcrutator.

115. *Grande*, *&c.*] Id eſt, quamvis noſtro tempore multa monſtra ſint, ut Criſpinus & alii. Tamen hoc noſtro tempore, hoc monſtrum ſatis conſpi- cuum & notabile eſt. *Idem.* *Monſtrum horrendum*, *ingens*, *cui lumen ademtum.*

116. *Dirus*, *&c.*] *Dirus* dicitur ob crudelitatem. *Lubin.* *A ponte*, *&c.*] Hoc eſt, dignus, qui ad pontes mendicaret, in quibus ſolent conſidentes pauperes ſtipem à tranſeuntibus petere. Grangæus contra interpretatur, ex portitore factus ſatelles: aut potius dignus, qui fuiſſet ſatelles pontis, ſive cuſtos, ſive portitor, aut quid inferius; vel qui Aricinis curri- bus ſtipem emendicaret. Ironice vero *ſa- tellitem*, quaſi pontis cuſtodem appella- vit aſſeclam & conſiliarium principis; nam *ſatelles* proprie is eſt, qui ad cuſto- diam principis aſſiſtit.

117. Di-

Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes,
Blandaque devexæ jactaret baſia rhedæ.
Nemo magis rhombum ſtupuit: nam plurima dixit
In lævum converſus: at illi dextra jacebat
Bellua: ſic pugnas Cilicis laudabat, & ictus,
Et pegma, & pueros inde ad velaria raptos.

Non

VET. SCHOLIAST

117. *Dignus, &c.*] Qui ad portam Aricinam, ſive ad clivum mendicaret inter Judæos, qui ad Ariciam transierant, ex urbe miſſi.

118. *Devexæ, &c.*] Qui cæcus rheda ferenti mulieres, inclinatæ & per clivum deſcendenti, oſcula jactaret.

119. *Nemo magis, &c.*] Quam Catullus cæcus adulator. Nam in ſequenti dixit, *non cedit Vejento utique Catullo.*

122. *Ad, &c.*] Ad alta theatri velamina.

VARIORUM.

117. *Dignus, &c.*] Quaſi diceret: Profecto hic à ponte aſſumendus non fuiſſet, ſed majori calamitate adfligendus. *Aricinos.*] Clivus Aricinus erat ad portam Aricinam abundans mendicis; ubi & Judæi & Chriſtiani mendicabant, qui ex urbe pulſi Ariciam transierant. Erat enim Clivus hic extra urbem, ob id ait, eum non dignum eſſe, qui in ponte urbis mendicet, ſed qui extra urbem debeat migrare. *Ad axes.*] Id eſt, currus, vel rotas deſcendentes, qui Ariciam tendebant, & inde redibant. *Turneb.* libro 30. cap. 7. *Lubin.*

118. *Blanda, &c.*] Verba, preces, oſcula ipſa, more mendicantium & cæcorum; ut eo magis humilem ſupplicemque ſe demonſtraret, & alios ad miſericordiam commoveret. hoc ait, nam ſupra eum amatorem dixit puellæ non viſæ. *Lubin. Blanda baſia.*] Mendicantium more, qui pluries, jam hoc, jam illud deoſculantur, & honoris ergo huc illuc oſcula ſpargere aſſueverunt. *Devexæ.*] Declivi, deflexæ, inclinatæ in deſcenſu ac pronæ. Erat enim clivus. *Lubinus. Jactaret baſia.*] Jactare autem oſculum is proprie dicitur, qui manum oſculatur, deinde eam porrigit ad eos, quorum honori ac venerationi dat illud oſculum, nam protenſione manus, quam prius erant oſculati, quodammodo oſculum ipſum porrigere & jactare ad eos videbantur, quibus honorem illum deferebant. *Salmaſ. in Flav. Vopiſc.*

119. *Nemo magis.*] Deſcribit hoc loco miram & ridiculam quandam adulationem cæci illius Meſſalini Catulli, qui laudabat rhombum, quem videre non poterat, & tamen videre videri volebat, & ſic faciem ad latus lævum convertebat, cum piſcis ad dextram jaceret. Nemo ergo tantopere piſcem captum cum ſtupore admirabatur, quam hic Catullus cæcus. *Nam, &c.*] In commendationem rhombi. *Idem.*

120. *At illi dextra, &c.*] Eſt nominandi caſus: Piſcis dexter, id eſt, ad dextram jacens.

121. *Bellua.*] Ob enormitatem dixit. *Idem. Sic pugnas, &c.*] Sic turpiter, adulatorie & impudenter in theatro laudabat gladiatorem robuſtiſſimum, è Cilicia Aſiæ minoris regione, ejuſque pugnas, & ictus in adverſarium prædicabat, quæ tamen non videbat. *Lubin.* Vel *Cilicis*, more Cilicis armati. *Farnab.*

122. *Et pegma.*] De pegmate Lipſius de Amphith. cap. 22. Dicitur autem Pegma Græcis πῆγμα à πήγνυμι, quod eſt compingo, eo quod moles fuerit lignea, varia & occulta arte compacta. Et erat machina vel αὐτόματον in Theatris, ludis gladiatoriis aliiſque adhiberi ſolitum, quod per ſe cum ſumma ſpectatorum admiratione in ſublime inſurgebat. Huic pueri ſolebant imponi, qui repente in ſublime elati ad velaria theatri rapi-

ɔn cedit Vejento: ſed ut fanaticus œſtro
rcuſſus Bellona tuo divinat & ingens
nen habes, inquit, magni, clarique triumphi.
egem aliquem capies, aut de temone Britanno
cidet Arviragus. peregrina eſt bellua. cernis
ectas in terga ſudes? hoc defuit unum
bricio, patriam ut rhombi memoraret, & annos.
uidnam igitur cenſes? conciditur? abſit ab illo

Dede-

VET. SCHOLIAST.

26. *De temone, &c.*] Ad pedes de re-, Falcatis nam curribus Britanno-a rex Arbila.*

29. *Fabritio.*] Vejentoni: nam ipſe Fabricius.

30. *Quidnam, &c.*] Nero dicit.

VARIORUM,

iebantur. J. C. Scalig. 1. Poët. 21.

e.] Pegmate cui inſidebant; ſubito, culta quadam machina. Et vanus eſt rannicus, qui hoc de raptu ad obſcœ- intelligit. Videtur repræſentatus eſſe nymedes ab aquila raptus. *Farnab.*

d velaria.] I. e. ipſa vela. Hæc per tem expanſa ad pluviam & Solem ar-ndum erant purpurea, quibus thea-m ſuperne tegebatur. Hæc omnia cus ille nebulo laudabat, qui videre n poterat. *Idem.*

123. *Non cedit, &c.*] Subtexit, quo-odo Fabricius Vejento, Catulli adu-ioni nihil conceſſerit, quin etiam in-per futura ob rhombum captum divi-verit & neſcio quem triumphum Do-itiano pollicitus ſit. *Ut fanaticus.*] umine afflatus, ut Minervæ ſacerdos: l, tanquam furioſi, qui in fano inſa-ebant, & ſpiritu immundo exagitati vinabant. *Lubin.* *Oeſtro Bellona, &c.*] ellona, Minerva, Dea belli & armo-um, ſoror & auriga Martis. Huic Deæ cerdotes rem divinam faciebant proprii nguinis effuſione, & tunc Bellona per-uſſi, vel divino ejus adflatu correpti, ræſentia explicabant, & futura vaticina-antur. *Oeſtro.*] Oeſtrum genus muſcæ, oves exagitans æſtatis tempore: quod abanus & aſilus appellatur: poniturque ic pro furoris ſtimulo, quod antequam ſtimulet aculeo, fugere compellit. *Idem.* Ordo eſt: *Vejento ut fanaticus percuſſus tuo œſtro, ô Bellona, divinat.* Et ſic Domitianum alloquitur. *Omen habes*, non *habet*, ut quædam editiones; nam hoc nec ratio metri, nec ſenſus fert.

124. *Ingens omen.*] Maximum portentum, & ſignum eſt hic piſcis captus, de futura ab hoſtibus victoria reportanda, deque inſigni, ex illa victoria, triumpho. Formula uſitata antiquis *Accipio omen.*

126. *Regem, &c.*] Quem in bello per duces tuos ſuperaveris. *Aut de, &c.*] Arviragus Britannorum rex, de imperio, regimine, & regni adminiſtratione deturbabitur. Quia enim peregrinus & magnus piſcis tibi captus eſt, peregrinum etiam & magnum aliquem regem capturus es. *De temone.*] Eo dicit: nam Britanni in prœliis, curribus utebantur, ex quibus regem victum deturbandum eſſe vaticinatur. Pars pro toto. *Idem.*

127. *Peregrina, &c.*] Ergo etiam peregrinum regem devinces. *Idem.* *Cernis, &c.*] Id eſt, vides in tergo piſcis ſpinas tanquam ſudes erectas: etiam hoſti tuo in tergo fugienti haſtilia infigentur.

138. *In terga.*] Pro in tergo. *Sudes.*] Metaphoricωs, catachreſtice & ſuperlative, ſpinas, criſtas, pinnas. *Hoc, &c.*] Omnia quæ in laudem & commendationem rhombi dici poterant, ſatis copioſe dixit Fabritius Vejento; uno hoc excepto, quod ejus patriam & annos recenſere non potuerit. *Lubin.*

130. *Quidnam, &c.*] Suadet hic Montanus rhombum in fruſta non eſſe concidendum; ſed capaciſſimam patinam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dedecus hoc, Montanus ait: teſta alta paretur,
Quæ tenui muro ſpatioſum colligat orbem.
Debetur magnus patinæ, ſubitusque Prometheus.
Argillam, atque rotam citius properate: ſed ex hoc
Tempore jam, Cæſar, figuli tua caſtra ſequantur.
Vicit digna viro ſententia: noverat ille
Luxuriam imperii veterem, noctesque Neronis
Jam medias, aliamque famem, cum pulmo Falerno

Arde-

VET. SCHOLIAST.

131. *Teſta, &c.*] Patella, in qua poſſit integer coqui.

133. *Debetur, &c.*] Figuram hic dicitur poſuiſſe propter Magnum Pompejum: quoniam Patina dictus eſt, qui ſuſtulit caput ipſius. *Prometheus.*] Satyrice, figulus.

138. *Aliamque, &c.*] Libidinis oris* perverum. hoc ideo, quia aviditas cibi ſequitur nimiam perpotationem.

VARIORUM.

nam à ſingulo quoquam ipſi faciendam eſſe. *Quidnam, &c.*] Verba ſunt Imperatoris ad Vejentonem. Cenſesne hunc piſcem in fruſta concidendum? Vel potius Juvenalis verba ſunt, quid putas lector de piſce decretum eſſe? Anne conciditur? *Abſit, &c.*] A tam nobili piſce hæc contumelia abſit, qui integer coqui & apponi debet. *Idem.*

131. *Teſta, &c.*] Id eſt, propere fiat vas aliquod fictile vaſtum, grande, ſpatioſum, & tanti piſcis capax, & in quo integer coqui poſſit. *Idem.*

132. *Quæ tenui, &c.*] Id eſt, quæ non craſſa ſit, ſed tenuem habeat murum è ſubtili creta, ut eo facilius concoqui poſſit. *Tenui.*] Magna figulorum laus eſt, teſte Plinio; ut cretam tenuem in conficiendis patinis ducant. *Spatioſum, &c.*] Id eſt, capacem extremitatem comprehendat. Alluſum forte ad Vitellii illud, de quo Plin. lib. xxxv. cap. 11. At hercule Vitellius in principatu ſuo ducentis ſeſtertiis condidit patinam, cui faciendæ fornax in campo exædificata erat. *Colligat.*] Circuitu comprehendat. *Idem.*

133. *Debetur, &c.*] Id eſt, figulus aliquis magnæ æſtimationis & nobilis, & qui propere opus aliquod poſſit facere, huic patinæ faciendæ eſt adhibendus. *Prometheus.*] Qualis Prometheus, prudens & ingenioſus figulus, qui hominem primus ex argilla finxiſſe fingitur, ſolerti profecto fictione. *Idem. Subitus.*] Aut qui ſubito veniat, aut qui ſubito acceleret patinam. *Grang.*

134. *Argillam, &c.*] Vox Imperatoris: Vel etiam Montani adhuc. *Argillam.*] Tenacem terram. *Rotam, &c.*] Figulinam rotam propere adferre. *Sed ex, &c.*] Ut eos ſcilicet in conſimili caſu non diu cogaris quærere, ſed apud te ſemper & in promtu habeas. *Lub.* Nota *properare* cum accuſativo; imprimis obſerva acrem & mordacem animum Poëtæ, *Sequantur caſtra*, cum aliis nempe fabris & reliquo commeatu.

136. *Vicit, &c.*] Exponit jam quid concluſum ſit ex ſententia Montani, cujus immenſam luxuriam demonſtrat, & perſtringit. *Vicit ſententia.*] Id eſt, hæc ſententia potior fuit, approbata eſt ab omnibus. *Digna viro.*] Tanto epulone & gulone voraciſſimo, craſſo & pingui. Scoptice. *Idem. Noverat, &c.*] Diu enim & multum in aulis multorum Imperatorum verſatus fuerat, & luxuriæ fomenta accurate pernoſcebat. Id eſt, norat quid priſci Imperatores in parandis obſoniis facere conſueviſſent.

137. *Noctesque, &c.*] Nero ut Suetonius teſtatur, epulas de die media in medias noctes protrahebat. *Lubin.* An vero de Domitiano, qui ſupra *calvus Nero*: refotus ſæpe calidis piſcinis, ac tempore æſtivo nivatis.

138. *Jam, &c.*] Quas inter comeſſationes ſolitus erat traducere. *Aliamque,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

A eret. nulli major fuit uſus edendi
T npeſtate mea. Circeis nata forent, an
L crinum ad ſaxum, Rutupinove edita fundo
O rea, callebat primo deprendere morſu,
E ſemel aſpecti litus dicebat echini.
Surgitur, & miſſo proceres exire jubentur
C ncilio: quos Albanam dux magnus in arcem
T axerat attonitos, & feſtinare coactos,
T nquam de Cattis aliquid, torvisque Sicambris

Di-

VET. SCHOLIAST.

9. *Nulli.*] Quam Cæſari Domitia- ic aut certe Montano.

1. *Lucrinum*, &c.] Locus Brutio- . *Rutupinove.*] Locus in Britannia, civitas.

47. *Tanquam*, &c.] Gentes Germa- am ſive Francorum.

VARIORUM.

, &c.] Id eſt, noverat fomenta vel tamenta ad aliam novam & exqui- m famem rurſus excitandam: vel no- , quibus epulis imperatoris venter, o & epularum copia & varietate ob- is, refici, & in famem excitari rur- deberet. *Cum pulmo*, &c.] Id eſt, n imperator Nero, vino Falerno ar- ntiſſimo incaleſceret, vel nimia cra- a ferveret. Quamvis potus minime ab : in pulmonem deſcendat, eſt tamen gna affinitas inter potum & pulmo- m. Dequo Medicorum principes con- antur. *Falerno.*] Ardente vino à Falerno onte.

139. *Nulli*, &c.] Id eſt, meo tempore que ætate nemo Romæ vixit, qui pe- ior fuerit in delectu ciborum exqui- ndo; vel nulli major fuit experientia l peritia ciborum, atque Montano. *em.*

140. *Circeis*, &c.] Id eſt, Montanus c, ſi tantum ſemel morſu leviter gu- aſſet oſtrea, poterat dicere, an nata ſſent in Campaniæ litore, in rupibus uxta montem Circeum; an ad Brutio- um ſaxum, ſcopulum in lacu Lucri- no. Id eſt, fuit omnium peritiſſi- mus artifex in dignoſcendis cibis, & oſtreis.

141. *Rutupinove*, &c.] Promonto- rium & litus à Rutupiis opido Cantio- rum in Britannia dictum. Ang. *Richberow.* *Farnab.* *Fundo*, &c.] In maris profundi- tate nata. *Lubin.*

143. *Et ſemel*, &c.] Id eſt, cum ſe- mel tantum obiter inſpexiſſet echinum, ſtatim dicebat ejus litus vel mare in quo natus eſſet. *Echini.*] De genere cancro- rum piſcis ſemipedalis, ſpinoſus, & hirſutus, & ſpinæ in illo, loco pedum. Eſt piſcis ſuaviſſimus, inque illius ſeculi deliciis. Ad cujus ſimilitudinem caſta- nearum putamina ſolemus, echinos ap- pellare. *Idem.*

144. *Surgitur.*] Exponit jam, quo- modo concilium ſit dimiſſum, quod ob rem nugaciſſimam fuerat convoca- tum. *Miſſo concilio.*] Id eſt, abſoluto, dimiſſo, peracto. Voce Conſulis dimit- tebatur Senatus, iis verbis: *Nil vos mo- ramur Patres Conſcripti.* *Proceres.*] Sena- tores, conſiliarii. *Idem.*

145. *Quos*, &c.] Quos ſenatores ſum- mus imperator Dominus noſter Domi- tianus celeriter advenire compulerat, obſtupefactus, tanquam de re maxime ardua, vel ſummo Reip. periculo de- liberandum eſſet. *Albanam arcem.*] Ubi templum Veſtæ erat. Hic enim commo- rabatur Domitianus. *Dux magnus.*] Iro- nice. *Lubin.*

146. *Traxerat.*] Præcipites, violenter feſtinare juſſerat. *Idem.*

147. *Tanquam de Cattis.*] Qui jam dicuntur Haſſi. V. m. C. legit *Giatis*, & addit

I

Dicturus, tanquam & diverſis partibus orbis
Anxia præcipiti veniſſet epiſtola pinna.
Atque utinam his potius nugis tota illa dediſſet
Tempora ſævitiæ: claras quibus abſtulit urbi,
Illuſtreſque animas impune, & vindice nullo.
Sed periit, poſtquam cerdonibus eſſe timendus

Cœ-

VET. SCHOLIAST.

149. *Epiſtola, &c.*] Antea ſi quid nunciabant Conſules in urbe, per Epiſtolas nunciabant: Si victoriæ nunciabantur, laurus in epiſtola * figebatur. ſi autem aliquid adverſi, pinna figebatur.

153. *Cerdonibus.*] Ignobilibus. Cerdo eſt proprie turpis lucri cupidus.

VARIORUM.

addit, Giatæ ſunt Scotti. Scheg. præm. 5. Tanquam conſulturus de expeditione aliqua in Germanos. unam autem ſuſcepit ſponte in Cattos, alteram neceſſario in Sarmatas, legione cum legato ſimul cæſa. Sueton. Domitian. 6. cap. Lubinus legit *de Geticis*. Getæ verò erant Scythæ circà pontum Euxinum, ad quos Ovidius relegatus. *Torvisque, &c.*] Id eſt, tanquam rem arduam maximi momenti prolaturus, de hoſtium irruptionibus. Erant autem Sicambri populi Germaniæ, finitimi Cauchis ad Oceanum, Bructeris & Cimbris, ubi jam pars Weſtphaliæ & Geldria. Ideo de his ait, quia Domitianus hos domuerat. *Torvis.*] Trucibus, immanibus. *Idem.* Grangæus legit *tortis*, ſecundum hoc Martialis *Crinibus in nodum tortis venere Sicambri*: quod Schegkius in præmiſſis notet & Ramires in Martialem: ſed torve nimis & inconſulto reponi *torvis* pro *tortis* hoc Juvenalis loco indignatur Farnabius, & jure quidem merito.

148. *Tanquam, &c.*] Id eſt, tanquam ex variis terræ partibus, Gallia, Hiſpania, Africa, Germania adverſi aliquid ſumma feſtinatione, tanquam pennis vel avium volatu eſſet allatum. *Idem.*

149. *Anxia, &c.*] Anxietatis index, vel valde feſtinans more anxiorum, vel quod anxios redderet homines. *Veniſſet.*] Allata eſſet. *Præcipiti pinna.*] Ita vocat curſorem velociſſimum, propter celeritatem nimiam. Nam & veredarii pennam avis ſurrectam geſtabant in capite, ob ſignum velocitatis. Quidam hæc de avibus & columbis intelligunt, quæ literas pedibus ſibi alligatas in caſtra & urbem detulerunt. Sed illud hoc loco jam non placet. Addit M. V. C. quando laureata epiſtola mittebatur, victoriam denunciabat; quando vero pennata, populationem & ſtragem. *Penna* ergo pro pennato, ſeu pinnis inſignito curſore, quia inſtar Mercurii, *qui ſub* ejus tutela ſunt, pennas fronte gerunt. Uti docet doctiſſ. Caſaubonus: Cui ſubſcribit Grangæus.

150. *Atque, &c.*] Excuſat jam hoc ridiculum ſuper rhombo habitum concilium; dicens optandum eſſe, ut Domitianus in hujuſmodi nugis totum potius imperii vel tyrannidis ſuæ tempus attriviſſet. Sic enim tot præclari viri non interemti fuiſſent. Quaſi dicat: Satius fuiſſet ipſum nugas quam tyrannidem & crudelitatem exercuiſſe. *Lubin.*

151. *Claras, &c.*] Ut Cerealem Salvidienum, Acilium Glabrionem, Domitium filium, Lamiam, Salvium, Salluſtium, Lucanum, Flavium Sabinum, & ſexcentos alios. *Abſtulit.*] Id eſt, è medio ſuſtulit tot illuſtres Viros. *Idem.*

152. *Impune, &c.*] Emphatice hoc dicitur. Quaſi dicat: Idque nullo nobilium ulciſcente. inter quos nemo inventus, qui tam crudele factum, ſuæ vitæ contemtu ulciſceretur. *Idem.*

153. *Sed periit.*] Id eſt, tandem, ubi exſtinctis nobilibus, in viles operarios itidem ſævire cœpit, ab iiſdem occiſus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cœperat: hoc nocuit Lamiarum cæde madenti.

VET. SCHOLIAST.

4. *Hoc nocuit*, *&c.*] Hoc nocuit, int cisis nobilibus, & à cerdonibus timetur. Ut jam non eſſent nobiles qui cirrent, omni nobilitate exſtincta. In Laiis indignatur Satyricus. Tunc perſit cum eum populus timere cœpiſſet, cuncto jam Senatu.

VARIORUM.

Cerdonibus.] Popello. Cerdones ſunt, lucri gratia opes exercent, ἀπὸ τῦ κέρδυς. Ponuntur hic pro ignobilibus. Erant autem ejus occiſores Clodianus Cornicularius, Maximus Parthenii libertus cubicularius, Stephanus procurator Domicillæ. Confoſſus eſt 7. vulneribus. Suetonius in Domitiano cap. 17. *Idem.*

154. *Nocuit.*] Id eſt, hoc exitio fuit. *Lamiarum, &c.* Interfecit, teſte Tranquillo, inter alios Ælium Lamiam nobiliſſimum: & *Lamias* ponit hic pro nobilibus, qui à vetuſtiſſimo Lamo orti erant, Horat.

Æli vetuſto mihi nobilis ab Lamo.

Lubin.

SATYRA V.

ARGUM. Paraſitum à cœnis divitum dehortatur, in quibus contemtim, miſere & contumelioſe tractato non liceat frui nedum tangere delicias, quæ ipſis divitibus apponuntur. Vide Luciani epiſt. ἐγὼ κρόνῳ χαίρειν

SI te propoſiti nondum pudet, atque eadem eſt mens,
Ut bona ſumma putes, aliena vivere quadra;
Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas

Cæſa-

VET. SCHOLIAST.

3. S*I potes illa, &c.*] Sarmentus natione Tuſcus, è domo Marci Favonii incertum libertus, an ſervus, plurimis forma & urbanitate promeritis, eo fiduciæ venit, ut* præter equitem Romanum ageret: decuriam quoque quæſtoriam compararet. Quare per ludos* quibus primum is quatuordecim ordinibus ſedit, hæc à populo in eum dicta ſunt,

Aliud ſcriptum habet Sarmentus, aliud populus voluerat.
Digna dignis. Hic Sarmentus habeat craſſas compedes.
Ruſtici ne nihil agitis; aliquis Sarmentum alliget.*

Demum* ut cauſſam uſurpatæ dignitatis egit, pro cive is & gratia ſummoto accuſatore dimiſſus eſt. cum apud judices nihil aliud docere tentaret, quam quod conceſſa ſibi libertas eſſet à Mecœnate, ad quem rectio bonorum ut favor pertinuerat. Jam autem ut ſenex in maximis neceſſitatibus, ad quas libidine, luxuriisque deciderat, coactus eſt auctionari, cum interrogaretur, ut conſcriptum quoque cenſorium venderet, non infacete, bona ſua memoriæ eſſe perdita.*

VARIORUM.

1. S*I te, &c.*] Initio Trebium à conſectandis divitum cœnis dehortatur; oſtendens propoſitum illud turpe eſſe: intolerabilia eſſe, quæ ibi pati ipſum oporteat; ibi ipſum miſerrime tractari, adeo ut longe ſatius ſit mendicare. Lubinus in initio *Sic*, legit, & non *Si*, & talem inde ſenſum elicit: Siccine te nondum turpis illius tui propoſiti pudet? Itane vero in priori tuo turpi atque inhoneſto adulandi propoſito perſeveras? *Sic* ergo valet, *Siccine*? *Propoſiti.*] Illius turpis, conſectandi divitum cœnas. *Atque, &c.*] Id eſt, ſiccine perſtas in priori mente & ſententia? *Idem.* Tangit autem ſub perſona Trebii omnes paraſitos & beatiorum aſſeclas.

2. *Ut bona, &c.*] Ut ſummæ felicitatis, & ſupremæ beatitudinis loco habeas. *Idem.* Summum autem bonum definit Cicero, quo referuntur, & cujus cauſſa fiunt omnia. *Alienæ, &c.*] Impenſis alienis, cui contrarium, *propria quadra vivere*, quod inter proverbia retulit Eraſmus. Quare autem *quadra* pro impenſa, Scaliger ad Moretum late explicat. *Quadra* etiam pro pane, quæ victus & impenſæ præcipua pars; nam in quadras dispertiri ſolebat panis: unde Romanis dicti, panes quadrati. *Grangæus.* Sed & *Quadra* pro fruſto placentæ quadrato: Horat.

Et mihi dividuo findetur munere quadra.

3. *Sic, &c.*] Itane vero tam intolerabilia opprobria, tam indignas homine libero injurias & contumelias, potes ſuſtinere, itaque tolerare apud privatum civem Romanum, quæ viliſſimi ſcurræ Sarmentus & Gabba, ne in Cæſaris quidem Auguſti menſa unquam toleraſſent. *Sarmentus, &c.*] Nobilis ſcurra tempore Cæſaris Auguſti, & ab Horatio nobilitatus lib. 1. Sat. 5. *Iniquas.*] Probra enim

& con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cæſaris ad menſas, nec vilis Gabba tuliſſet,
Quamvis jurato metuam tibi credere teſti.
Ventre nihil novi frugalius: hoc tamen ipſum
Defeciſſe puta, quod inani ſufficit alvo.
Nulla crepido vacat? nuſquam pons, & tegetis pars
Dimidia brevior? tantine injuria cœnæ?
Tam jejuna fames; cum poſcis honeſtius illic
Et

VET. SCHOLIAST.

. *Gabba.*] Paraſiti Cæſaris fuerunt. A cius Gabba ſub Tiberio ſcurra nobi- uit.

. *Nulla*, *&c.*] Crepido eſt ora terræ q m aqua alluit: ex hoc appellata, quod t aqua allidens concrepitet. *Et tegetis*,] Mattæ, ſportæ, aut tegetes de ſirpo æ.

o. *Illic.*] In crepidine.

VARIORUM.

& contumelias, tales ſcurræ devorare c ebantur. *Iniquas*, *&c.*] Menſæ ini- e ſunt, in quibus non eædem epulæ mino & convivis apponuntur, nec m vinum datur. Vel in quibus non nes æquales, ſed alius alio major. *dæus* Miſc. lib. IX. cap. I. In Scholi- habetur *Conſcriptum Cenſorium*, id eſt, ulas quibus in numerum civium à nſoribus eſſent adſcripti. *Dorleans.*

4. *Cæſaris*, *&c.*] Emphatice. Quæ ra viliſſimus ne in menſa quidem imi & maximi Auguſti Cæſaris per- ret. Hæc tu perferre potes in menſa uſdam privati. *Vilis*, *&c.*] Scurra Tiberio nobilis, Apitius Gabba tus, cujus crebram mentionem facit artialis. Sunt qui legant *Galba*. Lu- ius. *Galbam* dicunt Galli præpinguem.

5. *Quamvis*, *&c.*] Quamvis jures ô ebi, hæc iniquiſſima tibi non mole- eſſe, tamen non credam tibi vel ju- nti. Rationem ſtatim addit autor. *rato*, *&c.*] Id eſt, tibi juranti, quod a opprobria æquo animo perferre poſ- . *Jurato* Active poſitum. *Idem.*

6. *Ventre.*] Non de Trebii ventre intellige, ſed in genere dicitur illud, quod toties à Seneca inculcatur; *Naturam paucis eſſe contentam. Parvo famem conſtare, magno faſtidium.* Verum, ut idem alibi ait: Pleriſque major fames, quam venter. Eſt ergo hic ſenſus: Venter pauciſſimo contentus eſt, & ſi hoc pauciſſimum, quo contentus eſt, forte tibi deſit, nonne ſatius eſt te illud mendicando acquirere, quam adulando. *Hoc ipſum.*] Cibum & potum paucum & modicum. *Idem.*

7. *Defeciſſe*, *&c.*] Age, ponamus illud tibi deeſſe. Eſt ὑπόθεσις. *Quod inani*, *&c.*] Id eſt, jejuno, & famelico ventri implendo ſatis. *Idem.*

8. *Nulla*, *&c.*] Id eſt, nullibi locus eſt ubi mendices? Eſt autem crepido ora litoris, quam aqua alluens, & allidens crepitat. Vel ut fit, *ergo nulla pontis crepido*? *Crepido* in ponte vel vico locus eſt paulo eminentior, ſeparatus ab equorum & curruum via. vel caverna in muro ceu ripa. *Nuſquam*, *&c.*] Ubi mendicando ſtipem petas. In ponte mendici mendicabant, eo quod ibi maxima ſemper hominum frequentia per pontes tranſiret. *Et tegetis*, *&c.*] Id eſt, teges mutilata, vel minima ejus pars: tales tegetes de ſcirpo fiebant. Nam in iis ſolent jacere pauperes. Poſſumus etiam proſeuchas vel mendicantium caſas vetuſtate minutas, dirutas, tegetibus decurtatis tectas, intelligere. *Lubinus.*

9. *Tantine*, *&c.*] Tantine tibi eſt injurioſa & contumelioſa cœna; ut propter eam turpiſſimum adulatorem velis agere, & tót mala, tot opprobria & contumelias potius perferre velis, quam mendicare. *Lubin.*

10. *Tam*, *&c.*] In menſa enim di-

Et tremere, & ſordes farris mordere canini?
Primo fige loco, quod tu diſcumbere juſſus
Mercedem ſolidam veterum capis officiorum.
Fructus amicitiæ magnæ, cibus: imputat hunc Rex,
Et, quamvis rarum, tamen imputat. ergo duos poſt
Si libuit menſes neglectum adhibere clientem,
Tertia ne vacuo ceſſaret culcita lecto,

Una

VET. SCHOLIAST.

11. *Farris, &c.*] Cantabri: Panis ſordidus canum eſt.

14. *Imputat, &c.*] Quid aliud non imputet, ubi & hoc quod vile eſt imputat?

17. *Tertia, &c.*] Apud veteres, accubitorum uſus non erat, ſed in lectulis diſcumbentes manducabant. Tres autem lectuli erant, in quibus diſcumbebant: unde hodie triclinia appellantur.

VARIORUM.

vitis miſere cibabantur, & plerumque jejuni dimittebantur. Id eſt, tantumne apud te valet probroſa illa & famelica jejuna tractatio apud divitem: ut propter eam tanta mala velis perpeti? *Quin, &c.*] Hæc mea lectio vera eſt. Si enim legas, *cum poſſis*, peccat verſus. Id eſt, quin tu longe honeſtius poſtulas & præoptas &c. *Illic.*] Emphatice. Longe rectius & honeſtius illic in ponte, quam in menſa divitum, ubi nulla tibi melior conditio. *Idem.* His verbis nullam ſubeſſe ſententiam facile videbunt, qui animum advertent; idque librariorum culpa. Juvenalis manus fuit: *Tam jejuna fames? quin poſcis honeſtius illic Et tremere.* Fames ne tanta eſt, ut illas patiaris contumelias. Quin mendicas in ponte, aut crepidine. Honeſtius eſt illic frigus pati, & ſordido pane veſci, quam in menſa divitum tam indigna pati. *Quin* legendum eſſe viderunt alii quoque. *Graev.*

11. *Tremere.*] More mendicantium, qui male veſtiti, frigore horrent. *Et ſordes, &c.*] Qualis ex hordeo ſordidus panis mendicis & canibus objiciebatur. Id eſt, ſordidum caninum panem è farre. *Idem.*

12. *Primo.*] Id eſt, primo omnium loco hoc pone, quod te merito à divitum menſa conſectanda deterruerit, quod quando te patronus tuus aliquando ad cœnam vocat, exſtimat omnia tua diuturna officia & labores ſe ſatis ſolide compenſaſſe. Quaſi magno beneficio, cum te ſemel ad cœnam vocavit, te adfecerit.

13. *Solidam.*] Ironice. Egregiam, integram, ut nihil amplius tibi debeatur. *Veterum.*] Pro ſervitio tot dierum, imo menſium & annorum. *Idem.*

14. *Fructus, &c.*] Id eſt, ex magna illa, quam cum divite habes, amicitia, hunc fructum capis, quod interdum, quamvis rariſſime, vilem cibum in domo ejus capis, in cœna quaſi recta: ſic Galli: *il n'a que le brout. Imputat, &c.*] Reputat hunc cibum mercedis loco datum tibi: Vel, Imputat tibi ſatisfactum & relatum. ſic Galli *il le met en ligne de conte.* Male, qui hic *exprobrare* autumant. *Rex.*] Patronus tuus dives. Sic enim vocabatur. *Lubin.*

14. *Et, quamvis, &c.*] Id eſt, quamvis raro ad cœnam voceris, tamen hunc rarum cibum tibi mercedis loco imputat. *Ergo, &c.*] Explicat quod dixit: Si dominus te clientem, diutiſſime neglectum, poſt duos menſes tandem aliquando ſemel ad cœnam vocet (quod tamen non facit ut tibi proſit, ſed ut culcitam triclinarem tantum impleat) tu laborum & votorum tuorum fructum & finem abunde conſecutus es. *Idem.*

16. *Si libuit.*] Regi & patrono tuo. *Neglectum, &c.*] Id eſt, te Paraſitum tandem ad cœnam vocare. Alii libri legunt *accire.* Sed *adhibere* melius, quia verbum conviviorum peculiare.

17. *Tertia, &c.*] Salſe dictum. Tu

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Una ſimus, ait. votorum ſumma: quid ultra
Quæris? habet Trebius propter quod rumpere ſomnum
Debeat, & ligulas dimittere, ſolicitus, ne
Tota ſalutatrix jam turba peregerit orbem
Sideribus dubiis, aut illo tempore, quo ſe
Frigida circumagunt pigri ſerraca Boötæ.

Qua-

VET. SCHOLIAST.

. *Trebius.*] Nomen paraſiti.

. *Et, &c.*] Calciarii cum feſtinant, nſas caligarum prætereunt nonnul- dictæ autem ligulæ à ligando.

. *Peregerit, &c.*] Compleverit nu- um cathedrarum.

. *Serraca.*] Plauſtra Septemtrionis, t, media nocte. Urſæ duæ vocan- Elice, & Cynoſura: Boötes autem urus: quorum ſiderum Lucanus quo- ſic meminit:

--- Sub nocte ſoporâ
rrhaſis obliquos Elice cum verteret axes.

VARIORUM.

tui boni gratia invitaris, neque quod præſentia dominus magnopere dele- ur, ſed ne locus vacet, cum forte atorum electorum convivarum quiſ- n ſe excuſavit, Belg. *Tot een nood- ulp.* Porro veteres diſcumbentes man- abant, & culcitæ, quæ formam lite- Sigma C, vel dimidiatæ lunæ refere- , tres lectuli erant; unde culcita tri- naris dicebatur, quæ ad ſummum 7. minum capax. Mart.

Septem Sigma capit, ſex ſumus, adde Lupum.

tia, &c.] Tertium & extremum la- culcitæ, in quo minus honorati ja- ant. *Vacua, &c.*] Id eſt, otioſa eſſet vacaret. *Idem.*

18. *Una ſimus, ait.*] Dominus clienti o, hodie apud me in cœna una erimus. *torum, &c.*] Quando apud patronum um in cœna es, conſummationem & enitudinem votorum tuorum habes. *uid, &c.*] Ulterius nihil ſperare potes. *m.*

19. *Habet, &c.*] Mutat Ironice per- ſonam. Id eſt, Trebius ſemel ad cœnam vocatus, omnium ſuorum officiorum fructum & quaſi ſummum bonum, ple- niſſime jam capit, quod toties ſummo mane & intempeſto abruperit ſomnum, ut patronum ſalutet & comitetur ipſum alios ſalutaturum. infra verſ. 73. & Mart. lib. 3. epigr. 36. *Farn.* Acris hic Ironia. *Propter, &c.*] Propter quod mane, imo mediæ noctis tempore ſomnum abrum- pere, & ad patronum ſalutandum pro- perare debeat. *Lubin.*

20. *Et ligulas, &c.*] Nam qui pro- perabant ad ſalutandum non poterant ſe colere. Id eſt, negligere & non liga- re: ne ſalutantium ultimus ſit. Quibus ligulis veſtes vel braccæ thoraci alligan- tur. Vel etiam ligulas calceorum intel- lige. *Solicitus. &c.*] Valde anxius & timens, ne tu inter ſalutantes ultimus ſis. *Lubin.*

21. *Salutatrix, &c.*] Id eſt, omnis multitudo clientum, tuorum competi- torum. *Orbem, &c.*] Ordine, quaſi in orbem circumſtantes omnes patronum ſalutarint, ut ita circuitus ſalutantium jam abſolutus ſit. Qui primi enim vene- rant, magis intimi habebantur. *Idem.*

22. *Sideribus, &c.*] Id eſt, dubia luce, ſummo mane vel diluculo. *Aut illo, &c.*] Id eſt, vel à media nocte, cum in ſe- ptentrione plauſtra circumaguntur. *Idem.*

23. *Quo ſe Frigida.*] Quo tempore fri- gida plauſtra in Septentrione Boötæ vel Arctophylacis pigri & tarde ſe commo- ventis, ſe flectunt, quod media nocte fieri obſervatur. Eſt ergo noctis deſcri- ptio. Non media nocte, ut putat Lu- binus, ſicuti Vetus Schol. ſed extrema no- cte, paulo ante diluculum, ut *Grang.* & *Britann.* *Frigida.*] Utpote in ſepten- trione, quod mundi clima frigidiſſi- mum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Qualis cœna tamen? vinum quod ſuccida nolit
Lana pati: de conviva Corybanta videbis;
Jurgia proludunt: ſed mox & pocula torques
Saucius, & rubra deterges vulnera mappa:
Inter vos quoties, libertorumque cohortem
Pugna Saguntina fervet commiſſa lagena:
Ipſe capillato diffuſum Conſule potat,

Cal-

VET. SCHOLIAST.

25. *De conviva, &c.*] Sic enim vinum malum, mentem turbat, quomodo lana tincta mutatur.

27. *Rubra.*] Cruentata.

29. *Saguntina.*] Civitas Hiſpaniæ, in cujus territorio malum vinum naſcitur.

VARIORUM.

mum. Vel, quia tum ſalutantes non parum frigent. *Pigri.*] Lente circumacti, quia polo viciniſſimi, & ſic modico flectuntur gyro. Quo vero ſtellæ à polo remotiores, hoc magis incitato curſu moventur. *Serraca.*] Vel ut alii, *Sarraca.* Plauſtra, currus, Græcis *ἅμαξα*, urſæ duæ Helice & Cynoſura. *Boöta.*] Eſt ſignum proximum ſeptem ſtellis urſæ majoris, quod ob id alias dicitur Arctophylax, cuſtos Erimanthidos urſæ. *Lubin.*

24. *Qualis, &c.*] Quaſi dicat: Invitantur quidam ad cœnam, quamvis raro. At videmus, qualis illa cœna ſit, ad quam vocentur. *Vinum &c.*] Id eſt, lana *ſuccida*, i.e. nondum lota, humida, quæ ſine diſcrimine omnem humorem imbibit, tam craſſum & feculentum vinum quod vobis apponitur, reſpuerit, & imbibere non poſſet; vel quod vinum tam vile & inſipidum ſit, ut ne ad lanas quidem inungendas adhiberi poſſet. *Lubin.* Lana enim præparanda & imbuenda vino, quo melius ſumat purpuram, vinum tamen hoc non imbibat. *Farnab.* *Succida* mediam habet correptam, ut liqueat non eſſe à *ſuccido*, ſed à *Succus.* Accipitur autem hic *ſuccida lana* pro ipſa ove, cui lana detonſa recens eſt, quam ovem, non lanam (ut nugatur Lubinus) abluebant, teſte Varrone. l. 2. de re ruſt. c. 11. Erit ergo vinum quod ovi detonſæ ungendæ vix conveniens ſit: ut judicat *Grang.*

25. *De conviva, &c.*] Temulentum, inſanum inſtar Corybantis. Vel vappa, vinum malum ita mentem tibi perturbat, ut Corybantis cujuſdam more furioſus inſanias. Erant *Corybantes* Cybeles miniſtri, qui Bacchico vel Diabolico ſpiritu adflati, & furore correpti, cum ſtrepitu, clamoribus, tympanis, armis, inter ſacrificandum caput vibrabant, & rotabant. Videbis è convivis ſanis, furioſos & inſanos eſſe factos. *Idem.*

26. *Jurgia proludunt.*] Proludia jurgiorum primo fieri incipiunt, quæ mox ſubſequitur vera pugna. Eſt enim *proludium* imitatio veræ rei, cum quis exercet ludum, ſimilitudine veritatis. Paulo poſt ex velitatione & pugna joculari, ſerio pugnatur cantharis & poculis. *Sed mox, &c.*] Id eſt, non diu poſt verberatus & vulneratus ab illo, in quem convicia dixeras, ut illum ulciſcaris, pocula rurſus in eum impellis, & projicis. *Lubin.*

27. *Et rubra, &c.*] Id eſt, ſanguineo & cruentato mantili, detergis vulnera tibi inflixa.

28. *Inter, &c.*] Id eſt, quoties inter vos clientes & paraſitos, & inter libertos patroni veſtri, pugna exorta eſt.

29. *Pugna fervet.*] Cum ſummo fervore & animi concitatione committitur. *Saguntina lagena.*] Id eſt, fictili poculo vel vaſe, quod è Sagunto, Hiſpaniæ oppido Romam advectum. Vide Polyb. l. 3. *Idem.* Et quia fictilia erant, atque ob id modici pretii, apponebantur pauperibus convivis. *Britann.*

30. *Ipſe, &c.*] Oſtendit jam è contrario

trario

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

lcatamque tenet bellis ſocialibus uvam,
rdiaco nunquam cyathum miſſurus amico.
as bibet Albanis aliquid de montibus, aut de
tinis, cujus patriam, titulumque ſenectus
elevit multa veteris fuligine teſtæ:
Qua-

VET. SCHOLIAST.

2. *Cardiaco.*] Cor dolenti. *Cyathum,* nſuram modicam.

34. *Setinis.*] Vinum de montibus Al-his, ita vetus, ut non poſſit ex ſuper-iptione, antiquitate deleta, cognoſci anti ſit temporis.

VARIORUM.

rio vel disſimilitudinis Antapodoſi, ititias cœnæ domini regis & patroni. eſt, Rex veſter, vobis vappam & peſ-num vinum bibentibus, interea bibit na generoſiſſima & antiquiſſima. *Lub.* *pillato.*] Id eſt, antiquo Conſule. Ve-res enim intonſi erant, & promiſſos ines & comam prolixiorem nutrie-int. Brodæus 1. Miſcellan. capite 3. *iffuſum.*] Vinum autem diffuſum eſt, uod in amphoras & cados apothecarum d asſervandum fuſum eſt. De diffuſo ino ita Horatius:

Vina bibes iterum Tauro diffuſa.

liud eſt vinum de dolio, ſeu doliare, uod novum & aſperum, & minoris retii. Porro in amphoris vinum recon-ebatur & addebatur nomen Conſulis, patriæ ubi natum erat, ut ita ſciretur nde & quanti temporis vinum eſſet. orte Lucilium Opimium innuit, quo Conſule diffuſa ſunt vina, quæ in ducen-eſimum annum ſervata fuerint. *Farnab.* *Turneb.* lib. 1. Adverſ. cap. 1.

31. *Calcatamque, &c.*] Id eſt, rex veſter in phiala tenet liquorem, qui cal-cibus ex uvis expreſſus eſt, Julio Cæſa-re, & M. Philippo, vel etiam L. Opi-mio Coſſ. quo tempore bellum ſociale geſtum fuit, teſte Floro lib. 3. cap. 17. *Lubin.* Quo bello nihil unquam calami-toſius fuit.

32. *Cardiaco, &c.*] Id eſt, amico vel clienti ſuo ægroto, & cordis dolore la-boranti, ne cyathum quidem, vel mo-dicam menſuram daturus. Cardiacus do-lor eſt, cum cor palpitat & adfligitur, cui adfectioni aliquando bonum vinum medetur, teſte Plinio. *Cardiacorum morbo unicam ſpem in vino eſſe certum eſt.* Seneca *Bibere & ſudare vita Cardiaci eſt.* *Cardiaco.*] Vel ſtomachi vitio ab humo-re acri vellicante & rodente. *Cyathum.*] Emphatice. Ne exiguam quidem men-ſuram. Cyathus enim 4. continet ligulas. *Idem.*

33. *Cras, &c.*] Id eſt, hodie bibit vi-num vetuſtiſſimum, & optimum ex Al-banis montibus, cras aliud bibet, &c. Erant autem Albani montes non procul ab urbe, teſte Plinio lib. XIV. c. 6. *Idem.* *Aut de, &c.*] Setini montes erant juxta Pontinos campos: vel ut alii, juxta Se-tiam opidum Campaniæ. Porro Divus Auguſtus Setinum omnibus vinis præ-ferebat, teſte eodem Plinio ibidem.

34. *Cujus, &c.*] Vinum commendat vetuſtas. Ita vetus, inquit, ut non poſ-ſit amplius ex ſuperſcriptione, vetuſtate deleta, cognoſci, unde, & quanti ſit temporis. Ita dicit: nam amphoræ & cadi in quibus vinum erat conditum notis & titulis ſignabantur. *Titulum-que.*] Gypſatis picatiſque amphoris, à cervicibus affixa erant pittacia, cum inſcriptione ubi natum ſit vinum & quo Conſule conditum. *Farnabius.* *Senectus.*] Vetuſtas. *Turnebus* lib. 1. ca-pite 1. *Brodæus* Miſcell. 1. cap. 3. *Briſſo-nius* libro 8. Formular.

35. *Veteris, &c.*] Tali enim muco-re vaſa ex antiquitate obduci ſolent. *Teſtæ.*] Vaſis fictilis, in quo illo tempo-re vina adſervabantur. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quale coronati Thraſea, Helvidiuſque bibebant,
Brutorum, & Caſsî natalibus. ipſe capaces
Heliadum cruſtas, & inæquales Beryllo
Virro tenet phialas: tibi non committitur aurum.

Vel

VET. SCHOLIAST.

36. *Thraſea, &c.*] Elvidius Priſcus poſt damnationem ſoceri Pæti Thraſeæ, interdicta ſibi Italia, Apolloniam conceſſit. Sed poſt interfectum Neronem reſtitutus à Galba, non aliter quam libero civitatis ſtatu egit. Hic tam induſtrius, ut cum ſub Nerone Achaiam Quæſtor adminiſtraret, civitates quædam quas non adierat, inclamarent, ΑΙ. ΗΜΕΙΝ ΠΡΕΠΟΝ.*Hic poſtea Veſpaſianum ita ſtudio libertatis offendit, ut putaret, id optante avunculo Claudio, priſtinum libertatis ſtatum poſſe revocari: quo nomine reus, ac præter ſpem abſolutus eſt. Sed Thraſea Nerone in Senatu de nece matris agente, cum quaſi parricidium damnans è Curia ſe proripuiſſet, etiam ex urbe diſceſſiſſet, accuſatus crimine majeſtatis, defendi ſe noluit, ſecandaſque venas præbuit: converſuſque ad Demetrium Cynicum, *Nonne tibi libare videor Jovi liberatori?* Ac ſic ſingulis amicis oſcula offerens, exanimatus eſt.

37. *Brutorum, &c.*] Qui Cæſarem in Senatu occiderunt.

38. *Heliadum, &c.*] Beliadum, ut Virgilius:

Implevitque mero pateram, quam Belus, & omnes.
A Belo ſoliti.

Et inæquales, &c.] Phialas ex gemmis factas.

VARIORUM.

36. *Quale &c.*] Quale optimum vinum Traſeas Pætus & Helvidius ſocer bibebant. *Coronati.*] Nam in ſolennibus conviviis Romani epulabantur coronati, ſumta conſuetudine ab Ionibus populis Aſiæ; qui unguenti coronarumque in convivio dandarum, & ſecundæ menſæ conſuetudinem, haud parva luxuriæ inſtrumenta, repererunt. *Britannicus.* *Bibebant.*] Libertatis ſtudio & odio tyrannidis, celebrabant ſolennem memoriam Junii Bruti, qui Tarquinium expulit: & D. Junii Bruti & Caſſii, qui Cæſarem confoderunt. Coronis ſertiſque capita revincti in conviviis potare ſoliti erant: Primum quidem ederaceis; quod inſita frigiditate vapori reſiſtunt, vinique potentiam ſiſtunt: tum ex apio, mox myrteis, quippe quæ adſtringunt & vini etiam exhalationes arcent: tum etiam è roſis & quæ gravitatem capitis ſedant, & potione æſtuantes refrigerant. Corona inſuper plenitudinis & libertatis ſymbolum, feſtis conviviiſque competit, ut & capiti, quod rationalis animæ ſedes. *Farnab.* Hæc autem hiſtoria à Poëta inſerta eſt, non tam, ut bonum vinum deſignaret, quam in invidiam Domitiani, qui Jun. Ruſticum necari juſſit, quod Thraſeæ & Helvidii laudes edidiſſet: tradit Sueton.

37. *Ipſe, &c.*] Dominus Virro, fictitio nomine, bibit ex poculis ex electro beryllo factis, aureis & gemmatis, miſeri clientes ex vilibus vitreis: jamque fractis poculis. Eſt autem talis ordo: Ipſe Virro, ſeu rex qui te invitavit, tenet capaces phialas.

38. *Et inæquales Beryllo Virro tenet.*] Quia viridis color optime cum auro convenit, gemmas viridantes in oculandis poculis ut plurimum adhibebant, inter quas ſmaragdus tenet primatum. Beryllus quoque, quia viridis, ad hunc uſum translatus. Hoc ergo loco Poëta dicit phialas beryllo textas, & per hoc inæquales, aſperitate & extuberantia gemmarum. Hodie perperam legitur ac diſtinguitur:

-- *& inæquales Beryllos.*

Salmaſ. in Plinian. Exerc. Plin. l. 37. c. 5. *Tibi non, &c.*] Id eſt, poculum ex auro tibi non conceditur. *Lubin.*

39. *Phialas, &c.*] Ἐπεξήγησις. Cruſtis Heliadum conflatas. Id eſt phialas ex electro & beryllo factas. Hæ autem phia-

læ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

el ſi quando datur: cuſtos affixus ibidem,
ui numeret gemmas unguesque obſervet acutos.
a veniam: præclara illic laudatur Jaſpis.
am Virro, ut multi, gemmas ad pocula transfert
digitis; quas in vaginæ fronte ſolebat
onere zelotypo juvenis prælatus Hiarbæ.

Tu

VET. SCHOLIAST.

42. *Da, &c.*] Id eſt, venia danda eſt, cuſtodiaris cum acceperis in phialam, ioniam gemmæ pretioſæ in poculo nt, & calices gemmati.

45. *Zelotypo, &c.*] Figura diaſyrtica, Virgilius.

46. *Tu, &c.*] Quidam ſutor fuit Beneento, qui grandem naſum habuit.

VARIORUM.

æ beryllo ornatæ, non fuerunt ex eectro naturali, gemma, ſuccino ſeu mbra: ſed artificiali, quod conflaum eſt ex auro & quinta parte argen-: & hujus generis fuiſſe hanc phiaam ex ſeq. liquet. Per *Heliadum cruas* ergo craſſum electrum in poculum xcavatum intelligit. Heliades Solis fiiæ ob caſum Phaëtontis tam diu fleviſe dicuntur, ut mortuæ in alnos arbores converſæ ſint, quæ arbores adhuc lacrymantur, & quæ lacrymæ aqua induratæ in electrum vertuntur. Ovid. Metamorph. 11. Quam fabulam ſic intelliges, ut cum Heliades à Sole parente ſic dicantur fabuloſe, pro vero ſcias aurum & argentum Solis eſſe fœtum, & Solem ipſum Græce electrum vocari. An autem *inæquales phialas beryllo*, ob aſperitatem & extuberantiam gemmarum? an ab inæquali numero? an ſpatio? an (ut dicit Plinius) quod ſexangula forma poliantur? an quia alii aliis majores? In incerto eſt.

40. *Vel, &c.*] Exprimitur magna clientum miſeria, qui ne tantum quidem fidei apud patronum habuerint, ut ſoli ſine cuſtode ex aurea phiala biberent. *Adfixus.*] Scoptice, Obſervans ne quid furtim abradas. *Idem.*

41. *Gemmas, &c.*] Pretioſos lapillos poculis inſertos. *Unguesque, &c.*] Aduncos, furaces & rapaces, quibus gemmas effodias vel abradas. *Idem.* Nam eradendis gemmis illa acies non inutilis eſſet, qua elegantiæ gratia ungues acuebant antiqui. Alii legunt *amicos*, i. e. qui delectantur & inhiant.

42. *Da veniam, &c.*] Nec injuria, namque, Excuſat Scoptice hoc factum divitis. quaſi dicat: venia danda eſt ſi cuſtodiaris cum acceperis phialam auream, cum pretioſæ gemmæ inſertæ ſunt, & pretioſa Iaſpis in illo poculo fulget, quam ſi furto auferres, non id maximo heri tui damno fieret? *Iaſpis.*] Vide Boëthium de Boot, lib. 11. cap. 50. de Gemmis. *Idem.*

43. *Nam Virro, &c.*] In luxuriam Romanorum dictum, qui pocula gulæ & luxuriæ inſtrumenta, præclaris gemmis exornent, quibus pater ille fortiſſimus Romani ſanguinis Æneas arma & gladium ſuum ornabat. Notat Romanos a fortitudine proavorum ſuorum ad luxum deſciviſſe.

44. *A digitis*] Ab anulis. *Quas in, &c.*] Eſt περίφρασις Æneæ, id eſt, quas gemmas Æneas, qui Hiarbæ regi Libyæ apud Elyſam vel Didonem in amore prælatus vel præpoſitus eſt, ſolebat gerere in maxime ſpecioſo & eminenti loco, nempe, *in vaginæ fronte*, hoc eſt, capulo vel manubrio enſis. Virgilius lib. 4. Æneid.

- - Stellatus Jaſpide fulva
Enſis erat. ---

Lubinus.

45. *Zelotypo.*] Nempe qui quod prælatus eſſet, erat ob amorem æmulus, iratus, invidioſus Æneæ: ſpreto enim Hiarba Dido nupſit Æneæ. *Lubin.*

46. *Tu,*

Tu Beneventani ſutoris nomen habentem
Siccabis calicem naſorum quatuor, ac jam
Quaſſatum, & rupto poſcentem ſulfura vitro.
Si ſtomachus domini fervet vinoque, ciboque:
Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.
Non eadem vobis poni modo vina querebar:
Vos aliam potatis aquam. tibi pocula curſor
Gætulus dabit, aut nigri manus oſſea Mauri,

Et

VET. SCHOLIAST.

Barth. ad Stat. Sylv. 1. 6. 74. p. 168. qui etiam calvariolas legit.

48. *Quaſſatum, &c.*] Ut ſolent, in urbe calices fractos, ſive caldariolas componere. *Sulfura.*] Qui hoc ſolent vitrum ſolidare, id eſt, maltare.

VARIORUM.

46. *Tu, &c.*] Eſt Apodoſis hujus ſecundi Argumenti: id eſt, tu cliens contra e calice vili atque deformi vitreo bibes, qualem habuit Vatinius ſutor Beneventanus, qui calix quatuor roſtra inſtar naſorum protenſa habuit: uti & nos hodie talia pocula habemus, & qualia roſtra videre eſt in aqualibus. *Beneventanni, &c.*] Tanquam deforme illius vitrum ſit, quod ille ſutor habuit. V. M. C. ait Vatinium hunc fuiſſe meribibum & potorem, qui è magnis & vilibus poculis biberit. Unde adhuc magna vaſa vilia & vitrea, Vatiniana dicuntur. *Turnebus* lib. IX. cap. 24. in fine. Mart. epigr. 96. lib. 14.

47. *Siccabis, &c.*] Ebibendo exhauries.

48. *Et, &c.*] Qui calix jam ruptus ſit. *Lubin. Poſcentem ſulfura.*] Ibi vetus Interpres: *quia hoc ſolent vitrum ſolidare, id eſt, malthare.* Et paulo ſupra ad eundem verſum: *ut ſolent in urbe calices fractos: ſive caldariolas componere.* Non tamen hic Juvenalis ſenſus, calicem vitreum ruptum ſarciri ſolitum ac ſolidari ſulphure. Sed vitrum fractum ſulphura poſcere dixit, quia vitreis fractis permutabantur ſulphurata. Nota etiam quod *ſolidare* & *malthare* dixit infima latinitas, pro componere. Veteribus *ſolidare* ſignificavit *indurare.*

49. *Si ſtomachus.*] Id eſt, ſi luxuria & nimia ingurgitatione cibi & potus ferveat vel incaluerit ſtomachus vel ventriculus patroni ſui Virronis.

50. *Frigidior, &c.*] Aqua enim poſt decoctionem magis alget, & Nero inſuper decoctam ſuam multa nive includebat. *Pruinis, &c.* Id eſt, nivibus, quæ perpetuæ in altiſſimis Scythiæ montibus ac ſcopulis. Erat autem Scythica regio frigidiſſima & ſeptentrionalis. Vel ſimpliciter, nivis Scythicæ æmula. Grangæus legit *Geticis*: quod eodem recidit, nam *hyberni Getæ* dicti Propertio, ſunt populi Scythiæ. *Idem. Petitur, &c.*] Adfertur ipſi Domino aqua decocta. Neronis inventum fuit aquam decoquere, vitroque demiſſam in nives, refrigerare. Plin. lib. 31. cap. 3. Suet. Neron. 48. cap.

51. *Non eadem.*] Id eſt, paulo ante querebar quod eadem vina dominis & vobis clientibus ac paraſitis non apponerentur. Imo vero pejorem etiam aquam bibitis. Hoc non fecit Cato cum navigaret in Hiſpaniam; nam non aliud vinum bibit quam remiges. *Poni vina.*] Nam cuique convivæ poculum in menſa ponebatur; uti jam fere etiam moris eſt apud divites noſtros.

52. *Aliam aquam.*] Pejorem, indecoctam, crudam. *Idem. Tibi pocula.*] Dicit jam, quod clientibus miniſtrent nigri & deformes Æthiopes, Dominis vero ex Aſia pueri formoſiſſimi. *Tibi.*] Clienti & paraſito. *Curſor, &c.*] *Un lacquay.* Niger pincerna ex Gætulia Africæ regione, vel pocillabitur tibi niger Æthiops. *Idem.*

53. *Manus oſſea.*] Macilenta ut os exiſtimes, vel putes hominis eſſe mortui, cujus præter oſſa omnia contabuerint. *Lubin.*

54. Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ui per mediam nolis occurrere noctem,
oſæ veheris dum per monumenta Latinæ.
s Aſiæ ante ipſum, pretio majore paratus,
am fuit & Tulli cenſus pugnacis, & Anci:
ne te teneam, Romanorum omnia Regum
ola. quod cum ita ſit, tu Gætulum Ganymedem
ſpice, cum ſities. neſcit tot millibus emtus
peribus miſcere puer: ſed forma, ſed ætas

Di-

VET. SCHOLIAST.

. *Flos, &c.*] Pulcher puer Aſianus, pretio comparatus.

. *Gætulum, &c.*] Maurum pincernal.

VARIORUM.

4. *Et cui, &c.*] Id eſt, cui non liter media nocte occurreres, cum sis per ſepulcra viæ Flamineæ aut inæ. Nam exſtimares μορμολύκιον, rtui umbram, phantaſma, vel oſn ſpectrum eſſe. Vel quia Æthiops uſpicatus & mali ominis. Unde pro. *Qui te conſpexerit augurium capere rit. Brodæus* lib. 4. Miſc. cap. 1. *Turus.* libro 15. cap. 24.

5. *Clivoſæ.*] Id eſt, dum veheris nos tempore per ſepulcra viæ Latinæ, voſæ, & inæqualis ob clivos. Vide Satyr. in calce. *Lubin.*

56. *Flos Aſiæ.*] Apodoſis diſſimilium. eſt, contra, pulcherrimus puer, & aſi flos ex Aſia ante ipſum Virronem bit, & miniſtrabit; qualis Jovi raptus anymedes. *Pretio, &c.*] Id eſt, qui ier majori pretio emtus fuit, quam onium ſeptem regum Romanorum paurculæ opes fuerunt. *Idem.*

57. *Quam, &c.*] Id eſt, opes vel ſubantia Tulli Hoſtilii illius bellicoſi, qui lbam ſubegit; tertius Romanorum rex. *Anci.*] Qui, quod bellicoſus eſſet, Iartius dictius, Numæ nepos, quartus omanorum rex.

58. *Et, ne, &c.*] Multa verborum circuitione. Ne longior ſim. *Romanorum, &c.*] Id eſt, denique omnium regum Romanorum bona *frivola, & utenſilia* inferiora fuere hujus pueri pretio. *Idem. Ita ut Julium quondam ejus pretii puderet, ſic ut rationibus vetaret inſerri.* Sueton.

59. *Frivola.*] Nugacia & nullius momenti bona, ſi ad hujus ſeculi opes vel etiam ad pretium pueri Aſiatici referantur. *Quod, &c.*] Ut nimirum dominus formoſiſſimum, cliens deformem & nigrum miniſtrum & pincernam habeat. Concluſionis formula eſt, apta epiſtolis & ſermonibus. *Tu Gætulum, &c.*] Id eſt, tu cliens, cum voles bibere, reſpice ad nigrum pincernam tuum ex Gætulia Iterum ſuo more ſalſe conjungit contraria. Fuit enim Ganymedes filius Trois regis Trojani, & Callirhoes, propter eximiam pulchritudinem aquilæ miſterio in cœlum raptus, & Jovis pincerna delectus, ut fabulatur Homerus. Satyrice vocat Canymedem ſpurcum, & Æthiopem ſervum. *Gætuli*, vero, vel Mauri ſunt nigri, monſtroſi & deformes. *Lubin.*

60. *Reſpice.*] Id eſt, Conſidera & majoris fac, quamvis videatur tibi Gætulus, eſt tamen Ganymedes. *Neſcit, &c.*] Id eſt, ille pulcherrimus domini pincerna, qui tot millibus numorum emtus eſt, ille non vult pauperibus clientibus infundere. *Idem. Miſcere.*] Pro infundere: nam quamvis merum eſſet, implebantur pocula ea menſura, qua quiſque petebat, & hoc dicebatur *miſcere.*

61. *Sed forma, &c.*] Rationem ſuperbiæ addit, quia & puer ſit, & formoſus, & quod ob id merito ſuperbiat: vel Aſiaticum illum puerum, non pauperibus aptum dicit; ſed rege ſuperbo dignum.

qui

Digna ſupercilio. quando ad te pervenit ille?
Quando vocatus adeſt calidæ, gelidæque miniſter?
Quippe indignatur veteri parere clienti.
Quodque aliquid poſcas, & quod ſe ſtante recumbas.
Maxima quæque domus ſervis eſt plena ſuperbis.
Ecce alius quanto porrexit murmure panem
Vix fractum, ſolidæ jam mucida fruſta farinæ,
Quæ genuinum agitent, non admittentia morſum.

Sed

VET. SCHOLIAST.

62. *Digna, &c.*] Quia pulcher & juvenis, ideo ſuperbit.

64. *Veteri, &c.*] Jam antiquo olim noto, amico domini ſui.

66. *Servis, &c.*] Ægre hoc ſemper ſervi habent, quod illis ſtantibus, amici domini ſui diſcumbunt.

VARIORUM.

qui ſupercilio ipſo vinum petit, loqui dedignans. Sic & digitorum tantum crepitu matulam petebant, & quicquid aliud nutu, vel ſaltem unico verbo: unde proverb. *Omnis herus ſuo ſervo monoſyllabus.*

62. *Supercilio.*] Faſtu, ut te contemnat.

63. *Quando, &c.*] Ut tibi miniſtret ille formoſus puer? Nunquam. *Caldæ* quidam legunt. Calidæ etiam aquæ in conviviis uſus frequentiſſimus, præſertim hieme, ut ex Græcis Athenæus lib. 2. cap. 2. probat, & Lipſius Elect. 1. cap. 4. *Lubin.*

64. *Indignatur.*] Ægre fert formoſulus ille puſio. *Veteri.*] Emphaſin habet.

Nam omnia vetera facile evileſcunt.

Id eſt, non vult tibi veteri clienti inſervire, qui vetuſtate & longo ſervitio contemtum tibi contraxiſti. Nam omnia nova gratiora.

65. *Quodque, &c.*] Tibi porrigi vel miniſtrari à ſe. Putat enim ſe longe meliorem & digniorem. *Et quod, &c.*] Ægre hoc ſervi ferunt, præſertim illi venuſtiores; quod ſe ſtantibus clientes recumbunt, quibus tanquam vilioribus inſervire indignantur.

66. *Maxima, &c.*] Omnis domus magnorum patronorum & divitum ſervis faſtu tumentibus plena eſt, qui pauperes & miſeros Cyclopice contemnunt. *Dignum nempe patella operculum*, ut ait Eurip. *Servi dominorum morbis inficiuntur.*

67. *Ecce alius, &c.*] Loquitur jam de pane qui domino apponitur ſiligineus & niveus, clientibus ater, mucidus, & ſordidus. Qui ſi per impudentiam, domini niveum panem velint tangere, cum dedecore cogerentur eundem rurſus deponere. *Ecce.*] Quaſi dicat: Aliud majus incommodum de pane. *Alius.*] E ſervis & libertis ſuperbis. *Quanto, &c.*] Stomacho, indignatione, projecit tibi panem ſecundarium & viliſſimum.

68. *Vix, &c.*] Non ſciſſum, quod ob duritiem quam vetuſtate contraxit, fieri non poterat, ſed vix cum ſumma difficultate fractum. *Fruſta.*] Id eſt, fragmenta duriſſimi panis, quæ jam mucorem longa vetuſtate contraxerint. *Farinæ.*] Materia pro materiato.

69. *Quæ, &c.*] Id eſt, quæ fruſta, cum ob duritiem, morſum non admittunt, ſolidum & robuſtiſſimum dentem inter molares fortiſſimum, delaſſent & defatigent. Genuinus dens dictus, quod à genis pendeat. *Feſt.* Mihi à gignendo dicuntur, quod noviſſimi in homine gignantur, ut γνήσιος à γίνομαι: ſunt & ſtabiliores & robuſtiores hi dentes, ut propterea mereantur nomen *genuini*. Ergo non idem vinum, non iidem ſervi, non idem potus, non idem panis.

70. *Sed, tener, &c.*] Contra optimus panis domino Virroni apponitur. *Molli, &c.*] Ex alica, ſine ullo furfure, mol-

lis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

S l tener, & niveus, mollique ſiligine factus
S vatur domino. dextram cohibere memento.
S va ſit artoptæ reverentia: finge tamen te
I probulum, ſupereſt illic qui ponere cogat.
V n'tu conſuetus, audax conviva caniſtris
I pleri, panisque tui noviſſe colorem?

Sci-

VET. SCHOLIAST.

2. *Artoptæ.*] Piſtoris vel vaſis, in quo is coquitur.

5. *Panisque tui.*] Qualem mereris nducare.

VARIORUM.

I, candidus & tener admodum. Gall. o le blanche.

71. *Dextram, &c.*] Id eſt, Cave dextam tuam extendas ad panem illum llem, non tibi deſtinatum.

72. *Artoptæ, &c.*] Id eſt, Piſtoris, qui m domino, non autem clienti coxit. *verentia.*] Honor, & dignitas illæſa neat: Vel cave lædas exiſtimationem toris, qui illum panem domino, non tem tibi præparavit, & tibi è manis ſit excuſſurus. Alii explicant *Aropi*, elaborati panis: quod ab illo ne candido & ſtudioſe elaborato abnere debeat, cum reverentia quadam. egendum vero eſt *Artoptæ*, & ἀρτό ης ab ὄπτομαι derivatur: Et ſignifit dispenſatorem vel obſervatorem & ſtodem panis, plane ut dicitur λινόπτης, ui retia obſervat, οἰνόπτης, vini inſpeor. Quod Vet. Interp. habet *maniſti per pulviam*, forte erit *mane itaſti r pluviam.* *Finge, &c.*] Id eſt, age, nge & improbulum & impudentiom, ut etiam domini panem candidiom velis tangere. *Idem.* Gall. *poſe le us.*

73. *Supereſt, &c.*] Id eſt, ſuper te aſtat bſervator vel cuſtos panis ἀρτόπτης, ui candidum illum domini panem uem tetigiſti, te rurſus cogat deponere. *dem.* *Artoptæ.* [Malè Interpp. ajunt ervum fuiſſe, ab inſpiciendo pane ſic ictum. Non ſervo ſed ipſi pani reverentia debebatur; ſive artocopus legatur pro pane artificioſe elaborato; ſive artopta ſit panis velut aſſatus, fortaſſe eſcharitis, qui pretioſus. *Ferrarius.*

75. *Vin', &c.*] Et hæc mea lectio vera haud dubie. Nam ſi *vix*, legas, nullam unquam concinnam hic ſententiam exſtruxeris. Eſt autem hic ſenſus: Viſne tu audax hoſpes, & convivaimportune (ſunt enim verba increpantis ἀρτόπτου) conſuetis caniſtris, id eſt, panibus, quibus ſoles impleri & ſaturari, & panis tui hordeacei, & durioris, quo quotide cibaris, colorem noſſe? qui per ſummam impudentiam etiam candidum domini panem non tibi deſtinatum & appoſitum, attingas. *Caniſtris.*] Pro pane in caniſtris contento. *Idem.* *Vin tu.*] Sic corrigunt Interp. quod aliter nulla concinna ſententia exſtrui poſſit. Sed nec hoc modo verus ſenſus elici poteſt. Cur enim conviva *nolit impleri conſuetis caniſtris?* id eſt pane communi & plebejo, hoc enim conſueta caniſtra indicant: potius diceret, *vin'tu domini panem audax attingere?* ſed ſi *vix* retineatur quod in vulgatis exſtat, neque ſic ſenſus conſtat, niſi intelligatur *vix potes aut debes.* Ita non aliter poëtæ mens intelligetur, niſi pro *audax* legamus *audeas*, duarum vocalium colliſione, ut verba non ſervi ſed ipſius poëtæ ſint, *vix tu audeas pane tuo & reliquorum convivarum ſaturari, illiusque colorem noſſe, nedum herili pani improbas manus admovere.* Ferrarius.

76. *Scilicet, &c.*] Verba ſunt Paraſiti vel clientis, cum dolore & indignatione de hac contumelia ſibi illata, & de ingratitudine patroni ſui conquerentis. Quaſi dicat: Hæc eſt illa cœna, quam tanto labore quæſivi. Hoccine præmium officiorum & laborum meorum. *Scilicet.*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Scilicet hoc fuerat, propter quod ſæpe relicta
Conjuge, per montem adverſum, gelidasque cucurri
Eſquilias, fremeret ſæva cum grandine vernus
Juppiter, & multo ſtillaret pænula nimbo.
Adſpice quam longo distendat pectore lancem,
Quæ fertur domino, ſquilla, & quibus undique ſepta
Aſparagis, qua deſpiciat convivia cauda,
Cum venit excelſi manibus ſublata miniſtri.
Sed tibi dimidio conſtrictus cammarus ovo

Ponitur

VET. SCHOLIAST.

79. *Et multo, &c.*] Propterea ſemper * manicaſti per pulviam.

81. *Squilla.*] Genus piſcis, aut cammari.

VARIORUM.

licet.] Acerb aIronia, qua ſibi ipſe inſultat. *Hoc, &c.*] Id eſt, illa cauſſa, ut ſcilicet tanta adficerer contumelia. *Relicta, &c.*] Id eſt, lecto, in quo conjux jacebat. Sæpe enim de media nocte ſurgebant.

77. *Per, &c.*] Per collem quendam, qui mihi magna cum difficultate aſcendendus, cum patronum meum Virronem deberem ſalutare, vel comitari ad ſalutandum alios. *Adverſum.*] Mihi objectum, qui ſuperandus erat.

78, *Eſquilias.*] Montem illum, vento ob altitudinem expoſitum & frigidum. Hic plurimi habitabant divites. *Fremeret, &c.*] Id eſt, cum aër, veris tempore, nive, grandine, & pluvia fremeret, & horreret. Hinc maxime emergit querela.

79. *Jupiter.*] Aër ventoſus & pluvioſus. *Et multo, &c.*] Id eſt, Cum exterior villoſa veſtis contra frigus aſſumta, aqua madida difflueret. Hanc hyeme ſuperinduebant tunicæ: hinc proverb. *Æſtate pænulam deteris.*

80. *Adſpice.*] Demonſtrat diverſa opſonia diverſimode dominis & clientibus apponi. At dicit, ô Trebi aſpice, ſquilla illa, quæ domino Virroni apponitur, & in cibum adfertur, quam longo, extento & exporrecto pectore, lancem quaſi distendat. Indicat ſquillæ magnitudinem, quaſi illa ſuo pectore ſuaque magnitudine quaſi ampliorem faciat lancem, dilatetque. *Distendat.*] Quaſi distendat, impleat. Metaph. Alii legunt *Diſtinguat.*

81. *Squilla.*] Eſt piſcis delicatus. Nobis forte ignotus. Gall. *Cyvade.* Squilla gibba, Bel. *een Garner.* Idem. *Quibus, &c.*] Id eſt, quibus aſparagis & herbis delicatiſſimis ille piſcis undique ſit conditus & circumdatus. Sunt autem aſparagi altiles in ſummis habiti deliciis. *Idem.*

82. *Qua, &c.*] Id eſt, quanta, quam longa cauda, ille piſcis ad menſam allatus quaſi convivia deorſum aſpiciat, cum ſuperbe & alte ad menſam in altum elevata adfertur. Depingit habitum miniſtri, cibum ad menſam adferentis. *Convivia.*] Menſam & accumbentes intellige. *Cauda.*] Inter cætera, cauda ſquillæ gratiſſima helluonibus. *Idem.*

83. *Cum venit.*] Cum ad menſam adfertur. *Excelſi.*] Proceri & oblongi famuli: tales enim ferculorum miniſtros habebant, ut omnia majora & ſublimiora viderentur. *Sublata.*] In altum elevata. *Idem.*

84. *Sed, &c.*] Apodoſis. Id eſt, contra tibi viliſſimus piſcis apponitur. Cammarus inter cancros marinos viliſſimi ſaporis, alias aſtacus dicitur, qui ova, ut cancri, ſub cauda gerit, quæ novilunio conſtricta, imminuta ſunt, ſemiplena. *Dimidio ovo.*] Poteſt intelligi de ovis Cammari, ut dixi quia ovis ſuis immixti coquebantur: poteſt etiam de gal-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ortur, exigua feralis cœna patella.
pſe Venafrano piſcem perfundit: at hic, qui
al dus adfertur miſero tibi caulis, olebit
aternam; illud enim veſtris datur alveolis, quod
ana Micipſarum prora ſubvexit acuta:

Pro-

VET. SCHOLIAST.

miniſtri.] Infertoris.
Venafrano.] Oleo bono civitatis
:.
Alveolis.] Vaſa, in quibus man-
ır.
Canna, &c.] Genus navis, quæ
:ia dicitur, ut ſic Gandeia Micipſa-
id eſt, Afrorum. Gandeiam enim
tri, id eſt, Zamæi; vel, ut alii,
eni, ut alii, Barcæi invenerunt.
icat oleum Tripolitanum.

VARIORUM.

ıæ ovis, quæ in piſcis condimen-
addita ſint; & cujus condimen-
, media pa te ovi conſtrictum Lipſ.
dixiſſe ſic, quia ova luſtrationi-
adhiberi ſolebant. Et ſimul notat
:s Virronis in clientes. *Idem.* Pos-
quoque intelligi de putamine ovi
idiato, in quo appoſitus ſit; addi-
nim *exigua patella.* *Conſtrictus.*] Al.
ructus, i. e. paratus, conditus. *Cam-*
us.] Vel Gammarus.
5. *Ponitur, &c.*] Apponitur in exi-
lance vel patina, & revera talis cœ-
eralis, jejuna & famelica, qualis
tuis dari ſolet, quo manes placaban-
Vide Lipſ. lib. 7. Tacit. *Idem.* Ad
orem diminutionem non tantum *pa-*
m; ſed dicit & *exiguam*, ſolenni
tarum more. Forte fuit dimidia-
ovi putamen ipſa *patella exigua*; ut
ra monui. *Feralis.*] Qui hanc vo-
n derivant à voce *Feralia*, errant;
n hæc primam habet brevem, illa
ductam: Eſt ergo à φὴρ Æolice pro
i. e. *fera*; quia mors ſæva eſt &
a; ſic ergo & illa, quæ ad hanc
rtinent, cruenta & fera videntur.
86. *Ipſe.*] Jam de *oleo*, quod domi-
optimum, clienti peſſimum daretur.

Ipſe.] Dominus Virro, vel potius diſ-
penſator, aut miniſter Ganymedes, qui
Domino præſto eſt: vel, ſi ipſe Domi-
nus, erit *perfundit* pro perfundi jubet & cu-
rat. *Venafrano.*] Oleo optimo quod prove-
nit Venafri in Campania. *Idem.* Abſolute
dicit, quod Martial. *Venafrum unctum.*
87. *Pallidus caulis.*] Braſſica languens
& flacceſcens, quæ tibi miſero offertur,
illa condita eſt oleo ex lucernis collecto:
Vel oleo Africano viliſſimo, quo ute-
bantur in lucernis. Caules antiquitus
cum nitro coquebantur, ut viriditatem
conſervarent, nam pallidas faſtidiebant.
Olebit.] Quod quia vile & male olens,
in lucernis comburi conſuevit. Vide-
tur alludere ad illud in Demoſthenem
jactatum, τὰ λύχνον ὄζει. Quali ungeba-
tur *fraudatis Natta lucernis.* Horat. Alii;
offertur. Idem. *Laternam.*] Al. *Lucernam.*
88. *Alveolis.*] Sunt vaſa lignea con-
cava. Hic ſignificat patellam exiguam li-
gneam. Forte quod ex illis olus vel braſſi-
cam comederint. Interpretes per *Alveo-*
los ventriculos intelligunt. Malo autem
paropſides & lances intelligi. *Turnebus*
libro 24. cap. 4.
89. *Canna.*] Probus cenſet eſſe dolio-
lum factum ex canna, acuminatum for-
ma pyramidali. Quod vaſculum vel do-
liolum è cannis Africanorum illud o-
leum navi Romam ſubvexerit. *Lubinus.*
Ad quem locum Gloſſæ veteres nondum
editæ: *Canna genus navis, unde & can-*
nicarii dicuntur: quos *cannicarios* haud
facile alibi reperias. Sed ut navis hæc ex
arundine fuerit; videtur annuere vetus
Poëtæ interpres. Quod olim ex arundi-
ne navigia confecta fuerint, Plin lib. 7.
cap. 11. *Jan. Douza.* Et in India a-
rundines ſunt tantæ proceritatis & ma-
gnitudinis, ut ex ſingulis internodiis
naviculæ fiant; quæ alveo ſuo aliquan-
do etiam ternos homines ferunt, quas
incolæ *Canoas* vocant. *Micipſarum.*]

 Id

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Propter quod Romæ cum Bocchore nemo lavatur;
Quod tutos etiam facit à ſerpentibus Afros.
Mullus erit domini, quem miſit Corſica, vel quem
Tauromenitanæ rupes, quando omne peractum eſt;
Et jam defecit noſtrum mare. dum gula ſævit
Retibus aſſiduis penitus ſcrutante macello
Proxima, nec patitur Tyrrhenum creſcere piſcem.

In-

VET. SCHOLIATS.

92. *Corſica.*] Inſula in Tyrrheno mari poſita.

93. *Tauromanæ.*] Oppidum Siciliæ.

94. *Dum, &c.*] In ſuburbicario mari.

96. *Nec patimur.*] Ex aſſidua piſcatione. Refert illa ad verſum præcedentem.

VARIORUM.

Id eſt, Afrorum. Micipſa enim nomen proprium Africani regis. *Prora, &c.*] Id eſt, navi Romam in cannis reportavit. *Lubin.*

90. *Propter, &c.*] Id eſt, illud Africanum oleum adeo maleolens & fœtidum eſt, ut cum Africani illo inungantur, tam fœde redoleant, ut nemo cum ipſis lavare ſuſtineat. *Lubin. Cum Bocchore.*] Ita ſcribe, non Baccare, ut vulgo excuſum eſt. Bocchor enim Maurorum regis nomen, idem cum Boccho. *Salmaſ.*

91. *Quod, &c.*] Non lædunt illos, qui illo oleo inuncti ſunt, ejus enim olei teterrimum odorem ſuſtinere non posſunt. Malum profecto oleum ſit oportet, quod ſua graveolentia, venena posſit avertere. *Afros.*] Id eſt, Africanos. Multi enim ibi ſerpentes ob loci calorem. V. M. C. legit *atris*, id eſt, diris, nigris, luridis. Rutgerſ. Var. lect. lib. 2. c. 17. Horat. l. 2. Sat. ult.

--- *Velut illis*
Canidia afflaſſet pejor ſerpentibus atris.

Lubin. Sunt & qui legant *Afris*, ut idem ſenſus reſultet, qui ex *atris*; vel ut ſimpliciter ſit pro Africanis: *Nec Mauris animum mitior anguibus.* Horat.

92. *Mullus.*] Mulli & murænæ nobiliſſimi piſces dominis apponuntur: Clientibus vero, anguilla vel piſcis in Tiberi captus, cloacis urbis Romæ pinguis redditus. *Domini.*] Alii, *Domino. Miſit.*] Romam. *Corſica.*] Inſula Tyrrheni maris, Græcis Cyrnos. *Lubin.*

93. *Tauromenitanæ rupes, &c.*] Vel ut alii, *Taurominitanæ.* In mari captus juxta Taurominum opidum Siciliæ prope Meſſanam, loco, longo à Roma intervallo disjuncto. *Quando, &c.*] Scoptice, in luxuriam Romanorum dictum; ut, quibus ſuum mare non ſufficiebat, imo qui ex luxu continuis piſcationibus Tyrrhenum mare exhauſerint, ita ut è mari Siculo delicias ſuas petere cogantur. *Quando.*] Siquidem mare Romanum Tyrrhenum, omne inanitum, evacuatum, & expiſcatum eſt. *Idem. Quod diſſolutus deliciis ſtomachus vix admittat, ab ultimo petitur Oceano; vomunt ut edant, edunt ut vomant.* Senec.

24. *Defecit.*] Piſcibus eſt vacuum. *Dum, &c.*] Id eſt, dum guloſitas & luxuria vehementiſſima eſt, & immenſa. *Lubin.* Terrarum mariſque vaſtatrix.

95. *Retibus, &c.*] Id eſt, dum quilibet piſcator, qui piſces in macello vendit, aſſiduis retibus proxima & vicina maria perſcrutetur, ut nihil ferme piſcium ipſi relinquatur. *Scrutante.*] Penitiſſimos angulos inquirente, inveſtigante. *Lubin.*

96. *Proxima.*] Intelligit mare Tyrrhenum ſive ſuperum, Romæ proximum. *Nec patitur.*] Id eſt, dum gula Romanorum non permittit piſcem in mari Tyrrheno proximo creſcere, ob aſſiduam piſcationem. *Tyrrhena* autem pars Italiæ, dicta à Tyrrheno rege Lydiæ, poſtea dicta Tuſcia. *Plin*, l. 4. cap. 5.

Alii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…ſtuit ergo focum provincia : ſumitur illinc
…d captator emat Lenas, Aurelia vendat.
…roni muræna datur, quæ maxima venit
…gite de Siculo: nam dum ſe continet Auſter,
…ſedet, & ſiccat madidas in carcere pennas,
…temnunt mediam temeraria lina Charybdim.

Vos

…ET. SCHOLIAST.

…Captator.] Heredipeta. *Aurelia.*] …, quæ distrahebat piſces.

…. *Dum, &c.*] Jocatur. Id eſt, non … Auſtro.

…. *Lina.*] Piſcatores.

VARIORUM.

… egunt, *Patimur. Tyrrhenum.*] Pi… n Tyrrheno, maris mediterranei … eridionalis parte. *Idem.*

… *Inſtruit, &c.*] Id eſt, quia in … Italico & Romano nihil piſcium … um eſt. Inſulæ Corſica, Sardinia … , & reliquæ provinciæ inſtruunt … m focum & culinam opſoniis & … us. *Inſtruit focum.*] Noſtræ culinæ … ia præbet, & ſubminiſtrat piſces. … *cia.*] Aliæ regiones extra Italiam … ovinciam redactæ, & à Romanis … tæ, eisque tributariæ. *Sumitur il…*] Ex Sicilia & aliis provinciis acci… . *Idem.*

… *Quod, &c.*] Hæredipetæ capta… , piſces magno pretio ex diſſitis … regionibus comparatos, orbis da… , eosque ſibi hiſce muneribus de… ebant, ut ita præcipuas in tabulis … menti partes conſequerentur. *Au… vendat.*] Forte piſcium venditricem … . Interpretes (& quidem rectius) … em matronam orbam intelligunt, … piſces à captatoribus dono miſſos, … lere coacta ſit ob illorum copiam, … orrumperentur. *Idem.* *Aurelia.*] … em forſan quæ ſuperius Sat. IV. ℣ … Apulia dicitur. *Ferrar.*

…9. *Virroni, &c.*] Dixit de mullo: … n jam dicit de murænis. Eſt autem … bis piſcis notiſſimus, Romæ in ſum… … deliciis, anguillæ non abſimilis, … n.

100. *Gurgite de Siculo.*] Ex medio Siciliæ mari periculoſo & formidabili, advecta quæ eſt. *Nam, &c.*] Quia rem prope incredibilem dixit in Siculo mari piſces capi poſſe, in quo Scylla & Charybdis erant. Reddit jam hujus rei cauſſam. Cum enim, inquit, auſter non flat, & mare tranquillum eſt, &c. *Continet.*] Dum non flat. *Idem.*

101 *Dum ſedet.*] Contra *Venti ſurgunt Et ſiccat, &c.*] Ad naturam illius venti reſpicit, qui aquoſus & pluvius. Dicitur enim Auſter ab hauriendis aquis, ſine aſpiratione tamen, ut & auris, eadem originatione. *Grang.* Inde ab Hyeron. vocatur *pincerna pluviarum* quod notat Rhodigin. Alii tamen ab αὔω *accendo*, & Alii ab *Auſterus* derivant. *Siccat.*] Poſtquam diu multumque pluit. *In carcere.*] Æolio antro, Poëtice dicit juxta Virgil. 1. Æneid.

—— *Illa ſe jactat in aula.*
Æolus, & clauſo ventorum carcere regnat. Lubin.

Pennas.] Ob velocitatem, ventis pennæ adfinguntur, quos Poetæ alatos fingunt.

102. *Contemnunt mediam.*] Id eſt, temerarii piſcatores cum linis & retibus ſuis ingrediuntur mediam voraginem Siculi maris, & ibi murænas capiunt. *Lina.*] Intelligit ipſos piſcatores, cymbæ linique magiſtros. *Charybdim.*] Locus in mari Siculo ante Meſſanam urbem, adjunctus Peloro, profundus & immenſus, quo inundatione freti naves mirum in modum distrahuntur per magnas circumductiones, & vortices præcipitatæ. Erat autem Charybdis in dextra, Scylla in ſiniſtra parte; cumque unum volebant evitare, in alterum incidebant, unde Proverbium: *Incidis in Scyllam cupiens vitare Charybdim.* Lubin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Vos anguilla manet longæ cognata colubræ,
Aut glacie aſperſus maculis Tiberinus, & ipſe
Vernula riparum pinguis torrente cloaca,
Et ſolitus mediæ cryptam penetrare Suburæ.
Ipſi pauca velim, facilem ſi præbeat aurem,
Nemo petit, modicis quæ mittebantur amicis
A Seneca, quæ Piſo bonus, quæ Cotta ſolebat

Lar

VET. SCHOLIAST.

103. *Cognata, &c.*] Similis colubræ.

105. *Pinguis.*] De ſordibus, qui in cloacis nutritus eſt.

109. *A Seneca.*] Hic ſub Claudio quaſi conſcius adulteriorum Juliæ Germanici filiæ, in Corſicam relegatus: poſt triennium revocatus eſt. Qui etſi magno deſiderio Athenas tenderet, ab Agrippina tamen erudiendo Neroni, in palatium adductus, ſævum immanemque natum & ſenſit cito, & mitigavit: inter familiares ſolitus dicere: Non fore ſævo

VARIORUM.

103. *Vos, &c.*] Apodoſis diſſimilitudinis. Contra vos loco murænæ anguillas viliſſimas comeditis. *Manet.*] Exſpectat, vel reſervatur vobis dum muræna domino apponitur. *Idem. Longæ cognata &c.*] Alludit ad etymologiam: nam, ut ait Iſidorus anguillæ ſimilitudo angui dedit nomen. inde Ptol. Flav. *cognatam* interpretatur ſimilem: Alii autem id dictum putant, quod anguillæ cum ſerpentibus commiſceantur. *Grang.*

104. *Aut glacie.*] Forte lupum intelligit, qui ſine maculis melior creditur. Has autem maculas glacie & frigore contrahere creduntur. *Brodæus.* Miſc. 7. cap. 27. *Tiberinus.* Vix inter Tiberinos numerandus, & adventitius.

105. *Vernula, &c.*] Id eſt, qui & ipſe Tiberinus piſcis alumnus eſt, in ripis quidem Tibris vagans, cum nempe Tibris plenior ripas ingreditur: Sed non genuinus. *Pinguis &c.*] Nutritus & educatus ſordibus cloacarum quæ in Tiberim corrivantur ex urbe, poſtea i ripis laſciviens. *Torrente.*] Jan. Ru gerſius Variar. lect. 2. cap. 17. leger dum putat, *Torpente.* Cloacas enir *torpere*, non autem *torrere* ſcimus, inqui Sed cum Cloacæ dictæ ſint, quod i percolentur aquæ, quidni ſervetur *to rente.*

106. *Solitus, &c.*] Qui ſubterra neos illos meatus, qui ſunt ſub Subur per quos ſordes in Tiberim defluunt, in greditur. Vel qui cavernas & loca ri parum excavata, ut quandam Subu ram perſcrutantur depaſcentes & proxi me ripas & ſtercus inſectantes: Mo nendum autem hic, quod Martinius u & Becmanus Suburam & Saburram confundunt, male hoc fieri. De admirandis cloacarum ductibus, & ſubterraneis meatibus vide Lipſ. in Admiranda urbis Romæ magnitudine lib. 3. cap. XII. De Subura ſupra dictum. *Idem.*

107. *Ipſi pauca.*] Epanorthoſis Poëtæ ad ipſum Virronem obiter directa, qua ipſum ob haſce ſordes objurgat. *Ipſi.*] Virroni ſcilicet, homini avariſſimo, pauca velim dicere, ne moleſtum ſit. *Lubinus.*

108. *Nemo, &c.*] Non ingentia dona à te requirimus, *quæ*, ſeu qualia munera Piſo, Seneca, & alii viri liberales & optimi, clientibus ſuis donabant. Hoc ſolum petimus, ut ad cœnam vocati, iiſdem ferculis tecum perfruamur. *Modicis.*] Tenuioribus clientibus. *Idem.*

109. *A Seneca.*] Annæo Seneca, Neronis præceptore, optimo & ſanctiſſimo viro. *Piſo, &c.*] C. Piſo Calpurnius, ſub Claudio vixit, teſte Probo, in amicos

coſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Irgiri; namque & titulis, & faſcibus olim
ajor habebatur donandi gloria: ſolum
oſcimus, ut cœnes civiliter. hoc face, & eſto:
ſto, ut nunc multi, dives tibi, pauper amicis.
nſeris ante ipſum magni jecur, anſeribus par
ltilis, & flavi dignus ferro Meleagri

Fumat

VET. SCHOLIAST.

leoni, quin, guſtato ſemel hominis ore, ingenita redeat ſævitia. Huic ſtremo, quod habitus eſſet inter conos conjurationis Piſonianæ, Nero per ibunum, ultimam neceſſitatem denciavit. Hic interritus, amicorum imos, quibus jam ejus caſus lacrymas civerat, ad firmitudinem tevocavit, gitans, Ubi præcepta ſapientiæ? ubi t per annos meditata ratio adverſus aminentia? cui præterea ignara fuerit eronis ſævitia? neque aliud ſupereſſe oſt matrem fratremque interfectos, uam ut educatoris præceptoriſque neem adjiceret. Deinde ſibi venas præcans, crurumque venas abrumpens, t durante tractu lentitudineque moris, hauſto veneno, & poſtremo calidæ quæ, ſtagnum introiens, exanimatus eſt. *Quæ, &c.*] Piſo Calpurnius, ex antiqua familia, ſcenico habitu tragœdias actiavit: in latrunculi luſu tam perfectus & callidus ut ad eum ludentem curreretur. Ob hæc inſinuatus C. Cæſari, * repente etiam relegatus eſt, quod conſuetudinem priſtinæ uxoris abductæ ſibi ab ipſo, deinde remiſſæ, repetiiſſe exiſtimabatur. Mox ſub Claudio reſtitutus, & poſt Conſulatum materna hereditate ditatus, magnificentiſſimus vixit, meritis ſublevare inopes ex utroque ordine ſolitus, de plebe autem certos quotannis ad equeſtrem cenſum dignitatemque provehere.

112. *Ut clientes, &c.*] Sine injuria clientum.

113. *Pauper amicis.*] Id eſt, avarus.

115. *Altilis, &c.*] Paſta eſt pinguis. *Meleagri.*] Propter Calydonium aprum, quem irata Diana, quod contemta eſſet ab Oeneo in ſacrificiis, agris ſuis immiſerat. quem Meleager filius occidit.

VARIORUM,

cos pariter & ignotos liberalitatem exercuit. *Cotta.*] Aurelius Cotta & ipſe Neronis tempore vixit in amicos liberaliſſimus. *Lubin.*

110. *Namque, &c.*] Id eſt, olim longe major honor & gloria ex largitionibus & munificentia ipſis divitibus erat, quam ex titulis & honoribus. *Gratia enim ſequitur eum qui dat, non eum qui capit.* Ariſtot. *Titulis.*] Fumoſis majorum imaginibus, cum inſcriptione. *Faſcibus.*] Imperio, magiſtratu, dignitate. *Idem.*

111. *Solum, &c.*] Id eſt, hoc unum & ſolum nos miſeri clientes à te poſcimus, ut comiter communibus ſumtibus & epulis ſine injuria clientum cœnes. Sic Martial. *Cur ſine te cœno, cum tecum Pontice cœnem.*

112. *Hoc face, &c.*] Si tantum hoc in cœna facias, in aliis pro voluntate tua age, & vive, tibi luxurioſus, amicis pauper & ſordidus. Hoc Satyr. 1. appellavit: *Luxuriæ ſordes.* Idem. *Face* pro *fac*, Comicorum more.

114. *Anſeris.*] Dicit; ut omnis generis deliciæ, anſerum exta, altilia, apri, tubera domino apponantur & per diribitorem ſolenni manuum elegantia distribuantur ad quæ omnia, ut ſequitur, cliens ne quidem hiſcere audeat. *Ante ipſum.*] Patronum, Virronem tuum. *Anſeris jecur.*] Exta anſerum in ſummis deliciis habebantur: mulſo, lacte, ficu & carica farta. Vide Martial. Epigr. 58. libro 13. *Lubin.* Magni jecoris meminit Mart.

Aſpice quam tumeat magno jecur anſere majus.

115. *Altilis.*] Id eſt, aves domeſticæ ad victum altæ, ut gallinæ, anates, aliæque quæ ad ſaginam alebantur, pa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Fumat aper: poſt hunc tradentur tubera, ſi ver
Tunc erit, & facient optata tonitrua cœnas
Majores: tibi habe frumentum, Alledius inquit,
O Libye; disjunge boves, dum tubera mittas.
Structorem interea, ne qua indignatio deſit,
Saltantem ſpectes, & cheironomonta volanti

VET. SCHOLIAST.

117. *Et, &c.*] Quia tubera tonitruis dicuntur naſci: ut cocleæ.

118. *Alledius.*] Guloſus.

121. *Chironomonta, &c.*] Manus ducentem, & artificio incidentem omnia.

VARIORUM.

res & dignitate æquales anſerum extis vel inteſtinis.

116. *Et aper, &c.* Id eſt, magnus aper coctus, & domino integer appoſitus fumat. Ut aper Caledonius olim, quem interemit Meleager: quaſi dicat, qui Caledonio apro à Meleagro occiſo non fuit abſimilis. *Flavi.*] Epiheton Homeri, à quo ξανθὸς dicitur, à capillis formoſi, pulchricomi. Fabulam vide apud Ovid. lib. Metamorph. *Fumat.*] Coctus & appoſitus. Alii, *ſpumat*. Idem. *Poſt, &c.*] Id eſt, ad eſcam præparantur tubera, quæ in ſummis deliciis Romæ habebantur. Alii, *raduntur* i. e. purgantur abraſo cortice, cum apponuntur. *Si ver, &c.*] Naſcuntur enim veris tempore, cum imbres autumnales ſunt & tonitrua. Tenerrima & laudatiſſima in Africa proveniebant. *Idem.* *Poſt hunc tradentur tubera.*] Lege, ut non nullae rectius ſcribunt editiones, poſt hunc radentur tubera. *Graev.*

117. *Optata, &c.*] A luxurioſis, quibus tunc creſcebant tubera, & ob id tonitrua optabant. Dicimus *tonitrus* & *tonitrua*. Brodæus Miſcellan. IV. lib. 2. *Plinius* lib. XIX. cap. III.

118. *Majores, &c.*] Quas nimirum tuberibus augebunt, quæ fecunda poma apud Martialem. *Tibi habe, &c.*] Id eſt, Alledius vir guloſus & maximus tuberum vorator, optat, ut frumentum potius Africani retineant, modo tul mitterent: tanto illorum tenebatur -ſiderio. *Tibi habe*] Id eſt, ô Libya, -fricæ regio eximiæ fertilitatis, ſerves *Idem.*

119. *Disjunge, &c.*] Nihil ares frumenti cauſſa tubera creſcere pro beas. *Dum.*] Dummodo tubera illa nobis mittas, frumentum nihil mo mur. *Idem.*

120. *Structorem.*] Superaddit j ſtructores, Apulejo diribitores, qui cula puerorum manibus allata comn de disponebant, collocabant, & qu dam quaſi corporis tripudio, n nuum geſtu admodum feſtivo, om opſonia ſingulari artificio, elegantia decore concidebant. Struit enim di bitor convivium, ut Imperator acier *Lub.* *Structorem, &c.*] Eſt hic συνων μία. Nam miniſter, qui prius *ſtruct* dicitur, id eſt, carptor ſive ſciſſor: ve ut vetus Poëtæ hujus interpres vocat *inſertor*, is poſtea Χειρονόμος appellatur ut placet Lipſio libro II. Sat. cap. Vel potius, qui prius ſaltans, hoc eſ pantomimus; is poſtea à manuum g ſticulatione χειρονόμος vocatur; ita idem ſignificetur per ſaltantem ſtructo rem & chironomonta volanti cultello *Voſſius.* Sed Grangæus diſtinguit unum ab altero, quamvis hoc ſine cauſſa *Ne qua, &c.*] Id eſt, ut nihil no ſit ob quod indigneris, qui videas do mino non ſolum omnia lautiſſima ap poni, ſed etiam ſingulari eleganti diſſecari & apponi: tum tu interea vi ſordidum caninum panem habeas. *Lubinus.*

121. *Chironomontæ* à theatro ad menſas evocati, ubi ad ſymphoniam aves & reliqua opſonia, gladio ſciſſorio dividebant. Sciſſores dicti Petronio: Senecæ, ſcinden-

ultello, donec peragat dictata magiſtri
mnia: nec minimo ſane diſcrimine refert,
uo geſtu lepores, & quo gallina ſecetur.
uceris planta, velut ictus ab Hercule Cacus,
t ponere foris, ſi quid tentaveris unquam
iſcere, tanquam habeas tria nomina. quando propinat
irro tibi; ſumitque tuis contacta labellis
Pocula?

VET. SCHOLIAST.

127. *Tanquam, &c.*] Alii ſic intelliunt, tanquam fur ſis, ut pro tribus litris, tria nomina poſuerit. Sed melius :, tanquam nobilis ſis, ut habeas tria onomina, ut Gajus Cornelius Scipio, ſi quid ſimile. *Quando, &c.*] Dat cacem, in quo ipſe bibit.

VARIORUM.

indendi opſonii magiſtri. *Grangæus.* *olanti, &c.*] Agiliter in manu verſato ultro. Nam artificioſe, & ſingulari eleantia & ſolertia appoſita fercula ſcindeant, & agiliter cultellum in manu verſaant. *Lubin.* Senec. *Infelix qui huic rei ivit, ut altilia ſecet decenter:* Nam eant culinariæ artis doctores, qui & nodum ſecandi cibos docebant, per vaia animalia formata ex ligno: Ut & unc fit.

122. *Donec, &c.*] Id eſt, donec perſequatur omnia præcepta ſui magiſtri Tripheri, qui ipſum artificioſe fercula incidere docuit. ut Sat. 11. vſ. 137. *Idem.*

123. *Nec, &c.*] Ironice taxat luxum & vanam illam artem. Quaſi dicat: nam magnum & ingens diſcrimen eſt inter diſſectionem gallinæ & leporis. *Idem.*

125. *Duceris.*] Aliud genus contumeliæ, & alia diſſuaſio, quod in menſa divitum clientibus nulla dicendi libertas, nedum compotandi & convivandi familiariter cum Domino. Tu, ô Trebi, Si: &c. Tum velut Cacus pedibus tractus extra domum patroni tui ejicieris. *Velut, &c.*] Fabula notiſſima eſt, Cacus Vulcani, Herculi ex Hiſpania redeunti, boves furto ablatas noctu cauda in antrum ſuum protraxerat. Quo furto aperto, Hercules in antrum Caci irruit, ipſum clava ictum & occiſum, pedibus foras protraxit: unde Proverb. *Pedibus trahere.* Eraſmus Chil. 2. Cent. 1. proverb. 17. *Idem.*

127. *Hiſcere.*] Mutire, leviter contradicere. Hiare, nec loqui poſſe. *Tanquam, &c.*] Tanquam qui civis Romanus, ex magna tibus, tui juris, & liber ſis; & ob id libere loqui audeas. Habebant autem ingenui tria nomina, prænomen, nomen, agnomen: Ut Publius Cornelius Scipio. Alii, forte minus recte, ita explicant, tanquam peſſimus ſervus ſis, & tribus nominibus appelleris; Cappadox, Cilix, Cretenſis. Non deſunt qui per tria nomina intelligant trium literarum hominem & nomen, qui eſt Fur. Sed prior explicatio melior. Vide Polit. Miſc. c. 31. & Flavii Conject. c. 66. *Quando, &c.*] I.e. nunquam. Notat faſtum & contemtum, qui non dignos deputabant clientes, quibuſcum biberent. *Lubin.* *Propinare* etiam pro tradere uſitatum Autoribus. *Tanquam habeas tria nomina.*] Vides hic hæſitare interpretes. Vir doctiſſimus exponit, tanquam ſis libertus, quia liberto prænomen, & nomen & agnomen, imponebatur, imo & tribus: ut C. Trebius Velina. Sed hic non poſſum huic ſententiæ ſubſcribere: legendum *quanquam habeas tria nomina*, hoc eſt, quamquam ſis nobilis, ſi tamen pauper es, in divitis menſa non audebis hiſcere, niſi velis ejici. *Graev.*

128. *Sumitque tuis.*] Adeo tu ipſi nauſeam moves, adeo te faſtidit. *Idem.*

Pocula? quis veſtrum temerarius uſque adeo, quis
Perditus, ut dicat regi, bibe? plurima ſunt, quæ
Non audent homines pertuſa dicere læna.
Quadringenta tibi ſi quis Deus, aut ſimilis Diis,
Et melior fatis donaret, homuncio, quantus
Ex nihilo fieres, quantus Virronis amicus!
Da Trebio. pone ad Trebium. vis frater ab ipſis
Ilibus? ô nummi, vobis hunc præſtat honorem,
Vos eſtis fratres. dominus tamen, & domini rex

S

VET. SCHOLIAST.

131. *Pertuſa, &c.*] Paupere panno.

132. *Quadringenta.*] Seſtertia dederit ſcilicet.

133. *Quantus, &c.*] Unianimis amicus ſtatim fies, ſi pecuniam habueris.

135. *Da Trebio.* Cujuſlibet nomen

VARIORUM.

129. *Quis veſtrum.*] Qui nimirum temeritate ſua ſe perderet, ut qui tanta παῤῥησίᾳ dicendique libertate erga patronum ſuum uteretur. *Lubin.*

130. *Ut dicat &c.*] Ut poſcat ſibi à Rege ſeu divite propinari. Vel illud uſitatum ἢ πῖθι ἢ ἄπιθι, dicat audaculum nimis. *Plurima, &c.*] Id eſt, homines, pauperes, quorum læna veſtis, palliumve detritum & pertuſum eſt, non habent libertatem loquendi. Qui etiam optima loquentes contemtui ſunt & ludibrio. *Lubinus.* Vide Proverb. *Lacer pannus.* Et *Veſtis virum facit.* Porro præcipuus lænæ uſus in conviviis fuit, quod ſcilicet à balneis redeuntes lænam geſtarent, ne corpus calore ſolutum frigoris inclementia læderet, atque ideo eadem ferme veſte diſcumberent, atque eadem ab amicorum cœna domum redirent. In convivio ergo hyeme læna adhibita; æſtate ſyntheſes, quæ ex lino ac leviore materia erant. *Ferrar.*

132. *Quadringenta.*] Oſtendit ergo Trebium jam contemtum, in ſummo honore habitum iri, ſi dives evadat. *Quadringenta.*] H. S. ſcilicet, cenſum equeſtrem, qui valet 10000. coronatos Gallicos. *Similis diis.*] Heros aliquis beneficus, & magnus. Nemo enim, teſte Seneca, propius ad Deum accedit, quam qui hominibus ſalutem dat, & benefi-cium. *Lubin.*

133. *Melior fatis.*] Quam tua fat[a] Fata enim pauperem & miſerum te eſ[ſe] voluerunt, contra hujus beneficio div[es] & felix evaderes. *Homuncio, quantus.* Ita diſtinguo, &, ut ſpero, recte, cu[m] hoc ſenſu: Si repente Deûm aut hominum munere dives evaderes, tunc tu qui jam es homuncio nullius pretii quam magnus & honorabilis continu[o] evaderes? quanto mox fores in preti[o] apud ipſum. Conjungit autem, ſuo more, contraria. *Idem.*

134. *Quantus, &c.*] Qui jam vili minutusque es aſecla. *Lubin.*

135. *Da Trebio.*] Mimeſis. Hæc enim verba Virroni adfingit, quæ Trebio, ſi dives eſſet, dicturus eſſet inter cœnandum. His verbis autem Structorem compellaret Virro: Da de hoc delicatiore ferculo Trebio. *Pone, &c.*] Appone hoc Trebio, ut comedat. *Vis, &c.*] Jam dives ipſum compellat Trebium. Attende quam benevole invitet & roget. *Ab ipſis.*] Id eſt, delicatis pulpamentis, quæ inter coxam & ventrem. *Fratris* autem nomen erat blandiſſimum.

136. *O nummi vobis.*] Poëtæ ecphoneſis. Nummi in honore habentur, non homo ipſe. Virro divitiis hoc tribuit; blanditur nummis, non tibi. Al. legunt *Vos hunc præſtatis honorem.* De hac re dixit Sat. 1. *Idem.*

137. *Dominus tamen.*] Correctio eſt, illius quaſi, quod dixerat: Si dives fueris in magno quidem honore habeberis,

frater,

i vis tu fieri, nullus tibi parvulus aula
uſerit Æneas, nec filia dulcior illo.
ucundum, & charum ſterilis facit uxor amicum.
ed tua nunc Mycale pariat licet, & pueros tres
n gremium patris fundat ſimul, ipſe loquaci
Gaudebit nido: viridem thoraca jubebit
Afferri, minimasque nuces, aſſemque rogatum,
Ad menſam, quoties paraſitus venerit infans.
Vilibus ancipites fungi ponentur amicis,

Boletus

VET. SCHOLIAST.

138. *Nullus, &c.*] Virgilium videt.

141. *Sed tua, &c.*] Nomen mulieris, ex ipſa coitione.

143. *Gaudebit nido.*] Id eſt, puerorum. *Viridem, &c.*] Armiclauſiam praſinam, purpuram aut ſimilem.

146. *Ancipites, &c.*] Mortiferi, venenoſi.

VARIORUM.

fraterque appellaberis: Si autem inſuper orbus fueris, in majori adhuc honore eris, & dominus & rex ab illo domino vocaberis; tunc enim Virro te captabit, & à te ſibi aliquid ſperare poteſt. *Dominus.*] Hæ enim dominorum & regum appellationes majorem adhuc reverentiam, obſervantiam, honorem denotabant.

138. *Parvulus Æneas.*] Id eſt; non filiorum tuorum quiſpiam in domo tua ludat. Ponitur enim *parvulus Æneas* pro quovis hærede. Sumtum ex Virgilii 4. Æneid. Sunt enim Didonis verba:

--- Si quis mihi parvus in aula
Luderet Æneas.

139. *Dulcior illo.*] Filio gratior ipſi patri filia: parentibus enim alii filii aliis magis placent, & pleriſque filiæ magis quam filii. Vel qui filius & filia dulcior tibi & carior ſit, quam captator Virro. *Idem.*

140. *Jucundum, &c.*] Hæredipetis captatoribus, quibus orbi tales jucundi & cari ſunt. *Lubin.*

141. *Sed, &c.*] Quaſi dicat: Veruntamen quamvis orbus non ſis, ſed liberos habeas; modo dives ſis, in honore habeberis à Virrone. Imo vero ipſe Virro tuis pueris ex uxore Mycale dicta, etiam munuſcula dabit. Oſtendit quantum divitiæ Romæ valeant. *Et, &c.*] Licet tua uxor cum qua commiſceris, fœcundiſſima multos filios generet, & ſimul tres tibi pueros pariat. *Idem.*

142. *Fundat.*] Sic ſupra *effundere* offas. *Ipſe, &c.*] Id eſt, ipſe tamen Virro, quia dives es, loquacitate, garrulitate & ludis tergeminorum filorum tuorum gaudebit, & ſe tibi amicum ſimulabit. Quin etiam veſtes & munuſcula liberis tuis donabit. Scit enim divitem gratiam referre. *Loquaci nido.*] Metaphora ab avibus: Ut ſunt aviculæ garrulæ in nidis.

143. *Viridem, &c.*] Id eſt, veſtimentum pectoris viridis coloris, quo puer delectetur, per famulum adferri curat, & puero donat, aptum fatuis & morionibus. *Thoraca* pro thoracem, ut verſus conſtet. *Viridem thoraca jubebit Auſerri.*] Scribe *adſerri*, ut legiſſe quoque videtur Lambinus. & in ſequente verſu: *Ad menſam* pro *ac menſam. Graev.*

144. *Minimasque nuces.*] Avellanas. Talibus enim pueri delectantur. *Aſſemque rogatum.*] A puero, qui notos ita compellat: Da mihi numulum, ad poma, pyra, nuces emenda. *Idem.*

145. *Ad, &c.*] Id eſt, quoties tuus filius in ædes Virronis ad menſam venerit petens munuſcula. *Paraſitus.*] Utpote qui alienas menſas, ob vilia munuſcula tanquam paraſitus ſectetur. *Idem.* *Infans.*] Puer balbutiens, & vix potis fari; Similis paraſito, vel paraſiti inſtar.

146. *Vilibus.*] Subjungit jam quod Virroni delicatiſſimi boleti, & poma

optima:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Boletus domino: ſed qualem Claudius edit
Ante illum uxoris, poſt quem nil amplius edit.
Virro ſibi, & reliquis Virronibus illa jubebit
Poma dari, quorum ſolo paſcaris odore:
Qualia perpetuus Phæacum autumnus habebat,
Credere quæ poſſis ſurrepta ſororibus Afris:
Tu ſcabie frueris mali, quod in aggere rodit,

Qui

VET. SCHOLIAST.

147. *Claudius edit.*] De Claudio Nerone dicit, quia fungo, uxore ſua faciente, mortuus eſt.

151. *Qualia, &c.*] Videt de Homero.

152. *Sororibus Afris.*] De Heſperidis dicit.

VARIORUM.

optima: clientibus ancipites fungi, & poma ſcabioſa apponantur. *Vilibus, &c.*] Clientibus, quos ſupra modicos amicos vocavit. *Ancipites, &c.*] De quibus dubitare poſſis, mortiferi, an ſalutares ſint: Fungi enim, niſi ante 3. diem ex quo nati ſunt, legantur, mortiferi ſunt, & totas ſæpe familias è medio ſuſtulerunt. Vide Plinium libro 22. capite 22. *Ponentur.*] Apponentur. *Lubin.*

147. *Boletus, &c.*] Boletus ſpecies fungorum ſolus innocuus, Romanis in ſummis deliciis. Poſtea boletus immenſo exemplo in crimen adductus eſt, quod Agrippina Claudium imperatorem conjugem venenato boleto, Locuſtæ veneficæ artificio, interemerit. Delectabatur enim ille mirum in modum boletis, quod etiam hic notatur. *Junius* Animadverſ. lib. 1. cap. 17.

148. *Ante, &c.*] Id eſt, antequam comederet mortiferum illum boletum ab uxore Agrippina datum, comedebat optimos & electiſſimos. vide Satyra 6. verſ. 621. *Poſt quem &c.*] I. e. qui illi ultimus cibus fuit mox morituro: quare Nero illudens boletos vocabat βρῶμα θεῶν.

149. *Et, &c.*] Qui Virroni opibus & lautitiis pares ſint. Vel convictoribus & congerronibus Virronis. *Turn.* l. 12. c. 17. *Illa poma.*] Qualia erant orbiculata. Maſſilia; medica, & alius generis delicatiſſima. *Lubin.*

150. *Quorum, &c.*] Id eſt, tu nihil inde percipis præter odores. Virro autem cum ſui ſimilibus illa guſtat, & comedit. *Idem.*

151. *Qualia, &c.*] Qualia poma, juxta Homerum, Phæaces, & illorum rex Alcinous habuerunt. Ubi horti deſcribuntur perpetuos fructus ferentes, nulloque tempore frugibus deficientes; nam pyrum pyro, malum malo, ficui ficus ſuccedebat. Ob id ait, *perpetuus autumnus.* Nam Poma dat autumnus. *Idem.* Phæacia eadem eſt cum Corcyra, hodie *Corfu.*

152. *Credere, &c.*] Atlas Mauritaniæ in Africa fingitur rex, ſpecioſiſſimum pomarium habuiſſe in quo aurea poma naſcebantur, illumque hortum tenuerunt Atlantis filiæ, Heſperides, & Draco quidam pervigil eum cuſtodiebat. Huc miſſus ab Euriſtheo Hercules, peremto Dracone, fructus illos in Græciam pertulit. Varro non *poma*, ſed oves attuliſſe refert, aitque errorem eſſe in ambiguo vocabulo μῆλα. *Surrepta.*] Ab Hercule. *Idem.*

153, *Tu ſcabie.*] Apodoſis. Id eſt, tu contra ſcabioſa mala comedis. *Quod in, &c.*] Quod ſcabioſum & immaturum pomum miles tiro, levis ſtipendii, & famelicus devorat in aggere caſtrorum. *Idem.* Demſterus autem inquit ſimiam intelligi inſidentem capræ, & edoctum tironis inſtar, jacula inde vibrare. *In aggere*, hoc eſt, eminenti triclinii loco. Grangæus quoque periphraſin ſimii eſſe putat, in cujus capite galea, in manu parma erat, tan-

quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Qui tegitur parma, & galea, metuensque flagelli
Diſcit ab hirſuto jaculum torquere Capella.
Forſitan impenſæ Virronem parcere credas:
Hoc agit, ut doleas. nam quæ comœdia, mimus
Quis melior, plorante gula? ergo omnia fiunt:
Si-

VET. SCHOLIAST.

154. *Metuenſque, &c.*] Qualem ſimia manducat. *Qui, &c.*] Tiro.

155. *Diſcit, &c.*] A ſene magiſtro. Capella, campi doctore.

VARIORUM.

quam alius levis armaturæ militis, quem hiſtrio aliquis arcum tendere docebat, quare flagellum tenebat, quo ſimium, ſi aberraret, ſevere caſtigaret. Intelligit ergo per *Capellam*, campidoctorem aliquem hiſtrionem per convicium ſic appellatum, quod ejusmodi homines caprarum inſtar hirſuti eſſe ſolerent: unde Perſ. *De gente hircoſa centurionum*, quod minime commentum novum eſt: Quare *hirſuta capella* legit, & addit, ſic habere exemplaria. *Aggere*] I. e. in caſtris. Tiberius enim Romæ caſtra conſtituit, quibus Prætorianæ cohortes, vagæ ante id tempus & per hoſpitia diſperſæ, continerentur. Ea inter portas Viminalem & Tiburtinam ſita, urbisque muris conjuncta oſtendit Panvinius, unde *agger* dicta ſunt. *Ferrarius.*

154. *Qui, &c.*] Deſcriptio militis tironis, qui diſcebat jaculari ſub magiſtro. Ob id ait, *metuens flagelli*. Nam vapulabant qui non didiciſſent. Vide Gangræi notas in hunc locum. *Flagelli*] Poëtica licentiâ flagellum pro vite Centurionis, qua milites plectebantur, à Juvenale poſitum. *Ferrar.*

155. *Ab hirſuto, &c.*] Intelligunt alii hic lorum, velamentum è corio capellæ factum haſtæ alligatum, quo miſſa retrahi poterat. Alii cenſent capellam vivam ſcopi loco poſitam, ad quam jacularentur, ut hac ratione à ſcopo illius capellæ jaculari diſcerent: ſed ineptè. Sunt, qui per *capellam* intelligant arcum è cornubus caprinis, & reverà de milite miſero hic ſermonem eſſe putent: Alii cenſent Capellam quendam fuiſſe gladiatorem & jaculatorem optimum, qui tirones exercebat & à quo tirones jaculari didicerint, qui, quod hirtus corpore eſſet, Capellæ nomen ſortitus ſit, vel quod induebatur ſago Cilicio vide Brodæi Miſcel. l. 1. c. 1. Rutgerſ var. lect. lib. 3. cap. 15. *Idem.* *Hirſuto Capella.*] Recte Vetus Interpres hæc de Campidoctore, explicat, quem ſenem vocat, quod juſta ætate & plena barba centuriones fierent: ſive quod hirſuti & impexi altioris ætatis eſſe viderentur. Confer quæ infra Sat. XIV. ℣ 194. Et Perſius: *Hic aliquis de gente hircoſa centurionum.* Quod ex illuvie hircum olerent, & promiſſa barba, intonſisque capillis horrerent. Miror nulli *Interpretum hic* in mentem veniſſe Ammiani Marcellini verba de Juliano Cæſare, quem contumeliæ cauſſa *capellam* dictum notat: *in odium venit cum victoriis ſuis capella non homo, ut hirſutum Julianum carpentes.* Hinc patet hirſutum capellam eſſe Campi doctorem vel Centurionem, erudientem tironem *in aggere*, id eſt, caſtris prætorianis. *Ferrarius.*

156. *Forſitan.*] Exponit jam cauſſam, quare patroni ſuos clientes tam miſere tractent, aitque eſſe non avaritiam, ſed petulantem malitiam & malevolentiam; non quod ſumtui parcant, ſed quod illis cupiant ægre facere, illosque ridere. *Lubinus.*

157. *Ut doleas.*] Ut fleas, & ipſi ſpectaculum jucundiſſimum in menſa exhibeas. *Nam, &c.*] Id eſt, nulla Comœdia, nullus Mimus tam a voluptate quempiam adfecerit quam tu Virronem, dum tu eſuris & ploras. *Mimus.*] Qui geſtibus mores factaque hominum imitatur. *Idem.*

158. *Melior.*] Jucundior, & accommodatior ad excitandum riſum. *Plorante.*] Præ fame & inedia. *Ridiculus æque nullus eſt, quam quando eſurit.* Plaut.

Ergo,

Si neſcis, ut per lacrymas effundere bilem
Cogaris, preſſoque diu ſtridere molari.
Tu tibi liber homo, & regis conviva videris:
Captum te nidore ſuæ putat ille culinæ:
Nec male conjectat. quis enim tam nudus, ut illum
Bis ferat; Etruſcum puero ſi contigit aurum,
Vel nodus tantum, & ſignum de paupere loro?
Spes bene cœnandi vos decipit. ecce dabit jam
Semeſum leporem, atque aliquid de clunibus apri.
Ad nos jam veniet minor altilis: inde parato,

In-

VET. SCHOLIAST.

164. *Puero, &c.*] Antiquitus nobilium pueri bullas aureas habebant: pauperum de loris, ſignum libertatis. *Bis ferat.*] Ut denuo ad domum ipſius redeat.

165. *Signum, &c.*] Id eſt, corrigiam parthicam, unde ſolet bulla pendere, ſignum ingenuitatis.

VARIORUM.

Ergo, &c.] Repetit quod dixit. Quaſi dicat: Ergo ſi neſcis, ego tibi dicam: Omnia tam contumelioſa in menſa divitum fiunt, ut per amaram bilem, vel iram; vel præ ira, lacrymas effundere cogaris.

159. *Effundere.*] Id eſt, egerere, & teſtari iram lacrymando. *Idem.* Nam *Expletur lacrymis egeriturque dolor.*

160. *Preſſoque*] More iratorum, qui dentibus fremunt, frendent, ſtrident. Sunt autem *molares dentes* ultimi, qui præmorſa à prioribus dentibus, poſtea molunt. *Idem.*

161. *Tu tibi, &c.*] Monſtrat, jure & merito ſervos & vilia mancipia ita tractari. Talem enim Trebium eſſe oſtendit. *Liber, &c*] Cenſes te quantivis pretii hominem & regis convivam, cum ſis ventris & alieni cibi aſſecla, omnium mancipiorum peſſimum & gulæ ſervus. *Regis, &c.*] Scoptice ludit, ambiguitate vocabuli *regis.*

162. *Captum te.*] Id eſt, ille contra Virro cenſet te ſervum & mancipium ſuum eſſe, & ob id merito tractari. *Nidore.*] Exhalatione & odore ciborum ſuæ culinæ. *Idem.*

163. *Nec male, &c.*] Quia ejus & tui ventris peſſimum es mancipium. *Quis, &c.*] Quis adeo pauper & miſer eſt, ſive ingenuus ſit, ſive libertinæ conditionis, qui ejuſmodi contumelias bis velit perpeti, & ubi ſemel paſſus ſit, denuo velit redire. Ne pauperrimi quidem, quibus vel gutta libertatis ineſſet, vel ingenuitatis, hanc contumeliam bis paterentur. *Illum.*] Virronem, ejuſque ignominioſam tractationem. *Idem.*

164. *Hetruſcum, &c.*] Si ingenuus ſit. Ita ait: nam ingenuorum & nobilium pueri bullas aureas & argenteas geſtabant. Libertini tenuiores, aliquod ſignum coriaceum vel nodum lorumque in libertatis indicium. Bullam ſcorteam, ex ſcorto i. e. pelle factam. *Hetruſcum* dicit. Nam illam conſuetudinem, bullam auream geſtandi, Tullus Hoſtilius ex Hetruria primum Romam advexit. vide Perſii Satyr. 5. verſ. 31. *Signum.*] Bulla figuram cordis repræſentabat: Vel potius bullæ, in indicium humanæ fragilitatis. *Idem.*

166. *Spes, &c.*] Reddit rationem cur Paraſiti in ſuo propoſito perſeverent, quia ſemper ſperent fore, ut melius cœnent, & tractentur. *Ecce, &c.*] Dicitis vos abjecti aſſeclæ in animo veſtro, Virro nobis de ſuorum ferculorum reliquiis aliquid dabit, de ſemicomeſto lepore, apro, gallina. Miſeri clientes, qui tantum ferculorum reliquias ſperaverint, & tamen falſi & fruſtrati ſint.

168. *Ad nos, &c.*] De gallina aliquid.

Nam

Intactoque omnes, & ſtricto pane tacetis.
Ille ſapit, qui te ſic utitur. omnia ferre
Si potes, & debes: pulſandum vertice raſo
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Pigra pati, his epulis, & tali dignus amico.

VET. SCHOLIAST.

71. *Pulſandum, &c.*] Etiam capite alapas accipies.

VARIORUM.

m anſer major altilis dici poterat. tannicus intelligit altilem à Virrone minutam, qui partem ejus comedit. *e, &c.*] Inde, quia leporem & altin exſpectatis, panem paratum habetis, cum aliquid à domino miſſum fuerit, medatis.

169. *Intacto.*] Non enim tangitis pam, ſperantes fore, ut lautitiæ vobis apnantur. *Stricto, &c.*] Arcto, duro, nſtricto duritie, vel parato. Metaphora ſumta à gladiis. *Tacetis.*] Spe alicujus ſonii cum ſilentio exſpectatis. Alii leunt, *jacetis.* Lubin.

170 *Ille, &c,*] Ille Virro patronus us profecto ſapiens eſt, qui te Gnathoem ſuum tam miſere tractet. Quaſi dit: tu es ſtultiſſimus, ille vero ſapit. *mnia, &c.*] Siquidem omnia contumeoſa tolerare potes, æquum etiam eſt, t illa omnia etiam patiaris. Eſt conclu-o. Quaſi dicat: Quia omnia, quæ Parati patiuntur, pati potes, æquum eſt, ut non ſolum epulis à domino tuo male tracteris, ſed verberibus etiam & plagis. *dem.* Quod non ſine ſtomacho Poëta dicit. *Omnia ferre ſi potes, & debes.*] Copula hic locum non habet: ſententia poſtulat, ut cribas: *Omnia ferre ſi potes ut debes.* Graev.

171. *Si potes, &c.*] Quum antea multis criminationibus, illos qui menſas potentiorum ſectantur, poëta fuerit inſectatus: poſt multa quæ ſub alieno imperio digna atque indigna pati neceſſe eſt; ut tandem ſe in libertatem vindicent, ſuadendo concludit, ultima illis interminatus. *Pulſandum quandoque caput vertice raſo:* In dedecus & irriſionem contumelioſam tonſis capillis ſervili ritu in duram ſervitutem mitteris verberibus & plagis expoſitus & ſubjectus, aliquando alapas accipies, aliquando caput ſandalio vel fuſte pulſabitur: Hoc enim æquum eſt te abjectum & obſtinatum paraſitum perpeti.

172. *Quandoque.*] Hic valet *aliquando.* *Nec dura, &c.*] Quaſi dicat: ſiquidem omnia ferre, & verum Paraſitum potes agere, æquum erit te hæc quoque tuæ perſonæ convenientia, æquo animo ferre. *Lubin.*

173. *His epulis.*] Id eſt, dignus, qui talibus epulis viliſſimis & miſerrimis tracteris, & talem etiam amicum dominum & patronum habeas, qui in te ſuum Paraſitum tam contumelioſus, & injurioſus ſit; quia tam ſervili animo es. Quod Britannicus & alii dicunt, deſignari hic modum quo quis liber à prætore per vindictam fit; quod ſcil. ii qui ex ſervitute in libertatem vocabantur, raſo capite ad Prætorem irent, qui eorum caput bis terve percuteret, vel per lictorem percuti juberet, deinde virgula ſeu feſtuca (quæ *vindicta* eſt) in eum jacta, poſtquam dominus eum vertiſſet, elata voce ſervituti eximeret prætor; profecto hujus non eſſe loci, & contra mentem eſſe Autoris, quis non videt?

D. JUNII

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

D. JUNII JUVENALIS

SATYRARUM

LIBER SECUNDUS.

Heinſius de Sat. Horat. L. II. p. 195.

SATYRA VI.

ARGUM. Urſidium Poſthumum ab uxore ducenda disſuaſurus, acriter ſatis inſurgit in mulierum ludos ſcenicos, libidines, ſuperbiam; Græcæ linguæ, liberalium artium, critices, politices, imò gladiatoriæ inverecundam affectationem, ſuperciliosum in maritos imperium, crudelitatem, temulentiam, ſuperſtitionem, denique & veneficia.

CREDO, pudicitiam Saturno Rege moratam
In terris, viſamque diu: cum frigida parvas
Præberet ſpelunca domos, ignemque, laremque,

Et

VARIORUM.

Hanc Satyram interpretaturus ſumma ope niti debet, ut caute & caſte agat, ne procax juventus, quorum mentes facile ad vitia moventur, ſalivam moveat, aut turpia audiendo flagitium cogitet aut nefas: ſed ut animos à turpitudine avertat, & caſtitati illibatos ſervet.

1. *Credo pudicitiam,*] Superiori ergo libro in virorum vitia invectus eſt. Hac tota Satyra, ingenti uſus arte, mulierum horrenda ſcelera exagitat, nihil omittens, quod ad partes disſuaſionis pertineat: Vult enim dicere pudicitiam in mulieribus viguiſſe aureo ſeculo & ſimplici, ſub Saturno, quæ ætate Jovis perierit, qua libido regnare occœperit, quæ ex illo tempore ſemper creverit: adeo ut ſuo tempore nulla fere caſta inveniatur. *Credo.*] Plerumque de incerta re dicitur, unde ſæpe additur, *nec vana fides.* Nec enim certum eſt pudicitiam aureo ſeculo intactam manſiſſe. *Saturno &c.*] Id eſt, regnante Saturno, aureo ſeculo, quo omnis virtus colebatur, viguiſſe aliquamdiu in terris & verſatam inter homines. Vide de hoc Heſiodum ἔργων ά. *Lubinus.*

2. *Cum, &c.*] Id eſt, cum ſubterranea crypta & caverna in terra & rupibus excavata, humiles domunculas habitantibus præberet. *Frigida.*] Utpote ſub terra. *Idem.*

3. *Ignemque, &c.*] Id eſt, cum frigida ſpelunca ignem foci & larem, & pecus & dominos vel paſtores una aliqua communi umbra clauderet & circumdaret. *Larem.*] Familiarem Deum, domus cuſtodem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

E pecus, & dominos communi clauderet umbra:
Si veſtrem montana torum cum ſterneret uxor
F ondibus & culmo, vicinarumque ferarum
P libus: haud ſimilis tibi Cynthia, nec tibi, cujus
T rbavit nitidos exſtinctus paſſer ocellos:
S d potanda ferens infantibus ubera magnis,
E ſæpe horridior glandem ructante marito.
Q ippe aliter tunc orbe novo, cœloque recenti
V vebant homines: qui rupto robore nati,

Com-

VARIORUM

ſtem, quem colebant in foco, qui D rum penatium ara erat. Ut autem la- re domi colerent, inde ortum docet Se . quia tum mortui in domibus ſuis ſe liebantur, hos ut Deos domeſticos ve rari cœperunt.

. *Communi*, *&c.*] Tecto, ſpecu u roſo pecori & domino communi. C ile enim, & ſtabulum una caverna er . *Lubin.*

. *Silveſtrem*, *&c.*] Nam ex herbis, fr ndibus & foliis ſtramenta faciebant, te Varrone. Dicitur Feſto *torus* à tortis h bis. *Montana uxor.*] In montibus ca rnoſis & ſilvis degens habitansque. *I s.*

. *Culmo.*] Calamis ſegetum paleis- q , ſtramine. *Vicinarumque.*] Propin- q rum, inter quas verſabantur. Nam ex fe rum pellibus, non modo lectos ſter- n ant, ſed & veſtes ſibi conficiebant. *I a.*

. *Haud ſimilis.*] Quæ non adeo am- b oſe culta & ornata fuit, ut Cynthia P opertii amica. De qua ipſe Proper- t s:

nthia ſola ſuis miſerum me cepit ocellis.
Et captum nullis ante cupidinibus.

it autem hæc formoſiſſima & cultiſſi- a, *cenſus induta nepotum*. *Nec*, *&c.* Leſ- bi m Catulli amicam intellige, quæ ortuum paſſerem deflevit. De qua tullus ipſe:

Paſſer mortuus eſt meæ puellæ,
Flendo turgiduli rubent ocelli,
Quem plus illa oculis ſuis amabat.

Pudica uxor montana, impudicæ illæ.

8. *Turbavit*, *&c.*] Lacrymis. Nam ob illum in lacrymis & mœrore erat. *Idem. Nitidos.*] Metaphora pulchre ducta ab aëre.

9. *Sed*, *&c.*] Non ſugenda tantum, ſed potanda ubera exhibens. Credibile enim eſt illo tempore infantes grandiores natos fuiſſe. Grangæus putat *magnos* dici pro adultis, quia tum non tam cito arcebantur à mammis: quod non probo, quamvis narret verum, ſi verum eſt. Dicit Heſiodus primo ſeculo natos centum annis ſub matris imperio ſtetiſſe, tanquam adhuc infantes. *Idem.*

10. *Horridior.*] Quæ nullum ornatum adhiberet, neglectior & victu & amictu, quam ipſe maritus. Contra jam fieri conſuevit. Fœminæ enim longe ſuperbiores viris. *Glandem*, *&c.*] Eo dicit, nam priſco ævo glandibus, fragis, pomis, pyris, aliis arborum & herbarum fructibus veſcebantur. Ait ergo *ructante*, tanquam qui glandes ad ſaturitatem uſque devoraret. *Idem.*

11. *Aliter*, *&c.*] A voluptatum deliciis, malorum eſcis alieniſſimi. *Tunc*, *&c.*] Notanda hæc initii mundi teſtimonia. *Cœloque*, *&c.*] Quod noviter à Deo exſtructum paulo ante fuit. *Idem.*

12. *Qui rupto*, *&c.*] Ex figmento Poëtico loquitur, & Virgil. reſpicit:

Genſque virum truncis, & rupto robore nata.

Hanc fabulam eo natam dicit V.C. quod priſci antequam domos conderent, in excavatis arboribus noctu quieverint,

und

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Compoſitive luto nullos habuere parentes.
Multa pudicitiæ veteris veſtigia forſan,
Aut aliqua exſtiterint, & ſub Jove, ſed Jove nondum
Barbato, nondum Græcis jurare paratis
Per caput alterius, cum furem nemo timeret
Caulibus, & pomis, & aperto viveret horto.
Paulatim deinde ad ſuperos Aſtræa receſſit
Hac comite, atque duæ pariter fugêre ſorores.
Antiquum, & vetus eſt, alienum Poſthume lectum

Con-

VET. SCHOLIAST.

20. *Duæ pariter, &c.*] Fides & Pudicitia.

VARIORUM.

unde mane egreſſi, radicibus hujus fabulæ occaſionem præbuerint. Alii hæc ad duritiem mortalium referunt. *Rupto robore.*] Ut exprimeret roboris partum. *Idem.* *Robore.*] Pro omni arbore.

13. *Compoſitive luto.*] Vel à Deo, vel à Prometheo, qui hominem è limo terræ formaſſe fingitur. *Nullos, &c.*] A quibus ſcelera diſcerent. Nam erant Terræ filii.

14. *Multa, &c.*] Hactenus de prima, ſequitur jam de ſecunda ætate ſub Jove, vel de ſeculo argenteo; quo pudicitia per Jovem incœpit deficere. Fuere forte ſub Jove primo tempore etiam adhuc reliquiæ illius priſcæ pudicitiæ, quæ ſub Saturno fuit. *Forſan.*] Dubitanter merito loquitur, ob incredibilem ſalacitatem illius nebulonis Jovis. *Lub.*

15. *Aut aliqua.*] Saltem. *Sed, &c.*] Salſe Deum ſuum irridet. Id eſt, Jove nondum adulto, nondum ad virilem ætatem perducto, ut poſſit adulterum agere. Illo enim adultiore, mores ſeculi cum rege mutati ſunt, cum nullis non libidinibus frena diffuſiſſime laxaret. Cum infamavit ſtupris *ſeque ſuamque domum.* *Jove nondum barbato.*] Nondum pubeſcente. *Ferrar.*

16. *Nondum, &c.*] Græcis perfidiæ nota paſſim ab autoribus inuritur. Cum nondum Dii eſſent per quos jurarent Cum nondum eſſet perjurium.

17. *Alterius.*] Parentum, liberorum aut aliorum quos charos habebant: quæ ſolennis jurandi formula, uti &, per ſuum caput. Hoc verbo indicat ſe ſciviſſe Deos illos Ethnicorum, homines fuiſſe, & homines jurare per caput Jovis, Apollinis, Herculis, qui homines fuerunt. *Cum, &c.*] Id eſt, cum divitiæ & opes nondum eſſent, ob id nondum etiam fures erant. Cum olera, quibus illo tempore vivebant abunde omnibus & ſingulis ſuppetebant, ita ut nemo illa furaretur. *Idem.* Poſtea enim multi fuerunt fures, inde appoſitus Priapus ad hortorum cuſtodiam. *Grang.*

18. *Et, &c.*] Sine ullo furum & raptorum metu. *Lubin.* *Aperto.*] Incuſtodito, ſepimentis haud munito.

19. *Paulatim.*] Aſtræa, Juſtitia, filia Aſtræi, qui Crii & Eurybiæ filius, ut Heſiodus ait:

Victa jacet pietas, & virgo cæde madentes
Ultima cœleſtum terras Aſtræa reliquit.

Paulatim.] Improbitate & libidine ipſius Jovis ſuorumque ſubditorum. *Idem.*

20. *Hac comite.*] Pudore ſcilicet, vel caſtitate. *Duæ, &c.*] Juſtitia & Pudicitia individuæ ſorores uno tempore aufugerunt, ſceleratam terram deſerentes. *Idem.* Aliter tamen Heſiodus. *Grang.*

21. *Antiquum, &c.*] Applicat, quæ ſupra dixit, ſuo propoſito, Libidinem nempe in mulieribus inde ab argenteo ſeculo vigere, & tamen Urſidium Poſthumum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Incutere, atque ſacri Genium contemnere fulcri.
Omne aliud crimen mox ferrea protulit ætas.
Viderunt primos argentea ſecula mœchos.
Conventum tamen & pactum, & ſponſalia, noſtra
Tempeſtate paras, jamque à tonſore magiſtro
Pecteris, & digito pignus fortaſſe dediſti.
Certe ſanus eras. uxorem Poſthume ducis?
Dic qua Tiſiphone, quibus exagitare colubris?

Fer-

VET. SCHOLIAST.

22. *Fulcri.*] Lecti jugalis.

26. *A tonſore, &c.*] Non ſeverus es, maritus, qui à pueris ad magiſtrum tonſorem transis. aut certe, deſiſti pueros ſectari, qui jam uxori nonnulla munera miſiſti, & ſolito diligentius ornaris, ut uxori placeas, cui annulum dediſti.

27. *Pecteris.*] Componis te.

21. *Certe, &c.*] Furis, inſanis.

VARIORUM.

...imum adeo inſanum eſſe, ut uxorem caſtam ſe inventurum ſperet, quam ducat: cum longe ſatius ſit ſe ſuſpendere, vel quovis modo interimere, quam uxorem ducere. *Antiquum.*] Inde ſcilicet à Jovis tempore: *Hoc eſt quod nec promitti, nec prohiberi poteſt, &c.* Plaut. Quer. Utitur autem noſter disſuaſione à vituperatione rei. *Alienum, &c.*] Id eſt, adulterium committere, alteriusque mariti lectum aſcendere, turbare, violare. *Lubin.*

22. *Et ſacri, &c.*] Id eſt, conjugalis vel matrimonialis fulcri ſeu tori genium præſidem, qui matrimonio præeſt & qui vim obtinet rerum omnium gignendarum, contemnere. *Sacri* ait, nam lectus nuptialis Genio ſacer. *Fulcri.*] Quo lectus fulcitur. *Lubin.*

23. *Omne, &c.*] Id eſt, poſt argenteum ſeculum, ferrea ætas mox omnia reliqua ſcelera produxit, præter adulterium, quod jam priori ſeculo fuit, & inter vitia omnium primum. *Lubin.*

24. *Viderunt, &c.*] Id eſt, ſeculo argenteo primi adulteri, & primi ſcelerati viſi ſunt Jupiter, Neptunus, Mars, &c. qui omnium mœchorum, quotquot vixerunt, famoſiſſimi. *Idem.* Ut ait Tibull. *Glans aluit veteres & paſſim ſemper amarunt.*

25. *Conventum, &c.*] Verba priſci juris, huic rei propria. Sententia hæc eſt: Cum inde à Jovis tempore nulla caſtitas, nullus pudor in matronis fuerit, quæ dementia & inſania eſt, te hiſce perditiſſimis temporibus aliquam caſtam te inventurum ſperare, cumque illa matrimonium velle contrahere? *Conventum*] Perperam vulgo diſtinguitur: nam conventum ac pactum idem eſt, quod *pactum conventum.* Dotale pactum intelligit. *Salmaſius. Sponſalia.*] Futurarum nuptiarum promiſſiones. *Noſtra, &c.*] Sic Saluſtius creberrime; id eſt; noſtro ſeculo peſſimo, quo tot regnant adulteria.

26. *Jamque, &c.*] Ut nitidior placeas uxori futuræ. *Tonderis.*] Ex more antiquorum, qui ad conſiſtentem ætatem comam nutriebant, poſtea circa nuptias detondebant. *Idem.*

27. *Et, &c.*] Annulus ferreus ipſo nuptiarum die ſponſæ mitti ſolebat, & ſine gemmis, qui pronubus dicebatur. *Digito.*] Quarto, ſeu medicinali, manus ſiniſtræ, quia in eo vena quædam ſanguinis, quæ ad cor uſque pervenit. Gell. l. 10. c. 10. Macrob. l. 7. c. 13.

28. *Certe, &c.*] Olim eras liber, rationis & mentis compos, jam vero in furorem raperis. Vel lege interrogatorie, *Certe ſanus eras? Uxorem, &c.*] Interrogatorie admiratur inſaniam & furorem Poſthumi, uxorem ducturi. *Idem.*

29. *Dic, &c.*] Id eſt, quibus tu Furiis agitaris? Sunt autem furiæ tres Acherontis filiæ, Alecto, Tiſiphone, Megæra;

gæra;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ferre potes dominam ſalvis tot reſtibus ullam?
Cum pateant altæ, caligantesque feneſtræ?
Cum tibi vicinum ſe præbeat Æmilius pons?
Aut ſi de multis nullus placet exitus, illud
Nonne putas melius, quod tecum puſio dormit,
Puſio qui noctu non litigat? exigit à te
Nulla jacens illic munuſcula, nec queritur, quod
Et lateri parcas, nec, quantum juſſit, anheles.
Sed placet Urſidio lex Julia: tollere dulcem

Co

VET. SCHOLIAST.

32. *Æmilius, &c.*] Quod ibi lupanaria eſſent.

34. *Quod, &c.* A facto nomen.

37. *Et lateri, &c.*] Si parum feceris, non iraſcitur ut uxor.

38. *Lex Julia.*] Quæ jubet eos hereditatem capere, qui filios habent.

VARIORUM.

gæra, quæ colubros & ſerpentes loco crinium habent. Hæ ſunt impiis aſſiduæ domeſticæque furiæ; quæ dies noctesque parentum pœnas à ſceleratiſſimis filiis repetant. *Idem.*

30. *Ferre, &c.*] Id eſt, cum tot reſtes adhuc reliquæ ſint & ſuperſint, quibus te poſſis ſuſpendere: quæ te dementia vexat, ut uxorem velis tolerare, quæ tibi dominabitur; cujuſque tu ſervus neceſſario futurus es. *Idem.* Argute dicit *dominam* non *ſociam*, quaſi cujus ſervus ſit futurus: unde apud Comic. *Dote imperium vendidi.*

31. *Cum, &c.*] De quibus te potius præcipitem dares. *Altæ, Caligantesque.*] Quæ tantæ altitudinis, ut caliginem viſui obducant. vel, noctis tenebras. *Lubin.*

32. *Cum, &c.*] Ut ſcilicet inde te in aquam præcipites, & ſubmergas. Fuit autem pons Æmilius à Marco Æmilio Scauro in via Flaminia dictus & conditus. *Lubin.*

33. *Aut ſi, &c.*] Scoptice jam ex ipſo quærit, ſi ſe ipſum è medio nolit tollere, cur non in priori ſua libidine & puerorum amore perſeveret? *Idem.* *De multis.*] Quos ſuppl. dixi. *Exitus.*] Ad mortem ſc.

34. *Nonne, &c.*] Malum, imo ſcele ratiſſimum auctoris noſtri conſilium fc ret, ſi Urſidio horrendum pueri conci bitum potius, quam matrimonium ſc rio ſuaderet. Verum minime exiſtiman dus eſt Juvenalis, Satyricus, morum & honeſtatis magiſter integerrimus, ali autor eſſe, quod ipſe Sat. 1. 2. & alii infinitis locis condemnat. Verum ſco ptice & hyperbolice notat, omnia po tius mala toleranda, omne ſcelus perpe trandum eſſe, quam uxorem ducere Exiſtimaram etiam longe ſatius tibi eſſe ut puer pathicus tecum dormiret. Ludi ergo ſalſe & ſcoptice Poſthumum. *Idem*

35. *Puſio qui, &c.*] Antique *puſu* puer, & *puſa* puella dicebatur. Hoc loco pro puero Pathico ponitur. Attendendum illud quod *dormit* dicat, non dormiat. *Litigat.*] Vel ut efferæ libidinis mulieres penſum à maritis abſolvi cupientes: Vel ob alias cauſſas, de quibus inferius inquit. *Exigit, &c.*] Pro concubitu; more illarum, quæ temperantiores vel continentiores videri volunt. *Illic.*] I. e. ante, vel in ipſo actu, non poſt actum.

36. *Nec, &c.*] Quemadmodum ſolent uxores. Ea enim pars immoderato concubitu inſigniter læditur. Martial,

—— *Uſque dum mihi*
Venus jocoſa molle ruperit latus.

Idem.

37. *Nec, &c.*] I. e. parcas tibi, non coëas, non tam aſſiduus ſis in coitu, quam juſſit: quod fœminæ facere conſueverunt. *Idem.*

38. *Sed placet.*] Cui legi nimirum obedire vult, quæ lata eſt de adulteris puniendis & de maritandis ordinibus, poſt-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cogitat hæredem, cariturus turture magno;
Mullorumque jubis, & captatore macello.
Quid fieri non poſſe putes, ſi jungitur ulla
Vrſidio? ſi mœchorum notiſſimus olim
Fulta maritali jam porrigit ora capiſtro,
Quem toties texit perituri ciſta Latini?
Quid, quod & antiquis uxor de moribus illi
Quæritur? ô medici mediam pertundite venam.

Deli-

VET. SCHOLIAST.

40. *Mullorumque.*] Quos heredipetæ mittunt. *Jubis.*] Criſtis.

44. *Quem, &c.*] Qui toties ſuperveniente marito, ſub ciſta celatus eſt, ut in mimo. *Latini.*] Latinus mimus fuit, qui mœchus in ciſtam devolutus, ſuperveniente aliquo tegebatur: qui poſtea propter adulterium Meſſalinæ punitus eſt.

VARIORUM.

poſtquam diu ſatis adulterum egit. De lege Julia audivimus Satyr. 2. *Lipſ.* ad 11. Annal. Taciti. *Tollere, &c.*] Id eſt, qui legitimos hæredes ex conjuge ſuſcipere & nutrire, non vult captari ab heredipetis. *Turneb.* libro XXII. cap. XI.

39. *Cariturus, &c.*] Eſt turtur nobilis avis & piſcis. Quamvis Britannicus de ave intelligat, de piſce potius intelligendum eſt, quia *magnum* dicit, & adhuc ob aliam tacendam rationem. Talia autem munera orbis à captatoribus mitti ſolebant. *Lubin.* Et qui liberos habebant, non accipiebant. *Cariturus.*] Ducta uxore captatorum muneribus nequaquam ſolicitandus. *Ferrar.*

40. *Mullorum jubis.*] Barbatis mullis. λοφοῖς, criſtis, vel barbis: nam duplicem barbam à latere oris habent. Talia mitti ſolita fuiſſe orbis ex Satyr. 4. vidimus. *Captatore macello.*] Obſoniis, quæ e macello à captatoribus hæreditatum emta, orbis mittebantur. *Idem.*

41. *Quid, &c.*] Quaſi dicat: omnia jam ſunt poſſibilia: ſiquidem Urſidius, qui paulo ante omnium mœchorum turpiſſimus fuit, jam matrimonii vincula cogitat ſubire. Quis hoc unquam credidiſſet? Certe jam omnia vel præter naturam fieri poſſunt. *Vlla.*] Uxor vel conjux in matrimonium. *Lubin.*

42. *Si mœchorum, &c.*] Famoſiſſimus: Urſidium intelligit. *Idem.*

43. *Maritali, &c.*] Matrimoniali vinculo, conjugali jugo, vel freno. Eſt metaphora ab equis. *Idem. Tollenda eſt omnis occaſio, & luxuria puerilis nuptialibus pedicis colliganda.* Apul.

44. *Quem, &c.*] Qui ſæpius periturus, ſuperveniente marito ſub ciſta celatus eſt, ab ejus adultera uxore; qualem Latinus Mimus in mimo vel ludo expreſſit. Nam ille in Mimo adulterum repræſentabat in ciſta conditum ſubito mariti interventu, ne deprehenderetur, aut occideretur. Ob id *perituri* dicit; quia ſemper verebatur ne delationibus periret; dicent alii, quos falli putat Grangæus, illum opera delatorum periiſſe tandem. Indicat ergo Urſidium conſimilia pericula perinde ſæpe expertum eſſe. *Idem.*

45. *Quid, &c.*] Auget indignationem ſuam & ſtultitiam Urſidii. Primo enim abſurdum eſſe dixit mœchorum famoſiſſimum, matrimonium cum uxore quaquam velle contrahere. Deinde quod cum ipſe ſit turpiſſimus, matronam honeſtam & caſtam & antiquis moribus præditam ſibi quærat. *Antiquis moribus.*] Quales vixerunt aureo ſeculo ſub Saturno, ut dictum. *I. Loenſis* Epiph. 3. cap. 23.

46. *O medici, &c.*] Et liberate Urſidium à furore & inſania: qui furioſus eſt, dum ipſe impudicus pudicam quærit. Phyſici tradunt tres in brachiis eſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Delicias hominis. Tarpeium limen adora
Pronus, & auratam Junoni cæde juvencam,
Si tibi contigerit capitis matrona pudici.
Paucæ adeo Cereris vittas contingere dignæ,
Quarum non timeat pater oſcula. necte coronam
Poſtibus, & denſos per limina tende corymbos.
Unus Iberinæ vix ſufficit. ocyus illud
Extorquebis, ut hæc oculo contenta ſit uno.

Ma-

VET. SCHOLIAST.

50. *Cereris, &c.*] Quæ poſſint ſacerdotes Ceteris eſſe.

VARIORUM.

venas deſcendentes ab hepate, unam Baſilicam, alteram Cephalicam, tertiam Medianam, nigram ſive communem. Porro *media vena* in brachio incidi ſolet hujuſmodi furioſis Vel ſi delirans manum porrigere detrectet, vena in fronte ſecetur, &c. Paulus Ægineta 3. lib. cap. 8. de Phreniticis & Aëtius libro 6. cap. 8. *Farnab.*

47. *Delicias, &c.*] Eſt exclamatio. Quaſi dicat: O hominem delicatum & mollem, qui quidem moribus ſuis non contentus, electiſſimam uxorem quærat, idque ab alio requirat quod ipſe non præſtet. *Tarpejum &c.*] Id eſt, ſi tu adeo felix es, ut non ſine ſingulari Deûm benignitate hoc ſeculo turpiſſimo caſta matrona tibi contingat. Æquiſſimum profecto erit, ut Jovem adores, eique gratias agas. Per *Tarpejum limen*, Jovem Capitolinum intelligit, in introitu arcis Tarpeiæ, ubi Jovis, Junonis, & Minervæ templum. *Idem.*

48. *Pronus.*] In terram cum maxima animi devotione proſtratus. *Et auratam.*] Auratis cornibus. Junoni ait, quod illa mulieribus impudicis & adulteris maxime infeſta eſſet, & *cui vincla jugalia curæ*, conjugii præſidi, pronubæ. Majores autem hoſtiæ auratis cornibus immolabantur, teſte Plin. lib. 34. cap. 4. *Idem.*

49. *Si tibi, &c.*] Qualis hoc tempore non invenitur, & quali tu etiam non dignus es. *Tibi.*] Cum emphaſi dictum. Indignus enim turpiſſimus ſcortator honeſta matrona. *Idem. Capitis.*] Pars pro toto, i. e. corporis pudici

50. *Pauca.*] Matronæ dictæ ſunt, quæ Cereris ſacerdotes fiant, & cujus myſteria non niſi caſtis fœminis ſunt celebranda. Vel quæ dignæ judicatæ eſſent, quæ tanquam caſtæ & honeſtæ, Cereris vittas contingant; quod ab impudicis fieri nefarium putabatur. *Farnab.* Capita enim ſtatuarum vittis inſignita erant.

51. *Quarum, &c.*] Tanquam parum caſta oſcula, ſed turpis libidinis indicia. Eo dicit, nam occurrentes cognatos & notos veteri inſtituto oſculari ſolebant. V. C. ait, filias impudicas patris oſculo privari ſolitas fuiſſe, quod magnæ pœnæ loco ſit habitum. *Necte coronam.*] Salſe Urſidium vexat, Ironice ipſum exhortans ad matrimonium. Id eſt, ô Urſidi, para te ad futuras nuptias. *Idem.*

52. *Poſtibus.*] Eo dicit, nam ipſo nuptiarum die poſtes & januæ coronabantur. *Corymbos.*] Fructum & racemos hederæ. *Idem.*

53. *Unus Iberinæ.*] Scoptice hæc dicit. Fuit autem haud dubiæ Iberine illa, quam ducere voluit Urſidius. Quaſi dicat. Nimirum Iberine tua caſta eſt. *Ocyus illud.*] Explicat per ironiam. Imo vero illa uno oculo potius contenta eſſe velit, quam uno viro. Quaſi dicat: ipſam ſuis oculis mœchos cariores habere. *Idem.* *Præcipue multivola eſt uxor.* Catull.

54. *Extorquebis.*] Magna difficultate ab illa impetrabis. *Idem.* Si extor-

quere

Mgna tamen fama eſt cujuſdam rure paterno
Vventis: vivat Gabiis, ut vixit in agro:
Vvat Fidenis, & agello cedo paterno.
Qis tamen affirmat, nil actum in montibus, aut in
Seluncis? adeo ſenuerunt Juppiter & Mars?
Prticibusne tibi monſtratur fœmina voto
Dgna tuo? cuneis an habent ſpectacula totis
Qod ſecurus ames, quodque inde excerpere poſſis?
Ceironomon Ledam molli ſaltante Bathyllo Brayere en Characteres p. 126–127.

Tuccia

VET. SCHOLIAST.

. *Bathyllo.*] Pantomimo.

VARIORUM.

re velis veritatem, illa ocyus re-
idebit illud Horatian. *Eripiet quivis s citius mihi*, quam ut uno viro ſim tenta.

5. *Magna*, *&c.*] Objectio. Quod gro quædam caſta inveniatur. Quaſi t: Si Iberina caſta non eſt, ſaltem a Romam in agro quædam caſta in itur. *Fama.*] De caſtitate & pudicitia . *Idem.*

6. *Vivat*, *&c.*] Reſpondet Poëta: d non tam virginis ingenio deberi, im loco. Nam ſi vel Gabiis vel Fide- in vilibus & deſertis urbibus degat (edum Romæ) ſtatim corrumperetur, legeneraret. Illa enim caſta non eſt, e non impudice vixit, ad quod lo- & occaſio ſæpe aliquem adjuverit, quæ animum pudicum habet, & e- n inter impudicos ſcortatores pudi- am ſuam poteſt retinere. *Lubin.*

58. *Quis*, *&c.*] Corrigit illud quod aceſſit. Quaſi dicat; Et tum quis ju- e velit ipſam etiam in patrio agro ca- vixiſſe. Uſque adeone Mars, Jupi- , & alii qui paſſim in montibus & luncis agrorum ſcortabantur, ſenue- nt, ut puellæ ruſticæ ab illorum in- ſibus tutæ ſint, & non poſſint am- us virgines imminuere præ ſenectu- ? *Nil actum*, *&c.*] Licet enim pa- n forte ſtuprata non eſt, clam illud ciſſe poterit.

59. *Senuerunt.*] Adeo ut ſenio impediti, ruſticas virgines amplius corrumpere non poſſint. *Idem.* *Adeo.*] In tantum? Itane?

60. *Porticibus*] Intelligit porticum Pompeii & Iſidis, in qua mulieres conveniebant. *Voto*, *&c.*] Id eſt, quæ deſiderio tuo ſatisfaciat, quæ ſit ex animi tui ſententia. Id eſt, quæ pudica ſit. *Lubin.* Primum præceptum in amore. An ille locus, ubi invenias quod amare velis, in porticibus, Circo, & theatris.

61. *Cuneis*, *&c.*] Pars pro toto: cunei enim in theatro ſedes ſunt in eis, receptacula & capacitates graduum inſtar cuneorum. Lipſ. de Amphith. Id eſt, an in totis & univerſis Amphitheatris, & eorum cuneis, ſedibus, & receptaculis, in quibus tot centena mulierum conveniunt, aliqua habetur, quam ſine cura & metu de ejus libidine, & incontinentia, ſecure diligere & amare poſſis

62. *Excerpere.*] Tibi deligere, & diligere. *Lubin.*

63. *Cheironomon*, *&c.*] Quia de Theatro dixit, reddit jam rationem quare mulieres Romanæ tam parum pudicæ ſint. Id fieri ait ſpectaculis ludorum leviſſimorum, & propter multas voluptates, & libidinum illecebras. Id eſt, dum in theatro mollis ille & levis ſaltator Pantomimus Bathyllus ſaltando repræſentat Ledam illam inſignem ſaltatricem, (quod certa manuum & pedum lege & motu fiebat, unde χειρονόμος, dicitur.) Tunc ejus ſpectaculo mulier ex Thuſcia libidine incenditur. Legatur ergo *Tuſcia*: vel ſit nomen fictitium *Tuccia*.

Dicit

Tuccia veſicæ non imperat: Apula gannit,
Sicut in amplexu: ſubitum, & miſerabile longum
Attendit Thymele: Thymele tunc ruſtica diſcit.
Aſt aliæ, quoties aulæa recondita ceſſant,
Et vacuo, clauſoque ſonant fora ſola theatro,
Atque à plebeis longe Megaleſia, triſtes

Per

VET. SCHOLIAST.

66. *Diſcit.*] Penem ut habent in mimo.

68. *Sonant*, *&c.*] Juriſdictio quando eſt.

69. *Magaleſia.*] Ludi Megaleſiaci.

VARIORUM.

Dicit hic *Chironomon* in genere fœminino, imitatione Græca, quia compoſita in ων ſunt generis fœminini. *Brodæus* Miſc. IX. cap. I. *Jac. Loënſis* Epiph. 4. cap. 9. J. C. Scalig. 1. lib. Poët. 18. cap.

64. *Tuccia*, *&c.*] Ruſtica. *Veſica.*] Præ libidinis pruritu urinam retinere non poteſt. *Valer. Maximus* lib. 8. cap. 1. *Apula gannit.*] Per hæc nomina Tuccia & Apula, videtur innuere mulieres ex Thuſcia vel Apulia ruſticas, quæ corrumpantur Romæ tam obſcœnis & laſcivis ſpectaculis. *Gannit.*] Id eſt Gannitu & murmure libidinoſum fatetur affectum: vel gannitu obmurmurat non ſecus ac ſi quicum concumberet. *Lubin.* *Gannire* proprium eſt vulpibus & canibus ob herorum adventum, inde ſumitur ad obſcœna.

65. *Sicut*, *&c.*] Id eſt, illo ſpectaculo incenſa, gannitum & voculas illas amantium edit, quales inter ſe amplexantes & amantes. Quaſi dicat: non ſecus ac ſi tenaciſſimis complexibus mimum quem videt, ad coitum complexura eſſet. Videntur autem hæc commode cum ſequentibus conjungi poſſe. *Gannit ſubitum & miſerabile.* Id eſt, edit ſubitas & miſerabiles voculas. Alii per hæc; *Subitum*, *miſerabile*, *longum*, intelligunt nomina geſtuum, & motuum, quos exprimebat mimus, ut docet Julius Pollux. Et quos geſtus tan ſtudio Thymele illa mulier ruſtica ol ſervat, non aliter ac ſi illos vellet diſc re. Feſtive autem illa mulier ab Aut re Thymele nuncupatur; ſive quod Th melem exprimat, ſeu quod Thyme (cui nomen ſcena dedit) futura ſi Hæc autem omnia eo ſpectant, ut d monſtret etiam ruſticarum libidinen Quaſi dicat: Si honeſtæ hæ ruſticæ e ſent, hujuſmodi improbis ſpectacul abſtinerent. *Idem.*

67. *Aſt aliæ.*] Dicitur hoc in ill mulieres, quæ finitis ludis mimoru tractabant ornamenta, ludoſque ag bant, quando aulæa & tapetia, quib theatra ornantur & ſol arcetur, in ſu um locum repoſita ceſſant & non ſu penduntur. Id eſt, quando Mimorun ludi in theatris non exhibentur & feri ſunt. *Aulæa.*] Erant veſtes peregrinæ vel etiam vela depicta, theatri ornamen ta. *Lubin.*

68. *Et vacuo*, *&c*] Id eſt, cum Amphitheatrum vacuum & clauſum eſt, & fora ſola, in quibus jus dicitur, ſonant *Idem.*

69. *Atque*, *&c.*] Id eſt, cum Lud magnæ Deûm matris Cybeles longe ab ſunt à plebeis ludis, vel longo tempor intermittuntur, & longiſſimo poſt illo ludos plebeios tempore exhibentur: interea illæ laſcivæ mulieres triſtes ob intermiſſos ludos, ipſæ agunt inter ſe illos ludos, & mimorum veſtes & ornamenta tractant. *Beroald.* Annotat. cap. 8 Megaleſia enim, ut videre eſt in Calendario, celebrabantur Nonis Aprilis Plebei vero ludi XVIII. Calend. Decemb *Longe.*] Abſunt. vel poſt exhibentur *Megaleſia.*] Ludi erant Circenſes, qui in honorem magnæ matris Deûm celebrabantur, dicati à Junio Bruto, quod

docet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

P ſonam, thyrſumque tenent, & ſubligar AccI,
U bicus exodio riſum movet Attellanæ
G ſtibus Autonoës: hunc diligit Ælia pauper.
S vitur his magno comœdi fibula: ſunt quæ

Chry-

VET. SCHOLIAST.

. *Subligar Acci.*] Veſtem tragœdi.
. *Geſtibus, &c.*] Quando Autonoen
fal .

. *Solvitur, &c.*] Ut cum comœ-
oncumbant. Nam omnes pueri vo-
, fibulas in naturis habent, ne
o nt.

VARIORUM.

d :t Livius. *Triſtes,*] Ob intermiſſa
tacula. *Lubin.*

o. *Perſonam.*] Id eſt, tum tenent
tea, moræ illius impatientes,
m & perſonatam faciem, & ha-
pampinis involutam. Ludunt i-
net in privatis ædibus indutæ veſti-
atis Mimorum. Et rerum, quas
heatro viderant, quandam retinent
iem. *Tenent.*] Tractant, ſeque
oblectant. *Subligar.*] Subliga-
um, quo virilia Accii illius Mimi
r agendum religabantur & velaban-
Subligaculum erat περίζωμα, puden-
um velamen: neque tamen femo-
contegebat, ut braccæ ἀναξυρίδες,
e ob id fœminalia dicuntur. *Farnab.*
ci.] Mimi ſeu poëtæ. Alii, *Acne.*
m.

71. *Urbicus.*] Ordo & ſenſus eſt: Ur-
us ille actor movet riſum inter mu-
res illas, in privato ſpectaculo. Exo-
inculto illo & laſcivo ac ridiculo car-
ne, in ridicula illa fabula de Autonoë
dmi filia. *Urbicus exodio.*] Ego Urbi-
m exiſtimo actoris quoddam genus ſi-
ificare, & certum quoddam Poëtarum
nus: erantque hæ fabulæ urbaniſſimæ,
urbis jocos elegantiamque imitaban-
, & ab urbe (in qua primum cœptæ)
ella, nomen erant adeptæ: itaque ea-
m actores *Urbici* vocabantur. *Turneb.*
. 3. Adverſ. cap. 17. Illa autem car-
ina riſum moventia, ſi ante fabulam fierent, dicebantur εἰσόδια: ſi in media fabula ἔμβολα: ſi in fine ἐξόδια. Vide Sat 3. vſ. 125. *Exodio.*] Exodium hic ſignificat τὸ ὁδοῦ πάρεργον, quod non eſt de fabulæ argumento, ſed illi inſeritur: ἐξοδικῶς enim, id eſt, *obiter*, & præter argumentum fabulæ jactitata ſunt. *Riſum movet.*] Quæ verba ita interpretor, Mimum moviſſe ſpectatoribus riſum, cum in alicujus *Atellanæ* fabulæ *Exodio* ad manum ſaltaret neſcio cujus Autonoës opprobria & ridicula quædam repræſentans. *Petitus.*

72. *Autonoës, &c.*] Fabula conſcripta de Autonoë Cadmi filia, Matre Actæonis in cervum converſi. *Ælia, &c.*] Fuit Ælia familia Romæ pauperrima, teſte Val. Maximo. Hæc mulier hujus nominis diligebat Urbicum exodiarium. *Lubin.* *Pauper.*] Ut oſtendat non minus pauperes quam divites mulieres libidinis æſtu flagrare. jocus ergo eſt in contrariis *pauper* & *magno*.

73. *Solvitur, &c.*] Id eſt, aliæ ditiores adulteræ mulieres imo & ipſa Ælia prodiga in pauperie, magno pretio à Comœdis, quos amant, impetrant ut fibulam ſolvant, & ſecum concumbant. *Fibula* autem utebantur Comœdi & Tragœdi, non tam ut velarent pudenda, quam ut à coitu, ne rauceſcerent, prohiberentur. Coitus enim ſtatim vocem invadit & depravat. Erat autem *fibula* circulus æneus: vel ut alii volunt filum æneum argenteumve præputio trajectum. Vel indumentum quo comprimebantur ſimul & tegebantur inguina. Celſus libro 7. capite 25. *Idem.* *Solvitur his magno Comœdi fibula, &c.*] Uſus fibulæ notus: ſed qualis ea fuerit non ita compertum eſt. Communior ſententia eſt, fuiſſe annulum æreum vel argenteum quo trajiciebatur cuticula, eam partem operiens, quam exerceri nolebant. Non quidem totum virile membrum transigens, ſed tantum cutem,

Chryſogonum cantare vetent: Hiſpulla tragœdo
Gaudet: an exſpectas, ut Quintilianus ametur?
Accipis uxorem, de qua citharœdus Echion,
Aut Glaphyrus fiat pater, Ambroſiusque choraules.
Longa per anguſtos figamus pulpita vicos;
Ornentur poſtes, & grandi janua lauro,
Ut teſtudineo tibi, Lentule, conopeo
Nobilis Euryalum myrmillonem exprimat infans.

Nupt:

VET. SCHOLIAST.

75. *Ut Quintilianus.*] Ut ſcholaſticus.

77. *Aut Glaphyrus.*] Id eſt, ſub te marito alieni filii.

79. *Ornentur poſtes.*] Ad honorem nuptiarum. Sic enim ſolent in nuptiis præparare.

80. *Ut, &c.*] Hoc eſt, linum tenuiſſimis maculis variatum. quia Latine Conopeum culicare dicunt. Sic Horatius:

---ſigna militaria,
Sol aſpicit Conopeum.

VARIORUM.

glandis velamen. Quo modo & pueros cuſtoditos ſcimus, ne pubeſcens ætas in virilitatem præcipitaretur. *Ferrar.*

74. *Chryſogonum cantare, &c.*] Qui ſcilicet toties pretio à laſcivis mulieribus ad concubitum invitatus, raucus factus, cantare non poſſit. Chryſogonus fuit Cytharœdus & cantor. *Sunt quæ, &c.*] Sunt (explicat Grangæus) quædam matronæ quæ tantopere Chryſogonum coitú delaſſarunt, ut raucus factus ſit. Ego putem Poëtam his verbis commendare fibulæ uſum, quod ſcil. coitus voci noceat eam raucam efficiens, ideo fibula inventa ſit: per parentheſin hæc inſerens. *Hiſpulla.*] Hiſpulla hæc craſſa atque pinguis matrona fuit: ob id inferius Sat. 11.

Pinguior Hiſpulla traheretur taurus.

Lubinus.

75. *An, &c.*] Mulieres adulteræ mimos & hiſtriones amant, non bonos graves & doctos viros, qualis rhetor Fabius Quintilianus; utpote qui à tali turpitudine abhorreant. *Lubin.* *Quintilianus.*] Ut maritus caſte ametur.

76. *Accipis.*] Id eſt, tu Urſidi aliquam uxorem ducis, è qua prolem per adulterium ſuſcipiat, & pater fiat, non tu, ſed alius quiſpiam hiſtrio. *De qua.* Pro ex qua.

77. *Choraules.*] Tibicen, qui in choro fiſtulam inflat. *Idem.*

78. *Longa, &c.*] Ironia & amara in illos irriſio, qui conjuges ducebant. Id eſt, nos nuptias magnis ſumtibus faciamus, ut alii hiſtriones, ludii, & pugiles ex noſtris uxoribus per adulterium liberos ſuſcipiant, quos nos tanquam nobiles, & ex nobis natos nutriamus. *Longa, &c.*] Erigamus theatra in plateis; in quibus nuptiarum tuarum ludi agantur. *Per, &c,*] Per angiportus. vel *anguſtos*, ob multitudinem ſpectatorum. Hoc autem ſolebant facere in nuptiis. *Lubin.*

79. *Ornentur, &c.*] Id eſt, domus noſtra frondibus è lauru in honorem nuptiarum ornetur; & omnia fiant, quæ pertinent ad ſolennitates nuptiales; & infans tuus, qui ex te natus & nobilis putatur, gladiatoris alicujus vel retiarii ſui veri patris faciem exprimat & repræſentet. *Grandi, &c.*] Id eſt, ingentibus ramis laureis. *Idem.* Sed & integra arbor poſtibus apponebatur. Ironica permiſſio eſt ſat amara.

80. *Ut tibi.*] Nobiliſſimo. *Conopeo, &c.*] Sub velo culicari, ex lino tenuiſſimo, quo culices arcebantur à κώνωψ culex. Talibus enim circumdabantur nobiliſſimorum liberi in cunis. *Idem.* Sumit pro ipſis cunis teſtudinis modo concavis.

81. Ne-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

upta Senatori comitata eſt Hippia Ludum
d Pharon, & Nilum, famoſaque mœnia Lagi,
rodigia & mores urbis damnante Canopo.
mmemor illa domus & conjugis, atque ſororis,
il patriæ indulſit, plorantesque improba gnatos:
tque magis ſtupeas, ludos Paridemque reliquit.

Sed

VET. SCHOLIAST.

83. *Mœnia Lagi.*] Alexandriam dicit, iam Lagus tenuit, pater Cleopatræ & olomæi, armis poſt magni Alexandri ccupatus Ptolomæus cognominatus Laıs, atque deinceps cæteri reges, Lagi int appellati.

87. *Paridemque, &c.*] Paridem dicit lius temporis pantomimum, quem oſtea ob adulteratam uxorem ab eo iam Domitiam, Domitianus occidit.

VARIORUM.

81. *Nobilis, &c.*] Quem filium tu num eſſe cenſes, & nobilem. *Euryaum, &c.*] Gladiatorem vilem & infanem. *Exprimat.*] Imagine vel facie ſua, & vultu referat in cunis jacens.

82. *Nupta, &c.*] Quod de gladiatore vel Myrmillone adultero dixit, demonſtrat jam memorabili exemplo Hippiæ, quæ fuit mœcha famoſiſſima, & cum Sergio quodam gladiatore mœcho ſuo in Ægyptum profugit. *Senatori.*] Fabricio Vejentoni tumido & ſuperbo. De quo Sat. 4. vſ. 113. *Comitata, &c.*] Adulterum mœcha ſecuta. *Hippia.*] Poteſt nomen fictitium eſſe ad rem, nempe ob libidinem: *Scilicet ante omnes furor eſt inſignis equarum.* *Ludum.*] Athletam, gladiatorem Sergium. *Lubin.* Apud veteres *ludii* non alii dicebantur: quam ſaltatores & hiſtriones: At ſequentibus temporibus, *ludii* proprie dicti ſunt gladiatores, à ludo gladiatorio: nec *ludii* tantum, ſed & *ludi* ſunt appellati, ut *regna* pro *regibus*. Hinc ludiam vocat eandem Hippiam, quaſi *ludii* & *ludi* uxorem. *Salmaſius in Trebell. Poll.*

83. *Ad Pharon.*] Inſulam Ægypti Alexandriæ oppoſitam, & eidem ponte junctam. *Nilum.*] Nobile Ægypti flumen. Mos Poëtarum eſt per fluvios denotare ipſas provincias. *Famoſaque, &c.*] Id eſt, Alexandriam, quam Lagus pater Cleopatræ: & Ptolomæi tenuit. *Famoſa.*] Vel quod reges peſſime ibi vixerint, & ob luxum & molles delicias infamia: vel famoſa Pompeii cæde. *Lubin.*

84. *Prodigia, &c.*] Exaggerat ſcelus. Ita etiam, ut Canopus Ægypti civitas, quamvis propter libidinem & luxum infamis, tamen ob hujus ſceleris prodigium, ob turpiſſimos Romanæ urbis mores, hoc factum Hippiæ deteſtaretur. Quaſi dicat; Tantum flagitium, etiam homines flagitioſi condemnabant. *Prodigia.*] Prodigio profecto ſimile erat, civem & nobilem matronam Romanam in Ægyptum uſque gladiatorem ſequi. *Canopus* civitas Ægypti impuriſſima, diſtat ab Alexandria centum & viginti ſtadiis. *Lubin.*

85. *Immemor, &c.*] Ob mœchi amorem omnium ſuorum oblita fuit. *Illa.*] Hippia. *Idem.*

86. *Nil, &c.*] Nulla patriæ charitate commota fuit. Nil penſi habuit, nullum habuit patriæ reſpectum. *Plorantis, &c.*] Paulatim magis magiſque exaggerat hoc ſcelus, inter alia, inhumanam ἀστοργίαν.

87. *Utque, &c.*] Scoptice hoc dicit in Romanorum otia. Alii *Quodque, &c.* Quaſi non tam mirandum ſit, quod maritum & liberos reliquerit, quam, quod ludos Circenſes, quos omni Romanorum conditioni maxime in votis & deliciis eſſe, ubique arguit Satyr. 10. vſ. 81. Satyr. 11. vſ. 53. *Paridem.*] Nobilem illum hiſtrionem & pantomimum Domitiano charum, qui Juvenali exſilii cauſſa, ut inferius exponetur. Paris,

Sed quanquam in magnis opibus, plumaque paterna,
Et ſegmentatis dormiſſet parvula cunis:
Contemſit pelagus: famam contemſerat olim,
Cujus apud molles minima eſt jactura cathedras,
Tyrrhenos igitur fluctus, lateque ſonantem
Pertulit Ionium conſtanti pectore, quamvis
Mutandum toties eſſet mare. juſta pericli
Si ratio eſt, & honeſta; timent, pavidoque gelantur
Pecto-

VET. SCHOLIAST.

89. *Et ſegmentatis.*] Segmenta dicit vittam pendentem de veſtibus, intextam auro.

94. *Mutandum, &c.*] Diu navigatura de Tyrrheno mari ad Adriacum, de Adriaco ad Ægæum transitura.

VARIORUM.

quod Domitiani conjugem conſtupraviſſet, ab eodem occiſus eſt, *Lubin.* Vel per *Paridem,* ſcenicos ludos innuit.

88. *Sed quanquam.*] Licet molliſſime & delicatiſſime educata eſſet, tamen amore turpis mœchi mare intrare ſuſtinuit, & contemſit marina tædia. *Pluma, &c.*] Molli lecto in domo patris & tenera educatione. *Idem.*

89. *Segmentatis, &c.*] Erant *ſegmenta* vittæ pendentes de veſtibus auro intextæ, vel faſciolæ. quæ asſuuntur extremis veſtium oris, ornatus cauſſa. Id eſt, præſegminibus, vel vermiculato emblemate pictis. Alio ſenſu habentur. Sat. 11. *Parvula.*] Ex toto illo tempore, quo parva adhuc puella fuit, ut ita in ſupinis deliciis quaſi enutrita ſit. *Idem.* Vide Sat. 2. verſ. 124.

90. *Contemſit, &c.*] Quod quidem in tali educatione miraculum erat. *Famam, &c.*] Et pudorem. Quem qui contemnit, facile illa omnia contemnit. *Idem. Omnia ſi perdas, famam ſervare memento, &c.*

91. *Cujus, &c.*] Cujus honeſtæ famæ amiſſio apud delicatas & molliter educatas virgines nullius momenti eſſe reputatur cum jam eam amiſerunt. *Molles, &c.*] Id eſt, apud illas, quæ in mollibus, & pulvinaribus ſuffultis cathedris vel lecticis vectantur, & ſedent in theatris: bene addit *molles*, quia fœminarum; nam erant etiam doctorum cathedræ: Fœminæ vero molliter & otioſe ſedent in Cathedris nihil operis facientes. Talis enim fortuna facile famam negligit. *Turnebus* lib. XXX. cap. 30. *Cathedras.*] Fœminas, quæ mollibus cathedris vectantur aut ſedent. Cathedra enim proprie eſt ſella muliebris, quæ discreta à virili. Lipſ. 1. Elect. *Farnab.*

92. *Tyrrhenos, &c.*] Pertexit ulterius cœptam hiſtoriam, ſimulque malitiam adulterarum demonſtrat, quæ in honeſtis rebus molles & fractæ, in ſceleribus ſuis perpetrandis robuſtæ, fortes, & audaces eſſent. *Tyrrhenos.*] Fluctus Tyrrheni maris, ſive inferi. Tyrrhenum dictum, quod litus Tyrrhenum radat; nam mare à locis, quæ alluit, nomen capit. Hoc mare Alexandriam petentibus transeundum. *Late, &c.*] Dum fluctus in ſcopulis franguntur. Eſt autem Ionium mare pars maris mediterranei inter Siciliam & Cretam. *Lubin.*

93. *Conſtanti pectore.*] Navigantibus enim firmo opus eſt & minime trepido corde.

94. *Mutandum.*] Ut dictum enim per Tyrrhenum, Ionium, Ægæum, illi transeundum erat. *Juſta, &c.*] Id eſt, ſi ex honeſta aliqua cauſſa maris periculum ſubire debuiſſet, anxia & trepida fuiſſet. *Lubin.*

95. *Pavidoque, &c.*] Id eſt, pavore
&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ɨ ctore, nec tremulis poſſunt inſiſtere plantis:
ꟾ ortem animum præſtant rebus, quas turpiter audent.
ꟾ jubeat conjux, durum eſt conſcendere navim
ꟾ unc ſentina gravis, tunc ſummus vertitur aër:
ꟾ uæ mœchum ſequitur, ſtomacho valet. illa maritum
ꟾ onvomit: hæc inter nautas & prandet, & errat
ꟾ er puppim, & duros gaudet tractare rudentes.
ꟾ ua tamen exarſit forma, qua capta juventa
ꟾ ippia? quid vidit, propter quod ludia dici
ꟾ uſtinuit? nam Sergiolus jam radere guttur
Cœperat,

VET. SCHOLIAST.

104. *Ludia, &c.*] Ludiis ſerviens gla-atoris uxor.

105. *Nam, &c.*] Sergiolum nomine, ii gladiator fuerat, amavit; qui & Lu-is dictus eſt. Quia ſit diu demoratus in do. qui, ut requiem gladiaturæ habe-t, Bellonarium ſe fecerat. quo mos t in talibus ſacris lacertos ſuos ſe-are.

VARIORUM.

 timore tanquam frigore gelido con-elantur. vel præ formidine, frigore & elu torpeſcunt. *Idem.*

96. *Nec, &c.*] Præ anxietate trepi-antibus, titubantibus, & vacillanti-us plantis firmiter ſtare non poſſunt. *dem.*

97. *Fortem, &c.*] Eximia ſententia. Id eſt, fortiſſimo animo ſunt in rebus urpiſſimis. *Idem. Quid ſinat in auſum fœminæ præceps furor.* Senec.

98. *Si, &c.*] In honeſta ſcilicet & juſta cauſſa, tunc ſunt molliſſimæ, & delicatæ nimis. *Conſcendere.*] Ea ratione etiam dicitur *Conſcendere æquor*, quoniam altius eſt terra.

99. *Tunc, &c.*] Tum conqueritur aquam illam in imo vel fundo navis graveolentem eſſe, & teterrimi odoris, & vomitum provocare, & ſtomachum ſubvertere. *Vertitur, &c.*] Aëris & ſpirituum quædam vertigo oculis oboritur, quod ex nauſea fieri conſuevit: omnia enim ſurſum verſum ferri videntur. *Idem.* Grangæus dicit hanc explicationem meras eſſe nugas, & dicit mulierem ſe tum excuſare, quod tempeſtas oriatur. Perinde eſt.

100. *Quæ, &c.*] Contra vero quæ per ſcelus mœchum ſuum gladiatorem, Sergium ſequitur, illa ſine omni difficultate, nulla nauſea premitur. *Illa, &c.* Quæ invita ſequitur & comitatur, maritum ſuum vomitu & fruſtis eſculentis conſpurcat, & conſpuit. *Idem.*

101. *Hæc, &c.*] Quæ mœchum ſequitur. Inter fœtidos & maleolentes nautas, prandium capit, & huc illuc læta currit & ſpatiatur per poſteriorem navis partem.

102. *Et duros gaudet.*] Id eſt, delectatur ſi contingat chordas, quibus vela nautica, ſive malus ligantur, & anchoræ firmantur. *Idem.* Quod viri vix audent.

103. *Qua tamen.*] Jam operepretium eſt inveſtigare cauſſam amoris Hippiæ in Sergium, quam ait eſſe non formam, aut juvenilem ætatem, (ait enim quod ſenior & admodum deformis fuerit) ſed quod crudelis & quod cruentus gladiator eſſet. *Qua, &c.*] Haud dubie eximia; ob quam, maritum, natos, ſororem, patriam, tot & tanta ſuſtinuit relinquere. *Idem.* Hac interrogatione acrius tangit illam.

104. *Quid vidit?*] Adeone venuſtam faciem conſpexit? ex viſu enim amor: ut ſupra. *Ludia.*] Ludionis & gladiatoris uxor potius, quam Senatoris. Quaſi dicat: neceſſe eſt fuiſſe cauſſas graviſſimas. *Idem. Suſtinuit.*] Toleravit, paſſa eſt.

105. *Nam, &c.*] Reſpondet quaſi ad ſupe-

Cœperat, & ſecto requiem ſperare lacerto.
Præterea multa in facie deformia; ſicut
Attritus galea, mediisque in naribus ingens
Gibbus, & acre malum ſemper ſtillantis ocelli.
Sed gladiator erat. facit hoc illos Hyacinthos:

Hoc

VET. SCHOLIAST.

106. *Requiem, &c.*] Rudem, ut ſolent in amphitheatro accipere gladiatores.

108. *Attritus, &c.*] Apparet eum ſecutorem fuiſſe.

110. *Sed, &c.*] Crudelitas tantam deformitatem decorabat, atque illi formoſum & pulchrum exhibebat.

VARIORUM.

ſuperiora interrogata, Sergium neque adeo juvenem, neque formoſum fuiſſe. Quaſi dicat: Pulchellus ille Sergiolus cœperat jam, utpote ſenior, plenam barbam alere, & guttur radere inter tondendum. vide verſ. 217. infra. Quaſi Hippiæ adſentiens illum *Sergiolum* diminutive vocat: ſic enim ejusmodi matrona apud Apul. *Teneo te meum palumbulum, meum paſſerculum.* Sed hoc noſter ironicωs & per contemtum. Maxime autem æſtimabantur inberbes:

Charior eſt auro juvenis cui levia fulgent
Ora, Nec amplexus aſpera barba terit.
Tibull.

Nam Sergiolus &c.] Hæc ita explicant: Sergiolus utpote ſenior jam cœperat plenam barbam alere, & guttur radere inter tondendum. Quæ non ſolum falſa ſed etiam contraria ſunt; falſum quod ſeniores barbam alerent, eam enim totam radebant; huic contrarium, quod iidem guttur raderent. Quomodo enim idem barbam ſimul alat & radat, & quidem inter tondendum; quaſi tondere & radere eadem res ſit? Quærebat Poëta quid Hippiam Senatori nuptam impuliſſet, ut ludium ſive gladiatorem ſequeretur in Ægyptum, cum ille nec juvenis eſſet nec formoſus. Nec fuiſſe juvenem ex eo arguit, quia jam guttur radere cœperat, quod ſolum viri faciebant; nam juvenes uſque ad virilitatem barbam nutriebant, (ſive, ut cum Pindaro loquar, *florem lanuginis ſerpere genis patiebantur*,) & cum excreverat tondebant; Viri jam facti eam ponebant, totamque deinceps faciem raſitabant. Hinc Sergiolum non eſſe juvenem arguit Juvenalis, quia guttur & mentum raderet, quod juvenes non faciebant. *Ferrarius.*

106. *Et ſecto requiem.*] Id eſt, rudem vel miſſionem à munere gladiatorio, cum brachium vel aliud membrum aliquando ab adverſario ipſi ruptum vel ſectum eſſet. Nam gladiatores membro aliquo mutilato miſſionem impetrabant, & rude donabantur. *Lubin.* Nondum tamen hanc miſſionem impetraverat, ſed ſperabat.

107. *Præterea multa.*] Multa erant ad deformitatem faciei, vel habebat multa, quæ faciem ejus deformarent. *Idem.* Quamvis deformis & attritus cicatricibus, tamen, quia gladiaturam exercebat, ſatis erat formoſus Hippiæ.

108. *Attritus.*] Refert illa, quæ faciem Sergii deformabant. Galea quam in capite geſtaverat attritus erat, contuſus nempe multo attritu galeæ percuſſæ. *Mediisque, &c.*] Deformis tumor ex percuſſione. *Idem.*

109. *Et acre, &c.*] Præterea aſpero & difficili malo lippitudinis infeſtabatur, quo oculi illi ſemper fluebant: ita ut mirum videri poſſit, quod ab Hippia ſit dilectus. *Idem.*

110. *Sed, &c.*] Exponit cauſſam, quare Sergium adamaverit, quia ferrum mulieres amant. *Facit, &c.*] Hoc facit ex illis turpiſſimis & deformibus gladiatoribus formoſiſſimos; qualis Hyacinthus ille ab Apolline adamatus, à quo inter ludendum imprudenter diſco occi-

ſus

Hc pueris, patriæque, hoc prætulit illa ſorori,
Aque viro. ferrum eſt, quod amant. hic Sergius idem
Acepta rude cœpiſſet Vejento videri.
Cid privata domus, quid fecerit Hippia curas:
Rſpice rivales Divorum. Claudius audi
Cæ tulerit. dormire virum cum ſenſerat uxor,

Auſa

VET. SCHOLIAST.

3. *Vejento.*] Senator maritus con-
:us.

4. *Quid, &c.*] Miraris hoc factum.

15. *Rivales, &c.*] Ridens, quia im-
tores inter Deos referuntur.

16. *Uxor, &c.*] Meſſalina tantæ li-
nis fuit, ut ſe immutaret habitu, &
u una ancilla deſcenderet de palatio,
ıe publice in Circo proſtaret per no-
n; quoniam antea meritrices propter
orum celebrationem ab hora nona
m noctem proſtabant. unde etiam
nariæ dictæ. Hæc eadem ex Claudio
:annicum ſuſtulit, qui per eam, ut
:rius dixi, à Nerone interfectus eſt,
qua eſt & illud:
t patruo ſimiles effunderet offas.

VARIORUM.

eſt. Fuit ille Oebeli filius, & in flo-
ı ſui nominis converſus fuit. *Lubi-*
.

111. *Hoc pueris.*] Nimirum maritum
diatorem habere prætulit propriis ſuis
eris. *Patriæque, &c.*] Quæ nemo bo-
s non plurimum amat.

112. *Ferrum, &c.*] Quaſi dicat: non
ıant formoſos vel juvenes, ſed amant
ıdeles gladiatores. *Idem.* Præter Fau-
nam certum eſt multas alias Romanas
ulieres inſaniſſe in hoc genus homi-
ım. *Grang.* Sed latet in voce *Ferri*,
ıod pro ſolido forte dicitur, majus
ıid obſcœnum abominandum. *Hic,*
c.] Hic Sergius gladiator non per ſe,
l ob gladiatoriam amabatur: qui,
rudem emeritus acciperet & gladia-
riam non amplius exerceret, con-
ıuo deformis, & non formoſus
aplius Hippiæ videretur. Sed inci-
peret talis videri, qualis Vejento, qui
ipſi Hippiæ turpis & deformis videba-
tur, (utpote non gladiator) & ob id,
ipſum deſeruit. *Idem.*

113. *Rude.*] Duplex fuit rudis, u-
na qua donabantur veteres gladiatores,
eaque ex ferula; alia erat gladius è ligno,
qua ſeſe exercebant & verberabant in-
vicem tirones: Hanc. Polyb. ξύλιναν
μάχαιραν, Dionyſius ξίφος ξύλινον,
baculum ceu virgam, ſignum miſſionis
à gladiatura vocat.

114. *Quid, &c.*] Si aliqua te cura &
cupido tenet ſciendi flagitia Hippiæ mu-
lieris privatæ, habebis quod magis ad-
huc obſtupeſcas. Nam hoc nihil eſt præ
illis quæ ſequuntur, quæ ad rem pu-
blicam, utpote ad imperatorem ſum-
mum pertinent. Dixit de Hippia
uxore privata Vejentonis: ſubjungit
jam aliud exemplum majus monſtro-
ſæ libidinis in Meſſalina conjuge Im-
peratoris Claudii. Atque ita paulatim per
gradus majores dignitatum, ad majora
multorum ſcelera progreditur. De qua
Plinius lib. 10. cap. 72. *Cujus Barbam.*]
Qui à juventa domum tuam frequen-
tavit. *Ferrar.*

115. *Reſpice, &c.*] Quaſi dicat: Ri-
valis Fabritii Vejentonis unus tantum
erat gladiator Sergius. Reſpice quot &
quales adulteros rivales habuerit Impe-
rator Claudius. Vid Tacit. ann. 11.
Divorum.] Irriſorie. Nam Imperatores
inter Deos haberi volebant, & vole-
bant Divi videri. *Idem.*

116. *Quæ, &c.*] Opprobria & contu-
melias ab uxore Meſſalina paſſus ſit. *Dor-
mire, &c.*] Narrat incredibile libidi-
nis facinus. Eſt autem hæc conſtructio.
Cum ſenſerat virum domire; deſeruit &
linquebat maritum. *Florid.* Subſec. 3.
cap. 5. *Uxor.*] Meſſalina.

117. *Au-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Auſa Palatino tegetem præferre cubili,
Sumere nocturnos meritrix Auguſta cucullos,
Linquebat comite ancilla non amplius una:
Sed nigrum flavo crinem abſcondente galero,
Intravit calidum veteri centone lupanar,

Et

VET. SCHOLIAST.

117. *Tegetem*, &c.] Teges, ut matta, ſupellex cubilis obſcœni; aut forte hoc tegete, tegitur domus mendicorum, ut tegumenta fornicis.

120. *Sed*, &c.] Crine ſuppoſito, rotundo muliebri capitis tegumento, in modum galeæ facto, quo utebantur meritrices. Flavo, nigro enim crine matronæ utebantur.

121. *Veteri.*] Ut velo ex pannis facto.

VARIORUM.

117. *Palatino cubili.*] Id eſt, thalamo imperatorio: nam Imperatorum ſedes & domicilium erat in palatio ut plurimum; unde & cubili. *Tegetem.*] Qua cellæ meritriciæ tegebantur, vel etiam quæ erat in cella meritricia. Vel mattam, quæ centone cooperta pro lecto erat, alii pro lupanari ipſo ſumunt. *Farnab. Lubin.* Certe pro ipſo vili homine in tegete cubante.

118. *Sumere.*] Auſa ſcilicet eſt. Non hic ſumendum *ſumere* pro ſumebat, ut quidam volunt; hoc quidem aliquando alibi locum habet. *Auguſta*, &c.] Imperatoria conjux ex Auguſteo ſtemmate agens meritricem. *Cucullos*, &c.] Breve & vile capitis tegmen ad pluviam nocte arcendam, quo nocte uſa fuit, cognoſci nolens. *Idem.* Dicit *cucullam* fœm. gen. Grangæus, & hoc Buchananum ridere dicit; ſed, ait, aut malitia aut ignorantia, quia & Ambroſ. & Hieronym. & Paulin. fœm. gen. dicunt: Aſt certe non hi ſunt apti linguæ Latinæ magiſtri, & impingit ſic Grangæus. *Cucullos*, *Sed nigrum*, &c.] Ubi alia res fuit cucullus, alia galerus, quamvis utrumque capitis tegmen. Nam galerus eſt capillamentum adſcititium, quod & galericulum appoſitium, alienum & textile, Gall. *un perruque.* Rotundum muliebre capitis tegumentum in modum galeæ & galeri factum. Vetus Scholiaſtes interpretatur, quo utebantur meritrices. Quod vero adjicit, ideo flavum ſumtum, quia nigro crine matronæ utebantur, Grammatici deliramentum eſt. Quis enim credat matronas omnes nigro, meritrices flavo crine fuiſſe? ſed credibile eſt, Meſſalinam, cum nigris capillis eſſet, flavum galerum ſumſiſſe; ſive ne dignoſceretur, ſive ut formoſior amantibus videretur. Flava enim coma olim meritoria habita.

119. *Linquebat.*] Cubile imperatoris, Claudii ſcil. mariti. *Comite*, &c.] Cum ante innumeris famulis tanquam imperatoria conjux ſtiparetur, nunc unam tantum ſecum habebat, rerum ſuarum conſciam, quam ex proſtitutis elegerat. Hanc autem elegerat in certamen libidinis.

120. *Sed*, &c.] Habitu meritricio incedens, nigros ſuos capillos, quales matronæ pleræque habebant, flavo pileo in modum galeæ facto abſcondebat, Mœchos obtecto capite cucullo, per lupanaria nocte vagari ſolitos notum ex hiſtoriis. Quin & meritrices obnuptas fuiſſe; non novum. *Farnab. Flavii* Conject. c. 44. *Sed nigrum*, &c.] Galerum non omnibus ſumere licitum; uſus enim ejus matronis Cereriſque ſacerdotibus quaſi privilegio quodam concedebatur, ut & vitta, quam non omnes fœminæ gerebant, ſed ſolæ matronæ.

121. *Intravit*, &c.] Vel frequentatum, & nimia frequentia celebratum: vel quod vetus cento calorem retinuerat. Vel potius minime *calidum* & quaſi vero; nam addit *veteri centone*: quæ verba ſic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

:t cellam vacuam atque ſuam: tunc nuda papillis
roſtitit auratis, titulum mentita Lyciſcæ,
ſtenditque tuum, generoſe Britannice, ventrem.
xcepit blanda intrantes, atque æra popoſcit
lox, lenone ſuas jam dimittente puellas;
riſtis abit: ſed quod potuit, tamen ultima cellam

Clau-

VET. SCHOLIAST.

123. *Proſtitit*, *&c.*] Quoniam in cel- nomina meritricum ſuperſcripta fue- it, hoc eſt, pro quadam Lyciſca me- ice, ipſa cellam ingreſſa eſt.

124. *Britannice.*] Ipſe Britannicus, em pro Meſſalinæ matris nece, con- Agrippina, Nero in convivio ſuo cavit. *neſcio quid nugatur ?*

125. *Excepit.*] In meritorio.

126. *Mox lenone.*] Id eſt, de merito- recedentibus puellis, ipſa triſtis ef- ebatur, quod per totam noctem laſ- a quidem ex coitione virorum, tamen huc deſiderans, non ſatiata, & ultima cedebat.

VARIORUM.

componi poſſunt, alias ſejunguntur. el calidum à Lyciſca recens egreſſa. ontraxerat autem cum meritrice Lyciſ- nobiliſſima, & à multis ganeonibus tita. *Veteri*, *&c.*] Laneo & vili panno verſis coloribus & variis panniculis tex- , ſuper quem coibant, villoſo & detrito. *lem.*

122. *Vacuam.*] E qua paulo ante ex- rat Lyciſca, à qua illam conduxerat. *uam.*] Quippe quam Meſſalina jam onduxerat, à Lyciſca in ſuum uſum: d interdiu Lyciſcæ conceſſerat: in for- ice enim diſtinctæ unicuique meritri- i cellæ erant. *Tunc nuda.*] In proſtibulo onſtitit, habens papillas nudas auro un- ique redimitas, in circuitu. *Scheg.* pro- em. 5.

123. *Proſtitit.*] Alii. *Conſtitit.* Sed ruſtra; nam tam unum, quam alterum uic rei conveniens. *Auratis.*] I. e. ulchris: more Græcorum, quorum vox tam aurum quam pulchrum ſigni- ficat? quid enim pulchrius auro? Alii ornatis auro, vel ſyndonio connexo au- reis annulis: videatur Xiphilin. in He- liogab. ad hanc rem: niſi forte ſyndonium illud intelligatur rectius de velo quod lupanaribus & cauponis oppandeba- tur, atque annuli ſint illi, per quos ve- lum adducitur & reducitur. *Farnabius.* *Titulum*, *&c.*] Præfigens cellæ ſuæ titu- lum Lyciſcæ ne proderetur aut agno- ſceretur quaſi meritrix Lyciſca in cella illa proſtaret. In cellis autem nomina meri- tricum ſolebant præfigi, & ſuperſcribi ſi- mul & ſtupri pretium. Et ita ſe gerebat Meſſalina pro meritrice Lyciſca. *Lubi- nus.*

Errat. non Meſſalina, ſed Agrippina ſuſtulit Britannicum.

124. *Oſtenditque*, *&c.*] Id eſt, ô ge- neroſe & nobiliſſime Britannice, qui generoſus es in Imperatoris domo, na- tus à Claudio ſcilicet, ſi credere fas eſt, tua mater Meſſalina ventrem in quo tu conceptus es, & ex quo tu prodiiſti, vel proditurus eras, oſtendit. *Generoſe*, *&c.*] Quaſi minime generoſus, qui forte ganeonis es filius. Quidam hunc verſum poni volunt poſt ſequentem 125. *Lu- bin.*

125. *Blanda.*] Blanditiis alliciens meritricum more. *Atque*, *&c.*] Stupri ſcilicet mercedem, ut crederetur vere publica meritrix eſſe. *Idem.* Unde apud Apul. meritricum *poſcinumia.*

126. *Mox*, *&c.*] Cum leno meritri- ces ſuas, quarum dominus erat, ſub no- ctem ferme mediam, jam dormitum di- mitteret. *Lubin.* Incipiebant autem ho- ra nona noctu, unde *nonaria* Perſio dicta. *Grang. Puellas.*] Inquit, ſic denominans à potiori parte.

127. *Triſtis*, *&c.*] Quod ipſi tam ſu- bito diſcedendum eſſet, cum adhuc li-

bidine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Clauſit, adhuc ardens rigidæ tentigine vulvæ,
Et laſſata viris, necdum ſatiata receſſit,
Obſcuriſque genis turpis, fumoque lucernæ
Fœda lupanaris tulit ad pulvinar odorem.
Hippomanes, carmenque loquar, coctumque venenum
Privignoque datum? faciunt graviora coactæ

Im.

VET. SCHOLIAST.

131. *Fœda.*] Obſcœnum odorem lupanaris pertulit ad lectum maritalem.

132. *Hippomanes.*] Quod de partu equarum rapitur à fronte pulli, ſtatim ut naſcitur. quod mater ab eodem lambit. quod datum in poculum ad amatorias res facit.

133. *Faciunt*, *&c.*] Graviora faciunt in aliis rebus, quam quod perſuadet libido & minus peccant forte quam quod libido deſiderat.

VARIORUM.

bidine æſtuaret. *Sed*, *&c.*] Quæ potuit tentavit, ut ſaltem ultima eſſet inter diſcedentes. *Lubin.*

128. *Ardens*, &c.] Inſaniens, & fervens prurigine atque tentigine rigidæ. inflatæ & tumidæ vulvæ. Quidam hic inſerunt hunc verſum.

Et reſupina jacens multorum abſorbuit ictus. Idem.

129. *Laſſata*, *&c.*] Defatigata à ſtupratoribus. *Nondum*, *&c.*] Nondum exſaturata inde ex lupanari receſſit. *Idem.* *Cæteris ſatietas in coitu, homini nulla.* Plin.

130. *Obſcuriſque*, *&c.*] Deturpata, & denigrata fuligine in ſordido lupanari; vel turpata crebro tactu, crebriſque oſculis amplexantium. *Fumoque*, *&c.*] Fuligine lucernæ fœdata. Proſtabant autem meritrices ad lucernas, ut notat Lipſ. elect. 1. c. 3. *Idem.*

131. *Lupanaris*, *&c.*] Turpem, fœdum, & obſcœnum odorem lupanaris, pertulit ad pulvinar vel lectum maritalem Imperatoris. *Idem.* Grangæus per pulvinaria intelligit lectiſternia in templis, quibus accumbunt Dii, quales cenſentu Imperatores.

132. *Hippomanes.*] Tangit jam ali mulierum ſcelera, quæ libidine long erant pejora. Id eſt, deſcribamne jan veneficia & amatoria pocula. Eſt auten *Hippomanes* quod de partu equarum ra pitur à fronte pulli, caricæ magnitudine & colore nigro, quod ſtatim edito part devorat fœta equa mater, aut pullum a ubera non admittit. Eſt & Hippomane virus ab inguine deſtillans, dum libidi nis furore equæ agitantur, & unde pro prie nomen habet. Hoc veneficæ ad phil tra, furorem conciliandum, & ad vene ficia ſua utebantur. *Carmen.*] Incantato rium, quo amatorum animos faſcinant Virgilius:

Carmina vel cœlo poſſunt deducere Lu nam.

Coctum, *&c.*] Temperatum, & admi ſtum dulcibus cibis, *Idem.*

133. *Privignoque*, *&c.*] Inter privi gnum & novercam ſemper ſimultates ſi non palam, clam ſaltem exercentur Hiſtoriæ multæ de tali odio novercali & veneficio. *Faciunt*, *&c.*] Duplici ſen ſu hæc dici videntur. Vel: illæ coactæ al imperio ſexus muliebris, ab odio, ira invidia, & reliquis adfectibus, quos muliebris ſexus imperium vocat, vel quibus infirmitatibus ad omne flagitium facile impelluntur, & quorum affectuum imperio haud graviter obſequuntur, graviora adhuc ſcelera committunt, atque illa ſunt, quæ faciunt ob libidinem. Vel per *Imperium ſexus*, muliebrem vel fœmineum ſexum vocat, ſubditum virili vel maritali. Quaſi dicat: Viri imperium ægre ferunt, & libenter illud excuterent inde ſemper in vetitum nituntur, multa ſæpe machinantur, multa interdum

etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Iperio ſexus, minimumque libidine peccant.
Otima, ſed quare Cæſennia teſte marito?
B quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam,
Nec pharetris Veneris macer eſt, aut lampade fervet:
Ide faces ardent, veniunt à dote ſagittæ.
Libertas emitur: coram licet innuat, atque
Reſcribat, vidua eſt locuples quæ nupſit avaro.
Cur deſiderio Bibulæ Sertorius ardet?

Si

VET. SCHOLIAST.

135. *Optima, ſed.*] Anthypophora eſt. quam ab alio interrogatus ſit.

139. *Libertas, &c.*] Mariti, ut peccante uxore contentus ſit tacere, propter avaritiam. ut Horat.
Non ſine conſcio ſurgit marito.

140. *Vidua, &c.*] Tanquam vidua pec- ſine crimine dives mulier, quæ avaro nupſerit marito

141. *Cur deſiderio.*] Anthypophora.

VARIORUM.

eum perpetrant, quippe quibus pectus natura dolo inſtruxit, ſed vires negavit. *Lubin.*

134. *Minimum, &c.*] Præ aliis gravioribus ſceleribus, quæ committunt, ira, odio, vindictæ cupidine. Talia erant veneficia, cædes, parricidia. *Lub. Peccant.*] Hoc verbum Poëtæ quamplurimum ad dictam turpem actionem transferunt.

135. *Optima, &c.*] Objectio eſt Poſthumii, cui reſpondet Poeta verſ. ſeq. *Sed quare.*] Cum tu dicas omnes malas eſſe & impudicas, quare ergo teſtimonio mariti ſui ubique Cæſennia optima jactatur? Alii legunt *Ceſennia, Cenſennia, Ceſonia, Cenſonia, Cenſoria. Cæſennia* communis eſt, quam & nos præponimus, quia verior nulla liquet.

136. *Bis, &c.*] Reſpondet auctor noster, maritum Cæſenniam conjugem ſuam caſtam vocare, quia ipſi contulit ampliſſimam dotem, quæ forſan alias impudica eſt. Sunt autem bis quingenta, id eſt, mille Seſtertia vel talenta. Et pro immenſa dote ſeu ingenti ſumma ponuntur. *Turneb.* libro 18. cap. 30. Lipſius ad 11. Ann. Tacit. obſervat decies centena numerum eſſe dotis legitimum & ſolennem apud autores. *Tanti, &c.*] Maxima dos tanti & tam boni teſtimonii cauſſa eſt, non rei veritas.

137. *Nec, &c.*] Macer eſt. Id eſt, non maceratur Veneris cupidine, non fervet flammis Veneris, ſed dotis flagrat amore. *Lampade.*] Non tæda vel flamma Veneris & Cupidinis nec ejus ſagittis: Nam illius Dei *Altera tela arcus, altera tela faces.*

138. *Inde.*] A dote, flammæ amoris ardent in marito. *Sagittæ.*] Jacula amoris veniunt à dote.

139. *Libertas, &c.*] Id eſt, libertas faciendi quidquid libet, emitur à mulieribus divitibus, dote. ut Horat. *Non ſine conſcio ſurgit marito.* Plaut.
Uxorem accepi, dote imperium vendidi.
Coram, &c.] Dives & dotata mulier etiam præſente marito omnia flagitia deſignat, & tamen à marito tanquam pudica laudatur. Et licitum eſt etiam ei coram vel præſente marito, mœcho innuere, illique reſcribere quæcunque velit. Nam viri, quidquid mulieres agunt, illud laudant, cum ſint dotatæ. *Innuat.*] Amatori nutum faciat. In indicium conſenſus, quod nimirum velit ad ipſum certo loco & tempore venire. *Idem.*

140. *Vidua, &c.*] Dives mulier quæ avaro alicui nupſit, illa in conjugio ſui juris eſt, ac æque libera eſt ac ſi eſſet vidua, ac ſi nulli matrimonio juncta eſſet. Vel, quibus voluerit, illis commiſcetur tanquam vidua eſſet, & maritum non haberet. *Lubin.*

141. *Cur, &c.*] Altera objectio Poſthumii de Bibula. Id eſt, cur Sertorius maritus tanto amore atque deſide-

Si verum excutias, facies, non uxor amatur,
Tres rugæ ſubeant, & ſe cutis arida laxet,
Fiant obſcuri dentes, oculique minores:
Collige ſarcinulas dicet libertus: & exi;
Jam gravis es nobis, & ſæpe emungeris, exi
Ocyus, & propera: ſicco venit altera naſo.
Interea calet, & regnat, poſcitque maritum
Paſtores, & ovem Canuſinam, ulmosque Falernas.

Quan.

VET. SCHOLIAST.

144. *Oculique, &c.*] Præ ſenectute: id eſt, fiat anus.

146. *Et ſæpe, &c.*] Mucoſa es.

149. *Et ovem.*] Id eſt, greges in Calabria, & vineas in Falerno.

VARIORUM.

rio tenetur erga Bibulam conjugem? *Lubin.*

142. *Si, &c.*] Si ipſam veritatem accuratius aliquantò perſcruteris, & inquiras. *Facies, &c.*] Non tam uxorem amat, quam pulchritudinem. Non amat eam ut bonam, ſed ut formoſam. Sic apud Terent. diſerte.

Quippe formâ noſtrâ nos amatores colunt.
Hæc ubi immutata eſt, ſuum animum alio conferunt.

Uxor.] Uxor enim eſt reſpectu animi. *Idem.*

143. *Tres, &c.*] Probat quod dixit, ipſam non ob virtutem, ſed formam amari; nam dum per ætatem formoſa eſt, à marito adamatur, qua forma per ſenectutem pereunte & flacceſcente amor mariti etiam flacceſcit, qui eam paulo poſt domo ejiciet. *Tres rugæ.*] Ipſam invadant, corripiant, vel in faciem ejus ſuccedant. *Subeant.*] I. e. veniant. *Et, &c.* Id eſt, deficiente ſucco & ſanguine, arida cutis ſe laxam faciat, inque rugas ſe ex laxitate contrahat. *Arida.*] Exſucca, marcida, ſenilis. *Idem.*

144. *Fiant, &c.*] Quod fit ſenio, nigreſcant. Ovid. 3. de Arte.

Quid ſi præcipiam ne fuſcet inertia dentes

Oculique, &c.] Contrahantur, quod iridem præ ſenectute fit, humore deficiente. *Idem.*

145. *Collige, &c.*] Verba liberti, eam jam anum, domo ejicientis. Formula à re militari translata ad divòrtium: quæ eſt, *Res tuas tibi habeto, Res tuas tibi agito. Briſſon.* Form. libro. VIII. *Exi.*] E domo heri mei. Sic Martial. l. XI.

Uxor vade foras aut moribus uteri noſtris

146. *Jam, &c.*] Hac tua ſenili ætate nobis es moleſta, quia fœda & deformis anus es. *Sæpe, &c.*] Vetulis enim ſtiria de aduncis naribus ſemper dependet. *Lubin.* Vel, jam ingenium tuum hebetatum domeſtici ludunt, & fraudulenti ſervi & ancillæ, & alii quicunque te pecunia tua emungunt & fraudant. Sed prius mage conſonum.

147. *Sicco, &c.*] Juvenis & formoſa, tibi ſucceſſura, ſubſtituetur, quæ ſe ob ſenilem ætatem toties non emungat. *Idem.* Vel, magis ſedula & aſtuta.

148. *Interea.*] Quamdiu annis & forma floret. Notat jam mulierum procacem petulantiam, & in viros imperium, dum adhuc juvenes & formoſæ ſunt. *Calet.*] Viget, vegeta, vivida eſt, & prompta ad omnia tractanda. Non *callet*, ut ſcriptum erat: idque ex correctione Paſſeratii. *Regnat*] In domo, viro imperans. *Lubin.* *Poſcit, &c.*] Id eſt, poſcit à marito quidquid volet, paſtores & greges ovium in Calabria, vineas in Falerno, & alia pretioſa.

149. *Ovem, &c.*] Canuſium opidum Dauniorum in Apulia, ubi optimæ oves, & pretioſa lana. *Ulmosque, &c.*] Quæ viti maritandæ ſupponitur, ulmus eſt.

Sumi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quantulum in hoc? pueros omnes, ergaſtula tota,
Quodque domi non eſt, & habet vicinus, ematur.
Menſe quidem brumæ, quo jam mercator Iaſon
Clauſus, & armatis obſtat caſa candida nautis,
Grandia tolluntur cryſtallina, maxima rurſus
Myrrhina, deinde adamas notiſſimus, & Berenices
In

VET. SCHOLIAST.

150. *Ergaſtula tota.*] Ergaſtula propriè dicuntur loca, in quibus ad pœnam vincti, opus faciunt. Hic ergo ergaſtula dixit ruſticorum ſervientium multitudinem.

152. *Quo jam, &c.*] Illud ſignificat, quod Romæ in porticu Trajanarum Thermarum tempore Saturnaliorum ſigillaria ſunt. Tunc mercatores caſas de linteis faciunt, quibus picturæ * obſtant. Ideo autem dicit, mercator Jaſon: quia jam antea in porticu Agrippinarum ſigillaria proponebantur, in qua porticu hiſtoria Argonautarum depicta eſt, & caſæ cum fierent, picturæ obſtabant.

154. *Grandia, &c.*] Sic & Cinna dicit: *Atque imitata nives lucens legitur cryſtallus.*

155. *Myrrhina.*] De myrrha pocula ...tina facta.

VARIORUM.

Sumitur hic pro vite, & vino. Id eſt, nobiliſſima vina ex Falerno Campaniæ monte. *Lubin.*

150. *Quantulum, &c.*] Quod poſcit ſcilicet. Quaſi dicat: minimum adhuc illud eſt ſi reliqua ſpectes. *Pueros, &c.*] Magnam ſervorum multitudinem à marito exigit, ad agricolationem. *Ergaſtula tota.*] Omnes ſervos vinctos in ergaſtulo; & ibi opus facientes: vel ſervos omnes ex ergaſtulis. *Lubin.* Quindecim vinctos ſervos in villa ad agriculturam, vel ad piſtrinum. Apul. *Quindecim liberi homines populus eſt, quindecim ſervi familia, quindecim vincti ergaſtulum.*

151. *Quodque.*] Id eſt, quidquid ipſa non habet, ſed vicinus habet. *Idem.* Attende importunitatem & invidiam mulieris, quæ dolet ſe non habere quod habet vicinus:

Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris,
Vicinumque pecus grandius uber habet.

152. *Menſe, &c.*] Notat ſervitia & miſeram conditionem maritorum, qui hiemali tempore, cum reliqui mercatores, & negotiatores ceſſant propter frigus, coguntur uxoribus ſuis cryſtallina & myrrhina pocula, & pretioſos lapillos, non ſine vitæ diſcrimine adferre. *Menſe brumæ.*] Cum bruma ſævit & horret. Menſe Decembri, quo βραχὺ eſt ἦμαρ. *Lubin.* Liber M. S. Junii legit, *Numæ.* Dicitque ita Februarium dictum, quem Februo, id eſt, Plutoni conſecravit Numa: ſed verior altera lectio. *Pulmann.* *Jaſon, &c.*] Jaſon pro quovis mercatore vel negotiatore navigante ponitur. Alludens ad Jaſonem, qui Colchos navigavit ad vellus aureum rapiendum. *Clauſus* ſupp. domi, dicitur, quia per hiemem mare navigaturis clauditur. Ver enim aperit navigantibus maria. Ex die III. Iduum Novembr. uſque in diem ſextum Iduum Martii, maria claudebantur.

153. *Et, &c.*] Id eſt, cum nives, quæ omnia contegunt, impedimento ſunt. Cum caſa vel domuncula nautarum candida, & nivibus conſperſa, nautis obſtat; qui alias inſtrumentis ſuis ad navigandum armati, accincti, & inſtructi ſunt ad navigandum ex imperio uxoris importunæ. *Lubinus.* Illa enim inſtrumenta nautica *arma* vocantur.

154. *Grandia, &c.*] Tunc è longinquis regionibus vaſa cryſtallina à marito tolluntur, & uxori adferuntur. *Idem.* Errat hîc Lubinus; nam ex mercatoris officina elevantur ſolvente marito.

155. *Myrrhina.*] Pocula de myrrha facta, quæ primus in urbem invexit

In digito factus pretioſior: hunc dedit olim
Barbarus inceſtæ, dedit hunc Agrippa ſorori,
Obſervant ubi feſta mero pede ſabbata Reges,
Et vetus indulget ſenibus clementia porcis.

Nul

VET. SCHOLIAST.

157. *Barbarus.*] Barbarum Ptolomæum ſignificat, & Beronicem ſororem ejus. *Dedit, &c.*] Juliam neptem Auguſti ſignificat, quæ nupta Æmilio Paulo, cum is majeſtatis crimine periiſſet * à Barbaro relegata eſt: poſt revocata, cum ſemet vitiis addixiſſet, perpetuo exilio damnata eſt Supplicio hujus Agrippa frater, propter morum feritatem in Sicilia ab Auguſto relegatus, poſt cujus mortem juſſu Tiberii interfectus eſt. * Beronice ſoror Ptolomæi, verum neptis Auguſti Julia, cum qua commiſit inceſtum, & pro ea ab Auguſto relegatus eſt. *

158. *Obſervant, &c.*] In Judæa regione, ubi eſt ſynagoga.

159. *Et votus, &c.*] Id eſt, majoribus porcis parcunt. nam minores manducant.

VARIORUM.

Pompejus. *Plin.* libro 37. capite 2. & 8. Oriens, inquit, myrrhina mittit ex humore ſub terra calore denſata. in pretio ſunt ob nitorem & coloris varietatem, purpurei, candidi, & tertii igneſcentis. Aliqua & in odore commendatio eſt, &c. Joſ. Scalig. ad verſum illum Propertii lib. 4.

Murreaque in Parthis pocula cocta focis: adverſatur Plinio, aſſeritque myrrhina pocula ex Signino cocto apud Sinas facta eſſe, quæ nos *Porcellana* vocamus. *Farn.* Meo quidem judicio recte dicit Scal. in odore commendationem eſſe, unde colligere licet vaſa *myrrhina* fictilia fuiſſe ex argilla, conchylibus, vel alia materia, quæ fragrante & bene olente myrrha erat condita. Abſit ergo tantus doctorum de hac vocabulo labor. Qui *murrinam* à mari ducunt, unde præcipua ſit materia, ſc. è conchis, itidem vani ſunt. *Deinde, &c.*] Notiſſimus ille & duriſſimus lapis, tollitur vel comparatur à marito. *Et, &c.* Quod regina Judææ, Herodis uxor eum in digito geſſerit, & ideo majori pretio venundatus. Alii intelligunt Berenicem, quæ poſt Herodis mortem cum Agrippa prioris conjugis fratre concubuit. Et ſic in digito inceſtæ reginæ lapis pretioſior redditus eſt. Scoptice. Nec hoc moveat, quod bis repetatur *dedit*, nam hoc ſæpe fit apud Poetas ſed, Di boni, quot hoc fefellit interpretes.

156. *Hunc, &c.*] Repetitur bis hoc loco *dedit*. Quaſi dicat: hunc nobiliſſimum adamantem, barbarus ille rex Judææ, Herodes Agrippa, dedit inceſtæ ſuæ ſorori Berenicæ, cum qua inceſtum commiſerat, utpote quæ ante nupta erat patruo ſuo Herodi. *Lubin.* Satyrice: Factus pretioſior adamas, non quod tantum hunc Berenice tulerit, ſed & quod ab Agrippa fratre, cum quo ſolebat concumbere, acceperit.

158. *Obſervant.*] Eſt deſcriptio Judææ. Id eſt, ibi in Palæſtina hoc factum eſt, (vel inde hic annulus petitus) ubi reges nudis pedibus feſta ſabbata obſervant. Hebræi enim ſacra loca non ingrediebantur niſi nudis pedibus. Berenice autem nudipes & capillos raſa venit Hieroſolymam, Deo vota pro ſalute ſolutura. Joſeph. libro 2. Judaici belli, & Egeſippus. Hinc forte hujus digreſſionis cauſſa, ad mores Judæorum, facta Berenices mentione. *Farnab.* Ridet obiter Judæos. *J. Gyrald.* Dialag. x.

159. *Et, &c.*] Apud Judæos, inquit Tacitus, ſeneſcunt porci, & veteri lege Judæis prohibitum, ne veſcerentur porcis. Unde cum porci non occiderentur, ſeneſcebant. *Vetus, &c.*] Clementia quæ ex veteri more & lege introducta fuit, quod eſſet animal immundum, ungulam findens, non ruminans. Levit. 11.7.

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nullane de tantis gregibus tibi digna videtur?
Si formoſa, decens, dives, fœcunda, vetuſtos
Porticibus diſponat avos, intactior omni,
Crinibus effuſis, bellum dirimente Sabina:
RARA avis in terris, nigroque ſimillima cycno.
Quis feret uxorem, cui conſtant omnia? malo,
Malo Venuſinam, quam te Cornelia mater
Gracchorum, ſi cum magnis virtutibus adfers

Gran-

VET. SCHOLIAST.

62. *Porticibus.*] Cujus avi triumphan- tes in imaginibus picti & poſiti in porticibus.

63. *Bellum, &c.*] Sit caſtior Sabinis, quæ fœdera inter Tatium & Romulum fecerunt.

VARIORUM.

...nc ut falſo Tacitus 5. hiſt. in memoriam cladis, quod ipſos ſcabies quondam turpaverat (idem etiam mentito Juſtino lib. 36.) cui id animal obnoxium. ...lget.] Longam vitam, ut valde ſeneſcat. *Lubin.*

160. *Nullane, &c.*] Oſtendit ulterius nullam uxorem eſſe ducendam. Probavit hoc de malis. Subjungit poſtea idem quaſi optimæ fœminæ, quam poſtea oſtendit raro inveniri, & ut maxime inveniatur, fore ſuperbam, propter illas ſuas animi & corporis dotes, & ob ſuperbiam illam fore intolerabilem. *Nullane.*] Περικατάληψις. Anne quædam ex illis, quas memoravi, digna tibi videtur tuo matrimonio? *Idem.* Sed miror neminem hic argutiam Poëtæ intelligere, qui de *tantis gregibus* porcorum loquens ſalſe innuit fœminas, ad ...ab illis cito tranſiens.

161. *Sit formoſa.*] Deſcribitur ergo quædam ex voto mulier, non qualis ...ur, ſed qualis merito eſſe deberet, ſi ...etur. Et quæ, ſi vel maxime daretur, ...faſtum eſſet intolerabilis. *Sit formoſa.*] Eſt conceſſio. Age ſit illa quam tu ...ideras ſpecioſa. *Decens.*] De moribus intellige venuſtis. *Dives.*] De quibus prima quæſtio eſſe ſolet. *Fœcunda.*] ...æ fœcunditate ſua conjugium reddat lætius. *Lubin.* *Vetuſtos, &c.*] Sit etiam nobilis & generoſa.

162. *Avos.*] Imagines majorum, quas in porticibus & atriis ordine diſponere ſolebant. Vel cujus avi triumphantes in imaginibus picti ſint. *Intactior omni.*] De moribus ultimo loco dicit, ex conſuetudine perditi temporis. Sit etiam caſtior & inviolatior Sabinis mulieribus caſtiſſimis, quæ bellum inter Tatium & Romulum dirimebant, & fœdera faciebant. Vide Livium. *Lubin.*

163. *Crinibus effuſis.*] Sparſis & paſſis, & veſte ſciſſa infeſtas acies utrinque dirimente, & bello finem imponente. Quæ belli modus & fœderis inter Tatium & Romulum exſtitit.

164. *Rara avis.*] Sicut phœnix, quæ una avis in terris tantum reperiri dicitur. Proverbii ſpeciem habet & per parentheſim dictum eſt.

165. *Quis, &c.*] Id eſt, prædicta omnia ſi maxime uni uxori adeſſent, quis illam ferre poſſet. Nam ob haſce dotes ſuperba eſſet, & propter ſuperbiam intolerabilis. Uno vitio laborabit, quod omnibus his bonis præponderabit. *Cui, &c.*] Cui ſuppetunt, præſto ſunt & adſunt prædicta omnia.

166. *Malo, &c.*] Nota, quod ſerio repetat *Malo, Malo.* Satius eſt pauperem & extranem ex Venuſino oppido ſibi uxorem ducere, quam Corneliam Gracchorum matrem nobilem, divitem, ſuperbam, ſibi dominam introducere. Hæc Cornelia fuit inſignis pudicitiæ, Scipionis Africani filia, quæ nupſit Cornelio Graccho, mater Caji & Tiberii Gracchorum. *Idem.*

167. *Si, &c.*] Id eſt, ſi cum his raris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Grande ſupercilium, & numeras in dote triumphos.
Tolle tuum precor Hannibalem, victumque Syphace
In caſtris, & cum tota Carthagine migra.
Parce precor, Pæan & tu depone ſagittas,
Nil pueri faciunt, ipſam configite matrem,
Amphion clamat: ſed Pæan contrahit arcum.

Extu

VET. SCHOLIAST.

168. *Et numerus*, *&c.*] Imputes.
172. *Nil pueri*, *&c.*] Committunt. ut Lucanus:

Crimine quo parvi cædem potuere meveri?

VARIORUM.

& prædictis virtutibus, pulchritudine, divitiis, fœcunditate, caſtitate, ſuperbiam tecum adfers & non ſecus ac magna dos eſſet, mihi imperioſa inſultare velis. Nam certe Cornelia magnæ eloquentiæ fuit & eruditionis unde Gracchorum eloquentiæ multum contuliſſe legitur: deinde etiam inſignis fuiſſe probitatis creditur; quod Campanæ matronæ liberos ſuos oſtenderit tanquam maxima ſua ornamenta: inſuper mirum in modum pudica fuit, præterquam quod optimo genere nata eſſet.

168. *Supercilium.*] Superbiam & faſtum, quæ in ſupercilio apparet. Hinc proverbia. *Tollere ſupercilium*, *& ponere.* *Et*, *&c.*] Id eſt, ſi triumphos majorum tuorum Scipionum, loco dotis tecum adfers. Id eſt, ſi propter nobilitatem & gloriam majorum tuorum tibi ſubjectus eſſe cogar. *Idem.*

169. *Tolle*, *&c.*] Tolle jactationes de Annibale, &c. à tuis devictis, & recede. Habe tibi res tuas, inter quas numeras victorias & triumphos majorum tuorum. Hiſce verbis indicat ſatius eſſe talem ſuperbam uxorem deſerere, & dimittere, quam illi cohabitare. *Annibalem*, *&c.*] Quem toties mihi objicias exprobrando. *Victum*, *&c.*] Aſdrubalis & Siphacis copias juvante Maſiniſſa fudit, & utriuſque caſtra facibus illatis, una nocte delevit. *Florus.*

170. *Et cum*, *&c.*] Recede è don mea cum tota gloria Scipionum maj rum tuorum, quos retulerunt ex Ca thagine devicta. *Lubin.*

171. *Parce precor.*] Mulierum ſup biam intolerabilem eſſe, qua vel De contemnunt, indicat exemplo Niob Quæ Amphionis uxor nobilitate & fœ cunditate ſuperba, Thebanas mulie Latonæ ſacrificantes redarguit, ſibi crificandum eſſe dictitans; quod i Latonæ, ob numeroſam prolem, m rito fuerit anteponenda. Qua matris i juria, Diana & Apollo commoti, Ni bes filios, ad unum omnes una die ſ gittis confecerunt. Unde mater Niol præ dolore in ſaxum fuit converſa. *Pa ce*, *&c.*] Eſt Proſopopœia Amphionis d precantis mortem liberorum ſuorum Diana & Apolline ſagittis confectorun Id eſt, O Pæan Apollo, parce me liberis. *Et tu*, *&c.*] Tu Diana ſcilice vide fab. 3. lib. 6. Metam. Ovidii. *Lubinu* *Parce precor*, *Paean*, *& tu depone ſagi tas.*] Quis ille alter quem invocat cu Paeane, petitque ut cum illo ſagittas p nat? Vides hic mendam eſſe inſignem quem tolles, ſi mecum ſcripſeris, Juvenalem ſcripſiſſe perſuaſiſſimum h beo.

Parce precor Paean, *& tu depone ſa gittas.*

Tu Diana & Apollo recondite veſtra te la, quibus Nioben conficitis. *Graev.*

172. *Nil*, *&c.*] Nihil culpæ adm ſerunt. *Ipſam*, *&c.*] Niobem, quæ ſu ſuperbia hanc calamitatem concitavi *Idem.*

173. *Amphion.*] Jovis ex Antiope fi lius, Thebanus. *Sed*, *&c.*] Id eſt, A pollo nihil commotus miſerabili voc patris, omnes filios immiſericorditer ſa

gitti

Extulit ergo greges natorum, ipſumque parentem,
Dum ſibi nobilior Latonæ gente videtur,
Atque eadem ſcrofa Niobe fœcundior alba.
Quæ tanti gravitas? quæ forma, ut ſe tibi ſemper
Imputet? hujus enim rari ſummique voluptas
Nulla boni, quoties animo corrupta ſuperbo
Plus aloës quam mellis habet. quis deditus autem

Uſ-

VET. SCHOLIAST.

174. *Greges*, *&c.*] Quia plures fuerunt, & diverſi ſexus, id eſt ſeptem maſculi, & ſeptem fœminæ.

176. *Scrofa Niobe.*] Luſit. Scrofa alba Trojanorum, quæ viſa eſt Æneæ cum triginta fœtibus.

180. *Plus*, *&c.*] Plus amaritudinis ex ſuperbia, quæ ſe tibi ſemper profert, quam dulcedinis ex caſtitate.

VARIORUM.

gitis conficit & trucidat. *Contrahit*] Ut tendat & ut feriat filios Amphionis. *Alm. Contrahit.*] I. e. tendit.

174. *Extulit*, *&c.*] Ad ſepulturam una cum patre Amphione adfert. *Efferri* enim dicuntur mortui, cum ad buſta feruntur. *Gregem*, *&c.*] Id eſt, multitudinem confoſſorum: De quorum numero variant Autores. Vid. Agell. *Ipſumque*, *&c.*] Ipſum Amphionem, quem tamen non occidit, ſed qui calamitate filiorum, & morte eorundem contabuit. Vide Ælian. var. hiſt. lib. 12. cap. 36. *Lubin.* Sicuti Britannicus inepte *extulit* capit pro occidit, ſic non minus inepte omnes interpretes per *parentem* intelligunt Amphionem, cum aperte ſatis, imo luce meridiana clarius, ex textu pateat intelligendam eſſe Niobem; & quæ objici poſſent, nullius ſint momenti & ne relatione quidem digna: Lego itaque *ipſamque parentem*. Lubinus ex Æliano narrat Amphionem contabuiſſe, ſed dicit Ovid. 6. Metam.

Nam pater Amphion ferro per pectus adacto.
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.

Imo Ælianus ne verbum quidem de Amphione aut ejus morte, ſed de incerto numero liberorum; quem ipſe etiam certum ſcribit; ſed expunxi, ne lectori dubia (ne quid magis dicam) pro veris obtrudantur & indubitatis.

175. *Dum*, *&c.*] Dum Niobe exiſtimat ſe generoſiorem eſſe quam Diana & Apollo, Jovis ex Latona filii; dumque videtur ſibi fœcundior, quam alba illa ſcropha, quæ triginta filios peperit, de qua Virgilius, Æneid. 3. *Idem.*

177. *Quæ*, *&c.*] Id eſt, quæ morum gravitas & honeſtas, & quæ pulchritudo & formoſitas tanta eſſe poteſt, ut patiaris æquo animo, ut per ſuperbiam ſe & ſuas dotes, virtutes & formam tibi objiciat & exprobret.

178. *Imputet.*] Tibi ſemper inſultet, ſupputans & dinumerans ſua bona & virtutes. *Hujus*, *&c.*] Ut vel maxime formoſam, nobilem, & caſtam ducas (quod tamen rariſſimum inventu) ſi ſuperbia accedat, nulla inde ad te voluptas perveniet. Et plus aloës vel amaritudinis ex ſuperbia ejus, quam mellis & dulcedinis ex formoſitate & caſtitate ejus conſequeris. *Lubin.* *Summique.*] Neque enim quicquam poteſt eſſe majus; quam ut mulier formam pudicitia & honeſtate venuſtet.

179. *Nulla boni.*] Subaudi *eſt*. *Quoties*, *&c.*] Quando illa gratia & voluptas omnem ſuam jucunditatem deperdit per animi faſtum & ſuperbiam. Quo malo mulieres laborant.

180. *Plus aloës.*] Plus amaritudinis. Eſt herba amariſſimi ſucci. Vide Eraſmi Chil. 1. cent. XI. proverb. 66. *Lub.* *Quis*, *&c.*] Quis ſuperbam uxorem tanto-

Uſque adeo eſt, ut non illam, quam laudibus effert,
Horreat, inque diem ſeptenis oderit horis?
Quædam parva quidem, ſed non toleranda maritis;
Nam quid rancidius, quam quod ſe non putat ulla
Formoſam, niſi quæ de Tuſca Græcula facta eſt:
De Sulmonenſi mera Cecropis? omnia Græce,
Cum ſit turpe magis noſtris neſcire Latine.
Hoc ſermone pavent, hoc iram, gaudia, curas,
Hoc cuncta effundunt animi ſecreta. quid ultra?
Concumbunt Græce. dones tamen iſta puellis:

Tu

VARIORUM.

pere amore proſequitur ob caſtitatem, ut illam non majori odio proſequatur. *Deditus.*] Obnoxius, indulgens adeo, & uxorius. *Idem.*

181. *Quam, &c.*] Ob morum gravitatem, & corporis pulchritudinem. *Idem.*

182. *Horreat.*] Ob ſuperbiam & faſtum. *Inque, &c.*] Id eſt, ut ſingulis diebus illam ſeptem horis oderit, quinque tantum amet: id eſt, majori diei parte oderit, quam amet. Dies ſinguli Romanis in duodecim horas dividebantur. *Idem.*

183. *Quædam, &c.*] Id eſt, referam quædam modica, & exilia vitia, graviorum reſpectu: ſed viris tamen non toleranda. Vel *parca* hoc loco lege, & ſic interpretare: Quædam mulier parca quidem eſt, non ſuperba, magnifica & ſumtuoſa: ſed tamen non toleranda eſt, quod Græco ſermone, ut blandior videatur, utatur. *Idem.*

184. *Nam, &c.*] Intolerabilius, putidius, fœdius nihil; nihil eſt magis auribus infeſtum, quam cum mulieres Græce loquuntur, balbutiendo turpia inſerentes. Sic Perſ. Sat. 1. *Rancidulum quiddam balba de nare loquutus.* *Quam, &c.*] Niſi, quæ ante Romana vel Thuſca lingua vernacula, & materna uſa, Græca lingua utatur. *Idem.* Thuſca autem primum Romanorum fuit, & hi contermini ſunt.

186. *De Sulmonenſi,*] Sulmo Italiæ urbs, patria Ovidii. *Mera, &c.*] Pror
& tota Attica eſt vel Athenienſis, à C
crope Athenarum primo rege origine
ducens. Quia Græcorum quinque ſ
linguæ, Jonica, Dorica, Æolica, Co
munis & Attica, ex quibus omniu
elegantiſſima habetur ultima, ideo S
tyrice puram putam Athenienſem dic
Omnia, &c.] Sc. proferunt, exiſtima
tes eo ſermone venuſtatem & elegantia
ſibi conciliaturas eſſe. *Idem.*

187. *Cum, &c.*] Cum tamen noſt
Romanis pro ſumma turpitudine hab
tur Latine loqui neſcire, & vernacula
linguam ignorare. Videtur alluſiſſe
Ciceronis illud in Bruto, *Non enim ta
præclarum eſt ſcire Latine, quam tur
neſcire.* Farnab. Mallem hoc loco leg

Cum ſit turpe minus.

Florid. Subſ. lib. 2. cap. 1. Grangæus
lectione Farnabii cavendum cenſet; ſ
nimio, & ut ſpero, irrito conatu.

188. *Hoc, &c.*] Græco ſermone
mnes adfectus, & ſecreta animi prof
runt, & pavorem & timorem animi e
primunt. *Iram, &c.*] Omnes animi pe
turbationes. *Idem.* Signanter dicit *effu
dunt.*

189. *Quid, &c.*] Supp. *dicam.* Qui
progrediar ulterius ſingulos adfectus rec
tando?

190. *Concumbunt, &c.*] Dum inter ſ
concumbunt, Græco ſermone utuntu
Sic quidem Lubinus: ſed non mod
Græcos ſermone, verum & turpi con
cubitu æmulantur. Honos ſit auribus
proh infandum ſcelus! Poëta initio qui

maju

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

'une etiam; quam ſextus & octogeſimus annus
'ulſat, adhuc Græce? non eſt hic ſermo pudicus
n vetula, quoties laſcivum intervenit illud,
ΩΗ' ΚΑΙ' ΨΥΧΗ', modo ſub lodice relictis
Jteris in turba. quod enim non excitet inguen
'ox blanda, & nequam? digitos habet. ut tamen omnes
ubſidant pennæ; dicas hæc mollius Æmo,

Quan-

VET. SCHOLIAST.]

191. *Tune.*] Signum eſt impudicæ nulieris, quæ cum ſit valde ſenex, alie-am vult linguam imitari.

194. ΖΩΗ' ΚΑΙ' ΨΥΧΗ'.] Qui-us ſermonibus Græcæ mulieres in con-ubitu ſolent blandiri.

195. *In turba.*] Etiam in publico.

196. *Digitos, &c.*] Excitat, tanquam in manu palpetur.

197. *Subſidant, &c.*] Longam ætatem. pinnæ aut metaphora; quia vetulæ hiaceſſant. *

VARIORUM.

majus dicere volens mox deſiſtit, & ne nimius ſit, de ſermone tantum loquitur. *Dones, &c.*] Conceſſio: qua innuit hanc Græcæ linguæ & rei turpiſſimæ adfectationem puellæ juniori eſſe condonandam; in vetulis vero prorſus eſſe intolerabilem. *Lub.*

191. *Tune, &c.*] Quis ferat 86. annorum decrepitas vetulas & anus, ſibi illas Græcas delicias uſurpare.

192. *Pulſat.*] Concutit, imminuit, ſenio & languore vexat. *Adhuc Græce.*] Græce concumbis vel loqueris. *Non eſt, &c.*] Id eſt, hic ſermo Græcus, etiam in vetula turpis, & impudicus eſt, præſertim ſi laſciva illa verba inſerantur, quibus Lais nobiliſſima illa meritrix, in concubitu juvenibus adblandiebatur: Ζωὴ καὶ ψυχὴ, mea vita, mea animula. *Idem.*

193. *Laſcivum.*] Quo laſcivæ utuntur. *Idem.*

194. *Modo, &c.*] Indignatio. Tu peſſima vetula uteris in turba vel communi ſermone, illis verbis laſcivis Græcis, quæ paulo ante *ſub lodice*, ſtragulo, vel coopertorio lecti reliquiſti; & quibus paulo ante uſa fuiſti in concubitu & cubili. *Idem.*

195. *Quod, &c.*] Quem hominem non excitat vel incitat in libidinem, hujuſmodi nimis blanda & nequam Græcorum vox, quæ nimis inſidioſa eſt homini pudico. *Idem.* Sic Perſ. *quum carmina lumbum intrant, & tremulo ſcalpuntur ubi intima verſu.*

196. *Nequam*] Quæ profecto multa mala docet. *Digitos.*] Id eſt, illa vox non minus libidinem excitat, quam ſi admota impudicæ mulieris manu libido excitetur. *Ut tamen omnes ſubſidant, &c.*] Male & inconcinne Lubinus, ſed hic ſenſus eſt: quando autem omnes alæ demiſſæ ſunt, quando omnes frigent, & omnes libidinis prurigines ceſſant, licet tum hæc blanda verba dicas Hæmo & Carpophoro, è facie tamen tua norunt faſtidiendam tuam ſenectutem, & ſic te fugient anum decrepitam. Accedit huic ſententiæ Grangæus, fere etiam Farnabius, & Britannicus; ſed non ſine errore immixto; nam crux fuit hic locus omnibus, qui mihi prima ſtatim fronte patuit. *Subſidant, &c.*] Lego: Pinnæ autem metaphora, quia vetulæ flacceſcant. *Rutgerſ. Subſidant pennæ.*] Vel *ſubſident.* Quamvis vel maxime auditores ad libidinem excitentur & omnes libidinis prurigines ſubſidant & inferius in inguen delabantur. Sic Lubinus, ſed indigne: ſic vero, licet, vel potius, quando inguina quieſcunt & jacent; metaphora deducta ad avibus, quæ aliquando demiſſis & compoſitis alis ſedent mœrentes. *Dicas, &c.*] Licet Græca illa verba

M 5 mol-

Quanquam & Carpophoro, facies tua computat annos.
Si tibi legitimis pactam, junctamque tabellis
Non es amaturus: ducendi nulla videtur
Cauſſa: nec eſt, quare cœnam & muſtacea perdas
Labente officio, crudis donanda: nec illud,
Quod prima pro nocte datur, cum lance beata
Dacicus, & ſcripto radiat Germanicus auro.
Si tibi ſimplicitas uxoria, deditus uni

Eſt

VET. SCHOLIAST.

198. *Et Carpophoro.*] Nomen eſt ſcenici effœminati, ſive hiſtrionis.

202. *Labente, &c.*] Diſcedentibus pranſoribus, qui officii cauſſa conveniunt. Solebant enim antea per nuptias recedentibus dulcia erogari pro apotoretis. *Crudis.*] Saturis & indigeſtis.

203. *Lance, &c.*] Ampla aut plena.

204. *Dacicus, &c.*] Solidi ita ſignati, qui pro virginitate depoſita, novæ nuptæ donantur.

VARIORUM

mollius, & effœminatius, fractius & laſcivius pronuncies, ad Hæmum & Carpophorum; tamen facies tua (cum te turpem & deformem vetulam eſſe prodat) in cauſſa eſt, ut à nemine ameris. *Hæmo & Carpophoro.*] Robuſtis & petulantibus adoleſcentibus.

198. *Computat annos.*] Enumerat ætatem tuam; quia vox tua juvenculæ eſt, facies vero eſt rugoſa & decrepitæ vetulæ. *Idem.* Tuo indicicio te quaſi ſorex prodis.

199. *Si tibi.*] Pergit Urſidio perſuadere uxorem non eſſe ducendam, hoc dilemmate: Aut amabis à te ductam uxorem, aut non amabis. Si non amabis, cauſſa nulla eſt, cur uxorem ducas. Si vero amabis, miſer eris, & ab uxore tua miſere torqueberis, & excruciaberis. *Legitimis, &c.*] Certis ſponſalibus & inſtrumentis, ſuper futuro matrimonio legitime confectis. *Idem.* Quæ in tabulas referebantur: quanquam ſcriptura ad id non neceſſaria.

201. *Nec, &c.*] Id eſt, nulla cauſſa eſt quare impenſas facias. *Cœnam.*] Nuptialem. *Muſtacea.*] Gen. neut. Sed dicuntur & maſculino. Sunt lenia cibaria ad ſtomachum reconciliandum, & fercula facillimæ digeſtionis, quæ dabantur crudis, & qui imbecillioris erant ſtomachi. Genus erat panis, quod in nuptiis convivis dabatur loco apophoretorum ſub finem officii. *Idem.* Ordo eſt, donanda crudis, labente officio.

202. *Labente, &c.*] Pro abeunte. Cum jam illi abeunt, qui officii gratia convenerunt. *Muretus.* 11. cap. 5. Vel labente officio ſtomachi, quia addit, *crudis donanda.* *Nec, &c.*] Nec eſt quod perdas pro virginitatis flore prima nocte decerpendo, donum, quod novæ nuptæ à marito datur. *Briſſon* de rit. nupt.

203. *Cum, &c.*] *Cum* hoc loco eſt adverbium temporis. Eſt deſcriptio illius matutini muneris: id eſt, cum in divite lance, numis & auro plena, numus aureus radiat inſculptus & figuratus imagine Domitiani: qui à Dacis & Germanis devictis, Dacicum & Germanicum ſeſe appellavit. Solebant enim in lance novæ nuptæ hujuſmodi munera offerri. *Beata.*] Plena, ampla, vel divite. *Lubin.*

204. *Scripto.*] Cui literæ quaſi inſcriptæ & inſculptæ ſunt. Alii leg. *Sculpto* ex M. S. Poſſet & legi *Scutulo*, judicante Dempſtero. *Radiat.*] Splendorem emittit radiis ſolis parem.

205. *Si, &c.*] Alterum Argumenti membrum? ſin ſimpliciter & omnino unam conjugem vis amare eique in omnibus obedire; neceſſarium eſt te eſſe miſerum. Vel ſi ſimpliciter uni uxori animus tuus deditus eſt. Si tibi eſt illa,

φιλο-

t animus: ſummitte caput cervice parata
erre jugum: nullam invenies, quæ parcat amanti.
rdeat ipſa licet, tormentis gaudet amantis,
t ſpoliis. igitur longe minus utilis illi
xor, quiſquis erit bonus, optandusque maritus.
il unquam invita donabis conjuge: vendes
ac obſtante nihil: nihil, hæc ſi nolet, emetur:
æc dabit affectus: ille excludatur amicus
m ſenior, cujus barbam tua janua vidit.
eſtandi cum ſit lenonibus, atque laniſtis
Liber-

VET. SCHOLIAST.

208. *Ardeat, &c.*] Quantumvis amet ulier, tamen pœnis ejus delectatur ad- odum quem amat.

213. *Amicus, &c.*] Qui ab ineunte tate amicitiis tuis inhæſerat.

VARIORUM.

ιλογυνέια, illa mulieroſitas, & cupido eminex voluptatis, Videtur hic lu- ere in ambiguo, vocat enim *Sim- icit. &c.* unam & ſimplicem uxo- em habere: ſed ironicως, cum nihil ninus ſimplex quam fœmina. *Grang. implicitas.*] Placet, vel cordi eſt. *Lu- inus.*

206. *Submitte, &c.*] Expedias te ad ugum ſubeundum, & mala innumera erenda. Inclina caput tuum ad capiſtrum & ſervitium. *Lubinus.* Sumta translatione ab armentis, quæ jugum cervicibus excipiunt: vel inde, quod jugum imponebatur matrimonio conjungendis. At jugum ſignum ſervitutis.

207. *Nullam, &c.*] Nulla invenitur uxor, quæ, ſi ſentiat maritum ſe amare, amantem maritum non miſerum habeat. *Lubin.*

208. *Ardeat, &c.*] Id eſt, licet ipſa uxor maritum redamet, & ſuo amore vehementiſſimo, marito reſpondeat: tamen tanta in ipſa eſt malitia, ut naturaliter gaudeat tormentis ſui mariti ſe amantis, & illum ſpoliare bonis. Hinc vocat Martial. *Amicam ſpoliatricem. Tormentis.*] Ac ſi dicat, omnibus mariti incommodis.

209. *Igitur, &c.*] Concludit. Ergo quo quis melior erit, ſuamque uxorem debito honore magis eſt complexurus, hoc minus utilis illi uxor eſt, & hoc magis ille à muliere cruciabitur. *Lub.* Tanto ei damnoſior erit uxor & magis importuna.

210. *Bonus optandusque.*] Qualem virum matrona merito ſibi optet. *Lubin.*

211. *Nil unquam.*] Oſtendit jam quale imperium uxor in virum exerceat, à quo ſe amari ſentit. Nihil cuiquam muneris loco dare poteris, ſi uxor tua hoc nolit. *Vendes, &c.*] Ejus arbitrio donatio, emtio & venditio inſtituetur.

213. *Hæc, &c.*] Ut nullum amare vel odiſſe queas, niſi quemcumque illa voluerit. *Ille, &c.*] Id eſt, hac uxore tua inſtigante vetuſtiſſimus & optimus tuus amicus, qui tibi à puero notus & familiaris fuit, ille inquam, hac imperante è domo tua ejicietur, & excludetur. *Idem.*

214. *Cujus barbam.*] Qui juvenis tuus cliens fuit, domumque tuam ſalutare ſolebat, cum adhuc eſſet juvenis, & primam barbam alere inciperet. Juvenes enim barbam alebant ad ætatis annum XXI. deinceps radebantur. *Lubin.* Qui à tenera etiam ætate, quo tempore cœpit barba ipſi creſcere, tibi familiaris fuit, & ad ædes tuas te compellatum venit, te patronum coluit.

215. *Teſtandi, &c.*] Senſus eſt: Cum etiam homines infames, ut lenones, & gla-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Libertas, & juris idem contingat arenæ,
Non unus tibi rivalis dictabitur hæres.
Pone crucem ſervo: meruit quo crimine ſervus
Supplicium? quis teſtis adeſt? quis detulit? audi,
Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa eſt.
O demens, ita ſervus homo eſt? nil fecerit, eſto.
Hoc volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas.
Imperat ergo viro: ſed mox hæc regna relinquit,

Per-

VET. SCHOLIAST.

217. *Non, &c.*] Illius adulteros facies hæredes, illa ſummittente quos voluerit.

220. *Nulla, &c.*] Hoc tibi uxor reſpondebit. De nece ingenui nulla dubitatio. An de ſervi morte cauſſa quærenda eſt?

VARIORUM.

gladiatores ipſi jus habeant pro ſuo arbitrio teſtamentum conſtituere, fingere, & refingere. Contra tibi forma teſtamenti ab uxore tua dictabitur: libertatem illam non habebis, ſed pro arbitratu uxoris tuæ rivales etiam tuos, idque non unum, ſed multos in teſtamento tuo hæredes bonorum tuorum relinques. *Lubin.* Metaphora à diſcipulis, quibus ſcribenda dictant præceptores.

216. *Et, &c.*] Cum idem jus, & eandem libertatem habeant gladiatores, qui in arena theatri verſantur. *Arena* ergo pro arenariis, id eſt, pro iis qui in arena ſeu Amphitheatro propugnant. *Idem.*

217. *Tibi.*] Emphatice. Tibi ſoli & uni contra. *Rivalis.*] Ἀντεραστής: aliâs & proprie, qui eundem rivum habet communem & agros habet eidem rivo contiguos. *Dictabitur.*] Satyrice: Quemadmodum diſcipulis, quibus imperamus, & qui morem nobis gerunt.

218. *Pone crucem.*] Sunt verba mulieris viro imperantis, ut ſervum cruci adfigendo è medio tollat. Id eſt, conſtitue crucem. Servorum erat ſupplicium peculiare crux: Phraſes autem ad hoc ſupplicium ſunt, *cruci affigere, cruci ſuffigere, in cruce figere*; & ἁπλῶς *figere, configere, cruciare.* De quibus Lipſ. l. 1. de cruce. *Meruit, &c.*] Reſponſio miſeri illius mariti γυναικοκρατουμένου, & cauſſam ſupplicii ab uxore percunctantis. Quid peccati commiſerit? *Lubinus.* Totum hoc ex jure Romano. Sic accuſator rei nomen & cauſſam referebat, judex quæſtionis recipiebat. Briſſon. v. de formul.

219. *Quis teſtis.*] Cujus teſtimonio ille tanti ſceleris convincitur? *Quis detulit.*] Quis indicavit crimen ejus, eumque accuſavit? *Idem. Audi, &c.*] Sunt verba adhuc mariti ad uxorem, uxorem ſuam admonentis: Audi ô mea conjux. Non tam ſubito, & inconſiderate de morte alicujus hominis ſtatuendum eſt. Nam nulla cunctatio, nulla mora, nulla deliberatio de morte hominis poteſt eſſe nimis longa. Nec omnia nimis accurate in judicio capitis obſervari poſſunt. *Lubin.* Poteſt enim pœna dilata exigi, non poteſt exacta revocari. *Senec.*

221. *O demens, &c.*] Verba uxoris maritum ſuum imperioſe objurgantis & increpantis: O demens, ſtulte, & ſtolide vir! Itane vero tam viliſſimus ſervus etiam homo judicandus eſt? quaſi inter homines recenſendus? hoc modo ut tu reris. Age, eſto quod nihil fecerit, & admiſerit dignum pœna. Ego volo & jubeo ipſum interfici. Tyrannica verba ſunt, quibus qui vocantur principes hodie ut plurimum utuntur.

223. *Imperat, &c.*] Eandem rem confirmat, quod mulieres dominium imperioſe in maritos exerceant. *Sed, &c.*] Dum ſecum ſua regna ad alium trans-
fert,

Permutatque domos, & flamea conterit: inde
Avolat, & ſpreti repetit veſtigia lecti.
Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit
Vela domus, & adhuc virides in limine ramos.
Sic creſcit numeris, ſic fiunt octo mariti,
Quinque per autumnos: titulo res digna ſepulcri.
Deſperanda tibi ſalva concordia ſocru:
Illa docet ſpoliis nudi gaudere mariti:
Illa docet miſſis a corruptore tabellis,

Nil

VET. SCHOLIAST.

24. *Et flamea.*] Genus amicti, quo ſe ooperiunt mulieres die nuptiarum. Ē enim ſanguineum propter ruborem c odiendum. *conterit* autem, exterit e nubendo.

31. *Illa docet.*] Socrus filiam ſuam r, & docet eam mœchis ſuis caute ribere.

VARIORUM.

t, id eſt, paulo poſt priorem domum, qua regnaverit imperioſa, relinquit, maritum repudiat. *Lubin.*

224. *Permutatque*, *&c.*] Dum ab o marito ad alium, ex una domo ad as ſecedit. *Et*, *&c.*] Toties aliis ate aliis nubit, ut frequenti uſu veſtes ptiales & *flammea*, quibus novæ nue velabantur, conterat, & perdat. Vel ora lacerat, & nova ſumit, *flammea*, eſt, velamenta rubei coloris, quibus ovæ nuptæ caput cooperiebatur. *Farn.* *de*, *&c.*] Mox alium. Inde rurſus ad ium avolat, & quandoque ad priium revertitur.

225. *Et*, *&c.*] Repetit rurſus prioem maritum, quo ſpreto ſe paulo ante l alium contulerat. *Repetit.*] Per eadem eſtigia, eandemque viam per quam matum deſeruerat, ad maritum revertitur. *ubin.*

226. *Ornatas*, *&c.*] Id eſt, fores ſeundi mariti in nuptiis frondibus exoratas relinquit, & ſe ad alium confert. *aulo*, *&c.*] Facile enim tales beſtias licujus mariti faſtidium capit. *Pendentia.*] Paulo poſt nuptias cum vela vel aulæa adhuc ſuſpenſa ſunt.

227. *Adhuc*, *&c.*] Indicat quod paulo poſt nuptias, novum maritum relinquant. I. e. qui adhuc non aruerunt.

228. *Sic creſcit*, *&c.*] Scoptice hæc dicuntur. Senſus eſt: Hac ratione, dum uxores viros frequenter deſerunt, fit ut numerus maritorum exiguo tempore valde creſcat, & ut quinque autumnis vel annis una mulier octo maritis nubat. *Sic fiunt*, *&c.*] Ad octavum enim maritum licebat uxori nubere, nec ultra. *Nec conſulum ſed maritorum numero annos ſuos computant, &c.* Senec. 3. de Benef. 16. Martialis lib. 6. *Lubin.*

229. *Quinque*, *&c.*] Id eſt, quinque annis. *Titulo*, *&c.*] Scoptice, quæ res digna eſt, quæ in memoriam apud poſteros lapidi ſepulcri incidatur. Eo dicit, nam maritorum nomina ſepulcris uxorum inſcribi ſolebant. *Turneb.* lib. 14. cap. 10.

230. *Deſperanda*, *&c.*] Aliud matrimonii incommodum, quod ſocrus vel uxoris mater, filiam ſuam ad omne malum erudiat, quæ ſocrus quamdiu ſuperſtes ſit & viva, nec concordiam, nec amorem conjugalem ſperari poſſe. *Salva.*] Viva, ſuperſtite, incolumi.

231. *Illa docet.*] Illa docet filiam ſuam, ut ſumtuoſo victu & veſtitu, omnibus bonis miſerum maritum ſpoliet, & nudum relinquat. *Nudi.*] Nequitia & ſumtu uxoris ad paupertatem redacti. *Lubin.*

232. *Miſſis*, *&c.*] Id eſt, Epiſtolis vel literis à mœcho miſſis accurate reſpondere. *Idem.* *A corruptore.*] Mœchum vel adulterum intelligit.

223. Nil

Nil rude, nec ſimplex reſcribere: decipit illa
Cuſtodes, aut ære domat: tunc corpore ſano
Advocat Archigenem, oneroſaque pallia jactat.
Abditus interea latet, & ſecretus adulter,
Impatiensque moræ ſilet & præputia ducit:
Scilicet exſpectas, ut tradat mater honeſtos,
Atque alios mores, quam quos habet? utile porro
Filiolam turpi vetulæ producere turpem.

Nulla

VET. SCHOLIAST.

235. *Archigenem.*] Medicum magnum illius temporis. Simulat ægritudinem ſocrus, ut habeat facultatem ad ſe filia veniendi, cauſſa adulterii.

236. *Secretus, &c.*] Pro Medico intrat adulter.

237. *Silet, &c.*] Metuit, & manu ſua penem fricat ſibi. Hic verſiculus in quibuſdam codicibus non eſt.

240. *Producere.*] Meretricem.

VARIORUM.

233. *Nil rude, &c.*] I. e. Nil ruſticum, ſed politum & limatum: *Nil ſimplex.*] Nil ſtolidum, ſed callidum & artis plenum. Ita ut mater filiam ſuam ad adulteria erudiat, eamque doceat non ruditer, & ruſtice, ſed docte & artificioſe reſpondere: ut quæ non ſit nequitiarum rudis. *Decipit, &c.*] Socrus vel mater conjugis, cuſtodes, qui à marito conjugi adhibebantur cuſtodiendæ pudicitiæ, decipit, vel pecunia data corrumpit, ut mœchi tuto filiam adire poſſint. *Idem.* Hos autem cuſtodes fallendi varios modos docet nequitiæ magiſter Ovid. III. de Arte, pari joco & morſu. *Domat.*] I. e. ſibi morigeros & obſequentes reddit, dans illis bovem in lingua, ut taceant.

234. *Tunc, &c.*] Exprimit dolum & artes, quibus cuſtodes & maritum decipiant. Fingit enim ſocrus filiam ægrotare, & Archigenem (nobilem medicum Domitiani tempore) advocat. Ut ſub medici nimirum perſona quivis adulter intrare poſſit. Videntur hæc omnia magis & rectius ſocrui convenire, quaſi quæ per eam ægritudinem ſimulatam poſſit filiam ſuam ad ſe accire & ibi ſub prætextu detinere. *Corpore ſano.*] Filiæ; vel (ut dixi) ſuo proprio, quæ ægrota non eſt, ſed valens ſano corpore; cujus tamen ægritudinem ſimulat. *Lubin.*

235. *Oneroſaque.*] Id eſt, mater abjicit pallia & alia, quibus filia in lecto tegitur, tanquam illa oneroſa ſint filiæ ægrotanti, & tanquam illa ferre nequeat. *Lubin.* Vel illa ipſa ægrota potius ſocrus ex lecto dejicit ſtrata, ſive operimenta, in moleſto quaſi febris æſtu.

236. *Abditus, &c.*] Id eſt, interea dum viſitur à medico, adulter, qui ſub perſona medici etiam intrare potuit, in aliquo ſecreto loco abditus latet. *Idem.*

237. *Impatiens, &c.*] Ex Veneris effreni deſiderio. *Silet.*] Lubinus legit *tacet*, alii *pavet*, id eſt timet, vel formidat ne videatur. *Præputia, &c.*] Μαστροπεύς, Maſturbatorem agit. Hic ultimus obſcœnus verſus juxta Probum, in quibuſdam exemplaribus non invenitur. *Lubin.*

238. *Scilicet, &c.*] Alloquitur Urſidium, quaſi dicens non abſurdum eſſe, ſi mala ex matre, mala etiam filia progignatur. Mater filiam meliores mores atque ipſa habet docere non poteſt. *κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν.* *Exſpectes.*] Quaſi dicat: Fruſtra profecto exſpectas, ſi hoc facis. *Lubin.*

239. *Utile porro.*] Scortationibus enim & adulteriis filiæ, mater ſuſtentatur, veſtitur, nutritur.

240. *Producere.*] Προαγωγεύειν, quod inter alia ſignificat proſtituere. Ait ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nulla fere cauſſa eſt, in qua non fœmina litem
Moverit. accuſat Manilia, ſi rea non eſt.
Componunt ipſæ per ſe, formantque libellos,
Principium, atque locos Celſo dictare paratæ.
Endromidas Tyrias, & fœmineum ceroma
Quis neſcit? vel quis non vidit vulnera pali?
Quem cavat aſſiduis ſudibus, ſcutoque laceſſit,

Atque

VET. SCHOLIAST.

[illegible]1. *Litem*, *&c.*] Uxor cum marito [illegible]t.

[illegible]4. *Celſo.*] Oratori illius temporis: [illegible]eptem libros Inſtitutionum ſcriptos [illegible]iit.

[illegible]6. *Vulnera*, *&c.*] De palo pugnan[illegible] habitu gladiatorum.

[illegible]7. *Quem*, *&c.*] Obtundendo illum [illegible]is, in mediatione pugandi.

VARIORUM.

[illegible] tile ei eſſe producere vel proſtitue[illegible]iam, & ita quæſtum facere. *Parrhaſ.* [illegible]. 27.

[illegible]1. *Nulla.*] Subtexit jam alia, quod [illegible]eres in foro cauſſas agant, & in arena [illegible]n theatro gladiatoriam exerceant. [illegible]*t*, *&c.*] Quaſi dicat: Pene in omni[illegible]auſſis, quæ in foro agitantur, fœ[illegible]e litem movent, vel alios accuſant [illegible]os agunt. *Lubin.* Fœmina enim prom[illegible] ad litigandum.

[illegible]2. *Accuſat*, *&c.*] Id eſt, mulier ſi [illegible] defendentis partes, habet accuſan[illegible]in utrumque parata. *Manilia.*] [illegible]tum, quæ Hoſtilium Mancinum la[illegible] percuſſit, & per Tribunos plebis [illegible]luta eſt. *Agellius* lib. 4. cap. 14. Po[illegible] autem hanc, pro quacunque litigio[illegible]

[illegible]43. *Componunt*, *&c.*] Notat illas [illegible]lieres in litibus & cauſſis forenſibus [illegible]be verſatas. Id eſt, formulas vel li[illegible]os accuſatorios, petitorios, &c. [illegible]nponunt propria induſtria & ope, ſine [illegible]ilio virorum J&torum & advocato[illegible]n. *Lubin.*

[illegible]44. *Principium*, *&c.*] Adeo verſatæ [illegible]t in cauſſis forenſibus, ut Cornelio Celſo oratori & J&to eximio, orationis exordium, & locos argumentorum, tanquam diſcipulo, dictare promtæ atque paratæ ſint. *Locos.*] Unde argumenta deſumuntur, argumentorum ſedes. *Idem.*

245. *Endromidas.* Arguit jam mulieres, quæ veſtibus, & unguentis athletarum utebantur, & in campo Martio more tyronum exercebantur. Senſus eſt: Quis ignorat veſtes gymnaſticas athletarum Endromidas & Tyrio cocco tinctas, quibus fœminæ utuntur, & ceroma, vel unguentum athletarum, fœmineum, vel quo fœminæ utuntur. *Lubin.* Duobus locis, *endromidas* athletis quaſi propriam ac peculiarem veſtem attribuit. Græci quidem etiam ἐνδρομίδας athletis tribuunt, ſed quod mirere, non de veſtis genere, verum de calceis interpretantur. *Salmaſ.* Vide Satyr. 3. verſ. 68. & 103. *Turnebus* lib. 3. cap. 17. *Endromidas Tyrias*, *&c.*] Non recte Tyrias molliores explicari videmus. Nam omnes omnino endromides pingues craſſæque erant, quippe arcendo frigori. Sed divites, ut ſaltem colore diſtinguerentur, eas abſurdo luxu purpura ſuebant. *Ferrar.*

246. *Quis*, *&c.*] Nam more tironum ad palum exercebantur, & pugnabant. Figebatur autem palus in terra ſex pedum, contra quem tiro tanquam contra adverſarium, cum crate & clavo velut cum gladio ſe exercebat. *Vulnera pali.*] Quæ mulier gladiatoris more infert cum ſudibus & fuſtibus, eminus & cominus tanquam res cum vero hoſte ageretur. *Lubin.*

247. *Quem cavat.*] Perforat haſtis & ſudibus, dum ſe exercet. Et quem palum ſcuto ſuo tanquam adverſarium laceſſit, & provocat. *Idem.*

248. At-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Atque omnes implet numeros. digniſſima prorſus
Florali matrona tuba: niſi ſi quid in illo
Pectore plus agitat, veræque paratur arenæ.
Quem præſtare poteſt mulier galeata pudorem,
Quæ fugit à ſexu, vires amat? hæc tamen ipſa
Vir nollet fieri. nam quantula noſtra voluptas!
Quale decus rerum, ſi conjugis auctio fiat,
Balteus, & manicæ, & criſtæ, crurisque ſiniſtri

Dir

VET. SCHOLIAST.

248. *Atque, &c.*] Hoc eſt, univerſa efficit dictata, ut tantum currat in exercitio, quantum gladiator.

249. *Florali, &c.*] Qua committuntur ludi florales, in quibus meritrices nudatis corporibus per varias artes ludendi discurrunt, & armis certant gladiatoriis atque pugnant. Hi ludi à Flora meritrice inſtituti ſunt in honorem Floræ Deæ, quæ floribus præeſt. Ludi ſunt impudici.

251. *Quem, &c.*] Id eſt, ſi nudo vultu pudorem non capit, cooperta quando erubeſcat?

254. *Auctio, &c.*] Fit nam & privatim auctio.

VARIORUM.

248. *Atque, &c.*] Id eſt, nil omittit ex legitima exercitatione, implet omnem præceptorum ordinem, id eſt, omnia facit, quæ ad athleticam ſpectant, & quæ à laniſta vel magiſtro gladiatorum didicit. *Digniſſima prorſus.*] Has mulieres, quæ ad palum exercebantur, dignas ait eſſe, quæ nudæ in Floralibus ſe exponant. *Idem.* Hoc dictum cum ingenti ſtomacho à Poëta.

249. *Florali tuba.*] Tubæ ſonitu vocatæ discurrant. Ludi erant impudici, ad quos meritrices per tubam convocabant. Tali tubæ eam adhibendam dicit. *Lactant.* lib. I. cap. XX. Et idem eſt ac ſi dicat, Hæc inter impudicas numeranda, quando tam impudenter ſeſe habet. *Niſi, &c.*] Niſi forte ejus matronæ pectore virilius aliquid adhuc & magis maſculum ſeſe movet, quam ut ad Floralia vocetur. *Idem.*

250. *Plus, &c.*] I. e. cogitat. *Veræ, &c.*] Id eſt, niſi forte ſeſe præparat & ponit ad veram pugnam, ne aliquai vere in harena more gladiatorum degnet. Id feciſſe mulieres docet plane [...]pſius Saturnal. l. II. cap. 4.

251. *Quem, &c.*] Quaſi dicat, [...] neceſſario frontem inſigniter perfrict[...] quæ à ſexu ſuo naturali fœmineo fugit[...] arma virorum induit, & vires vel rob[...] virorum amat.

252. *Vires amat.*] Id eſt, virilia ex[...]citia & arma, artem gladiatoriam, qua vires & robur corporis potiſſimu[...] valent: & quam viri exercent. *Idem.*

253. *Vir, &c.*] Ratio eſt, quia v[...] cito, mulieres nunquam voluptate co[...]tus ſatiantur. Fabula eſt apud Ovidiu[...] in Metamorphoſi. Ubi hac ipſa de re i[...]ter Jovem & Junonem contentione[...] ortam, ſuo arbitrio dirimit Tireſias *Brodæus.* 5. Miſcell. 27. & Hippocr. lib[...] περὶ γονῆς, ἧσσον δὲ πολλῷ ἥδεται ἡ γυ[...] τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ μίξει, πλείονα δὲ χρόν[...] *Quantula.*] Præ fœminea.

254. *Quale decus.*] Id eſt, quam egre[...]gium & eximium ornamentum veſtiu[...] muliebrium venum exponeretur, ſi ve[...]ſtimenta conjugis tuæ ſub haſta vel auctione venderentur? Qualem mundum & ornatum muliebrem videres? *Auctio.*] Eſt publica venditio rerum privatarum ſub auctione, *Lubin.*

255. *Balteus.*] Scilicet exponeretur vel inveniretur in mundo tuæ uxori cingulum militare ex corio, è quo arma pendebant. *Manicæ.*] Quibus manus muniuntur inter pugnandum, ferrea digitalia. *Criſtæ.*] Pinnæ vel ornamenta

idium tegmen : vel ſi diverſa movebit
lia, tu felix ocreas vendente puella.
ſunt, quæ tenui ſudant in cyclade, quarum
cias & panniculus bombycinus urit.
pice, quo fremitu monſtratos perferat ictus,
quanto galeæ curvetur pondere, quanta
litibus ſedeat, quam denſo faſcia libro;

Et

VET. SCHOLIAST.

. *Tu felix, &c.*] Si in auctione u-venient arma gladiatoria, πανοπλίαν σύνην. Ocreas dicit, quas retiarii cutores habent.

. *Panniculus, &c.*] Sericus. Id eſt, ſericis veſtibus gravatur.

. *Monſtratos.*] A campi doctore.

2. *Poplitibus, &c.*] Super poplites ſedit, quod dicitur ſedere & ſurgere.

libro.] Volumen in ſpecie libri. id longa faſcia.

VARIORUM.

tà galearum in cono galeæ defigi ſo-

Crurisque, &c.] Ita dicit, nam crus trum tegmine ferreo tegebant, & em dimidium tantum crus, ne ni-m ponderoſum eſſet, reliquam par-clypeo tegebant. Congreſſuri enim adverſario ſiniſtrum pedum proten-nt, qui ne læderetur tegmine illum bant. *Idem.*

56. *Vel, &c.*] Ironice, ut omnia: d ſi uxor tua etiam diverſa prælia re-orum; ſecutorum, myrmillonum, & pugnarum varia genera obire velit; elix eris. *Idem.*

57. *Tu felix.*] Ironice. Summæ tibi laudi, ſi tunc puella vel uxor tua in ione etiam ocreas vendit; quales ge-t retiarii & ſecutores. Quaſi dicat; ime felix. Cui hæc res dedecori & ori erit. *Lubin.*

58. *Hæ, &c.*] Perſtringit ferociſſi-s illas mulieres, quæ tamen alias ad-dum delicatæ & teneræ erant, & vi-i volebant, ut etiam in tenuiſſima ve-ſudent. Nunc in hoc turpi opere nul-i ſentiant laborem. *Cyclade.*] eſt, in circulari rotunda veſte ex te-ſſimo filo facta. *Idem.*

259. *Quarum delicias.*] Quarum tenerum & delicatum corpus, pannus etiam bombycinus, tenuiſſimus, & molliſſimus, vel pannus ſericeus *urit*, ſuo pondere gravat, moleſtat. *Lubinus.* Grangæus hanc differentiam dat, quod ſericum ſit ex arborum lana, bombycinum ex vermibus. Sed revera Sericum eſt ipſum bombycinum ex vermibus qui apud Seres lanam ſuam in ramis arborum texunt. Salmaſius nulla alia re diſtare putat quam gentis ratione: Præſtantiſſimum enim, ait, apud Seres provenit, quod Sericum appellatum eſt, καθ' ἐξοχήν. Scio quidem veteres autores lanuginem ſylvarum appellaſſe ſericum: ſed ſciant tirones, lanuginem illam vermium; quos Græci bombyces vocant, fuiſſe opus. quod multis autorum locis comprobavimus ad Tertulliani pallium. *Salmaſ.*

260. *Aſpice, &c.*] Geſtum mulierum pugnantium exprimit. Id eſt, aſpice quam magno pondere, quanto fremitu, qua ferocia, perferat & excipiat ictus à laniſta, & gladiatorum magiſtro. *Idem.* *Monſtratos.*] Antea à laniſta edoctos & dictatos.

261. *Quanto, &c.*] Dum virilem galeam ponderoſam geſtat. *Curvetur.*] Inter pugnandum dum ictum declinat. *Id.* *Quanta, &c.*] Flexura genuum ad evitandos ictus, quam fortis & valida illa in poplitibus vel ſuris ſuis ſedeat, dum flectit genua inter pugnandum. Expreſſio ferentis ictum. *Quanta?* I. e. quam contracta, & ſic quam valida: Alii legunt iterum *Quanto*, & tum Ordo eſt; quanto, quam denſo libro faſcia ſedeat poplitibus.

262. *Quam, &c.*] Hæc inepte inter-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et ride, poſitis ſcaphium cum ſumitur armis.
Dicite vos neptes Lepidi: cæcive Metelli,
Gurgitis aut Fabii, quæ ludia ſumſerit unquam
Hos habitus? quando ad palum gemat uxor Aſylli?
Semper habet lites, alternaque jurgia lectus,

VET. SCHOLIAST.

263. *Scaphium cum.*] Et cum poſuerit arma poſt meditationem, & ut ceperit vas ut bibat, ride.

265. *Quæ ludia.*] Quando hoc habitu viſa ſit uxor gladiatoris.

VARIORUM.

pretantur, quam denſo volumine & complicatione veſtes ejus ſinuentur & complicentur, quod faſcia ſuccinctæ pugnarent. Verum ſicut Samnitibus, ut tradit Livius, pro lorica ſpongia erat pectori adpreſſa; ita conjicio pro eadem lorica fuiſſe faſciam ex pluribus tiliarum contabulationibus denſatam, veluti quandam tabellarum inſtar Codicis compaginationem, muniendo pectori adverſus ictus. Vetus Interpres improprie volumen appellat quod Codicem dicere debuerat, multiplici tabellarum ſerie compactum. *Ferrar.*

263. *Et, &c.*] Scaphium pro vaſe vel matella, in quam mulieres immejere ſolent, ponitur hoc loco. Merito autem rideas, ſi quem in armis virum eſſe fatus es, eam mingentem mulierem eſſe videas. Alii *Scaphium* ſumunt pro muliebri ornamento, quod & Galli *Eſcaphion* vocant. Tum enim riſui locus, cum poſitis armis videmus ſumere veſtimenta muliebria, eas, quas antea viros credebamus. *Turnebus* lib. 2. cap. 30. *Grang.* Cui non placet commentum Turnebi l. 2. adverſar. cap. ult. Nec quæ Douſa ad Plautum. *Poſitis armis.*] Cum depoſuerit arma poſt meditationem pugnæ. *Ride.*] Nam vides, quod latebat.

264. *Dicite vos.*] Ironice hactenus in illam mulierum turpitudinem fuit invectus. Jam acriter eas objurgat & perſtringit, quod nobiliſſimæ matronæ ingens dedecus, gladiatorum arma duant, quod ne viliſſimæ quidem gla[c] torum uxores faciant. *Vos neptes.*] eſt, ô vos nobiliſſimæ matronæ Ron[…] næ, quæ Lepidi, Metelli, Fabii G[…] gitis cenſorum neptes eſtis. Ergo n[…] lieres ſeveræ & ex parentibus ſev[…] natæ. Dicite vos, *quæ* unquam *lu*[…] vel gladiatoris uxor hunc gladiatori[…] habitum, quem vos induitis, indu[…] Quaſi dicat: Nulla. M. Æmilius [Le]*pidus* Cenſor vir optimus fuit, qui m[…] riturus filiis ſuis præcepit, ut lecto ſi[…] linteis ſtrato, & ſine purpura funus ſuu[…] efferrent: in reliquum, ne plus quam æ[…] denos conſumerent. *Cæcivi Metelli.*] I[…] hoc Metello Cenſore & Pontifice max[i]mo ſuperius dictum. Satyr. 3. verſ. 13[…] *Lubin.*

265. *Gurgitis, &c.*] Qui primo p[a]trimonium ſuum dilapidavit, unde gu[r]ges dictus. Inde ad frugem reverſus e[x]emplum abſtinentiæ & omnium virt[u]tum fuit. Erat Fabii Maximi filius, [...] ſummus belli Imperator. *Idem. Ludia.* Uxor ludii alicujus.

266. *Quando, &c.*] Quando uxor i[l]la Aſylli gladiatoris ad palum ſeſe exe[r]cet per ſummum dedecus. Et quando il[la] delaſſata vel defatigata gemitum fac[it] ad palum, quem ictibus laceſſit. *Lu*[*]binus.* Bene dicit *gemat*, non quod do[…]leat animove ſuccumbat, ſed qui[a] pro fundenda voce omne corpus inten[…]ditur.

267. *Semper, &c.*] Aliud incommo[…]dum matrimonii, quod non interdi[u] ſolum, ſed noctu etiam in lecto uxore[s] cum maritis, & viciſſim mariti cum uxoribus contendant & litigent. *H*[*…*] *decet uxores, dos eſt uxoria lites.* Ovi[d.] *Dies ac noctes cum cane ætatem exig*[…] Plaut. *Alterna, &c.*] Quæ alternis vici[…]

bus

In quo nupta jacet: minimum dormitur in illo.
Tum gravis illa viro, tunc orba tigride pejor,
Cum ſimulat gemitus occulti conſcia facti:
Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat
Uberibus ſemper lacrymis, ſemperque paratis
In ſtatione ſua, atque exſpectantibus illam,
Quo jubeat manare modo: tu credis amorem,
Tu tibi tunc curruca places, fletumque labellis
Ex-

VET. SCHOLIAST.

73. *In*, *&c.*] Metaphora à militibus ſtatione: quoniam milites ſemper ad ambulandum parati ſunt, quacunque jubeatur hora jubeatur.

75. *Tu*, *&c.*] Uruca mimologi ſtupi nomen finxit, quia ferme * quaſi frequenter fallit, cum * magis & perſonam mariti. vel ut alii dicunt, genus eſt animalis fœdi, ſpinoſi, ut ericius. Uruca autem eſt proprie illud, quod in faba naſcitur, ut gurgulio.

VARIORUM.

...s, modo à viro, modo ab uxore moveatur. *Idem.*

268. *Nupta.*] Legitima conjux. *Minimum*, *&c.*] Quando ne nox quidem quietis locus, rixæ finem & quietem poteſt imponere. *Idem.*

269. *Tunc*, *&c.*] Exprimitur inſignis mulierum malitia, quæ quo gravius ſcelus ipſæ admiſerant, hoc gravius cum marito contendebant, eumque eo gravius accuſabant, ut ita omnem a ſe ſuſpicionem amolirentur. *Orba*, *&c.*] Id eſt, tunc ſævior, immanior, & truculentior eſt tigride, cui catuli ablati ſunt; quod tum gemitus & dolorem ſimulat, præ ſe ferens, quod de marito adulterium ſuſpicetur. Aſtutiſſime autem facit, quæ maritum peccaſſe ſimulat, ut ſuum peccatum lateat. *Idem.*

270. *Cum*, *&c.*] Dum conſcia ſibi facti occulti, id eſt, adulterii commiſſi, maritum ſcelerum & adulteriorum inſimulat, & plorat, ut maritus credat ſe vehementer ab uxore amari, & ut ipſa hac ratione tutius mœchari queat. *Lubinus.*

271. *Pueros odit.*] De pueris meritoriis loquitur Poëta, quique marito in deliciis, quos non minus quam pellicem confictam uxor deteſtatur. *Ferrar.* *Aut*, *&c.*] Simulat ſe pellicem habere, quam maritus amet, & ob id plorat, quaſi doleat, quod non redametur. Hoc autem facit, ne quid mali maritus de illa ſuſpicari poſſit. *Idem.*

272. *Uberibus*, *&c.*] Abundantibus. Ex natura mulierum, quibus lacrymarum copia ſemper ſuppetit:

Ut flerent oculos erudiêre ſuos.

273. *In*, *&c.*] Metaphora à militibus, qui ſtant in loco vel ſtatione ſua parati, ut ſigno dato excurrant, quo imperator jubeat; ut ſic lacrymæ etiam effluant & excurrant, cum jubeantur. *Atque*, *&c.*] Id eſt, ejus imperium & juſſa reſpectantibus, quomodo, quo loco & tempore illas manare jubeat.

274. *Tu*, *&c.*] Jucundiſſimus locus. Eſt autem apoſtrophe ad maritum. Id eſt, tu ô miſerrime vir, quando vides uxorem tuam ita plorare, credis quod tui amore id faciat. *Lubin.*

275. *Tu tibi*, *&c.*] Tu ô miſerrime cucule gaudes & tibi places quod uxorem conſecutus ſis, quæ tanto tui amore teneatur, *Curruca.*] Similis es avi currucæ, quæ aliena cuculi ova, pro propriis fovet & excludit, ira tu alienos liberos pro tuis. Alii legunt, *Uruca.* Alii *eruca*: Al. *urtica.* Geſner. 3. de avib. *Currucam* nomen à latinis per onomatopœjam factum putat. Alciat. autem vocem quidem barbaram putat, ſed nullibi

Exſorbes, quæ ſcripta, & quas lecture tabellas,
Si tibi zelotypæ retegantur ſcrinia mœchæ!
Sed jacet in ſervi complexibus, aut Equitis. dic,
Dic aliquem ſodes hic Quintiliane colorem.
Hæremus, dic ipſa. olim convenerat, inquit,
Ut faceres tu quod velles; necnon ego poſſem
Indulgere mihi: clames licet, & mare cœlo
Confundas, homo ſum. nihil eſt audacius illis
Depren-

VET. SCHOLIAST.

279. *Quintiliane.*] Quintilianus orator egregius: dic orator colorem, ad defenſionem hujus cauſſæ.

280. *Hæremus, &c.*] Tanquam orator reſponderit, mulier deinde ſuum crimen defendit.

283. *Homo ſum.*] Nata ſum ut peccem.

VARIORUM.

nullibi alibi reperiri, magiſque hic vel *urticam* vel *erucam* legendum aſſerit. *Fletumque, &c.*] Id eſt, conjugem tuam conſolaris, amplecteris, & fletum & lacrymas ejus fictas, labellis tuis inter oſculandum abſorbes. *Idem.*

276. *Quæ ſcripta.*] Id eſt, ô miſerrime vir, qui tibi tantopere places ob amorem conjugis, quæ & qualia ſcripta & quas literas à mœchis uxori tuæ miſſas viſurus & lecturus eſſes, ſi ſcrinia uxoris tuæ perſcutareris, vel ſi ciſta uxoris tuæ tibi retegeretur & aperiretur. *Idem.*

277. *Zelotypæ, &c.*] Iterum antitheſis, & elegantiſſime quidem, utitur. Id eſt, conjugis tuæ peſſimæ adulteræ, quæ ſe tamen optimam, & zelotypam ſimulat. Et quæ adulterii ſibi male conſcia, ſcelus ſuum ut tegat, te ſuſpicione pellicis vexat. *Farnab.*

279. *Sed jacet, &c.*] Perſequitur hanc rem & amplificat, quod matronæ Romanæ non ſolum occulte mœchentur, verum etiam palam à maritis in adulteriis deprehenſæ, rationes purgandi ſe, invenire poſſint, quod ne clariſſimis quidem oratoribus poſſibile eſſet. *In ſervi complexibus.*] In adulterio commiſſo cum ſervo, vel equite. *Idem.*

279. *Dic aliquem, &c.*] Id eſt, age tu ô Quintiliane oratorum diſertiſſime dic aliquem colorem quo hoc tantum ſcelus poſſis excuſare. *Lubin.* Quintilianus hic perſtringitur: credo ob invidendas opes, obque artem quam mire callebat, ſtruendi & deſtruendi verſutia ancipitem. Ac ideo forte nobiliſſimus rhetor, cum autores Satyrarum recenſeret laudato Perſii libro, Juvenalem præteriit. *Rigaltius.* *Sodes.*] Pro ſi audes, hoc eſt, ſi vis & placet.

280. *Hæremus.*] Verbum Quintiliani: Nos oratores hic hæremus, ambigimus & ſubſiſtimus, nihilque invenimus, quo tantum ſcelus excuſari poſſit. *Dic ipſa.*] Verba Poëtæ per Apoſtrophen ad ipſam mulierem, in adulterio deprehenſam. *Dic ipſa*, ô mulier quomodo te purgabis? *Olim &c.*] Verba ſe purgantis adulteræ, ſatis procacia & malitioſa. Convenit inter me & maritum jam *olim* inde à contractis nuptiis, ut ille viveret ut ſibi complacitum eſſet, & ego itidem mihi indulgere poſſem, quodcunque vellem. *Lubinus.*

282. *Clames licet.*] Quaſi dicat: O vir, licet præ indignatione exclamans cœlum & terram confundas, nihil profeceris, nèc me aliter adſuefeceris: nam homo ſum, & talis nata quæ ex ſexus imbecillitate peccet, & veniam mereatur. Vide Sat. 2. verſ. 25.

283. *Homo.*] Appellatione hominis, mas & fœmina continetur. *Idem.* *Homo ſum, humani nihil à me alienum puta. Humanum eſt amare, humanum autem ignoſcere eſt.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dorenſis. iram atque animos à crimine ſumunt.
Unde hæc monſtra tamen, vel quo de fonte requiris?
PRÆSTABAT caſtas humilis fortuna Latinas
Quondam, nec vitiis contingi parva ſinebant
Tecta labor, ſomnique breves, & vellere Tuſco
Vexatæ, duræque manus, ac proximus urbi
Hannibal, & ſtantes Collina in turre mariti.
Nunc patimur longæ pacis mala: ſævior armis

Luxu-

VET. SCHOLIAST.

284. *Iram*, &c.] Quanto ingentius crimen eſt quod admittitur, tanto deprehenſæ majorem induunt ad defendendum audaciam.

288. *Tecta labor.*] Nam labor cuſtos eſt caſtitatis.

290. *Collina turre.*] Collino monte, ut puta.

VARIORUM.

283. Crimen à ſe removet, in ſexus imbecillitatem transferens. *Nihil*, &c.] Vere Poëtæ incredibilem illarum mœcharum audaciam & impudentiam detestatus. *Idem.*

284. *Iram*, &c.] Ut quo enormius ſcelus admiſerunt, unde animo dejici, ac perterrefieri maxime deberent, hoc etiam majorem audaciam & indignationem animo concipiant. *A crimine.*] A magnitudine & enormitate ſceleris. *Idem.*

285. *Unde* &c.] Inquirit jam Poëta, quænam ſit cauſſa hujus mali, quod vix ulla Romæ fœmina bona & pudica invenitur: Cauſſam vero eſſe inquit otium & luxuriam, omniumque rerum abundantiam. *Hæc*, &c.] Hæc ſcelerum monſtra, portenta & prodigia, quæ numeravit. *Vel*, &c.] Ex qua cauſſa, quæris, oriuntur hæc ſcelera. *Idem.*

286. *Præſtabat*, &c. I. e. efficiebat & ſervabat. Oſtendit e contrario quod paupertas, labor, vigilia olim Italas vel Romanas mulieres caſtas & pudicas conſervavit. *Humilis*, &c.] Paupertas, quæ continentiæ mater, & genitrix omnium virtutum, & magiſtra. *Idem.*

287. *Nec vitiis*] Ordo eſt; nec labor & adſiduitas ſinebat vel permittebat parva & humilia tecta à vitiis, turpitudine atque libidine infici & contingi. Otia enim dant vitia. *Lubin. Parva tecta.*] I. e. pauperes domos, pro humilibus hominibus inhabitantibus: Sic Alii *humiles caſas*: *Romuleoque recens horrebat regia culmo.*

288. *Somni*, &c.] Vigiliæ, & labor nocturnus. *Et vellere.*] Tractando lanam Thuſcam. Nam in vico Thuſco Romæ, lanificium exercebatur. Id eſt, manus mulierum aſſiduo opere induratæ, & vexatæ & exercitatæ lanificio, vel velleribus ex ovibus Thuſciæ. In tali lanificio honeſtiſſimo deprehenſa eſt Lucretia à Tarquinio.

289. *Ac proximus.*] Aſſidua bella cum Carthaginenſibus. Eo dicit, nam tempore belli cum exercerentur viri, & fœminæ timidæ & meticuloſæ, non facile libidini feneſtra patebat. *Idem.* Alludit ad illud *Hannibal ad portas*: Sic Saluſt. in Iugurt. *Metus hoſtilis in bonis artibus civitatem retinebat.*

290. *Et* &c.] Mariti Romani ſtantes vel excubantes ad portas Collinam, & Eſquilinam in turri contra Annibalem, cum tertio ab urbe lapide caſtra poſuiſſet. *Lubinus.*

291. *Nunc*, &c.] Apodoſis contrariorum. Id eſt, jam contra longa pace omnia mala nobis nata ſunt, & luxuria imprimis, quæ omni hoſte ſævior & immanior, nunc Romanos punit & adfligit. *Sævior*, &c.] Veriſſima ſententia. Certe luxuria Romanos, Græcos, Alexandrum Magnum, Germanos, & quos nullus hoſtis unquam ſuperavit,

 domuit

Luxuria incubuit, victumque ulciſcitur orbem.
Nullum crimen abeſt, facinusque libidinis, ex quo
Paupertas Romana perît: hinc fluxit ad iſtos
Et Sybaris colles: hinc & Rhodos, & Miletos,
Atque coronatum, & petulans, madidumque Tarentu
Prima peregrinos obſcœna pecunia mores

VET. SCHOLIAST.

292. *Victumque, &c.*] Orbem quem nos ſubegimus, laſcivitas quæ nos invaſit, defendit.

295. *Et, &c.*] Sybarim civitatem in Italia, Philoctetæ comites condiderunt: quæ urbs poſtea in tantum prolapſa eſt in omne probrum continua felicitate, ut nomen ad ſignificationem impudicitiæ ſignificare videatur. Similiter & Rhodos & Miletos in Græcia civitates. *Petulans* autem dicit, quia adverſum Romanos bellum ſæpe moverunt, & ſe Pyrrho ſociarunt. *Coronatum*, in conviviis madidum, fluxum.

297. *Obſcœna pecunia.*] Quia ore obſcœno ſunt. Horatius de hujuſmodi:

—— ſuperbo provoces ab inguine,
Ore adlaborandum eſt tibi.

VARIORUM.

domuit, deque illis triumphum egit. *Lubin.*

292. *Incubuit.*] Invaſit, obſedit, occupavit, & oppugnavit. *Victumque, &c.*] Nos orbis victores vicit luxuria. Sumit ſupplicium & vindictam de Romanis:

Orbem nam totum victor Romanus habebat.

293. *Nullum, &c.*] Pertexit quod cœpit.

294. *Paupertas Romana.*] Id eſt, ex quo, poſtquam Romam pauperes eſſe deſierunt, & magnas opes, ſummam potentiam ſunt conſecuti. *Perit.*] Pro periit. *Iſtos, &c.*] Alii legunt *Iſtros:* Al. *Indos*, Al. *Iſthmos*. Quaſi dicat, Romanos ſuis vitiis, luxu & libine etiam alios homines, tanquam contagio, infeciſſe. Erant autem Iſtri populi in litore Illyricæ. Verum legendum *iſtos*, hoc perſpicuo ſenſu. *Hinc* ex opulentia, potentia, & luxuria Græcorum
mores Romam venerunt, & ad illos
ptem urbis Romæ colles fluxerunt.
litian. Miſcell. cap. 15. *Parrhaſ.* Epiſt.
Quod Britann. *hinc* explicat ex urbe F
ma, abſonum eſt.

295. *Et Sybaris.*] Ipſa Sybaris. I. e. D
ciæ Sybaritarum. Sybaris, eſt opid
ab Achivis conditum, ſitum inter C
thidem, & Sybaridem fluvios, cujus ci
deliciis & luxuria diffluebant: populi ir
Italiæ parte, quæ magna Græcia dicta
Vide Proverb. *Sybaritica ſus. Et Rhod*
Inſula in Lycia, Homeri patria. *Rh*
& Mil.] Luxuria Græca, & Aſiatica. I
letos enim civitas eſt in finibus Ioniæ
Cariæ, in Aſia minori, & Rhodos
ſula in mari Carpathio, Cariæ adjace
Farnab. Miletus.] Inſula in mari Sicul
Thaletis patria, jam Malta dicitur. V
de Prov. *Fuere quondam ſtrenui Mile*
Lubinus.

296. *Atque, &c.*] Tarentini, qui i
ter potandum coronis ornantur, pe
lantes, madidi, & vino diffluentes,
unguentis madentes. Tarentum civi
Apuliæ, olim Calabriæ caput, poſit
in ipſis Adriatici maris faucibus. *Pe*
lans.] Vel quod fuerit opulentum; vel p
tius, quod non modo per ſuperbiam
Romanorum in portu ſuo captas redd
noluerint, ſed & alterum è legatis Ro
qui à Senatu miſſi fuerant, ad eas re
tendas, urina reſperſerint. *Madidum*
Vino & unguento diffluens. *Lubinus. M*
didumque Tarentum.] Vel propter vicinu
mare: vel, ut verius loquar, propter affl
entes delicias. *Dorleans.*

297. *Prima, &c.*] Ostendit quid c
ſtitatem conſervarit, labor ſcilicet
parvis contenta frugalitas. Jam demo
ſtrat, quid eandem expulerit, pecun
ſcilicet, & rerum copia, otium, & l
xus. *Prima.*] Horum omnium mal

xu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ulit, & turpi fregerunt ſecula luxu
Divitiæ molles. quid enim Venus ebria curat?
Inguinis, & capitis quæ ſint diſcrimina, neſcit:
Grandia quæ mediis jam noctibus oſtrea mordet,
Cum perfuſa mero ſpumant unguenta Falerno,
Cum bibitur concha, cum jam vertigine tectum
Ambulat, & geminis exſurgit menſa lucernis:
I nunc & dubita, qua ſorbeat aëra ſanna

Tullia,

VET. SCHOLIAST.

03. *Cum, &c*] Non calicibus.

05. *Qua, &c.*] Revocato naribus ſpiritu, inſultet ebria, ac per hoc ronchi ducat.

VARIORUM.

a cauſſa. *Obſcœna, &c.*] Ab effectu, quod vitam turpitudine & obſcœnitate d ormarit, caſtitate profligata. *Peregrini.*] Externos, impudicos, turpes Græcum & Perſarum mores. *Idem.*

98. *Intulit.*] In urbem Romam *Et toi.*] Id eſt, Divitiæ, quæ homines molles & effœminatos faciunt, fregerunt & corruperunt ſecula & ætates Romanorum, turpi & obſcœno luxu. Hoc e, corruperunt priſci temporis frugalitem & pudicitiam. *Idem.*

299. *Quid, &c.*] Egregia ſententia. enim Venus furioſa, alio furore ebrietis incitetur; facile omnem honeſtan contemnit, nihilque penſi habet. *nus ebria.*] Libidinoſa & ebria mur. *Idem.* Libidini addita ebrietas. *Omne tium ebrietas & intendit & detegit, obntem malis conatibus verecundiam remot.* Senec.

300. *Inguinis, &c.*] Proverbialiter dium. Notat autem tales mulieres, quod mia libidine etiam fellatrices ſint. Id t, neſcit ebria fœmina vulvæ & oris ifferentias. *Brodæus* 2. Miſcell. cap. 21. obſcœnitatem eorum, qui ſunt ſpirituimuro, quique ori morigerantur & capiti ludunt, denotat. *Grang.* Fas atque nefas adifferenter agunt.

301. *Grandia quæ.*] Cohærent hæc cum antecedentibus. Id eſt, quæ ebria & luxurioſa Venus etiam media nocte fomenta libidinis adhibet, & oſtrea comedit ad provocandam libidinem. *Oſtrea.*] Ad Venerem miris modis inſtigant, inde turpiſſimæ illæ beſtiæ oſtrea comedebant, ut ad Venerem promtiores eſſent. *Lubin.*

302. *Cum, &c.*] Id eſt, cum unguenta puro Falerno vino perfuſa & delibuta ſpumant, & effervefcunt; id eſt, cum vino & unguento madidæ ſunt: eo ſc. invaleſcente luxuria, ut odorem prodigum ex utraque corporis parte captarent, & non tantum iis linerentur, ſed etiam biberent. *Si foliata ſitis.* Mart. lib. 14. Ep. 110. *Plin.* lib. 31. *Brodæus* 4. Miſcell. cap. 4. Al. *ſpument.*

303. *Concha.*] Explicant amplum vas, & quidem vinarium, in quod è dolio hauritur vinum: Atqui hoc loco concha eſt vas unguentarium; non ſolum enim unguenta vino miſcebant, ſed ipſis vaſculis unguentariis potabant. Hinc Martial. lib. 14. epigr. 110. *Hac licet in gemma quæ ſervat nomina Coſmi, luxurioſe bibas ſi foliata ſitis.* *Cum jam, &c.*] Cum ipſis valde ebriis, tectum in gyrum circumagi & ambulare videtur, quod fit cum ſpiritus copioſi è ventriculo adſcendentes, cerebrum perturbant. *Lubin.*

304. *Et geminis.*] Cum omnia, quæ videntur, gemina & bina apparent: ubi oculorum nervis potu diſtentis & debilitatis, diſtrahuntur radii. cujus rei rationem vide apud Alex. Aphrodiſeum in Problem. Unde proverb. *E duobus tria vides.* *Exſurgit.*] Exſurgere videtur. *Idem.*

350. *I nunc, &c.*] Loquela noſtro familiaris. Non ergo dubites vel demi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Tullia, quid dicat notæ Collatia Mauræ;
Maura pudicitiæ veterem cum præterit aram.
Noctibus hic ponunt lecticas, micturiunt hic,
Effigiemque Deæ longis ſiphonibus implent,
Inque vices equitant, ac Luna teſte moventur.
Inde domos abeunt: tu calcas luce reverſa
Conjugis urinam magnos viſurus amicos.

Nota

VET. SCHOLIAST.

308. *Hic, &c.*] Apud Pudicitiæ aram concumbunt, & urinam faciunt.

309. *Longis, &c.*] Jactationibus lotii.

311. *Tu calcas.*] Tu cum mane proceſſeris, lotium calcas uxoris tuæ.

VARIORUM.

xeris quot ſint fellatrices, aut cunnilingæ. *Quæ ſanna.*] Cum vides tales mulieres ad capitis vertiginem ſe inebriare, eſt ne cauſſa, quare ambigas, qua & quali ſanna, vel quo ſonitu & roncho narium, qua oris distortione, aërem & ſpiritum per nares ſorbeat, dum os lingendo occupatum eſt in fœdo illo opere. *Lubinus.* Inſulſe hæc Lubinus, quum noſter exprimat geſtum irridentium, qui extenſis paulum labris cum certo ſibilo ſolent aëra ſorbere: quaſi dicat, quam distorto & hianti ore reſpiciat & reſpiret in contemtum deæ, cum juxta illius aram præteritit: I & dubita unde, qua cauſſa, aut quomodo hoc à Tullia fiat.

306. *Quid, &c.*] Id eſt, quam multa ignominioſa effutiat in ipſam impudicitiam Collatia illa mulier, & dicat Mauræ alteri mulieri, ſibi cognitæ propter ſtupri & criſſationis commercium. Quidam legunt *Collactea*, quæ quaſi eodem lacte nutrita eſt. *Lubinus.*

307.] *Pudicitiæ.*] Dixit Emphatice, quod ad ſtatuam illius veterem & venerandam imprimis impudicæ eſſent. Duo Pudicitiæ templa Romæ: unum Patriciæ in foro boario, quod antiquius: alterum plebeiæ in vico longo. *Idem.*

308. *Noctibus, &c.*] Id eſt, hic ad Pudicitiæ aram matronæ lecticis vectæ conveniunt, & inter ſe concumbunt. *Micturiunt.*] Prurigine libidinis correptæ. *Idem.*

309. *Effigiemque Deæ.*] Statuam Deæ longis urinæ vel veſicæ meatibus tanquam ſiphonibus, tubulis & canalibus, turpant & contaminant. *Lubin.* Per *ſiphones* intelligit ipſam urinam; longo tractu in effigiem Deæ projectam, quod faciebant mulieres impudicæ, manu ſuos locos premendo, diutuleque eam retinendo: ſic enim urina prius coacta majori proſilit impetu, quem tractum urinæ exſilientis, *ſiphonem* appellat. *Grangæus.*

310. *Inque, &c.*] 'Εφάλλονται καὶ παρὰ φύσιν ἀνδρίζονται. Id eſt, alternis vicibus una aliam criſſando adſcendit. Nam & mulieres inter ſe libidinis coitum obibant, & quæ agebat τριβὰς vel frictrix dicebatur. De his Paulus 1. ad Romanos. *Luna, &c.*] Id eſt noctu illud faciunt, nec quenquam ſuorum facinorum teſtem vel conſcium habere cenſent. Verum falluntur, nam

---- Sidera teſtes,
Intendunt oculos. ---

Et, quod magis eſt, ille Pater luminum, cujus oculos nemo fallit, cui omnia patent. *Moventur.*] Subiguntur & agitantur à ſe invicem. *Lubin.*

311. *Inde, &c.*] Poſt tanta perpetrata facinora. *Tu calcas.*] Id eſt, tu ô marite, cum mane ſurgis & magnos tuos patronos viſitaturus, & ſportulæ gratia ſalutaturus es, dum in platea Pudicitiæ aram prætergrederis, conjugis tuæ urinam, quam ibi ſparſit, pedibus inter ambulandum conculcas, quam præte-

rita

Nota Bonæ ſecreta Deæ, cum tibia lumbos
Incitat: & cornu pariter, vinoque feruntur
Attonitæ, crinemque rotant, ululantque Priapi
Mænades: ô quantus tunc illis mentibus ardor
Concubitus! quæ vox ſaltante libidine! quantus
Ille meri veteris per crura madentia torrens!
Lenonum ancillas poſita Saufeia corona

Pro-

VET. SCHOLIAST.

3. *Nota*, &c.] Templum ubi in-t Clodius pro pſaltria, & cum uxo-e ontificis concubuit. ibi nam ſaltat rona cum tibia.

15. *Priapi.*] Ideſt, non Liberi pa- Bacchæ, ſed Priapi.

19. *Saufeia.*] Sacerdotis nomen.

VARIORUM.

noĉte libidinem exercens ibi reddi- *Lubin.*

13. *Nota.*] Et ſceleta & flagitia, quæ ecreto in ſacris Bonæ Deæ admittun- , ſatis omnibus jam cognita ſunt. e Sat. 2. verſ. 85. *Cum*, &c.] Cum in ſacris matronæ ſaltant ad tibiam, vel in Bacchanalibus. De hac re vide atarchum in Cæſare. *Lubin.*

314. *Incitat.*] Ad ſaltandum concen- ſuo commovet. vel ut alii, ad libidi- m, ut Perſ. Sat. 1.

Cum carmina lumbum intrant.

umbi enim à libidine, quod in eis Veneris ſedes. *Grang.* *Et cornu.*] eſt, cum ad ſaltandum cornu ca- nte, & vino pariter, quod immodi- biberunt inſtigante, agitantur. *Lu-* . Hæc lucem afferunt illis Sat. 11. . *Nullo gemit hic tibicina cornu:* quod l Clodium perperam viri docti refe- unt, qui veſtitu cultuque pſaltriæ ſive bicinæ ædem Bonæ deæ ingreſſus, cor- u intulerat; nempe virum patrando upro paratiſſimum. Verior interpre- atio eſt, in illo turpiſſimo cœtu ſemi- irorum Bonam deam celebrantium, œminas omnes tanquam prophanas ubmotas fuiſſe, ita ut nulla ibi tibicina cornu inflaverit, ut in veris ſacris deæ illius fiebat, ſed omnia virorum miniſterio peraĉta. *Ferrar.*

315. *Attonitæ.*] Inſtigatæ, & quaſi extra ſe raptæ. *Crinemque*, &c.] Circumducunt crinem ſparſum, Bacchantium furioſarum more caput agitant. *Ululantque*, &c.] Alii legunt, *Ululante Priapo.*

316. *Priapi Maenades.*] Reĉte haec explicat Vetus Interpres non Bacchi, ſed Priapi Maenades. Sic vocat mulieres libidine & vino furentes ad inſtar Baccharum in ſacris BonaeDeae, ubi nullus Priapi ſacerdotibus locus. *Graev.* *Mænades.*] Mænas, eſt furioſa Bacchi ſacerdos, ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι. Sic has appellat, quod multa bacchanalibus ſimilia peragerent. *O quantus.*] Id eſt, ô quam vehementi deſiderio concubitus, tunc cum ita Bacchanalia Priapi furioſe agunt, tenentur. *Illis*, &c.] Id eſt, illis mulieribus. *Ardor.*] Ardens deſiderium. *Idem.*

317. *Quæ*, &c.] Id eſt, quam laſcivæ, & obſcœnæ illarum voces ſunt, quem edunt gannitum, quum prurigine & tentigine libidinis, etiam ſubſilire coguntur. *Idem.* *Quantus*, &c.] Id eſt; quam abunde ob libidinis impatientiam à mulieribus vino veteri potis, & libidine inſtigatis inter ſaltandum urina emittitur. Quod de ſpermate collecto dicit Britannicus, errat. *Torrens.*] Quam copioſus rivus, vel fluxus.

318. *Meri veteris.*] Optimi vini, quo ſe inebriarunt. *Per crura*, &c.] Per quæ urina defluit. *Idem.*

319. *Lenonum*, &c.] Publicas meritrices & proſtitutas. Invehitur jam in infames illas Tribades ſeſe invicem ad certamen libidinis propoſito præmio

 pro-

Provocat, & tollit pendentis præmia coxæ:
Ipſa Medullinæ frictum criſſantis adorat
Palmam inter dominas virtus natalibus æquat.
Nil ibi per ludum ſimulabitur, omnia fient
Ad verum, quibus incendi jam frigidus ævo
Laomedontiades, & Neſtoris hernia poſſit.
Tunc prurigo moræ impatiens, tunc fœmina ſimplex
E

VET. SCHOLIAST.

320. *Præmia coxæ.*] Ad certamen facit criſare. alias *pernæ*, ut pro præmio perna eſſet.

321. *Ipſa, &c.*] Duæ Medullinæ eodem fuerunt tempore: ex quibus una Val. Claudio nupta fuit: altera Neroni. prior nota omnibus probris, quam hic ſignificat: poſterior famæ honeſtioris. *Criſſantis.*] Criſſare mulierum, cevere virorum eſt. Hinc cevetes, molles & obſcœni appellantur. *Frictum.*] Id eſt, habet potiorem in obſcœnis motibus motum, ſive ſinum.

VARIORUM.

provocantes. Senſus eſt, *Saufeia*, vel ut alii legendum cenſent, *Laufella*, matrona Romana, propoſita *corona*, vel præmio victoriæ, provocat in certamen libidinis Sodomiticæ, *ancillas lenonum*, vel lenonum puellas meritrices, eaſque vincit, & tanquam victrix præmia victricia propoſita aufert. *Idem.*

320. *Provocat, &c.*] Utra citius delaſſetur, quaſi melius libidinatura. *Et, &c.*] Tanquam quæ vicerit λεσβιάδας in umbratili & muliebri hac κλινοπάλῃ. *Pendentis coxæ.*] Quod ſuccubuerit, & tribadem ſublimi coxa incumbentem exceperit. *Idem.* Pendulæ Veneris præmium. *Grang.*

321. *Ipſa, &c.*] Ut ſupra Laufellam vel Saufeiam inferiori loco, ita hoc ſuperiori loco tribadem egiſſe notat. *Medullinæ.*] Hæc Valerio Claudio nupta fuit, & omnibus probris nota. *Frictum.*] Fricationem & pruriginem libidinoſam. Hinc frictrices dicebantur. *Criſſantis.*] Inferiori loco ſe apte moventis, & jacentis. *Adorat.*] Adorare eſt genu flectere. Tribas autem genu flectit & incurvatur genibus ad frictum, dum incumbit.

322. *Palmam, &c.*] Generoſior exiſtimatur, inter illas quæ melius criſſat id eſt, ipſa criſſandi vel patiendi virtus & potentia exæquat palmam vel victoriam in certamine illo criſſandi, cum ipſis natalibus vel generis nobilitate. *Inter, &c.*] Inter fœminas frictrices & victrices. *Lubin.*

323. *Per, &c.*] Non ludi aut ſimulacra libidinis effinguntur, ſed omnia vero quaſi virorum concubitu fiunt, & quidem ita ad vivum, ut illarum aſpectu etiam Laomedontis filius Priamus, quamvis jam ſenior & ævo frigidior, ad libidinem inflammari poſſit. *Idem.*

324. *Ad verum,*] Tanquam virili membro ὀλισβῳ armatæ. *Idem.*

325. *Neſtoris.*] Membrum virile Neſtoris, qui jam tertiam ætatem vivebat, hernia laborans. Per Priamum autem & Neſtorem omnes extremæ ſenectutis intelligit. *Hernia.*] Decrepiti ſenis teſtium ſacculus contractior. Eſt autem hernia proprie, cum omento rupto inteſtina in teſticulorum tunicam vel ſcrotum devolvuntur. *Idem.*

326. *Tunc, &c.*] Cum ſaltatione, vino, & obſcœno illo ſpectaculo & actu probe ad libidinem excitatæ ſunt, tentigo & prurigo libidinis excitata & inflammata, ulterius moram & delationem ferre nequit. *Moræ. &c.*] Non poteſt ulterius exſpectare virorum abſentiam. *Fœmina, &c.*] Id eſt, fœmina tunc ſimpliciter fœmina eſſe videtur, & viri opera ſe indigere fatetur. Quaſi
dicat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

E toto pariter repetitus clamor ab antro.
Jn fas eſt: admitte viros. jam dormit adulter?
I a jubet ſumto juvenem properare cucullo.
S nihil eſt, ſervis incurritur. abſtuleris ſpem
ſervorum, veniet conductus aquarius. hic ſi
quæritur, & deſunt homines: mora nulla per ipſam,
Quo minus impoſito clunem ſummittat aſello.
Atque utinam ritus veteres, & publica ſaltem
His

VET. SCHOLIAST.

334. *Et, &c.*] Quia habebant & pri-
vi ſua ſacra antea.
336 *Quæ pſaltria.*] De pſaltria, id eſt, Clodio dicit, qui templum Bonæ Deæ ingreſſus habitu pſaltriæ adulterium adiiſit.

VARIORUM.

cat: Quæ ante virili inſtrumento ſe idem armarat, videt, illud fictitium inſtrumentum non ſufficere, & fœminam illo armatam, eſſe tamen, & mere ſimpliciter fœminam, neque vere viri opus obire poſſe; ſed umbratile tantum opus, quo libido non ſatietur, ſed excitetur potius. *Simplex.*] Nihil virile potens. *Idem.* Vel ironice, quæ quaſi virum nondum cognovit: vel, quæ non agit virum, non tribas eſſe vult, non frictrix, ſed partes ſuas ſibi proprias ſuſtinere vult: Vel, ut ait Britannicus, ſimpliciter omnia agit mulier, nec turpitudinem aliquo pudoris velamento tegit.

327. *Et, &c.*] Id eſt, ab omnibus mulieribus ſimiliter in toto antro, in quod libidinis exercendæ ergo conveniunt, clamor in ſequentia verba ſæpe iteratur. *Idem.* *Ab antro.*] i. e. A loco fœdorum illorum ſacrorum occultiore.

328. *Jam, &c.*] Verba mulierum præ libidine clamantium: O Janitrix jam non amplius nefas eſt virum Bonæ Deæ ſacra adire. Tu vero jam viros intro ad nos admitte: an adulteri jam dormiunt, qui ad nos in fine ſacrorum venire ſolent? *Idem.*

329. *Illa, &c.*] Una ex illis per ancillam jubet juvenem adulterum properanter ad ſe venire, cucullo ſumto, ne cognoſcatur. Erat enim veſtis muliebris, de qua Sat. II. dictum. *Idem.*

330. *Si nihil eſt, &c.*] Supp. amantium, vel adulterorum. Id eſt, ſi juvenem adulterum ancilla miſſa non inveniat, tum ſervos ſolicitat. *Incurritur.*] Impetus in illum fit. Sic ſupra:
Sed jacet in ſervi complexibus.
Abſtuleris, &c.] Si ſervi non adſint, nec illorum adventus ſpes ſit, viliſſimus lixa, qui mercede conſtituta ad aquam geſtandam conductus eſt, ille veniet ad matronam. *Idem.*

331. *Hic, &c.*] Et non invenitur.

333. *Mora, &c.*] I. e. nihil impedit, vel non ceſſat. Cum nulli homines, & ne viliſſimi quidem adſint, ſupponit ſe aſello, & ut libidinem expleat, per extremam enormitatem ab aſello ſe ſubagitari patitur. O prodigioſam & incredibilem libidinem! *Idem.*

334. *Atque utinam.*] Conqueritur in ſequentibus, quod paſſim publica ſacra, & veteres religioſi ſacrificiorum ritus à Numa inſtituti hujuſmodi libidinibus, & ſceleribus polluerentur. Qua occaſione invehitur in Clodium, qui in domum Cæſaris ſub pſaltriæ habitu ad ſacra Bonæ Deæ penetravit, ibique Pompejam Cæſaris uxorem celebrantem ſacra Bonæ Deæ, conſtupravit. *Ritus veteres.*] A majoribus Romanis, & à Numa conſtituti. *Idem. Et publica.*] Γυναικεῖα, pro ſalute publica nuncupata. *Atque utinam &c.*] Dolet Poëta in mulieribus tantam eſſe libidinis uredinem, ut Deorum etiam templa horrenda turpitudine profanent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

His intacta malis agerentur ſacra: ſed omnes
Noverunt Mauri, atque Indi, quæ pſaltria penem
Majorem, quam ſunt duo Cæſaris Anticatones,
Illuc, teſticuli ſibi conſcius unde fugit mus,
Intulerit, ubi velari pictura jubetur,
Quæcunque alterius ſexus imitata figuram eſt:
Et quis tunc hominum contemtor numinis? aut quis
Sympuvium ridere Numæ, nigrumque catinum,

Et

VET. SCHOLIAST.

337. *Duo, &c.*] Cæſar bello civili, cognita Catonis morte, (cujus virtutem dialogo illo qui inſcribitur Cato, Cicero etiam laudavit) libros duos famoſiſſimos in vitam Catonis edidit, quos Anticatones inſcripſit.

338. *Teſticuli, &c.*] Ad templum, ubi non eſt fas intrare, nec murem maſculum.

340. *Alterius ſexus.*] Maſculini.

341. *Sympuvium.*] Vas ſacrificiis aptum, in quo Pontifices lavare ſolebant. Sympuvium autem, quia omnes ſacerdotes ſimul bibebant: inde ſympuviatrix illa dicitur, quæ porrigit poculum ipſud.

VARIORUM.

nent. *Ritus veteres.*] I. e. Solennia ſacrorum vetera.

335. *His, &c.*] Incorrupta & integra à libidine, ſtupris, & adulteriis. *Sed, &c.*] Senſus eſt, Jam vero publica etiam ſacra talibus ſceleribus polluuntur.

336. *Noverunt Mauri.*] Nam omnibus Mauris atque Indis à nobis remotiſſimis, atque adeo toti mundo notum eſt, quæ pſaltria, vel quis adulter ſub pſaltriæ habitu maximum virile ſuum membrum in ſacra Bonæ Deæ intulerit, quo virum accedere nefas. *Idem.* *Quæ, &c.*] Maximus adulterorum Clodius tangitur.

337. *Quam, &c.*] Nam duo libri Cæſaris adverſus Catonem in unum volumen complicati, haud male figuram ingentis virilis ſcapi referebant, qualem Clodius intulerat in pulvinar bonæ Deæ. Cæſar autem indignatus, quod Cicero libellum in laudem Catonis Uticenſis ſcripſiſſet, duos libros Anti-Catones dictos ſcripſit. Facete noſter penem Clodii duplo majorem Cæſaris pene, & propter tam opulentum peculium, Pompejam Cæſaris uxorem magis dilexiſſe Clodium, quam maritum, dicit. *Cæſaris.*] Magna hic ἐνέργεια Satyrica. Obiter vexat Cæſarem ob Anticatones ſcriptos. Et ſimul tecte innuit, illam infamiam ſuæ uxori eſſe illatam, quæ major fuerat, quam illa probra Catoni immerito in Anticatonibus objecta. *Lubin.*

338. *Illuc, &c.*] Ridicule & Satyrice dixit, quaſi eum locum ob reverentiam etiam mures maſculi fugiant. Ad quem locum vel murem maſculum intrare nefas, qui ſciat ſe habere teſticulum. *Idem.*

339. *Ubi, &c.*] Teſtatur hoc Seneca Epiſtola 98. *Submotis extra conſpectum omnibus viris, ut picturæ quoque maſculorum animalium contegantur.*

340. *Alterius ſexus.*] Maſculini. *Lubinus.* Senſus eſt, ubi pictura maris imaginem exhibens abſconditur.

341. *Et quis tunc.*] Id eſt, anne tunc, priſco nimirum ſeculo, quiſquam inventus fuit, qui numina contemneret? quaſi dicat: Non. Nam, ut alibi:

Improbitas priſco fuit admirabilis avo.

Idem. Hic obiter notandum eſt, quod Juvenalis noſter revera ſit unus ex illorum numero, de quibus Horatius

——— *Laudator temporis acti.*

342. *Aut quis Sympuvium, &c.*] Quis priſco ſeculo vas illud ſacrificiis aptum, & à Numa in Sacris adhibitum, irridere tanquam fictile & non aureum, auſus

fuiſſet?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

… aticano fragiles de monte patellas
… s erat? ſed nunc ad quas non Clodius aras?
… o quid veteres olim moneatis amici:
… ſeram: cohibe. ſed quis cuſtodiet ipſos
… odes? cauta eſt, & ab illis incipit uxor.
… que eadem ſummis pariter minimiſque libido:
… melior, ſilicem pedibus quæ conterit atrum,
… m quæ longorum vehitur cervice Syrorum,
… pectet ludos, conducit Ogulnia veſtem,

Con-

VET. SCHOLIAST.

… *Ad quas non Claudius.*] Pro Clo… licet nam per communionem, ut … us & Claudius, ut cotes & cautes, … ga & auriga.

… *Pone, &c.*] Januæ, id eſt, inclu… orem.

… *Et ab illis incipit uxor.*]
… *i nunc laſciva furta puellæ*
… *mercede ſilent, crimen commune ta*… *tur.*

… *Pedibus, &c.*] Quæ pedibus ſuis … malat.

… *Quam, &c.*] Δίφρον ſignificat. … rum, ſervorum; verbo uſus eſt co… . Nam antiquitus ſervis nomina ex … bus ſuis ponebantur, ut apud Te… rum frequenter legimus. *Vehitur*, id … n lectica, ut Cicero, nam, ut mos … lectica ad forum ferebant.

VARIORUM.

… et? Quaſi dicat: Nemo. *Junius* Ani… v. 2. cap. 10. & vide Eraſmum in … verb. *Nigrum, &c.*] Vas fictile & ni… terra à Numa in ſacrificiis conſtitu… . *Idem.* Alia lectio eſt *priſcumque* … *num.* Grang.

43. *Et, &c.*] Eo ait, quia in monte … colle Vaticano, fictilia vaſa fiebant.

44. *Auſus erat.*] Qui profecto capitis … culum incurriſſet. *Sed, &c.*] Subaudi, … *dit*. Antapodoſis. Quaſi dicat. Contra … tro tempore ad omnes aras, templa, & … ificia, Clodii ſimiles adulteri inveniuntur. *Lub.* Alii *Claudius.*

345. *Audio, &c.*] Reſpondet admonitioni vel conſilio amicorum, dicentium, januæ ſeram eſſe adponendam, & libidinoſas illas mulieres cuſtodiendas eſſe. *Lubin.*

346. *Pone ſeram.*] Pone januæ ſeram, cohibe illas, & intro contine, & cuſtodibus adhibitis obſervari cura. *Sed, &c.*] Reſpondet Poëta non poſſe cuſtodiri mulieres, quia ipſos cuſtodes ad concubitum ſolicitaturæ eſſent. Ovidius libro 4. de Amorib. *Lubin.*

347. *Cauta eſt.*] Bene ſibi cavet ne prodatur à cuſtodibus, nam adulterium primo omnium cum illis incipit. *Idem.* Cum illis limat caput, & pecunia, vel alia fraude illos expugnat.

348. *Jamque eadem*] Oſtendit luxuriam & libidinem communem eſſe omnibus mulieribus Romanis, divitibus & pauperibus. *Idem.*

349. *Nec, &c.*] Id eſt, non melior & honeſtior eſt paupercula uxor, quæ ſuis pedibus per plateas, & nigros ac lutoſos ſilices in plateis ſtratos ambulat. Indicat ergo ſuo ſeculo vitam prorſus eſſe corruptam. *Idem.*

350. *Quam, &c.*] Id eſt, quam illa quæ in ſupinis deliciis mollis & dives eſt, in lectica, cervice vel humeris magnorum & procerorum Syrorum ſervorum lecticariorum portatur. *Syrorum.*] Ex Syria enim & Media ſervi lecticarii proceri & robuſti eligebantur, ut ſublimiores ferrentur. *Lubinus.*

351. *Ut ſpectet.*] Jam luxuriam mulierum damnat, etiam pauperculàrum, quæ

Conducit comites, ſellam, cervical, amicas,
Nutricem, & flavam, cui det mandata, puellam.
Hæc tamen argenti ſupereſt quodcumque paterni
Levibus athletis, ac vaſa noviſſima donat.
MULTIS res anguſta domi: ſed nulla pudorem
Paupertatis habet, nec ſe metitur ad illum,
Quem dedit hæc, poſuitque modum. tamen utile quid ſit
Proſpiciunt aliquando viri: frigusque, famemque
Formica tandem quidam expavere magiſtra.
Prodiga non ſentit pereuntem fœmina cenſum:

At

VET. SCHOLIAST.

359. *Proſpiciunt, &c.*] Et ſuam paupertatem diſpoſitione utili gubernant. Frigusque, famem, vitam & veſtem.

VARIORUM.

quæ, ut divites viderentur, conducebant comites, veſtes, lecticam. *Ludos.*] Circenſes & Theatrales. *Ogulnia.*] Nomen mulieris pauperis & ambitioſæ. *Idem.*

352. *Comites.*] Pediſſequas. *Sellam.*] In qua geſtatur ſedens, ad theatrum, & in qua ſpectabit ludos. *Cervical.*] Pulvinar, ſuper quod caput inclinet. *Amicas.*] Quas tanquam dives habeat loco clientarum. *Idem.*

353. *Nutricem.*] Simulat ſe tanquam prædivitem liberis ſuis nutricem alere. *Et flavam.*] Id eſt, pulchram & comtam aliquam ancillam, cui tanquam domina, mandata imponat. Quidam meretricem intelligunt, quæ flava utebatur coma, quaſi illi det mandata ad adulterum ſuum. *Idem*

354. *Hac, &c.*] Hæc Ogulnia mulier, licet valde pauper, & parum admodum habeat, tamen quidquid habet, & reliquum illi eſt ex hæreditate paterna, illud omne confert in athletas. *Idem.*

355. *Levibus.*] Glabris, formoſis & imberbibus athletis, gladiatoribus, ſtupratoribus ſuis. *Athletis.*] I. e. pugilibus. Hoc loco autem obſcoenum videtur verbum, ut ſit metaphora: ſicuti Galli dicunt *les piqueurs. Vaſa noviſſima.*] Omnium ultima, ut nihil reſtet. *Idem.*

356. *Multis, &c.*] Eſt quaſi ſuperiorum correctio: Id eſt, multæ mulieres pauperculæ ſunt. *Sed nulla.*] Nulla tamen pudore paupertatis inhibetur, ne reprehendatur & derideatur ab aliis, ſi cultus & ſumtus ultrà fortunæ ſuæ modum velis pandat. Vel, non eſt pudica & frugalis, uti decet pauperem. *Farnab. Pudorem &c.*] Nam pauperes prudentes eſſe ſolent, frugales & pudici. *Idem.*

357. *Nec, &c.*] Id eſt, nec ſe continet intra limites ac terminos, quos paupertas ipſi præſcribit. Quaſi illum modum, luxuriâ & intemperantiâ excederent. *Idem.*

358. *Dedit, &c.*] Paupertas. *Tamen, &c.*] Levi limitatione corrigit quod dixit. Viros tamen interdum temperantiam colere, cum contra prodigæ mulieres omnia conſumant. *Idem.*

359. *Aliquando.*] Interdum. *Frigusque, &c.*] Id eſt, exemplo formicæ in tempore de victu & amictu ſunt ſoliciti, & frigus ac famem reformidant, *Idem.*

360. *Formica.*] Horatius:

Parvula, nam exemplo eſt magni formica laboris. Idem.

361. *Prodiga, &c.*] Apodoſis diſſimilium. Id eſt, contra prodiga & profuſa mulier non animadvertit continuis impenſis & ſumtibus immodicis paulatim cenſum, res, & opes imminui, & perire. *Idem.*

362. *Ac*

At velut exhauſta recidivus pullulet arca,
Nummus, & è pleno tollatur ſemper acervo,
Non unquam reputat, quanti ſibi gaudia conſtent.
Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia ſemper
Oſcula delectent, & deſperatio barbæ,
Et quod abortivo non eſt opus. illa voluptas
Summa tamen, quod jam calida & matura juventa
Ingui-

VET. SCHOLIAST.

4. *Non, &c.*] Hic verſus in quibus-
non eſt.

5. *Sunt, &c.*] Inutiles ad concu-
n.

, ſi quando ad prælia ventum eſt,
uondam ſtipulis, magnis nam viribus
nis
ũm furit.
atius:
m prælia virginum
s in juvenes unguibus acrium.

7. *Et, &c.*] Poculo faciente abor-
. Pro patina.

8. *Jam, &c.*] Tunc faciunt eunu-
, quando jam pubuerunt.

VARIORUM.

62. *Ac, &c.*] Id eſt, mulier prodiga unquam reputat ſecum & perpendit, m magno pretio gaudia ſibi compa-ur. Non ſecus ac ſi inani jam & ex-ta arca nummus redivivus repullu- & rurſus creſcat. *At velut exhauſta vivus, &c.*] Longe venuſtior vetus ptura: *Ac velut exhauſta recidivus &c.* Metaphoram enim ab arboribus s & renaſcentibus uſurpat, quod ver-n *pullulat* oſtendit. *Recidiva arborum t*, ait Iſidorus, *quæ aliis ſectis repullu-*. Schioppius. *Exhauſta.*] Ex tam ntuoſis prodigæ mulieris impenſis, anita. *Redivivus.*] Ex mortuo conſum-que; tanquam in arca nummi renaſcan-. *Pullulet.*] Copioſius rurſus creſcat. Ut ſacculo illo Fortunati, de quo fabula rmanica. *Idem.* Metaphora deſumta tis, vel arboribus, & plantis.

364. *Non, &c.*] Non animo perpendunt, & conſiderant, quantus ſumtus luxuria, voluptate & gaudiis conſumatur. Et non quærunt unde habeantur illi ſumtus, ſed oportet habere. *Idem.*

365. *Eunuchi, &c.*] Id eſt, ſunt mulieres, quæ delectantur imbellibus Eunuchis. *Imbelles*, impotentes, non ad concubitum, ſed ad imprægnandum. Hinc Terentianum illud:

Ajunt illos maximos mulierum amatores,
ſed nihil poteſſe.

Vide quid de his dixerimus, Sat. 1. ad illa verba:

Cum tener uxorem ducat ſpado.

Brodæus 4. Miſcellaneor. 1. *Muret.* 1. c. 11. Scalig. Exercit. 175. Martial. Ep. 67. l. 6. *Mollia oſcula.*] Levia: carent enim barba & pilis Eunuchi. *Idem.*

366. *Deſperatio, &c.*] Deſtitutio & abſentia barbæ, quæ in Eunuchis nunquam ſperari poteſt ob inopiam caloris, qui pilos creat. *Idem.*

367. *Et, &c.*] Id eſt, quæ non imprægnantur ab Eunuchis, nec opus habent abortivo poculo conceptum partum abigere. *Illa, &c.*] Reddit jam rationem cur mulieres Eunuchos amant. Quamvis Eunuchi ſint & caſtrati, mulieres tamen ſummam ex illis voluptatem capiunt, eo quod tum demum, cum ad maturam ætatem pervenerunt, caſtrantur, & cum illorum membrum in juſtam magnitudinem excrevit, teſtes tantum adimuntur, membrum in ſua juſta quantitate manet, quo tales beſtiæ ſine delaſſatione exercentur. *Lubin.*

368. *Quod, &c.*] Quia inguina illorum vel teſtes caſtrandi medicis traduntur juvenili ætate, cum jam calidi & maturi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Inguina traduntur medicis, jam pectine nigro.
Ergo exſpectatos, ac juſſos creſcere primum
Teſticulos, poſtquam cœperunt eſſe bilibres,
Tonſoris damno tantum rapit Heliodorus.
Conſpicuus longe cunctiſque notabilis intrat
Balnea, nec dubie cuſtodem vitis, & horti
Provocat, à domina, factus ſpado. dormiat ille
Cum domina. ſed tu jam durum, Poſthume, jamque

Tu

VET. SCHOLIAST.

372. *Tonſoris, &c.*] Quia non habent barbam. *Heliodorus.*] Medicus.

VARIORUM

maturi teſtes. *Idem.* Ordo eſt, *quod jam calida & matura inguina, juventa,* i. e. tempore juventæ *traduntur*, &c.

369. *Inguina, &c.*] Teſtes evellendi traduntur. Melius fors legitur *raduntur.* *Medicis.*] Chirurgis, peritis caſtrandi. *Jam, &c.*] Id eſt, tum demum caſtrantur. Pube jam nigris pilis obducta. *Pectine.*] Pro ipſa pube, à pilis, qui ſunt inſtar radiorum pectinis.

370. *Ergo, &c.*] Exponit idem fuſius. Ut prius creſcerent, & ad juſtam magnitudinem pervenirent. *Juſſos, &c.*] Suam juſtam magnitudinem capere permiſſos. *Primum.*] Id eſt, prius, quam evellerentur. *Idem.*

371. *Poſtquam, &c.*] Duarum librarum, quibus mentula pedalis reſpondet. *Idem.*

372. *Tonſoris, &c.*] Id tantum fit in fraudem tonſoris, qui cum barba Eunuchis non creſcat, nihil lucri ex barba detondenda conſequitur. Non autem fit dominæ vel mulieris damno, cui mentula pedalis relinquitur. *Heliodorus.*] Chirurgus, caſtrator. *Idem.*

373. *Conſpicuus longe.*] Id eſt, quemcunque domina ſpadonem fieri curat, ille præ cæteris virili membro probe armatus eſt: Tales enim in balneis à mulieribus & viris mollibus & Cinædis eligebantur, in quæ nudi intrabant. Id eſt, quicunque à domina ſpado factus eſt, ille mentulatiſſimus haud dubie eſt, & lo ge conſpicuus intrat balnea, & ſpecta lis ob mentulæ enormitatem, & ob i cunctis notabilis. *Idem.*

374. *Nec dubie.*] Confidenter & a dacter tanquam ſuæ cauſſæ bene con dens ipſum nequitiæ Deum, cuſtodem tis & hortorum, Priapum (qui cum me bro enormis magnitudinis pingitur) certamen de membri magnitudine pr vocat. *Lubin.*

375. *A domina.*] Emphatice. Q nempe ſibi proſpicit de probe arma *Idem.* *Dormiat, &c.*] Scaliger ille d ctiſ. de hoc loco ita: Eunucho trade eſt, caſtrare, vel Eunuchum tradere, v εὐνουχίζειν. Ut ſenſus ſit, Noli itaq caſtrare catamitum tuum jam grandi rem, ne uxori tuæ forte majori uſui f Notat autem in hoc Juvenalis lo proverbium non fuiſſe animadverſu βρόμιον εὐνουχίζειν. Ego licet ab aucto ritate tanti viri invitus recedam, hu locum ita explico: O Poſthume, tal Eunuchus membro egregie inſtructus dormiat cum domina ſua, id eſt, co juge, quæ illius membri enormitate facile ſuſtinere & tolerare poterit. A vero concubitorem tuum Bromium quamvis jam durum, virilem & jam ba batum & tondendum, cave hujuſmo Eunucho committas. Si cum illo enin dormiret, illum ſua enormitate prorſu diffinderet, & corrumperet. Et ſi *tondendum* legi deberet. *Dormiat, &c.* Scoptice ait. Quaſi dicat: Hujuſmodi ali quem Eunuchum ale ad dominæ uxori tuæ concubitum, quæ tale poteſt tolera membrum.

376. *Cum domina.*] Tua; ô Urſidi

uxore

...dendum eunucho Bromium committere noli.
...gaudet cantu: nullius fibula durat
...cem vendentis Prætoribus: organa ſemper
...anibus: denſi radiant teſtudine tota
...onyches: criſpo numerantur pectine chordæ,
...o tener Hedymeles operas dedit: hunc tenet, hoc ſe
Sola-

VET. SCHOLIAST.

...7. *Bromium*, &c.] Puerum ephe-...& comatum non committes Eunu-...

...8. *Nullius*, &c.] Fibulam dicit cir-...s, quos Tragœdi ſive comœdi in pe-...bent, ut coitum non faciant, ne ...m perdant.

...9. *Organa*.] Organa dicit citharas ...m quos amant.

...1. *Criſpo*.] Eburno, qui criſpet & ...t cordas: aut ſcutulato & pulchro.

...2. *Quo tener*, &c.] Hic citharœ-...uit: tener autem ad ætatem retu-...

VARIORUM.

...e, potius, quam concubino, quem ...ον ἀνδρεραστὴς διαῤῥήξεις *Farnab. Jam*, ...] Ætatis provectioris, qui poſſet ...obuſta ætate aliquid ſuſtinere, verum ...æ enormitati ferendo non eſt. *Lub.*

77. *Bromium*] Puerum in deliciis ...itum jam ætatis provectioris intelli-...concubinum domini Urſidii Poſthu-... *Idem*. Formoſum, qualis fuit Bro-...us Bacchus.

78. *Si*, &c.] Id eſt, ſi mulier canto-...us delectetur, tunc nullius cantoris ...id conducti fibula vel connexio ſub-...aris (qua utuntur ad arcendam Vene-...n, & vocem retinendam) durat, ut ...n ſtatim propoſito coitus pretio à can-...oribus diſſolvatur. Id eſt nullus ado-...cens ad canendum conductus, qui ...ibulatus eſt, poteſt tam diutinum ca-...ndi laborem perferre. *Fibula*.] Cir-...llus erat æneus vel argenteus, quo Comœdi & Tragœdi circa penem utebantur, ut ita non coirent & vocem perderent. *Idem*.

379. *Vocem*, &c.] Id eſt, cantoris, & citharœdi, à prætore ludos edente, ad canendum conducti. *Organa ſemper*.] Id eſt, tali mulieri citharæ, & inſtrumenta Muſica cantorum, quos amant, aſſidue in manibus verſantur. *Idem*.

380. *Denſi*, &c.] Sic interpretes exponunt, quaſi mulier inſtrumenta muſica gemmis ornarit. Verum hæc videtur ſententia, quod mulier, quæ digitos gemmis & annulis ornatos habeat teſtudinem pulſarit, & ſic digiti & gemmæ in teſtudine micuerint. *Idem*. *Denſi*, &c.] Plurimi & copioſi lapilli, quos in digitis geſtat. *Teſtudine*.] I. e. Cithara; quam Mercurius primus ex teſtudine fecit, ut teſtatur Eratoſthenes. Vel lyra, ut notat Servius.

381. *Criſpo*, &c.] Id eſt, Chordæ in cithara per ordinem & numerum, artificioſe criſpo plectro vel pectine pulſantur. *Criſpo* ait, cælato, vel criſpante, quod ex pilis fere conficeretur. *Numerantur*.] Id eſt, numero & ordine pulſantur chordæ à muliere in cithara. *Lubinus*.

382. *Quo tener*.] Id eſt, quo pectine mollis ille & tener ac junior Hedymeles citharœdus utebatur. *Hedymeles*.] Nomen fictum ex ἡδὺς *dulcis* & μέλος *cantus*. *Operas dedit*.] Supp. cantui. *Hunc tenet*.] Pectinem vel plectrum, quem in magno pretio habet ob citharœdum Hedymelem, qui illo uſus. *Idem*. *Hoc*, &c.] Dum abeſt citharœdus, vel etiam forte mortuus eſt, conſolatur ſe hoc plectro, quando ipſius citharœdi copiam habere non poteſt, & plectrum illud propter

Hedy-

Solatur, gratoque indulget baſia plectro.
Quædam de numero Lamiarum, ac nominis Appî,
Et farre, & vino Janum, Veſtamque rogabat,
An Capitolinam deberet Pollio quercum
Sperare, & fidibus promittere, quid faceret plus
Ægrotante viro? medicis quid triſtibus erga
Filiolum? ſtetit ante aram, nec turpe putavit
Pro cithara velare caput, dictataque verba
Per

VET. SCHOLIAST.

384. *Ac nominis Appi.*] Appias ſignificat.

386. *An, &c.*] Olympiam coronam, id eſt, ſacrificabat nobilis matrona, utrum citharœdus Pollio ejus amatus, in agone Capitolino coronam accipere poſſet. Quercum dicit, quia inde ſolebant coronari.

390. *Dictataque verba.*] A ſacerdote, ſive aruſpice.

VARIORUM.

Hedymelem gratum & amatum oſculatur, tanto ejus amore tenetur.

383. *Grato.*] In gratiam prioris domini.

384. *Quædam, &c.*] Inſectatur jam illas, quæ pro commodis, ſalute & victoria citharœdorum adulterorum ſuorum Deos orabant, vota faciebant, & ſacrificabant. *Lamiarum.* Ex gente nobiliſſima, de qua dictum in fine Sat. 4. *Nominis Appi.*] Ex gente Appia. Magni, ſuperbi, nobiliſſimi. *Idem.* Alii, *alti.* quod præponit Grangæus.

385. *Et farre.*] Sacrificio. Oblatione farris, & vini. *Janum, &c.*] Deos Romanorum primarios. *Idem.*

386. *An Capitolinam.*] Id eſt, ſacrificio dato Deos interrogabat, an Pollio citharœdus adulter ſuus, in certamine quod Jovi Capitolino à Domitiano inſtitutum, victoriam exſpectare, & coronam ex quercu, qua victores ornabantur ſperare poſſit, & fididus ſuis & citharæ chordis i. e. ſuo luſui & certamini, victoriam polliceri. *Lubinus.* *An &c.*] Olympiam coronam vocat quercum Capitolinam, quam merebant Poëtæ, qui in agonibus Capitolinis poëmate vicerant. Illi agones Capitolini primum à Domitiano inſtituti ſunt, XII die, & ejus Sergii Cornelii Dolabellæ Conſulatu, exemplo ludorum Olympicorum. In iis agonibus omne genu artifices certabant. *Scaliger* Auſon. lect. libro 1. capite 10. Martialis Ep. 54. libro. 4.

387. *Quid, &c.*] ſupp. poſſet. Exclamatio Poëtæ cum indignatione. Id eſt, quid ipſa mulier majus & diligentius facere poſſet, ſi vir vel maritus ægrotaret. Vel ſi filius periculoſo morbo laboraret, adeo ut medici de ſalute ejus deſperantes triſtes eſſent. *Lubin.*

389. *Stetit, &c.*] Habitum ſacrificantis exprimit. *Briſſonius* de formul. Salutabant enim Deos non de geniculis, ſed ſtantes. *Grang.* *Nec, &c.*] Non ſibi turpitudini futurum duxit, pro citharœdo inter ſacrificandum more ſolito ſacrificantibus, caput velare. *Lubin.*

390. *Pro, &c.*] Ut illa vinceret: vel pro citharœdo. *Velare, &c.*] Erant ſigna adorationis, velari & ſedere. *Dictataque, &c.*] Dictata ab haruſpice, nam certa verba de ſcripto dictante ſacerdote haruſpice repetere ſacrificantes oportebat, ne præpoſtere dicerentur, aut aliquid præteriretur. *Briſſon.* de formul.

391. Et

Pertulit, ut mos eſt, & aperta palluit agna.
Dic mihi nunc, quæſo, dic antiquiſſime Divûm,
Reſpondes his Jane pater? magna otia cœli:
Non eſt, ut video, non eſt, quod agatur apud vos.
Hæc de comœdis te conſulit: illa tragœdum
Commendare volet, varicoſus fiet haruſpex.
Sed cantet potius, quam totam pervolet urbem
Audax, & cœtus poſſit quæ ferre virorum,

Cum-

VET. SCHOLIAST.

91. *Pertulit.*] Ad Deos ſcilicet ſe-cundum conſuetudinem. *Palluit.*] De e ſolicita, vel de reſponſo, exta in-ndo, an ille coronam poſſet conſe-ci.

392. *Dic mihi.*] Apoſtrophe ad Deos.
393. *Reſpondet his.*] His de ſcilicet re-s reſponſa datis.
396. *Varicoſus, &c.*] Multum ſtan-, dum Deos, aut exta conſulit. aut te tantum patientiæ ſumit inſpicien-extis ut varicoſi aruſpicis doctior vi-atur. Poteſt & nomen eſſe aruſpicis cu-quam.

VARIORUM.

391. *Et, &c.*] Cum corpus agnæ ape-retur, ſolicita fuit exta intuendo de ruſpicis reſponſo, an ille Pollio coro-im etiam poſſit conſequi. *Palluit.*] ummum mulieris deſiderium notat; in-r ſpem & metum conſtituta palluit, licita & anxia de reſponſo. *Lubinus.* *ertulit.*] Lege *protulit*; agit enim de roferendis voti verbis ſolennibus. *Dor-ans.*

392. *Dic mihi, &c.*] Quia dixit, mu-eres Deos conſulere de ſalute adultero-um. jam indignatus Poëta Janum ercunctatur, an hujuſmodi adulteras udiat, eiſque reſpondeat. *Antiquiſſi-e Divûm.*] Apoſtrophe ad Janum. quæ-it autem ex illo, an tam impudicis mu-ieribus reſpondeat. Janus enim re-gnabat in Italia ante Saturnum, quem regno pulſum hoſpitio excepit. *Idem.* Janus omnino eſt ad hæc verba Gran-gæus, transferens huc verſum Per-ſii,

O Iane, à tergo quem nulla ciconia pin-ſit. Quaſi hæc eſſet deſcriptio *antiquiſſi-mi.* Omnes autem Deos *patres* appellatos, inprimis *Janum*, oſtendit multis Briſſon. lib. 1. de formul.

393. *Magna, &c.*] Supp. Sunt. Ridicula exclamatio. Id eſt, ſi adulte-ræ cupiditatibus in ſacrificiis inſervis, aliud quod agas in cœlo non habes. *Idem.*

394. *Non. &c.*] Irridet ſuos Deos. *Idem.*

395. *Hæc de.*] Perſequitur quod dixit. id eſt, una mulier de ſalute Comœdi ad-ulteri ſui te conſulit; altera Tragœdum adulterum ſuum victimis & ſacrificiis tibi volet commendare. Et hac malitioſa mulierum importunitate & malitia ho-mines etiam oſtenderentur, multo ergo magis Dii.

396. *Varicoſus.*] Cui varices ſunt tu-midi: vel qui venas tumidiores habet, quod fit diuturna ſtatione deos conſu-lentibus, cum ſanguis craſſus & melan-cholicus deorſum in pedum venas de-cumbit. Hippocr. 6. Aphor. 21. *Idem.* Haruſpex ergo diu ſtando, dum exta conſulit, fiet varicoſus.

397. *Sed, &c.*] Vagas, audaces, & ſciſcitatrices rerum novarum avidas & ſciſcitatrices mulieres jam carpit. Satius eſſe dicens eam cantu gaudere; quam vagam & im-pudentem eſſe, omnia nova expiſcari, conventicula & cœtus virorum ingredi, & cum militum ducibus loqui. *Pervo-let.*] Diſſolute per totam urbem vagetur, ut nunc multæ. *Lubin.*

398. *Audax.*] Confidens, impudens

Cumque paludatis Ducibus, præſente marito
Ipſa loqui recta facie, ſtrictiſque mamillis.
Hæc eadem novit, quid toto fiat in orbe.
Quid Seres, quid Thraces agant: ſecreta novercæ,
Et pueri: quis amet, quis decipiatur adulter.
Dicet quis viduam prægnantem fecerit, & quo
Menſe: quibus verbis concumbat quæque, modis quot.
Inſtan-

VET. SCHOLIAST.

399. *Cumque, &c.*] Euntibus ad militiam, chlamidatis ſcilicet. Salluſtius, togam paludamento mutavit.

400. *Sicciſque, &c.*] Adhuc exſtantibus, vel ſine ſudore.

402. *Qui, &c.*] Galliarum gentes, aut Scythæ.

403. *Et, pueri.*] Quid noverca cum privigno ſuo agat. *Quis, &c.*] Quis ad pœnam raptus eſt.

VARIORUM.

Et cœtus] Id eſt, inter viros ſine pudore & verecundia verſari. *Lubin.*

399. *Cumque, &c.*] Id eſt, ut posſit cum chlamydatis & paludamento ornatis ducibus & militibus in bellum euntibus, adulteris forte ſuis, etiam marito præſente familiariter loqui. Eſt autem paludamentum chlamys vel veſtis militaris. *Idem.* Duces ergo atque imperatores paludati proficiſcebantur in hoſtem: cum è bello reverterentur, poſito paludamento togati urbem ingrediebantur.

400. *Recta facie.*] I. e. erecta: Inverecunde. In qua facie nullum pudoris ſignum, quæ facies non turbata ſit pudore & verecundia. *Strictiſque, &c.*] E ſinu exſertis & patentibus. ita coarctatis, ut in ſummo natent ſinu. Sic dicimus ſtrictum gladium, pro evaginato. Alii legunt *ſiccis*, ſed non placet. *Idem.*

401. *Hæc, &c.*] Jam damnat earundem mulierum curioſitatem & loquacitatem, quæ omnia explorabant, non ſolum quæ in tota urbe, verum etiam quæ in toto orbe fiebant. *Guil. Canteru* Animad. lib. 2. Novar. lect. cap. XII. *Id quod in aurem rex reginæ dixerit; Sciunt quod Iuno fabulata cum Iove; Quæ neque futura neque facta ſunt, tamen ſciunt.* Plaut Trinum.

402. *Quid, &c.*] Populi Scythici Aſiatici, apud quos bombyces. *Plin. Secreta &c.*] Novit hæc curioſa mulier, quid novercæ cum privignis pueris ſecrete agant. *Lubin.* Vel, quæ privignos adamarint.

403. *Quis amet.*] Adulter alterius conjugem, vel quis virginem amet. *Quis decipiatur.*] Ab illa quam amat. *Idem. Quis decipiatur adulter.*] Antiqui codices: *quis diripiatur adulter.* Quod merito probat vir excellenti ingenio & doctrina, Albertus Rubenius. Sententia eſt, quis à pluribus mulieribus ametur adulter. Eleganter enim ii dicuntur diripi, qui multis ſunt in amoribus & deliciis. Mart. VII, 75:

Quod te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra.

Senec. de brevit. Vitae cap. 7: *Diripitur ille toto foro patronus.* Id. III de ira 23: *Ac tota civitate direptus eſt.* Sic omnes M.S. quod perperam editores non intellecta vi verbi, mutaverunt, monente eodem Rubenio. *Graev.*

404. *Dicet, &c.*] Hæc eadem polypragmon mulier dicit, quis viduam imprægnaverit, quo menſe id factum ſit, quibus verbis, quæque mulieres coëant cum amatoribus, quotque quibusque modis concumbant. Satyrice.

405. *Quibus, &c.*] Græcis an Latinis. Sic ſupra dixit *Concumbunt Græce.* Idem.

406. *In-*

Inſtantem Regi Armenio, Parthoque cometem
Prima videt: famam, rumoreſque illa recentes
Excipit ad portas: quoſdam facit iſſe Niphatem
In populos, magnoque illic cuncta arva teneri
Diluvio: nutare urbes, ſubſidere terras,
Quocunque in trivio: cuicunque eſt obvia narrat.
Nec tamen id vitium magis intolerabile, quam quæ
Vicinos humiles rapere, & concidere loris
Exorata ſolet. nam ſi latratibus alti

Rum-

VET. SCHOLIAST.

06. *Parthoque, &c.*] Hujus ſtellæ o…is magnum regibus portendit exiti…n: unde & Lucanus,

— *& magnum terris adſtare cometem.*

…ine autem hæc ſtella *cincinnata* dici… *Alii* crinitam *vocant.*

…10. *Diluvio.*] Inundaſſe Armeniæ fl…ium. *Subſidere terras.*] Terræ motum ſi…i.

…13. *Vicinos, &c.*] Pauperes vicinos …ata, loris cædit, cæterum irata fuſti…s ſi canes latraverint in vicinia, & ex…recta fuerit.

VARIORUM.

406. *Inſtantem. &c.*] Id eſt, ipſa o…nium primo ſidus crinitum & cauda…n regi Armenio & Parthis exitium …rtendens & minitans videt, inque …elo animadvertit. *Inſtantem.*] Immi…ntem, minitantem exitium. *mutan…e regna cometen*: Lucanus 1. *Arme…*] Rom. nomini infenſo: Cui ergo …ale ominari velit. *Parthoque.*] Refert …ec ad Trajani ævum, qui expeditio…em in Armenios & Parthos ſuſcepit. *…ubin.*

407. *Famam, &c.*] Illa ad portas, quid …ovi alibi agatur ex nunciis explorat, an…equam in urbem veniant. *Recentes.*] De …uibus nemo in urbe ante aliquid reſci…it, & ob id *recentes.* Lubin.

408. *Excipit.*] Peregre redeuntes ſo…enne illud ſciſcitatur, μή τι καινόν. *Quoſdam, &c.*] Id eſt, ipſa fingit ſpar…itque rumorem, Niphatem fluvium Armeniæ inundatum, quoſdam popu…os aqua obruiſſe. *Iſſe, &c.*] In quoſdam populos fluxiſſe, eoſque diluvio abſumſiſſe. *Idem.*

409. *Magnoque, &c.*] Id eſt, in Armenia omnia arva obrui, teneri, & inundari magno diluvio. *Idem.*

410. *Nutare, &c.*] Terræ motu ruinam & caſum minitari. Refer hæc ad famoſum illum terræ motum, qui tempore Trajani Antiochiam, & vicina loca concuſſit, ut ſubſediſſe montes, & fluvios erupiſſe, Dionis abbreviator referat. *Lipſ.* Epiſt. quæſt. 4. Epiſt. 20. *Subſidere, &c.*] Deorſum & peſſum ire.

411. *Quocunque, &c.*] Id eſt, quovis loco, & unicuique obvio hæc narrat & exponit nova. *Idem.*

412. *Nec, &c.*] Illud curioſitatis vitium non adeo intolerabile eſt, quam vitium crudelitatis. *Idem.*

413. *Quam quæ &c.*] Melius, Quam quod. Quando pauperes vicinas ob leviſſimam quamque cauſſam, ad flagra rapit, & rogata vel exorata ne id faciat, crudelius adhuc loris illas concidit. *Humiles.*] Infimæ conditionis pauperculas mulieres. *Concidere, &c.*] Flagellis ex corio concidere & ſæviter lacerare. *Idem.*

414. *Exorata.*] Compoſitum pro ſimplici, i. e. orata. Ne quid crudelius in eos ſtatuat. Vel cum exorata & quodammodo placata eſt, loris illas concidit, alias illas plane occiſura, vel ad mortem mulctatura. *Nam ſi, &c.*] Cauſſas hujus ſævitiæ leviſſimas adfert. Id eſt; ſi latratibus vicini canis, altus & profundus ſomnus hujuſmodi crudelis mulieris forte rumpatur, tunc mane ſurgens in-

Q 3 quiſ…

Rumpuntur ſomni: fuſtes huc ocyus, inquit,
Adferte, atque illis dominum jubet ante feriri,
Deinde canem: gravis occurſu, teterrima vultu
Balnea nocte ſubit: conchas, & caſtra moveri
Noctejubet: magno gaudet ſudare tumultu:
Cum laſſata gravi ceciderunt brachia maſſa,
Callidus & criſtæ digitos impreſſit aliptes,
Ac ſummum dominæ femur exclamare coëgit,

Con-

notantur iſta Heinſio de Sat. Horat. L. II. 193–195. Id. ibid. p. 113. & vicisſ. Barthius ad Stat. Theb. IIII. II. p. 877.

VET. SCHOLIAST.

417. *Gravis occurſu.*] Viſione terribilis. ut Virg.

Nec viſu facilis.

418. *Caſtra, &c.*] Inſtrumenta balnearia.

420. *Cum, &c.*] * Alteras dicit, quibus utuntur athletæ, cum exercent: *quaſi plumbeis ponderibus exercentur.*

422. *Exclamare coëgit.*] Non cogit exclamare quod fecerit, illa non exclamat, ſed patienter tolerat.

VARIORUM.

quit: O famuli ocyus huc fuſtes adferte; quibus allatis fuſtibus, primo vel ante alios dominum latrantis canis feriri & pulſari jubet; deinde ipſum canem. *Idem.*

417. *Gravis, &c.*] Moleſta, iracunda, inhumana. *Teterrima. &c.*] Maxime torva & immitis domeſticis ſuis. *Idem.*

418. *Balnea, &c.*] Nocturno tempore importune lavat. *Subit.*] I. e. intrat. *Conchas, &c.*] Id eſt, jubet noctis tempore *conchas*, vaſa ampla, quibus lavatur, & *caſtra* vel inſtrumenta balneatoria moveri, & in balnea portari, & præparari. Metaph. à militia. *Idem.*

419. *Magno, &c.*] Ambitioſo ſtrepitu, ſervis moleſto. Vel, Tumultuoſo exercitio, quod magno fit ſtrepitu, ſudorem in balneo ſibi excitat. Ex conſuetudine hoc dicit, nam ſudaturi plumbea maſſa, quam variè jactabant & agitabant, in balneis ſe exercebant & ſudorem eliciebant. Antequam lavarentur *Idem.*

420. *Cum, &c.*] Dum tandem ſatis ſudavit, ejuſque brachia exercitio diuturno gravis & ponderoſæ maſſæ plumbeæ, delaſſata ſunt. *Ceciderunt.*] Quieverunt otioſa ab exercitio. *Maſſa.*] Plumbea illa maſſa ad ſudorem eliciendum ſe exercebant. Vide Senec. Ep. 57. *Idem.*

421. *Callidus.*] Dum unctor verſutus & doloſus, qui ſciat dominam ſuam hujuſmodi titillatione, & contrectatione gaudere, cujus mœchus forſan eſt. *Criſtæ.*] Id eſt, dum ille morum ejus non ignarus, inter ungendum, obſcœno naturali & vulvæ, digitos inſeruit. Vocat ergo *Criſtam*, partem muliebris pudendi, quæ à Græcis Nympha ſeu κλείτορις appellatur. *Idem.* *Ac, &c.*] infimam naturam, & obſcœnum mulieris membrum. *Summum femur*, i. e. Summa pars femoris.

422. *Exclamare.*] Qualis crepitus editur, dum madida & uncta corpora perfricantur. *Lubin.* vel ſignificat crepitum concavæ manus inter ungendum illiſæ, vel obſcœnius quod poppyſma. *Farnab.* *Exclamare, &c.*] Loquitur hic de alipta, qui dominam ungendo, feſſus erat, ac tandem ut mitteretur ψόφον καὶ πόππυσμα expreſſerat ab ea dominæ parte, quam in in Galla ob conſimile vitium Val. Martialis nequiſſimo epigrammate, *garrulam & clamoſam* appellavit. Neque exiſtimaverim ambitioſe potius quam honeſte & decore uſurpata fuiſſe palpitandi & micturiendi vocabula; ſicut & rimæ, criſtæ,

veſi-

Convivæ miſeri interea ſomnoque, fameque
Urgentur: tandem illa venit rubicundula, totum
Oenophorum ſitiens, plena quod tenditur urna
Admotum pedibus, de quo ſextarius alter
Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim,
Dum redit, & loto terram ferit inteſtino.
Marmoribus rivi properant, aut lata Falernum
Pelvis olet: nam ſic, tanquam alta in dolia longus
Deciderit ſerpens, bibit, & vomit. ergo maritus

Nau-

VET. SCHOLIAST.

4 . *Ducitur.*] Bibit, ut digerat.
4 . *Et , &c.*] Cum cœperit ebria [illegible]e. Id Græci dicebant τλὼ νῆςιν [illegible]

4 . *Marmoribus.*] In triclinio marmo[illegible].
4 . *Deciderit , &c.*] Ita poſt vomitum bibit, tanquam ſerpens, quando in dolium vini ceciderit, bibendo vomit, & vomendo denuo bibit.

VARIORUM.

[illegible]e, urinæ, offæ, item urticæ, cornu, [illegible]æ: per quæ alia minus ſpecioſa di[illegible]gnificantur. *Rigaltius.*
3. *Convivæ, &c.*] Convivæ & clientes qui exſpectant dum domina è balneis [illegible] (quæ ibi diu commorata fuit, ex [illegible]erum natura) ſomno & fame urgen[illegible] premuntur. *Lubin.*
4. *Tandem, &c.*] Id eſt, tandem [illegible]reditur ex balneo, poſt longam cun[illegible]onem rubicundula, & tantum ſitit, [illegible]otum œnophorum exhauriat. *Rubi[illegible]ula.*] Subrubens ex calore poſt bal[illegible] *Lubin. Totum , &c.*] Totum vas vi[illegible]um ſitiens & exſiccans.
25. *Sitiens.*] Capiens vel exhauriens. [illegible]ille: *Sitit quadrantal*, id eſt, capit. [illegible]s autem erat apud Romanos ut exo[illegible]andi ſtomachi gratia ſtatim è bal[illegible] redeuntes amyſtim vel uno ductu [illegible]tum vini biberent, & deinde ſta[illegible] rurſus evomerent, & ita ventriculum lavarent. Id quod Eraſiſtratus tanquam oculis noxium improbavit, & hic Juvenalis reprehendit. *Idem. Plena, &c.*] Quod œnophorum è plena urna ipſi tenditur à miniſtris, & ori admovetur, offertur, & bibendum porrigitur. Grangæus dicit, quod ſit urnæ capax.
426. *Admotum , &c.*] Id eſt, ante pedes poſitum œnophorum prope menſam. *De quo , &c.*] Ex quo œnophoro vel vaſe vinario duo ſextarii educuntur & ductim exhauriuntur. Vide Martial. Ep. 79. lib. 6. *Lub.*
427. *Ante , &c.*] Quos ſextarios duos epotat antequam cibum capiat, qui rabidum appetitum potanti excitabunt bibendo & vomendo. Unde Seneca: *Vomunt ut edant, edunt ut vomant.* Idem. *Orexis.*] Eſt appetitus comedendi.
428. *Dum, &c.*] ſc. è ſtomacho. Id eſt, dum ſextarius epotus per vomitum rurſus ejicitur. *Et, &c.*] Id eſt, & terram vel pavimentum, luto vel abluto & purgato ſtomacho, decidens ferit & percutit. *Luto*] Lauto, lavato, abluto. Alii *luto*. alii, *luteo*, ut ſit Synizeſis. *Idem.*
429. *Marmoribus, &c.*] Id eſt, integri rivi ex vomitu, in pavimento cœnaculi marmore ſtrato, fluunt & properanter currunt. *Rivi.*] Vomitus: Hyperbolice. *Aut lata.*] Id eſt, pelvis lata, vel allata, in quam vomit, vel in quam excipiunt miniſtri vomitum, olet Falerno vino, quod illa antea biberat. Alii leg. *Aurata.* & pro *Falernum*, *Falerno.* Idem.
430. *Nam ſic.*] Id eſt, adeo avide bibit poſt balneum, tanquam ſerpens, quan-

do

Nauſeat, atque oculis bilem ſubſtringit opertis.
Illa tamen gravior, quæ cum diſcumbere cœpit,
Laudat Virgilium, perituræ ignoſcit Eliſæ,
Committit vates & comparat, inde Maronem,
Atque alia parte in trutina ſuſpendit Homerum.
Cedunt grammatici, vincuntur rhetores, omnis
Turba jacet, nec cauſſidicus, nec præco loquatur,

A

VET. SCHOLIAST.

433. *Illa, &c.*] Statiliam Meſſalinam inſectatur, quæ poſt quatuor matrimonia diverſo exitu ſoluta, poſtremo Neroni nupſit: poſt quem interemtum, & opibus, & forma, & ingenio plurimum viguit. conſectata eſt uſum eloquentiæ uſque ad ſtudium declamandi. Illo tempore duæ Meſſalinæ fuerunt. hæc, & Valeria, de qua Claudius Britannicum filium ſuſtulit.

VARIORUM.

do in vini dolium ceciderit, bibendo vomit, & vomendo iterum bibit. *Idem.* Plinius libro 7. & l. x. cap. 72. Teſtatur, quod ſerpentes vini avidiſſimi ſint. Teſtatur idem Ariſtoteles l. 8. de hiſtoria animalium. Putem ego quod Autor velit innuere ſerpentem vino immerſum mucore & ſordibus ſuis inficere vinum, & hinc vomitum creari: hinc dicit *ſic bibit & vomit*, i. e. quamprimum bibit etiam vomit. Nam & ſic ſentiunt Medicorum filii. *Ergo: &c.*] Id eſt, nauſea adficitur ob vomitum obſcœnum uxoris. *Idem.*

432. *Atque, &c.*] Id eſt, clauſis oculis ob hanc uxoris turpitudinem indignatur, & bilem ad indignationem clauſis oculis ſubſtringit, contrahit, & coarctat. *Subſtringit.*] Ob oculos ita dicit, quos ob nauſeam contrahit, ut compeſceret vomitum: vel clauſis oculis iram diſſimulat & continendo ſe, choleram compeſcit. *Idem.*

433. *Illa, &c.*] Jam ad garrulitatis vitium tranſit, & taxat mulieres Criticas & doctas, quæ ſapientiſſimæ ſibi viſæ inter cœnandum ſolæ loqui, & de rebus graviſſimis, arduis & ſublimibus judicare; quæ Poëtas inter cœnandı inter ſe conferebant, & de iis judicaba *Gravior.*] Moleſtior, & intolerabilic quam imperioſa & immunda. vel ride do, ait Poëta, eam majoris eſſe gra tatis, quæ etiam in cœnis disputet Poëtis. *Britann.* *Diſcumbere.*] Ad me ſam. *Lubin.*

434. *Laudat, &c.*] Ejus ingeniun & divinum carmen. *Peritura, &c.* Miſeretur ejus, quod ex amoris imp tientia ſibi mortem conſciverit. vel co dolet Didoni, eique veniam dat, qu deſerta ab Ænea, mori deſtinarit.

435. *Committit, &c.*] Comparat Po tas Græcos & Latinos inter ſe Critic rum more, & uter excellentior ſit in quirit, & ſententiam de illo fert. *Turn bus* lib. XXI. cap. 29.

436. *Atque, &c.*] Criticorum mor quaſi in trutina vel lance perpendit Vi gilium cum Homero, ecquis horun melior. *Lubinus.* Iis verſibus plus pond ris & majeſtatis Virgilio tribui intelli gunt, qui in trutinarum & examinun ratione leviora pondera à gravioribu ſuſpendi attollique non ignorant. *Ri galtius.* *In trutina.*] In lance vel ſtater exacti ſui judicii, quæ videlicet Criti corum munus de Poëtis & Oratoribu ſibi delegatum putat. *Suspendit.*] Meta phora à libra. *Lubin.*

437. *Cedunt, &c.*] Id eſt, Grammatici illi, qui loquaces maximi, illa præſente tacere coguntur, adeo ipſa vocalis eſt. Vel coguntur illi mulieri doctæ concedere, quamvis illorum proprium munus ſit de Poëtica judicare. *Vincuntur, &c.*] Ab illa muliere, quamvis dicaces, & clamoſi rabulæ. *Idem.*

438. *Omnis, &c.*] Totum convivium illa loquente ſilet, & illam dicentem

admi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

tera nec mulier: verborum tanta cadit vis;
ot pariter pelves, tot tintinnabula dicas
ulſari. jam nemo tubas, nemo æra fatiget;
na laboranti poterit ſuccurrere Lunæ.
nponit finem ſapiens & rebus honeſtis.
am quæ docta nimis cupit & facunda videri,
rure tenus medio tunicas ſuccingere debet,
ædere Silvano porcum, quadrante lavari.

Non

VET. SCHOLIAST.

442. *Una, &c.*] Sonitum fieri adſo-
,quando luna deficit.

463. *Imponit, &c.*] Etiam philoſo-
iam tractat.

445. *Crure, &c.*] Id eſt, accipere de-
t virilem habitum, & cingi ut vir.

446. *Cædere, &c.*] Silvano mulieres
on licet ſacrificare.

VARIORUM.

lmiratur. *Nec, &c.*] Garrulitate cauſſi-
icum, & vocis vehementia præconem,
omnes alias mulieres ſuperat. *Idem.* Ac
dicat, ſi cauſſidici, aut præcones, aut al-
era mulier loquerentur ea præſente, non
xaudirentur.

439 *Verborum, &c.*] Nam tanta ver-
orum vis & copia à muliere profertur,
t tam multas pelves, tot cymbala &
intinnabula pulſari dicat, dum illa lo-
uitur. *Idem.*

440. *Tot, &c.*] Quot verba. In tan-
um ſonora eſt. Alludit ad proverb.
Δωδωναῖον χαλκίον. Eraſmi Chil. I.
ap. I. proverbio 7. *Tintinnabula.*]
A ſonitu fictum nomen, quod tinniat.
Lubin.

441. *Jam, &c.*] Ex ſuperſtitione Ro-
manorum hoc ridicule dicit. Credebant
autem Lunæ, Eclipſin patienti, ſubve-
niri poſſe æris & pelvium ſonitu, &
cornuum ac tubarum clangore. Unde
æra auxiliaria Lunæ, Poëta Tibul. dixit.
Id eſt, ſi Luna deficit, & eclipſin, qua-
ſi mortem, patiatur excantationibus,
(nam ſic credebant antiqui) non o-
pus eſt tubas inflari, & pelves atque æra
pulſari: nam hæc una mulier, ſua di-
cacitate Lunæ laboranti poteſt ſuccur-
rere; adeo vocalis & clamoſa eſt, & tan-
tum tinnit. *Plin.* cap. 22, lib. II.
Turnebus cap. 22. Adverſ. cap. 24.

442. *Laboranti.*] Eclipſin patienti.

443. *Imponit, &c.*] Senſus eſt: Mu-
lier, quæ ſapiens videri cupit, inſtituit
ſectam, & finem certum rebus hone-
ſtis adſignat, ad quem omnia dicta &
facta tanquam ad ſcopum dirigat. Vel
more Sapientum & Philoſophorum de
ſummo bono diſputat, dat præcepta de
ratione recte vivendi; docet, quid ſit
honeſtum, quid ſit utile, quid pul-
chrum.

444. *Nam, &c.*] Quæ docta & elo-
quens, tanquam ſapiens videri cupit, &
Philoſopha. *Idem.* *Nam ſi docta nimis.*]
Perſtringit hic Satyricus mulieres, quæ
literas callere videri volebant doctius,
quam ut probas deceret. Si ergò, inquit,
mulier vult literas tractare, de ſcriptori-
bus judicium ferre, philoſophari, &
reliqua quæ ſunt virorum propria; etiam
virili habitu incedat, quæque ſunt viro-
rum munia tantum peragat. Primum,
medio crure tenus tunicas ſuccingat, quum
mulieres ſtolis talaribus uterentur: Al-
terum, *Cædere Silvano porcum*, id enim
tantum viris licitum. *Ferrar.*

445. *Crure, &c.*] Id eſt, virorum
Philoſophorum more, crure medio te-
nus, veſtes ſuas debet ſuccingere, viri-
lem habitum accipere. Demiſſæ enim
tunicæ fœminarum ſunt. *Turnebus* libro
XI. cap. 23.

446. *Cædere, &c.*] Id eſt, non ut mu-
lier Cereri: ſed ut vir Philoſophus, Sil-
vano porcum debet ſacrificare. Vel Epi-
curеam

Non habeat matrona, tibi quæ juncta recumbit,
Dicendi genus, aut curvum ſermone rotato
Torqueat enthymema, nec hiſtorias ſciat omnes;
Sed quædam ex libris & non intelligat. odi
Hanc ego, quæ repetit, volvitque Palæmonis artem
Servata ſemper lege, & ratione loquendi,

Igno-

VET. SCHOLIAST.

451. *Palæmonis artem.*] Grammatici, magiſtri Quintiliani oratoris.
452. *Servata, &c.*] Analogia.

VARIORUM.

oueam profeſſa, cædere Silvano porcum. *Silvano.*] Arvorum & pecorum Déo mares porcum mactabant, & nullo modo, iſti ſacrificio fœminis adeſſe licebat. *Cato* lib. de ruſt. *Quadrante, &c.*] Exigua mercede, qualem perſolvunt pauperes Philoſophi: quod Horatius objicit Philoſopho Stoico, regem ſe eſſe adfirmantis, quod ſapiens ſit.

——— *Dum tu quadrante lavatum*
Rex ibis.

Britannicus.

457. *Non, &c.*] Non ſit ea eruditione, ut ex arte poſſit dicere, cognoſcatque genera dicendi, quæ tria ſunt, grande, mediocre & humile. *Britannic.* *Non habeat, &c.*] Perſequitur quod cœpit de mulieribus Criticis & damnat mulieres, quæ nimiam doctrinam & Rhetoricam exercebant. *Lubin.* *Recumbit.*] In lecto, matrimonio tibi conjuncta. *Lubin.* *Curvum ſermone rotato Torqueat enthymema.*] Male ſic recentiores editiones. Vetuſtiores & membranae recte, *curtum enthymema.* *Graev.*

448. *Dicendi, &c.*] Non rhetorum more certum aliquod dicendi genus adfectet. *Aut curvum.*] Alii *curtum.* Non uxor tua conciſum illud & ſuccinctum dicendi genus adfectet, nec inter orandum curtum aliquod Enthymema rotato ſermone torqueat, & proferat. *Sermone, &c.*] Brevibus comprehenſo, expedito, volubili. Eo, quod rotunda, rotatu faciliora, quam quadrata. *Turnebus* lib. 3. cap. 17. Sermonem *rotatum* hoc loco intelligit, orationem converſione concluſam, & ambitu comprehenſam: Quod genus dicendi Cicero in Partitionibus *verſum*, Ariſtoteles συνεϛραμμένον vocat. *Muret.* Var. libro 8. cap 21.

449. *Torqueat.*] Jaculetur, utpote brevem, & acutiſſimam ſententiam. *Enthymema.*] Argumentum Dialecticum, alteram partem animo concipiens, unde & nomen habet. hic pro univerſa Dialectica ponitur, quaſi dicat, nec habeat uxor tua Dialecticam. *Farnab.* *Nec, &c.*] Id eſt, non ſit hiſtorica, ut omnes hiſtoricos perlegerit. *Lubin.*

450. *Sed quædam, &c.*] Martialis ait;
Sit non doctiſſima conjux.
Quædam tantum ex hiſtoriis ſciat, ne omnino elinguis & rerum ignata ſit. *Lubin.* *Neque ullum verbum faciat perplexabile, neque ulla lingua ſciat loqui niſi Attica.* Plaut. Aſinar. *Odi, &c.*] Id eſt, odi ego nimis doctam mulierem, quæ ſit Grammaticæ & hiſtoriarum, fabularumque peritiſſima & arrogantiſſima.

451. *Repetit, &c.*] Sedulo ſtudet & meditatur. *Palæmonis, &c.*] Remmius Palæmon fuit Grammaticus arrogantiſſimus, Fabii Quinctiliani præceptor, fuit is tantæ ſuperbiæ, ut literas ſecum natas, & ſecum morituras dixerit. Cæterum M. Varronem Romanorum doctiſſimum, porcum literatum per ſuperbiam appellavit: Jactavit nomen ſuum non temere in Bucolicis poſitum, ſed vaticinatum Poëtam, fore aliquando omnium Poëtarum & Oratorum Palæmonem judicem. *Idem.*

452. *Servata, &c.*] Quam Palæmon ipſi præivit, ut ab ejus ſtylo, loquendi modo & analogia, quam curioſe obſervat, ne latum quidem unguem recedat. *Idem.*

454. *Igno-*

Ignotosque mihi tenet antiquaria verſus,
Nec curanda viris opicæ caſtigat amicæ
Verba. ſolœciſmum liceat feciſſe marito.
Nil non permittit mulier ſibi: turpe putat nil,
Cum virides gemmas collo circumdedit, & cum
Auribus extentis magnos commiſit elenchos.
Intolerabilius nihil eſt, quam fœmina dives.
Interea fœda adſpectu, ridendaque multo
Pane

VET. SCHOLIAST.

53. *Tenet, &c.*] Quæ antiquitatem t, & ut antiquarius, verſus di- ci

55. *Opicæ, &c.*] Imperitæ: male nunciantis.

54. *Nil, &c.*] Id eſt, omnia. Nam negativi unum confirmativum fa- it.

57. *Cum, &c.*] Monilia circa col- n miſerit. virides, praſinæ.

458. *Magnos, &c.*] Uniones, mar- itas oblongas. Magnarum gemma- m elenchos, quos & Titulatos appel- t.

VARIORUM.

453. *Ignotosque mihi.*] Quæ novit rſus mihi ignotos, quæque ſit Critica, tiquiſſimorum Poëtarum ſtudioſa, & e viro longe doctior. *Idem. Antiqua-* .] Antiquitatum, vel, veterum Poë- rum, & mihi inauditorum, verſus nens, vel, antiquæ locutionis inveſti- trix & Critica. *Farnab.* Quæ verba ab ſu remota, à Saliorum carminibus pe- ta, ipſi Evandri matri non intellecta, jam exauctorata ſcrutantur & profe- ant. Veterum Poëtarum & Hiſtorico- um ſtudioſi Antiquarii dicuntur.

454. *Nec, &c.*] Quæ caſtigat & re- rehendit verba amicæ ſuæ minus ele- antia & Latina. Et quæ verba minora unt, quam ut à viro gravi & honeſto urentur, utpote è mediis antiquitatis enebris eruta. *Opicæ.*] Indoctæ, bar- aræ, & non analogia & lege obſervata loquentis, quæ Oſce fortaſſis, & Volſce ac barbare loquitur. Vide Sat. III. verſ. 207. *Idem. Oſci* enim *Opſci* dicti vulgo *Opici*. Grang.

455. *Solœciſmum.*] Hoc Satyrice Poë- ta dicit, deprecans, ut ſaltem viro vitioſe loquenti parcat, ut ipſi liceat ſolœciſmum ex imprudentia facere in loquendo, & patrando forte. Quod fiet, ſi uxorem non doctam duxerit. Vel eo dicit, qua- ſi condemnet ſermonem viri, eumque non curet. *Solœciſmum.*] Vitioſam ver- borum compoſitionem. Vide Martial. Epigram. 20. lib. 11. *Lubin.*

456. *Nil, &c.*] Id eſt, omnia mu- lier ſuperba ſibi licere putat, præſertim cum jam veſtium ornatum adhibuerit. *Idem*

457. *Cum, &c.*] Cum monilia ex vi- ridibus gemmis & ſmaragdis collo ſuo circumdedit. *Idem.*

458. *Et, &c,*] Poſtquam auriculis ſuis ponderoſis gemmis extenſis, & deorſum tractis, *magnos elenchos*, & ob- longos uniones, faſtigiata longitudine in pleniorem orbem deſinentes, ſeu mar- garitas oblongas ovali figura, conjunxit & ſociavit. *Farn.*

459. *Intolerabilius.*] Quia miſer ma- ritus miſere illi inſervire cogitur. Hæc intelligenda de illis, de quibus ſupra: *Imperat ergo viro.* Idem.

460. *Interea.*] Recitat alia mulierum ſcelera, quæ pane, fuco, lacte aſinino apud maritum ſeſe fucarent, quo fuco mariti labia inter deoſculandum conglu- tinarent, cum contra ſuis mœchis pre- tioſis unguentis delibutæ & lotæ occur- rerent. Dum ergo dives omnia ſibi li-
licere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pane tumet facies, aut pinguia Poppæana
Spirat, & hinc miſeri viſcantur labra mariti.
Ad mœchum lota veniunt cute: quando videri
Vult formoſa domi? mœchis foliata parantur.
His emitur quidquid graciles huc mittitis Indi.
Tandem aperit vultum, & tectoria prima reponit:

VET. SCHOLIAST.

461. *Pane, &c.*] Medicamen ad tendendam faciem, aut cutem magis. *Aut, &c.*] Poppea uxor Neronis, adeo diligens in excolenda forma fuit, ut eam quinquaginta aſinæ ſequerentur miſſam in exilium, quarum lacte candorem corporis provocabat, earum natura fucata eſt. Deceſſit calce à Nerone percuſſa. Medicaminis ipſius autem nomen Juvenalis Poppeana dixit, quaſi ab illa inventum ſit.

464. *Foliata.*] Unguenta foliis plena, vel aliis aromatibus.

465. *Quicquid, &c.*] Odorum.

VARIORUM.

cere exiſtimat, nihil maritum curat, apud quem dum verſatur facies ejus asſpectu fœda eſt & ridicula. vide Sat. 2. verſ. 107. *Idem*

461. *Pane, &c.*] Panem lacte aſinino madidum, ad ſolicitandum candorem cutis adhibuiſſe, ſupra dictum eſt Sat. 2 verſ. 107. *Lubin.* Alia autem erant καταπλάσματα, illa σμήγματα, quibus utebantur ad cutem poliendam: ſublatis enim cataplaſmatis τὰ σμήγματα adhibebant. *Salmaſius. Tumet*] Incruſtatione panis, quam apud maritum non abluit. *Pinguia, &c.*] Id eſt, emittit odorem pinguium & fragrantium unguentorum, quæ Poppæa Neronis uxor invenit: quæ adeo diligens in curanda forma fuit, ut eam in exſilium miſſam 50. aſinæ ſequerentur, quarum lacte candorem corporis provocavit. Deceſſit gravida, calce à Nerone percuſſa. *Lubin.*

462. *Et, &c.*] Conglutinantur inter ſaviandum. *Idem.*

463. *Ad, &c.*] Id eſt, contra, ubi ad mœchum accedit, omnia illa medicamenta faciei abluit, & ipſi placere ſtudebit, ut ſit nitida, terſa, à fuco mundata. *Lubin. Lota cute.*] Id eſt, lomento expolita vel ſmegmate, ſublato ἐπιχρίσει. *Salmaſius. Veniunt.*] Potius Veniet. *Quando videri.*] Lege cum interrogatione. Quaſi dicat: domi non curat ſuam formam. *Lubin.*

464. *Mœchis, &c.*] Cum mœchum vult accedere adhibet unguenta foliata, vel Nardina, pretioſiſſima. Plin. 13. lib. 1. cap. *Idem.* Unguenta ex ſpicis & foliis nardi atque aliis odoris.

465. *His emitur.*] Omnia aromata, quæcunque ex India huc Romam advehuntur, emuntur à mulieribus Romanis, non ſuis maritis, ut illis placeant, ſed his mœchis, & in mœchorum gratiam. *Quidquid.*] Aromatum, odorum, unguentorum. *Graciles.*] Tenues, macri, non corpulenti ob ſolis æſtum, ut contra pinguedo à frigore & humore. *Lubin.*

466. *Tandem, &c.*] Perſequitur idem mulieris vitium, quod tandem poſtquam multum diuque faciem illevit, vultum aperit, fucum removet, agnoſci incipit. *Tectoria.*] Sunt proprie incruſtationes & cooperimenta coſmetica, quibus muri & parietes obteguntur, ut novam faciem induant. *Lubinus.* Tectoria vero hic vocat panem illum, quo madido faciem linebant, ac veluti tectorio quodam inducebant, τετανωτικοῦ καὶ πεβατικοῦ τοῦ χρωτὸς, quod tectorium ſeu κατάπλασμα abſtergebant σμήγματι ex lacte aſinino, cum ad mœchos irent. *Salmaſius in Æl. Spart.*

467. Ita-

…it agnoſci, atque illo lacte fovetur,
…ter quod ſecum comites educit aſellas,
…il Hyperboreum ſi dimittatur ad axem.
…quæ mutatis inducitur, atque fovetur
…c medicaminibus, coctæque ſiliginis offas
…pit, & madidæ; facies dicetur, an ulcus?
…curæ pretium penitus cognoſcere, toto
…d faciant, agitentque die. ſi nocte maritus
…rſus jacuit: periit libraria; ponunt

Coſ-

VET. SCHOLIAST.

…. *Illo lacte.*] Aſinino lacte faciem … ut cutem tendat, & candorem eli-…

…. *Coctaque, &c.*] Candidi panis. …3. *Eſt, &c.*] Operæ pretium eſt. …5. *Averſus, &c.*] Libidini ipſius …non fecit. *Periit, &c.*] Lanipen-…

VARIORUM.

…7. *Incipit, &c.*] Id eſt, tum demum …it agnoſci qualis vera ſit, cum antea …a fuerit. Nimirum faciem habens …ſam & tetram. *Atque, &c.*] Quia …lius ſe pane incruſtare non poteſt, …l rugoſam faciem lacte aſinino fovet, …d teneram, erugatam & candidam …it conſervatque cutem. *Idem.*

…8. *Propter quod.*] Ob quod lac ha-…lum, ſemper aſellas apud ſe habet, & …m ducit, ut Poppæa, etiamſi in exſi-… & in extremas mundi oras ipſi eun-… ſit. Plin. lib. 11. cap. 14. *Idem.*

…69. *Exſul, &c.*] Ducit ſecum aſinas …is cauſſa, ſi etiam apud Hyperboreos … exſulandum ſit. Quocunque ipſi etiam …grandum ſit, in ærumnis & exſilio …m voluptatibus indulget. *Hyperboreum.*] …perborei ſunt, qui ſuper aquilonis fla-… habitabant, apud quos mundi car-… vel axis eſſe creditur. ob id dixit …*erboreum axem.* Idem.

…70. *Sed, &c.*] Sed illa facies, quæ …fucis & medicamentis commutatis, …is ac diverſis inducitur & illinitur, & quæ facies tot offas ſiliginis coctæ & lacte aſinino madidæ accipit & adhibet, an illa facies dicetur, an vero hulcus? *Inducitur.*] Cooperitur, illinitur. *Fovetur.*] Conſervatur, cuſtoditur, retinetur. *Idem.*

471. *Coctæ, &c.*] Id eſt, candidi panis offas vel fruſta & cruſtas lacte aſinino madidas, quibus faciem incruſtabant: vel candidi panis è ſiligine, faba aut oryza cocti maceratique lacte aſinino ad coſmeticen & faciem emendandam. *Farnab.*

472. *Ulcus.*] Eo dicit, nam ulcera medicaminibus & offis vel incruſtationibus curari ſolent. *Idem.*

473. *Eſt, &c.*] Locus jucundus, quo rurſus in mulierum ſævitiam invehitur, quam in familiam & domeſticos exercebant tota illa die, qua præterita nocte à marito, venereo aliquo complexu conſolatæ non eſſent. *Curæ.*] Alii *operæ.* Dignum conſideratione exacte perpendere, quanta rabioſa crudelitate ſæviant in domeſticos. *Idem.*

474. *Si, &c.*] Id eſt, ſi forte maritus noctu libidini conjugis non ſatisfecerit, ſi faciem ab uxore averſam habuerit. *Idem.*

475. *Periit libraria.*] Serva lanipendia (quæ à librando penſo ita dicitur & diſpenſando lanam aliis ancillis) male ab ipſa tractatur, & pene occiditur: quum enim in maritum animadvertere & ſævire non poſſit, in familiam invehitur. *Ponunt, &c.*]Id eſt, ancillæ quæ mundum & veſtes dominæ curant, & ornatum dominæ cuſtodiunt, & purgant, depo-

nunt

Coſmetæ tunicas, tarde veniſſe Liburnus
Dicitur, & pœnas alieni pendere ſomni
Cogitur. hic frangit ferulas; rubet ille flagello,
Hic ſcutica. ſunt quæ tortoribus annua præſtent.
Verberat, atque obiter faciem linit; audit amicas,
Aut latum pictæ veſtis conſiderat aurum,
Et cædit; longi relegit transverſa diurni,
Et cædit, donec laſſis cædentibus, exi

In

v. not. v. C. Th. de emen. da. Servor.

VET. SCHOLIAST.

476. *Coſmetæ, &c.*] Eos dicit, qui ornamentis præſunt, non tamen & ornatrices. ponunt tamen & tunicas, ut vapulent. *Liburnus.*] Nuncius, aut certe lecticarius. aut gerulus lecticæ, quæ liburnata eſt.

477. *Alieni, &c.*] Somni mariti pœnas præſtat familia.

479. *Hic, &c.*] Lorus latus, *corium non confectum* ἀδέψητον vocant Græci. *Tortoribus annua.*] Salaria quæſtionariis, ſive carnificibus.

481. *Aut, &c.*] *Auroclavas* veſtes miratur. Alibi *Scutulatas* vocat.

482. *Transverſa diurni.*] Ratiocinium diurnum accipit in transverſa charta ſcriptum, in opiſtographo.

483. *Exi, &c.*] Quaſi in cauſſa diſceptaverit.

VARIORUM.

nunt tunicas, & veſtes exuunt, ut nudæ virgis cædantur. *Brodæus* 10. cap. 17.

476. *Coſmetæ.*] Non ſunt ancillæ, ut placet interpretibus, ſed ornatores: qui ponunt tunicas ad pœnas. *Salmaſ.* *Tarde, &c.*] Servus Liburnus lecticarius, ſi aliquo ſit miſſus, tarde rediiſſe dicitur, & ob id vapulat. *Lubin.*

477. *Et, &c.*] Ille miſer ſervus, ob ignaviam domini ſui, quod ille dormierit, cum uxorem ſuam amplexari, & vigilare debuerit, pœnam ſubire cogitur, & plectitur. *Alieni.*] Domini ſui. *Idem.* *Pendere.*] Proprie is dicitur, qui ob delictum pecuniam ſolvit, quia penſo ære utebantur. *Feſtus.*

Falso. Vetustae enim Inscriptiones et alii et iam libertos a calamistro et ornatrices, a lectulo memorant. vid. Marm. Pisaur. n. 151. p. 195. et Reines. cl. 1, 89.

478. *Hic, &c.*] In dorſo ſuo du vapulat; vel franguntur ei in dorſo fe rulæ ſeu virgæ è ferula. *Rubet, &c* Dum tamdiu flagro vel ſcutica cæditu donec rubeat, & ſanguis prope ſequatu *Idem.*

479. *Sunt, &c.*] Id eſt, quædam cr deliſſimæ beſtiæ ſolvunt carnificibus an nua ſalaria, ut, cum iratæ ſint, familiar ſuam cædant, ut quando volunt, & qu volunt flagellent. *Idem.*

480. *Verberat, &c.*] Summa mulier malitia & crudelitas exprimitur. Id eſt ſæviſſima mulier flagellari curat ſervo ſuos & interim obiter & quaſi per otium aliud agens, fucum, de quo dictum eſt adhibet. *Audit amicas.*] Id eſt, intere dum ſervi flagellantur, ipſa cum amici confabulatur. *Idem.*

481. *Aut, &c.*] Vel pretioſas ſua veſtes auro & acu pictas Phrygionum ar te, contemplatur & perpendit, quaſi tran quillo animo, alias res interea agens. *Idem*

482. *Longi transverſa diurni.*] Sic in ſu temporis codicibus lectum fuiſſe Vetus Scholiaſtes oſtendit, & bene explicat Grangaeus jure probus. *Graev.* Al. legunt *transacta.* *Aut, &c.*] Id eſt, relegit rationem transactorum totius longi diei tempore Id eſt dum alios flagellari curat, recognoſcit interea rationem omnium qua illo die ſunt peracta.

Diurni.] Græcè Ephemeris. Moris enim fuit unumquemque domeſticam rationem per ſingulos dies ſcribere. Alii leg *diei.* Grangæus.

483. *Et, &c.*] Id eſt, tamdiu cædit, donec carnifices, qui cædunt, jam delaſſati ſint verberando. Et tunc demum horrenda voce terribiliter per modum

coni-

Ironet horrendum, jam cognitione peracta,
Præfectura domus Sicula non mitior aula.
Nm ſi conſtituit, ſolitoque decentius optat
Cnari, & properat, jamque exſpectatur in hortis,
At apud Iſiacæ potius ſacraria lenæ:
Dſponit crinem laceratis ipſa capillis,
Nda humero Pſecas infelix, nudiſque mamillis.
Atior hic quare cincinnus? taurea punit

Con-

VET. SCHOLIAST.

5. *Præfectura, &c.*] Tyrannorum di Phalaridis, aut Dionyſii. Phalaris A gentinus miſſos in æneum taurum hoines, ſubjecto igne torquebat: de q Cicero dicit incluſorum hominum geitu mugiebat taurus.

88. *Iſiacæ.*] Apud templum Iſidis, Læ, conciliatrices quia in hortis templum adulteria committuntur.

89. *Diſponit crinem.*] Componit crin dominæ, ipſa lacerata per iram.

90. *Nuda, &c.*] Pſecazin Græce dicit, quando minutum, ſive rarum pluit. Cnatrices igitur componentes rarum ac prum aquæ ſolent mittere, ac velut ψεκάζειν. Ergo nominis etymologiam a rse ſumſit.

VARIORUM.

itrus quaſi intonat: Exi ſceleratiſſim, nunquam domum meam reverſur; quaſi jam cauſſam recognoverit, & deptaverit. *Lubin.* Sic Cicero dixit *imi verborum fulmina. Horrendum* pro horrde.

84. *Jam, &c.*] Cognitio hic eſt juium vel judicatio & examen. *Idem.*

485. *Præfectura.*] Supp. *Eſt.* Quod per clamationem legendum. Adminiſtrat gubernat ædes. Vel in tali domo vel nilia, adminiſtratio, præfectura, & bernatio nihilo mitior & clementior , quam quæ fuit in aula Sicula, temte crudeliſſimorum tyrannorum Phaidis, & Dionyſiorum. *Scheg.* pron. 5.

486. *Nam, &c.*] Al. *Aut ſi &c.* Id eſt, ſi talis mulier dives, ſolito aliquanto accuratius & decentius exornari conſtituit. *Conſtituit.*] Propoſuit, vel conſtituit tempus & locum mœcho ſuo. *Lubin.*

487. *Et properat.*] Ad mœchum ſuum in hortum, vel alium locum. *Jamque exſpectatur.*] Ab adultero ſuo. *Idem.*

488. *Aut, &c.*] Id eſt, vel potius dum à mœcho ſuo exſpectatur in templo vel Sacrario Iſidis, ubi adulteria & ſtupra promiſcue fiebant, ut in domo lenonis. Ob id, illam *lenam* vocat. *Lenæ.*] Dicit quaſi magiſtræ & gubernatricis ac præfectæ meritricum. *Idem.* Nam in ejus templo maxima dabatur adulteriorum occaſio.

489. *Diſponit, &c.*] Id eſt, tunc Pſecas vel quævis ancilla dum ſatis decenter illam exornare nequit, male à domina ſua adfligitur, & ipſa crinibus & capillis diffuſis & ab irata matrona laceratis, exornat capillos dominæ ſuæ. *Idem.*

490. *Nuda, &c.*] Ad verbera, ſi quid peccet. Vel, humeros & mamillas nudas habens, diſciſſa veſte à domina. *Pſecas, &c.*] Quod talem dominam habeat virulentam & crudelem. Id eſt, ipſa admodum deformis, dominam ſuam exornare cogitur, vide Proverb. *Pſecas aut ros. Pſecas.*] Ancillæ nomen ſumtum ex Ovidio, qui ita Dianæ ornatricem nominat. forte à ψεκάζειν, ornatrices enim pauculum irrorabant aquæ ad compoſitionem crinium. *Farnab.*

491. *Altior, &c.*] Furioſæ atque iratæ dominæ verba ſeſe in ſpeculo contemplantis & ancillam objurgantis & pulſantis: Quare non ubique æqualiter capillus mihi compoſitus eſt? quare hic cin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Continuo flexi crimen, facinusque capilli.
Quid Pſecas admiſit? quænam eſt hîc culpa puellæ,
Si tibi diſplicuit naſus tuus? altera lævum
Extendit, pectitque comas, & volvit in orbem.
Eſt in conſilio matrona, admotaque lanis
Emerita quæ ceſſat acu: ſententia prima
Hujus erit: poſt hanc ætate, atque arte minores
Cenſebunt, tanquam famæ diſcrimen agatur,
Aut animæ: tanta eſt quærendi cura decoris

Tot

VET. SCHOLIAST.

494. *Si tibi, &c.*] Si tu fœda es. *Altera, &c.*] Altera componit crinem, dum illa cæditur.

496. *Eſt, &c.*] Lanipendia matris facta ornatrix, quaſi magiſtra.

497. *Emerita.*] Quæ ornatrix eſt, ſed jam quaſi emerita ceſſat.

VARIORUM.

cincinnus altior eſt cæteris & inæqualis? *Cincinnus.*] Eſt capillus criſpus & condenſatus. *Taurea, &c.*] Id eſt, * ſtatim poſtquam verba hæc dixit, flagro vel ſcutica de pene taurino, ipſam ancillam cædit, & punit perinde quaſi eſſet maximum illud crimen & facinus, quod capillus & cincinnus inæqualis, & non ſatis compoſitus fuiſſet. *Facinus, &c.*] Satyrice, ſcoptice, & ridicule dictum. *Lubin.* Quod ipſa putat & vocat crimen & facinus.

493. *Quid, &c.*] Verba Poëtæ, quibus mulierum malitiam notat, quæ cum ſæpe deformes & fœdæ eſſent & ſatis ornari ab ancillis non poſſent, eas verberabant, & iis imputabant quod deformes eſſent. *Idem.* *Pſecas.*] Ab irrorandis capillis dicta ancilla. *Hic.*] I. e. in hac re.

494. *Si, &c.*] Si deformis ſit naſus tuus. Si fœda & deformis es, an illud miſeræ puellæ imputabis. *Altera, &c.*] Id eſt, altera ancilia in *læva* ſiniſtra parte capillum extendit, componit, & pectine exornat, eumque circumducit in orbem vel circulum. *Magius.* 3. cap. 2. *Volvit in orbem.*] Multimodis revolutionibus componit, ut fiant *capillorum volumina.*

496. *Eſt, &c.*] Convocatur ad conſilium formæ atque ornatus. Senſus & ordo eſt: *Matrona* jam ſenior, *qua* (*acu* quaſi jam *emerita*) à nendo *ceſſat*, & quæ jam *lanis admota* eſt & lanificium exercet, *eſt in conſilio*, ut domina rite ac dextre ornetur, ut de hoc ſententiam ſuam ferat. *Junius* de coma cap. 7. *Eſt, &c.*] Eſt ejus conſiliaria, cum ſententia de ornatu dicenda eſt. *Lubin.* Similis jocus de rhombo piſce, ſupra.

497. *Emerita.*] Illa dicitur quæ functa eſt munere ſuo & vacationem habet. *Britann.* *Quæ ceſſat acu.*] De acu crinali dictum cenſeo, cujus hanc peritam olimque exercitam, accerſit in conſilium. *Farnab.* Sic quidem ille, Sed merito præfertur aliorum expoſitio: quæ hebeti per annos oculorum acie à ſuendo ceſſat. *Sententia prima.*] Illa in conſilium admiſſa prima eſt inter conſiliarias, in dicendo de ornatu formæ, matronæ vel dominæ. Id eſt, prima ſententiam dicet, utpote ſenior, & ob id prudentior. *Lubin.* Juxta huic rei ſolennem formulam *De ea re ita cenſeo*: princeps enim Senatus à Conſule relatione facta, prior ſententiam dicebat, cæteri ordine rogabantur.

498. *Poſt, &c.*] Poſt hanc, juxta ordinem ætatis, artis ac prudentiæ, ut in magnis conciliis fieri conſuevit, reliquæ etiam in concilio vocatæ cenſebunt, & ſuam ſententiam dicent. *Idem.*

499. *Tanquam, &c.*] Tanquam periculum agatur de fama & vita, adeo ſolicita eſt de forma. *Idem.*

500. *Tanta eſt.*] Tam magni pretii eſſe cenſetur cura de pulchritudine &

decore

premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum
ficat caput. Andromachen à fronte videbis:
minor eſt: credas aliam. cedo, ſi breve parvi
ita eſt lateris ſpatium, breviorque videtur
gine Pygmæa, nullis adjuta cothurnis,
evis erecta conſurgit ad oſcula planta.
lla viri cura interea, nec mentio fiet
nnorum: vivit tanquam vicina mariti.

Hoc

VET. SCHOLIAST.

. *Adoſcula.*] Mœchi ſcilicet.
3. *Damnorum.*] Quæ in domo fue-
Tanquam, &c.] Tanquam extranea.

VARIORUM.

re formæ quærendo. *Scheg.* procem.
l. *Tanti.*
1. *Tot, &c.*] Deridet eaſdem, quod t tot ornamentis exaltent, ut aliæ à e quam à tergo videri poſſint. Id illa matrona tot faſciis capillorum dinem conſtrictis, caput ſuum pre- & aggravat, & tot compagibus, & unctionibus rerum per modum æ- ii exaltat, ut ſi illam à fronte videas, lſam & proceram virginem eſſe as; qualis Andromacha fuit. Sin il- à poſteriore parte vel à tergo videas, : minor eſt, ut aliam illam eſſe cre- , non illam quam à fronte vidiſti. *hasius* Epiſt. 57. §. 2. *Junius* de co- cap. 7. *Compagibus*] Faſciis & tiaris.
elſæ procul aſpice frontis honores,
uggeſtumque comæ.
in. Sylv.
02. *Ædificat.*] Καταχρηστικῶς καὶ πικῶς. *Andromachen.*] Hectoris ijugem te videre putares. Hanc Dares rygius & Ovidius, longiſſimam fuiſſe tantur. *Lubin.*
303. *Cedo, &c.*] Eſt autem hic ſen- : Et quidni illa alia videatur à fronte, am à tergo. *Cedo* enim & dic, an non a videri queat, cùm à natura parva ſit brevis. Vel eſt conceſſio Ironica & tyrica. Da & concede hoc parvis illis ulieribus, & permitte ac indulge, ut per artem caput ſuum ita ædificent, ut ſi natura brevioris ſint ſtaturæ, & breve ſpatium parvi corporis conſecutæ ſint. *Idem.* Vel, *Cedo*, id eſt, dic quomodo facit quum vult oſculari mœchum? ſi ſortita eſt breve ſpatium lateris parvi, & ſi videtur brevior virgine pygmæa, adjuta nullis cothurnis; ſi & *levis* eſt, id eſt, minime ponderoſa, quum ſit puſilla; conſurgit, inquit, ad oſcula, *planta erecta*, hoc eſt, ipſa ſe erigens plantis. *Britannicus.*

504. *Breviorque, &c.*] Id eſt, ſi illa mulier matrona nullis cothurnis vel altioribus calceamentis adjuta, tunc brevior eſſe videtur aliqua virgine pygmæa, quæ quidem eſt breviſſima. *Lubin.*

505. *Pygmæa.*] Brevior tribus ſpithamis vel cubito. Dicuntur enim pygmæi à πῆχυς, id eſt, cubitus, quod cubitum longitudine exæquent. *Virgine Pygmæa, nullis adjuta.*] Non ineleganter ex v. l. legas *adjuncta*. Parvam puellæ ſtaturam exprimit, dum eam cothurnis adjunctam ait, *Schioppius*. *Cothurnis.*] Altis è ſubere calceamentis, ſuram ambientibus, quibuſque perſonarum majeſtas & proceritas requiſita adjutabatur. *Idem.*

506. *Et, &c.*] Ipſa ob breve & exiguum corpus levis & agilis, ad oſcula mœchi planta ſurſum erecta, & talis innixa, conſurgit. *Idem.*

507. *Nulla viri.*] Id eſt, interea dum nobilis, & dives matrona ita ſe linit, colit, laute ornat, virum prorſus negligit, & illum parum curat. *Idem.*

508. *Damnorum.*] Quæ miſer maritus patitur, ex tam luxurioſo mulieris cultu, ex tot impenſis ſumtuoſæ & prodigæ conjugis: & negligit res domeſticas, quaſi ad eam non pertinerent. *Tanquam, &c.*]

Hoc ſolo propior, quod amicos conjugis odit,
Et ſervos. gravis eſt rationibus. ecce furentis
Bellonæ, matriſque Deûm chorus intrat, & ingens
Semivir, obſcœno facies reverenda minori;
Mollia qui rupta ſecuit genitalia teſta
Jam pridem, cui rauca cohors, cui tympana cedunt
Plebeia, & Phrygia veſtitur bucca tiara,

v. Luc. in Amor. p. 903.

Grande

VET. SCHOLIAST.

509. *Quod, &c.*] Quod vicina non facit.

510. *Gravis, &c.*] In lomentis, & balneariam pecuniam erogando.

511. *Bellonæ, &c.*] Sacerdotes, ſive myſtæ.

512. *Reverenda, &c.*] Quia minorem penem habet.

515. *Et, &c.*] Sacerdotis habitu. Tiara nam galea ſacerdotis eſt, quæ per malas veniens, mento ſubligatur. Tiara eſt Phrygium quod dicunt.

VARIORUM.

&c.] Nihilo familiarius cum marito vivit, tanquam ejus conjux non magis eſſet, quam reliquæ vicinæ.

509. *Hoc ſolo.*] Correctio. Hoc uno & ſolo, non tanquam vicina viri eſt, ſed tanquam proxima, quod amicos & ſervos ob mariti odium, odit, quod vicinæ non faciunt. *Lubin.*

510. *Gravis, &c.*] Suis immodicis ſumtibus, quos nimio cultu aggravat, gravis & moleſta eſt. *Ecce, &c.*] Pergit jam ad ſuperſtitionem mulierum, quæ de rebus futuris ſolicitæ, & nimis credulæ timeant, quæ à Sacerdotibus Cybeleis & Iſiacis horribiliter prænuncientur. Sententia eſt: Ecce chorus Sacerdotum Bellonæ vel Minervæ & Pallados Bellorum Deæ, quæ ſacerdotes ſuos furentes facit, &c. intrat, grande ſonat, & metum incutit aliis. *Idem.* Conjungit Bellonam & matrem Deûm, ut quæ una eademque Dea diverſis nominibus & numinibus. *Grang.*

511. *Matris Deûm.*] Veſtæ vel Cybeles, ſive terræ. De utraque Dea, ejuſque ſacerdotibus dictum Sat. 2. verſ. 111. *Lubin. Chorus.*] Sacerdotum. *Ingens, &c.*] Satyrice. Eſt autem deſcriptio ſummi Sacerdotis, qui *ſemivir* ob abſciſſos teſtes, & in ingenti exiſtimatione. Quod ingenti ſit membro, ut ideo *facies* dicatur *reverenda obſcœno minori*, i. e. ſacerdotibus reliquis qui minus habent membrum virile.

513. *Mollia, &c.*] Eo dicit, nam Sacerdotes Deæ Cybeles, vel Phrygiæ ſeſe caſtrabant, cultello petrino, quem *ruptam teſtam* hoc loco vocat. *Mollia.*] Ad mollitiem creata. Vel quia Eunuchi molles ſicut fœminæ. *Rupta.*] Fracta teſta Samia, vel cultello ex petra, ut & Judæi, *Plin.* lib. 11. cap. 49. & Sat. 2. verſ. 116. Alii leg. *Rapta.*

514. *Jampridem.*] Ad ſequentia, & præcedentia poteſt referri. *Cui, &c.*] Id eſt, cui reliquorum ſacerdotum, rauca cohors tanquam digniori, cedit, *Cui, &c.*] Cui tympana, quæ à vulgaribus & plebeis ſacerdotibus pulſantur, tanquam Antiſtiti ſuo, & ſummo Pontifici cedunt, & locum dant. *Rauca.*] Cantu. vel, quod eunuchis, ut & fœminis ex frigore & ſuperflui humoris abundantia arteriam aſperam craſſiorem reddens, vocis meatum anguſtat. *Farnab. Tympana.*] Id eſt, Galli infimi ordinis, tympanotribæ, *Lubinus.*

515. *Et Phrygia.*] Cui ſummo ſacerdoti vel antiſtiti mentum, vel os, Phrygio galero, vel infula Trojanis olim uſitata, tegitur & operitur. *Tiara.*] Tiara alia eſt regum, alia ſacerdotum. Regum tiara recta & cum apice, ſacerdotum ſine acumine, eaque *Cidaris* dicebatur. *Grang.*

516. Gran-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Grande ſonat, metuique jubet Septembris, & Auſtri
Adventum; niſi ſe centum luſtraverit ovis,
Et xerampelinas veteres donaverit ipſi;
Ut quidquid ſubiti, & magni diſcriminis inſtat,
In tunicas eat, & totum ſemel expiet annum.
Hibernum fracta glacie deſcendet in amnem,
Ter matutino Tiberi mergetur, & ipſis
Verticibus timidum caput abluet: inde Superbi

Totum

VET. SCHOLIAST.

8. *Et*, *&c.*] Veſtes ſcilicet, quæ ad ... matronarum fuerunt, ampelini co... , qui inter coccinum & muricem ...ius eſt. Xeron vero ſiccum ſignificat.

VARIORUM.

6. *Grande ſonat.*] Id eſt, ille ſacer... m Antiſtes hactenus deſcriptus, ela... ce ſuperſtitiones ſuas proclamat & ...lcat, illis mulieribus metum incu... Vel alta voce canit. *Metuique ju...*] Id eſt, ille jubet & prædicit, ſi quæ ...ier Romana centum ovis ſacerdoti ...s, ſe non expiet & luſtret, fore, ut ...ſis Septembris & Auſter illo menſe ...s ipſi febrim, peſtem, morbum, & ...tem adferat. *Ova* expiationibus lu...ionibuſque adhibebantur, ac præci... in ſacris Iſidis. *Brodæus.* Miſcellan. ... 1. cap. 25.

18. *Et*, *&c.*] Niſi ipſi ſacerdoti ve... ſuas veteres Xerampelini coloris (...i color inter muricem & coccum me...s eſt) donarit. *Xerampelinæ.*] Veſtes ...oris ſiccæ roſæ: vel cujuſmodi eſt in ...umnalibus vitis frondibus. *Farnabius.* ...*inus.* Ex ſuperſtitione veteri hæc ...untur. Nam tales veſtes ſolebant ſuſ...dere, & luſtratione facta credebant ...nes morbos, & infortunia in veſtes ...s derivari. Ut ex ſequentibus liquet. ...c autem artificio potiebantur veſtibus ... ſacerdotes. Alii pro *veteres* legunt *ve...* ... *Guil. Canterus* Novar. lect. l. 3. c. 6. ... *ipſi*, legit *igni*. *Xerampelinæ*, *&c.*] ...c. Interpres, *Veſtes ampelini coloris, qui inter coccinum & muricem medius eſt*, quod ſcilicet coccineus color clare rubeſceret; muricis, preſſior eſſet ac ſubobſcurus; ut *Xerampelinus* ſit rufus ex flavo & fuſco temperatus: vel quod eo colore ſit, qui eſt foliorum vitis areſcentium. *Ferrar.*

519. *Ut*, *&c.*] Id eſt, ut quidquid è veſtigio vel improviſo ſuperveniens adverſum, vel infortunium evenire illi mulieri poſſit, expiatione in tunicam averruncetur. *Inſtat.*] Mulieri imminet. *Lubin.*

520. *In*, *&c.*] Non veſtes ſolum, ſed etiam & effigies, & ſimulacra ſolebant ſuſpendere ex lana in Compitalibus, ut manes illis imaginibus & ſimulacris contenti, vivis parcerent. *Idem.* *Totum annum.*] Mala totius anni. *Expiet.*] I. e. purget. *Semel.*] I. e. ſola hac luſtratione.

521. *Hibernum fracta.*] Exagitat jam miſeram illarum mulierum ſuperſtitionem, quæ omnia agebant, etiam duriſſima, quæcunque ſacerdos juſſerit. *Idem.*

522. *Ter*, *&c.*] Ut ſe expiet ex præcepto ſacerdotis, & glaciem franget, & mane Tiberis aqua ſubmergetur. Perſ. Satyr. 2.

Tiberino in gurgite mergis, *&c.*

Idem.

523. *Timidum caput.*] Vel ob mala futura, quæ ſacerdos prædixit, vel ſuperſtitioſum, ſuperſtitio enim ex inſcitia & timore. *Abluet.*] Ablutio fiebat ſacris Superorum, reſperſio inferorum. Marcil. ad Perſ. Sat. 11. *Inde ſuperbi.*] Id eſt, manibus & pedibus inſtar brutorum, per totum campum Martium, vel agrum Tarquinii Superbi, quem Brutus

P 2 Martii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Totum regis agrum nuda ac tremebunda cruentis
Erepet genibus: ſi candida juſſerit Io,
Ibit ad Ægypti finem, calidaque petitas
A Meroë portabit aquas, ut ſpargat in ædem
Iſidis, antiquo quæ proxima ſurgit ovili.
Credit enim ipſius dominæ ſe voce moneri.

VET. SCHOLIAST.

524. *Totum, &c.*] Brutus agrum Tarquini Superbi ejecti totum Marti conſecravit. unde hodieque campus Martius appellatur.

525. *Juſſerit Io.*] Io Inachi fluvii filia, quam Juppiter ſtupravit: & deprehenſus à Junone, in vaccam eam transfiguravit, celare volens factum, quod Juno ſciens, dono eam ſibi petit, & accepit, quam acceptam, Argo cuſtodiendam tradidit, Hic Argus centum oculos dicitur habuiſſe, quem Mercurius juſſus ab Jove occidit. Hanc igitur Io in tantum perſecuta eſt Juno, ut per omnem mundum eam minaret. Quæ cum veniſſet errans in partibus Ægypti, in Nilum fluvium, laſſata cœpit orare, prout potuit, requiem malorum. Juppiter Junonem dilexit, * petit, indulſit pellici, & reverſa in ſuam figuram, recepta eſt inter Deas. Et ipſa eſt Dea Iſis. Inde etiam ſacra de Ægypto.

527. *A Meroë.*] Civitas eſt Ægypti.

528. *Iſidis, &c.*] In Martio campo templum Iſidis vetuſtum. *Ovili.*] Quia ibi Romulus & paſtores adſueverant pecora paſcere, aut regiam dicit Romuli, ut palatium.

529. *Se voce.*] Ut putet ipſam Deam per Gallum loqui matrona, uſque adeo ſuperſtitioſa eſt.

VARIORUM.

Marti conſecravit, perrepet, idque genibus attrita pelle cruentis, & nuda illud faciet, & frigore tremebunda.

524. *Nuda ac tremebunda.*] Rependo. Iſ. Caſaub. ad Suetonium in Auguſto, accipit hunc locum pro nudipedalium ſuperſtitione,

Hinc pede matronam nudo deſcendere vidi
Ovid. VI. Faſt.

525. *Si, &c.*] Io Inachi filia, quam Jupiter ſtupravit, & à Junone deprehenſus, in candidam vaccam eam transformavit. Vide Fabulam apud *Ovidium*. Quæ tandem intercedente Jove, Junoni reconciliata & in veterem formam transformata, inter Deas in cœlum relata, Iſis poſtea dicta, & ab Ægyptiis culta fuit. Id eſt, ſi Iſis dicatur hoc jubere per ſacerdotem ſuum. *Lubin.*

526. *Ibit, &c.*] Si jubeatur ab Iſide ad Ægypti extremitatem ire, & à Meroë Æthiopiæ inſula aquas calidas petere, ut illas in ſuam ædem vel templum ſpargat, illud confeſtim faciet. Quum in templo Iſidis aqua tantum ſimulata eſſet, ſi juberet Io, vel ejus Sacerdos, etiam pedibus hæc religioſa, ſeu potius ſuperſtitioſa matrona ad Nilum uſque itura eſſet, veramque Nili aquam allatura. *Grang.* *Calida.*] Ob illam regionem, cui Sol ad verticem propius accedit. *Brodæus* Miſcellan. 4. capite 2. Alii leg. *Calidas*.

527. *Meroë.*] Civitate Ægypti, ut alii, Nili inſula in Æthiopia, quam deſcribit Heliodorus lib. 10.

528. *Antiquo.*] Id eſt, quod templum ſurgit vel ædificatum eſt ad proximum antiquo ovili, vel palatio, vel regiæ Romuli. Alii cenſent, quod fuerit in campo Martio vicinum ovili, quod ibidem in memoriam, quia ibi Romulus & paſtores pecora paverint, exſtructum ſit. *Beroaldus* in Servium §. 38. *Ovili.*] Sunt qui de ſeptis intelligunt, in quibus claudebatur populus ad ſuffragia. de his vide quæ ad Martial. Epigr. 14. lib. 2. cap. *Farnab.*

529. *Credit, &c.*] Id eſt, matrona adeo ſuperſtitioſa eſt, ut cum monetur à ſacerdote, credit ſe admoneri voce ipſius Iſidos

En animam,& mentem, cum qua Dii nocte loquantur.
Ergo hic præcipuum ſummumque meretur honorem,
Qui grege linigero circumdatus, & grege calvo
Plangentis populi currit deriſor Anubis.
Ille petit veniam, quoties non abſtinet uxor
Concubitu, ſacris, obſervandiſque diebus,
Magnaque debetur violato pœna cadurco,

Et

VET. SCHOLIAST.

5 . *Qui, &c.*] Sic enim ſymmiſtæ qua o Oſirim quærunt.

5 . *Deriſor Anubis.*]Utrum quod erideat, an quod aliis ſe præbeat ndum. Dictus anubis, quia caput am accepit per myſteria.

5 . *Obſervandiſque diebus.*] Feſtis.

5 . *Violato, &c.*] Membrum mulie- elligitur, cum ſit membri velamen. alii, inſtita, qua lectus intenditur. : ait Sulpitia,

me cadurci deſtitutam faſciis
dum Calano concubantem proferat.

VARIORUM.

; dominæ? vel credit in ſomnis il- bi apparere, & talia jubere. *Lubin.*

næ.] Dii enim domini, Deæque næ antiquis vocabantur. *Grangæus.*

o. *En animam, &c.*] Amara ironia. irum tu mulier adeo impudica & ioſa, digna es,cum qua Dii noctur- lloquia inſtituant. *Lubin.*

1. *Ergo hic.*] Id eſt, hic igitur Iſi- ntiſtes, qui circundatus eſt multi- e hominum candido linteamine orum, & ſummus, & præcipuus & mmo honore eſt apud ſuperſtitioſas beſtias. *Lubin.*

2. *Grege, &c.*] Ita dicti reliqui ſa- otes Iſidis, ſummum ſacerdotem itantes, qui veſte linea utebantur. *eus* legit, *lanigero. Grege calvo.*] Quia s ſacra celebraturi, capillum fundi- eradebant. *Junius* de Coma,cap. 11.

3. *Plangentis.*] Multitudinis, Apim m, cum planctu quærere ſolitæ.

Deriſor.] Haud dubie enim nebulo ille ſciebat, talibus ſacris populum ludibrio haberi. *Anubis.*] Antiſtes ſuſtinens perſonam Anubidis, filius fuit Oſiridis, qui in ſpecie canis colebatur, quod in inſigni canem geſſit, ut Macedo frater lupum. Diod. Sicul. 1. 4. *Lubin.*

534. *Ille &c.*] Antiſtes. Notat hic ſuperſtitionem mulierum, quæ cum à concubitu diebus feſtis, & cum reverentia obſervandis non abſtinuiſſent, adibant hunc Antiſtitem, ut pro illis intercederet. *Lubinus. Ille, &c.*] Horum verſuum ſententiam nemo recte explicavit. Matronæ quæ in caſto Iſidis aut Cereris erant, concubitu abſtinebant: & per eos dies quibus caſtum obſervabatur, ſecubabant à lectis ſuis ac toris genialibus, & ſtramentis incubabant in templo ipſo, in quo & pervigilia celebrari mos fuit. Sic mulieres θεσμοφοριάζουσι apud Athenienſes, per totos ſacrorum dies ſtramenta habebant in templo, quibus incubarent. Ea ſtramenta ut plurimum iis herbis ac foliis farta fuêre, quæ caſtitati conducere exiſtimantur. Maritus ergo ejus mulieris, quæ ſacris obſervandiſque diebus non abſtinuerat concubitu, cogebatur pro ea veniam petere per ſacerdotem, & magna mercede ac pœna violatum Cadurcum redimere. Violatum autem Cadurcum ſive ſtramentum intellige ab illa muliere, quæ in caſto non fuerat, nec ſtramento incubuerat cum reliquis ἀγνεύουσι. Sic *Cadurcum* pro ſtramento omni, quum proprie culcita ſit ex lino Cadurcenſi. *Salmaſius Plinian. Exercit.*

536. *Magnaque debetur.*] Hoc mulieri perſuadent, ſe magnam pœnam pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et moviſſe caput viſa eſt argentea ſerpens.
Illius lacrymis, meditataque murmura præſtant,
Ut veniam culpæ non abnuat, anſere magno
Scilicet, & tenui popano corruptus Oſiris.
Cum dedit ille locum: cophino, fœnoque relicto,
Arcanam Judæa tremens mendicat in aurem,
Interpres legum Solymarum, & magna ſacerdos

Arb

VET. SCHOLIAST.

537. *Argentea ſerpens.*] Quæ eſt in templo Iſidis.

538. *Illius, &c.*] Iſiaci antiſtitis.

541. *Cum, &c.*] Cum Gallus ſacerdos ac luſtrator abſceſſerit, Judæa mulier advenit, quæ in aurem ſuſurrando, ſub obtentu religionis, aliquid petit. Dixit nam ſuperius Judæis hortos datos, quos colentes, præſtabant penſiones: modo, inquit, laborem horti declinantes, transferunt ſe ad Deos lucri cauſa, legem Moyſi exponentes. *Cophino fœnoque.*] Suppellectile, quod his pulmentaria ſua, & calidam aquam die ſabbati ſervare conſuerunt.

VARIORUM.

promeruiſſe, quod cadurcum violarit. *Lubinus. Violato cadurco.*] Id eſt cum lectus concubitu eſſet contaminatus.

537. *Et, &c.*] Quamvis culpa & pœna gravis ſit, tamen interceſſione, & lacrymis illis antiſtitis, argentea ſerpens in templo Iſidis & imagine Oſiridis canem & lupum complectens, illa caput in ſignum veniæ moviſſe viſa eſt, & precibus adſenſiſſe. *Lubin.* Vel, iratæ ſimilis, caput moviſſe (ut Sat. 2. vſ. 130.) draconis effigies in Iſidis templo; de qua vide Diod. Sicul. & Macrob. l. 1. Sat. 20. c. *Farnabius.* Ælianus prodit Iſidis ſimulacrum ab Ægyptiis effingi ſolitum, ut quodam Diademate aſpium coronaretur; unde in illius pompa ſerpens ferebatur. *Grang.* Qui etiam *moviſſe caput* explicat, ut irati ſolent.

538. *Illius.*] Iſiaci ſacerdotis. *Meditataque, &c.*] Id eſt, tacitæ antiſtitis precationes cum ſuſurro pro mul jam ante meditatæ & animo concep efficiunt, ut Iſis veniam culpæ det. Ironia. *Idem.*

Hinc Perſ. ſat. 11.

Haud cuivis promtum eſt murmurque
hameleſque ſuſurros
Tollere de templis & aperto vivere voto.

Non abnuat.] I. e. non deneget, non cuſet.

539. *Anſere magno.*] Eſt ergo irri Nimirum Deus ille Oſiris victimis ſacrificiis corruptus, à pœna abſtii *Anſere.*] Alite Iſidi ſacro: ſolebant e eam anſere colere, & popano, id e placenta tenui, lata & rotunda, te Herodoto libro 2. *Idem.*

540. *Oſiris.*] Deus ille qui *Anu* verſ. 535.

541. *Cum, &c.*] Cum Iſidos ſacerd abiit, & locum dedit, tum Judæa ſ pellectili ſua paupercula (cophino & fœ no) relicta, ipſi ſuccedit, male veſtita tremens. Vide quæ verſ. XIV. Sat. II dicta ſunt de cophino fœnoque. *Parrh.* Epiſt. 18.

542. *Arcanam*] Cum non Deorun ſed Dei unius nomine ſtipem peteren palam id facere non audebant. Roma enim Deos patrios negligi indigniſſin ferebant. Ergo non palam ſtipem roga ſed clam in aurem arcanam mendica Vel cui arcana & ſecreta inſuſurrat. *Lu* *Mendicat.*] Inſuſurrat aliquid de ſua re ligione, ſimulque opem petit, ſed tecti ne in periculum adducat matronas Ro manas, quibus damnoſum foret Judai cam profiteri religionem. vide Martia Epig. 54. lib. 7.

543. *Interpres legum.*] Hieroſolymita narum & Judæarum, quæ in veteri teſta

ment

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Arboris, ac ſummi fida internuntia cœli.
Implet & illa manum, ſed parcius, ære minuto
Qualiacunque voles Judæi ſomnia vendunt.
Spondet amatorem tenerum, vel divitis orbi
Teſtamentum ingens, calidæ pulmone columbæ
Tractato, Armenius, vel Commagenus haruſpex.
Pectora pullorum rimabitur, exta catelli,
Interdum & pueri: faciet quod deferat ipſe.

Chal-

VET. SCHOLIAST.

5.. *Ac, &c.*] Quid Dii cogitent de omnibus, vel diſponant.

56. *Qualiacunque, &c.*] Mala ſive bona, etiam res vanas, quas pro magno promittunt.

50. *Pectora, &c.*] Inſpiciens, ut Virgilius:

Pectoribus inhians ſpirantia conſulit exta.

5. *Faciet, &c.*] Hic Egnatium Philoſophum ſignificat, qui filiam Bareæ Sorani, quam cum ipſe ad magicam deſcendiſſet, hortatus detulit Neroni. Ob quam rem mori cum patre juſſa eſt à Nerone. Egnatium autem hic Poëta ob delationem hanc ipſam ſæpe lacerat, ut ſupius dixit,

Stoicus occidit Baream delator amicum,
Diſcipulumque ſenex.

VARIORUM.

...o habentur. *Lubin.* *Legum, &c.*] Somnas autem appellavit, quia quæ Hieroſolyma dicitur, antea *Solyma* vocabatur. *Britannic.* *Et, &c.*] Quæ ut ſacerdotes Dodonææ, ſub quercu & fago reſponſa & oracula poteſt reddere, teſte Herodoto. *Lubin.* Sed Lubinum fabulari & minime ad rem, dicit Grangæus, addens, quod Judæi arboribus urbi proximis alligabant jumentum, ibique tota nocte cum familia dormiebant, unde mane ſurgebant, ut in urbe vaticinatum venirent. Quæ conveniunt cum Autoris verſibus Sat. III. ut hinc dicatur *Sacerdos arboris Magna &c.* & *ac ſummi fida &c.* à Judæis ſubſannante.

44. *Arboris.*] In nemore Aricino habitans. Vide quæ ad Senecæ Medeam Farnabius, verſu 349. *Et ſummi.*] Quæ Dei nuncia ad nos; & noſtra ad Deum defert, idque certe ac fideliter. *Idem.*

545. *Implet, &c.*] Id eſt, mulier ſuperſtitioſa his Judæis etiam aliquid donat, ſed parcius, quam ſacerdotibus Iſidos. Legunt & diſtinguunt alii hoc modo, *implet & illa manum, ſed parcius: ære minuto Qualiacunque voles &c.* Ut ſenſus ſit diſtinctus, illa dat quidem, ſed parca manu; vel implet quidem manum, ſed rebus frivolis: & tum aperitur nova ſententia. *Ære, &c.*] Id eſt, pro minuto etiam ære (pro mercedis qualitate & quantitate) Judæi qualiacunque ſomnia & qualeſcunque vanitates tibi vendere non gravabuntur. Notat impoſturas Judæorum irriſorie. Quos eodem modo, ut nos Ægyptios & Bohemos habet. *Grang.*

547. *Spondet, &c.*] Id eſt, aruſpex aliquis ex Armenia, vel Commagenus ex parte illa Syriæ, cum pulmonem vel inteſtina columbæ adhuc calidæ & palpitantis inſpexit, mulieri tali omnia fauſta & felicia futura prædicit, ipſique amatorem tenerum & formoſum inde pollicetur, vel maximam & ingentem hæreditatem ex teſtamento divitis cujuſdam orbi. *Lubin.*

548. *Calidæ.*] Paulo ante diſſectæ, adhuc vivæ & palpitantis. vel, ſalacis. *Pulmone.*] Inſpectis extis. *Idem.* *Columbæ.*] Sacrificabatur enim Veneri, ad quam res amatoriæ pertinent, columba.

549. *Tractato.*] Id eſt, quem ſcrutatus & manibus rimatus eſt aruſpex. *Idem.*

550. *Pectora pullorum.*] Id eſt, ſtudioſe pectus & inteſtina & pullorum catelli introſpicit. *Parrhaſ.* epiſt. 18.

551. *Interdum, &c.*] Scilicet occiſi & ma-

Chaldæis ſed major erit fiducia: quidquid
Dixerit Aſtrologus, credent à fonte relatum
Ammonis: quoniam Delphis oracula ceſſant,
Et genus humanum damnat caligo futuri.
Præcipuus tamen eſt horum, qui ſæpius exul,
Cujus amicitia, conducendaque tabella

v. 1. 12. Cod. Theo. de malef. et Mathem. & ibid. Comment.

Ma

VET. SCHOLIAST.

553. *A fronte, &c.*] Tanquam ſi à Jove ipſo Ammone ſit dictum. Apollo nam indignos homines putat quibus futura reſpondeat. Nam magis ſic intelligitur, quod Alexander damnavit templum Apollinis in Delphis, ne ſint homines futurorum præſcii.

556. *Præcipuus, &c.*] Deeſt *fuerit*. Horum autem, id eſt, magorum, aruſpicum, mathematicorum.

VARIORUM.

& mactati exta inſpicit. Notandum hoc loco extremam illam ſuperſtitionem, ne ſanguini quidem humano pepercisse. *Faciet, &c.*] Id eſt, aruſpex ipſe illud committet, quod ipſe accuſet & objiciat aliis, vel patrabit infanticidium, quod judicio ſuo poſtea detegat, ut propoſitum præmium delationis conſequatur. *Parrhaſius* Epiſt. 18. *Deferat.*] Accuſet.

552. *Chaldæis, &c.*] Indicat jam quod ſuperſtitioſæ illæ mulieres, plus tamen tribuant Chaldæis & Aſtrologis Babyloniis & Syris, quam aruſpicibus. *Lub.*

553. *A fonte, &c.*] Tanquam ex ſacro tripode profectum, ut ab ipſo Jove Ammone dictum: alii legunt à *fronte*, Sed male: Nam ibi non reſponſa, ut apud Delphos verbis dabantur, ſed nutu & ſignis. Templum enim Ammonis conditum eo loco in quo fontem invenit Bacchus in Indiam iter faciens, ut docet *Servius*.

554. *Ammonis*] Jovis, ab ἄμμω, id eſt, arena, in arenoſis enim Africæ deſertis templum illi à Baccho conditum eſt, propter fontem ex ariete conſpecto inventum. Vel Hammonis ab Hebraico ſolarium, ſimulacrum Jovis in ſublimi exſtructum. *Farnab.* *Quoniam, &c.*] Sc ptice hoc dicit, quaſi illi aſtrologi o culorum defectum ſupplere deberen Scripſit Plutarchus librum de Oracul rum ſuo tempore defectu: Chriſtus a tem ſuo adventu Dæmones profligavi & omnibus oraculis Dæmonum, æte num ſilentium impoſuit. *Lubin.*

555. *Et, &c.*] Quoniam inquit mo talitas hac una re damnatur & affligitu quod futura noſcere non poſſit. *Britann cus.* *Caligo*] Obſcuritas & ignorantia r rum futurarum. *Lubin.*

556. *Præcipuus, &c.*] Acrius inveh tur in ſuperſtitionem mulierum creden tium Aſtrologis, quibus ut perniciosiſſ mus quiſque erat, ita maximam habe bat fidem, & qui ob vaticinia ſua ſæ pius quam reliqui in exſilium ejectu eſt, ſed quia eventus vaticinio reſpon dit, fuit revocatus *Qui, &c.*] Subaud *fuit*, id eſt, qui ſceleratiſſimus, ac pe hoc ſæpius miſſus in exilium. Seleucum Aſtrologum hic deſignat. *Britann.*

557. *Cujus, &c.*] Per cujus amici tiam, & tabellas judiciorum Aſtrologi corum magno pretio ab Othone emen das, cui contra Galbam victoriam polli cebatur, Sergius Galba Othonis hoſti obiit, ut Aſtrologus fuerat vaticinatus Vel per cujus amicitiam & familiaritatem cum Othone, & per cujus tabulam vel chartam, cui judicia ſua Aſtrologic inſcripſit, & quæ magno pretio conducenda erat, mors & cædes futura magni Romani civis imperatoris Sergii Galbæ prædicta fuit. *Amicitia.*] Quaſi Otho amicitiam, & tabellas illius Mathematici pretio redemerit. *Tabella.*] In qua thema & conſtitutio cœli, addito de illi judicio, & vaticinio. Sueton. 4. Otho. *Lubin.*

558. 4

M gnus civis obit, & formidatus Othoni.
In e fides artis, ſonuit ſi dextera ferro,
L vaque ſi longo caſtrorum in carcere manſit.
N mo Mathematicus genium indemnatus habebit:
Sc qui pene perit, cui vix in Cyclada mitti
C ntigit, & parva tandem caruiſſe Seripho.
C nſulit ictericæ lento de funere matris,
A te tamen de te, Tanaquil tua; quando ſororem
Effe-

VET. SCHOLIAST.

59. *Sonuit, &c.*] Si jam in catenis fu, aut in caſtrorum cuſtodia.

61. *Nemo, &c.*] Quaſi ob nimiam pe tiam ſcilicet fuerit damnatus.

62. *In, &c.*] In inſulam Cycladam re gari. Senſus hic eſt. Peritiſſimus a ologorum ille eſt, qui tale aliquid a niſit: cum facinus non exilium ſem- p mereatur.

65. *Tanaquil tua.*] Modo pro qua- fi t uxore poſuit nomen. Hæc autem T naquil fuit Tarquinii Priſci uxor, ſo- c i Servilii Tullii, quæ dicitur mathe- r ticam artem optime ſciſſe.

VARIORUM.

558. *Magnus civis.*] Sergium Galbam ellígit, *Obit.*] Pro *obivit*, vel *obiit.* ncope, quæ producit hanc ſyllabam. *rmidatus.*] Quem Otho formidavit. mulus enim Imperii erat. *Junius* ex ro Suſii legit, *formidandus.*

559. *Inde, &c.*] Hinc Aſtrologicæ ti fides habetur à fœminis, ſi aliquo- es ante Aſtrologus fuerit in vincula njectus, manicis & catenis ferreis nctus: & poſtea dimiſſus cum honore, uando comperiebantur vera eſſe quæ ædixerat. Vide *Lipſium* libro 11. Annal. aciti. *Longo.*] I. e. diuturno.

561. *Nemo, &c.*] Id eſt, nemo Ma- ematicorum genium vel animum fu- ris rebus dignoſcendis aptum & per- icacem habere creditur, qui aliquoties on ſit condemnatus. *Lubin.*

362. *Sed, &c.*] Qui ſua arte prope vitæ periculum incurrit. *Cui, &c.*] Qui ſupplicio adficiendus; & cui per ſingularem gratiam & miſericordiam vix ægre contigit exſilio mulctari, & in Cycladam inſulam mitti ut effugeret præſentem mortem. Erat hæc inſula in Ægæo ſinu, exſilio noxiorum deſtinata. *Idem.*

563. *Et, &c.*] Erat Seryphus una Cycladum, ad quam, ut in Gyaron noxii relegabantur. Erat autem Seryphus grave exilium. *Lubin. Et &c. caruiſſe.*] I. e. Revocari ex illa exſilii inſula. *Tandem.* I. e. poſt longum tempus.

564. *Conſulit.*] Notat jam, quid quærerent mulieres ex Aſtrologis, & quod plurimæ mulieres ipſæ Aſtrologiam exercerent. Id eſt, Tanaquil uxor tua Aſtrologis ſummopere dedita, conſulit Aſtrologum, quando tandem mater moritura ſit, quæ tardo morbo Ictero laborat, quam cupit jamdudum mortuam. *Ictericæ.*] Icterus eſt ſuffuſio bilis flavæ per totum corpus, morbus regius & arquatus etiam dicitur. *Idem. De funere lento.*] I. e. de morte quæ nimis moratur, & nimium differtur.

565. *Ante, &c.*] Id eſt, de te tamen viri ſui funere, prius eum conſulit, quem citius adhuc mori quam matrem deſiderat. Tum, quando ſororem & patruos mortuos ad ſepulturam efferat, eorumque bonis potiatur. *Idem. Tanaquil.*] Pro qualibet ſuperſtitioſa ponitur, qualis fuit illa Tarquinii Priſci uxor Aſtrologiæ peritiſſima, quæ Mathematicæ fuit ſtudioſiſſima. Tanaquil eſt uxor imperioſa, ut apud Auſon. in ep. *Tanaquil tua neſciat illud.*

Efferat, & patruos: an ſit victurus adulter
Poſt ipſam. quid enim majus dare Numina poſſunt?
Hæc tamen ignorat quid ſidus triſte minetur
Saturni, quo læta Venus ſe proferat aſtro,
Qui menſis damnis, quæ dentur tempora lucro.
Illius occurſus etiam vitare memento,
In cujus manibus, ceu pinguia ſuccina, tritas
Cernis ephemeridas: quæ nullum conſulit, & jam

Con-

VET. SCHOLIAST.

566. *An, &c.*] Κατὰ κοινῦ conſulit, ſi ſuperſtes illi ſit adulter ſuus.

568. *Quid, &c.*] Superſtitioſe. Virgilius:

Frigida Saturni ſeſe cum ſtella receptat.

Lucanus.

---Veneris ſalubre ſidus.

571. *Illius, &c.*] Quaſi dicat: Tolerabilior illa eſt, quæ conſulit alium: non ferenda vero ea, quæ ipſa matheſin profitetur.

572. *Ceu, &c.*] Membrana mathematicorum, ut actus diurnus, quæ adſidua tractatione colorem ſuum mutavit, & * epoclea facta eſt. colorem fecit, ut ſuccinum.

VARIORUM.

566. *An ſit, &c.*] Id eſt, quærit de morte viri, & vita ſui adulteri, anne etiam ille diutius victurus ſit. *Idem.*

567. *Quid, &c.* | Scoptice & Satyrice. Quaſi nihil majus & excellentius tali mulieri à Diis dari poſſit, quam longa felicitas & valetudo ac vita mœchi ſui. *Idem.*

468. *Hæc, &c.*] His ſequentibus jam notat illas mulieres & inſultat illis, quæ ipſæ erant Aſtrologæ, dicens illas tolerabiliores eſſe, quæ aſtrologos conſulant, eo quod aſtrologiam ipſæ ignorent, & quæ ſint qualitates & potentiæ Planetarum. Vel, quæ talia tali & tanto ſcrutentur ſtudio, nec curent magis quæ in rem ſuam ſint. *Sidus triſte.*] Inominata illa ſicca, & frigida ſtella Saturni, maleficum, & infortunatum ſidus: & quibus in ortu affulſerit infelicitatem portendens. Propert.

Et grave Saturni ſidus in omne caput.

Britann. Lubin.

569. *Quo, &c.*] Cum quo ſigno vel ſidere Venus orta læta ſit ac fauſta, fortunata, ac benigna: quos planetas habeat amicos. *Lubin.*

570. *Qui, &c.*] Quæ tempora ex ſtellarum conſtitutione lucrum, & quæ damnum allatura ſint. Hæc à ſtolidis illis alogis aſtrologis verboſiſſime tractantur. *Idem.*

571. *Illius, &c.*] Jam contra Antapodoſi demonſtrat, prorſus intolerabiles & peſſimas illas eſſe, quæ ipſæ Aſtrologiam didicerint, & in manibus Ephemerides quotidie vel aſſidue terant, nihilque incipiant niſi prius ex libro vel Ephemeridibus ſumto judicio. Simulque monet, periculoſum eſſe, talibus mulieribus occurrere, & obviam fieri; tanquam aliquid non boni ominis.

572. *In, &c.*] Id eſt, quæ Aſtrologorum Ephemeridas quotidiano uſu in manibus verſans, ita attrivit, ut colorem papyri mutent, & manuum ſudore ac pinguedine, pinguibus ac pellucidis ſuccinis non diſſimiles ſint. *Lubin.* Quemadmodum teri ſolet ſuccinum, ut magis flagret; dicit Grangæus: ſed inconſulte. Dixiſſe debuiſſet, unctas, flavas & pellucidas ut pinguia ſuccina.

573. *Ephemeridas.*] Singulorum dierum cœli conſtitutionem continentes. *Qua, &c.*] Aſtrologum, cum ipſa ejus artis ſit ſatis perita. *Idem.*

574. Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Conſulitur : quæ caſtra viro, patriamque petente
Non ibit pariter numeris revocata Thraſylli.
Ad primum lapidem vectari cum placet, hora
Sumitur ex libro: ſi prurit frictus ocelli
Angulus, inſpecta geneſi collyria poſcit,
Ægra licet jaceat, capiendo nulla videtur
Aptior hora cibo, niſi quam dederit Petoſyris.

Si

VET. SCHOLIAST.

574. *Non, &c.*] Ut præſcia futuri periculi. Thraſillus multarum artium ſcientiam profeſſus, proſtremo ſe dedit Platonicæ ſectæ, ac deinde matheſi: quæ præcipue viguit apud Tiberium, cum quo ſub honore ejuſdem artis familiariter vixit: quem poſtea Tiberius in inſula Rhodo præcipitare voluit in pelagum, quaſi conſcium præmiſſæ dominationis. Quem dolum cum præſenſiſſet, fugit.

576. *Adprimum, &c.*] Si geſtari voluerit, horam ex ſignis eligit convenienter.

580. *Petoſyris.*] Alter auctor artis mathematices.

VARIORUM.

574. *Conſulitur.*] Id eſt, quæ ipſa Aſtrologiam didicit, & ob id ab aliis tanquam peritiſſima conſulitur. *Quæ caſtra, &c.*] Quæ non una cum viro, ſive caſtra petat, ſive è militia domum repetat, proficiſci vult, ſi videat, cœli faciem infortunatam eſſe per calculationem, numeros, vel Ephemerides Thraſylli, qui fuit nobilis Mathematicus Tiberii tempore. *Idem.*

575. *Revocata.*] Suis aſtrologicis calculationibus, imminentis ſibi periculi præſcia, impedita. *Thraſylli.*] Multarum artium ſcientiam ille profeſſus. Vide Sueton. in Tib. cap. 15. Tacit. Annal. & Dio. 55. lib. Hic ponitur pro quocunque Mathematico.

576. *Ad, &c.*] Exaggerat ſuperſtitionem illam Aſtrologicam ſatis Satyrice. Si illi mulieri placeat curru vel vehiculo vectari ad unum miliare, hora & opportunitas ſumitur ex libro mathematico & Ephemeridibus. *Lubin.* Numerabantur enim miliaria per lapides vel columellas lapideas: quæ erant ex inſtituto Gracchi notis numerorum inciſæ. Numerus autem omnium miliarium incipiebat, vel deſinebat, in columna aurea, quæ erat in foro Romano, in quam omnes viæ Italiæ finiebant; idque ex Auguſti inſtituto. *Sumitur ex libro.*] Quem ſupra *tabulam* vocavit, poſtea *ephemeridas.*

577. *Si prurit.*] Miram ſuperſtitionem notat, & irridet. Id eſt, ſi vel angulus ocelli fricando attritus prurit, prius inſpicit ſuum thema, vel geniture ſuæ calculationem, & tum demum oculorum medicamina adſumit. *Idem.* Huc ſpectat Melampodis liber περὶ παλμῶν, & illud, *Oculus mihi dexter ſalit.* Ex alicujus enim membri pruritu, antiqui conjicere ſolebant. *Junius.* *Eraſmus* Cent. IV. Proverb. 37. Chil. II. Ex libris Ἰατρομαθηματικῶν συντάξεων, quando cibus aut catharcticum dandum eſſet ægrotis, colligebant, & quando quidquam rerum in vita agendarum auſpicandum. *Salmaſius de annis Climactericis.*

578. *Geneſi.*] Nativitatis themate. Quæ Manilio *genitura* dicitur, aliis *horoſcopus.*

579. *Ægra, &c.*] Licet morti vicina ſit, & cibo ſalvari poſſit, illum tamen cibum non prius ſumit, quam librum Petoſyris Aſtrologi conſuluerit. *Petoſyris* Ægyptius, inſignis fuit Aſtrologus, & Medicus, teſte Plinio lib. 7. & Suida. *Lubin.* *Dederit.*] I. e. indicaverit, vel permiſerit.

581. *Si*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Si mediocris erit, ſpatium luſtrabit utrinque
Metarum, & ſortes ducet; frontemque, manumque
Præbebit vati crebrum popyſma roganti.
Divitibus reſponſa dabit Phryx augur, & Indus
Conductus, dabit aſtrorum, mundique peritus,
Atque

VET. SCHOLIAST.

581. *Si, &c.*] Si pauper erit mulier ſuperſtitioſa, in circo quærit quos conſulat. ibi nam antea proponere ſolebant hujus artis profeſſores. *Spatium, &c.*] Quod circulatores hoc conſueverint adhibere, ut delectis ſibi locis duobus, eos luſtrent, id eſt circueant, deinde per eos ſortes, id eſt, taxillos jactitent, quo exinde, quod ſuæ geneſeos ſignum ſe accommodaverit, inſpiciatur, numquid vivet, & quandiu. Et paucis ex verbis ibidem conſcriptis ſortes educunt ſuas.

583. *Popyſma.*] Oris preſſi ſonus, ut labiorum in ſe colliſorum ſtrepitus, qui lætitia prædicere mala * adſolet, vitare vota.

584. *Phryx, &c.*] Ille Phryx qui Romæ moratur. Sunt enim ob hoc qui ab ipſa Phrygia exhibiti ſunt.

VARIORUM.

581. *Si mediocris.*] Dixit de divitibus matronis, earumque ridicula ſuperſtitione; pergit jam dicere de tenuioribus, & mediocris fortunæ mulieribus, quæ non haruſpices & Aſtrologos, ſed ſortilegos adibant. *Spatium, &c.*] I. e. Circum inter duas metas, quibus definitum circi ſpatium. Propoſitarum ſcilicet metarum. Sortilegi enim duos locos ſibi eligebant quos luſtrabant & circumibant. Nam in circo maximo circa metas ſolebant conſidere, qui ſortes dabant vulgaribus, ut Acron tradit. *Idem.*

582. *Et ſortes ducet.*] In triviis & compitis erant urnæ, in quas lapilli, aut quæ alia res, conjiciebantur, deinde puer quidam manu ſua educebat. *Frontemque.*] Id eſt, Metopoſcopo frontem introſpiciendam præbebit, profitenti hominum mores, naturas & futuros etiam eventus ex vultu, fronte pernoſcere & prævidere, & Chiromanti, ſeu Chiroſcopo, divinanti è lineis & inciſuris manuum, dabit manum inſpiciendam: vati inquam pro mercede poſtulanti *crebrum popyſma*, labiorum inter ſe colliſorum ſtrepitum, oſculum cum ſonitu, vel crebram pertractationem: nam ποππύζειν eſt manu pertractare. *Idem.*

583. *Præbebit.*] Metopoſcopo & chiromanti roganti ſibi manum oſtendi & frontem, ut facere ſolent, præbebit crebrum popyſma, quod eſt, adulabitur & aſſentabitur, captans ejus benevolentiam, ut ſibi fata ſua canat, & eum prope adorabit. *Turneb.* lib. 4 cap. 15. & 5. cap. 23. *Popyſma.*] Proprie eſt, ut ait Vetus Interpres, *oris preſſi ſonus & labiorum in ſe colliſorum ſtrepitus.* Sed quoniam, cum equi ferociores palpo demulcentur & mitigantur, labiorum colliſione hoc fit, hinc etiam factum ut pro manuum tractatione accipiatur. Ergo cum Vates frontis ac manus inſpectione non fututa modò prædicebat, ſed etiam præteritos caſus narrabat, crebrum aſſenſum & admirationem expoſcebat, quæ etiam nunc labiorum colliſione exprimitur. Nam quæ de adulatione & adoratione Turnebus affert, forte quia fulgura poppyſmis adorari ſolita tradit Plinius, non ſunt hujus loci. *Ferrar.*

584. *Divitibus, &c.*] Divites adibant augures & aſtrologos quos conſulunt. *Phryx, &c.*] Cic. 1. de divinatione, teſtatur, quod Phryges, Cilices, & Arabum natio, ſignificationibus avium plurimum obtemperent. *Et Indus, &c.*] Id eſt, Indus aliquis aſtrologus & Philoſophus, Gymnoſophiſta, Brachmanes, à mulieribus ditioribus conſtituta mercede conductus. Plurimi legunt, *& inde*, id eſt, ex Phrygia. *Lubin.*

585. *Dabit.*] Supp. reſponſa.

586. *At-*

Atque aliquis ſenior, qui publica fulgura condit.
Plebeium in circo poſitum eſt, & in aggere fatum.
Quæ nudis longum oſtendit cervicibus aurum,
Conſulit ante Phalas, Delphinorumque columnas,
An

VET. SCHOLIAST.

58. *Qui*, &c.] Condi fulgura dicun- ... uotieſcunque Pontifex diſperſos ... n unum redigit & tacita ignorata- ... ce locum aggeſtione conſecratum ... canus:

& tacito cum murmure condit,
... *que locis nomen.*

... *Plebeium*, &c.] In circo * in ... hoc ideo quia illic pauperes ſortes ... unt. Vid Caſſiodor. p. 196.

VARIORUM.

... *Atque*, &c.] Id eſt, qui ha- ... quam publicam curam fulgurum. ... cum fulgura cadebant, aderant ex- ... es, qui locum cæſis bidentibus ex- ... it; quadam tacita prece colligebant ... ias aut veſtigia fulminis, & ibidem ... io condebant, transferre enim ne- ... Eum locum deinde ſepiebant ceſpi- ... acrum & inacceſſum habebant (ſic ... i, qui fulmine icti, terra condeban- ... non ut cæteri cremabantur) quem ... n clauſum & ſeptum *bidental* appel- ... it. *Lub. Senior.*] Presbyter, Sacer- ... *Qui publica fulg.*] Hetruſcus fulguri- ... n conditor & expiator. Perſ. Sa- ... verſ. 26.

... 7. *Plebeium*, &c.] Ait jam rurſus ... vates tenuiores, & plebeii habeant. ... t, Reſponſa quæ dantur plebeis de ... , i. e. de iis quæ imminent, haben- ... ex divinatoribus qui in circo habi- ... Plebei vates, homines viliſſimi & ... *ıoı*, ludii, aſtrologi, conjectores fa- ... ci in circo morantur aut ſedent, & ... ggere Tarquinii Superbi, qui eſt ad ... cum. Horat. itaque appellat *Fallacem* ... *m*: de his Ennius: *Non vicanos haru- ... s, non de circo aſtrologos &c.* Farnab. ... *haſius* ad Cicer. Mil. 832. m. *In cir- ...*] In ludis Circenſibus. *In aggere.*] ... erat ad circum. De aggere Tarquinii Superbi intelligit Britannicus.

587. *In Aggere.*] Vetus Interpres, *in circo*, *in ſpina* addenda vox eſt ſupplendo hiatui, *in aggere*, *in ſpina*. Nam ſpina agger dictus; paries medium circum, ſicut ſpina dorſum, interſecabat. Plebejum ibi fatum poſitum, quia ut idem ait illic pauperes ſortes accipiebant. *Ferrar.*

588. *Nudis cervicibus.*] Hic plebeiam mulierem inducit Poëta, nudis cervicibus longum aurum ſive monile geſtantem. Quod quia vix credibile viris doctis viſum eſt, pro *nudis*, *nullis* repoſuerunt; cum nihil opus ſit correctione, verbis illis vitæ liberioris mulierem denotantibus. Nam cum matronæ ita ſtola talari & manuleata opertæ eſſent, ut nihil præter faciem appareret; contra libertinæ & quæ licentiam ſtupri vulgaverant, non cervice modo, ſed humeris atque lacertis conſpicuis ac ſeminudis erant. Nuda ergo cervice monile ſuſpendebant quibus ſtolæ cuncta operientis jus non erat. Sed quid opus conjectura? Nonne Ovidius hæc clare lib. 1. de rem. Am.

Auferimur cultu: gemmis auroque teguntur
Omnia: pars minima eſt ipſa puella ſibi.

Atqui paulo poſt ſubjungit:

Thais in arte mea eſt, laſcivia libera noſtra eſt,
Nil mihi cum nupta: Thais in arte mea eſt.

Sed quod magis mirum jure videbitur, iiſdem (lib. 2. de arte am.) etiam purpuram & quidem Tyriam adſignat, veſtemque auratam. *Ferrar.*

589. *Falæ*, &c.] *Falæ* & Delphini in Circo. Ibi viles & triviales Aſtrologos conſulunt plebeiæ fœminæ. *Phalas*] Falæ nihil aliud quam obeliſci aggeri impoſiti, inſtar turrium ſublimes

Ibid. *Delphinorumque.*] Delphini & ova machinæ ligneæ, delphinorum & ovorum figurâ, ad quadrigarum curricula numeranda & diſtinguenda, ut ad ſingula ſpatia & metæ flexus, qui ſeptem erant, ovum ligneum quod erat exemptile auferretur, ex quo numerus curriculorum

An ſaga vendenti nubat caupone relicto.
Hæ tamen & partus ſubeunt diſcrimen, & omnes
Nutricis tolerant fortuna urgente labores;
Sed jacet aurato vix ulla puerpera lecto.
Tantum artes hujus, tantum medicamina poſſunt,
Quæ ſteriles facit, atque homines in ventre necandos
Con-

v. l. 3. Cod. Theod. ad leg. Corn. de ſicar. et ibi Comment.

VET. SCHOLIAST.

590. *An ſaga, &c.*] Negotiatori ſagario.

592. *Fortuna urgente.*] Cogente paupertate, non ſolum partus periculum, ſed etiam educationis ſubeunt laborem.

593. *Sed jacet.*] Vix eſt ut puerperium ſuſtineat dives mulier. Nam ſterilitatis, aut abortus poculum ſumit ab obſtetrice, aut malefica. Puerpera dicitur puella, quæ primitus parit.

VARIORUM.

culorum intelligebatur. *Panvinius.* Hæc de ovis recte ſe habent, ſed cur Delfines apponerentur qui explicaret nondum reperi. Cum quatuor eſſent Circi factiones, à tunicæ coloribus diſtinctæ, Veneta, Praſina, Alba & Ruſſata: duæ tamen præcipuæ Veneta & Praſina; (nam altera Venetæ altera Praſinæ adhærebat) & Venetæ quidem tunica cærulea à colore maris, Praſinæ viridis ſive à porraceo colore ſive à terra viridante erat. Cum ergo duæ illæ factiones in Circo de victoria bigis & quadrigis certarent, ut intelligeretur quænam prius ſepties metam flecteret, neceſſe fuit utriuſque factionis curricula denotari; nec ova utrique factioni curriculorum numerum notare poterant, unde etiam Delfines appoſiti. Cumque Venetæ factionis agitatores eſſent rei maritimæ ſtudioſi; Praſinæ autem reliquus populus, continentis incola, ut agricolæ, mercatores &c. Hinc factum ut Venetæ aurigationis nota Delfinus eſſet, Praſinæ autem ovum ſeu lignea ovalis machina. Hinc etiam factum ſuſpicor ut in argenteis nummis Romanarum familiarum, ſub bigis aut quadrigis modo tridens modo ſpica conſpiciatur, ut illo Venetorum victoria, hæc Praſinorum indicaretur. *Ferrar.*

590. *An ſaga.*] An caupone priore marito deſerto, vel mortuo, negotiatori ſagario, qui ſaga & alias veſtes militares vendit, nubere debeat. Caupo enim eſt, qui meritoriam tabernam exercet. *Lubinus.* *An nubat.*] I. e. Conſulit, an fatis ſibi datum ſit & liceat.

591. *Hæ tamen.*] Pauperculæ. Excuſat jam tenuiorum mulierum ſuperſtitionem, quæ tamen labores partus ſubirent, & tranſit ad ditiorum ſcelera, quæ partus dolores ſubire nolentes, per potiones partus abigebant. *Partus diſcrimen.*] Nam quæ pariunt in ſummo verſantur periculo. *Et, &c.*] Id eſt, educant. *Idem.* Quaſi, quæ ob inopiam liberos nutricibus alendos tradere non poſſunt.

592. *Fortuna, &c.*] Paupertate, & partus & educationis labores ſubeunt. *Urgente.*] Rei familiaris anguſtia cogente. *Idem.*

593. *Sed, &c.*] Dives mulier, quæ in aurato lecto jacet, nunquam eſt puerpera. Partus enim dolorem ſuſtinere non vult. *Idem.*

594. *Tantum, &c.*] Obſtetricis; vel veneficæ malæ artes & veneficia, quæ ſuis potionibus mulieres facit ſteriles. *Medicamina.*] Venena partum exſtinguentia & expellentia. *Idem.* Non eſt, inquit, mirum, ſi mulier dives non concipiat, aut partum abigat: nam hoc poſſunt artes mulieris veneficæ.

595. *Atque, &c.*] Id eſt, quæ pro mercede conſtituta conducit homines in utero matris conceptos & formatos necandos & expellendos. Nota, quod fœtus conceptos, *homines* appellet.

596. *Gua-*

Conducit: gaude infelix, atque ipſe bibendum
Porrige quidquid erit: nam ſi diſtendere vellet,
Et vexare uterum pueris ſalientibus, eſſes
Æthiopis fortaſſe pater, mox decolor hæres
Impleret tabulas, nunquam tibi mane videndus.
Tranſeo ſuppoſitos, & gaudia, votaque ſæpe
Ad ſpurcos decepta lacus, atque inde petitos
Pontifices Salios, Scaurorum nomina falſo
Corpore laturos. ſtat Fortuna improba noctu,
Arri-

VET. SCHOLIAST.

602. *Ad ſpurcos, &c.*] Illuc nam deferebantur expoſiti partus, atque ibi proponebantur. decepta autem vota, quia ſuppoſitus eſt filius, id eſt, factus nobilis ex ſuppoſito.

VARIORUM.

597. *Gaude, &c.*] Apoſtrophe ad infelicem maritum. Id eſt, tu ô miſerrime, gaude cum uxor tua abortum facit, & ne dole. *Idem. Ipſe, &c.*] Ut partum abigat, quem non ex te, ſed forte ex Æthiope adultero ſuſcepit.

598. *Quidquid erit.*] Veneficii vel poculis ad abigendum partum; ut citius & certius abortum faciat. *Nam ſi diſtendere.*] Id eſt, ſi uxor tua adultera gravida fieri, & uterum ſuum implere ac diſtendere vellet, ipſumque vexare & aggravare pueris ſalientibus uſque ad legitimùm tempus partus: tunc tu fortaſſis appellareris pater Æthiopis, tanquam illum ex te concepiſſet. *Lubin.* Salire autem dicuntur & moveri incipere mares quadrageſimo poſt conceptum die, fœmellæ nonageſimo.

599. *Mox, &c.*] Scoptice hæc dicit, Senſus: & poſtea hunc nigrum & decolorem filium, non tuum, ſed ſervi Æthiopis, ex teſtamento hæredem conſtituere cogereris, qui teſtamenti tui tabulas et impleturus & hæres futurus ſolus eſſe, *Idem.*

600. *Nunquam, &c.*] Hoc eo dicit. quia inauſpicatum habebatur, ſi Æthiops primus alicui occurriſſet, & credebatur mali quippiam portendere. *Lubin.* Unde ſupra: *Et cui per mediam noles occurrere noctem.*

601. *Tranſeo, &c.*] Per occupationem. Sic Horat. *Complures alios, doctos ego quos & amicos Prudens prætereo.* Jam illas notat, quæ ſe gravidas ſimulabant, cum per mollitiem partus ærumnas ſubire nollent, & tamen videbant maritos ſuos deſiderio puerorum teneri. *Suppoſitos*, pro legitimis ſuppoſitos, & acceptos ementito partu, maritis tanquam de ſe natos obtrudebant. Et hos nobiles matronæ pro ſuis educabant. *Gaudia, &c.*] Qui de ſuppoſitis tanquam ex ſe natis gaudent, & vota pro illis nothis & ſpuriis tanquam ex ſe natis & legitimis concipiunt.

602. *Ad, &c.*] Intelligit lacum Velabrenſem immundum. Eo enim deferebantur, & exponebantur ſpurii: Unde nobiles matronæ pueros inventos petebant & asportabant, & pro ſuo partu maritis oſtendebant. Qui poſtea tanquam nobiles ad magnos honores evehuntur, eliguntur pontifices maximi, & Salii ſacerdotes Martis. Hæc autem dignitas ſumma erat. *Lubin.* Vide Parrhaſ. ep. 28.

603. *Salios.*] Martis ſacerdotes. *Scaurorum, &c.*] Qui nobiliſſimorum Romanorum liberi creduntur, & Scaurorum, ſive aliorum quorum libet nobilium, nomina ferunt. Sed *falſo corpore*, & ſuppoſito, quod non à Scauris, ſed à ganeone forte habent. *Idem.*

604. *Stat, &c.*] Indicat, quamquam miris modis fortuna talibus nothis & ſpuriis tanquam ſuis filiis faveat, & ad divi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Arridens nudis infantibus. hos fovet omnes,
Involvitque ſinu: domibus tunc porrigit altis,
Secretumque ſibi mimum parat. hos amat, his ſe
Ingerit, atque ſuos ridens producit alumnos.
Hic magicos adfert cantus, hic Theſſala vendit
Philtra, quibus valeat mentem vexare mariti,
Et ſolea pulſare nates. quod deſipis, inde eſt,
Inde animi caligo, & magna oblivio rerum,

Qu

VET. SCHOLIAST.

606. *Domibus, &c.*] Nobilibus.

608. *Producit.*] Tanquam ſuos tuetur.

609. *Hic, &c.*] Δεικηλικᾶς' * neſcit qui aliter, qui cantus magicos nobis quos matronis ſuperſtitioſis vendat. Philtra, amatoria.

611. *Quod deſipis.*] Ἀποστροφὴ ad maritum.

612. *Inde, &c.*] * Tondit lethargus morbus.* Caligulam ſignificat Cæſarem, quem adeo medicatis potionibus uxor Cæſonia in amorem ſuum deduxit, ut de nimia impatientia furens, ſæpe eam nudam amicis oſtenderet.

VARIORUM.

divitias & honores evehat. Hinc apud nos notum proverbium: *Die Huren Kinder haben das beſte Glucke.* Sic Horatio *fortunatiſſimi fortunæ filii. Improba.*] Cæca, ſtolida, & ſine ratione agens, aſtat nocturno tempore nudis illis, & miſeris infantibus cum favore adridet. *Idem.*

605. *Nudis.*] Expoſitis nudis. *Hos, &c.*] Omni ope humana deſtitutis ſubvenit fortuna, & ſinu ſuo, quaſi adfectu aliquo materno, involvit. *Lubin.*

606. *Domibus, &c.*] Nobilibus familiis. Id eſt, ut nobiles matronæ illos pro genuinis, maritis ſuis obtrudant. *Idem.*

607. *Secretumque ſibi.*] Facit ex humili præaltum, ex obſcuro nobilem. *Mimum* ait *ſecretum:* nam ut mimus modo perſonam pauperis, mox divitis repræſentabat; ita etiam hi pueri. *Secretum* ait: nam adulteræ conjugi hoc ſolum fuit notum. *Idem. Mimum.*] Ludum varium jocum ex his ſuppoſitis captu *Farnab. His, &c.*] Id eſt, in hos ſe & ſ dona largiter profundit.

608. *Atque ſuos.*] Suos alumnos m ſerrimos pueros ad ſummos honore maximas divitias producit. Alii, *utq Ridens.*] Fortuna, jocans ac favens. *Ide* Quæ facit magna gaudia ex malis, mala immenſa ex maximis gaudi *Grang.*

609. *Hic, &c.*] Nunc invehitur amatoria & magicas artes mulierum, qu viros etiam in furorem compellant. *Br Magicos, &c.*] Necromanticas incant tiones. *Theſſala, &c.*] Nam Theſſa veneficiis olim abundabat, teſte Apule lib. 1. Florid. Eſt autem *philtron*, poc lum amatorium. *Lubinus.*

610. *Quibus, &c.*] Torquere p amore, & furioſum ac dementem re dere. *Idem.*

611. *Et ſolea.*] Ita ſibi ſubjicere, pro libidine eos tractare, & quidquid illos mulieres velint, posſint, ut calce mentis ſuis muliebribus maritorum n tes imperioſe & petulanter pulſare p ſint: quod evenire ſolet γυναικοκρα μένοις. Terent.

Mitigari tibi videam ſandalio caput.

Et Perſius Sat. 5. vſ. 149.

Solea puer objurgabere rubra.

Quod deſipis.] Id eſt, quod inſanus quod à ſano & communi ſenſu declin *Inde eſt.*] Ex illo philtro & amator hoc provenit.

612. *Inde, &c.*] Offuſcatio & cæcit mentis, ac per hoc ignorantia: hi eni effectus philtrorum. *Idem.*

613. T

modo geſſiſti. tamen hoc tolerabile, ſi non
…rere incipias; ut avunculus ille Neronis,
…totam tremuli frontem Cæſonia pulli
…dit. quæ non faciet, quod principis uxor?
…bant cuncta, & fracta compage ruebant,
… aliter, quam ſi fecisset Juno maritum

Inſa-

VET. SCHOLIAST.

… *Tamen hoc tolerabile, ſi non.*]
… *per aquam portes rimoſa ad dolia: ſemper*
… *l onus ſubeas ipſis manantibus urnis,*
… *d rabidum noſtro Phalarim de rege dediſti*
… *urere, &c.*
…erſus referuntur à Probo.
… *Tremuli, &c.*] Mox ſcillicet nati …i, cui in fronte pileum ut pelli…repta, præſtat amorem: ut Virgi…
… *aritur & naſcentis equi de fronte revulſus,*
… *matri prereptus amor.---*
…5. *Quæ. &c.*] Si regina hoc fecit, …to magis aliæ mulieres?
…7. *Ardebant, &c.*] Sonante Claudio …et ex furore.
…8. *Non aliter, &c.*] Furor ille, quem …onia avunculo Neronis immiſit, …is nocuit per unum. Nam in mul…ſæviebat unius Imperatoris inſania, …per* Jovis inſaniam totus mundus …tur.

VARIORUM.

…13. *Tamen, &c.*] Quod magicis illis …tris, bardus, ſtupidus, & oblivio… evadas. *Idem. Si, &c.*] Si modo …ſus furioſus & inſanus non redda…

…14. *Ut, &c.*] Id eſt, Cæſar Caligula, …m Cæſonia perditæ laſciviæ, uxor …dicatis potionibus adeo in ſui amo…n pellexit, ut nimia amoris impa…ntia, fureret. Sueton. Calig. c. 50. …*m.*

615. *Cui, &c.*] Id eſt, Hippomanes, vel totam illam carunculam, quæ pullo equino recens nato fronti adhæret. Virgil. de quo ſupra. *Tremuli.*] Recens nati, frigore trementis. *Lubinus. Tremuli, &c.*] Interpres vetus pileum interpretatur, & pelliculæ inſtar eſſe ait. Quod neſcio quomodo convenire poſſit cum Ariſtotele & Plinio, qui tuberculum eſſe produnt, caricæ ſimile. Nec enim *pileum* dici poteſt hujuſmodi parva caruncula fronti innata. Sed τὸ χόριον confudit ille Scholiaſtes, hoc eſt, membranam ſive pelliculam, qua involvitur fœtus, quamque adeo equa ante partum projicit. Et πίλιον vocabatur illa membrana. *Salmaſius. Infudit.*] i. e. bibendam dedit: ſic Horat. epod. v.

——— *Majus infundam tibi Faſtidienti poculum.*

616. *Quæ, &c.*] Id eſt, ſi regina Imperatoris conjux hoc fecit, quo magis aliæ mulieres. *Lubin.* Reliquæ mulieres dignioris exemplo commotæ idem facere non verebuntur.

617. *Ardebant, &c.*] Id eſt, univerſa in Imperio Romano tanquam igne quodam furore Imperatoris ardebant & abſumebantur, & univerſa ruebant compage & vinculo imperii quaſi fracto & ſoluto, non ſecus ac ſi nutaſſent res cæleſtes, Jove in furorem verſo. Reip. enim caput & colligatio princeps: quo perturbato & ipſa perturbatur. Irriſorie autem Caligulam cum Jove confert. *Idem.* Addit Vet. Scholiaſt. *Sonante Claudio ex furore:* quæ adulterina, ut probum nummum accepit Autumnus. Mala enim manu fuerat ſcriptum *Claudio* pro *Cajo*, Caligula ſcilicet, qui apud Autores Cajus, & Cajus princeps ſimpliciter nominatur. *Grang.*

Q 619.

Inſanum. minus ergo nocens erit Agrippinæ
Boletus: ſiquidem unius præcordia preſſit
Ille ſenis, tremulumque caput deſcendere juſſit
In cœlum, & longa manantia labra ſaliva.
Hæc poſcit ferrum, atque ignes, hæc potio torquet:
Hæc lacerat mixtos equitum cum ſanguine patres.
Tanti partus equæ, quanti una venefica conſtat.

Od

VET. SCHOLIAST.

619. *Minui*, *&c.*] Exemplum de Agrippina, quæ principem Claudium maritum ſuum veneno necavit, ut filio ſuo Neroni conferret imperium. Agrippina mater Neronis. Cæſonia uxor. Agrippinæ maritus Claudius.

621. *Deſcendere*, *&c.*] Ridens, pro ad inferos, & apotheoſin deridet. Deum fecit Imperatorem.

622. *Et*, *&c.*] Senem dicit.

623. *Hac*, *&c.*] Quam Caligula ſcilicet bibit, temperatam à Cæſonia uxore ſua.

624. *Mixtos*, *&c.*] Id eſt, omnes ordines ſine diſtinctione occiſos.

VARIORUM.

619. *Minus*, *&c.*] Jam ſatius eſſe ait hominem prorſus è medio tollere, quam inſanum reddere. Et ratio valet: Nam mortuus non mordet. Id eſt, tolerabilius eſt peccatum Agrippinæ, quæ Claudium boleto venenato interemit, ut filio Neroni imperium conferret, quam Cæſoniæ, quæ Caligulam furioſum reddidit. Porro de hoc Agrippinæ facto, & boletis dictum Satyr. 5. *Idem.*

620. *Boletus.*] Quo venenato ſuſtulit Claudium Imperatorem. *Siquidem unius.*] Probat, quod dixit. Id eſt, boletus ille unum Claudium tantum è medio ſuſtulit, & ſtatim mortuus eſt poſt acceptum boletum. Sed Caligula furioſus, in multos & plurimos ſævit. *Idem.*

621. *Senis.*] Nam exceſſit annum ætatis 65. *Tremulumque caput.*] Ob ſenilem ætatem, vel ob naturæ vitium. Sueton. Claud. 3. cap. *Deſcendere*, *&c.*] His verbis nil ſalſius & mage mordens: Quia ille qui ab hominibus inter di[...] relatus, à Diis in Orcum tractus f[...] More ſuo contraria conjungens, & S[...]ptice irridens ἀποθέωσιν Claudii, de c[...] vide Senecam in Ludo, ubi ait Cl[...]dium cœlum adſcendiſſe, ſed dec[...]to Deorum ad inferos fuiſſe detruſu[...] *H. Junius* Animadv. libro 1. cap 17.

622. *Et longa.*] Labra longa, ſal[...] fluentia & madida. *Lubinus.* Nam de eo narrat Suetonius: *Caputque t[...] ſemper, tum in quantulocunque actu maxime tremulum; erat & ſpumante [...]ctu, humentibus naribus.* Dio notat tremulas habuiſſe manus & ex capit[...] tremore linguæ titubantiam. Alii le[...] *longam ſalivam.*

623. *Hac*, *&c.*] Contra Cæſon[...] potio, furore imperatoris, multos fe[...]ro necavit. Vide Suetonium. *Lubinu[...] Hac torquet.*] Id eſt, hæc potio eſt in cau[...]ſa, ut homines variis cruciatibus af[...]ciantur & torqueantur à Caligula. *Brita[...]* Hæc ergo potio & philtrum Cæſoni[...] Caligulam in furioſam crudelitatem in[...]pulit. Exquiſitum aliquod veneni gen[...] placebat, quod turbaret mentem & mo[...]tem differret. Tacit. 12. Annal.

624. *Hac*, *&c.*] Nam quæſtorem fl[...]gellavit; horreis præcluſis populo famem indixit. Sine diſcrimine autem ordine[...] Senatorium, equeſtrem, plebeium, ig[...] & ferro laceravit. *Lubin.* Atque identi[...]dem exercituum cædes, famem, peſti[...]lentiam, incendia, hiatum aliquem ter[...]ræ optabat.

625. *Tanti*, *&c.*] Id eſt, tanti conſta[...] Hippomanes, vel tantum mali intulit quantum ab una venefica proficiſci poteſt. Vel, ſi per Hippomanes tanta calamitas imperio Romano invecta eſt,

quan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Oderunt natos de pellice: nemo repugnet,
Nemo vetet: jamjam privignum occidere fas eſt.
Vos ego pupilli moneo, quibus amplior eſt res,
Cuſtodite animas, & nulli credite menſæ:
Livida materno fervent adipata veneno.
Mordeat ante aliquis: quidquid porrexerit illa,
Quæ peperit, timidus prægustet pocula papas.

Fingi-

VET. SCHOLIAST.

626. *Oderunt*, *&c.*] De priore uxore, vel certe de amica.

627. *Jam*, *&c.*] Exemplum & in Agrippinam, quæ privignum ſuum Britannicum veneno necavit, ut filio ſuo Neroni conferret imperium.

629. *Et*, *&c.*] Nec maternæ.

630. *Livida*, *&c.*] Dulcia placenta veneno plena. *Lævida*, *&c.*] Lævida, lubrica, dulci ſuffuſa ſucco. Sequuntur duo verſiculi,

Mordeat ante aliquis, quicquid porrexerit illa
Quæ peperit, timidus prægustet pocula pappas.

qui in aliis non ſunt.

VARIORUM.

Quantas clades venefica excitare poteſt, quæ venenis aliis innumeris & infinitis armata eſt. Pro *quanti*, quidam contendunt, legendum eſſe *tanti*. Ut idem ſit bis repetitum, atque ita hac acclamatione ſumma Poëtæ indignatio ostendatur: ſic

Tantum artes hujus, tantum medicamina posſunt.
Tantum admirari, tantum laudare diſerto.

Et hic ſit ſenſus: non jam opus eſt immenſis in conducendis veneficis, ſatis eſt, ſi comparetur caruncula, quæ naſcitur in fronte equæ.

626. *Oderunt.*] Alia ſcelera mulierum taxat, quod non ſolum è pellice & concubina natos oderint, & ſi posſint, interimant, quod quodam modo excuſari poſſet, cum hoc odium naturale ſit, & Junonis exemplo comprobatum. Verum etiam privignos, imo proprios filios ob pecuniam & opes veneno interimant. *Nemo,&c.*] Conceſſio. Leve id vitium eſſe ostendit. *Lubin.*

627. *Jam*, *&c.*] Imo privignos etiam immerentes & innoxios è medio tollunt, & exiſtimant peccatum non eſſe. Sic Agrippina privignum ſuum Britannicum veneno ſuſtulit, ut ad filium Neronem imperium transferret. *Idem.*

628. *Vos*. *&c.*] Verba Poëtæ, & ratio cur non nefas ſit privignum occidere vel pupillum, eo quod mulieres Romanæ proprios liberos divitiarum cupidine inductæ, interimant. *Pupilli.*] Quibus pater mortuus eſt, qui eſtis ſub tutore. *Idem. Amplior eſt res.*] Ejus contrarium res anguſta: ſignificat ergo divitias & lautum patrimonium. *Cuſtodite animas.*] Vivite circumſpecti & cauti, curam habete vitæ veſtræ.

629. *Menſæ.*] Cibo in menſa appoſito, à noverca vel matre dato. *Idem.*

630. *Livida*, *&c.*] Id eſt, pinguia fercula adipe plena, veneno infecta, & livorem inducentia, admodum frequentia ſunt, veneno à matribus dato. *Idem.*

631. *Mordeat*, *&c.*] Id eſt, cibos & potus à matre propria liberis datos aliquis prægustator prælibet, & papas, vel ille qui pueros alit, pocula præbibat, *Mordeat.*] Prægustet. *Idem.*

632. *Quæ,&c.*] Ipſa mater, quæ ut gratificetur ſecundo marito, veneno non raro tollit filios ex priore marito, ut ad illum rem integram deferat. infra de Pontia. *Timidus.*] Metu veneni ſcilicet. *Lub.* *Papas.*] Pædagogus vel pupilli cuſtos. *Pappa* enim lingua infantulorum eſt pa-

Fingimus hæc, altum ſatyra ſumente cothurnum,
Scilicet, & finem egreſſi, legemque priorum,
Grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu,
Montibus ignotum Rutulis, cœloque Latino.
Nos utinam vani: ſed clamat Pontia, feci,
Confiteor, puerisque meis aconita paravi,

Qua

VET. SCHOLIAST.

633. *Fingimus.*] Anthypophora. dices forte, quod de propoſito egreſſus, Satyram dimiſi, & ad Tragœdiam me contuli, fingens dicta. Sed Pontia non negat, ſe feciſſe. Igitur quod ait, legem priorum, id eſt, Satyræ propoſitæ.

635. *Grande, &c.*] Id eſt, Tragœdiam ſcribimus,

637. *Nos, &c.*] Utinam nos hoc mentiremur, & non rea facti confiteretur. Pontia Publii Petronii filia, quam Nero convictam in crimine conjurationis, damnavit, defuncto marito filios ſuos veneno necaſſet convicta, cum largis ſe epulis oneraſſet, & vino venis inciſis ſaltans, quo maxime ſtudio oblectabatur, exſtincta eſt.

VARIORUM.

ter. Mos vero prægustandi cibos & potum, libera repub. ignotus fuit, cœpitque ſub Auguſto. Prima origo à regibus Perſarum, ut conjicit *Lipſius* ad XII. Annal. Tacit. *Parrhaſ.* Duo quoque ordines prægustatorum in menſa fuerunt, Alii enim cibum, & hi κατ' ἐξοχὴν *prægustatores*: Alii potum explorabant, & hi *A potione* dicebantur. Erant etiam in coquina prægustatores, quorum munus erat ex guſtu judicare, an eſculenta bene eſſent cocta & condita: illi *Cociſtrones* vocabantur. Meurſ. exercit. Critic. part. II. c. III.

633. *Fingimus, &c*] Anthypophora & objectio. Dicas forte, quod à propoſiti mei finibus egreſſus, non Satyram, ſed Tragœdiam ſcribam, & incredibilia proferam, ut finxiſſe videri quam. Sed utinam fingeremus, & mendaces eſſemus! Verum proh dolor! hæc, quæ dico ſunt veriſſima. *Satyra, &c.*] Id eſt, aſſumente ſublime dicendi genus, qual in Tragœdiis. *Altum.*] Vel quod ca ceus ille altus eſſet, ad majeſtatem pe ſonæ agentis adjuvandam. Vel ob res verba quæ tractantur alta, vix credibili *Lubin.*

634. *Et, &c.*] Limites & terminos illorum, qui ante me Satyras ſcripſerun præterivimus. *Legum priorum*, à priori bus quaſi latarum, quæ adeo horrend ſcelera Tragica, ſuis Satyris non inſerue runt.

635. *Grande, &c.*] Sublime Trag cum carmen, tanta vocis contentione hiatu, quo Sophocles uſus eſt, & qui tra gœdiæ proprius, ira & indignatione fu rioſi, debacchamur. *Idem. Bacchamur.* Poëtico inſtincti *furore*, canimus Tra gica. *Farnab.*

636. *Montibus, &c.*] Id eſt, quo quidem carmen nemo unquam in La tio ante me cecinit in Satyris ſuis: I eſt, nunquam fuit auditum in his regio nibus, tale ſcelus perpetratum fuiſſe quodque à Poëtis celebratur, ut mate proprios filios necaverit. *Rutuli.*] Po puli ſunt Latii, quibus Turnus impera vit: & per hos, Romanos intelligit Nam Latinus Rex habuit regnum fini timum cum Rutulis. *Britann.*

637. *Nos, &c.*] Reſpondet Poëta ac objectionem. Utinam hæc Tragica vera non eſſent, & à nobis tantum fingerentur. *Sed, &c.*] Non autem ſumus vani. Nam Pontia ſe hujusmodi ſcelera admiſiſſe, & ut adultero nuberet ſuos duos filios veneno abſumere voluiſſe, confitetur, & clamat: *Feci ego hoc.* Pontiam hanc Publii Petronii filiam fuiſſe ajunt. *Janus Parrhaſius* Epiſt. 28. ait, Vectii Bolani uxorem fuiſſe. *Lubin.* Sic quidem Parrhas. & Lubin. Sed illa tantum tentavit filios è medio tollere, non perfecit

Loqui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

uæ deprenſa patent. facinus tamen ipſa peregi.
une duos una ſæviſſima vipera cœna?
une duos? ſeptem, ſi ſeptem forte fuiſſent.
redamus tragicis, quidquid de Colchide torva
icitur, & Progne. nil contra conor, & illæ
randia monſtra ſuis audebant temporibus: ſed
on propter nummos. minor admiratio ſummis
ebetur monſtris, quoties facit ira nocentem
unc ſexum. rabie jecur incendente feruntur

Præ-

VET. SCHOLIAST.

542. *De, &c.*] De Medea. Progne um ſuum occidit, propter ſororem narito ſtupratam.

VARIORUM.

quitur ergo de Titi Pontii filia, Dryonis uxore, quæ duos filios conſum- veneno. Ut teſtatur Vetus lapis:

Pontia Titi Pontii filia hic ſita ſum &c.

639. *Quæ, &c.*] Id eſt, quæ venena ne parata, vel quæ parricidia à me patra-, palam deprehenſa patent, ut ulteriori æſtione non ſit opus. *Idem.*

640. *Tune, &c.*] Exclamatio Poetæ m admiratione. *Sæviſſima, &c.*] Recit ad crudelitatem viperarum, quæ aritos inter concumbendum internunt, & è natis poſtea talionis pœnam cipiunt. *Plin.* lib. 8.

641. *Septem.*] Reſpondet beſtia illa & pera Pontia: Imo ſeptem voluiſſem terimere, ſi ſeptem fuiſſent. Monſtro- crudelitas notatur. *Lubin.* Vel pergit oëta indignabundus: Adeo crudelis iſti, ut non ſolum crediderim te duos lios potuiſſe occidere, ſed etiam ſetem, ſi ſeptem tibi fuiſſent.

642. *Credamus, &c.*] Poëtæ verba. am harum mulierum ſcelerum magnitudine inductus, adfirmat illa fabuloſa on eſſe, quæ Tragici dixerunt de Meea, aut Progne: quæ præ zelotypia proprios liberos interemerint. Vel hic ſenſus ſt, Fabuloſa omnino ſint, quæ à Traicis referuntur de matribus, quæ necaerint liberos, ſed putemus eſſe vera, tanen in ejusmodi fabulis nulla mater ingitur, quæ filios ob aliquod præmium interemerit, ſed ex ira, aut propter aliquem ſaltem dolorem. *Torva*] De crudeli & immani illa Medea è Colchide, quæ liberos in conſpectu patris Jaſonis trucidavit *Idem.*

643. *Progne.*] Quia filium Itym trucidatum & coctum marito Tereo epulandum appoſuit, quod ſororem Philomelam adulterio inceſto conſtupraſſet, eique linguam præſecuiſſet. *Nil, &c.*] Nihil contradico, concedo illa jam eſſe veriſſima *Idem.*

644. *Et illæ Grandia, &c.*] Progne etiam & Medea ſuis ſeculis grandia ſcelerum monſtra & prodigia, & quæ præter naturam perpetrare auſæ ſunt. *Idem.*

645. *Sed, &c.*] Ut jam fieri videmus. Oſtendit pejores eſſe ſua ætate mulieres, quæ ob numos & ex cupiditate lucri filios ſuos interimant; cum Progne & Medea amoris & iræ impatientia illud fecerint. *Minor, &c.*] Minus quis demirari debet ſcelerum monſtra in mulieribus. *Lubin. Summis monſtris.*] i. e. maximis ſceleribus.

646. *Quoties ira.*] Quoties mulieres ira incenſæ in filios proprios ſæviunt. *Idem.* Nam, ut inquit Eccleſiaſt. c. 25. *non eſt ira ſuper iram mulieris.* & Pub. Syrus, *Aut amat, aut odit fœmina, nil eſt tertium.* Eſt autem hic intelligenda, quæ ab injuria, vel vera, vel quam ſibi fingunt, deſcendit.

647. *Rabie.*] Id eſt, cum iræ & furoris rabies illas incendit & inflammat, in vindictam & ſcelus præcipites agitantur. *Idem. Feruntur, &c.*] Non leviore ruinâ, quam prærupta & ruinam mini-

Præcipites: ut ſaxa jugis abrupta, quibus mons
Subtrahitur, clivoque latus pendente recedit.
Illam ego non tulerim, quæ computat, & ſcelus ingens
Sana facit. ſpectant ſubeuntem fata mariti
Alceſtim, & ſimilis ſi permutatio detur,
Morte viri cupiant animam ſervare catellæ.
Occurrent multæ tibi Belides, atque Eriphylæ:

Mar

VET. SCHOLIAST.

648. *Ut, &c.* Virgil.
Exciſumve obice montis.

650. *Quæ, &c.*] Quæ propter avaritiam peccat, ut Eriphyle, quam dicunt donis ſolicitatam maritum coëgiſſe, ut iret ad bellum, & mortuus eſt.

651, *Spectant.*] In theatro * parapallium.

652. *Si, &c.*] De vita mariti, aut catuli.

654. *Belides.*] Danaides, quæ pro patre ſuo maritos occiderunt. *Atque, &c.*] Eriphyle uxor Euryphili, filii Telephi: qui Telephus cum veniſſet ad auxilium Priamo, plagatus eſt ab Achille, & cum non poſſet curari, ſortitus eſt ab Achille ſe ſolo poſſe curari. Venit ſupplex. Petit ſe curari, promiſſo hoc, ut nunquam jam auxilium ferat Trojanis, nec ipſe, nec de ſuis aliquis. curatus eſt. receſſit, Poſt mortem hujus, filius Euryphilus vir fortis fuit. Hunc ſæpius ad auxilium petit Priamus, ille negavit, monitus ſcilicet à patre ſuo. Ergo cum non poſſet aliter Priamus eum ſolicitare, fecit vitem ex auro, & miſit ad uxorem ejus Eriphylem. Hæc accepto munere tanto, marito perſuaſit. venit in Trojam auxilium ferens. Hunc occidit Pyrrhus filius Achillis.

VARIORUM.

tantia juga montium, ſubducto clivo ceu radicis parte.

648. *Ut, &c.*] Quia *præcipites* dixit, jam deſcribit quaſi præcipitium & rapidam incitatæ iræ vim. Cum tanta animi concitatione & impetu feruntur & abripiuntur, ut ſaxis non diſſimiles ſint, quæ ſuo pondere ab jugis montium avulſa abripiuntur: quæ tanto vaſto impetu ruunt, ut nullo robore humano inhiberi poſſint. *Quibus, &c.*] Inferior, cui i cumbebant. *Idem.*

649 *Clivoque, &c.*] Cum latus, v magna montis portio recedit, & avell tur à clivo pendente, prono & ruina minitante, quæ poſtea immenſo impe deorſum ruit. *Idem. Recedit.*] I. e. retr cedit, labitur.

650. *Illam, &c.*] Illa mulier Roman omnium peſſima eſt, quæ non ira indu cta maximum ſcelus deſignat, ſed ad f cinus perpetrandum, conſulto & anim quieto accedit. *Computat.*] Quæ delib rat & ratiocinatur, quo pacto ſcelus com modiſſime ſit incœptandum. *Lubinu* Vel, quot nummi, ſi occiderit filium, evenire debeant. *Grangæus.*

651. *Sana facit.*] Non furore iræ qua ſi inſaniens, ſed *ſana* & ratione con ſtans, & animo placido & quieto. *Spectant, &c.*] Senſus eſt: Mulieres Romanæ in theatris ſpectant, ſingulare illud exemplum repræſentatum in ludis de Alceſte, quæ regis Theſſaliæ Pelia filia fuit, & pro viro ſuo Admeto mortem ſubire voluit. Ille enim gravi morbo oppreſſus, ex Oraculo didicit, ſanar non poſſe, niſi inveniret, qui pro ſ ſponte mortem ſubire vellet. Cum in toto regno nemo inveniretur, demum fidiſſima conjux inventa eſt, quæ pro eo mori, voluerit. *Diodorus* l. 5. *Subeuntem.*] Mariti Admeti vitam ſua morte redimentem.

652. *Et, ſimilis.*] Id eſt, ſi oraculo Apollinis conſimilis permutatio daretur, & mulieres ſua morte virorum ſuorum mortem poſſint avertere. *Lubinus.*

653. *Cupiant, &c.*] Mallent vitam catellæ in deliciis habitæ potius ſervare, quam viri. *Idem.*

654. *Occurrent, &c.*] Id eſt, quoquo

te

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

M ne Clitemneſtram nullum non vicus habebit.
H c tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem
In ulſam, & fatuam dextra lævaque tenebat:
A nunc res agitur tenui pulmone rubetæ:
S tamen & ferro, ſi prægustaret Atrides
P tica ter victi cautus medicamina Regis.

VET. SCHOLIAST.

Mane, &c.] Quæ maritum ſuum it Agamemnonem.

6. *Bipennem.*] Hoc intereſt, quod ecuri occidit.

8. *Rubetæ.*] Ranæ, cujus viſcera noſa ſunt.

9. *Sed, &c.*] Aliquotiens gladio, manducaverit maritus quod ve- obſit.

o. *Pontica, &c.*] Mithridatem di- quem Lucullus, & Sylla, & Pom- vicerunt. ideo ter victi. hic tale ecit medicamentum, ut non poſſet ando veneno perire.

VARIORUM.

urbem circumagas, multas Belidas iphylas, paucas Alceſtides invenies. *ias.*] Danai filiæ, Belides ab avo, vel aides à patre dictæ, quæ 50. numero, i ſui Ægypti filios totidem ſponſos , prima nocte juſſu patris omnes in- merunt. De Belidibus *Ovid.* IV. Me- orph. *Eriphylæ.*] Quæ vatem Am- raum conjugem, ne ad Thebanum um proficiſceretur (in quo ex oracu- moriturum didicerat) latentem, mo- aureum proditionis pretium ab E- ocle, vel ut alii, à Polynice, accipiens, didit. *Idem.*

55 *Mane, &c.*] Matutino tempore ndo exis, & ſalutas patronos tuos, in gulis vicis urbis Romæ, videbis mu- es Clytemneſtræ ſimiles, quæ Aga- mnonem conjugem è decennali bello ojano domum redeuntem, bipenni eremit, corrupta ab adultero Ægy- ſtho.

656. *Hoc, &c.*] Hoc tantum intereſt. Hoc tantum eſt diſcriminis inter illam Clytemneſtram, & noſtrates: quod illa Tyndari filia Clytemneſtra, inſulſa, ſtolida & fatua maritum ſuum interemit ſecuri. At noſtræ mulieres longe ſunt calli- diores, quæ idem parva veneni portione præſtare norunt. *Lubin.*

657. *Inſulſam.*] Non artificioſam cædem, quale noſtratum venenum. *Farnab.* *Dextra, &c.* [Utraque manu tenebat, & in caput conjugis impingebat. *Idem.*

658. *At, &c.*] Jam cædes virorum peraguntur ab uxore, pulmone & inteſtinis tenuibus alicujus bufonis. *Rubetæ.*] De hac re & hoc ſcelere dictum Satyra I. verſ. 70. *Idem.* *Agitur.*] Perficitur, peragitur. *Tenui &c.*] Pauculo veneno.

659. *Sed, &c.*] Id eſt, noſtrates Clytemneſtræ, etiam ferro viros ſuos adgrederentur, ſi Atrides vel maritus, Antidotum ſumeret contra venena; vel ſi maritos ſuos veneno exſtinguere non poſſent. *Prægustaret.*] Id eſt, ſi Mithridaticum contra venena adhiberet. Alii legunt, *Prægustabit.* Idem. *Atrides.*] Agamemnoni ſimilis quilibet, pro quovis marito ponitur.

660. *Pontica, &c.*] Fuit enim Mithridates, à quo Antidotum illud nomen habet, rex Ponti. *Ter, &c.*] A Sylla, Lucullo & Pompejo. Et eſt deſcriptio Mithridatis, ſubacti felicitate Syllæ, virtute Luculli, magnitudine Pomp. *Cautus.*] Prudens, circumſpectus. *Medicamina.*] Alexipharmaca & antidota. Quæ compoſuit Mithridates Rex Ponti. Plinius lib. 23. cap. 24. *Idem.*

D. JUNII JUVENALIS
SATYRARUM
LIBER TERTIUS.
SATYRA VII.

ARGUM. Ad Teleſinum Poëtam, Cæſarem quidem ſtudia & artes reſpicere cæterum apud alios Romanos poëtarum, hiſtoricorum, cauſſidicorum, Rheto rum & Grammaticorum ſtudia & labores pro levi & vili eſſe.

ET ſpes, & ratio ſtudiorum in Cæſare tantum:
Solus enim triſtes hac tempeſtate Camœnas

Re

VET. SCHOLIAST.

1. ET *ſpes.*] De ſterilitate ſtudiorum loquitur, Neronem palpat, Talis autem eſt ſenſus: Poëticæ artis periiſſet induſtria, niſi propter egeſtatem in ſtudia diverſa tendentibus, Cæſaris ſubveniſſet humanitas. *Studiorum.*] Literarum.

2. *Triſtes hac, &c.*] Tacentibus Poëtis.

VARIORUM.

1. ET *ſpes.*] Cum ſpes, tum ratio. Quaſi nihil habeant, quod ſperent docti, niſi ab Imperatore. Vult dicere, Poëticæ artis & ſtudiorum induſtriam, divitum culpa, ſordibus, & avaritia periiſſe, Poëtasque in alia vilia & plebeia ſtudia animos jam tenuiſſe, niſi Imperatoris munificentia fuiſſent revocati. *Et ſpes, &c.*] Neronem hoc verſu palpari notat vetus interpres. inepte. nec aptius eſt, quod in eadem Satyra verſum hunc,

Præfectos Pelopea facit, Philomela Tribunos,

de Nerone accipit, & propter hunc verſum in exilium à Nerone miſſum Poëtam ſcribit. atqui tradunt eædem gloſſ ad Sat. IV. à Domitiano relegatum eum fuiſſe ſub ſpecie honoris in Ægyptum ad cohortis curam, ut hinc clareſcat, non ejusdem auctoris eſſe gloſſularum illarum compilationem. *Salmaſ. Plin. Exercit. Ratio.*] Cauſſa, quare ad ſtudia Poëtæ impellantur. Ut jam non amplius paſſim docti indoctique ſcribant. *In Cæſare.*] Trajano: alii, Nerva: alii Domitiano qui cætera vitioſus, favebat tamen literis fovebatque Muſas. Vide vitam Juvenalis *Farnabius.* Grangæus quidem de Trajano intelligit, ſed errat. Nam à Domitiano fuit in exilium ejectus Juvenalis. Scripſit vero hanc Satyram ante exilium. *Graev.*

2. *Solus, &c.*] Rationem ſubjungit. *Triſtes, &c.*] Poëtis tacentibus ob nulla labo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Reſpexit, cum jam celebres, notique poëtæ
Balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos
Tentarent: nec fœdum alii, nec turpe putarent
Præcones fieri, cum, deſertis Aganippes
Vallibus, eſuriens migraret in atria Clio.
Nam ſi Pieria quadrans tibi nullus in arca
Oſtendatur, ames nomen victumque Machæræ,
Et vendas potius, commiſſa quod auctio vendit

Stan-

VET. SCHOLIAST.

. *Balneolum Gabiis.*] Ut mediaſti-; fieret. *Furnos.*] Ad panem coquen-m.

5. *Præcones fieri.*] Emiſſarii. φωνο-οι. Gr. *Aganippes.*] Locus in Bœo- Muſis ſacer. Callimachus tamen di- fontem eſſe Permeſſi fluminis.

7. *Migraret, &c.*] Oſtiarius, & cu-s atrienſis.

8. *Nam, &c.*] Pieria, locus ſub radi-ous Olympi montis, cui Pierus Poëta men dedit, qui primus ſacrificaſſe uſis dicitur: unde & Pierides dictæ. *uadrans tibi.*] Denarius, inde qua-antes.

VARIORUM.

orum emolumenta. vel potius ino-s, famelicos & triſtes poëtas, Muſa-m vel Camœnarum cultores.

3. *Reſpexit.*] Dei more, qui genus minum miſerans reſpicit. *Lubinus.* *m, &c.*] Id eſt, cum nobiliſſimi Poëtæ opia ſua & poëſeos neglectu coacti, jam ciperent Romæ & in opidis extra Ro-am deſertis Muſis, ſordidum vitæ ge-s, balneatoriam, & furnariam exerce-. *Idem.*

4. *Gabiis.*] Volſcorum urbe, 70 mil-bus paſſuum ab urbe. *Furnos.*] Ut rnariam exercerent, tum ut calefie-nt, tum ut cibari poſſent; pau-eres enim erant, & frigebant. *Fur-arii* erant, qui hieme aut frigido aëre rnos calefaciebant, ad quos cale-ebant homines pro oblato pretio. *I-em.*

5. *Nec fœdum alii.*] Dedecus enim erat & turpe, deſertis liberaliſſimis ſtudiis ad deformia illa & turpia lucra ſe conferre, & præconem fieri, qui in extremo contemtu Romæ erat. *Idem.* Sed tamen præconum ars pecunioſa erat. Hinc Martial. *Si duri puer ingeni videtur, Præconem facias, vel Architectum.*

6. *Cum, &c.*] Cum poëtæ, Cliûs & Muſarum cultores inopes, famelici, & eſurientes, loca Muſis ſacra; valles, & receſſus *Aganippes* Bœotiæ fontis relinquentes, in atria ſe conferrent.

7. *Atria.*] Ut atrienſes & janitores fierent. Vel potius quod atria & januas divitum ſportulæ gratia quaſi mendicantes clientes adirent. Vel, ut Turnebus, ait, ut in Atriis Liciniis, & aliis foro vicinis, ſub auctione præcones aliquid venderent. *Id.* *Clio.*] Una ex Muſis: & hic pro Poëta Cliûs cultore *Idem.* *Eſuriens.*] Extrema fame laborans & mendicus Poëta: nam *amor ingenii neminem unquam divitem fecit.*

8. *Nam, &c.*] Si carminibus faciendis ne numulum quidem conſequeris, & Poëta ad tantam inopiam redactus es, ut fame perire cogaris, ſatius eſt te nomen & victum Machæræ illius amare, hoc eſt, fieri præconem, quam per ſcelera & alias artes malas ad divitias pervenire. *Pieria arca.*] Id eſt, Muſica & Poëtica, in quam illud quod ex Poëſi vel Muſis colendis lucraris, conjicias. *Lubin.* Sunt qui hic pro *arca* legant, *umbra.* Sed prius melius, ut ſit, ſi componis carmina *nullos referentia nummos.*

9. *Machæra.*] Hic illa ætate ſatis nobilis præco fuit. *Idem.*

10. *Et vendas.*] Inſtituas venditionem

ſub

Stantibus: œnophorum, tripodes, armaria, ciſtas;
Alcyonem Bacchi, & Thebas & Terea Fauſti.
Hoc ſatius, quam ſi dicas, ſub Judice, vidi,
Quod non vidiſti. faciant equites Aſiani;
Quanquam & Cappadoces faciant, equitesque Bithyni
Altera quos nudo traducit Gallica talo.

Nemo

VET. SCHOLIAST.

11. *Stantibus,*] Popularibus. armatis militibus.

12, *Alcitheon Pacci.*] Nomina fabularum, aut malorum Poëtarum, qui has fabulas ſcripſerunt.

13. *Quam, &c.*] Quam ſi calumniam facias, falſa dicens, falſus es teſtis neceſſitati.

14. *Equites Aſiani.*] Equites Romani ex Græcis facti. *Faciant.*] Falſum teſtimonium dicant.

16. *Altera, &c.*] Id eſt, Gallo-græci, quia Galli in Græcia condiderunt. * Ipſos ergo dicit, & eſt ſenſus, qui nudis pedibus ambulant ac per hoc abjecti Galatæ.

VARIORUM.

ſub auctione publica tibi à magiſtratu commiſſam & conceſſam: vel, ubi licitantes utrinque pretio pugnant, & quaſi committuntur. Eſt autem auctio rerum privatarum publica venditio: & *auctio* dicebatur, quod pretium in illa à licitantibus augeretur. *Briſſon.* formul. lib. VI.

11. *Stantibus.*] Turbæ in foro circumſtanti. *Oenophorum.*] Recenſet quales res venales ſub auctione vendantur. *Tripodes.*] Menſæ tripodes, qualis erat apud Delphos, ſub qua oracula reddebantur. Et pro vaſis æneis, ad quas calefaciendas, ſumuntur. *Armaria.*] Majora repoſitoria librorum, & variarum rerum. *Ciſtas.*] Scrinia, capſas.

12. *Alcyonem Bacchi.*] Tragœdias, Bacchi & Fauſti Tragicorum Poëtarum. Hi inepti erant. *Alcyonem.*] Tragœdiam de Alcyone, Ceycis uxore, quæ cum marito in avem converſa. Vide Ovid. lib. 11. Metamorph. Alii legendum cenſent. *Alcitheon Pacci, Thebas.*] Tragœdiam de rebus Thebaicis. De Lajo, qui ex Jocaſta Oedipum ſuſcepit, à quo poſtea ex Oraculo fuit occiſus pater. Oedipus matrem uxorem inſcius duxit. Poſtea hoc ſcelere cognito, ſe ipſum viſu privavit. *Terea.*] Tragœdiam de Tereo, cui Procne uxor proprium filium Ityn diſſectum & coctum in cibum appoſuit, quod Philomelam ſororem vi ſtupraſſet, eique linguam præſecuiſſet. *Lubin.* *Fauſti.*] Mali Poëtæ. *Bacchi, &c.*] Ego puto *Alcithoën* ſcribend. Credo enim intelligi fabulam Alcithoës, quæ cum pertinacius Bacchi numen ſperneret, in veſpertilionem mutata eſt. *Rutgerſ.*

13. *Hoc ſatius.*] Id eſt, melius eſt ut præco fias, & quaqua ratione te honeſte ſuſtentes: quam ſi more Aſianorum ſervorum falſis teſtimoniis & perjuriis divitias quæras, & cenſum equeſtrem conſequaris. *Si, &c.*] In judicio, quando ad teſtimonium dicendum vocaris.

14. *Quod, &c.*] Ut faciunt qui falſa teſtimonia & perjuria exhibent & committunt. *Lubin.* *Faciant, &c.*] Tangit obiter Romanos, qui ſervos (quorum magna pars ex Aſia) equeſtri donabant cenſu, relictis & rejectis Poëtis. *Grangæus.* *Aſiani.*] Jam equites, olim ſervi Aſiatici. Erant fidei dubiæ & fluxæ in teſtimoniis perhibendis. *Lubin.*

15. *Cappadoces.*] Equites è ſervis Cappadoc. Quorum regio juxta Armeniam in 10. præturas diviſa. Hi autem perjurio & infidelitate infames. vel ex proverbio notantur: Τρία κάππα κάκιστα, videlicet, Κρῆτες, Καππάδοκες, Κίλικες. *Bithyni.*] Equites è ſervis Bithynis, Aſiæ populis, juxta Phryges, & Gallogræciam, quam hoc loco alteram Galliam vocat. *Idem.*

16. *Altera quos.*] Qui ex Gallia altera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nemo tamen ſtudiis indignum ferre laborem
Cogetur poſthac, nectit quicunque canoris
Eloquium vocale modis, laurumque momordit.
Hoc agite, ô juvenes: circumſpicit & ſtimulat vos,
Materiamque ſibi Ducis indulgentia quærit.
Si qua aliunde putas rerum ſpectanda tuarum

Præ-

VET. SCHOLIAST.

. *Nectit quicunque.*] Qui carmen ...le efficit per modos, id eſt, Poë...a.

...o. *Hoc agite.*] Hortatur Poëtas tem...bus Neronis carmina ſcribere, ô ju...:s, huc venite.

...2. *Si, &c.*] Si aliunde magis præſi...n ſperas per carmina, quam à prin... Nerone; incende libros tuos, & ...e Vulcano, ô Teleſine.

VARIORUM.

..., vel Gallogræci ſervi venales Ro...n navibus transvehuntur, qui poſt...erjuriis & falſis teſtimoniis equites ...t. vide Luc. Florum lib.2.c.11. Quod ...ngæus hic *traducere* exponit riſui o...ium exponere, poſſet ferri. *Nudo* ...] Eo dicit: nam gypſatis, aut nudis ...ibus Romam ſervi venales expone...tur. Vel ob inopiam non calceatos. ...

....*Nemo, &c.*] Quamvis hucusque ſtudia ...nullo pretio fuerint, tamen nemo in ...erum, quisquis excellens Poëta fuerit, ...traneum & inanem laborem ſtudiis ...penderit, quia ducis Traiani muni...ntia, magnifice ſuſtentabitur. *Indi...m &c.*] Inediam & exſilium non feret. ...ſera conditione non amplius erit, & ...ſtra non laborabit. *Cogetur.*] Nam vo...tes nolentes antea affligebantur. *La...em, &c.*] Infrugiferum, fruſtraneum, ...alis labor ſtudiis indignus eſt. *Lubin.*

18. *Poſthac.*] Ex quo Muſas reſpexit, ...*ctit, &c.*] Id eſt, quiſquis Poëta ex...lens Poëma condiderit. *Scalig.* IV. ...ëtices. *Canoris.*] Legibus carminis, ...æ potiſſimum conſtant modo & nume...*Grangæus.* Sonoris verſibus & apta modulatione ſuavibus.

19. *Eloquium, &c.*] Poëma ſonorum, grande, plenum, numeroſum. *Laurumque, &c.*] Qui guſtavit dulcedinem ex gloria coronæ laureæ, qua ornatus eſt, tanquam excellens Poëta. *Momordit.*] Poëſi ſc. initiatus, & ſacer Apollinis vates factus momordit laurum, quæ manducata, numine inflare credebatur. Hinc vates δαφνηφάγοι. Ergo tertia, imo prima conditio Poëtæ, ut divinitus inſpiretur. *Grangæus. Farnabius.*

20. *Hoc agite.*] Rituale verbum & in ſacris ſolenne. Hortatur jam Poëtas ad conſcribenda carmina, ut favorem, & clementiam Imperatoris ſibi devinciant, cum eis indulgeat & faveat. Erectis & attentis animis in eam curam cogitationemque incumbite, nec cunctanter, perfunctorie aut oſcitanter huic rei operam date. Poteſt & legi *Huc agite*, huc vos ad Imperatorem veſtrum patronum conferte. *Gyrald.* Dialog. 16. *O juventus.*] O Poëtæ, quibus præmium & gloria propoſita eſt. *Circumſpicit.*] Ordo eſt: Ducis & Imperatoris indulgentia & munificentia undique circumſpicit, & reſpicit, ut Poëtas inveniat, quibus benefaciat. *Stimulat vos.*] Id eſt inſtigat, & impellit vos ſua munificentia ad præclarum aliquod opus tentandum, ut illius encomia & laudes ſcribere incipiatis. *Briſſon.* I. formul.

21. *Materiamque.*] Quærit occaſionem vobis benefaciendi, & de vobis bene merendi.

22. *Si, &c.*] Id eſt, ſi qua aliunde, quam ab Imperatore ſtudiorum & rerum tuarum præſidium & emolumentum exſpectandum putas, falleris. Imo debes potius igne tua carmina comburere, quam aliis tradere; quia reliqui cives Romani doctos & diſertos tantum laudant,

& ad-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Præſidia, atque ideo croceæ membrana tabellæ
Impletur: lignorum aliquid poſce ocyus, &, quæ
Componis, dona Veneris, Teleſine, marito;
Aut clude, & poſitos tinea pertunde libellos.
Frange miſer calamos, vigilataque prælia dele,
Qui facis in parva ſublimia carmina cella,
Ut dignus venias hederis, & imagine macra.

VET. SCHOLIAST.

27. *Vigilataqne prælia.*] Utrum quæ tu pugnaris cum animo ſcripſeris, an ea quæ de pugna conſcribis.

29. *Hederis.*] Corona. *Et, &c.*] Corpore exili, propter vigilias. quia Poëtæ ſic pinguntur, quaſi ad ſummam maciem nimio labore confecti.

VARIORUM.

& admirantur, nihil autem illis conferunt. *Idem.*

23. *Præſidia.*] Subſidia, auxilia, ſuppetias. *Atque ideo.*] Id eſt, ſi ideo tabellas tuas carminibus imples, ut ab aliis quoque adjuveris, fruſtra es, & igni potius carmina tua, quam illis committe. *Lubinus. Membrana*] Folia ipſa, in quibus ſcribebant: vel aliquando pro pelle ſumitur, qua libri operiebantur. Illa autem membrana erat bicolor, ut ait Perſ. Sat. 3. alba ſcil. interiore parte, ab altera vero, in qua fuerant pili, crocea ſeu flava. Quod Britann. de Cedrinis tabellis effutit, huc non quadrat. *Tabellæ, &c.*] Hoc eſt, quæ tabellis cedrinis coarctatur. *Grangæus.*

24. *Impletur.*] Verſibus, poëmate. *Lignorum, &c.*] Ad ignem accendendum, ut carmina tua comburas potius. *Lubin.*

25. *Dona, &c.*] Conſecra Vulcano, qui conjux Veneris. Pro igni ponitur, *Teleſine.*] Ad hunc fortaſſis hanc Satyram ſcripſit, quamvis generaliter per hunc quemvis Poëtam intelligere poſſimus. *Lubin.*

26. *Aut clude.*] Id eſt, non divul vel recita, ſed ciſtæ vel capſæ incluc *Poſitos*] Sepoſitos, abditos, incluſo *Tinea, &c.*] Blattis & tineis, vermic lis libros infeſtantibus, illos abſum pertundi, & perforari ſine, cum nih lucri de illis ſis conſecuturus.

27. *Frange, &c.*] Dehortatur jam Po tas à carminibus in laudem civium Rc manorum ſcribendis, quod nullam in utilitatem conſecuturi ſint. Frange c lamos, quibus ſcribis, id eſt, nihil ſc be. *Vigilataque*] Abole egregia illa ca mina, quæ tu ſummis vigiliis & noctu nis lucubrationibus de aliorum rebus g ſtis, bellis, & præliis conſcripſiſti. *Iden*

28. *Qui, &c.*] Inopiam Poëtarur notat, qui exiguis cellulis incluſi car mina ſcribebant. *Sublimia.*] Grandia, Epi ca & Heroica Poëmata de rebus bellici præclare geſtis. *Idem.*

29. *Ut, &c.*] Scoptice ſubjungit, qui ſuis vigiliis & laboribus conſequantu Poetæ, nimirum ut digni ſint, qui ali quando in æde Apollinis Palatini, imagi ne vel ſtatua hedera coronata donentu *Venias.*] Plerumque pro ſis uſurpatu *Hederis &, &c.*] Nam primariis viris, u Poetis & Oratoribus imagines & ſtatuæ coronatæ in Bibliotheca Apollinis Pa latini dedicabantur, quas inde quidam domus ſuas transferebant. Hinc tale eorum imagines. *Hederis.*] Lauru, & hedera coronabantur Poëtæ. *Et, &c.*] Eo dicit, quod plerique Poëtæ nimiis ſtudiis & lucubrationibus pallorem & maciem ſibi contraxiſſent. Vel quod exile ſit præmium: Uti nos, *het is een maegere loon.*

30. *Spes*

s nulla ulterior : didicit jam dives avarus
ntum admirari, tantum laudare diſertos,
pueri Junonis avem. ſed defluit ætas
pelagi patiens, & caſſidis, atque ligonis.
dia tunc ſubeunt animos, tunc ſeque, ſuamque
pſichoren odit facunda & nuda ſenectus.
ipe nunc artes, ne quid tibi conferat iſte,
em colis, & Muſarum, & Apollinis æde relicta.
e facit verſus, atque uni cedit Homero

Pro-

VET. SCHOLIAST.

. *Spes*, *&c.*] Nummorum ſcilicet, hedera & imagines.

VARIORUM.

. *Spes*, *&c.*] Præter ſtatuam hanc a tibi alia continget merces. *Di-* , *&c.*] Id eſt, nobilis aliquis & es Romanus avarus, & illiberalis. *I-*

1. *Tantum*, *&c.*] Nihil autem illis e, aut ipſorum inopiæ ſubvenire. *I-*

2. *Ut*, *&c.*] Apta ſimilitudo. Pavo- n intelligit. Cæterum pueri comatam s caudam laudant & prædicant, nihil em ei dant: imo vero, plumas cum ſunt, illi extrahunt. *Sed*, *&c.*] De- tatur inutile ſtudium Poëticum re- quendum eſſe. Nam inutili illo ſtu- vita tua atteritur, ac juventa tua inſu- tur, quæ mercaturæ, militiæ, & riculturæ impendi poſſet. *Idem.*

33. *Et*, *&c.*] Quæ commoda erat ercibus à longinquis terris Romam nſportandis, ut fieri poſſes mercator. *ſſidis.*] Armis belli gerendis, ut mi- s eſſes. *Ligonis.*] Quæ apta eſſet inſtru- entis ruſticis portandis, ut agricultu- m exerceres. *Idem.*

34. *Tædia*. *&c.*] Id eſt, tum in ſe- ectute, quando ætas defluxit, ſera pœ- tentia animos invadit, ſua ſtudia & inutiles labores devovent, & exſecran- tur. *Seque*, *&c.*] Se, ſuaque ſtudia Mu- ſica & Poëtica prorſus inutilia.

35. *Terpſichore.*] Una ex Muſis: hic pro ſtudio poëtico. *Idem. Odit.*] Unde nimirum nuda, miſera ſenectus nihil habet præſidii. *Facunda.*] Tunc facundi multis verbis ſuam dementiam accuſant, quod tam inutilibus ſtudiis vitam attri- verint. *Idem.* 00000000.

36. *Accipe*, *&c.*] Exponit jam ſordi- dos divitum aſtus, & artes. *Ne*, *&c.*] Ne dives ille patronus tuus, quem colis, propter carmina tua tibi aliquid mune- ris donet vel conferat, ipſe verſus facit, & ſuo judicio excellens Poëta eſt; om- nes Romanos & Græcos ſuperat, uni tantum Homero concedit propter æta- tem, eo quod ipſe longe ſit antiquior. 00000.

37. *Muſarum*, *&c.*] Spreto & con- temto judicio & cenſura doctorum viro- rum, quod in æde Camœnarum & A- pollinis, ubi verſus recitabantur, fieri ſolebat, verſus non facit. Vel eo dicit, quod recitantes Poëtas ibi negligat, vel quod nihil curet, ſi ſtatua ibi non done- tur. Vel nullo Muſarum inſtinctu, ſed invita Minerva carmina aggreſſus. *Farnab.* *Lubin*, *Muſarum.*] A Martio Philippo exſtructa. *Apollinis.*] Ab Auguſto in Palatio conſecrata. *Idem.*

38. *Ipſe*, *&c.*] Sua opinione elegan- tiſſimos. *Lubin.* *Atque*, *&c.*] Nulli præter Homero cedit, tantum ſibi ſuiſ- que carminibus tribuit. *Lubin.* *Quia Græcorum ſunt antiquiſſima quæque Scripta.*

VII

Propter mille annos. & ſi dulcedine famæ
Succenſus recites, Maculonis commodat ædes;
Hæc longe ferrata domus ſervire jubetur,
In qua ſolicitas imitatur janua portas.
Scit dare libertos extrema in parte ſedentes
Ordinis, & magnas comitum diſponere voces.
Nemo dabit regum, quanti ſubſellia conſtent,

VET. SCHOLIAST.

39. *Propter, &c.*] Dinumerato tempore fortaſſe uſque ad ætatem ſuam, Poëta dixit mille annos fluxiſſe ex tempore Homeri. Fuit autem Homerus annis ante urbem conditam centum LX. poſt Ilinm captum, ducentis LX.

40. *Maculonis.*] Alii ſordibus dixit: * alii pictæ.

41. *In qua, &c.*] Valde tibi indicendum.

42. *Servire, &c.*] Cum fuerint clauſæ domini calamitate. triſtes effectas & ſolicitas propter incurſionem hoſtium.

44. *Comitum, &c.*] Novit diſponere auditores.

45. *Subſellia.*] A Græco tractum: id eſt, ſubſellia ſuper quæ altius ſedeatur. gradus ſuperiores ſcanſiles.

VARIORUM.

vel optima, Romani penſantur eadem ſcriptores trutina. Horat. epiſt. 1. l. 1. ita ingenium quaſi vinum probant vetuſtate.

39. *Propter, &c.*] Non quia Homerus melior ,ſed quia vetuſtior, & ideo apud omnes multum auctoritatis habeat. *Et, &c.*] Al. *At.* Sin vero ut famam & honorem conſequaris, cupias recitare, illi divites domum quidem in qua recites tibi accommodabunt , cæterum ſumtus & impenſas ipſe ſuſtinebis.

40. *Succenſus.*] Si gloria & laude duceris & accenſus es, *Maculonis.*] Vir dives & ſordidus hic, ut & Fronto, de quo ſupra. Alii legunt, *Maculonus.* Idem.

41. *Hæc, &c.*] Ampliſſima & ſp
dida domus, ferro clatriſque ferreis
de munita tibi ſerviet, ut tu nimi
in illa recites. Obiter notat luxum
manorum in ædificiis exſtruendis
quibus januæ, inſtar portarum u
magnifice exſtructæ erant. *Idem.*

42. *Solicitas portas.*] Cujus janua
cura & labore unumquemque admitt
qua peregre redeuntes, tempore bell
civitatis portas recipiuntur. Vel quæ u
portæ ſolicite munitæ ſunt ferro, &
pagulis inſtar portarum civitatis obſe
Lubin. Vel quod tanta circa eas turb
quanta circa portas, cum hoſtis adv
tat. *Grangæus.*

43. *Scit, &c.*] Diſponit hinc inde
bertos in extrema parte ordinis vel tot
cœtus ſedentes, qui tibi adplauda
Extrema, &c.] Qui maxime remoti,
illi reliquos etiam intermedios ita
plauſum invitarent. *Lubin.*

44. *Et, &c.*] Magna voce tibi adpl
dentium & acclamantium *Euge, bene,*
Id eſt, omnia faciet, quæ tibi ad fam
aucupandum poſſint conducere. S
nemo ſumtus & impenſas tibi refund
Comitum.] Id eſt, clientum ſuoru
Lubin.

45. *Nemo, &c.*] Jam pergit ad ſord
illorum, qui ne tantum quidem Poë
darent, quantum bajuli & fabri recip
rent, qui ſubſellia apportaſſent, & O
cheſtram exſtruxiſſent. *Nemo regum.*
Patronorum, divitum, & nobilium
quorum laudes recitas. *Subſellia.*] Co
ducenda, adportanda, reportanda. I
his autem auditorium exſtruebatur. M
ſerrima profecto Poëtarum conditi
Idem.

46. *Et*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et quæ conducto pendent anabathra tigillo,
Quæque reportandis poſita eſt orcheſtra cathedris.
Nos tamen hoc agimus, tenuique in pulvere ſulcos
Ducimus, & litus ſterili verſamus aratro.
Nam ſi diſcedas, laqueo tenet ambitioſi
Conſuetudo mali: tenet inſanabile multos
Scribendi cacoëthes, & ægro in corde ſeneſcit.

Sed

VET. SCHOLIAST.

. *Tigillo.*] Tecto, diminutive.
. *Orcheſtra.*] Spatium in Theatro ..., * qui Pantomimo ſaltanti vacat. ... modi autem & Poëta elegit in quo ... recitet, aut tabulata.
. *Et*, *&c.*] Metaphora ab aranti... Litus pro agro poſuit, agrum pro ...toribus. id eſt, ſcribimus, & nihil ... modi inde conſequimur.
. *Laqueo*, *&c.*] Poëtici mores, ut ...ulum.
. *Inſanabile*, *&c.*] Mali mores, ma... onſuetudo ſcribendi, quæ oblivíſci ... poteſt.

VARIORUM.

. *Et*, *&c.*] Quantum gradus, ſcalæ, ... anabathra conſtant, quæ dependent ... ex conducto tigillo, tigno, vel ta... unde gradus fiebant. *Pendent.*] ...adus, & ſcalæ ſolent. *Idem.* *Ana*...*a.*] Græcum vocabulum, ſcalam ... gradum ſignificans, ab ἀναβαίνω ...endo.
. *Reportandis*, *&c.*] Non enim ibi ... theatris perpetua erant ſedilia; ſed ... ut uſus poſtulabat, portabantur. ... eos finita carminis recitatione, à ... us conducta erant, reportabantur. ...*n.* *Orcheſtra.*] Tanquam in thea... ſive ad ſimilitudinem theatri, i. e. ... ulpitum, in quo Poëtæ ſedes altior ...ris, præcipui auditorum paulo in... Deinde ratione dignitatis, reliqui ... anabathris, hoc eſt gradibus, per ... aditus ad pulpitum: unde recte de ...tis. *Grang.*
. *Nos*, *&c.*] Id eſt, nos Poëtæ licet ex carminibus ſcribendis nihil emolumenti conſequamur tamen in ſtulto noſtro propoſito perſeveramus. Defatigamur ſine ullo laboris præmio. *Tenuique*, *&c.*] Id eſt, infrugiferos, & fruſtraneos labores ſuſcipimus. Metaphoricôs, ut ſit, inter cives avaros & ſteriles, qui nihil dant.

49. *Et litus.*] Fruſtra laboramus, oleum & operam perdentes. Ovidius: *Nil profecturis litora bubus aras.* Vide Proverbium, *Arare litus.* *Verſamus.*] Vertimus, aramus cum labore.

50. *Nam*, *&c.*] Si à propoſito carmina ſcribendi diſcedere velis, & te conferre ad lucroſum vitæ genus. Tum conſuetudo, ambitioſi illius & honoris cupidi mali, qua carmina ſcribis, laqueo quaſi vinctum detinet, & retinet, ne poſſis diſcedere, & aliis rebus animum applicare. *Laqueo*, *&c.*] Quaſi vinctum obtorto collo te tenet. *Ambitioſi*] Laudem affectantis poëtices. *Idem.*

51. *Conſuetudo.*] Poëtices ſtudium quod adſuevisti: quod ſemper exercuiſti. Conſuetudo, *Altera natura*, quam mutare difficillimum. *Tenet*, *&c.*] Eximius verſus & noſtro ſeculo cumprimis uſurpandus. Id eſt, mala conſuetudo ſcribendi, & ſua ſcripta recitandi, & ex recitatione laudem & gloriam venandi, multos ceu morbus, qui curari non poteſt inſanabilis invadit & tenet, itaque illa conſuetudine ad ſenium uſque perſeverat. *Politianus* Miſcellaneor. capite 46. *Seu ſtupor huic ſtudio, ſive eſt inſania nomen.* Ovid.

52. *Et ægro.*] Id eſt, animo ambitioſo, & tanquam morbo laboranti. Ille enim morbus remanet ad ultimam ſenectutem, & una cum homine ſeneſcit.

La-

Sed vatem egregium, cui non ſit publica vena,
Qui nil expoſitum ſoleat deducere, nec qui
Communi feriat carmen triviale moneta:
Hunc qualem nequeo monſtrare, & ſentio tantum,
Anxietate carens animus facit, omnis acerbi
Impatiens, cupidus ſilvarum, aptusque bibendis
Fontibus Aönidum: neque enim cantare ſub antro

Pië.

VET. SCHOLIAST.

53. *Cui non, &c.*] Communis, ſive vulgaris, qui nihil abjectum, ſubtile, & gracile, nihil trivialiter ſcribat, ſive male.

56. *Hunc, &c.*] Ordo hic eſt, Poëtam bonum facit omni ſolicitudine, vel triſtitia carens animus, ut nihil acerbi patiatur: qualem ego animo ſentio, oſtendere autem non poſſum.

58. *Cupidus, &c.*] Avidus, ut Horatius:
Bacchum in remotis carmina rupibus,
Vidi docentem.

VARIORUM.

Lubin. Nullus dubitem ſcribendum eſſe, *aegre.* ſcribendi hoc cacoethes aegre, hoc eſt, difficulter ſeneſcit in pectore. Magna cum difficultate, vix unquam ſcribendi carmina cupiditas expellitur. *Graev.*

53. *Sed vatem.*] Subintellige *dico*, vel *puta*, vel quod ſequitur *animus facit.* Jam demonſtrat, quam pauci inter illos, & fere nulli vere Poëtæ ſint. Et cauſſam hujus rei exponit, quod nemo plenum & grave carmen poſſit cantare, niſi cui animus ſit liber, hilaris, ab omni cura & ſolicitudine alienus, cui liberalis victus & amictus abunde ſuppetat. *Cui, &c.*] Communis, vulgaris, plebeia, quæ nihil abjectum, humile, & triviale, ut omnes fere, componit. Qui ingenio, judicio & eloquio valeat. *Idem.*

54. *Qui &c.*] Id eſt, qui nihil omnibus patens, humile, vulgare & obvium, carmine producat, ſed abdita, nec cuivis obvia, & nova inveniat. *Deducere*] Producere, proferre, egregie & ſubtiliter, veluti tenui filo, tractum à mulieribus nentibus. *Idem.* *Nec, &c.*] Qui non vulgari nota & ſtylo carmina condit. Metaphora à monetariis æ ſignantibus, qui ſemper unius notæ numos procudunt. Sic tales ſemper eadem chorda oberrant. *Feriat.*] Fabricet, quaſi ſuper incude. Ut argentum, quod ſignatu feriri dicitur, & ſic feriri carmen, & ictus in carmine ἄρσις ſclicet & θέσις. *Triviale.*] Rude plebeium, vel vile, quale in triviis cantari ſolet. *Idem.* *Effugiendum eſt ab omni verborum vilitate, & ſumendæ voces à plebe ſummotæ.* Petron.

56. *Hunc, &c.*] Id eſt, cujuſmodi egregii Poëtæ Ideam ſolummodo in animo & cogitatione ſentio & concipio, qualis ſit, ſed monſtrare illum non poſſum, cum hujuſmodi noſtro tempore non inveniatur. *Lubin.* Omnibus nempe numeris perfectus & conſummatus.

57. *Anxietate carens.*] Hunc qualem ad unguem expreſſi, & mente deſcriptum habeo, facit animus omni triſtitia & ſolicitudine carens, qui nihil moleſti & acerbi patiatur. *Omnis, &c.*] Moleſtiis vacuus & liber.

58. *Cupidus, &c.*] Qui gaudeat eſſe in otio, ſeceſſu, ſilvis, & amœnioribus locis, ubi ſpeculationis ſuis indulgere ſine interpellatione poſſit. *Aptusque, &c.*] Qui idoneus ſit ad Muſarum fontes bibendos: qui dignus ſit, cujus animum Apollo inhabitet, & furore Poëtico concitet. Eſt autem Aonius fons in Bœotia, Muſis ſacer. *Idem.*

59. *Neque, &c.*] Senſus & ordo talis eſt: Paupertas ſana & furoris Poëtici expers, non poteſt cantare ſub Pierio antro, id eſt, non poteſt canere Muſis & Apolline digna. *Antro, &c.*] In Parnaſſo monte. *Idem.*

60. *Pier-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pierio, thyrſumve poteſt contingere ſana
Paupertas, atque æris inops, quo nocte dieque
Corpus eget. ſatur eſt, cum dicit Horatius, Evœ.
Quis locus ingenio: niſi cum ſe carmine ſolo
Vexant, & dominis Cirrhæ, Nyſæque feruntur
Pectora veſtra, duas non admittentia curas?
Magnæ mentis opus, nec de lodice paranda
Attonitæ, currus, & equos, faciesque Deorum

Ad-

VET. SCHOLIAST.

. *Thyrſumque, &c.*] Inſanire pau- non poteſt, aut moveri ad ſcriben- : quia familiaribus rebus conſulere ur. Dicunt namque niſi inſanum ; am eſſe non poſſe

. *Et, &c.*] Apollini & Libero.

VARIORUM.

. *Pierio.*] Suprà verſus 8. *Thyrſum-* Furorem ἔμπνευσον, quali in Or- Thyrſigeræ feruntur Bacchides. Poë- nim in tutela Bacchi. *Farnabius.* o enim dicuntur percuti Poëtæ, um mens furore Bacchi afflatur, ob id uno verbo θυρσοπλῆγες. *Sana*] Bene ſana; nullo furore Bacchi & llinis percita Horat.

Excludit ſanos Helicone Poëtas
emocritus.-- Grangæus. Intelli- oëtam pauperem & ſapientem; pau- ergo Poëta, quamvis ſit ſanæ mentis. *ſana*, ſicca & ſobria, quæ poëtis haud venit, qui non niſi mero (quod animæ cit inſtrumenta) madidi & maleſani nina ſcribunt. vide Epigr. Antipatri 2. Antholog. συμπότικα ὑςείσματα. *Farn.* imę quædam editiones habent *mœſta*.

1. *Atque, &c.*] Cujus adminiculo per opus eſt, cum numus omnium m ſit vicarius. *Lubin.*

2. *Satur, &c.*] Id eſt, cum Hora- divinum carmen fundit, & omni- numeris abſolutas odas feliciter ex- nit, & Bacchum furioſus invocat, us & vino plenus, ac ſatur eſt. Reſpicit m ad oden XIX. lib. 2. Vel *ſatur* eſt, & us dives, indulgentia Mecœnatis, à quo multis muneribus eſt donatus. *Britan.*

63. *Quis, &c.*] Eſſe ſcilicet poteſt. Vel quomodo ingenium vires ſuas poteſt exſerere, niſi cum uni rei intenditur? *Niſi, &c.*] Niſi cum noſtra pectora ſe ſolicitant in ſolius carminis confectione, non autem externis curis vexantur. *Lubin.*

64. *Et, &c.*] Quando rapiuntur & agitantur noſtra pectora à Domino Cyrrhæ, id eſt, Apolline, & Nyſæ, id eſt, Baccho. Hoc eſt, cum Apolline & Baccho agitata, ad divinum carmen fundendum ſingulari mentis furore feruntur. *Cyrrha* urbs vetuſta, ſub rupe Parnaſſi montis, Apollini ſacra. Unde Apollo Cyrrhæus dicitur, ut Bacchus Nyſæus, à Nyſa Arabiæ urbe, Ægypto propinqua, in qua Bacchus educatus. Alii dicunt Cyrrham & Nyſam, duos colles fuiſſe Parnaſſi. *Idem.*

65. *Veſtra.*] Alii, *noſtra duas, &c.*] De re Poëtica & domeſtica. *Idem.*

66. *Magnæ, &c.*] Confirmat idem exemplo Virgilii. Senſus eſt: Conſpicere & mente concipere currus, equos, & Deorum imagines, & illa omnia ingenioſo carmine repræſentare, ut Virgilius facit, eſt opus magni & excellentis ingenii. *Lodice, &c.*] Id eſt, de vili lecti ſtragulo emendo, quo ex paupertate careat. Ponitur hîc pro quavis re domeſtica neceſſaria. *Lubin.*

67. *Attonitæ.*] Quæ anxie quaſi curioſa ſit, & ex cura illa graviter percul- ſa, & quaſi attonita, & nimis ſolicita. *Currus.*] ſupp. bellicos, quales deſcribuntur à Virgilio in bello, quod inter ſe geſſerunt Æneas & Turnus. *Facies, &c.*] Multis paſſim locis apud Virgilium Deo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Adſpicere, & qualis Rutulum confundat Erinnys.
Nam ſi Virgilio puer, & tolerabile deſit
Hoſpitium, caderent omnes à crinibus hydri:
Surda nihil gemeret grave buccina. poſcimus, ut ſit
Non minor antiquo Rubrenus Lappa cothurno,
Cujus & alveolos, & lænam pignerat Atreus.

Non

VET. SCHOLIAST.

72. *Rubrenus Lappa.*] Tragicus Poëta.

73. *Et, &c.*] Fœnerator, vel quia Atreum ſcribit ut ſumtus habeat, & res ſuas pignori dat. *Alveolus* eſt tabula calculatoria, luſoria.

VARIORUM.

rum præſentia exprimitur. *Idem.* & in toto ejus opere varia numina deſcribuntur.

68. *Adſpicere.*] Mente concipere, conſiderare, fingere, & prius contemplari, Nam quidquid ſcribimus, prius in mente quaſi imaginando aſpicimus & contemplamur, poſtea verbis & verſibus exprimimus. *Et qualis, &c.*] Id eſt, quam terribilis & formidabilis Furia infernalis. Sunt autem tres, Alecto, Tiſiphone, Megæra. *Rutulum*] Turnum intelligit Rutulorum regem. *Confundat.*] Perturbet, in deſperationem conjiciat. *Idem.*

69. *Nam ſi, &c.*] Id eſt, ſi Virgilius Mecœnatis liberalitate & munificentia tantas commoditates vivendi non habuiſſet, nunquam tale carmen conſcripſiſſet. *Puer.*] Famulus, miniſter, qui domini mandata exſequeretur. *Tolerabile.*] Mediocris habitandi commoditas, in quo hoſpitio quiete & tranquille poſſet vivere. *Idem.* Pro *deeſſet*, alii *deſit*.

70. *Caderent, &c.*] Id eſt, non potuiſſet tam ingenioſe fingere & deſcribere illam Alecto furiam, loco crinium ſerpentes & hydros habuiſſe. Id eſt, defuiſſent etiam ipſi omnia eloquentiæ ornamenta, quibus in furiarum deſcriptionibus uſus eſt. *Idem.*

71. *Surda nihil.*] Id eſt, non potuiſſet etiam tam ingenioſe fingere Alecto furiam buccinam inflare, & gravem ſonitum edere. Sed buccina illa fuiſſet ſurda, muta, non audita, vel rauca. *Catachreſi*[s] *Surdum* non ſolum dicimus qui no[n] audit, ſed etiam qui non auditur. *Ni*[-]*hil, &c.*] Terribile, horrendum. *Ge*[-]*meret.*] Cum gemitu rauco ſonaret. Si[c] ſupra:

-- *nullo gemit hic cornicina cornu.* Idem.

Poſcimus, &c.] Innuit, ſi ſuo tempore Mecœnates ſint, qui Poëtas in honore haberent, fore ut multi excellentes ſint Poëtæ. Id eſt, deſideramus ut Rubrenus Lappa, Poëta ille Tragicus ingenioſiſſimus, ſed pauperrimus non minorem etiam vivendi commoditatem habeat, quam veteres Tragici & illis facile, ſi non ſuperior, par ſaltem & æqualis futurus eſt. *Poſcimus.* Eſt conditionalis locutio, cum querela conjuncta.

72. *Non minor.*] Non minori pretio & æſtimatione: vel ut aliis, Non viliorem vivendi commoditatem habeat. Habeat ſuos Mecœnates. *Antiquo, &c.*] Sit in illo honore, æſtimatione, & loco, quo fuerunt priſci Poëtæ Tragici, Æſchylus, Euripides, Sophocles, quibus magnæ divitiæ, ſummi honores habiti. Eſt autem *Cothurnus* altus calceus Tragicus. Hic pro Poëtis Tragicis ponitur. *Lubin.* *Rubrenus Lappa cothurno.*] Legerem libenter, *Rabienus Lappa*, & niſi me animus fallit, intelligit de quodam Rabieno, mordaci & amarulento ingenio, qui *Rabienus* ideo dictus eſt, vocatque illum *Lappam* ob mordacitatem: illi enim ut dicebat idem Poëta:

Ulcus in ore
Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.

Dorleans.

73. *Cujus, &c.*] Qui dum Atreum tragœdiam ſcribit, oppreſſus paupertate, ſupellectilem pignori exponit, & cogitur

Non habet infelix Numitor, quod mittat amico:
Quintillæ quod donet, habet: nec defuit illi,
Unde emeret multa paſcendum carne leonem
Jam domitum: conſtat leviori bellua ſumtu,
Nimirum & capiunt plus inteſtina poëtæ.
Contentus fama jaceat Lucanus in hortis
Marmoreis: at Serrano, tenuique Saleio

Glo-

VET. SCHOLIAST.

74. *Nam, &c.*] Animo, non facul-ibus, nam dives fuit.

75. *Quintillæ.*] Meritrici

77. *Conſtat leviori.*] Ironia eſt. Leo ⁊ius paſcitur, quam Poëta: & ex in-gnatione hoc dicit.

79. *Contentus fama.*] Ideoque facile ium ad ſcribendum carmen habuit di-s Lucanus.

80. *At, &c.*] Nomina ſunt Poëta-m pauperum: aut, Serrano * vas ficti-, in quo Serranus ſolebat mendicare. leio ut mendico catillum fictilem, in 10 ea quæ ſalſa ſunt adponuntur. Si on ſit, inquit, pecunia, gloria quid odeſt?

VARIORUM.

itur *alveolos*, id eſt, lances ſuas & pa-opſides, & *lanam* vel penulam, qua ve-itur, oppignerare. Qui hunc locum actenus explicarunt, putabant Atreum omen eſſe fœneratoris, qui res Poë-æ pigneraret, quaſi pignerare ſit pigno-i accipere: ſed ſic nec ſenſus, nec la-initas ulla conſtat. Ita ergo dictum ſit, ti illud *purpura vendit cauſſidicum*, i. e. urpura eſt in cauſſa, ut cauſſidicus con-ducatur pretio. Quidam legunt *Albio-os*, id eſt, tabulas ſcriptorias, calculato-ias, & luſorias. *Turneb.* lib. XXIV. Adverſ. cap. 4.

74. *Non. &c.*] Id eſt, infelix ille & pauper Numitor (ironia eſt, fuit enim ille ditiſſimus) non habet quod ami-co ſuo Poëtæ, viro optimo muneris lo-co mittat. Verum quod Quintillæ meritrici donet, illud vero habet. *Nu-mitor.*] Pro quolibet nobili poſitum, & divite, & proavos Jactitante.

75. *Quintillæ.*] Meritrici. *Nec, &c.*] id eſt, Pecuniæ ſatis habuit, cum voraciſ-ſimum illud animal leonem vellet eme-re. *Idem.*

77. *Jam, &c.*] Hanno Pœnus pri-mus docuit leonem domare. teſtis Pli-nius. *Conſtat, &c.*] Ironice pronuncia, & contrarium intellige. Leo ſcilicet nu-tritur minori ſumtu & expenſa, quam Poëta; quod abſurdiſſimum. *Idem.*

78. *Nimirum.*] Ironiæ particula. Re-fert hoc, quaſi nobiles illud ad ſui de-fenſionem dixerint. *Et capiunt.*] Plus vorat Poeta, quam leo.

79. *Contentus, &c.*] Occurrit initio tacitæ objectioni alius cujusdam divitis ſordidi: Poëtas ſola gloria & fama con-tentos eſſe debere, quæ illis debeat ſuf-ficere. Reſpondet auctor, Lucanum, qui dives ad poëſin acceſſit, & qui bellum Pharſalicum conſcripſit, & alios ditiſſi-mos Poëtas gloria contentos eſſe poſſe. Verum Serrano, Saleio, & aliis tenuio-ribus poëtis gloriam inutilem eſſe, ſi non habeant unde vivant. *Jaceat.* Maneat in otio & voluptate, in ſeceſſu deliteſcat. *In hortis, &c.*] Fuit enim ditiſſimus, teſte Tacitô. *Lubin.* Simul luxum Romanorum oſtendit, qui hortos ſuos etiam mar-more ornarent. *Britannicus.*

80. *At Serrano.*] Illis vero pauperi-bus, ſi vel maxime ingens ſit gloria, quid tum poſtea? Saleius Baſſus & Serranus, erant nobiles Poëtæ ſub Domitiano, ſed pauperes. *Tenui.*] Inopi, pauperi, fa-melico. *Lubin.* *Saleio.*] Baſſo, ad quem Martialis frequenter ſcripſit: & cui Veſpa-ſianus quingenta ſeſtertia dari præcepit, cum ei poëma recitaſſet.

Gloria quantalibet, quid erit, ſi gloria tantum eſt?
Curritur ad vocem jucundam, & carmen amicæ
Thebaïdos, lætam fecit cum Statius urbem,
Promiſitque diem; tanta dulcedine captos
Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi
Auditur: ſed cum fregit ſubſellia verſu,
Eſurit, intactum Paridi niſi vendat Agaven.

Ille

VET. SCHOLIAST.

82. *Amicæ Thebaïdos.*] Gratæ, ſignificat Poëma Statii de bello Thebano.

83. *Lætam, &c.*] Lætam, ideo quod libenter audiebat. Eſt enim & Poëma ipſum delectabile, & ipſe dicitur bonam vocem habuiſſe,

86. *Sed cum, &c.*] Poſt tantum favorem audientium, niſi cantionem inauditam Pantomimo vendidiſſet, non habebat unde ſe ſuſtentaret.

VARIORUM.

81. *Quantalibet.*] ſcil. ſit. Quantumvis maxima. *Quid erit?* quid tum poſtea? ſi tantum ſit inanis gloriola. *Gloria, &c.*] Quæ ſine ullo ſit commodo, utilitate, lucro. *Idem.*

82. *Curritur, &c.*] Probat quod dixit exemplo Statii. Erat enim ille Poëta optimus, omnibus gratiſſimus, gloriam conſecutus maximam, nemo tamen eum liberali munere paſcere & ſuſtentare volebat, & ea gloria parum ipſi prodeſſet, niſi carmiua à ſe compoſita Paridi Hiſtrioni & aliis vendidiſſet. *Curritur.*] Ab omni populo Romano, qui valde delectatur Statii Poëmate, concurſus fit ad auditorium, in quo Statius poëma ſuum de bello Thebano jucunda voce recitabit. *Idem. Amicæ, &c.*] Gratæ, acceptæ. Significat autem Poëma Statii de bello Thebano, quod etiamnum exſtat.

83. *Lætam, &c.*] Quando nimirum programmate promittebat diem, in quo carmen illud recitare volebat, quem diem Romani cum deſiderio exſpectabant, *Lubin.*

84. *Tanta, &c.*] Animos auditorum ſuorum, verſuum ſuorum dulcedine irretitos. *Idem.*

85. *Libidine, &c.*] Cupiditate, voluptate, gaudio. *Idem. Vulgi.*] Omnium, tam ſummorum quam infimorum.

86. *Sed cum, &c.*] Poëtæ mens non alia eſt, quam ut doceat optimos quosque Poëtas, cum maximè placent, & in ore omnium verſantur, nihil tamen ex eo commodi percipere præter inanem gloriam. Adeo ut victus cauſſa, illa ipſa, ob quæ tolluntur in cœlum, Poëmata cogantur vendere turpiter. *Frangere vero ſubſellia*, poëtica licentia, vel δεινότητι potius dictum accipio, pro vehementiſſime placuiſſe: ſic ut plauſu & κρότῳ *euge* & *ſophos* acclamantium, quaſi frangerentur ſubſellia. *Caſaub. Fregit, &c.*] Vel Satyrice dicit, cum *fregiſſe ſubſellia verſu*: quod, ut Comici loquuntur, recitans non ſtetit, ſed excidit, id eſt, non placuit. *Scalig. Auſon. lect.* Vel. *fregit*, vehementi recitatione, ut Sat. I. *Rupta lectore columna.* Sic Martianns Capella: *cognoſcentium quoque fregere ſubſellia. Hunc olim perorantem, & rhetoricæ ſedilia plauſibili oratione frangentem, &c.* Sidon. lib. 5. Epiſt. ad Sapaudum. *Farnab.*

87. *Eſurit.*] Id eſt, poſt tantum populi favorem nemo eſt, qui ipſum aliquo pecuniæ honorario donaverit. Et niſi fabulam nondum divulgatam Paridi vendidiſſet, non haberet quod ederet. *Intactam.*] Novam, à nullo ante viſam, tractatam, recitatam. *Agaven.*] Fabulam compoſitam de Agave, matre Penthei Thebarum regis, qui quod Bacchum contemſiſſet, in ſpecie apri, ut alii, vituli, à matre, vel materteris fuit laceratus. Hyginus Fab. CXXCIV. Parrhaſ-

Epiſt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

I:e & militiæ multis largitur honorem,
S meſtri vatum digitos circumligat auro.
Quod non dant proceres, dabit hiſtrio. tu Camerinos,
E Bareas, tu nobilium magna atria curas?
Præfectos Pelopeia facit, Philomela Tribunos.

Haud

VET. SCHOLIAST.

. *Semeſtri,* &c.] Id eſt, in modum : plenæ, equitum de numero, id eſt, o. Semeſtris autem luna dicitur, menſis medium permenſa eſt ſpa- 1. aut Xmam dicit, hoc eſt, cui ut a ſit, parum admodum deeſt, cum t annulus in orbem collecta eſt.

. *Præfectos,* &c.] Neronem ſigni- , qui ſcenicis ob turpem libidinem petentibus præſtabat. Propter hunc um miſſus eſt in exilium à Claudio one.

VARIORUM.

. 4. Brodæus 9. capite 17. *Paridi.*] ebat hic hiſtrio vel Pantomimus Do- iani tempore, & libertus erat Domi- Neronis amitæ. Ab hoc Paride dici- Statius ob nimiam paupertatem an- ſalario ſuſtentatus. *Lubin.*

8. *Ille &,* &c.] De Paride loquitur, n illum ſalſe hæc dicuntur, qui hi- o cum eſſet, plurimum apud Impera- em valebat. *ſemeſtribus militiolis tu- tem* dicit, qui favore & ſuffragio Pa- s ſemeſtrem tribunatum emeruerat. giſſe ergo videtur apud Juvenalem:

lle & militiæ multis largitur honorem
Semeſtri, vatum digitos circumligat auro.

militiam ſemeſtrem intelligit tribu- um ſemeſtrem, cujus mentio apud n. lib. IV. epiſt. 4 qua rogat Soſſium lviſium Nepotem *tribunatu ſemeſtri* endidiorem faciat. Per *digitorum au- ,* annulos aureos & dignitatem E- eſtrem. Sed quod Juvenalis ſeparavit, unum jungit auctor ille, ut fortaſſe erit:

Ille & militiæ multis largitur honorem
Semeſtri vatum digitos circumligat auro.

am vatem ſemeſtri militia tumidum dicit, non equeſtri dignitate. Fuere Tri- buni Laticlavii, & Anguſticlavii, quaſi ſecundi ordinis tribuni. Anguſtus clavus Equitum nota, & annuli aurei. Ex eo genere & noto fuiſſe conſtat Tribunatus ſemeſtres, qui equitibus tantum, aut e- queſtri dignitate donatis conferebantur. Ita Poëtis ſuis Paris Pantomimus ſeme- ſtres tribunatus, & jus annulorum ſimul donabat. Ideo hujus generis tribunorum *ſemeſtre aurum* vocat, quia ut dignitas eorum ſemeſtris, ita & inſigne. Nam aureos ferunt annulos inter militantes Tribuni, (ut teſtatur Appianus) cum alii inferiores ferreos geſtent. Ridiculus por- ro vir magnus eſt, Grangæus, qui *ſemeſtre aurum* idem eſſe docet, quod alibi ab eodem Poëta *æſtivum aurum* dicitur. *Salmaſius Plinian. Exerc.* Rubenius le- gendum cenſet:

Ille & militiæ multis lagitur honorem
Semeſtrem, vatum, &c.

89. *Circumligat.*] Induit, exornat.

90. *Quod,* &c.] Scoptice & jocoſe hæc dicuntur. Quaſi dicat: ſi nobiles Ro- mani Poëtarum patroni eſſe nolunt, in- veniuntur hiſtriones, qui ſuo patrocinio illos tueantur. Atque hi adeo verſus Poë- tæ noſtro exilium pepererunt, qui à Do- mitiano, ſub Præfecturæ ſpecie, inſti- gante Paride, in Ægyptum militatum mittebatur. *Tu Camerinos.*] Id eſt, non ſunt colendi proceres & nobiles, ut *Ca- merini* & *Bareæ*, qui nihil conferant Poë- tis. Unus hiſtrio Paris eſt colendus, qui ſummus Poëtarum patronus eſt. *Lubin.*

91. *Nobilium,* &c.] Ut illa ſportulæ gratia frequentes. *Idem.*

92. *Præfectos.*] Id eſt, Tragædia de Pelopea, Paridi data, evehit Poëtam ad Præfecturam, & Tragœdia de Philome- la, Paridi vendita, ad Tribunitiam po- teſtatem, tantum valet auctoritas & po- tentia hiſtrionis. *Pelopeia.*] Fuit filia Thye-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Barth. l. cit.

Haud tamen invideas vati, quem pulpita paſcunt.
Quis tibi Mecœnas? quis nunc erit aut Proculeius,
Aut Fabius? quis Cotta iterum? quis Lentulus alter?
Tunc par ingenio pretium: nunc utile multis
Pallere, & vinum toto neſcire Decembri.
Veſter porro labor fœcundior, hiſtoriarum
Scriptores: petitur plus temporis, atque olei plus:
Namque oblita modi milleſima pagina ſurgit
Omnibus, & creſcit multa damnoſa papyro.

Si

VET. SCHOLIAST.

97. *Toto, &c.*] Quo menſe ſcilicet ſolet maxime lucubrari.
98. *Veſter porro.*] Ironia.

VARIORUM.

Thyeſtæ, cum qua ipſe pater concubuerat, ex quo inceſtu natus eſt Ægyſthus adulter Clytemneſtræ, qui Agamemnonem occidit. *Philomela.*] Tragœdia de Progne, & Philomela ſororibus. De hac fabula ſuperius dictum. *Idem.*

94. *Quis, &c.*] Conqueritur ſuo tempore Poëtis tales patronos non eſſe, qualis olim fuerit Mecœnas Virgilio & Horatio. *Proculeius.*] Vir optimus, eques Romanus, liberaliſſimus in conſanguineos & amicos. De hoc Horatius:

Vivet extento Proculeius ævo,
Notus in fratres animi paterni.

Idem.

95. *Fabius.*] De Fabii Maximi liberalitate vide Valerium Maximum lib. IV. cap. 8. *Cotta.*] De hujus liberalitate dictum eſt Satyra V. *Iterum.*] Id eſt, quis denuo jam talis patronus erit. *Lentulus, &c.*] Quaſi dicat, non inveniri alterum, qui ſit tam liberalis ut Lentulus. *Lubin.*

96. *Tunc, &c.*] Priſco nimirum ſeculo, quo quis ingenioſius carmen ſcripſiſſet, eo majus pretium conſequebatur. *Idem. Nunc, &c.*] Alii codices habent *tunc*, hoc ſenſu: Illo priſco tempore, utile & frugiferum erat ſtudio & vigiliis pallorem ſibi contraxiſſe: quia, quo quis meliora ſcripſiſſet, hoc mun etiam erat melius. Verum poteſt & *nu* legi hoc ſenſu: Contra nunc multi illa utilitatem conſequuntur ex Poëmatib ſuis, ut palleant, & ne tantum quide habeant, quo vinum ſibi menſe Decembri, quo Saturnalia ab omnibus lætis: lubentibus celebrantur, comparare po ſint. *Idem.*

Hinc Horat.

Age libertate Decembri.

98 *Veſter.*] Sequitur jam pars ſecunda, in qua confert hiſtoricos cum Poëtis & cauſſidicos, Rhetores, quorum conditionem nihilo meliorem eſſe ostendit *Porro labor.*] Eſt Ironia. Vos auten hiſtorici ſine dubio lautiorem habeti conditionem, qui majoribus laboribus & lucubrationibus nocturnis ingenti volumina conſcribitis. *Porro.*] Sane certe, profecto; vel ut porro dicam, u pergam. *Fœcundior.*] Utilior, plus commodi & emolumenti adferens, quan Poëtarum. *Lubin.*

99. *Petitur, &c*] Requiritur à vobi plus temporis, & plus olei ad nocturna lucubrationes ad lucernam, in qua oleum. Vetus meus codex habet, *petit hic plus.* Id eſt, hic veſter labor requirit plus operæ & olei. *Idem. Olei plus.*] Impenſæ in oleo ad lucernam.

100. *Namque, &c.*] Rationem ſubjungit, quare hiſtorici plus temporis & laboris requirant; cum ſcribant ingentia volumina. *Lubin. Oblita modi.*] modum ſibi non ſtatuens, finem vix inveniens, *milleſima.* Numeroſa.

101. *Et, &c.*] Id eſt, veſtri libri in-

un-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ſc ingens rerum numerus jubet, atque operum lex.
(uæ tamen inde ſeges? terræ quis fructus apertæ?
(uis dabit hiſtorico, quantum daret acta legenti?
ed genus ignavum, quod tecto gaudet & umbra.
ic igitur, quid cauſſidicis civilia præſtent
fficia, & magno comites in faſce libelli?
ſi magna ſonant: ſed tunc, cum creditor audit,
ræcipue, vel, ſi tetigit latus acrior illo,

Qui

VET. SCHOLIAST.

102. *Rerum*, &c.] Ordo hiſtoriæ.
104. *Acta*, &c.] Exceptori.
107. *Comites*, &c.] Breves ſignificat.

VARIORUM.

ımenſum creſcunt, damnoſi vobis, ob ultam papyrum, quam impenditis hiſoriis ſcribendis ſine lucro. *Damnoſa.*] am pretium pro papyro (ſeu charta ex pyro facta) exponitis, quod vobis non funditur. *Idem.*

102. *Sic*, &c.] Id eſt, lex & ordo mnis hiſtoriæ expoſtulat, & multituo rerum deſcribendarum, ut pagina, : liber in ingens volumen excreſcat. *perum lex.*] Ut nihi ſcilicet de hiſtoria mittatur. *Idem.*

103. *Quæ*, &c.] Reſpondet & pergit: Quis tamen fructus ex ſcriptione hiſtoriæ? Metaph. ab agricultura. *Terræ*, &c.] Proſciſſæ, & aratro inverſæ. Cum mulum laborant, quem fructum inde habent? *Turneb.* lib. XIV. cap. 24.

104. *Quis*, &c.] Objectio avari nobilis, hiſtoricis merito tantum non conferri, quantum Jcto, vel acta legenti: eo quod ignavi ſemper ſub tecto, & umbra ſedeant, & ſcribant; cum Juriſconſulti in forum & curiam procedant, ibique ſummis laterum viribus dicendo contendant. *Acta legenti.*] Scribæ, ſeu actuario. vel advocato. *Lubin.*

105. *Sed*, &c.] Hiſtorici ſunt genus hominum deſes, & ignavum. Dicit illud ratione Jureconſultorum, qui magna vocis contentione cauſſas agunt, cum hiſtorici quaſi otioſi & ſilentes tantum ſcribant. *Lubinus.* *Quod*, &c.] Alii legunt *lecto*: in lectis enim ſe componebant antiqui, ſcriptioni aut meditationi operam daturi: intelligitque lecticulam lucubratoriam, κλινίδιον. Ita Senec 72. Ep. *Quædam ſunt, quæ poſſis in ciſio ſcribere, quædam lectum, & otium, & ſecretum deſiderant.* Et Perſius Satyr. 3. *Non quicquid denique lectis Scribitur in citreis.* Farnab. *Et umbra.*] Qui ſecluſi volunt eſſe. Quod eſt otioſorum fere & mollium. Unde Horat.

Poſcimur ſi quid vacui ſub umbra. & *Somno gaudentis & umbra.*

106. *Dic*, &c.] Sunt verba Poëtæ avaro reſpondentis. Age igitur dic nobis, quidnam præſtant illis civilia illa ſua officia & actiones cauſſarum vilium? oſtendit hac interrogatione, neque cauſſidicos & rabulas, qui ſe longe aliter in forenſibus actionibus exercent, multum lucrari. *Quid*, &c.] Fructus, commodi, emolumenti. *Lubinus.*

107. *Et magno*] Id eſt, magnus libellorum acervus, in quibus cauſſam & actionem conſignatam habent, quos ſecum in judicium adferunt. *Lubin.*

108. *Ipſi*, &c.] Advocati, cauſſidici: qui magna vocis contentione clamare, & cauſſas agere cogantur. *Magna.*] Pro magnum & grande Adverbialiter. *Sed*, &c.] Tunc potiſſimum, cum creditor, cujus cauſſam agunt, in judicio adeſt, & præſens auſcultat. *Creditor.*] Qui debitorem accuſat. *Lubin.*

109. *Vel*, &c.] Vel cum alius quidam dubiam & ſuſpectam cauſſam habens, qui nomina & debita ſibi arrogat, forte ſibi non debita, cum ille inquam præſens eum urget, & pollicitationibus

Qui venit ad dubium grandi cum codice nomen.
Tunc immenſa cavi ſpirant mendacia folles,
Conſpuiturque ſinus. veram deprendere meſſem
Si libet: hinc centum patrimonia cauſſidicorum,
Parte alia ſolum ruſſati pone Lacernæ.

VET. SCHOLIAST.

110. *Qui*, *&c.*] Cautionem habens multorum temporum. Creditorem argentarium ſignificat, qui inſtantius debitum petit, ſi debitor ei cœperit eſſe ſuſpectus.

111 *Folles.*] Buccas dicit.

112. *Conſpuiturque ſinus.*] Propter faſcinum verborum ter ſibi in ſinu ſpuunt, & videntur faſcinum arcere, ut Perſius de matertera. vel, incipiunt multa ſibi promittentes, in ſinum ſpuere, vel alloquendo multum ſpuunt.

114. *Pone*, *&c.*] Nomen aurigæ abjecti, ex colore Ruſſatus. Lacerna ſub Domitiano auriga fuit.

VARIORUM.

invitat, tum præcipue grandi voce agit. *Terigit latus.*] Urget, inſtigat. *Acrior illo.*] Priore creditore. *Idem.*

110. *Qui*, *&c.*] Adſerendum vel probandum. Quidam hoc intelligunt de cauſſidico adverſario, qui ex grandi codice Juridico velit probare nomen illud dubium eſſe, & cujus cauſſam orat, debito non teneri. Vel qui debitore inficiante, negat id deberi, paratus oſtendere libros accepti & expenſi. *Farnab.* *Grandi*, *&c.*] Vel legum & juris codice; vel codice, in quo proceſſus, acta, confirmatio, refutatio. *Beroald.* Annotat. cap. 31. *Nomen.*] Debitum. Dicit Poëta, Cauſſidicos magna ſonare, cum à debitore, qui magis urget & inſtat quam creditor, conducuntur, qui quidem debitor venit ad debitum dubium diluendum & refutandum, cum codice accepti & expenſi. *Nomina* igitur ſunt tituli debitorum, preſertim in his debitis, ubi nomina ſcripta ſunt eorum, quibus pecuniæ ſunt commodatæ; ita nomina debita & debitores idem ſi[...] Hinc Alphius dixit, *Bona nomina* [...] *quando mala fieri*, *niſi interpelles.*

111. *Tunc*, *&c.*] Egregia rabulan[...] deſcriptio. Id eſt, tum vero quant[...] poſſunt ſummis laterum viribus & [...]boribus mentiuntur. Utpote quorum lingua venalis. *Cavi*, *&c.*] Pulmon[...] quibus ineſt ſpirandi vis. Vel cavas bu[c]cas & fauces intellige, vento & menc[a]ciis plenas, ut folles credas. *Lubin.*

112. *Conſpuiturque ſinus.*] Nimia ve[r]borum copia, vehementia, & dicen[di] fervore, ſinus & veſtes ſibimetip[ſi] conſpuunt. *Veram*, *&c.*] Dixit de ſum[]mis cauſſidicorum laboribus; jam ind[i]cat quid inde lucri conſequantur. Quo[d] ſi cauſſidicorum meſſem & annuos pro[]ventus libet cognoſcere, in una libr[æ] lance pone centum cauſſidicorum patri[]monia, in altera unum & ſolum patri[]monium Ruſſati illius Lacernæ, videbi[s] omnes cauſſidicos, eorumque annuo[s] proventus vel ab unius Ruſſati Lacernæ opibus & reditibus annuis ſuperari. *Veram.*] Lego hic *verum*, hoc ſenſu: Labores quidem Jureconſultorum graviſſimi, verum meſſis vel fructus, quem inde conſequuntur, perexiguus; quem ſi voles cognoſcere, &c. *Idem.* & *Farnab.*

113. *Hinc.*] Ab hac parte in una libræ lance. *Lubin.*

114. *Solum.*] Unum & ſolum Ruſſati Lacernæ patrimonium tanti eſt, quanti centum cauſſidicorum. *Ruſſati* *&c.*] Varia admodum hic lectio. Codex meus habet, *rus Sati pone Lacertæ* Legendum potius Ruſſati Lacertæ vel Lacernæ, quem ajunt Domitiani aurigam fuiſſe, veſte ruſſata vel rubra indutum. *Britannicus* dicit Lacertam eſſe militis nomen fictum. Nam milites Romani uſi ſunt in prælio veſtibus ruſſa-

tis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

onſedere Duces: ſurgis tu pallidus Ajax
ícturus dubia pro libertate, Bubulco
dice. rumpe miſer tenſum jecur, ut tibi laſſo
igantur virides, ſcalarum gloria, palmæ.
uod vocis pretium? ſiccus petaſunculus, & vas
Pela-

VET. SCHOLIAST.

115. *Pallidus Ajax.*] Ajacem pro re-aturo poſuit advocato. Hic vero Ajax riga non * ictilius temporius.

118. *Figantur, &c.*] Stationum ſcili-t, ad inſtar gladiatoriæ victoriæ. Sca-armariola advocatorum: vel ut qui-m, caſæ & ſtationes. Cicero in Cor-liana, Conrepſit, inquit, in ſcalas. maria namque advocatorum apud ve-es ſcalas habebant.

119. *Siccus, &c.*] Vocabulum piſcium ſorum.

VARIORUM.

, quas Græci phœniceas, nos vero ccinas appellamus.

115. *Conſedere.*] Eſt hemiſtichion ex tio 13 libri Metamorph. Ovidii; ubi ax & Ulyſſes in judicio de Achillis mis inter ſe contendunt. Per *duces* hoc co Judices, per *Ajacem*, ſcoptice caus-icum intelligit. *Surgis tu pallidus A-x.*] *Pro non * ictilius* lege, *nobilis illius nporis.* vel potius, ictus illius tem-ris. Sed quod ait, aurigam quendam acem nomine hoc loco tangi, fides nes auctorem eſto. Ego poëtam non o, quam ad illa Ovidii alluſiſſe ſcio: *nſedere duces, ac vulgi ſtante corona Sur-t ad hos clypei dominus ſeptemplicis Ajax.* utgerſ. Ergo, judicibus ſedentibus o tribunali, tu oras & cauſſam alienam cis. *Pallidus, &c.*] Id eſt, tu caus-dicus, tanquam Ajax ille apud Ovidium, rgis ad dicendum. *Pallidus.*] Ob ma-m cauſſam quam foves, vel ob dubium entum meticuloſus, vel ob egeſtatem acilentus & pallidus. *Lubin.*

116. *Dicturus dubia.*] Pro eo, cujus bertas in quæſtionem vocatur, & in nbiguo eſt: ut Cic. pro Archia. Vel, pro oſtendenda libertate alicujus non facile probabili, contra eum, qui illum in ſervitutem vult mittere. *Dubia, &c.*] Quæ ſit ne danda, an non, nondum erat judicatum. *Bubulco, &c.*] Poteſt illius temporis judicis eſſe nomen; vel intellige rudem, ruſticum, indo-ctum. Ait enim Aſconius Pedianus ex ſingulis tribubus urbanis ruſticis, quæ erant numero 36, ternos judices fuiſſe electos. *Lubin. Farnab.*

117. *Rumpe, &c.*] Tanta vocis con-tentione clama, ut jecur tuum irâ inflatum & intenſum pene rumpas, & ſumma fide cauſſam age, ut poſtea laudem ex victoria conſequaris, ſed mercedem viliſſimam. Alii hoc loco per *jecur*, pul-monem intelligunt. *Ut tibi laſſo, &c.*] Ex longa debacchatione. *Idem.*

118. *Figantur, &c.*] Ut cum jam de-clamando laſſus & defatigatus es, rami palmarum adhuc virides, tibi in ſignum victoriæ adfigantur, id eſt, ut laudem habeas, ſine præmio. *Lubinus. Figan-tur, &c.*] Scalæ hic ſunt aditus domus, janua. ita autem vocat ἐμφατικῶς ad indicandam oratorum pauperiem, qui more omnium tenuium & mendico-rum, in cœnaculis habitabant; ut ha-bitationes ſuas niſi ſcalis introire non poſſent. Erat autem moris oratorum & cauſidicorum, victoriam partam in fo-ro, teſtari appenſa foribus palma. *Ca-ſaub. Brodæus* 9. cap. 1.

119. *Quod, &c.*] Sed quodnam lu-crum eſt vocis tuæ, qua cauſſam egiſti? Reſp. *Siccus, &c.*] Laridi fumo indurati exiguus & exſiccatus petaſo, vel perna. *Siccus.*] Aut quia fumo induratus, aut quia vetulus rancidus & ſucco exhauſtus eſt. Exiguum ſane precium, quo hoc tempo-re advocati non contenti forent. *Lubin. Vas.*] Fictile vel ligneum, in quo con-diti piſces, viliſſimi Thynni, Pelamides

R 5 enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pelamydum: aut veteres, Maurorum epimenia, bulbi:
Aut vinum Tiberi devectum, quinque lagenæ.
Si quater egiſti, ſi contigit aurus unus,
Inde cadunt partes, ex fœdere pragmaticorum.
Æmilio dabitur, quantum petet, & melius nos
Egimus: hujus enim ſtat currus aëneus, alti
Qu

VET. SCHOLIAST.

120. *Epimenia.*] Græce dixit. Nam Latine menſtrua dicuntur dantium.

121. *Tiberi, &c.*] Non transmarinum, id eſt, cibarium.

122. *Si, &c.*] Id eſt, Pro quatuor actionibus unum ſolidum.

123. *Pragmaticorum.*] Iuriſperitorum, qui negotiales cauſſas agunt.

124. *Æmilio, &c.*] Qui hoc pacto quintas acciperet, in pretium conſiliatorum clientium. *Et melius nos.*] Pauperes ſcilicet.

VARIORUM.

enim piſces ſalſi & viles ἀπὸ τοῦ πηλοῦ velluto, in quo perpetuo volutantur. *Lubin.*

120. *Et veteres bulbi.*] Piſces exigui & viliſſimi, qui apud Afros Epimenia ſunt, id eſt, munera menſtrua Afrorum, quæ ex Africa ſingulis menſibus Romam adferuntur. Alii cenſent ſordida munuſcula ipſorum Afrorum eſſe bulbos. Plin. lib. 19. Lipſ. Epiſt. 2. lib. 2. Quæſt. Ep. Neſcio quid de Epimenidio tertio Scyllæ genere, ad Epimenidem nomen ſuum referente, in hunc locum nugantur commentatores. Ego manuſcripti codicis fidem ſecutus, & Grammatici prevetuſti annotationem, ἐπιμήνια intelligo, exilia munuſcula, ac veluti xenia ſordida, quæ in ſingulos menſes pro navata opera conferebant; cujuſmodi nominat rancidos illos & veteres bulbos *Junius.* Ἐπιμήνιον, menſtruum ſtipendium. *Lubin. Maurorum epimenia, &c.*] Epimenium, ſtipendium militis in menſem, quod exiliter & ſordide dari cauſſidicis Poëta notat. Dinæi liber legit *Bulli*, ſic & Gloſſæ ad oram
ſcriptæ; quam lectionem non de nih
eſſe docet Vetus Gloſſarium ab Henr
Stephano. *Maurorum.*] Alii leg. *Afroru*

121. *Aut, &c.*] Id eſt, vile & i
gratum, vinum, Vejentanum per Tibri
Romam deorſum vectum, non transm
rinum. Et ejus quidem quinque lager
pro quatuor actibus. Quaſi dicat: In
gnum ſummæ liberalitatis una lagena c
bitur ſupra numerum, vel ultra num
rum actionum tuarum. Ironice. *Ide*

122. *Si, &c.*] Quod ſi forte etia
numi tibi dentur, & aureus unus aliqua
do contingat, non illum tibi integru
habere potes. Sed oportet ut ex illo pa
tem aliquam Pragmatico vel advoca
tribuas. *Pragmatici* Pediano advoca
ſunt, qui cauſſidicis leges monſtraban
& quos tanquam peritiores adibant,
conſulebant. *Idem. Ex fœdere.*] Ex con
pacto, quia ita pacti ſunt pragmatici cu
illis.

124. *Æmilio, &c.*] Conqueritu
jam de iniqua conditione pauperum a
vocatorum & divitum. Id eſt, ille ta
tum præmii ex ſuis actionibus & cauſſ
agendis conſequitur, quantum petit, c
nullam aliam cauſſam, niſi quia div
eſt. *Et, &c.*] Et tamen nos tenuior
cauſſidici majori fide & diligentia cauſſ
noſtras agimus, quam ille. *Idem.*

125. *Hujus, &c.*] Notat obiter art
cauſſidici Æmilii, qui ut multum præ
mii à clientibus conſequeretur, ſimula
bat ſe eſſe ditiſſimum, luxurioſe ſuar
ſtatuam equeſtrem æream eamque i
curru, in veſtibulo domus ſuæ poſuera
Currus, &c.] Ex quo majores ſuos tri
umphaſſe oſtentat. Porro etiam ipſis cauſ
ſidicis ſtatuæ equeſtres erigebantur. *Idem*
Alti, &c.] Equi quaterni alti & ſubli
mes ad majorem magnificentiam cur
rum trahentes.

126

Q adrijuges in veſtibulis, atque ipſe feroci
B latore ſedens curvatum haſtile minatur
E inus, & ſtatua meditatur prælia luſca.
Si Pedo conturbat, Matho deficit: exitus hic eſt
T ngilli, magno cum rhinocerote lavari
Q i ſolet, & vexat lutulenta balnea turba,
P que forum juvenes longo premit aſſere Medos

Emtu-

VET. SCHOLIAST.

8. *Et, &c.*] Cujus oculus introrſus
e t.

o. *Magno, &c.*] Id eſt, magno gut-
o quod ſicut Rhinoceros, ſit ingentis
na.

VARIORUM.

6. *In, &c.*]In domum introitu, in
at), in porticibus. *Atque, &c.*]Æmi-
li equeſtrem ſibi in veſtibulo ſtatuam
er it, & ibi feroci equo belligero inſi-
d s, curvatum haſtile eminus & è lon-
gi e intervallo, tanquam adverſarium
p cuſſurus, intentat & quaſi minatur
a erſario. *Lubin.*

27. *Bellatore*] Equo feroci & in-
d nito. Scoptice, quaſi qui egregius bel-
la r fuerit, cum non armis, ſed lin-
g & conviciis bella geſſerit. *Haſtile.*]
C rvatum. Scoptice dictum. Et innue-
r oluit, quam imbellis & ineptus bel-
l or ille ſit, cum haſta ſua incurvata.
V vetuſtate incurvatum. *Minatur.*]
S miſſurum quaſi in adverſarium. *Idem.*

128. *Et, &c.*]Eo dicit, vel quod Æ-
lius unoculus fuerit, vel ſaltem luſcus.
V l quod unum oculum clauſerit, ut eo
c tior ſit ictus. *Idem.*

129. *Sic Pedo.*] Id eſt, prorſus eo-
d m modo per haſce artes, per oſtenta-
t nem divitiarum & gloriæ, Pedo re-
q uos tenuiores cauſſidicos confundit,
ſ plantat & ſuperat. Vel ut Farnabius
e ponit, *Conturbat* decoquit, & æs
a enum contrahit, novis creditoribus
ſ lvens, veteribus non ita, dum ſe di-
v tem præfert. Verbum juris eſt, contur-
b re rationes, fortunas. *Matho.*] Sic
Matho alios tenuiores dejicit & vincit
in judiciis. Lego *Dejicit.* Quod ſi *contur-
bat* illud intelligamus dè debito & defe-
ctu Mathonis, tum explicanda hæc erunt
de ſimulatione; quod etſi eſſent tenuio-
res & ære alieno obruti, quod ſolvere
nequeant; tamen ſimulent ſe eſſe divi-
tes, ut ita pluris, vel pro majori pretio
cauſſas poſſint agere. *Conturbare* ergo &
deficere, ſignificat ſolvendo non eſſe, & ad
paupertatem redigi. Poſterior explicatio
potior. *Turnebus* libro. 22. cap. 23. Sic
ergo Matho adhuc infelicior altero, quia
alter quidem res turbatas & anxias ha-
bet, ſed hic jam penitus fractas, & ad
incitas redactus eſt. *Exitus, &c.*] Ut ni-
mirum Tongillus quamvis pauper, ta-
men ſimulat ſe divitem: lectica vehitur,
lavatur magna clientum turba ſtipatus.
Ut ita magis illi credatur.

130. *Magno, &c.*] Vel eo dicit, quod
naſutus fuerit inſtar rhinocerotis, quod
de Tongiliano teſtatur Martialis, cum
ait:

Nil præter naſum Tongilianus habet.

Vel potius, quod gutto in balneo uſus
ſit magno, ex rhinocerotis cornu. Quod
vaſculum ſynecdochicôs Rhinoceros
appellatur: pauperioribus autem in uſu
erat guttus ex cornu taurino. *Guttus* eſt
vaſculum, è quo oleum guttatim diſtillat.
Lubin.

131. *Et vexat.*] Id eſt, implet pertur-
bans & moleſtans turba comitum ſuo-
rum lutulenta, quam tanquam pompam
ſecum circumducit etiam in balnea.
Idem. *Lutulenta.*] I. e. luto obſita;
nam illi comites ſolent *matutinum ferre
patique lutum*, huc uſque cum rege ſuo
diſcurrentes per lutum & ſordes.

132. *Perque, &c.*] Id eſt, qui ad

os-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Emturus pueros, argentum, myrrhina, villas.
Spondet enim Tyrio ſtlataria purpura filo.
Et tamen eſt illis hoc utile: Purpura vendit
Cauſſidicum, vendunt amethyſtina: convenit illis

VET. SCHOLIAST.

134. *Stlataria, &c.*] Illecebroſa. Ennius,

Et melior navis, quam quæ ſtlataria portat.

Id eſt, multiſonalis, quæ vulgo dicitur Batalaria.

VARIORUM.

ostentationem à ſervis ſuis lecticariis ex Media ortis, lectica portatur. *Longo aſſere.*] Id eſt, ligno, quo lecticarii ſervi utebantur ad ſuſtinendam lecticam. *Britannic. Premit.*] Illos ſervos, & oneri illis eſt. *Medos.*] Lipſius legit, *Mæſos.* Nam Medi & Parthi expertes erant ſervitutis Romanæ. At ex Mæſia erant lecticarii: ut Sat. IX. Vani ergo hic ſunt Britannicus & quicunque alii.

133. *Emturus.*] Simulat ſe ibi velle ſervos vel pueros emere, argentea pocula, myrrhina, & villas, ut ita ditior videatur, & à pluribus conducatur. *Myrrhina.*] De his poculis dictum Sat. præcedenti, verſ. 155. Martial. Epiſtol. 113. lib. 14. *Villas.*] Domos cum agris. *Idem.*

134. *Spondet, &c.*] Exponit ſe tanquam divitem. Id eſt, lata ejus veſtis purpurea, & latus clavus, quem geſtat, lectica, comites, pro illo fidem faciunt, quod prædicta poſſit emere. *Stlataria, &c.*] Id eſt, latus clavus purpureus. Dixerunt autem priſci, ſtlitem pro litem, ſtlatum pro latum, teſte Feſto. Gloſſæ veteres, Stlatarius, ἐργόμωκος. Item Stlatarius, πλάνος. Feſtus, *Stlata genus navigii latum magis quam altum.* Stlataria ergo dicitur purpura fallax, quod eo veſtimento homines decipiantur. *Tyrio filo.*] E lana Tyrio colore tincta. *Lubin.* Stlatarium Interpretes pro lato clavo accipiunt. Quod ſi verum, nullitum cauſſidici in pretio, niſi qui & Senatores, quibuſque lati clavi jus. Niſi malimus de lacernis Cauſſidicorum in- terpretari:

---- Purpura vendit
Cauſſidicum, vendunt Amethyſtina.

Nam lacernas in cauſſis agendis adh- tas, teſtatur idem Sat. 16. *Jam faci- ponente lacernas Cæditio.* Niſi rectiu- dicere, magnam etiam equitum part- per ea tempora latum clavum uſurpa- Vide & Turneb. libro 19. cap. ult. F- rarius. *Spondet enim Tyrio ſtlataria p- pura filo, &c.*] Ubi de lacernis loqui- poëta, non de lato clavo. Alioqui om- cauſſidicos Senatores fuiſſe oportet, - laticlavios. Lacernæ ergo purpur- clientes alliciebant. nam lacernas - cauſſis adhibitas docuimus ex eode- poëta. Quamquam non ita comp- tum mihi ſit, fueritne ille Cæditius p- tronus, an Judex: & ſi patronus fu- quia illum facundum appellat, cur p- fuerit lacernas? non quod defatigat- eſſet exſpectando, neque dicendo d- laſſatus, nondum enim cauſſa cœpta er- Fortaſſe quia dicturi, lacernas depon- bant. Videant eruditi. *Ferrar.*

135. *Et, &c.*] Quod tam ambiti- ſe multitudini ſeſe oſtentant. Nam - facilius conducuntur, cum videant- quantivis pretii. *Purpura, &c.*] Id eſt veſtis purpurea commendat & facit, - cauſſidicus pluris conducatur à client- bus. *Idem. Purpura vendit Cauſſidicum vendunt amethyſtina.*] Hoc eſt, lacern- purpureæ & amethyſtinæ in cauſſa ſunt ut cauſſidicus conducatur, hæc ipſum commendant & in pretio eſſe faciunt nam toga nulla oratoribus purpurea ſed communis: niſi de lato clavo intelli- gamus. quod fieri non poteſt, qui- non omnes patroni laticlavii; deinde nullus amethyſtini uſus in clavo. Non niſi ergo de lacernis aut lænis intelligere poſſumus, quæ togæ injiciebantur. *Ferrarius.*

136. *Vendant, &c.*] Id eſt, veſtimenta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

trepitu, & facie majoris vivere cenſus.
cinem impenſæ non ſervat prodiga Roma.
nus eloquio? Ciceroni nemo ducentos
c dederit nummos, niſi fulſerit anulus ingens.
picit hæc primum, qui litigat, an tibi ſervi
o, decem comites, an poſt te ſella, togati
e pedes. ideo conducta Paulus agebat
onyche, atque ideo pluris, quam Gallus agebat,
m Baſilus. Rara in tenui facundia panno.

An-

VET. SCHOLIAST.

. *Togati, &c.*] Togati, nominati- pluralis: ut ſit ſenſus, an togati bi ante pedes, qui litigent, qui te lant.

VARIORUM.

a violacea Amethyſtini coloris. am gemmas intelligunt. *Convenit*] Id eſt, illis rabulis proprium & eniens eſt, ut & verborum ſtrepi- que vani maxime vigent, vel co- m arba & oſtentatione, & facie, e, habitu corporis & veſtitus ſplen- plus præ ſe ferant, quam ad- Abſque hac enim oſtentatione npudentia eſſet, ut plurimi co- ntur mendicare, qui jam opibus noribus vel maxime vigent. *Idem.*

7. *Majoris, &c.*] Majores divitias es ſimulare, & præ ſe ferre, quam deant. *Idem.*

8. *Sed finem.*] Id eſt, Romani lu- oſi & prodigi nullum modum po- t ſumtuum & impenſarum facien- m. Tanta autem inſana ambitio Ro- erat, ut veſtes & comites fœnore ducerentur, ut ditiores aliis videren- *Ferrarius.*

39. *Fidimus, &c.*] Alii legunt, *Ut nt veteres.* Probat ulterius nullam quentiam, nullam ſcientiam juris, næ in pretio eſſe, niſi cum divitiis onoribus. Id eſt, etſi vel maxime ritam poſtliminio rediret Cicero, Craſſus, Hortenſius, & alii ſummi caus- ſidici, illis nemo ducentos numos jam daret, niſi ſuas opes ambitioſe annulis & gemmis in digitis fulgentibus oſten- tare poſſint. *Lubin.*

141. *Reſpicit, &c.*] Ridet ſtultam clientum opinionem. Cui lis eſt in ju- dicio, ille antequam cauſſidicum con- ducat hoc primum reſpicit, & conſide- rat, quod ſequitur. *Idem.*

142. *Decem, &c.*] Clientes, qui te officii gratia comitentur. *An, &c.*] Id eſt, an lecticam, octophoron habeas, quæ ab octo ſervis lecticariis portetur. Nam ditiſſimi octophoro, mediocres hexaphoro, portabantur. *Poſt te, &c.*] In qua ſedeas, ſi collibitum fuerit. *Idem. Togati, &c.*] Anteambulones, qui per ambitionem dominum præcedebant. Circumpedes ſunt obſequia ſervorum: Antepedes amicorum. *Turneb.* libro 3. cap. 23.

143. *Ideo, &c.*] Hoc ſciens Paulus cauſſidicus à litigantibus divitias & cen- ſum equeſtrem ſpectari, quia animad- vertebat iſtas oſtentationes opum eſſe utiles, data mercede conducebat Sar- donyches, & alias pretioſas gemmas & veſtes, ut dives videretur, & ob id pluris & majori pretio agebat cauſſam, quam Gallus, [alii *Coſſus* leg.] Baſilus, & alii tenuiores cauſſidici. *Lubin. Agebat.*] Cauſſam dicebat.

144. *Sardonyche.*] Nobiliſſima gem- ma in anulo. *Idem.*

145. *Rara, &c.*] Male & ex opinio- ne vulgi,

Πολὺ

Quando licet Baſilo flentem producere matrem?
Quis bene dicentem Baſilum ferat? accipiat te
Gallia, vel potius nutricula cauſſidicorum
Africa, ſi placuit mercedem ponere linguæ.
Declamare doces, ô ferrea pectora Vetti,
Cum perimit ſævos claſſis numeroſa tyrannos.
Nam quæcunque ſedens modo legerat, hæc eadem ſta[r]
Perferet, atque eadem cantabit verſibus iisdem.

Oc.

VET. SCHOLIAST.

154. *Crambe, &c.*] Proverbium δὶς κράμβη θάνατος, omnibus tritum. cum nihil ſibi tam fuiſſe oognitum ſignificare voluerint. tractum à nimis frequenti relatione hiſtoriæ ſive fabulæ ab aliquo tum ſcriptæ.

VARIORUM.

Παλλάκι καὶ κηπωρὸς ἀνὴρ μάλα καίριον εἶπεν. *Idem.*

Quam Gallus quam Baſilus.] Quam unus & alter pauper Cauſſidicus.

146. *Quando, &c.*] Id eſt, Baſilo pauperi nunquam licet aliquam gravem cauſſam agere, & flentem matrem & orantem pro vita & ſalute filii ad miſericordiam judicum commovendam, in judicium adducere. Id eſt, nunquam illi committuntur cauſſæ capitales, cum de capitis periculo agitur. *Idem.*

147. *Quis, &c.*] Nam illud non niſi divitibus permiſſum erat. Eo dicit: Nam nihil probabatur in paupere, etiamſi omnium eloquenriſſimus eſſet. *Idem.*

148. *Accipiat, &c.*] Compellat Baſilum, vel alium quemvis pauperem cauſſidicum. Si vis linguæ mercedem imponere, vel dicendo aliquid lucrari, in Galliam vel Africam te confer, ubi pauperioribus adhuc cauſſidicis locus, & præmium propoſitum eſt, ſi bene agant. *Nutricula, &c.*] Utraque provincia Gallia & Africa tum temporis ſatis litigioſa erat, maxime autem Africa. ergo quaſi Cauſſidicorum alumna.

150. *Declamare.*] Transſit jam [a]d Rhetores vel Sophiſtas, qui juvenes [in] ſcholis declamare docebant, ſum[mo] cum labore & minimo fructu, quoru[m] conditionem viliorem adhuc eſſe [de]monſtrat, adeo ut illos ferrea pecto[ra] nullius laboris non patientiſſima ha[bere] adſerat; qui tantos labores in docen[dis] diſcipulis ſuſtinere valeant, *Vetti.*] [Si] *Vecti* legunt, poteſt eſſe genitivus & [vo]cativus. Ponitur hic pro quocunque p[ræ]ceptore. *Idem.*

151. *Cum, &c.*] Id eſt, cum cla[ſſis] Scholaſticorum numeroſa ſatis f[...] themate de tyrannis declamet, eos [...] perimendos & è medio tollendos p[ro]bet. Lubinus cenſet, Juvenalem hic [re]ſpexiſſe ad Dionyſium, qui de rege [in] hoc piſtrinum fuerit conjectus: vel [...] miſerrimam præceptorum condition[em]. Id eſt, tu poteſne hos labores perfer[re] cum hujuſmodi claſſis ſcholaſticor[um] etiam ſævos tyrannos (ut Dionyſiu[m]) excarnificet, & perimat, deque illo ſ[up]plicium ſumat, miſerrimis modi[s]. Quid autem miſerius inſuper, ſi vix tantis laboribus tantum conſequunt[ur] ut commode ſeſe ſuſtentare poſſint? *Cl[aſ]ſis, &c.*] Tantus diſcipulorum gre[gis] multitudo. *Idem.*

152. *Nam, &c.*] Probat præcept[o]ribus incredibiles ærumnas, & tæ[dia] eſſe devoranda, & inſtitutionem p[ue]rorum quovis tormento graviorem eſ[ſe]. *Idem.*

153. *Atque, &c.*] Verbis iisdem, e[a]dem crebro clara voce quaſi cantans i[...]

ci

cidit miſeros crambe repetita magiſtros.
is color, & quod ſit cauſſæ genus, atque ubi ſumma
æſtio, quæ veniant diverſæ forte ſagittæ,
ſſe velint omnes mercedem ſolvere nemo.
rcedem appellas? quid enim ſcio? culpa docentis
licet arguitur, quod læva in parte mamillæ
ſalit Arcadico juveni, cujus mihi ſexta
aque die miſerum dirus caput Hannibal implet.
idquid id eſt, de quo deliberat, an petat urbem

A Can-

VET. SCHOLIAST.

9. *Scilicet*, &c.] Id eſt, quid ma- t peccat, ſi tu cor non habes?

o. *Arcadico.*] Aſino, ac per hoc o, hebeti.

62 *An*, &c.] Id eſt, deliberativa quam recitat.

VARIORUM.

abit. *Idem.* Alii, *proferet.* & pro *iis-*, idem.

54. *Occidit*, &c.] Græcum proverb n expreſſit, Δὶς κράμβη θάνατος. ſſica nimirum recalfacta, & bis terve ibum appoſita, faſtidium & nauſeam e morte moleſtiorem parit. Sic mi- magiſtri dum eadem diſcipulis ſuis es repetita inculcant, tædio & mo- ia pene occiduntur. *Politian.* Mi- .cap.33. Scoppa Collect. lib. 2. cap. 2.

55. *Quis*, &c.] Id eſt, omnes di- uli noſſe volunt rationem de unaqua- re probabiliter dicendi; quis color quod cauſſæ genus, quæ ſumma quæ- , quid ab adverſario contradici poſ- Sed nemo mercedem vult rependere. *or.*] Ornamenta verborum & ſenten- um, ſchemata, tropi, & alia, qui- oratio pingitur & ornatur. *Cauſſæ* .] An ſit demonſtrativum, an judi- le, an deliberativum. *Ubi*, &c.] Ubi ntroverſiæ ſtatus. *Lubin.* Rei cardo, in o res maxime vertitur.

156. *Quæ*, &c.] Metaphora. *Sagitta*, contrariæ partis, & adverſarii argu- entis, quæ in refutatione ſolent dilui. Hæc omnes volunt ſcire, & nemo mercedem ſolvere. *Idem.* Alii legunt, *diverſa parte.*

158. *Mercedem*, &c.] Objectio diſcipuli. Quaſi dicat: O præceptor, tu mercedem appellas & exigis? Quid enim ſcio? quid à te didici? quaſi dicat, nihil. *Culpa*, &c.] Reſpondet præceptor: Itane vero mea præceptoris te docentis culpa arguitur & accuſatur, quod tu ſtupidus, vecors, & obtuſus aſellus es, & quod tibi juveni Arcadico & aſinino nihil ſalit in ſiniſtra parte mamillæ vel præcordiorum, id eſt, quod tu nihil cordis & ingenii habes. *Lubin.*

159. *Læva*, &c.] Id eſt, quod ſis excors, & ſtupidus. Hinc Adagium, *Corpus ſine pectore.* Idem.

160. *Arcadico*] Appoſite. Id eſt, ignavo, pingui, hebeti: quales ſunt Arcades, teſte Philoſtrato libro 3. Aſini enim & muli in Arcadia maximi. Miſerum certe, quando egregia ſemina ſterili terræ, ſalutaria præcepta bardo & blenno diſcipulo incaſſum mandantur. Scoppa Collect. 1. cap. 27. *Brodæus* Miſc. l. IX. c. 17. Vide proverb. Ἀρκάδιον βλάστημα. *Cujus*, &c.] Id eſt, cum quo immenſos labores ſuſtineo, & cujus declamatio de Annibale, diro illo & infeſto Romanis hoſte, ſingulis ſex diebus mihi audienda eſt, cum ſummo tædio. *Sexta die*] Qua eadem repetit. *Lubin.*

161. *Miſerum*, &c.] Miſeras aures, quæ toties una & eadem re obtunduntur. *Dirus*, &c.] Quaſi Deorum ira immiſſus Annibal.

162. *Quidquid*, &c.] Hannibal ſcilicet,

A Cannis, an poſt nimbos, & fulmina cautus
Circumagat madidas à tempeſtate cohortes.
Quantum vis ſtipulare, & protinus accipe, quod do,
Ut totiens illum pater audiat. hæc alii ſex,
Vel plures uno conclamant ore ſophiſtæ,
Et veras agitant lites, raptore relicto:
Fuſa venena ſilent, malus ingratusque maritus,
Et quæ jam veteres ſanant mortaria cæcos.

Erg

VET. SCHOLIAST.

163. *An, &c.*] Cum à tertio ab urbe lapide caſtris poſitis, fulmine territus, eo quod propius accederet.

164. *Circumagat.*] Retroducat ad Africam.

165. *Quantum, &c.*] Proroga quantum tibi dem. *Diſpenſatores, qui nunc prorogatores dicuntur.*

167. *Vel plures.*] Omnes ſcilicet profeſſores.

168. *Et, &c.*] Cum mercedes repoſcunt. alii exponunt, transeundo ad cauſſas, relictis controverſiis ſcholaſticis. *Raptore, &c.*] Themata quæ in auditoriis recitantur deliberativarum & controverſiarum. ut ſi uxor venenum triverit, maritus recipiat oculos, &c.

VARIORUM.

licet. Cujus conſilia & deliberationes diſcipulus in ficto themate proponit, & de illis declamat. Exempli gratia, poſt Cannenſem victoriam Annibal deliberat, an à Cannis urbem Romam ſtatim petat. *Idem.*

163. *A Cannis.*] Cannæ locus in Apulia Romanorum ſtrage nobiliſſimus. Ubi Terentii Varronis temeritate, Romani ab Annibale ad internecionem occiſi. Livius lib. 22. *An, &c.*] An ipſe Annibal cautus, & prudens poſt horribiles nimbos, fulmina, ac tonitrua, quæ illo tempore fuerunt, ſuas cohortes militum propter tempeſtatem madidas, alio per circuitum ducat & reducat. Talia tractabant in declamationibus, quæ erant in genere cauſſarum deliberativo.

Poſt, &c.] Annibal enim tertio ab ur[...] lapide, cum ſuper Anienem caſtra p[...] ſuiſſet, prohibitus eſt fulmine & tem[...]peſtate, ne propius accederet, & Roma[...] invaderet. *Lubin.*

164. *Circumagat.*] Reducat. Na[...] deinde ad Thuriam fluvium caſtra ret[...]lit. Livius lib. 26. *Lubin.*

165. *Quantum vis.*] Dicit diſpen[ſa]tor, qui Rhetori diſcipulum tradit: P[...]ſce à me tibi dari quantum vis, & ſt[a]tim tibi dabo. *Stipulare.*] A me ſcilice[t]. Eſt enim generis communis.

166. *Hæc alii.*] Hortatur auctor no[...]ſter præceptores illos, ut relicto ill[o] ſcholaſtico pulvere ad veras cauſſas agen[...]das potius ſe conferant, ubi tantum mo[...]leſtiarum non ſuſtinent, exemplo ſex & plurium aliorum. *Lubin.*

167. *Uno, &c.*] Uno modo, quun[...] omnes idem agunt. Hinc forum paſſin[...] *clamoſum* vocatur. *Idem. Sophiſtæ.*] Iden[...] fuere apud antiquos qui rhetores dicuntur.

168. *Et, &c.*] Non fictas contro[...]verſias & declamationes, ut in Scholis. *Raptore, &c.*] Declamatione de Rapto[...]re. Ut de Jaſone, qui Medeam rapuit vel Paridem intellige, qui rapuit Hele[...]nam. *Idem.*

169. *Fuſa, &c.*] Declamatio de Me[...]dea, quæ veneno Creüſam Jaſonis conjugem, ſuam quaſi pellicem, abſumſit, ab ipſis non amplius tractatur, ſed *ſilet* quaſi. *Malus, &c.*] Fictum thema de Jaſone, qui malus pariter & ingratus maritus erat Medeæ, cujus ope ſalvus ex Colchide evaſerat, & quam tamen deſerebat. *Idem.*

170. *Ei, &c.*] Fictum thema de eadem Medea, quæ certis pharmacis ma-

gicis

ro ſibi dabit ipſe rudem, ſi noſtra movebunt
.ſilia, & vitæ diverſum iter ingredietur,
ougnam qui rhetorica deſcendit ab umbra,
ımmula ne pereat, qua vilis teſſera venit
menti. quippe hæc merces lautiſſima. tenta
.yſogonus quanti doceat, vel Pollio quanti

Lau-

VET. SCHOLIAST.

.. *Diverſum iter.*] Alii qualibet.

. *Qui, &c.*] Eſſe * nam Academiam ſectam, quæ rhetoricam in ſe continens militiam.

.. *Summula.*] Ne annonam perdat. ..la modum (an medium) ſignificat ..lis panis.

6. *Chryſogonus, &c.*] Per diverſos ..nt magiſtros, ubi vilius poſſint ſtu.. tentantes.

VARIORUM.

.. in mortatio tritis, Peliam ex ſene .. puerum ſe redditurain filiabus pol..atur. Ovid. in Metamorph. Alii cen.. ſignificari filium in mortario medi..ina contundentem ad patris oculos ..ndos: quæ noverca ſuperveniens ve..a eſſe dicat, & veneficii ac parricidii ..m accuſet. Pater hoc credens teſta..tum mutet. Ait ergo Poëta tales de..nationes à Sophiſtis relinqui, & ve..cauſſas agi. *Idem.*

71. *Ergo, &c.*] Ergo ipſe præce.., qui relicta illa umbratili & ficta .. in Schola, ad veram pugnam & ve.. controverſias in forum deſcendit: *..ibi ipſi rudem dabit*, ſeque à labori.. ſcholaſticis mancipabit, & aliud ..e genus diverſum à munere præcepto.. ingredietur: ſi mea conſilia aliquid ..menti apud ipſum habebunt. *Lubin.*

.*dem:*] Libertatis à Rhetorica. Me..h. à gladiatoribus, qui rude donati ..ſant. *Farnab.*

173. *Et vitæ, &c.*] A Rhetorica, & ..oribus ſcholaſticis. *diverſum iter*, con..riam a ſuperiore viam.

173. *Ad pugnam, &c.*] Ad verum certamen, id eſt, ad veras lites & cauſſas forenſes. *Britanic. Rhetorica, &c.*] Eo dicit, nam fictæ Rhetoricæ declamationes verarum controverſiarum forenſium umbræ tantum & imagines ſunt. *Lubinus.*

174. *Summula.*] Id eſt, ne illa exigua pecuniæ ſumma tibi deſit, quâ venditur vilis frumenti teſſera in ſingulos menſes popello & tenuioris fortunæ hominibus. Romæ frumentorum curatores diſtribuebant teſſeras. Non enim frumentum ipſum à curatoribus, (vile id & multarum moleſtiarum munus fuiſſet) ſed teſſeras frumentarias, ſive ſymbola quædam in ligno vel plumbo capiebant: quibus acceptis ire iis licebat ad horrea publica, petitum frumentum. Frumento ſi opus non eſſet, teſſeras illas vendebant. *Vilis.*] Utpote ex ligno vel plumbo, cui ſignum impreſſum: figuræ erat quadratæ, unde & nomen; quandoque rotundæ *Idem*

Summula modum ſignificat. v. Cuiac. XXVI. obſerv. 17. et Gothofr. l. 2. C. Th. de annon. civ.

175. *Quippe, &c.*] Hæc merces, quam ex controverſiis forenſibus adquiris, collata ad δίδακτρον, vel annuam præceptorum mercedem, eſt adhuc lautiſſima. *Idem.*

176. *Chryſogonus doceat.*] Inquire, inquit, & veſtiga, quanti citharœdi filios nobilium doceant fidibus; ut oſtendat longe uberius eſſe citharœdorum lucrum, quam ſophiſtarum & cauſſidicorum. *Britannicus.* Verum videtur mihi per Pollionem & Chryſogonum intelligere Rhetores ſophiſtas in ſcholis docentes, hoc ſenſu: Si non vis credere, quam exiguam mercedem præceptores Rhetores conſequantur, explora tantum, quam viliſſima mercede Rhetores illi Chryſogonus & Pollio ditiſſimorum civium Romanorum filios doceant. *Lubinus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Lautorum pueros, artem ſcindens Theodori.
Balnea ſexcentis, & pluris porticus, in qua
Geſtetur dominus, quoties pluit; anne ſerenum
Exſpectet, ſpargatque luto jumenta recenti?
Hic potius: namque hic mundæ nitet ungula mulæ.
Parte alia longis Numidarum fulta columnis
Surgat, & algentem rapiat cœnatio Solem.
Quanticunque domus, veniet qui fercula docte

Com.

VET. SCHOLIAST.

177. *Artem, &c.*] Dividens.

178. *Balnea, &c.*] Balneas & porticus ædificant, ubi geſtentur, ne eos pluvia contingat, & mercedem pro filiis ſuis dare non poſſunt.

183. *Et, &c.*] Solaria in ſuperioribus hiemalia, marmoribus & columnis ornata.

184. *Qui, &c.*] Structor, aut cocus.

VARIORUM.

177. *Lautorum.*] Nobilium. *Artem, &c.*] Id eſt, Rhetoricam Theodori Gadarei, cujus meminit Suetonius in Tiberio. *Scindens.*] Ad diligentiam refer. Id eſt, præcepta ejus artis minutatim dividens, & ingerens præcepta rhetorica, pro nulla mercede. Vel lacerans & deridens: Pollio (inquit) irridet artem rhetoricam, quum plus ipſe lucretur arte ſua. *Britann.* & *Grang.*

178. *Balnea.*] In ædificiis & obſoniis condiendis plurimum abſumunt, in liberis educandis & inſtituendis nihil vel parum. De balnearum luxuria *Seneca* Epiſt. xxcvi. *Sexcentis.*] Nummis ſcilicet conſtant quotannis. Qui dantur balneatoribus, & in alios ſumtus in balneis conferuntur. *Pluris, &c.*] Id eſt, via ſtrata ſub tecto, qualis eſt ambitus in cœnobiis & clauſtris. vide Sat. 4. verſ. 6. *Idem.* *In qua geſtetur, &c.*] A lecticariis ſervis, vel à jumentis cum pluebat. Solebant autem lautiores quotidie geſtari in lecticis, ſanitatis, vel animi gratia.

179. *Annis, &c.*] Ironia. Anne dominus adeo dives, ſi vectari voluerit tam diu deberet exſpectare, donec ſudum ſit, vel aëris ſerenitas oriatur, ut tunc vectetur. *Idem.*

180 *Spargatque luto.*] Dum per platea & pluviam vectatur à mulis, quaſi indignum ſit mulæ ungulas luto inquinari. *Jumenta.*] Mulas, à quibus vectatur. *Recenti luto.*] Nuperrime nato ob pluviam. *Lubin.*

181. *Hic potius.*] In porticu ſcilicet geſtetur, non autem ſub dio cum pluit, & via lutoſa eſt. *Namque hic.*] Sub porticu ſcilicet, ubi non pluit, neque lutum eſt. *Nitet.*] Dum luto non inquinatur. *Idem.*

182. *Parte alia.*] Id eſt, in hoc ergo loco balnea & porticus ſumtuoſiſſime exſtruit. Alio loco cœnatio vel cœnaculum alte exædificatum ſurgit, fultum longis columnis è Numidia advectis. *Lubinus.* Vide Horat. Od. 18. lib. 2.
Columnas ultima reciſas Africa.

183. *Algentem ſolem.*] Orientalem, qui ſalubrior, vel quod cœnatio ædificata, ut ſeptentrionem reſpiciat & ortum, præſertim æſtate. *Caſaubonus* dicit, de triclinio hiberno Poëtam loqui. Luxurioſis enim hominibus Romanis triclinia pro tempore diverſa. *Varro.* IV. de Ling. Lat. *Rapiat.*] Excipiat, intromittat. Solem matutinum & opacam admitteret Arcton.

184. *Quanticunque domus, &c.*] Id eſt, quantocunque pretio domus conſtet, nihilominus habebit etiam ſtructorem, qui ex arte omnis generis fercula & obſonia doctiſſime componat. *Idem.*

185.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

mponat, veniet qui pulmentaria condit.
os inter ſumtus ſeſtertia Quintiliano,
multum, duo ſufficient: res nulla minoris
nſtabit patri, quam filius. unde igitur tot
intilianus habet ſaltus? exempla novorum
torum transi: felix, & pulcher, & acer:
lix, & ſapiens, & nobilis, & generoſus
poſitam nigræ Lunam ſubtexit alutæ:

Felix

VET. SCHOLIAST.

88. *Unde, &c.*] Anthypophora. Un-
antum poſſidet Quintil. ſi parum ac-
cet?
89. *Exempla, &c.*] Contingit ut unus
ato felix, Rhetor, vel orator.
92. *Adpoſitam, &c.*] Patricius Se-
or eſt, lunula nam adſuta calceis diſ-
untur patricii à noviciis.

VARIORUM.

185. *Qui, &c.*] Coquus è foro, isque
gno conductus. Qui obſonia debito
aromatibus condimento, præparet.
m.
186. *Hos, &c.*] Id eſt, cum tot ſum-
in res nihili prodigaliter profundat,
intiliano, vel cuivis ſummo Rhetori
præceptori duo H. S. vel quinque li-
e ad ſummum loco annui ſalarii ſuffi-
int.
187. *Ut, &c.*] Ut magnum pretium,
ſummam. *Res, &c.*] Sententia pul-
errima. Nihil enim avaris illis Euclio-
bus vilius, quam ſui liberi, in quos
udiendos, quidquid impenditur, illud
rire putant. *Idem.*
188. *Unde, &c.*] Objectio avari divitis.
oratores in ſcholis docentes nihil lu-
antur, unde ergo Quintilianus Rhetor
t ſaltus habet, tot ſylvas, unde tam di-
es eſt? Hic primus Romæ publicam
holam aperuit, & ſalarium è fiſco ac-
epit. *Caſſiod. Lubin.*
189. *Exempla, &c.*] Reſpondet Poë-
ta, præteri, ô quicunque hoc mihi obji-
cis, hæc exempla novorum & inaudito-
rum fatorum, & noli mihi unum ali-
quem objicere, quem fata ditarunt. Ac
ſi dicat nullum alium inventum,
qui ex liberalibus ſtudiis ſit ditatus: *ne-
ſcio, quo modo bonæ mentis ſoror eſt paupertas.*
Nova fata.] Latini dicebant, cum in-
uſitata & inſolita, inauditaque felicitas
cuiquam obtigiſſet. *Turneb.* lib. 27. cap. 2.
190. *Felix, &c.*] Hoc vult dicere, qui-
cunque felix eſt fatorum & ſtellarum
favore, ille omnia habet corporis, for-
tunæ, animæque bona. Beneficio fortunæ
factum eſt, ut in Quintiliano omnia a-
gnoſcerentur, quæ in fortunato homine
conveniunt, ut omnibus ſit nume-
eris abſolutus: iterum atque iterum
felix eſt. *Pulcher.*] Membris & forma cor-
poris decorus. *Acer.*] Animo vegetus
& ſtrenuus. *Lubin.*
191. *Sapiens.*] Bonis animi abunde
inſtructus. *Nobilis, &c.*] Hæc ad bona
fortunæ externa ſpectant, ob id ſubtexit,
& addit. *Idem.*
192. *Appoſitam nigræ.*] Id eſt, geſtat
nobilium ornamenta, & patritiorum;
qui lunula ad calceos adſuta, calceis à re-
liquis dicernebantur. Hac autem forma
centenarium numerum denotabant, per
literam C. Eo quod initio tot ſenatores
tantum fuerint. Inſtituit autem Numa,
ut per eam literam ſeſe è numero cen-
tum patrum eſſe admonerentur. *Nigræ.*]
Primo enim Senatores calceos nigros in-
duebant, poſtea cereos, galbeos, cocci-
neos, &c. *Farnab.* *Subtexit.*] Addit, ad-
ſuit nigræ alutæ, vel calceo ex aluta. *Jac.
Loënſis* Epiph. 4. & 5. cap. 25. & 2. *Junius*
Adag. cent. 3. In aſtragalis nobilitas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Felix, orator quoque maximus, & jaculator.
Et ſi perfrixit, cantat bene. diſtat enim, quæ
Sidera te excipiant modo primos incipientem
Edere vagitus, & adhuc à matre rubentem.
Si Fortuna volet, fies de rhetore conſul;
Si volet hæc eadem fies de conſule rhetor.
Ventidius quid enim? quid Tullius? anne aliud quam
Sidus

VET. SCHOLIAST.

194. *Et, &c.*] Infrigidatus fuit.

196. *A matre, &c.*] Mox ut natus fuerit.

199. *Ventidius, &c.*] Ventidius ex * mulitione Cæſaris Dictatoris, fuit ut Tullius in Epiſtolis, & in Philippicis loquitur; opitulante Antonio Auguſto usque eo provectus eſt, ut ei crederetur Parthicum bellum. *Quid, &c.*] Is captivus in urbem perductus, poſtea triumphavit.

VARIORUM.

193. *Felix, &c.*] Id eſt, facundia etiam & eloquentia præſtat. Quod autem toties τὸ felix repetit, innuit tantam felicitatem non tam doctrinæ, quam fortunæ beneficio eſſe aſſequutum. *Jaculator.*] Argumentator, egregius Dialecticus & Sophiſta, qui quidquid in cauſſam faciat, accuratiſſime inveſtigat, & in adverſarium detorquet. *Lubin.*

194. *Et, &c.*] Refrigeratio vocem raucam facit. Martialis:

Perfrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces.

Vel, adeo fortuna Quintiliano adſpiravit, ut etſi quid peccatum ſit, in illius tamen laudem vertatur, ut raucus ex frigore etiam bene cantare dicatur. *Farnab.* Cui Deus fatumque favet, illi nulla res nocere poteſt. *Diſtat, &c.*] Rationem reddit, cur quidam felices & fortunati ſint. Id eſt, multum refert & intereſt, quæ conſtellatio, quis ſiderum poſitus, felix an infauſtus fuerit tempore tuæ nativitatis, quis ſiderum aſpectus in ortu tibi affulſerit. *Lubin. Quæ, &c.*] Proſperane, an adverſa.

195. *Modo primos.*] Id eſt, eo ip momento, quo te ex matris utero natu profundit. *Lubin.*

196. *Vagitus.*] Primos ploratus. partu enim, quam primum infant in lucem prodeunt, plorant. *A matr &c.*] Ad colorem nuper editorum infa tium reſpicit. *Brod.* 9. cap. 17.

197. *Si, &c.*] Oſtendit humana felicitatem tum fato, tum fortuna ev nire, non à noſtro hominum arbitr dependere. ubi notandum, quod int fatum & fortunam non diſtinguat. Pu cherrime Seneca: *Natura, fatum, fo tuna, caſus, unius & ejusdem Dei nomi ſunt.* Lubinus. *Fies de rhetore.*] Ut C cero.

198. *Fies, &c.*] A ſummis dignitat bus ad ima detruderis: ut Valerius Lic nianus. *Lubin.*

199. *Ventidius, &c.*] Addit hujus r duo exempla. Id eſt, Ventidius Baſſu eſt, qui genere Picens ex captiva Aſcu lana natus, ductus in triumphum à Stra bone Cnei Pompeii patre, primo rheda rius, deinde mulio; deinde eodem ann prætor & conſul factus eſt. Exercitu deinde dux conſtitutus, de Parthi triumphum duxit. Itaque qui ante capti vus carcerem exhorruerat, victor Capi tolium felicitate celebravit. Vide Valerium Maxim. libro 6. cap. 10. *Tullius.* Marcus Cicero, qui homo novus, Arpinas humili loco natus, poſtea conſul factus. Sic quidem aliqui inepti putarunt, ſed revera (ut ex ſequentibus clareſcit) intelligit Tullium, qui ex ſerva natus, Tarquinio Priſco in regno Rom. ſucceſſit. *Anne aliud.*] Id eſt, anne illorum felicitas aliud eſt, quam ſideris, & conſtellationis approbatio. *Lubinus.*

Venti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Slus, & occulti miranda potentia fati?
Srvis regna dabunt, captivis fata triumphos.
Flix ille tamen; corvo quoque rarior albo.
Penituit multos vanæ, ſterilisque cathedræ,
Scut Thraſymachi probat exitus, atque Secundi
Crrinatis, & hunc inopem vidiſtis Athenæ,
Nl præter gelidas auſæ conferre cicutas.
Di majorum umbris tenuem, & ſine pondere terram,
Spiran-

VET. SCHOLIAST.

01. *Servis, &c.*] Servium Tullium & entidium ſignificat.
02. *Felix, &c.*] Quintilianus.
04. *Sicut, &c.*] Rhetoris apud Athen, qui ſuſpendio periit.
06, *Nil, &c.*] Socrates veneno peri :um fugeret paupertatem. *Gelidas.*] Mrtiferas. Mors enim frigida eſt.

VARIORUM.

tidius, &c.] In Scholiaſten. *Ex mulit e Cæſaris.* Mulitio, mulitionis, pro ca mulorum. Adjicit, *ut Tullius in ſt, &c.* Rectè, nam Cicero muliom vocat, Epiſt. 10 Fam. Mox ſubgit Scholiaſtes, *opitulante Antonio Augto*, accipit autem Auguſtum pro Octa-, nam tum Octavius nondum Augus. *Dorleans.*
200 *Et, &c.*] Id eſt, incogniti nobis, n intellecti, & imperſcrutabilis. Nam *leſcia mens hominum fati.* Idem.
201. *Servis, &c.*] Servium Tullium ſerva natum, regem Romanum faam intellige. *Idem. Captivis.*] Ut Venlio.
202. *Felix ille.*] Concludit, Quintinum ex fato & fortuna talem felicitam conſecutum eſſe. Sed tales felices, lemque felicitatem eſſe rariſſimam. *Cor-, &c.*] Proverbialiter dixit, ut ſupra Sat. 6.

Rara avis in terris, nigroque ſimillima cygno. Idem.

203. *Pœnituit multos.*] Multi contra veniuntur rhetores, quos pœnituerit anis & ſterilis ſtudii rhetorici. *Lubin.* el profeſſionis rhetoricæ, quam exercebant ſedentes in cathedra. *Farnab.*
204. *Sicut, &c.*] Probat quod dixit duobus exemplis, Thraſymachus hic Carthaginienſis, Platonis & Iſocratis diſcipulus, cum cœpiſſet Rhetoricam profiteri, ob exiguum lucellum deſtitit. *Exitus.*] Finis, qui ex inopia deſperans, laqueo vitam finiit. *Secundi, &c.*] Secundum exemplum. Hunc Dio ſcribit, quod ob inopiam Athenis deſertis, Romam ſe contulerit. Inde quod orationem per exercitium in tyrannos e medio tollendos dixiſſet, à Caligula in exſilium pulſus fuit. *Idem.*
206. *Nil, &c.*] Notat obiter Athenienſes, objiciens illis æternum illud probrum ob Socratem cicuta interemtum. *Gelidas.*] Eſt enim frigidiſſima in ultimo gradu. *Auſæ.*] Quæ hoc per extremum ſcelus auſæ eſtis. Vide Perſium Sat 1. verſ. 1. *Idem.*
207. *Dii, &c.*] Id eſt, Dii dent manibus & cineribus majorum noſtrorum defunctorum terram tenuem, & minime ponderoſam, vel mollem ſepulturam. Solebant autem hoc defunctis, quibus bene volebant, precari. De qua ſolenni formula vide Briſſonium. *Lubin.* Hinc illæ ſepulcris literæ, S. T. T. L. Credebant enim in ipſis ſepulcris mortuorum animas una cum corporibus aliquantum reſidere, ipſaque mole ponderis affici: unde inimicorum exſecrationes,

Sit tibi terra gravis, urgeat oſſa lapis:

quo anima, quam ſepulcro una cum corpore condi credebant, depreſſa ad beatorum ſedes tarde aut ægre devolaret, atque ægre ultró citroque ad ſepulcra commearet in ſolennibus funereis. *Grangæus. Farnab.* Quod Grangæus per *umbras* ſepulcra

Spirantesque crocos, & in urna perpetuum ver,
Qui præceptorem ſancti voluere parentis
Eſſe loco. metuens virgæ jam grandis Achilles
Cantabat patriis in montibus: & cui non tunc
Eliceret riſum citharœdi cauda magiſtri?
Sed Rufum, atque alios cædit ſua quæque juventus:
Rufum, qui toties Ciceronem Allobroga dixit.
Quis gremio Celadi, doctique Palæmonis adfert,

Qua

VET. SCHOLIAST.

208. *Spirantesque crocos.*] Notandum quia maſculino genere dicit Crocum, ut Virgilius:
--- *crocumque rubentem.*
Salluſtius dicit neutro, In qua crocum gignitur.

212. *Citharœdi, &c.*] Chironis.

213. *Sed Rufum.*] Qui Gallus fuit, & valde difertus.

214. *Allobroga, &c.*] Allobroga, Gallia.

VARIORUM.

intelligit, hoc futile eſt, quia ſc. esſent in ſepulcretis arbores, quæ umbram facerent. Sed revera notum eſt per *umbras* intelligi ipſos defunctorum manes, & hoc loco cineres, reliquias corporis mortui.

208. *Spirantes crocos.*] Tangit ritum, cineres & oſſa odoribus miſcendi. Tibull. Eleg. 2. lib. 3. *Perpetuum, &c.*] Veteres, quorum felicitatem plusquam humanam videri volebant, dixerunt de vivis, ex eorum veſtigiis flores naſci; mortuis terram ipſam ſponte ſua in illorum honorem flores producere: hinc ver optabant perpetuum tumulis, eoque frui perpetuo manes bonorum credebant. *Caſaubon.* in Perſ. *Perpetuum ver.*] I. e. perpetui flores.

209. *Qui, &c.*] Nempe quibus, ut ille dixit Philoſophus, plura, quam ipſis parentibus debemus, cum ab his parentibus vivendi, ab illis bene vivendi rationem adipiſcamur. *Lubin.*

210. *Metuens, &c.*] Probat, quod dixit exemplo Achillis, qui ætate jam ı. turior, ſub præceptore fidibus canere dicit, & præceptorem more diſcipı. rum reveritus eſt, ejusque virgam tim *Idem.* Quod hoc loco Grangæus *gran* corpore, non annis dicat, inane eſt

211. *Patriis, &c.*] In Pelio, mo Theſſaliæ. *Et, &c.*] Id eſt, quis vel i tempore talem præceptorem non ri ſet, qui caudam equinam haberet? C ron enim centaurus erat, Saturni fili habens caudam equinam. *Idem.*

212. *Citharœdi.*] Chironis.

213. *Sed, &c.*] Antapodoſis diſſin lium. Quaſi dicat: Contra noſtro temp re etiam pueri ſuos præceptores verl rant, tantum abeſt, ut ſi grandiores ſir eos colant. *Sua. &c.*] Id eſt, diſcip ſuos quoque præceptores, in quoru diſciplinam ſunt traditi, pulſant. *Idem*

214. *Rufum, &c.*] Obiter notat R fum Superbum Rhetorem, qui vel C ceronem culpavit tanquam Allobrog id eſt, more Allobrogum, craſſe & ba bare loquentem. *Allobroges* Galli era circa flumen Rhodanum. Pro *qui*, a *quem.* Idem. Habet autem ſuam En phaſin hæc repetitio *Rufum*, quaſi dic ret non contemnendum, utpote Rh tor optimus qui erat. Sed uti quidaı alii, ſic & ille iniquiſſimam litem d principatu eloquentiæ cum Cicerone ha buit. Hic illum ut redundantem no tavit, alius eum elumbem & fractun nominavit, & alius ſolutum atqu enervem. *Allobroga* ergo, Allobrogem i. e. Gallum & Barbarum. Vel potius Catilinæ hiſtoriam tangit, de qua fuſi Saluſtius.

215. *Quis, &c.*] Grammaticorum

ad-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quantum grammaticus meruit labor? & tamen ex hoc
Quodcunque eſt (minus eſt autem, quam rhetoris æra)
Diſcipuli cuſtos præmordet Acœnonætus,
Et, qui diſpenſat, frangit ſibi. cede Palæmon,
Et patere inde aliquid decreſcere: non aliter, quam
Inſtitor hibernæ tegetis, niveique cadurci:

Dum-

VET. SCHOLAST.

18. *Diſcipuli, &c.*] Eunuchus pædagogus, aut communi carens ſenſu. pro-
m papatis.

19. *Et, &c.*] Et qui prærogat, de
em ſorte tollit ſibi.

21. *Inſtitor, &c.*] Negotiator, qui
qualitate temporis mercem ſuam diſ-
it. Sic Terentius, *Sciſti uti foro.*
eique, &c.] Cadurcum quidam cu-
um dicunt candidum, propter hie-
; & nives comparatum, alii taberna-
m, aut tentorium * dixerunt eſſe,
ibus merces ſuas protegere conſue-
ant. Hibernæ autem tegetis, eſt ædi-
frigidi. Virg.
alis ob hybernam Lyciam.

VARIORUM.

uc longe omnium miſerrimam con-
ionem probat. Id eſt, quis è diſcipulis
ceptori ſuo Grammatico Encelado,
æmoni tantam mercedem reponit,
antam ſuis laboribus promeritus eſt?
aſi dicat: Nemo. *Gremio.*] Quaſi ſe-
tibus præceptoribus, diſcipuli δίκτρον in ſinum infundant. Pro *Celadi*,
leg. *Enceladi.* *Doctique, &c.*] Hujus
entio facta Satyr. 6. verſ. 458. *Docti* ait,
ia tantę arrogantię fuit, ut literas ſecum
tas, ſecum morituras dixerit. *Lubin.*

217. *Quodcunque.*] Tantum ſcillicet
ercedis, vile & perexiguum, & longe
inus quam Rhetorum æra aut merces,
men ab illa mercede à pædagogo pueri,
diſpenſatore furtim aliquid aufertur.
m.

218. *Præmordet.*] Aliqnid furtim ab-
dit, intercipit, & delibat. *Acœnonætus.*]
ſe cuſtos diſcipuli, vel forte à Poëta
tum nomen de aliquo, proprium, non
commune commodum ſpectante. *Idem.*
Pro *Acœnonætus*, alii legunt *Acœnitus ipſe.*
In nomine forte illo alludit ad Anicetum
pædagogum, de quo Sueton. cap. 5.
Neron. *Farnab.*

219. *Qui &c.*] Diſpenſator, Oeconomus, frugum & pecuniæ condus &
promus. Qui plerumque ejusmodi fures. *Frangit.*] Ex ſolita mercede magiſtri aliquid ſibi præcidit. *Britannicus.*
Cede, &c.] Scoptice à Poëta dictum, in
arrogantiſſimum Grammaticum; ô Palæmon, patere, neque ægre feras aliquid
à tua mercede detrahi. *Idem.* *Cede* Palæmon de jure tuo: vel Concede, permitte.

220. *Inde.*] A conſtituta mercede.
Decreſcere.] Imminui. *Non, &c.*] Id eſt,
velut inſtitor, qui hibernas tegetes ſolet
vendere: ille primo magnam requirit
mercedem, poſtmodum à prius indicto
pretio aliquid decedere patitur. *Lubin.*

221. *Inſtitor hibernæ tegetis, niveique cadurci.*] Hic pro vili merce tam cadurcum, quam teges ponitur. Cadurcum
veſtis ſtragula, ſive lodix ad frigus arcendum, denſa ſcilicet & villoſa. Idem Interpres ad illud ſupra:

Magnaque debetur violato pœna cadurco.
Cadurcum membrum, quo fœminæ ſunt
explicat, vel membri velamen, vel inſtitam, qua lecti intenduntur. Sed non aliud cadurca fuere, quam lodices & ſtragula, & culcitræ ex lino Cadurcenſi, quæ
apud Juvenalem pro lecto ſumuntur.
Nam cum in ſacris Iſidis per novem dies
fœminæ ſecubarent, ſi per eos dies mariti matrimonii jus uſurparent, à ſacerdotibus petenda erat concubitus venia,
magnaque pœna debebatur violato lecto,
ſive cadurco. *Ferrarius.* *Hibernæ.*] Aptæ ad
pellendum frigus, & aerem hibernum.
Nivei, &c.] Stramentum intelligit. Cadurcum enim Romani vocabant ſtra-

S 4 men-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dummodo non pereat, mediæ quod noctis ab hora
Sediſti, qua nemo faber, qua nemo ſederet,
Qui docet obliquo lanam deducere ferro:
Dummodo non pereat totidem olfeciſſe lucernas,
Quot ſtabant pueri, cum totus decolor eſſet
Flaccus, & hæreret nigro fuligo Maroni.
Rara tamen merces, quæ cognitione Tribuni

No

VET. SCHOLIAST.

224. *Qui docet obliquo.*] Aut, lanarius, κτενιστής.

225. *Olfeciſſe, &c.* Cum quibus nocte veniunt ad Grammaticos, ut lectiones accipiant.

227. *Flaccus, &c.*] Codex Horatii & Virgilii, in quibus legebant. quia & Horatius & Virgilius nigri coloris dicuntur fuiſſe. Ideo diaſyrtice dixit detrahendo.

VARIORUM.

mentum, quod ex lino Cadurcico fieret. *Salmaſ.*

222. *Dummodo, &c.*] Id eſt, dummodo non in univerſum fruſtra laboraris, & aliquid mercedis ſaltem tibi relinquatur pro infinitis tuis laboribus, quod ſæpe ad mediam usque noctem ſederis, & illa meditatus ſis, quæ doceres tuos diſcipulos. *Lubin.*

223. *Sediſti.*] Sedebant, inquit Grangæus, doctores diſcipulis ſtantibus: Sed miror viri doctiſſimi vagum ingenium, qui tam ſæpe intempeſtiva dicit. Hic certe ſermo eſt de ſtudentibus, non docentibus. *Qua, &c.*] Id eſt, qua media nocte nemo faber ferrarius, nemo carptor vel carminator lanarum ſedebat, & opus faciebat. *Idem.*

224. *Qui, &c.*] Carminaturus. Qui lanam carminat, id eſt, carmine trahit, & attenuat. *Idem. Obliquum* illud ferrum dicitur *Carmen.*

225. *Totidem, &c.*] Lampadas olei fœtidi, & male olentis, quas pueri pauperum noctu adferebant. *Olfeciſſe.*] I gratus enim lucernarum odor. *Ide.* Quod pro maximo faſtidio ſumit.

226. *Quod, &c.*] Ante te dictata re tantes, & lectiones audientes. *Cum, &c* Id eſt, cum liber Horatii Flacci, in q diſcunt pueri, ex fumo lucernæ decol turpis, & niger eſſet aſſidua pueri cont ctatione. *Idem.*

227. *Et hæreret.*] Id eſt, cum nig & miſere contaminato libro, in q Poëma Virgilii inſcriptum, craſſa fuli & vapor male olentis lucernæ adhære *Idem.*

228. *Rara.*] Licet immenſi labor ſint, & merces pro illis perexigua, ra tamen illa præceptoribus obtingit ſi interventu litis, aut judicatione & c actione Tribuni, qui parentes cogat, accuſatos compellat ſolvere. *Lubin* Quum velit oſtendere Poëta magiſtru minimam referre pro didactro merc dem, eamque non ſine judicis cogn tione adipiſci, non Senatorem non Equitem, ſed Tribunum ærariu nominat, utpote qui de minim rebus cognoſceret. Dices autem deb iſſe nominare Ducenarium: na cum Senatores de maximis cau ſis judicabant, Equites de mediis, Tr buni de minoribus, Ducenariis iucum bebat cura minimorum. Sed ſcias ſub latos eſſe hos Ducenarios. Nec put ærarios dictos, quod exigerent pecunia ærarii publici, quod munus quæſtorun fuit, ſed quod minores cauſſas præſer tim ærarias, ſive mavis pecuniarias co gnoſcerent. *Grang.* Ergo quoque d Tribuno plebis non intelligendum nam is æris non habebat cognitionem.

229

on egeat. ſed vos ſævas imponite leges;
t præceptori verborum regula conſtet;
t legat hiſtorias, auctores noverit omnes,
anquam ungues, digitosque ſuos, ut forte rogatus
um petit aut thermas, aut Phœbi balnea, dicat
utricem Anchiſæ, nomen, patriamque novercæ
rchemori: dicat quot Aceſtes vixerit annos,
uot Siculus Phrygibus vini donaverit urnas.
xigite, ut mores teneros ceu pollice ducat,
t ſi quis cera vultum facit: exigite, ut ſit

Et

VET. SCHOLIAST.

229. *Sed vos.*] Raræ ſine lite magi-is redduntur merces. ſed enim vos ô ibuni, duras conditiones magiſtris ponite, ut & ſine vitio loquantur, & nnes hiſtorias & Poetas teneant, & quacumque ſint hora etiam de rebus iguis & impoſſibilibus ſtatim reſpon-eant.

233. *Aut, &c.*] Privatæ balneæ, quæ afnes appellantur.

234. *Nutricem Anchiſæ.*] Tiſiphone.

VARIORUM.

229. *Sed, &c.*] Licet cives Romani ræceptoribus exiguam mercedem, & uidem coacti ſolvant, tamen & præce-toribus ſæviſſimas leges, obſervatu per-ifficiles, imponunt. Imprimis ut ſint octiſſimi, & ſumma diligentia & ſoler-a liberos ſuos in literis ac moribus eru-iant. *Lubin.*

230. *Ut præceptori.*] Ut præceptor o-nnium verborum & phraſium exactam ognitionem habeat, & ſine vitio ex-actiſſime loquatur. *Conſtet.*] Id eſt, in-elligatur, explorata ſit. *Idem.*

231. *Legat, &c.*] Fabulas Poëticas & hiſtorias. Hæc de filio poſſumus intel-igere. *Auctores, &c.*] Exactiſſime ſciat, quid in quoque auctore contineatur. *Lubin.*

232. *Tanquam, &c.*] Proverbium ſa-tis tritum. *Ut forte, &c.*] Quocunque loco & tempore filius ad omnia exacte poſſit reſpondere. *Idem.*

233. *Dum, &c.*] Omni loco & tem-pore. Exempli gratia, dum pater in iti-nere eſt, & Phœbi calida balnea petit. In thermis proprie ſudabatur, in balneis lavabatur *Idem.*

234. *Nutricem, &c.*] Hujusmodi, quæ ut Seneca ait, *ſcire nec juvat, nec prodeſt,* Grammatici, & Critici diligentiſſime ſolent inquirere. Hujusmodi quæſtioni-bus Grammaticos vexare ſolebat Tib. Nero. Sueton. vide & Agell. 14. 6. & Senec. Epiſt. 88. *Farnab.* *Nomen, &c.*] Hanc dicunt vocatam eſſe Caſperiam, de cujus patria nihil conſtat. *Idem.*

235. *Quot, &c.*] Aceſtes Trojanus, rex Siciliæ. Sunt autem tales quæſtiones nugaces & frivolæ. *Idem.*

236. *Quot, &c.*] Id eſt, quot vini cados vel urnas, Siciliæ ille rex Aceſtes Æneæ ſociis Phrygiis ex Troja profugis donarit. *Idem.*

237. *Exigite, &c.*] I. e. Requiratis & poſcatis hoc ab illo magiſtro. Tria fuerunt requiſita, ut linguam puro ſermone, ut mentem variarum rerum cognitione, ut denique animum vir-tute, pudicitia, & honeſtis moribus imbuat. *Ceu, &c.*] Id eſt, formet. Eſt Metaphora à cera, quam digitis ducen-do in quamque formam effingimus. *Lu-bin.*

238. *Ut ſi, &c.*] Quæ in omnes for-mas

Et pater ipſius cœtus, ne turpia ludant,
Ne faciant vicibus. non eſt leve tot puerorum
Obſervare manus, oculosque in fine trementes.
Hæc, inquit, cura, ſed cum ſe verterit annus,
Accipe, victori populus quod poſtulat, aurum.

VET. SCHOLIAST.

240. *Ne faciant, &c.*] Ne ſe corrumpant.

241. *Obſervare manus.*] Ne præputia ducant.

242. *Et, &c.*] Hæc expoſcunt à magiſtris, & poſt omnia in annum unum ſolidum accipient.

243. *Victori populus.*] Ut in theatro ſolent petere quinque aureos. Nam non licebat amplius dare.

VARIORUM.

mas fingi poteſt. *Exigite, &c.*] Ut præceptor illum cœtum ſuum ſcholaſticum paterno amoris adfectu proſequatur, & à malo deterreat. *Idem.*

239. *Ne turpia, &c.*] Intelligit turpem illam Sodomiticam libidinem, qua pueri alternis vicibus ſeſe corrumpebant. *Idem.*

240. *Non eſt, &c.*] Quod Sat. 6. innuit, cum ait:

----*præputia ducit.*

Id eſt, tot pueros exacte obſervare, ne ſcelera perpetrent, difficillimum eſt. *Idem.*

241. *Oculosque, &c.*] In fine libidinis, vel poſt perpetratam libidinem molliter natantes: & ut quidam legunt *patrantes.* Idem. ſic Apul. *Oculos udos & tremulos, ac prona libidine marcidos, jam jamque ſemiadopertulos.*

242. *Hæc, &c.*] Id eſt, has leges ſerva, inquit civis Romanus, filium ſuum præceptori commendans. *Et cum, &c.*] Hæc verba ſunt autoris noſtri, quibus non ſine acri Sarcaſmo miſerum Grammaticum irridet, & Romanis civibus Euclionibus ſordes ſuas exprobat. Qu[...] dicat, cum omnia laborioſiſſima & di[...]cillima egeris, finito anno exiguam me[r]cedem interventu litis accipe. *Lub[in.]* *Sed cum.*] Vel *Et cum ſe verterit a[n]nus.*] I. e. Eo anno finito: nam, [...] ait Vitruvius, cum Sol redit ad [...]gnum in Zodiaco, ubi cœpit, perfic[...] ſpatium vertentis anni. Finiebatur [...] annus menſe Martio, cum Sol ad A[...]rietem rediiſſet, eoque menſe merce[...]dem & minerval exſolvebant magi[...]ſtro.

243. *Accipe, &c.*] Mercedem, quan[...] populus tanquam arbiter tibi à Tribun[...] dari poſtulat, tanquam victori, ut qu[...] patrem in judicio viceris, id eſt, mer[...]cedem minimam accipe, quantula certaturis offerebatur. Erat autem ſtata merces Scenicorum quinque aurei. *Lubin.* Farnabius non ineptè interpretari poſſe credit de auro, quod gladiatoribus in amphitheatro, aut aurigis victoribus, vel ipſis equis poſtulari moris erat à pop. in Circo, quaſi dicat, Annua Grammatici merces non excedit ſummam auri, quod datur aurigæ pro unius horæ opera. vide Martial. Epigr. 74. lib. 10. Non de rogatione populi, aut ſcito plebis, intelligi arbitramur; ſed vetuſtum potius morem præſignari, qui apud Romanos in ſacris certaminibus inolevit frequens. Poſt emenſum ergo annum, & edocendis pueris labores impenſos, *Accipe*, Poëta inquit, *mercedem*, qualem *victori* in ludis *populus poſtulare* ſolet: ac ſi dicat, vilem aſſem, & nimis tenuem mercedem, qualis eſt ſtips exigua, quæ à populo in ludis poſtulatur, cum ære collato victor à plebe donatur, conſequeris. *Alex. ab Alexandro.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA VIII.

RGVM. Veram nobilitatem non traducem à majoribus derivari, verum in ua virtute ſitam eſſe. Fruſtra oſtentari fumoſas parentum imagines, ſi ipſi in gnavos, falſarios, ganeones, mimos & gladiatores, per omnem turpitudinem egenerantur.

TEMMATA quid faciunt? quid prodeſt, Pontice, longo
Sanguine cenſeri, pictosque oſtendere vultus
ajorum, & ſtantes in curribus Æmilianos,
t Curios jam dimidios, humerosque minorem
orvinum, & Galbam auriculis naſoque carentem?
Quis

VET. SCHOLIAST.

Neos qui majorum ſuorum nobilitate confiſi, nimis ſe jactitant, cum ipſi nihil ſuæ virtutis oſtendant.

1. *Stemmata.*] Stemma eſt generis do, ut gradus.

5. *Naſoque, &c.*] Vetuſtate picturæ effectum: aut quia breviorem naſum buit.

VARIORUM.

S*Temmata, &c.*] Hæc ergo Satyra ſcripra eſt in Ponticum, & alios obiles Romulidas, qui nobilitate marum ſuorum confiſi intumeſcebant, m ipſi contra vecordes & ignavi, nihil ra nobilitate dignum agerent. *Stemma* atine proprie ſertum dicitur. Inde uſurtum pro ſtatuis majorum coronatis. icuntur & *ſtemmata* lineæ vel ramuuli, quibus genealogiæ & gradus conationum delineantur & diſcernúntur, uibus notatur, quis pater, avus, proyus, abavus, atavus, tritavus, &c. fuet. Perſius:

Stemmate quod Thuſco ramum milleſime ducas.

ſt enim hic ſenſus: Quid facit, prodeſt, el confert ordo generis, vel genealoiæ gradus ad veram nobilitatem? Quaſi icat, nihil. *Longo, &c.*] Antiqua, longa, prolixa majorum ſerie à vetuſta antiquitate per multa ſecula deducta. Plin. lib. 2. cap. 33. *Lub.*

Sanguis ergo pro genere & ſtemmate.

Longus, cui multi ſunt nobilitatis gradus.

Altum dixit Virg. *Genus alto à ſanguine Divum.* Aliquando *priſcum.*

2. *Cenſeri.*] Recenſeri, judicari, numerari. Hinc Cenſores dicuntur. *Pictosque, &c.*] In foribus, veſtibulis, atriis ædificiorum. Habebant autem imagines majorum pictas, vel ſculptas ex marmore lapide, vel ære, vel ex cera expreſſas. *Lubin.* Signanter *vultus*; non enim totius corporis, ſed oris, & usque ad pectus imagines.

3. *Et ſtantes, &c.*] Æmilianorum ſtatuas triumphales. De ſtatuis & curribus triumphalibus vide Plin. l. 34. Erant enim diverſæ ſtatuarum ſpecies, Coloſſeæ, Curules, Equeſtres, Pedeſtres. *Æmilianos.*] Majores tuos, qui triumpharunt. Intellige Scipionem Æmilianum, qui Carthaginem & Numantiam delevit. *Idem.*

4. *Curios.*] Id eſt, vetuſtate exeſas ſtatuas Curiorum, jamque dimidia parte dirutas & mutilatas. De Curiis dictum initio Satyræ 2. *Idem.* *Humerosque minorem.*] Alii *naſumque minorem Corvini.*

5. *Et Galbam.*] Intelligit Sergium Sulpitium Galbam, qui Neroni ſucceſſit, & ab Othone occiſus eſt, qui à Jove genus ſuum deducebat. Vel potius aliquem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quis fructus generis tabula jactare capaci
Corvinum, & poſthac multa contingere virga
Fumoſos equitum cum dictatore magiſtros,
Si coram Lepidis male vivitur? effigies quo
Tot bellatorum, ſi luditur alea pernox
Ante Numantinos? ſi dormire incipis ortu
Luciferi, quo ſigna Duces & caſtra movebant?

Cur

VET. SCHOLIAST.

6. *Tabula, &c.*] Imagine perpetua.

7. *Multa, &c.*] Multis faſcibus, dignitate.

9. *Si, &c.*] Ante imagines Lepidorum.

10. *Alea, &c.*] Per totam noctem ſi luditur. Virgilius,

Dura jacet pernox in ſtrato.

VARIORUM,

quem ex majoribus ejus. Cujus antiquiſſimam ſtatuam aure ac naſo carere ait. *Idem.*

6. *Quis, &c.*] Quæ eſt utilitas, aut quid prodeſt aliquem magna & capaci tabula genealogica, in qua genus & familia notantur, ad jactantiam oſtentare Corvinum & fumoſas majorum imagines. Vel quid mihi tu (immemor virtutis majorum, cujus tibi hæc monimenta legenti memoria erat ſubjicienda) jactas genus tuum & familiam ampla tabula Genealogica deſcriptam, & veteres jam fumo ſituque obſitas imagines majorum tuorum, quorum alii Dictatores, alii Magiſtri equitum fuere. *Farnab. Lubin.*

7. *Et poſthac.*] Id eſt, poſt illum Corvinum, longa ſerie, longis ramis vel virgis arbore illa conſanguinitatis deducere ac derivare. Hic verſus in quibusdam Codicibus non invenitur. *Multa, &c.*] Intelligit ramos & virgas ex ſtirpe diſcurrentes in ſtemmate. Alii lictores intelligunt, qui multos virgarum faſces præferebant, Dictatori 24. Conſuli 12. Magiſtro equitum 6. *Lubin.* Vel inſpicienti cuidam curioſo delineationem hanc ſui generis in tabula factam, iterum & ſæpius virgula quadam vel bacillo tangendo oſtentare & ſignificare.

8. *Fumoſos.*] Id eſt, fumo longa vetuſtate tinctos & denigratos. Porro magiſtri equitum ſummum jus in equites habebant, ut Dictatores ſummum jus in populum. *Crucius* cap. 5. *Brodæus* 1. Miſcell. 13. Nobiles & illuſtres. Quidam *Famoſos* legunt. & *Famoſus* non infamem ſemper ſignificat, & in malam partem rapitur, ſed ſæpe in bonam.

9. *Si coram, &c.*] Id eſt, ſi male vivitur à Lepidis, qui filii peſſimi oriundi ab optimis majoribus, qualis fuit Æmilius Lepidus. *Coram.*] Emphatice. Quaſi dicat: nihil prodeſt præterita majorum ergregie facta, & nobilitatem jactare illis minoribus vel poſteris, qui *coram* in præſentia flagitioſe vivunt, & vitiis obruti ſunt. Vel coram imaginibus clariſſ. majorum, quales fuere Æmilius Lepidus & Scipio Æmilianus. *Effigies, &c.*] Id eſt, quid tibi proſunt, vel ad quid valent tot imagines majorum tuorum, qui bellatores fortiſſimi fuerunt, ſi minores poſteri, imbelles & ignavi, per totam noctem degeneres à virtute majorum, alea ludunt. *Lubin.* *Alea pernox.*] ita dictum, ut vigiles feneſtræ:

11. *Ante, &c.*] Id eſt, ante ſtatuas Scipionis avi, vel proavi tui viri continentiſſimi, qui deletæ Numantiæ ſolum titulum in triumphum tulit, nullo cive numantino invento, qui catenatus in triumphum duceretur. *Numantinos.*] Scipio Æmilanus, ut ſupra dictum, Carthaginem & Numantiam delevit, inde dictus eſt Numantinus & Africanus. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cr Allobrogicis, & magna gaudeat ara
Ntus in Herculeo Fabius Lare, ſi cupidus, ſi
Vnus, & Euganea quantumvis mollior agna:
S teneru m attritus Catinenſi pumice lumbum
S ualentes traducit avos, emtorque veneni

Fran-

VET. SCHOLIAST.

3. *Cur Allobrogicis.* | Gallicis poſſeſ- ſi ibus, aut titulis victoriarum, aut ous.

4. *Natus*, &c.] Magna ara ad Her- m dicitur Romæ, juxta Circum F minium. Fabius ex genere Herculis.

5. *Et*, &c.] Tarentina, Calabra, a Veneta.

6. *Catinenſi pumice.*] Catina opidum S liæ, usque ad probra diſſolutum no- ır, ut & Bibaculus,

*ſte ſenex, Catinaque puer, * Cumana meritrix.*

7. *Traducit avos.*] Dedecorat pa- tes ſuos. *Emtorque veneni.*] Α'πὸ τ8.

VARIORUM.

u, &c.] Mane ſummo, paulo ante lis ortum cum Lucifer oritur. Veneris ſtella, & quoties Solem ſequitur eſperus, Veſperugo, ſive Veſper dicitur, m Solem antecedit, & antelucano npore conſpicitur, Phoſphorus, vel icifer appellatur. *Idem.* Si, inquit, hel- o & aleator pernox & intempeſtivus ſub npus matutinum dormire incipis, quo npore majores tui ſigna & caſtra & ex- citum movere, alio profecturi, vel lo- m commodiorem capturi, & ex uno co in alium ductare ſolebant, & res præ- aras gerere. Aleæ a. nomen omnem rtunæ luſum complectitur, non tantum lorum, aut teſſerarum ex pyxide, fri- llo, ſeu phimo.

13. *Cur*, &c.] Cur Fabius ille degener nobili illa Fabiorum familia natus, noribus majorum ſuorum delectetur glorietur, & Allobrogibus à Fabio aximo devictis, & magna ara Her- lis, quæ ſola Fabiæ genti hæreditaria at, gaudeat; ſi ille ſit mollis, vanus & ignavus? *Turneb.* lib. 12, cap. 9. Val. Max. lib. 3. cap. 5. Senec. 4 de Benef. 30. Fabius ille Perſicus homo fuit, proſti- tuti corporis, & infamis ore. *Allobrogicis.*] Id eſt, titulis & honoribus, & appella- tionibus majorum ſuorum de devictis Gallis & Allobrogibus. *Magna ara.*] Per hanc intelligit aram Herculis in foro boa- rio conſtitutam, vel juxta circum Flami- nium, ex quo Hercule Fabiorum fa- milia. *Lubin.* *Magnam* dicit pro maxi- mam ratione carminis.

14. *Lare,*] Id, eſt, in domo & fami- lia Herculis. *Si*, &c.] Majorum ſuorum gloriam ſibi uſurpare non poteſt, qui eſt cupidus, avarus, vanus & mendax, qui denique maxime effœminatus, & ma- gis mollis, quam ovis. *Lubin.*

15. *Euganea.*] Altina vel Patavina, vel, ut alii, Tarentina, & Veneta. His autem ovibus nihil erat mollius, & la- næ valde laudabantur. *Plinius* libro 4. cap. 20.

16. *Si*, &c.] Id eſt, ſi Fabius ille Perſicus libidinoſus & pathicus, lum- bos ſuos Catinenſi pumice atrerit, læ- vigat, politque in amatorum ſuorum gratiam, & hac infanda libidine avos ſuos ob ſcelus nepotis ſui merito lugen- tes & ſqualidos, traducit & dedecorat, & deridendos præbet. *Tenerum.*] Mol- lem & libidinoſum lumbum attritum habens. *Lubin.* *Lumbum* poſuit pro po- dice, quem ut teneri & veluti mulieres viderentur, depilem, glabrumque ſibi reddebant. *Britannicus.* *Catinenſi.*] Æt- næo pumice, vel cavernoſo lapide, qua- lem Ætna ſæpe evomit. *Plinius* lib. 37. Hinc Catinenſes dicti homines molles, qui ſe pumice læves & glabros redde- bant, à Catina urbe Siciliæ. *Turneb.* lib. 7. cap. 20.

17. *Squalentes.*] Pilis horridos. μὴ δρωπακιζομένους. Vel Statuas ſitu & fu- ligine ſordidatas, & ſqualidas. *Traducit.*]

Dede-

Frangenda miſeram funeſtat imagine gentem?
Tota licet veteres exornent undique ceræ
Atria, NOBILITAS ſola eſt, atque unica virtus.
Paulus, vel Coſſus, vel Druſus moribus eſto:
Hos ante effigies majorum pone tuorum:
Præcedant ipſas illi te Conſule virgas:
Prima mihi debes animi bona. ſanctus haberi,
Juſtitiæque tenax factis, dictisque mereris.

Agnoſce

VET. SCHOLIAST.

22. *Hos, &c.*] Mores tuos antepone virtuti eorum, & præcedant mores boni faſces.

24. *Prima, &c.*] Κατὰ κοινοῦ. debes animo bonus, & juſtus eſſe.

VARIORUM.

Dedecorat, & irridendos præbet. θεατρίζει. Polyb. παραδειγματίζει. Metap. à noxiis per forum traductis, appenſis collo titulis & inſcriptionibus criminum. *Farnab.* *Emtorque, &c.*] Cum venena miſceat, & alios interimat, & ſuam familiam & gentem, quam ſuo ſcelere miſeram, & infamem reddidit, funeſtet. *Lubinus.*

18. *Frangenda, &c.*] Id eſt, qui ob veneficia dignus, cujus ſtatua inter majorum ſtatuas poſita demoliatur. Moris erat Romæ, ut ſi quis turpi & immani crimine damnatus eſſet, damnaretur, & frangeretur ejus etiam ſtatua, nec in exequiis ferretur. *Miſeram, &c.*] Ob tantam maculam, & quod tam vitioſos pepererint nepotes *Funeſtat.*] Inquinat, & contaminat. *Idem.*

19. *Tota licet.*] Id eſt, licet univerſa atria vel veſtibula ædificiorum plena ſint veterum & majorum imaginibus cereis, tamen illud nihil ad veram nobilitatem conducit, quæ eſt ſola & unica virtus. *Veteres ceræ.*] Id eſt, imagines majorum, è cera expreſſæ, quæ in atriis disponebantur. Martial.

Atriaque immodicis artat imaginibus.
Idem.

21. *Paulus, &c.*] Quaſi dicat: Non majorum tuorum ſtatuas in atriis tuis, ſed illorum mores honeſtos in tua vita oſtende. Si vis nobilis eſſe, imitare vitam & mores Parentum tuorum, ſis ſimilis ipſis vita & moribus. Porro de Paulo Æmilio dictum ſuperius. *Coſſus.*] Vir optimus bellicoſus, qui Volumnium regem Vejentum, manu ſua occidit, & opima ſpolia in Capitolium reportavit. Vel, Coſſum intelligit, qui ſub Auguſto Getulos domuit, quia ſequitur, *ſalve Getulice.* Farnab. *Druſus.*] Qui ab hoſtium duce Druſo interfecto, hoc nominis in familiam ſuam propagavit. Germanicus à Senatu nuncupatus, non per adulationem, ſed ex merito. Cæſaris privignus.

22. *Hos, &c.*] Id eſt, hoſce virorum optimorum mores præpone ante ſtatuas majorum tuorum, ut illos mores citius vel potius intuearis, quam ſtatuas. *Idem.* Ut ſit ſenſus: Fac ut imagines tuorum majorum videant vitam bene compoſitam in te eſſe.

23. *Præcedant.*] Id eſt, cum tu conſul es, tibique à lictoribus faſces præferuntur, ante ipſos faſces debent præcedere honeſti tui mores. *Præcedant.*] Ut ita illos ſemper habeas ob oculos, eosque tecum præferas. *Idem.*

24. *Prima, &c.*] Exponit jam quæ requirantur in vere nobili: ſi vis ut te dicam nobilem, prius requiro à te animi bona, id eſt, virtutes, ut ſunt prudentia, juſtitia, fortitudo, temperantia. *Sanctus haberi.*] Etenim ſi promeritus es dictis ſimul & factis viri ſancti & juſti nomen, tum te agnoſco procerem, id eſt, nobilem Romanum. *Lub.* τὸ *Mereris* qui legunt cum interrogatione, aſſerente Grangæo contra fidem omnium MSS. faciunt

A…oſco procerem. ſalve Getulice, ſeu tu
Si…nus, quocunque alio de ſanguine rarus
C…is, & egregius patriæ contingis ovanti.
E…clamare libet, populus quod clamat Oſiri
…nento. quis enim generoſum dixerit hunc, qui
…dignus genere, & præclaro nomine tantum
…ſignis? nanum cujusdam Atlanta vocamus:

v. pulcerrimum locum Maximi Tyrii diss. XXIIII, p. 249.

Æthio-

VET. SCHOLIAST,

… *Populus, &c.*] Tibullus de Oſiri dixit:
…mus aratra manu ſolerti fecit Oſiris,
…teneram ferro ſolicitavit humum.
…mus inexpertæ commiſit ſemina terræ,
…aque non notis legit ab arboribus.
Po…lus Ægypti invento Oſiri dixit, …καμεν, συγχαίρομεν.
… *Nanum, &c.*] Ut cum indignus ſit, …ris alicujus eum nomine nuncupe…: ut ſi nanum gigantem vocemus …α ἀντίφρασιν.

VARIORUM.

…nt: dicit enim ſubintelligi particu… *Si.* ut in illo verſu *in cœlum, juſſeris*, … *Factis dictisque.*] *Maximum enim eſt ſa…ntiæ officium & indicium, ut verbis … concordent, ne orationi vita diſſentiat.* Se…c.

5. *Agnoſco, &c.*] Nobilem, virum eg…gium & laudabilem. Id eſt, ſi hæc & co…imilia veræ nobilitatis opera exhibu…is, præ gaudio exclamabo, (ut Ægypt… in ſacris quæſito & invento Api bo…, vel Oſiride,] me tandem invenis…e quem tanto tempore fruſtra quæſivi. P…*res* proprie ſunt capita trabium, quæ ex…nt & eminent extra parietem, quaſi … *des. Grangæus* præëunte Iſidoro. Sed … m ego, quod ſint quaſi *progeres*, à … *ro*: quod primo ſint lapides qui pro…ntur. ideo. πρόβολοι Græcis dicun… deinde ſunt primores civium, quia … as quaſi ædificium, in quo ſunt pro…s & angulares lapides. Nam olim …rat pro G. *Salve, &c.*] Id eſt, ſi … es, tunc merito te appello & ſaluto nobiliſſimum. Vel, ô Getulice vir nobiliſſime, tanquam qui Getulos viceris. Indicat hic, virtute præditos non minus eſſe nobiles, quam illi ſint, qui magnas gentes ſubegerint. *Idem.*

27. *Silanus.*] Hic teſte Tacito, *eximia nobilitate fuit. Quocumque alio.*] Sive quocunque alio ſanguine natus, honori, & decori es tuæ patriæ, ob virtutem tuam ovanti & exſultanti. *Idem.*

28. *Rarus civis.*] Rari quippe boni. *Contingis.*] Datus es. *Ovanti.*] De te præclaro & benè merito. *Idem.*

29. *Exclamare libet.*] Id eſt, ſi te talem invenero, ſolenne illud exclamabo, quod populus Ægyptius exclamare ſolet in ſacris Iſidis & Oſiridis, cum Apim bovem quæſivit, qui Oſiridem, id eſt, frumenti lationem repræſentet, exclamantes: *εὑρήκαμεν, συγχαίρομεν* Quaſi Poëta dicat, ſe optimum civem inveniſſe, & tandem incidiſſe in illum, quem diu quæſierit. *Jac. Loënſis* Epiph. 6. cap. 10.

30. *Quis, &c.*] E contrario hoc ait, quod contra nemo generoſus ſit, qui indignus genere & nobilitate majorum ſuorum ſit, nihilque nobilitatis habeat, præter nomen. Pulcherrime Fabius: *Quis nobiliſſimus, niſi qui optimus?* Lubinus. *Inſignis.*] Subaudi *eſt*.

32. *Nanum, &c.*] Id eſt, ſi te hominem turpem, nobilem dicamus, idem facimus, quod cum nanum nobili cuidam in deliciis, vocamus Atlantem, Ironice ac Scoptice, & *κατ' ἀντίφρασιν. Politianus* Miſcellan. cap. 13. *Atlanta.*] Atlas Promethei frater, rex Mauritaniæ, & Gigas fuit, in montem ſui nominis converſus. *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Æthiopem, cycnum: pravam extortamque puellam,
Europen. canibus pigris, ſcabieque vetuſta
Lævibus, & ſiccæ lambentibus ora lucernæ,
Nomen erit pardus, tigris, leo; ſi quid adhuc eſt,
Quod fremat in terris violentius. ergo cavebis,
Et metues, ne tu ſic Creticus, aut Camerinus.
His ego quem monui? tecum eſt mihi ſermo Rubelli
Blande. tumes alto Druſorum ſtemmate, tanquam
Feceris ipſe aliquid, propter quod nobilis eſſes,
Ut te conciperet, quæ ſanguine fulget IülI,

No

VET. SCHOLIAST.

33. *Æthiopem, &c.*] Id eſt, nigrum hominem, Ægyptium, cycnum voces, ut candidum.

34. *Europen.*] Ut formoſam.

38. *Ne tu, &c.*] Hoc eſt, ne ſis tantum nominibus nobilis, ac turpiter vivas.

40. *Blande.*] Nam Blandus Rubellius dicebatur.

42. *Quæ, &c.*] Nobilis de genere Trojano.

VARIORUM.

33. *Æthiopem, &c*] Id eſt, hominem turpem, nigrum, eadem figura vocamus candidiſſimum. *Pravam.*] Id eſt, puellam gibboſam, & extorta membra habentem, vocamus Europen, proceram & ſpecioſiſſimam virginem, Agenoris filiam, quam Jupiter in taurum mutatus compreſſit. *Lubin.* Alii leg. *parvam.*

34. *Canibus pigris.*] Id eſt, ſic canes ignavos, & ad venationem inutiles, & qui in culinis ora & extremitates lucernarum lambunt, appellamus tigrides, pardos, leones, aut aliud quoddam animal ferociſſimum. *Scabie, &c.*] Id eſt, quibus ob vetuſtam ſcabiem pili exciderunt, qui ob id glabri & læves ſunt. *Idem.*

36. *Si quid, &c.*] Id eſt, ſi quid præterea adhuc in terra ferocius animal eſt, illius nomen pigro cani damus, hac di-
cta figura. *Idem. Violentius.*] Quam pard
tigris, leo.

37. *Ergo, &c.*] Lego hic *Ne ſic t*
perſpicuo ſenſu. Id eſt, da operam
cave *ne tu ſic*, vel eodem modo
caris Creticus, vel Camerinus nobiliſ
mus, quo modo canis degener dicit
Leo. I. e. Cave, ne nomen præcl
rum habeas, quemadmodum Cretic
& Camerinus habuerunt, re autem
lis ſis, ut illi, ſpecie & nomine quide
nobilis, revera ignobilis & degener. I
Cretico dictum Sat. 2. verſ. 67. de Cam
rinis Sat. præcedenti verſ. 90.

36. *His ego.*] Tecum jam mihi ſern
eſt, ô Rubelli, quem his verbis hac
nus admonui. *Idem.*

40. *Blande, &c.*] Lipſius ex Taci
libro 13. Annal. legit *Plante.* Hic R
bellius Plantus per maternam origine
pari ac Nero gradu ab Auguſto erat.
cui nobilitas per matrem ex Julia fam
lia. Id quod & Poëta infra teſtatur, i
quiens,

Ut te conciperet, quæ ſanguine ful
Iüll.

Sit ergò ante oculos Nero, quem lon
Cæſarum ſerie tumentem, &c. *Tum*
alto.] Superbus & inflatus es, quod
nobiliſſimo Druſorum ſanguine nat
ſis. De Druſo ſupra dictum. *Idem. Ta*
quam, &c.] Id eſt, non aliter intumeſci
ac ſi tua virtute nobilis ſis. *Idem.*

42. *Ut te, &c.*] Id eſt, quaſi tuis
gregiis factis promeritus ſis, ut matr
na aliqua nobiliſſima à divo Auguſto,
Julio ſanguine oriunda, te concipere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

N[illegible] quæ ventoſo conducta ſub aggere texit:
V[illegible] humiles, inquis, vulgi pars ultima noſtri,
Q[illegible]rum nemo queat patriam monſtrare parentis:
A[illegible] ego Cecropides. vivas, & originis hujus
G[illegible]dia longa feras: tamen ima plebe Quiritem
F[illegible]undum invenies. ſolet hic defendere cauſſas
N[illegible]bilis indocti. veniet de plebe togata,
Q[illegible] juris nodos, & legum ænigmata ſolvat.
Hic

VET. SCHOLIAST.

[illegible]4. *Conciperet, &c.*] Plebeia mulier. [illegible]r, in caſtris natus.

[illegible]4. *Quorum, &c.*] Plebeii aut peregri.

[illegible]4. *Cecropides, &c.*] Nobilis. Ce[illegible]o rex fuit Athenienſium.

[illegible]. *De, &c.*] Id eſt, ſenatoria.

[illegible]. *Legum, &c.*] Quæſtiones ob[illegible]s.

VARIORUM.

[illegible] tua mater non vilis aliqua mulier & [illegible]cia *Idem.*

[illegible]. *Non quæ.*] Mulier paupercula, [illegible]ſſe militis alicujus contubernalis, [illegible] in caſtris prætorianis, vento per[illegible] telam texebat. *Sub aggere.*] Tibe[illegible] Romæ caſtra conſtituit, quibus [illegible]orianæ cohortes vagæ ante id tem[illegible] & per hoſpitia diſperſæ contine[illegible]ur; ea inter portas Viminalem & [illegible]urtinam ſita, urbisque muris conjun[illegible] oſtendit Panvinius, unde *agger* di[illegible]ſunt. *Ferrar.*

4. *Vos, &c.*] Supp. eſtis. Verba [illegible]idi & faſtuoſi Rubellii Planti, aliis [illegible]annantis, & generis obſcuritatem [illegible]ectantis. Id eſt, ô vos Romani re[illegible]i humili loco nati, quorum nemo [illegible], unde & á quibus parentibus ori[illegible]em duxerit. *Lubin.* *Humilis.*] Paſſim [illegible] ignobili.

[illegible]5. *Patriam, &c.*] Obſcuri eſtis, & [illegible]æ filii. *Idem.*

46. *Aſt, &c.*] Ego ſum nobiliſſi[illegible]s à principe civitatis originem du[illegible]s, ut Athenienſes nobiles à Cecrope [illegible]tiquiſſimo, & primo ſuo rege. Unde [illegible]verbium, *Cecrope generoſior*, de ho[illegible]ne antiquiſſimæ nobilitatis. *Vivas.*] Reſpondet Poëta Scoptice, & jactabundum illum Thraſonem feſtive ludificatur. Quaſi dicat: Vivas felix, & ex hac origine tua diu multumque læteris. *Idem.* Sic Perſ. *Dinomaches ego ſum, ſuffla: ſum candidus, eſto.*

47. *Tamen, &c.*] Jam ſerio Poëta reſpondet. Quaſi dicat: Licet ſis nobiliſſimus, non tamen propterea omnino omnes ex plebe deſpicias & contemnas. Nam etiam in infima plebe Quiritem vel civem Romanum facundiſſimum, & doctiſſimum invenies, cujus opera nobiles etiam velint nolint indigent, & uti coguntur. *Lubin.* Sic Plaut. *Summa ſæpe ingenia in occulto latent.*

48. *Solet hic, &c.*] Id eſt, ignobilis è plebe ſed doctiſſimus, & eloquentiſſimus, ſolet in foro cauſſas viri nobilis, ſed indocti & rudis defendere. *Idem.* Ita multi nobiles (proh. dolor!) nihil magis affectant, quam neſcire literas: cum tamen patritio & nobili viro nihil magis turpe ſit, quam jus ignorare. *Pompon. l. 2. §. 43. D. de Orig. jur.*

49. *Veniet, &c.*] E plebe clientum, & turba libertinorum, qui togam induti patronos ſuos ſalutant, veniet; qui legum interpres ſit doctiſſimus, qui *nodos* & intricatos ſenſus *juris*, & *legum ænigmata*, & obſcuras quæſtiones ſolet ſolvere. *Idem.* *De plebe togata.*] Ubi plebs togata non eſt minuta & ſordidior; ſed quæ judiciis, eloquentiæ & cauſſis agendis operam dabat, & propterea in toga, *Ferrarius.* *Togata.*] E plebe tui clientes, patroni tui evadent, & ſuam operam dum tu litigas tibi locabunt. *Lubin.*

50. *Legum, &c.*] Obſcuras, velatas quæſtiones. Ejusmodi à Græcis λυσαι dice-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hic petit Euphraten juvenis, domitique Batavi
Cuſtodes aquilas, armis induſtrius: at tu
Nil niſi Cecropides, truncoque ſimillimus Hermæ.
Nullo quippe alio vincis diſcrimine, quam quod
Illi marmoreum caput eſt, tua vivit imago.
Dic mihi, Teucrorum proles, animalia muta

Qu

VET. SCHOLIAST.

51. *Eufratem.*] Fluvius eſt in Oriente. id eſt, nomen militiæ dat, & curam cohortis ſumit. Batavi, gens Galliarum. Lucanus,

Batavique truces.

53. *Nil, &c.*] Quaſi Alcibiades, in famis & nobilis. *Truncoque, &c.*] Hermæ effigies æneæ, aut marmoreæ, ſine manibus. quales videmus in Circo. Hermas Athenienſes ante januas pro religione poſitos habuere. In hoc igitur tantum diſtas ab Hermulis.

56. *Animalia, &c.*] Etiam in animalibus virtus quæritur, non genus.

VARIORUM.

dicebantur, quaſi ſolutores, qui in jure tantos progreſſus fecerant, ut de eo reſpondere, & quæſtiones ſolvere potuerint, illi erant qui reſponſis prudentum, & quæſtionibus operam dabant. *Turneb.* lib. 8. cap. 19. in fine.

51. *Hic petit, &c.*] Senſus eſt. In vulgo non ſolum doctiſſimi, ſed etiam fortiſſimi & bellicoſiſſimi ſunt. Nam hic vel alius quisque è plebe juvenis, in bello armis ſtrenuus, cum exercitu ad Euphratem fluvium in Armeniam & alias regiones exteras militatum proficiſcitur. *Euphraten.*] I. e. Partes orientales: Hunc fluvium major fundit Armenia, qui magnis excurſibus Babyloniam dividit, & tandem in ſinum Perſicum defertur. *Domitique, &c.*] Id eſt, conjungit ſe exercitui & ſignis vel vexillis Romanis, quibus Batavi jam domiti cuſtodiuntur, ne rebellent. Domuerat autem Domitianus Batavos pene adhuc puer. Fuit autem *Batavium* illa regio Belgica, quæ jam ad Rheni oſtium. Olim fuerunt fortiſſim teſte Tacito. *Lubin.*

52. *Aquilas.*] Vexilla: nam Aquila R manorum erat inſigne. *Britannicus.* vel p tius legiones. *Cuſtodes.*] Ad limites, ne P puli domiti, aut aliquis extraneus hoſ publicam quietem turbaret. *Attu, &c.*] eſt, ille quidem ex plebe, animo nobi eſt, & manu fortis. Tu vero nihil hab præter nudum illud nomen, quod ſcilic Cecropides appellaris: hoc eſt, gene ſpecioſus, Romulidam te jactans, u ſe Cecropidas Athenienſes. *Lubin. Farna*

53. *Truncoque, &c.*] Id eſt, Herm vel Hermetis ſeu Mercurii ſtatuæ ſim lis es, in qua caput ſolum eminebat, r liquum corpus erat rude & informe. I eſt, tu non majoribus ſimilis es, ſed il lorum ſtatuis, quæ ipſis ob res præclai geſtas donatæ, à quibus tu nihil differs niſi quod tu vivas, illæ vita carean *Hermæ.*] Græco vocabulo, ut ſolet, uſu: Ἑρμῆς enim Mercurium ſignificat, verbo ἑρμηνεύω quod eſt interpretoı Nam ipſe Deorum nuncius & interpres *Lubin.* Hermæ erant lapidei vel ligne cippi in biviis triviisque, erecti ad via rum diſcrimina indicanda, Hermeti æmuli, iisque veretra longa ut Priapis unde Poëta Cecropidem hunc taxans ſimillimum Hermæ dicit, ut qui nihil præter caput & penem haberet.

55. *Tua vivit.*] Quamvis vita & mor ignavorum juxta æſtumanda.

56. *Dic mihi, &c.*] Ulterius veram nobilitatem non in genere, ſed propria cujusque virtute conſiſtere probat: Simili quodam ab animalibus deſumto. *Teucrorum proles.*] Rubellium Plantum intelligit, qui materno genere ab Auguſto, & Julio Cæſare oriundus fuit. Id eſt, dic mihi, ô Rubelli, qui te à Julio ortum jactas, & à Teucris vel Tro-

janis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quis generoſa putet, niſi fortia? nempe volucrem
Sic laudamus equum, facili cui plurima palma
Fervet, & exſultat rauco victoria circo.
Nobilis hic, quocunque venit de gramine, cujus
Clara fuga ante alios, & primus in æquore pulvis:
Sed venale pecus Corythæ, poſteritas &
Hirpini, ſi rara jugo victoria ſedit.

M. l. III. Ep. 63. p. 12.

Nil

VET. SCHOLIAST.

. *In, &c.*] Aut in Circo aut in Cam- ... quando bellum eſt, de quocumque ... it armento.

. *Coryſe, &c.*] Coryſeorum, id eſt, ... rum. in Achaia prima nobilitas fuit.

. *Hirpini.*] In ivitio * Sabinis. Hir- ... s mons eſt, ubi optimi equi naſcun- ...

VARIORUM.

... *Animalia muta.*] Nemo autem ... a animalia, ut equos & canes exi- ... at fortia & generoſa eſſe, quod ex ... ibus animalibus nata ſint, ſi ipſa ſint ... va, & à parentum generoſitate aliena. ... *in. Muta.*] Nam vox articulata à pe- ... bus homines ſequeſtrat.

7. *Nempe, &c.*] Quaſi dicat: Sic lau- ... ius velocem & volucrem equum tan- ... m generoſum: non quod natus ſit ex ... is generoſis & velocibus, ſed quod ... velox. *Idem.*

8. *Facili, &c.*] Id eſt, cui ad cur- ... , facili & agili cum fervore, acqui- ... r plurima ac frequens victoria.

9. *Fervet.*] Frequenter contingit, ... ebratur. *Et, &c.*] Id eſt, cui victoria ... n gaudio & exſultatione à ſpectatore ... pulo ſtudioſe acclamatur, in circo ... ente, ob nimium clamorem rauco, ... ſonoro. *Idem.* Vel potius, quem ... rima victoria ex veloci curſu efferve- ... re & gaudere facit, ſonore & ad ra- ... n usque acclamante populo: nam ... *i in Circo ad currus juncti, non dubium* ... *ellectum adhortationis & gloriæ fatentur.* ... n. & *Tantus amor laudum* equis ſcil. *tantæ eſt victoria curæ.* Virgil.

60. *Nobilis hic.*] Hic equus quisquis ſit, quia velociſſimus eſt, nobilis eſſe exiſtimatur à quoquo etiam gramine vel paſcuo veniat, & è quibusque etiam equis natus ſit. Ergo & homo, non quia à Cecrope, vel Romulo oriundus, ſed quia virtute maxime excellit, nobilis eſſe cenſendus eſt. alii legunt *germine*: Nec male. *Lubin.* *Cujus, &c.*] Id eſt, qui perſpicue & evidenter alios equos præcurrit. Virg.

Celeremque fuga prævertitur Hebrum. *Fuga.*] Pro curſu.

61. *Et primus.*] Id eſt, qui omninm equorum primus pulverem movet in æquore, id eſt, circi cavea vel campo cæteros curſu prævertitur. Æquor enim non de mari ſolum dicitur, ſed etiam de campi planitie. Virg.

At prius ignotum ferro quam ſcindimus æquor. Lubinus.

62. *Sed venale.*] Quaſi dicat; Ut equos celeres & fortes, è quocunque etiam germine vel gramine prodierint, laudamus: Sic contra tardos ac degeneres equos, quamvis optimis equabus (qualis fuit Corytha) vel generoſis caballis, (ut erat Hirpinus) nati ſint, non moramur, ſed vendimus ſi degeneres ſint, & raró certamine vincant, *Venale.*] Contemtim. Nam plerumque ob vitium aliquod equi venales exponuntur, raro vero optimi. *Corythæ, &c.*] Natus ex laudatiſſima equa Corytha, & generoſo equo vel caballo Hirpino. *Lubin.*

63. *Si, &c.*] Id eſt, ſi raram conſecutus fuerit victoriam, dum jugum ſeu currum in curuli certamine trahit. *Britan.* Vel ſi victor raro ſedit in curru, quem ille jugo traxit. *Idem.*

Nil ibi majorum reſpectus, gratia nulla
Umbrarum, dominos pretiis mutare jubentur
Exiguis, tritoque trahunt epirhedia collo
Segnipedes, dignique molam verſare Nepotis.
Ergo, ut miremur te, non tua; primum aliquid da,
Quod poſſim titulis incidere præter honores,
Quos illis damus, & dedimus, quibus omnia debes.
Hæc ſatis ad juvenem, quem nobis fama ſuperbum

Trad

VET. SCHOLIAST.

64. *Gratia, &c.*] Non attendit de quo armento venit. nihil præſtant parentes, qui quaſi umbram quandam videntur præbere

65. *Dominos, &c.*] Diſtrahuntur.

66. *Epirhedia.*] Ornamenta rhedarum, aut plauſtra.

67. *Molam, &c.*] Molere in piſtrino.

VARIORUM.

64. *Nil, &c.*] Ejus majores, quamvis equi nobiliſſimi non reſpiciuntur, ſed equus vilis habetur & vili pretio venditur. *Gratia, &c.*] Ridicule ait *umbrarum*. Quaſi dicat: Nulla commendatio majorum & mortuorum equorum, à quibus, nobiliſſimis licet ortus ſit, ipſe contemnitur. *Idem.*

65. *Dominos, &c.*] Conſtructio talis eſt. Equi ſegnipedes, & ignavi, digni qui Nepotis molam circumagant, exiguo & vili pretio venduntur, & dominos ſuos mutant, & trahunt epirhedia trito collo. *Idem.*

66. *Tritoque, &c.*] Id eſt, trahunt vehicula, vel rhedas, collo aſſiduo jugo atttito. *Idem.* Alii, *trito ducunt. Epirhedia.*] Ex duabus peregrinis compoſita vox, Græca & Gallica, qua & currum notat.

97. *Segnipedes.*] Ad Græcum illud βραδύπους effictum, quod aſini Epitheton. *Verſare molam.*] Nam *verſatilis* mola aſinorum & equorum erat, *truſatilis* hominum. *Nepotis.*] Nomen m litoris avari proprium, qui piſtrinum h buit, in quo die & nocte equos vexab

58. *Ergo, &c.*] Redit poſt collati nem ad Rubellium. Id eſt, ô Rubel ut teipſum miremur, non autem tu id eſt, genus tuum & honores tuorun in vita & factis tuis aliquod egregiu facinus oſtende, & demonſtra, qu tuis titulis & ſtatuis incidere poſſim præter honores majorum tuorum, qu tui non ſunt, ſed ſunt majorum tuo rum, quibus tu debes omnia. *Te.*] Tu virtutes & egregia facta. *Non tua.*] I eſt, genus tuum, & majorum tuoru egregia facta: præclare enim Seneca:

Non eſt tuum, fortuna quod fecit tuum Idem.

69. *Præter, &c.*] Id eſt, quod præter ea titulis tuis addere poſſim, quod ſcili cet à te ſit profectum, non à majoribu *Lubin.*

70. *Quos, &c.*] Quos referimus ac ceptos tuis majoribus, qui illos prome riti ſunt; non tibi, cujus illi non ſin *Quibus, &c.*] Ex quorum honoribu totus pendes. Per te enim nihil habes nullam virtutem, nullam doctrinam ſed nudum tantum nomen nobilis, quo majorum eſt, non tuum. *Idem.*

71. *Hæc, &c.*] Abſoluta, quam fecit, digreſſione ad Rubellium, redit ac Ponticum. Hæc dicta ſufficiant ad Rubellium, quem fama eſt inflatum ſuperbire, & intumeſcere, quod Neronem propinquum habeat. Quod illi pudori potius & dedecori eſſe deberet, propinquum habere crudelem tyrannum

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Tradit, & inflatum, plenumque Nerone propinquo.
Rarus enim ferme ſenſus communis in illa
Fortuna. ſed te cenſeri laude tuorum,
Pontice, noluerim, ſic ut nihil ipſe futuræ
Laudis agas. Miſerum eſt aliorum incumbere famæ,
Ne collapſa ruant ſubductis tecta columnis.
Stratus humi palmes viduas deſiderat ulmos.
Eſto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
Integer. ambiguæ ſi quando citabere teſtis

In-

Budaeus ad L. 1. ff. de Juſt. & Jure p. m. 48 Rigalt. ad Phaedr. p. 75 411, ed. Lud. it. Faber ad Phaedr. p. 26.

VET. SCHOLIAST.

2. *Nerone*, *&c.*] De quo magis de- bi erubeſcere.

VARIORUM.

atriæ hoſtem; ideo recte addit, ipſum mmuni ſenſu carere. *Idem.*

2. *Inflatum.*] Ventus enim pro ſu- bia. *Plenum*, *&c.*] Id eſt, tumentem, idum faſtu, & arrogantia plenum ob onem. *Idem.*

3. *Rarus*, *&c.*] Eſt pulcherrima & iſſima ſententia, quod illi in ampliſſi- illa fortuna & nobilitate conſtituti, umque *ſenſu communi*, id eſt, pru- tia & ratione deſtituantur. *Stultitiam* m *patiuntur opes.* *Senſus communis.*] nceps Criticorum noſtri temporis Ca- bonus per *ſenſum communem* intelligit ilitatem, quæ conveniens eſt civi, qua is eſt, & quæ *popularitas* Suetonio ta in vita Galbæ, à Platone πολιτι- , à Seneca *juris civilis æqualitas*. Grang. lla, *&c.*] Superba nobilitate & divitiis. inus.

74. *Sed te*, *&c.*] jam cum Pontico tius agit, eumque hortatur, vt ſtudeat, tam majorum ſuorum laude atque bilitate cenſeatur nobilis, quam ipſe a- uid agat vera nobilitate dignum. *Idem.* ſeri.] Æſtimari.

75. *Futuræ*, *&c.*] Egregia facta, ob æ futuro tempore poſt mortem, ut ajores tui, laudari merearis. *Idem.*

76. *Miſerum.*] Nullam ex ſe famam nobilitatem habere; ſed parentum nobilitati incumbere & inniti. *Idem.*

77. *Ne collapſa*, *&c.*] Metaphoricῶs. *Columnas* vocat laudes majorum. Id eſt, ne ſi laudes majorum ſubtrahantur, quibus ſuſtentaris, & tu corruas, quum te propria virtute non fulcias. Ergo *ne tecta*, id eſt, ne tu ipſe pereas, & gloria tua, amotis laudibus majorum. *Britan.* Hinc proverbium *columen familiæ.*

78. *Stratus*, *&c.*] Secunda allegoria, à vite, quæ ſua natura caduca, niſi fulta ſit ad terram fertur. Id eſt, ut palmes humi proſtratus jacens, erigi non poteſt & adſurgere, niſi ab ulmis, quibus fulcitur & nititur, ſublevetur. *Viduas*, *&c.*] Orbatas: Metaphora à matrimonio deducta. Palmites enim & ulmi, tanquam uxor & maritus conjunguntur, adeo ut ſi unum ab altero degeratur, viduum quaſi ſit. Inde dicimus *vites maritare*, id eſt, ulmos illis adjungere. *Lubin.*

79. *Eſto*, *&c.*] Jam addit, quibus columnis nobilitatem ſuam alias collapſuram fulcire debeat. *Bonus*, *&c.*] In bello fortem & magnanimum te præſta. *Tutor*, *&c.*] Pupillis tuæ fidei commiſſis, eſto fidelis. *Arbiter*, *&c.*] Id eſt, idem tu, ſi quæ res tuo arbitrio & judicio permittitur, integer eſto, minime corrumparis, & ſincere ſecundum conſcientiam tuam pronuncia. *Idem.*

80. *Ambiguæ*, *&c.*] Id eſt, ſi per juſtitiæ adminiſtratores voceris, ut rei dubiæ & ambiguæ, cui interfuiſti, fidem facias, prout geſta eſt enarres, à veritate & honeſto ne latum quidem unguem diſcedas, & nulla externa vel crudeliſſimorum

Incertæque rei, Phalaris licet imperet, ut ſis
Falſus, & admoto dictet perjuria tauro,
Summum crede nefas animam præferre pudori,
Et propter vitam vivendi perdere cauſas.
Dignus morte perit, cænet licet oſtrea centum
Gaurana, & Coſmi toto mergatur aëno.
Exſpectata diu tandem provincia cum te
Rectorem accipiet, pone iræ frena, modumque,

Pone

VET. SCHOLIAST.

84. *Et, &c.*] Dum vis vivere ita agas, ut vita non indignus videaris.

85. *Dignus*] Sic habendus, qui morte dignus eſt, quaſi jam perierit, licet quotidie copioſe vivat. Ibid. *Cænet, &c.*] Habeas licet tripodas æneos, ubi Heroës lavabantur, & oſtrea à lacu Lucrino. Coſmus luxurioſus fuit, qui ſolium, in quod deſcendebat, multis diverſorumque unguentorum odoribus miſcebat.

VARIORUM.

morum tyrannorum gratia, & tyrannis eo te adigat, ut contra conſcientiam tuam falſa dicas, & perjurus evadas. *Idem.*

81. *Phalaris.*] Agrigentinorum tyrannus fuit.

82. *Et admoto.*] Id eſt, licet ille æneum ſuum taurum in terrorem admoveat, & ante te adferri curet, minitans ſeſe te in illum conjecturum, niſi falſum pro ſe teſtimonium velis dicere, & perjurus fieri, tamen tu nihil perturbere. vide Perſ. Sat. 3. verſ. 39. *Idem.* Sic Horat. *juſtum & tenacem propoſiti virum non civium ardor prava jubentium, non* &c. *Dictet.*] Doceat, vel Suadeat & autor tibi ſit, oſtendat quomodo tibi jurandum ſit.

85. *Summum, &c.*] Id eſt, in conſimilibus periculis ſummum nefas eſſe exiſtima, mortem timere, & animam vel vitam ſuam pudori & honeſtati præponere. Ubi ſatius nimirum eſt tauri tormenta ſubire, quam honeſtatem deſerere. *Idem.*

84. *Et propter, &c.*] Id eſt, deſerere vel amittere virtutem, conſtantiam, bonam conſcientiam; hæ enim cauſſæ ſunt vivendi, propter quas vita hominum à Deo inſtituta eſt. *Vivendi* ergo *cauſſas* vocat virtutem, probitatem, integritatem ad quam teſte Cic. nati ſumus. *Idem.* Alias vivendi cauſſæ ſumuntur pro facultatibus, quibus vitam noſtram ſuſtentamus: ut advertit Turneb. Adverſ XXII. cap. ult.

85. *Dignus, &c.*] Præclara & vere aurea ſententia. Qui vitam ſceleribus & flagitiis inquinatam habet, vel virtute & vitæ integritate deſerta non dignus eſt, qui vivat: ille periit, & pro mortuo tanquam qui perierit judicandus eſt, quamvis ditiſſimus ſit, & quotidie copioſe & luxurioſe in ſupinis deliciis vivat. Id eſt, ut vel maxime vivat, tamen periit. Et ratio eſt, quia nemo malus felix. Vis ergo nunquam triſtis eſſe? recte vive. *Cænet, &c.*] Id eſt, licet cœnando abſumat ſingulis diebus centum oſtrea Lucrina vel Bajana, ad Gaurum montem Campaniæ, prope mare ſitum, capta. *Idem.*

86. *Et Coſmi.*] Licet pretioſiſſimis unguentis quotidie ungatur, ut luxurioſus ille Coſmus, qui in ſolidum ahenum, ex ære vas, multis ac diverſis odoribus & unguentis pretioſiſſimis plenum deſcendebat, ſeque illis immergebat. *Lubin.*

87. *Exſpectata diu.*] Cujus præfecturam tanto tempore exſpectaſti, & omnibus votis expetiviſti. *Provincia.*] Regio à Romanis ſubacta, ut Africa, Sicilia, Gallia. *Lubin.*

88. *Pone, &c.*] Tractum à tenacibus equis: Nullam crudelitatem exerce in

miſeros

Po[r] & avaritiæ: miſerere inopum ſociorum.
O[ſſa] vides regum vacuis exſucta medullis.
R[eſp]ice quid moneant leges, quid curia mandet,
Pr[æ]mia quanta bonos maneant, quam fulmine juſto
Et [C]apito, & Numitor ruerint damnante Senatu
Pir[at]æ Cilicum. ſed quid damnatio confert,

Cum

VET. SCHOLIAST.

89 Miſerere, &c.] Provincialium.
90 [E]xſucta, &c.] Exhauſta, à recto-ribus

93 Et, &c.] Spoliatores ſociorum. Cilic[u]m nam piratæ ſunt. Ergo principes [pir]at[ar]um, aut ſpoliatores latronum. Be[ne] [i]g[it]ur Capitonem & Numitorem ne[...]em, Poëta repetundarum damna[tos] à [S]enatu, dixit piratas Cilicum: ſive prop[te]r deprædationem injuſtam, ſive [u]t [f]acinoroſiores ostenderet, qui piratas [o]lim Cilicas exſpoliaverunt.

9[..] Præconem, &c.] Senſus hic eſt: Qui[d] [t]ibi prodeſt Chærippe, ſi damnatur [ju]de[x] quem tu damnandum accuſaſti, cum [i]llius ſucceſſor plura ablaturus ſit [t]ibi? Magis provide tibi præconem, & auct[io]nem fac rerum tuarum, quæ ſu[pe]ra[ve]runt: ut in pecuniam totum con[ver]t[a]s, ne & ipſos pannos tuos perdas, qui [re]manſerunt. Nam nec accuſatio tibi pro[de]rit, & inſuper naulum perdes.

VARIORUM.

[...] [mi]ſ[er]os provinciales. Horat.
[...] [a]nimum rege, qui niſi paret,
Im[per]at; hunc frenis, hunc tu compeſce [ca]tena. Idem.

[...] Pone, &c.] Id eſt ne compiles [a]va[rit]ia tua miſeros provinciales; ut Ver-res [Si]culus fecit. Miſerere, &c.] Provin[ci]a[liu]m, qui jam in ſocietatem Roma[no]rum recepti ſunt. Inopum, quia bello [f]at[iga]ti omnia perdiderunt. Et, ut recte Ov[id]ius ait,

R[eg]ia, crede mihi, res eſt, ſuccurrere lapſis. Id[e]m.

[..]. Oſſa, &c.] Hoc eſt, oſſa vacua [ex]ſuctis medullis. Dicuntur hæc in ſpo[li]a[to]res provinciarum nobiles. Vides illos, qui olim reges & potentes fuerunt in provinciis, à provinciarum præfectis adeo usque exhauſtos eſſe, & ſpoliatos, ut oſſa appareant, in quibus ne medulla quidem amplius reliqua. Alii *exhauſta* leg. *Idem.*

91. *Reſpice quid.*] Ne fines æquitatis & juſtitiæ transgrediaris. *Quid*, &c.] Senatus, qui Magiſtratibus in provincias euntibus mandat, ut fidem populo Romano ſervent, nec crudelitate & avaritia ſua miſeros provinciales ad rebellionem irritent. *Idem.* Ex Varrone enim duo Curiarum genera, Senatus & Sacrorum.

92 *Præmia*, &c.] Id eſt, quæ præmia bonos gubernatores, & quæ pœna malos à Senatu maneat. De pœna exemplum addit. *Maneant.*] I. e. Exſpectent & parata ſint. *Quam*, &c.] Id eſt, quam gravi & juſta pœna è ſupremo honoris & dignitatis gradu tanquam fulmine deturbati ſint, Capito & Numitor, illi Cilicum ſpoliatores, quos Senatus condemnavit. *Idem.*

93. *Capito.*] Capito Coſſutianus, à Cilicum legatis repetundarum accuſatus eſt, quod Cilicum provinciam legatus ſpoliarit, teſte Tacit. libro 4. *Lubinus.* *Numitor.*] Sunt qui legant *Tutor*, prænomine Julius, qui etiam damnatus, quod eandem provinciam rapinis vexaſſet. *Farnab.*

94. *Pirata*, &c.] Quaſi dicat: Piratæ piratarum, & prædones prædonum: Nam ipſi Cilices olim mare infeſtarant navibus piraticis, quos Pompejus domuit. *Sed*, &c.] Correctio eſt. Quid prodeſt provinciis, quosdam condemnari ſpoliatores, ſi veteribus novi pejores ſuccedant & ſufficiantur? Neque enim provincialibus illa pecunia reſtituebatur, licet ſpoliatores condemnarentur. Ut 1. Satyra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cum Panſa eripiat, quidquid tibi Natta reliquit?
Præconem Chærippe tuis circumſpice pannis,
Jamque tace. Furor eſt poſt omnia perdere naulum.
Non idem gemitus olim, neque vulnus erat par
Damnorum, ſociis florentibus, & modo victis.
Plena domus tunc omnis, & ingens ſtabat acervus
Nummorum, Spartana chlamys, conchylia Coa,
Et cum Parrhaſii tabulis, ſignisque Myronis

Ph

VET. SCHOLIAST.

98. *Non, &c.*] Olim non ſic gemuerunt provinciæ à Romanis afflictæ ſpoliatæque jure bellorum, quando ſunt devictæ, quomodo nunc cum ſunt à judicibus deprædatæ.

101. *Conchylia Coa.*] Metaphora. purpura Græca, Coa.

VARIORUM.

conqueſtus eſt, verſ. 47.

--at tu victrix provincia ploras. Idem.

95. *Cum, &c.*] Id eſt, cum poſterior recens & novus præfectus ſpoliator auferat, quidquid Natta præfectus prior tibi reliquit: Unde ſatius fuerat priorem retinuiſſe. *Idem.*

96. *Præconem, &c.*] Id eſt, ô provincialis Chærippe, noli accuſare præfectum ſpoliatorem tuum. Sed potius circumſpice aliquem præconem, qui tuos pannos & veſtes ſub auctione vendat, ne & illas novus præfectus tibi auferat. vel, pro tributis ſolvendis, cum nihil unde ſolvas jam tibi ſuperſit. *Grang.* *Jamque tace.*] Noli accuſare illum præfectum. Nam inania in illum judicia exercentur, ut Satyra 1. dictum.

--at hic damnatus inani
Judicio: quid enim ſalvis infamia numis?

Idem.

97. *Furor eſt.*] Furentis & inſani eſt, cum multa damna à præfectis provinciarum perpesſus ſis, & ad extremas an- ſtias redactus, inſuper naulum, n- gationis pretium, perdere, & navi conductis Romam petere, & fure- ſpoliatores accuſare. Poterat forte *nau-* etiam intelligi de triente, Charonti p- mortem perſolvendo. *Idem.*

98. *Non, &c.*] Oſtendit provin- olim in bello, cum à Romanis ſubi- rentur, longe tolerabiliorem condit- nem fuiſſe, quam jam in pace. *Ge- tus.*] Quia tum divites jure belli *ab h-* ſtibus: nunc inopes contra jus & fas amicis ſpoliantur. *Vulnus par.*] Non qualis læſio, cum damnum accipere *Lubin.*

99. *Sociis, &c.*] Cum florerent adh- divitiis, utpote qui modo vel paulo ar- victi erant, & in ſocietatem Imperii R- mani accepti. *Idem.*

100. *Plena, &c.*] Id eſt, divitiis, o- bus, numis abunde pollebant. *Idem.*

101. *Spartana, &c.*] Laconica p- pura, quæ pretioſum fuit militare ind- mentum. *Plin.* lib. 9. cap. 36. *Caſſiodo-* lib. 6. Epiſt. 21. *Conchylia Coa.*] Veſ- menta purpurea, tincta conchyliis, - purpuris in Co inſula inventis. *Conch- lia autem ceu purpuræ florem illum tinge- dis expetitum veſtibus, in mediis hab- faucibus. Liquoris hic minimi eſt in ca- dida vena, &c.* Plin. *Lubin.*

102. *Et, &c.*] Id eſt, in illorum d- mibus inveniebantur magnorum arti- cum monumenta, ut pictoris Parrha- tabulæ, vel picturæ, & ſigna marmor- & eburnea Myronis & Phidiæ eximi- rum ſtatuariorum. *Plin.* lib. 35. cap. 9.

10

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Phidiacum vivebat ebur, nec non Polycleti
Multus ubique labor: raræ ſine Mentore menſæ.
Inde Dolabella eſt, atque hinc Antonius, inde
Sacrilegus Verres: referebant navibus altis
Occulta ſpolia, & plures de pace triumphos.
Nunc ſociis juga pauca boum, grex pravus equarum,
Et

VET. SCHOLIAST.

03. *Phidiacum.*] Pictorum, ficto-
a & ſculptorum ſunt nomina, qui o-
li magni artifices fuerunt. Phidias ſta-
rius fuit. *Vivebat*, *&c.*] Cum ἐκφω-
ει pronunciandum.
04. *Raræ*, *&c.*] Sine toreumate.
105. *Inde*, *&c.*]. Antonius * trium
toniorum corruptor ille Saluſtius, qui
e maritimæ qua Romanum eſſet im-
ium, contrarius piratis. Hi omnes
ios, & maxime Græcos, Aſiaticos,
Siculos, fortunis omnibus ſpoliave-
nt. C. Antonius à Cæſare accuſa-
s.

VARIORUM.

103. *Phidiacum*, *&c.*] Id eſt, ſtatuæ
burneæ ſculptæ à Phidia. *Vivebat.*] Ad
vum ſculptum erat, tanquam viveret.
ec non, *&c.*] Id eſt, multiplicia & va-
a monumenta & opera Polycleti inge-
oſiſſimi ſtatuarii. *Lubin.*
104. *Raræ*, *&c.*] Id eſt, vix ulla
enſa in domibus provincialium inve-
iebatur, in qua pocula vel vaſcula non
ſent à Mentore facta. Fuit autem hic
vaſis cælandis mirus artifex.
105. *Inde*, *&c.*] Primi illi præfecti
rovincialibus nuper victis, & ſocietate
Rom. donatis, integras & intactas relin-
quebant opes, tabulas, ſtatuas, opera no-
bilium artificum. Quæ tamen omnia
præfectorum ſecunda quaſi progenies,
Dolabella, Antonius, Verres, &c. ever-
rebant. Tertia verò progenies & agros
provincialibus eripiunt. *Farn* *Inde Dola-
bella eſt*, *&c.*] *Antonius * trium Ant.*
Fortaſſis legend. hoc modo: *Antonius
trium Antoniorum Coſs. pater ille*, *qui oræ
maritimæ*, *qua Romanum eſſet imperium*,
præfuit, *contrarius piratis Saluſtius.* Scio
quidem C. Antonium Conſulem non
fuiſſe, ſed tamen proconſulari dignitate
Macedoniæ præfuit. Poſſis etiam hoc
modo, *Antonius Antoniorum Triumv. &
Coſs. pater.* Rutg. *Dolabella.*] Qui Aſiæ
fuit proconſul, damnatusque eſt repetun-
darum, accuſante M. Scauro. *Antonius*]
Cajus Antonius Senatu motus, quod
Achaiam deprædatus eſſet. de quo Padi-
anus. *Idem.*
106. *Sacrilegus*, *&c.*] Siciliæ præfe-
ctus, qui nec ſacris parcebat: hunc Cicero
accuſavit. *Navibus*, *&c.*] *Occulta* dicit,
quia clam & furtim, tanquam furto ab-
lata illa Romam profundis & capacibus
navibus advehebant. Ultima ſyllaba in
occulta producitur, ob mutam & liqui-
dam ſequentem. *Lubin.* Vel legatur *Oc-
culta & Spolia.*] More prædonum, qui
rapinas ſuas Spoliorum nomine adoṙ-
nant. Grang.
107. *Et*, *&c.*] Elegantiſſime, ut ſolet,
antithetis utitur. Dolabella, &c. plura
ſpolia, prædas & exuvias, tempore pacis,
dum præfecti provinciarum erant, retu-
lerunt; quam tempore belli, cum pro-
vincias in poteſtatem Romanorum rede-
gerant. *Idem.*
108. *Nunc ſociis.*] Sequitur jam Apo-
doſis collationis. Quaſi dicat: Jam con-
tra quæcunque provincialibus à tot ſpo-
liatoribus relicta ſunt, quamvis perexi-
gua, ſuccedentes ſpoliatores in univer-
ſum abripient. *Juga*, *&c.*] i e. Boum
paria, ſupp. eripientur. Quæ forte ad-
huc reliqua ex immenſo armento. *Grex*,
&c.] Nota quod *gregis* vocabulum etiam
de equis uſurpet. *Idem.*
109. *Et*, *&c.*] Emphatice dictum.
Taurum vel equum admiſſarium intel-
ligit: ita ut nulla ſpes reſtaurandi armen-
ti relinquatur. *Capto agello.*] Una cum
agro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et pater armenti capto eripiatur agello:
Ipſi deinde Lares, ſi quod ſpectabile ſignum:
Si quis in ædicula Deus unicus. hæc etenim ſunt
Pro ſummis: nam ſunt hæc maxima. deſpicias tu
Forſitan imbelles Rhodios, unctamque Corinthum:
Deſpicias merito, quid reſinata juventus,
Cruraque totius facient tibi lævia gentis?
Horrida vitanda eſt Hiſpania, Gallicus axis,

Illy-

VET. SCHOLIAST.

109. *Et, &c.*] Taurus, aut admiſſarius.

113. *Forſitan, &c.*] Ut oſtenderet has civitates gymnaſiis, hoc eſt, exercitationi palæſtræ deditas. putes, inquit, has civitates * furtus non eſſe accuſaturas, quod *de reſina* pilos ſibi tollant, ut cinædi. Sic de canna occidere. *Marcell.* Emp.

116. *Horrida, &c.*] His parce gentibus, ne pro injuria rebellent, aut accuſent repetundarum.

VARIORUM.

agro ipſo eripitur. *Idem.* vel poſtquam jam ager ereptus eſt,

110. *Ipſi, &c.*] Paulatim ad graviora & majora ſcelera progreditur. Id eſt, poſtea Deos penates & domeſticos auferent. Valde bene *ipſi*, quaſi qui minime violandi. *Si quod.*] Id eſt, ſi quod præterea ſimulacrum alicujus Dei pulchrum & conſpicuum in illorum domibus vel etiam ædicula, vel templo invenitur. *Idem.*

111. *Hæc, &c.*] Id eſt, ſpolia hæc, quæ dixi, maxima de ſumma ſunt, & maximos ſpoliatores decent. *Hæc, &c.*] Ad deorum imagines referendum. Quæ illis ſunt relicta pauca. *Sunt pro ſummis.*] Melius convenient ſummis viris Rom. Ironice. Vel, hæc jam utcunque tenuia pro ſummis habentur à pauperibus, quibus reliqua ſunt hæc ut maxima. *Farnab.*

112. *Deſpicias.*] Occurrit quaſi objectioni. Poterat enim Verres & alius quiſpiam dicere: quid facient mihi imbelles & luxurioſi Rhodii vel Corinthii, qui cum in ſupinis deliciis vivant, merito ſpoliantur? Reſpondet Poëta per conceſſionem: Se hoc concedere de Rhodiis & Corinthiis. Verum eodem modo de Gallis, Hiſpanis, Illyricis non eſſe judicandum, qui fortiſſimi, ſi nimium irritentur, ſunt rebellaturi. *Idem.*

113. *Imbelles.*] Nam luxurioſi erant, ut dictum Sat. 6. verſ. 294. *Unctamque, &c.*] Voluptatibus deditam, & unguentis perfuſam & delibutam. Erat Corinthi templum Veneris locupletiſſimum, in quo Deæ Veneri ſupra 200 puellæ quotidie proſtabant. *Idem.* Vel divitem: Hinc proverb. *Unctum caput*, pro divite. *Grang.*

114. *Deſpicias.*] Reſpondet per conceſſionem, illos merito contemni poſse: utpote qui ſint ignavi, & voluptatibus diffluant. *Quid, &c.*] Imbelles & Cinædi juvenes, qui reſina pilos ex obſcœnis locis in amatorum ſuorum gratiam avellunt, & crura vel membra & corpora totius populi lævia, glabra, mulieroſa & ignava, nihil tibi facient. *Plin.* lib. 13. cap. 19. Diverſa lectio eſt: Raderus legit *nec reſinata:* Baptiſta Pius *quid enim reſinata:* Melior noſtra lectio, nam duæ primæ in reſina ſunt longæ.

116. *Horrida.*] Dixit, quæ gentes contemni poſſint, jam è contrario addit, quænam timeri & vitari debeant. id eſt, gens contra Hiſpanorum, bello aſpera, inculta, & in curanda cute minus occupata, tibi ſpoliatori vitanda eſt: nam irritata rebellabit. *Gallicus axis.*] Eo dicit, vel quod Galli curribus uterentur, vel quia Gallia, reſpectu Romæ, ad axem, vel ad Septentrionem jaceat. *Axis* ergo

pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Illyricumque latus. parce & meſſoribus illis,
Qui ſaturant urbem, Circo, ſcenæque vacantem.
Quanta autem inde feres tam diræ præmia culpæ,
Cum tenues nuper Marius diſcinxerit Afros?
Curandum in primis, ne magna injuria fiat
Fortibus, & miſeris. tollas licet omne quod usquam eſt
Auri, atque argenti: ſcutum, gladiumque relinques,
Et jaculum, & galeam: ſpoliatis arma ſuperſunt.
Quod modo propoſui non eſt ſententia, verum eſt.

Cre-

VET. SCHOLIAST.

117. *Meſſoribus*, &c.] Afros ſignificat. Et tenues, quod nuper eos Marius ſpoliaverat, de quo ſuperius:

Exul ab octava Marius bibit.

125. *Non*, &c.] Non ſunt nuda verba. In ſententia nam ſolet interdum aliquid eſſe falſi, ſed eſt oraculum verum.

VARIORUM.

..climate vel tractu. Porro hi ſub Othone, Vitellio & Veſpaſiano ſæpe rebellarunt. *Lubin.*

117. *Illyricumque latus.*] Id eſt, Illyrici, ſita ad latus dextrum maris Adriatici: Sclavonia dicta. *Parce*, &c.] Id eſt, parce etiam agricolis Africanis, qui nos ignavos & otioſos Romanos nutriunt. Nos, inquam, qui nihil agimus, ſed tantum indulgemus ludis theatralibus & Circenſibus. *Lubin.*

118. *Qui ſaturant urbem*, &c.] Dorleans legendum cenſet, *qui ſaturant* plebem, id eſt, pop. Romanum. Nam per urbem, cum plebe comprehendas etiam primores civitatis: at Juvenalis intelligit tantum de plebe, quæ circo & ſcenæ dedita nil aliud curat. *Dorleans.* *Urbem*, &c.] Scoptice notat in tranſitu ignavos Romanos. Sic Sat. 6. dixit:

——— *duas tantum res anxius optat*,
Panem & Circenſes.

Lubin.

119. *Quanta*, &c.] Quia de Afris dixit, eosque vitandos eſſe monuit; jam ulterius addit, illos usque eo exhauſtos eſſe per provinciæ præfectos, ut nihil ulterius ab illis auferri poſſit. Id autem eo dicit; nam Marius illos paulo ante ſpoliarat. *Quanta.*] Id eſt, quam exigua & pene nulla. *Diræ culpæ.*] Sceleroſæ & impiæ ſpoliationis. *Idem.*

120. *Cum*, &c.] Id eſt, cum Marius Priſcus, paulo ante inopes & miſeros Africanos ad cincturam usque ſpoliarit. Tractum ab iis, qui veſtimenta alicui erepturi zonam diſſolvunt: *dixcinxerit* pro zonam abſtulerit, i. e. pecuniam, quæ in zonis eſt, ut putat Grangæus. *Marius.*] De hoc dictum Satyr. 1. verſ. 43.

Exul ab octava.

Idem.

121. *Curandum*, &c.] Id eſt, illud cum primis cavendum eſt, ne magna injuria inferatur à præfectis ſpoliatoribus illis, qui animo & corpore fortes ſunt, & miſeri ob ereptas opes & fortunas. *Lubin.*

122. *Fortibus & miſeris.*] Fortibus iisdemque miſeris factis, qui injuriarum ultionem cogitabunt. *Farnab.* *Tollas*, &c.] Omnia potes illis auferre & ſpoliando recipere; arma vera, quibus olim ſe potuerint ulciſci, illis non eripies. *Idem.*

125. *Quod*, &c.] Digreſſus ſum ab inſtituto veræ nobilitatis characteriſmo: quæ tamen leviter tetigi, non minus vera ſunt, quam oracula, quæ foliis inſcripſit Sibylla. *Farnab.* Vel illud, quod modo de rebellione Afrorum dixi, non quidem eſt ſententia & voluntas mea,

quod

Credite me vobis folium recitare Sibyllæ.
Sit tibi ſancta cohors comitum, ſi nemo tribunal
Vendit Acerſecomes, ſi nullum in conjuge crimen,
Nec per conventus, & cuncta per opida curvis
Unguibus ire parat nummos raptura Celæno:
Tunc licet à Pico numeres genus, altaque ſi te

No

VET. SCHOLIAST.

127. *Si, &c.*] Si nemo ſervorum tuorum actus tuos vendit. Si Ephebus intonſus non eſt puer, *pro quo* ſententia distrahatur, ſi uxor tua te adminiſtrante nihil rapit: denique ſi vir es bonus, patiar ut falſo licet, tamen ex quovis genere nobili, tibi fingas originem, vel à Pico, qui Fauni pater fuit.

VARIORUM.

quod cupiam ita fieri; ſed vos tamen verum futurum credite, & me vobis aliquod Sibyllæ folium vel oraculum recitare.

126. *Folium, &c.*] De re enim certiſſima Latini dicere ſolebant, *Folium Sibyllæ* Sibylla autem Cumæa palmarum foliis oracula inſcribebat. *Idem.*

127. *Sit tibi*] Redit ad ostendendam veram nobilitatem, quæ ſita eſt in ipſorum præfectorum, eorumque miniſtrorum vitæ ſanctitate & innocentia. *Tibi.*] Nobilem provinciæ præfectum intelligit. *Sancta, &c.*] Si nemo ſervorum & domeſticorum tuorum malus & injuſtus eſt. *Cohors,*] Sunt comites & ſocii negotiorum, qui à Rep. dabantur Magiſtratui. *Grang. Si nemo, &c.*] Si nullus puer pathicus, intonſos capillos habens, & tibi per ſcelus in deliciis habitus, tantum apud te auctoritate valet, ut tribunal vel judicium tuum aliis litigantibus pro ſuo arbitrio poſſit vendere. Id eſt, ut tu cogaris in judicio pronunciare, quidquid Cinædus tuus capillatus tibi imperaverit. *Farnab.* Bene autem *tribunal*, tanquam majoris judicis. *Grang.*

128. *Vendit Acerſecomes, &c.*] Græco vocabulo uſus eſt: ἀκερσεκόμης & ἀκερσέκομος intonſum ſignificat, & de puero hic loquitur, qui in provinci præſidis cujuspiam comitatu, quam d mini gratiam ætatis floſculo demeruit venalem babebat. Idem Sat. XI cœnan amico apparans, iſtiusmodi puero rum delicias longè à ſe abeſſe oſtendi Ut autem ἀκερσεκόμης, ſic κομήτ eadem ſignificatione apud Græcos acci pitur. Porro delicatuli iſti, cum vel æta amores ultra non permitteret, vel uxo rem ducerent domini, quorum libidin ſervierant, ſolemni quodam more ton debanrur. Idque ut fieret ipſa præcipu ſponſa allaborabat. Quinetiam ſi qui inſigniter inſaniret, cæſariem illam deorum alicui, maxime Apollini, *ide* credo, quod & ipſe comatus nobis fingitur, conſecrabant. Quanquam id etiam de ingenuorum coma fieri ſoler crediderim. *Torrent. Si nullum, &c.*] Id eſt, ſi conjux tua integerrimæ vitæ non avara & rapax ſit. *Idem.*

129. *Nec per, &c.*] Loca in quibus populi provinciæ à magiſtratibus juridicis, teque adeo prætore, juris dicendi gratia congregantut. *Farnab. Curvis unguibus.*] Alludit ad etymologiam Harpyiarum.

130. *Celæno.*] Uxor tua tanquam Harpyia & Celæno. Erant autem Harpyiæ Zephyro vento natæ; Aëllo, Ocypete, Podarge, Celæno. Æneid. 3. Rationes Severi Cecinnæ ſuadentis, ne quem magiſtratum, cui provincia obveniſſet, uxor comitaretur, vide apud Tacitum 3. Annal. *Lubin.*

131. *Tunc, &c.*] Id eſt, ſi tu cum tuis omnibus adeo ſanctus & integer es, tum tibi licitum eſt, ut te nobiliſſimum eſſe exiſtimes, & genus tuum vel à Pico Latinorum omnium primo rege deducas, vel derives, atque adeo vel ab ipſo Japeto vel Titanibus. *Altaque, &c.*]

Sa

…mina delectant, omnem Titanida pugnam
…ter majores, ipſumque Promethea ponas.
…quocunque voles proavum tibi ſumito libro.
…d ſi præcipitem rapit ambitio, atque libido,
…angis virgas ſociorum in ſanguine, ſi te
…ectant hebetes laſſo lictore ſecures:
…pit ipſorum contra te ſtare parentum
…bilitas, claramque facem præferre pudendis.
…ne animi vitium tanto conſpectius in ſe
…men habet, quanto major, qui peccat, habetur.

Quo

VET. SCHOLIAST.

7. *Hebetes &c.*] Retunſæ, ferien… pita damnatorum. Id eſt, ſi crude… …nium ſis.

9. *Nobilitas, &c.*] Hoc quod & …tius dixit, Majorum gloria po… quaſi lumen eſt. Neque bona, ne… mala in occulto patitur.

…0. *Omne, &c.*] Pro perſona crimen …iſſum culpatur. Saluſtius: *Qui magno imperio præditi.* ipſi dedecori potius eſſe, quam honori.

Præcipitem.] Id eſt, ſi ambitione & libidine præceps raperis. *Idem.*

136. *Si frangis, &c.*] Id eſt, ſi provinciæ præfectus adeo ſævus & crudelis es, ut virgas vel flagella in dorſis provincialium frangas, & ad ſanguinem usque flagelles. *Idem. Si te, &c.*] Id eſt, ſi delectaris, quando ſecures, quibus ſociorum provincialium cervices præcidiſti, ex frequenti ictu hebetes & obtuſæ factæ ſunt; idque lictore vel carnifice tot hominum cæde defatigato. *Idem.* Primum enim virgis cædebantur damnati, tum demum ſecuri feriebantur ante leges Porcias & Valerias.

138. *Incipit, &c.*] Id eſt, tum nobilitas tuorum parentum incipit tibi obeſſe, nocere, & ſtare contra te, teque eo magis vituperabilem reddere, quo majores tui nobiliores fuerunt. *Idem.*

139. *Claramque, &c.*] Id eſt, nobilitas parentum tuorum pudendis & turpibus tuis factis, facem præfert, ut turpitudo tua eo clarius pateat, & omnibus innoteſcat. Qui enim in excelſo ætatem agunt, eorum facta cuncti mortales novere, itaque in maxima fortuna, minima licentia eſt *Saluſt.*

140. *Omne, &c.*] Egregia & perſpicua ſententia. Id eſt, omne peccatum eo majus & enormius peccatum eſſe perhibetur, & eo magis notum & perſpicuum omnibus evadit, quo ille major & nobilior eſt, qui peccatum in ſe admiſit. Iſidorus in eandem ſententiam inquit: *Quanto ſplendoris honore celſior quisque*

VARIORUM.

…electaris *altis*, & alte ac longe à pri… ſeculis repetitis nominibus, omnes …antes, qui in pugna Titanica fuerunt, …pſum Promethea virum antiquiſſi…m inter majores tuos numera. Po…r autem *Titanida pugnam*, pro Ti…am, vel Titanicam, patronymicum … poſſeſſivo. *Lubin. Alta.*] Quæ Ovid. …*na*: Martial. & Stat. *ingentia*: Seneca …: Albinovan. *tanta.*

…33. *Promethea.*] Fuit hic Japeti & …menes filius ſapientiſſimus, quem …em è cœlo abſtuliſſe, & in terram ho…nibus attuliſſe ferunt, etiam primum …minem è luto formaſſe. *Idem.*

134. *De quocunque.*] Scriptore. Vel: …quacunque hiſtoria vel fabula origi…m familiæ tuæ deſumas, nam revera …biliſſimus es. *Idem.*

135. *Quod ſi, &c.*] Jam è contra… oſtendit, ſi ambitioſus, libidinoſus, …arus, & crudelis ſit, tunc nobilitatem

Quo mihi te ſolitum falſas ſignare tabellas
In templis, quæ fecit avus, ſtatuamque parentis
Ante triumphalem? quo, ſi nocturnus adulter
Tempora Santonico velas adoperta cucullo?
Præter majorum cineres, atque oſſa volucri
Carpento rapitur pinguis Lateranus, & ipſe,
Ipſe rotam adſtringit multo ſufflamine Conſul:
Nocte quidem; ſed Luna videt, ſed ſidera teſtes

VET. SCHOLIAST.

142. *Quo, &c.*] Κατὰ κοινοῦ.

145. *Tempora, &c.*] Id eſt, birro Gallico. Nam apud Santonas oppidum Galliæ conficiuntur. *Cucullo.*] Galero fuſco & horrido ardeliunculo, quales ſunt latrunculatorum: aut ex lucerna turpi intincto.

148. *Ipſe, &c.*] Sufflamen, vinculum ferreum, quod inter radios mittitur, *in catabathmo*, *M. V. C.* dum clivum deſcendere cœperit rheda, ne celeres rotæ ſequantur, & animalia vexent.

VARIORUM.

quiſque eſt; tanto, ſi delinquit, peccato major eſt. Lubin.

142. *Quo mihi te.*] Non de Rubellio vel Pontico intelli ge, ſed κατὰ κοινοῦ de quocunque. Quorſum tu te mihi tanquam nobilem jactas: vel ad quid, vel qua fronte, te inquam, qui es vitioſiſſimus, & ſolitus more falſariorum falſas contractuum & teſtamentorum tabellas obſignare, & illud quidem in templis, quæ majores viri optimi, & vere nobiles fecerunt: vel ante triumphalem ſtatuam, quam parens tuus virtute & præclaris in Remp. meritis, promeruit. *Lubin. Tabellas.*] Pro teſtamenti tabellis, ἁπλῶς. *Grang. In templis.*] In quibus teſtamenta aſſervari ſolita. *Idem.* Adde & ſcribi, & conſignari.

144. *Quo, &c.*] Vel Quorſum tu jactas, &c. ſi nocturno tempore adulter larvatus diſcurſas, & per plateas vagaris in ignobili habitu, ne cognoſcaris. *Idem.*

145. *Tempora Santonico velas adoper[ta] cucullo?*] Quia lacerna & birrus e[a]dem res fuit, inde birrus pro pileo ſi[ve] cucullo. Vel interpres *Birrum Gallicu[m]* explicat: nam apud Santonas Galliæ o[p]pidum conficiebantur. Certum ergò ba[r]docucullum hic notari. *Ferrar.*

146. *Præter, &c.*] Damaſippum v[el] Lateranum aliquem nobiliſſimum inſ[e]ctatur, quem turpe aurigandi ſtudiu[m] & exercitium non puderet. Multi autem Neronis tempore aurigare didicerunt in Imperatoris Neronis gratiam, qui eo[]dem ſtudio tenebatur. Nobiliſſimus Damaſippus deliciis & flagitiis pinguis, cum equis & vehiculo velociſſime juxta parentum ſuorum nobiliſſimorum ſepulcra, in via Latina vel Flaminea vehitur. Vide Sat. 5. verſ. 170. *Idem.*

147. *Carpento.*] Curru, vehiculo proprie matronarum. *Idem Lateranus.*] Ali[i] leg. *Damaſippus.* quaſi equorum domitor. *Et ipſe.*] Conſul. Indignationem ingeminat, ut turpitudinem magis ob oculos ponat. Id eſt, ipſe conſul ſufflamine cohibet rotam, ne in montium deſcenſu labi poſſit. quod Herodes Atticus τροχοπέδην appellavit. Nam rotam *ſufflamine ſtringere*, eſt catenam rotæ injicere, ne currus è declivi monte deſcendens in præceps feratur. Erant autem Romæ multi declives colles.

148. *Stringis.*] Arctat, cohibet, ne circumire poſſit. *Idem.*

149. *Nocte, &c.*] Objectio. At illud facit nocte, nemine vidente. *Sed Luna, &c.*] Reſpondet Poëta, Si nemo mortalium illam turpitudinem, certe & ſaltem ſidera cœleſtia, & ipſi Dii vident, qui teſtantur ſe hanc levitatem nobilium vidiſſe,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ndunt oculos. finitum tempus honoris
n fuerit, clara Lateranus luce flagellum
net, & occurſum nunquam trepidabit amici
ſenis, ac virga prior annuet, atque maniplos
vet, & infundet jumentis hordea laſſis.
erea, dum lanatas, torvumque juvencum
re Numæ cædit Jovis ante altaria, jurat
am Eponam, & facies olida ad præſepia pictas.
cum pervigiles placet inſtaurare popinas,

Obvius

VET. SCHOLIAST.

2. *Et, &c.*] Non gravioris amici ſum timebit.

3. *Atque, &c.*] Mannas fœni. vino ſolet feſſis animalibus infundi hor-n.

7. *Solam, &c.*] Quia mulio eſt, conſulitur. Epona dea mulionum eſt

VARIORUM.

Lubin. intendunt &c.] Attente vi-& conſiderant.

0. *Finitum, &c.*] At vero, ubi s conſulatus præteriit, conſulatu oſito, non erubeſcet diurno tempo-rigam agere, & flagellum ſumere.

51 *Lateranus.*] Alii *Damaſippus.* *ellum.*] Quo jumenta & equos agi-*Idem.*

52. *Et occurſum.*] Id eſt, non eru-et ſi ſenior aliquis & gravis ſenator obvius fiat. *Lub.*

53. *Et virga, &c.*] Id eſt, tantum t,ut honeſti viri occurſum trepidet, i aurigans virga innuat, eumque ſa-t, ut ab amico videatur, quaſi rem giam gerat. *Atque, &c.*] Id eſt, tea equos paſcet, eisque manipulos i ſolvet, & proponet: vel jugales. *in.*

54. *Et infundet.*] Id eſt, avenam & frumenta equis laſſis infundet, & ne aurigæ officium palam exercebit. *in.* Hordeum, non avena Italis equis pabulum. *Grang.*

155. *Interea, &c.*] Inſectatur ulterius inſanum aurigandi, & equos alendi ſtudium eorum, qui, dum ſacrificant, non per Jovem, vel Herculem jurant, ſed tanquam muliones per Eponam Deam, præfectam aurigis & mulionibus. Hoc eo dicit, quia per ea numina quisque jurabat, quæ maximi faciebat: ſed turpe erat viro, per Junonem, vel aliquam aliam Deam jurare. *Lanatas.*] Oves quibus lana eſt, lanigeras. *Torvum.*] Bovem cornu petentem. *Lubin.* Boves perpetuo epitheto *torvos* Poëtæ appellant, quod præcipua frontis aſperitas in hoc peccare apparet: Unde *torvitas,* ut Pompejo placet, quaſi taurorum acerbitas dicta. *Grang.*

156. *More, &c.*] Scoptice dixit. Quaſi dicat, Cujus ſapientiſſimi, & religioſiſſimi regis mores nobiles, noſtri poſteri tam probe imitantur. *Jovis, &c.*] Sacrilegii & ſummæ quaſi impietatis loco habet, ante aram Jovis per Eponam turpem mulionum Deam jurare. *Lubin.*

157. *Solam Eponam.*] Quidam hic *Hipponam,* vel *Hippo* legunt, ſed male. *Turneb.* lib. 24. cap. 4. *ſolam Hipponam.*] I. e. Hipponæ facies pictas. endiadis, inquit Grangæus, cum una res in duas dividitur. *Et facies.*] Per imagines illorum Deorum, quæ ad fœtida & male olentia præſepia equorum pictæ ſunt, quæ illis præſunt. *Lubin.*

158. *Sed, &c.*] Quando placet Damaſippo, & animo ejus lubitum eſt, aurigandi ſtudium aliquandiu intermittere, & popinas, in quibus gulæ & luxuriæ

Obvius aſſiduo Syrophœnix udus amomo
Currit, Idumææ Syrophœnix incola portæ,
Hoſpitis affectu dominum, Regemque ſalutat,
Et cum venali Cyane ſuccincta lagena.
Defenſor culpæ dicet mihi: fecimus & nos
Hæc juvenes. eſto: deſiſti. nempe, nec ultra
Foviſti errorem. breve ſit, quod turpiter audes.
Quædam cum prima reſecentur crimina barba,
Indulge veniam pueris. Lateranus ad illos

Th

VET. SCHOLIAST.

160. *Currit, &c.*] Idume civitas Orientis. inde occurrit Damaſippo tabernarius, qui prope portam manet, tabernam volenti intrare.

162. *Et, &c.*] Nomen tabernariæ, pro qualibet. Scortum.

163. *Defenſor, &c.*] Qui contra hæc defendere voluerit.

167. *Lateranus, &c.*] Sive Damaſippus.

VARIORUM.

riæ operam det, rurſus inſtaurare, & per totam noctem exercere: ibi tunc viri & mulieres unguenta vendentes ipſi præſto ſunt. *Lubin. Pervigiles.*] Nocte dieque patentes, propter multitudinem confluentem. *Britannic. Inſtaurare.*] Solemniter repetere. Derelictas propter equorum ſtudium & deſiderium, denuo inviſere. *Grang. Popinas.*] Erant loca deſidiæ & luxuriæ apparata, ubi ungebantur, & genio indulgebant. *Lubin.*

159. *Obvius aſſiduo.*] Tunc ipſi Damaſippo obvius currit unguentarius quispiam ex Syria & Phœnicia, qui udus & madidus eſt unguento ex amomo, quod aſſidue tractat. *Syrophœnix.*] Unguentarii nomen, qui popinam ingredientibus ſtatim præſto erat, ex Syria & Phœnicia oriundus: inde enim unguenta mittebantur. *Pius* annotat. poſt cap 93. *Obvius aſſiduo, &c*] Dorleans legendum cenſet, *Aſſyrio.*

160. *Idumææ.*] Qui Judæam vel Hieroſolymitanam portam inhabitat. Hæc porta ita dicta, quod eam ingreſſi ſunt Veſpaſianus & Titus, de Judæis & vicinis Idumæis devictis triumphantes. ... autem Idumæa Syriæ pars, Judææ ... cina. *Lubin.* Britannicus dicit; qui do ... ſuæ incolit portas Syrias: Sed inſ... hoc.

161. *Hoſpitis, &c.*] Salutat eum ... minum & regem blande & aſſentato... ut hoſpes advenientes ſolet ſalutare, a... quibus lucrum ſperat. *Idem.*

162. *Et, &c.*] Id eſt, mulier Cyæ... tabernaria, & popa, ſuccincta ut eo ... peditius currere poſſit, lagenam opti... vini ipſi venalem exponit. *Idem.*

163. *Defenſor.*] Occurrit objectio. Poterat aliquis hanc culpam defende... tanquam juvenum, qua ætate omn... diſſolutiores vivant. *Idem.*

164. *Eſto.*] Reſpondet Poëta per co... ceſſionem. Factum fateor. Juvenili ... tate diſſolutius vixiſti, ſed nimiru... deſiiſti, nec ultra illam juvenilem ... tatem hunc luxuriæ errorem foviſti. S... Damaſippus hæc maturiori ætate fac... *Idem.*

165. *Breve ſit.*] Pulchra ſententia. ... vis veniam delictorum tuorum conſ... qui, aliquando turpitudinem exoſu... honeſtiorem vivendi rationem ingred... re. Innuit ergo poëta, cujusvis homin... eſſe ut erret; ſed nullius niſi inſipientis ... errore perſeverare. *Britan.*

166. *Quædam, &c.*] Id eſt, neceſ... eſt, ut quædam pueritiæ & adoleſcent... vitia una cum prima barba deponas: qu... reſecta ponebatur primum anno ætat... viceſimo. *Lubin. Farnab.*

167. *Indulge, &c.*] Id eſt, pueris t... lia condonari poſſunt, ſed non Dama...

ſipp

hermarum calices, inſcriptaque lintea vadit
aturus bello Armeniæ, Syriæque tuendis
mnibus, & Rheno, atque Iſtro. præſtare Neronem
ecurum valet hæc ætas. mitte oſtia Cæſar,
itte: ſed in magna legatum quære popina:
venies aliquo cum percuſſore jacentem,
ermiſtum nautis, & furibus, ac fugitivis,

Inter

VET. SCHOLIAST.

168. *Inſcriptaque, &c.*] Hoc eſt, pi-
s velis popinæ ſuccedit, aut linteis *
oſariciis tergit. vel ubi eſculenta pu-
ice venduntur.

170. *Amnibus, &c.*] Armeniam Ti-
s proluit, Euphrates Parthos, Hiſter
rmatas, & Ponto influit. Rhenus in-
r Allamanniam & Gallos Oceano in
uit.

172. *Legatum, &c.*] Παρὰ προσδοκί-
, pro caſtris.

173. *Cum, &c.*] Sicario aut gladia-
ore.

VARIORUM.

ppo, qui puer non eſt, ſed illa ætate urpitudinem hanc exercet, qua militiam xercere poterat. *Idem.*

168. *Thermarum.*] Quibus in thermis ibunt. *Lubinus.* Ut plurimum enim in hermis bibendi locus erat. *Inſcriptaque intea*] De velo oppanſo coparum inſtitorio & orbiculos quoſdam habente, ut adduci & reduci facilius poſſet, accipiendum. *Cauſabonus.* Alii picta thermarum ſudaria intelligunt. Flavius, Conject. c. 47. ſcortum interpretatur: & ideo dici *inſcripta*, quod titulum oſtentant in fornice. *Inſcriptaque lintea.*] Vela popinis & thermis, quæ promiſcuè cum lupanaribus confunduntur, oppanſa; eaque ut plurimum lintea & acu picta; qualia viſuntur in Italia & Hiſpania: niſi per *inſcripta* melius intelligamus, inſcriptionem rerum ibi venalium, ceu meretricum in cellis proſtantium: ut *titulum mentita Lyciſca.* vide quæ adnotata ad verſ. 124. Sat. VI. *Farnab.*

169. *Maturus, &c.*] Id eſt, non puer amplius, ſed vir & bello militiæque adhibendus. Grangæus ſic legit & interpungit, *Maturus bello. Armeniæ, Syriæque tuendis Amnibus &c. Syriæque tuendis.*] Id eſt, qui poſſit tanquam miles tueri fluvios Syriæ, Euphratem, & Orontem, id eſt, ipſam Syriam provinciam ab incurſione hoſtium defendere. *Lubin.*

170. *Rheno, &c.*] Qui poterat defendere provincias Romanorum, ad Rhenum & Danubium, à vicinis, Teutonibus, Batavis, &c. Vel ne deficiant Galli aut Germani horum fluviorum accolæ. *Præſtare, &c*] Id eſt, hac ætate Neronem potes defendere, pro illo militare, ipſumque ab hoſtibus ſecurum reddere. Per *Neronem*, quemvis imperatorem & Domitianum forte intelligit. *Idem.*

171. *Mitte, &c.*] Mordet nobiles Romanos, qui non in caſtris; ſed in popinis inter homines turpiſſimos invenirentur. O Cæſar, deſine & relinque oſtia, vel noli quærere nobilem aliquem legatum oſtiis, ubi naves, quibus milites in alias regiones transvehuntur; ſed in popina ipſum quære. Vel: An tibi opus eſt nobili viro o Cæſar, quem mittas ad oſtia Tyberis, ut ibi navim conſcendat cum mandatis & legatione? quære illum in popina. *Lubin. Farnab.*

172. *Legatum.*] Lateranum, Damaſippum, vel alium quemvis nobilem, quem legatum eo mittas. *Lubin.*

173. *Invenies aliquo.*] Egregia nobilium deſcriptio. Id eſt, cum hominibus infamibus, gladiatoribus & latronibus facinoroſis. *Percuſſore.*] Sicario. *Idem.*

174. *Fugitivis.*] Servis, qui à domi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Inter carnifices, & fabros ſandapilarum,
Et reſupinati ceſſantia tympana Galli:
Æqua ibi libertas, communia pocula, lectus
Non alius cuiquam, nec menſa remotior ulli:
Quid facias talem ſortitus, Pontice, ſervum?
Nempe in Lucanos, aut Tuſca ergaſtula mittas.
At vos Trojugenæ vobis ignoſcitis, & quæ
Turpia cerdoni, Voleſos, Brutumque decebunt.

Quic

VET. SCHOLIAST.

175. *Et, &c.*] Si ſandaliorum ſutores ac per hoc abjectæ ſortis homines. Si * Sandanafallo, infamis hominis nomen eſt. Si ſandapilarum. lectorum in quibus gladiatores mortui, de amphitheatro ejiciuntur.

176. *Et, &c.*] Ebrii, aut turpia patientis.

177. *Æqua, &c.*] Popinæ, ac per hoc communis eſt.

182. *Turpia, &c.*] Græce dixit turpem; vulgarem, lucri cupidum. Si pauper & popularis adulterium committat, crimen admiſiſſe dicitur; ſi dives, jocoſus appellatur.

VARIORUM.

nis aufugerunt, vel qui pœnæ metu patriam deſeruerunt. *Idem.*

175. *Fabros. &c.*] Sandapila', feretrum populare viliſſimorum & damnatorum hominum, quorum fabri abjectæ ſortis homines erant viles, & pene infames. *Lub. Sandapilarum.*] Emendo *Sardanapali.* Nimirum hoc dicit. In aliis, pro eo, quod hoc loco *ſandapilarum* legitur, *ſandaliorum* legi, In aliis etiam *Sardanapali*, ac utramque lectionem explicat. *Rutgerſ.*

176. *Et reſupinati.*] Ignavi, vel ebrii. Id eſt, inter homines ebrios, molles & infames ſacerdotes Deæ Cybeles, quorumque inſtrumenta pulſatilia ceſſant & otium agunt. *Lubin.* Tympanorum uſus minime in bello Romanis, imo effœminatorum pulſare tympana. *Grang.*

177. *Æqua, &c.*] Dicendi & faciendi omnia, ſine ullo perſonarum reſpectu. *Communia pocula.*] Ubi lictores carnifices, & fures unum commune poculum habent cum Damaſippo nobili. *Lectus, &c.*] Ubi non honoratior lectus diſcubitorius eſt nobilis, quam furis, aut lictoris. *Lubin.*

178. *Non alius.*] Non diverſus, non magis ornatus uni, quam alteri. Laudanda certe talis æqualitas, inter æquales. *Nec, &c.*] Ubi confuſe & gregatim ſine ratione dignitatis aut diſcriminis perſonarum vivitur. *Remotior.*] Honoratiori loco poſita, & tanquam dignior à vulgari menſa remota. *Idem.* Vel contra, ſeparatior in loco abſtruſo.

179. *Quid, &c.*] Id eſt, ô Pontice ſi ſervorum quempiam haberes, qui ita viveret, tam turpiter & flagitioſe, ut Damaſippus, & ſimiles nobiles, age quid illi faceres, qua ratione illum punires. *Idem.*

180. *Nempe, &c.*] Id eſt, in Hetruriam, ut ibi glebam inverteret; vel in ergaſtula Thuſcica, ubi ſervi vincti fodiebant & opus faciebant. *Idem.*

181. *At, &c.*] Vos nobiliſſimi Romani à Trojanis ſcilicet oriundi, vos nequam ſervos punitis, ſed vobis ipſis veniam datis, licet ſitis longe nequiſſimi. *Et, &c.*] Quæ ſcelera vilibus & ignobilibus hominibus turpitudinem, illa nobilibus honorem & decus adferunt. *Idem.*

182. *Voleſos.*] Intelligit nobiles Romanos quoſlibet. Alii *Volſos* leg. *Idem. Cazull.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quid, ſi nunquam adeo fœdis, adeoque pudendis
Utimur exemplis, ut non pejora ſuperſint?
Conſumtis opibus vocem, Damaſippe, locaſti
Sipario, clamoſum ageres ut phaſma Catulli,
Laureolum velox etiam bene Lentulus egit,

Judice-

VET. SCHOLIAST.

185. *Vocem, &c.*] Id eſt, præco fuiſti mimo. Siparium velum eſt, ſub quo tent paradoxi cum in ſcenam prodeunt: at hoſpitium mimi, aut quod appellaur comicum.

186. *Catulli, &c.*] Nomen eſt minographi: & Faſma, nomen fabulæ. *atulli*] Q. Lutatium Catullum dicit, ui Voranum ſervum furaciſſimum habuiſſe fertur, de quo hic poſterius ſcurra Catulli. De quo etiam illud traditur, um deprehenſus à nummulario eſſet, cujus de menſa nummos ſubtractos in calceos ſibi inſerciverat, quidam jocans in eum, Belle, inquit, ſi te nummularius in jus vocet, tu ei æs ablatum ex calceo abjiceres.

187. *Laureolum.*] Hoc ideo, quia in ipſo mimo Laureolo figitur crux. Unde vera cruce dignus Lentulus, qui tanto deteſtabilior eſt, quantum ille geſtum imitatus eſt ſcenicum. Hic Lentulus nobilis fuit, & ſuſcepit ſervi perſonam in agendo mimo, & deprehenſus *in falſo* crucifixus eſt.

VARIORUM.

tull. Voluſios: Voleſii originem ex Sabinis coeperunt, temporibus Romuli in Urbem recepti.

183. *Quid, &c.*] Quaſi dicat, nihil tam fœdum & pudendum de Romanis dici poteſt, quin adhuc fœdiora & magis pudenda dicenda ſuperſint. *Lubin.*

184. *Ut non pejora.*] Quaſi hactenus dicta, levia adhuc & nullius momenti ſint, præ hiſtrionica & gladiatoria. *Idem.*

185. *Conſumtis.*] Duplex crimen Damaſippo objicit, & quod opes & bona paterna turpiter in popinis cum infamibus hominibus attriverit; tum quod iis conſumtis in aliam turpitudinem pejorem prolapſus ſit, & hiſtrioniam exercuerit. *Vocem, &c.*] Id eſt, pro dato pretio vocem tuam accommodaſti, quando præco fuiſti Mimicus. *Idem.*

186. *Sipario.*] Actori vel mimo. Vel ludis ſcenicis. Eſt enim *Siparium* aulæum ceu velum ſub quo latent mimi. *Farnab.* & ponitur hic pro arte ſcenica ſeu theatrali. *Clamoſum, &c.*] Id eſt, cum ageres fabulam, *Phaſma*, inſcriptam, cum multo clamore peragendam, mimographi illius Catulli. *ut.*] Id eſt, cum, vel quando. *Catulli.*] Non nobilem illum Poëtam Catullum Veronenſem intellige, ſed alium quemvis mimographum. *Idem.* *Sipario, clamoſum ageres ut phaſma: Catulli, &c.*] Sic diſtinguendum cenſet Petitus. nam neminem veterum eſſe dicit, qui Catullo *Phaſma* adſcribat, ſi hunc exceperis locum: at vero *Laureolum* mimum à Catullo fuiſſe compoſitum, nemo, puto, ambigit, & teſtis eſt locupletiſſimus Tertullianus lib. adverſus Valentinianos cap. XIV. Refert enim cum ſtomacho Poëta, patricios operam ſuam locaſſe ſcenæ, & neſcio de quo, cui nomen facit *Damaſippo*, memorat, eum ubi ſua dilapidavit bona, addixiſſe ſuam operam ludicris his artibus & mimos egiſſe. Adeoque enim in agendis mimis profeciſſe, ait; ut non minus perite quam Lentulus, cujus nomen magnum in illaudatiſſima hac arte, egerit *Catulli* mimum, qui *Laureolus* dicebatur; quum tamen magna in eo agendo arte opus eſſet; cujus argumentum hoc eſt, ut è Joſepho conſtat, σταυρῶται ληφθεὶς ἡγεμὼν, *crucem* autem *ſupervolabat*, ut è Tertulliano diſcimus, unde Juvenali *velox* dicitur egiſſe *Laureolum*. Cruciarii autem deſtituebantur in *tricha*, à qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Judice me, dignus vera cruce. nec tamen ipſi
Ignoſcas populo: populi frons durior hujus,
Qui ſedet, & ſpectat triſcurria patriciorum:
Planipedes audit Fabios, ridere poteſt qui
Mamercorum alapas. quanti ſua funera vendant,

Qui(

VET. SCHOLIAST.

189. *Ignoſcas*, *&c.*] Qui patitur nobiles agentes mimos ſpectare.

190. *Triſcurria*, *&c.*] Jocos, tres ſcurras nobilium fabulas agentes: dictum, quia tres ſimul * exeant, quamvis aliquid quærentes.

191. *Planipedes*, *&c.*] Nobiles neaniſcologos.

192. *Mamercorum*, *&c.*] Turpitudinis crimina.

VARIORUM.

à qua voce tricharia formavit Juvenalis, quæ à populo ſpectari dixit: *Qui ſedet & ſpectat* tricharia *patriciorum*. Quia ſpectabant cruciarium *Laureolum* in *tricha* deſtitutum. Ita ut pro *triſcurria* legendum ſit *tricharia*. Petitus.

187. *Laureolum.*] Id eſt, alius Lentulus Velox nobilis, ſuſcepit ſervi perſonam in agendo mimo Laureolo, in quo crucifixus eſt tanquam ſervus in falſo deprehenſus. Hanc fabulam ſcripſit Laberius. *Velox.*] Cognomen Lentuli. Vide Martial. lib. Spect. Epigr. 7. *Idem.* Vel forte epitheton ei conveniens propter agilitatem in agenda fabula, & mira ſtrenuitate.

188. *Judice me.*] Ait eum Lentulum, vera, non ficta cruce dignum fuiſſe: qui nulla honeſtatis & nobilitatis, ſuorumque majorum habita ratione, ſcurriliter mimum egerit. *Nec*, *&c*] Id eſt, ita reprehendas nobiles, ne interea populo Romano ignoſcas, qui hæc nobilium dedecora ſuſtinet ſpectare, non ſine applauſu.

189. *Populi frons.*] Quæ nullo pudore adficitur, nec erubeſcit, ad turpia hæc ſpectacula. *Idem.*

190. *Qui ſedet.*] Qui tam turpia videre ſuſtinet, & hanc patritiorum ſcurrilitatem. *Lubin.* Qui ſeſe poteſt conti nere, & præ indignatione non inſultat ſed aſſidet quietus & attentus. A *Scaliger* in v. De emend. temp. Ju venalem *tranſcurria* vocare ludos, a quos ex ſenatu transibant ſenatores quando ſcilicet ex ſenatoribus fiebar ſcurræ, & ſic transiſſe ad ſcurras, i eſt, orcheſtram. Sunt qui ſcriber malunt: *Spectat triſcuria pat.* Triſcu rium ingens cura, ut eſt reipub. qu ſane cura digna patritiis. *Lubinus* di cit *triſcurria* eſſe verbum antiquum f ctum, grandem ſcurrilitatem deſignan Nam particula τρὶς, pro ſuperlativ Græci & Latini utuntur. Sic dicimu τρισμέγιστος.

191. *Planipedesque.*] Qui in theatro audit nobiliſſimos Fabios planipedes, fabulas & mimos agentes. Qui, teſte Diomede, planipedes dicuntur, quod actores Comici, planis, id eſt, meris vel nudis pedibus uterentur, & in proſcenium introirent. *Lubin.* Cothurno tragici ſocco Comœdi pedes induebant; ipſi autem mimi nudis pedibus agebant Scalig. Poët. I. cap. x.

192. *Mamercorum alapas.*] Nobiliſſimos Mamercos, colaphis percuſſos: nam in mimis prodibant ſcurræ & paraſiti, qui alapas & verbera patiebantur ab iis, qui auguſtiores ſuſtinebant perſonas. Scaurorum prænomen erat Mamercus & à Plinio c. 11. l. 36. De Scauris arenariis nunc loquitur, longe digredientibus à Veterum Scaurorum vita & moribus. *Dorleans.* *Alapas.*] Inſuper contumeliis alaparum ſic os objicit, quaſi de præcepto domini ludat. Tertullian. de ſpectaculis: Ictibus infelix facies locatur, ut infelicior venter ſaginetur. Cyprian, *Farnabius.* *Quanti*, *&c.*] Invectus ſuperius in nobiles, qui hiſtrioniam exercebant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

)uid refert? vendunt nullo cogente Nerone.
'ec dubitant Celſi Prætoris vendere ludis.
inge tamen gladios inde, atque hinc pulpita pone:
)uid ſatius? mortem ſic quiſquam exhorruit, ut ſit
elotypus Thymeles, ſtupidi collega Corinthi?
.es haud mira tamen, citharœdo Principe mimus
Nobi-

VET. SCHOLIAST.

193. *Nullo, &c.*] Tyranno ſcilicet.
194. *Celſi, &c.*] Ignobilioris, quam ſi ſint.
196. *Quid, &c.*] Utique mori, quam imum agere. nec debet quis mortem :horrere, ut in arena ſe locet, ſed ut imum agat.
198. *Res, &c.*] Non eſt turpe, nobim, mimum agere, cum ipſe imperator :harœdus ſit, & in ſcena cantaverit. on eſt mirum, ſi hæc mavult ſequendo .dium principem, quam mori, quando ſum imitatur Neronem.

VARIORUM.

ant; jam damnat illos nobiles, qui nunus gladiatorium tanquam viliſſima nancipia obibant, idque ſponte & ltro. *Funera.*] Id eſt, corpora de quius funera futura erant. Nam cum itæ periculo ibi pugnabatur. *Idem.* .t illi ſui æris inopes, divites alieni, e cum ſpe conſumta ad extremum deiberabant gladiatores fieri.

193. *Quid, &c.*] Illud adhuc parum :ſt, & facile excuſari poteſt, collatione Hiſtrioniæ, quæ pejor, & viro nobili indignior. Nihil refert quanto pretio ſe exautorent & ſua funera vendant: ſed hoc dolendum quod ſe ultro & nullo jubente vendant. *Nullo, &c.*] Domitiano non cogente eos, ut fecit Nero, qui in ludis ad ferrum exhibuit 400 Senatores, 600 equites. *Idem.* *Nullo &c.*] i. e. ſponte nulloque jubente ſcenæ operam dabant. *Ferr.*

194. *Nec, &c.*] Non erubeſcunt omni pudore ſpreto, etiam in ludis, quos prætor homo vilis & ad præturam evectus & ſublimatus exhibet, funera & ſupplícia ſua vendere. *Lubinus.* Vel *Celſus*, hic eſt ſublimis & in curru ſedens, quum ludis habitu triumphali præſit, ut Sat. 10. verſ. 360.

195. *Finge, &c.*] Id eſt, eſto quod Nero ſupplicio propoſito cogat nobiles hiſtrioniam agere, vel gladiaturam. Quid ſatius vel agendum magis? Nonne ſatius eſſet mori, quam mimum agere! *Jac. Loënſis* Epiph. 2. cap. XI. Ergo pulpita pro loco in quo mimi & pantomimi ludos dabant. *Ferrar.* *Inde.*] Id eſt, ex altera parte gladiatorum munus vel mortem, hinc ab hac parte, hiſtrioniæ turpiſſimum munus. *Lubin*

196. *Quid Satius?*] Utrum horum eligendum? *Mortem, &c.*] Reſpondet auctor noſter. Adeone quiſquam mortem timuit, ut malit artibus ſcenicis contaminaris ut non mori malit gladiator, quam in hiſtrionia Latinum mimum agere, qui zelotypia uxoris ſuæ mœchæ Thymeles laboret. Et ut malit eſſe collega & ſocius alterius mimi Corinthi, ſtupidi & ignavi, ac ſtolidi. Satyr. I. verſ. 36. *Lubinus.*

197. *Zelotypus.*] Ut in mimo ſimulet ſe eſſe zelotypum Thymeles, more Latini mariti, & alterum alapis percutiat, quod ſupra innuit, cum dixit: *Mamercorum alapas* Lubinus. Vel Thymele mima perſonam ſuſtinebat uxoris alicujus, quæ viro zelotypo verba daret, quem virum, quia nobilis aliquis locatus theatro, agebat, is à Juvenale *Thymeles zelotypus* appellatur. *Politian.* lib. 7. Epiſt. 33. *Stupidi.* Corinthi. Mimi planipedarii.

198. *Res haud.*) Non mirum eſt nobilem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nobi'is. hæc ultra, quid erit niſi ludus? & illic
Dedecus urbis habes. nec myrmillonis in armis,
Nec clypeo Gracchum pugnantem, aut falce ſupina,
(Damnat enim tales habitus, ſed damnat, & odit)
Nec galea faciem abſcondit; movet ecce tridentem,
Poſtquam librata pendentia retia dextra
Nequicquam effudit, nudum ad ſpectacula vultum
Erigit, & tota fugit agnoſcendus arena.

Cr

VET. SCHOLIAST.

200. *Nec, &c.*] Mirmillo armaturæ Gallicæ nomen, ex piſce inditum, cujus imago in galea fingitur.

201. *Aut, &c*] Thracum armatura intelligenda eſt, quibus proprium telum, ſica eſt.

203. *Movet, &c.*] Infamis eſt, ſicut gladiator, aut indicatur, aut verba ſunt Gracchi ſpernentis armaturam ſecutoris.

VARIORUM.

bilem mimum eſſe, cum Imperator ſit Citharœdus. Porro Nero, ut refert Tranquillus, adeo Citharœdis delectabatur, ut nomen ſuum inter illos adſcribi juſſerit. *Lubin.*

199. *Hæc, &c.*] Quaſi dicat, ulterius vel porro tota urbs Roma, erit ludus, hiſtrionia, & gladiatoria. *Et illud. &c.*] Reprehendit jam nobiles, & ex illis potiſſimum Gracchum quendam nobiliſſimum, qui abjecta omni verecundia, in urbis & totius nobilitatis dedecus, in arenam more hominum infamium ſeſe demittebat.

200. *Dedecus, &c.*] Gracchum, nobilem; Appoſitio. *Idem. Nec, &c.*] Id eſt, more myrmillonum vel ſecutorum galea caput velat, nec clypeo pectus tegit. Id eſt, non vult eſſe myrmillo, qui vultum ſuum galea abſcondit, ſed retiarius, qui galerum vel pileum oblongiorem habet nudo vultu, eoque pacto ab omnibus cognoſcebatur. Erat autem retiario loco clypei rete, loco gladii fuſcina vel tridens. Vide Satyr. 2. verſ. 143. *Idem.*

201. *Aut falce, &c.*] Indicat etiam i lum non fuiſſe Thracem, cui erat parn vel ſcutum breve, falx vel ſica, id e gladius incurvus, quem hic *ſupinam fa cem* vocat. *Idem*

202. *Damnat, &c.*] Id eſt, Satyric Ille Gracchus, Thracum arma & hab tus, quibus teguntur, odit & averſat *Lubin.*

203. *Nec galea.*] Id eſt, ſolo gale vel pileo contentus eſt; & Retiarius e vult (qui ſolus ex gladiatoribus aperta f cie pugnabat, ut videatur & cognoſcatu *Faciem.*] Alii leg *frontem. Movet, &c* Siniſtra enim tridentem vel fuſcinam ge rebat. *Idem.*

204. *Poſtquam.*] Oculis quaſi expon ſolemne illud pugnæ genus. Docti eni erant retiarii arte quadam collectum ſu ſpenſumque dextra manu rete, in adve ſarii caput projicere, & ſi erraſſent, e fuſe fugere, donec forte iterum rete re collegiſſent. *Vibrata.*] Alii, *librata.* I eſt, exacte quaſi perpenſa. Solertia enim opus erat, ne nimium vires dexteræ, au intenderentur, aut remitterentur int projiciendum. *Lubin.*

205. *Nequicquam, &c.*] Fruſtra i myrmillonem, vel ſecutorem adverſa rium emiſit, ut eum caperet. *Nudum ad, &c.*] Nudam ſuam faciem ad ſpectatores erigit. *Ad ſpectacula.*] Id eſt ad ſpectatores, forte orans, ne polli cem verterent, ſed pro ſe intercederent *Idem.*

206. *Tota, &c.*] Id eſt, in toto theatro fugit inſequentem ſecutorem. *Idem Agnoſcendus.*] Vel palam omnibus inſpectantibus, vel ſic ſe ſuo indicio miſer prodens.

Cedamus tunicæ, de faucibus aurea cum ſe
Erigat, & longo jactetur ſpira galero.
Ergo ignominiam graviorem pertulit omni
Vulnere, cum Graccho juſſus pugnare ſecutor.
Libera ſi dentur populo ſuffragia, quis tam
Perditus, ut dubitet Senecam præferre Neroni?
Cujus ſupplicio non debuit una parari v. Comment. ad leg. un. Cod. Th. de parricid. et ibi auctorum locos restitutos
Simia, nec ſerpens unus, nec culeus unus.

VET. SCHOLIAST.

07. *Credamus*, *&c.*] Tunicam de f‥cibus quidam veſtem gladiatoriam d‥int, quam fibula morder à faucibus p‥naturi. Alii, qua Galli utuntur in ſa-c‥,in modum organi utrimque decre-ſc‥tibus virgulis purpureis. * nam for-t‥i ſunt veluti indicantibus partem cor-p‥is eſſe amputandam. hi dubii habe-b‥t qni munera edebant, ut extremas p‥tes tunicæ ad guttur ornarent, quo f‥nam haberent.

208. *Et*, *&c.*] Pileo, quem habent ‥arii. Galerus eſt humero impoſitus ‥diatoris hujuſmodi aliquid,quo citius ‥rſum funem, vel jactatum retium col-l‥it.

212. *Senecam*, *&c.*] Ignobilem, ſed ‥um bonum.

213. *Cujus*, *&c.*] Hoc ideo, quia par-‥idis in culleo clauſis ad pœnam, ſimia ‥ ſerpentes jungi ſolebant. A Nerone ‥em mater occiſa eſt, & amita, & ‥or, & Antoni Claudi illa quæ illi pro ‥rum morte nubere noluit. Sed aper-‥s dixit, quia & matrem occideret & ‥orem Octaviam, eandemque ſororem ‥optivam,& Britannicum fratrem ado-‥ivum filium Claudii peremit.

VARIORUM.

207. *Credamus tunicæ &c* :] Gracchus ‥lius erat, & Martis ſacerdos in Veneris ‥ſtra tranſierat; hinc non erit difficile, ‥uid aurea illa ſpira fuerit in tunicæ ſali-‥ris faucibus, purpura & auro diſtinctæ. ‥itur Gracchus in ſola tunica quidem, ‥t omnes tunc retiarij qui inde ſimplici-ter *tunicati* dicti ſunt) ſed eadem ſaliari in arenam deſcendit, ad cujus fauces, hoc eſt oram ſuperiorem, ſegmenta, id eſt inſtitæ aureæ, ſive ſpira aurea, quæ etiam galero & quidem longo ſacerdotali addita erat. *Ferrar.*

208. *Jactetur.*] Huc illuc ventiletur.

209. *Ergo*, *&c.*] Id eſt, ſecutor, cum à Nerone cum Graccho retiario pugnare juſſus eſſet, victor exploſus & irriſus eſt à ſpectatoribus, qui nobilem retiarium & imperitum per totam arenam ſequeretur: majorem ignominiam hoc ipſo pertulit, quam ſi occiſus concidiſſet. *Lubin.*

210. *Juſſus.*] A prætore ludi præfecto, cui operam ſuam vendidit *Secutor.*] id eſt myrmillo, qui retiarium, poſtquam ab eo captus non eſt, inſequitur.

211. *Libera*, *&c.*] Id eſt, ſi libere & ſine omni ſuperioris potentiæ timore aut metu, populo Romano ſuffragia, vota, judicia ferre liceret; nemo adeo perditus, adeo deploratus, & ſceleratus eſſet, qui virum optimum, Senecam, virulentiſſimo illi, & crudeli, omnibuſque ſceleribus contaminato tyranno, præferre dubitaret. *Lubin.* De Seneca tamen longe aliter ſenſit Dio in Nerone.

213. *Cujus*, *&c.*] Nec enim unum commiſerat parricidium. Solebant parricidæ virgis primum cæſi. in culeo cum ſimia, gallo, ſerpente, & cane includi, & in flumen abjici, ut ita omnibus elementis privarentur. *Idem.*

214. *Una ſimia.*] Nam non unum parricidium perpetrarat, qui præceptorem Senecam, matrem Agrippinam, amitam, uxorem Poppæam, &c. parricidio ſuſtulerat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Par Agamemnonidæ crimen: ſed cauſa facit rem
Diſſimilem. quippe ille Deis auctoribus ultor
Patris erat cæſi media inter pocula: ſed nec
Electræ jugulo ſe polluit, aut Spartani
Sanguine conjugii, nullis aconita propinquis
Miſcuit, in ſcena nunquam cantavit Oreſtes,
Troïca non ſcripſit. quid enim Virginius armis

Debu

VET. SCHOLIAST.

216. *Quippe, &c.*] Oreſtes, qui & matrem occidit, ſed ut patrem ulciſceretur & defenderet.

218. *Aut, &c.*] Helene, vel Hermione.

221. *Troïca, &c.*] Hoc ideo, quia Nero Troados libros ſcripſit. Unde & maxime inſanivit, quia Poëta fuit. Virginius autem unus de conjuratis, qui Neronem occiderunt.

VARIORUM.

ſtulerat. *Culeus.*] Quo inſuebantur parricidæ, erat ſaccus ex corio. *Idem.*

215. *Par, &c.*] Idem ſcelus commiſit etiam Oreſtes, Agamemnonis filius qui matrem Clytæmneſtram interfecit; ſed non ob eandem cauſſam. *Idem.* legebatur enim paſſim tempore Neronis: Νέρων, Ορέςης, Αλκμαίων μητροκτόνοι.

216. *Diſſimilem, &c.*] Oreſtes juſtiſſimam, Nero improbam & nefariam cauſſam ſui ſceleris habuit. *Quippe ille.*] Rationem addit. Oreſtes Deo jubente, matrem ſuam cum adultero Ægiſtho interemit, ut patrem Agamemnonem ulciſceretur, quem illi inter media pocula incautum interemerant. Deinde enim maternæ necis reus, in Areopago, æquatis Deorum ſententiis, interventu Minervæ abſolutus eſt, ut videre eſt initio Odyſſ. Hom. *Idem.*

217. *Patris.*] Agamemnonis. *Media, &c.*] Cum convivio ſuſceptus fuiſſet: ut alii, in balneo dum veſtem indueret ſine capitio. *Lubin.* *Sed nec, &c.*] Id eſt, ſororem ſuam non interemit Oreſtes, ut Nero Britannicum fratrem.

218. *Electræ jugulo ſe polluit.*] I Octaviæ morte cape hunc verſum. Na Octaviam poëta comparat Electræ, q ſoror Oreſtis, ut Octavia ſoror Ner nis. Sed Nero jugulavit Octaviam: Or ſtes non jugulavit Electram. Oreſt inſanus erat; at Nero ſanæ mentis, ſi n quam ille aliquid ſapiebat, ſororis conjugis parricidium patravit. Nero go pejor Oreſte & improbior. *Dorlea* *Jugulo, &c.*] Dum ferro jugulum p tiit, & ita nece ſororis ſuæ ſeſe pollu *Aut Spartani, &c.*] Id eſt, Oreſtes He mionem uxorem ſuam, Menelai Spar regis filiam, non occidit; ut Nero Oct viam, Antoniam, & Poppæam ictu cal cis, gravidam, conjuges ſuas interfeci *Lubin.*

219. *Conjugii.*] Pro conjugis. *Nul lis, &c.*] Ut Nero Britannicum fratren ſuum adoptivum, & Domitiam ami tam, Locuſtæ veneficio interemit, & Pyrrhum præfectum, remedium ad fau ces pollicitus, toxico occidit. *Lubi nus*

220. *In ſcena, &c.*] Ut Nero, qui te ſte Suetonio nihil æque doluit. quan quod tanquam malus Citharœdus incre pitus eſſet: & Tragœdias in ſcena canta vit: Oreſtem matricidam, Herculem in ſanum, &c. *Idem.*

221. *Troica, &c.*] Hoc eo dicit, qui Nero Troados libros ſcripſit. Et ut I lium conflagrare ſpectaret, magnam urbis partem incendit, quod incendium ipſe in turri Mecœnatiana proſpectans, lætabatur flammæ, ut ajebat, pulchritudine. *Quid enim, &c.*] Nihil fuit quod Virginius Ruffus cum Sergio, Galba, & Vindice Junio, magis ulciſci & punire deberet, quam hoc peſſimum flagitium.

In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ebuit ulciſci magis, aut cum Vindice Galba?
uid Nero tam ſæva crudaque tyrannide fecit?
æc opera, atque hæ ſunt generoſi Principis artes,
audentis fœdo peregrina ad pulpita cantu
oſtitui, Graiæque apium meruiſſe coronæ.
ajorum effigies habeant inſignia vocis,
nte pedes Domiti longum tu pone Thyeſtæ
rma, vel Antigonæ, ſeu perſonam Menalippes,
Et

VET. SCHOLIAST.

226. *Graiæque apium.*] Quia apud Iſmios Agones, victores apio coronant. Nero non autem Iſthimiaco certane inter citharœdos certans, apio, uti os erat, coronatus eſt.

227. *Habeant, &c.*] Vocis *miſſaria* * c eſt, ἆθλα, *miſſa*,

228. *Ante, &c.*] Alii Domitium Setorsm volunt, qui à Nerone coactus mimum agere.

229. *Syrma.*] Veſtis tragica eſt. Has tem perſonas Nero ſaltavit. Menalips eſt, qui Tydeum occidit.

VARIORUM.

hac immani bellua, & terrifico terrum orbis monſtro. Hi tres, in Galliis Hiſpania à Nerone deſciverunt, & Nenem ex Imperio ejicere à Senatu juſſi nt. *Lubinus.*

223. *Quid, &c.*] Id eſt, quidnam cit Nero toto tempore tam ſævæ & udelis tyrannidis, nimirum ſaltatoem & citharœdum. *Crudaque.*] Crueli, immani, & inhumana. *Lubinus.* *Quid Nero, &c.*] Quidnam maxime fuit honeſtum & indignum, quod in omi ſua tyrannide admiſit Nero? certè proſtituiſſe ſe in noſtris Græcisque ſcenis, itharœdum; hiſtrionem, ſaltatorem, &c. *Farnab.*

224. *Hæc, &c.*] Eſt amara Ironica reſponſio ad quæſtionem, nimirum hæc opera & hæ artes quæ dictæ ſunt. *Hæc opera.*] Troica. *Artes.*] Cithariſtica, & Hiſtrionia. *Idem.*

225. *Gaudentis.*] Hæc de Nerone cantante, cum in Græcia pulpitum citharœdus conſcendit. *Ferrar.*

226. *Proſtitui.*] Metaph. à meretrice. *Grajæque, &c.*] Coronam hanc tuam ex apio. *Plinius* libro 19. capite 8. *Junius* Animadv. 5. capite 21. *Alexander ab Alex.* libro 5. cap. 8. Proverbium: *Apio egere.*

227. *Majorum, &c.*] Irriſorie & Ironice ludit Neronem. Id eſt, cum alii inſignia rerum egregie geſtarum & triumphorum ſtatuis majorum ſuorum adfigant: tu Nero quoque coronam ex apio, tanquam vocis, cantus, & ſaltationis inſigne & præmium, quam victor voce & ſaltu confecutus es, ad majorum tuorum imagines appendere potes. *Lubin.*

228. *Ante, &c.*] Id eſt, ô Nero ante pedes ſtatuæ atavi, vel patris tui Domitii, pone longum *ſyrma*, vel veſtem Tragicam, in Tragœdia acta de Thyeſte: unde te Tragœdiarum actorem vel mimum poſſis oſtendere. *Thyeſtæ.*] Tragœdiam de Atreo intellige, qui Thyeſtæ fratri proprium filium Plyſthenem occiſum & coctum epulandum appoſuit. Hanc Tragœdiam egit Nero. Vide Hyginum Fab. XXCIV. & CCLVIII. *Lubin.*

239. *Syrmæ.*] Sunt qui *Syrma* ſignantius & ἐμφατικοτέρως tribui volunt *Thyeſtæ* & *Antigonæ*, perſonis ſcil. regii ſpiritus & elati animi. *Farnabius.* *Antigones.*] Notat Tragœdiam de Antigone Oedipi filia, quæ cæci patris dux fuit. *Hygin.* Fab. 67. 72. *Jac. Loënſis* Epiph. 2. cap. 10. *Perſonam.*] Larvam faciei, qua in agendis Tragœdiis Nero uſus; vel qua perſona uſus eſt in fabula Menalippes: vel quia ſub ejus perſona Euripides Anaxagoræ præcepto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et de marmoreo citharam ſuſpende Coloſſo.
Quid Catilina tuis natalibus, atque Cethegi
Inveniet quiſquam ſublimius? arma tamen vos
Nocturna, & flammas domibus, templisque paraſtis,
Ut Braccatorum pueri, Senonumque minores,
Auſi quod liceat tunica punire moleſta.
Sed vigilat Conſul, vexillaque veſtra coërcet.

H

VET. SCHOLIAST.

230. *Et*, *&c.*] Coloſſum, ſtatuam ultra menſuram, ſuſpende ſtatuæ citharam, non trophæum: ut Nero ſcilicet.

234. *Ut*, *&c.*] Gallos ſignificat, & deeſt *teneant*. Allobrogæ Galli ſunt. Ideo autem dicti allobrogæ, quoniam *broga* Galli agrum dicunt, *Alla* autem, aliud. Dicti igitur, quia ex alio loco fuerant tranſlati.

235. *Tunica*, *&c.*] Veſtis ex charta facta, pice inlita, in qua ignibus pœnæ addicti ardere ſolent. Aut, ſi eſtis id conati, quod hoc pacto debent puniri.

VARIORUM.

ris ſui ſedatum animum & philoſophicam exprimit ſententiam. Vide Dionyſii Halicarnaſſ. comment. περὶ τῶ ἐχημαπσμδρων. *Farnabius*. *Hyginus* Fab. 186. *Menalippes*.] Quæ à Neptuno adamata & gravida facta, in vincula à patre conjecta, filium Bœothum peperit in ſtabulo, fœtu à bubus pene obtrito. Unde & Bœothus dictus. *Lubin.*

230. *Et*, *&c.*] Reſpexit ad illa quæ de Nerone Suetonius ſcribit, quod citharam ab judicibus ad ſe delatam adorarit, ferrique ad Auguſti ſtatuam juſſerit. Id eſt, ad marmoream Auguſti ſtatuam, de qua majores tui arma & ſpolia hoſtium pendebant, tu citharam depende, nam in hac triumphaſti. Vel forte adludit ad coloſſum Neronis miræ magnitudinis, quem per Zenodotum Gallia accitum, ædificavit. Plin. 34. lib. 7. cap. *Idem.*

231. *Quid*, *&c.*] Oſtendit ulterius nobilitatem in virtute animi, non in ſanguine conſiſtere; nec eſſe nobiles qui ex generoſis orti peſſime agant, quod Catilinæ & Cethegi exemplo demonſtı *Catilina*.] Fuit enim is nobiliſſimus, ſ patriæ perditor & proditor: ut Cice contra ignobilis, ſed patriæ pater. *Tu &c.*] Tuo genere, familia & nobilitaı De Catilina vide Salluſt. *Cethegi*.] H cum Catilina, Lentulo, Statilio, cont Remp. conjurarunt, omnes nobiliſſim *Idem.*

232. *Quiſquam*.] Alii legunt, *qui quam*. *Sublimius*.] Nobilius: nam nı biles alti & ſublimes dicuntur. Senſu eſt, nihil genere tuo Catilina nihil Ce hegi familia fuit nobilius, tamen & *Arma*, *&c.*] Licet nobiliſſimi, ſce leratiſſimi fuiſtis, & veſtræ patriæ do mibus, templis & focis atque aris, nocti tempore bella & incendia admoliti eſtis *Idem.*

234. *Ut*, *&c.*] Ut quondam Gall Narbonenſes ex braccata Gallia oriundi vel filii Senonum, ex Lugdunenſi orti olim ſub Brenno, totam urbem Romam incendio abolere conati ſunt. Simile facinus vos moliti eſtis. Vide Florum. *Lubinus.*

235. *Auſi*, *&c.*] Id eſt, illud auſi eſtis, propter quod digni eratis, qui veſte & tunica ex charta, cannabe, ſtuppa, bitumine, pice, cera illita induti, noctis tempore pro lucerna accendamini. Quod ſupplicii genus in illos qui incendia moliti erant conſtitutum erat; & quo uſus fuit crudelis ille Nero in Chriſtianos, quos incendii inſimulavit, cujus ipſe auctor fuerat. Vel Herculem Oeteum repræſentantes Sat. 1. verſ. 155. Hanc veſtem. tunicam moleſtam vocant, de qua Satyr. 1.

-- *Tæda lucebis in illa*, *&c.*

Vide *Brodæum* Miſcell. lib. 2. cap. 9. & 10.

236. *Sed*, *&c.*] Id eſt, M. T. Cicero

vigi-

Hc novus Arpinas ignobilis, & modo Romæ
Mınicipalis Eques, galeatum ponit ubique
P'eſidium attonitis, & in omni gente laborat.
Intum igitur muros intra toga contulit illi
Ɔminis, & tituli, quantum non Leucade, quantum
Theſſaliæ campis Octavius abſtulit udo
Cedibus aſſiduis gladio. ſed Roma parentem,
Ioma patrem patriæ Ciceronem libera dixit.
Apinas alius Volſcorum in monte ſolebat
Poſ-

VET. SCHOLIAST.

:39. *Et, &c.*] Quia in montibus condı eſt Roma. Legitur & pontibus, propt Molvium, ubi Catilinæ conjurati, Allobroges deprehenſi ſunt.

:41. *Non Leucade.*] Propter Antoım & Cleopatram, quia bello navali Leucade promontorio Epiri, devicti ıt ab Auguſto,

242. *Theſſaliæ campis.*] Ibi nam ab Auto victi ſunt Brutus & Caſſius, & mpejus à Cæſare.

244. *Roma, &c.*] Non per adulatiom, ut Auguſtum. Hoc nam differt Auguſto Cicero, quia alia armatus, a pacatus defenderit libertatem & ciatem. ut Lucanus,

--- *Romani maximus auctor*
llius eloquii, cujus ſub jure togato, &c.

VARIORUM.

gilando, veſtra nocturna facinora & cendia prohibuit. *Vexillaque veſtra.*] l eſt, veſtras turmas, Centurias & furores veſtros, & conatus, frenat & retimit. *Lubin.*

237. *Hic, &c.*] Id eſt, veſtra nobium peſſima facinora æterna, nominis ıma & laude repreſſit. Cicero ignobis; ex Arpinate Volſcorum opido natus. Romani *novos* nominant qui ex ſeſeclareunt. *ignobilis.*] Variant de genere Cieronis: Sed ipſe à regibus ſe ortum diit Tuſcul. 1. *Et modo.*] Id eſt, modo nuerrime, in equeſtrem ordinem adſcitus, qui ex municipio Arpinate oriundus eſſet.

238. *Municipalis.*] Pro obſcuro poſius. *Turneb.* lib. 3. cap. 9. *Galeatum*] Id eſt, civibus Romanis de re nova attonitis, & ſtupefactis, armatum præſidium, & cuſtodiam armatorum ubique ponit, contra machinas conjuratorum. *Lubin.*

239. *In, &c.*] Pro omni gente Romana, pro ſummis & infimis, vel fatigatur in univerſo populo, dum omnes & ſingulos ad Reip. ſalutem exhortatur. Alii habent *Monte*, & intelligunt VII. colles Rom. *Idem.* interpretantur de equeſtri, ſenatorio & plebejo ordine: Ego *in omni gente*, non tantum Romæ, ſed etiam in municipiis. *Grang.*

240 *Tantum, &c.*] Id eſt, Cicero ignobilis conſul, tantum nominis, honoris, & tituli conſecutus eſt Romæ intra muros, tempore pacis & togæ, ſua ſapientia, ſine bello, cæde, & ſanguine. *Tantum, &c.*] Pater enim patriæ dictus eſt. *Lubin.*

241. *Quantum, &c.*] Quantum nominis & honoris Auguſtus non reportavit ex victoria ſanguinolenta, quam ſub Leucade Epiri promontorio obtinuit, cum Antonium & Cleopatram vicit, navali ſcilicet prælio. *Lubin.*

242. *Theſſalia, &c.*] Apud Philippos Macedoniæ urbem, in Theſſalia contra Caſſium & Brutum, quos cum Antonio vicit. *Flor.* lib. 4. cap. 6. *Abſtulit.*] Reportavit, adeptus eſt. *Udo gladio.*] Ex aſſidua cæde, ſemper ſanguine madente. *Lubinus.*

244. *Patrem, &c.*] Hoc nomine ipſum primus omnium appellavit M. Cato. *Libera.*] Liberata ex ancipiti illo periculo. *Idem.*

245. *Arpinas.*] Subjungit jam alia duo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Poſcere mercedes alieno laſſus aratro;
Nodoſam poſt hæc frangebat vertice vitem,
Si lentus pigra muniret caſtra dolabra:
Hic tamen & Cimbros, & ſumma pericula rerum
Excipit, & ſolus trepidantem protegit urbem.
Atque ideo, poſtquam ad Cimbros, ſtragemque volaban
Qui nunquam attigerant majora cadavera, corvi,
Nobilis ornatur lauro collega ſecunda.

Ple

VET. SCHOLIAST.

247. *Nodoſam, &c.*] A centurione vapulando ſuo vertice frangi patiebatur Marius vitem, cum militat.

251. *Atque ideo.*] Mario, inquit, debellante Cimbros, corvis avibus fuit miraculum ire ad majorum cadaverum prædam, quia grandi ſtatura ſunt Galli. Virgilius:

---- *Scutis protecti corpora longis.*

253. *Lauro, &c.*] Secundo, per Marium familia nova. Nam primo per Ciceronem nobilitati, hoc eſt, ut triumpharet. Vel, ſecunda lauro dixit, quia ſecundo loco triumphavit poſt collegam ſuum.

VARIORUM.

duo exempla, Marii nimirum & Deciorum, qui & ipſi ignobiles, optimi & vere generoſi fuerunt. *Arpinas alius.*] Alius ex Arpino Volſcorum opido ortus, qui teſte Plutarcho, obſcuro prorſus genere parentes habuit pauperes. Is poſtea ſepties conſul fuit, & Cimbros in Gallia, Teutonas in Italia, & Jugurtham in Africa ſuperavit. *Val. Maxim.* lib. 11. cap. 1. Arpinum patria fuit communis Marii & Ciceronis.

246. *Poſcere, &c.*] Id eſt, cum juvenis eſſet, conductus & mercenarius, ſolebat aliorum agros arare. *Alieno.*] Paupertas notatur, cum ne ipſe quidem agrum habuerit. *Lubin.*

247. *Nodoſam, &c.*] Id eſt, poſtea inter milites faber erat, & caſtra muniebat, & ſi aliquando tardus & ignava opera caſtra muniret & laboraret, ſudes & palos neceſſarios ad munienda caſtr præpararet, à centurione vite verbera batur, & vapulando in tergo & capite v tem frangebat. Sat. 14. verſ. 193. Viter hanc centuriones pro inſigni geſtaban Perſius:

---- *aut vitem poſce libello.*

Eſt autem *dolabra* illud inſtrumentum quo lignum dolatur, complanatur, & lævigatur. *Idem.* Sed non tam de dola bra fabrili, quam de cætero opere mi litum intelligendum: Hinc dictum Do mitii Corbulonis, *dolabra vincendum ho ſtem*, i. e. operibus. *Grang.*

249. *Hic, &c.*] Id eſt, licet ignobi lis, & qui crevit tam a parvis initiis ſu tamen virtute ſummus belli imperato evaſit, & Cimbros ac Teutonas (qu ex Dania & Germania maximo cun exercitu Romam contendentes, magnum terrorem Italiæ incuſſerant) excepit ſuo exercitu, & funditus delevit *Florus* lib. 3. cap. 3. *Cimbros.*] Illi magno corpore, horrendisque oculis erant & apud Germanos, prædones appellabantur. Jam Holſati Cherſoneſum Cimbricam inhabitant. *Lubin.* *Et ſolus.*] Ol inſigne meritum, quaſi ſine Collega Catulo res peracta ſit.

251. *Atque ideo.*] Poſtquam ergo Cimbros & Teutonas ingenti ſtrage delevit, & corvi, ad ingentia Cimbrorum cadavera, volabant. *Stragemque.*] Interfectorum Cimbrorum. Nam traduntur cæſa ibi à Mario, centum & quadraginta quinque millia, & ſexaginta millia capta.

252. *Majora, &c.*] Nam vaſta & magna Cimbrorum corpora. *Lubin.*

253. *Nobilis, &c.*] Quintus Lucta-

tius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pl beiæ Deciorum animæ, plebeia fuerunt
N mina: pro totis legionibus hi tamen, & pro
O nibus auxiliis; atque omni pube Latina
Su ficiunt Diis infernis, Terræque parenti.
Pl ris enim Decii, quam quæ ſervantur ab illis.
A cilla natus trabeam, & diadema Quirini,
E aſces meruit Regum ultimus ille bonorum.

Exu-

VET. SCHOLIAST.

4. *Plebeiæ, &c.*] Decii pater & fi- ſomnio moniti, pro incolumitate ili Romani ſe devoverunt, alter bel- atino, alter Gallico. Nam pater cum collega L. Manlii Torquati, eſſent- ſomnio admoniti, eam partem vi- em fore, cujus dux in prælio ceci- t, Decius calcaribus equo incitato, edios hoſtes inruit, ibique pugnans fectus eſt, Cujus cum corpus mili- liberare contenderent, cum plena reverſi victoria. Hoc exemplo pa- pro bello Samnitico & Tuſco, bello lico ab hoſtibus eſt filius interemtus. quibus & Virg.

Quin Decios Brutosque.

59. *Ancilla natus.*] Ocriculana (an rniculana) captiva, Servius Tnllius.

.60. *Regum, &c.*] Nam fuerunt reges tea ſuperbi. ſextus à Romulo: nam, imus Tarquinius fuit Superbus.

VARIORUM.

s Catulus, qui cum ipſo Cimbros dit, genere nobilis & facto: de quo Sat. 11. Errat lubinus & plures qui ter explicant, faciendo *nobilis* genitivi us. *Lauro ſecunda.*] Nobilis collega Catulus Luctatius ſecundo loco tri- nphavit, cum uni Mario homini no- , victoriæ honos tribueretur, licet riuſque Coſſ. auſpiciis res geſta ſit. *Far- b.* At ignobilis Arpinas, Marius, imo loco: nam honor ei totius belli ributus.

254. *Plebeiæ.*] Quartum Deciorum pa- s & filii exemplum, qui & ipſi non ex bili, ſed plebeia familia oriundi, & uterque tamen animi nobiliſſimi pro ſa- lute Reipub. ſe devoverunt. *Val. Maxim.* lib. 5 cap. 6.

256. *Atque omni pube.*] Alii, *plebe. Latina.*] i. e. Romana. Bene autem diſtinguit pubem latinam ab auxiliis: nam *auxilia* in bello ſunt ſocii exterarum nationum.

257. *Sufficiunt.*] Sufficere dicimus ei, cujus deſiderium implemus. *Britannic. Diis, &c.*] Quia illi ſe ſolennibus riti- bus & verbis devovebant Diis Manibus, Terræque matri, & omnia pop. Roma- ni pericula in ſua capita derivabant. *Lu- binus.* Certe Decii, Pater, Filius, Ne- pos, bello Latino, Hetruſco, Taren- tino, pro patria ſua obtulerunt capita. *Terræque parenti.*] Cui ſe devoverunt, & in cujus viſceribus ipſi dicuntur eſſe inferi.

258. *Pluris, &c.*] Decii quamvis ignobiles, ſanctiores & Diis acceptiores fuerunt, quam pop. Romanus univerſus, quia ipſi propter Decios pepercerunt. *Idem.*

259. *Ancilla, &c.*] Ultimum argu- mentum de Servio Tullio, quem ait Valerius ex ancilla vernam eſſe natum, & cujus mater Ocriculana dicta, captiva fuit; qui ſua tamen virtute promeruit trabeam & faſces, id eſt, imperium & regnum. *Trabeam.*] Veſtem regiam, purpuream & albam: vel, trabibus pan- norum albis & purpureis intertextam. Vel, ut Livio placet, togam circum di- ſtinctam purpura, ſubtegmine puniceo. Alex. ab Alexandro capite 18. libro 5. *Diadema.*] Id eſt, coronam Romuli pri- mi regis. *Lubin.*

260. *Faſces.*] Virgarum cum ſecuri- bus, qui à 12. lictoribus præferebantur. *Ultimus, &c.*] Nam ſextus erat Poſt

enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Prodita laxabant portarum clauſtra tyrannis
Exſulibus juvenes ipſius Conſulis, & quos
Magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
Quod miraretur cum Coclite Mucius, & quæ
Imperii fines Tiberinum virgo natavit.
Occulta ad patres produxit crimina ſervus
Matronis lugendus: at illos verbera juſtis

Affi

VET. SCHOLIAST.

262. *Juveues, &c.*] Ipſius Bruti filii, qui à patre ſecuri percuſſi ſunt, portas aperiebant, ut Tarquinius Superbus intraret.

264. *Cnm, &c.*] Horatius Cocles cum feſſos milites ſuos ab Etruſcis videret, pontem ſublicium ſubduci juſſit, ne protinus hoſtes ad urbem irent, & ipſe ſolus interim exercitum Porſennæ ſuſtinuit, dehinc armatus Tiberim transnatavit ad ſuos.

265. *Virgo. &c.*] Clœlia virgo inter obſides data Porſennæ à Romanis, ſimulans ritu patrio velle ſe in ripa Tiberis cum cæteris virginibus ſacra facere, adlegatis cuſtodibus transnatavit. & per legatos à Porſenna recepta, in tanto honore habita eſt, ut cum cæteris obſidibus in patriam remitteretur. Hujus rei cauſſa & ſtatuam equeſtrem meruit inauratam.

267. *Matronis, &c.*] Propter Lucretiam ſcilicet vindicatam, vel quia Superbo ſub tyranno vim patiebatur caſtitas matronarum. Vindicius, ſervus qui indicavit filios Bruti, Traquinio velle portas reſerare, quos pater ſecuri feriit.

VARIORUM.

cum autem ſeptimus & ultimus Tarquinius Superbus peſſimus erat. *Lubin.*

261. *Prodita, &c.*] Laudavit ignobiles multos ut optimos, qui conſilio, fortitudine, vita & ſanguine Reip profuerunt: reprehendit jam nobiliſſimos, adeoque ipſius Junii Bruti conſulis filios qui patriam prodere, & tyrannis ac regibus à patre exactis, portas voluerunt aperire, ac proinde à patre ſecuri percuſſi ſunt. *Prodita, &c.*] Id eſt, portas aperiebant proditores patriæ. *Laxabant.*] Aperiebant, reſerabant. *Idem.* i. e. Laxare volebant, conſpirabant. *Tyrannis exſulibus.*] Tarquiniis exactis & in exſiliu[m] pulſis, quos reducere & reſtituere volebant.

262. *Juvenes.*] Titus & Tiberius Junii Bruti ipſius primi omnium conſul[is] filii. *Florus* lib. 1. cap. 9. *Et quos*] Id eſt & qui exemplo optimi patris conſulis magnum aliquod & egregium factum licet cum vitæ periculo conjunctum, pr[o] patriæ libertate ſubire debebant. *P[ro] dubia.*] Id eſt, periclitante. Hanc enim eripere rurſus volebat Traquinius. *Lubinus.*

294. *Quod miraretur.*] Quod benefactum & quam rem præclaram cum ſtupore demiraretur Horatius Cocles, Mutius Scævola, virgo Clœlia. *Coclite.* Horatius ille Cocles *Florus* lib. 1. cap. x *Mutius.*] Scævola, qui in necem Porſennæ urbem Romam obſidentis, cum conjuraſſet, & cum errans in perſona ſcribam pro rege obtruncaſſet, ad focum igne ardentem propere acceſſit, & dexteram, quod aberraſſet, ſpectante reg[e] combuſſit. *Livius* lib. 2. *Et quæ, &c.* Illo enim tempore Thuſci campos & agros omnes ad flumen Tibrim poſſidebant, qui Romani imperii finis erat, quod tum temporis anguſtis terminis erat circumſcriptum.

265. *Virgo.*] Clœlia.

266. *Occulta, &c.*] Vindicius ſervus occulta & clandeſtina ſcelera filiorum Bruti dominorum ſuorum, patribus indicavit. Cui ob indicium hoc, pecunia ex ærario, libertas & civitas data eſt. Ab hoc Vindicio Vindicta nomen habet, per quam ſervi in libertatem adſerebantur. *Idem. Produxit.*] Patefecit.

267. *Matronis, &c.*] Orbis filiis. Ob ſervi enim indicium, matres orbæ factæ

ſunt

A ciunt pœnis, & legum prima ſecuris.
M o pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis
Æ cidæ ſimilis, Vulcaniaque arma capeſſas,
Q am te Therſitæ ſimilem producat Achilles.
E amen ut longe repetas, longeque revolvas
N men, ab infami gentem deducis aſylo.
M jorum primus quiſquis fuit ille tuorum,
A t paſtor fuit, aut illud, quod dicere nolo.

v. leg. un. Cod. Th. ne paſtor. dent. filii. Recte Schol. vel Latro. Paſtores enim Latrones, quod ſatis quoque docebit te titul. C. cod. quib. equor. us. et alia multa in hiſt. abundantia, quarum aliqua collegit Gothofred. ad dd. tt.

VET. SCHOLIAST.

m autem ut conſervatorem patriæ manumiſit, ſed ut delatorem dominorum, cruci adfixit. quod factum onæ planxerunt.

8. *Prima*, &c.] Quia primus Con- rutus ſecures accepit.

3. *Nomen*, &c.] Romulus ut au- populum Romanum, ſecutus A- ienſium morem, aſylum in luco tituit.

5. *Aut*, &c.] Quos collegit Ro- us. *Quod*, &c.] Servus aut infamis, tro. Nam latronum, aut perdito- collegit populum.

VARIORUM.

propter ſupplicium filiorum. Vel s ſervi mors lugenda eſſet matronis, Tyrannorum impudicorum vi, in- ſuo liberaſſet. quæ ſententia præſtat. Vindicium illum mortuum tan- m nobilem, per totum annum ma æ lugerent. *At illo*, &c.] Id eſt, conſulis filios patriæ proditores, virgis cæduntur, verbera juſtis pœ- dficiunt, & ſecuris, qua per licto- percuſſi ſunt. *Lubin*,

68, *Et legum.*] Virgis cæſos, con- tus ille primus imperium liberum num ſecuri percuſſit. *Farnabius.* *Le-*, &c.] Id eſt, primum ſupplicium exactos reges, in filios Bruti ſtatu- . Vel eo dicit, quod ante leges con- s, reges Romani faſces & ſecures rparunt. *Idem.*

69. *Malo*, &c.] Concluſio nobiliſſi- Satyræ. Id eſt, ſatius eſt te viliſſi- , obſcuris, turpibus, ignavis ma- bus ortum filium, vita integrum, is ſtrenuum eſſe, quam ex nobiliſ- is & optimis natum filium, eſſe degenerem & ignavum. *Therſites.*] Monſtrum hominis, admodum turpis & deformis. De illo vide Homerum lib 2. Iliad. *Idem.*

270. *Æacida*, &c.] Achilli. qui ab avo Æaco nomen habet. *Vulcaniaque*, &c.] Id eſt, qualia Achilles geſtavit, per matrem Thetin à Vulcano Deorum fabro conſecutus. Vide Ovidium 13. Metamorph. *Lubin.*

271. *Quam te*, &c.] Id quod ſæpe fit. Nam plerumque quod dicitur Heroum filii noxæ. *Producat.*] i. e. generet.

272. *Et tamen*, &c.] Concludit reſponſione ad conceſſionem quandam. Age concedam te à primis urbis incunabulis nomen, familiam, & genus tuum poſſe repetere & revolvere. Verum quinam illi primi tui parentes ſub initium conditæ urbis fuerunt? *Idem.*

273. *Nomen.*] Id eſt, genus & familiam tuam. *Infami*, &c.] Nam Romulus Aſylum conſtituit, quo ſicarii, fures, facinoroſi, & raptores confluebant, ex qua confluge, hi adeo generoſi & nobiles erant oriundi. *Florus* libro 1. cap. 1. Servius Aſyli originem ad nepotes Herculis refert. *Aſylum.*] Templum quod violari non debet, ab α privativo, & συλάω, id eſt, rapio. *Lubin.*

275. *Paſtor*] Quemadmodum & ipſe Romulus. *Quod*, &c.] Propter turpitudinem; à quo ſi te oriundum conſideres, erubeſcas juſtius, quam ut generoſam turpitudinem magnopere oſtentes. Ut ſervus, fur, latro, ſicarius, ſacrilegus, parricida, vel ſpurius & lupæ filius *Idem.* Reticentia eſt, qua tamen non inconcinne Romulum notat, ut latronum ducem, deinde etiam parricidam, Amulio avo & Remo fratre trucidatis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA IX.

ARGUM. Obſcœnam Cinædorum & Pathicorum turpitudinem, acriter
nimis apertè inſectatur: Tu ergo, candide lector (quod ſedulo te monitum
lim) turpes tolle jocos, cætera purus erit.

SCIRE velim quare toties mihi, Nævole, triſtis
Occurras fronte obducta, ceu Marſya victus.
Quid tibi cum vultu, qualem deprenſus habebat
Ravola, dum Rhodopes uda terit inguina barba?
Nos colaphum iucutimus lambenti cruſtula ſervo.

N

VET. SCHOLIAST.

IN *hac Satyra Nævolus Philopygiſta queritur, quod divites cinædi avariſſimi ſunt, & nihil de obſequio libidinis poſſit adquirere.*

2. *Marſya victus.*] Aut proprie ab eo quem Apollo vicit, aut advocatus temporis illius.

4. *Ravola, &c.*] Feciſti vultum triſtem, qualem Ravola fecit, cum deprehenderetur lambens. Ibid. *Rhodopes.*] Turpia. Rabula, à facto etymologiam nominis ſumſit Poëta.

5. *Nos, &c.*] Senſus talis eſt: Servus colapho percutitur à nobis, ſi placentam linguat: Rabula autem cum lambat inguina fœminarum, impunitus incedit. Cruſtula, ſpecies operis piſtorii. * Lucullus. *Guſtavi cruſtula ſolus, placenta.*

VARIORUM.

1. S*Cire, &c.*] Tota hæc Satyra Dialogiſmo inter Nævolum & Juvenalem abſolvitur. Alloquitur autem initio, & acerrime vexat Nævolum hominem turpiſſimum & Draucum, quem ſolito triſtiorem videns, cauſſas mœſtitiæ interrogat. Quæ verba Poëtæ ſe ad 27. verſum extendunt, ubi ille reſpondens, de avaritia civium Romanorum Pathicorum conqueritur, à quibus conductus fuerat, quibusque ſummo labore toties operam dederit, illorumque uxores gravidas reddiderit, & nihil pene mercedis loco receperit. Unum autem lectores volo admonitos, ne quod Poëta
ſcœnus eſt, nobis imputetur; ne
hinc aliena vitia diſcant, ſed ſua emdent. Utque magis bonam Aucto
mentem, quam aperta ejus verba
vertant & conſiderent. *Nævole.*] N
men impuriſſimi Drauci, qui Virronis
mini & patroni ſui infanda libidine
ſanientis (utpote qui Nævolo Drau
pro ſe & uxore ſua uteretur) ſpurca
gitia poſtea depromit. *Lubin.* Eund
hunc eſſe, de quo Martialis ſæpe,
ſortuna & moribus facile dignoſcitur.

2. *Fronte, &c.*] Quaſi nube, id
fronte non exporrecta, ſed caperata,
rugas contracta, quod ſignum eſt m
roris. *Ceu, &c.*] Reſpicit ad notam
bulam de Marſya Phryge, qui cum
polline cantu certavit, & ab eodem
ctus, triſtiſſimus fuit; nam poſtea exc
riabatur. Ovid. 6. Metamor. *Lubin.*

3. *Quid, &c.*] Id eſt, quid ſibi vı
talis vultus, cur geris triſtem, & pert
batum vultum, qualem habebat Rave
ille fellator, dum Rhodopæ turpiſſin
ſcorto operam dans in fœdiſſimo illo
pere, aliorum interventu deprehen
expalluit. *Idem.* Vel, *quid tu cum vult*

4. *Rhodopes.*] Pro meretrice qualit
poſuit, ob famoſam Rhodopem, gen
re Thraciam, Ancillam jadmonis S
mii, conſervam Æſopi fabularum ſc
ptoris. *Grang.* *Terit*] Atterit, lambit. *I*
guina.] Muliebre membrum intellig
Lubin.

5. *Nos, &c.*] Nos ſervo cruſtula lar
benti, colaphum incutimus, quanto m

g

Non erat hac facie miſerabilior Crepereius
Pollio, qui triplicem uſuram præſtare paratus
Circuit, & fatuos non invenit. unde repente
Tot rugæ? certe modico contentus agebas
Vernam equitem, conviva joco mordente facetus,
Et ſalibus vehemens intra pomœria natis.
Omnia nunc contra: vultus gravis, horrida ſiccæ
Silva comæ, nullus tota nitor in cute, qualem

Brut-

VET. SCHOLIAST.

. *Et fatuos*, *&c.*] Qui ei ſcilicet pe-
cunias credant, non ſoluturo.

11. *Et*, *&c.*] Id eſt, facetiis urbicis
undas, id eſt, es urbanus, id eſt, qui
ebas in conviviis jocis omnes fatigare.
mœria.] Loca appellantur, quæ intra
uros ſunt, hoc eſt, pone muros.

VARIORUM.

hujuſmodi cunnilingus cædendus
it. Niſi forte jocoſe & ſcoptice hæc
. Quaſi dicat: Non immerito Ravola
etu expalluit: nam nos cum depre-
endimus ſervum dulciaria lambere, il-
um ſolemus colaphis percutere. Ob id
erito etiam Ravola ſibi timuit, dum
eprehenditur. *Incutere colaphum* ea rati-
ne, qua Terent. *Impingere*, dicit. *Ra-
ola autem cum lambat*, *&c.*] Legend.
avola: is enim eſt quem Poëta exagitat.
utgerſ. Cruſtula.] Erat dulciarii genus
uod pueris dabatur. Horatius:
——— *Ut pueris olim dant cruſtula.*
dem.

6. *Non*, *&c*] Hac tua facie ô Nævo-
e, nihilo miſerabilior vel triſtior erat
Pollio ille Crepereius, qui conſumtis
opibus pecuniam in fœnus quærebat,
ſollicitus ſe triplicem uſuram daturum.
Rutgerſ.

7. *Triplicem uſuram.*] Ter amplius,
quam quod legibus permiſſum & uſu
receptum. *Præſtare*,] Solvere, reddere.
Idem.

8. *Circuit.*] Forum, ubi fœneratores,
& quærit ubique qui ſibi fœnerent, &
pecuniam in uſuram credant. *Fatuos.*]
Quaſi dicat: Tam perditus & deploratus
erat Pollio, ut quiſquis pecuniam de-
diſſet, cum non ſit ſolvendo, merito
fatuus eſſet judicatus. *Unde repente.*]
Tibi natæ; Unde tanta triſtitia, quæ
per rugas oſtenditur?

9. *Certe modico.*] Antea modicum qui-
dem poſſidens, jucundiſſime vivebas.
Idem.

10. *Vernam.*] Id eſt, inter vernas &
viles ſervos antea non minori hilaritate
vivebas, quam ſi eques Romanus fuiſſes.
Unde ergo hæc ſubita mutatio? Vel ver-
na cum eſſes, equitis animum & opes
æquabas animo, cultu, nitore. Facete
eum indigitat equitem, & quidem ver-
nam equitem, cum verum non poſſit.
Grang. *Agebas.*] Referebas, repræſen-
tabas. *Conviva joco*] Sc. Erasque con-
viva &c. Id eſt, jucundus antea, &
hilaris eras in Sympoſiis & elegans con-
viva, dicaci ſermone ad riſum omnes
provocans. *Lubin.*

11. *Salibus*, *&c.*] Facetis ſermonibus
Copioſis, quibus omnes in conviviis ſo-
lebas fatigare. *Intra*, *&c.*] Non ruſticis
& inter haras natis jocis, ſed urbanis, &
elegantibus intra muros civitatis natis.
Sunt autem *pomœria* loca, quæ intra mu-
ros ſunt: id eſt, pone vel poſt mœnia,
quæ nec habitari nec arari fas erat. *I-
dem.*

12. *Omnia*, *&c.*] Sc, ſunt tibi: Quaſi
dicat: antea eras, omnia ſeſe jam con-
tra in te habent. Nam halaritas fron-
tis tuæ in mœrorem verſa, ex jucun-
do & polito, triſtis & horridus factus es.
Idem.

13. *Silva.*] Metaphora. Cujus negle
cti crines inſtar arborum ſeſe erexerunt.

Sic-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Bruttia præſtabat calidi tibi faſcia viſci:
Sed fruticante pilo neglecta, & ſqualida crura.
Quid macies ægri veteris, quem tempore longo
Torret quarta dies, olimque domeſtica febris?
Deprendas animi tormenta latentis in ægro
Corpore, deprendas & gaudia: ſumit utrumque
Inde habitum facies. igitur flexiſſe videris
Propoſitum, & vitæ contrarius ire priori.

VET. SCHOLIAST.

14. *Faſcia viſci.*] Pſilotrum ſignificat, dropacem quo ſolebat ſe accurare.

16. *Quid macies, &c.*] Ita macer & decolor, tanquam quartanarius.

17. *Domeſtica febris.*] Conſueta, familiaris.

18. *Deprehendas.*] Id eſt, omne vitium corporis, ſive ægritudo, ex faciei colore deprehenditur.

19. *Sumit, &c.*] Id eſt, & lætitiæ & ærumnarum.

VARIORUM.

Siccæ.] Comæ. Non unctæ, aut aromate pretioſo delibutæ. *Nullus tota.*] Id eſt, decorem & ornatum corporis tui prorſus neglexiſti. *Idem. Qualem, &c.*] Qualem cutis nitorem antea tibi medicamentis ſolebas provocare. Intelligit autem Pſilotrum, unde fiebat viſcus cum reſina & cera tenaciſſimus, quibus pilos evellebant, & cutem levigabant. Viſcus, pro pſilotro poſitum. *Junius* de Coma.

14. *Bruttia præſtabat.*] Perperam hodie *Bruſcia* legitur & *Bruſtia*, & *Bruccida*, *Bruccia*. *Bruttia* pix nota eſt, cujus mentio ſæpe occurrit apud Medicos etiam Græcos, qui βρυτίαν eam nominant. ea utebantur tanquam optima, cum ad alias res, tum ad tollendos pilos. Ut & Uſtriculæ παρατίλτριαι dictæ, quod pice calida uterentur ad evellendos & urendos pilos. *calidum viſcum* vocat Juvenalis. *Salmaſ.* Alii cenſent hunc verſum ita legendum eſſe:

Præſtabat calidi circumlita faſcia viſci,

Sic Grangæus, & ſic Farnab.

15. *Sed, &c.*] Id eſt, fruticis in[...] ſubnaſcente, & creſcente. Studeban[...] nim turpiſſimi illi, eſſe molliſſimi. I[...] non ſolum in barba, ſed etiam aliis lo[...] non nominandis, & toto adeo corpo[...] pilos evellebant. Id eſt, crura tibi n[...] lævia & depilata, ſed inculta, & horr[...] propter pilos, qui in fruticum mod[...] denſe ibi proveniunt. Tales pilos viſ[...] antea tollebat. *Lubin.*

16. *Quid macies &c.*] Supp. ſibi v[...] Quaſi dicat: Tam macilentus & decolo[...] es, ut videaris vetus aliquis ægrotus, v[...] letudinarius, qui longo tempore qu[...] tana febri laborarit. *Tempore longo.*] Na[...] quartana febris tarde admodum finitu[...] præcipue autumnalis. *Idem.*

17. *Torret.*] Exſiccat, & quaſi co[...] ſumit, more æſtus febrilis. *Had. J[...] nius* Animadv. III. capite I. *Qua[...] dies.*] Quartanam febrim notat. *Olim[...] que, &c.*] Jam pridem familiaris, conſueta. *Idem.*

18. *Deprendas, &c.*] Secunda perſo[...] pro tertia I. unuſquiſque facile poſ[...] deprehendere, colligere & cognoſcere omnes animi adfectus, voluptatem, do[...] lorem, iram, gaudia, metum ex fac[...] & vultu ejuſque habitu & colore. Qua[...] ſi dicat: Hoc conjicio ex tua facie. *Lubinus.*

19. *Utrumque.*] Habitum ſcilicet gau[...] dii & mœroris, *inde*, ab animo ſumit fa[...] cies. Nam facies plerumque animi inde[...] & character eſt. *Idem.*

20. *Igitur, &c.*] Concludit ex faci[...] ipſum à propoſito & vita ſua jucunda at[...] que hilari diflexiſſe, & vitæ genus & propoſitum ſuum mutaſſe. *Idem.*

21. *Propoſitum.*] Sc. iter vitæ tuæ. *Et, &c.*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nper enim, ut repeto, fanum Iſidis, & Ganymedem,
Pacis, & advectæ ſecreta palatia matris,
EtCererem (nam quo non proſtat fœmina templo?)
Ntior Aufidio mœchus ſcelerare ſolebas,
Qodque taces, ipſos etiam inclinare maritos.
Jle & hoc multis vitæ genus: at mihi nullum

Inde

VET. SCHOLIAST.

. *Fanum*, &c.] Statuæ, ad quas
beniebant cinædi.
. *Et*, &c.] Matris Deûm myſte-
ria cujus templum in palatio eſt.
. *Quodque*, &c] Solebas ſcilicet,
qud non confiteris. Hoc autem velut
exerſona Poëta eorum refert, qui di-
ei * inclinant viros, & tam modica
o equuntur.
7. *Utile*, &c.] Nævolus hoc refert

VARIORUM.

&c] Ut cum vita prior læta fuerit, hæc
tris ſit, & injucunda. *Lubinus*.
2. *Nuper*, &c.] Ordo ſenſusque hic
e Nam (ut memoria mecum repeto)
mer tu, ô Nævole, tanquam mœchus
adulter, ipſo Aufidio mœcho nobi-
limo notior & famoſior, ſolebas ce-
lrare templum Iſidis, & omnia deni-
ce loca in quibus conveniunt libidino-
mulieres, ibique non ſolum mulie-
us, verum etiam viris tuis operam
ebas præſtare. *Fanum*.] De hoc fano
dos, dictum eſt Satyr. 6. ad illum ver-
m 488.

Aut apud Iſiaca potius ſacraria lenæ.

nymedem pacis.] Id eſt, ſolebas fre-
ientare ſtatuam Ganymedis in templo
cis, à Veſpaſiano factam. Et hoc loco
rpes & laſcivi viri & fœminæ ad ſui libi
nem & corruptionem abutebantur. *Fla-
us* Conject. c. 74. legit *Ganymedes*. & re-
vult à præced. *fanum*. *Ganymedem*.] Qui
gunt *Ganymedem pacis*, & intelligunt ſta-
iam Ganymedis in templo pacis (quod
obant ex verſu corruptiſſimo Martialis,
uique nihil ad rem) Certe nimium quan-
m errant: imo & illi qui legunt *Ganyme-
s* vel *Ganymedis*, & ſubintelligunt fanum:
nam nullibi Ganymedis fuit templum.
Per Ganymedem ergo intellige effigiem
Ganymedis ante pedes jovis atque in ejus
templo: ſicque inrerpunge *Ganymedem*,
Pacis, &c.

23. *Pacis.*] Cujus tempium in quarta
Vrbis regione fuit. *Et*, &c.] Id eſt, ſolebas
ſacra Cybeles Deæ Phrygiæ ex Pergamo
advectæ, frequenter celebrare. Matris
Deûm myſteria, cujus templum erat in
Palatio. De hujus infamibus ſacerdoti-
bus dictum Sat. 2. *Lubin. Palatia.*] Tem-
plum in Palatino monte. *Secreta.*] in
quo ſacra arcana, quæ vulgare nefas.

24. *Et Cererem*] Cereris autem tem-
pol ſolum caſtæ & pudicæ eſſe ſolebant.
Sat 6.

*Paucæ adeo Cereris vittas contingere di-
gnæ.*

Poſtea etiam meritrices & adulteræ ad
ejus ſacra & templa penetrabant. Unde
ait: *Nam quo*, &c. *Nam*, &c] Cum
ſumma indignatione ostendit, pudici-
tiam non modo in locis prophanis, ſed
ne ſacris quidem, eſſe tutam. *Britann.*

25. *Norior*, &c.] Chio, qui adulte-
riis nobilis, quem in transitu notat. *Ce-
lebrare*, quidam leg. Imo ſcelerare. *Lu-
binus.*

26. *Quod taceo atque ipſos.*] Sic qui-
dam legunt. Παράλειψις. Dicit enim
ſe illud tacere, Nævolum ſcilicet Drau-
cum infamem agere, & viros ad ſtu-
prum etiam inclinare, quod tamen vel
maxime dicit. *Inclinare.*] Habitum dete-
ſtabilis illius libidinis exprimit. *Idem.*

27. *Utile.*] Huc uſque Juvenalis. Re-
ſpondet jam Nævolus, & prolixe mœ-
roris ac triſtitiæ ſuæ cauſſas exponit.
Quod ergo dicis ô Juvenalis, viros in-
clinare & Draucum agere; illud offi-
cium & vivendi genus adeo abſurdum
non eſt. Nam multis fuit fructuoſum

& utile;

Inde operæ pretium. pingues aliquando lacernas,
Munimenta togæ, duri, craſſique coloris,
Et male percuſſas textoris pectine Galli
Accipimus, tenue argentum, venæque ſecundæ.
Fata regunt homines: fatum eſt & partibus illis,
Quas ſinus abſcondit. nam ſi tibi ſidera ceſſant,
Nil faciet longi menſura incognita nervi,

Quar

VET. SCHOLIAST.

28. *Pingues, &c.*] In alio pingues, ut oſtendat groſſas, ac per hoc pluviales quæ muniant à pluvia, non quæ ornent.

30. *Et, &c.*] Male textas. *Textoris, &c.*] Veneti, ut albidum cadurcum cucullo. ut alibi,

Atqui ibi contentus Veneto duroque cucullo.

Niveique cadurci, alibi.

31. *Tenue, &c.*] Modicum aut leve, ærosum.

33. *Quas, &c.*] Penem dicit. Ibid. *Nam, &c.*] Si te non adjuvat fatum.

34. *Menſura incognita.*] Ante non viſa, quæ excedat opinionem hominum.

35. *Spumanti, &c.*] Quia ſalivoſus fuit. Virro nomen divitis. Quamvis, inquit, ille dives Cinædus penem tuum conſpexerit, & cupiditate blandis te epiſtolis & *diptychis* ſollicitet, nihil tamen accipies, niſi ſtellas bene poſitas in geneſi habueris, quæ tibi hoc præſtent.

VARIORUM.

& utile. *At mihi, &c.*] Id eſt, ego vero nullam inde utilitatem percepi, niſi quod interdum vilem aliquam veſtem, aut exigui valoris numum inde conſequor. *Lubin.*

28. *Pingues, &c.*] Id eſt, interdum hinc mercedis loco accipio ab avaro meo Pathico. lacernas ſeu penulas ex pingui & craſſa lana confectas. Παχὺ ἱμάτιον, hibernum, στερεὸν, craſſioris è Gallia lanæ & fili: unde addit, *percuſſas textoris pectine Galli.* De lacernis vide, quæ ad verſ. 62. Sat 1. *Farnab.* Vel quod illæ jam antea ab avaro attritæ ſint & immundo uſu pingues redditæ. *Lubin.*

29. *Munimenta.*] Id eſt, quibus gam tegam, id eſt, quæ togam à plu muniant, non quæ ornent. *Duri.*] les, & ruſtici coloris. *Idem.*

30. *Et male, &c.*] Eo dicit, q Galli viliores & craſſiores veſtes te bant. *Et, &c.*] Bene percuſſæ veſtes, *con tes* & *concutia* dicebantur, & *cucutia*, qu Græci κρουστὰς καὶ σπαθητὰς vocant πυκνοστήμους, pavidenſes ſcilicet & l ne condenſatas. nam concutere eſt κρο vel σπαθᾶν, unde *concus concutis* radi erat vel pecten, quo veſtes percutieba tur. Sic à decutio *decutes togæ ſeu detrit* Salmaſ. in Trebell. Poll. *Pectine.*] I ſtrumento textorum penſili, quo ſubt gmen ſtamini inſeritur & appellitur.

31. *Tenue, &c.*] Non craſſum arger tum non magni ponderis, ſed leviſſi mum; nec purum & mundum argentun ſed ſecundæ venæ. *Lubin.* *Venæque ſe cundæ.*] Non argenti puri: non etiam e jus quod intermixtum dicitur, ſed adhu vilioris, quod jam non amplius argen tum, ſed ex Gallico *billon* vocamus *Grang.*

32. *Fata, &c.*] Si quæris cur ego mi ſer ſim, & alii mei ſimiles Drauci felice ac dites, ſcias fatum vel voluntatem divinam, me miſerum eſſe, conſtituiſſe atque velle. Sine cujus numine, quamvis vel maxime vocationis tuæ officia diligentiſſime obeas, nihil profeceris. Etiam στωϊκίζει Cinædus iſte ſcarabæus.

33. *Quas, &c.*] Intelligit virile membrum, quod licet maximum longumque ſit, nihil tamen acquirere poteſt ſine voluntate Dei. *Sinus.*] Proprie præcinctorium vel illa veſtis, quæ tegit virilia. *Nam, &c.*] Si te non adjuvat fatum, nil

pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Q mvis te nudum ſpumanti Virro labello
V ierit, & blandæ aſſiduæ, denſæque tabellæ
o citent. αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα κίναιδος.
Q odtamen ulterius monſtrum, quam mollis avarus?
H ctribui, deinde illa dedi, mox plura tuliſti.
 nputat, ac cevet. ponatur calculus, adſint
 n tabula pueri. numera ſeſtertia quinque
Omni-

VET. SCHOLIAST.

3 Α'ΥΤΟΣ ΓΑΡ'.] Ipſe ad ſe tra-
hit

. *Quod, &c.*] Id eſt, dives avarus,
is Virgilius:
*lius haud illo monſtrum, nec ſævior
ulla.*
. *Hæc tribui.*] In alio tuliſti. verba
s.
. *Computat, &c.*] Fiat computatio.
t, criſat.

VARIORUM.

eſt menſura penis non viſa vel in-
ita. *Lubin.* Sic Petron. *O Enothea
adoleſcentem, quem vides, malo aſtro
eſt: neque puero neque puellæ bona ſua
ere poteſt.*
. *Quamvis, &c.*] Id eſt, licet vel
ime Pathicus ille tuus Virro ſummo
eſiderio teneatur, ut qui te immen-
membro præditum in balneo viderit.
c enim Pathici draucos ſuos elige-
t) teque adſiduis & crebro miſſis lite-
t ad ſe venias, ſolicitet, atque te ad ſui
ſuetudinem invitet: parum tamen
llo conſequeris, quia fato infelix es.
manti.] Præ libidinis nimirum furo-
& deſiderio concubitus ſaliva fluente.
n.
6. *Tabellæ.*] Non menſas & convi-
, ut quidam inepte, ſed literas intel-
, quibus Virro Nævolum blande ad
concubitum multis pollicitationibus
itabat. *Idem.*
7. Η'ΘΟΥΣ ΓΑ'Ρ ΓΛΥ'ΚΩΣ,
.] Supp. πρέπει, *expedit.* Si ita
endum, reſpicit ad blandas ta-
las de quibus dixit: tanquam ajat:
Hominem enim Cinædum & Pathi-
cum moris blandi atque dulcis eſſe con-
uenit. Melius alia exemplaria habent:
αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα κίναιδος. Ipſe
enim Cinædus tanquam mulier vi-
rum appetit & ad ſe trahit. Ut intelliga-
mus molles illos viros & effœminatos,
parcos & illiberales eſſe in ſuos ſubacto-
res. *Turneb.* lib. 24. cap. 28. Sciendum
autem τὸ αἰδοῖα, amplum illud peculium
ſignificare, quod Cinædus labris vidit
ſpumantibus: Sic latinis Vir eſt illa pars,
qua viri ſumus. *Grang.*

38. *Quod, &c.*] Ultra quod aliud
dari non poteſt pejus & deterius. *Mon-
ſtrum.*] Monſtri & oſtenti profecto loco
eſt, hominem libidinoſum & avarum
eſſe. *Lubin.*

39. *Hæc tribui.*] Verba Virronis Pa-
thici, quæ Nævolus illi attribuit, & re-
citative profert, quibus beneficia ipſi
Nævolo collata exprobat. *Idem.*

40. *Computat.*] Sunt autem verba
Nævoli, quibus turpis avaritia Virronis
notatur. Id eſt, computat quæ mihi Næ-
volo mercedis loco dederit, & iterum
ad libidinis intemperantiam continuo
devolvitur, inter computandum libidine
frangitur. Cinædus meus Virro adeo a-
varus eſt, ut etiam dum in obſcœno
opere occupatus eſt, non deſinat ratio-
nem & calculum mecum ſubducere.
Alii legunt *cavet*, ſcil. ſibi, ne in com-
putatione decipiatur. *Ponatur.*] Id eſt,
fiat per calculos computatio tui laboris
& acceptæ mercedis. *Idem.* Subducatur
ratio accepti & expenſi. *Adſint, &c.*]
Computatoria ſcilicet, in qua rationes
ſubducemus.

41. *Numera, &c.*] Si omnes res quas
tibi contuli æſtimas, invenies illas

Omnibus in rebus: numerentur deinde labores,
An facile & pronum eſt agere intra viſcera penem
Legitimum, atque illic heſternæ occurrere cœnæ?
Servus erit minus ille miſer, qui foderit agrum,
Quam dominum. ſed tu ſane tenerum & puerum te
Et pulchrum, & dignum cyatho, cœloque putabas
Vos humili adſeculæ, vos induſgebitis unquam
Cultori, jam nec morbo donare parati?
En, cui tu viridem umbellam, cui ſuccina mittas

Gn-

VET. SCHOLIAST.

43. *An, &c.*] An putas quod & in corrumpendo labor non eſt.

47. *Et, &c.*] Hoc eſt, Ganymedi te comparas.

49. *Cultori.*] Id eſt, tenui clienti, quemadmodum tu donabis, qui libidini tuæ conferre dubitas?

50. *Succina, &c.*] Gemmata dextrocheria.

VARIORUM.

quinque ſeſtertia conſtituere tantum; ſed numerentur labores mei, hos invenies longe majores, quam munera tua.

42. *Labores.*] Quibus mihi operam dediſti. *Lubin.*

43. *An, &c.*] Merito hic exclamarim: *Averte hinc oculos pudor.*
Eſte procul caſti, procul ô procul eſte pudici.
Verſus autem hi duo extremæ impuritatis, ſunt verba Nævoli, quibus immenſos ſuos labores commendat, ſibique ſatisfactum eſſe negat, & quibuſdam videtur, illos non eſſe Juvenalis, ſed ab alio quodam impuro nebulone inſertos. Et hic locus ex eorum numero eſt, propter quorum inſolentiam toto Juvenalis opere abſtinere, bonum virum jubet Jul. C. Scalig. 3. Poët. 9. *Idem.*

44. *Legitimum.*] Juſtæ menſuræ & magnitudinis, utpote Drauci. *Illic.*] Intra viſcera. *Heſternæ cœnæ.*] Comeſtionis prioris diei excrementis. Reprehendendus profecto Juvenalis, quod enormia tam aperte exprimat. Verum quiſquis animo caſtus, illi obſcœna talia non of-

fecerint. *Idem.*

45. *Servus erit.*] Ille ſervus meli[m] conditionem habebit, & minus [iſer] erit, qui agrum coluerit & araverit, [am] qui ipſum dominum colat, aret, fo[-] diat. *Idem.*

46. *Sed, &c.*] Acris Ironia & S[as-] mus in hiſce verbis Nævoli ad Vo[-] nem. Quaſi dicat: Sed nimirum tu [ta-] bas me tua pulchritudine & forme cate inductum; gratis operam tibi datu[m] tanquam tener, mollis & formoſus [es,] ut Ganymedes aliquis, qui Jovi eſt à a- this, & per aquilam in cœlum ra[s.] *Tenerum.*] Cum minime tener ſis, ſed hiſpidus, hirſutus, & turpis. Alii *ter*

48. *Vos, &c.*] Verba Nævoli. Q[ua]ſi dicat: Quid poſſunt clientes, qui vos[…] tronos colunt, à vobis divitibus Cir[…] adeo avaris boni exſpectare, cum n[…] ne in ipſo quidem libidinis morbo, i[…] quid in nos velitis conferre. Quidam[…] gunt, *aſſeclæ*. Idem. Vocat pravum & [...] bolicum illum habitum Venereum, r[…] bum, ut Sat. 11. --- *& morbo p[…] utroque.*

50. *En, &c.*] Ironia, qua Næv[…] per irriſionem Virronem pathicum [...] agitat. Quaſi dicat: En tibi formoſul[…] illum puſionem Virronem, cui tanqu[am] amicæ mittas munera, cui viridem u[m]bellam vel velum ad faciendam u[m]bram, & pocula è ſuccino mittas die [...] tali, vel feſtis matronalibus. Solebant [...] tem diebus natalibus & feſtis matro[na]libus amicis & conjugibus munera m[it]tere. *Viridem, &c.*] Umbella, [...] Mart[...] eſt umbraculum, capitis operculum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Gaudia, natalis quoties redit, aut madidum ver
Incipit. & ſtrata poſitus, longaque cathedra
Munera fœmineis tractas ſecreta Kalendis.
Dic paſſer, cui tot montes, tot prædia ſervas
Apula, tot milvos intra tua paſcua laſſos?
Te Trifolinus ager fœcundis vitibus implet,
Suſpectumque jugum Cumis, & Gaurus inanis.

Nam

VET. SCHOLIAST.

.. *Aut*, *&c.*] Matronalibus ſcilicet, q. ſunt Kalendis Aprilibus, quibus eſt .. lis Veneris.

.. *Et*, *&c.*] Cervicalibus ſtratum .. nnum dicit.

3. *Munera*, *&c.*] Kalendis Martiis, q. ous Junonis ſacra celebrantur à Rò-.. nis: quia & tunc Ilia compreſſa eſt à M. te. Tunc nam Matronalia ſunt.

5. *Tot milvos.*] Vult oſtendere ma-g. udinem poſſeſſionum Poëta, quam la. ſint agris, ut nec milvi transvolare e. poſſint. *laſſos* igitur, id eſt, volantes i. gris tuis.

7. *Suſpectumque jugum.*] Quod im-.. neat Cumis, valde altum. Ibid. *Gaurus.*] Gaurus mons Campaniæ. I. nis autem, ſuperexhauſtus; ut tranſ-.. o vindemiarum tempore: aut quia va-p. iferos ſpecus habet: aut melius eſt ſic .. elligere, quia omni arbore exſpoliatus .. & ſolis vinetis vacat.

VARIORUM.

.. fendendum ſolem & imbrem compa-.. um, Græcis σκιάδιον. Dicitur autem .. umbra facienda, nec aliud tegmen .. t, quam quo hodie in Italia & in in-.. s, ſub ſole fervente, paſſim ſupra ca-.. t ſuſpenſo utuntur per viam & in æſtu, .. ſis *Capelletto* dicta. illis *convreſol.* Hiſp. *.. uito Sol.* *Succina.*] Pocula e ſuccino .. telligit, tum temporis in delitiis vel ar-.. illas e ſuccino. *Idem.*

51. *Natalis.*] Ipſius Cinædi Virronis .. *lut*, *&c.*] Hoc dicit, nam tempore veris, .. od plerunque madidum, calendæ Martiæ .. nt, quibus dona mulieribus dabantur. .. uare initium veris pro ipſis Calendis po-.. it Et hæc feſta dicebantur matronalia, .. i natalis Veneris. vide, quæ Martial. epigr. 85. lib. 5. *Idem.*

52. *Incipit.*] Nam principium veris incipiebat Calendis Martiis. *Et*, *&c.*] Tapetibus ſcilicet ornata. Solebant mulieres Calendis Martiis domum ornare & ſedes vel cathedras tapetibus ſternere, cum illis eo die mariti vel amatores dona mitterent, eas adirent, iiſque operam darent, Quod hic Nævolus Virroni ſuo tanquam amicæ etiam præſtitiſſe non ſine indignatione refert. *Lubin.*

53. *Fœmineis*, *&c.*] *Fœmineis* Emphatice, cum Virro vir fuerit. *Secreta.*] Secreto tibi miſſa, nam palam ſe Cinædum gerere, non erat tutum. *Idem.* & non audebat ea palam proferre, quod ei tanquam fœminæ à Drauco mitterentur, ob conſcientiam malefacti. Pro *tractas* Gramgæus legit *tractat.*

54. *Dic*, *&c.*] Jam aperte in Virronem debacchatur, & ex ipſo quærit, in cujus gratiam tam avarus ſit, & tot divitias reſervet. *Paſſer.*] Mollis, laſcivus, ſalax ut paſſer: cui ſalacitas terminum vitæ quinquennio longius negat. *Montes.*] Immenſos agros in montibus *Prædia Apula*] In Apulia, agros & prædia. *Lubin. Farnab.*

55. *Tot milvos.*] Immenſa paſcua, quibus pervolandis etiam milvi defatigari queant. *Milvos* pro agris. *Farnab.*

56. *Te*, *&c.*] Erat hic ager in Campania, optima vina producens. Ita dictus, quod vina ferret trifolina, hoc eſt, quæ tertio foliorum exortu, nempe tertio anno ad bibendum tempeſtiva forent. *Plin.* lib. 14. cap. 6. *Implet.*] Vel cellam & dolia tua vino, vel te locupletem reddit. *Lubin.*

57. *Suſpectumque.*] Id eſt, jugum illud Miſeni promontorii Cumis proxi-

Nam quis plura linit victuro dolia muſto?
Quantum erat exhauſti lumbos donare clientis
Jugeribus paucis? meliuſne hic ruſticus infans
Cum matre, & caſulis, & conluſore catello
Cymbala pulſantis legatum fiet amici?

Ii

VET. SCHOLIAST.

58. *Victuro, &c.*] Multum duraturo.

59. *Lumbos, &c.*] Magis debes illi donare poſſeſſionem pauperi clienti tuo, qui libidini tuæ ſatisfacit, quam puero, qui in agro tuo natus eſt.

62. *Cymbala, &c.*] Archigalli cymbala percutientis: ac per hoc Gallo * inquit, dixit. legetur, id eſt, legatario donabitur.

VARIORUM.

mum, & imminens, & quod Cumanis ſuſpectum eſt, ne aliquando præceps ſe obruat. Hic optima naſcebantur vina. *Et, &c.*] Campaniæ mons optimarum vitium ubertate nobilis, non procul à Bajis. Plin. lib. 14. cap. 9. *Inanis.*] Id eſt, concavus & cavernoſus. *Idem.* Grangæus explicat, Tibi non ſufficiens, quique tibi tam inutilis, ac ſi nihil haberes.

58. *Nam, &c.*] Quis civium Romanorum te eſt ditior, qui plura vini dolia luto vel pice obturet, in quibus muſtum vel vinum diu duraturum. *Linit.*] Pice vel reſina obturat, & recondit. Inde linum deradere, pro dolium reſerare. *Victuro.*] Multum duraturo: atque diu vigorem & animam ſervaturo. *Lubin.*

59. *Quantum erat &c.*] Vera ſententia hæc eſt: conqueritur Draucus de avaritia heri, digito caput uno ſcalpentis, aitque non grande damnum futurum fuiſſe, ſi in præmium obſcœni laboris ſe paucis agri jugeribus donaſſet; eſſe enim iniquum ut puer ruſticus melius & majus legatum capiat à viro cymbala pulſante, id eſt: Pathico, quam Draucus ipſe qui opus mariti fungeretur. Nam cymbala fuiſſe effeminatorum notum eſt, & ideo Gallorum Cybeles ſacerdotum geſtamina, qui in feminam fracti erant. Hinc factum ut Interpretes de Gallis Matris deum hoc acceperint, & Vetus Interp. *Archigallum* explicaverit. *Ferrar.*

60. *Melius ne.*] Id eſt lautius legatum accipit villici filius, quam qui non agr[um] colit ſed dominum. Illud autem [c]*aſulis*, fortaſſe melius, *cum caculis*, c[...] vox apud Plautum, pro ſervo milit[a...] hic pro ſervo ruſtico, ſive vernula. [...] ſi *caſulis* retineatur, de mapalibus, [...] attegiis erit intelligendum. Si cui tam[en] prior interpretatio magis arrideat, tum erit ſenſus: quòd cùm ipſis prædiis col[o]ni atque operarii, agro illi addicti, [...] obnoxii legabantur, cum matre, puer[is] & ſervis, aut caſis: Ita impudicus [...] morum, & patientiæ ſimilitudine, i[...] potius qui turpia patiatur, quam q[ui] faciat; nempe obſcœnus, obſcœno. [...] cymbala pulſans, non ſit Gallus Cyb[e]lis, ſed quilibet iis ſimilis. Magis t[a]men placet, ut de teſtatore intelligatu[r] quam de legatario, ut ille, non hic ſi[t] cymbala pulſans, & ſexum fugitan[s]. *Ferrar.* *Meliuſne.*] Eſt ne melius, æqui[us] & juſtius, ut bona tua, agri, ruſti[ci] pueri cum cane & matre, amico cymbala pulſanti Gallo & impuro donentur, & ex teſtamento legentur potius quam mihi, qui toties tibi operam dedi. Vel meliuſne legabitur Gallo ſacerdoti quam mihi prædiolum cum puero, matr[e] ſua & catello colluſore. *Farnab. Lubin.* Grangæus hæc verba ſic explicat: Certe melioris conditionis eſt comes, idemque Draucus Galli cymbala pulſantis, quem per provincias errans ſtipem mendicandi gratia ducit una cum matre & reliquis fratribus, ipſoque catello, quam ego, qui tecum ſoleo.

61. *Caſulis.*] Domunculis vilibus ruſticanis in prædio. Facete *caſulas* vocat caniſtra, ſeu mavis ſcirpeas aſino impoſitas, quibus per viam mendicantes illi, tanquam in domo, ſive caſula, omnia ſua frivola recondunt. Alii legunt *Caculis.* Grang. *Conluſor.*] Intelligit ruſticum catellum, quicum infans puer luſitet *Lubin.*

62. *Cymbala, &c.*] Gallum intelligit

mu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

nprobus es, cum poſcis, ait, ſed penſio clamat,
oſce: ſed appellat puer unicus, ut Polyphemi
ata acies, per quam ſolers evaſit Ulyſſes.
lter emendus erit: namque hic non ſufficit: ambo
aſcendi. quid agam bruma ſpirante? quid, oro,
uid dicam ſcapulis puerorum Aquilone Decembri,
t pedibus? durate, atque exſpectate cicadas?

Verum

VET. SCHOLIAST.

63. *Sed penſio.*] Tributum, aut quod conducto maneat.

64. *Ut, &c.*] Unicus oculus Cyclo-s, quem Ulyſſes excæcavit.

66. *Ambo, &c.*] Id eſt, ideo peto, ia pueros paſco, & veſtio.

67. *Bruma, &c.*] Hiemis tempore, m petunt calcearium, quid dicam?

69. *Exſpectate, &c.*] Æſtivum tempus.

VARIORUM.

ulieroſum Cinædum, & ob id Virro-i carum. Hi ſolebant pulſare tympana. *dem.*

63. *Improbus es.*] Sunt verba Virro-is, quæ recitative Nævolus profert. *nprobus.*] petulans, importunus, inju-oſus, cum tantum à me poſcis. *Sed, &c.*] eſpondet Nævolus Virroni, & ſuam nportunitatem excuſat, tanquam di-at: fateor me eſſe importuniorem; ſed *enſio*, quam de domo & agello meo erſolvere debeo, illa me cogit, & ad ne quotidie clamat: tempus ſolvendæ enſionis me monet, *Poſce*, & ſolve. *Lubin.*

64. *Sed, &c.*] Servus qui mihi unus ſt, nec unus ſervire poteſt, ille me co-git, ut alium emam. Vel, ne hoc de-ficiente, ego prorſus deſtituar, tanquam Polyphemus, &c. *Farnab.* Forte legi poteſt *appellit*, id eſt, cogit, & me adigit huc. *Ut, &c.*] Unicum ſervum habeo; ut Polyphemus unicum oculum habuit, quem vafer ille Ulyſſes cum ex-cæcaſſet, incolumis evaſit. Quaſi dicat: Si Polyphemus duos oculos habuiſſet, non fuiſſet excæcatus, ita neque ego multis moleſtiis premerer, ſi duos ha-berem ſervos. *Hygin.* Fab. 125.

65. *Lata acies.*] Erat enim, teſte Virgilio, 3. Æn.

Argolici clypei, & Phœbeæ lampadis inſtar.

Id eſt, unicus ingens Cyclopis Polyphe-mi oculus. Notandum vero in hac Sa-tyra auctorem noſtrum Nævolo, ut ſto-lido nebuloni, ineptiſſimum interdum ſermonem attribuere. Quid enim in-eptius quam oculum Polyphemi cum ſervo comparare. Verum auctor noſter de induſtria hoc facit, ut ſtoliditatem ac ſtuporem, cum inſigni turpitudine conjunctam, in hoc nebulone exprime-ret. *Solers.*] Prudens, aſtutus, πολύτροπος. *Lubin.*

66. *Alter, &c.*] Unus adhuc ſervus. *Ambo, &c.*] Et hic quem habeo, & ille alter, qui emendus. Id eſt, ideo peto, quia me duos pueros paſcere & veſtire oportet. *Lubin.*

67. *Quid, &c.*] Id eſt, quomodo il-los ſuſtentabo hiberno tempore brumali vento. *Quid, oro?*] Oro te quid tunc faci-am? quid dicam membris & ſcapulis ſervorum meorum, in eorum ſolamen, cum hiemis tempore non ſatis veſtiti ſunt? Anne tunc illis dicam? Tolerate hoc frigus uſque ad tempus æſtivum, quo cicadæ canunt, tunc aër eſt calidior. *Idem.*

68. *Scapulis puerorum.*] Alii legunt, *Scapulis ſervorum menſe Decembri.* i. e. ipſis ſervis vel pueris nudas ſcapulas ha-bentibus, male veſtitis. *Aquilone Decembri.*] i. e. Hyberno: nam Aquilo æſtivus dicitur *Eteſias.*

69. Et, &c.] Cum calceos non ha-bent. *Durate.*] Nunquid illis dicam,

haec taxat Hein. Sive de Satyr. Hor. 65 l. II, p. 180, f. 444.

Verum ut diſſimules, ut mittas cætera, quanto
Metiris pretio, quod ni tibi deditus eſſem,
Devotusque cliens, uxor tua virgo maneret?
Scis certe quibus iſta modis, quam ſæpe rogaris,
Et quæ pollicitus. fugientem ſæpe puellam
Amplexu rapui: tabulas quoque ruperat, & jam
Signabat. tota vix hoc ego nocte redemi
Te plorante foris. teſtis mihi lectulus; & tu,
Ad quem pervenit lecti ſonus, & dominæ vox.

In

VET. SCHOLIAST.

70. *Verum, &c.*] Negligas, dimittas.

71. *Quod, &c.*] Id eſt, niſi tibi omni animo devotus fuiſſem, uxorem tuam non devirginaſſem.

74. *Fugientem, &c.*] Volentem recedere d domo tua.

75. *Tabulas, &c.*] Dotales tabulas frangentem, & repudium volentem tibi dare, & ſignantem tabulas, ſive alii ut nubat, ſive ut alium faceret heredem, ſæpius revocavi, dormiens cum ea, ſatis faciens.

78. *Ad, &c.*] *In coitu non tacenti;* quod virgo erat. ut ſit mariti major infamia. aut, cum virginem imitatur.

VARIORUM.

exſpectate æſtatis tempus, quo non friget, & veſtibus opus non habetis? Interea illi hyeme, frigore perirent. *Idem.*

70. *Verum, &c.*] Hic Nævolus alia beneficia ipſi Virroni Cinædo exprobrat, eique objicit, quod magno ipſum beneficio adfecerit, cum ab eo rogatus uxorem ſuam gravidam factam impregnarit, quæ alias virgo manſiſſet. Et ita auctor noſter hac Satyra ſalſiſſime & virulentiſſime exagitat molles illos Romanos & effœminatos. *Mittas, &c.*] Quando tibi ſcilicet operam dedi in te ipſo corrumpendo. *Idem.* *Quanto, &c.*] Quanta mercede dignum putas officia mea in te? *Metiris.*] Æſtimas.

71. *Ni, &c.*] Abſque me, mea opera, virtute & auxilio, uxor tua à te impræ-gnari non potuiſſet. *Lubin.*

72. *Devotusque.*] Omnino addictus & tibi ſemper paratus cliens. *Idem.* *Virg maneret.*] Intacta, integra, non imminuta, & à te non imprægnata.

73. *Scis certe.*] Non te poteſt fugere quam ſæpiſſime iſtud petieris, ut tuo loco cum uxore tua concumberem, & prolem ſub tuo nomine tibi generarem. Sci etiam quæ munera mihi pollicitus ſi pro hoc meo labore. *Idem.*

74. *Fugientem, &c.*] Id eſt, uxorem tuam, quæ è domo tua aufugere voluit, ob tuam impotentiam, ego amplexu meo è fuga retractam, tibi reconciliavi. *Idem.*

75. *Tabulas, &c.*] Tuas nuptiales: Hoc eſt jam tecum divortium volebat facere. Alteras, quas cum alio viro contrahebat, & alteri nubere, ſuaque bona legare, obſignare parata erat. Hanc ego virtute mea revocavi, & tibi reconciliavi. *Tabulas.*] Moris erat ut illis dotalibus & matrimonialibus tabulis ruptis, matrimonia ſolverent: in quibus verba ſolennia fuerunt: *Liberorum procreandorum gratia uxorem duci.* *Briſſon.* de form. 6. *Lubin.*

76. *Tota, &c.*] Totius noctis labore, ego hujuſmodi veſtra diſſidia vix compoſui. *Idem.*

77. *Te, &c.*] Id eſt, cum tu metu infamiæ & repudii, ante januam cubiculi extra plorares. *Teſtis mihi.*] In quo cum uxore tua dormivi. *Idem.*

78. *Lecti ſonus.*] Qui foris ſpondæ crepitum, & virilem meam fortitudinem auribus percepiſti. *Dominæ vox.*]

Audi-

Inſtabile, ac dirimi cœptum, & jam pene ſolutum
Conjugium in multis domibus ſervavit adulter.
Quo te circumagas? quæ prima, aut ultima ponas?
Nullum ergo meritum eſt ingrate, ac perfide, nullum,
Quod tibi filiolus, vel filia naſcitur ex me?
Tollis enim, & libris actorum ſpargere gaudes
Argumenta viri. foribus ſuſpende coronas,
Jam pater es: dedimus quod famæ opponere poſſis.

Jura

VET. SCHOLIAST.

79. *Inſtabile.*] Exclamatio eſt.

81. *Quo, &c.*] Quo te vertas ad hæc quæ dicturus eſt.

84. *Tollis.*] Nutris: & libris actorum propter profeſſionem ſcilicet * , quia apud ærarium patres nomina deferebant natorum filiorum. Vel nominum notitiem devulgare conteſtatione publica.

86. *Quod, &c.*] Ne dicaris cinædus, ta ejus nulla eſſe.

83. *Filia, &c.*] Ingens profecto beneficium. *Idem.*

84. *Tollis enim.*] Id eſt, illos qui ex me nati ſunt tollis, nutris, & pro tuis educas. Ex ritu antiquo, quum humi poſitos infantes tollebant. *Et, &c.*] Gaudes te inſcribi in libros, in quibus publica negotia actorum in judicio, & ſuſceptorum liberorum argumenta; vel in probationem quod vir ſis. Ita dicit, quia apud ærarium, patres filiorum natorum deferebantur, notato die & Conſule. Briſſon. antiq. lib. 1. cap. 5. Origo hujus inſtituti à Servio Tullio. *Lipſius* in Tac. Id eſt, gaudes tuos filios quaſi ex te nati ſint, in acta publica referre, ut annotentur. *Libris actorum.*] Aliter *titulis actorum.* De his diximus Sat. 11. ad illa verba *Cupient & in acta referri.* *Spargere.*] Immiſcere libris actorum, & cum aliis conjungere, quaſi tu genueris. *Lubin.* *Tollis enim & libris actorum ſpargere gaudes, &c. Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.*] Dicit, Filium ex uxore ſublatum, tuum feciſti, cujus uxoris beneficio civis Romani frueris privilegiis, ut etiam ad caducarum hæreditatum admittaris ſucceſſionem. Gloſſ. Iſidori: *Bona caduca, quibus nemo ſuccedat hæres.* Dempſter.

85. *Argumenta viri.*] Liberos, qui arguunt aliquem eſſe virum. & maximum viri argumentum generatio eſt. *Foribus.*] In valvis domus ſuſpende coronas, in ſignum puerperii recentis. *Idem.* Nam nato puero frondibus poſtes ornabantur in ſignum lætitiæ.

86. *Quod famæ.*] Impotentiæ & mollitici

VARIORUM.

Audiviſti etiam foris uxorem tuam in complexu meo, libidinis impatientia gannientem *Idem*

79. *Inſtabile.*] Quaſi dicat: Adulterorum beneficio, uxores viris ignavis adhærent, à quibus alias facerent divortium. *Dirimi, &c.*] Ob impotentiam virorum Pathicorum, qui ipſi mulieroſi, mulieribus à ſe ductis, non poſſunt ſatisfacere. *Idem.*

80. *Adulter, &c.*] Qui vices impotentis mariti ſuppleat. *Idem.*

81. *Quo, &c.*] Id eſt, ô Virro ingratiſſime, quocunque etiam te vertas, ſubterfugia quærens, ut te à meis objectionibus liberes, velis nolis, multa te mihi debere, & accepta referre oportet, cum præſertim meo beneficio pater & hæres factus ſis. *Prima, &c.*] In excuſationem tuam, & ut mea beneficia extenues. *Lubin.* Sic Dido, *quæ quibus anteferam*? Æneid. 4.

82. *Nullum ergo.*] Verba indignationis plena. *Idem.* Et occurrit tacitæ objectioni: Poſſet enim dicere avarus, meri-

Jura parentis habes, propter me ſcriberis heres,
Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.
Commoda præterea jungentur multa caducis,
Si numerum, ſi tres implevero. juſta doloris
Nævole cauſſa tui. contra tamen ille quid adfert?
Negligit, atque alium bipedem ſibi quærit aſellum.
Hæc ſoli commiſſa tibi celare memento,

Et

VET. SCHOLIAST.

87. *Jura, &c.*] Hæc omnia ad jus civile Poëta retulit. Id eſt, meo labore habes filios, & ſcriberis heres, & non pateris pœnas orbitatis.

90. *Si, &c.*] Si tres filios fecero. Nam à tutela excuſant liberi, & in faſcibus ſumendis prior eſt, qui præſtat numero filiorum.

92. *Negligit, &c.*] Non curat, ſed alium quærit, qui eum corrumpat.

93. *Hæc ſoli, &c.*] Nævolus amico dicit, tibi ſoli hæc ſecreta credidi.

VARIORUM.

litiei infamiæ. Quia eras infamis, tanquam Pathicus & Cinædus eſſes, jam quia credunt te liberos generaſſe, cenſent te eſſe virum, & falſum eſſe, quod de te locuti ſint alii. *Idem.* Hoc illis jam oggerere potes detrectatoribus.

87. *Jura, &c.*] Per me & meo beneficio non pateris pœnas orbitatis. Cæterum parentum jura apud Jureconſultos vide. Qui enim patres erant, præferebantur aliis in petitione magiſtratus, & ſorte provinciali, præcedebant collegas, &c. *Farnab. Jac. Loënſis* Epiph. 9. cap. 9. *Scriberis, &c.*] Ab uxore vel quocunque, eo quod pater es, quod aliàs non poteras. Nam cœlibes lege julia & Papia, ex teſtamentis nihil capiebant, niſi è proximè junctorum; orbi, non niſi dimidium. *Farnab. Lubin.* Et niſi intra centeſimum diem matrimonium contraherent.

88, *Legatum, &c.*] Quidquid in teſtamento à teſtatore tibi legatum eſt, id capis, quod ſine ſobole non faceres. Legata ſæpe concipiebantur his verbis, *quandoque liberos habuerit.* Et lex Papia ab Auguſto lata continebat, ut ſi vir vel uxor liberos non haberet, quod alter alteri reliquiſſet, decima pars fiſco adjudicaretur. *Dulce* appellat quia ex inſperato contingit. *Dulce, &c.*] *Caducum* eſt legatum relictum ſub conditione, qua deficiente vel vivo, vel mortuo, id cadat & perveniat, vel ad teſtatorem vivum, vel ad ſubſtitutum eo mortuo. Vel quod ab uno cadit in alterum per hæreditatem. Vide in cod. leg. de tollend. caducis. *Idem.*

89. *Commoda.*] His caducis, quæ revera ſine mea opera caduca fuiſſent, multa adhuc commoda, privilegia, & immunitates tibi accedent per me, ſi numerum trium liberorum implevero, tum enim jus trium liberorum habebis. Inter alia à tutelæ laboribus & moleſtiis liberi excuſabant: in faſcibus ſumendis priores erant: Teſſeram etiam frumenti triplicem accipiebant, &c. Qui in Urbe tres filios, quinque in Italia, ſeptem in provinciis habebat, immunitatibus illis donabatur.

90. *Juſta, &c.*] Reſpondet Poëta & ſimulat, ſe illi condolere. ó Nævole, tuam vicem doleo, quod poſt tot labores exantlatos, poſt tot collata beneficia, parum pretii conſequeris. Sed quid ille contra affert Virro, quomodo ſeſe excuſat? *Lubin.*

92. *Negligit.*] Reſpondet Draucus Nævolus, non curat; & alium Draucum & ſimplicem bene caudatum ſibi quærit, qui illum itidem nullo dato pretio corrumpat. *Idem.*

93. *Hæc ſoli.*] Monet jam Nævolus Juvenalem, caveat ne ſecreta hæc de Vir-

Et tacitus noſtras intra te fige querelas.
Nam res mortifera eſt inimicus pumice levis.
Qui modo ſecretum commiſerat, ardet, & odit,
Tanquam prodiderim quidquid ſcio. ſumere ferrum,
Fuſte aperire caput, candelam apponere valvis
Non dubitat. nec contemnas, aut deſpicias, quod
His opibus nunquam cara eſt annona veneni.
Ergo occulta teges. ut curia Martis Athenis.
O Corydon, Corydon, ſecretum divitis ullum

Eſſe

VET. SCHOLIAST.

95. *Nam, &c.*] periculoſus eſt Cinædus iratus, aut oſtenſus.
97. *Sumere. &c.*] Occidere, aut incidere domum.
99. *Nec, &c.*] Ne tibi deſpectæ ſint opibus haber Cinædus iras. Venena dat quanticunque diſtrahantur.
101. *Ut, &c.*] Quia in Areopago primus accuſatus eſt Mars à Neptuno, eo quod filium ejus Palinrothion peremiſit. vel, in Areopago Athenis, ubi ſententiæ feruntur graviores.
102. *O Corydon.*] O ſtulte.

VARIORUM.

...tronis turpitudine, ſoli ſibi commiſſa concredita divulget. Cui poſtea reſpondet auctor noſter, nullum turpe facinus diu occultari poſſe. *Idem.*
94. *Et, &c.*] Quæ querelæ fixæ in animo tuo maneant, neque unquam inde ad alios eliminentur. *Idem.*
95. *Inimicus.*] Cinædus iratus. *Lub.* *Levis pumice.*] Mollis & effœminatus, qui pumice vel dropace, cutem ſibi polit. *Britannic.*
96. *Qui modo.*] Id eſt, qui conſcium me fecit ſecretæ ſuæ turpitudinis, & ſcelera ſua mihi concrediderat; quæ ſi divulgem, ex amico omnium maximus inimicus ei evado. *Lubin.* *Ardet.*] Iraſcitur, ira accenditur,
97. *Sumere, &c.*] Me occidere non dubitabit. *Idem.* *Ferrum.*] Gladium, enſem, ad occidendum.
98. *Fuſte.*] Baculo capiti meo vulnus infligere. & illud comminuere. *Candelam, &c.*] Id eſt, domum incendere facibus adhibitis tentabit. Satyra 13. verſu 146. *Idem.*
99. *Nec, &c.*] Quod dico: Quod Cinædus ſit mollis & mulieroſus; quod ſi viribus nihil valeat, veneno rem gerit. *Nec.*] Divitis Cinædi iram ne contemſeris, quamquam alias ſordidi & avari. *Idem.*
100. *His, &c.*] Hujuſmodi opes habentibus, nulla veneni annona cara eſt. *Annona*, proventus. *Lubin.*
101. *Ut, &c.*] Areopagum, qui Athenis fuit, intelligit, ubi teſte Macrob. Areopagitæ, vel ſeveriſſimi illi & juſtiſſimi judices tacentes judicabant & ſententiam & vota ſua characteribus & literis ſignificabant. Hinc Perſius 4. *nigrum ſcis ponere Theta.* dicitur Areopagus, ab Ἄρης, Mars, & πάγος, ſaxum, collis: hic enim à Neptuno Mars homicidii accuſatus, coram duodecim diis, ſex ſententiis abſolutus eſt. *Farnab. Lubinus.* Fac, inquit, non minore ſolentio hæc tegas, quam conſilia ſua tegit ſenatus Atticus. *Britannic. Beroald.* Annotat. capite 35.
102. *O Corydon.*] Verba Poëtæ, quibus reſpondet & irridet Nævolum; ô ſtulte Nævole, exiſtimasne tu divitum ſecreta cælari poſſe, quod impoſſibile eſſe ait. *Corydon.*] Simplex, ruſtice & ſtolide. Hemiſtichium Virgil. *O Corydon, Corydon, quæ te dementia cœpit. Lubin.*

105.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Eſſe putas? ſervi ut taceant: jumenta loquentur,
Et canis, & poſtes, & marmora. claude feneſtras,
Vela tegant rimas, junge oſtia, tollite lumen
E medio, taceant omnes, prope nemo recumbat:
Quod tamen ad cantum galli facit ille ſecundi,
Proximus ante diem caupo ſciet, audiet & quæ
Finxerunt pariter librarius, archimagiri,
Carptores. quod enim dubitant componere crimen
In dominos, quoties rumoribus ulciſcuntur
Baltea? nec deerit qui te per compita quærat
Nolentem, & miſeram vinoſus inebriet aurem.

Illos

VET. SCHOLIAST.

109. *Archimagiri, &c.*] *Infertores*, qui inlata carpunt.

112. *Baltea.*] Lora, quibus cæſi ſunt. *Per, &c.*] Quadrivia.

VARIORUM.

103. *Servi ut taceant.*] Quamvis taceant ſervi. *jumenta, &c.*] Bruta & res inanimatæ ſcelera patefacient.

104. *Marmora.*] Columnæ, vel muri ex marmore.

105. *Junge oſtia.*] Conduplicentur oſtia, vel januam claude. *Idem.*

106. *Taceant omnes.*] Alii, *Clament omnes tollite lumen è medio. Prope nemo &c.*] i. e. licet ſis ſolus, abſque arbitris.

107. *Quod, &c.*] Ordo: Quod tamen ille dives facit, ad cantum ſecundum galli, ſub mediam ſcilicet noctem, vel antelucano tempore, proximus caupo ſciet ante diem. *Lubinus.* Hypallage eſt.

108. *Audiet, &c.*] Vicinus tamen caupo omnia reſciſcet mature, & maleficus ille cinædus audiet famoſa carmina, quæ librarius, Archimagiri, carptores, inimici & hoſtes Pathici illius Virronis, in infamis pathici & Cinædi Virronis flagitia, quæ præterita nocte perpetravit, confecerint.

109. *Librarius.*] Bibliopola, ut Soſii Romæ. Vel qui libros exſcribit: vel qui penſa librat. *Idem.* *Archimagiri.*] Magiſtri & principes coquorum.

110. *Carptores.*] Antiquis illi, qui cibum ſcindentes carpenteſque præminiſtrabant: vel etiam carminatores, id eſt, carptores lanarum. Vide Sat 5. verſ. 119. & Sat. 11. verſ. 136. *Quod.*] Alii *quid.* i e. non dubitant, ſed audent. Vel omnia crimina comminiſci ſtudent. Vel non eſt mirum, ſi dominos ſuos accuſant, quum vellint ulciſci verbera.

111. *Rumoribus.*] Diffamationibus & infamia, quam de dominis ſuis paſſim ſpargunt, ulciſcuntur baltea, flagella, lora, quibus à dominis cæſi ſunt. Sunt autem *baltea* hoc loco, balteorum verbera & lora, quibus olim cæſi ſunt. *Idem. Balteum* cingulum è corio bullatum.

112. *Nec, &c.*] Quin invenietur etiam familiaris aliquis polypragmon, qui te vel in compitis vel in quadriviis quærat, ut ſecreta domini flagitia & crimina tibi revelet. *Compita*] Loca ubi plures concurrunt viæ, ubi ſolebant ruſtici compitalia celebrare & compotare. *Lub.*

113. *Nolentem.*] Tamen illa audire, vel invitus cogeris. *Miſeram*] Miſerrimum enim & moleſtiſſimum eſt, cum quis garrulum, nolens, audire cogitur. *id. Vinoſus.*] Id eſt, qui ebrius & vinoſus (*ebrietas enim operta recludit*) ſecretis ſui domini factis revelandis, tuas aures imbuat & impleat. Galli dicunt, *il m' enyvre de ſon caquet. Inebriet,*] Secretis domini ſui repleat, fatiget, enecet. inebriari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ios ergo roges quidquid paulo ante petebas
Anobis. taceant illi: ſed prodere malunt
Acanum, quam ſubrepti potare Falerni,
Io populo faciens quantum Saufeia bibebat.
Vvendum recte eſt cum propter plurima, tunc his
Iæcipue cauſſis, ut linguas mancipiorum
Ontemnas. nam lingua mali pars peſſima ſervi.
Iterior tamen hic, qui liber non erit illis
Cuorum animas & farre ſuo cuſtodit, & ære.
Icirco ut poſſim linguam contemnere ſervi,

Utile

VET. SCHOLIAST.

13. *Vinoſus, &c.*] Impleat te ebrius ſcetis dominorum.

17. *Pro populo, &c.*] Sacrificans virg Veſtæ. Virgilius:

um faciam vitulum pro frugibus ipſe venito.

VARIORUM.

eiari tribuitur auribus, ut & bibere. S. Ovid.

Ore meo lacrymas, auribus illa bibi.

14. *Illos ergo.*] Illos ſervos qui tacere r queunt, roga ut taceant quod à me ant petiiſti: ſupra enim dixerat,

Et tacitus noſtras intra te fige querelas.

Iebas.] Dixerat enim:

Hæc ſoli tibi commiſſa celare memento.

Lbin.

115 *Taceant.*] Qui tacere non posſit, ob id addit & ſubjungit. *Prodere, &c.*] Notat garrulorum mores, qui nihil lentius faciunt, quam ut ſecreta ſuæ fei commiſſa divulgent. *Idem.*

116. *Subrepti, &c.*] Furtivi, atque ac dulciſſimi. Ordo eſt: Sed ſervi illi alunt arcanum domini ſui prodere, am potare tantum Falerni ſubrepti, antum Saufeia pro ſalute pop. Roma-, ſacra bonæ Deæ faciens & ſacrificans, bibebat. Cæterum in ſacris bonæ æ) ut Satyr. 6. verſ. 313 oſtenſum) mures ad extremam uſque ebrietatem ſeinvitabant. *Idem.*

117. *Pro, &c.*] Bonæ deæ enim ſacra ſcilicet populo fiebant. Sic. lib. 2. de legib. *Nocturna mulierum ſacrificia ne ſunto, præter olla, quæ pro populo rite fient.* *Faciens.*] Sacrificans, & rem divinam peragens. Virgil.

Cum faciam vitulum. Lubin.

Saufeia.] Alii, *Lauſella.* Mulier vinolenta.

118. *Vivendum.*] Pulchra ſententia; qua laudat vitæ innocentiam, & integritatem, ob eam potiſſimum cauſſam, ne quis ſervos garrulos timere cogatur. Et vir bonus non ſolum à crimine, ſed etiam à criminis ſuſpicione ſtudet eſſe alienus. *Idem.* Tamen teſtimonia ſervorum non valebant jure civili.

119. *Linguas, &c.*] Miſerum profecto, cum nihil mali commiſeris, male audire. *Idem.*

120. *Lingua mali.*] Quaſi dicat: Cum univerſus ſervus malus ſit, lingua tamen ſervi, pars in illo eſt longe omnium peſſima. *Idem.*

121. *Deterior, &c.*] Senſus hic: Quamvis ſervi ſunt peſſimi, tamen dominus hic adhuc eſt deterior, qui ſervos ſuos ſemper ob maleficia ſua, quorum conſcii ſunt, timere cogitur, ſuorumque ſervorum ſervus eſt, & nunquam liber erit, ab his ſuis ſervis quos ipſe nutrit. Et longe pejor eſt hic dominus illis ſervis ſuis. quorum vitam ſuo pane & ære ſuſtentat. *Lubin.*

122. *Animas.*] Id eſt, vitas. *Farre*, id eſt, pane. *Magius* Micellan. 1. cap 12.

123. *Idcirco, &c.*] Verba reſpondentis Nævoli, id eſt, dediſti mihi utile conſilium, ut recte vivam, ut ſic linguas malo-

Utile conſilium modo, ſed commune, dediſti:
Nunc mihi quid ſuades poſt damnum temporis, & ſpes i
Deceptas? FESTINAT enim decurrere velox
Floſculus anguſtæ, miſeræque breviſſima vitæ
Portio: dum bibimus: dum ſerta, unguenta, puellas
Poſcimus, obrepit non intellecta ſenectus.
Ne trepida, nunquam pathicus tibi deerit amicus,
Stantibus, & ſalvis his collibus. undique ad illos
Convenient & carpentis, & navibus omnes,

Qu

VET. SCHOLIAST.

126. *Feſtinat, &c.*] Id eſt, juventus decurrere, & ſenectus properare. Virgilius:

----Breve & irreparabile tempus
Omnibus eſt vitæ.

128. *Dum, &c.*] Coronas & aromata.

130. *Pathicus, &c.*] Corrumpi volens, aut corruptus.

131. *His, &c.*] Id eſt, ſeptem montibus, ſupra quos poſita Roma eſt, Palatino, Tarpeio, Viminali, Aventino, Eſquilino, Cælio, Vaticano.

132. *Carpentis, &c.*] Ad corruptores & itinere venient, & mari.

VARIORUM.

malorum ſervorum non cogar extimeſcere. Sed id conſilium nimis commune eſt, & ſpectat ad omnes. *Idem.*

124. *Modo.*] Id eſt, paulo ante. *Commune.*] Quia omnium intereſt, ut honeſte vivant. *Idem.*

125. *Poſt, &c.*] Qui in hoc meo officio majorem vitæ partem tranſegi: & ſpes de vitæ meæ inſtituto me fefellit. *Idem.* *Spes, &c.*] Speravi enim me hoc vitæ genere opes & res inventurum, vel meorum tantorum laborum aliquid emolumenti à Virrone & fructus, ſed fruſtra.

126. *Feſtinat enim.*] Juvenilis ætatis floſculus, qui velociter decurrit, feſtinat, properat, & ad ſenium vergit. Virgilius:

--Breve & irreparabile tempus
Omnibus eſt vitæ.

Lubin.

127. *Velox, &c.*] Juventutem int ligit; quâ nihil formoſius, ſed & nih velocius. Ait autem *breviſſima.* Na quæ jucunda brevia, quæ ingrata & i jucunda, longiſſima apparent. *Anguſta* Quæ anguſtis breviſſimiſque termin circumſcripta A brevitate vitæ captaba anſam genio indulgendi. *Miſeræque.* Hoc quotquot vivimus nemo noſtrû non experitur. *Idem.*

128. *Dum, &c.*] Id eſt, interea dun in deliciis vivimus, & vel maxime ob lectamur, ſenectus occupat nos, no animadverſa neque intellecta. *Serta, un guenta.*] Coronis ornabantur, & unguen tis inungebantur inter bibendum. *Pue las.*] Amicas, meritrices ad concubi tum.

129. *Obrepit.*] Significantiſſima voc rem expreſſit, more inſidiantis clam ve nit. *Idem.*

130. *Ne, &c.*] Ridicula & Ironic Poëtæ conſolatio, hortans Nævolum n in propoſito perſeveret. Mi Nævole cave animum dejicias, dum Roma in columis ſtabit & durabit, tu & tui ſi miles ſemper quod agant habebunt. *Lu binus.*

131. *His collibus.*] Roma ſtante adhu & florente. *Ad, &c.*] Colles ſcilice vel Romam: omnes ex aliis regionibu qui corrumpi cupiunt, veniunt terreſtr itinere, carpentis; & mari, navibus *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Qui digito ſcalpunt uno caput. altera major
Spes ſupereſt: tu tantum erucis imprime dentem.
Hæc exempla para felicibus: at mea Clotho
Et Lacheſis gaudent, ſi paſcitur inguine venter.
O parvi, noſtrique Lares, quos thure minuto,
Aut farre, & tenui ſoleo exornare corona,
Quando ego figam aliquid, quo ſit mihi tuta ſenectus

A te-

VET. SCHOLIAST.

133. *Altera, &c.*] Multos imberbes [...]bes tibi creſcentes. *Qui, &c.*] Cinæ[...]cum muliebri more componunt ca[...]t.

134. *Tu, &c.*] Dicitur hæc herba ad [...]itum inflammare, & vires dare.

135. *Hæc, &c.*] Reſpondet Nævolus.

136. *Si, &c.*] Uſque adeo infelix [...]m, ut vix induſtria inguinis ad victum [...]fficiat.

137. *Thure, &c.*] Thus minutum [...]anna vocant. & in invidiam Deorum [...]natium, *minuto* dicit.

138. *Exornare, &c.*] Id eſt, coronatus [...]oribus, precari.

139. *Quando, &c.*] Conſtituam, com[...]onam, habeam. aut certe quia in ceris [...]ota figuntur apud templa: aut habeam [...]bi maneam, aut ſupra quod incumbam [...]enex.

VARIORUM.

133. *Qui, &c.*] Id eſt, cinædi & [...]nolles, qui muliebri more caput com[...]ponunt, ne ornatum capitis ambitio[...]ſum perturbent. Reſpicit Poëta ad Cal[...]i Poëtæ verſiculum, qui Pompejum [...]axavit:

—— *digito caput uno*
Scalpit, quid credas hunc ſibi velle? virum.

Politian. Miſcell. cap. 7. *Altera, &c.*] Id eſt, futuri temporis ſpes longe major & melior, quam præteriti tibi ſupereſt. *Lubin.*

134. *Tu, &c.*] Tu tantum para te, ut ſis fortis: tu herbam illam ſalacem, quæ Venerem excitat, & ad libidinem exſtimulat comede, teque ad futurum prælium exſtimula, & præpara. *Plinius* libro x. capite 43. Martial. Epigr. 74. lib. 3. Per erucam omne Veneris excitamentum intelligit.

135. *Hæc exempla.*] Reſpondet Nævolus. Fer, inquit, hæc exempla & præcepta excitandæ libidinis felicibus. Quaſi diceret, ſe in tali re minime eſſe fortunatum. *Britannicus. At mea, &c.*] Fatum, vel parca mea contentum me eſſe jubent, ſi tenuem meo opere victum mihi comparem, nedum multam rem faciam. Alii per *Clothon* & *Lacheſin*, vitam intelligunt.

137. *O parvi, &c.*] Sequitur jam ridiculum & ſtultum Nævoli votum, quo omnia ut putabat, maxima, à Diis Laribus ſibi optat, cum minimo contentus vivere nequeat: quod tamen ſtultus, ut ipſe ſuperius faſſus eſt, fato facere cogitur. *Parvi.*] Nam ſtultis ſua omnia parva videntur eſſe. Vel ex affectu eos ſic vocat. *Noſtrique lares.*] *Noſtri* Dii familiares, ergo non ſine Emphaſi ait: ut omnia quæ noſtra ſunt parva, exilia, & minuta ſunt. *Thure, &c.*] Talia enim Diis domeſticis offerebantur: *minuto* autem ait ob inopiam. *Lubin.*

138. *Farre.*] Plin. libro 11. capite 2. *Numa inſtituit deos fruge colere, & mola ſalſa ſupplicare, & far torrere. Et, &c.*] Sertis enim illis ſolebant coronare. Ut ſæpius inculcatum, & pervium legentibus. *Exornare.*] Alii legunt *exorare*, id eſt, coronatus floribus, precari ſoleo. *Lubin.*

139. *Quando ego figam aliquid, quo ſit, &c.*] Veteres ubi Vota concepiſſent, concepta Tabellis inſcribebant: ita conſcripta ſignabant; obſignata affigebant Deo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

A tegete & baculo? viginti millia fœnus
Pignoribus poſitis, argenti vaſcula puri,
Sed quæ Fabricius cenſor notet, & duo fortes
De grege Mœſorum, qui me cervice locata
Securum jubeant clamoſo inſiſtere Circo.
Sit mihi præterea curvus cælator & alter,

VET. SCHOLIAST.

140. *A tegete.*] Caſa mendici. à mendicitate. *Viginti, &c.*] Deeſt, *ut ſint.*

142. *Sed, &c.*] Plus ſibi decem libris argenti petit. Fabricius Cenſor collegam ſuum notavit in Senatu, quia ſupra decem libras argenti, unam fialam invenit. Antea enim non licebat Senatorem plus habere. *Et, &c.*] Lecticarios, ait, *quorum laturas locem*, & ſecurus Circenſes ſpectem. *id eſt, quos locem ut me ferant.*

145. *Curvus, &c.*] Id eſt, opifices, ſervi argentarii, laborioſi, anaglypharii.

VARIORUM.

Deorum ſtatuis, ſeu genibus, ea enim miſericordiæ ſedes conſecrata eſt. Affigebant autem cera. atque Sat. x. *Propter quæ fas eſt genua incerare Deorum.* Rutgerſ. *Figam, &c*] Conſtituam, componam. Id eſt, fixum aliquid, vel certas divitias vobis adjutoribus acquiram, ne res meæ in ſenectute ad baculum & mendicitatem redigantur. *Idem.*

140. *A tegete.*] A caſa mendici, & paupertate, id eſt, à mendicando. ſic Sat. 5. verſ. 8.

Et tegetis pars Dimidia brevior.

Viginti, &c.] Id eſt, ut ſic mihi fœnus viginti millia ſeſtertiorum, quæ fœnus ſint ex capitali ſumma in fœnus data, & quæ alias mihi pecunias pariant. *Idem.*

141. *Vaſcula.*] Quando mihi figam ſcilicet, ut mihi ſit ſupellex ex optimo argento. *Idem. Argenti puri.*] Non cælati. *Grang.*

142. *Sed quæ.*] Quæ cenſuræ notam mereantur. Agellius lib. 4. ſcribit, Cajum Fabricium & Q. Æmilium Papum Cenſores Publ. Cornelium Ruffinum qui bis conſul & ſenator fuerat, ſena movisse, cauſſamque ipſi notæ ſubſ pſiſſe, quod comperiſſent cœnæ grat decem pondo argenti habere: quod ſibi argentea vaſa comparaſſet. Id e habeam puri argenti vaſcula, quæ po dere ſuo decem libras ſuperant. Val M 24. quæ invidioſa etiam ſint, ut mer antur à Fabricio notari. *Et, &c.*] Sup ſint. Duos ex Mœſia ſervos lecticari mihi comparem, qui me humeris ſu in lectica portent ad ludos Circenſ ſpectandos. *Lubin.*

143. *De, &c.*] Id eſt, ſervorum Mœſia, unde lecticarii eligebantur, qui erant robuſtiſſimi. *Locata.*] Id e ſub me locata. *Idem.* Suppoſita, ut i li me in circo ſuccollantes ferrent.

144. *Clamoſo, &c.*] Ob ludos & plau ſus. *Securum.*] De nulla re ſolicitum ut qui jam opes habeat. *Idem* Vel poti us, cui nullum periculum ſit à premen te populo.

145. *Curvus, &c.*] Præterea ſint mih ſervi argentarii. *Curvus*, cum enim la borat, ſe incurvat, vel *curvus* qui aſſi duus in opere ſit; ridiculum votum, qu notat ſtoliditatem Nævoli. *Cælator.*] Qu pocula cælare & ſculpere novit. *Idem Et, &c.*] Ut ſunt plaſtæ, vel pictores qu velociſſime aliquid pingunt. *Lubinus.* Quidam legunt, *Qui maltha, &c.* Quid maltha ad picturam facit? *Alii, Qui multas facies pingat cito.* Legendum eſſe eo loco conſtat:

Qui multas facies fingit cito. ----

Plaſtas intelligit, & recte ita interpretatus eſt vetus Scholiaſtes, quorum proprium eſt cito plures facies fingere, quas uno modulo ac typo exprimunt. *Salmaſ.*

Qui multas facies fingit cito: ſufficiunt hæc.
Quando ego pauper ero? votum miſerabile, nec ſpes
His ſaltem. nam cum pro me Fortuna rogatur,
Affixit ceras illa de nave petitas,
Quæ Siculos cantus effugit remige ſurdo.

VET. SCHOLIAST.

146. *Sufficiunt hæc.*] Plaſtæ, archetypis.

147. *Quando, &c.*] Non dico dives, pauper, inquit, quando ero? Nam ſolo nec pauper ſum. ut Terentius, *Dum mihi nihil eſſe, religio eſt dicere.*

149. *Adfixit, &c.*] Ad auriculas, id eſt ſurda eſt. *Illa, &c.*] Ulyxis, ut Sirenarum periculum poſſet evadere.

VARIORUM.

146. *Sufficiunt hæc.*] Quoniam pauperrimi mihi à fato eſt. Voluit plura exoptare, ſed reprehendit ſe inquiens, quando ad paupertatem redactus ero, hæc quæ petii ſufficient, quibus paupertatem meam levari poſſim. *Lubin.*

147. *Votum, &c.*] Hoc meum eſt ſcilicet. Id eſt, preces hæ meæ adeo miſerabiles ſunt, ut ne ſperare quidem poſſim, me voti compotem futurum aut hæc conſecuturum. *Idem.* Eſtque veluti exclamatio, quaſi qui errorem ſuum jam cognoſcat.

148. *Nam, &c.*] Rationem ſubjungit, cur ſperare nequeat ſe voti compotem fore: eo quod fortuna ad preces ſuas aures obturet, illa cera, qua Ulyſſis ſocii remiges, aures ſuas obturantes ſurdi fuerunt, & non audientes Sirenum cantus, incolumes & ſalvi evaſerunt. *Hygin. fab.* 125. *Lubinus.*

149. *Affigit, &c.*] Fortunam obturare aures eleganter dixit, & ritu antiquo: nam virgines aures de more obcerabant, & obſcœnis occludebant aditum & auditum. *Grang. Ceras.*] Ulyſſes enim à Circe admonitus, ne pateretur ſe allici Sirenum juxta Siciliam habitantium cantu, ſociis cera aures obturavit, & ſe ad malum navis alligari juſſit, atque ita prætervectus eſt. *Farnab. Illa de nave.*] Sc. Ulyſſis.

150. *Siculos, &c.*] Sirenum, juxta Siciliam habitantium. *Remige, &c.*] Sociis remigantibus propter ceram auribus adfixam, nihil audientibus, & ad tempus ſurdis. *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

D. JUNII JUVENALIS
SATYRARUM
LIBER QUARTUS.
SATYRA X.

ARGUM. Pulcherrimæ hujus Satyræ argumentum ſumtum eſt ex Platonis Al biade ſecundo. Videtur etiam ante oculos habuiſſe Perſii 2. Sat. & illud Socra de *Votis*, referente Val. Maximo cap. 2. lib. 7. Eſt enim abſolutiſſimæ hu Satyræ propoſitio. In qua Poëta docet vota mortalium prope execrationes eſſ qui divitias, honores, eloquentiam, gloriam bellicam, longam vitai pulchritudinem à diis precantur, quæ tamen plerumque votorum compotes p fundent. Verum petendam eſſe puram mentem, cætera Deo permittenda, q novit quid cuique conveniat.

OMNIBUS in terris, quæ ſunt à Gadibus uſque
Auro

VET. SCHOLIAST.

1. O*Mnibus in, &c.*] Τρόπος συν-εκδοχή. à parte totum. Nam cum Occidentem & Orientem ſignificare vellet, locum poſuit, Gades ſcilicet & Gangem, breviter complexus orbem. Nam Gades ſunt in Atlantico mari, Hiſpaniæ proximæ, ubi ſe anguſtiſſimo divortio inter columnas Herculis in Mediterraneos ſinus Oceanus infundit.

VARIORUM.

1. O*Mnibus, &c.*] Juvenalis accuſat hac Satyra, ignorantiam hominum, qui à Diis per ſummam imprudentiam ea optant quæ pernicioſa ſunt, & docet quid homines à Diis impetrare debeant. Eſt autem hic initio ſenſus: Tanta eſt humanæ mentis cæcitas, ta bonorum & malorum ignorantia, ut a ortu Solis uſque ad occaſum, pauciſſir inveniantur, qui vere bona à malis, contra poſſint diſcernere. Cicero etia lib. 1. de finibus ait: *Ignoratione reru bonarum & malarum, maxime hominu vitam vexari. A Gadibus.*] Id eſt, extremo occidente, ad orientem extr mum. Inſula eſt ſita ultra fretum He culeum, quod ab ea Gaditanum Latii dixerunt: Græci vero Herculeum, Poëtarum figmentis, qui duas columm ibi ſtatuiſſe Herculem volunt. Mau illud fretum vocaverunt Gibraltar. Extr mum occidentem credebant antiqui unde elogium Herculis columnis inſcr ptum, NE PLUS ULTRA, quo ipſum, nomen *Gades* deſignat, *Gad* enim Punica vox eſt, quæ ſepem ſign , ſeu terminum & finem; hodie a anis *Calis malis* dicitur. *Grangæ*

Illi

Auroram, & Gangem, pauci dignoſcere poſſunt
Vera bona, atque illis multum diverſa, remota
Erroris nebula. quid enim ratione timemus,
Aut cupimus? quid tam dextro pede concipis, ut te
Conatus non pœniteat, votique peracti?
Evertêre domos totas optantibus ipſis
Dii faciles. nocitura togâ, nocitura petuntur
Militiâ. torrens dicendi copia multis,
Et ſua mortifera eſt facundia. viribus ille
Con-

VET. SCHOLIAST.

Di, &c.] Satyrice, ad mala per- … da faciles. vel ideo faciles, quia … es ſtultas audiunt. *Nocitura, &c.*] … antibus dignitates, nocituras in pace, & … bello.

… *Torrens, &c.*] Abundans eloquen- … aut fluens.

… *Viribus, &c.*] Ut Milo Crotoniates, … cum arborem manibus ſcinderet, … :hia ejus occupata ſunt, & à lupis … ſumtus eſt.

VARIORUM.

… ſtrat hanc Satyram Stephanus 3. …

… *Auroram.*] Ad extremum orien- … n, ubi Sol oritur. *Gangem.*] Nobiliſ- … ſimum Indiæ Orientalis fluvium. *Pau-* … *&c.*] Vitia enim nobis ſub virtutum … mine obrepunt. *Senec.*

3. *Vera, &c.*] Quæ animi tantum … at, virtus, juſtitia, & vitæ integritas: … æ fracta nave cum poſſeſſore enatare … ſſunt. Nam recte Seneca:

Non eſt tuum, fortuna quod fecit tuum.

… *is, &c.*] Id eſt, mala, quæ bono contra- … a, & ſæpe tamen bona apparent. *Idem.*

… *emota, &c.*] Id eſt, ignorantiæ velo … olato, cum ex errore opinantur bona … ſe, quæ mala ſunt. Hinc Proverbium: … *ubem ſubmovere.*

4. *Quid, &c.*] Quæcunque time- … mus, & petimus, quæ fugimus, & o- … tamus: facimus, non ratione, nec bona aut mala in ſe ipſis, ſed extrinſecus tantum conſideramus, & metimur. *Lubin.*

5. *Quid tam, &c.*] Alii *concupis.* Sed prior vox prævalet, quia votis eſt conveniens. Id eſt, quid tam dextero aut proſpero conatu aut auſpicio à Diis petis, concupis & precaris, ut non olim tuæ petitionis & voti te pœniteat? *Dextra* cum erant *numina* favere credebantur, *læva* contra. *Turnebus* lib. 29. cap. 35.

6. *Conatus.*] Contentionis, appetitus, deſiderii. *Pœniteat, &c.*] Ut te poſtmodum non pœniteat deſiderium & votum tuum à Diis completum & peractum eſſe. *Lubin.*

7. *Evertêre.*] Dii promti nimis & faciles ad largiendum & obſequendum votis hominum, dum dant, quidquid homines petunt mala & noxia, totas domus & familias perdiderunt. *Idem.* *Evert. domos totas optantibus, &c.*] Ritterhuſii v. c. *operantibus*, id eſt, ſacrificantibus. Vide Briſſon. de formul. *Schiopp.* *Optantibus ipſis.*] Dominis: ut Neptunus exauditis Theſei votis de Hippolyto. *Farnab.*

8. *Nocitura, &c.*] *Toga*, & *militia*, in auferendi caſu, id eſt, pace & bello petimus, quæ nobis noceant. *Idem.*

9. *Et torrens.*] Multis eloquentia abundans, & torrentis inſtar fluens, mortifera & exitialis eſt, & ſua facundia multis exitium attulit. *Multis.*] Ut Ciceroni, Demoſtheni, & aliis, ut infra 114. *Idem.*

10. *Viribus, &c.*] Intelligit Milonem Crotoniatem, qui inſertis manibus quer-

Confiſus periit, admirandisque lacertis.
Sed plures nimia congeſta pecunia cura
Strangulat, & cuncta exſuperans patrimonia cenſus,
Quanto Delphinis balæna Britannica major.
Temporibus diris igitur, juſſuque Neronis
Longinum, & magnos Senecæ prædivitis hortos
Clauſit, & egregias Lateranorum obſidet ædes
Tota cohors: rarus venit in cœnacula miles.

Pau

VET. SCHOLIAST.

13. *Strangulat.*] Apoplexin paſſi moriuntur.

14. *Balæna, &c.*] Metaphora in Tiberium, & divites,

15. *Temporibus, &c.*] *Tyrannicis* ſcilicet. cum juſſiſſet Nero omnes prædari, ad domos divitum milites cucurrerunt, pauci ad domos pauperum.

VARIORUM.

cui fiſſæ, eam divellere conatus, excuſſis cuneis, & in ſuam naturam quercus revocata, has compreſſit, cumque feris lacerandum præbuit. *Plinius* lib. 7. c. 20. *Valer. Maximus* lib. 9. Exempl. 12. *Gellius* lib. 14. cap. 16.

12 *Nimia, &c.*] Non ſine vitæ periculo ſæpe. *Lubin.*

13. *Strangulat.*] Opprimit, ſuffocat. Seu potius ſtrangulari & opprimi facit, non enim ipſa nocet pecunia, ſed propter eam nobis nocetur. *Et cuncta.*] Dum omni ratione laborant, ut ſuus cenſus tanto excedat aliorum cenſus, quanto balæna Britannica exſuperat Delphinas mole. *Farnab.* Qui ſit valde extra communem divitiarum menſuram.

14. *Delphinis.*] Dicimus Delphin, & Delphinus. *Balæna, &c.*] Quod in Britannia majores, imo maximæ, ſpectantur. *Lubin.*

15. *Temporibus diris.*] Quibus Nero imperator undique occaſione quæſita, inſidiabatur divitum opibus. *Farnabius.* Exemplis jam demonſtrat divitias multis obfuiſſe. Ordo eſt: tota militum cohors, clauſit diris illis & tyrannicis te
poribus, Nerone imperante & juben
Longinum, & Senecæ divitis hort
& obſidet ædes Lateranorum divitu
rarus autem miles in pauperum caſul
& cœnacula venit. *Idem.*

16. *Longinum.*] Cajum Caſſium Lon
num Jureconſultum intelligit, quam
terfici juſſit Nero, non alio injecto c
mine, quam quod Caſſii unius è Cæſa
percuſſoribus ſtatuam retinuiſſet, cu
revera opibus illius inhiaret Imperato
& per Longinum, intelligit Longini d
mum. *Magnos, &c.*] Quos Nero i
dedit, & Seneca præceptore occiſo, po
ea rurſus abſtulit. *Idem. Senecæ.*] De h
jus optimi & ſanctiſſimi viri divitii
vita, & morte ſuperius aliquoties d
ctum. Vide Tacitum libro XIV. & X
philin, Nerone.

17. *Lateranorum.*] Nam & Plautiu
Lateranum conſulem deſignatum, N
ro adeo præpropere interfici juſſit,
non complecti liberos, non illud bre
ve mortis arbitrium permitteret. man
autem Turii tribuni trucidatus eſt. Ta
cit. 15. *Britann. Obſidet.*] Ut Lateranu
comprehendatur, & ne qua aufugia
Lubin.

18. *Tota, &c.*] Militum Neronianorum ab Imperatore miſſorum ad interficiendum Lateranum. Tacit. 15. Annal. *Rarus, &c.*] Scilicet ad pauperes & inquilinos, juſſu Neronis occidendos. *Cœnacula.*] Ad quæ ſcalis aſcenditur; illa autem ſuperiora domus tabulata, tectis proxima, pauperibus & inquilinis locabantur, utpote divitibus incommoda. De his dictum Sat. 3. verſ. 199. *Turneb.* lib. VIII. cap. 11.

P ıca licet portes argenti vaſcula puri,
N cte iter ingreſſus, gladium contumque timebis,
E motæ ad Lunam trepidabis arundinis umbram:
C ntabit vacuus coram latrone viator.
P ma fere vota, & cunctis notiſſima templis
D vitiæ, creſcant ut opes, ut maxima toto
N ſtra ſit arca foro. ſed nulla aconita bibuntur
F tilibus: tunc illa time, cum pocula ſumes
G mmata, & lato Setinum ardebit in auro.

Jam-

VET. SCHOLIAST.

ɔ. *Pauca, &c.*] Licet modica tibi ſi es familiaris, metuis tamen impe- tu militis à Tiberio miſſi ad proſcri- p nem tuam.

1. *Et, &c.*] Ut Virgilius,
— *Simul ipſa ſilentia terrent.*

4. *Ut, &c.*] Uſque ad Cerealem p fectum, in foro Trajani arcas habue- r t Senatores, in quibus argentum, a pecunias tutius deponebant. Propter- e & locus ipſe in quo erant arcæ poſi- t Opes dictæ ſunt.

25. *Aconita, &c.*] Id eſt, pauperes v nena non timent. Et bene Poëta, ut o enderet paupertatem innocuam à cri- m ne, & divitias malis oppreſſas, vaſa f toria ad demonſtrandam diverſitatem ſuit.

27. *Et, &c.*] Vinum à Setio. Inau- r a, inquit, fiala cum vinum coloratum ceperis, time venena. Et ardebit, quia num ſplendeſcit in auro.

VARIORUM.

19. *Pauca, &c.*] Probat jam, divi- t is, quantulæcunque etiam ſint, curas metum poſſidenti creare, præſertim n ctis tempore, inſidias & pericula me- t ics. *Puri argenti.*] Ad extenuationem icit, non enim illud tanti, quanti cæ- l tum Emblematis. *Turneb.* lib. 29. c. 1.

20. *Gladium.*] Latronis. *Contumque.*] Conti, haſtæ longiores & robuſtæ. *Lu- b inus.*

21. *Et motæ ad Lunam, &c.*] Sic Vir- gilius:
——*ſimul ipſa ſilentia terrent.*
Ad lunam.] i. e. ad lumen lunæ.
Umbram, &c.] Τὴν αὑτοῦ σκιὰν φοβεῖ- ται. *Idem.*

22. *Cantabit.*] Securo animo erit, quia, cui nihil eſt, nihil auferri poteſt. Illis autem maxime timendum, quibus maximæ divitiæ. *Idem.* Senec. ad lucil. *Nudum latro transmittit, etiam in obſeſſa via pauperi pax eſt.*

23 *Prima, &c.*] Subaudi *ſunt.* Damnat jam hominum dementiam, qui imprimis à Diis maximas divitias peterent, olim ſibi pernicioſas & fraudi futuras. Quam dementiam non immerito Democritum riſiſſe, & Heraclitum defleſſe innuit. *Cunctis, &c.*] Ut quæ in omnibus templis ad Deos concipiuntur, qualia erant, quæ ob turpitudinem cum murmure & ſuſurro ad Deos concipiebantur. *Lubin.*

24. *Ut maxima, &c.*] Ne quis civium Romanorum nobis ſit ditior. Eo dixit, nam in foro Trajano Senatores & ditiores arcas hebebant, in quibus argentum & pecuniam deponebant, ut ab incendio tuta eſſet. Vide Satyr. 14. verſ. 260. majorem pecuniæ ſummam in fœnore habeamus: Fœneratores enim in foro. *Grang.*

25. *Sed nulla, &c.*] Id eſt, in Samiis & fictilibus vaſibus venena non propinantur, ſed aureis; & ratio eſt, quia pauper pauperi nihil invidet.

26. *Fictilibus.*] Bene Poëta; ut oſtenderet paupertatis ſecuritatem & innocentiam, & divitiarum ſolicitudinem. *Idem. Pocula, &c.*] Id eſt, gemmis ornata. De vino Setino dictum Sat. 5. verſ. 43.

27. *Ardebit.*] Eo dixit, nam in auratis poculis, liquor quaſi ardentem lu-

Jamne igitur laudas, quod de ſapientibus alter
Ridebat, quoties de limine moverat unum,
Protuleratque pedem: flebat contrarius auctor?
Sed facilis cuivis rigidi cenſura cachinni:
Mirandum eſt, unde ille oculis ſuffecerit humor.
Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat
Democritus, quanquam non eſſent urbibus illis
Prætexta, & trabeæ, faſces, lectica, tribunal.
Quid, ſi vidiſſet Prætorem curribus altis
Exſtantem, & medio ſublimem in pulvere Circi

VET. SCHOIL AST.

33. *Pulmonem, &c.*] Quia ex ſplene riſum dicunt gigni.

35. *Prætexta.*] Quarum Tarquinius Priſcus uſum invenit, & Romæ intulit, palmatam dicit.

VARIORUM.

cidam flammam imitatur. Vel ardebit veneno. *Idem. In lato auro.*] in capaci & amplo poculo aureo.

28. *Jamne, &c.*] probat illa hominum vota ſtulta eſſe, auctoritate eximiorum duorum Philoſophorum, Democriti & Heracliti: quorum hic illam dementiam ſemper deflevit, ille ſemper riſit. *De, &c.*] Democritum Abderitam intellige. Vide de illo mira apud Suidam. *Idem.* Democritus enim & Heraclitus vocati ſapientes.

29. *Quoties.*] Quoties vel extra domum prodierat, & vel ſemel hominem intuitus eſſet. *Idem.*

30. *Flebat, &c.*] Heraclitus Epheſius notatur, qui ſemper hominum dementiam deflebat. *Lub.* Pro *auctor*, alii habent, *alter*.

31. *Sed, &c.*] Jam hoſce duos contrarios adfectus inter ſeſe comparat, demonſtrans promtius ac facilius eſſe ridere, quam flere. *Rigidi.*] Effuſi, & petulantis. *Cenſura cachinni.*] Id eſt, de re inepta ac ridicula judicium. *Lubin.* Vel potius taxatio & cenſura, quæ fit per cachinnum & ridendo.

32. *Mirandum eſt.*] Unde nimirum Heraclitus, ſemper materiam fletus, vel potius lacrymas ad flendum habere potuerit. *Idem.*

33. *Perpetuo.*] Id eſt, Democritus ſuo tempore ſemper ridebat, quo homines tamen longe melius vivebant. Quanto magis riſiſſet noſtro tempore. *Pulmonem, &c.*] Quia ex ſplene riſum dicunt gigni. *Idem.*

34. *Urbibus illis.*] Ut Abderæ, patriæ Democriti, & reliquis Græciæ, vel Thraciæ urbibus non erant tales ineptiæ. *Idem.*

35. *Prætexta.*] Veſtis, qua pueri utebantur uſque ad tirocinii diem, id eſt, uſque ad annum decimum ſeptimum. Erat ergo talis toga, cujus ora & circuitus purpura prætexta erant. Erat etiam nobiliorum. *Trabeæ.*] Regum veſtes purpureæ, albæ. *Faſces.* Virgarum, quos lictores Dictatoribus, Conſulibus, & Prætoribus, præferebant. *Lectica.*] Qua ditiores portabantur. *Tribunal.*] Unde Prætor judicat, & ſententiam dicit. De his omnibus vide Satyr. 8. verſ. 259. *Idem.*

36. *Quid, &c.*] Id eſt, quid acturum fuiſſe putas Democritum, quantos cachinos editurum, ſi vidiſſet prætorem illum ignobilem & ſuperbum in ſublimi curru vectum, & exſtantem, habituque triumphali ludos Circenſes agentem & ſpectantem & diſponentem. Vide Satyr. 8. verſ. 194. *Idem.*

37. *Medio, &c.*] Al. *medii.* In media hominum corona in circo ſpectantium. *Idem.*

38.

tunica Jovis, & pictæ Sarrana ferentem
Ex humeris aulæa togæ, magnæque coronæ
Tantum orbem, quanto cervix non ſufficit ulla?
Quippe tenet ſudans hanc publicus, & ſibi Conſul
Ne placeat, curru ſervus portatur eodem.
Da nunc & volucrem, ſceptro quæ ſurgit eburno,
Illinc cornicines, hinc præcedentia longi
Agminis officia, & niveos ad frena Quirites,
Defoſſa in loculis, quos ſportula fecit amicos.

Tum

VET. SCHOLIAST.

38. *In*, &c.] Mappam mittentem in ...rco Conſulem deſcribit poeta. Nam ...nicam Jovis, togam palmatam dixit, ...ria purpura *confectam*, hoc eſt Sarra... pro *infectam*. ut Virgil.

Ut gemma bibat, & Sarrano dormiat oſtro.

39. *Ex*, &c.] Eleganter aulæa quaſi ...tis velis. Cicero: velis amictos non ...gis.

40. *Tantum*, &c.] Tantam multitu...nem.

43. *Da*, &c.] Virga, quam conſules ...rtant, quia ſuper ea aquilas faciunt.

45. *Et niveos*, &c.] In candidis to...s officium facientes.

46. *Quos*, &c.] Non amor verus, ſed ...ortula.

VARIORUM.

38. *In*, &c.] In palmata trabea, id ...t, in picta & triumphali toga, quam ...x templo Jovis ſumtam induebant, ut ...ndicat *Livius* lib. x. *Sarrana*, &c.] Id ...t, purpurea, Tyria. *Tyrus* enim Sar...a olim dicta à piſce, cujus ſucco pur...ura tingebatur, maximus uſque ibi ...orum piſcatus. *Aulæa* dicit Satyrice, ...quod tam amplæ & ſinuoſæ eſſent, ...t *aulæa*, id eſt, vela regia videri me...ito poſſent, quibus parietes teguntur. *...dem.*

39. *Ex humeris.*] Sc. dependentia. *Togæ*, &c.] Acu Phrygionum arte, quæ pendebat ex humeris prætoris. *Magnæque*, &c.] Ordo eſt: Si Democritus vidiſſet Prætorem ferentem tantum orbem magnæ coronæ. Notat hoc loco coronam triumphalem tanti ponderis & magnitudinis, ut triumphantis una cervix ipſi portandæ non ſatis eſſet. *Lubin.*

40. *Non ſufficit.*] Supple, *Ferendo.*

41. *Publicus.*] Servus ſcilicet. Teſte Pediano, *Conſul* olim Prætor dicebatur, & veteres etiam omnem magiſtratum, cui pareret exercitus, *Prætorem* dicebant. *Et ſibi conſul.*] Præfiſcine ad exorandam Nemeſin, comitem aſſiduam rerum lætarum & ὑπερόγκων, triumphantibus à tergo in eodem curru adſtabat ſervus publicus, qui coronam illam auream immenſi ponderis & amplitudinis ſuſtinebat, & ſimul attendere triumphantem jubebat ad ultimi ſupplicii inſtrumenta currui appenſa, tintinnabulum ſcilicet & flagellum; atque ſubinde interclamabat: *Reſpice poſt te: Hominem te eſſe memento.* Lubinus. Farnabius

43. *Da*, &c.] Perſequitur ulterius triumphalia ornamenta, quæ Democritus riſiſſet. Id eſt, adde his ſceptrum eburneum, quod triumphans in manibus tenet, in cujus ſummitate aquila ſculpta eſt. *Idem.*

44. *Illinc*, &c.] Ab una parte. Hi cornicines præcedebant coronati triumphantis currum, militibus permixti.

45. *Agminis*, &c.] Id eſt, longiſſimi ordines clientum & ſervorum, qui officii gratia comitantur triumphantem, ex altero latere præcedentes. *Niveos*, &c.] Circum equos & currum triumphantis, in candidis togis officium facientes cives & clientes. *Manut.* 3. Quæſt. 1. *Turneb.* lib. 21. cap. 3.

46. *Defoſſa*, &c.] Scoptice hoc dicitur. Innuit autem cives Romanos utilitate omnia metiri; qui patronos ſuos

Tum quoque materiam riſus invenit ad omnes
Occurſus hominum, cujus prudentia monſtrat
Summos poſſe viros, & magna exempla daturos
Vervecum in patria, craſſoque ſub aëre naſci.
Ridebat curas, nec non & gaudia vulgi:
Interdum & lacrymas, cum fortunæ ipſe minaci
Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem.

Erg

VET. SCHOLIAST.

47. *Tunc, &c.*] Tunc quoque invenit Democritus materiam riſus, cum hæc quæ in urbe fiunt, necdum eſſent reperta, id eſt, major ſeveritas, & minor vanitas eſſet.

50. *Vervecum, &c.*] Apud Abderim, aut Megarim, quæ fuit patria Democriti: nam ex cœli vitio regiones ſolent æſtimari: Nam fuit Democritus, ubi ſtulti, ſolent naſci, id eſt, Achivus. Vult igitur Democritum inter ſtultos prudentiſſimum natum.

52. *Cum, &c.*] Cum fortunam contemneret, nihil dicens habere quod ab ea exſpectaret; quinimo infami digito ei turpiter inſultaret.

VARIORUM.

non ob virtutem, ſed utilitatem & ſportulam ament. *Idem.* *Defoſſa, &c.*] Velut in terra, quaſi nunquam inde egreſſura ſit: facete & ſatyrice in avaros. *Grang.*

47. *Tunc, &c.*] Emphatice dictum, cum ſcilicet homines longe prudentiores & longe rectius viverent. Suo nempe tempore inculto & agreſti. *Ad, &c.*] Quoties exivit, & quoties homo illi occurreret. Quanto magis noſtro tempore hominum vanitates rideret. *Idem.*

48. *Cujus, &c.*] Digreditur in laudes Democriti. Democritus ex Abdera Thraciæ obſcura urbe oriundus, oſtendit viros inclytos ubique poſſe naſci, juxta Senecæ illud; *Poteſt etiam ex angulo vir magnus prodire.* Idem.

49. *Magna, &c.*] Virtutis, Prudentiæ, Fortitudinis. *Idem.*

50. *Vervecum, &c.*] Apud Megarim aut Abderim Democriti patriam: in Thracia ſc. ubi barbari ſunt & rudes inſtar vervecum. Stupidorum autem ac ſtolidorum convicium eſt, *vervex. Ain vero vervecum caput.* Plaut. *Vervecum* poſitum hic pro homine ſimplici ac rudi. *Craſſoque, &c.*] Qualis erat in Bœotia. Quæ etiam male audiebat ob id inter parœmiographos. *Bœotica auris:*

Bœotum in craſſo jurares aere natum.

Horat. Porro ex cœli vitio etiam ingenia ſolent æſtimari. *Idem.* Craſſus aer pingues & hebetes reddit, ut contra tenuis ingenioſos.

51. *Ridebat, &c.*] Omnes hominum actiones, curas, gaudia, dolores, & omnia fortuita deridebat, cum ipſi nulla fortuna, ſed ipſe fortunæ dominaretur. *Lubin.*

52. *Cum, &c.*] Nam cum fortuna ipſi minitaretur mali aliquid, ille ipſam fortunam contemnens, ipſi laqueum, quo ipſa ſe ſuſpenderet, transmittebat, & infami digito cum contumeliâ & contemtu turpiter ipſi inſultabat. *Idem.*

53. *Mandaret, &c.*] Infamis digiti objectu, qui medius eſt, ipſum in quem objicitur, infamem notari dixerunt. Fuit enim priſci moris, ut ſi quos floccipenderent, aut inſigni contumelia, vel deformi convicio afficerent, id objectu medii digiti protenti, non autem compreſſi, denotarent: quod eſt à Græcis uſurpatum, ut contractis reliquis digitis, medium ignominiæ cauſſa protenderent, quod σκιμαλίσαι dixere. σκιμαλίζειν enim, prætentare eſt digito an gallinæ ova conceperint: ſicut ἀθερίζειν, ubi quempiam floccifacere oſtendunt. Quare ab Athenienſibus medius catapygos, quaſi cinædus & ſcortum adnominatur,

quod

Ergo ſupervacua aut pernitioſa petuntur,
Propter quæ fas eſt genua incerare Deorum.
Quoſdam præcipitat ſubjecta potentia magnæ
Invidiæ, mergit longa atque inſignis honorum
Pagina, deſcendunt ſtatuæ reſtemque ſequuntur.
Ipſas deinde rotas bigarum impacta ſecuris
Cædit, & immeritis franguntur crura caballis.

Iam

VET. SCHOLIAST.

. *Genua*, *&c.*] In ſignis inſignare, facere.

7. *Honorum*, *&c.*] Ænea pagina, quæ imaginem eorum ſtans, omnes eo- gradus honorum inſcriptos conti- : quam nunc dicunt, tabulam pa- atus.

8. *Reſtemque*, *&c.*] Trahuntur, du- tur.

9. *Impacto*, *&c.*] Si intacta: nova: ſi acta, percuſſa, ab eo quod eſt inpingo.

o. *Et immeritis*, *&c*] Quibus vecti honorati. Nam Poëta equeſtres ſta & conſulares dicit immerito pœ- a ſuſtinere, aut reſte trahi, quod ait i, aut certe conflari, qui inimico- fuerunt. Cum illi quorum fuerint opriis moribus dignam ſuſtinuerint tentiam, ex quo oſtendit per hoc vi- nobilium.

VARIORUM.

d infamiam incuteret & convicium eret. *Alexand. ab Alex.* Martial. 28. igr. lib. 2. Perſ. 2. 33.

54. *Ergo*, *&c.*] Concludit diſputatio- m de opibus, quas homines optant, monſtrans illas aut eſſe ſupervacuas, ſine quibus homines beate poſſint vi- re, aut pernicioſas *Lubinus.*

55. *Genua*, *&c.*] Hoc eſt, cereas ta- llas literis ſignatas, quæ vota expli- ant, Deorum imaginibus affigere. m vota inſculpebantur aut inſcribe- ntur in cera in genibus ſtatuarum. cerabant autem Deorum genua, qui tum ſuſceptum ſignabant, ſeque voti reos conſtituebant. Quidam arbitrantur ex veterum conſuetudine hæc dici, qui vota in charta concepta & obſignata Deorum genibus adfixerunt. In genibus autem miſericordiæ ſitum putabant; unde dicimus, *ad genua alicui ſupplex accidere.* Vel eſt tot ac toties prehendere Deorum genua, qui habitus eſt miſericordiam implorantium, ut ſudore incraſſarentur, & videretur illis quaſi cera ſuperpoſita. *Turneb.* lib. 1. cap. 17. & lib. 30. cap. 19.

56. *Quoſdam*, *&c.*] Tranſit jam ad honores, quos & ipſos, æque ut divitiæ pluribus exitio fuiſſe, ostendit exemplo Sejani *Subjecta*, *&c.*] Veriſſime dictum. *Lubin.*

57. *Mergit.*] Obruit, peſſumdat, perdit. *Longa*, *&c.*] Forte intelligit ſtemmata, proavorum honores, generis rationem, & res geſtas continentia. *Idem.*

58. *Deſcendunt.*] Dejiciuntur, reſte in terram trahuntur, proculcantur. Moris autem erat, ut 8. Sat. dictum, damnatorum ſtatuas dejicere; & divulſas in Gemonias trahere, teſte Tac. l. 3. Annalium. *Reſtemque*, *&c.*] Nam laqueos altioribus ſtatuis ſolebant injicere; atque ita detrahere. *Idem.*

59. *Ipſas*, *&c.*] Id eſt, triumphales equeſtres ſtatuæ dejiciuntur, & rotæ curruum, ſecuribus franguntur & cæduntur. *Impacta.*] Percuſſa, immiſſa, vel impulſa in ſtatuas. *Idem.*

60. *Et*, *&c.*] Ridicule & Satyrice dixit: quaſi ænei illi equi immerito pœnam & ſcelera Sejani domini ſui luant. Dicuntur autem hæc de Ælio Sejano, qui præfectus Prætorii erat, & apud Tiberium tanta auctoritate valebat, ut ejus imagi-

nes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Iam ſtrident ignes, jam follibus atque caminis
Ardet adoratum populo caput, & crepat ingens
Sejanus: deinde ex facie toto orbe ſecunda
Fiunt urceoli, pelves, ſartago, patellæ.
Pone domi lauros, duc in Capitolia magnum,
Cretatumque bovem: Sejanus ducitur unco
Spectandus: gaudent omnes. quæ labra? quis illi
Vultu

Contra Amasio apotheros. L. II. p. 99. Lucian. in Catapl. p. 430.

Dionysius Episcopus ex statuis Deorum aereis iubet fieri σκεύη ἐπιτήδεια γυναικῶν, καὶ σκεύη μαγειρικά.

In actis fabulosis Meletii d. 24. Maj. T. V. Papebroch. C. XI. 9. 83. p. 467. D. Plutarch. praecept. polit. p. 1468. ed. Steph. Ludlov. de insign. Cromwellii Comm. T. II. p. 645.

VET. SCHOLIAST.

61. *Jam, &c.*] Conflatur ſtatua, ut pecunia inde fiat.

63. *Sejanus.*] Sejanus fuit Tiberio uſque adeo carus amicus, ut nihil eſſet quod ei à Tiberio petenti negaretur: uſque adeo etiam de eo cogitaverit necem, ut diſpoſitis conjuratione ſociis occiſo Tiberio ipſe regnaret. cum hoc cognoviſſet Tiberius, ſuper ejus nomine Epiſtolam ad Senatum miſit, & ſic per Conſules damnatus eſt, cum omni progenie ſua: uſque adeo ut filiam ejus virginem juberet Senatus à carnifice ſtuprari, & ſic occidi, ut jure videretur fuiſſe occiſa. *Orbe, &c.*] Quia Præfectus urbi fuit, venerabilis, ſecundus à Cæſare Tiberio.

65. *Pone, &c.*] Hoc quaſi populus loquitur.

66. *Cretatumque, &c.*] Candidum. Quid tibi, inquit, proſint Dii, cum Sejano nihil profuerint. ut Lucretius:

Cretatumque bovem duci ad Capitolia magna.

VARIORUM.

nes aureæ paſſim colerentur, ejuſque natalis dies publice celebraretur. *Idem. Immeritis.*] Innocentibus.

61. *Jam, &c.*] Quibus ſtatuæ liqueſcunt. Alii *ſtridunt*. Idem.

62. *Ardet, &c.*] Liqueſcit, quod ante in tanto honore habitum. *Crepat, &c.*] Magna ſtatua, magni, imo ingentis illius Sejani, in fornace cum crepitu reſolvitur & liqueſcit. *Idem.*

63. *Sejanus.*] Statua Sejani. *Ex, &c.*] Ex capite ſtatuæ Sejani. *Toto, &c.*] Tiberius enim totius orbis Imperium obtinebat, à quo Sejanus perpetuus colleg Imperatoris in conſulatu, ob ſumman potentiam à principe ſibi traditam, ſecundus erat. Vide Tacit. Annal. 4. *Lubin Faciebant enim ſacra ſtatuis ejus, non alite quam ſtatuis Tiberii: Et per fortunam eju jurabant, eumque Tiberii collegam appellabant, non in conſulatu, ſed in orbis terr imperio.* Xiphilin.

64. *Fiunt, &c.*] Poſtquam ab artlficibus eſt liquefactum. *Urceoli, &c.*] Vaſ diverſa. *Idem.*

65. *Pone &c.*] Ironicè Poëta hæc d Sejano. Vel ſunt verba populi, quem introducit Tiberio gratulantem, quod hoſtem Sejanum oppreſſerat, & occiſo inſultantem. *Lubin.* Quod fieri ſolitum in lætitia publica, in qua frondibus domus ornabatur. *Grang.* Farnabius explicat, Coronatus jovi ſacrificia. *Duc, &c.*] Id eſt, candidum bovem, quem Jovi Capitolino ex triumphantium more immoles in gratiarum actionem. *Lubin.*

66. *Cretatum.*] Id eſt, album, Jovi gratum. quod veſtes addito cretæ genere fiant candidiores, ut docet Iſidor. Superis enim victimas candidas immolabant; inferis nigras. Hinc apud Perſium, *ambitio cretata*, quod qui magiſtratus ambirent, candidioribus ſolito togis uterentur, à quibus candidati dicti. *Britannicus. Ducitur.*] Trahitur: *μελωσις. Unco.*] Sontium enim gutturi infigebantur unci à carnifice, ut traherentur ad ſcalas Gemonias, vel in Tiberim.

67. *Spectandus.*] Qui paulo antè alios in triumphum ducebat, jam ipſe ducitur, aliis ſpectaculum exhibiturus. *Gaudent, &c.*] Ejus interitu, ne quis illi amicus videretur. *Qua, &c.*] Ita ait populus à ſpectaculo tam triſti reverſus,

occiſo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ultus erat? nunquam, ſi quid mihi credis, amavi
Hunc hominem. ſed quo cecidit ſub crimine? quiſnam
Delator? quibus indicibus, quo teſte probavit?
Nil horum: verboſa & grandis epiſtola venit
A Capreis: bene habet; nil plus interrogo. Sed quid
Turba Remi? ſequitur fortunam, ut ſemper, & odit
Damnatos. idem populus, ſi Nurtia Tuſco
Faviſſet, ſi oppreſſa foret ſecura ſenectus

Prin-

VET. SCHOLIAST.

1. *Verboſa*, *&c.*] Multa nam ſuper- ad populum principes ſolent ſcri- :.

2. *A Capreis.*] Inſula in Campania. gilius:

eleboum Capreis cum regna teneret.

nam Nero habitabat.

4. *Si*, *&c.*] Fortunam vult intelligi ta, quæ apud Nyrtiam colitur, unde t Sejanus.

VARIORUM.

ciſo Sejano inſultans, omnes in horas obilis. Quiſnam illi occiſo vultus?

68. *Nunquam*, *&c.*] Eſt occupatio, aſi dicat aliquis: Ego quidem illum nquam amavi. Sed tamen libenter ſci- m ſub quo crimine ceciderit, & occiſus . *Idem.*

69. *Cecidit*, *&c.*] Quid ſceleris com- iſiſſe dicitur, ob quod occiſus cecidit. *uiſnam*, *&c.* Qui ipſum detulerit, tan- uam res novas molitum. *Idem.*

70. *Indiciis.*] Alii legunt *indicibus*, qui li ſunt, qui conſcii ſceleris alios accu- ant. *Quo teſte*, *&c.*] Imperator, Seja- um ſibi inſidiatum eſſe. *Idem.*

71. *Nil*, *&c.*] Reſpondet alter è po- ulo, qui introducitur. Quaſi dicat: Princeps non longo proceſſu utitur. Sed tantum ſcripſit ad Senatum, ut Sejanum e medio tollerent, cum tota familia. *Nil horum.*] Quæ ſcil. in judicio capitali fieri debent. *Verboſa.*] Quia Tiberius multa ſuperflua ad ſuos ſcripſerat. *Idem.* Tiberii epiſtola ad Senatum ſcripta, & Nævio Sertorio Macroni data. Quare Sueton. in Tiberio, non epiſtolam ſed orationem vocat.

72. *A Capreis.*] In hanc Campaniæ inſulam Tiberius ſeceſſerat. Alii inſulam in mari Tyrrheno dicunt. Unde & Senatui ſcripſit. *Bene*, *&c.*] Reſpondet jam prior ille, ſe jam omnem rem tenere. Sic Græci *καλῶς ἔχ.* *Lubin.* *Nil plus*, *&c.*] Jam acquieſco, & nihil eſt quod magis rogem. *Sed*, *&c.*] Quid interea agit populus Remi, id eſt, Romanus populus, qui antea tanto opere colebat Sejanum. *Remus* plerumque pro Romulo. Non placet vulgata lectio: *Turba tremens*, vel *fremens*. *Tremens.*] Amicorum Sejani. *Fremens*, quaſi in gratiam imperatoris, ne Sejano faviſſe videretur.

73. *Sequitur*, *&c.*] Innuit quam fluxa pariter & pernicioſa res ſit potentia. *Felicium enim multi cognati*: ut dicit vetus verbum. *Ut ſemper.*] Sc. fecit in aliis. *Odit*, *&c.*] Exempla habes in Pompejo, Mario, & mille aliis: Nam quo fortuna, eodem & favor hominum inclinat. *Lubinus.*

74. *Idem*, *&c.*] Explicat quod dixit: *Sequitur fortunam.* Id eſt, idem populus ſi Sejanus ſuperior, Tiberium oppreſſiſſet: Sejanum in Tiberii locum aſſumſiſſet, eumque ſalutaſſet Auguſtum. *Nurtiæ.*] Natus erat Ælius Sejanus Volſiniis, in Thuſcia, quod hodie dicitur *Bolſena*. Peculiaris autem Volſinienſium Dea Northia, vel ut libri meliores, Nurſcia. *Lubinus.* Quia ergo Sejanus Volſinienſis, ideo acute & non ſine morſu hoc dictum. *Lipſius.*

75. *Si*, *&c.*] Id eſt, ſi Sejanus, principem Tiberium, ſenectutem in inſula Capreenſi placide & ſecure agentem, oppreſſiſſet. Miram populi levitatem arguit. *Lubin.*

76.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Principis, hac ipſa Sejanum diceret hora
Auguſtum. jam pridem, ex quo ſuffragia nulli
Vendimus, effudit curas. nam qui dabat olim
Imperium, faſces, legiones, omnia, nunc ſe
Continet, atque duas tantum res anxius optat,
Panem, & Circenſes. perituros audio multos.
Nil dubium: magna eſt fornacula: pallidulus mi

Bruti

VET. SCHOLIAST.

76. *Hæc, &c.*] Qua illi detrahit poteſtatem imperii ſecuta.

77. *Ex quo, &c.*] Id eſt. ex quo non eſt imperium populi, quod per ſuffragia diverſis vendat. Hoc poſt Auguſti monarchiam, ex quo imperatores eſſe cœperunt.

81. *Perituros, &c.*] Iterum ſibi loquitur populus, pavens cum Sejanus tractus eſt.

82. *Magna, &c.*] Multos habet fornax quos exurat.

VARIORUM.

76. *Hac ipſa hora.*] Qua oppreſſus foret princeps Tiberius. *Diceret Auguſtum.*] Imperatorem proclamaret.

77. *Ex quo.*] Inde a tempore Monarchiæ Julii Cæſaris. *Suffragia, &c.*] Oſtendit in creandis magiſtratibus quos ad arbitrium ſuum populus per ſuffragia creare ſolebat, nunc nullam ei eſſe creandorum poteſtatem, ſed omnia tantum Imperatoris nutu geri. *Britannicus.*

78. *Vendimus, &c.*] Conſueverant enim competitores magiſtratuum in comitiis tribuum ſuffragia ſibi coëmere muneribus & largitionibus. *Idem. Effudit curas.*] Eligendi magiſtratum curam reliquit, & deſeruit, & quem magiſtratum ſors offert, illum ambabus manibus amplectitur. Oſtendit populum nihil audere Imperatoris timore. Alii: *Effugit curas.* Electionis & comitiorum, quæ permittit Imperatoribus. Creandorum quippe Conſulum comitia ad ſe transtulere Imperatores, exemplo Julii Cæſaris, comitia cum populo partiti & alterum Conſulem creantis. *Farnab. Nam qui.*] Populus ſcilicet, qui eligebat olim conſulem. *Lubin.*

79. *Imperium.*] Dictaturam, conſulatum, præturam. *Legiones.*] Exercitus belli præfecturam. *Lubin.*

80. *Continet.*] Otium agit, ſecurus eſt. Contentus eſt dummodo habeat unde vivat, & ludos Circenſes ſpectare poſſit. *Idem.*

81. *Panem, &c.*] Panem ad victum, & voluptatem è ludis Circenſibus. Alii legunt *Pana. Alciatus* parerg. 8. cap. 5. Alii *pannam. Panem* ſc. quem diſtribuere jubebant imperatores ſingulis diebus: nam ut popellus operas & impenſas piſtorias lucrifaceret, non ſemper diſtributum frumentum, ſed etiam panis; qui quod certis gradibus per regiones urbis diſtribui ſoleret, idcirco *gradilis* dictus. Qui *Panos* ſcribunt, intelligunt lupercales ludos in honorem Panos. *Perituros, &c.*] Rurſus autem populus pavens introducitur, cum Sejanus unco traheretur: & plures innuit perituros. *Lubin.*

82. *Nil, &c.*] Ita alter è populo, qui introducitur, reſpondet, innuens etiam multos eſſe perituros, *Fornacula.*] In qua ardet Sejani ſtatua, & quæ multos alios continere poteſt. Dicunt interpretes *fornacem* pro ira æſtuante poni. Non deſunt, qui intelligant *fornacem* ad noxios exurendos à Cæſare conſtitutam. *Pallidulus mi.*] Id eſt, ille amicus meus præ timore pallidus eſt, metuens ne forte & ipſe Imperatori tanquam amicus Sejani ſuſpectus ſit. *Idem. Mi* pro mihi.

…idius meus ad Martis fuit obvius aram.
…m timeo, victus ne pœnas exigat Ajax,
…nale defenſus! curramus præcipites &,
…n jacet in ripa, calcemus Cæſaris hoſtem.
…e videant ſervi, ne quis neget, & pavidum in jus
…vice obſtricta dominum trahat. hi ſermones
…c de Sejano, ſecreta hæc murmura vulgi.
…e ſalutari ſicut Sejanus? habere
…tundem? atque illi ſummas donare curules?

Illum

VET. SCHOLIAST

… *Exigat, &c.*] Tiberius Nero quaſi …us, ſi inferior fuerit in bello, aut ſi …t ſe à nobis fuiſſe contemtum.

… *Ut male, &c.*] Timeo ne eum …rius occidat, cum ſe dicat à Senatu … defenſum, & parum aliquid in …ium factum.

… *Sed, &c.*] Proprii cujuſque ſervi …icant dominos ſuos ad trahendum … conveniſſe ne calumnientur. Quo…n dederat ſervis poteſtatem, ut lice…ominos accuſare quibuſlibet crimi…s. ne ergo indicium de dominis fa…nt, ſi minus Cæſarem vindicarent …orpore Sejani.

… *Viſne, &c.*] Hoc quaſi ex perſona …æ inſeritur.

…1. *Summas, &c.*] Conſules face…re non ſecus quam Ajax ab Ulyſſe: Uterque etiam ſibi violentas manus intulerunt.

85. *Curramus præcipites.*] Verba populi fortunam ſequentis & damnatorum oſoris.

86. *Dum jacet.*] Sejanus. *In ripa.*] Sub ſcalis Gemoniis inſepultus. καὶ αὐτὸν ὁ ὅμιλος τρισὶν ὅλαις ἡμέραις ἐλυμήνατο, καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλε. Dio lib. 58. *Calcemus Cæſaris hoſtem.*] Pedibus, inquiunt, proteramus Sejanum.

87. *Sed, &c.*] Id eſt ſervi noſtri etiam atque etiam videant, nos Sejani cadaver, ut hoſtem, pedibus conculcaſſe. Dederat autem ſervis poteſtatem, ut dominos liceret accuſare. *Idem. Ne quis neget.*] Cæſaris hoſtem nos calcaſſe, ipſiuſque fautores fuiſſe accuſet.

88. *Obſtricta.*] Alii *adſtricta.* Obtorto collo. *Hi ſermones.*] Quos recitavi illo tempore. Hucuſque ergo populus. Sequuntur jam verba Poëtæ. *Lubin.*

89. *Secreta, &c.*] Hujuſmodi tacite & ſecrete populus inter ſe murmurabat *Lubin.*

90. *Viſne, &c.*] Poſtquam docuit quæ acciderunt Sejano potenti, nunc interrogat Poëta lectorem ſuum, num velit eadem pati, quæ Sejanus paſſus. Hæc enim ita connexa ſunt, ut fere nunquam ſeparentur. *Grang. Tantundem &c.*] Sc. divitiarum poſſidere.

91. *Atque, &c.*] Tantæ eſſe potentiæ, ut hunc magiſtratum vel conſulem, illum exercitus ducem, vel magiſtrum militum efficias. Sellæ curules Magiſtratuum

VARIORUM.

…3. *Ad Martis fuit obvius aram.*] Le…em libenter: *fugit ocyus aram.* Quaſi …ara Martis præſidium inventurus. …ocat *ſuum Brutidium*, aut quod ſan…ne aut amicitia ei junctus foret. vel …od illum habuerit in declamando ma…rum & authorem; Vel quod ejus li…s aſſiduè legeret. *Dorleans. Ad Mar…*] Ultoris ſcilicet.

…4. *Quam, &c.*] Brutidius Rhetor, … cum cæteris Sejani familiaribus accu…us quum eſſet, cauſſam ipſemet per…vit ſuam, & victus fuit à delatore,

tuum

Illum exercitibus præponere? tutor haberi
Principis Auguſta Caprearum in rupe ſedentis
Cum grege Chaldæo? vis certe pila, cohortes,
Egregios equites, & caſtra domeſtica? quid ni
Hæc cupias? & qui nolunt occidere quenquam,
Poſſe volunt. Sed quæ præclara, & proſpera tanti,
Ut rebus lætis par ſit menſura malorum?

H

VET. SCHOLIAST.

92. *Illum, &c.*] Magiſtrum militum facere. *Tutor, &c.*] Patricius fieri.

93. *Auguſta, &c.*] Tiberius Nero ſeceſſum eum elegerat: de qua inſula Auguſtus ἀπραγόπολιν dixit, quod ibi eſſet otii locus, ut ait Suetonius. Sedentis, ſignificat * & diu turpiter vixiſſe Capreis, inſula in Campania, Tiberium, qui Sejanum velut tutorem habuiſſet.

94. *Cum, &c.*] Cum magis, aut mathematicis.

95. *Et caſtra, &c.*] Juxta aggerem primus caſtra poſuit Sejanus, id eſt ſuper Diocletianas: quæ dicta ſunt caſtra Prætoria.

97. *Sed quæ, &c.*] Quid juvat tanti æſtimare bona, ſi cum his & mala perveniant.

99. *Prætextam, &c.*] Id eſt, præfectus & Conſul eſſe, cum periculo. an ſecurus minorem dignitatem adminiſtrare, ut ſi ædilis, aut curator cujuſcumque parvæ civitatis, ut juberes tabernariis.

VARIORUM.

tuum ac triumphantium erant. Alii legunt *illis ſellas don.*

92. *Tutor, &c.*] Vicarius Imperatoris eſſe, ejuſque munera obire, dum Capreis in ſeceſſu otium agit cum Mathematicis, quibus maxime addictus eſt. *Lubin.*

93. *Auguſta Caprearum in rupe.*] Quid ſi legatur, *anguſta rupe* per injuriam? quod ſtricta & anguſta eſſet & indigna principe? *Dorleans. Auguſta.*] Quaſi dicat, transferentis ſedem Imperii à Roma ad inſulas Capreas. Heraldus vero v
ſedentis intelligi de *ſellaria*, quam exc
gitavit Tiberius arcanæ libidinis ſellar
Sueton. Tib cap. 34. Vide Torre
tium ad locum prædictum. *Farnab.* C
prearum.] Erant autem *Capreæ*, par
inſula ultra Surrentum Campaniæ u
bem. *Idem.*

94. *Cum, &c.*] Thraſyllum intelli
Mathematicum Chaldæum, cujus m
nitis imprimis, teſte Suetonio, obter
perabat. vide Satyr. 6. verſ. 575. *Lub.*
Vis, &c.] Et ſcio te velle imperia mi
taria, & præeſſe cohortibus Prætoriani
quibus Sejanus præfuit. Cohors eſt pa
decima legionis. *Britan. Vis certe pi*
cohortes, &c.] Reprehendo fugitivam
ſyllabam, & lego: *vis ducere pila cohorte*
Schoppius. Pila.] Tela ſunt Romano
rum. Dixit autem *pila*, pro peditibu
pilis munitis. *Lubin.*

95. *Caſtra, &c.*] Sunt ipſi equites
qui ad Imperatoris cuſtodiam excuba
bant, Prætoriani dicti. *Grangæus. Caſt*
domeſtica.] Prætoriana (tanquam Im
perator) quæ primus ad muros urbi
non procul à porta Viminali poſuit Se
janus. *Farnab.*

96. *Hæc cupias?*] Non eſt, inquit
mirum, ſi tales honores cupias, nam &
qui nolunt occidere quenquam, velin
tamen poſſe occidere, ac proinde eſſe po
tentes & principes. *Britann.*

97. *Sed, &c.*] Hæc omnia quæ præ
dixi proſpera & præclara, læta & lauta tan
ti conſtant, ut quantum commodi & læ
titiæ, tantum etiam damni & mali ind
conſequaris. Nil enim adeo proſpe
rum, quin plus infelicitatis ſecum tra
hat. *Lubin.*

99. *Hujus, &c.*] Id eſt, nonne præ
optas in opido aliquo prætor eſſe ve
Ædili

Hujus, qui trahitur, prætextam ſumere mavis:
An Fidenarum, Gabiorumque eſſe poteſtas?
Et de menſura jus dicere, vaſa minora
Frangere pannoſus vacuis Ædilis Ulubris?
Ergo quid optandum foret, ignoraſſe fateris
Sejanum. nam qui nimios optabat honores,
Et nimias poſcebat opes, numeroſa parabat
Excelſæ turris tabulata, unde altior eſſet
Caſus, & impulſæ præceps immane ruinæ.
Quid Craſſos, quid Pompejos evertit? & illum
Ad ſua qui domitos deduxit flagra Quirites?

VET. SCHOLIAST.

102. *Vacuis*, *&c.*] Deſertum Italiæ opidum, aut juxta Romam.

108. *Et illum*, *&c.*] Syllam, Cinnam, & Cæſarem.

VARIORUM.

...ilis, quam imperatoria illa Sejani ornamenta conſequi? Vel cum ſecuritate ...to in minori dignitate vivere, quam ...i malo & periculo in ſumma? *Qui*, *&c.*] Sejanus. *qui ducitur unco.* *Prætex-tam.*] Veſtem purpuream & conſula-rem, qua in ſenatum ibant. *Idem.* Hoc ...o, dignitates, honores, magiſtratus.

100. *Quam*, *&c.*] Id eſt, Fidenis & Gabiis, in vilibus extra Romam muni-cipiis, mediocres honores conſequi & ...lis eſſe, & tuto ac ſecurè, licet in obſcuro loco, vivere. *Poteſtas.*] Magi-ſtratus. *Idem.*

101. *De*, *&c.*] Ædilis eſſe. Porro ...lium erat de ponderibus & menſuris ...ere, qui minimi erant magiſtratuum: ...que frangere, ſi iniquæ eſſent: Perſ. ... 1. verſ. 131. *Vaſa*, *&c.*] Iniquas menſuras. *Idem.*

102. *Pannoſus.*] Veſtibus craſſioribus. *...ubris*, *&c.*] Opidum eſt Latii ſeu Volſcorum deſertum, unde ait, *va-...s*, id eſt, parum habitatis. *Britann.*

103. *Ergo*, *&c.*] Repetit propoſitio-...m & concludit ipſum Sejanum vera ...na ignoraſſe. Quaſi dicat: Conſtat ergo Sejanum dum honores appetiit, nihil boni petiiſſe, ſed in altum & ad ſumma honorum cacumina adſcendiſſe, ut altius & profundius rueret. Lubin.

105. *Numeroſa*, *&c.*] Sibi ipſi nu-meroſas & multiplices contignationes & tabulata in excelſo honorum faſtigio exædificabat; unde graviori caſu deci-deret.

107. *Impulſæ*, *&c.*] Unde violenta ruina poſtea deturbatus, per ingens atque immane præcipitium altius rueret. Nam *præceps immane*, pro præcipitio ſublimi. *Grangæus.*

108. *Quid*, *&c.*] Hucuſque de Seja-no. Jam idem probat exemplo Craſſo-rum, Pompejorum, Julii Cæſaris. Quæ-rit autem Poëta quidnam illos peſſum-dederit? videlicet petulantia. *Craſſos.*] M. Craſſum, patrem, ejuſque filios à Parthis & Cæſarianis trucidatos. *Pom-pejos.*] Pompejum Magnum intelligit, cum duobus filiis. *Et illum.*] Julium Cæ-ſarem perpetuum dictatorem intellige, in Senatu à Bruto, Caſſio, & reliquis 23. vulneribus confoſſum. Poſſunt et-iam Sylla vel Cinna intelligi, vel etiam Auguſtus, cui ex Somnio Ciceronis Ju-piter flagellum tradidit. Vide Sueton. Au-guſt. cap. 94. *Lubin.*

109. *Ad*, *&c.*] Qui populum Roma-num ad ſua flagra impulit, quibus quos volebat è civibus cædebat. *Lubin.* Vel per *flagra*, intelligit imperium, dicta-turam perpetuam, imminutam liber-tatem, imo amiſſam. Flagrum e-

Summus nempe locus nulla non arte petitus,
Magnaque numinibus vota exaudita malignis.
Ad generum Cereris ſine cæde, & vulnere pauci
Deſcendunt Reges, & ſicca morte tyranni.
Eloquium, aut famam Demoſthenis, aut Ciceronis
Incipit optare, totis Quinquatribus optat,
Quiſquis adhuc uno partam colit aſſe Minervam,

Qu

VET. SCHOLIAST.

110. *Summus, &c.*] Honorum culmen, regnandi cupiditas.

111. *Magnaque, &c.*] Dii nam irati exaudiunt, & præſtant contraria futura petentibus.

113. *Et, &c.*] Incruenta, ac per hoc naturali morte ſua.

115. *Et totis, &c.*] Diebus feſtis, quibus Minerva colitur. aut quod intra quinquatria ſit. atria abundat * nam dies quinque in uno feſti.

116. *Uno, &c.*] Vilioris pretii fictilis Minervæ ſignum. aut certe eum nunc oſtendit puerum, qui adhuc diſcit, & arcula ſequitur eum: aut qui tenue adhuc eloquium habet.

VARIORUM.

nim Symbolum dominationis. Namque libera manente civitate, civem Romanum virgis cædi nefas, nedum flagellis. *Farnabius. Domitos, &c.*] Romanos cives in ſervitutem redactos. *Lubin.*

110. *Summus, &c.*] Reſpondet jam Poëta ambitionem, & nimiorum honorum ſtudium exitio illis fuiſſe, & numina vel Deos malignos & malevolentes, qui nimium indulgentes, promti, & faciles illorum vota exaudierint. *Nulla non arte petitus.*] Omnibus modis & rationibus, omni aſtu, ſtudio, & labore quæſitus. Nam, ut ille ait:

Si jus violandum, regnandi gratia
Violandum eſt, cæteris rebus pietatem
colas. quod Julium Cæſarem ex Euripide ſemper in ore habuiſſe teſtatur Cicero.

111. *Magna, &c.*] De rebus mag
& totius orbis imperio. *Diis, &c.*]
eſt, quæ vota Dii, irati, malitioſi & i-
ligni exaudiverunt, & dederunt pet
tibus noxia & adverſa. *Idem.*

112. *Adgenerum, &c.*] Id eſt, pa
tyranni & imperatores, qui per fr
dem, cædem, & ſanguinem ad im
rium pervenerunt, moriuntur incru
ta, naturali, & ſua morte. Nimir
qui plerunque interfecti & trucidati
generum Cereris, Plutonem, (
Proſerpinam, Cereris filiam, rapu
& ad inferos deſcendunt. *Idem.*

113. *Sicca morte.*] i. e. ſine ſang
ne.

114. *Eloquium, &c.*] Huc uſque
monſtravit divitias & honores mul
exitio fuiſſe. Jam idem probat de el
quentia, exemplo Ciceronis & Dem
ſthenis. Hicque innuit ſyllabarios pu
ros, feſtis quinquatribus Minervæ
cris, ipſam Deam jam poſtulare el
quentiam Ciceronis aut Demoſtheni
ut liquet ex ſeqq. Eſt ergo hic ord
Quisquis colit Minervam partam u
aſſe incipit optare & porro optat t
tis quinquatribus eloquentia & fan
Demoſtheni & Ciceroni eſſe par.

115. *Totis, &c.*] Id eſt, integris quin
que diebus, quibus celebrantur Qui
quatria, feſta in Minervæ, ingenioru
præſidis, honorem, inſtituta à Domiti
no in Albano. Putabant enim ſe iisdie
bus magis exaudiri. *Farn.* Aut quod in
tra quinque atria ſit; aut *atria* abunda
Nam, &c. *Rutgerſ.*

116. *Colit Minervam.*] In his ſtudiis
primis rudimentis adhuc verſatur & illi
inhæret. *Uno aſſe.*] Scoptice & invidioſ
in Romanos dictum. Id eſt, exiguo ad
modun

Quem ſequitur cuſtos anguſtæ vernula capſæ.
Eloquio, ſed uterque perît orator: utrumque
Largus, & exundans letho dedit ingenii fons.
Ingenio manus eſt, & cervix cæſa; nec unquam
Sanguine cauſſidici maduerunt roſtra puſilli.
O fortunatam natam me Conſule Romam.
Antonî gladios potuit contemnere, ſi ſic
Omnia dixiſſet. ridenda poëmata malo,

Quam

VET. SCHOLIAST.

117. *Capſæ.*] In qua ſignum, aut codice reponit.

118. *Eloquio, &c.*] Demoſthenes, & Cicero. Nullus enim tanti fuit ingenii. Ergo ambos affluens ingenium & eloquentia morti ſubjecit. Ille nam à Philippo, hic ab Antonio occiſus eſt.

122. *O fortunatam.*] Hic verſus male compoſitus, eſt Ciceronis. Et eſt cacemphaton. dicit ergo, ſi Cicero nihil periculoſum ſcripſiſſet, *non interficeretur*, pro *non interfectus fuiſſet.*

VARIORUM.

...ium pretio jam comparari poteſt eloquentia, quam vili pretio magiſtelli ...ebant: ideo addidit, *uno aſſe partam*, ...t, exigua mercede. Vide Politian. Miſcellan. capit. 21.

117. *Quem, &c.*] Id eſt, quem parvus ſervulus in ludum ſequitur, ducit & reducit, qui parvulam capſam cuſtodit, in qua libri continentur ipſius pueri. Ulpian. in L. ſi collectaneus. 13. de manumiſſis vindicta, ait. vel capſarius, id eſt, qui portat libros. *Idem.*

118. *Eloquio, &c.*] Probat eloquentiam abſolute bonum non eſſe, utpote in qua vitæ periculum eſt, & qua abuſi pereunt. *Perît.*] Ultima ſyllaba longa, quia contracta ex *periit*. Lubinus. *Uterque.*] Cicero & Demoſthenes:

119. *Largus, &c.*] Utrumque oratorem, ſuperabundans ingenii & eloquii fons morti dedit. Vide de utroque Plutarchum. *Idem.*

120. *Ingenio, &c.*] Probat quod dixit ex hiſtoria utriuſque oratoris. Ob eloquium & ingenium, Ciceroni caput & manus, Antonii juſſu à Popilio Lenare & Herennio abſciſſa & pro roſtris adfixa ſunt, pro quibus Cicero in Antonium dixerat. Alter periit veneno, quod ſibi ipſe præparavit. Innuit ergo Poëta hoc factum non fuiſſe, ſi Cicero exiguus rabula & vilis cauſſidicus fuiſſet, & tantum eloquentia non valuiſſet. *Nec unquam.*] Quippe;

Minus in parvos fortuna furit,
Modicisque rebus longius ævum eſt.

Lubin.

121. *Roſtra.*] Templum ante curiam Hoſtiliam, in quo erat pulpitum exornatum antea roſtris navium Antiatium, unde & nomen ſortitum, ex quo loco concionari ſolebant. *Lubin.* *Puſilli.*] Mediocris.

122. *O fortunatam.*] Supple, *dixit* Cicero: ob Catilinæ conjurationem feliciter oppreſſam & exſtinctam. Sic ſibi applaudens. In quo verſu, quia *natam natam* inepte iteratum videbatur, propter cacophoniam Cicero irriſus eſt. Vide Turnebum lib. 7. cap. 19. Adverſ. & Quintil. lib. 9. cap. 4. *Lubin.*

123. *Si ſic, &c.*] Tam inepto verſu. Vult noſter auctor, Ciceronem tutum futurum fuiſſe ab Antonii gladiis, ſi tam malus orator, quam Poëta fuiſſet. *Lubin.*

124. *Ridenda, &c.*] Id eſt, ô Cicero, ſi ab omni periculo ſecurus eſſe vis, malo te inepta & ridicula carmina conſcribere, quæ invidi radeant, quam egregiam illam orationem ſecundam Philippicam, in qua omnes ingenii tui & eloquentiæ nervos expendiſti, & Antonium

Z 2

Quam te conſpicuæ divina Philippica famæ,
Volveris à prima quæ proxima. ſævus & illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ
Torrentem, & pleni moderantem frena theatri.
Diis ille adverſis genitus, fatoque ſiniſtro,
Quem pater ardentis maſſæ fuligine lippus
A carbone, & forcipibus, gladioſque parante
Incude, & luteo Vulcano, ad rhetora miſit.

Bell[o]

VET. SCHOLIAST.

128. *Frena, &c.*] Μεταφορικῶς, cohibentem vulgi tumultum.

129. *Diis, &c.*] Philippus rex Macedonum cum viciſſet Athenienſes, & parceret civitati, Demoſthenem ſibi dari ad ſupplicium petivit. Verum cum hoc ageretur, ſumto veneno ſe interemit. Filius autem fabri ferrarii fuit Demoſthenes.

VARIORUM.

nium tibi reddidiſti infenſiſſimum. *Idem.*

125. *Conſpicuæ, &c.*] Nunquam morituræ. *Lubinus. Philippica.*] Orationes ſuas in Antonium Philippicas inſcripſit, quod libertate dicendi & eloquentia, Demoſthenem maxime ſit imitatus, qui in Philippum multas ſcribens actiones, eas Philippicas appellavit. *Britannicus.*

126. *Volveris, &c.*] Id eſt, ſecunda: quæ inter alias Antonium acrius læſit. Ordo eſt: *Malo ridenda poëmata, quam te ô Philippica divina conſpicuæ famæ, quæ proxima volveris a prima. Sævus, &c.*] Hactenus de Cicerone, digreditur jam ad Demoſthenem. Hic ob eloquentiam Athenis miraculo. *Lubin. Et illum.*] Demoſthenem, qui accepto nuntio de Antipatri & Crateri adventu, ex Athenis in Calabriam Thraciæ profugit ad templum Neptuni, à cujus ara cum Archias ſatelles eum abſtrahere conaretur, Demoſthenes veneno, quod in calamo habuit, hauſto interiit. *Farnab.*

128. *Torrentem.*] Eloquentiam in Demoſthene, in modum torrentis flue[n]tem, qua eloquentia ille regebat & g[u]bernabat totum theatrum & auditoriu[m] plenum civibus Athenienſibus. *Theatri.* In theatris orationes etiam recitari ſo[li]tas, vel ex actis Apoſtolorum liquet, [...] quæ in Reip. periculis populus conflu[e]bat. *Idem.*

129. *Diis, &c.*] His verbis indic[at] auctor, Demoſthenem Diis exoſu[m] fuiſſe, qui ad tantos honores & ad ta[n]tam eloquentiam tam crudeli exitu ev[e]ctus ſit. Et tantis agitatus eſt adverſitat[i]bus.

130. *Pater, &c.*] Faber ferrarius cui oculi fumo & fuligine ignitæ maſſ[æ] ferreæ, continuo fluebant. Pater enim Demoſthenis officinam gladiorum Athenis egregiam, & multis artificibu[s] ſervis inſignem habuit, ob id *μαχαιροποιὸς* dictus, ipſe tamen non fabricabat. A patre, Demoſthenes 7. annorum relictu[s] amplo patrimonio, ad eloquentiam animum adpulit. Præceptorem habuit Iſæum oratorum facundiſſimum. *Idem. Lippus, &c.*] Qui enim ferrariam exercent ſunt lippis & rubentibus oculis.

131. *A carbone.*] Relictis inſtrumentis fabrilibus, ad eloquentiam diſcendam miſit. qui ſi faber manſiſſet, tutius vixiſſet. *Lubin.*

132. *Incude.*] Super qua gladios fabricantur fabri. *Luteo.*] Non de luteo colore vel ruffo intellige: ſic enim prima ſyllaba produceretur. Sed *luteo*, id eſt, lutoſo, deformi, obſcœno, nigro. Fabri etiam ipſi plerunque vultu fuligine ac fumo nigro & deformes ſunt. *Lub. Ad rhetora.*] Scholam rhetoris, Iſæi.

134.

Bellorum exuviæ, truncis affixa tropæis
Lorica, & fracta de caſſide buccula pendens,
Et curtum temone jugum, victæque triremis
Apluſtre; & ſummo triſtis captivus in arcu,
Humanis majora bonis creduntur: ad hoc ſe
Romanus, Grajuſque, ac Barbarus induperator
Erexit: cauſſas diſcriminis, atque laboris

Inde

VET. SCHOLIAST.

134. *Lorica, &c.*] Spolia quæ tropæis ſolent adfigi bello erepta.

135. *Apluſtre, &c.*] Id eſt, in arcu triumphali, quæ ſolent imponi. Apluſtra tabulatum ad decorandum ſuperficiem navis adpoſitum, alii dicunt roſtra navis ornamentum puppis, ἄφλαστα.

137. *Ad, &c.*] Id eſt, non propter virtutem poſſe volunt, ſed propter famam & gloriam: cujus cauſſa etiam imperium adſumtum eſt.

VARIORUM.

133. *Bellorum.*] Tranſit jam ab eloquentia, ad glorias, laudes ac victorias bellicas, quas & ipſas multis exitio fuiſſe, demonſtrat exemplis Alexandri Magni, Annibalis, Xerxis, &c. *Bellorum, &c.*] Senſus eſt: Gloria ex victoriis in bellis, à pleriſque reputatur eſſe prorſus ſummum bonum, & quæ tantopere à pleriſque appetitur, quaſi bonum prorſus divinum eſſet. *Exuviæ.*] Triumphi, tropæa, & ſpolia de hoſtibus, quæ victis, in bellis exuuntur. *Truncis, &c.*] Solebant victores tropæum in victoriæ ſignum, in tumulo aliquo vel colle ex detruncatis arboribus conſtituere, & arma hoſtibus victis erepta & alias exuvias ad tropæum adfixas ſuſpendere. *Tropæum* dicitur à convertendo, quod ibi à perſequendis victis hoſtibus fuerint reverſi: ἀπὸ τῆς τῶν ἐχθρῶν τροπῆς. *Idem.*

134. *Lorica.*] Olim ex loris fiebat. Postea ex hamis ſive annulis. *Et fracta, &c.*] Tegmen ferreum buccæ, per quod ſpiritus ducitur caſſidi fractæ adhærens. Eſt autem hoc loco *buccula*, buccarum tegmen. nam in galea, ſeu caſſide, erant duæ bucculæ, quæ malas utraſque tegebant. Porro omnia fracta & trunca, tropæis ſolebant adfigi. *Idem.*

135. *Curtum, &c.*] Jugum aliquod currus, cui temo deeſt, utpote in bello fractus. Nam ſolebant veteres curribus confligere. *Temone.*] Ligno, quod ad jugum inter equos excurrit. *Victæque, &c.*] Victoria navalis. Id, eſt, puppis ornamentum, alicujus navis tribus ordinibus remorum utentis, victæ & ſuperatæ. Sunt enim *apluſtria*, teſte Feſto, ornamenta navium ſupervacua. *de Vlagge. Idem.* Miſcet terreſtre & navale prælium.

136. *Et, &c.*] In arcu ſcil. triumphali alte exſtructo ex lateritiis primum, mox lapide quadrato, & tum demum marmoreis ut in pontibus. *Triſtis captivus.*] In ſuperiori enim illa parte arcus erant ſpatia quædam, in quibus cum victoribus currus erant effigiati: ſub quorum pedibus captivi habitu triſti, quod hoſtibus ſuis ſpectaculum quaſi præberent. Hæc omnia, inquit, creduntur ſumma bona eſſe, & majora quam omnia humana. *Idem.*

137. *Ad, &c.*] Id eſt, ad hæc tropæa, omnes imperatores in terra, ſive ſint Latini, ſive Græci, ſive Barbari ſeſe erigunt, hæc & conſimilia totis viribus adfectant. *Lubin.*

138. *Romanus.*] Ut Sulla, Pompejus, Julius Cæſar. *Grajus.*] Alexander Magnus. *Barbarus.*] Xerxes, Darius, Annibal. *Idem.*

140. *Inde*

Inde habuit. Tanto major famæ ſitis eſt, quam
Virtutis. QUIS ENIM virtutem amplectitur ipſam,
Præmia ſi tollas? patriam tamen obruit olim
Gloria paucorum, & laudis tituli que cupido
Hæſuri ſaxis cinerum cuſtodibus: ad quæ
Discutienda valent ſterilis mala robora ficus:
Quandoquidem data ſunt ipſis quoque fata ſepulcris.
Expende Hannibalem: quot libras in Duce ſummo
Invenies? hic eſt, quem non capit Africa Mauro
Percuſſa Oceano, Niloque admota tepenti.

Rurſ

VET. SCHOLIAST.

140. *Fama, &c.*] Corruptæ gloriæ cupiditas & deſiderium.

143. *Gloria, &c.*] Id eſt, Cæſaris & Pompeji, & aliorum.

144. *Hæſuri, &c.*] Id eſt, inſcribendi ſepulcris.

145. *Diſcutienda.*] Dirumpenda, in quibus ſaxis caprificus naſcitur.

147. *Expende, &c.*] Examina, penſa.

148. *Africa, &c.*] Quantum ab Oriente *distendit* Oceanus. pro *diſtat*.

VARIORUM.

140. *Inde, &c.*] Ex ambitione ſcilicet & laudis ac victoriæ cupidine, hi tot diſcrimina, pericula, ærumnas & labores in ſe ſuſceperunt. *Tanto major.*] Nam omnes virtute relicta, famam & gloriam bellicam quæſiverunt. *Idem.* *Sitis.*] Deſiderium, cupido.

141 *Quis, &c.*] Id eſt, ſi honorem, famam & gloriam, quæ virtutis præmia plerique reſpiciunt, tollas, nemo virtutem curabit *Idem.*

142. *Patriam, &c.*] Sic patriam calamitate oppreſſerat, ambitio Sullæ, Marii, Cinnæ, Pompeji, Cæſaris, Octavii &c. *Olim.*] Præteritis ſeculis. Sic Annibal glorioſus, patriæ ſuæ ruina fuit. *Idem.*

143. *Et, &c.*] Deſiderium glorioſæ inſcriptionis, & eximii tituli, qui inſculpendus & inhæſurus eſt ſaxeis ſepulcris & monumentis, in quibus urnæ & cineres mortuorum condebantur & cuſtodiebantur: ob id dicit, *cuſtodi*[…] Idem.

144. *Hæſuri.*] Inſcribendi. *Ad, &c.* Notat ſcoptice ſtultitiam hominum, […] propter eximiam ſepulcrorum inſ[…]ptionem, tanta pericula & tantos la[…]res ſubirent, cum illa ſepulcra à cap[…]ficis disrumpi & frangi posſint. H[…] enim natura illius arboris Caprifici. [I]dem.

145. *Mala, &c.*] Sunt enim ſteri[…] ficus, & nulla in re proſunt. Scindu[…] autem validiſſimos muros & ſaxa in qu[…]bus naſcuntur. Martial. lib. 10. Epiſt. *Idem.*

146. *Quandoquidem, &c.*] Na[…] ipſis etiam ſepulcris, ſepulcrum v[…] mors data eſt, cum ipſa etiam validiſſ[…]ma monumenta frangantur & rumpan[…]tur. *Idem.*

147. *Expende, &c.*] Ponderando v[…] librando explores cineres Annibalis, ma[…]ximi illius ducis, quot librarum illo[…] eſſe cenſes? Vix unius aut duarum. Op[…]ponuntur autem inter ſe paucæ libræ & ſummus dux. *Idem.*

148. *Hic eſt.*] Annibal ille in cuju[s] mortui cineribus vix unam & alteram libram invenias, ille fuit, quem vivum tota Africa non cepit, quæ à Septentrione alluitur mari Atlantico, juxta quod Mauri habitant ab ortu Nili. Qui tamen hoc tanto imperio non cententus, Romanum adjungere volebat. *Africa.*] Quarta orbis pars: tunc tertia. *Mauro.*] Mari Æthiopico & Atlantico. *Idem.*

149. *Percuſſa.*] Alii, *perſuſa* i. e. quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Rurſus ad Æthiopum populos aliosque elephantos
Additur imperiis Hiſpania: Pyrenæum
Tranſilit. oppoſuit natura Alpemque, nivemque:
Diducit ſcopulos, & montem rumpit aceto.
Jam tenet Italiam: tamen ultra pergere tendit.
Actum, inquit, nihil eſt, niſi Pœno milite portas
Frangimus, & media vexillum pono Subura.
O qualis facies, & quali digna tabella,

Cum

VET. SCHOLIAST.

0. *Rurſus, &c.*] * Duæ ſunt Orientis Occidentis in occaſum Garamanti- generes, in ortum Macrobii præ- eos qui junguntur Mauritaniæ, æ- ite, ætate, virtute.

1. *Additur, &c.*] Hannibalis, quia m obtinuit.

3. *Diducit, &c.*] Nam dicitur pri- Hannibal per Alpem viam feciſſe, ı ſaxa montium ingentia igni pri- n exureret, deinde acetum acrum afundebat, & ſic cecidit, & viam , qui & in Alpibus à frigore oculum lidit.

VARIORUM.

ım alluit Oceanus. *Nilo, &c.*] gypti fluv. Ut qui majori ſui parte em ad verticem habet. Unde ob i & regionis calorem *tepens* dicitur. *in.* Quia tepentem Ægyptum irri- , & per ardentia decurrit.

150. *Rurſus, &c.*] Notatur incredi- is regnandi aviditas in Annibale, qui ſpaniæ quoque imperium, populis biæ & Æthiopum, quibus impera- t, adjungebat. *Æthiopum, &c.*] Du- ex enim Æthiopia. Intelligit autem il- s qui erant in Lybia. *Alios.*] Hoc eſt, ppoſitos. Nam & Aſia & Africa pro- ıcit elephantos. Videtur Mauritani- m vel Lybiam intelligere, ubi etiam lephanti, qui & in India. Alii legunt, *tos.* Idem.

151. *Hiſpania.*] Quam Amilcar & Aſ- rubal primus infeſtavit, & Annibal de- num obtinuit. *Pyrenæum.*] Montem, Gallias ab Hiſpania dividentem. Nam per Gallias in Italiam penetravit. *Tranſilit.*] Ut celeritatem tranſeuntis Annibalis patefaceret. *Idem.* Tum etiam quia dicitur Pyrenæus ſaltus.

152. *Oppoſuit, &c.*] Altiſſimos illos montes nivibus conſperſos oppoſuit, ne inde Italiam penetrare poſſet. Illos tamen ſuperavit. *Alpem.*] Natura Alpes Italiæ pro muro dedit, adverſus impetum barbarorum. Dividunt autem Alpes Galliam & Germaniam ab Italia. *Idem.*

153. *Diducit, &c.*] Alii. *Diduxit.* Diſtraxit, diviſit, viam per illos aperuit. *Et, &c.*] Adhibito incendio & infuſo aceto, ſcopulos fregit. Ut Livius ſcribit. Quod tamen Polybius, ut fabuloſum, omittit.

154. *Jam tenet, &c.*] Utpote quam quatuor præliis miſerrime adflixit, & Capuam ſine prælio ingreſſus eſt. *Tamen ultra.*] Non ſatis eſſe putat Italiam tenere, niſi etiam Romam teneat. *Pergere.*] Alii Codices habent *perdere.* Lubinus.

155. *Actum, &c.*] Verba Annibalis, quibus mira regnandi libido in Annibale exprimitur. *Portas.*] Urbis Romæ. Et recte, hæc enim Italiæ caput. *Idem.*

156. *Et media.*] Id eſt, niſi in ſignum Imperii & victoriæ, in nobiliſſimo illo urbis Romæ vico vexillum pono. *Subura* nobiliſſimus erat vicus, ita dictus, quod eſſet ſub antiqua urbe. *Idem.*

357. *O qualis, &c.*] Irridet Poëta vanitatem & deformitatem Annibalis, Qui tamen tot & tanta animo agitabat. *Quali, &c.*] Nam deformes ſæpe in deriſum

Cum Getula Ducem portaret bellua luſcum!
Exitus ergo quis eſt? ô gloria! vincitur idem
Nempe, & in exſilium præceps fugit, atque ibi magnus
Mirandusque cliens ſedet ad prætoria Regis,
Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.
Finem animæ, quæ res humanas miſcuit olim,
Non gladii, non ſaxa dabunt, nec tela, ſed ille
Cannarum vindex, & tanti ſanguinis ultor

Anul

VET. SCHOLIAST.

158. *Cum, &c.*] Conſtat nam Hannibalem à fulmine ictum oculum perdidiſſe, Camelo ſolitum vehi vel Elephanto.

362. *Donec, &c.*] Pruſia in Vitinia civitas. Per annos ſedecim Hannibal Italia pulſus, & in Africa victus ab Scipione, & poſtea pulſus à civibus, fugit ad Antiochum Syriæ regem, quem male impulſum ad bellum Romanis inferendum, victus cum regia claſſe deſeruit; inde deſcendit ad Pruſiam Bithyniæ regem. Quo cognito Romani legati mittunt ad Pruſiam, Quintum Flaminium, ut ſibi daretur perducendus ad urbem Romam. Quod ne fieret, prævenit Hannibal hauſto veneno, quod ſub anuli gemma omni tempore habuerat.

165. *Cannarum, &c.*] Quia populus apud Cannas vicum Apuliæ ab Hannibale occiſus eſt.

VARIORUM.

deriſum à pictoribus, in tabellis pinguntur. *Britannicus.*

258. *Cum, &c.*] Cum Elephas è Gætulia, ducem luſcum portaret. Poſuit *luſcum* pro unoculo. Perdiderat autem unum oculum in tranſitu Alpium Apennini: vel ut alii volunt, vigiliis, & paluſtri cœlo dum in Etruriam deſcenderet. *Lubin.*

159. *Exitus, &c.*] Quis eventus fuit hujus talis ac tanti Imperatoris? *O gloria!*] Quæ ſcilicet tantorum malorum & calamitatum cauſſa es. Vel etiam Scoptice hæc in Annibalem dicta. *Vincitur.*] A Scipione. Dum ſcilicet victoriam ad Cannas non perſequitur, dum Italiam poſtea relinquit, & Scipio in Africam cum Romano exercitu penetrat. Nam, quam primum pedem extra Italiam nere cœpit, inclinare ejus etiam fort incœpit, ut ipſe apud *Juſtinum* conc ritur. *Idem.*

160. *Et in, &c.*] Cum ſcilicet à S pione victus eſſet, exſilio mulctatus, Antiochum Syriæ regem profugit, qu ſibi ſuſpectum poſtea deſeruit, & ad P ſiam Bithyniæ regem pervenit, pro c adverſus Eumenem victor bellum ge *Atque, &c.*] Scoptice & Satyrice more quaſi contraria conjungit: *Magn mirandus, & cliens.* Mirandus rever qui quidem ante ſummus dux fuer jam cliens, & è triumphatore fugitiv *Idem.*

161. *Ad prætoria.*] Ad ſedem qu judicialem regis Pruſiæ. *Idem. Sedet.* Exſpectat ad prætoria Antiochi regis Sy riæ, donec libeat tranſire & mereri ſu Pruſia rege Bithyniæ: vel Pruſiæ ipſiu donec evigilare regi libeat. *Farnab.*

162. *Libeat, &c.*] Tam diu ſedet a prætoria regis, tanquam cliens mane re gem exſpectans, ut illum ſalutaret, do nec illi non amplius dormire, ſed vigila re & ſurgere libeat. Alii legunt, *jugulare* Lubin.

163. *Finem, &c.*] Qui omnia humana inexplebili gloriæ & potentiæ deſiderio, cæde, ſanguineque ſubvertebat, illi mortem inferet, non gladius, non ſaxa, non tela, ſed exigua admodum veneni portio, quam ſub palea annuli geſtabat in illum uſum. *Quæ.*] Sc. anima, pro vita. *Miſcuit.*] Confudit, perturbavit.

164. *Sed ipſe, &c.*] Indicat quam leviſſima re etiam robuſtiſſimi heroës domari poſſint. *Idem.*

165. *Cannarum, &c.*] Reſpicit haud

dubie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Anulus. i demens, & ſævas curre per Alpes,
U pueris placeas, & declamatio fias.
U us Pellæo juveni non ſufficit orbis:
Æ tuat infelix, anguſto limite mundi,
U Gyaræ clauſus ſcopulis, parvaque Seripho.
C m tamen à figulis munitam intraverit urbem,

Sar-

VET. SCHOLIAST.

7. *Ut*, *&c.*] Ut de te pueri ſtuden- cant. In ſcholis deliberativa, Han- utrum de Alpibus recederet.

8. *Unus*, *&c.*] Alexandro magno. nam in Pella natus eſt Macedoniæ ate.

o. *Ut Gyaræ*, *&c.*] Inſulæ anguſtæ, bus aptæ.

1. *Cum*, *&c.*] Babylonem ſignificat rum civitatem: quam condidit ur- Semiramis Nini uxor, & coctili la- munivit, quem hodie dicimus ordi- am lapidem. In hac igitur urbe Ale- ler devictis Perſis ingreſſus veneno t. Hæc urbs ſexaginta millium in itu patet ex latere cocto circundata is. quorum latitudo ducentos pedes net, altitudo quinquaginta.

71. *Sarcophago*, *&c.*] Quem vivum dus non ceperat, mortuus exiguo contentus eſt. *locus*, pro *loculo*.

VARIORUM.

ie ad famoſam illam Romanorum lem ad Cannas, ubi tot nobiles Ro- ai perierunt, ut etiam aliquot men- s annulorum, à nobilium occiſo- digitis detractorum, Carthaginem erit. Dicit ergo tam inſignis Roma- um cladis ad Cannas, annulum An- alis, ſub quo venenum occultabat, orem fuiſſe. *Lubin.*

166. *Annulus.*] In cujus palea vene- n in hunc uſum habuit. *I demens.*] ultat jam Annibali, qui jam mortuus tot laboribus, tot tumultibus, bellis, dibus, nihil reliqui habeat, quam ut olaſticis pueris in Scholis materiam lamandi præbeat, ut Sat. VII. verſ. 161. *vas*, *&c.*] Horrendas, nivoſas, aſpe- ras, in quibus tranſeundis plurimum pertulit. *Idem.*

168. *Unus*, *&c.*] Probat idem Ale- xandri Magni, & Xerxis exemplo, quo- rum ille vivus uno mundo non conten- tus vivebat, & mortuus ſarcophago con- tentus eſſe cogebatur. Hic Græciam im- menſis claſſibus navium devorare cu- piens & obruere, victus una nave cum ingenti clade & majori dedecore redire coactus eſt. *Unus.*] Scribit enim Plutar- chus Alexandrum, cum Anaxarchum de infinitis mundis differentem audiviſ- ſet, fleviſſe; & amicis fletus cauſſam in- terrogantibus reſpondiſſe: Annon hoc fletu dignum, ſi, cum infiniti mundi ſint, nos tot ærumnis ac laboribus vix unius domini facti ſumus. *Pellæo*, *&c.*] Alexandro. Pella enim eſt Macedoniæ civitas, ubi natus Alexander, & à qua Philippus etiam Pellæus dicitur. *Lubin.*

169. *Æſtuat.*] Quaſi in anguſto con- clavi clauſus, in quo vix ſpiritum poſſit ducere. *Infelix.*] Scoptice & Ironice, qui mundi tam anguſtis limitibus incluſus vivere cogatur. *Lubin.*

170. *Ut Gyaræ.*] Non ſecus ac ſi in anguſto exilio tanquam carcere incluſus eſſet. Et qui mundum hunc putat eſſe alteram Gyaram vel Seriphum, Cæte- rum de Gyara, quæ erat una Sporadum, Seripho, quæ una Cycladum, ad quas facinoroſi in exſilium mittebantur, di- ctum eſt Sat. prima, verſ. 73. & 6. 564.

Aude aliquid Gyaris brevibus, &c.

Parva Seripho.] Erat enim anguſta ad- modum inſula. *Idem.*

171. *Cum*, *&c.*] Id eſt, cum tamen magnus ille vir Babyloniam intrabit, quam Semiramis cocto à figulis latere, muris cinxit & circumdedit. Hic Baby- lone à Caſſandro veneno ſublatus eſt, quem locum Pythagoras Magus, feralem

Sarcophago contentus erit. MORS SOLA fatetur,
Quantula ſint hominum corpuſcula. creditur olim
Velificatus Athos, & quidquid Græcia mendax
Audet in hiſtoria: conſtratum claſſibus iiſdem,
Suppoſitumque rotis ſolidum mare. credimus altos
Defeciſſe amnes, epotaque flumina Medo
Prandente, & madidis cantat quæ Soſtratus alis.

Ille

VET. SCHOLIAST.

174. *Velificatus, &c.*] Xerxem dicit Perſarum regem, qui Athonem montem in Achaia dicitur perforaſſe, & immiſiſſe terris novum mare: pontum contabulaſſe navibus, atque ita exercitum in Achaiam transtuliſſe.

178. *Et madidis, &c.*] Soſtratus Poëta fuit. Hic Xerxis regis facta deſcripſit. Madidis autem ideo, quia omnes qui cum ſolicitudine recitant, neceſſe eſt ut alæ eis ſudent. Sic Horatius,

-- Sudor ad imos
Manabat talos.

VARIORUM.

ipſi prædixerat. vide juſtinum lib. XII. *Lubinus. Munitam intraverit urbem.*] Dorleans legit, *intraverit urnam*, id eſt, ſepulcrum.

172. *Sarcophago.*] Sepulcro, Urna vel capulo: ita dicitur, quod carnem & cadavera ſuo ambitu quaſi devoret & includat. Πύελον intelligit: nam Græci qui corpora defunctorum non cremabant, condere ea ſoliti erant πυέλοις, ex lapide ut plurimum factis, cui natura eſt, corpora cito abſumere. Talis Aſſius fuit lapis, quem & σαρκοφάγον propterea Græci nuncuparunt. *Salmaſ. Plin. Exerc.* Scalig. Exerc. 291. ſect. 2. *Mors, &c.*] Egregia ſententia, qua Satyrice indicat ſolam mortem arguere, quantula ſint noſtra corpora, quam exiguo illa loco includi & contineri poſſint. Quaſi dicat: Cum moriuntur homines, tum demum apparet, qui & quales fuerint. *Lubin.*

173. *Creditur, &c.*] Tranſit ad Xerxem Perſarum regem, qui & ipſe immenſo ſuo imperio non contentus, etiam Græciam bello petiit. Deſcribit autem immenſum ejus exercitum, quo Athonem Macedoniæ montem perforavit, & continenti abſcidit, illumque navium velis circumdedit. *Idem.*

174. *Velificatus.*] Velis tectus & navigatus. *Et quidquid, &c.*] Notat obiter vanitatem Græciæ, quæ in ſuis laudibus admodum verboſa, ut gloriam ſuam magis amplificaret, incredibilia de immenſo Xerxis exercitu ſcripſit, veris hiſtoriis fabulas admiſcens. *Lubin. Græcia mendax audet.*] Hinc Aurel. Victor in Calig. *Græcorum dicto queis augendi omnia ſtudium eſt.*

175. *Conſtratum, &c.*] Iiſdem claſſibus quibus Athos velificatus erat, creditur & ſcribitur mare conſtratum & coopertum. *Juſtinus* lib. 2.

176. *Suppoſitumque. &c.*] Nam, ut Juſtinus ait, quædam maria pontibus ſternebat, & Abydum cum Seſto junxit. Rotas ergo curruum intelligit, quæ per pontem tranſibant. *Solidum.*] Ipſum, vaſtum mare. *Credimus, &c.*] Profundos fluvios evacuatos fuiſſe; cum exercitus Xerxis biberet. *Herod. l. 2.*

177. *Medo, &c.*] Exercitu Xerxis ex Medis & Perſis. *Lubin.*

178. *Et madidis.*] Credamus illa, quamvis fabuloſa, & reliqua quæ Poëta Soſtratus de expeditione Perſarum in Græciam ſcripſit: qui potus & ebrius furore Poëtico, tanquam declamator prodigioſa argumenta tractavit, & nimis alte volans, pleraque mentitur. *Idem.* Sic ergo Lubinus, Grangæus & reliqui ad ebrietatem ex furore Poetico referunt, quod Vet. Schol. ad ſudorem recitantium, qui primum ſub alis, ſeu axillis incipit.

179.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ille tamen, qualis rediit Salamine relicta,
In Corum, atque Eurum ſolitus ſævire flagellis
Barbarus, Æolio nunquam hoc in carcere paſſos,
Ipſum compedibus qui vinxerat Ennoſigæum?
Mitius id ſane, quod non & ſtigmate dignum
Credidit, huic quiſquam vellet ſervire Deorum?
Sed qualis rediit? nempe una nave cruentis
Fluctibus, ac tarda per denſa cadavera prora.

Has

VET. SCHOLIAST.

179. *Salamine, &c.*] Cum victus à Græcis fugit.

180. *In Corum, &c.*] Solebat verberare flatus. Sic nam fingunt Græci Poëtæ.

182. *Ipſum, &c.*] Dicebat nam Xerxes que adeo viciſſe ſe procellas Helleſponti, ut ventos flagris compeſceret, & ipſum Neptunum compedibus vinciret.

183. *Mitius, &c.*] Ironia. quia non cecidit, ne maculam inferret notæ ſecrum jus. *Stigmate.*] Quia non hoc niſi ſibi juſſit.

184. *Huic, &c.*] Quia pontem mari ſuppoſuit, finxerunt illi ſerviſſe Neptunum: quemadmodum Laomedonti regi Phrygiæ. Vel propter Apollinem, qui ſervivit Admeto.

185. *Sed, &c.*] Interrogative pronunciandum.

VARIORUM.

179. *Ille, &c.*] Age, licet illa vera eſſe ponamus; verum qui cum tanto exercitu advenerat, qualis ille ad anguſtias Salaminii freti à Themiſtocle victus in patriam rediit? *Salamine.*] Ubi cum paucis Abydon ad pontem contendit, quem cum hybernis tempeſtatibus ruptum videret, piſcatoria ſcapha trepidus turpiſſime trajecit. Eſt autem *Salamin* inſula è regione Atticæ, juxta Æginetam, ubi cladem accepit, & navali prælio à Themiſtocle ſuperatus eſt. *Lubinus.*

180. *In Corum.*] Scoptice. Qui ante mari & ventis imperare ſolebat, & in Corum atque Eurum ventos flagris ſuis ſævire, quod pontem ejus disjecerant. Herod. 7. *Lubin.*

181. *Barbarus.*] Ignominioſe illum ſic appellat, idque ex hiſtoria; nam Græci volentes Xerxem ſignificare Barbarum dicunt, quaſi veſanum hominem. *Æolio, &c.*] Scoptice. Quaſi dicas: Tu ventos, ô rex, tam inhumaniter tractaſti, ut ipſe ventorum Deus Æolus in ſuo carcere & antro miſeros ventos nunquam tam inhumaniter & crudeliter tractarit. Reſpicit ad Virg. Æneid. 1.

Luctantes ventos vinclis & carcere frenat. Idem.

182. *Ipſum, &c.*] Neptunum compedibus vinciit. ab ἐνόω, concutio, ſive ab ἔνοσις *concuſſio* & γαῖα, terra. *Idem.*

183. *Mitius, &c.*] Amara ac ſalſa Ironia. Mitius & clementius egit Xerxes cum Neptuno, quod illi ſtigma non inuſſerit, neque violentius aliquid in Neptunum ſtatuerit. *Idem.*

184. *Huic, &c.*] Poëtæ verba. Huic tam temerario & ſtulto regi, aliquis inſervire vellet Deorum? *Idem.*

185. *Sed, &c.*] Obiter irriſit Xerxem. Jam ad priora redit. Redit autem Salamine in patriam turpiſſima fuga elapſus. *Nempe, &c.*] Piſcatoria ſcapha, qua trepidus aufugit. *Cruentis, &c.*] Tot militum ſuorum cæde, quos Themiſtocles occidit. *Idem.* Non tam hæc intelligenda de ſtrage exercitus, quam de iis, quæ fugienti Xerxi accidere, autumat *Grangæus.*

186. *Tarda.*] Cum mare cadaveribus plenum eſſet, quæ navim quaſi impediebant. *Idem.*

187.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Has toties optata exegit gloria pœnas.
Da ſpatium vitæ, multos da Juppiter annos:
Hoc recto vultu ſolum hoc & pallidus optas.
Sed quam continuis, & quantis longa ſenectus
Plena malis: deformem, & tetrum ante omnia vultu
Diſſimilemque ſui, deformem pro cute pellem,
Pendentesque genas, & tales adſpice rugas,
Quales umbriferos ubi pandit Tabraca ſaltus,
In vetula ſcalpit jam mater ſimia bucca.
Plurima ſunt juvenum diſcrimina, pulcrior ille
Hoc, atque ille alio: multum hic robuſtior illo.

Un

VET. SCHOLIAST.

188. *Da, &c.*] Prolixum tempus vitæ.

189. *Hoc, &c.*] Lætus, & triſtis vitam longam optas.

194. *Quales, &c.*] Opacas ſilvas eſſe in Africa Poëta dicit, in regione Tabracena, in quibus ſimiæ naſcuntur.

196. *Plurima, &c.*] Qui diſcerni poſſint inter ſe.

VARIORUM.

187. *Has, &c.*] Concluſio hujus membri de gloria bellica. Hæc & conſimilia mala atque pericula pœnæ loco exigit gloria ab Annibale, Alexandro, Xerxe, & aliis, gloria inquam quam ipſi toties exoptaverant. *Idem.*

188. *Da, &c.* [Pergit jam ad votum longæ vitæ & ſenectutis, cujus miſeriam multis verbis fuſius & prolixius deſcribit Seneca: *Quam bene vivas refert, non quam diu.* Idem.

189. *Hoc.*] Id eſt, hanc ſenectutem exoptas, omni vitæ tempore, triſtis & lætus, ſanus & ægrotus. *Recto vultu.*] Non demiſſo vultu aut arcano ore ut cætera optat. Farnab. Alii de ſanitate intelligunt: ſed videtur velle loqui cum Perſio Sat. II. ℣. 8. *Pallidus.*] Vel ex metu, vel ex morbo, cum mortem potius optare deberes. *Lubin.*

190. *Sed, &c.*] Recitat jam infinit ſenectutis incommoda. Nimirum i quam tanquam in mare omnia vitæ ad verſa & incommoda fluunt. *Idem.*

191. *Deformem, &c.*] Tu quicunqu es, qui ſenium tibi exoptas, aſpice quæ ſo: Primum incommodum eſt deformi tas. *Idem.*

192. *Diſſimilemque ſui.*] Nam ſenes illorumque vultus, non videntur iiden eſſe, qui ante fuerunt. *Sui.*] Olim juve nis. *Deformem, &c.*] Ut pellis deformi & rugoſa. *Lubin.* Sic pellem à cute di ſtinguunt, ut cutis hæreat vivis, pelli mortuis, quamvis ſæpiſſime confundantur. *Grang.*

193. *Et, &c.*] Ordo eſt: Tales in ſenibus rugas aſpice, quales ſimia jam mater ſcalpit in vetula bucca, in illa regione ubi Tabraca pandit ſaltus umbriferos *Lubin.*

194. *Umbriferos, &c.*] Ingentes & opacas ac denſas ſilvas. *Tabraca.*] Regio Libyæ ſimiis plena. Beroald. in Plin. l. 5.

195. *Jam, &c.*] Annoſa ſimia, & ob id deformior. *Lubin. Bucca.*] i. e. facie.

196. *Plurima ſunt.*] Amplificat deformitatem ſenectutis, diſſimilis à juventute, quod juvenes inter ſe valde diſſimiles ſint. In ſenibus vero nulla ſit diſſimilitudo: utpote in quibus omnibus eadem deformitas & imbecillitas. Ob id ait:

Una ſenum facies. Idem.

198.

ſenum facies, cum voce trementia membra,
tum læve caput, madidique infantia naſi.
ngendus miſero gingiva panis inermi.
ue adeo gravis uxori, gnatiſque, ſibique,
captatori moveat faſtidia Coſſo.
eadem vini, atque cibi torpente palato
dia: nam coitus jam longa oblivio: vel ſi
neris, jacet exiguus cum ramice nervus,
quamvis tota palpetur nocte, jacebit.
ne aliquid ſperare poteſt hæc inguinis ægri
ities? quid, quod merito ſuſpecta libido eſt,

Quæ

VET. SCHOLIAST.

8. *Una, &c.*] Id eſt, diſſimiles & tæ figuræ ſunt juvenum, & eſt uniue ſua gratiſſima: quoad quidam pul eſt, alter fortis, alter eloquens: ſes enim una eſſe videtur forma.

9. *Madidique, &c.*] Ita nam ſenibus or de naſo, ut infantibus pendet.

0. *Frangendus, &c.*] Notandum culino genere dixiſſe, ut hic gingiva. dentes ruerunt, gingiva panis franlus eſt.

02. *Coſſo, &c.*] Heredipetæ.

03. *Non, &c.* [Nullus illi ſapor eſt.

04. *Nam, &c.*] Ut Virgilius: *Frigidus. in Venerem ſenior.*

05. *Jacet exiguus, &c.*] Penis, ut Virg. *t quondam in ſtipulis magnus ſine viribus ignis.*

nicem, dicit inteſtinum.

05. *Et quamvis, &c.*] Fricetur, *præetur*, vel *propudietur.*

08. *Suſpecta, &c.*] Ut infames dican qui ſine ullo calore coitum deſiderant.

VARIORUM.

98. *Cum, &c.*] Vox & membra, præ io æque omnibus trepidant. *Idem.*

99. *Et, &c.*] Calvum & depilatum, illo ob humorem radicalem deperum jam defluente. *Madidique, &c.*] quod nonnulli ad infantiam redeant; quod ſenibus humor de naribus deideat, ut infantibus. *Idem.*

00. *Frangendus, &c.*] Aliud incomdum quod miſero & edentulo ſeni, panis gingiva frangendus & contruncandus ſit, cum dentes non habeat. *Gingiva* dicitur, quod dentes inde gignantur. Male ibi vetus Scholiaſtes, Gingivam maſculini vult eſſe generis. *Salmaſ.*

201. *Uſque, &c.*] Adeo deformis, gravis, ac moleſtus eſt, ut non ſolum uxori & liberis ſuis, & ſibi ipſi moleſtus evadat, verum etiam, quod mireris, Coſſo hæredipetæ. Scoptice notat Coſſum, qui licet omnia tolerare poſſit in ſenibus orbis, interdum tamen illam deformitatem ſenum cum tædio faſtidiat. *Lubin.*

203. *Non, &c.*] Aliud incommodum, quod nullam amplius ex cibo & potu voluptatem capiant, cum palatum vel guſtandi vis illis torpeat, ſtupeat, & obtundatur ſenio. *Idem.*

204. *Nam, &c.*] Quaſi dicat: Multo minus ex rebus Veneris voluptatem capiunt: utpote quorum jam dudum obliti. *Idem. Vel, &c.*] Res ſcilicet Venereas repetere fruſtra laboras. Nam exiguus nervus vel penis in vel cum teſtibus jacet. Eſt autem *ramex* proprie genus morbi & tumor ſcroti, idem quod hernia. Sat. 6. verſ. 326. *Idem.*

206. *Et quamvis.*] Nullis quippe blanditiis irritari & incendi poteſt. *Idem.*

207. *Anne, &c.*] Quaſi dicat: Minime. Utpote cum inguen ob ſenectutem ſit canum & imbecillum. Porro in hiſce locis canities ob defectum humoris radicalis, omnium noviſſime provenit. *Idem.*

ggg

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quæ Venerem affectat ſine viribus? adſpice partis
Nunc damnum alterius. nam quæ cantante voluptas,
Sit licet eximius citharœdo ſive Seleuco,
Et quibus aurata mos eſt fulgere lacerna?
Quid refert, magni ſedeat qua parte theatri,
Qui vix cornicines exaudiet, atque tubarum
Concentus? clamore opus eſt, ut ſentiat auris,
Quem dicat veniſſe puer, quot nunciet horas.
Præterea minimus gelido jam in corpore ſanguis

Febre

VET. SCHOLIAST.

216. *Quem, &c.*] Quia per ætatem nec videt, & niſi puer admoneat, nihil ſponte ſentit.

217. *Præterea, &c.*] Ut Virgilius:

--Gelidus tardante ſenecta,
Sanguis habet.

VARIORUM.

208. *Quid, &c.*] Quid inquit, dices, quod ii qui in coitu operam præſtare non poſſunt, ſuſpecti ſunt, ne ſint fellatores, ita enim facilius arrigunt: unde Martialis:

Summa petas, (i. e. os) *iſtic mentula vivit anus.* Britannicus.

Vide quæ Sueton. cap. 44. de Tiberio ſcribat. Pronior erat (inquit] ad id genus libidinis & natura & ætate. & Martial. 50. Ep. lib. 4.

209. *Affectat.*] Cupit, appetit. *Adſpice, &c.*] Subjungit jam alia ſenectutis incommoda, quod nimirum ob ſurditatem, vel præſtantiſſimis Muſicis canentibus, nullam voluptatem indepercipiant. *Lubin.*

210. *Partis alterius.*] Aurium, ſive auditus. *Nam, &c.*] Id eſt, citharœdo etiam eximio cantante, nihil audiunt, nullam voluptatem capiunt. *Lubin.* Ordo eſt, *quæ voluptas cantante citharœdo ſive Seleuco, ſit licet eximius?*

211. *Citharœdo.*] Alii legunt, *Citharœdus? ſitve Seleucus.* Etiam eximius tibicen, qualis fuit Seleucus. *Farnabius.* *Sive, &c.*] Hic optimus tibicen fuit ætate illa. *Idem.*

212. *Et, &c.*] Id eſt, optimi & præſtantiſſimi tibicines; illi enim variata veſte induti, & gemmis auroque ornati, per theatrum cantando ſolebant pervagari. Horat. in arte:

Traxitque vagus per pulpita veſtem
Tibicen.--- Idem.

Et quibus aurata mos eſt fulgere lacerna.] Lacerna aurata citharœdorum peculiaris fuit, quorum habitus cultusque notabilis. Auctor librorum ad Herennium, dat iiſdem pallam auratam & chlamydem purpuream: *Uti Citharœdus cum prodierit optime veſtitus, palla inaurata indutus, cum chlamyde purpurea coloribus variis intexta, cum corona aurea, magnis fulgentibus gemmis illuminata.* Ferrarius.

213. *Quid, &c.*] Ait fruſtra ſenes in theatro ſedere, cum vix cornicines & tibicines, qui in theatris adhibentur, audire poſſint. *Idem.*

215. *Clamore, &c.*] Si amicus aliquis adveniat, ipſumque ſalutet: ut hoc audiat & intelligat, multo clamore opus eſt. *Idem.*

216. *Quod, &c.*] Quotam diei horam. Non enim ſcit amplius diei tempus & horas. *Idem.* Diis in templis horas nunciatas docet Lipſ. & pueri nunciabant horas dominis.

217. *Præterea, &c.*] Aliud incommodum, quod omni fere calore naturali deſtituantur, ſint exſucci & exſangues.

Gelido, &c.] Calor enim paulatim abſumitur. *Idem.*

218. *Febre, &c.*] Satyrice. Non niſi in morbo vel febri calent, quod quidem

eſt

Fore calet ſola: circumſilit agmine facto
Mrborum omne genus: quorum ſi nomina quæras,
Pomtius expediam, quot amaverit Hippia mœchos,
Qot Themiſon ægros autumno occiderit uno,
Qot Baſilus ſocios, quot circumſcripſerit Hirrus
Ppillos: quot longa viros exſorbeat uno
Mura die, quot diſcipulos inclinet Hamillus,
Pcurram citius, quot villas poſſideat nunc,

Quo

VET. SCHOLIAST.

19. *Morborum, &c.*] Id eſt, omne
is ægritudinis. ut Terentius:
ogas? Senectus ipſa morbus eſt.
21. *Quot, &c.*] Advocatus illo tem-
: prævaricator. *Quot, &c.*] Tutor.
23. *Quot, &c.*] Hanc oſtendit ore
ſe impuram.
24. *Quot, &c.*] Magiſter infantum
uptor.

VARIORUM.

miſerrimum. *Circumſilit.*] Aliud in-
nmodum, quod omnes morbi ſe-
tutem confluant, in ſenes agminatim
urrant. Terentius:
enectus ipſa eſt morbus.
m. Hinc Senec. in epiſt. notat Virgi-
n una poſuiſſe morbos & ſenectutem
*eunt morbi triſtisque ſenectus. Senectus
nabilis morbus*, ipſe Seneca. *Agmine
to.*] non unus morbus, ſed multi
ul, catervatim. Virgilianum eſt, quo
uſus ipſe Sat. III.
219. *Quorum, &c.*] Hemiſtichium
idianum eſt. De variis autem mor-
rum generibus inter alios Pineda in
b.
220. *Promtius, &c.*] Locus vere Sa-
icus, in quo quaſi aliud agens obiter
ltos acerrime flagellat, quod prima-
Satyricorum virtus eſt. Quaſi dicat:
tius tibi enarrem infinitos Hippiæ
ulteros, quam ſenectutis morbos, qui
orſus ſunt innumerabiles. *Hippia.*]
xor Senatoria, quæ cum Sergio gla-
atore in Ægyptum profugit, ut Sat. 6.
rſ. 82. dictum eſt. Alii legunt *Oppia.*
Idem.

221. *Quot, &c.*] Nobiliſſimus Archiater ejus temporis, quem obiter vexat, quaſi ille innumerabiles ægrotos uno autumno curando occiderit. Porro *autumno* morbi & mortes ſunt frequentiſſimæ. *Lubin.*

222. *Quot Baſilus ſocios.*] Dorleans hunc fuiſſe advocatum vult. & ait, *ſocios*, quod non modo prævaricatione Baſilus extraneos proderet, ſed & ſibi conjunctiſſimos. *Socios* vocat clientes, quod eum comitarentur. *Dorleans. Quot, &c.*] Quot præfectus ille & ſpoliator Provinciæ Baſilus, Provinciales in ſocietatem Romanorum receptos, ſpoliaverit. Pro *Hirrus* Alii *Irus. Circumſcripſerit, &c.*] Id eſt, quot pupillos ſuæ tutelæ commiſſos, infidelis ille & fraudulentus tutor Hirrus deceperit, & defraudarit. Hæc omnia tanquam impoſſibilia profert, quæ tamen poſſibiliora ſint enumeratu, quam ſenectutis morbi. *Idem.*

223. *Quot, &c.*] Quot viros una die, formoſa illa & procera meritrix Maura, Venere & concubitu exhauriat, & evacuet. De qua Sat. 6. verſ. 307. *Idem.* Errat hoc loco Vet. Schol. qui ad oris impuritatem hæc refert. Sed *exſorbere* etiam alii parti convenit. Eodem ſenſu dicitur *vorare* & *peragere*.

224. *Quot, &c.*] Ille infamis magiſter, *Pædico pullipremo*: Ut cum Auſonio loquar in Eunum magiſtrum ita ſcribentem, quot diſcipulos ille ad ſtuprum inclinarit & incurvarit, ad libidinem per portentoſam illam ἄρσενα κύπριν. Magius 2 cap. 3. Sat. 9. verſ. 26.

225. *Percurram, &c.*] Supra, *promtius expediam*. De hoc dictum eſt Sat. 1. verſ. 25.

Ubi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quo tondente gravis juveni mihi barba ſonabat.
Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos
Perdidit ille oculos, & luſcis invidet. hujus
Pallida labra cibum accipiunt digitis alienis.
Ipſe ad conſpectum cœnæ diducere rictum
Suetus, hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
Ore volat pleno mater jejuna. ſed omni
Membrorum damno major dementia: quæ nec
Nomina ſervorum, nec vultum agnoſcit amici,
Cum quo præterita cœnavit nocte, nec illos
Quos genuit, quos eduxit. nam codice ſævo
Hæredes vetat eſſe ſuos, bona tota feruntur

A

VET. SCHOLIAST.

226. *Quo, &c.*] Licinius ex tonſore Senator factus.

227. *Ille, &c.*] Redit ad ſenes.

229. *Digitis, &c.*] Chiragra debilis, qui ab alio cibatur.

230. *Diducere, &c.*] Os applicare, ut pulli hirundinis, quæ pleno ore volat dum incibat filios ſuos.

233. *Major, &c.*] Ad poſtremum quod deſipes efficiuntur.

VARIORUM.

Ubi alii Licinium ex tonſore ſenatorem factum intelligunt. Alii *Cinnamum*. Id eſt, citius dicam quot villas ille nunc habeat, & quam dives ille malis artibus factus ſit, qui me puero vilis erat tonſor. *Lubin.*

227. *Ille, &c.*]Poſtquam multos obiter ex obliquo lancinavit, redit jam ad ſenum incommoda, morboſque recenſendos. *Idem.*

228. *Et, &c.*] Id eſt, omnino cæcus eſt; & illis, qui unicum adhuc oculum habent, tanquam felicibus invidet: Appoſite dixit, *Invidet*. Invidere enim ſenum proprium eſt. *Idem.*

229. *Pallida.*] Exſanguia. *Digitis, &c.*] Chiragra fractus, manum ori admovere, & ſuis manibus cibum capere non poteſt, ob id ab aliis cibatur tanquam puer. *Idem.*

230. *Ipſe, &c.*] Alius ſenex os ta tum poteſt aperire, ut pulli hirundini qui mira aviditate cibum captant. Co ſpecto cibo rictum oris diducit, & an pliter aperit. *Lubin.*

231. *Hiat tantum.*] Jam ob rigore nervorum in ſenecta vix os aperit & l bia aliquatenus deducit. *Ad, &c.* Exprimit egregie adfectum maternum quæ ipſa jejunans cibat ſuos pullos. *Lubin.*

232. *Sed, &c.*] Subjungit jam plurima alia ſenectutis incommoda, & primo quidem quod plerique δὶς παῖδε οἱ γέροντες, *Bis pueri ſenes fiunt.* Ordo eſt: Dementia, omni membrorum damno (quod ſenes cæci, ſurdi, vel claud evadunt) major eſt. Miſerrimum profecto, cum organa mentis aut cerebrum ſenes deſtituunt, ut ratio titubet, memoria flacceſcat. *Idem.*

233. *Major.*] Quo ſcilicet animus præſtat corpore. *Idem.*

234. *Nec nomina, &c.*] Multis enim ratio & memoria omnino perit. *Idem.*

235. *Nec, &c.*] Proprios filios non amplius novit. Notat enim obiter malitiam quorundam ſenum, qui dementati à fellatricibus ſuis, mulieribus alienis bona ſua legabant, & ſuos liberos exhæredabant. *Idem.* *Quos eduxit.*] i. e. educavit.

236. *Nam, &c.*] Sævis, iniquis, &

injuſtis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ad Phialen: tantum artificis valet halitus oris,
Quod ſteterat multis in carcere fornicis annis.
Frigeant ſenſus animi ducenda tamen ſunt
Funera gnatorum, rogus adſpiciendus amatæ
Conjugis, & fratris, plenæque ſororibus urnæ.
Hæc data pœna diu viventibus, ut renovata
Semper clade domus multis in luctibus, inque
Perpetuo mœrore, & nigra veſte ſeneſcant.
Rex Pylius, magno ſi quidquam credis Homero,
Exemplum vitæ fuit à cornice ſecundæ.

Felix

VET. SCHOLIAST.

238. *Ad, &c.*] Impuram hanc fuiſſe demonſtrat Poëta, interea & artificem ad quietandum ſenis inguinem.

239. *Quod, &c.*] Ex eo quam diu præſtiterit.

240. *Ut, &c.*] Pone ut non ſit demens, qui diu vixerit, tamen omnes efferet ipſe filios ſuos.

242. *Plenæque, &c.*] Urnæ, vaſa in quibus mortuorum oſſa componebantur, poſtquam corpus arſiſſet.

VARIORUM.

...ſtis teſtamenti tabulis, ſuos liberos ...ntſuam hereditatem adire, illecti à ...atricibus beſtiis.

238. *Ad, &c.*] Meretricem fellatricem ſuam, quam ex aſſe heredem con...uit, quæ ſeni libidinoſo & irrumatori ...andi obſequio ſerviebat, ejuſque animum ſibi devinciebat. *Idem.* *Tantum, &c.*] Tantum impuro ſuo ore præſtitit, ...m fœdiſſimam & abominabilem operam ſeni locat. *Halitus.*] Tractus oris ...m halitu. *Idem.* *Oris artificis.*] i. e. Artificioſi: quod tum fellatione, tum blanditoquio hæreditatem ſenis captaverat. ...*ang.*

239. *Quod, &c.*] Per os intelligit Phialam meretricem, quam oſtendit multis annis in lupanari tanquam in obſcuro angulo & luſtro tanquam carcere ...oſtitiſſe. *Lubin.*

240. *Ut, &c.*] Alia incommoda ſubtexit, & occurrit tacitæ objectioni tali: tamen multi etiam in extrema ſenecta corpore & animo vigent. Reſpondet Poëta: quamvis maxime vigeant, tamen in longa illa vita multa quæ nolint, vident, omni morte graviora. Ut mortem filiorum, conjugis, fratris, ſororum, & alios luctus, mœrores, ærumnas innumeras. *Ducenda, &c.*] Ad ſepulturam. *Lub.*

241. *Rogus.*] Lignorum ſtrues, qua cadavera concremabantur. *Idem.*

242. *Plenæque, &c.*] Id eſt, vaſa in quibus mortuarum ſororum cineres & oſſa componuntur. *Lubin.*

243. *Hæc, &c.*] Unde ſapiens dixit: *Hoc mihi longa vita attulit, ut multa quotidie quæ nolim, videam.* Idem. Et Seneca *Rarum eſt felix idemque ſenex.*

245. *Nigra, &c.*] Pulla & lugubri: propter perpetua funera. *Domus ſeneſcant.*] i. e. incolæ domuum.

246. *Rex, &c.*] Jam exemplo Neſtoris & aliorum demonſtrat illos, qui diu vivunt multa adverſa experiri. *Pylius.*] Neſtor cujus pater Neleus Neptuni filius. Quem ſenem Pylium vocat Ovid. Patria illi Pylus in Laconico mari incumbens. *Si, &c.*] Cujus verba de Neſtore Odyſſ γ.

Τρὶς γάρ δή μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν. *Idem*

247. *Exemplum vitæ.*] Id eſt, trecentos annos vixit, & proxime ad cornicis ætatem acceſſit, quæ vivere dicitur IX. ſecula vel ætates. Plin. lib. 7. cap. 48. *Secundæ.*] Cujus vita non tam longæva quam cornicis, nec illi par, ſed ſecunda ab ea, & poſt eam maxime longæva.

Felix nimirum, qui tot per ſecula mortem
Diſtulit, atque ſuos jam dextra computat annos,
Quique novum toties muſtum bibit. oro, parumper
Attendas, quantum de legibus ipſe queratur
Fatorum, & nimio de ſtamine, cum videt acris
Antilochi barbam ardentem: cum quærit ab omni,
Quiſquis adeſt ſocius; cur hæc in tempora duret,
Quod facinus dignum tam longo admiſerit ævo.
Hæc eadem Peleus, raptum cum luget Achillem,

A

VET. SCHOLIAST.

246. *Rex, &c.*] Neſtorem dicit, qui dicitur tertiam uſque ætatem vixiſſe, id eſt ccc. annos, ut dicit Homerus.

250. *Quique, &c.*] Qui multos autumnos vidit.

253. *Antilochi, &c.*] Filium ſuum ploravit Antilochum, quem Memnon auxilium patri ferentem occidit in Troja.

VARIORUM.

248. *Nimirum, &c.*] Vel ſerio loquitur ex vulgi judicio; vel Ironice ex ſua ſententia. Immo vero infelix, quod probare vult. *Tot.*] Tria ſc. *Mortem, &c.*] Et ita diutiſſime mortuus eſt. *Lubin.*

249. *Atque ſuos.*] Hoc vult innuere: Neſtorem jam impleviſſe 300. annos. *Lubin.* Antiqui enim per digitos numerare ſoliti: Numerus qui infra centum, digitis ſiniſtræ manus numerabatur: Centenarius vero numerus & major illo, digitis manus dextræ. *Tertull. Grangæus.* *Dextra computat.*] Videtur poëta innuere, Neſtorem 300. annos vixiſſe, cum alii 30. annis, ætatem terminantes, 90. eum vixiſſe dicant. Ἀ'ναπεμπάζει. Lycophron. de qua ratione vide Cæl. Rhodigin. 23. lib. cap. 12. & Lilii Gyrald. dialog. 2. & Epigr. Græc lib. 2. cap. 9. de anu præ qua Neſtor non erat ſenex, ἣ χειρὶ λαιῇ δῆεχε ἀριθμεῦσα δεύτερον ἀρξαμένη. *Farnab.* Qui legunt *dextera*, in nominativo ponunt.

250. *Quique, &c.*] Qui tot autumnos vixit, quibus novum muſtum ſolet e[...] in deliciis. *Oro, &c.*] Alii leg. *Ore.* R[...] cenſet jam ærumnas, quas Neſtor lon[...] ſua vita expertus eſt, & de quibus ip[...] conqueritur, vitam nimirum ſibi co[n]tingere nimis longam. *Lubin.*

251. *De, &c.*] Vos nimis longis, v[...] iniquis, quæ ſe tanto tempore in miſeri[...] vitam transigere permittant. *Lubin.*

252. *Fatorum.*] Cui Parcæ nimiu[m] parcant. *Nimio, &c.*] Quod nimis pro[...]lixum ſit, & quod ſtamen Parca vel Atro[...]pos non citius abruperit. Reſpicit enim a[d] Parcas, quæ unicuique ſtamen vitæ lon[...]gum vel breve diſtribuere à Poëtis fin[...]guntur. *Cum, &c.*] Cum deflet filium ſuum, cum ejus cadaver combureretur. Hic enim Antilochus cum patri opem ferre vellet, à Memnone fuit occiſus. *Arcis.*] Fortis, bellicoſi. *Lubinus.*

153. *Barbam.*] Cum videt fortem filium ſuum jam grandem & barbatum Antilochum occiſum & rogo ardentem. *Farnab.* *Nam quærit, &c.*] Al. *Cum quærit.* Interrogat omnes familiares, cur non mortuus ſit, antequam haſce calamitates experiretur. *Lubin.*

254. *Cur, &c.*] Quidnam deliquerit, quamobrem filii natu grandioris mortem ſpectare coactus ſit. *Idem.*

255. *Quod, &c.*] Ut puniatur tam diuturna vita, quæ nihil eſt aliud, quam prorogatio longi mœroris. *Idem.*

256. *Hæc, &c.*] Sc. Conqueritur hactenus de Neſtore. ſequitur ſecundum exemplum de Peleo Æaci filio, cujus filius Achilles quem ex Thetide ſuſceperat, ab Paride & Deiphobo in templo Apollinis

Thym[...]

A…cte alius, cui fas Ithacum lugere natantem.
I…columi Troja Priamus veniſſet ad umbras
A…ſſaraci magnis ſolennibus, Hectore funus
Po…ante, ac reliquis fratrum cervicibus, inter
…um lacrymas, ut primos edere planctus
…andra inciperet, ſciſſaque Polyxena palla:
…i f…et exſtinctus diverſo tempore, quo non

Cæ-

VET. SCHOLIAST.

…5. *Atque, &c.*] Laërtes, propter …m naufragum.
…. *Aſſaraci, &c.*] Id eſt, felix, et…iſſet Priamus, ſi ante incendium …o fuiſſet mortuus, cujus funus o…filii ſui deduxiſſent.
…. *Portante.*] Quæ ſolent à filiis in …patris fieri.

VARIORUM.

…bræi, ſagittis confoſſus eſt, cum …enæ nuptias ſperaret, & quem pater …adhuc ſuperſtes deflevit. *Idem. Ra-*…] Immatura morte.

…7. *Atque alius.*] Tertium exem-… Laërtæ, qui admodum ſenex, U-…n filium luxit. *Cui fas.*] Quem …, & cui par eſt & convenit. *A-*…] Non fruſtra nomen patris obti-… utpote incertum. Nam conſtans … erat Anticleam Ulyſſis matrem … Laërtem petit, à Siſypho compreſ-…, & inde Ulyſſem natum, quod & A… lib. 13. Metamorph. Ulyſſi objectat. …*um.*] Ulyſſem filium ſuum Ithacæ …em. *Natantem.*] Decem annorum …re per mare jactatum. Vel ſimplici-…naufragio enatantem ad Calypſus in-…m. Odyſſ. 11. *Farnab. Lubin.*

…58. *Incolumi Troja.*] Quartum jam P…mi exemplum ſubjungit. Id eſt, fe-…etiam fuiſſet Priamus, ſi Troja adhuc …olumi, & florente regno, vel ante …idium, & incendium Trojæ mor-…s fuiſſet. Tunc enim magnis ſolen-…atibus à quinquaginta filiis funus ejus deductum fuiſſet. Et tot mala, regnique ſui interitum non fuiſſet expertus. *Umbras, &c.*] Ad ſepulcra majorum: Reliquiis avi ſui fratris fuiſſet adjunctus, magna univerſæ urbis Trojanæ ſolennitate. *Idem.*

259. *Aſſaraci.*] Tros genuit Aſſaracum & Ilionem, Ilion Laomedontem, Priami patrem. *Britan. Hectore, &c.*] Ex veterum conſuetudine hoc dicit. Nam filii olim funus patris portabant. Plin. lib. 7. de Q. Metullo. Inter felicitatis humanæ exempla numeratur. *Lubin. Funus.*] Corpus Priami patris.

260. *Reliquis, &c.*] Humeris enim portabantur funera. Teſte Homero, quinquaginta illi filii erant, & duodecim filiæ. *Idem.*

261. *Inter, &c.*] Deſcribit ſolennitates funebres. Fleviſſent autem mortuum ſuum regem & patrem, Iliades & Trojanæ mulieres. *Et, &c.*] Caſſandra enim quia vates erat, futuram patris mortem præſciviſſet, & ob id prima omnium, & prius quam reliquæ ſorores fleviſſet, tanquam præfica. Præficæ enim modum plangendi cæteris dabant. *Grangæus.*

262. *Sciſſaque palla.*] Lacera oblonga muliebri veſte, ob luctum patris mortui. *Polyxena.*] Virgo pulcherrima & fortiſſima, cujus nuptias Achilles appetebat, qui ab Alexandro Paride, ut ſupra dictum, occiſus eſt. Ob id hæc, everſa Troja, ad Achillis tumulum in Sigæo interfecta fuit à Pyrrho Neoptolemo Achillis filio. *Lubin.*

263. *Si, &c.*] Si mortuus fuiſſet priuſquam filius Alexander naves illas ædificabat, quibus Helenam Menelai con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Cœperat audaces Paris ædificare carinas.
Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit
Everſa, & flammis Aſiam, ferroque cadentem.
Tunc miles tremulus poſita tulit arma tiara,
Et ruit ante aram ſummi Jovis, ut vetulus bos,
Qui domini cultris tenue, & miſerabile collum
Præbet, ab ingrato jam faſtiditus aratro.
Exitus ille utcunque hominis: ſed torva canino
Latravit rictu, quæ poſt hunc vixerat, uxor.

]

VET. SCHOLIAST.

264. *Audaces, &c.*] Bene, audaces: quia Helenam alienam uxorem ablaturæ erant.

265. *Omnia, &c.*] Ut Virgilius:

Urbis ubi captæ caſum, collapſaque vidit, &c.

Ergo hoc illi prolixa vita præſtitit.

268. *Et ruit, &c.*] Ut Virgil.

Sanguine fœdantem quos ipſe ſacraverat ignes.

270. *Ab, &c.*] Contemtus ab aratro ſenex, qui non poteſt laborare, id eſt, arare.

271. *Sed, &c.*] Hecubam dicit, quæ excæcato Polymeſtore, cum ſaxis impelleretur à populo Thracum, verſa in canem fertur. An quia Græcis convicia congerebat, canem nominaverunt?

VARIORUM.

conjugem abducebat. Quæ rapina cauſſa fuit excidii urbis Trojanæ. *Idem. Diverſo tempore.*] Prius quam.

264. *Audaces.*] Recte, quippe illis alienam conjugem abducturus erat. Vel *ille audax.* Idem.

265. *Longa, &c.*] Nimirum hoc ipſi contulit, ut multas extremas calamitates, morte atrociores experiretur. *Dies* hic pro tempore. *Quid contulit?*] Nihil profuit. *Omnia &c.*] Id eſt, Iliada malorum & calamitatum, longa vita expertus eſt, ruinam Aſiæ Imperii ſui. *Idem.*

266. *Aſiam.*] Aſiæ partem magnam.

267, *Tunc, &c.*] Priamus depoſito pileo vel tiara, qua pacis tempore utebatur, ſenex, & annis tremulis arma induit, & geſtavit. Reſpicit ad illud Virgilii Æneid.

Arma diu ſenior deſueta trement[...] ævo.
Circumdat nequidquam humeris, & in[...]le ferrum
Cingitur.

Vide & Briſſonium 2. de regno P[...] *Idem.*

268. *Ante, &c.*] Aram. Jovis H[...]cei, ubi à Pyrrho filium ſuum inſequ[...]te trucidatur, cum filium Politem [...]let defendere. *Ruit.*] Cadit occiſ[...] *Vetulus bos.*] Jam ætate ſegnis ac inutil[...] *Lubin.*

269. *Qui, &c.*] Qui bos, ob ſe[...]ctutem aratro jam inutilis, mactatur [...] ingrato agricola. & illius cultris cæde[...] dum offert collum ſenectute tenue [...] miſerandum.

270. *Ingrato.*] Ab ipſo agricola i[...]grato, id eſt, quem jam agricola ingrat[...] faſtidivit. *Britan. Faſtiditus.*] Conte[...]tus ab aratro, cui jam inutilis eſt. *Lu[...]nus.*

271. *Exitus.*] Fatum & mors. *[...]minis.*] Dicit Poëta: caſum Priami [...]cunque ferendum eſſe, qui quidem hon[...] ſit mortuus. Cum uxor Hecuba in c[...]nem mutata, canis ſit mortua. Cuj[...] calamitas longe atrocior. *Lubin.* Vi[...] Ovid. 13. metamorp. Hygin. fab. 11[...] & 243.

272. *Latravit.*] Ita fictum, nam Græ[...]cis convicia torva ac truculenta fron[...] ingerebat, ob id canis dicta. *Rictu.*] C[...] enim in rictum distrahunt latrantes ca[...]nes. *Idem.*

Feſtino ad noſtros, & Regem tranſeo Ponti,
Et Crœſum, quem vox juſti facunda Solonis
RESPICERE ad longæ juſſit ſpatia ultima vitæ.
Exilium, & carcer, Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victa Carthagine panis,
Hinc cauſſas habûere. quid illo cive tuliſſet
Natura in terris, quid Roma beatius unquam,
Si

VET. SCHOLIAST.

273. *Et Regem, &c.*] Mithridates cum per quadraginta annos adverſus Romanos dimicaſſet, cum Pharnacem filium ſuum apud cæteros ejus fratres voluiſſet occidere, ab omni relictus exercitu eſt: ſed guſto veneno periit. Accepto frequenter antidoto, ut perire non poſſet. Poſt vero Pharnaces ſucceſſit ejus imperio.

274. *Et, &c.*] Cum interrogatus eſſet Solon à Crœſo, ſi aliquem vidiſſet feliciorem glorioſe regnantem; ille dixit, debere vitæ ultimæ eventum exſpectare, quem cum Cyrus captum victor vivum juſſiſſet in rogo poni, clamare cœpit, Solonem non ſibi eſſe mentitum: atque ita à Cyro eſt liberatus, timente ne aliquid ſibi faceret in extremo vitæ ſpatio perrante.

275. *Exilium, &c.*] Cum Sylla cum Jugurtha in Africa pugnaret, Marius ſupra ipſum ambiit, & miſſus eſt, illo contempto, vicit. Poſthæc cum denuo ad Mithridatem Sylla mitteretur, & profectus eſſet in Campania, iterum cœpit ambire ſupra eum, & inde diſcordia inter eos nata eſt. Verum cum Sylla reverteretur ob hanc cauſſam, Marius fugit, & latuit in Galliis in Minturnarum paludibus. Qui cum fuiſſet ibidem agnitus, in carcerem miſſus eſt, & cum carnifex ad occidendum eum miſſus eſſet, viſa circa eum tanta majeſtate, vel quid futurus eſſet, relicto gladio pavens fugit, & retulit cognita his à quibus miſſus fuerat. Illi eum dimitti juſſerunt. Qui cum fuiſſet dimiſſus, in Africam abiit, id eſt, Carthaginem. ibidem ſolutis ergaſtulis Romam venit, & omnes Syllanos occidit, & receptus à Cinna tunc Conſule, tenuit urbem. Poſtea Conſul VII. fuit. Sylla poſito in bello qui ante adventum * Syllæ fato ſuo mortuus eſt.

VARIORUM.

273. *Feſtino, &c.*] Miſſis jam Græcis & externis exemplis, pergo ad noſtra Romanorum exempla. *Regem, &c.*] Mithridatem intelligit, qui vixit annos 69. & cum Romanis per 40. annos varia bella geſſit, & 57. annis regnavit, ter à Sulla, Lucullo & Pompeio victus: quique 40. annorum belli tædia, veneno, cum non poſſet gladio, finivit. Vide Flor. lib. 3 cap. 5.

274. *Et Crœſum.*] de hoc vide Herodotum libro. 1,

275. *Reſpicere, &c.*] Quam ſententiam egregie expreſſit Ovid.

—— Sed ſcilicet ultima ſemper
Exſpectanda dies homini, dicique beatus
Ante obitum nemo ſupremaque funera debet. Lubin.

276. *Exſilium, &c.*] Pergit jam ad Romanos. Et primum exemplum proponit Marium Arpinatem, qui ſepties conſul fuit. De quo Florus lib. 3. cap. 21. *Exſilium.*] In Africam refugium, & tam latibula, quam carcer quæ Minturnis, Marius invenit. Tangit Hiſtoriam notam de Mario. *Carcer.*] Nam Minturnenſes cives eum captum in carcerem conjecerunt. *Minturnarum.*] Strabo lib. 5. ait Minturnas opidum Latii prope mare, inter Firmios, & Sueſſam ſitas, quos dividit Lyris amnis. *Lubin.*

277. *Victa, &c.*] In ruderibus Carthaginis. *Idem.* i. e. Carthagine jam devicta.

278. *Hinc, &c.*] Ex longa vita. Nam ſcis.

Si circumducto captivorum agmine, & omni
Bellorum pompa, animam exhalaſſet opimam,
Cum de Teutonico vellet deſcendere curru?
Provida Pompejo dederat Campania febres
Optandas, ſed multæ urbes, & publica vota
Vicerunt. igitur fortuna ipſius, & urbis
Servatum victo caput abſtulit. hoc cruciatu
Lentulus, hac pœna caruit, ceciditque Cethegus
Integer, & jacuit Catilina cadavere toto.
Formam optat modico pueris, majore puellis

v. Hemfig de Sat. Hor. L. II, p. 183, seq.

Mu

VET. SCHOLIAST.

283. *Provida, &c.*] Nam dicitur Pompejus mox quam ſuſcepit bellum civile contra Cæſarem, in Capua vehementer ægrotaſſe: & quia non potuit febre emori, ſervatus eſt, ut à Cæſare occideretur.

287. *Lentulus.*] Qui proditor fuit. Et Cethegus conjuratus Catilinæ, laqueo quaſi conjurati, non gladio perierunt.

VARIORUM.

ſi citius illis honoribus ac triumphis defunctus mortuus eſſet, in tantas calamitates non incidiſſet. *Quid, &c.*] Nemo in toto terrarum orbe, nemo in Urbe, fuiſſet beatior C. Mario, ſi mortuus fuiſſet junior, & illo tempore cum de Teutonibus triumpharet. *Idem.* *Tuliſſet.*] Procreaſſet.

280. *Circumducto.*] Triumphum indicat, in quo captivi circumducebantur. *Idem.* *Captorum.*] Cimbrorum & Teutonum.

281. *Animam, &c.*] Florentem, felicem, lætam & triumphantem. Alluſio eſt ad ſpolia optima, quæ dux duci detraheret. *Britannic.*

282. *Teutonico vellet, &c.*] Quo de Teutonibus triumphans vehebatur. *Lubinus.*

283. *Provida, &c.*] Hic locus desumtus ex Cicer. Tuſcul. 1. Id eſt exemplum Pompeji, qui ante bellum civile, magnis rebus geſtis Capuæ (ut alii, Ne-poli, nam Neapolis etiam eſt civitas Ca-paniæ) febri correptus eſt. Qua ſi mo-tuus eſſet, felix fuiſſet, & in miſerum [il]lud civile bellum non ſervatus. Vide *Vel[le]jum Paterculum* lib. II. *Provida.*] Fave & benevola, quæ eum voluit Cæſa[ris] manibus eripere, ejuſque gloriæ con[ſu]lere. Quæ ipſum futuris calamitati[bus] præreptum voluit. *Lubin.* *Febres, &c.* Optandum certe ipſi fuiſſet febre mo[ri,] ne cum ignominia victus moreretur.

284. *Publica, &c.*] Quæ in multis [ur]bibus pro ſalute Pompeji concipieba[n]tur, illum morti eripuerunt, ut poſt miſerius moreretur ab Achilla & Pho[ti]no occiſus. *Idem.*

285. *Igitur, &c.*] Adverſa fortu[na] Pompeji & urbis Romæ. *Florus* lib. I[V] cap. 9.

286 *Servatum.*] Ad hanc ignominia[m] Per preces, & publica vota. *Victo.* Pompejo, à Cæſare. *Hoc, &c.*] Capi[tis] ſcilicet amputatione. Scoptice exagge[rat] ærumnas Pompeji ob longam vitam, qu[as] graviores eſſe dicit, quam Lentuli, C[e]thegi, Catilinæ, &c. *Lubinus.*

287. *Hac pœna.*] Ut non capite mu[-]tilati, ſed integri occiderint. *Lentulus.* Sura, Senatorii ordinis. Vide Salluſtiu[m]

288. *Catilina.*] Qui cum hoſtib[us] acriter pugnans, confoſſus eſt, & lo[n]ge à ſuis inter hoſtium cadavera repe[r]tus, ut ſcribit Saluſtius.

289. *Formam.*] Dixit de divitiis, ho[-]noribus, gloria, potentia, & eloquen[-]tia, & de ſenectutis voto. Transit ja[m]

a

Murmure, cum Veneris fanum videt anxia mater
Uſque ad delicias votorum. cur tamen, inquit,
Corripias? pulchra gaudet Latona Diana.
Sed vetat optari faciem Lucretia, qualem
Ipſa habuit. cuperet Rutilæ Virginia gibbum
Accipere, atque ſuum Rutilæ dare. filius autem
Corporis egregii, miſeros, trepidosque parentes
Semper habet. RARA EST adeo concordia formæ,
Atque pudicitiæ; ſanctos licet horrida mores

Tra-

VET. SCHOLIAST.

…o. *Cum Veneris, &c.*] Id eſt, cum …emplum Veneris vadit.

…91. *Vſque, &c.*] Id eſt, uſque ad … deliciæ hominum veniunt, ut pul…tudinem optent filiis ſuis.

…92. *Pulchra, &c.* | A majore ad …us.

…93. *Sed, &c.*] Lucretia uxor Tar…iii Conlatini, quam Tarquinius, a…rem ejus non ſuſtinens, invitam di…r corrupiſſe. propter quod illa mor… ſibi adſciviſſe dicitur.

…94. *Cuperet, &c.*] Virginiam Ap…s Decemvir adamatam, clienti, quem … hoc ſubornaverat, in ſervitutem ad…erat. Propter quod eam pater Virgi…s interemit; Decemviris imperium …ogatum. Appius in carcere necatus …e

VARIORUM.

… votum pulchritudinis, quam & ip…n multis exitioſam & peſtiferam fuiſ… demonſtrat. *Optat.*] Ordo & ſenten… eſt: Mater anxia, & de filiorum ac …arum ſalute admodum ſolicita, pue… & filiis ſuis venuſtatem corporis pau… verbis & modico murmure optat, ſed …iabus pluribus verbis, & majore mur…ure, idque facit in templo Veneris. *…bin.*

290 *Veneris, &c.*] Illa enim venuſta…s Dea, quæ vel Paride judice Dearum …lcherrima. *Lubin.*

291. *Vſque, &c.*] Mater enim & de…cias votis concipit: ſuis formam orat, quæ ad votorum delicias tantum ſpectat. *Anxia.* | Solicita de liberis. *Vſque ad.* i.e. Uſque ad delicata nimis vota. Sic fere omnes: Sed ego conjungo *videt uſque*, ut ſit viſitat ſæpe, vel ſemper *ad delicias votorum*, ut pro ipſis vota deliciarum plena concipiat. *Cur, &c.*] Cur tu nos talem pulchritudinem liberis noſtris petentes corripis & reprehendis? Tamen facimus illud Deæ Latonæ exemplo, quæ ſuo filio Apolline formoſo, & Diana filia pulchra gaudet. *Idem.*

293. *Sed, &c.*] Reſpondet Poëta ad objectionem: Ut maxime Latona hoc faciat, tamen Lucretia, quæ propter formam, per vim corrupta à Tarquinio Sexto, formam exoptare vetat, cum ſibi probro & exitio fuerit. *Valer. Maxim.* lib. 6. cap. 1.

294. *Cuperet, &c.*] Virginia, quam Pater Virginius Appio Claudio appetitam & illius ſtupro deſtinatam occidit, vellet potius gibboſa & deformis fuiſſe. Vid. Flor. lib. 1. cap. 15. *Rutilæ.*] Lura Rutila, ut Plin. lib. 7. ſcribit, nonaginta ſeptem annos exceſſit, gibboſa & deformis.

295. *Suum.*] Hoc quod ſuum erat, ſuam formam. Ergo & ſunt qui legant *ſuam. Filius, &c.*] Pulchris enim ubique periculum eſt. *Idem.*

296. *Trepidos, &c.*] Timent ne ad ſtuprum rapiantur, ne à matronis adamentur, & propterea in vitæ discrimina incidant. *Idem.*

297. *Raræ, &c.*] Egregia ſententia. Plerunque enim formoſi ſolent eſſe impudici. *Idem.*

298. *Sanctos, &c.*] His verbis indi-

cat,

Tradiderit domus, ac veteres imitata Sabinas:
Præterea caſtum ingenium, vultumque modeſto
Sanguine ferventem tribuat natúra benigna
Larga manu (quid enim puero conferre poteſt plus
Cuſtode, & cura natura potentior omni?)
Non licet eſſe viros: nam prodiga corruptoris
Improbitas ipſos audet tentare parentes.
Tanta in muneribus fiducia. nullus ephebum

D

VET. SCHOLIAST.

301. *Sanguine, &c.*] Cito erubeſcentem.

304. *Non, &c.*] Ut omnia interim ad cuſtodiendum fiant, inter viros permanere formoſus non poteſt.

VARIORUM.

cat, quam difficile ſit ipſis pulchris Romæ pudicitiam tutari ac defendere. Eſt autem hic ſenſus verſuum aliquot ſequentium: Licet ſimplex & inculta domus à laſcivia & libidine aliena, alicui attribuat mores ſanctiſſimos, & quæ domus veteres Sabinas mulieres caſtiſſimas imitetur & repræſentet; licet etiam ipſa natura præterea, quæ potior eſt omni magiſtro & diſciplina, aliquem à natura caſtum, & à libidine alienum efformaverit: tamen Romæ viri manere, & caſti pudoris decus tutari atque cuſtodire, ipſis non licet. *Horrida, &c.*] In exigua ac puapercula caſula ſine cultu & deliciis, in qualibus plerumque pudicitia & ſanctitas inveniuntur ſolummodo. *Sanctos mores.*] Nulla libidine aut turpitudine inquinatos. *Idem.*

299. *Sabinas, &c.*] Quæ ſine cultu & ornatu caſtæ & pudicæ. De caſtitate Sabinarum lege *Ald Manut.* libro 3. per Epiſt. quæſit. Alii *Sabinos.*

300. *Præterea, &c.*] Conjunxit duo, quæ plurimum faciunt ad honeſtos mores, pudicitiam & caſtitatem, educationem & naturam. Vult ergo innuere, etiamſi quis à natura conſequatur animum caſtum, modeſtum & verecundum; tamen Romæ corrumpetur. Utpote ubi tanta pædiconum, & nebulonum multitudo, qui auro omnia expugne *Lubin.*

301. *Sanguine, &c.*] Pudoris gra rubore ſparſum, vel cito erubeſcenten optimi animi documento, virtutis en tinctura dicitur. *Idem.*

302. *Quid, &c.*] Quid alicui puc ipſa natura plus ad pudicitiam tutand tribuere poteſt, quam naturalem inc nationem ad caſtitatem & modeſtia *Plus, &c.*] Cauta inſtitutione.

303. *Natura, &c.*] Egregie dictu Naturæ enim vis omnem inſtitutione & cuſtodiam ſuperat. *Cura, &c.*] Inſti tutione, adſuefactione, doctrina, exe citatione. Quæ & ipſa tamen multu valent, ſed plus natura. *Idem.*

304. *Non, &c.*] Tamen inquit diff cillimum eſt, ut viri illi permaneant & cum pulchri ſint, ut non corrumpan tur. Nam, ut ſequitur, quia pulchri ſun aut caſtrantur aut corrumpuntur, ho eſt, aut ſpadones fiunt, vel Cinædi & Pathici. Porro qui caſtrantur pene ab eunt in fœminam, quod & vox illoru indicat. Porro Cinædi muliebria patie bantur, ut merito dictum ſit:

Non licet eſſe viros.

Nam, &c.] Improba corruptoris mune rum prodigalitas, ipſos parentes ſolici tare non erubeſcit, ut ſumtis muneri bus patiantur filios ſuos corrumpi.

306. *Tanta, &c.*] Id eſt, uſque adec confidunt muneribus ſuis, quibus omnia expugnantur:

Munera, crede mihi, placant homineſque
Deoſque.

Nullus, &c.] Aliud periculum indicat formoſis imminere. Caſtrabantur enim pueri

formem ſæva caſtravit in arce tyrannus:
c prætextatum rapuit Nero loripedem, nec
umoſum, atque utero pariter, gibboque tumentem.
unc, & juvenis ſpecie lætare tui, quem
jora exſpectant diſcrimina. fiet adulter
olicus, & pœnas metuet, quaſcunque maritis
tis debent: nec erit felicior aſtro
rtis, ut in laqueos nunquam incidat. exigit autem
erdum ille dolor plus, quam lex ulla dolori
nceſſit. necat hic ferro, ſecat ille cruentis

ET. SCHOLIAST

2. *Et pœnas, &c.*] Id eſt, Tyrannullum ephebum in arce ſua ten- *in adulterium fœdum caſtravit*, niſi noſum. Id eſt, *eum adulterat*.

13. *Nec, &c.*] Qui cum Venere deienſus eſt in adulterio.

VARIORUM.

i ante 14. annum, quibus poſtea per emum ſcelus ad libidinem abutebanut Satyra 6. verſ. 370. dictum. Eliantur autem à mulieribus bene armanatura, ut Sat. 6. etiam notatum. Neutem in arce Tarpeja vel Capitolio m ephebos caſtrare ſolebat, ſed forſos. Imo Spurium ſuum vel Sporum italibus exſectis, plane in mulierem rmare voluit. Suet. Nerone, cap. 28. *in.*

07. *Sæva.*] Nam ibi ſpoliabantur partibus, à quibus viri nominamur. *m.*

08. *Nec, &c.*] Probat tyrannicis ronis temporibus periculum tantum ſe formoſis, non autem deformibus. *textatum.*] Nobilem puerum ad ſtuim rapuit. *Loripedem.*] Claudum, contum, oblique incedentem, & cui in i modum obtorta ſunt crura. *Idem.*

309. *Strumoſum.*] Strumæ ſunt, quæ rbaris vocantur Scrophulæ, Gallis *ruelles*, hinc ſtrumoſus, qui illo morlaborat. *Grangæus. Gibbo, &c.*] Qui boſus pariter & ventroſus fuerit. *Luus.*

310. *I nunc, &c.*] Ridet ſtultos parates & matrem pulchritudine filiorum ſuorum gaudentem, ob quam etiam in majora diſcrimina ſint præcipitandi, quam illa de quibus paulo ante de Nerone dixit. *Idem. Juvenis.*] Filii tui *Specie.*] Forma.

311. *Diſcrimina.*] Pericula, damna. *Fiet, &c.*] Ab omnibus matronis propter fomam ſolicitatus.

312. *Et, &c.*] Omnes illas pœnas adulterii metuere cogetur, quas debent adulteri iratis maritis, quorum uxoribus in adulterio abuſi ſunt, ſi ab ipſis deprehendantur: de quibus mox. *Canterus* Nov. lect. 3. cap. 6. *Lipſ.* Epiſtolar. quæſtion. libro 4. Epiſtola 24. *Maritis, &c.*] Al legunt. *Maritus Exigit iratus.* Al. *Mariti Irati debent.*

313. *Nec, &c.*] Argumentum ab imparibus majoribus, quod ne ipſi quidem Marti impune fuerit adulterum eſſe, nedum ſibi: id eſt, in vincula incidet, ut Mars cum Venere in adulterio à Vulcano deprehenſus, catenis vinctus eſt. Vide Ovidium 4. Metamorph. *Hyginus* Fab. 148. *Aſtro Martis.*] Alludit ad malignitatem aſtri Martis & pro ipſo Marte ponit.

314. *Exigit, &c.*] i. e. poſcit. Exaggerat jam illas pœnas. *Lubin.*

315. *Ille, &c.* Quem maritus patitur, dum adulterum deprehendit. *Plus, &c.*] Multi enim impatientia doloris illius, crudeliſſime & atrociſſime ſæviunt in adulteros. De legibus diverſarum gentium quibus puniuntur adulteria, *Lipſius* 4. Comment. ad Annal. Tacit.

316. *Necat, &c.*] Adulterum deprehen-

Verberibus, quoſdam mœchos & mugilis intrat.
Sed tuus Endymion dilectæ fiet adulter
Matronæ: mox cum dederit Servilia nummos,
Fiet & illius, quam non amat: exuet omnem
Corporis ornatum. quid enim ulla negaverit udis
Inguinibus, ſive eſt hæc Hippia ſive Catulla?
Deterior totos habet illic fœmina mores.
Sed caſto quid forma nocet? quid profuit immo

Hi

VET. SCHOLIAST.

317. *Et Mugilis, &c.*] Piſcis grandis capitis, poſtremis exilis, qui in podicem mœchorum deprehenſorum ſolebat immitti.

318. *Sed tuus, &c.*] Pulcher tuus Endymion, paſtor, quem Luna adamavit.

319. *Servilia.*] Nomen cujuſdam mulieris turpiſſimæ.

320. *Exuet, &c.*] Pro libidine uſque & ſua ornamenta, inquit, donat mulier, ut tantum ad libidinem ſuam poſſit inducere filium tuum.

322. *Sive, &c.*] Quælibet nobilis matrona nihil aliud præter libidinem ſpectat.

324. *Sed caſto.*] Quaſi objectio. Quid enim ſi caſtus fuerit, pulchritudo nocet?

VARIORUM.

henſum. *Secat ille.*] Ad mortem uſque flagellis cædit & lancinat. *Lubin.*

317. *Quoſdam, &c.*] Alludit ad ſupplicium, quo olim Athenienſes pauperes afficiebant, in adulterio deprehenſos: eis enim depilabant nates cinere calido, deinde raphanos & mugiles in podicem immittebant. *Grangæus.* Eſt autem hic mugil incredibilis voracitatis piſcis, vetus mœchorum ſupplicium. *Lub.*

318. *Sed, &c.*] Ironia. Compellat autem matrem formoſi juvenis. Sed pulchellus ille tuus, & venuſtulus Endymion ſolas formoſas & dilectas amabit ſcilicet. Imo vero ille omnium adulter erit, & illius etiam, quam non amat, modo pecuniam illa dederit. *Endymion.*] Formoſulus filius, ut Endymion à Luna amatus. *Hygin.* Fab. 275.

319. *Mox cum, &c.*] id eſt, turpis deformis Servilia Bruti mater, ipſu numis eo adiget, ut ſe amare, quam t men ob deformitatem non amat, cog tur. *Lubinus.*

320 *Exuet, &c.*] Id eſt, Servilia il nihil filio tuo denegabit, omnia dabi etiam corporis omnia ornamenta, ut bidini ſuæ ſatisfaciat. *Idem.*

321. *Quid, &c.*] Mulier quæcunqı etiam ſi mœcha ſit, nihil negat ſuis adu teris, modo libidinem expleat. Per *u inguina*, membrum muliebre intelligi *Idem.*

322. *Sive eſt, &c.*] Id eſt, ſive alia ſit prodiga & nobilis ut Hippia; ſive ava ra, ut Catulla, in adulterum ſatis liberali erit. *Idem.* Alii legunt, *Oppia.*

323. *Deterior, &c.*] Fœmina, qua aliis in rebus deterior & avara eſt, illi in erogando aliquid in adulterum habe totos mores, optime morata & liberali eſt. Vel omnes mores habet, liberalitatem, beneficentiam, humanitatem. *Lubin.* *Totos habet, &c.*] Totam induſtriam, omnes corporis & animi nervos. *Illic.*] In corrumpendis formoſis pretio & precibus.

324. *Sed, &c.*] Objectio eſt. Quod ſi quiſpiam caſtus ſit, illi nulla forma vel pulcritudo fraudi eſſe poſſit. *Caſto.*] Qui natura talis eſt. *Quid, &c.*] Alii legunt, *quid profuit ergo.* alii: *olim.* Jam occurrit objectioni, & demonſtrat falſam eſſe exemplis Hippolyti, & Bellerophontis. Id eſt, Hippolyto, tamen grave illud & ſeverum propoſitum caſte vivendi, nihil profuit. Illo enim vitæ periculum ſibi accerſivit. *Hygin.* Fabul. 47. 49.

325. *Bel-*

Hipolyto grave propoſitum ? quid Bellerophonti ?
Erubuit nempe hæc, ceu faſtidita repulſo.
Nec Sthenobæa minus quam Creſſa excanduit, & ſe
Concuſsêre ambæ. Mulier ſæviſſima tunc eſt,
Cum ſtimulos odio pudor admovet. elige quidnam
Suadendum eſſe putes, cui nubere Cæſaris uxor
Deſtinat. optimus hic, & formoſiſſimus, idem
Gentis patriciæ, rapitur miſer exſtinguendus
Meſſalinæ oculis: dudum ſedet illa parato

Fla-

VET. SCHOLIAST.

6. *Nempe*, &c.] Phædra Minois filia uxor Theſei, noverca Hippolyti.

7. *Nec*, &c.] Prœti uxor, quæ ...vit Bellerophontem.

9. *Cum*, &c.] Dum læſa, aut con... a erubeſcit. dum læſus amor ira... ut Virgilius:

...uri magno ſed amore dolores
...uto, notumque furens quid fœmina poſſit

0. *Cui*, &c.] Uxor Claudii Meſſa...: quæ Gaio Silio palam nupſit, in... o etiam Claudio, ut tabulas dotales ...gnaret: quod quaſi de induſtria ſi...aretur, ad avertendum periculum ...d immineret ipſi, * per quem dum ...enta oſtenderentur Hoſtilium trans...tem per forum rapuit Claudius, & ...avit.

33. *Meßalinæ*, &c.] Vidente ipſa, ...ſt, ante oculos amatus crucifigitur.

VARIORUM.

25. *Bellerophonti.*] Vide *Hygin.* Fab.

26. *Erubuit*, &c.] Ordo eſt: Hæc S...enobæa ceu faſtidita & repulſam paſ... rubuit, nec minus eadem Sthenobæa ...anduit vel irata fuit, quam Phædra ... Circenſis, de qua prius. *Lubinus.* ...i *Repulſa. Erubuit.*] Rubet enim qui ... turpi facinore vel ab aliis vel à ſeipſo ...rehenditur.

327. *Creſſa.*] Phædra, Minoidis Cre...ſium regis filia, & Paſiphaës, quam ...eſeus è Creta à minotauri cæde re...ns, in Græciam rapuit. *Lubin.*

328. *Concuſſere.*] Ad ultionem ſeſe excitarunt, more Athletarum & vehementer iratorum, in pectus vel latus ad iram excitandam ſolent concutere. *Mulier*, &c.] Dum contemta erubeſcit & ex pudore iram & furorem concipit, vel dum furor fit ex læſo & repudiato amore. *Idem.*

329. *Cum ſtimulos*, &c.] Cum incitat. *Elige*, &c.] Subjungit jam aliud, adeoque ultimum exemplum de Cajo Silio, quo probat formam & corporis pulchritudinem obeſſe. C. Silius ergo formoſiſſimus, & cum in eum exarſiſſet Meſſalina Claudii uxor, coactus eſt demiſſa uxore ſua, Claudio Hoſtiam profecto, palam Meſſalinam ducere, unde mox re cognita, Silius interfectus eſt. Vide Tacit. lib. 11. & Sueton. *Quidnam.*] Ducas Meſſalinam nec ne? utrinque enim mors. Quaſi dicat, nihil illi ſuadere, nullum illi conſilium dare potes, quo mortem effugiat? *Idem.*

330. *Cui*, &c.] Hæc Meſſalina prorſus libidinis fuit portentum & monſtrum. *Idem.* Vide ſup. Sat. VI. verſ. 127. &c.

331. *Optimus hic.*] C. Silius, quin etiam conſul deſignatus. *Lubin.* *Idem gentis* &c.] Ille ipſe etiam nobilis.

333. *Meßalinæ*, &c.] Vel propter oculos Meſſalinæ quibus placuit: vel Amore, qui ex oculis; vel ut Probus ait, quod poſtea vidente Meſſalina in conſpectu ejus, cruci adfixus ſit. *Dudum*, &c.] Eo dicit, nam nupturæ flammeo velabantur. Innuit autem ipſam Meſſalinam conjugii illius cupidiſſimam, & paratam fuiſſe, & omnia ad nuptias neceſ-

ſaria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Flameolo, Tyriusque palam Genialis in hortis
Sternitur, & ritu decies centena dabuntur
Antiquo: veniet cum ſignatoribus auſpex.
Hæc tu ſecreta, & paucis commiſſa putabas?
Non, niſi legitime, vult nubere: quid placeat, dic:
Ni parere velis, pereundum erit ante lucernas.
Si ſcelus admittas, dabitur mora pervula, dum res
Nota urbi & populo contingat Principis aures.

De-

VET. SCHOLIAST.

334. *Flameolo.*] Quo nova nupta operitur. *Genialis.*] Lectus ubi concumbunt.

385. *Centena, &c.*] Dos ſcilicet ſecundum morem.

336. *Auſpex.*] Auſpices ut ſolebant nuptiis intereſſe.

337. *Et, &c.*] Clanculo celebrari.

338. *Non, &c.*] Adultera.

VARIORUM.

ſaria jam eſſe parata. Vide Sat. 2. verſ. 125. *Idem.*

334. *Tyriusque, &c.*] Id eſt, purpureus genialis vel conjugalis aut nuptialis lectus, palam ſternebatur in hortis Lucullianis: Dicebatur *lectus genialis* vel quia genio aut Junoni ſacer erat, vel quia liberis gignendis deſtinaretur, ita vocabatur ominis cauſſa. vide Perſ. Sat. 2. verſ. 3. *Palam.*] Ut in licitis nuptiis. Exprimitur incredibilis mulieris audacia. *Idem. Hortis.*] Lucullianis.

335. *Et, &c.*] Seſtertia, ſcilicet, ingens dos, de qua dictum fuit 6. Satyra. Erat autem hic numerus in dote lautiorum ligitimus & ſolemnis. Subintelligebantur autem *centena millia.* Ita ut decies centena, infinitam pecuniam ſignificarent. *Turnebus* libro 16. capite 30. *Ritu, &c.*] Dos enim marito dari inſtituta fuerat, propter matrimonii onera. *Lubin.*

336. *Cum, &c.*] Qui obſignabant tabulas & inſtrumenta matrimonialis contractus, id eſt, cum notariis. *Audiverat & auſpicum verba, ſacrificavit, diſcubuit inter convivas.* Sic Tacit. 11. Annal *Conſulem deſignatum, cum uxore Principis, prædicta die, adhibitis, qui obſignarent velut ſuſcipiendorum liberorum cauſa, conveniſſe; atque illam audiiſſe auſpicum verba, ſubiiſſe, ſacrificaſſe, &c. Auſpex.*] Nullæ nuptiæ, præſertim legitimæ, fiebant ſine auſpicio. *Idem.*

337. *Hæc, &c.*] Verba Poëtæ ad infelicem Gajum Silium, qui hoſce concubitus furtivos & clam fore exiſtimavit. *Paucis commiſſa.*] Quod pauci ſcirent, inter vos nuptias contrahendas. *Idem.*

338. *Non, &c.*] Exprimitur hoc loco cæca libido in Meſſalina, quæ imperatore marito vivo & ſuperſtite, jamque Hoſtiam tantum profecto, ſacrificii cauſſa; tamen legitime & palam alteri vellet nubere. *Quid, &c.*] Ad Silium hæc dicuntur non ſine morſu. Elige ergo ô Sili, quomodo mori velis, à Meſſalina occidi, an à Claudio. Si nolis Meſſalinam ducere, ab illa ſtatim occideris hodie. Si ipſi obſequaris, paulo poſt ab ipſo Claudio occidendus es. Hoc autem malum tuæ formæ debes. *Lubin.*

339. *Ante, &c.*] Te Meſſalina curabit occidi, antequam nox adveniat. *Lubin.*

340. *Si, &c.*] Id eſt, ſi contra Meſſalinæ morem geſſeris, parvulam vitæ moram conſequeris, donec veſtræ hæ nuptiæ, quæ toti urbi & omni populo innotuerunt, etiam ad principis Claudii aures perveniant. *Mora, &c.*] Unius aut alterius diei. *Dum res.*] Veſtra ſcelera & nuptiæ tragicæ. *Idem.*

341. *Principis.*] Imperatoris Claudii, Hoſtiæ, tertio lapide à Roma urbe commorantis. *Idem.*

342. De-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

D lecus ille domus ſciet ultimus: interea tu
C ſequere imperio, ſit tanti vita dierum
P icorum. quidquid melius, leviuſque putaris,
P æbenda eſt gladio pulchra hæc & candida cervix.
N l ergo optabunt homines? Si conſilium vis,
P mittes ipſis expendere Numinibus, quid
C nveniat nobis, rebuſque ſit utile noſtris:
N m pro jucundis aptiſſima quæque dabunt Dii,
C rior eſt illis homo, quam ſibi. nos animorum
Im-

VET. SCHOLIAST.

42. *Interea, &c.*] Interea dum ad il- pervenit crimen admiſſum, tu illi tibi fac ſatis. nam ſive indulſeris, ſive averis, tantundem erit.

46. *Nil, &c.*] Objectio cum inter- atione.

47. *Permittes.*] Pones in voluntate orum.

50. *Carior, &c.*] Ipſi non petita bo- præſtabunt. Plus enim nos ipſis ca- res ſumus quam nobis.

VARIORUM.

42. *Dedecus, &c.*] Id eſt, omnium ul- no loco & tempore reſciſcet hoc pro- m, dedecus & infame adulterium ſuæ niliæ. Hinc Xiphil. in Claudio: *æ cum viderentur & audirentur ab om- us, ea ſolus Claudius ignorabat. Ille.*] audius. *Interea tu.*] Scoptice illum n quaſi hortatur ad obſequium Meſ- inæ, parvulam illam vitæ moram æ- i & boni conſulendam. *Idem.*

343. *Obſequere, &c.*] Meſſalinæ quam cas. Si nimirum paucorum dierum vi- tanti tibi eſt, ut adhuc per unum atque terum diem potius vivere velis, quam tim mori, ſi recuſes. *Idem.*

344. *Quicquid melius &c.*] Utcunque ceris, moriendum tibi tamen eſt ob rmam.

345. *Præbenda, &c.*] *Pulchra* hoc loco *vix* Emphatice dicitur. Nam pulchri- do ipſi exitialis fuerat. *Idem.* Hoc for- oſum & candidum collum à carnifice nputandum erit, & ſic tu capite mul- aberis.

346. *Nil, &c.*] Hactenus dixit & ex- poſuit, quid non ſit optandum, nimirum non opes, non potentia, &c. cum illa omnia pleriſque exitio fuerint. Reſpondet ergo objectioni, qua quis diceret: Si horum nihil orandum eſt, ſequitur homines nihil prorſus à Diis debere petere. Illi reſpondet, orandos quidem eſſe Deos: Cæterum quæ optima ſint, Deorum arbitratui eſſe permittendum. *Idem. Si conſilium vis.*] Verba juvenalis bonum & ſalutare ſubminiſtrantis conſilium.

347. *Permittes ipſis.*] Pia & Chriſtiana ſententia. Quaſi dicat: Tu tantum ora, quidquid autem tibi utile ſit illud Deus novit. & tibi dabit. Quæ Dei voluntas cum mala velle non poſſit, haud dubie optima dabit, & cum ſapientiſſima ſit, optima poteſt eligere. *Expendere.*] Conſiderare. Vide Socratis dictum in Val. Maxim. lib. 7. cap. 2. & ejuſdem Socrat. apud Xenophont. Ἀπομνημ. α. ηὔχετο πρὸς τοὺς θεοὺς ἁπλῶς τἀγαθὰ διδόναι. ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδότας, ὁποῖα ἀγαθά ἐστι, &c. *Idem.*

349. *Nam, &c.*] Pro illis, quæ nobis inconſulto, & inconſiderato appetitu jucundiſſima videntur, Deus nobis dabit aptiſſima, utiliſſima, & ſalutaria quæque. *Aptiſſima, &c.*] Optima nobis, & convenientia. Valerius lib. 7. cap. 2. de ſapienter dictis, hanc rem latiſſime tractat. *Lubin.*

350. *Carior, &c.*] Quaſi dicat: Nos multa pernicioſa à Diis petimus, quaſi nobis ipſis infeſti & inimici ſimus: illi vero non mala, ſed bona nobis dant, tanquam nobis amici. *Nos, &c.*] Adfectuum impulſu, non rationis. *Lubin.*

351. Ca-

Impulſu, & cæca, magnaque cupidine ducti,
Conjugium petimus, partumque uxoris: at illis
Notum, qui pueri, qualisque futura ſit uxor.
Ut tamen & poſcas aliquid, voveasque ſacellis
Exta, & canduli divina tomacula porci:
ORANDUM eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano.
Fortem poſce animum, mortis terrore carentem:
Qui ſpatium vitæ extremum inter munera ponat
Naturæ, qui ferre queat quoſcunque labores,
Neſciat iraſci, cupiat nihil, & potiores
Her

VET. SCHOLIAST.

351. *Cæca, &c.*] Cœco ſive vano deſiderio.

353. *Notum, &c.*] Sciunt futura.

354. *Voveaſque, &c.*] Votum facias in templis.

355. *Tomacula, &c.*] Pinguia quædam viſcera.

357. *Et mortis, &c.*] Qui mortem contemnat.

359. *Natura, &c.*] Quicquid imperat natura.

VARIORUM.

351. *Cæca, &c.*]Inconſiderata, ſtulta, immenſa, inexplebili. *Idem.*

352. *Conjugium, &c.*] Forte nobis peſtiferum & exitiale ſi daretur. *Partum, &c.*] Reſpicit ad 2. Alcibiadem Platonis, ubi dicitur, Invenias præterea eodem pacto nonnullos homines, qui filios votis exoptant. At cum filios adepti ſunt, in calamitates doloresque maximos incidunt. *Illis, &c.*] Qui ſciunt futura, quæ nos ignoramus. *Idem.*

353. *Qui pueri.*]i. e. quales. Qui forte γυνήματα πήματα forent. *Qualis, &c.*] Xantippe vel Andromacha quædam. *Idem.*

354. *Ut tamen.*] Jam demum ſubjungit, quæ homo orare debeat, animi nimirum bona, & valetudinem corporis. *Voveas, &c.*] Ut votum facias, ut in templo alicujus ſacrificii te reum facias.

355. *Exta.*] Inteſtina delicata. *Lubin.* *Exta.*] Quod ea diis proſecentur, qu maxime exstant eminentque (inquit F ſtus) at rectius quia execta. *Farnabi* *Tomacula.*] Farcimina pinguia è porc nis carnibus, jecore, & aliis involuti *Tomacula*, quaſi inciſio vel ſectio, τόμος, vel τόμη, id eſt, inciſam disſectam pinguem carnem. *Candiduli.* In nuptiis & re uxoria porcus candidi ſolebat ſacrificari, teſte Varrone. *Divna.*] Quod rebus divinis & ſacrificiis ac hiberentur. *Idem.*

356. *Orandum.*] Egregie monet ant omnia, vera veri hominis bona eſſe pe tenda, id eſt, animi bona. *Mens, &c.* Nam quæ poteſt homini major eſſe pœ na furore & dementia. Ora ergo Pruden tiam. Roga bonam mentem, bonam va letudinem animi, deinde corporis, &c Senec. epiſt. 10. *Idem.*

357. *Fortem, &c.*] Fortitudinem, & alias virtutes. *Mortis, &c.*] Qui forti mortem contemnat. *Lubin.*

358. *Qui ſpatium, &c.*] Qui ſcia mortem munus aliquod naturæ eſſe quod munus omnibus obeundum, nemini defugiendum. Eſt autem Sapienti & fortis libenter ſubire, quod vitare aliquis nequeat. Hoc ait, quaſi mors naturalis ſit, & ponenda inter naturæ munera. Hinc dicimus: *Naturæ ceſſit*, id eſt, mortuus eſt. *Idem. Inter munera.*] Inter dona & benignitates.

359. *Qui ferre, &c.*] Dolores. Verſatur enim Virtus inter voluptates & dolores. *Lubin.*

360. *Neſciat, &c.*] Ita enim & cupido;

H culis ærumnas credat, ſævoſque labores,
E Venere, & cœnis & pluma Sardanapali.
Monſtro, quod ipſe tibi poſſis dare. SEMITA certe
T nquillæ per virtutem patet unica vitæ.
N llum Numen habes, ſi ſit prudentia: nos te,
N s facimus, Fortuna, Deam, cœloque locamus.

Fortunae Characterem habes ap. Maxim. Tyrium, serm. 30, p. 308.

VET. SCHOLIAST.

1. *Herculis, &c.*] Id eſt, laborum gloria ferat, & præferat labores deliciis.

1. *Et, &c.*] Sardanapalus rex Aſſyrum luxurioſus: de quo Tullius in ro de Republica ſic ait, Sardanapalus itiis multo quam nomine ipſo deior.

5. *Nullum, &c*] Ne quid Deos qui t, timebit.

6. *Nos te, &c.*] Dum petimus aut mus aliquid.

VARIORUM.

, aliique adfectus à norma Juſtitiæ hinem ſolent transverſum agere. Sic nobis depingit propriis ſuis coloribus Stöicum ſapientem; quem volunt erturbabilem eſſe, præcipue nuum iraſci. *Cupiat, &c.*] Cupiditas e hominem mancipat, & ſervum vimum reddit. *Et potiores.*] Qui in vita potius Herculis labores & virtutes tetur, quam voluptates & Veneres lanapali. *Idem.*

62. *Et Venere.*] Id eſt, quam ſunt ciæ & voluptates, quales ſecutus eſt lanapalus. Vide Juſtinum, Diodo, &c. *Britan.*

63. *Monſtro, &c.*] Ego te doceo. Ut ex te ua virtute omnia bona & felicitatem repoſſis. Ne aliorum implores auxilia, um animum tibi ipſi dare potes. Eth e dixit, quaſi hæc omnia ſuo Marte quiſpiam ſibi comparare poſſit. Cenſebant enim illi quemque ſuæ virtutis auctorem, & quemque etiam ſuæ fortunæ eſſe fabrum. *Semita, &c.*] Id eſt, unica via ad tranquillam & beatam vitam tendit per virtutem. Neque poteſt jucunde vivi, niſi cum virtute vivatur. Egregie dixit Iſidorus: *Vis nunquam triſtis eſſe, recte vive.* Idem.

365. *Nullum, &c.*] Id eſt, ſi tu prudenter vitam tuam & cum ratione inſtituas, non erit quod Deos timeas, nullus fortunæ locus erit, & omnes Dii ſapienti favebunt, & opem ferent.
Dicit autem hoc Poëta ob fortunam, quæ non ſolum nullum numen eſt, ſed nuſquam & nihil eſt: perinde ac ſi diceret, noſtra temeritate & inconſtantia fieri, ut Fortuna, quæ per ſe nihil eſt, etiam in deorum numero collocetur. Et recte divinus Seneca: *Fortuna, fatum, natura, omnia ejuſdem Dei nomina, varie ſua poteſtate utentis.* Lubin. Alii legunt *Abeſt* pro *habes*.

366. *Nos, &c.*] Nos homines, qui virtutem negligimus, nec ratione utimur, ſed noſtra avaritia & cupiditate habendi, vel noſtra imprudentia temere ferimur ignavi & ſtolidi, omnia fortuito eventu metimur, nihil ratione, propoſito, aut conſilio agimus, ſed nos & noſtra, Fortunæ tanquam Deæ committimus. Unde ſi bene ceſſerit nobis acceptum referimus, quaſi noſtra prudentia & conſilio evenerit. Sin male ceſſerit, fortunam accuſamus. *Idem.*

SATYRA

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA XI.

ARGUM. Perſico, quem ad cœnam invitat, frugalitatem commendat : p[…]
perum perſtringens luxum, docet faciendos eſſe ſumtus pro ſuarum cujuſ[…]
facultatum modulo.

ATTICUS eximie ſi cœnat, lautus habetur:
Si Rutilus, demens. quid enim majore cachinno
Excipitur vulgi, quam pauper Apicius? omnis
Convictus, thermæ, ſtationes, omne theatrum
De Rutilo. nam dum valida, ac juvenilia membra

Suſſ

VET. SCHOLIAST.

AD Perſicum ſcribit in eos, qui ultra vires familiaris rei, pretioſas epulas comparant ad exſtruenda convivia.

1. *Atticus.*] Poëta nomina duo poſuit, cum de generalitate loquatur. Per Atticum vero, divitem vult intelligi quemlibet: per Rutilum autem, pauperem: quem dementem ideo dixit, quia in divitibus, quæ humanitas dicitur, hæc in paupertate dementia habetur.

3. *Omnis, &c.*] Deeſt loquuntur omnes.

VARIORUM.

1. *ATticus, &c.*] Scripſit hanc Satyram ad Perſicum quendam, quem ad convivium invitat, & cui frugalem cœnam, & tranquilli otii menſam pollicetur. In qua Satyra & veterum frugalitatem commendat, & ſui temporis luxuriam & prodigalitatem condemnat. Principio autem reprehendit pauperes luxurioſos. *Atticus, &c.*] Id eſt, ſi dives quiſquam ſummo apparatu convivia inſtituat, liberalis, lautus & munificus habetur. Si pauper, contra: Nam *Duo ſi faciant idem, non eſt idem.* *Atticus.*] Nomen nobilis & divitis, qui ex nepotibus Titi Pomponii, cognomine Attici, quod Attice optime loqueretur. *Eximie.*] Libis eximiis & è pluribus electis. *Grang.* *Lautus.*] Magnificus in epulis. *Idem.* Vel laudatur.

2. *Rutilus.*] Ex Rutilorum famili[…]
qui omnia ſua bona paterna, gula […]
triverat. Qui cum jam tenuem rem […]
miliarem haberet, lautiſſimas tamen […]
rabat menſas. Unde non immerito […]
mentiæ arguebatur. *Quid enim.*] Rati[…]
nem reddit cur demens dicatur. Eo qu[…]
nihil magis ſit ridiculum, quam c[…]
pauper quiſquam, ſumtuoſus & gul[…]
ſus, qualis Apicius fuit, eſſe velit. *M*[…]
jore, &c.] Solutiore & effuſiore ri[…]
Lubin.

3. *Pauper, &c.*] Redactus ad pa[…]
periem ex luxu, ut Apicius, de quo S[…]
IX. verſ. 23. vel, pauper qui luxurioſ[…]
Parnab. Prorſus proverbii ſpeciem hab[…]
in illum, qui guloſus & inops eſt. *L*[…]
bin. *Omnis, &c.*] Omnes irrident Ru[…]
lum, qui ob gulam pauper factus, n[…]
tamen gulam contrahit.

4. *Convictus.*] Convivia. *Thermæ.*
Homines plurimi in thermis ſedentes
lavantes. Lipſ. asſerit ſe vidiſſe M.
in quo *Conventus, turmæ.* *Stationes.*
Homines in quodam loco ſimul ſta[…]
tes, interque ſeſe colloquentes. D[…]
ctiſſimus Turnebus libo 1. cap. 21. ai[…]
in foro Romano fuiſſe Municipioru[…]
ſtationes. Vel loca ſunt, ubi freque[…]
tes conveniunt, confabulandi, vel an[…]
mi recreandi gratia: in aliis Senatores
in aliis juvenes, &c. Συστάσεις, ci[…]
culi. Turnebus libro 1. cap. 17. *D*[…]
Rutilo.] Paupere & prodigo fabulan[…]
& rident.

5. *Nam, &c.*] Rutilus, qui gula bo[…]
ſua attrivit, quia adhuc corpore juven[…]

robu

ſuꝑficiunt galeæ, dumque ardens ſanguine, fertur,
N n cogente quidem, ſed nec prohibente Tribuno
Scipturus leges, & regia verba laniſtæ.
Multos porro vides, quos ſæpe eluſus ad ipſum
Creditor introitum ſolet exſpectare macelli,
Et quibus in ſolo vivendi cauſſa palato eſt.
Egregius cœnat, meliusque miſerrimus horum.

Et

VET. SCHOLIAST.

Sed, &c.] Qui cuſtodes erant li- catis.

Et, &c.] Superba dictata. id eſt, ctoraturus: aut hæc ſcripturus, quæ & conſuetudinis erant ab iiſdem i, qui accepto pretio ſe in ludo dis- ebant.

Multos, &c.] Eos vult intelligi, qu ex pecunia ſibi credita luxuriantur. , *&c.*] Id eſt, frequenter deluſi ex citatione redibitionis, ibi eos expe- t,ubi res aptæ luxuriæ diſtrahuntur. 1. *Et, &c.*] Qui tantum propter gu- la volunt vivere.

VARIORUM.

uſtus. & armis portandis validus eſt, gladiatoriam ſe applicat, ipſi laniſtæ ram dabit & leges magiſtrorum gla- torum ſcribet. Vel etiam ipſe laniſta , & diſcipulis ſuis imperioſe leges ſcribet. Utrumque enim intelligi eſt. Rutgerſ. lib. 2. Var. lect. cap. 17. *in.*

. *Sufficiunt, &c.*] Videtur ipſum ptice laudare, tanquam qui pruden- faciat, qui dum adhuc per corporis s poteſt, alio ſe conferat: Galeæ tandæ, & ferendis armis. Indicat um admodum adhuc juvenem bona conſumſiſſe. *Ardens, &c.*] Dum huc habet calidum ſanguinem, qui ro- ris, & agilitatis cauſſa eſt. Alii legunt *ent. Fertur, &c.*] Impellitur ad ma- tri gladiatorum, vel laniſtæ artem cendam. Id eſt, vult gladiator fieri, leges gladiaturæ, quas ipſi magiſter perat, ſcribit, diſcit, & meditatur. *bin.*

7. *Non, &c.*] His verbis Rutilum tat, qui ſua ſponte hoc faciat, non coactus à Nerone quopiam, ut Satyr. 8. dixit:

-- Vendunt nullo cogente Nerone.

Nec, &c.] Qui illud dedecus urbis, latis legibus non prohibeant. *Idem.*

8. *Scripturus.*] Exſcribit præcepta de ictibus, declinationibus & tractando- rum armorum ratione à laniſta dictata & imperata, quæ meditetur & exerceat. vide Sueton. Jul. Cæſ. 26. Valer. Maximi 2. lib. 3. cap. de P. Rutilio. *Farnab. Leges, &c.*] Armorum præcepta. *Regia, &c.*] Imperativa, ut ſunt, attolle, decli- na, percute, cæde, urge. Lipſ. Elect. 1. cap. 15. *Laniſtæ.*] Magiſtri gladiatorum, qui præcepta dabat.

9. *Multos, &c.*] Redit ad luxuriam Romanorum, & potiſſimum pauperum debitorum, qui nullo in loco frequen- tius & citius inveniebantur, quam in macello, ubi delicata fercula emebant. *Multos.*] Et illos quidem obæratos, qui penè animam debent. *Eluſus, &c.*] De- ceptus, qui debitores convenire non po- tuit, qui cum debitum ſe exſoluturos ju- rarint, ſemper tamen tergiverſentur. *Id.*

10. *Introitum, &c.*] Ubi illos præ- ſtolatur ad macellum, properantes ad e- menda delicatiſſima fercula, cum tamen prorſus obærati ſint. Nimirum qui ex pecunia ſibi credita luxuriabantur. *Lubin.*

11. *Et quibus, &c.*] Tres ſequentes verſus conjungendi hoc ſenſu: Id eſt, inter illos, qui tantum propter gulam & luxuriam volunt vivere, quorum ven- tris modulus culina, venter Deus eſt: inter illos, inquam, quo quis eſt mi- ſerior & pauperior, hoc egregius & lau- tius vivit. *Vivendi, &c.*] Prorſus ut in brutis. *Idem.*

12. *Egregius.*] Adverbium compara- tivum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et cito caſurus jam perlucente ruina.
Interea guſtus elementa per omnia quærunt,
Nunquam animo pretiis obſtantibus: interius ſi
Attendas, MAGIS ILLA juvant, quæ pluris emunt.
Ergo haud difficile eſt, perituram arceſſere ſummam
Lancibus oppoſitis, vel matris imagine fracta,
Et quadringentis nummis condire guloſum

v. quae de Cironibus medicamenta hoc pacto aestimantibus Lentul. in Memorab. Curland. app. ad ann. X. Dec. II. M.C. p. 137.

Fic

VET. SCHOLIAST.

14. *Interea, &c.*] Hos guſtus, maſculinum.

15. *Nunquam, &c.*] Intenſioſe, emunt, quæ carius diſtrahuntur. Hæc enim eos plus delectant.

17. *Perituram, &c.*] Non dubitant mutuo accipere, quæ perdant magis, quam erogent.

18. *Lancibus, &c.*] Id eſt, argentum vendet, aut matris ſuæ imaginem, ſi in auro picta eſt, aut in argento.

19. *Condire, &c.*] Hypallage: nam guloſum, pro eo quod guloſis paratur. Fictile autem patinam accipiens ut cacabum, guloſis cibis compoſitum.

VARIORUM.

tivum eſt, à Grammaticorum regulis alienum, quo & Lucretius uſus eſt:

Nam nihil egregius, quam res ſecernere, &c. Priſcianus III.

13. *Et cito, &c.*] Ad extremam pauperiem redigendus: valet autem hoc loco *caſurus*, idem quod dejecturus. Qui enim vergit in paupertatem, *cadere* dicitur. *Jam, &c.*] Metaphora, à rimoſo muro & pellucido, qui facile ruat, id eſt, egeſtate jam apparente. *Lubin.*

14. *Interea, &c.*] Interim licet obærati, & ruinæ proximi ſint, tamen *per omnia elementa* quærunt guſtus, id eſt, cibos & potus, in terra nobiles feras, in mari nobiles piſces, in aëre nobiles volucres. *Guſtus.*] Quæ ſcilicet guſtant, & quæ illis ſapiunt. *Idem.*

15. *Nunquam, &c.*] Id eſt, nullum magnum prætium illorum appetitui & deſiderio obſtat. Etiam pretioſiſſi emunt, dummodo gulæ & ingluviei ſatisfaciant. *Interius, &c.*] Si peniti, aliquanto interius illorum animos in cias, quo fercula cariora, eo magis ſa ant. *Idem.*

17. *Ergo, &c.*] Reddit jam rationei, qua plerique ad tantam inopiam re gantur, nimirum per immenſam gulæ. *Haud, &c.*] Cum omnia cariſſima em ſtudeant, facile poſſunt magnam pe niæ ſummam, pro pignore in fœnus ſumere, mox perituram. *Perituram &c.*] Quam à creditoribus lancibus genteis, loco pignoris repoſitis, acce runt. Vel: Facile eſt ita viventibus cuniam à creditoribus mox peritura acquirere & contrahere, quam mox a quis perdat. Dum nimirum adhuc habe quod oppignorare poſſint. *Idem.* nam *ponere* est oppignerare. Al. legunt *appoſi*

18. *Lancibus, &c.*] Emphati Præſertim ſi quis adhuc lances & a utenſilia habeat, quæ pignoris lo poſſit opponere. *Matris imagine, &c* Notat forte ex hiſtoria ſui tempori quendam hominem extreme guloſu qui ſtatuam matris fractam vendideri ſibique delicatos cibos emerit. *Imagin &c.*] Ex auro & argento fuſa, à fil vendita. *Fracta.*] Ne cognoſcatur, qu filio & familiæ fuiſſet dedecori. *Lubin.*

19. *Et quadringentis, &c.*] Guloſum patulum, & capax aliquod fictile va ferculis, quadringentis numis conſta tibus vel emtis, implere. *Guloſum.*] V per Hypallagen, quod guloſis compara tur: Vel vas capax. *Condire.*] Id eſt, ci bos in fictili vaſe condire, delicatiſſime que præparare. *Idem.*

20. *Si*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Fictile: ſic veniunt ad Miſcellanea ludi.
Refert ergo, quis hæc eadem paret: in Rutilo nam
Luxuria eſt, in Ventidio laudabile nomen
Sumit, & à cenſu famam trahit. illum ego jure
Deſpiciam, qui ſcit quanto ſublimior Atlas
Omnibus in Libya ſit montibus: hic tamen idem
Ignoret, quantum ferrata diſtet ab arca
Sac-

VET. SCHOLIAST.

20. *Sic*, &c.] Id eſt, cum non habent unde manducent, diſtrahunt ſe ad illum. genus miſerabile ferculi. Miſcellania, cibus gladiatorum, id eſt, *ultima cœna*. Ideo miſcellania, quia omnia quæ apponuntur eis miſcent, & ſic manducant.

22. *Laudabile*, &c.] Bonum nomen, id famam accepit.

24. *Qui*, &c.] Id eſt, pauper, qui novit quantum diſtat à divite, & tamen non ſe agnoſcit, & quaſi dives luxuriatur. *Atlas.*] Metaphora à montibus.

26. *Quantum*, &c.] Id eſt, à majore patrimonio paupertas, aut mediocris res familiaris.

VARIORUM.

20. *Sic veniunt.*] Cenſeo Poëtam velle, quod luxurioſi dum ita vivunt, cogantur denique ob inopiam gladiatores & ludii fieri, & à delicatiſſimis ferculis ſe conferre ad cibum gladiatorum, mixtum ex quam pluribus. *Miſcellanea* enim cibi ſunt gladiatorum, ita dicti, quod omnia appoſita eis miſceant. *Miſcellanea*, ultimam cœnam recte interpretatur Vet. Scholiaſt. quam ſupremam cœnam vocat Tertullianus. *Ludi*, pro ludii, ſunt gladiatores. Optimæ Gloſſæ: Laniſta, λυδοτρόφος. μονομαχοτρόφος. Salmaſius in Trebell. Pollion. Vel abſumtis opibus cogantur fieri ludii & hiſtriones: quales ſolent convenire in Miſcellis ludis. Sic etiam Britannicus interpretatur *miſcellanea* ludos & ludicras artes, eademque eſſe dicit cum miſcellis ludis.

21. *Refert*, &c.] Eſt egregia ſententia. Id eſt, multum refert, differt, & intereſt, dives aliquis an pauper ſumtus faciat, & opipare vivat. Nam quamvis eadem & unus ſumtus fercula ſint, tamen non iidem ſunt, qui illa parant: in divite enim laudantur, in paupere vituperantur. *Quis.*] Dives ſcilicet an pauper. *Paret.*] Sibi in cœnam comparet. *In Rutilo.*] Divite & nobili quondam, jam inope ex luxu. *Lubinus.*

22. *Luxuria*, &c.] Ut qui ultra vires ſuas, cum pauper ſit, luxurietur. *Ventidio.*] Divite & pollente. Perſius Satyra 4. verſ. 24. *Laudabile nomen ſumit.*] Non cenſetur luxuria ſed honeſtius accipit nomen, quaſi qui nihil ſuperfluum faciat.

23. *A cenſu*, &c.] Si cenſus magnus, liberalitatis; ſi exiguus, luxuriæ famam obtinet. *Illum*, &c.] Stultus eſt, qui novit Atlantem montem ſublimiorem eſſe reliquis, & ignorat ditiſſimos cives Romanos, qui ferratas arcas in foro habent numis plenas, majores ſumtus ſuſtinere poſſe, quam tu, qui tantum habeas ſacculum. *Idem.*

24. *Deſpiciam.*] Tanquam ſtolidum & ignavum. Seipſum, ſuas ſubſtantias & divitias, quouſque ſe extendant ignoret, & ſumtus ſuis facultatibus majores & ditioribus æquales faciat. *Quanto*, &c.] Notatur πολυπραγμοσύνη, & ſui ignorantia: qui extra ſe & foris ſapit; intus & domi ſuæ hoſpes. *Atlas.*] Mons Mauritaniæ miræ altitudinis. Satyr. 13. verſ. 48. *Idem.*

25. *Hic tamen.*] Id eſt, qui pauper ignorat, &c. *Idem.*

26. *Quantum*, &c.] Erant arcæ ferro undique munitæ, nam in his opes & theſauros ſuos habebant repoſitos in foro,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Sacculus. è cœlo deſcendit γνῶθι σεαυτὸν,
Figendum, & memori tractandum pectore, ſive
Conjugium quæras, vel ſacri in parte Senatus
Eſſe velis. nec enim loricam poſcit Achillis
Therſites, in qua ſe tranſducebat Ulyſſes
Ancipitem: ſeu tu magno diſcrimine cauſſam
Protegere affectas; te conſule, dic tibi quis ſis,
Orator vehemens, an Curtius, & Matho buccæ.

N

VET. SCHOLIAST.

27. *Γνῶθι σεαυτὸν.*] Socratis Philoſophi dictum. id eſt, agnoſce te qui ſis, & ſecundum poſſibilitatem tuam age.

31. *In, &c.*] Idoneum exiſtimabat, transferebat.

34. *An, &c.*] Jactanticuli, qui tantum buccas inflant, & nihil dicunt.

VARIORUM.

ut à furibus & incendio tutæ eſſent. Vide Satyr. 10. verſ. 25. *Idem.*

27. *Sacculus.*] Crumena. *E cœlo, &c.*] Chilonis & Socratis præceptum tanquam Oraculum è cœlo delapſum, præ foribus templi Delphici aureis litteris ſcriptum fuit.

28. *Figendum, &c.*] Adeo fixe, ut nunquam inde evellatur. *Memori, &c.*] Ut nunquam obliviſcamur, qui & quales ſimus. *Lub. Sive, &c.*] In omnibus vitæ partibus hanc ſententiam tanquam oraculum conſule. Quæ ſententia in contrahendo cum aliquo matrimonio, illud tibi inſuſurret, τὴν κατὰ σαυτὸν ἕλα. Tibi parem ducito. *Conjugium.*] Conjugem. *Sive, &c.*] Sive locum aliquem ambias in magiſtratu, aut ſenatu. Sane qui ſe vere norunt, & vere etiam honoribus digni ſunt, ſemper ſibi diffidunt, & ad honores non facile aſpirant, ſed vires ſuas prius ponderant, ſintne oneribus illis ferendis pares. *Idem.*

30. *Nec enim, &c.*] Probat quod dicit exemplo, deſumto ab armis Achillis. Ut enim illa ſibi non expetebat, viliſſimus ille Græcorum Therſites; ſed Ulyſſes, qui ſe tamen ancipitem & . bium traducebat, ecquid etiam illa. ma jure petere poſſet, & ecquid eti iiſdem eſſet dignus. Flavius Conj. cap. 31. *Loricam.*] Arma, quæ fabriverat Vulcanus. Vide Ovid. Met. 13. *L.*

31. *Therſites.*] De quo Sat. 8. verſ. 2 *Traducebat, &c.*] Verſabat ſeſe dubiu an illa etiam petere deberet, vel an il etiam eſſet par. Commendatur prude tia & modeſtia Ulyſſis. Alii *Traduce* exponunt, ſe riſui exponebat, nec eni arma Achillis Ulyſſem decebant. Tu neb. Lib. XVI. cap. 5.

32. *Seu, &c.*] Id eſt, ſi etiam cauſi dicus vel advocatus ſis, & magnam cau ſam in maximo periculo conſtituta debeas defendere, tuas vires explora, perpende quid valeant, quid ferre reci ſent. *Cauſſam, &c.*] Magni diſcrimin & periculi, ut cum de periculo famæ capitis, & vitæ agitur. *Lubin.*

33. *Te, &c.*] Tui ingenii vires priu perpende, ne quid in te ſuſcipias cui fe rendo impar ſis. Vide proverb. *In ſe de ſcendere. Dic, &c.*] Egregia ſententia & omnium animis inſcribenda; qu monemur, ut, velut Perſius ait, *nobiſcum habitemus.* Idem.

34. *Orator, &c.*] Ut Cato, M Cicero *Curtius.*] Montanus, qui jactabundu & inflatus erat. *Matho.*] Hic vilis rabula fuiſſe videtur, cujus meminit Sat. 1. verſ. 32. & Sat. 7.

Sic Pedo conturbat, Matho dificit.

Buccæ] Hic de paraſitis & ſcurris non loquitur poeta; ſed oratori acri & vehementi opponit cauſidicos viles, plebejos & rabulas, qualis Curtius Montanus & Matho, *Ferrar.*

35. Mo

Noſcenda eſt menſura ſui ſpectandaque rebus
In nummis, minimiſque: etiam cum piſcis emetur,
Ne mullum cupias, cum ſit tibi gobio tantum
In loculis. quis enim te deficiente crumena,
Et creſcente gula, manet exitus; ære paterno
Ac rebus merſis in ventrem, fœnoris, atque
Argenti gravis, & pecorum, agrorumque capacem?
Talibus à dominis poſt cuncta noviſſimus exit
Annulus, & digito mendicat Pollio nudo.
Non præmaturi cineres, nec funus acerbum

Luxu-

VET. SCHOLIAST.

. *Noſcenda, &c.*] Id eſt, conſide-
a in omnibus rebus eſt menſura
ſcujuſque: & ſi ad hanc ſufficit, ſic
debes adſumere.
. *Etiam.*] Etiam in rebus leviſſi-
m.
. *Ne, &c.*] Pretioſum piſcem non
s emere cum ſis pauper.
. *Ac, &c.*] Id eſt, patrimonio.
. *Non, &c.*] Id eſt, non magis me-
da mors in juventa luxuriantibus,
m ſenectus.

VARIORUM.

5. *Menſura, &c.*] Commendatur
m menſura, & modus omnium re-
. *Lubin.*
6. *Etiam, &c.*] Id eſt, etiam in
as viliſſimis. Ergo nihil debes in-
ere ultra vires facultatum tuarum.
in. Videtur reſpexiſſe Poëta ad mul-
quem Octavius emit quinque milli-
HS. Vnde Cato Cenſorius publice
ſtus, non poſſe ſalvam eſſe urbem,
qua piſcis pluris quam bos veniret.
ng.
27. *Nec, &c.*] Vel *ne.* Id eſt, noli
iderare pretioſum piſcem mullum,
m tantum numorum ſolummodo ha-
as in loculis, quibus gobionem emas,
cem exiguum. *Lubin.*
38. *Quis enim.*] Malus profecto exi-
talem manet. Quæ enim gula abſum-
unt, furto, rapina, latrocinio, aliiſ-
que malis artibus ſtudent recuperare.
Idem.

39. *Ære, &c.*] Omni patrimonio
gula atque ventre abſumto. Qui venter
tanquam inexplebilis vorago, fœnus,
argentum, agros abſumit, & decoquit.
Idem.

40. *Rebus merſis.*] Hinc homines pro-
fundæ gulæ dicti gurgites. *Grang.*

41. *Argenti, &c.*] Id eſt, non cæ-
lati, in quo nihil præter pondus æſti-
mandum. quod à noſtro alibi *purum* di-
ctum. *Grangæus. Capacem.*] Ventrem
vere Ereſichthonium. Scoptice, & ridi-
cule. Qui venter omnia poteſt capere &
concoquere, pretiis ſcilicet in obſonia
commutatis. *Lubin.*

42. *Talibus, &c.*] Guloſis luxurioſis,
bona ſua paterna decoquentibus. *Domi-
nis.*] ironicos. *Exit Annulus.*] Aliena-
tur, per gulam tranſit, & poſtea cum
nihil reliqui habent, denique mendicare
coguntur. *Idem.*

43. *Annulus.*] Inſigne equeſtris di-
gnitatis, qui ſolus ſupererat, & quem
nemo geſtare poterat, niſi qui quadrin-
genta Seſtertiûm poſſideret, quæ conſi-
ciunt 10000. coronatos Gallicos. *Pollio.*]
Decoctor. Notat nobiliſſimum quen-
dam. *Idem. Digito nudo.*] Cui annulus
jam detractus eſt.

44. *Non, &c.*] Demonſtrat tales lu-
xurioſos conſumtis opibus denique in
ſenectute eſſe miſerrimos. Nulla res lu-
xurioſis magis formidanda eſt, quam
ſenectus. Utpote quibus in ſenectute de
nullo præſidio ſit proſpectum. *Præma-
turi.*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Luxuriæ, ſed morte magis metuenda ſenectus.
Hi plerumque gradus: conducta pecunia Romæ,
Et coram dominis conſumitur. inde ubi paulum
Neſcio quid ſupereſt, & pallet fœnoris auctor,
Qui vertêre ſolum, Bajas, & ad Oſtia currunt.
Cedere namque foro jam non tibi deterius, quam
Eſquilias à ferventi migrare Subura.

I]

VET. SCHOLIAST.

46. *Hi*, *&c.*] Frequenter his rebus ad ſummam egeſtatem pervenitur: & cum mutuo acceptam à creditoribus pecuniam devoraverint, in exilium ſponte eunt, id eſt, ad Bajas, ubi major eſt luxuria, ubi & reliquam, ſi eſt, pecuniam devorent. tunc nam cum non ſupereſt aliquid, ne ſit facultas repetundi pecuniam ſuam, exilium ſibi indicunt * annum abeſſe patriæ ſuæ. Vertere ſolum, eſt exilium pati.

48. *Pallet*, *&c.*] Creditor conſumta pecunia.

50. *Cedere*, *&c.*] Id eſt, tantum illis eſt deſerere patriam ſuam, vel forum, quantum eſt à Subura frequentiſſima regione, ad Diocletianas migrare, ubi ſolitudo eſt.

VARIORUM.

turi.] Non mors præmatura illis eſt, quam per ingluviem ſibi accelerant, ſed ſenectus morbis & inopia oppreſſa luxurioſis eſt miſera & timenda. *Farnab.* Imo felices tales ſunt, ſi cito abſumtis opibus moriantur. *Funus*, *&c.*] Mortis genus crudele & dolendum. *Idem.*

45. *Luxuriæ.*] Luxurioſis. *Idem.*

46. *Hi*, *&c.*] Recitat jam auctor noſter 3. gradus quibus tales nepotes ad extremam paupertatem & ad fidei violationem ac defectum perveniant. *Gradus.*] Perditæ gulæ in paupertatem ſe præcipitantis. *Conducta*, *&c.*] Gradus 1. eſt, Pecunia in fœnus mutuo aſſumta. *Farn.* *Hi*, *&c.*] Diſtinguo ſic: *exilium ſibi indicunt.* Et verſ. 53. *Caruiſſe anno Circenſibus uno.*] Annum abeſſe patriæ ſuæ. *Rutgerſ.*

47. *Et*, *&c.*] 2. Gradus, id eſt, pecunia in fœnus ſumpta ipſis credito bus pecuniæ videntibus conſumitur. *In* *&c.*] 3. Gradus: Cum ex illa pecuni creditoribus aſſumta, paululum & neſc quid, ferme nihil reliqui eſt, &c.

48. *Pallet.*] Metuit fœnerator ne m tuum perdat, cum omnia à debitore lapidentur *Idem.*

49. *Qui*, *&c.*] Prodigi lurcones c ſedem & locum mutarunt, propter al nam pecuniam conſumtam, con giunt Bajas ad locum Campaniæ amo niſſimum. *Oſtia.*] Ubi portus Tiberi tribus miliaribus Roma diſtans; qu confugiunt, ut ſi urgeantur, navi po ſint aufugere. Sunt qui legant *oſtrea* Lubin.

50. *Cedere*, *&c.*] Invehitur in Roma norum luxuriam & impudentiam, qu ſi ob æs alienum & debita cogerentu foro cedere & Romam relinquere, illuc turpius non exiſtimabant, quam è Subura frequentiſſima & media urbis re gione migrare in montem Eſquili num. Turneb. lib. XVI. Adverſ. cap. 5. Foro autem cedere nil aliud videtur, quam æris alieni cauſſa in forum non ventitare & creditoribus non ſolvere. *Grang.* *Tibi.*] Quiſquis verſuram facis. Vel lege *ibi*, id eſt, Romæ. *Lubin.*

51. *Eſquilias.*] Regionem Eſquilinam. Quæ dicuntur à monte editiore & frigidiore. *Ferventi.*] Æſtuante propter hominum multitudinem, & abundantiam. Vide Satyr. 3. verſ. 5. *Idem.* *Eſquilias.*] Sic dictæ, quod in eo colle Tullus Hoſtilius excubias poſuerit. vel, quod eum prius neglectum excoluerit. *Farnab.*

52. *Ille*,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Il dolor ſolus patriam fugientibus, illa
Mæſtitia eſt, caruiſſe anno Circenſibus uno.
Sanguinis in facie non hæret gutta: morantur
Pauci ridiculum effugientem ex urbe pudorem.
Experiêre hodie nunquid pulcherrima dictu,
Perſice, non præſtem vita, vel moribus, & re.
Sed laudem ſiliquas occultus ganeo, pultes

Co-

VET. SCHOLIAST.

5. *Ille, &c.*] Hoc tantum dolent.
6. *Experiere, &c.*] Intelliges, inqui, Perſice, utrum præceptis meis vita conveniat; * ſed neſium ego patrimonium laudo. ideo ſiliquas poſuit luxuriæ nė.

VARIORUM.

1. *Ille, &c*] Id eſt, qui patriam fugerit, illi hoc ſolum & unum dolent quod ludos Circenſes cogantur relinquere. Sic dixit ſupra Sat. præcedenti, verſ. 18.

- duas tantum res anxius optat,
Panem, & Circenſes. Idem.

4. *Sanguinis, &c.*] Civibus Romanis nune minima quidem pars pudoris & ſanguinis in fronte reliqua eſt; quos quidem tantæ turpitudinis non pudeat. Ponitur *ſanguis* pro pudore. *Morantur.*] Romæ pauci retinent pudorem fugientem ex urbe. *Idem. Morantur, &c.*] Vix reperias, qui pudorem, cujus jam pleroſque pœnitet, & qui ex urbe fugit, ut Juſtitia quondam & Verecundia ex orbe, retinere curet. *Farnab.*

55. *Ridiculum.*] Quos enim pudet, & quibus pudor reliquus eſt, illi ridentur. *Fugientem, &c.*] Imo ex orbe, ut Sat. 6. in principio dixit, pudicitiam & Juſtitiam ſimul fugiſſe. Vult dicere Romanos prorſus nihil curare, ſi quis ob infamiam in exſilium abeat, vel ob æs alienum. *Farnab.*

56. *Experiêre, &c.*] Huc uſque in perditam Romanorum gulam invectus eſt, laudavit illud *Noſce te ipſum.* Jam ad Perſicum, ad quem hanc Satyram ſcripſit, ſe convertit; eumque compellat & hortatur, ut ſibi in convivio præſto ſit, & periculum faciat, ecquid merito Romanorum luxum reprehenderit, an vero & ipſe luxurioſus ſit, & in illorum numero, qui ſua vitia in aliis reprehendunt. *Pulcherrima dictu.*] De Parſimonia, & de illo, *Noſce te ipſum, &c.* Idem. *Experiêre hodie, &c.*] Lege: *cœnæ dum ego parſimoniam laudo. Ideo ſiliquam appoſuit luxuriæ rictui. Hoc vult:* Fortaſſe dices, hæc à me quidem pulchre dici ſed re ipſa non præſtari. Verum cum hodie mihi conviva futurus ſis, videbis ipſe non minus frugales eſſe cœnas meas, quam præcepta. Hoc enim eſt quod dicit verſ. 56. *Rutgerſ.*

57. *Vita.*] Ecquid alium & alienum à vita mea ſermonem geram. *Lubin. Vel morib.*] Alii *nec morib.*

58. *Sed, &c.*] Id eſt, qui palam verbis frugalem vitam commendem, clam vero popinas tanquam ganeo, conſectər. *Siliquas.*] Græcis κεράτια, Belg. *S. Johans brood.* Intelligit antiquorum victum & cibum ex ſiliquis, & vili legumine. Siliquas ergo pro leguminibus, vel pro involucro ſeminis & frumenti. *Occultus.*] Qui gulæ meæ luxum diſſimulem. *Ganeo.*] Lurco, vorax, ganeorum ſectator, popino, qui cupedias ſectetur, & cui vitæ modulus eſt culina. *Pultes, &c.*] Viles, faciles & parabiles cibos coram aliis, ut frugi videar, mihi parari jubeam per puerum; ſed clam ipſi in aurem inſuſurrem, ut delicatiſſimas placentas mihi paret. *Pultes.*] Ex farina, quali cibo olim ante panis uſum Latini victitarunt. *Idem.*

 59. Di-

Coram aliis dictem puero, ſed in aure placentas.
Nam cum ſis conviva mihi promiſſus, habebis
Evandrum, venies Tirynthius, aut minor illo
Hoſpes, & ipſe tamen continges ſanguine cœlum:
Alter aquis, alter flammis ad ſidera miſſus.
Fercula nunc audi nullis ornata macellis.
De Tiburtino veniet pinguiſſimus agro
Hœdulus, & toto grege mollior, inſcius herbæ,
Necdum auſus virgas humilis mordere ſalicti:

Qu

VET. SCHOLIAST.

59. *Coram, &c.*] Id eſt, ante alios. ut frugi videaris, pultes aut legumina jubes parentur tibi, in aurem autem puero alia dicis tibi parari. Siliquas, id eſt, parcitatem. Nam proprie ſiliqua eſt qua legumina continentur.

60. *Nam, &c.*] Qui te mihi convivam futurum promiſiſti. Nunc Poëta vult hoc intelligi: Cum, inquit, ſis vir magnus, excipieris tamen à me hoſpitio paupere, ut ſcilicet Hercules ab Evandro, aut Æneas: hæc, inquit, limina victor Alcides.

63. *Alter, &c.*] Æneas qui in Numicium fontem lapſus, creditur conſecratus. ideo ait, aquis: flammis vero, Hercules: qui in Oeta monte ſe incendit, non tolerans ardorem veſtis, quam in ſanguine Neſſi Centauri tinctam, uxor ſua cauſſa pellicis Deianeiræ veſtiendam porrexit.

66. *Inſcius, &c.*] Lactans, quia adhuc herbam non *contigit*. ut Virgilius,

Una die ſiccant ovis ubera.

VARIORUM.

59. *Dictem.*] Mandem, præcipiam. *Placentas.*] Melle illitas, quas Cato luxurioſæ gulæ eſſe dicit, & veteres in deliciis habuere. *Idem.*

60. *Nam, &c.*] Innuit illud Virgilii Æneid. octavo, ubi recitatur, quod Evander primo Herculem Hiſpania redeuntem; deinde Æneam convivio exceperit. Id eſt, cum te mihi hodie convivam venturum receperis, & promiſe[ris] ego te, qui vir magnus es, excipiam [ut] Evander Herculem & Æneam, hoſp[i]tio frugali atque tenui, pro tua cond[i]tione. *Habebis Evandrum.*] Experieris m[e] frugalem hoſpitem, qualis fuit Evander. *Idem.*

61. *Tirynthius.*] Hercules, à Tiryntḣ oppido Argivo, Herculis patria. *Min[or] illo.*] Hercule, Æneas ſcilicet, qui ætat[e] magnitudine famæ, & nominis, mino[r] fuit ipſo Hercule. *Lubin.*

62. *Et, &c.*] Qui licet minor, & ipſ[e] tamen à Diis originem duxit, utpot[e] Veneris filius, quæ Jovis filia. *Idem.*

63. *Alter, &c.*] Æneas ſcilicet, qui in Numicium fontem lapſus interiit, inque eo ſubmerſus creditur, qui fons Deo conſecratus. *Alter, &c.*] Hercules in Oeta monte. *Ad ſidera miſſus.*] in cœlum translatus, mortuus.

64. *Fercula, &c.*] Recenſet jam Perſico, ad quod frugale convivium, & ad quæ fercula ipſum invitarit. *Nullis, &c.*] Non condita, non conſtructa libis venalibus, aut obſoniis delicatis in macello emtis. ut Virg. 4. Georg.

Dapibus menſas onerabat inemtis.

Lubin.

65. *Tiburtino.*] Ex agro prope opidum Tibur. *Idem.*

66. *Hœdulus.*] Parvus hœdus, pullus capræ. *Toto, &c.*] Omnium tenerrimus in univerſo caprarum grege. *Inſcius, &c.*] Lactans adhuc, qui herbam non attigit. Tales enim in deliciis habebantur. *Idem.*

67. *Nec, &c.*] Qui ob teneram ætatem nondum conſuevit ſalices, in imo & humili

Qui plus lactis habet, quam ſanguinis; & montani
A paragi, poſito quos legit villica fuſo.
Grandia præterea, tortoque calentia fœno
Ova adſunt ipſis cum matribus, & ſervatæ
Parte anni, quales fuerant in vitibus, uvæ:
Signinum, Syriumque pyrum, de corbibus îſdem
Æmula Picenis, & odoris mala recentis,
Nec metuenda tibi, ſiccatum frigore poſtquam
Autumnum, & crudi poſuere pericula ſucci.

Hæc

VET. SCHOLIAST.

8. *Et*, &c.] Quia ſunt & in hortis.
›. *Tortoque*, &c.] Recentia ova, cum gallinis.
2. *Quales*, &c.] Uvas, quas ſuſpen- ervavimus.
4. *Æmula*, &c.] Tanquam Picena
5. *Siccatum*, &c.] Hieme. nam ſic- oma non incitant morbum, humore ivo conſumpto, ſive digeſto ſucco o.

VARIORUM.

humidoque naſcentes admordere. *ᵭi.*] Eſt locus ſalicibus conſitus, ous inprimis capri infeſti eſſe ſolent. *n.*

8. *Qui*, &c.] Propter lac matris, hactenus nutritus. *Et*, &c.] Sic dicti, d in locis aſperis naſcantur: ſolent em condimenti loco cibis addi. Hos ui Corrudas, aliqui Libycos appel- . Dicit autem *montani*, ad differentiam aragorum altilium, qui ſapidiores t, & ideo lautæ gulæ. *Britannicus.*

9. *Quos*, &c.] Ruſtica, quæ habitat rilla & in agro meo illos aſparagos legit. *Poſito fuſo.*] Quæ colum cum o tam diu depoſuit. *Lubin.*

70. *Grandia*, &c.] Recenſet alia con- nenta, ova nimirum gallinarum ad- : recentia: id eſt, quæ ova paulo ante nido è torto fœno vel ſtramine facto mta ſunt, & quaſi paulo ante exclu- adhuc calida. *Idem.*

71. *Ipſis*, &c.] Cum gallinis, quæ matres pullorum ſunt, quæ ex ovis, & etiam ipſorum ovorum. *Et*, &c.] Id eſt, nobis etiam uvæ adſunt ſucculentæ, quales in ipſis vitibus fuerunt. *Lubin.*

72. *Parte anni.*] Quæ uvæ per anni partem aliquam ſuſpenſæ & ſervatæ ſunt, ſucculentæ adhuc & recentes. Invitavit enim ipſum, ut ex ſequentibus liquet, in hieme vel etiam poſt, ſub initium veris. *Idem.*

73. *Signinum*, &c.] A Signia Latii opido. Laudabantur in Italia pyra Signina, & Tarentina à patria & locis, in quibus optima naſcebantur: Gallis, *Poire de chat.* *Syrium.*] E Syria allata, ac eadem ſunt cum Falernis, vulgo *Bargamote.* Grangæus. *De*, &c.] Id eſt, caniſtris, quibus allata ſunt. *Lubinus.*

74. *Æmula*, &c.] Id eſt ſua formoſitate & ſuavitate cum Picenis pomis certantia, quæ quidem optima, & mala adhuc valde bene olentia. Horatius Sat, IV. lib. 2.

Picenis pomis cedunt Tiburtia ſucco.

Idem.

75. *Nec*, &c.] Commendat hæc poma, quod non ſint amplius cruda & aſpera. Ut quæ ſuperfluos humores autumni, quo maturuerunt, frigiditate hiemis exſiccarint, vel ætate excoxerint, *Idem.*

76. *Autumnum.*] Succum autumnalem. *Pericula.*] Periculoſos & noxios humores, qui morborum pericula poſſint generare. *Idem.*

Hæc olim noſtri jam luxurioſa Senatus
Cœna fuit. Curius, parvo quæ legerat horto,
Ipſe focis brevibus ponebat oluſcula: quæ nunc
Squalidus in magna faſtidit compede foſſor,
Qui meminit, calidæ ſapiat quid vulva popinæ.
Sicci terga ſuis, rara pendentia crate,
Moris erat quondam feſtis ſervare diebus,
Et natalitium cognatis ponere lardum,

Acce-

VET. SCHOLIAST.

77. *Hæc, &c.*] Veteres licet adhuc parce biberent, tamen jam egrediebantur antiquam parſimoniam.

78. *Curius.*] De hoc Cicero in Catone majore: Curio ad focum ſedenti magnum auri pondus Samnites cum obtuliſſent, repudiati ſunt. Non aurum habere præclarum ſibi videri dixit, ſed qui haberent aurum, imperare. [

82. *Sicci, &c.*] In crate pendens laridum.

VARIORUM.

77. *Hæc, &c.*] Commendat jam collatione diſſimilium, veterum frugalitatem & perſimoniam; contra ſui ſeculi luxuriam condemnans. *Hæc olim noſtri.*] Id eſt, hæc tenuis & frugalis mea cœna olim noſtris majoribus, etiam ſenatoribus, luxurioſa videbatur *Idem.*

78. *Curius parvo.*] Probat hæc luxurioſa eſſe, ſi referantur ad frugalem victum M. Curii Dentati optimi Dictatoris, qui oluſcula, quæ in parvo ſuo horto ipſe collegerat, ponebat, & coquebat in exiguis ſuis focis. *Parvo.*] Laudat continentiam eorum, qui parvis optime & beatiſſime vixerint. *Idem.*

79. *Ipſe.*] Emphatice. Summus Imperator & Dictator ipſe hoc faciebat. *Quæ nunc.*] Quales viles cibos cum faſtu aſpernarentur etiam foſſores, immundi ex opere, longis catenis & compedibus vincti, in agris opus facientes. Vide Sat. 8 verſ. 183. & Perſ. 6. verſ. 40. *Idem.*

81. *Qui, &c.*] Notat ſuo tempore etiam viliſſimos foſſores Romæ lautius vivere, quam olim maximi Conſules & Dictatores. Id eſt, qui foſſor hiſce luxurioſis temporibus eſt expertus, qualem ſaporem habeat porcina vulva in popina calida cocta. *Calida, &c.*] In loco ubi carnes delicatæ aſſantur & præparantur. *Lub.* *Vulvæ.*] Poſterior porcæ pars, & craſſæ atque pingues pulpæ in poſteriori parte, apud ſeculum priſcum in ſummis deliciis ſunt habitæ. Alii intelligunt uterum ſuis ejectitium delicate præparatum in popina. Martial.

Me materna gravi de ſue vulva capit.

Vide Plin. libro XI. capite 37. & libro 8. cap. 51. *Ejectitia autem vulva eſt, quæ extrahitur utero ſuis prægnantis, porcaria poſtquam peperit.*

82. *Sicci, &c.*] Notat jam delicias priſcorum, quibus diebus feſtis uſi fuerunt, quæ reſpectu ſui temporis tantum fuiſſent meræ frugalitates, imo paupertas. Id eſt, Lardum porcinum ſiccum & fumo induratum, in crate lignea, in qua raræ trabes, ut fumum & ventum capere poſſit, dependens; illud tanquam delicatius in dies feſtos tantum ſervabatur. *Lubin.*

84. *Et, &c.*] Lardum in die feſto, aut natali, quo delicatius vivebant, moris erat cognatis & amicis invitatis apponere. *Lubin.* Omnium fere gentium mos, natalitia celebrare conviviis, ſoli Thraces natalem lacrymis proſequebantur. *Grangæus. Et natalitium cognatis ponere lardum.*] Sed quidnam eſſe cauſſæ dicemus, cur ſuilla & laridum potiſſimum natalitiis appoſita? An quia dapſilis admodum caro ac tenera? vel quia ad paſtum natum animal,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Accedente nova, ſi quam dabat hoſtia, carne.
Cognatorum aliquis titulo ter Conſulis, atque
Caſtrorum imperiis, & Dictatoris honore
Functus, ad has epulas ſolito maturius ibat,
Erectum domito referens à monte ligonem.
Cum tremerent autem Fabios, durumque Catonem,
Et Scauros, & Fabritios, poſtremo ſeveros

Cen-

VET. SCHOLIAST.

… *Accedente, &c.*] Id eſt, recenti, … – *Duo lacte novo.*

… *Caſtrorum, &c.*] Dux, magiſter …itus.

… *Solito, &c.*] Citius ſolito ante …m nonam.

… *Erectum, &c.*] Sola dignitate cla… …iam nec ſuperbi nec divites. & do…, id eſt, foſſo & ſubacto monte.

… *Et, &c.*] Fabritium Cenſorem …, cui in Cenſura Maximi nomen ob…, qui luxuriam Reipublicæ dam…, à collega Publio Decio poſtulavit, …t ipſe quemadmodum ei videretur, …es hominum emendaret, priorum …ſorum negligentia perditos, aut pa…ur ſe revocare priſtinum civitatis …m. quorum ſi neutrum faceret, mi…tus abdicaturum ſe eum magiſtratu. …ius ergo exterritus, permiſit ut quem…odum vellet, Remp. adminiſtraret …nſentiente.

VARIORUM.

…l, cui, ut Chryſippus dicebat, *anima …ale eſt ne putreſcat.* auctor Cicer. 2. de …ura Deorum. *Schottus.*

…5. *Accedente nova.*] Id eſt, ad hoc …lum, accedebat vel addebatur nova …ecens caro, ſi quæ forte ex victima … natali oblata, remanſerat. *Hoſtia.*] …e natali, genio oblata. *Lubin.*

86. *Cognatorum, &c.*] Ulterius priſco…n parſimoniam commendat. Id eſt, …quis ex cognatis illius, qui diem nata…a celebrabat (qui ter conſulatum & Di…turam geſſerat) ad hoc lardum & recentem carnem & ad hanc tractationem die natali feſtinabat, tanquam ad inſolitas lautitias. *Titulo.*] Id eſt, qui jam ter conſul fuit. *Idem.*

87. *Caſtrorum, &c.*] Qui dux & imperator exercitus fuit. Summi conſules & imperatores tales cibos olim habebant in deliciis.

88. *Solito, &c.*] Ante horam nonam. Vel quod ad inſolitas illas delicias & lautiora convivia feſtinarint. *Idem.*

89. *Erectum, &c.*] Id eſt, in ſcapulis geſtans aliquem ligonem in ſublime erectum, cum quo fodit & opus ruſticum exercuit in monte aliquo vel agro. Quod olim habitum fuit honeſtiſſimum. Propriis enim manibus terram ſubagitarunt ipſi Imperatores Romani. *Domito.*] Culto, foſſo, ſubacto. *Lubin.*

90. *Cum, &c.*] Illo tempore. Ulterius commendat majores, à ſimplicitate ſupellectilis, & contra carpit luxum ſui temporis. *Tremerent.*] Romani formidarent. *Fabios.*] Patrem Q. Fabium Maximum cunctatorem, cum filio: qui erant temperantiſſimi. *Catonem, &c.*] Cenſorium, de cujus vita lege egregia apud Plutarchum. Qui luxui imprimis infeſtus erat. Erant autem Cenſores, ad cujus cenſum & arbitrium populus cenſebatur. Hoſce ergo cives, Romani olim maxime metuebant. *Lubin.*

91. *Et, &c.*] Marcum Æmilium Scaurum, cum reliquis. De quibus dictum Sat. 2. *Fabritios.*] Intelligit Cenſ. Fabritium, qui in cenſura nomen Maximi invenit. De hoc dictum Satyra 9.

Sed quæ Fabritius cenſor notet. --

Hic minitabatur ſe collegam Decium magiſtratu remoturum, niſi in emenda-

tio-

Cenſoris mores etiam collega timeret.
Nemo inter curas, & ſeria duxit habendum,
Qualis in Oceani fluctu teſtudo nataret,
Clarum Trojugenis factura ac nobile fulcrum:
Sed nudo latere, & parvis frons ærea lectis
Vile coronati caput oſtendebat aſelli,
Ad quod laſcivi ludebant ruris alumni.

Tales

VET. SCHOLIAST.

93. *Nemo, &c.*] Inter neceſſaria.

94. *Oceani, &c.*] Ut lectum teſtudineum haberet. Lectos nam antiqui teſtudine Oceani ornabant.

95. *Et, &c.*] Nobilius dixit, quam lectum.

96. *Sed, &c.*] Non ornata ſponda.

97. *Ruris, &c.*] Ruſtici infantes.

VARIORUM.

tionem morum Romanorum conſentiret. De hoc enim ſequens verſus intelligendus. Valerius libro II. capite 4. Pro *poſtremo*, alii leg. *rigidique*. *Fabricios, &c.*] *A collega Pub. Decio, &c.* Hoc falſum eſt. Neque enim ullus Fabriciorum fuit, qui aut cum Decio Cenſor fuerit, aut cui Maximi cognomen obtigit. Sed ſcribend. *Fabium*, & notula reponenda eſt ad verſum præcedentem, ſcilic. *Cum tremerent autem Fabios.* Fuit autem Fabius Maximus Cenſor A.V.C. CCCCXLIX. cum P. Decio Mure, & XVIII. luſtrum condidit. *Rutgerſ.*

93. *Nemo, &c.*] Illis temporibus nemo de lectis diſcubitoriis per luxum ambitioſe exornandis ſolicitus erat. *Inter, &c.*] Inter neceſſaria, de quibus merito quiſpiam curioſus & ſolicitus ſit. Ut lectum teſtudineum haberent, non curabant, *Lubin.* *Seria.*] Ac ſi res ſeria eſſet & neceſſaria.

94. *Oceani, &c.*] Indici potiſſimum. Alii legunt *Oceano fluctu.* *Teſtudo.*] Concha marina. Scheg. v. Cujus putamina ſecare in laminas, lectoſque iis ornare Carvilius Pollio inſtituit. Plin. 9. lib. 11. cujuſmodi lectos Clemens Alexand. χελώνας ποικιλοπόδας κλίνας vocat. *Farnab.*

95. *Clarum, &c.*] Unde fiat nobilibus Romanis à Trojanis oriundis eximium lecti fulcrum. *Fulcrum.*] Suſtentamentum in lecto diſcubitorio putaminibus concharum coopertum. *Lubin.*

96. *Sed, &c.*] Priſci non adeo ambitioſe exornabant illa fulcra in quibus ad menſam diſcumbebant, ſed frons vel altior pars lecti (ad quam caput inclinabant, qui in illo latere ſummus erat) erat ex ære, & formam gerebat capitis aſinini, ſertis coronati. *Nudo.*] Nudo latere explicant ſine fulcro aut latere, ad quod inclinent. Imo *latus* eſt ſponda & fulcrum lecti; *nudum*, non teſtudine, aut auri aut argenti laminis indutum. Frons autem lecti, diverſa à Sponda. *Ferrar.* *Parvis.*] Non ita amplis & capacibus, ut jam, *Lectis.*] Triclinaribus.

97. *Coronati.*] Nam ſerta è pampinis illi capiti circumdabantur. *Oſtendebat.*] Alii *diſtendebat*, id eſt, protendebat & prominere faciebat. *Aſelli, &c.*] Hoc caput in fronte ſpondæ erat. *Lubin.* *Vile coronati.*] Ideo vile illud caput præfixum tradunt Interpretes, quod Etruſca diſciplina eo incommoda agrorum arceri credebant. Sed cur in lectis & non in agro id amuletum poſitum eſſet? Ergo ab *Hygino* hujus ritus cauſa petenda eſt, quamvis locus mutilus & defectus ſit. Fab. CCLXXIV. *Antiqui noſtri in tectis tricliniaribus, in fulcris capita aſellorum vite alligata habuerunt, ſignificantes...... Suavitatem inveniſſe.* Ad eam lacunam ſupplendam conjicio ſimile quid afferri poſſe: *quod pampinos prærodendo putare vites docuerit, atque ita vini ſuavitatem invenerit.* Vite ergo coronatum caput fuit. *Ferrar.*

98. *Ad quod.* Id eſt, circa quod aſelli caput in fronte ſpondæ, filiifamilias

Tales ergo cibi, qualis domus, atque ſupellex.
Tunc rudis, & Grajas mirari neſcius artes,
Urbibus everſis prædarum in parte reperta
Magnorum artificum frangebat pocula miles,
Ut phaleris gauderet equus, cælataque caſſis
Romuleæ ſimulacra feræ manſueſcere juſſæ
Imperii fato; geminos ſub rupe Quirinos,

Ac

VET. SCHOLIAST.

…9. *Tales, &c.*] Talia convivia eo… quales & res familiares.

…0. *Et, &c.*] Signa, ſive alias orna… …rum

…2. *Magnorum, &c.*] Magno artifi… …cio …nfecta pocula.

…3. *Ut, &c.*] id eſt, ut de poculis …s phaleras, & alia ornamenta mili… …fabricaret.

…4. *Feræ, &c.*] A Diis, ut pueros …ret Remum & Romulum.

VARIORUM.

…s ruri educati laſcivientes lude… …*Laſcivi.*] Petulantes, agiles, … puerorum more. *Ruris, &c.*] …in urbe inter ſupinas delicias edu… …*Idem.*

…. *Tales ergo.*] Id eſt, priſcis fue… …frugales cibi, vel ut etiam frugalis, …, vilis & ſimplex ſupellex. *Domus.*] …familiaris in domo. *Idem.*

…0. *Tunc, &c.*] Id eſt, miles Roma… …udis & ſimplex, prædas non in ve… …n & corporum ornamentum adhibe… … ſed ad equorum & armorum orna… …ta. *Grajas, &c.*] Intelligit artificia …gnorum artificum in Græcia, vel e… …i ipſum luxum, & alia ſcelera à Græ… …d Romanos translata. Mira enim … corum ad omnes artes fuere ingenia. …*ri, &c.*] Id eſt, ſimplex & ad lu… … ingenioſus, qui non poterat digno… …: artificiola ab rudibus, ut aurea & ar… …ea vaſa artificioſe cælata. *Idem.*

…01. *Urbibus, &c.*] Poſtquam urbes diripiebant captas, & prædas agebant. *Prædarum, &c.*] Quæ inter prædas invenerant. *Idem.*

102. *Magnorum, &c.*] Ut Phidiæ, Myronis, Mentoris, Praxitelis, & aliorum inſignium artificum. *Frangebat, &c.*] Non enim bibax erat, nec artificioſa pocula in magno pretio habebat, quorum artificium ignorabat. Sed frangebat illa, ut equis frena & phaleras inde conficeret, quibus equi triumpharent & exſultarent. *Idem.*

103. *Ut phaleris.*] Ut inde phaleras equo conficeret, & cælaret caſſidem. *Cælataque, &c.*] Eſt autem hic talis ordo: Frangebat miles aurea pocula, ut caſſis vel galea, auro & argento cælata, hoſti perituro oſtenderet ſimulacra Romuleæ feræ, id eſt, Lupæ illius, quæ in fatum Imperii Romani juſſa eſt manſueſcere; vel ut lupæ effigiem in galea geſtaret auream & argenteam. *Idem.*

104. *Romuleæ, &c.*] Lupæ à qua Romulus & Remus expoſiti, alti finguntur admotis uberibus. *Manſueſcere, &c.*] Quæ lupa à Diis in incrementum imperii Romani juſſa eſt manſueta fieri, ut Romulus & Remus alerentur, & Romanæ urbis mœnia ſurgerent, & imperium Romanum fundaretur, quod fato vel voluntate Dei inſtaurandum erat. *Manſueſcere.*] More manſuetorum brutorum lac præbere. *Juſſæ.*] A Marte, cujus filii erant Romulus & Remus. *Lub.*

105. *Sub, &c.*] Projecti enim ſub rupe Quirinalis montis, Quirini gemini Romulus & Remus à lupa nutriti & alti ſunt. Talia autem ſolebant curare in caſſide depingi. *Idem.*

106.

Ac nudam effigiem clypeo venientis, & haſta,
Pendentiſque Dei perituro oſtenderet hoſti.
Argenti quod erat, ſolis fulgebat in armis.
Ponebant igitur Tuſco farrata catino
Omnia tunc: quibus invideas, ſi lividulus ſis.
Templorum quoque majeſtas præſentior, & vox
Nocte fere media, mediamque audita per urbem
Litore ab Oceani Gallis venientibus, & Diis

Off

VET. SCHOLIAST.

106. *Clypeo, &c.*] Martis ad Iliam venientis, ut concumberet.

107. *Pendentis.*] Deæ re.

109. *Farrata, &c.*] Cibus ex farre, qui cibus primus antiquorum fuit.

110. *Omnia, &c.*] Hoc eſt, omnia tunc præſtantiora erant, & tanti pretii, quibus ſi avarus ſis, invidere poſſis.

111. *Et vox, &c.*] Conturbantibus Gallis Senonibus, repente vox monentis audita eſt, Hoſtem caverent. Itaque hoſtibus pulſis, reſtituta urbe, templum conſtitutum eſt, & conſecratum Deæ Monetæ. Dicit nam Jovem adventum Senonum prænuntiaſſe Gallorum. Virgilius.

Armorum ſonitus toto Germania cœlo
Audiit.

VARIORUM.

106. *Et, &c.*] Id eſt, ut oſtenderet hoſti in caſſide ſua effigiem Martis Dei, qui nudus ad Iliam veniebat cum illa concubiturus. Qui alias clypeo & haſta armatus venit. *Clypeo, &c.*] Deſcriptio Martis. *Idem. Venientis.*] Ad ſuos liberos, quos lupa educabat. Farnabius legit *fulgentis:* Sic & Britannicus.

107. *Pendentiſque Dei.*] In clypeo ſculpti, qui de ſiniſtro humero dependet. Sunt, qui malint legere *Perdentis*. Vetus interpres M. S. *Quaſi ad ictum ſe inclinantis. Perituro, &c.*] Priſco enim hoc tempore, Romani fere ſemper victores erant. *Lubin.*

108. *Argenti, &c.*] Non, ut jam, in poculis luxuriæ inſtrumentis, in utenſi libus, aut ſupellectili. *Idem.*

109. *Ponebant, &c.*] Illo tempore quo armorum tantum ornamenta ſpectabantur, vaſa aurea & argentea con temnebant. Sed Thuſco catino vel vaſ fictili omnia ſua fercula apponebant vel more Thuſco ponebant cibaria farre, &c. Perſ. Satyr. 2. verſ. 60. *Farrata omnia.*] Pultes è ſolo frumento vel cibaria ex farre, quibus populus Romanus trecentis annis in alimentum fu uſus, ut ait Verrius. vide Sat. 14. ver 172. *Lubinus.*

110. *Quibus, &c.*] Nam parvo con tenti, beatiſſimi & fortunatiſſimi erant adeo ut merito jam illis invideamus *Si lividulus.*] Si etiam parum omnino invidus ſis. *Idem.*

111. *Templum, &c.*] Oſtendit jam priſcis illis temporibus, quamvis Deos fictilibus coluerint, homines tamen longe religioſius vixiſſe, & Diis etiam longe cariores fuiſſe. *Majeſtas, &c.*] Deorum numen & majeſtas, qui in templis coluntur, hominibus erat propior, faventior, magis præſens & auxiliaris. *Et vox, &c.*] Probat quod dicit, hiſtoria aliqua, quam recitat Livius lib. 5. *Quod M. Ceditius noctu audierit vocem in Capitolio humana clariorem, Gallos adventare Senonas.* Lubin.

113. *Litore, &c.*] Alii *ab Occiduo*. Ab illa enim parte irruerant. Divæi codex habet *litore ab Oeeano. Inuſitato atque inaudito hoſte ab Oceano, terrarumque ultimis oris bellum ciente.* Livius lib. v. *Et Diis, &c.*] Id eſt, cum ipſi Dii, quorum hæc vox erat, imminentia Romanis pericula annun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Officium vatis peragentibus, his monuit nos;
Hanc rebus Latiis curam præſtare ſolebat
Fictilis, & nullo violatus Juppiter auro.
Illa domi natas, noſtraque ex arbore menſas
Tempora viderunt: hos lignum ſtabat ad uſus,
Annoſam ſi forte nucem dejecerat Eurus.
At nunc, divitibus cœnandi nulla voluptas,
Nil rhombus, nil dama ſapit: putere videntur
Unguenta, atque roſæ, latos niſi ſuſtinet orbes

Grande

VET. SCHOLIAST,

114. *Officium, &c.*] Officium ſacerdotis, & aruſpicis dii fecerunt, * ſacerdotum more fugientibus. Ipſorum enim fuerat imminentia Romanis Pericula nunciare.

116. *Et nullo, &c.*] Id eſt, cum necdum auro textus eſſet, ſed fictilis tota ſtatuæ compago, magna pro nobis cura vigebat.

119. *Si forte nucem.*] Ut menſas fierent nucinas. Id eſt, *facerent.*

VARIORUM.

annunciarent: (quod vatum officium erat) idque propter ſanctam ſimplicitatem Romanorum. *Idem.*

114. *Officium vatis.*] Deſperatum forte locus Vet. Schol. habet, quod hoc modo leniri poſſet: Sacerdotum more fugientibus. Officium ſacerdotis & aruſpicis dii fecerunt. Ipſorum enim fuerat imminentia Romanis pericula nunciare. Sacre quid ſit docet Cic. lib. 1. de Divinatione. *Rut. Var. lect.* *His monuit.*] Aerea fictilis Jupiter à periculis nos imminentibus cuſtodiebat, & hanc curam nobis præſtabat. *Idem.*

115. *Curam, &c.*] Ut vel media nocte inſtantibus periculis Romanos admoneret. Id eſt, priſco & ſimplici ſeculo, Deos homines magis amabant. *Idem.*

116. *Fictilis.*] Ex luto figuli rota conformatus. *Et nullo, &c.*] Perſius: *Dicite Pontifices in ſacris quid facit aurum.* Certe Dii auro violantur, ob quod omnia ſcelera & flagitia paſſim perpetrantur. Sane revera tum aureum ſeculum erat, cum nihil auri uſquam fuit. *Violatus.*] Cum Deo ſtatuæ fiant ex auro, furto, ſceleribus, rapinis, latrociniis parto. Vel quod homines magis aurum quam Jovem colerent. Sat. 3. verſ 20. *Id.*

117. *Illa, &c.*] Illa priſca ſecula menſas citreas, acernas, vel ex ebore non morabantur, ſed faciebat menſes ex arbore, domi vel in Italia nata, non aliunde ex Græcia allatas. *Noſtraque, &c.*] Quæ crevit in Italia, non in Africa aut Mauritania, ubi gignuntur Citri & Cupreſſi. *Beroaldus* Annotat. cap. 41.

118. *Tempora.*] Priſca patrum noſtrorum. *Hos, &c.*] Arbores in Italia creſcebant in talem uſum, ut inde menſæ & alia ſupellex fieret. *Lubin.* Alii pro *hos* habent *hoc.*

119. *Annoſam, &c.*] Si forte annoſam aliquam arborem, quæ facile dejici poterat, ſubvertiſſet. Ubi nucinas menſas Vetus Scholiaſtes vocat, quæ ex nuce fierent. *Salmaſius.* *Eurus.*] Impetuoſus ille & turbulentus ventus ab ortu flans. *Lubin.*

120. *At nunc, &c.*] Antapodoſi diſſimilium, notat luxuriam ſui temporis. Id eſt, contra noſtro tempore divites Romani nullam voluptatem in cœna ex cibo & potu capiunt, niſi fercula in aurea menſa apponantur, cujus fulcrum ſit eburneum. *Idem.*

121. *Rhombus.*] Piſcis delicatiſſimus, de quo dictum Sat. 4. *Dama.*] Capra ſilveſtris, & ipſa in deliciis habita. *Putere, &c.*] Fœtere & male olere. *Idem.*

122. *Unguenta.*] Quibus inunguntur

oc-

Grande ebur, & magno ſublimis pardus hiatu,
Dentibus ex illis, quos mittit porta Syenes,
Et Mauri celeres, & Mauro obſcurior Indus,
Et quos depoſuit Nabathæo bellua ſaltu,
Jam nimios, capitique graves. hinc ſurgit orexis,
Hinc ſtomacho vires: nam pes argenteus illis,

A

VET. SCHOLIAST.

123. *Grande, &c.*] Eburnea menſa ex ebore facta. *Pardus, &c.*] Pardus, qui ſuſtineat orbem.

124. *Porta, &c.*] Civitas Ægypti

125. *Et, &c.*] Nam & apud Mauritaniam interiorem dicuntur naſci Elephanti. unde & Hannibal habuit. Præterea hoc nam addunt, quod cum ſenſerit ſe grandes habere dentes, in terram eos figit, & inde abducto capire eos amittit.

126. *Nabathæo, &c.*] Locus in India, ubi naſcuntur Elephanti.

127. *Hinc, &c.*] Libido veſcendi hinc delectat cibum capere, ſi menſa eſt eburnea.

VARIORUM.

cœnaturi, cum exiſlent è belneis. *Roſæ.*] Serta & corollæ ex roſis quibus coronabantur convivæ. *Latos, &c.*] Niſi latam & ſpacioſam menſæ citreæ ſuperficiem, pes eburneus grandis ſuſtineat. *Latos orbes.*] Tabulas vel menſas citreas rotundas. *Beroald.* Annot. cap. 41.

123. *Grande, &c.*] Menſarum pedes ex ebore facti. Vel robuſtus pes ex ebore. *Et, &c.*] Eſt ergo *pardus* hoc loco fulcrum menſæ, ex ebore in figuram vel effigiem pardi ſculptum; menſam ſuſtinens loco pedis. *Hiatu.*] Cum magno rictu & apertura oris. Ut effigietur quale eſt, grande animal & horrendum.

124. *Dentibus, &c.*] Fabricatus pardus ex dentibus Elephantis, qui ex Inſula Æthiopiæ, vel urbe Syene, quam mediam æquator ſecat, Romam mittuntur, vel qui per Syenem tanquam portam mittuntur in alias Ægypti partes, in Romam. *Farnab.* *Mittit.*] Romam ſ licet. *Idem.*

125. *Et Mauri, &c.*] Nam in Ma ritania multi Elephanti, unde etia Annibal ſuos habuit. Nominat aute omnes regiones ubi ſunt Elephanti. *C leres.*] Intelligit Æthiopes Troglodita qui mira pedum celeritate ſunt. *Obſcurior* Nigrior. nam Indi adhuc nigriores qua Mauri & Æthiopes.

126. *Et quos depoſuit.*] Ex natura el phantorum hoc dicit; nam illi cum ſe grandiores & capiti nimis graves & in commodos dentes habere ſentiunt, ill in terram aut in arborem infixos frangu & ita deponunt. *Nabathæo, &c.*] In re gione Arabiæ, Syriæ contermina. Ara biæ autem tres partes. 1. Deſerta, qu Scenitis. 2. Felix, quæ Saba. 3. Petræa quæ Nabathæa. *Farnab.* *Bellua.*] Ele phantus. *Saltu.*] Loco propter ſilvas in culto. *Lubin.*

127. *Jam, &c.*] Quando ob pon dus ſuum oneroſi fiunt. *Hinc, &c.*] Redit ad luxuriam Romanorum ſcoptice exagitandam. Quaſi dicat: Si menſæ pes eburneus ſit, Romani noſtri veſcendi deſiderium & appetitum concipiunt, & magnam edendi libidinem. *Hinc.*] Ex hac lautitia ſupellectilis, ex ebore.

128. *Vires.*] Alii leg. *bilis.* Scoptice. Quaſi ſtomachus iratus ipſis cibis, avide omnia jugulet, & deglutiat. *Nam pes, &c.*] Scoptice & hæc. Id eſt, non pluris faciunt nunc pedes argenteos in menſis, quam annulos ferreos in digitis, qui certe nullius ſunt pretii. Indicat tum temporis eburneos pedes in majori fuiſſe pretio, quam argenteos. *Lubin.*

129.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ulus in digito quod ferreus. ergo ſuperbum
vivam caveo, qui me ſibi comparat, & res
icit exiguas. adeo nulla uncia nobis
boris, nec teſſellæ, nec calculus ex hac
eria: quin ipſa manubria cultellorum
a: non tamen his unquam obſonia fiunt
cidula, aut ideo pejor gallina ſecatur.
nec ſtructor erit, cui cedere debeat omnis
gula, diſcipulus Trypheri doctoris, apud quem

Su-

VET. SCHOLIAST.

. *Nam*, *&c.*] Menſis ſcilicet. Ut nquit, nobis vilis anulus ferreus, s menſis pes argenteus, niſi fuerint anti dente compoſitæ.

. *Qui*, *&c.*] Id eſt, qui me ex aratione contemnat, non eum in-

. *Rancidula.*] Quia oſſea ſunt ma-ia.

5. *Cui*, *&c.*] Cui quaſi magiſtro ceant omnia.

7. *Pergula.*] Coquina, qua boleta-onuntur.

VARIORUM.

9. *Ergo*, *&c.*] Ego Juvenalis cum : luxuriam, qua jam vivitur, da-m, fugio & evito luxurioſum ali-n & ſuperbum convivam, qui pedes ſæ eburneos requirat, menſas ligneas emnat, & non niſi magnifice tractari t. *Idem.*

30. *Qui me*, *&c.*] Qui me ſibi ſimilem t: Qui poſtulat ut ego eadem luxu-ūmtus faciam, & qui me putat non iorem cœnam paraturum, quam ipſe t. *Idem.*

31. *Exiguas.*] Quales meæ ſunt mo-atæ, eas contemnit. *Adeo.*] Idcir-& propterea. *Nulla*, *&c.*] Ne exigua edam portiuncula. *Lubin.*

32. *Teſſellæ.*] In abaco ceu alveolo orio. Sunt enim parvæ teſſeræ, ex atuor lateribus, quæ ex ebore ſolebant fieri, ut & tali. *Calculus.*] Qui jam dicitur Scacchus latrunculus. Martialis:

Hic mihi bis ſeno numeratur teſſera puncto,
Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit.

Idem. *Ex hac*, *&c.*] Ex ebore.

133. *Quin ipſa*, *&c.*] Imo & ipſa cultrorum manubria ſunt oſſea tantum, & non ex ebore.

134. *Non*, *&c.*] Quamvis manubria cultellorum meorum oſſea tantum ſint, non tamen, dum illis ſcinduntur obſonia illa, corrumpuntur propterea, aut fiunt rancida: vel nihilo tamen vilius ſapiunt fercula. *Idem.*

135. *Rancidula.*] Inſipidiora, rancore putrida. *Haud*, *&c.*] Alii, *aut.* Quod non ſint eburnea, *Pejor.*] Non fit pejor dum diſſecatur. *Lubin.*

136. *Sed nec*, *&c.*] In cœna mea, vel convivio non erit aliquis ſtructor, qui artificioſe obſonia incidat & membratim diſſecet. *Structor*, *&c.*] De quo vide Sat. 5. verſ. 118. *Cui cedere.*] Cui ob artificium omnes diſcipuli in ſchola Trypheri debeant concedere, id eſt, qui inter omnes ſtructores ſit doctiſſimus. Alii leg. *credere.* Lubin.

137. *Pergula.*] Eſt hoc loco locus ubi præceptores diſcipulos ſuos docebant, vel locus ſub tectis dio expoſitus. per quem commeare licet. Doctiſſimus Scaliger inquit; Pergulæ ædificiorum puplicum ſpectabant: & ob id artifices & magiſtri, qui minus noti erant in illis primum ſolebant opera ſua proponere

Cc aut

Sumine cum magno lepus, atque aper, & pygargus,
Et Scythicæ volucres, & phœnicopterus ingens,
Et Gætulus oryx, hebeti lautiſſima ferro
Cæditur, & tota ſonat ulmea cœna Subura.
Nec fruſtum capreæ ſubducere, nec latus Afræ

VET. SCHOLIAST.

138. *Et, &c.*] Pygargus fera eſt ſpecie cervi, quæ retriores partes albas habet. Ideo & pygargus dictus eſt, quia Græce nates πυγὴ dicuntur.

139. *Et, &c.*] Faſianus, ἀπὸ τοῦ φάσιδος * tur & alvum Argo navis. Pylargus, avis genus, clagalopes appellatur. *Es, &c.*] Genus avis, quæ habet pinnas colore phœnicio. in aqua ſemper eſt, abundans in Africa. Hujus roſtrum tam prolixum eſt & curvum, ut, niſi merſo capite, aqua in os ipſius non poſſit intrare.

140. *Et, &c.*] Oryx animal minus quam bubalus, quem Mauri Uncem vocant: cujus pellis ad citonas proficit, ſcuta Maurorum minora.

141. *Vlmea, &c.*] Quia lanionum codices maxime ex ulmis ſunt omnes.

142. *Nec, &c.*] Hoc eſt, quod vult dicere, Infertor noſter furtum facere ignorat, neque aut capreæ carnis particulam, aut alicujus avis ſubtrahens: nec aliud novit rapere niſi ofellam, quod didicit.

VARIORUM.

aut docere, ut populo innoteſcerent. Et hic ſumitur pro iis qui in pergulis ſunt inſtituti. *Diſcipulus.*] i.e. qui ſtructor eſt diſcipulus Tripheri. *Trypheri.*] Qui artem ſcindendi obſonia docebat in Subura vico. Nam omnis generis animalia & volucres è ligno habebat, in qua ulmea vel lignea cœna, diſcipuli ligneo cultello diſcebant artem incidendi. Vide Sat. 1. verſ. 120. *Apud, &c.*] In cujus pergula vel ſchola hæc omnia ſequentia inveniuntur & ipſi præſto ſunt, facientia ſimul ligneam cœnam. *Idem.*

138. *Sumine.*] Proprie ſumen ver ſuillus, qui in deliciis erat, præſertin eſſet ejectitius. Perſius:

-- *Calidum ſcis ponere ſumen.*

Pygargus.] Fera cervi ſpecie, vel cap ſilveſtris, non diſſimilis damis. *Idem.*

139. *Scythicæ.*] Ut Phaſiani à Pl ſide flumine nominati. *Phœnicopterus* Avis ita dicta, ab alis puniceis, in Afri abundans, in aquis ſemper degens, c roſtrum tam prolixum & incurvum eſt: niſi toto capite in aquam immerſo bib re nequeat. *Idem.*

140. *Gætulus, &c.*] Animal in Gæt lia biſulcum, & unicorne, non diſſim le capris. Alii intelligunt Gallinam Nu midicam. *Plin.* lib. 11. cap. 46. *Hebet, &c.*] Ligneo cultello tanquam ferreo vel etiam hebes admodum ferrum ve cultellus fuiſſe intelligitur. *Lautiſſima &c.*] Ridicule & Satyrice. Nam hæc ut dixi, non ſunt vera obſonia, ſed ſimulacra eorum ex ligno confecta, & filo connexa, ita ut cultello obtuſo membratim dividi potuerint. *Lubin.*

141. *Sonat.*] Dum verſant animalia lignea: Sic quidem interpretes; ſed aliter Vet. Schol. Sed omnino aliter Grangæus, qui intelligit hoc modo: Diſcipulos à doctoribus ſuis cæſos ulmeis flagris, ſi quando cibos hos ligneos non appoſite ſcinderent, ipſosque ulmorum ictus per totam Suburam reſonare, quos facete *cœnam ulmeam* vocet, quod cum ediſcerent ſic ſcindere, cœnam primi ſed ulmeam prægustarent. *Vlmea cœna.*] Fercula omnia è ligno facta. *Subura.*] In nobiliſſimo vico, in quo ſub pergula tales magiſtri docebant. *Lubin.*

142. *Nec, &c.*] Id eſt, ille meus ſtructor adhuc rudis eſt hujus artis: qui nulla ſolertia fruſtum de caprea cultel-

lo

Novit avis noſter tirunculus, ac rudis omni
Tempore, & exiguæ fruſtis imbutus ofellæ.
Plebejos calices, & paucis aſſibus emtos
Porriget incultus puer, atque à frigore tutus;
Non Phryx, aut Lycius, non à mangone petitus,
Quiſquam erit in magno. cum poſces, poſce Latine.
Idem habitus cunctis, tonſi, rectique capilli,
Atque hodie tantum propter convivia pexi.

Paſto.

VET. SCHOLIAST.

145. *Paucis, &c.*] Vile emtos.

146. *Incultos, &c.*] Bene Poëta oſtendit veſtitum puerum, non tamen ornatum.

147. *Non, &c.*] Quales vendunt care mancipari, pro *mancipes: ut legatarii pro legatis, ſic conſulares pro conſulibus.*

148. *Poſce.*] Non Græce, quia neſcit.

149. *Idem, &c.*] Id eſt, pueris ſimiles veſtes. *Tonſi, &c.*] Non comati.

150. *Pexi.*] Deducti pectine capilli.

VARIORUM.

lo novit ſubducere. *Latus.*] Aliquam partem de latere vel corpore. *Afræ, &c.*] Gallinæ Numidicæ. *Lubin.*

143. *Novit.*] Abſcindere. Nam artis etat juncturas membrorum ſolerter poſſe invenire & incidere. Ordo eſt, *nec tirunculus noſter novit ſubducere fruſtum capreæ, nec latus avis Afræ. Tirunculus.*] Rudis puer hac in arte. *Rudis, &c.*] Qui nunquam haſce vanitates addiſcet. *Lubinus.*

144. *Et exiguæ.*] Qui tantum doctus eſt fruſta vel fragmenta carnis jurulentæ diſtribuere. *Fruſtis.*] Alii, *Furtis. Ofellæ.*] Quæ fiebat è carne porcina.

145. *Plebeios, &c.*] Vitreos, non cryſtallinos, & exiguo emtos pretio. *Idem.*

146. *Incultus.*] Non ambitioſe ornatus. *A frigore, &c.*] Craſſo tantum indutus panno, qui illum magis à frigore muniat, quam ornet. *Idem.*

147. *Non Phryx.*] Apud me non habebis miniſtrum elegantem, quales emuntur à mangonibus, ut Delphici, Phrygii, Mitilenæi, Lycii. Id eſt, habeo ſolummodo miniſtrum ruſticum, in agro mihi natum, & illum tamen à natura optimum. *Mangone.*] Qui exornant & vendebant pueros. *Idem. Petitus.*] Pretio. Mango, proprie κυνοτρόφος, canum nutritor: ſed & longius tractum, puerorum altor & negotiator dicitur. Vide Perſii Sat. 6. verſ. 76. *Farnab.*

148. *Quiſquam, &c.*] Pincerna meus. *Magno.*] Pretio petitus & redemtus formoſiſſimus & cultiſſimus, qui ſæpe multis millibus emebantur. Sat. 5.

---- *Neſcit tot millibus emtus.*

Cum, &c.] Aliquid ſcilicet ab ipſo, poſce Latine. Nam Italus eſt, non Phryx, aut Lycius, non Græcus, aut aliunde advectus. *Idem.*

149. *Idem, &c.*] Omnibus meis pueris ſimiles veſtes. Alii variis veſtibus ornabant ſuos pueros ad oſtentandam luxuriam. *Tonſi.*] Non nimis longi. Nam molles & delicati alebant comas. *Rectique.*] Non criſpi, aut calamiſtro criſpati. Aut cirrati in orbes aut cornua. *Lubin.*

150. *Atque, &c.*] Ex conſuetudine dixit. Nam in conviviis omnia ſolito magis ornabantur. *Pexi.*] Capilli, deducto pectine: ut,

———— *Omnes*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Paſtoris duri eſt hic filius: ille bubulci
Suſpirat longo non viſam tempore matrem,
Et caſulam, & notos triſtis deſiderat hœdos.
Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris,
Quales eſſe decet, quos ardens purpura veſtit:
Nec pugillares defert in balnea raucus
Teſticulos, nec vellendas jam præbuit alas,
Craſſa nec oppoſito pavidus tegit inguina gutto.
Hic tibi vina dabit, diffuſa in montibus illis,

A qui-

VET. SCHOLIAST.

151. *Paſtoris.*] Duobus his generibus Poëta convivium deformat, quod ruſticos dicit miniſtrare pueros.

132. *Suſpirat.*] Quia diu abeſt à parentibus, triſtis eſt.

153. *Deſiderat, &c.*] Ut paſtoris filius.

154. *Ingenui, &c.*] Modeſti, bene nati.

155. *Quos, &c.*] Qui prætextati ſunt. Ardens purpura, pro fulgens: ut Virgilius:

——*Tyrioque ardebat murice læna.*

156. *Ne pupillares.*] Id eſt, quales habent hi qui patres non habent, ſcilicet tumentes in licentia pueritiæ; ſed caſtus eſt.

158. *Inguina, &c.*] Majorem penem.

159. *Hic, &c.*] Talis puer tibi erit pincerna.

VARIORUM.

Præcincti pueri, recti comtique miniſtrent.

Horat. Serm. 8. lib. 2. *Idem.*

151. *Paſtoris, &c.*] Hic eſt paſtoris duri, i. e. horridi & inculti, filius: ille, qui bubulci filius eſt, ſuſpirat &c.

152. *Suſpirat.*] Ex adfectu puerorum, cum diu à parentibus abſunt. Id eſt, cum gemitu & ſuſpirio exoptat & deſiderat. *Lubin.*

153. *Et caſulam.*] In qua natus, educatus & enutritus eſt. *Notos, &c.*] Quos diu pavit & cuſtodiit, & propterea notos. *Deſiderat.*] Omnia enim aſſueta jucundiſſima. *Idem.*

154. *Ingenui, &c.*] Qui, quamvis ſervus, vultum, frontem, animum, & pudorem, non ſervilem, ſed liberalem & ingenuum habet. *Idem.*

155. *Quales, &c.*] Nobiles, quos decet non tam genere, quam vultu & animo ingenuos eſſe. *Quos, &c.*] Qui prætexta & purpura fulgente, & flammigante veſtiuntur. *Ardens.*] A colore flammeo & igneo dicitur.

156. *Nec pugillares.*] Manifeſtè oſtendit puerum eſſe ſimplicem & caſtum. Nec habet, inquit, genitalia grandiora, quæ aſſiduo libidinis uſu excreverint, teſticulis in magnitudinem pugni prægrandibus. *Pugillares.*] Craſſitudine pugni. Sunt qui legant, *pupillares.* Tumentes, uti inquit Vet. Schol. *In balnea.*] Nam illic potiſſimum à cinædis ſpectabantur, *Oculis devorantibus Draucos*, ut Martialis ait. *Britann.* *Raucus.*] Ex frequenti coitu, qui vocem enervat. Malo legere *Draucus*, id eſt, bene à natura inſtructus. Vide Satyr. 4. verſ. 514. *Lubin.*

157. *Nec, &c.*] Non illi ob ætatem ſub axillis orti pili, quos per tonſorem avelli curet. Inde enim fœtor & *hircus ſub alis.* Perſ. Satyr. 5. verſ. 19. *Idem.*

158. *Craſſa, &c.*] Id eſt, grandia ſua virilia membra, non abſcondit vaſculo, in quo oleum geſtat, cum balneum intrat. *Pavidus.*] Vel ex pudore, vel potius ex timore; tales enim rapiebantur ad ſtuprandos alios, ſæpe non ſine periculo.

159. *Hic.*] Puer ſimplex, ingenuus, pudi-

quibus ipſe venit, quorum ſub vertice luſit:
amque una atque eadem eſt vini patria, atque miniſtri.
rſitan exſpectes, ut Gaditana canoro
cipiat prurire choro, plauſuque probatæ
d terram tremulo deſcendant clune puellæ,
ritamentum Veneris languentis, & acres
ivitis urticæ: major tamen iſta voluptas
lterius ſexus: magis ille extenditur, & mox

Auri-

VET. SCHOLIAST.

160. *A quibus, &c.* De eadem villa num, unde & miniſter eſt.

162. *Forſitan, &c.*] Id eſt, ſperas rſitan, quod incipiant ſaltare delicatæ : pulchræ puellæ Syriæ. quoniam de yris & Afris, Gadiis condita eſt. Nunc, iquit, expectas apud me pantomimas ut lyriſtrias de Gadibus, quod laſciviant. Martialis:

Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt ſine fine prurientes
Laſcivos docili tremore lumbos.

163. *Incipiant, &c.*] Quæ ſuo motu faciunt barbaros pati pruriginem.

167. *Magis, &c.*] Ad Venerem illis ſaltantibus.

VARIORUM.

pudicus, tibi pincerna erit. *Diffuſa.*] Expreſſa ex uvis, & in dolia diffuſa. Sic Sat. 4.

Ipſe capillato diffuſum conſule potat.

160. *A quibus.*] Id eſt, ex eadem villa vinum eſt, unde & miniſter. *Sub, &c.*] Id eſt, ſummitate montis. *Idem.*

162. *Forſitan, &c.*] Id eſt, tu, ô Perſice, forte exiſtimas, apud me quoque in convivio meretricem quandam ex Gadibus, cantu aliquo, aut ſaltatione pruritum libidinis in animis convivarum excitaturam eſſe? Quaſi dicat: Falleris. Martial. libro 1. Epiſt. 42. & lib. 5. epiſt. 79. *Gaditana.*] Puella è Gadibus, unde innumerabiles meretrices Romæ. *Lubin.*

163. *Prurire.*] Pruritum, & urticam libidinis excitare in convivarum animis. *Canoro choro.*] Ut ſimul cantet & ſaltet; vel choro aliquot meretricum ſimul canentium. *Plauſuque, &c.*] A convivis ſpectatoribus approbantibus hujuſmodi libidinoſos choros & cantus: An ab improbo magiſtro, qui ſaltatriculas has circumducebat ad quæſtum, & ad ſaltandum provocabat, plauſu rem ſe bene habere ſignificans. *Plauſu* autem ſolebant rem quampiam approbare. Perſ. 6. verſ. 78. *Idem.*

164. *Ad, &c.*] Poſtea ad terram procumbant, quaſi ad ſeſe ſtupratores admiſſuræ, idque, ut magis intuentes convivas irritent, clune tremulo & criſſante, impudico corporis motu. Nota autem *clunem*, in Maſculino dictum. *Idem. Spectant, &c.*] Duo verſus in quibuſdam exemplaribus hoc in loco adduntur; in quibuſdam inferius poſt illum verſum 200: *Sponſio quos cultæ decet aſſeaiſſe puellæ.* In vulgatis prorſus deſiderantur.

165. *Irritamentum.*] Id eſt, quæ etiam in ægrotis & languidis & decrepitis ſenibus Venerem & libidinem incenderint. *Idem.*

166. *Acres urticæ.*] Id eſt, prurigines, & excitatrices ſtimuli libidinis, acres & vehementes irritationes. Sic ſuperius Sat. 2.

Hæc tetigit Gradive tuos urtica nepotes?

Diviitis.] Nam non niſi divites hæc Veneris irritamenta adhibebant. quia pauperibus per inopiam non licebat. *Major tamen.*] Id eſt, libido quæ ex tam obſcœno ſpectaculo provenit, illa longe major eſt in fœminis, quam in viris, & unde mulieres citius in libidinem excitantur. Sic Sat. 6. dixit:

---- *Nam quantula noſtra voluptas!*

Lubin.

167. *Alterius ſexus.*] Fœminarum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Auribus, atque oculis concepta urina movetur.
Non capit has nugas humilis domus: audeat ille
Teſtarum crepitus cum verbis, nudum olido ſtans
Fornice mancipium quibus abſtinet: ille fruatur
Vocibus obſcœnis, omnique libidinis arte,
Qui Lacedæmonium pytiſmate lubricat orbem:

Nan

VET. SCHOLIAST.

168. *Urina, &c.*] Irritata ſcilicet clunibus ſaltantium puellarum.

170. *Teſtarum, &c.*] Teſtas nam antea percutiebant ſaltantibus pantomimis quidam * hic noverit ut meſochori percuterent manibus.

172. *Vocibus, &c.*] Divites cantilenis turpibus ac tam obſcœnis, ut illis meretrices abſtineant.

173. *Qui, &c.*] Qui expuit ſupra marmor Lacedæmonium, quo ſtratum eſt pavimentum, ut leve ſit, ut ſaltantibus puellis nihil *impediat*. pro *puellas*.

VARIORUM.

Magis, &c.] Erigitur ac movetur ad libidinem. *Ille.*] Sc. alter ſexus. Mallem legere *Incenditur*. Idem. *Et, &c.*] Nam laſciva voce, laſciva cantabant, & laſcivos motus corpore exprimebant.

168. *Concepta, &c.*] Urina ſeu ſemen genitale conceptum, per aures & oculos commovetur, ut ſcilicet præ nimia libidine urinam non retineant. De hac re Sat. 6.

Tuccia veſicæ non imperat.

Idem.

169. *Non, &c.*] Vanas libidinum illecebras, & turpitudinem. Nempe, *ſtultitiam patiuntur opes*. *Audeat.*] Alii legunt *Audiat, &c.* Dives aliquis hæc videat & audiat, qui domum habet & pavimentum Muſivo opere ornatum, & Lacedæmoniis lapidibus interſtratum & variegatum, illudque pavimentum cum exſpuit, vel cum κοτταβίζει, lubricat; Talis inquam dives, *audeat*, vel *audiat* hos teſtarum crepitus, hæc tympana & verba obſcœniſſima, à quibus etiam vel turpiſſimum ſcortum in olido & fœdo lupanari ſtans abſtineat. *Lubin.*

170. *Teſtarum, &c.*] Tympanoru & cymbalorum. *Lubin.* & *plures.* T *ſtas enim antea percutiebant ſaltantib pantomimis: quoniam tunc non erat ut m ſochori percuterent manibus.* Ita emer dandus Scholiaſtæ locus, qui vulgo co ruptiſſimus: quomodo autem manib percuterent meſochori, docet Salm ſius; digitis ſcilicet dextræ manus co tractis & in unum reductis. lævæ ſub jectæ palmam percutiebant, ut ſic in vicem comploſæ cymbalorum in mo dum reſonarent, & reliquis inde auſpi cium canendi, modumque darent. *Salmaſius* in Vopiſc. *Teſtarum, &c.*] Crotala ſunt è teſtis & conchiliis, quibu in India fœminas in ſaltationibus uſa ſæpius vidi. cujuſmodi crepitaculis & motibus utuntur Hiſpani vocantque *caſcabedos*, ἢ τοῖς ὀςράκοις κροτοῦσα. Ariſtoph. in Βατραχ. vide Jul. Cæſ. Scalig. 1. Poët. 18. *Farnab.* Sed Grangæus *Crepitus teſtarum* genus eſſe plauſus dicit, & hoc quidem ex Suetonii Nerone, ubi tria plauſuum genera dicta invenias, *bombos*, *imbrices* & *teſtas*: quas teſtas Caſaub. dictas eſſe putat ad ſimilitudinem crepitus, quem edunt colliſis teſtis. *Cum, &c.*] Turpiſſimæ cantilenæ. *Brodæus* 9. cap. 17. *Nudum.*] In lupanaribus enim meretrices nudæ, præter papillas, quas vinciebant & τὰ στέρνα. *Olido.*] In fœdo & maleolenti lupanari. *Lubin,*

171. *Mancipium.*] Vere mancipium, quod ſuum corpus vendit, & pretio abutendum proſtituit. *Idem.* *Ille fruatur.*] Ille dives, non pauper, gaudeat & delectet ſe illis omnibus illicitis.

172. *Omnique, &c.*] Qua libido exſtimulatur. *Idem.* Nam in libidine ars etiam, & quidem infanda.

173. *Qui Lacedæmonium.*] Haud ſcio

Am

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Namque ibi fortunæ veniam damus. alea turpis,
Turpe & adulterium mediocribus: hæc eadem illi
Omnia cum faciant, hilares nitidique vocantur.
Noſtra dabunt alios hodie convivia ludos:
Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis
Altiſoni dubiam facientia carmina palmam.
Quid refert, tales verſus qua voce legantur?
Sed nunc dilatis averte negotia curis,

Et

VET. SCHOLIAST.

174. *Namque*, &c.] Divitum, quaſi licet illis peccare.

175. *Hæc*, &c.] Id eſt, ſi alea luſerit pauper, aut adulterium commiſerit, damnandus eſt: ſi dives horum aliquid fecerit, jocoſus appellatur.

180. *Qua*, &c.] Bona, an mala.

VARIORUM.

Nulla alius in toto ſcriptorum genere locus extet, in quo vexando plus ſibi criticorum laſcivia indulſerit, quam hic Juvenalis; ut mira & inaudita verborum commenta, artiſque hujus ineptias recenſenti mihi rubor ſuffundatur: *Pytiſmo*, *pityliſmo*, *poppyſma*, *peiriſma*, *pygma*, *pedema*, *petteuma*, *proptyſma*; quorum Auctores cum non minus ineptis interpretationibus traducere & otio legentium abuti, illiberale facinus eſt. Quid autem eos impulerit ut à Veteris interpretis explicatione diſcederent non video, quæ ut brevis ſimplexque, ita ad Poetæ ſententiam proxime accedit. Divitum enim luxum carpit, quorum triclinia Lacedæmonio marmore conſtrata, oris excrementis fœdabantur. Quæ autem apud Vet. Interp. ſequuntur, quaſi ideo ſputo lubricaretur pavimentum, ut facilius & velocius ſaltatriculæ diſcurrerent, vel ex gloſſemate irrepſit, vel ineptit ſolens. *Ferrarius*.

174. *Namque*, &c.] Id eſt, illis divitibus ignoſcimus, eoſque turpe aliquid admittentes excuſamus propter fortunam. *Alea*, &c.] Id eſt, vilibus & plebeis hominibus alea eſt turpis & infamis. *Lubin*.

175. *Eadem illi.*] Divites & fortunati. Si pauper alea luſerit, aut adulterium commiſerit damnatur. Si dives, laudatur, aut ſaltem excuſatur. *Idem*.

176. *Hilares*, &c.] Liberales, jucundi, lauti, magnifici. *Idem*. *Nitidique.*] Clari & ſplendidi.

177. *Noſtra*, &c.] Antapodoſi diſſimilium demonſtrat, ſuum convivium longe aliud futurum eſſe: & ſimul hortatur Perſicum, ut omnibus curis depoſitis ad lætitias convivales ſeſe præparet. *Alios*, &c.] Longe alios & honeſtiores, non autem turpes & laſcivos. *Idem*. *ludos.*] Hilaritates & recreationes.

178 *Conditor*, &c.] Id eſt, Homerus, recitabitur in meo convivio. *Atque Maronis*, &c.] Æneida intelligit. *Idem*.

179. *Altiſoni.*] Prægrandis, altiloqui, ſublimis, cothurnati. *Dubiam palmam.*] Id eſt, Virgilii verſus faciunt, ut quis merito dubitet, utri palma ſit attribuenda, Homero an Virgilio. *Idem*. Sed non ita, ſi credatur Propertio eleg. ult. lib. II. Quantum enim à plebeja ineptaque muliercula matrona diſtat, tantum ſummus Homerus à divino Virgilio ſuperatur. Scalig. Poet. v. cap. II.

180. *Quid*, &c.] Quaſi dicat, pronunciatio illos verſus non commendat; ſed ſe ipſa commendant ſuavitate & artificio ſuo. *Qua voce.*] Bona an mala. Certe vox eſt anima pronunciationis. Videtur autem reſpondere objectioni. Rudem & ſimplicem habes puerum, qui male pronunciabit illos verſus. *Idem*.

181. *Sed*, &c.] Monet jam Perſicum,

Et gratam requiem dona tibi, quando licebit
Per totam ceſſare diem: non fœnoris ulla
Mentio, nec, prima ſi luce egreſſa, reverti
Noćte ſolet, tacito bilem tibi contrahat uxor,
Humida ſuſpećtis referens multitia rugis,
Vexataſque comas, & vultum, auremque calentem.
Protinus ante meum, quidquid dolet, exue limen:

Po

VET. SCHOLIAST.

184. *Nec*, &c.] Mire nec ipſi rei pepercit Poëta. Ne uxor tibi bilem contrahat ſi tarde regreditur, quæ à prima luce proceſſerat, & ita regreſſa ut ſe prodat ſignis quibuſdam concubuiſſe cum mœcho. ſolent enim aures & vultus ſub ora eis rubere.

186. *Humida*, &c.] Terentius.

Poſtquam ludificatus eſt virginem, veſtem ſcidit.

Vexata igitur à mœcho, qui cum ea concubuit.

VARIORUM.

ut omnem triſtitiam, & quidquid moleſtum eſt deponat, ut lætus frontem ſecum poſſit exporrigere, miſſis curis. *Dilatis.*] In aliud tempus tranſpoſitis. *Averte*, &c.] Domeſticarum rerum adminiſtrationes, & negotia in aliud tempus differ. *Lubin.* Sic Horat. ad Mecœnat. *Mitte civiles ſuper urbe curas.*

182. *Et*, &c.] Vacationem ab omnibus curis. *Dona.*] Concede. *Quando*, &c.] Quoniam per totum diem hilares erimus. *Ceſſare.*] Otiari.

183. *Non*, &c.] Noli cogitare multo minus loqui de lucro & argento, quod in fœnus alicui concedas. *Idem.*

184. *Nec*, &c.] Eſt jocus nimis acerbus. Eſt autem hic ordo: Uxor tua ſi prima luce domo egreſſa noćte ſolet reverti, referens humida multitia rugis ſuſpećtis & comas vexatas ab adulteris, &c. ne tibi vultum contrahat, & zelotypiam excitet. Sed hæc omnia convivium mecum acceſſurus depone. *Lubin.*

185. *Tacito.*] Notat miſeram viri tientiam, qui hæc flagitia videat, & cere cogatur. *Bilem*, &c.] Iram & ingnationem exſuſcitet. Id eſt, ne ſis lotypus. *Idem.*

186. *Humida*, &c.] Quæ refert te in domum mariti humidas veſte propter concubitum adulteri effuſa nitura ſuper ipſius veſte, idque ſuſpe rugis, (Belgice, gekreuckt, gekneute quaſi illæ propter concubitum cum dultero ſint factæ, amplexando illu & oſculando. *Multicia.*] Mollia nim delicatarum mulierum veſtimenta pe lucida. vide Sat. 2. verſ. 66. *Lubi* Et quidem ſerica. ſerica autem cum dic ſubſerica intelligi volo, non alia tunc i uſu. ideo vetus interpres eo loco reć exponit multicia, *veſtes molli intext. ſubtemine.* Multicium enim adjećt vum, quod in ſubſtantivum tranſiit nam & multicia veſtis & ſimpliciter mu ticium. unde *multicia* Juvenali, tenue & pellucidæ veſtes. *Salmaſ.* in Fl. Vopiſ

187. *Vexatas*, &c.] A petulante adultero extra ordinem redaćtas, & confuſas. Quæ lućtatiunculas & preſſiunculas amantium ſignificent. Quas Suetonius vocat, *recentes laſciviæ & peraćta libidinis notas.* cap. 36. Calig. & Auguſt. cap. 69. *Vultum*, &c.] Ex laſcivis adulteri morſiunculis, ex libidinoſa contrećtatione, & oſculis. Vel rubentem poſt admiſſum facinus. *Lubin.*

188. *Protinus.*] Id eſt, quidquid eſt, quod animi ægritudinem in te concitare poſſit, illud dum ædes meas ingrederis, ante limen depone & *exue.* Lubinus.

189.

ne domum, & ſervos, & quidquid frangitur illis
ut perit: ingratos ante omnia pone ſodales.
terea Megaleſiacæ ſpectacula mappæ,
æum ſolenne colunt ſimilisque triumpho
ræda caballorum Prætor ſedet: ac, mihi pace
menſæ, nimiæque licet ſi dicere plebis,

To-

VET. SCHOLIAST.

191. *Interea, &c.*] Hoc ideo, quia egaleſia Circenſes ante ſolem prope e-bantur.

192. *Idæum, &c.*] De Ida matre eum.

193. *Præda, &c.*] Pompa. Quoniam ircenſibus illis, quos Prætores edunt nus eſt miſſus, qui ordinarius dicitur: eo præda caballorum, quia hordeum o illo die aurigæ tollunt equorum. aut eo præda dixit, quoniam multi equi angebantur iiſdem Circenſibus.

VARIORUM.

189. *Pone, &c.*] Curas domeſticas de-one. *Et, &c.*] Malignos & nequam. . e. cogitationes ſolicitas de illis. *Et, &c.*] Ex re domeſtica vel ſuppellectili, quam aſſidue frangunt non ſine rixa & contentione dominorum. *Frangitur illis.*] i. e. ab illis, & illorum negligentia.

190. *Aut, &c.*] Quidquid ab illis amittitur. *Ingratos, &c.*] Id eſt, inter convivandum ne memineris illorum, qui tibi malam gratiam retulerunt. *Ante, &c.*] inprimis: Illa enim ante omnia bene merentibus bilem ſolent movere.

191. *Interea.*] Dum nos ſcilicet convivamur, alii ludos ſpectant. Eſt autem ordo: Spectacula mappæ Megaleſiacæ colunt Idæum ſolenne. Id eſt, ſpectacula Circenſia inſtituta in honorem Magnæ Deum matris indicata per mappam, colunt Deam phrygiam. Erant autem quatuor agitatorum factiones, Veneta, Albata, Roſea, & denique Praſina, *Spectacula.*] Pro rebus ſpectandis, vel pro ipſis ſpectatoribus, qui ſibi ſunt ſpectaculo. *Megaleſiacæ.*] In honorem Deæ Phrygiæ magnæ Deûm matris ex Ida Romam advectæ. ἀπὸ τῆς μεγάλης τῆς θέας. *Mappa.*] Hæc ſuſpendi ſolebat in ſignum ludorum Circenſium, quod tali caſu fluxit in morem. Cum Nero prandium protenderet, & celeritatem ut aſſolet avidus ſpectandi populus flagitaret, ille mappam, qua tergendis manibus utebatur, juſſit abjici per feneſtram. Hinc tractum eſt ut oſtenſa mappa certa videatur eſſe promiſſio Circenſium futurorum. Quidam legunt, *Palmæ.* Calderin. Obſervat. lib. 3. cep. 14.

192. *Idæum ſolenne.*] Feſtum uſitatum in honorem Deæ Idææ. *Similiſque, &c.*] Id eſt, in his ludis ſædet prætor in ſublimi curru triumphali, tanquam triumphaturus. Hujus Satyr. 10. meminit:

Quid ſi vidiſſet prætorem in curribus altis, &c. Lubin. Triumpho ergo pro triumphanti.

193. *Præda.*] *Prædo* vel *præda caballorum* dicitur Juvenali ob largum equorum curulium ſumptum, qui & ingenti pretio parabantur, & in curſu aut interibant aut debiles fiebant. Nam qui *perdam* inſolens latinis auribus verbum inculcat, oleum & operam perdit. *Ferrar. Prætor.*] Qui his ludis præerat; quibus antea Ædilis, ut patet apud Livium. *Ac, &c.*] Venuſte plebem flagellat, invidiam dicto deprecans; oſtendit totum ejus ſtudium eſſe in ſpectaculis & ludorum celebratione.

194. *Immenſæ.*] Illo enim tempore immenſa Romanæ plebis multitudo. *Lubin.*

195. *To-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Totam hodie Romam Circus capit, & fragor aurem
Percutit, eventum viridis quo colligo panni.
Nam ſi deficeret: mœſtam, attonitamque videres
Hanc urbem, veluti Cannarum in pulvere victis
Conſulibus. ſpectent juvenes, quos clamor, & audax
Sponſio, quos cultæ decet asſediſſe puellæ:
Spectent hoc nuptæ juxta recubante marito,

Quo

VET. SCHOLIAST.

196. *Eventum, &c.*] Id eſt, Praſini, ex clamore magno colligo victoriam.

197. *Nam, &c.*] Id eſt, ſi vinceretur Praſinus: aut ſi hoc ſpectaculum deficeret, ut non eſſent Circenſes, ſic triſtem urbem videres, ut ſi eſſet bello victa.

198. *Veluti, &c.*] Locus in Apulia, ubi Romani ab Hannibale ſunt victi.

199. *Victis, &c.*] Varronem Terentium dicit, & Paulum, quorum Paulus ſemet occidit, Varro autem fugit, cui triumphus decretus eſt, quia non penitus deſperavit. *Spectent, &c.*] Juvenibus ſpectacula concede, qui propter certamina, ſponſiones ponunt, & delectat eos juxta puellas ſpectare. Quia antiquitus ſolebant mulieres cum viris, omnibus intereſſe ſpectaculis indifferenter.

VARIORUM.

195. *Totam, &c.*] Quippe Romani nihil optant præter panem & Circenſes, ut dixit Sat. 10. *Et fragor, &c.*] Id eſt, ex immenſo ſpectantium in Circo clamore, colligo aliquem equo victorem fuiſſe, vel ex factione viridi, &c. Videor mihi ſemper audire ſonitum in Circo victori congratulantium. *Idem.*

196. *Eventum.*] Unde, vel ex quo fragore, colligo aliquem ex factione viridis vel praſini panni victorem extitiſſe: & alicui præmium, mappam ſcilicet contigiſſe. *Plin.* lib. 4. Epiſt. 6. De Praſina & Veneta factione vide quæ ſupra ad Sat. VI. ℣. 588. ex Ferrario attulimus.

197. *Nam, &c.*] Scoptice hoc dicit. Id eſt, ſi ludi Circenſes Romæ deficerent, urbem nimirum Romam non ſecus attonitam videres, quam fuit cum Romani ab Annibale ad Cannas victi eſſent. Deficere, λείπεσθ. *Mæſtam.*] Plane confuſam & perturbatam.

198. *Cannarum.*] In Apulia, ubi ab Annibale cæſi Romani. *Lubin.* *In pulvere.*] Signate & ex hiſtoria. Namque ventus quem Vulturnum Apuli vocant, adverſus Romanos coortus, multo pulvere in ipſa ora volvendo proſpectum ademit. Liv. 22. *Farnab.* *Victis.*] Paulo Æmilio, & Terentio Varrone: ubi Paulus ſeſe occidit, Varro fugit, cui triumphus decretus eſt, quia non penitus deſperavit.

199. *Spectent, &c.*] Eſt quaſi conceſſio. Quaſi dicas: Juvenes ſane hos ludos Circenſes ſpectent, nos ſeniores curem curemus. *Clamor.*] Solebant enim victoribus acclamare. *Idem.* *Audax Sponſio, &c.*] Utra factio vinceret. Intelligit contentionem & altercationem juvenum inter ſe, quæ fiebat depoſitis pignoribus, cum hic illum, ille alium victorem fore adfirmarent. Ovid. in Arte:

Et quærit poſito pignore vincat uter.

Audax.] Vel quod temerarium eſſet pecuniam fortunæ ita committere, vel quod quidam ſatis amplam pecuniæ ſummam deponerent. *Turneb.* lib. 8. c. 4. & 18. cap. 37.

200. *Quos, &c.*] De juvenili ætate hæc intellige, cui concedenda eſſe innuit. *Lub.*

201. *Spectent, &c.*] Al. Spectant. Senſus eſt: in conviviis Romanorum, tam obſcœna & libidinoſa oculis paſſim exponi, per introductas mulieres, idque accumbentibus honeſtis maritis, quæ merito quempiam narrare pudeat, nedum geſtibus exprimere, illis iiſdem matronis præſentibus. *Idem.* Sed hos

duos

Quod pudeat narraſſe aliquem præſentibus ipſis:
Noſtra bibat vernum contracta cuticula Solem,
Effugiatque togam. jam nunc in balnea, ſalva
Fronte licet, vadas, quanquam ſolida hora ſuperſit
Ad ſextam. facere hoc non poſſis quinque diebus
Continuis: quia ſunt talis quoque tædia vitæ
Magna. VOLUPTATES commendat rarior uſus.

VET. SCHOLIAST.

204. *Jam, &c.*] Bene hiſdem poëta verbis verecundiam expreſſit.

205. *Solida, &c.*] Una integra hora uſque ad ſextam.

207. *Quia ſunt talis quoque tædia vitæ.*] Ut ſæpius idem facias. Quidquid fit rarius, magis deleſtat.

VARIORUM.

Duo verſus non eſſe hujus loci monet Grangæus, quod attentus lector judicare poteſt: quinimo legendos poſt verſum 16. præcedentem hujus Satyræ. Quid enim, inquit, obſcœni ludis Circenſibus? Hinc e & bene admodum exemplaria Gulhelmi Canteri ad illum locum rejiciunt.

203. *Noſtra bibat.*] Noſtra cuticula, quæ jam vetula, & in rugas contracta, apricando bibat temperatum ſolem veris tempore. Intelligit ἠλίωσιν vel inſolationem, quam ſenes adhibere ſolebant. Perſius Sat. 4. verſ. 18.

-- *Aſſiduo curata cuticula ſole.*

Idem.

204. *Effugiat, &c.*] Omnes togatorum labores, & clientium. Togis enim induti negotioſi erant. Vel exuat togam ad inſolationem & balnea. *Jam, &c.*] Hortatur jam Perſicum ut confidenter balneum ingrediatur, quo omnes ante cœnam, quamvis nondum ſit hora ſexta. Idque ut faciat vel hora quinta præter morem, & ad epulas veniat ſexta vel ſeptima. Ejuſmodi convivia quæ ante horam nonam incipiebantur, dicebantur *tempeſtiva*. Feſtis vero diebus horam tempeſtivam balnei atque cœnæ prævenire licebat abſque gulæ nota. *Jam nunc.*] Ob convivium, ut eo maturius adſis. *Lubin.*

205. *Salva Fronte.*] Vel exporrecta, omnibus curis depoſitis. Vel ſine verecundia & pudore: quia in fronte omnis majeſtas hominis. Habebantur autem delicatiores & molliores, qui ante ſolitum tempus balneis uterentur. *Quanquam, &c.*] Quanquam adhuc totius horæ ſpatium & tempus ſuperſit. Indicat horam fuiſſe quintam. Sexta autem calebant balnea. Vel hora à quinta in ſextam, qua lavare potes, ſolida adhuc ſupereſt. *Lipſ.* 3. antiq. lect.

206. *Facere, &c.*] Convivia & balnea ſcilicet quotidie frequentare, & maturius ingredi & otio indulgere. Id eſt, licet Romani magnopere delectentur illis rebus: tamen illarum etiam eſt ſatietas.

207. *Talis, &c.*] Deſidioſæ, & voluptariæ in balneis. *Lubin.*

208. *Voluptates, &c.*] Juxta illud: *Omne rarum carum, vileſcit quotidianum.* Ex Mart. *Rara juvant.* Idem. Monet noſter omne nimium, ex ſententia Chilonis, omnibus in rebus eſſe fugiendum.

SATY-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA XII.

ARGUM. Hac Satyra Juvenalis potiſſimum agit de Catulli reditu, qui pe[...] profectus, maxima in mari pericula expertus erat: ſed ſalvus tandem eva[...] Pro cujus ſalute ſacrificium, quod ſe ſoluturum voverat, peragit, idque [...]mo amico & benevolo, non eo animo, quaſi Catullum hæredipetarum [...] ineſcare velit, ejuſve hæreditatem captet. Qua occaſione talium captato[...] impudentiam perſtringit. Scribitur autem ad Corvinum quendam.

NATALI, Corvine, die mihi dulcior hæc lux,
Qua feſtus promiſſa Deis animalia ceſpes
Exſpectat: niveam Reginæ cædimus agnam:
Par vellus dabitur pugnanti Gorgone Maura.

Sed

VET. SCHOLIAST.

3. *Reginæ, &c.*] Junoni alii Fortunæ. & ducimus, ad ſacrificium, ducendam ad aram.

4. *Pugnanti, &c.*] Minervæ ſimilis agna. & Maura, quoniam in Mauritania juxta Atlantem à Perſeo eſt occiſa Gorgon Meduſa.

VARIORUM.

1. N*Atali, &c.*] Initio adfectum ſuum erga amicum declarat. Erat autem natalis dies cuique gratiſſima & acceptiſſima, qua genialiter & hilariter genio indulgebant. Quaſi velit dicere, amicus Catullus mihi dulcior eſt, quam egomet mihi. *Dulcior.*] Gratior & jucundior: tranſlatione à guſtu. *Hac lux.*] Hic dies quo ſacra pro Catulli ſalute vota perſolvo, & quo Sc. luce ſalvus rediit Catullus. *Lubin.*

2. *Quæ, &c.*] Ordo eſt: Qua feſtus ceſpes exſpectat animalia promiſſa Deis. *Feſtus, &c.*] Ara feſta & ſolennis, & quidem ſubita ex vivo & viridi ceſpite. *Promiſſa.*] Quæ promiſi pro incolumi reditu Catulli. *Animalia.*] Hæc poſt paulo recenſet. *Idem.*

3. *Exſpectat.*] Ut adducantur, & mactentur. *Niveam, &c.*] Junoni, [...] ut alii, Fortunæ, niveam agnam p[...]miſſam cædimus, ad ſacrificium di[...]mus, & mactamus. *Lubin.* *Regin[...]*] Juno Poëtis abſolute *regina* dicitur & *regina Deûm*: & quidem *niveam*, [...] uni e ſuperis, inferis enim hoſtia pa[...] dabatur.

4. *Par vellus, &c.*] Similis agna [...]vea & candida dabitur Minervæ, vel [...]ladi: quæ pugnat cum clypeo, in [...] caput Meduſæ vel Gorgon. *Pugnan[...], &c.*] Eſt periphraſis Palladis vel Mi[...]væ quæ in ſcuto, vel clypeo Gorgo[...] Mauræ vel Meduſæ caput geſtat, quo [...]tuentes omnes in ſaxa convertit. Fal[...]la vult, ſapientiam ſui ſpectaculo red[...]re homines ſtabiles, immobiles, conſtantes. Vide, quæ ex Alex. Myn[...] referat Athenæus, l. 5. cap. 20. *Gor[...]ne.*] Quidam indocte Heſperidas [...] Gorgones confundunt. Fuerunt aut[...] tres Gorgones Phorci & Cetus ſororis [...]liæ, Meduſa, Euriale, Sthenone. *Ma[...]ra* dicitur, quia juxta Atlantem, ad fi[...] Mauritaniæ, à Minerva vel Perſeo int[...]fecta eſt. *Idem.* Vel potius, à patria, qu[...] Cyrenaica erat. Meduſa enim Phorc[...]nis Cyrenei filia; at Cyrenei inter A[...]thiopes numerati: vel, quia habitave[...] in mari Athlantico; eſt autem Atl[...] mons Mauritaniæ.

5. S[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

procul extenſum petulans quatit hoſtia funem,
peio ſervata Jovi, frontemque coruſcat:
ppe ferox vitulus, templis maturus, & aræ,
gendusque mero, quem jam pudet ubera matris
ere, qui vexat naſcenti robora cornu.
es ampla domi, ſimilisque adfectibus eſſet,
guior Hiſpulla traheretur taurus, & ipſa
e piger, nec finitima nutritus in herba,

Læta

VET. SCHOLIAST.

Petulans, &c.] Id eſt, juvencus, nem quo ligatus eſt, rumpit.

Frontemque, &c.] Movet ſicut te- quod coruſcat.

Quem, &c.] Lac ſugere.

Qui vexat.] Ferus, indomitus, rus ad ſacrificium. Ut Virgilius:

-que iraſci in cornua diſcit
oris innixus trunco.

. Similiſque, &c.] Voto, voluntati les.

. Pinguior, &c.] Matrona pinguis

. Nec, &c.] Non in his partibus, e peregrinis.

VARIORUM.

Sed, &c.] Aliud animal, juven-, qui fune procul extento, & lon- i alligatus eſt, & præ petulantia fu- quatit, & rumpere conatur. Ordo Sed hoſtia Jovi Tarpeio ſervata, &c. ul, &c. Victima ad aram ducebatur e quidem longiore & laxo, non ar- ligato, ne videretur ad aram invita i, quod mali erat ominis. Petulans.] civiens & cornupeta candidus bos. m.

. Tarpeio, &c.] Qui in arce Tarpeia, Capitolio colitur. Hæc tria numina, nominat, Juno, Pallas, Jupiter, in pitolio celebrabantur. Servata.] De- nata, & parata. Coruſcat.] Frontem ndidam concutiendo vibrat & coruſcat. m.

7. Quippe, &c.] Utpote qui bos n grandior, & ob id torvus, ferox & petulans, qui nunquam jugum ſubiit. Templis, &c.] Jam ſatis grandis & adultus, qui ſacrificiis adhibeatur. Idem. Templis & aræ.] Endiadis, hoc eſt, aris templorum.

8. Spargendus, &c.] In fronte vel vertice puro vino imbuendus inter aurata cornua: ut ſolet in ſacris. Virgilius lib. 4.

--Pateram media inter cornua fudit.

Mero.] Non ſine cauſſa mero, uno verbo, pro puro vino. Quem, &c.] Quia jam maturior grandiorque eſt, lac ex matris uberibus exſugere eum pudet. Loquitur quaſi ex adfuctu humano. Idem.

9. Vexat.] Ex petulantia frequenter cornu petit robora & arborum truncos. Naſcenti.] Quod illi jam primulum ex fronte enaſcitur. Idem.

10. Si res, &c.] Illuſtrat amoris ſui adfectum & ingenuam voluntatem in Catullum, id eſt, ſi facultates mihi majores eſſent, & tantæ, quantus eſt amoris adfectus in Catullum, pinguiſſimum & maximum taurum offerrem. Pro cujusque enim facultatibus ſic & Diis hoſtiæ. Grang. Similis, &c.] Amori, deſiderio, & voluntati, qua Catullo benevolo par eſſet cenſus. Lubin.

11. Pinguior, &c.] Obiter Satyrice notat mulierem ſui temporis craſſiſſimam & maxime obeſam, de qua ſatyra 6.

——Hiſpulla Tragœda
Gaudet.---

Traheretur.] Ad ſacrificium duceretur. Idem.

12. Mole, &c.] Sua craſſitudine & pinguedine tardus & ſegnis. Grandiora autem ſunt pigriora. Nec, &c.] Qui

taurus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Læta ſed ostendens Clitumni paſcua ſanguis
Iret, & à grandi cervix ferienda miniſtro,
Ob reditum trepidantis adhuc, horrendaque paſſi
Nuper, & incolumem ſeſe mirantis amici.
Nam præter pelagi caſus, & fulguris ictum
Evaſi, denſæ cœlum abſcondêre tenebræ
Nube una, ſubitusque antemnas impulit ignis,
Cum ſe quiſque illo percuſſum crederet, & mox

At

VET. SCHOLIAST.

13. *Oſtendens, &c.*] Fluvius qui Trevis, civitatem Flaminiæ interfluit.

14. *Et à, &c.*] Sacerdoti, aut qui ſacrificia occidunt miniſtri.

16. *Nuper, &c.*] Catulli, qui prope naufragio perierat.

17. *Fulminis, &c.*] Tempeſtates.

19. *Subituſque, &c.*] Fulmen impulit antemnas cum velis.

VARIORUM.

taurus, vel ſanguis tauri non in vicinia nutritus eſſet, ſed colore ſuo candido ostenderet paſcua læta Clytumni. Solebant autem priſci hoſtias primo ſecuribus aut clavis cædere; deinde proſtratas ſuppoſitis cultris jugulare. Turneb. lib. 15. cap. 12. *Finitima.*] In confinio circa Romam. *Lubin.*

13. *Læta, &c.*] Grata aſpectu, pinguia ſimulque luxuriantia. *Clitumni.*] Fluvius erat agri Faliſci, cujus aqua pota candidos boves facit. Unde Jovi Capitolino victimæ mactandæ eligebantur. Plin. lib. 2. cap. 7. & 103. *Læta ſed ostendens Clitumni.*] *Fluvius, qui Trevis*, legend. *Trevam.* Eſt enim ea ipſa de qua Frontinus in libello de aquæductibus, *Nam cum oriatur Anio ſuprà Trebam Auguſtam, &c.* Rutgerſ. *Sanguis. &c.*] Vel ipſe taurus ſanguinis & ſucci plenus iret, vel efflueret ſanguis: repræſentans & probans in quam lætis paſcuis nutritus ſit.

14. *Iret.*] Ad templum & aram mactandus. *Grandi, &c.*] Hunc grandem miniſtrum Pontificem maximum int- gunt. Ego potius quemvis miniſtr victimarium vel popam, quem gr- dem, validum, & robuſtum exigit nomine, ut magnum & egregium t- rum proſternere ictu ad terram po . *Ferienda.*] Ad terram ictu dejicienda proſternenda. *Idem*

15. *Ob reditum.*] Exponit jam cau ſui ſacrificii. Eo quod votum factu pro incolumi reditu amici ſui Catulli lit ſolvere. *Trepidantis.*] Ob immenſ discrimen quod effugit. *Horrenda.*] riculoſiſſimum naufragium, cum ful ne, & horribili tempeſtate. *Idem.*

16. *Incolumem, &c.*] Qui ipſe der ratur quod vivat adhuc, & incolun ex tantis maris periculis evaſerit. *Ide* *Amici.*] Supp. Mei.

17. *Nam, &c.*] Exponit jam na fragii pericula, quæ perpeſſus erat C tullus. Et rationem ſacrificii attexi *Pelagi, &c.*] Pericula & caſus naufr gii, quos evaſit. *Idem.*

18. *Evaſi.*] Evitati, declinati. *De ſæ.*] Id eſt, cum in tempeſtate & fulgu una atra nubes cœlum abſconderet der ſis tenebris. *Rutgerſ.*

19. *Subitusque.*] Id eſt, ignis cœleſti ſubitus & improviſus navis antemna impulit, & transverſa navis tigna per cuſſit. *Idem.*

20. *Cum, &c.*] Ostendit Catullun illo fulgure maximo cum reliquis fuiſſ perculſum. *Lubin. Et, &c.*] Incendium jam, non naufragium timeret. Id eſt, cum mox unuſquiſque propter fulgu (quo antemnæ & vela incenſa ardebant) ſtupe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

A onitus nullum conferri poſſe putaret
N ufragium velis ardentibus. omnia fiunt
T ia, tam graviter, ſi quando poëtica ſurgit
T mpeſtas. genus ecce aliud discriminis : audi,
E miſerere iterum, quanquam ſint cætera ſortis
E iſdem : pars dira quidem, ſed cognita multis,
E quam votiva teſtantur ſana tabella
P urima, pictores quis neſcit ab Iſide paſci?

Ac-

VET. SCHOLIAST.

3. *Si*, *&c.*] Id eſt, tales tempeſta- contingunt navigantibus, quales fin- ſolent Poëtæ, magnæ.

5. *Cætera*, *&c.*] Id eſt, naufragii.

7. *Et quam*, *&c.*] Quam naufragio li rati ponunt. Antiquitus enim ſole- t, qui naufragio liberati eſſent, pro o pingere tabellas, & in templo Iſidis p ere.

8. *Pictores*, *&c.*] Quod in templis fi ndas tabellas ponunt.

VARIORUM.

ſ efactus & attonitus, putaret nullum ufragium conferri poſse & comparari, n velis & antemnis ardentibus. Ni- rum terribilius ipſis viſum eſt vela nburi, quam navim univerſam frangi perire. Id eſt, quiſque putabat, quod m omnia igne conſumta eſſent, nau- gio ulterius non fore locum. *Idem.*

22. *Omnia*, *&c.*] Omnia contingunt vigantibus his, Catullo cum ſociis s. tam horribiliter & graviter, ut fieri nſuevit, quando tempeſtas quædam rgit.

23. *Poëtica.*] Qualem Poëtæ deſcri- re ſolent. Vel quæ à Poëta quodam ſcribi mereatur. nam Poëtæ quando mpeſtates deſcribunt, eas exaggerando gunt graviſſimas. Lubinus mavult le- re *Pontia*, id eſt, ſæva, qualis in Eu- no. *Idem.*

24. *Genus*, *&c.*] Id eſt, audi aliud nus periculi & calamitatis, quod per- peſſus eſt Catullus, quondo bona ſua in mare abjicere coactus eſt. *Idem.*

25. *Et*, *&c.*] Non ſolum primo, quod fulgur & tempeſtatem ſit perpeſſus miſerere Catulli, ſed ſecundo etiam & iterum, quod bona ſua abjecerit. *Quanquam*, *&c.*] Quaſi dicat: Nihil novi dicam. Nam cætera, quæ ſubtexam, ſunt ejuſdem generis, ejuſdem ſortis & calamitatis cum naufragio conjuncti. *Idem.*

26. *Pars*, *&c.*] Periculi, calamitatis, naufragii, & ſortis calamitoſæ, quæ Catullo contigit. Arduum enim valde eſt ex navi pretioſam ſupellectilem in mare abjicere. *Sed*, *&c.*] Multi enim naufragi bona ſua in mare abjecerunt. Id eſt, in quam calamitatem multi navigantes inciderunt. *Idem.*

27. *Et*, *&c.*] Id eſt, quam partem ſortis, plurimæ tabellæ ex voto in templis ſuſpenſæ, atteſtantur; in quibus picturis cernimus pleroſque bona ſua in mare præcipitare. Naufragi autem ſolebant Deo cuipiam promittere votivam aliquam tabellam, ſi liberarentur; qua depingebatur naufragii periculum & indicabatur naufragum Dei ope fuiſſe liberatum, quemcunque in naufragio imploraſſent, vel Æſculapii, vel Neptuni, vel etiam ipſius Iſidis. *Idem.*

28. *Pictores*, *&c.*] Et hæc quamvis in re gravi & ſeria Scoptice & Satyrice in ſuperſtitionem Romanorum dicuntur. De ſuperſtitione autem Romanorum, qui etiam Ægyptiorum Deos & Iſidem colebant, dictum eſt Satyr. 6. *Paſci.*] Suſtentari, victum & amictum acquirere, dum naufragiorum tabellas

pin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Accidit & noſtro ſimilis fortuna Catullo.
Cum plenus fluctu medius foret alveus, & jam,
Alternum puppis latus evertentibus undis
Arboris incertæ, nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem: decidere jactu
Cœpit cum ventis, imitatus Caſtora, qui ſe
Eunuchum ipſe facit, cupiens evadere damno
Teſticulorum: adeo medicatum intelligit inguen.
Fundite quæ mea ſunt, dicebat, cuncta, Catullus:

Pra

VET. SCHOLIAST.

31. *Alternum, &c.*] Latus labat navis & arbore coacta.

33. *Rectoris.*] Gubernatoris. *Decidete, &c.*] De periculo & de vita cœpit paciſci cum ventis, & jacturam mercium facere.

34. *Imitatus, &c.*] Caſtorem, bebrum dicit, qui cum viderit ſe obſideri, & non poſſe evadere, teſticulos ſuos morſu avulſos projicit. Intelligit enim ob hanc rem ſe capi, quia ad medicamina valde ſunt neceſſarii.

37. *Fundite, &c.*] Projicite in mare res meas,

VARIORUM.

pingunt, & in Iſidis templo collocant. *Lubin.*

29. *Similis, &c.*] Ut bona ſua abjiceret. *Idem.*

30. *Cum, &c.*] Exponit jam, quomodo Catullus bona ſua abjecerit. Cum carina navis jam tota aqua maris plena eſſet, & nulla ſpes in navis gubernatore reſtaret, cœpit Catullus bona ſua abjicere. *Medius, &c.*] Tota interior navis capacitas. *Idem. Et, &c.*] Id eſt, cum jam undæ vel fluctus maris, alternis vicibus latus puppis alternum, & modo hoc, modo illud ſubverterent latus, arboris vel navis jam errantis & dubiæ.

31. *Alternum.*] Modo dexterum, modo ſiniſtrum. *Lubin.*

32. *Arboris, &c.*] Id eſt, navis, quæ non amplius regebatur, ſed certo erro
incerto curſu à ventis impulſa huc ill
ferebatur. Eſt autem hic ordo: Cu
dubiæ, fluctuantis & vacillantis na
cani adeoque periti gubernatoris expe
entia nullam opem amplius navigan
bus conferret. *Idem. Arborem.*] ſimpli
ter de malo navis intelligi præſtat.

33. *Decidere jactu.*] Id eſt, ibi Catu
lus incœpit projectione bonorum ſu
rum cum vento & fluctibus cauſſam
tis decidere, & cum ventis de vita ſ
projectis bonis paciſci, quaſi venti bo
Catulli tanquam raptores & prædon
appetierint. *Idem.*

34. *Cum, &c.*] Satyrice leviter in
det Catullum. *Imitatus, &c.*] Fibru
dicit, qui cum ſe obſideri videt & ev
dere non poſſe, teſticulos ſuos mor
avulſos objicit. vide Plin. lib. 1. cap. 3
quod tamen negat idem Plin. lib. 3
cap. 2. Solin. cap. 23. & Marcellin. l. 1
quod tamen multi falſum aſſerunt: noſt
autem hoc ex recepta opinione. Veh
autem Caſtor, ut ſeà venatoribus redima
teſticulos ſibi amputat, ſic Catullus
ſe à periculis ventorum liberaret, bo
ſua mari & ventis projicit, quaſi propt
rea ſibi inſidiæ ſtruerentur. *Idem.*

35. *Eunuchum.*] Ridicule. Semetipſu
ſibi teſticulos præmordendo caſtrat. *Da
mno, &c.*] Propter eorum amiſſione
& jacturam. *Idem.*

36. *Adeo.*] Uſque adeo, in tantu
medicamentis aptos cognovit ſuos teſt
culos, quod propterea obſideatur.

37. *Fundite quæ.*] Exponit jam, qu
mod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pecipitare volens etiam pulcherrima, veſtem
Prpuream teneris quoque Mecænatibus aptam;
Aque alias, quarum generoſi graminis ipſum
Iecit natura pecus, ſed & egregius fons
Vribus occultis, & Bæticus adjuvat aër.
I e nec argentum dubitabat mittere, lances
Prthenio factas, urnæ cratera capacem
E dignum ſitiente Pholo, vel conjuge Fuſci.

Adde

VET. SCHOLIAST.

2. *Et Bæticus*, &c.] Id eſt* Spanas ...icas.

4. *Parthenio*, &c.] Celatoris nomen.

...æ, &c.] Grandem ſcilicet, qui urn... poſſet capere.

5. *Et*, &c.] Uno de Centauris: vel ...re Fuſci, quæ ebrioſa fuit.

VARIORUM.

...do Catullus bona ſua abjecerit. Et ...ul exprimitur optimi animi indi...n in Catullo, qui vitam ſuam bonis ...nibus præpoſuit, quo ipſo nomine ...tea ipſum laudat. *Lubin.*

...9. *Teneris*, &c.] Viris mollibus, & ...icatis. Nam Mecænas mollitie ve...im ab Horatio notari creditur, quem ...altinum appellavit. Plura de hoc dicta ... 1. ad illa verba:

...Et multum referens de Mecænate ſupino.

...em.

40. *Atque alias*.] Veſtes colore nativo, ...n artificiali, ex lana Bætica in Hiſpa...a. Porro in ovibus Bæticis lana erat ru...a. Gramen enim vel herba ejus regio...s illo colore tingebat ovium vellera, ...adſcititio colore non opus eſſet. Eſt au...m hic ordo: Quarum colore ſcilicet, ...tura generoſi graminis, ipſum pecus ...l lanam pecoris infecit, vel tinxit, & ...nbuit, & certa fontis aqua, & Bæti...s aër, quæ omnia ad illum Bæti...m colorem abſolvendum requirun...r. Porro *color Bæticus* alias appel...tur pullus, vel ſpanus; vel hiberus, ferrugineus, & conſtat ex atri & rubri miſtura. Plin. lib. 8 cap. 48. *Quarum*.] Id eſt, quarum veſtium ipſum pecus vel lanam, natura generoſæ herbæ tinxit & coloravit. *Generoſi*, &c.] Cujus ſucco paſtæ oves talem in lana ſua colorem generoſum contrahunt. *Lub.* *Ipſum*, &c.] Ipſam lanam ovium rutilo colore imbuit, & infecit.

41. *Sed*, &c.] Ulterius hujus rei naturalem cauſſam ad rationem indagat, nimirum ex potu aquæ fontis in regione Bætica, & ex mira aëris temperie, quæ occultis & latentibus viribus colorem illum abſolvant. *Idem.*

42. *Viribus*, &c] Mirandis potius, quam rimandis. *Idem.* *Et Bæticus adjuvat aër.*] Schol. Id eſt * *Spanas Veticas*, Pithœus, id eſt, Spaniæ Bæticæ. Ego, Bæticus id eſt, *Spanus*. *Spanus* pro Hiſpanus, eodem modo, quo *Spania* pro Hiſpania. *Rutgerſ.*

43. *Ille*, &c.] Redit ad Catullum bona ſua projicientem, *Argentum*.] Vaſa & pocula ex argento. *Mittere*.] Vel ſpernere & relinquere, vel in mare abjicere. *Idem.* *Lances*, &c.] Egregia vaſa argentea à Parthenio artifice cælata.

44. *Vrnæ*, &c.] id eſt, craterem ingentis capacitatis, qui urnam capere poſſet, id eſt quatuor congios, vel 24. ſextarios. *Idem.*

45. *Et*, &c.] Id eſt, qui plenus ſufficeret Pholo illi bibaci centauro ſitienti. Hiſtoriam de Pholo centauro recitat Diodor. libro 5. Junius animadverſ. 4. cap. 5. *Vel*, &c.] Hujus, qui unus conſiliariorum Domitiani fuit, meminit Satyra 4. cum dixit:

Fuſcus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Adde & baſcaudas, & mille eſcaria, multum
Cælati, biberat quo callidus emtor Olynthi.
Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento præferre caput, rebuſque ſalutem?
Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,
Sed vitio cæci propter patrimonia vivunt.
Jactatur rerum utilium pars maxima: ſed nec
Damna levant. tunc, adverſis urgentibus, illuc

Reci

VET. SCHOLIAST.

46. *Adde, &c.*] Vaſa ubi calices lavabantur, & cacabus.

47. *Pallidus, &c.*] Philippus pater Alexandri Magni, cui Olynthum Macedoniæ civitatem Laſthenes & Eutycrates prodiderunt; qui cum à Philippo proditores ſe nuncupari ſæpe audiſſent, vitam laqueo finierunt.

51. *Sed, &c.*] Id eſt, multi ſunt, qui ob hanc cauſam colligunt patrimonia, tantum ut habeant, non ut tamen utantur, ſed avaritiæ ſatisfaciant.

53. *Tunc, &c.*] Abſolute. quod adverſa ſint naufragantium fata.

VARIORUM.

Fuſcus marmorea meditatus prælia villa. Hujus conjugem vinoſam & bibacem ſuo more obiter notat. *Lubin.*

46. *Adde, &c.*] Erant vaſa eſcaria Britannica vel Anglica. Martial. 14. 99. Ep. *Et, &c.*] Hadrianus Junius ex vetuſtiſſimo codice, legit *eſcalia*, quod adjectivum eſt & ad vaſa referendum. Eſt autem eſcale idem quod vas eſcarium. *Lubin. Multum, &c.*] Auri & argenti à nobiliſſimis artificibus cælati. Intelligit autem pocula, & ex quibus poculis Philippus rex Macedonum biberat, qui dato præmio à proditoribus Laſthene & Eurycrate Olynthum emit. Eſt autem Olynthus Macedoniæ civitas.

47. *Callidus.*] Nam ſingularum fere civitatum proditores pecunia ſolebat corrumpere. alii leg. *pallidus.* Lubin.

48. *Sed, &c.*] Laudat jam Catullum quod pro ſua vita, externa bona profundere non dubitaverit, cum alii contra ſuam vitam pro externis bonis profundant. Id eſt, quis vel ubi nunc alius præter Catullum invenitur, tantæ magnanimitatis. *Quis, &c.*] Quis ſolet vel conſuevit. *Idem.*

49. *Argento, &c.*] Suam vitam potiorem exiſtimare, quam argentum. *Rebusque, &c.*] Rebus & facultatibus externis ſuam vitam. *Idem.*

50. *Non, &c.*] Id eſt, multi exiſtimant ſe propterea vivere, ut patrimonia faciant & colligant, non propterea patrimonia ampla poſſidere, ut recte vivant. *Idem.*

51. *Vitio cæci.*] Id eſt, qui ſunt immenſæ cupiditatis & avaritiæ. Atque ita incæcati ſunt & ſtupent vitio. Putant enim ſe eo nomine vivere, ut opes colligant, quas non habent; ſed à quibus habentur, & qui ſunt,

Inter opes inopes. --

Propter, &c.] Colligenda & augenda. *Idem.*

52. *Jactatur rerum.*] Recitat quomodo eo anguſtiarum redacti ſint, ut non tantum navis onera, ſed & res maxime neceſſarias projecerint, atque ſic navis malum ferro perſecuerint. *Sed nec, &c.*] Illa jactura & damna, navim à periculo non liberant, neque tempeſtatem levant vel imminuunt. *Idem.*

53. *Tunc, &c.*] Id eſt, tunc Catullus demum extrema fortuna, & periculo urgentibus eo anguſtiarum devenit, ut malum navis ſecuri dejiceret, & ſterneret. *Idem.* Vel *adverſis* ſupp. ventis, i. e. contrariis.

54. *Re-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ecidit, ut malum ferro ſummitteret, ac ſe
xplicat anguſtum, diſcriminis ultima quando
ræſidia afferimus, navem factura minorem.
nunc, & ventis animam committe, dolato
onfiſus ligno, digitis à morte remotus
uatuor, ac ſeptem, ſi ſit latiſſima tæda.
ſox cum reticulis, & pane, & ventre lagenæ
Adſpi-

VET. SCHOLIAST.

54. *Recidit*, *&c.*] Res pervenit ad c, ut arborem ſuccideret, & per hoc eviorem faceret.

55. *Ac ſe*, *&c.*] Senſus hic eſt, ultia præſidia anguſtum diſcrimen habent, ſt ejectionem rerum omnium, ut facias avem minorem. Fit autem minor nas, ſublata arbore, id eſt, levis.

57. *I nunc.*] Caſtigatio ab exemplom eventu.

58. *Digitis, &c.*] Cum inter te & morm quatuor ſit digitorum diſtantia.

59. *Si*, *&c.*] Id eſt, navis de pinu, ro qualibet poſuit materia: ut,

Pinea ſilva mihi. --

60. *Mox*, *&c.*] Quod nautæ ſibi ſcilicet ad ſumtum viaticum ponunt.

VARIORUM.

54. *Recidit.*] Pervenit vel proceſſit ilac anguſtiarum. Alii legunt, *Decidit*, ut conſtet verſus. *Idem.*

55. *Explicat*, *&c.*] Succiſo & ejecto malo. Seipſum illa animi anguſtia liberat. Id eſt, & ſe arctum, impeditum & in anguſtias redactum propter malum expeditiorum facit, impedimentum mali removens. *Diſcriminis*, *&c.*] Ordo & ſententia eſt: Ultimi diſcriminis & periculorum tunc ſumus in maris & navigationis adverſis caſibus, quando illa præſidia, & auxilia adferimus, quæ navim minorem faciunt, amputata parte navis, hoc eſt, dejecto malo. *Lubin.*

56. *Minorem.*] Leviorem & minus vento expoſitum. *Idem.*

57. *I nunc.*] Acris & acerba objurgatio in illos, qui exigui lucelli gratia in vitæ pericula temere ſeſe conjiciunt, & navigant. ῥιψοκίνδυνοι, & ſuæ vitæ prodigi contemtores. *Dolato*, *&c.*] Navi factæ ex ligneis aſſeribus dolabra levigatis, & elaboratis. *Idem.*

58. *Digitis*, *&c.*] Cum inter te & mortem quatuor tantum ſit digitorum diſtantia, quanta ſcilicet craſſities eſt aſſerum ipſius navis Alludit ad illud, quod refert Laërtius lib. 1. *Tantum* (inquit Anacharſis) *à morte abſunt, qui navigant.*

59. *Aut*, *&c.*] Vel *ac*. Ad ſummum, ſi navis aſſeres vel tabulæ ſint craſſiſſimæ. *Tæda*] Tabula ex tæda vel pino, quæ hic ponitur pro navi. Quia potiſſimum naves tum temporis erant è pinu.

60. *Mox*, *&c.*] Cum viaticum tecum in mare deportas, accipe una tecum ſecurim, quam in tempeſtate ſumas, ut cum illa navis dejicias malum. *Lubinus.* Quaſi diceret, ſcito mortis periculum, ſemper naviganti imminere. *Britannic.* *Mox.*] Cum ſcilicet navigaturus, te expedis & præparas ad iter. *Reticulis.*] Parvum rete erat reticulum, hoc loco pera eſt, ad modum retis texta, in qua nautæ viatores & milites panem & cibaria ſecum ferebant. Horat. Sat. 1.

Reticulum panis venales inter onuſto
Forte vehas humero.

Perſ. Satyr. 5. verſ 240.
Ventre, *&c.*] Id eſt, cum ventroſa & capaci lagena. Id eſt, cum panem & vinum viatici loco tecum in navim deportas. *Lubin.*

 61. *Aſpi-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Adſpice ſumendas in tempeſtate ſecures.
Sed poſtquam jacuit planum mare, tempora poſtquai
Proſpera vectoris, fatumque valentius Euro,
Et pelago, poſtquam Parcæ meliora benigna
Penſa manu ducunt hilares, & ſtaminis albi
Lanificæ: modica nec multum fortior aura
Ventus adeſt: inopi miſerabilis arte cucurrit
Veſtibus extentis, &, quod ſuperaverat unum,
Velo prora ſuo: jam deficientibus Auſtris,

Spe

VET. SCHOLIAST.

61. *Adſpice, &c.*] Inter ſitarchiam, * & ſecurem neceſſariam putato ad navem vehendam.

62. *Sed, &c.*] Tranquillum factum eſt, & fatum vectoris ſuperavit ventum & mare.

64. *Parcæ.*] Fata mitiora.

65. *Et, &c.*] Non mortem minitantia.

67. *Ventus, &c.*] Ventus proſperus.

68. *Veſtibus, &c.*] Funibus: aut veſtibus, velis accipe, quod dicunt artemonem.

69. *Velo, &c.*] Id eſt, artemone ſolo velificaverunt.

VARIORUM.

61. *Aſpice.*] Vide & memento, ut etiam ſecures tecum portes. Mallem hoc loco legere, *Accipe.* Id eſt, una tecum porta ſecures, quas in tempeſtate ſumas ad malum præcidendum. *Lubin.* Sed præter vulgatam illam interpretationem poteſt ex mente Grangæi etiam hic locus ſic explicari, Cogita media in tempeſtate de asſequendis honoribus Magiſtratus; nam *hæc ſunt conſilia mortalium, hæc vota magnarum cogitationum.*

62. *Jacuit.*] Tranquillum factum & ſedatum, non amplius vi ventorum & tempeſtatis agitatum. *Planum.*] Nullis fluctibus inæquale & horridum. *Lubin.*

63. *Proſpera.*] Atque adeo, cum poſt nubila Phœbus. *Vectoris, &c.*] Id eſt, cum vel poſtquam fatum vectoris Ca tulli ſuperavit ventum & mare, illorum que inclementiam. *Fatum.*] Cui vector nondum erat in fatis ibi mori. *Idem. Valentius Euro, & Pelago.*] Potentius ven tis & mari, vel ipſa tempeſtate.

64. *Poſtquam, &c.*] Id eſt, poſtquan ira fatorum vel Parcarum jam mitigat eſt, & Parcæ jam lætæ faventes atque hi lares, mitiora & propitiora fila vel tela benigna manu ducere incipiunt. Poſt quam vitæ tempus Catullo magis pro ſperum obtigit. *Idem.*

65. *Hilares.*] Non triſtes & immites ut ante. *Staminis albi.*] Id eſt, cum Par cæ non nigræ amplius, ſed albæ & can didæ lanæ ſtamen ducunt. Non ampliu mortem & nigrum exitium minitantur Fingunt autem Poëtæ Parcas felicibu alba, infortunatis nigra ſtamina trahere Id eſt, poſtquam fata concedunt ſecun dam vitam, non amplius adverſam Martial. l. 4. Epigr. 73. *Idem.*

66. *Modica, &c.*] Poſtquam mediocris tantum, non autem nimius ut ante ventus flaret. *Idem.*

67. *Inopi, &c.*] Id eſt, tunc truncata & miſerabilis prora vel navis cucurrit, non velis extentis, illa enim fulgure & naufragio perierant, ſed veſtibus nautarum & Catulli extenſis. *Inopi arte.*] Loco velorum ſua veſtimenta extendunt. *Idem.*

68. *Et, &c.*] Et prora vel navis cucurrit uno ſuo velo extenſo, quod in prora eſt, & Dolon dicitur, illud enim unum velum adhuc erat reliquum. *Idem.*

69. *Jam, &c.*] Circa matutinum tem-

pus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

S:s vitæ cum Sole redit: tum gratus Iülo,
Aque novercali ſedes prælata Lavino,
Cnſpicitur ſublimis apex: cui candida nomen
S ofa dedit, lætis Phrygibus mirabile ſumen,
E nunquam viſis triginta clara mamillis.
I ndem intrat poſitas incluſa per æquora moles,
T rrhenamque Pharon, porrectaque brachia rurſum,
Quæ

VET. SCHOLIAST.

1. *Atque, &c.*] Albam longam ſi-
icat, quam condidit Iulus Aſcanius:
:eſſa novercæ ſui nominis civitate,
t, Lavinio.
2. *Cui, &c.*] Montes Albanenſes.
3. *Miſerabile, &c.*] Aut mirabile,
triginta fetus habuit: aut, miſera-
, quod miſeratum ſit Phrygibus.
4. *Et, &c.*] Nunquam inventa cum
nta mamiliis.
5. *Incluſa, &c.*] Portum Auguſti
t, ſive Trajani.
6. *Porrectaque, &c.*] Quia Traja-
portum Auguſti reſtauravit in meli-
x interius tutiorem, ſui nominis fecit.

VARIORUM.

auſtri impetuoſi venti mitiores facti:
vitæ cum Sole exoriente, nautis
iit. *Idem.*

70. *Cum Sole.*] Matutino exoriente,
diſcuſſis nubibus apparente. *Farnab.*
n, &c.*] Tum cœlo ſereniore facto,
ıſpicitur urbs Italiæ Alba, vel apex
que editior locus, qui gratus erat Iulo
Aſcanio Æneæ filio, & conſpicitur
es novercali Lavino ab Aſcanio præ-
a, & prępoſita. Unde illam civitatem
pellat *novercalem.* Erat enim Lavinia
verca Jiili, quam mortua Creuſa, po-
a in Italia Æneas duxerat. *Idem.*

71. *Novercali.*] Lavinium enim no-
en habebat à noverca Lavinia. *Sedes,*
c.] Id eſt, illa ſedes Albæ Longæ, quæ
Aſcanio prælata eſt Lavinio. *Lubin.*

72. *Conſpicitur.*] A Catullo & reli-
is nautis. *Sublimis apex.*] Id eſt, mons Albanus, in quo Aſcanius condidit longam Albam. *Cui, &c.*] Propter albam porcam ibi ex oraculo inventam cum 30 porcellis, ubi poſtmodum urbs condenda erat. Oraculum legitur 3. Æneid. 390.

---inventa ſub ilicibus ſus
Triginta capitum fœtus enixa jacebit,
Hic locus urbis erit.

Lubin. Facit illam quidem nigram Lycophron, ſed propterea merito reprehenſus eſt à Zerze. *Grang.*

73. *Lætis, &c.*] Hoc per Parentheſin legi poteſt. *Lætis* propter vaticinium de ea ſue datum, quam jam invenerant.

Is locus urbis erat, requies ea certa laborum.

Mirabile.] Ob incredibilem multitudinem porcellorum. *Sumen.*] Sus: Vel ipſius venter fœcundus: Britannicus putat τὸ *ſumen* hic per appoſitionem eſſe, quaſi ex qua ſue optimum potuerit haberi ſumen. Pars pro toto.

74. *Et nunquam.*] Id eſt, quæ ſus clara & nobilis erat propter 30. mamillas, nunquam antea in una alia ſue viſas. *Lubin.* Grangæus *mamillas* pro porcis ſumit; quia non tot mamillas quot porcos habebat.

75. *Tandem, &c.*] Exponit jam quomodo navis tandem ingreſſa ſit Hoſtienſem portum. Hunc portum Claudius Cæſar exſtruxit, undecim annis continuis triginta hominum millibus laborantibus. Sueton. Claud. 21. c. *Poſitas, &c.*] Intrat brachia illa magnis molibus in mari ab utraque parte porrecta. Nam moles illæ prolixo ambitu etiam maria & æquora includebant. Intelligit autem oblongos aggeres, portus. *Idem.*

76. *Tyrrhenamque, &c.*] In Tyrrheno mari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quæ Pelago currunt medio, longeque relinquunt
Italiam. non ſic igitur mirabere portus,
Quos natura dedit: ſed trunca puppe magiſter
Interiora petit Bajanæ pervia Cymbæ
Tuti ſtagna ſinus. gaudent ibi vortice raſo
Garrula ſecuri narrare pericula nautæ.
Ite igitur pueri, linguis animiſque faventes,
Sertaque delubris, & farra imponite cultris,

VET. SCHOLIAST.

77. *Quæ, &c.*] Intrant mare, & amittunt terram ſolidam.

78. *Non, &c.*] Id eſt, non ſunt ita mirandi portus naturales, quam qui manu fiunt.

79. *Trunca, &c.*] Truncata nave.

82. *Garrula, &c.*] Quia libenter frequentius narrant tempeſtatem perpeſſi, poſtquam devenerunt in portus ſecuri.

84. *Sartaque, &c.*] Coronas immolatis hoſtiis.

VARIORUM.

mari poſitam. Id eſt, turrim, quæ in portu Hoſtienſi erecta erat à Claudio, in æmulationem Phari Alexandrinæ, ut ad nocturnos ignes curſum navigia dirigerent, & ad prænuncianda vada portusque introitum: cujus nomine omnes reliquæ turres, quæ compluribus locis flagrant noctu, Phari ſunt appellatæ. *Britann.* *Porrectaque, &c.*] Errant, qui à Trajano, vel alio aliquo hunc portum auctum, ad quod τὸ *rurſum* referunt. Imo *rurſum* illud oſtendit, ultra Pharon rurſum exporrecta ſeu continuata brachia portus: nam ad ejus introitum turris exſtructa erat. *Grang.*

77. *Quæ, &c.*] Longe enim in mare portendebatur, ut procul ab Italia diſtare viderentur. *Currunt.*] Alii *occurrunt.* i. e. extenduntur in altum mare, longe à litore italo. Farnab.

78. *Non ſic.*] Laudat obiter illum portum. Id eſt, non uſque adeo demirandi ſunt portus à natura facti, quam hic arte & induſtria Claudii elaboratus.

79. *Sed, &c.*] Id eſt, gubernator . vis petit mutilata navi interiora Hoſt ſis portus, quæ pertranſiri posſunt et cymba Bajana, vel parva navicula, qu tula apud Bajas in ſinu Lucrino ut tur. *Lubin.*

80. *Bajanæ, &c.*] Id eſt, petit i riora ſtagna illius portus, quæ tutum num habent. Et quæ adeo tuta ſunt, etiam Bajana navicula tranſire poſſit. legunt: *Tunc ſtagnante ſinu.* i. e. p tu tranquillos habente fluctus, tem ſtate jam ſedata. *Tunc.*] Sc. quum in p tum venere.

81. *Gaudent ibi.*] Id eſt, nautæ tulli ſocii, jam à periculo naufragii t recitant ibi amicis notis pericula in n perlata. Præteritorum enim malor gratiſſima eſt memoria. *Ibi.*] In po vel jam navi egreſſi. *Vertice raſo.*] i. depoſitis capillis, cum urgeret tempe & deſperata ſalus eſſet. Ritus antiquus pillos radere in omni fere luctu: quod men in pacato mari ominis erat infau *Petron. Arbiter*, & *Ad. Junius* de Con *Garrula pericula.*] Quia eos garrulos ciunt: nam qui evaſerunt aliquod pe culum multoties & libenter de eis g riunt.

83. *Ire, &c.*] Hortatur jam puer ſervos ſuos ad ſacrificium præpara dum, quia Catullus amicus ſalvus redi De hac ſolenni in ſacrificiis formula quæ fiebat boni ominis gratia, vide Bri ſonium. Omnia bona & proſpera d cite & cogitate votis & ominibus. *Lub nus.*

84. *Sertaque.*] Templorum foribu ſerta & coronas è floribus imponit *Farra.*] Molam ſalſam ex farre, ſale, & aqua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

A mollès ornate focos, glebamque virentem:
Ja ſequar, & ſacro, quod præſtat, rite peracto
In domum repetam, graciles ubi parva coronas
Accipiunt fragili ſimulacra nitentia cera.
Hic noſtrum placabo Jovem, Laribusque paternis
Tradabo, atque omnes violæ jactabo colores.
Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,
Et matutinis operitur feſta lucernis.

Nec

VET. SCHOLIAST.

&c, &c.] Molles focos Deorum dic, qui de ture facti ſunt.

. Et, &c.| Sacrificio completo.

. Accipiunt, &c.] Incerato ſigna Deorum.

Atque, &c.] Violæ nam multorum ſunt colorum, purpureæ, albæ, &c.

. Longos, &c.] Coronatæ januæ lauro.

VARIORUM.

...i. Id eſt, molæ ſalſæ imponite cul..., quibus hoſtia cæditur. *Idem.*

5. *Et, &c.*] Ob viridem ceſpitem, ...to gramine & longis herbis virente & mollem. *Grangæus* vult Focum ... pro ara poni, quæ vittis mollibus circumdari ſolita: mollis autem vitta, ...a lanea. *Focos glebamque, &c.*] A... intelligit, ex herboſo ceſpite *Idem.*

6. *Jam, &c.*] Id eſt, mox ego vos p... ros inſequar. *Et, &c.*] Quod ſacrum ...lius eſt & excellit omni ritu, & ſolennitate obſervata. Si legas, *Præſtat*, ..., quod optimum eſt, & intellige ma... illa ſacra quæ initio meminit, Junoni, Palladi, & Jovi. Alii legunt, *quod* ...*at*. Idem.

87. *Graciles, &c.*] Ubi domi meæ parva ſacrificia etiam peragam Diis domeſticis. Ubi parva Deorum familiarium ſimulacra è fragili cera nitida fa... mediocres coronas accipient quas il... imponam. Porro Lares (quos propterea Horat. vocat *renidentes*) etiam publice in compitis celebrabantur, tradito ritu à Servio Tullio, quoniam ex Lare conceptus putabatur. Vide Perſ. Sat. 5. 31. *Idem.*

89. *Hic noſtrum.*] Id eſt, hic domi meæ Jovem familiarem colam. *Noſtrum.*] Latium, aut faventem, aut quem peculiari cultu domi veneramur. *Laribusque, &c.*] A patribus acceptis, quibus etiam majores mei uſi. *Idem.*

90. *Atque, &c.*] Violæ plurium ſunt colorum, & præcipue trium. *Jactabo.*] i.e. Spargam. *Omnes, &c.*] i. e. Violas omnis colorum generis.

91 *Cuncta, &c.*] Exornata ſunt, ut in ſacrificiis fieri conſuevit. Hæc ita inferuntur à Poëta, quaſi ilico omnia à miniſtris parata eſſent ad ſacrificium. *Longos, &c.*] Frondium & herbarum, in ſignum feſtivitatis. *Idem.* Non autem ſine cauſſa dicit *longos*, quia interdum etiam integræ arbores ſuſpendebantur januis.

92. *Et, &c.*] Id eſt, janua mea vel domus operatur feſta, vel celebrat feſtivitatem, & rem divinam facit matutinis lucernis à principio diei etiam ante lucem incipiens. Ita hunc locum vulgus interpretum intelligit, qui legunt operatur. Sed legendum cum Lipſio *operitur*, id eſt, tegitur, vel veſtitur. Et ſic conjungenda ſunt *feſta janua*, in nominandi caſu. Ex conſuetudine hoc ait, qua in omni publica & privata lætitia receptum erat januam ornari lauro & lucernis: & Satyricè addit *Matutinis*, ut quæ clara luce ſint ſupervacuæ. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nec ſuſpecta tibi ſint hæc, Corvine: Catullus,
Pro cujus reditu tot pono altaria, porvos
Tres habet hæredes. libet exſpectare, quis ægram,
Et claudentem oculos gallinam impendat amico
Tam ſterili. verum hæc nimia eſt impenſa: coturnix
Nulla unquam pro patre cadet. ſentire calorem
Si cœpit locuples Gallita, & Paccius, orbi;
Legitime fixis veſtitur tota tabellis

Por

VET. SCHOLIAST.

92. *Operantur, &c.*] Sacrificant. ut Virgilius:

-- *Latis operatur in herbis.*

94. *Tot, &c.*] Sacrificia. Id eſt, ne me putes hac humanitate hereditatem adpetere. Tres habet filios.

95. *Libet, &c.*] Mirum eſt: nam ut amico filios habenti, aliquis amicorum tam impenſius obſequatur, cum hæc pro hereditate captanda fieri ſoleant.

97. *Coturnix, &c.*] Ironiam ad ſterilitatem retulit. occiditur pro patre ſebricitante, non, ut dicam, pro amico paupere.

98. *Sentire, &c.*] Ægrotare.

100. *Legitime, &c.*] Id eſt, devotis precibus impletur.

VARIORUM.

93. *Nec, &c.*] Occurrit initio jam ſuſpicioni, qua Corvinus putare poterat, quod Juvenalis hoc ſacrificio Catullo palparetur, ejuſque ambiret hæreditatem tanquam orbi. Seſe ab hac ſuſpicione purgat, indicans Catullum patrem eſſe trium liberorum. *Lubin.*

94. *Tot, &c.*] Id eſt, tot inſtituo ſacrificia. *Idem.*

95. *Tres, &c.*] Et proinde non colitur à captatoribus. Demonſtrat ſe novum quid facere, & inſolitum, qui pro ſalute alicujus patris, liberos habentis, & non orbi, vota faciat. *Libet., &c.*] Male hæc interpretes acceperunt, quaſi Ironice dicantur: Libet mihi exſpectare donec moriantur illi tres Catulli liberi. Eſt autem hic ſenſus: Voluptarium erit exſpectare donec quiſpiam inveniatur, qui gallinam moribundam pro patre fil habente ſacrificet. Quaſi dicat, ne erit qui vel pituita ægram gallinam crificet *Quis.*] Aliorum hominum excepto.

96 *Gallinam.*] Ægrotam, morti cinam, rem viliſſimam. *Lubin. Imp dat.*] In illius uſum offerat.

97. *Tam, &c.*] Quam eſt Catull Nam ſterilis amicus captatori dicit unde nullus exit fructus, quum om liberis relinquat. *Britannic.* Aut iro cœs ſterilis dicitur, qui habet tres fili tantum. *Verum hæc.*] Ironicœs, quaſi ceret, non eſſe mirandum, ſi nullus i veniatur, qui pro amico moribunda etiam gallinam offerat, quia nimii ſi ſumtus.

98. *Pro, &c.*] Pro liberos haben in ſacrificium offeretur nunquam vel c turnix quidem. *Sentire, &c.*] Diſ militudine demonſtrat, captatores ſ lummodo divitibus & orbis palpari. eſt, ſi contra dives quiſquam orbus, f bri laborare aut ægrotare incipiat, Gallita illa ditiſſima matrona, aut Pa cius ille locupletiſſimus: ibi tota illo rum porticus interius tegitur tabell votivis ſuſpenſis ab hæredipetis captato ribus, quibus ſeſe voti & ſacrificii reo ſignificant, ſi reſtituantur divites patro ni. *Lubin. Calorem.*] Æſtum febrilem *Orbi.*] ſc. ambo.

99. *Gallita.*] Cujus meminit Tacitu lib. 17. *Paccius.*] Quem Africanum ait *Idem.* Hos pro omnibus divitibus orbi ponit.

100. *Legitime, &c.*] Rite & ordin ſuſpenſis. quaſi vero, jure quodam &

lege

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

rticus. exſiſtunt qui promittant hecatomben,
atinus hic non ſunt nec venales elephanti,
ec Latio, aut uſquam ſub noſtro ſidere talis
llua concipitur: ſed furva gente petita
boribus Rutilis, & Turni paſcitur agro
eſaris armentum, nulli ſervire paratum
ivato: ſi quidem Tyrio parere ſolebant
annibali, & noſtris Ducibus, Regique Moloſſo,
orum majores, ac dorſo ferre cohortes,
rtem aliquam belli, & euntem in prælia turrem.

Nulla

VET. SCHOLIAST.

101. *Exiſtunt*, &c.] Hecatomben omittunt, ut moriantur illi à quibus ſe redes ſcribi poſcunt. alii vero comper- hoc quod pro ipſis vota faciunt, here- s eos ſcribunt.

102. *Nec*, &c.] Quos immolet.

104. *Sed*, &c.] Nigra de India.

105. *Arboribus*, &c.] Apud Lavi- um, id eſt, in Hetruria.

106. *Nulli*, &c. Niſi regi.

107. *Si*, &c.] Et ipſe dicit:

Dum Gatula ducem portaret bellua luſcum.

108. *Regique*, &c.] Pyrrho Epirota- m regi, qui pro Tarentinis adverſum omanos bis pugnavit, & victus bis utus eſt caſtris. ex cujus nomine eſt rrhica. Et ipſe Elephantis vectus eſt r triumphum.

109. *Ac*, &c.] Elephantis nam pu- abant.

VARIORUM.

ge. *Veſtitur.*] Operitur, tegitur tabellis, uibus captatores promittunt Diis, ſeſe mpla ſacrificia facturos. *Idem.* Vide Sat. o. verſ. 55. *Non defuerunt qui depugnatu- s ſe armis pro ſalute ægri, quique capita ſua ti- ulo propoſito vo verent.* Sueton. Caligul. cap. 4. ab opinione illa veterum : *Mortem orte poſſe redimi*, ortæ iſtæ devotiones & [illegible]. *Farnab.*

101. *Exſiſtunt qui*, &c.] Centum bo- m ſacrificium, pro ſalute orborum Diis romittunt.

102. *Quatinus.*] Quandoquidem Ro- mæ Elephantes quos offerant non habent venales. *Idem.* Quum veteribus uſitata eſſet commutatio literarum E & I, in- differenter ſcripſerunt *quatenus* & *quati- nus*; Quicquid contradicat Corn. Fron- to, & qui cum eo faciunt.

103. *Nec Latio.*] Id eſt, in regione Italica vel climate & polo Latio. *Idem.*

104. *Bellua.*] Sic Sat. præcedenti:

Vel quos depoſuit Nabathæo bellua ſaltu.

Concipitur.] Et poſtea generatur. *Sed furva*, &c.] Ex Mauritania vel Æthio- pia, ubi homines ſunt furvi & nigri, Aut ab Indis, quorum in corpore (ut ſcribit Apul in Florid.) Color noctis eſt.

105. *Arboribus*, &c.] Circa Ardeam, quæ Rutulorum metropolis. *Turni.*] Qui & ipſe quondam Rutilorum rex.

106. *Cæſaris*, &c.] Elephantes, ſolius Imperatoris grande pecus, immenſis conſtans ſumtibus, & ob id non pecus ali- cujus privati, ſed monarchæ Cæſaris. *Idem.*

107. *Siquidem Tyrio.*] Id eſt, Cartha- ginenſi. Nam Carthago duce Didone co- lonia è Tyro deducta eſt. *Idem.*

108. *Noſtris ducibus.*] Ut Curio denta- to, qui primus duxit elephantos in tri- umpho, Lucio Metello & reliquis. *Grang.* *Regi*, &c.] Pyrrho Epirotarum regi, in cujus adventu Italia primum vidit Ele- phantes. Moloſſi enim teſte Plinio inter Epiri populos numerantur. Id eſt, horum Elephantorum, qui jam ſunt, majores, ſolebant Annibali, Pyrrho, & noſtris du- cibus (nulli privato) inſervire, & dorſo turres ferre, è quibus cohortes militum pugnabant. *Lubin.*

110. *Partem*, &c.] In bello multæ

legio-

Nulla igitur mora per Novium, mora nulla per Iſtrum
Pacuvium, quin illud ebur ducatur ad aras,
Et cadat ante Lares Gallitæ victima ſola,
Tantis digna Deis, & captatoribus horum.
Alter enim, ſi concedas mactare, vovebit
De grege ſervorum magna, aut pulcherrima quæque
Corpora, vel pueris, & frontibus ancillarum
Imponet vittas: &, ſi qua eſt nubilis illi
Iphi-

VET. SCHOLIAST.

111. *Nulla, &c.*] Id eſt, nulla mora erit heredipetis, ſi etiam hoc genus emere liceat & immolare, quin & ipſud faciant.

113. *Et, &c.*] Ante aras Deorum penatium.

115. *Alter, &c.*] Id eſt, Etiam aliquanti deis, ſi liceret, de ſervis ſacrificium facerent.

118. *Et, &c.*] Etiam filiam virginem devovet ad ſacrificium, quamvis ſciat non eam poſſe eripi à Diana, ut Ifigeniam.

VARIORUM.

legiones: legionis autem unius decima pars cohors. *Grang. Et turrem.*] Et res nota eſt de Elephantis turrigeris. *Lubin.* alii *turmam* leg. Al. *Turbam.*

111. *Nulla, &c.*] Revertitur jam ad avaros captatores, indicans illos non ſolum pro ſalute orborum Elephantos voturos, ſi venales Romæ exiſterent; verum etiam, ſi lex non prohiberet, ſervos, ancillas, imo proprias filias exemplo Agamemnonis, qui filiam Iphigeniam mactare voluit. *Nulla, &c.*] In hæredipetis Novio & Hiſtro Pacuvio, nulla mora eſt. *Lubin.*

112. *Quin, &c.*] Id eſt, quin Elephantum, ex cujus dentibus ebur, ad aram ducerent & immolarent, ſi forte legibus interdictum non eſſet privato Elephantem immolare. *Idem.*

113. *Et, &c.*] Id eſt, immoletur Diis domeſticis Gallitæ matronæ ditiſſimæ & orbæ, de qua ſupra. *Victima, &c.*] Ironice. Vel in extenuationem Larium Gallitæ, quibus minutis Diis tam vaſta fiant ſacrificia. Vel potius in irriſionem Gallitæ & Paccii orborum, qui nimirum indigni ſint quibus talia ſacrificentur, & cum etiam indigni ſint illi, qui ſacrificant. *Lubin. Sola.*] Alii *ſacra.*

114. *Diis.*] Videtur intelligere ipſos orbos, quos captatores tanquam Deos quodammodo colebant. vel Laribus. *Idem. Horum.*] Sc. Divitum orborum.

115. *Alter enim.*] Notat inſanam & impiam malitiam captatorum, qui etiam homines ſi legibus prohibitum non eſſet, immolarent, ut ineſcarent orbos. *Alter.*] Ex duobus quos dixi. Intelligere videtur Pacuvium. *Si, &c.*] Legibus enim interdictum erat, inde à tempore Herculis. *Vovebit.*] Votiva tabella pollicebitur. *Idem.*

116. *De, &c.*] Opinio veterum fuit, mortem morte poſſe redimi; unde ægrotos poſſe eripi periculo putabant, ſi vitam aliquorum, ægrotorum loco projeciſſent. *Grangæus. Magna.*] Spectabilia, & excellentiora. *Lubin.*

117. *Vel, &c.*] Servulos domeſticos, & ancillas pro ſalute orborum mactare non dubitabit. *Frontibus, &c.*] Id eſt, ancillas in ſacrificia adornabit. Sic Sinon de ſeſe ait, Æneid. 2.

--- Mihi ſacra parari
Et ſalſæ fruges, & circum tempora vittæ.

Talia enim capitis ornamenta ſacrificandis imponebantur. *Idem.*

118. *Et, &c.*] Mira hîc Poëtæ feſtivitas & amarities. Si captator Pacuvius filiam aliquam domi nondum elocatam habeat, quæ matura jam viro & nubilis, qualis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Iphigenia domi, dabit hanc altaribus, etſi
Non ſperet tragicæ furtiva piacula cervæ.
Laudo meum civem, nec comparo teſtamento
Mille rates: nam ſi Libitinam evaſerit æger
Delebit tabulas, incluſus carcere naſſæ,
Poſt meritum ſane mirandum, atque omnia ſoli
Forſan Pacuvio breviter dabit. Ille ſuperbus
Cedet victis rivalibus. ergo vides quam

Gran-

VET. SCHOLIAST.

124. *Poſt, &c.*] Poſt Iſigeniam immolatam non verbo facit hæredem, ſed :o.

126. *Victis, &c.*] Æmulis hereditatem captantibus.

VARIORUM.

alis Iphigenia erat filia Agamemno-; & illa à patre in Aulide mactanda: am aris pro ſalute divitis orbi admobit. *Lubin.* *Et, &c.*] Fore ſcilicet ut be Dianæ, filia ejus liberetur, & pro cerva immolanda ſubſtituatur: quaer Iphigenia Agamemnonis filia liberafuit.

119. *Altaribus.*] Sacrificio tanquam ctimam adhibebit. *Lubin.*

120. *Tragicæ, &c.*] De qua multæ ragœdiæ ſcriptæ ſunt. *Furtiva, &c.*] d eſt, piationem vel placationem per urtivam filiæ ablationem, & ſuppoſiionem cervæ. Iphigenia enim furtim er Dianam morti ſubducebatur, proque ea cerva ſubſtituebatur. *Idem.*

121. *Laudo, &c.*] Ironice. Romanum ſcilicet Pacuvium, magis quam Agamemnonem, qui quidem ſua filia, quam immolare voluit, teſtamentum divitis orbi ſortitus eſt, cum quo teſtamento mille rates Græcorum, quas Agamem non immolata filia ſervavit, comparandæ non ſunt. Scoptice ridens dicit: Majus eſſe habere teſtamentum alicujus orbi divitis mactata filia, quam mille rates ſervare, immolata Iphigenia. *Idem.*

122. *Nam, &c.*] Id eſt, ſi æger ex morbo convaluerit, exiſtimabit ſe propter ſacrificium Pacuvii fuiſſe liberatum. *Idem.* *Libitinam.*] Mortem. Libitina enim Dea funerum eſt, in cujus æde quæ ad funera pertinent, veneunt. *Farnab.*

123. *Delebit, &c.*] Teſtamenti prioris, quibus aliis etiam bonorum ſuorum partem legavit, ut Pacuvius ſolus hæres conſtituatur. *Incluſus, &c.*] Id eſt, ipſe dives orbus, hoc tam admirando amici merito, devinctus, irretitus, & captus tanquam piſcis naſſa capitur, unde egredi non datur: vel tanquam piſcis à Pacuvio ineſcatus, & veluti naſſæ incluſus, id eſt, obligatus Pacuvio ob maximum votum. *Naſſa*, ut Feſtus ait, eſt piſcatorii vaſis genus, quo cum intraverit piſcis, exire non poteſt. Solent autem Poëtæ, *piſces* pro orbis ponere, & *piſcatores* pro captatoribus. *Idem.*

124. *Meritum, &c.*] Ita ut mirum non ſit, ſi omnia bona relinquat Pacuvio, qui ne quidem propriæ filiæ, pro ſalute alterius pepercit. Qui propriam filiam pro alterius vita morti dare paratus fuerit. *Atque, &c.*] Reliquis omnibus præterhabitis & excluſis. *Idem.*

125. *Breviter.*] Poſt paulo, propediem. parvo negotio, & ſine multis ambagibus vel ex aſſe, i. e. ex toto (ut putat Britannicus) nam qui omnia uni relinquit, brevibus & paucis verbis condit teſtamentum. *Ille, &c.*] Id eſt, ille Pacuvius hoc admirandum ſuum meritum fruſtra non impendit, ſed tanquam victor de reliquis hæreditatum æmulis & competitoribus ſuis triumphabit, cum ſolus ex aſſe hæres omnium bonorum conſtitutus ſit. *Idem.*

126. *Victis, &c.*] Qui fruſtra diviti orbo

Grande operæ pretium faciat jugulata Mycenis:
Vivat Pacuvius, quæſo, vel Neſtora totum:
Poſſideat, quantum rapuit Nero: montibus aurum
Exæquet, nec amet quenquam, nec ametur ab ullo.

VET. SCHOLIAST.

127. *Jugulata, &c.*] Filia Agamemnonis, veluti filia imperatoris, Ifigenia. Ironia.

128. *Vel, &c.*] Tribus ſeculis.

129. *Quantum, &c.*] Proſcribendo.

130. *Montibus, &c.*] Id eſt, in patrimonio habendo.

VARIORUM.

orbo palpati ſunt, & quos ille antevertit. *Rivalibus.*] Competitoribus heredipetis. *Ergo, &c.*] Et hæc Ironice dicuntur. Vides ergo quantas facultates, quam ampliſſimum teſtamentum illis captatoribus conferat filia aliqua in ſacrificium ut victima immolata, quemadmodum Mycænis Agamemnonis filia Iphigenia à patria ſic dicta. *Lubin.*

127. *Grande operæ pretium.*] Quam grandem & magnam utilitatem. Eſt autem tranſlatio ſumta à mercenariis, quibus ſuave eſt poſt laborem, mercedem accipere. *Britann. Jugulata.*] Forte, non quod jugulata ſit; ſed quod pater promtus fuerit ad ipſam jugulandam pro vita & ſalute orbi. *Idem.*

128. *Vivat, &c.*] Subjungit jam diram imprecationem, qua imprecatur Pacuvio longam vitam, tanquam homi malo, avaro, & miſero. Vivat itaq precor in cruciatum ſui, & omnin odium. Et ſic ſub ſpecie precationis in feliciſſima quæque imprecatur ipſis captatoribus. Quaſi dicat: Longam vitar homini malo & miſero non invide Cæterum avaris hujuſmodi nihil peju accidere & contingere poteſt longa & diuturna vita, id eſt, diuturno & conti nuo tormento: qui quidem velut Midæ auro ſtrangulantur & ſuffocantur: ve ut Tantali inter maximas opes inopes & miſerrimè vivunt, & ſæpe inedia conta beſcunt. Quid autem pejus accidere cui quam poteſt, quam hic πλοῦτος ἐνδεὴς καὶ τυχὴ ἀτυχής.. *Neſtora, &c.*] Totos trecentos annos, vel totas tres ætates quas Neſtor vivendo implevit. Vide Sat 10. verſ. 150. *Idem.*

129. *Quantum, &c.*] Habebat infinitas opes Nero. Nam publicas & privatas rapuit, etiam templa ſpoliavit. *Montibus, &c.*] Accumulet montes immenſa auri copia. *Idem.*

130. *Nec, &c.*] Quod eſt extreme mali & miſeri. Recte autem dicit: *Nec amet*, quoniam cum divitias orborum tantum amet, neminem vere amat. *Idem.* Ovid. *Sitque miſer ſemper, nec ſit miſerabilis ulli.*

D. JU-

D. JUNII JUVENALIS

SATYRARUM

LIBER QVINTVS.

SATYRA XIII.

GVM. In hac Satyra longe præclariſſima, conſolatur Juvenalis amicum um Calvinum ſe miris modis excruciantem, quod depoſitum ſibi à quopiam terceptum eſſet, cui tanquam fideli amico magnam pecuniæ ſummam, de-m ſcilicet H. S. concrediderat. Et oſtendit initio quod non ſit adeo tenuis ortunæ, ut tantillæ jacturæ ipſum mergat onus, deinde multis illud obtigiſſe, ejuſmodi fraudes Romæ jam eſſe uſitatiſſimas. Quippe ubi rari boni, mnes fere mali & improbi; qui vel nullum numen eſſe credant. Denique in ne probat omnes malos à Deo punitum iri.

EXEMPLO quodcunque malo committitur, ipſi
Diſplicet autori. prima eſt hæc ultio, quod ſe
Judice, nemo nocens abſolvitur, improba quamvis [voce propria crimini re- petund.]
[v. leg. 6. Cod. Th. ad leg. Juliam repetund. Glossar. Theod.] Gratia

VET. SCHOLIAST.

1 E*Xemplo.*] Ita male virtutem eſſe ait, ut diſpliceat crimen ipſi, qui ıle commiſit.

VARIORUM.

1 E*Xemplo*, &c.] Hæc initio ſententia eſt, quod unusquiſque, qui ıle aliquid malo vitio & exemplo mmiſerit, ſtatim perpetrato facinore imum ſuum judicem, damnatorem, pe etiam ultorem habeat. Vel *Exem-* , facinore, cujus malum exemplum cet, atque alios peccare docet. *Farnab.* *bin.*

2. *Diſplicet*, &c.] Et ſic teſte Seneca: *ſemper ſceleris in ſcelere ſupplicium.* Et hæc eſt conſcientia, quam improbi libenter ſæpe ex animis ſuis exſtirparent ſi poſſent. Sic dici conſuevit:

Poſt factum pœnitet actum.

Primæ, &c.] Conſcientiæ quæ poſt factum litem peccanti intendit. Nam conſcientia tanquam animorum lancina, qua illi qui impie ſcelerateque egerunt, cruciantur, & quaſi furiarum tædis ardentibus agitantur. *Se*, &c.] Hinc Auſonius egregie dixit:

Turpe quid auſurus te ſine teſte time.

Lubin.

3. *Judice.*] Immo vindice. *Improba*, &c.]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Gratia fallacis Prætoris vicerit urnam.
Quid ſentire putas omnes, Calvine, recenti
De ſcelere, & fidei violatæ crimine? ſed nec
Tam tenuis cenſus tibi contigit, ut mediocris
Jacturæ te mergat onus: nec rara videmus,
Quæ pateris: caſus multis hic cognitus, ac jam
Tritus, & è medio fortunæ ductus acervo.

I
Pon

VET. SCHOLIAST.

4. *Vicerit, &c.*] Nihil prodeſt corrupiſſe judicem, vel ſubpoſuiſſe pro ſorte.

6. *Sed, &c.*] Id eſt, Æquo animo hoc ferre debes, quia nec tantum pauper es ut te damni, quod contingit, adfligat pondus, nec tibi ſoli hoc contigit, ſed jam apud homines vetus eſt hæc cauſſa.

VARIORUM.

&c.] Quamvis humana judicia ſubterfugiat. Ordo & ſententia eſt: Quanquam improba & injuſta gratia fallacis & corrupti prætoris vel judicis, qua nocentes ſæpiſſime abſolvuntur, urnam, & judicium, jus & æquitatem ſæpe vicerit, & ſuperaverit. *Idem.*

4. *Fallacis.*] Corrupti & iniqui judicis. Melior hæc lectio. Alii legunt *fallaci urna*: alii *fallacem urnam. Urna.*] In hanc ſuffragia conjiciebantur. Ponitur hic pro judicio, id eſt, judicium ipſorum judicum ſorte electorum. Nam ſortes in urnam conjectæ in reos educebantur. *Prætoris.*] Qui centum viralibus præſidet. *Vicerit.*] Tamen non abſolutus eſt animi cruciatu & tormento. *Lubin.*

5. *Quid, &c.*] Secundum argumentum, quo conſolatur Calvinum. Quod omnes homines factum illud amici depoſitum inficiantis & amicitiam violantis, tanquam ſceleratiſſimum damnent, & deteſtentur. Nonne cenſes omnes illum execrari & deteſtari? *Recenti, &c.*] Quod recens contigit. *Recenti.*] Jan. Rutgerſius lib. 3. Var. le cap. 17. legendum autumat *Retenti*, eſt, depoſiti, abnegati ac non redd *Idem.*

6. *De ſcelere.*] Ejus ſcilicet qui t non reddit depoſitum. *Fidei, &c.*] Illi qui depoſitum denegavit. *Idem.* Sic a pellatur perfidiæ crimen in jure civili. I dei non ſolutæ, non ſervatæ, non pr ſtitæ. *Sed, &c.*] Tertium argume tum, quod Calvinus ſatis dives, & re adeo tenui natus non ſit, ut hujuſm di levem bonorum jacturam oblivíſci, perferre non poſſit.

7. *Tenuis, &c.*] Exiguæ divitiæ, vilis rerum poſſeſſio. *Mediocris, &c.*] D cem nimirum H. S. valent 250. Coron tos Gallicos. *Idem.*

8. *Mergat.*] Obruat, ad deſperatio nem adigat, ut ob id ſpem prorſus abj cias. *Nec, &c.*] Quarta conſolatio a exemplis aliorum, quod hujuſmodi da mnum non ipſe ſolus ſit expertus, ſe quod idem alii multi perpeſſi. *Lubi* Communia illa ſunt, ſic vivitur, o mnes fere depoſitum inficiantur, ſi qu quid reddit, magna habenda eſt gra tia.

9. *Caſus, &c.*] Hic caſus multis hi cognitus eſt, qui eandem fortunam ex perti. *Idem.*

10. *Tritus.*] Metaphora à via. Tritus per aſſiduum uſum Frequentatus. *Et è &c.*] Non è ſummis fortunæ incommodis. Vel, inter hominum fortuna frequentiſſimus, & ideo ferendus. Vel è medio omnium incommodorum numero, quibus homines vexari ſolent. *Acervo.*] *Acervo* dicit, multos enim & varios caſus habet fortuna. *Idem.*

11. *Po*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ponamus nimios gemitus: flagrantior æquo
Non debet dolor eſſe viri, nec vulnere major.
Tu quamvis levium minimam, exiguamque malorum
Particulam vix ferre potes, ſpumantibus ardens
Viſceribus, ſacrum tibi quod non reddat amicus
Depoſitum. ſtupet hæc, qui jam poſt terga reliquit
Sexaginta annos Fontejo Conſule natus?
An nihil in melius tot rerum proficit uſu?
Magna quidem, ſacris quæ dat præcepta libellis,
Victrix

VET. SCHOLIAST.

1. *Ponamus, &c.*] Pone quod debes triſtari, ſed ita ut oportet ſecundum damnum.

14. *Spumantibus, &c.*] Flagrantibus, Iratis.

16. *Stupet, &c.*] Interrogative ipſe increpat. hæc ſeni nova videri non debent.

18. *An, &c.*] Tanti temporis uſus nihil tibi proficit.

VARIORUM.

11. *Ponamus, &c.*] Monet Calvinum, ne nimis impatienter hoc quiddquid eſt damni ferat, cum adeo grave non ſit. Deponamus itaque illos dolores, qui majores ſunt, quam calamitas vel damnum. *Flagrantior.*] Vehementior, & major quam par eſt, & dolor non debet major & ſævior eſſe quam ipſum vulnus. *Idem.* In tuis quoque malis id agere te oportet, ut dolori tantum des, quantum poſcitur.

12. *Viri.*] Prudentis, magnanimi. Cum illa imbecillitas in muliere quocummodo poſſit excuſari. *Idem.*

13. *Tu, &c.*] Ordo & ſenſus eſt: Tu ira & fervore ardens, intimis viſceribus ſpumantibus, & inflammatus, quod depoſitum tibi denegatum ſit, vix potes ferre exiguam malorum, quamvis levium particulam. Quaſi hoc viro parum conveniat, tam levibus de cauſſis ſuccumbere, Eſt autem acris objurgatio.

Levium, &c.] Pecuniarum & rerum externarum jactura, & quam jacturam multi ſapientes malum non appellarunt. *Lubin.*

14. *Spumantibus.*] Ira æſtuantibus viſceribus, quaſi bilis, ira & fervore ſpumet. *Idem.*

15. *Sacrum, &c.*] Quod ſolicite & ſancte conſervandum & reddendum; utpote quod ſacri & non violandi ſacramento jurisjurandi adhibito, ſe tibi redditurum eſt pollicitus. *Idem.*

16. *Depoſitum.*] Eſt autem *depoſitum* Id quod cuſtodiendum alicui datum eſt. *Stupet hæc.*] Cum interrogatione, & quaſi admiratione objurgat Calvinum, dicens quod viro ſeni hujuſmodi nova eſſe non debent. Senſus eſt. An Calvinus, qui Fonteio conſule natus eſt, & jam ſexaginta annos vixit, hæc & conſimilia quæ paſſim, & ubique fiunt, cum ſtupore demiratur? *Lubin.*

17. *Fonteio, &c.*] Vixit L Fontejus Capito ſub Nerone, collega ipſi in conſulatu C. Vipſanius. Hinc promtum eſt, conjicere, quo tempore Juvenalis vixerit, & hæc ſcripſerit, nempe ſecundo anno Hadriani, Anno urbis 872. Vide Lipſium lib. 4. Epiſt. Quæſt. Epiſtola 20. *Idem.*

18. *An, &c.*] Anne nihil profeciſti arte vitæ humanæ, tot rerum uſu, & tanta ætate? *Idem.* Cum abierit etiam in proverb. *Experientia rerum magiſtra.*

19. *Magna, &c.*] Demonſtrat quod homines non ſolum Sapientiæ ſtudio, verum etiam longæ vitæ experientia calamita-

Victrix fortunæ ſapientia. Ducimus autem
Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitæ,
Nec jactare jugem vita didicêre magiſtra.
Quæ tam feſta dies, ut ceſſet prodere furem,
Perfidiam, fraudes, atque omni ex crimine lucrum
Quæſitum, & partos gladio, vel pyxide nummos?
RARI quippe boni: numerus vix eſt totidem, quot

Th

VET. SCHOLIAST.

21. *Hos*, &c.] Pro ſapientes, poſuit.

22. *Nec*, &c.] Tranſlative. qui non reluctantur contra neceſſitatem.

23. *Quæ*, &c.] Quid tam ſacrum celebratur, ut non quotidie delinquant inficiantes homines.

25. *Gladio*, &c.] Veneno, vel gladio.

26. *Numerus*, &c.] Septem portas habent Thebæ, & ſeptem oſtia Nilus, & ſeptem ſunt ſapientes.

VARIORUM.

lamitates ferre debeant diſcere. *Magna*, &c.] Id eſt, Philoſophia moralis vel ſtudium humanitatis, fortunæ domina & victrix, quæ dat vitæ & morum præcepta venerandis & ſacris libellis Ethicis, magna quidem, potens ac valida eſt, adverſus omnia hæc adverſæ fortunæ tela. *Præcepta.*] Vitæ rite & recte gerendæ & adminiſtrandæ. *Idem.*

20. *Victrix*, &c.] Vitæ dux, virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum; Imo profligatrix. Ubi enim ſapientia ibi exſulat fortuna. *Sapientia.*] Philoſophiam moralem intelligit, quæ libris Sapientum continetur. *Dicimus*, &c.] Id eſt, illos etiam merito felices & ſapientes dicimus & putamus, qui ſine libris Philoſophorum per ſe, per vitæ humanæ uſum, & experientiam omnia vitæ incommoda proſpicere & ferre didicerunt. *Idem.*

21. *Qui*, &c.] Seneca Epiſtola 99. *Et hoc ipſum, ſi intelligimus, ſolatium eſt, æquo animo perdere, quod periturum erat. Incommoda vitæ.*] Res adverſas.

22. *Nec*, &c.] Neceſſitatis jugo non
reluctari, adverſitatis onus abjicere, fer
æquo animo, quæ humanitus eveniur
Vita, &c.] E longa vita tanquam
præceptore didicerunt, ferenda nc
culpanda eſſe, quæ mutari nequean
Lubin.

23. *Quæ*, &c.] Id eſt, quæ dies ade
ſacra & feſta eſt, qua non aliquis in fu
to, ſcelere, aut fraude deprehendatu
Id eſt, quæ non prodat aut manifeſt
aliquod ſceleratum facinus cujuſdam fu
ris, vel perfidi. *Idem.*

24. *Atque*, &c.] Ex omni ſceler
quæſitum emolumentum. *Idem.*

25. *Et*, &c.] Id eſt, qua die non al
quis ob nummos, gladio vel veneno i
pyxide parata interemtus ſit. Hoc loc
notandum, quod pejora flagitia cenſue
rint, die feſto commiſſa. *Gladio.*] La
trones & ſicarios notat. *Pyxide.*] Intel
ligit veneficas, & venenum in pyxid
clauſum, *Idem.* Sunt qui per pyxidem in
telligant pyrgum aleatorium, fritillun
ſive phimum.

26. *Rari*, &c.] Probat illud viri ſapien
tis dictum, Πλέυς κακοὶ. Dicit auten
vix in tota urbe Roma ſeptem bonos in
veniri. Alludit ad Græciæ ſapientes, qu
numero ſeptem fuere: ut & fuere ſe
ptem portæ Thebarum, & totidem Nil
oſtia. Intelligo autem de Thebis in Bœo
tia. Nam Thebæ in Ægypto centum por
tas habebant. *Idem.*

27. *Divitis.*] Nam ſuo limo agros feraces & fertiles reddit, illos inundans. *Idem.* Grangæus *divitem* dicit, quia fluit aurea arena: Vnde à Cedreno dictus ſi
Chryſſoroas, q. aurifluus. *Oſtia Nili.*] Ill
ſeptem ſunt: Peluſiacum, Canopicum
Bolbiricum, Sebeniticum, Phanniticum, Mendeſium, Taniticum.

28. Ne-

Thebarum portæ, vel divitis oſtia Nili.
Nona ætas agitur, pejoraque ſecula ferri
Temporibus: quorum ſceleri non invenit ipſa
Nomen, & à nullo poſuit natura metallo.
Nos hominum, Divûmque fidem clamore ciemus,
Quanto Fæſidium laudat vocalis agentem
Sportula. dic ſenior bulla digniſſime, neſcis,

Quas

VET. SCHOLIAST.

ɔ. *Et, &c.*] Quemadmodum priora pora habuerunt nomina, id eſt, au- , argentea, & cætera.

ɪ. *Nos, &c.*] Cum ſcelerata ſecula hunc errorem patimur, ut hominum)eorum fidem imploremus.

2. *Quanto, &c.*] Ut oſtendat Fæ- um conductos tunc habuiſſe, qui ı agentem cauſas magna voce lauda- t.

3. *Dic, &c.*] Inriſive, quaſi iterum r. hoc ex proverbio Græco, *παῖδες γέροντες*. Cæterum bullæ qui uſus, à quo inventus fuerit, ſupra dictum .

VARIORUM.

:8. *Nona, &c.*] Noſter hoc loco ındum tanquam hominem facit, ei ribuens totidem ætates, ſive ætatis adus; quæ ſeptem ſingulis annis cir- mſcribebantur. Uti ergo nona ætas ho- ınis flacceſcit, deficit & decreſcit, ita et- m mundo ſolertiſſime aſſcribit nonam atem deteriorem multo præcedenti- ıs. Lubinus putat Juvenalem hic imita- Græcos, qui ſeptem vel octo, pro metal- ›rum numero ætates poſuerint. Alii pro *ona*. legunt, *Nunc. Pejoraque, &c.*] Ideſt, guntur jamà nobis pejora ſecula & dete- ora, quam ferrum eſt; quorum ſecu- ɔrum ſceleri & vitio ipſa natura nullum omen invenit, & nomen à nullo me- ıllo impoſuit. Ut neceſſe ſit hanc ter- eam vel luteam appellare. *Lubin.*

30. *A nullo metallo.*] Cæteris enim tatibus Græci à ſeptem metallis, & electro ex auro & argento miſtis fictitia indidere nomina. *Farnab.*

31. *Nos, &c.*] Quaſi dicat: Huic ſeculo omnium ſceleratiſſimo nos Dii reſervarunt, & tamen adeo bardi & ſtupidi ſumus, ut ſi quid nobis accidat mali aut ſi quid ſceleratum facinus videamus, tanquam aliquod novum, & inuſitatum videamus, incipimus exclamare & imploramus Deorum & hominum fidem. Ex quiritationis formula, de qua magnus Briſſon. Quaſi vero hæc non ſemper paſſim & ubique obvia habeamus. *Idem.*

32. *Quanto, &c.*] Tam indignationis vehementi clamore, quanto clientes propter ſportulam laudant patronum ſuum Feſſidium orantem & cauſſas agentem. Fuit hoc non cauſſidicis ſolum, verum & Poëtis uſitatum, qui multis dabant ſportulam, ut ab illis laudarentur. *Vocalis, &c.*] Cœna, ſive centum quadrantes, dans vocem comitibus, qui alias ſine ſpe cœnæ vel ſportulæ obmuteſcerent. Sic facete Martiali *cœna diſerta* appellatur. *Grang. Laudat, &c.*] Cum ipſis acclamationibus ſolennibus *σοφῶς*, euge, belle.

33. *Dic, &c.*] Acriter objurgat ſimul jam & vexat Calvinum, ſuo more irriſorie contraria conjungens, qui tot annos vixerit, & ſui ſeculi mores non didicerit, & neſciat, quanta voluptate ſcelerati adficiantur, ſi per falſimonias & fraudes aliorum bona & pecuniam occupent. *Bulla, &c.*] Erat *bulla* inſigne ingenuorum puerorum, quod è collo ad pectus porrigebatur, habens figuram cordis, ut quidam arbitrantur. *Lubin.*

 34. *Quas,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quas habeat Veneres aliena pecunia? neſcis,
Quem tua ſimplicitas riſum vulgo moveat, cum
Exigis à quoquam ne pejeret, & putet ullis
Eſſe aliquod numen templis, aræque rubenti?
Quondam hoc indigenæ vivebant more, prius quam
Sumeret agreſtem poſito diademate falcem
Saturnus fugiens. tunc, cum virguncula Juno,
Et privatus adhuc Idæis Juppiter antris.

Null

VET. SCHOLIAST.

34. *Neſcis. &c.*] Id eſt, ignoras quas voluptates populo præſtas, cum perfidiam miraris.

37. *Aræque rubenti, &c.*] Sanguinolentæ, vel, ex igni.

38. *Priuſquam, &c.*] Id eſt, temporibus, quibus Saturnus regnum tenuit, fidem homines exhibebant.

VARIORUM.

34. *Quas, &c.*] Id eſt, in quantis deliciis ſit aliena pecunia, per fraudes occupata. Eo dicit, quia ſceleratis alienam rem per fraudem occupare eſt longe jucundiſſimum. *Veneres.*] Quæ illicia, quam Jucunditatem.

35. *Quem, &c.*] Id eſt, tu exigis & deſideras fidem ab illo qui Deum eſſe non credit, & ob id merito tanquam puer irrideris. *Lubinus. Quem, &c.*] Dicit homines quondam vixiſſe, pietatis fideique cultores: nunc vero tantam eſſe morum perverſitatem, ut ſi quis forte jurisjurandi religione teneatur, Deumque ultorem fore perjurii credat, ejus ſimplicitas, ut ſtolida, riſu excipiatur. *Rigaltius.*

36. *Et, &c.*] Id eſt, ut ſaltem in uno atque altero templo cœleſte aliquod numen credat, aliquem deum, qui res hominum intueatur. *Lubin.*

37. *Rubenti.*] Vel ob ignem ruffum, vel victimarum ſanguine. *Lubin.*

38. *Quondam hoc.*] Oſtendit priſcis ſeculis ante ætatem Jovis, Fidem & Juſtitiam in hominibus viguiſſe, quas virtutes nemo ſapiens ſua ætate ab hominibus conſceleratis jure poſſit exiger *Hoc.*] Hoc more, quem tu jam ab hom nibus exigis, vivebant olim antiquiſſ mi Italiæ populi, cum adhuc Saturnu regnaret. *Indigenæ.*] Latini, Aborigines antiquiſſimi populi Italiæ, αὐτόχθονες quaſi inde geniti, nec aliunde veniente *Priuſquam, &c.*] Imperante adhuc Sa turno, quo aureum ſeculum fuit, cur Saturnus nondum à filio Jove, regno e ſet pulſus, qui profugus e Creta in Itali am pervenit, ibique à Iano hoſpitio ex ceptus eſt, cum nondum in Latium per veniſſet, ibique latitaret. *Idem.*

39. *Diademate.*] Corona, regali in ſigni. Satyr. 5. verſ. 159. *Lubinus Falcem.*] Hanc Saturno vel Chrono i. e tempori, attribuerunt. Ille enim omnia domat & amputat, omnia etiam devorat & abſumit, unde pingi ſole παιδοτρώκτης.

40. *Tunc, &c.*] Supp. erat: Cum nondum matrona fratri ſuo Jovi nupſiſſet, nondum adulta Junone & Jove. Dicitur enim Jupiter argenteo ſeculo paulatim omnia ſcelera proprio exemplo inveniſſe. Teſtatur hoc auctor etiam Satyra 6. cum dixit;

Viderunt primos argentea ſecula mœchos.

Lubinus.

41. *Et, &c.*] Aurea ætate, qua Saturnus, & nondum Jupiter regnabat, homines fidem & pietatem colebant. Cum Jupiter nondum rex eſſet, ſed privatus in Idæis antris à Rhea matre abſcondebatur, ne à patre Saturno ex pacto cum Titane fratre, maſculus partus devoraretur. Fabula eſt notiſſima. *Idem. Idæis antris.*] An montis Idæ, qui eſt in Creta? An qui eſt in Phrygia? nam utrumque fuiſſe

Nulla ſuper nubes convivia Cœlicolarum,
Nec puer Iliacus, formoſa nec Herculis uxor
Ad cyathos, & jam ſiccato nectare tergens
Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna.
Prandebat ſibi quiſque Deus, nec turba Deorum
Talis, ut eſt hodie, contentaque ſidera paucis
Numinibus, miſerum urgebant Atlanta minori

Pon-

VET. SCHOLIAST.

.2. *Nulla, &c.*] Inriſiones per im-
itationes formarum.
.3. *Herculis, &c.*] Hebem dicit. *Nec*,
&c.] Ganymedes.
44. *Et jam, &c.*] Ut bene placeat et-
iam exſiccato, feculento, aut liquefacto.
.6. *Prandebat, &c.*] Non in convivio
communi, ſed privatim.
48. *Miſerum, &c.*] Quia dicunt eum
cœlum ſuſtinere. ut Virgilius,
Axem humero torquet ſtellis ardentibus aptum.

VARIORUM.

iſſe Jovis cunabula diverſi Auctores di-
rſe aſſerunt.
42. *Nulla, &c.*] Supp. Tunc erant.
oiter ſuos Deos more ſuo irridet. Cum
i nondum incontinentes & luxurioſi
ſent, nullaque adhuc delicata & laſciva
onvivia in cœlo agitarent. *Idem.*
43. *Nec, &c.*] Cum Ganymedes
ondum in cœlum raptus, cinædus &
ncerna Jovis. Sat. 5. verſ. 56. *Iliacus.*]
uit enim Ganymedes Trois filius, Aſ-
aaci frater, qui Tros rex Ilii vel Trojæ
uit. *Formoſa, &c.*] Heben juventutis
Deam intelligit, quæ ante Ganymedem
ovi cyathos miniſtrabat. Hinc autem
odium Junonis in Trojanos, non ſolum
ob Paridis judicium, verum etiam ob
Heben ab illo miniſterio remotam pro-
pter Ganymedem. Erat autem Hebe filia
Junonis, quæ poſtea in cœlum recepto
Herculi nupſit *Idem.*
44. *Et jam, &c.*] A nectare & con-
viviis Deorum ad officinam reverſus.
Vel: Cum nondum eſſet Vulcanus Deorum faber, qui jam poſt remotas epulas & menſam ubi nectar Deorum, vinum ſiccavit, & exhauſit in menſa, ſurgit manus aqua tergens & lavans, manus inquam & brachia nigra ex fuligine officinæ ſuæ fabrilis in Lypara Vulcania Inſula. Verum illud *Tergens* commodius & rectius explico madefaciens & irrigans nectare epoto & exſiccato. Non enim veriſimile eſt ſeſe à nectare purgaſſe, & manus abluiſſe, cum ad tam ſordidum & immundum fabrile opus reverteretur. *Lubin.*

45. *Liparæa.*] A Lipara inſula in freto Siculo, cui rex Liparus nomen dedit. Omnes vero illæ Siculæ inſulæ Vulcano ſacræ, quæ à Græcis Epheſtiæ, à latinis Vulcaniæ appellantur. In his vero officinam ſuam habere, & Jovi fulmina fabricare à Poëtis fingitur. *Idem.*

46. *Prandebat, &c.*] Unuſquiſque Deus ſibi privatim vivebat, nulla communia convivia inſtituebantur. *Sibi.*] Emphaſin habet. Nondum enim Dii luxurioſi erant. *Nec, &c.*] Contemtim dicit *turba*, id eſt, tum temporis nondum tam multiplex Deorum vulgus erat. Cum hoc tempore totum fere cœlum genere humano repletum ſit. *Lubinus.*

47. *Talis.*] Tam luxurioſa & libidinoſa. *Contentaque, &c.*] Vehementer Deos ſuos irridet. Cum nondum tot homines inter numina & ſidera collocaſſent. *Idem.*

48. *Miſerum, &c.*] Scoptice. Qui jam pondus & onus tot Deorum ſolus cogitur ſuſtinere, ſine ullo Hercule adjuvante. Hoc dicit, quia fingunt Atlanta, Regem Mauritaniæ, qui in montem verſus ſit, cœlum ſuſtinere, quem hic tanta Deorum in cœlum translatorum mul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pondere. nondum aliquis ſortitus triſte profundi
Imperium, aut Sicula torvus cum conjuge Pluton.
Nec rota, nec Furiæ, nec ſaxum, aut vulturis atri
Pœna: ſed infernis hilares ſine regibus Umbræ.
Improbitas illo fuit admirabilis ævo.
Credebant hoc grande nefas, & morte piandum,
Si juvenis vetulo non aſſurrexerat, & ſi
Barbato cuicunque puer, licet ipſe videret

Plu.

VET. SCHOLIAST.

49. *Nondum, &c.*] Id eſt, cum adhuc nec Juppiter regnum cœleſte teneret, nec Neptunus mare, nec Pluto in ſerna cum Proſerpina.

51. *Nec, &c.* Rota, in qua Ixion dicitur volvi. Saxum, quod Siſyphus volvit. Vultur qui jecur Tityi comedit.

52. *Hilares, &c.*] Nam non erat opus judicibus, dum ſcelera procederent.

53. *Improbitas, &c.*] Mirabile fuit ſi quis illo tempore improbus inveniretur.

VARIORUM.

multitudine, copia & pondere defatigatum pene oneri ſuccumbere dicit. *Urgebant.*] Premebant. *Idem.*

49. *Nondum, &c.*] Id eſt, cum nondum Deorum aliquis triſte profundi maris imperium ſortitus eſſet. Tres Saturni filii, Jupiter, Neptunus, Pluto, fratres de imperio univerſi ſortiti ſunt: Quo Jovi cœlum, Neptuno maris imperium, & Plutoni inferorum regnum obtigit. *Triſte.*] Alii de Plutone intelligunt, & regno inferorum ſqualido horrenti. Sed melius eſt hæc intelligi de Neptuno, cum Plutonis ſtatim nominatim mentionem faciat, quia etiam profundum abſolute pro mari ponitur: Seneca, *Non neceſſe eſt omne perſcrutari profundum.*

50. *Sicula, &c.*] Cum nondum eſſet Pluto Deus ille inferni immitis horrendusque cum Cereris filia, uxore Proſerpina, in Ætna Siciliæ monte rapta. *Idem.*

51. *Nec, &c.*] Cum nondum infernus & pœnæ infernales eſſent, ut rota, qua Ixion, qui Junoni ſtuprum inferre voluit, volvitur, quia hoſpitii jura violare voluit. *Hygin.* Fab. 62. *Furiæ.*] Tres ultrices ſcelerum, Alecto, Tiſiphona, Megera, quæ face, ferro, & flagris nocentes perſequuntur. *Saxum.*] Siſyphi ob furta, & fraudes. *Vulturis, &c.*] Qui jecur Tityi apud inferos lancinat, eo quod Latonam de ſtupro ſolicitaſſet. Virgilius:

Viſcera præbebat Tityus lanianda, novemque
Jugeribus distractus erat.

Hunc Diana ſagittis confecit. *Lub.*

52. *Hilares, &c.*] Sui juris, lætæ, innocentes, ſine ſceleribus, ut regibus & judicibus infernalibus nihil opus ſit. *Sine, &c.*] Sine Plutone, ſine judicibus, Æaco, Rhadamantho, Triptolemo. *Lubinus.*

53. *Improbitas, &c.*] Deſcribit ulterius tempora aurei ſeculi, & contra ſuæ ætatis ſcelera inceſſit. Improbitas enim illo ævo fuit rara & nova, & inuſitata. *Illo, &c.*] Emphatice, non noſtro. *Idem.*

54. *Credebant hoc.*] Commendat priſci aurei ſeculi erga ſeniores reverentiam. *Morte, &c.*] Supplicio capitali puniendum. *Idem.*

55. *Vetulo*] Cuicunque ſeni. *Non aſſurrexerat.*] Surgendo honorem non exhibuerat.

56. *Barbato.*] Si juvenis ſeniori non aſſurrexerat, & puer juveni cui prima genas lanugo inumbrabat. Barbulam enim juvenes usque ad virilitatem nutriebant. *Ferrar.* *Licet, &c.*] Licet puer ſemet ipſum, ſuosque parentes ditiores ſciret

illo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

P ra domi fraga, & majores glandis acervos.
T n venerabile erat præcedere quatuor annis,
P maque par adeo ſacræ lanugo ſenectæ.
N nc, ſi depoſitum non inficietur amicus,
S reddat veterem cum tota ærugine follem,
P odigioſa fides, & Thuſcis digna libellis,
Q æque coronata luſtrari debeat agna.

Egre-

VET. SCHOLIAST.

. *Plura, &c.*] Quamvis ditior eſſet. Vi il.

-- *Et humi naſcentia fraga.*

D tiæ autem in fragis & in glande ta- x ntur.

. *Tam, &c.*] Ita, inquit, videba- tu enerabilis ætas, ut pueri majoribus fe nis quatuor deferrent * ut ſicut pri- m anugo, id eſt, juvenes deferre ſenibus a ctarent.

1. *Cum, &c.*] Æris vitium ærugo d tur, ferri rubigo.

2. *Prodigioſa, &c.*] Quaſi monſtro ſi ilis.

3. *Quæque, &c.*] Quaſi tam mira fi s ſacrificiis luſtrari debeat.

VARIORUM.

i , tamen honorem ipſi deferebat. Illo c m tempore divitiæ non ſpectabantur, ſ virtus & prudentia. *Idem.*

57. *Fraga.*] Alii habent *farra*, & ex- p nunt, licet ipſe ditioribus ac magis c nſpicuis parentibus natus eſſet. *Tor- r.* Vel quaſi farre & pulte, Saturno perante vixerint. Et Farnabius Poë- n reſpexiſſe credit ad verſum illum vid. 5. Metamorph.

-- *quo non poſſederat alter*
Latius, aut totidem tollebat ſarris acer- vos.

lſum hoc, & legendum *Fraga*. Illi enim m temporis frumenta neſciebant, ſed ugibus, ſilveſtribus pomis, fragis, glan- bus victitabant, & hiſce illorum divi- æ cenſebantur. *Lubinus. Glandis acervos.*] iſcorum cenſum.

58. *Tam, &c.*] Aliquem præterire ætate alium, & quamvis tantum, quatuor annis. *Idem.*

59. *Primaque.*] Eadem ratione pueri pubeſcentium lanuginem proſequebantur, qua juvenes ſenectæ canos referebant. *Ferrar.*

60. *Nunc, &c.*] Id eſt, ſi quis jam quid reddit magna habenda eſt gratia, & ſi quis depoſitum apud ſe cuſtodiendum traditum non inficietur, aut ſe accepiſſe neget, ſed bona fide reſtituat, & veterem pecuniarum follem & pecuniarum ex corio ſacculum cum tota pecunia æruginoſa reddat, hujus fidem & probitatem demiramur tanquam prodigium. *Lubin.*

61. *Veterem, &c.*] Crumenam, & ſacculum, è corio tanquam follem *Cum, &c.*] integrum & nulla parte diminutum. Id eſt, cum crumenam tam ſancte conſervarit, ut æruginem pecunia contraxerit, vel quem tanto tempore apud ſe retinuerit. Æris vitium *ærugo*, ferri *rubigo* dicitur. Poſuit autem *follem* pro loculis, *æruginem* pro pecunia. *Idem.*

62. *Prodigioſa, &c.*] Monſtro & prodigio ſimilis. *Thuſcis, &c.*] Digna quæ ob inuſitatam novitatem ſcriptis haruſpicum Thuſcorum inſeratur, cum reliquis portentis & prodigiis. Vel expianda tanquam monſtrum ex diſciplina Etruſca. *Thuſcis.*] Ab Etruſcis enim rationem expiandi & aruſpicinam didicerunt. *Idem.*

63. *Quæque, &c.*] Quæ fides merito aliquo ſacrificio expietur per agnam quandam. *Coronata.*] Ad ſacrificium deſtinata; ut moris erat. *Luſtrari.*] Circumiri, per circuitum purgari & expiari. *Idem. Debeat.*] Putabam, *Quæ res Fidei in æde, ſacrificiis luſtrari debet.* Sed Joſ. Sca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Egregium, ſanctumque virum ſi cerno, bimembri
Hoc monſtrum puero, vel mirandis ſub aratro
Piſcibus inventis, & fœtæ comparo mulæ,
Solicitus, tanquam lapides effuderit imber,
Examenque apium longa conſederit uva
Culmine delubri, tanquam in mare fluxerit amnis
Gurgitibus miris, & lactis vortice torrens.
Intercepta decem quereris ſeſtertia fraude

Sac.

VET. SCHOLIAST.

65. *Hoc*, *&c.*] Id eſt, hoc tempore vir bonus monſtris conferendus eſt.

66. *Et*, *&c.*] Monſtris. Prodigia quæ bellum civile Cæſaris & Pompeji præceſſerunt.

70. *Gurgitibus*, *&c.*] Aut lacteis, aut ſanguineis.

71. *Intercepta*, *&c.*] Apoſtropham facit ad illum, cujus ob reditum ſacrificavit.

VARIORUM.

Scaliger legebat, *Quæ res*, *id eſt*, *fides*, vel etiam *fœdus.*

64. *Egregium.*] Iniquitatem temporum ſuorum notat, innuens prodigioſam rem eſſe, ſi vir bonus reperiatur.

65. *Hoc*, *&c.*] Monſtra & prodigia rara ſunt & inſolita, eo reſpicit. *Puero*, *&c.*] Veluti ſi puer natus eſſet, ſemibos ut Minotaurus, vel ſemiequus, ut Centauri. Id eſt, prodigioſo & portentoſo partui. *Vel mirandis*, *&c.*] Sane prodigium admirandum eſſet, ſi ſub aratro piſces invenirentur, ut in vicinia Erfurdiæ carnes ſub terra ante aliquot annos inventæ dicebantur. Eſt autem legendum *mirandis*, non *miranti*. Gatakerus legend. cenſet: *liranti*. *Sub*, *&c.*] Theophraſt. de piſcib. in Paphlagonia inquit. effodi piſces gratiſſimos cibis, terrenos, altis ſcrobibus, in his locis, ubi nullæ reſtagnant aquæ. Plin. lib 9. cap. 57. Strabo lib. 12. Ælian. 8. Variar. hiſtor.

66. *Fœtæ*, *&c.*] Gravidæ & prægnantis: Quod autem mulæ neque pariant, neque concipiant, ratio eſt, quia c[o]ſtant ex differentibus ſpecie animalib[us]. Plin. lib. 8. cap. 44. Mulam parere p[or]tentum non exiſtimat Varro, imo mul[ti]ties mulas peperiſſe apud auctores inve[ni]mus. Quare hoc condonandum antiqu[is]. *Grang.*

67. *Solicitus.*] Scoptice. Ego Ju[ve]nalis ero propter prodigium ſtupidus attonitus, non aliter quam ſi lapides [p]imbrem deciderint: quod in prodig[iis] ſæpe refert Livius. Illud autem nove[n]diali ſacro expiatur. *Lubinus.*

68. *Examenque*, *&c.*] Id eſt, ſi culmine vel ſummitate templi exam[en] apium in modum longæ uvæ botri, v[el] racemi dependens deſederit. *Uva* dici[tur], apes enim in examine pedibus inter connexæ, in racemi ſpeciem dependen[t]. *Lubin.*

69. *Tanquam*, *&c.*] Nimia enim v[is] aquarum religionem facit, & inter po[r]tenta reponitur. Cave autem ad ſangu[i]neos amnes aut ſimilia referas. *Grang.*

70. *Gurgitibus miris.*] inuſitata aquarum congerie & rotatione. *Et lactis*, *&c.* Cum ſcilicet lacte pluit, & in torrenti[s] morem vortice fluit: vel in modum tur[]binis cum impetu ſeſe volvit & revolvit, ut ſolent impetuoſi fluvii.

71. *Intercepta*, *&c.*] Hoc infert tanquam abſurdum. Quaſi dicat tam perdito ſeculo vivimus; ut vir bonus & fidelis prodigii loco ſit: Et tamen tibi mirum videtur quod deceptus ſis, ægreque fers & conquereris, quod quiſquam depoſitum decem Seſtertiûm tibi interceperit, & abſtulerit, cum alii longe graviora damna ſint paſſi. *Intercepta.*] Per faudem ablata. *Lubin.*

72. *Fraude*

Sa ilega? quid ſi bis centum perdidit alter
H c arcana modo? majorem tertius illa
Su nmam, quam patulæ vix ceperat angulus arcæ?
T n facile, & pronum eſt ſuperos contemnere teſtes,
Si nortalis idem nemo ſciat. adſpice, quanta
V ce neget, quæ ſit ficti conſtantia vultus.
P Solis radios, Tarpejaque fulmina jurat,
E Martis frameam, & Cirrhæi ſpicula vatis:

Per

VET. SCHOLIAST.

. *Hoc, &c.*] Perdidit commodatam. *παραθήκην.*

. *Tam, &c.*] Id eſt, facilius con- nuntur Dii, ſi hominis teſtimonium ſit, qui in judicio dicat, vidi.

7. *Quæ, &c.*] Pro, quanta ſit: ut entius:

um ejus vultus pudoris ſignum uſquam indicat.

V tus, negantis vultus.

8. *Tarpeiaque, &c.*] Capitolini Jo- v.

VARIORUM.

12. *Fraude Sacrilega.*] Amici tui, apud em illa depoſuiſti. Forte quod perjurio : purgarit in judicio. *Quid, &c.*] Conſo- ur cum aliorum exemplo, graviora pefforum. Id eſt, tu tantum decem rdidiſti. Contra inveniuntur alii, qui ri modo vel ducenta ſeſtertia amiſe- nt. Id eſt, qui vicies plus damni ſunt rpeſſi. *Idem.*

73. *Hoc modo.*] Inficiatione depoſiti, aude, ſacrilegio, perjurio. *Arcana.*] el ſecreto data, & fidei alterius tacite ommiſſa ſine ullis teſtibus; vel *arcana*, uod non multum conqueſtus ſit de hac actura, quod illa aliis non innotuerit. *Majorem, &c.*] Plus quam viginti Se- tertia, & prope cenſum equeſtrem. *dem.*

74. *Quam, &c.*] Quam ſummam ngulus vel capacitas amplæ arcæ vel ci- tæ vix continere poterat, ob magnitu- dinem. Hoc eo dicit, nam ditiores ſuas opes arcis includebant, *Idem.*

75. *Tam, &c.*] Egregia ſententia, qua notat impios facile contemnentes ipſos Deos, ſi quid turpe faciant, modo, homines ignorent. Id autem ex nulla alia cauſſa fit, quam quod plerique De- um eſſe non credunt. *Pronum.*] Proclives enim homines ſunt ad fallendum. *Su- peros, &c.*] Qui omnia vident tanquam teſtes, & quos homo juxta ſapientem non ſolum male agens fallit, ſed ne co- gitans quidem. *Idem.*

76. *Aſpice, &c.*] Accurate & gra- phice depingit talium hominum con- ſtantem malitiam, & inauditam auda- ciam & impudentiam: qui neque Dei, neque hominum præſentia impediti fal- ſiſſima & mendaciſſima jurare non eru- beſcant. *Quanta voce.*] Magna & perti- naci voce, tanquam talia nunquam co- gitaverint. Id eſt, quam audacter & per- tinaciter perjuri pejerent. *Lubin.*

77. *Quæ ſit &c.*] Quam impudentes ſint, & quantopere norint frontem ſuam effingere, gravem & ſeveram compo- nere, tanquam ſi eſſent viri integerrimi & ſanctiſſimi. *Ficti.*] i. e. ſimulati vultus. *Conſtantia.*] Non mutat vultum, eſt in ſua malitia confirmatus. *Idem.*

78. *Per, &c.*] Jurat per ſupera, in- fera, cœleſtia, inferna numina. *Tar- peia, &c.*] Per Capitolini Jovis fulmi- na. Briſſon. VIII. de formul. Plin. lib. II. cap. 7. Nam & alii Dii, Mars, Pal- las, Vulcanus, Summanus, fulmina ja- culantur. *Grang.*

79. *Frameam.*] Tacitus Germanicam haſtam eſſe dicit anguſto brevique ferro. *Lubin.* Hic autem pro gladio poni vi- detur, nam Martis eſt inſigne: ut haſta inſigne eſt Palladis, Agell. 10, 15. *Bri- tanni-*

Per calamos venatricis pharetramque puellæ,
Perque tuum pater Ægei Neptune tridentem:
Addit & Herculeos arcus, haſtamque Minervæ,
Quidquid habent telorum armamentaria cœli.
Si vero & pater eſt, comedam, inquit, flebile gnati
Sinciput elixi, Pharioque madentis aceto.
Sunt in Fortunæ qui caſibus omnia ponant,
Et nullo credant mundum rectore moveri
Natura volvente vices & lucis, & anni,

A

VET. SCHOLIAST.

80. *Per, &c.*] Κατὰ κοινοῦ. Per omnes Deos jurat.

83. *Armamentaria, &c.*] In quibus arma poſita ſunt.

84. *Comedam, &c.*] Id eſt, per filios ſuos jurat, ſic non eos comedat.

85. *Pharioque, &c.*] Ægyptio, forti.

86. *Sunt, &c.*] Dicit quam ob cauſam homines perjurent, cum dicant quod non Diis agimur, ſed fortunæ caſibus. Quid ergo Dii nocebunt læſi, ſi fortuna diſponente, vita hominum regitur.

88. *Natura, &c.*] Ut natura diſpoſuit.

VARIORUM.

tannicus. Cirrhæi, &c.] Per Apollinis vatis ſagittas, qui in urbe Cyrrha ad radices montis Parnaſſi colitur. *Lubin.*

80. *Per, &c.*] Per ſagittas, quæ ex calamis fiebant, & ſpicula leviora ipſius Dianæ. *Idem.*

81. *Perque, &c.*] Neptunus enim pater Ægæi, qui pater Theſei. Hygin. Fab. XVI. *Tridentem.*] Fuſcinam. *Lubinus.*

82. *Herculeos.*] Sagittas, ſine quibus Troja expugnari non potuit, quarum hæres fuit Philoctetus. Male quidam legunt *artus*: nam de telis loquitur, ut patet ex ſeqq. *Quicquid habent &c. Haſtam, &c.*] Quam cum clypeo gerit. Antiqui enim per haſtas jurare ſoliti. Turnebus lib. 8. cap. 16.

83. *Armamentaria.*] Jocoſe. Id e[ſt] jurat per omnia Deorum arma, qu[æ] quot reponuntur in armorum repoſit[o]riis in cœlo. *Lubin.*

84 *Si, &c.*] Id eſt, ſi ille qui jur[at] liberos habet, tum jurans ita dicit: [ſi] mentior aut jurans fallo, continga[nt] mihi omnium horribiliſſima, qua[æ] Thyeſtæ contigerunt, ut filii mei carn[em] & caput elixum comedam. *Flebile.*] Fl[e]tu & lacrymis deplorandum. *Idem.*

85. *Sinciput.*] Partem aliquam fi[lii] mei cocti & bulliti. *Lixam* veteres [a]quam nominarunt à liquore. *Pharioqu[e] &c.*] Id eſt, quod ſinciput, vel quæ pa[rs] madeat, ut caput vervecis vel porci i[n] laudatiſſimo illo & acri aceto Ægyptio. Athen. lib. 2. cap. 26. Eſt autem *Pharos* inſula juxta Canopicum Nili oſtium. *Lubinus.*

86. *Sunt, &c.*] Reddit jam rationem tantorum ſcelerum & perjuriorum, quam demonſtrat eſſe impietatem qua homines omnia caſu, nihil autem providentia Dei fieri cenſeant. *In, &c.*] Juxta Epicurum, qui Deum & providentiam ſuſtulit. Qui miſeri & infelices ignorant Senecæ illud dicentis: *Natura, fatum, fortuna, caſus, ſunt omnia unius & ejuſdem Dei nomina.* Idem.

87. *Et, &c.*] Incredibilis hæc eſt cæcitas, infra etiam bruta. Certe nulla herba tam exilis, quæ creatorem ſuum non demonſtret. Egregie autem Avicennas: *Qui Deum in natura non vident, non ſolum ratione carent, ſed etiam ſenſu.* Idem.

88. *Natura, &c.*] Quaſi natura bruta &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Aque ideo intrepidi quæcunque altaria tangunt.
Et alius metuens, ne crimen pœna ſequatur:
Ic putat eſſe Deos, & pejerat, atque ita ſecum:
Icernat quodcunque volet de corpore noſtro
I:, & irato feriat mea lumina ſiſtro:
Immodo vel cæcus teneam, quos abnego, nummos.
E phthiſis, & vomicæ putres, & dimidium crus
Snt tanti? pauper locupletem optare podagram

Nec

VET. SCHOLIAST.

9. *Atque, &c.*] Sine ullo timore perant.

o. *Eſt, &c.*] Qui credit delictum p ſe puniri voluntate Deorum, ſed ve- m ſperat.

)3. *Feriat, &c.*] Id eſt, cæcum etiam iat.

)4. *Dummodo, &c.*] Id eſt, ſi pro in- gıti pretio ferenda eſt cæcitas, dum- odo magnum ſit quod negetur.

)6. *Sunt, &c.*] Melius eſt ægrotare n divitiis, quam eſſe ſanum paupe- n.

VARIORUM.

& irrationalis ſit cauſſa rerum natura- m, & omnium rerum viciſſitudinem, um & interitum producat. Cum ta- en vere loquendo, *Natura* nihil ſit ud quam Deus. *Idem. Et lucis.*] Diei, ni temporum, motuum.

89 *Atque, &c.*] Ob eam rem, quia n putant eſſe Deos, quos offendant, ne ullo metu & timore pejerant. *Alta- i.*] Eo enim dicit, nam in templis aras ſolebant conceptis verbis jurare, ſque tangere. Macrob. 3. Sat. cap. 3. irg. 4. 6. & 12. Æneid.

90. *Eſt, &c.*] Secundum genus ho- inum, qui Deum quidem credunt, uſque iram expaveſcunt, ſed tamen ejerant. Pecuniam ſcilicet iræ & of- nſæ Deorum anteponentes; vel quod edant eſſe placabiles. Culpam enim œna premit comes. *Lubin.*

91. *Hic, &c.*] Id eſt, non prorſus t impius, confitetur quidem deum eſſe, ſed tamen fiducia longanimitatis vel miſericordiæ Dei peccat. *Atque, &c.*] Secreto in animo ſuo cogitat & ratiocinatur, *Idem.*

92. *Decernat.*] Id eſt, Iſis vel Harpocrates, vel quicunque alius Deus de meo corpore conſtituat, tanquam judex decernat, & quodcunque volet ſupplicium ſumat, dummodo perjurio, aliorum nummos obtineam, nihil curo. *Lubin.*

93. *Iſis.*] Hæc Dea cum Harpocrate corporibus morbos immittere credebatur. Ad hos Perſius reſpexit, cum inquit Sat. 5. verſ. 186.

Incuſſere Deos inflantes corpora.

Irato, &c.] Infenſo & infeſto. Hypallage, pro ipſa irata. Eſt autem *ſiſtrum* inſtrumentum æreum, vel etiam aureum & argenteum, quo in ſacris Iſidis arguto ſtrepitu reſonabant. Iſis enim ſiſtrum gerebat dextra manu, & παρὰ τὸ σείειν, id eſt, ab agitando derivatur. Turneb. lib. 26. cap. 33. *Feriat, &c.*] Oculis me privet, & cæcum reddat.

94 *Dummodo vel, &c.*] Si ſaltem pecuniam illam quam accepiſſe nego, & propter quam perjurium facio, etiam oculis captus retineam.

95. *Et, &c.*] Id eſt, tantine reputanda eſt Phthiſis & alii morbi, quos Iſis immittere creditur, ut ob id nummos congerere deſinam. Et autem *Phthiſis* lenta illa tabes, qua virtute epatis debilitata, corpus paulatim atteritur: vel quæ fit ex exulceratione pulmonum. *Vomicæ, &c.*] Ulcera, apoſtemata, abſceſſus maligni & latentes, putridi, & puris pleni. *Dimidium crus.*] Reliquo crure disſecto. *Lubin.*

96. *Sunt, &c.*] Judicanda ſcilicet & æſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nec dubitet Ladas, ſi non eget Anticyra, nec
Archigene, quid enim velocis gloria plantæ
Præſtet, & eſuriens Piſææ ramus olivæ?
Ut ſit magna, tamen certe lenta ira Deorum eſt.
Si curant igitur cunctos punire nocentes,
Quando ad me venient? ſed & exorabile Numen

For.

VET. SCHOLIAST.

97. *Nec, &c.*] Ladas fuit inter nobiliſſimos curſores Olympico certamine, cui * æmulus Talaris, eandem gloriæ palmam tulit, ſed apud Elidem coronatus eſt. Senſus autem ex perſona perjuri eſt. Melius eſt cum uno pede currere, quam pauperem vivere, & ſi hoc ſis in curſu quod Ladas.

98. *Quid, &c.*] Quid præſtat coronari *in Elida*, ubi athletæ habent Olympiacum certamen. pro *in Elide.* ſic alibi.

100. *Ut, &c.*] Concedo, inquit, ut delictum puniant Dii; tarde tamen.

VARIORUM.

æſtimanda; Innuit enim longe ſatius eſſe ægrotare cum divitibus, quam ſanum eſſe & pauperem. *Pauper, &c.*] Id eſt, nobiliſſimus ille & velociſſimus curſor Ladas, qui in Olympico certamine victor fuit, ille non dubitet ſibi exoptare podagram, cum multis divitiis conjunctam. Solin. cap. 6. *Locupletem, &c.*] Non Satyrice, ut Lubinus, Grangæus & plures, quod illa nempe divitibus plerumque familiaris & infeſta ſit, ſed afflictionem hanc in ſumma opulentia: nam ſic cum ſuperioribus hæc loquutio optime conjungitur.

97. *Si, &c.*] Dummodo tolerabilis ſit morbus, nequiſquam ex morbi magnitudine inſanus reddatur, ut helleboro ipſi opus ſit, vel nobiliſſimo aliquo medico, qualis Archigenes. Eſt autem *Anticyra* inſula in Phocide, in qua maxima optimi veratri copia provenit, Perſ. 4. 16. *Idem.*

98. *Archigene.*] Pro quolibet docto & præſtanti medico ponitur. *Quid.*] Ratio, quare Ladas podagram optare debeat, quod gloria ex velocitate pedum ipſi ad famem ſedandam nihil conferat *Idem.* Vel quò mihi in Olympicis palma, ſi interea famelicus peream? *Farnab.*

99. *Præſtat.*] Quid confert, prodeſt. *Et, &c.*] Id eſt, quid adfert commodi ramus eſuriens, vel eſurienti curſori pauperi contingens. *Piſææ.*] Piſa & Elis civitates ſunt Peloponneſi, inter quas jacet campus vaſtiſſimus, qui Olympia nominatur, ubi ludi celebrabantur, quinto quoque anno ineunte, qui à locorum propinquitate dicuntur & Piſæi & Elæi & Olympici, non autem, ut falſo quidam putarunt, ab Olympo monte. *Britan. Ramus.*] Corona ex ramo oleæ, victoribus data nihil prodeſt ſi victor eſuriat. Talis corona dabatur curſori victori. *Lubin.*

100. *Ut, &c.*] Verba ſunt perjuri, cum conceſſione conjuncta. Id eſt, licet Dei ira ſit vehemens & gravis, tamen conſolatur me quod lenta & tarda ſit. Egregie Valerius Maximus: *Lento quidem gradu ad vindictam divina procedit ira, ſed tarditatem ſupplicii gravitate compenſat.* Hac de re vide Plutarchi librum aureolum, De tarda numinis vindicta. *Certe, &c.*] Interea nos genio & voluptati indulgebimus. *Lubin.*

101. *Si, &c.*] 2. Conſolatio, quod Dii ſi omnes nocentes velint punire tarde & poſt longum temporis intervallum, tandem ad omnes pervenirent. Ridicule. Illi nimirum homines cogitant, Deum, more hominum per temporum intervalla agere. *Curant.*] Illud curioſe agunt & ſtudent. *Idem.*

102. *Quando, &c.*] Multos enim punient, & ob id tarde circuitum abſolvent. *Sed, &c.*] 3. Conſolatio. Quod Dii forte placabiles, veniam ſceleri daturi ſint. *Idem.*

103.

Fortaſſe experiar: ſolet his ignoſcere. multi
Committunt eadem diverſo crimina fato:
Ille crucem ſceleris pretium tulit, hic diadema.
Si animum diræ trepidum formidine culpæ
Confirmant, tunc te ſacra ad delubra vocantem
Præcedit, trahere immo ultro, ac vexare paratus.
Nam cum magna malæ ſupereſt audacia cauſſæ,
Creditur à multis fiducia, mimum agit ille,

Urban-

VET. SCHOLIAST.

103. *Fortaſſe*, &c.] Fortaſſe, inquit, placabile numen, quod omnia diverſo facit fato: uſque adeo ut in eodem crimine deprehenſi, alter crucem mereatur alter imperium.

105. *Hic*, &c.] Ut Romulus pro commiſſo ſcelere non dedit pœnas, ſed imperium adeptus eſt.

107. *Sacra*, &c.] Vocantem eum ad templum, ut juret.

109. *Nam*, &c.] Nam cum, inquit, homini, qui malam cauſſam habet, id eſt qui denegat alienum, viſa fuerit improba contentio, audacia creditur innocens, ut mimum urbani ſcurræ agere in irriſione audaciæ videatur. Talis etenim mimus, ubi ſervus fugitivus dominum ſuum trahit. Catullus mimographus fuit.

VARIORUM.

103. *Solet his.*] Quibuſdam ſceleratis ignoſcit. *Idem. Multi*, &c.] Id eſt, eadem ſcelera iidem homines ſæpe committunt, ſed diverſa ſorte, eventu, ſucceſſu.

104. *Eadem*, &c.] Exempli gratia, ſi quiſquam è plebe quatuor aut quinque florenos furto auferat, ſuſpenditur; ſi vero magni fures impune evadunt, ita illud;

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas. Idem.

105. *Diadema.*] Coronam, laudem, honores. *Idem.*

106. *Sic*, &c.] Poëtæ verba. Id eſt, talibus & ſimilibus conſolationibus ſe in ſcelere adverſus pœnam confirmant. *Trepidum.*] Alias, quod vindictam metuat. *Idem.*

107. *Tunc*, &c.] Id eſt, poſtquam animum ita obfirmarunt, cum tu illos ad juramentum compellis, de depoſito; illi confidentes & pervicaces ad aram, ubi jurent, ultro te præcedunt, te ultro provocant. *Delubra.*] Ubi celebrari ſacramenta conſueverant, velut præſentibus & audientibus Diis. *Vocantem præcedit.*] Ut ad aram ſe juramento purget.

108. *Trahere*, &c.] Imo vero cunctantem te traxit, licet ſit noxius, & ſi ire recuſes, tibi moleſtus eſt, & impellit, & te interim coram aliis ludibrio habet. Exprimitur incredibilis ſceleratorum malitia & confidentia. *Idem.*

109. *Nam*, &c.] Id eſt, ubi cum mala ſceleratiſſimorum hominum cauſſa, ſæpe audacia conjungitur, illa audacia apud multos ſpeciem habet innocentiæ & integritatis: putant enim ex recta conſcientia & fiducia, tantam audaciam proficiſci. *Britannic. Supereſt.*] Adeſt, præſto eſt, & quaſi abundat. *Lubin.*

110. *Fiducia.*] Bonæ conſcientiæ cum inviolata virtute conjunctæ. *Mimum*, &c.] Alius quiſquam perjurus, imitatur illum mimum de quo videre eſt in Phaſmate Catulli, ubi ſervus aliquis fugitivus & confidens, dominum ſuum trahit & vexat. Ita perjurus illos, quos malis artibus decepit. *Idem.*

111.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Urbani qualem ſugitivus ſcurra Catulli:
Tu miſer exclamas, ut Stentora vincere poſſis,
Vel potius, quantum Gradivus Homericus. audis
Juppiter hæc, nec labra moves, cum mittere vocem
Debueras vel marmoreus, vel aëneus? aut cur
In carbone tuo charta pia tura ſoluta
Ponimus, & ſectum vituli jecur, albaque porci
Omenta? ut video, nullum diſcrimen habendum eſt

Eff

VET. SCHOLIAST.

112. *Tu, &c.*] Præcones Græcorum: quia antiqui tubas non habebant.

113. *Quantum, &c.*] Mars cum plagatus eſt à Diomede.

115. *Vel, &c.*] Cujus ſtatua vel marmorea, vel ænea ſit.

117. *Albaque, &c.*] Ut quid ſacrificamus, ſi vocem non redditis?

VARIORUM.

111. *Urbani Catulli.*] Secundum Domitium, eſt Catulli cognomen. *Idem.* Sic quidem Lubinus; ſed longe aliter & recte dicit Scaliger ad Catull. Quia, inquit, Scenatici homines, quos βωμολόχους vocant Græci, dicteria funditabant, ad riſum ſpectatoribus movendum, propterea factum, ut Mimi, ſcurræ & Urbani vocarentur.

112. *Tu, &c.*] Id eſt, Tu ex altera parte, qui à perjuro & ſcelerato innocens traheris & vexaris, conſcius malitiæ & fraudis adverſarii, Deos inclamas voce Stentorea. Homer. Iliad. 5. *Exclamas.*] Et adverſum Deos indignaris, quod talem ſceleratum non puniant. *Stentora.*] Hic in exercitu Græcorum ad Trojam, tantum vocis altitudinem habuit, ut ſolus tantum clamaret, quantum alii quinquaginta. Hinc Proverb. *Stentore clamoſior.* Idem.

113. *Vel, &c.*] Imo vero quantum Mars exclamat apud eundem Homerum à Pallade, vel à Diomede vulneratus, qui tantum clamabat, quantum decem millia virorum, quando pugnam committunt. *Audis.*] Tu exclamans ſic Jovem compellas, vides & audis hæc & non puni Audis tam manifeſto falſa & perjura *Lubinus.*

114. *Nec, &c.*] Nec indignaris & ram tuam oſtendis movendo labra v inflando buccas: nam ferunt Jovem, cur hominibus iraſcitur, prorumpere in m ximos clamores, & buccas inflando mi tere fulmina, Jovem ipſum increpat, ſocordem: & hominum ſtuporem arg it, qui ſimulacris æneis & marmore numen ineſſe aliquod ſibi perſuaſeran *Rigalt.* *Cum, &c.*] Id eſt, licet marme vel æs ſtupidum & ſurdum ſit, tua ſt tua ex quo fuſa eſt, tamen vocem deber emittere. *Lubinus.*

115. *Aut cur.*] Id eſt, ſi perjuri non vis punire, & nos non audire non e iam dignus es cui nos ſacrificemus. *Idem*

116. *In, &c.*] In thuribulo vel acerra in qua igniti carbones. *Tuo.*] Tibi de dicato, in honorem tuum. *Pia, &c* In uſum pium & rem divinam, *tur* tuis naribus accendenda, exemta papyro cui incluſa erant. *Charta, &c.*] In qua thu ra involuta fuerunt, id eſt, cucullo charta ceo, ſoluto. Ian. Rutgerſius lib. 5. Var. lect cap. 5. vel intelligit de ea charta, in qua vo ta obſignata fuerant, jam ſoluta. *Idem.*

117. *Sectum, &c.*] Id eſt, diſſectum & ſectione diviſum in ſacrificiis. Id eſt exta alicujus vituli, in quibus jecur primum locum obtineret. *Albaque, &c.*] Pinguia. Id eſt, pinguem membranam, quæ à medio ventre dependet. Hic ponitur pro inteſtinis. *Idem.* Vel *alba*, albi porci, per Hypallag. *Farnab.*

118. *Ut video, &c.*] Recte hæc, (quamvis alio ſenſu) in fictitios illos Deunculos Ethnicorum dicuntur. *Idem.* Senſus eſt, tam

negli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

E gies inter veſtras, ſtatuamque Vagelli.
A ipe quæ contra valeat ſolatia ferre,
E qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit
A Cynicis tunica diſtantia; non Epicurum
S picit exigui lætum plantaribus horti.
C rentur dubii medicis majoribus ægri:

Tu

VET. SCHOLIAST.

9, *Statuamque*, *&c.*] Ut video, in- ui inter vos & Vagellium, qui ut vos ſſimus accepit ſtatuam.

o. *Accipe*, *&c.*] Quæ valeat adferlata Juvenalis tibi.

1. *Et*, *&c.*] Dicit Cynicorum & corum dogma convenire, tantum diſtare. Nam Cynica hæreſis mater :æ. Cynici abſque tunica & pallio :o brachio.

3. *Exigui*, *&c.*] Qui in hortis de & voluptate diſputat.

4. *Curentur*, *&c.*] Per Allegoriam cere ſe dicit in ſolatium amico daum merenti.

VARIORUM.

igenter vos Dii res humanas curatis, m ſtupidi eſtis, ut nullum putem dinen habendum inter ſtatuas veſtras athylli.

19. *Vagelli.*] Hominis ſtultiſſimi. *Lub.* legunt *Bathylli*, qui Citharœdus & tomimus, ſtatuam in Samo, in Juis templo habuiſſe dicitur, à Polycraranno ipſi dedicatam.

20. *Accipe quæ.*] Jam Juvenalis condolorem remedia adfert, non ex Phiophorum Stoicorum monumentis romta, ſed unicuique parabilia in mtu & facili. Quaſi dicat, unusquisvel rudis poteſt te & ſe ipſum in iſta uniæ amiſſione conſolari. *Contra.*] lorem ſcilicet & indignationem adſus homines peccantes, & Deos non nientes. *Solatia*, *&c.*] Id eſt, redia fortunæ adverſæ ſibi comparare, nſequi, reportare. *Lubin.*

121. *Qui*, *&c.* Cynicorum & Stoicom ſectam graviſſimus ille Antiſthenes, Socratis diſcipulus incepit; Diogenes & Crates Thebanus abſolvit. Porro Cynici cum Stoicis opes contemnebant, dicentes Virtutem nulla re indigere, & ſibi ſufficere ad beatam vitam. *Lubinus*. *Dogmata.*] Sententias & opiniones Stoicorum. *Et qui nec Cynicos, nec Stoica*, *&c.*] Non quod Stoici ſimplici pallio uterentur, Cynici duplici, ut vult Interpres: ſed quod hi ſine tunica eſſent, quam illi geſtabant, in doctrina convenirent. Ergo idem pallium utriuſque ſectæ, hoc eſt Tribonium. Stoicos ergo à Cynicis ſola tunica diſtinctos tradit Juvenalis. *Ferrar.*

122. *A Cynicis*, *&c.*] Cynici enim duplex pallium geſtabant, Stoici vero tantum tenue & ſimplex. Cæterum in doctrina nihil erat diſcriminis. *Lubinus.* Stoici ergo tunicas, ut reliqui Philoſophi & Græci omnes, geſtabant, quibus carebant Cynici. Hi tamen ſub pallio nudi non erant, ne quis id cenſeat; nec pallium ἐπὶ γυμνῷ gerebant, ſed interulas ſive lineas tuniculas induti habebant. *Salmaſ.* *Non*, *&c.*] Non veneratur, & per hoc non legit Epicurum in voluptate & tranquillitate ſummum bonum ponentem.

123. *Exigui*, *&c.*] Paucis contentum; fuit autem Epicurus, teſte Seneca, ſobrius admodum, parvo horto & oleribus contentus: ejuſque ſchola fuit in horto. *Lætum.*] Non ſine voluptate contentum. *Plantaribus.*] Oluſculis. *Lubin.*

124. *Curentur*, *&c.*] Gravibus afflicti ærumnis gravem poſcunt philoſophum, qui conſoletur & curet. *Farnab.* Per Allegoriam à medicis deſumtam demonſtrat Calvino damnum ſuum adeo magnum non eſſe. *Dubii*, *&c.*] De quorum valetudine recuperanda dubitatur. Intelligit ipſos, qui magna damna ſunt perpeſſi. *Medicis*, *&c.*] Intelligit præſtantes Philo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Tu venam vel diſcipulo committe Philippi.
Si nullum in terris tam deteſtabile factum
Oſtendis, taceo, nec pugnis cædere pectus
Te veto, nec plana faciem contundere palma:
Quandoquidem accepto claudenda eſt janua damno,
Et majore domus gemitu, majore tumultu
Planguntur nummi, quam funera. nemo dolorem
Fingit in hoc caſu, veſtem diducere ſummam

Co

VET. SCHOLIAST.

129. *Claudenda, &c.*] Quaſi lugentes januas claudunt, cum damnum pertulerunt.

131. *Nemo, &c.*] Sed vere plangunt damna.

VARIORUM.

Philoſophos Stoicos, medicos animorum. Quaſi dicat, in tam exigua jactura te non conſolabor rationibus Philoſophicis. *Idem.*

125. *Tu, &c.*] Id eſt, tu venam incidendam, teque curandum trade etiam rudi medico, ut diſcipulo Philippi. Id eſt, ego etiam rudis & plebejus, non animi medicus aut Philoſophus te conſolabor. Id eſt, tu cujus damnum levius eſt, non ita gravi conſolatore opus habes. *Idem.*

126. *Si nullum, &c.*] Id eſt, ſi demonſtrares alium non ſimilia, imo graviora eſſe perpeſſum, cauſſam non dico, quin ægerrime damna tua feras. *Tam, &c.*] Quale ejus eſt factum, qui te decepit, cum tamen longe deteſtabiliora paſſim inveniantur. *Idem.*

127. *Taceo.*] Te conſolari deſino, non prohibeo te plorare, & muliebri more plangere. *Nec, &c.*] In ſignum animi graviſſime dolentis & perturbati; quod & in maximis doloribus fieri ſolitum. *Idem.*

128. *Nec plana.*] Id eſt, aperta manu faciem contundere & percutere, id eſt, plangere & lamentari. *Idem.*

129. *Quandoquidem, &c.*] Non ve inquam te dolere, quandoquidem jan ex claudenda: id eſt, quandoquidem l bet addere dolorem damno, vel quand quidem nulla tibi amplius eſt haben ſpes, illud domum rediturum, quod miſiſti. Videturque ſumtum ex vulga Proverbio, quod ſolet dici in eos, q pecoris ſui diligentes non fuere cuſt des, quibus per deriſum imperatur, accepto damno ſtabulum claudant, p hoc ſciant, ſibi ereptam eſſe ſpem rec perandi, quod amiſerunt. *Britannicu* *Claudenda janua.*] Lugentes enim in luctus ſignum ſolebant & adhuc ſolent, januas & feneſtras claudere. *Lubin.*

130. *Majore, &c.*] Imo vero mort amicorum plurimorum, plurimi lætantur, jactura vero externorum bonorun omnes lamentantur.

131. *Nummi.*] Et ratio eſt:
Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.
Et plerique nummos magis amant, quan homines. *Lubin.*

132. *Fingit, &c.*] Eſt autem ordo Nemo, ut in funere fieri aliquando ſolet, contentus eſt in hoc caſu, cum pecuni amiſſa eſt, veſtem ſummam deducere & oculos lacrymis invitis, vi extortis & expreſſis vexare & torquere, nemo fingit dolorem. Alii legunt, *Figit.* *Schegkius* procem. 5. *In hoc caſu.*] In amiſſione bonorum. *Diducere.*] Diſtrahere, & conari dilacerare, ſummam veſtem, vel fimbriam veſtimenti, in ſignum luctus vel mœroris magni. *Idem.* Vel aperire, ut pectus appareat.

133.

C tentus, vexare oculos, humore coacto.
Pl ratur lacrymis amiſſa pecunia veris.
Se ſi cuncta vides ſimili fora plena querela,
Si ecies lectis diverſa parte tabellis
Va a ſupervacui dicunt chirographa ligni,
Ar uit ipſorum quos litera, gemmaque princeps
Sa onychum, loculis quæ cuſtoditur eburnis:
Te' ô delicias extra communia cenſes

Po-

VET. SCHOLIAST.

. *Humore, &c.*] Lacrymis extortis. Te tius:
hercle falſa lacrymula.
Vi ius:
s immota manet, lacrymæ volvuntur anes.
. *Si, &c.*] Si ſæpius lectis cautio- nib negant ſuas eſſe manus.
. *Gemmaque, &c.*] Pretioſa, ſi- gn ſuum.
. *Loculis, &c.*] Quia in locellis eb eis gemmas ſolent reponere.

VARIORUM.

. *Contentus.*] Ut hoc modo dolori ſuo tisfaciat. *Humore, &c.*] Falſis la- cry ulis per vim ex oculis expreſſis. *Idem.*
4. *Ploratur, &c.*] Non fictis & fal- ſis em.
5. *Si cuncta, &c.*] Id eſt, Si jam a, univerſa curia, talibus querelis olis & fraudibus hominum plena *Simili.*] Hominum, qui de pari nſimili injuria ſibi illata conquerun- *ubin.*
6. *Si decies, &c.*] Si uſitatiſſimum æ eſt, ut inſtrumenta obligatoria eratis tabellis inſcripta coram diver- ſtibus vel decies legantur, obſignen- ue, tamen illa ſua chirographa vana dicunt, ſuasque manus negant. Si , inquam, Romæ adeo uſitatum eſt, e adeo excrucias, cum hujus tui mali es ſocios habeas. *Diverſa parte.*] *diverſa in parte* :quod Lubinus & Far- us pro diverſis teſtibus ſumunt, expli- candum eſt, in parte contraria, id eſt, à Cre- ditore adverſus ipſum debitorem. *Tabel- lis.*] Ceratis cautionibus, quæ debitores propria manu ſcripſerunt, adhibito etiam ſigillo. *Idem.*
137. *Vana.*] Debitores negant ſe un- quam illas tabulas ſcripſiſſe, eſſe adulte- rinas, & quas ajunt eſſe vanas & ſuper- vacuas, nihil utilitatis habentes. *Chiro- grapha.*] Propria manu ſcripta ligna, id eſt, tabellas è ligno ceratas, in quibus ſcribebant veteres. *Farnab. Ligni.*] Simpli- citer *Lignum* pro tabula: Tabulæ enim illæ erant ligneæ & ut plurimum è pinu. *Grang.*
138. *Arguit.*] Id eſt, quos manus & ſignum ab illis impreſſum perjurii & mendacii convincit. *Litera.*] Chara- cteres literarum propriæ manus. *Gem- maque.*] Id eſt, pretioſa gemma, in qua ſigilla ſua inſculpebant. Id eſt, Sigillum in Sardonyche gemma pretioſa, *Prin- ceps.*] Non quod ſit princeps lapidum, ſed quod in ſignaculis principem locum obtineat. *Plin.* lib. 37. cap. 6. quoniam ſolæ fere gemmarum ſculptæ ceram non auferrent. *Sardonychum.*] Alii, *Sardonyches.*
139. *Loculis, &c.*] Id eſt, in capſulis vel repoſitoriis ex ebore factis, in quibus gemmas ſuas reponunt. *Lubin.*
140. *Ten' ô, &c.*] Alii, *Te nunc.* Fa- cile ludit & irridet Calvinum. Quaſi di- cat, vides tu mores hominum Romæ, quam parum fidei in pleriſque, & tu ta- men adeo mollis & delicatus es, teque adeo delicatum geris, ut illa quæ com- munia ſunt, una cum reliquis perferre & pati nolis. *Te delicias.*] Epexegeſis. Sic dixit Satyra 6.

Di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ponendum: quia tu gallinæ filius albæ,
Nos viles pulli nati infelicibus ovis.
Rem pateris modicam, & mediocri bile ferendam,
Si flectas oculos majora ad crimina: confer
Conductum latronem, incendia ſulfure cœpta,
Atque dolo, primos cum janua colligit ignes:
Confer & hos veteris qui tollunt grandia templi
Pocula adorandæ rubiginis, & populorum
Dona, vel antiquo poſitas à Rege coronas.

Ha

VET. SCHOLIAST.

141. *Gallinæ*, *&c.*] Proverbium vulgare. id eſt, nobilis.

142. *Nos*, *&c.*] Virgilius:
-- *Nos animæ viles.*

143. *Et*, *&c.*] Damnum, quod debeas contemnere.

144. *Majora*, *&c.*] Hunc qui depoſitu m tibi negavit, compara.

146. *Primos*, *&c.*] Sulphuratas eſſe januas ab incendio.

147. *Qui*, *&c.*] Qui templum ſpoliant.

148. *Pocula*, *&c.*] Antiquitatis merito adorandæ.

VARIORUM.

Delicias hominis!
Extra, *&c.*] Non vis eſſe intra aliorum hominum fortunam, quaſi tu peculiaris homo ſis, albæ gallinæ filius, non vulgaris homo, ut nos reliqui. *Lubin.*

141. *Gallinæ*, *&c.*] Proverbium in illos, qui aliquid peculiare eſſe volunt. Vel, Tibi videris ſupra alios feliciter natus vel quia felicia omnia dicuntur alba: vel reſpicit ad gallinam albam, quam raptam aquila in gremium Liviæ demiſit. vide Sueton. Galbam, 1 cap. & Plin. l. 15. cap. ult. Vide Eraſmum in Proverb. *Idem.*

142. *Nos*, *&c.*] In allegoria perſeverat. Id eſt, tu tanquam ſingularis & nobilis communem hominum ſortem detrectas, quam nos reliqui è vili turba ſuſtinere cogimur. *Viles*, *&c.*] Homunculi, qui communia ferimus & patimur, & nullius pretii homuncu *Lubin.*

143. *Rem*, *&c.*] Repetit ſuperius a gumentum, quod damnum illud tantu non ſit, propter quod animum debe deſpondere, idque probat callatione m jorum damnorum. *Idem. Et medioc* *&c.*] Et propter quam non ita iraſci d beas.

144. *Majora*, *&c.*] Quæ alii perp trarunt, alii paſſi ſunt. *Confer.*] Comp ra cum tuo damno & perjurio credit ris. *Idem.*

145. *Conductum*, *&c.*] Sicarium, q ab aliquo conductus eſt ad alterum i terimendum. *Incendia*, *&c.*] Quod ja faciunt pulvere tormentario. Et quæ R mæ à Nerone patrata fuerint, vide Su ton. cap. 38. in Nerone. *Idem.*

146. *Primos*, *&c.*] Cum ab ince diariis ſulphur cum materia quæ faci accenditur, ad januam apponitur, qu janua primum omnium ardere incipi *Lubin.*

147. *Confer*, *&c*] Compara cum d negato depoſito ſpoliationem templ rum, quod gravius ſcelus, quam abn gatio depoſiti. *Qui*, *&c.*] Qui vet ſtiſſimorum Deorum delubra ſpolian *Idem.*

148. *Adorandæ*, *&c.*] Quæ pocula o antiquitatem, qua æruginem contraxe runt, veneranda & in pretio habenda, quaſi adoranda ſunt. nota, quod prim in *rubigo* ſeu *robigo* ſit anceps. *Populorum* *&c.*] Dona à populis vel regibus miſſa religioſe & pie in templis conſervaban tur. *Idem.*

149. *Dona.*] Ἀναθήματα, donari

Dii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hæc ibi ſi non ſunt, minor exſtat ſacrilegus, qui
Radat inaurati femur Herculis, & faciem ipſam
Neptuni, qui bracteolam de Caſtore ducat.
An dubitet ſolitus totum conflare Tonantem?
Confer & artifices, mercatoremque veneni,
Et deducendum corio bovis in mare, cum quo
Clauditur adverſis innoxia ſimia fatis.
Hæc quota pars ſcelerum, quæ cuſtos Gallicus urbis
Uſque

VET. SCHOLIAST.

1. *Radat*, *&c.*] * Dropaciſtæ dicte, qui ceta de inauratis ſtatuis aurum tollit.

1. *An*, *&c.*] Id eſt, qui non dubitet etiam ipſius Jovis ſtatuam conflare.

1.. *Mercatoremque*, *&c.*] Dubium, venditorem an emptorem dicit.

1. *Et deducendum*, *&c.*] Culleo inſui conſueverant, qui hæc ſcelera commiſiſſent, id eſt, parricidæ cum ſimia & ſerpente, & in mare mitti. Innoxia, pro innocens.

7. *Quæ*, *&c.*] Nomen Præfecti vigilum, qui inſtitutus eſt poſtquam Galli Capitolium ceperunt.

VARIORUM.

Dii conſecrata. *Poſitas*, *&c.*] Utpote à Romulo cæteriſque regibus, quorum coronæ in eorum memoriam templis Deorum affigebantur. *Britann.*

150. *Hæc*, *&c.*] Si ibi in templis tam magna donaria, quæ ſacrilegio auferat non inveniuntur, non deeſt minor ſacrilegus, qui ſaltem aliquid auri abradat & divellit à femore inaurato ſtatuæ Herculis. *Idem.*

51. *Faciem*, *&c.*] Qui Neptunus, cujus ſtatua auream habebat barbam, quam illi ſacrilegi interdum petebant. *Idem.*

52. *Qui*, *&c.*] Tenuem aliquam laminam de ſtatua Caſtoris aurea vel argentea. *Idem.*

53. *An*, *&c.*] Tam tenues bracteas radere. ſcilicet, minor ſacrilegus eſſe, qui maximus eſſe non dubitat. quum auſus ſit totam Jovis ſtatuam furto auferre & liquefacere.

154. *Confer*, *&c.*] Subjungit jam alia graviora, quorum collatione dolorem ſuum facile poſſit lenire & ſublevare. Id eſt, compara cum perjuro tuo veneficos, qui venena parant, & aliis vendunt. Porro hominem è medio tollere longe gravius ſcelus eſt, quam ejus bona fraude occupare. *Mercatorem.*] Venditorem ſimul & emtorem. *Lubinus.*

155. *Et*, *&c.*] Parricidam intelligit, de cujus ſupplicio dictum ſuperius Sat. 8. verſ. 214. *Corio*, *&c.*] Culleo includendum cum gallo, cane, ſimia, & ſerpente. *Politianus* Miſcell. c. 20. Culleus enim eſt ſaccus factus è coriis. *in mare.*] Quod ſi abeſſet longius, in proximum amnem. *Magius* 4. cap. 8. *Cum quo.*] Parricida clauditur, & una culleo inſuitur.

156. *Adverſis*, *&c.*] Ingenioſe dictum. Quæ quidem ſimia adverſo & infeſto fato in pœnam genita, quæ cum tam ſcelerato homine mori cogatur innocens. *Rhodiginus.* lib. 6. cap. 13. *Innoxia.*] In ſociam pœnam deſtinata, cum ipſa non occiderit parentem. *Farnab.*

157. *Hac*, *&c.*] Id eſt, hæc quæ tu pateris, ſi cum illis conferantur, quæ cuſtos Gallicus per totum diem audire cogitur, videbis adhuc particulam eſſe omnium minimam. *Quota*, *&c.*] Minima ſcilicet. *Cuſtos*, *&c.*] Rutilium Gallicum intelligit, qui apud Domitianum primas dignitatis partes obtinebat, ad eumque totius urbis jura ab aliis magiſtratibus deferebantur. Ob id *cuſtos*, ait *Lubin.*

 158. *Uſ-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Usque à Lucifero, donec lux occidat, audit?
Humani generis mores tibi noſſe volenti
Sufficit una domus. paucos conſume dies, &
Dicere te miſerum, poſtquam illinc veneris, aude.
Quis tumidum guttur miratur in Alpibus? aut quis
In Meroë craſſo majorem infante mamillam?
Cærula quis ſtupuit Germani lumina? flavam
Cæſariem, & madido torquentem cornua cirro?
Nempe quod hæc illis natura eſt omnibus una.

A

VET. SCHOLIAST.

160. *Sufficit, &c.*] Gallici ſcilicet domus, ubi hæc omnia audiuntur cotidie.

162. *Quis, &c.*] Quis poteſt, inquit, facta ſcelera ſuis in locis, ubi omnes tales ſunt, mirari tanquam ſi in Alpibus gutturoſos homines admireris, ubi tales ſunt plurimi ſcilicet: nam lata & inflata colla habent.

164. *Cærula, &c.*] Glaucos oculos, & capillos rubeos.

166. N*empe, &c.*] Ideo non eſt mirum.

VARIORUM.

158. *Usque, &c.*] A ſummo mane ad veſperam cogitur judicare & audire ſcelera hominum. *Idem.*

159. *Humani, &c.*] Si ſcelera & flagitia hominum cognoſcere deſideras, non opus eſt ut totam urbem Romam introſpicias, unica Gallici Rutilii domus, ubi hæc omnia audiuntur quotidie, tibi ſufficit, in qua ſi paucos dies conſumſeris, & commoraveris, ibi audies alios longe graviora & pejora pati. *Idem.*

161. *Aude.*] Si potes. Quaſi diceret, non audebis te miſerum dicere, quum alii longe te ſint calamitoſiores.

162. *Quis, &c.*] Probat aliquem abſurdiſſime facere, qui ſcelera hominum eo in loco demiretur, ubi ſceleribus nihil ſit frequentius, non ſecus ac ſi quis in Alpibus homines ſtrumoſos demiretur, qui ibi ſint frequentiſſimi, ab aquarı quæ potantur plerumque vitio. &c. *Tu dum, &c.*] Ex ſtruma. *Brodæus* Miſcell cap. 17. *Plinius* lib. XI. cap 37.

163. *In Meroë.*] In Inſula vel civita Ægypti ad Nilum in Æthiopia, diſta à Syene quinque millibus ſtadiorun cujus incolæ dimidio plus aliis vivun & fœminæ ſæpe etiam majores infan *craſſo* & corpulento mamillas haber *Pomponius Mela.* Solinus, cap. 15. Saty 6. verſ. 527.

164. *Cærula.*] Glaucos & cæruleos culos, & ruffam aut flavam cæſarie Germani præ aliis populis habent. *Stupuit, &c.*] Cum ſtupore demiratur tar quam inſolitum. *Lubin. Flavam, &c.* Ubi cæſaries complicatur & torquetu inſtar cornu, idque cirro vel capill criſpante & madido. *Lubin.*

165. *Et, &c.*] Torquent cornua, madido cirro, qui comam obliquant, ut i cirrum ac nodum eam cogant. *Cornu* vocat longas crinium ſertas, quæ tor quentur, ut in nodum mitti poſſint. Græc & *κέρατα* appellant. inde & *cornua* & *crines* in fluminibus, τὸ πολυσχιδὲς & rami. Madidus autem cirrus Germanorum, quia crebro comas lavabant ſaponibus. Qui nodos dant crinibus Germanorum, iisdem & cirros tribuunt, & eorum proprios faciunt. *Salmaſius. Plin.* *Madido.*] Unguentis delibuto. *Grang.*

166. N*empe quod.*] Eo nemo illos demiratur, quod omnibus una ſit natura: ita nobis Romanis una eſt omnibus natura, ſceleratos eſſe. *Lubin.*

167. *Ad*

Ad ſubitas Thracum volucres, nubemque ſonoram
Pygmæus parvis currit bellator in armis:
Mox impar hoſti raptusque per aëra curvis
Unguibus à ſæva fertur grue. ſi videas hoc
Gentibus in noſtris, riſu quatiare: ſed illic,
Quanquam eadem asſidue ſpectentur prælia, ridet
Nemo, ubi tota cohors pede non eſt altior uno.
Nullane perjuri capitis, fraudisque nefandæ
Pœna erit? abreptum crede hunc graviore catena
Protinus, & noſtro (quid plus velit ira?) necari
Arbi-

VET. SCHOLIAST.

57. *Ad, &c.*] Ad fluvium Strymo- na.

58. *Pygmæus, &c.*] Aut quis debet mari pygmæos cum gruibus pugnantes, q rum hoc eſt ſtudium ſemper?

59. *Mox, &c.*] Quia parvi ſunt cor- pe.

71. *Riſu, &c.*] Id eſt, rideres, ſi h apud nos poſſis videre. At quia o- nes tales ſunt, nemo ibi de alio ridere p eſt.

74. *Nulla, &c.*] Anthypophora, quaſi c ectio. Ergo nulla pœna manet eos, q pejerant?

75. *Abreptum, &c.*] Id eſt, puta cum majoribus pœnis afficitur. quam c s animus tuus expoſcit quid tibi pro c t, nec damnum ex hac re reſarciri teſt. puta igitur hunc continuo vinclis are.

VARIORUM.

167. *Ad, &c.*] Subjungit jam alia Pygmæis in extremis Indiæ partibus. bi nemo pugnam Pygmæorum cum uibus demiretur, eo quod ibi nihil ſit ſitatius. *Subitas.*] Ex improviſo, re- ente apparentes. *Thracum.*] Grues in trymone Thraciæ flumine plurimæ. *ubem, &c.*] Quæ cum ingenti clangore ſtrepitu maxima copia inſtar nubis in ndia apparent. Ad quarum adventum ygmæus excitatur. *Idem.*

168. *Pygmæus.*] Quorum populi, te- ſte Plinio, ternos dodrantes longitudine non excedunt, Vide Plinium lib. 7. c. 3. Gellium lib. 9. Sat. 6. verſ. 505. *Parvis, &c.*] A gruibus infeſtantur, oppugnan- tur, adverſus quas expeditionem ſu- mentes, caprarum arietumque dorſis in- ſident, armati ſagittis; tempore veris cum agmine ad mare deſcendunt, ova, pullosque eorum conſumunt, ternis menſibus eam conficiunt expeditionem, aliter gruibus futuris reſiſtere non poſ- ſent. *Britann.*

169. *Mox, &c.*] Cum parvus admo- dum ſit, à grue ſuperatus. *Curvus, &c.*] Ab infeſta & hoſtili grue à terra in altum ſublatus, per aëra fertur & vehitur. Di- cit autem auctor noſter hæc fabuloſe & ridicule in conſolationem Calvini. *Idem.*

171. *Riſu, &c.*] Præ nimio riſu tam ridiculi ſpectaculi, totus toto corpore quatereris. *Idem.*

172. *Eadem, &c.*] Asſiduum enim illis cum gruibus bellum. *Lubin.*

173. *Pede, &c.*] Pygmæi enim dicun- tur à πυγμή. Nam cubitum longitudi- ne non excedunt. *Lubin.*

174. *Nullane.*] Object. Nunquamne ergo perjurum illud caput punietur? Itane vero ille impune evadet? *Idem.*

175. *Abreptum.*] Subaudi *iri.* Re- ſpondet Juvenalis: Crede in carcerem, & ad inferos à furiis deductum. *Graviore.*] Seneca: *Perpetrato ſcelere ejus magnitudo demum cognoſcitur.* Certe nullum trucu- lentius ſupplicium Conſcientia.

176. *Protinus.*] Statim poſt perju- rium, tum enim ſtatim conſcientiæ fla- grum

Arbitrio. manet illa tamen jactura, nec unquam
Depoſitum tibi ſoſpes erit: ſed corpore trunco
Invidioſa dabit minimus ſolatia ſanguis.
At vindicta, bonum vita jucundius ipſa.
Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis
Interdum, aut levibus videas flagrantia cauſſis.
Quantulacunque adeo eſt, occaſio, ſufficit iræ.
Chryſippus non dicit idem, nec mite Thaletis
Ingenium, dulcique ſenex vicinus Hymetto,

Qu

VET. SCHOLIAST.

178. *Sed, &c.*] Id eſt, etiam ſi decolletur, nihil inde lucri habebis, niſi invidioſam defenſionem. Sed dicis, Bona res eſt vindicari.

181. *Nempe, &c.*] Imperiti, qui nullis cauſſis pœnas expoſcunt. Sapientis eſt damnum qualecunque usque ad iracundiam ut procedat non etiam ad vindictam debere reddi pœnam.

184. *Chryſippus, &c.*] Non hoc præcipit Philoſophia, ut rependantur malis vices.

VARIORUM.

grum incepit. *Noſtro, &c.*] Quaſi dicat; Imo vero ille plura patitur, quam nos vellemus. Ille vero, anima & conſcientia illa tormenta experitur, cum quibus nullum corporis tormentum conferendum. *Quid, &c.*] Scilicet *noſtra*, quam ut puniatur ita ut volumus.

177. *Manet, &c.*] Eſt objectio ſecunda Calvini, quod tamen interea damnum illud ſibi manet pecuniæ depoſitæ, quam perdidit; nec hoc modo reſarciri: Ut vel maxime ille puniatur à conſcientiæ tormentis. *Idem.*

178. *Soſpes.*] Integrum & ſalvum, ut tibi reſtituatur. *Sed, &c.*] Rogat Juvenalis increpans ejus ſævitiam: Si videres eum corporis pœnam ſubire, & mutilato corpore, vel decollatum jacere, an tum haberes damni tui ſolatia? *invidioſa ſolatia*, i. e. invidenda, ſolatia ampliſſima, quæ merito aliquis mihi poſſet invidere Vel, quæ mihi invidiam & odium contrahent. *Idem.*

179 *Minimus, &c.*] Quantumlibe paucus, tamen potior tibi foret omnibus illis animi tormentis.

180. *At, &c.*] Et hæc per objectionem. Id eſt, vindicta quæ in oculos incurrit, vel per carnificem, vel per nos metipſos exercetur. *Idem.*

181. *Nempe, &c.*] Reſpondet Poët ad has objectiones, & dicit, homine ſtultos ac indoctos imbecilles iræ eſſ ac vindictæ cupidos; non viros ſapientes. *Indocti.*] Rudes, imperiti, qui ſæpe etiam ob nullas cauſſas iraſcuntur, & pœnas exigunt. *Quorum, &c.*] Id eſt quorum cor ſæpe præter rem, ob nullam cauſſam videas incandeſcere, & ira flagrare. *Idem.* Ex opinione Stoicorum; qui volunt iram in pectore moveri effervescente circa cor ſanguine. Senec, l. 11 de ira, cap. 19.

182. *Levibus, &c.*] Veriſſime dictum, quo quiſque animo imbecillior, hoc citius iraſcitur. *Idem.*

183. *Quantulacunque.*] Quibus etiam quævis occaſio, quamvis minima & nullius momenti ad iram provocandam ſufficit. *Sufficit.*] Ad iram & indignationem animo concipiendam, vel materiam iraſcendi præbet. *Idem.*

184. *Chryſippus.*] Hic mitiſſimi ingenii Stoicus, omnes adfectus improbabat. Fuit dialecticus ſubtiliſſimus, Cleanthis & Zenonis diſcipulus, adeo ut de illo dictum ſit, Si Dii Dialectica uteren-

Qui partem acceptæ ſæva inter vincla cicutæ
Accuſatori nollet dare. plurima felix
Paulatim vitia, atque errores exuit omnes,
Prima docens rectum ſapientia: quippe minuti
Semper, & infirmi eſt animi, exiguique voluptas
Ultio. continuo ſic collige, Quod vindicta
Nemo magis gaudet, quam fœmina. cur tamen hos tu
Eva-

VET. SCHOLIAST.

6. *Qui, &c.*] Socrates philoſophus ...nienſis cum argueretur proditionis, ...otus eſt in carcere cum accuſatore, ...um ſibi daret venenum, accuſatori ...nti noluit dare.

...7. *Plurima, &c.*] Generaliter, pro ...cunque felix, id eſt, doctus & ſa...is Potior ergo eſt ſapientia, quam ...citas. Si quidem illa paulatim amittit, ... ſtatim purgat.

...88. *Atque, &c.*] Sapientia.

...89. *Quippe minuti, &c.*] Feminei d...t.

...92. *Nemo, &c.*] Quia vincitur ani...s ſexus iracundia.

VARIORUM.

...rentur, præceptis Chryſippi uſuros. Hic ...a effuſo exſpiravit. *Non dicit idem.*] Sc. ...ndictam eſſe bonum jucundius vita. ...*ite, &c.*] Sapientes idem non ſentiunt, ...ii injuriam contemnendam eſſe di...unt. Thales autem non facile ad iram ...la injuria commovebatur, qui fuit ...nus è ſeptem ſapientibus Græciæ *Idem.*

156. *Dulcique, &c.*] Id eſt, Socrates ...thenienſis, qui ſub falſo crimine, quaſi ...e Diis malè ſentiret, capitis damna...us, datam à miniſtro publico cicutam, ...ntrepidus hauſit. *Farn. Vicinus.*] Prope ...llum natus. Eſt autem *Hymettus mons* ...n Attica prope Athenas, mella produ...cens, & marmore nobilis. De eo Laër...tius. *Idem.*

186. *Qui, &c.*] Qui Socrates quam...vis injuste condemnatus, mori non ...recuſavit, & cum à Lyſia oratore defendi potuerit, noluit: nec voluiſſet par pari referre, quamvis potuiſſet. Nullius enim injuria commovebatur, & ſemper eodem vultu apparuit, quem ne quidem cum cicutam biberet, mutavit. Semper contendens miſeriorem eſſe qui facit, quam qui afficitur injuria.

187. *Accuſatori.*] Pro accuſatoribus ſuis: nam tres fuerunt, Anytus, Lycon & Melitus. *Britannicus. Plurima, &c.*] Commendat ſapientiam & Philoſophiam, quæ prima omnium recta docet, quæ plurima vitia paulatim animis hominum eximit, & paulo poſt omnes errores, & animi perturbationes. *Felix.*] Felices & fortunatos faciens *Idem.*

188. *Paulatim.*] Pedetentim, & ſucceſſive *Errores.*] Peturbationes. *Idem.*

189. *Docens, &c.*] Al. *docet* Juſtum, & naturæ rationique conveniens. *Sapientia.*] Philoſophia de moribus, quæ imprimis iræ, & reliquis adfectibus frena injicit, & vindictam docet committere. *Lubin. Quippe, &c.*] Illa *voluptas, ultio*, eſt fœminei & exigui animi, qui ſcilicet non poteſt præ impotentia moderari vehementiæ iræ. Contrà alti & ſublimis animi, injurias & contumelias contemnere, ut recte à Mantuano dictum ſit

Fortior eſt, qui ſe quam qui fortiſſima vincit
Mœnia, nec virtus altius ire poteſt. Id.

191. *Continuo, &c.*] Ergo ſtatim, breviter hoc puta. Probat quod dixit, vindictæ cupiditatem eſſe animorum imbecillium, ut ſunt mulieres. Quo enim minor eſt animus, eo adfectibus magis percellitur & ſuperatur. *Lubin.*

Collige.] Argue, conclude.

192. *Quam, &c.*] Fœminæ maxime gau-

Evaſiſſe putes, quos diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verbere cædit
Occultum quatiente animo tortore flagellum?
Pœna autem vehemens, ac multo ſævior illis,
Quas & Cæditius gravis invenit, & Rhadamanthus,
Nocte, dieque ſuum geſtare in pectore teſtem.
Spartano cuidam reſpondit Pythia vates:

Hau

VET. SCHOLIAST.

194. *Mens, &c.*] Id eſt conſcientia ſua pœnis & verberibus adficit.

197. *Quas, &c.*] Cædicium aulicum Neronis crudeliſſimum fuiſſe vult intelligi ſatellitem.

199. *Spartano.*] Glaucum dicit genere Spartanum, qui creditum fidei ſuæ theſaurum, à Mileſio quodam, & repetentibus hanc pecuniam heredibus filiis ejusdem Mileſii, reddere dubitavit. cum Apollinem conſuluiſſet quid ſibi ſuaderet, fraudaretne pejurio quod ad ſacramentum vocaretur, an ſine ſacramento fidei commiſſum redderet: cui Deus reſpondit, pœnas ſoluturum hoc ipſo quod dubitavit creditum reſtituere. Quo reſponſo Glaucus territus, paravit ſe citra ſacramentum reddere. Hæc narratio in VII. hiſtoria Herodoti eſt. Reddidit ergo Glaucus, quia timuit, non quia voluit: unde pœnas dignas ſceleris non effugit. Hoc eſt apud Herodotum, *ὄμνυ ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὔορκον μένει ἄνδρα.*

VARIORUM.

gaudent vindicta: Sed fœminæ ſunt infirmi animi. Ergo &c. *Farnab. Cur, &c.*] Non eſt, inquit, quod putes hos perjuros effugere ſupplicium & non torqueri. Britann.

193. *Quos, &c.*] Nam, ut graviſſime Seneca ait, maxima peccantium pœna eſt, peccaſſe. *Idem.*

164. *Attonitos.*] Id eſt, quos conſcientia de diris ſceleribus & flagitiis perpetratis ſemper pavidos, anxios, & perturbatos habet formidine pœnæ, quam conſcientia ſemper ante ocul ponit. *Surdo, &c.*] Id eſt, tacito & l tenti tormento, ab aliis non intellect animum & interiora adfligente, qu nominat *occultum flagellum.* Hæ ſunt i læ Furiæ infernales, quibus Oreſtes, Al mæon & alii fuerunt agitati. *Idem.*

195. *Animo, &c.*] Præſtante offic um tortoris: Quo nullum tormentu truculentius. Unde Democritus dixi neminem usque adeo fortem & magn nimum eſſe, quem non mala conſcien tia reddiderit timidiſſimum.

196. *Pœna, &c.*] Ad ſequentia refe Nocte & die ſuum teſtem in pectore g ſtare, eſt pœna vehemens. *Vehemens.* Gravis & intolerabilis, qua quis in uni verſo mundo anguſtias patitur. *Lubin.*

197 *Cæditius.*] Judex illius tempori apud Vitellium crudeliſſimus, qui ſemper gravioribus ſuppliciis delectabatur *Rhadamanthus.*] Inferorum judex juſtiſſimus, & maxime ſeverus, Jovis e Europa filius, rex Lyciæ fuit. *Lubin.*

198. *Nocte, &c.*] Teſtem ſcilicet, qu nunquam ceſſat accuſare, reum convincere, & de illo ſupplicium ſumere, qu nulla pœna, nullus cruciatus, nullum tormentum gravius & truculentius excogitari poteſt, & quod ipſum, revera pœna infernalis. *Teſtem.*] Conſcientiam carnificem. Unde egregie Auſonii illud:
Turpe quid auſurus te ſine teſte time.
Idem. Ex illo Quintiliani, *Conſcientia mille teſtes.*

199. *Spartano, &c.*] Glauco. Per hiſtoriam oſtendit fieri non poſſe, ut qui depoſitum abnegarit, pœnam effugiat. Cum Glaucus Spartanus cum tota domo interierit, non ſolum quia depoſitum non reddiderit, ſed quod cogi-

taverit

Haud impunitum quondam fore, quod dubitaret
Depoſitum retinere, & fraudem jure tueri
Jurando: quærebat enim quæ Numinis eſſet
Mens, & an hoc illi facinus ſuaderet Apollo.
Reddidit ergo metu, non moribus, & tamen omnem
Vocem adyti dignam templo, veramque probavit;
Extinctus tota pariter cum prole domoque,
Et quamvis longa deductis gente propinquis.
Has patitur pœnas peccandi ſola voluntas.

Nam

VET. SCHOLIAST.

1. *Depoſitum, &c.*] Non reddere commiſſum, ſed pejerare.

4. *Reddidit, &c.*] Timens pœnam, pro voluntate.

5. *Vocem, &c.*] Quæ illi Apollo it minitatus.

6. *Cum, &c.*] Cum omnibus ſuis ropinquis eradicatus eſt.

8. *Has patitur, &c.*] Qui, in-, animo ſcelus cogitat, tanquam mmiſerit, ſic eum conſcientia ſua torqt.

VARIORUM.

erit tantum de eo non reddendo. nc hiſtoriam recitat Herodotus lib. 6. *hia.*] Apollinis ſacerdos fatidica, qui thius dictus à ſerpente Pythone occiſo. *m.*

200. *Haud, &c.*] Non inultam tanm aliquando illam malam voluntam fore & quod Deum tentaret. *Quod bitaret.*] Nam conſuluiſſe dicitur oaculum, an reddere deberet; deinde eam repetentibus regeſſiſſe, quod non neminiſſet de accepto, ſed melius tanen ſe conſideraturum.

201. *Depoſitum, &c.*] Fidei commisum non reddere. *Fraudem, &c.*] Id eſt, uum ſcelus ac dolum juramento palliare & excuſare. *Idem. Jure.*] Tmeſis, pro jurejurando.

202. *Quærebat.*] Explorabat & tentabat, ecquid etiam Deus hanc fraudem eſſet approbaturus. *Lubin.*

203. *Suaderet.*] Summum facinus erat, tentare Deum, an etiam injuſtitiam approbaret, qui ipſius juſtitiæ idea videri volebat. *Idem.*

204. *Metu, &c.*] Metu pœnarum quas oraculum minitabatur, juxta illud,

Oderunt peccare mali formidine pœnæ.

Non, &c.] Non amore virtutis & juſtitiæ, quia timuit, non quia ſponte voluit. Secundum illud,

Oderunt peccare boni virtutis amore.

Et, &c.] Quamvis reddiderit. *Idem.*

205. *Vocem, &c.*] Id eſt, totum oraculum verum fuiſſe demonſtravit. *Adyti.*] Vatis ex adyto, id eſt, ex loco templi intimo, inacceſſo, ab α & δύω. *Dignam, &c.*] Quia Deo & illo templo dignum erat malitiam odiſſe, & vera prædicere. *Veramque.*] Id eſt, ſenſit verum eſſe, quod ex oraculo audiverat: ipſe cum tota familia paulo poſt exſtinctus eſt. *Lubin.*

206. *Exſtinctus tota.*] Ut apud Herodianum, Leotychidas recitat l. 6. *Idem.*

207. *Et quamvis.*] Id eſt, licet illi propinqui longa ſerie propagati eſſent. *Idem.*

208. *Has, &c.*] Ex Oraculo hoc dicit. Nam illud iterum reſponderat, vel ob id ipſum pœnas ſoluturum, quod voluiſſet fraudulenter agere, Deumque tentaſſet. *Sola voluntas.*] Hinc JCtorum illud: *Pari ſorte ſcelus & ſceleris volunta-*

tem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nam ſcelus intra ſe tacitum qui cogitat ullum,
Facti crimen habet. cedo, ſi conata peregit?
Perpetua anxietas, nec menſæ tempore ceſſat,
Faucibus ut morbo ſiccis, interque molares
Difficili creſcente cibo: ſed vina miſellus
Exſpuit: Albani veteris pretioſa ſenectus
Diſplicet. oſtendas melius, denſiſſima ruga
Cogitur in frontem, velut acri ducta Falerno.
Nocte brevem ſi forte indulſit cura ſoporem,
Et toto verſata toro jam membra quieſcunt,

Con-

VET. SCHOLIAST.

209. *Nam, &c.*] Id eſt, qui cogitaverit ſcelus admittere, reus eſt tanquam ſi cogitata perpetraverit.

211. *Nec, &c.*] Nec edendi tempora concedit.

213. *Sed, &c.*] Cum apud conſcientiam ſuam cogitat de admiſſo ſcelere.

216. *Velut, &c.*] Aceto Falerno.

VARIORUM.

tem. *Voluntas habetur pro facto.* Nedum ipſum factum vel peccatum. *Idem.*

209. *Nam ſcelus, &c.*] Egregia ſententia, cum ſacris literis conſpirans. non quidem ſecundum humanas leges, ſed ex jure divino. Id eſt, qui cogitavit & deliberavit apud ſe ſcelus committere, reus eſt æque, atque ſi cogitata perpetraſſet. *Idem.*

210. *Facti, &c.*] Apud Deum revera, qui animum reſpicit, reus habetur. Nam ſcelera vel mala facta, non ex ſe vel per ſe adeo mala ſunt, quam quod ex malo animo proficiſcuntur. *Cedo, &c.*] Quantum ſupplicii credis ipſum manere, qui re ipſa ſe turpi opere commaculavit? *Conata.*] Res cogitatas: Paſſive.

211. *Perpetua, &c.*] Redit jam ad demonſtranda conſcientiæ tormenta, quæ ait eſſe continua & perpetua; & demonſtrat, quænam illi tormenta perſentiſcant, qui crimina admiſerunt. *Nec menſæ, &c.*] Inter epulandum, cum genio voluptatique indulgendum eſt. Imo tantum abeſt, ut edendi tempus alicui impune indulgeat, ut quosdam vix reſpirare permittat. *Lubin.*

212. *Faucibus, &c.*] Id eſt, non aliter ac ſi gravi febri correptus eſſet, & ſiccis faucibus nihil deglutire queat. u cibus ei inter maxlliares dentes creſcat, ſic omnia faſtidit. Nam fraudum conſcientia omnia ipſi contaminat, etiam pulcherrima & optima. *Ut, &c.*] Præ attonita trepidatione, & continuo cordis æſtu ſemper ſitiunt & comedere non poſſunt. *Idem.*

213. *Sed, &c.*] Vinum pretioſum tanquam inſipidum exſpuit. Ob animi cruciatus etiam corpus paulatim abſumitur & atteritur, nec ſuas facultates integras retinet. Unde etiam ſuaviſſima illis amara. *Lubin.*

214. *Albani, &c.*] Vina vetuſtate ſua commendata. Quod vinum Albanum vetuſtiſſimum & optimum omnibus placet, huic ſoli diſplicet. Plin. lib. IV. cap. 2. & 61.

215. *Oſtendas, &c.*] Id eſt, ſi ipſi melius vinum porrigas, tum indignationis & faſtidii ſignum, rugas in frontem contrahit *Lubin.*

216. *Velut, &c.*] Non ſecus ac ſi acetum ex Falerno vino acerrimum bibiſſet. *Idem.* Sic quidem Lubinus, ſed aliter Grangæus: Duo, inquit, genera Falerni, alterum auſterum, dulce alterum; auſterum melle linire & mitigare ſolebant, ex eoque mulſum conficere, non tamen ita poterat miſceri, quin aliquid auſteritatis remaneret.

227. *Nocte, &c.*] Id eſt, ſi ſolicitudo

Cntinuo templum, & violati Numinis aras,
Equod præcipuis mentem ſudoribus urget,
T videt in ſomnis. tua ſacra & major imago
Hmana turbat pavidum, cogitque fateri.
H ſunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,
Cm tonat: exanimes primo quoque murmure cœli:
Nn quaſi fortuitus, nec ventorum rabie, ſed
Iratus

VET. SCHOLIAST.

19. *Et, &c.*] Ubi pejeravit.

10. *Sudoribus, &c.*] Ex perturba-ti e ſomnii.

21. *Tua, &c.*] Tu illi es pro ſacris, raudem fecit.

22. *Cogitque, &c.*] Quod debetur re lat.

25. *Hi ſunt, &c.*] Phyſici nam adſe-r ex conflictu ventorum vel nubium, trua vel fulgura fieri: nam ex nimio 1 vel certamine ventorum nubes in-e conliſæ tonitrua & coruſcas fa-it, veluti ſaxa inter ſe conliſa ignem atiunt. refer ad verſ. 25.

26. *Iratus, &c.*] Propter ſua com-ſa.

VARIORUM.

o cor urens ex mala conſcientia, tquam diu multumque in lecto ſe ſavit, forte brevem ſomnum ipſi in-ſit, paulo poſt conſcientia ſcelerum itatus, rurſus evigilat. *Si, &c.*] Quod tum non eſt, vel ſaltem rariſſimum. *m.*

219. *Continuo.*] Somniare incipit de nplo in quo pejeravit. Quaſi dicat: iam ſua ſcelera in ſomnio & quiete ſi quietem non indulgent. *Violati, c.*] Quæ in falſum teſtimonium cita-t. *Idem.*

220. *Et, &c.*] Imprimis te, quem fraudavit, videt. *Quod, &c.*] Paren-eſi include. *Præcipuis.*] Præ aliis anxie-ibus ſudorem excutientibus. *Sudori-s.*] Nam æſtuantis animi indicium maximum ſudor. Hic autem *ſudores* anxietatibus; vel *mens* pro præcordiis, ſeu ipſo corde. Cum.

tacita ſudant præcordia culpa.

Urget.] Angit, & perſequitur. Forte legendum *urit.* Idem.

221. *Te, &c.*] Quem fefellit, & cui depoſitum denegavit. *Sacra.*] Exſecrabilis, terribilis, tanquam cujusdam infernalis furiæ. Illorum enim facies quibus injuriam fecerunt, ſemper illis ob oculos verſantur. Hinc Oreſtes furioſus, cenſet ſuam matrem ſemper ſibi à tergo eſſe. *Lubin.* Ordo eſt, tua imago ſacra & major humana, turbat pavidum. Nam exiſtimat ſe videre imaginem amici circumventi, ſacra quadam & venerabili ſpecie, & majore humana effigie, quales ſolent apparere umbræ. *Britann.*

222. *Fateri.*] Se ſcelus ſummum admiſiſſe, & ſumma etiam pœna dignum eſſe. *Lubin.*

223. *Hi, &c.*] Mali nimirum nunquam ſunt quieti, ſemper ſunt pavidi & meticuloſi. Aureum profecto illud Iſidori: VIS NUNQUAM TRISTIS ESSE, RECTE VIVE. *Ad, &c.*] Quoties fulgura audiunt, quæ mitti à Jove putant, ſceleratis puniendis: quod & de Caligula refertur. *Lubin.*

224. *Exanimes. &c*] Scilicet ſunt, vel concidunt, cumprimum tonitru murmurare inceperit Omne enim peccatum meticuloſum & pavidum. Contra bona conſcientia nihil ſecurius, quæ murus aheneus *Idem.*

225. *Non, &c.*] Ordo eſt & ſenſus: exanimes ſunt, quaſi ignis cadat non fortuitus, nec rabie ventorum, ſed iratus, ut vindicet. Dicendo autem *fortuitus* vel *fortuitu* ſequitur Epicureos, qui divinam providentiam tollentes omnia caſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Iratus cadat in terras, & judicet ignis.
Illa nihil nocuit, cura graviore timetur
Proxima tempeſtas: velut hoc dilata ſereno.
Præterea, lateris vigili cum febre dolorem
Si cœpere pati, miſſum ad ſua corpora morbum
Infeſto credunt à numine: ſaxa Deorum
Hæc, & tela putant. pecudem ſpondere ſacello
Balantem, & Laribus criſtam promittere galli
Non audent. Quid enim ſperare nocentibus ægris
Conceſſum? vel quæ non dignior hoſtia vita?
Mobilis, & varia eſt ferme natura malorum.

Cum

VET. SCHOLIAST.

230. *Si, &c.*] Si cœperit ægrotare.

231. *Infeſto, &c.*] Irato, læſo numine.

232. *Pecudem, &c.*] Sacrificia promittere pro ſanitate recuperanda, non audet tanquam reus.

VARIORUM.

moveri putabant. *Britannic. Ventorum, &c.*] Cum illi violenter inter ſe confligunt. Phyſici ſcribunt, quod ex colliſione ventorum & nubium, non ſecus ac lapidum, ignis eliciatur. *Idem.*

226. *Iratus.*] Sceleribus hominum, tanquam vindex eorundem. *Ut, &c.*] Ut ſupplicium de ſceleratis ſumat. *Idem. Judicet.*] Alii *vindicet. Ignis.*] Fulmen, quod eſt vis ignea quædam.

227. *Illa, &c.*] Si prima tempeſtas vel fulgur nihil nocuit, proxima quæ ſequitur ſolicitudine majori timetur: velut illa tempeſtas, quæ ipſi pœnam adferet, in diem præſentem ſit dilata. *Cura, &c.* Majori anxietate. Hujus exemplum habuimus in Caligula. *Lubin.*

228. *Velut hoc, &c.*] Quaſi ex compoſito in hunc ſerenum diem, & propterea alias minus metuendum, dilata eſſet. Pro *hoc* ergo mallem legere *huic.*

229. *Præterea, &c.*] Præterea ſi in morbum incidant, cenſent illum vindictæ loco à Deo immiſſum. *Lateris, &c.*] Pleuritida. *Vigili, &c*] Utpote in acuto morbo, quæ febris dormire non ſinit. *Idem.*

231. *Infeſto.*] Irato, læſo, & graviter ſceleribus offenſo. Nihil autem miſerius quam Deum ſibi offenſum credere. *Saxa, &c.*] quæ irati in homines ſceleratos conjiciant, quibus nocentes percutiant & puniant. *Idem.*

232. *Pecudem, &c.*] Non audent votum facere. Nam Deum ſibi infeſtum credunt, & deſperant de Dei miſericordia, quo nihil eſſe poteſt miſerius. *Idem.*

233. *Balantem.*] Non audet ovem, vel agnum ſacrificio offerre, tanquam reus. *Criſtam, &c.*] Gallorum fibræ Diis gratiſſimæ credebantur, quibus Lares & Penates præcipue placari credebantur. Plin. 10. cap. 19. Gallum & Æſculapio ſolvebat, qui convaluerat.

234. *Quid, &c.*] Nihil enim illi ſperare posſunt. Miſerrimi ſane quibus illud negatum, quod omnibus hominibus relictum credebatur. *Spes* enim *ſola remanſit humo. Nocentibus, &c.*] Ægrotis & ſceleratis. *Lubin.*

235. *Vel, &c.*] Quam ipſi nocentes: Quæ hoſtia tam vilis eſt, quæ pro ſceleratorum vita mactari debeat, quæ non potius vivere debeat, quam homines impii & ſcelerati? *Lubin.*

236. *Mobilis.*] Nulla conſtantia eſt in malis. Illi enim ante facinus & in ipſo

faci-

Cum ſcelus admittunt, ſupereſt conſtantia: quid fas,
Atque nefas, tandem incipiunt ſentire peractis
Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa, & mutari neſcia. nam quis
Peccandi finem poſuit ſibi? quando recepit
Ejectum ſemel attrita de fronte ruborem?
Quisnam hominum eſt, quem tu contentum videris uno
Flagitio? dabit in laqueum veſtigia noſter
Perfidus, & nigri patietur carceris uncum,

Aut

VET. SCHOLIAST.

7. *Cum, &c.*] Cum ad perpetran- ſcelus venerint, in eadem conſtan- erſtant, ut ſperent etiam illicita de- omni modo fieri. peracto facinore, pſa conſcientia animi eorum ab illa ciuntur conſtantia.

39. *Tamen, &c.*] Sentiunt ſe male- re, & tamen faciunt. Nam ipſam ſuetudinem verterunt in naturam.

43. *Quiſuam, &c.*] Quis eſt homi- a, qui cum ſemel peccaverit, non frequenter deſideret?

44. *Dabit, &c.*] Ligabitur in car- em.

45. *Carceres, &c.*] Unco nam fer- trahebantur à populo, qui mereban- ſic puniri.

VARIORUM.

inore ſunt conſtantes & confidentes, t perpetratum ſcelus pavidi, meticulo- & ſibi ſceleris malè conſcii reſipiſcere lunt; non tamen poſſunt, ipſi ad vitia ni, dulcedine jam & conſuetudine pediti, atque abjecto pudore in vitiis firmati. *Nullum enim vitium deſinit incipit.* Senec. *Farnab. Malorum.*] leratorum & nocentium hominum.

237. *Supereſt, &c.*] In ſcelere perpe- ndo ſunt conſtantiſſimi: abundat in s confidentia. *Idem. Quid, &c.*] Gra- ſime Seneca: *Quid egeris, tum patebit n animum ages.* Id eſt, quantam ſce- is magnitudinem admiſerint, demum ud ſe reputare incipiunt, peracto ſce- e. *Idem.*

239. *Tamen, &c.*] Id eſt, licet ſcele- m ſuorum tormenta ſentiant, à ſcele- re tamen abſtinere nequeunt, & ſemper flagitioſos ſuos mores natura repetit, quia habitum malitiæ contraxerunt, ad vitia redeunt, tanquam ſus lauta ad volutabrum, & canis ad vomitum. *Natura, &c.*] i. e. ipſi ſcelerati, quaſi depravatæ naturæ imperio. *Mores*] Sceleratos, & damnandos, quibus adſuerunt. *Idem.*

240. *Fixa.*] In prava conſuetudine & malitia confirmata. *Lubinus. Nam, &c.*] In malo enim & immoderato finis & modus non eſt. Et ratio eſt, quia recte agere tantum uno modo poſſumus, male infinitis. Nam *bonum ſimplex, malum multiplex.*

241. *Quando, &c.*] Ille tuus perfidus, qui ſemel verecundiæ, matris virtutum, limites præteriit, nunquam pudorem recipiet, quem ſemel de perfricta fronte dejecit. *Lubin.*

242. *Ejectum.*] Qui ſemel transverſim ad vitia abreptus eſt, nunquam ad bonam frugem revertetur. *Attrita, &c*]. Perfricta: Martialis,

Aut cum perfricuit frontem, poſuitque pudorem. Idem.

243. *Quisnam, &c.*] Id eo dicit, nam cum quis ſemel peccavit impune, ſæpius & frequentius peccare deſiderat. *Lubin. Uno, &c.*] Ut unum ſcelus ſemel admittat, & non idem frequentius repetat,

244. *Dabit, &c.*] Pedibus vincietur olim, & ligabitur qui te decepit. Hoc ergo in conſolationem Calvini. *Veſtigia, &c.*] Pedes ſuos in carcerem diriget. *Lubin. Noſter perfidus.*] Fraudulentus ille & perjurus, de quo nobis ſermo fuit.

245. *Et, &c.*] Id eſt, in tenebricoſo

carcere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Aut maris Ægæi rupem, ſcopuloſque frequentes
Exſulibus magnis. pœna gaudebis amara
Nominis inviſi: tandemque fatebere lætus
Nec ſurdum, nec Tireſiam quenquam eſſe Deorum.

VET. SCHOLIAST.

247. *Exſulibus*, *&c.*] Κατὰ κοινȣ̃. Id eſt, patietur exilium: in inſulam exilio deportabitur.

249. *Nec*, *&c.*] Dicturus es & potentes & exaudibiles eſſe Deos.

VARIORUM.

carcere unco ferreo conſtringetur. vide Sat. 10. verſ. 66. *Idem.*

246. *Aut*, *&c.*] In inſulam ejus maris exſilio deportabitur. In illis inſulis rupes & ſcopuli erant. *Scopuloſque*, *&c.*] Quæ inſulæ frequentatæ ſunt à magnis civibus exſulantibus. Gyaram & vicinas Cycladas intelligit. *Grangæus.* Notat tempora ſua, quibus multi & magni cives relegabantur.

247. *Pœna*, *&c.*] Crudeli & horrendo ſupplicio, quo ſceleratus ille punietur, tu te delectare poteris & recreare, conſiderans Deum eſſe juſtum malorum vindicem.

248. *Nominis*, *&c.*] Hominis ſcelerati, & tibi inviſi, cujus nomen non niſi ingenti ſtomacho, & indignatione audire queas. *Tandemque*, *&c.*] Demum libens & lætus Dei juſtitiam prædicabis, & reſciſces Deum non eſſe ſurdum nec cæcum.

249. *Nec*, *&c.*] Omnino audire & non negligere perjuria & ſcelera hominum, & preces vindictam contra malos implorantium. *Teireſiam*, *&c.*] Id eſt, aliquem cæcum, ut Teireſias, qui res hominum introſpicere nequeat. De Teireſia vide Metamorphoſin Ovidii. Hic à Junone viſu privatus fingitur. Hygin. Fab. 75.

SATYRA XIV.

ARGUM. Parentes reprehendit, qui minus pie ac caſte coram liberis viventes, malis exemplis & inſtitutione iis autores ſunt aleæ, gulæ, crudelitatis, libidinis, luxus in ædificiis exſtruendis, ſuperſtitionis & portentoſæ avaritiæ.

PLURIMA ſunt, Fuſcine, & fama digna ſiniſtra,
Et nitidis maculam ac rugam figentia rebus,

Quæ

VET. SCHOLIAST.

1. P*Lurima ſunt.*] Contraria mala inſtitutio in naturam vertit. Horatius:

——Utcunque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ.

VARIORUM.

1. P*Lurima*] Hac antepenult. Satyra, quæ ἠθικωτάτη, ſanctiſſima & pulcherrima eſt, reddit cauſſam Juvenalis, quare tot paſſim flagitioſi & ſcelerati exiſtant. Initio hic ſenſus eſt: Plurima ſunt mala facinora, & famoſa ſcelera, ſiniſtra fama digna, quæ ipſi parentes pueris à ſe natis monſtrant, & tanquam hæreditaria tradunt. *Fuſcine.*] Ad hunc Satyra hæc ſcripta, quis vero ille fuerit, non legi. *Fama*, *&c.*] Infamia, turpia, famoſa, vel quæ malam famam adferunt, & maculam ſiniſtræ famæ alicui adſpergunt. *Lubin.*

3. Et

Q æ monſtrant ipſi pueris, traduntque parentes.
Si amnoſa ſenem juvat alea, ludit & heres
B latus, parvoque eadem movet arma fritillo.
N c melius de ſe cuiquam ſperare propinquo
C ncedet juvenis, qui radere tubera terræ,
B letum condire, & eodem jure natantes
rgere ficedulas didicit nebulone parente,

Et

VET. SCHOLIAST.

Pueris, &c.] Filiis. ut Virgilius: *Tuque puerque tuus.*

Bullatus.] Adhuc parvulus. *Parvo- &c.*] Fritillus pyxis cornea, qui fi- dicitur Græce. Fritinnire aves di- ur ſtrepere, aut ſonare. Apud anti- s in cornu mittebant teſſeras, mo- esque fundebant, aut fritillum, pyr- dixit.

Mergere, &c.] Id eſt, à patre di- t luxurioſus, & guloſus.

VARIORUM.

. *Et, &c.*] Quæ rebus bonis & can- is aliquam turpitudinis maculam in- nt, quæ rebus politis rugam & in- alitatem aliquam addunt. *Maculam, .*] Alii legunt *maculam hæſuram*, id ,non facile eluendam. In quibusdam mplaribus poſt primum aut ſecun- n verſum ex MSS Canterus & Pulma- s hunc inſeri volunt:

Et quod majorum vitio, ſequiturque minores.

em jure Lipſius removet, ineptum di- ns & ſententiæ turbatorem. Epiſt. 15. 4. Fuit enim hic verſus pro argumen- Satyræ. *Idem.*

3. *Quæ, &c.*] Qui ſane plus exem- o, quam peccato nocent. *Idem.*

4. *Si damnoſa.*] Primum facinus & elus alea eſt. Si pater ſenex aleæ luſu lectetur, tum puer ejus adhuc bulla, ſigni ingenuorum puerorum ornatus, dem luſu delectatur. *Damnoſa.*] Qua tegra patrimonia ſæpe perdebant. *He- s, &c.*] Nobilis puer adhuc admodum rvulus, & bulla ornatus, quæ cordis effigiem habebat. *Beroald.* Annot. cap. 22.

5. *Parvoque, &c.*] Id eſt, eadem arma, talos, & ludendi inſtrumenta, parvo alveolo vel tabula (poſtea cum adoleverit majori uſurus) in qua teſſeræ diſcurrunt, movet, & exercet. *Lubin.* *Parvoque, &c.*] Arma aleatorum ſunt teſſeræ, tali, aleæ, quæ fritillo moventur & agitantur priusquam jaciantur in abacum, vel alveum. *Fritillum* ergo inſtrumentum eſt, vel vaſculum, in quo teſſeræ fritinniunt, & cum ſono ſubſiliunt, concuſſæque agitantur. Nam fritillum, juxta vocabuli veriloquium, eſt διάσειςρον *Fritinnus* vetus vox eſt, quæ motitationem & ſubſultationem cum ſono ſignificat; à fritinnus igitur diminutivum fritillus: inde *fritinnire* Nonio, *ſubſilire cum ſono*. Salmaſius in Fl. Vopiſcum

6. *Nec, &c.*] Filius patre ſuo melior & frugalior non erit, qui incontinentiam a patre didicit. *Lubinus.* *De ſe.*] Quam de patre.

7. *Radere, &c.*] Id eſt, qui tubera terræ radere, & in cibum præparare ad excitandum appetitum. Alii *rodere* legunt, id eſt, vorare cum aviditate. *Tubera.*] De his dictum Sat 5. Hæc enim habebantur in maximis deliciis *Lubin.*

8. *Boletum.*] Delicatiſſimum luxurioſorum ferculum. Eſt autem boletus genus fungi inter omnes optimi. De hoc etiam Sat. 5.

Vilibus ancipitis fungi ponentur amicis,
Boletus domino. --

Eodem jure, &c.] Delicatiſſimo condimento, quo boletum condiit. *Natantes, &c.*] Hoc pertinet ad abundantiam & nimium luxum.

9. *Ficedulas.*] In ſummis delicis habitas

Et cana monſtrante gula. cum ſeptimus annus
Tranſierit puerum, nondum omni dente renato,
Barbatos licet admoveas mille inde magiſtros,
Hinc totidem, cupiet lauto cœnare paratu
Semper, & à magna non degenerare culina.
Mitem animum, & mores modicis erroribus æquos
Præcipit, atque animas ſervorum, & corpora, noſtra
Materia conſtare putat, paribusque elementis?

An

VET. SCHOLIAST.

10. *Et cana.*] Patris, id eſt, vetula.

12. *Barbatos, &c.*] Philoſophum licet ad erudiendum adhibeas, ſemel imbutum luxuria patris non poſſe revocari.

15. *Mitem, &c.*] Interrogative pronunciari poteſt, ſed melius, ironicos. Pro Ironia dictus eſt ſenſus. Mitem animum præcipit Rutilius. An putas eum ſævire, qui gaudet plagarum ſtrepitu. Ironicos, & *mores modicis erroribus æquos*, quos, quia nemo ſine vitio eſt, id eſt tolerabilius indulgentem.

VARIORUM.

tas. Germanis dicuntur *Schneppen*, à captandis hiante ore culicibus. *Nebulone.*] Frugiperda & gulone ſc. monſtrante: Alias proprie nebulo, qui nebulam mendaciis obtendit. *Grang.* Vel qui non pluris eſt quam nebula. *Britann.*

10. *Cana, &c.*] Gula patris vetula, & canis obſita, vel patre cano guloſo. *Cum, &c.*] Qui puer in hiſce deliciis vel ad ſeptimum tantum ætatis annum pervenerit, poſtea emendari non poterit. Alii *puero* leg. *Lubin.*

11. *Nondum, &c.*] Paulo poſt ſeptennium: nam primum infantibus poſt ſeptem menſes dentes naſcuntur: Septimo autem anno decidunt, & ſtatim renaſcuntur.

12. *Barbatos, &c.*] Graves & ſeveros rigidosque Philoſophos, & bonorum morum informatores. *Idem.*

13. *Lauto, &c.*] Splendido & ſumtuoſo apparatu. *Idem.*

14. *Non, &c.*] Scoptice. Non vult degener eſſe à patris moribus, nec deflectere à paterno luxu. ut habeat culinam multijugis pretioſisque obſoniis inſtructam.

15. *Mitem, &c.*] Cum interrogatione & indignatione hæc legenda ſunt: ut ſit ſenſus; Docetne pater filium ſuum ut animo ſit miti & benigno, & moribus æquis, modicis erroribus; & ſervos conſtare eadem materia qua nos? an potius docet uti crudelitate? *Britannicus.* Vel pater crudelis dum in ſervos flagellis ſævit, clementiam quæſo, an crudelitatem præcipit filio? proculdubio crudelitatem. *Farnab.* *Modicis, &c.*] Ut ſit æquus & clemens modicis ſuorum erroribus, conſiderans, quod ſint cognati, fratres, & ab eodem Jove oriundi. Ita dicit, quia nemo eſt ſine vitiis, & noſtra virtus nihil aliud, quam minor vitiorum particula, teſte Hermete. Et Horat.

Nam vitiis nemo ſine naſcitur, optimus ille
Qui minimis urgetur.

Lubin.

16. *Atque, &c.*] Periphraſis clementiæ & miſericordiæ, quam illi vere exercent, qui ex eadem materia ſervos & dominos conſtare putant. *Idem.* *Noſtra.*] Eadem quæ nobis eſt, ex qua nos conſtamus & compoſiti ſumus.

17. *Materia.*] Si ad primam originem revocemur, è terra ſumus. Alias, carne & oſſibus, quibus & nos conſtamus. *Lubinus.* *Paribusque elementis.*] Eisdem

prin-

n ſævire docet Rutilus, qui gaudet acerbo
agarum ſtrepitu, & nullam Sirena flagellis
omparat, Antiphates trepidi Laris, ac Polyphemus?
um felix, quoties aliquis tortore vocato
ritur ardenti duo propter lintea ferro.
uid ſuadet juveni lætus ſtridore catenæ,
uem mire afficiunt inſcripta ergaſtula, carcer

lex 2. Cod. Theod. de poen. ibiq. Comment. Loca vero ex antiquis plurima de ſtigmate collegit. M. Dreſigius Diſs. de uſu ſtigmatum. vide & Satyr. X, v. 183.

Ru-

VET. SCHOLIAST.

9. *Et*, *&c.*] Dulciorem eſſe flagello- i ſtrepitum, quam cantum Sirena- i.

o. *Antiphates*, *&c.*] Carnifex potius, atro domus ſuæ, quam dominus. ſtrygonum rex Antiphates, & Poly- mus Cyclops, qui homines comede- t.

2. *Duo*, *&c.*] Id eſt, ſic ſervus cru- ur propter duo ſabana.

3. *Quid*, *&c.*] Paterna crudelitate. ripta, *&c.*] Quanquam ibi includun- , inſcripti ſunt.

4. *Adficiunt.*] Lætum faciunt, de- ant.

VARIORUM.

acipiis, quæ ſunt ab elementis; imo dem illis quatuor, terra, aqua, aere & e.

18. *An ſævire &c*] Vel, an potius cru- itatem docet pater ſævus? ut ſupra tum: procul dubio crudelitatem. *Ruti-* .] Notiſſimus illa ætate, quem obiter tat, & pro quocunque crudeli parente nit.

19. *Et*, *&c.*] Qui dulciorem eſſe cen- plagarum ſtrepitum, quam Sirenum ntum. Notat animum immitem & delem. *Sirena.*] Accuſativus pro Sire- m. De Sirenum numero, quod tres erint, & quæ porro fabulantur Poetæ, ta ſunt. Senſus Auctoris eſt, quod voces renarum nihili faciat præ ſono & ſtre- tu, quem edunt flagella, dum ſervi pulant.

20. *Antiphates.*] Domus ſuæ carni- x, Antiphate Læſtrygonum rege non mitior. Qui carnifex & latro potius eſt domus & familiæ ſuæ ob ſævitiam tre- mentis & trepidantis, quam dominus. Porro Antiphates Læſtrygonum rex & Polyphemus Cyclops, crudeliſſimi, hu- manis carnibus veſcebantur. De Poly- phemo Virgil. 3. Æneid.

Viſceribus miſerorum, & ſanguine veſci-
tur atro.

Hygin. 111. Fab. 125. *Trepidi*, *&c.*] Do- meſticorum & familiarium ob crudeli- tatem domini trepidantium & contre- miſcentium. *Lubin.*

21. *Tum*, *&c.*] Tum ſuo judicio felix & beatus ſibi videtur, quoties ſervi ad ſupplicium rapiuntur; quoties carnifice vocato, ſervo cuidam nequam ſtigma inuri curat. *Idem.* Lipſius etiam hæc ad frontis inſcriptionem ſeu ſtigma refert; ſed Paſſeratius ad quæſtionem; nam an- tiquos adhibito igne uſos in quæſtionibus conſtat.

22. *Duo*, *&c.*] Furto abducta, vel a- miſſa. *Farnab.*

23. *Quid*, *&c.*] Senſus eſt, Pater qui lætus eſt tormentis ſuorum ſervorum, quam viam vivendi aliam oſtendit ju- veni, niſi quam ipſe tenet? *Catenæ.*] i. e. Compedum, quibus continetur ſervus in ergaſtulis.

24. *Quem*, *&c.*] Sc. juvenem mirifi- ce delectant. *Inſcripta*, *&c.* quorum frontibus notæ ſtigmate inſcriptæ vel in- uſtæ ſunt. *Ergaſtula.*] Hoc loco pro man- cipiis ipſis, & ſervis qui ſunt in ergaſtulo, ut Sat. 8. 180. *Carcer*, *&c.*] Nam ruri ſervi catenis vincti opus exercebant. *Idem.* Vel, quia ergaſtulum locus in villis ſub- terraneus erat ad carceris formam, ut vult Lipſius 2. elect. c. 15.

25. Ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ruſticus? exſpectas, ut non ſit adultera Largæ
Filia: quæ nunquam maternos dicere mœchos
Tam cito, nec tanto poterit contexere curſu,
Ut non ter decies reſpiret? conſcia matri
Virgo fuit; ceras nunc hac dictante puſillas
Implet, & ad mœchum dat eisdem ferre cinædis.
Sic natura jubet: velocius, & citius nos
Corrumpunt vitiorum exempla domeſtica, magnis
Cum ſubeunt animos auctoribus. unus, & alter
Forſitan hæc ſpernant juvenes, quibus arte benigna,

E me-

VET. SCHOLIAST.

25. *Exſpectas, &c.*] Speras quod filia meretricis caſta poſſit eſſe, quæ non poteſt nomina mœchorum matris ſuæ continuo ac uno ſpiritu dicere.

29. *Ceras, &c.*] Dictante ut hæc diſceret jucunde, pro ætate.

30. *Ferre, &c.*] Internunciis miniſtris, qui matris ſuæ fuerunt.

33. *Unus, &c.*] Pater & avus.

34. *Hæc, &c.*] Id eſt, turpia.

VARIORUM.

25. *Exſpctas.*] Idem fere iisdem verbis dixit Satyr. 7. verſ. 240. Subjungit autem quartum ſcelus, quod matres filiabus ſcortationis & adulterii exemplum eſſent. *Largæ, &c.*] Illius famoſiſſimæ mœchæ ſuo tempore, quam obiter notat.

27. *Tam, &c.*] Cujus mater tot mœchos habet, quorum nomina filia recitare non poterit, tam cito, vel tam veloci curſu, quin ter decies reſpirare cogatur. *Contexere, &c.*] Velocitate linguæ properanter enumerare. *Idem.*

28. *Ter, &c.*] Hyperbolice, quaſi uno ſpiritu omnes percenſere nequeat. *Conſcia, &c.*] Id eſt, filia adulteriorum matris conſcia fuit, cum adhuc parvula & virgo eſſet, ut mirum non ſit hanc matris exemplo eſſe corruptam. *Idem.*

29. *Virgo*] Olim, jam vero ipſa matris exemplo adultera. *Ceras, &c.*] Id eſt. eadem filia, jam matre dictante, ceras vel tabellas ad amatores ſuos ſcribi[t]. *Hæc, &c.*] Matre ſuo exemplo præmo[n]ſtrante, vel ſimpliciter *dictante.* Farnab. *Puſillas.*] Decore, pro ætate reſpectu matris dixit, quæ major eſt. *Lubin.*

30. *Ad, &c.*] Quos illa, licet puſill[a] adhuc, jam habet. *Eisdem, &c.*] Quibu[s] mater olim dedit, ut perferant ad amato[]res. *Cinædis.*] Spadonibus & miniſtris im[]puris. Hi enim mulieribus inſerviebant. *Lubin.*

31. *Sic, &c.*] Id eſt, naturale eſt, u[t] liberi parentum mores imitentur, ut vitiorum exempla patris, matris velociu[s] & citius liberos corumpant. Cicero *Plus homines exemplo quam peccato nocent.* Parentes imprimis, quos liberi tan[]quam vitæ exemplar intuentur. *Idem.*

32. *Magnis, &c.*] Parentibus & majoribus, à quibus proficiſcuntur. Quis autem major virtutis aut vitii auctor, quam parens?

33. *Subeunt, &c.*] Se animis latente[r] inſinuant. *Unus, &c*] Occurrit quaſi objectioni, quod non omnes malis exemplis æque corrumpantur, quos reſponde[t] eſſe pauciſſimos, non niſi Dei providentia ad virtutem informatos, qui ſinguları Dei dono illam animi firmitudinem obtineant. *Lubin.*

34. *Hæc, &c.*] Turpia parentum vitia; & meliores parentibus evadunt, quod quidem eſt rariſſimum. *Spernant.*] Declinent parentum vitia. *Quibus, &c.*] Quibus conditor Prometheus peculiare aliquod pectus finxit, quod omnes vitæ fluctus, omnes errorum & vitiorum inſultus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

eliore luto finxit præcordia Titan :
e reliquos fugienda patrum veſtigia ducunt,
monſtrata diu veteris trahit orbita culpæ.
ſtineas igitur damnandis. hujus enim vel
a potens ratio eſt, ne crimina noſtra ſequantur
nobis geniti : quoniam dociles imitandis
rpibus, ac pravis omnes ſumus, & Catilinam
ocunque in populo videas, quocunque ſub axe:
l nec Brutus erit, Bruti nec avunculus usquam.

NIL

VET. SCHOLIAST.

. *Præcordia*, *&c.*] Prometheus fi- Japeti, qui fuit unus è Titanibus.

6. *Fugienda, &c.*] Juvenibus ſcilicet. t, multi filii inviti facta parentum uuntur.

.o. *Quoniam*, *&c.*] Id eſt, ad mala itanda faciles ſumus. ut Terentius:

Namque ut eſt hominum ingenium proclive ad libidinem,
Dehinc quæſtum accepit.

42. *Et*, *&c.*] Malum hominem ubi- e invenias.

43. *Bruti*, *&c.*] Bonus, ut Cato Uti- nſis Philoſophus.

VARIORUM.

ltus tanquam ſcopulus marinus immo- is frangat & contemnat. *Arte*, *&c.*] x ſingulari gratia. *Idem.*

35. *E meliore.*] Non è communi vel ulgari. Sic è *meliore luto* factos dicimus, quibus melior indoles contigerit. *Idem.* Alii pro E legunt Et. *Titan.*] Titanis nepos Prometheus, primus hominem è gleba terræ finxiſſe perhibetur. Fuit autem Prometheus filius Japeti, qui unus fuit ex Titanibus. Vide Ovid. lib. I. Metamorph.

36. *Sed*, *&c.*] Ex natura ignava, prava & vulgari. Senſus eſt, Poſſe fieri benignitate naturæ, ut unus aut alter ſit, qui à veſtigiis paternis declinantes recte vivant, ſed reliqui per omnia paternos mores ſequuntur. *Fugienda*, *&c.*] mala exempla, Peccata & vitia parentum. *Lubinus.*

37. *Monſtrata, &c.*] Ampla & ſpatioſa via veteris & conſuetæ parentum culpæ, diu filiis à parentibus monſtrata, à recta via abſtrahit & abducit. *Diu*, ab ineunte ætate. *Orbita.*] Eſt proprie veſtigium decurrentis rotæ. Hoc loco Metaphorice vitæ inſtitutionem ſignificat. *Idem.*

38. *Abſtineas*, *&c.*] Admonitio præclara ad parentes, ut vel eo uno nomine à vitiis abſtineant, ne liberos ſuos corrumpant & ſeducant. *Damnandis.*] Alii leg. *Damnis.* Sceleribus & flagitiis, quæ vere ſunt damna non corporis, ſed animorum. *Hujus.*] Alii, *Hujusce.* Id eſt, hujusce rei, ut quis ſcilicet abſtineat à ſceleribus & flagitiis, omnium potiſſima, & potentiſſima cauſſa, ne illi, qui è nobis geniti ſunt, ſcelera noſtra imitentur. *Lubin.*

40. *Quoniam*, *&c.*] Ob corruptam naturam, ad vitia, quam ad virtutem ſumus procliviores.

41. *Et*, *&c.*] Mala exempla ubique nobis occurrunt, & homines mali, ſeditioſi, Rerumpubl. everſores, qualis Catilina erat, ubivis locorum, in quacunque mundi parte inveniuntur. Sed viros bonos, & patriæ liberatores, qualis Brutus erat, aut raro, aut nunquam, vel nusquam invenias. Sic Seneca Epiſt. 98: *Omne tempus Clodios, non omne Catones fert.* *Lubin.* *Sub axe.*] Sub quacunque cœli parte.

43. *Brutus.*] Brutum hic virum optimum & patriæ liberatorem Catilinæ op-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

NIL DICTU fœdum, viſuque hæc limina tangat,
Intra quæ puer eſt. procul hinc, procul inde puellæ
Lenonum, & cantus pernoctanti paraſiti.
Maxima debetur puero reverentia. ſi quid
Turpe paras, nec tu pueri contemſeris annos:
Sed peccaturo obſiſtat tibi filius infans.
Nam ſi quid dignum Cenſoris fecerit ira,
Quandoque, & ſimilem tibi ſe non corpore tantum,
Nec vultu dederit, morum quoque filius, & qui
Omnia deterius tua per veſtigia peccet,

Cor.

VET. SCHOLIAST.

45. *Intra, &c.*] Ubi filios habes.

46. *Puellæ Lenonum.*] Meretrices.

49. *Sed peccaturo.*] Impediat te, ne eum viderit hæc, imitetur.

50. *Cenſoris, &c.*] Ut à Cenſore corrigi mereatur aut damnari, tamen filius patri non ſolum corpore, ſed & moribus ſimilabit.

53. *Omnia, &c.*] Deterius quam tu, aut eo deterius quum te magiſtro.

VARIORUM.

ponit, *Bruti, &c.*] Id eſt, Cato Uticenſis, ex cujus ſorore Servilia, natus Brutus. *Idem.*

44. *Nil, &c.*] Sanctiſſimum profecto, & divinum præceptum, omnibus cubiculis & conclavibus inſcribendum, ne teneros puerorum animos, & caſtas aures aliquo ſcandalo verbi vel operis offendamus. *Dictu, &c.*] De verbis intellige. *Viſu.*] De factis turpibus. *Limina.*] Conclavia, loca. *Lubin.*

45. *Procul hinc.*] Subaudi *ſint*, vel *faceſſant*. Utitur cum ſingulari decoro ſolenni illa formula, qua è ſacris profanos arcere ſolebant. Quaſi etiam ad ſacrum illum locum, ubi pueri ſunt, profani accedere non debeant. *Briſſon.* Form. 1. *Puella, &c.*] Meritrices; ne turpe aliquid videant, vel audiant à beſtiis illis,

46. *Cantus, &c.*] Scurræ & nebulonis, qui totam noctem commeſſando conſumit, & turpia atque obſcœna ebrius canit. *Lubin.*

47. *Maxima, &c.*] Hoc eſt, quoc ſupra dixit, potiſſimam rationem eſſe ut quis à ſcelere abſtineat, ne malun exemplum ſint ſuis liberis. *Puero.*] Qu ſemper patris exemplum producit, in quiens: Tamen pater hoc facit. *Idem.*

48. *Turpe, &c.*] Puer te impediat, n cum videat hæc imitetur. *Nec tu, &c.*] Quod parvulus admodum ſit. *Idem.*

49. *Sed, &c.*] Id eſt, ſi vel infans tibi turpe aliquid auſuro adſit, à peccato ejus præſentia te revocare debet, ne illa videns olim te imitetur. Scribit Plutarch. *Catonem ſeniorem à verborum turpitudine præſente filio ſic temperaſſe, quaſi Veſtalibus virginibus arbitris locuturus eſſet, nec cum filio unquam laviſſe.* Idem.

50. *Nam, &c.*] Subjungit aliam cauſſam, ob quam quis vitio debeat abſtinere. Nimirum ut liberos ſuos male agentes libere poſſit reprehendere. *Si quid.*] Si peccaverit filius tuus, ut à Cenſore puniri & damnari mereatur, tu ipſum objurgare, & exheredare non poteris, quia tuus eſt filius, teque imitatur. *Ira.*] Judicio & pœna ſeu nota Cenſoris. *Idem.*

51. *Quandoque.*] Hos tres verſus quidam Parentheſi includunt. Quaſi diceret: Quid mirum eſt, ſi peccet, inque Cenſoris pœnam incurrat, quandoquidem patrem ſuum imitatur: teque parentem non corpore ſolum & vultu præſtat, verum etiam animo & moribus. *Idem.*

53. *Omnia, &c.*] Id eſt, cum non

ſolum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ripies nimirum, & caſtigabis acerbo
nore, ac poſt hæc tabulas mutare parabis.
e tibi frontem, libertatemque parentis,
facias pejora ſenex, vacuumque cerebro
pridem caput hoc ventoſa cucurbita quærat?
pite venturo, ceſſabit nemo tuorum:
re pavimentum: nitidas oſtende columnas:
da cum tota deſcendat aranea tela:

Hic

VET. SCHOLIAST.

. *Corripies.*] Filium turpiter agen-

. *Unde, &c.*] Terentius:
ore illum objurgabit, dic mihi.
. *Jampridem, &c.*] A medicis qui
; non eſt. Cucurbita, σικύα.
. *Verre, &c.*] Hoc dicis tuis.
. *Arida, &c.*] Mundentur parietes;
amaræ.

VARIORUM.

m tua veſtigia ſtrenue ingreditur. ſed n pecando ſuperat. *Idem.* *Tua per, &c.*] Imitando tuos mores, tanquam gia.

4. *Corripies, &c.*] Hæc cum ſupe- ibus conjungenda, quæ ſcoptice & ice legenda ſunt. Tanquam abſur- 1 ſit patrem nequam, filium ſuum cantem velle reprehendere. *Acerbo,*] Vehementi objur atione & incre- ione. *Lubinus.*

5. *Poſt hæc.*] Ubi nimirum peccando jue progreditur. Vel, ubi deſieris cla- re, pro inſuper. *Tabulas, &c.*] Fi- m ob delicta exheredaturus.

56. *Unde, &c.*] Id eſt, unde caſtigan- ſeveritatem, & objurgandi audaciam i ſumes, quo ore & fronte filium um objurgabis; cum tu ipſe peſſimus, inſanus ſis. *Frontem.*] Ut non erube- s filium tuum objurgare. *Libertatem.*] rentes enim liberrime filios ſuos ca- gant. Jam vero carere debet omni vi- , qui in alterum dicere paratus eſt. *em.*

57. *Vacuumque, &c.*] Id eſt, cum tu jamdudum peccato inſanus ſis, & opus habeas cui medicis per cucurbitam ex occipitio ſanguis educatur. *Cerebro.*] Ratione ſana deſtitutum. *Idem.*

58. *Ventoſa, &c.*] Sicut qui parum ſanæ mentis helleboro indigere dicitur: ita ſtultum & inſanum cucurbitam quærere jubet Juvenalis. Cucurbita enim huic morbo remedio eſſe poteſt: ſive per *cucurbitam* κολοκύνθην intelligas, quæ ſumta, humores, cerebri actionem impedientes, potenter educit; ſive τὴν σικύαν, quam ventoſam dicimus, qua ſanguis leni ſcarificatione educitur: Celſus enim libro 3. cap. 18 docet, *Phreniticis, occipitio inciſo cucurbitam admovendam eſſe* H. Junius. Ordo eſt, & cum ventoſa cucurbita jampridem quærat hoc caput vacuum cerebro.

59. *Hoſpite, &c.*] Invehitur rurſus in parentes. Qui hoſpite venturo in domo per familiares omnia expurgarent, & exornarent, non autem curarent ut illam domum ſanctam ſanctus & ſine labe filius inhabitet. *Hoſpite.*] Qui à te forte invitatus. Pulchre Seneca Epiſt. 5. qui domum intraverit, nos potius miretur, quam ſupellectilem noſtram. *Ceſſabit, &c.*] Nemo otioſus, omnes occupati erunt in labore aliquo atque opere. *Idem.*

60. *Verre, &c.*] Ordo eſt: Vox tua fremit: Virgis vel ſcopis purga aream domus. *Lubin.* *Nitidas, &c.*] Id eſt, fac nitidas. Sic in Teſt. Viros oſtendere Chriſtos, id eſt, χρίειν. In veteribus gloſſis, *Mollificare*, molles oſtendere. *Salmaſius.*

61. *Arida.*] Quod aridis locis gaudeat, vel potius mortua & ſine ſucco.

Hic lavet argentum; vaſa aſpera tergeat alter:
Vox domini furit inſtantis, virgamque tenentis.
Ergo miſer trepidas, ne ſtercore fœda canino
Atria diſpliceant oculis venientis amici,
Ne perfuſa luto ſit porticus; & tamen uno
Semodio ſcobis hæc emendat ſervulus unus:
Illud non agitas, ut ſanctam filius omni
Adſpiciat ſine labe domum, vitioque carentem?
Gratum eſt, quod patriæ civem, populoque dediſti,
Si facis, ut patriæ ſit idoneus, utilis agris,
Utilis & bellorum, & pacis rebus agendis.
Plurimum enim intererit, quibus artibus, & quibus hunc tu

Mori·

VET. SCHOLIAST.

62. *Hic, &c.*] Anaglyfa ſigillis. Virgilius:

-- *& vaſa aſpera ſignis.*

63. *Vox, &c.*] Virgilius:

-- *Urget præſentia Turni.*

67. *Semodio ſcobis.*] Non πρίσματος.

68. *Illud, &c.*] Illud non reſpicis, quemadmodum filio caſtam domum exhibeas.

71. *Si, &c.*] Civem bonum, ſi eum ita inſtitueris, ut ſit utilis patriæ.

VARIORUM.

i. e. aridas & exſiccatas araneas una cum univerſa ſua tela fac deſcendere, & purga è feneſtris. *Lubin.*

62. *Hic lavet, &c.*] Meliora exemplaria habent, *Lave argentum*, id eſt, politum, & ſine ulla cælatura. *Vaſa, &c.*] Anaglypha & figuris cælata, in aſperitatem ſculpta. Sic Perſius dixit: *Aſper nummus*, id eſt, recens excuſus ſignis & literis aſper & inæqualis. *Lubin.*

63. *Vox, &c.*] Cum fremitu talia imperioſe pronunciat, & ſervis ſuis imperat *Virgamque, &c.*] Qua & minetur & verberet. Præfecti in officii ſignum, virgam tenebant, qua ceſſatores percutiebant. *Idem.*

64. *Trepidas.*] Curioſe prohibes, ne quid fœdum aut deforme in domo tua venturum hoſpitem poſſit offendere, e[...] que neuſeam movere. *Idem.*

66. *Et, &c.*] Quaſi dicat: De his ad eo ſolicitaris, quæ tamen facile emen dari poſſunt. *Idem.*

67. *Semodio, &c.*] Dimidio modio ra mentorum è ferra decidentium. Dicitu autem *ſcobs* non ſolum quod è ligno ſer ra deteritur, verum etiam quod ex attri tione laterum habetur, & quod deradi tur de metallis. Tali autem ſcobe vel pul vere immundiciæ in domibus ſolent te gi. *Lubin. Semodio ſcobis hæc emendat &c.*] Puto legendum, *emundat.* Schop pius.

68. *Illud, &c.*] Hoc eſt, quod Crate Thebanus, ſi in aliquam populoſam civitatem veniret, ſe proclamaturum dicebat *Ut, &c.*] Ut filius tuus ſine labe domun ſanctam, & vitio carentem inhabitet, ir qua neque pater peccet, neque filius à patre ad peccandum invitetur. *Idem.*

70. *Gratum eſt.*] Commendat initi ſtudium propagandæ ſobolis utile atque ſalutare Reipub. ſi modo filii recte edu cati utibiles ſunt Reip. *Idem.*

71. *Si, &c.*] Si eum accurate inſtituens, civem bonum reddas, qui opera & conſilio patriæ poſſit prodeſſe. *Agris.*] Agriculturæ, quæ potiſſima & maxime neceſſaria pars vitæ humanæ. *Idem.*

73. *Plurimum, &c.*] Repetit locum communem ſuperius tractatum. Quod prima inſtitutio maximum momentum

habeat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Moribus inſtituas, ſerpente ciconia pullos
Nutrit, & inventa per devia rura lacerta:
Illi eadem ſumtis quærunt animalia pinnis.
Vultur jumento, & canibus, crucibusque relictis,
Ad fœtus properat, partemque cadaveris affert.
Hic eſt ergo cibus magni quoque vulturis, & ſe
Paſcentis, propria cum jam facit arbore nidos.
Sed leporem, aut capream famulæ Jovis, & generoſæ
In ſaltu venantur aves: hinc præda cubili
Ponitur: inde autem, cum ſe matura levaret
Progenies, ſtimulante fame, feſtinat ad illam,
Quam

VET. SCHOLIAST.

76. *Illi, &c.*] Quæ à parentibus didicerunt.

77. *Vultur, &c.*]Exemplis docet hoc ſervare filios, quod à parentibus acceperint.

78. *Partemque, &c.*]Hominum. Nam antiqui crucibus figebant.

79. *Hic, &c.*] Quem parentes tradiderunt.

80. *Cum, &c.*] Cum cœperit volare.

84. *Feſtinat, &c.*] Id eſt, ad venationem; unde nutrita eſt.

VARIORUM.

habeat in vita humana. Id eſt, multum intereſt, quibus artibus & moribus filium tuum à teneris inſtituas. *Idem.*

74. *Moribus.*] Malisne, exemplo Ciconiæ & Vulturis; an Bonis, exemplo Aquilæ & accipitrum? *Serpente, &c.*] Probat exemplis aliorum animalium, à teneris adſueſcere multum eſſe. Eſt autem primum exemplum à ciconiis. Porro Plin. lib. 10. de ciconia ait: *quod illis in Theſſalia tantus honos ſerpentum exitio habitus ſit, ut ciconiam occidere capitale fuerit, eadem legibus pœna, quæ in homicidas.*

75. *Devia, &c.*] A via & turba hominum remota.

76. *Sumtis, &c.*] Jam adultiores & pennati. *Animalia.*] Serpentes, lacertas, ranas, anguillas, &c. *Idem.*

77. *Vultur, &c.*] Secundum exemplum de vulture. *Jumento.*] Mortuo, cadavere jumenti. *Crucibus.*] Cadavere hominis in crucem acti. Porro vultur tanta ſagacitate cadavera inſectatur, ut triduo ante illum locum ubi cadaver futurum eſt, circumvolet. *Idem.*

78. *Ad, &c.*] Ad pullos in nido relictos. *Idem.*

79. *Magni, &c.*] Qui è pullo jam adolevit. *Idem. Se, &c.*] Se ipſum ſine adminiculo parentum, jam grandior.

80. *Nidos, &c*] Si Plinio ſtandum, non in arbore, ſed in excelſiſſimis rupibus nidificant. *Lubin.*

81. *Sed, &c.*] Tertium exemplum, ad aquilis, quæ viva animalia venari ſolent. *Famulæ, &c.*] Jovis enim armigeræ: fulmina illi miniſtrare fingebantur. *Plin.* lib. 2. cap. 55. & x. cap. 3. Sed & in aliis Jovi inſerviunt, ut in raptu Ganymedis. *Generoſæ, &c.*] Accipitres, falcones. *Idem.*

82. *In, &c.*] In loco ubi ſaltant hujusmodi feræ. *Cubili.*] In nido pullis apponitur comedenda. *Idem.*

83. *Inde, &c.*] Cum jam maturiores & grandiores pulli aquilæ, inde è nido ſe levant, & avolant, & jam ad volandum apti, volando ſe in altum ſublevant, tum cibos conſuetos, quibus nutriti ſunt, quærunt. *Idem.*

84. *Feſtinat, &c.*] Ad lepores, capreas, & alias minores feras. *Idem.*

Quam primum prædam rupto guſtaverat ovo.
Ædificator erat Cetronius, &, modo curvo
Litore Cajetæ, ſumma nunc Tiburis arce,
Nunc Præneſtinis in montibus, alta parabat
Culmina villarum, Græcis, longeque petitis
Marmoribus, vincens Fortunæ, atque Herculis ædem:
Ut ſpado vincebat Capitolia noſtra Poſides.
Dum ſic ergo habitat Cetronius, imminuit rem,
Fregit opes, nec parva tamen menſura relictæ

Part

VET. SCHOLIAST.

86. *Ædificator, &c.*] Cupidus fabricæ.

87. *Litore, &c.*] In Campania Cajeta.

90. *Vincens, &c.*] Apud Præneſte & Fortunæ, & Herculis habent ædes. aut certe quod in Capitolio, poſt ædem Dianæ & Jovis ſecundam de miraculo operis habent gloriam, Fortunæ atque Herculis ædes. Fortunæ apud Præneſte ædem pulcherrimam ferunt fuiſſe, Herculis enim ædem Tiburis dicit.

91. *Ut, &c.*] Hic Poſides ſpado, libertus Claudii Imperatoris, tantæ gratiæ & potentiæ fuit, ut eum Claudius in Britannico triumpho inter militares viros haſta pura donaverit: cohortibus quoque & aliis provinciis Judææ præpoſuerit; & lecticæ per urbem vectandi, ſpectacula quoque publice edendi jus tribuerit. Legitur in Suetonio.

92 *Imminuit rem.*] Minuit patrimonium fabricando. Secutus patrem ſcilicet: & quod remanſerat de patrimonio, filius omne in ædificiis impendit.

VARIORUM.

85. *Rupto, &c.*] Ex quo aquilæ pullus natus, & unde excluſus. *Idem.*

86. *Ædificator, &c.*] Quintum vitium quod luxurioſa ædificia exſtruere filii patris exemplo diſcant. *Cetronius.*] Alii, *Centronius.* Hic villis & domibus ædificandis delectatus, ſuas ingentes opes attrivit, quas ad nihilum poſtea prorſus redegit filius, iisdem ſtudiis delectatus. *Lubin. Modo.*] Paulo ante.

87. *Cajetæ.*] Hic portus erat à nutri ce Æneæ ita dictus, ut quidam volun in ſinu Bajano, ubi illa Cajeta fuit ſ pulta. Alii dicunt Cajetam in Campan fuiſſe ita dictam, teſte Strabone, quc curva ſit. Nam Lacones omnia curv *Cajetas* appellarunt. *Tiburis, &c.* Civit in Sabinis 16 ab urbe lapidibus in mor te Tivoli ſita. *Idem.*

88. *Præneſtinis.*] Non procul à Pr neſte, urbe Latii, ita dicta à Præneſ Ulyſſis nepote, & Latini regis filic In Romæ conſpectu ſunt, Tybur, Præ neſte, Tuſculum. Sat. 3. verſ. 19c *Britannic.*

89. *Longeque petitis.*] Ex Ægypto Numidia, &c.

90. *Vincens &c.*] Superans & exceden ſumtus impenſos in tam pretioſa ædi ficia. *Fortunæ, &c.*] Quæ ædes fuere no bilitſſimæ, Præneſte Fortunæ, Herculi Tibure, Utriusque etiam Romæ eran ædes. *Fortunæ*] Quam Nero ex mar more Phengite ſumtuoſiſſime exſtruxit. *Herculis.*] Quam Martius Philippus, Auguſti vitricus exſtruxit. *Idem.*

91. *Ut, &c.*] Sic Centronius ſuis ædificiis Herculis & Fortunæ ædem exſtruxit, ut Spado Poſides Capitolium. *Noſtra.*] Vel Romana, vel noſtri temporis. *Idem.*

92. *Dum ſic.*] Ædificat continuo, vel in multis locis habitat. *Habitat.*] Exſtruxit ædificia, quæ habitet. Sed *Agitat* mallem legere. *Imminuit, &c.*] Divitias ſuas, quamvis ampliſſimas. *Lubin.*

93. *Fregit.*] Abſumſit, dilapidavit,

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

P tis erat: totam hanc turbavit filius amens,
D m meliore novas attollit marmore villas.
Q idem ſortiti metuentem ſabbata patrem,
N præter nubes, & cœli numen adorant;
N c diſtare putant humana carne ſuillam;
Q a pater abſtinuit, mox & præputia ponunt.
R manas autem ſoliti contemnere leges,
J aïcum ediſcunt, & ſervant, ac metuunt jus,
Tradidit

VET. SCHOLIAST.

. *Cœli, &c.*] Nuda contemplatio- ne olentes.

. *Nec, &c.*] Tanquam humanam, po inam putant.

. *Præputia ponunt.*] Id eſt, περι-[illegible] i.

2. *Tradidit, &c.*] Sacerdos: vel R ejus gentis, aut ipſius quidem reli- gi nis inventor: cujus Cornelius etiam T itus meminit.

VARIORUM.

parva, &c.] Erat adhuc aliquid re- ium.

4. *Turbavit.*] Diſſipavit, abſum- *Amens.*] Inſanus ædificandi ſtudio. *bin.*

5. *Dum, &c.*] Non contentus pa- t nis. Sumtuoſiora adhuc & magis ex- ſa domicilia in villis ædificat.

96. *Quidam, &c.*] Sextum vitium, od liberi à parentibus ſuperſtitionem ſcant, & exteras religiones, id eſt, idam liberi patrem Judaica ſuperſti- one imbutum ſortiri, qui Judaicas ce- monias, Sabbata, & ſeptimum quem- ue in hebdomade diem colunt. *Me- ientem.*] Superſtitioſe colentem. Sic- ue Poëta per tranſitum religionem Ju- æorum & ejus cultores irridet atque bſannat. *Sabbata.*] Judæorum feſta: inc Judæi Sabbatarii. *Idem.*

97. *Nil, &c.*] Quippe inter precan- um cœlum ſuſpicientes, unum tan- um Deum agnoſcunt Judæi. & Tacit. ib. 5. *Judæi ſola mente unumque numen intelligunt.* Porro quod ait Judæos nubes adorare, calumnioſe dicit, ut & Ari- ſtophanes Scurra, Socratem νεφέλας adorare mentitur. *Lubin.* Aut revera ad id reſpexit, quod Deus apparuit Moſi in nebula, totum montem Sinai tegen- te, ubi à Deo accepit tabulas lapideas, legem & mandata quæ ſcripſit Deus, ut doceret filios Iſraël. Judæi ergo nubes adorare dicuntur, quia Deus in nubibus ſemper iis apparebat: unde illud Moſis in Numeris. *Nubes tua proteget illos, & in columna nubis præcedes eos per diem, & in columna ignis per noctem.* Britannicus. Legendum autem videtur *Cœli lumen*, id eſt, cœlum, περιφραστικῶς. *Canterus* Nov. var. lect. 4. cap. 2.

98. *Nec, &c.*] Exemplo parentum Judaizantium à ſuilla carne tam religioſe abſtinent, non ſecus atque ſi humana eſſet; quaſi inter ſuillam & humanam carnem nihil ſit diſcriminis. Sat. 6. 161. *Lubin.*

99 *Quâ, &c.*] Qui religionem Judaicam tanquam hæreditariam filio legavit. *Tacitus* de Judæis lib. xx1. *Mox, &c.*] Poſtquam in religione Judaica confirmati ſunt, circumciſionem adhibent & priorem virilium cuticulam deponunt. *Idem.*

100. *Romanas.*] Duodecim tabularum. Indignatur Romanos, patriis ritibus & ſacrificiis contemtis, & legibus majorum ſuorum, externam aliorum populorum religionem capeſſere. *Idem.*

101. *Judaicum.*] Diviſit diphthongum, ut dicimus Hebraicum, Achaicum, pro Hebræo. Achæo. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Tradidit arcano quodcunque volumine Moyſes.
Non monſtrare vias, eadem niſi ſacra colenti:
Quæſitum ad fontem ſolos deducere verpos.
Sed pater in cauſſa: cui ſeptima quæque fuit lux
Ignava, & partem vitæ non attigit ullam.
Sponte tamen juvenes imitantur cætera: ſolam
Inviti quoque avaritiam exercere jubentur.
Fallit enim vitium ſpecie virtutis, & umbra,
Cum ſit triſte habitu, vultuque, & veſte ſeverum,

Ne

VET. SCHOLIAST.

103. *Non, &c.*] Id eſt, non confiteri religionis ſecreta.

104. *Quæſitum, &c.*] Ubi baptizantur. *Deducere, &c.*] Judæos, qui ſine pellicula ſunt.

105. *Sed, &c.*] Cauſſa hujus metus, pater eſt. *Cui, &c.*] Qui ſemper ſabbatis nihil faciunt.

109. *Fallit, &c.*] Sæpius ſub ſpecie virtutis, avaritia tegitur. Multi enim avaros tanquam frugi laudant, ſperantes quod frugalitate faciente, patrimonia ſua cuſtodiunt: & non ſentiunt eos cauſſa avaritiæ facere. Frugalitas quippe avaritiam contemnit, & mediocritatem amat.

VARIORUM.

102. *Arcano volumine*] Pantateucho, vix ulli ethnicorum viſo, Judæis ſacro & ſancto: vel multa myſteria continente. *Moyſes.*] Propheta ex ſacra pagina notus.

103. *Non, &c.*] Nullis niſi ſuæ religioni addictis, officium præſtant: nec viam vel fontem, vel aliud quid, monſtrant. *Lubin.*

104. *Quæſitum, &c.*] Reſpicit ad Judæam, ubi aquarum penuria, quod viatori ſitienti fontem quæſitum non monſtrent, niſi verpus vel apella recutitus & circumciſus ſit. Quod vetus Scholiaſtes *baptizari eos* dicit, de lotione & purgatione intelligit. *Verpos.*] Id eſt, Judæos. Verpus alias ſignificat mentulam. Hic idem eſt quod apella ſine pelle, vel mentulam habens cute de nudatam. *Turnebus.* lib. XXVIII. Ac verſ. cap. 21. Scalig. libro I. de cauſſi L. L. 28.

105. *Cui, &c.*] Pater in cauſſa eſt quod filii aliena religione imbuantur qui ſeptimo die ab omni opere feriatu eſt, vel qui die Sabbati nihil egit. *Lubinus.*

106. *Ignava.*] Sine opere. *Et parte vitæ &c.*] i. e. nihil fecit, quo vita humana indigeat, uti quidem diebus pro feſtis.

107. *Sponte, &c.*] Subjungit jam ſeptimum vitium, quod parentes ſuis liberis avaritiæ auctores ſint. Id eſt, reliqua omnia vitia ſupra dicta ſponte & ultro imitantur filii, ad prava enim omnes procliviores, unam avaritiam inviti exercere coguntur, quæ juvenibus natura liberalibus, eſt contra naturam. Illa enim ſenum vitium: qui, quo minus viæ reſtat, hoc plus viatici congerunt. *Idem.*

108. *Jubentur.*] A parentibus inſtituuntur.

109. *Fallit, &c.*] Ratio, quare patres avaritiam filiis ſuis inculcent, quod illam illis commendent tanquam parſimoniam & frugalitatem. Id eſt, ſub ſpecie & umbra frugalitatis & virtutis, avaritia imponit hominibus. Multi enim avaros tanquam frugi homines laudant, putantes quod frugalitate patrimonia ſua conſervent. Decipimur ergo ſpecie recti. *Umbra.*] Nam obſcuram imaginem virtutis habet. *Idem.*

110. *Triſte, &c.*] Avaritia externo

habi-

[ec dubie tanquam frugi laudetur avarus,
[anquam parcus homo, & rerum tutela ſuarum
[erta magis, quam ſi fortunas ſervet eaſdem
[eſperidum ſerpens, aut Ponticus. adde quod hunc, de
[uo loquor, egregium populus putat atque verendum
[rtificem: quippe his creſcunt patrimonia fabris.
[d creſcunt quocunque modo, majoraque fiunt
[cude aſſidua, ſemperque ardente camino.
[t pater ergò animi felices credit avaros,
[ui miratur opes, qui nulla exempla beati

Pau-

VET. SCHOLIAST.

113. *Certa, &c.*] Tanquam ille qui [it mala, aut pellem auream ſervabat.

116. *Quippe, &c.*] Fabris patrimo-[n]iorum, dum auram popularem captant, [] patrimonii opinione delectantur.

118. *Incude, &c.*] Metaphora à fa-[b]ris ferrariis, quocunque caſu. *Arden-[te]*, *&c.*] Avaritia operante.

120. *Qui, &c.*] Qui patrimonio & [d]ivitiis gaudet. *Sibi, &c.*] Qualis A-[p]ollinis oraculo declaratus eſt feliciſſi-[m]us Aglaus Arcas, qui nunquam patrium [a]gellum exceſſerat, cum à Deo quære-[r]etur, quis fidem veræ felicitatis impleſſet.

VARIORUM.

[h]abitu valde ſæpe honeſta apparet, ut quæ luxuriam condemnet, & frugalitatem & parſimoniam commendet. Avari enim præ ſe ferunt triſtem, gravem, & ſeverum habitum. *Lubin.*

111. *Nec, &c.*] Quaſi nemo dubitet de virtute ejus, quod ſit frugi & diligens homo. *Tanquam, &c.*] A parſimonia commendandus. *Idem.*

112. *Rerum, &c.*] Avari enim accuratiſſime res ſuas cuſtodiunt, & quidem tantis curis, quibus pervigiles dracones poma aurea Heſperidum, vel aureum vellus in ponto, ut ſupra dictum eſt Sat. 1. & 4. *Idem.*

113. *Certa, &c.*] Qúas res longe diligentius cuſtodiunt. Pulchre autem hoc loco avaros cum pervigilibus Draconibus comparat auctor, qui revera bonis ſuis invigilant. *Idem.*

114. *Heſperidum.*] Pervigil draco cuſtos aureorum malorum in horto Heſperidum filiarum Atlantis. *Ponticus.*] Draco apud Colchos in Ponto aurei velleris à Phryxo ſuſpenſi cuſtos. *Farnab.*

115. *Egregium.*] Quis populus divitias, ut ſummum bonum demiratur. *Verendum.*] Honorandum & venerandum, qui tantum pecuniæ coacervare poſſit. Alii non male legunt: *Acquirendi artificem.* Idem.

116. *Quippe, &c.*] Id eſt, cenſus, opes & divitiæ creſcunt per hos artifices. Metaph. à fabrili arte. *Idem.*

117. *Quocunque, &c.*] Per fas & nefas, juſte & injuſte, juxta illud: *mea nihil refert, dum potiar modo.* Idem.

118. *Incude, &c.*] Quia ſuperius fabros dixit, perſtat in eadem Metaphora, quaſi avari aſſidue numos fabricent. Id eſt, aſſiduo ſtudio, cura, labore, opera, vigilia. *Ardente, &c.*] In eadem Metaphora perſeverat, animi cupidine flagrante, operante, vel cupido & avido pectore, numos congerente. *Idem.*

119. *Et, &c.*] Ille pater ergo credit avaros & ſordidos, animi felices & fortunatos ſcilicet eſſe, qui opes admirantur, & nullum pauperem credunt eſſe felicem. *Animi, &c.*] Ita legendum. Eſt enim Græciſmus, Graci enim dicunt, μακάριος τοῦ θυμοῦ, ſcilicet ἕνεκα. *Idem.* Al. legunt *felicis.*

120. *Qui.*] Sc. Pater. *Nulla, &c.*] Qui Pauperes non judicat beatos: qui

Pauperis eſſe putat: juvenes hortatur, ut illam
Ire viam pergant, & eidem incumbere ſectæ.
Sunt quædem vitiorum elementa: his protinus illos
Imbuit, & cogit minimas ediſcere ſordes:
Mox adquirendi docet inſatiabile votum.
Servorum ventres modio caſtigat iniquo,
Ipſe quoque eſuriens: neque enim omnia ſuſtinet unquam
Mucida cœrulei panis conſumere fruſta,
Heſternum ſolitus medio ſervare minutal
Septembri, nec non differre in tempora cœnæ
Alte-

VET. SCHOLIAST.

122. *Ire, &c.*] Perſeverent in avaritia.

124. *Et, &c.*] Eum ſequi in avaritia, quæ nullis ſatiatur divitiis.

126. *Modio, &c.*] Prava menſura.

127. *Neque*] Id eſt, omnia ſuſtinet. Duo negativa confirmativum faciunt.

VARIORUM.

tamen ſæpe longe beatiores divitibus. Seneca: *Poteſt etiam & beatiſſimus animus ſub quavis cute latere.* Lubin.

122. *Ire, &c*] Ut in avaritia perſeverent, quam feliciter ingreſſi ſunt. Et eandem avarorum ſectam ſequantur. *Eidem, &c.*] Metaphora. Profeſſione & ſtudio avaritiæ. *Lubin.*

123. *Vitiorum, &c.*] Avaritiæ & ſordium principia, initia, & quaſi quædam primordia, quibus bene perceptis facile ulterius progrediantur, & ad ſummas opes perveniant, quibus à teneris filiorum ſuorum animos imbuunt. Dicit autem recte *vitiorum* in genere: Nam avaritia radix omnium malorum, ad omnia vitia viam longe & late ſternit. *Protinus*] A primis annis. *Idem.*

124 *Minimas.*] Etiam in puerorum minimis opibus, in nucibus, talis: vel in genere, etiam in minimis numulis, &c. Vel quia avaritiæ ſordes omnium contemtiſſimæ ſunt. *Ediſcere.*] Ut puer elementa linguarum ediſcit. Vide Theophraſt. charact. Eth. περὶ μικρολογίας καὶ βδελυρίας *Idem.*

125. *Mox.*] Ubi fundamenta mediocriter ſunt jacta. *Inſatiabile, &c.*] Deſiderium, more avarorum, totius mundi opes acquirendi. Avari enim animus nullo ſatiatur lucro. *Idem.*

126 *Servorum, &c.*] Sequuntur jam in ſpecie avaritiæ exempla, quibus patres filiis ſuis ad avaritiam viam ſternunt. Id eſt, prava, iniqua, & injuſta menſura; qua demenſum ſervis ſuis distribuit, ſervos defraudat, eorumque ventres attenuat. *Iniquo.*] Φειδωλῷ μέτρῳ, nimis parva menſura, qua ſingulis menſibus frumentum illis dat.

127. *Ipſe, &c.*] Graphice Tantalos depingit, qui in omnium rerum copia & abundantia mento tenus obruti, interea egent, & fame atque ſiti contabeſcunt: *Inter opes inopes. Neque, &c.*] Ex nimia avaritia non indulget ſibi tantum, ut omnia mucida fragmenta cœrulei panis conſumat, & recte ſemel famem ſedet, ſed ſemper illa ſolicite conſervat, quæ poſtea ipſe famelicus devorat. *Idem.*

128. *Mucida.*] Situ & mucore delibuta *Cœrulei.*] E mucore, & ſic viliſſimi. *Lubin.*

129. *Heſternum, &c.*] Id eſt, qui condimentum ex rebus minutim concisis, ut piſce, liquamine, oleo, vino, porro, menſe Septembri, quo talia facile corrumpantur, & hominum corpora maxime morbis ſint obnoxia, diu conſervare, donec computreſcant, ſolent. *Idem.*

130. *Nec non.*] Qui viliſſimos cibos
ex

Alterius concham æſtivam cum parte lacerti
Signatam, vel dimidio, putrique ſiluro,
Filaque ſectivi numerata includere porri.
Invitatus ad hæc aliquis de ponte, negabit.
Sed quo divitias hæc per tormenta coactas,
Cum furor haud dubius, cum ſit manifeſta phreneſis,
Ut locuples moriaris, egenti vivere fato?

In-

VET. SCHOLIAST.

131. *Alterius, &c.*] Id eſt, fabam ctam, quæ illi remanſit, in alium m cum ſardina ſervat. *Cum parte,* .] Genus piſcis ſalſi.

134. *Filaque, &c.*] Bene, ſectivi; ia quando ponitur cultoribus horton, tunc ſecatur. *Aliquis, &c.*] Quia ndici in pontis itinere ſedent.

135. *Sed, &c.*] Id eſt, ubi ſunt divie, ſi non ipſis uteris?

137. *Ut, &c.*] Id eſt, cum egeſtate am tolerant, ut divites moriantur.

VARIORUM.

una cœna in aliam ſervare ſolet. *m.*

131. *Concham.*] Fabam coctam cum rtice elixam, viliſſimam. Hinc Sat. 3. rs 293. dixit:

Cujus conche tumes, quis tecum ſectile porrum, &c.

agius 2. cap. 10. Alii legunt *Concham,* piſcem eſſe dicunt de genere teſtaceom. *Birtannicus. Æſtivam.*] Alii leg. *Æſtivi, &c.* Piſcis illius vilis, æſtatis lore putreſcentis & corrupti. *Lubius.*

132. *Signatam.*] Ad ulteriorem avatiam refer. Id eſt, ſigillo cuſtoditam c obſervatam, ne tales deliciæ poſſint mminui. *Idem. Cum parte lacerti, &c. utrique ſiluro.*] Silurum pro piſcis geere vulgaris, atque non magni, videtur oſuiſſe in characteriſmo hominis dearci. Hoc enim facit ad exaggerandas ordes hominis ultra modum parci, qui imidiatos piſciculos minutos in alteum diem ſervat, ac menſæ reponit, um æſtiva conche, qui vilis eſt cibus pauperculorum hominum. Nam Silurus pſe qui Sturio eſt, vel Glanis, non videtur admodum familiaris hujuſmodi menſis, quales ibi deſcribit Satyricus: nec magnæ hoc parſimoniæ indicium eſſet, ingentem piſcem, qualis eſt Sturio, dimidium ſervare in alteram cœnam. *Salmaſ.*

133. *Filaque, &c.*] Id eſt, non capitati ſed ſectivi, parce appoſita. *Numerata.*] Mire amplificat deſcriptionem ſordidiſſimi Euclionis, quaſi etiam fila capitati porri numerarit. *Includere.*] Aliquo promtuario, ut in alteram cœnam reſervetur. *Idem.*

134. *Invitatus, &c.*] Si ad tales epulas etiam mendici de ponte invitentur, ſe venturos negabunt, & recuſabunt. *Ad, &c.*] Ad ſordidum adeo convivium, ad epulas fœdas & corruptas. *De ponte.*] In hoc mendicabant, ut dictum Sat. 4. verſ. 116. & 5.

---- *Dirusque à ponte ſatelles.*

Idem.

135. *Sed, &c.*] Dixit quibus ſordidiſſimis & turpiſſimis artibus acquirant divitias; ſubtexit jam ſtultitiam divitum, qui inter tot opes inopes viverent. *Quo, &c.*] i. e. Ad quid, & in quem finem divitias per tot labores coactas vis habere, ſi iis uti non vis? *Valer.* Avaritia nec habendi fructu felix, & cupiditate quærendi. *Tormenta.*] Servorum & tui ipſius inediam, famem, & miſeriam. *Coactas.*] Accumulatas, coacervatas tot cruciatibus. *Idem.*

136. *Cum, &c.*] Egregii verſus. Cum manifeſte arguat hominem inſaniæ, certiſſimo & manifeſtiſſimo furore miſerrime & famelice vivere, ut dives atque ſplendidus moriaris. *Manifeſta, &c.*] Furor & amentia, alias Phrenitis dicta. *Lubin.*

137. *Ut, &c.*] Vitam in ſumma anguſtia, & egeſtate tranſigere, ut dives mo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Interea pleno cum turget ſacculus ore,
CRESCIT amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit,
Et minus hanc optat, qui non habet. ergo paratur
Altera villa tibi, cum rus non ſufficit unum,
Et proferre libet fines, majorque videtur
Et melior vicina ſeges. mercaris & hanc, &
Arbuſta, & denſa montem qui canet oliva:
Quorum ſi pretio dominus non vincitur ullo,
Nocte boves macri, laſſoque famelica collo

Ju-

VET. SCHOLIAST.

139. *Creſcit, &c.*] Id eſt, quanto plus adduntur divitiæ, tanto plus creſcit avaritia.

140. *Ergo, &c.*] Coëmuntur plures poſſeſſiones, quia una non ſufficit.

142. *Et, &c.*] Producere, protendere.

143. *Et, &c.*] Semper avaris res alienæ meliores & ampliores videntur.

144. *Et, &c.*] Hyperbole, id eſt, integrum montem Oliveti comparas.

145. *Si, &c.*] Non conſentit ad diſtrahendum. id eſt, cum vicinum agrum non poterit pretio elicere, ita agit, ut cogatur vicinus vendere, non patiens importunitatem animalium, quæ ille dimittit ut ſegetes ipſius depaſcantur.

VARIORUM.

moriaris. *Egenti fato.*] Sorte & ſtatu fatali, ut egeas. Alii, *egentis*. Idem.

137. *Interea pleno.*] Subjungit aliud genus ſtultitiæ in avaris, quod cum opibus illis creſcat. Id eſt, licet ſacculus & loculus numis adeo plenus ſit, ut os vel ſummitas ejus colligari, & claudi nequeat, tamen pecuniæ ſitis nondum expleta eſt. *Turget.*] Tumidus & diſtentus eſt. *Idem.*

139. *Creſcit, &c.*] Alii, *crevit*. Id eſt, quanto plus additur divitiis, hoc etiam cupiditatis avaritiæ. Horat.

Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. Lubin.

140. *Et minus, &c.*] Hoc ex præcedenti conſequitur. Seneca: *Is minime eget mortalis, qui minimum cupit.* Nam:

Semper avarus eget.

Ergo.] Quia inſatiabilis es, plures poſſeſſiones tibi coëmis, cum una poſſeſſio tibi non ſufficiat. *Idem.* *Altera.*] Adhuc una & plures.

142. *Proferre.*] Agrorum & ruris tui limites prolongare & extendere. Horat.

O ſi angulus iſte Proximus accedat.

Majorque.] Si vicini ager fertilior tibi videatur, & illum coëmis. *Idem.*

143. *Vicina ſeges.*] Ex natura hominum, & cum primis avarorum, hoc inquit, quibus res alienæ ſemper ampliores videntur. Idem.

144. *Arbuſta.*] Loca amœnitatis & utilitatis gratia arboribus conſita. *Et, &c.*] Integrum oliveti montem: *denſa*, id eſt, frequenti olea. *Canet.*] i. e. Albicat. Eo dicit, quia flores oleæ candidi, & quaſi cani. *Idem.*

145. *Quorum, &c.*] Exprimuntur ſceleratæ artes, quibus vicinorum agros, ſi vendere illos nolint, ad ſe transferant, illosque vendere cogant. Si nullo pretio poteſt pellere vicinum, ſaltem injuria pellet, immittendo voraces & damnoſos boves & jumenta in ſata vicini, & id quidem clandeſtine. *Dominus.*] Poſſeſſor montium & arbuſtorum, ſi nullo pretio induci poteſt, ut illa vendat. *Lubinus.*

146. *Nocte, &c.*] Ita agit, ut cogatur vicinus vendere. *Macri.*] Et ob id voraciores. *Laſſo, &c.*] Aratro aut jugo priori die fatigata armenta, ut famelica

ſint,

Jumenta ad virides hujus mittentur ariſtas,
Nec prius inde domum, quam tota novalia ſævos
In ventres abeant, ut credas falcibus actum.
Dicere vix poſſis, quam multi talia plorent,
Et quot venales injuria fecerit agros.
Sed qui ſermones? quam fœdæ buccina famæ?
Quid nocet hæc, inquit. tunicam mihi malo lupinæ,
Quam ſi me toto laudet vicinia pago
Exigui ruris pauciſſima farra ſecantem.
Scilicet & morbis, & debilitate carebis,

Et

VET. SCHOLIAST.

148. *Quam tota, &c.*] Agros ſemi-tos.

149. *Falcibus, &c.*] Metitum.

151. *Et quot, &c.*] Moleſtia confinii potentis.

152. *Quam, &c.*] Quam mala fama avaris potentibus.

153. *Quid, &c.*] Mala fama, quæ de e loquitur. avaritiam dicit.

154. *Quam, &c.*] Sine quæſtu aliquo is eſt conlaudatio.

156. *Scilicet, &c.*] Id eſt, ſi me-ocriter poſſideas quod tibi ad vitam fficiat, omnibus rebus malis care-s, & quietus eris. *Debilitate carebis.*] χῆμα ὑπονείας.

VARIORUM.

nt, nam per laborem contrahitur ames.

147. *Jumenta.*] Alii leg. *Armenta.* *Ad, &c.*] Id eſt, nondum maturas ſe-getes, ut devaſtatis illis cum nullum ructum capiat, vendere cogatur. *Idem.*

148. *Nec, &c.*] Abeunt. *Tota, &c.*] d eſt, agri ſeminati ſegetes & fructus. *Novale*, proprie ager, qui alternis annis ſeritur. *Sævos, &c.*] Fame exaſperatos: Sic ſupra dixit: *Rabidam orexin.*

149. *in ventres abeant.*] non niſi de-paſtis & devoratis omnibus fructibus & tota ſegete univerſi agri. *Falcibus, &c.*] Non aliter atque ſi ager falcibus ſit ſucciſus. *Lubin.*

150. *Talia, &c.*] Damna & injurias à malis vicinis ſibi illatas. *Idem.*

151. *Venales.*] Qui alias nunquam venderentur. *Injuria.*] Vicini avari & potentis qui dolo malo cogit pauperem vendere agros. *Idem.*

152. *Sed qui.*] Eſt inſultatio in avarum, quod peſſimi ſermones de illo ſpargantur, omnes homines de illo male loquantur, quum tot divitias per multas injurias paravit. *Fœdæ buccina famæ.*] Tuba quaſi turpis & fœdæ diffamationis. Hinc fama cum tuba pingi ſolet.

153. *Quid, &c.*] Reſpondet avarus, vulgi de ſe ſermones contemnere. Sic Horatius:

--populus me ſibilat, at mihi plaudo
Ipſe domi ſimul ac numos contemplor in arca.

Tunicam, &c.] Id eſt, ego pluris facio viliſſimum leguminis putamen, quam laudes totius viciniæ, ſi pauper eſſe cogar. Quaſi dicat: *Laus ſine quæſtu eſt viliſſima.* Alii, *lupini* leg. *Idem.*

155. *Exigui, &c.*] Id eſt, parvi agelli pauciſſimum frumentum demetientem. *Idem.*

156. *Scilicet, &c.*] Reſpondet Poëta avaro, per amaram & ironicam indignationem. Quaſi dicat: Nimirum ubi dives fueris, eris beatiſſimus, tutus à morbis, infirmitate, luctu, cura, & longiſſime vives. Quaſi dicat: Divitias non eſſe eas, quæ hominem à corporis & mentis ægritudine poſſint vindicare; ſed divitem etiam majores curas comitari.

157. Eſ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et luctum, & curam effugies, & tempora vitæ
Longa tibi poſthæc fato meliore dabuntur:
Si tantum culti ſolus poſſederis agri,
Quantum ſub Tatio populus Romanus arabat.
Mox etiam fractis ætate, ac Punica paſſis
Prælia, vel Pyrrhum immanem gladiosque Moloſſos,
Tandem pro multis vix jugera bina dabantur
Vulneribus. merces hæc ſanguinis, atque laboris.
Nullis viſa unquam meritis minor, aut ingratæ
Curta fides patriæ. ſaturabat glebula talis

Patrem

VET. SCHOLIAST.

157. *Et, &c.*] Mala vitioſa.

160. *Quantum, &c.*] Si tantum poſſides ſolus, quantum populus Rom. poſſedit, Campum Martium.

161. *Prælia, &c.*] Epirotarum regem Pyrrhum dicit. Gladios Moloſſos, Epiroticos.

164. *Merces, &c.*] Deductis in coloniam viris.

165. *Nullis, &c.*] Id eſt, nunquam viſa ſunt dona minora meritis; in duobus jugeribus. id eſt, par merces laboribus viſa eſt illis quibus dabatur.

VARIORUM.

157. *Et, &c.*] Per ironiam. Nam divitiæ hæc omnia inducunt. *Tempora, &c.*] Quæ avaris pœna ſunt, quo enim diutius vivunt, hoc diutius excruciantur.

158. *Meliore.*] Id eſt, proſperiore, quia dives es, imo vero fato iniquiſſimo. *Lub.*

159. *Si, &c.*] Id eſt, Si etiam ampliſſimas divitias comparaveris, & adeo magnum agrum ſolus poſſideas, quantum olim univerſus populus Romanus arabat ſub Romulo, cum Tatius Sabinorum rex ejus imperii ſocius, & in urbis partem à Romulo acciperetur. *Lubin*

161. *Mox, &c.* Jam obiter commendat frugalitatem majorum ſuorum, qui pauciſſimis contenti beatiſſime vixerint. *Mox.*) Poſt tempora Romuli & Tatii. *Fractis, &c.*] Militibus Romanis ætate debilitatis; & militia conſumtis, & Annibalem, Pyrrhumque, eorumque prælia paſſis. *Punica.*] Primum, ſecundum, & tertium, quo Carthago diruta, urbs eſſe deſiit. *Lubin.*

162. *Pyrrhum, &c.*] Imperatorem laudatiſſimum, qui bello Romanos ſubegit, cum quo Dentatus Conſul ad Aſculum in Piceno bis conflixit, & ſexaginta millia militum Romanorum perdidit. *Moloſſos.*] Chaones & Moloſſi, Epirotarum gentes: Moloſſia enim pars Epiri. *Idem.*

163. *Tandem, &c.*] Finitis bellis poſt maxima pericula, vix ſingulis militibus in coloniam deductis, dabantur duo jugera. Eſt autem *jugerum* tantum agri, quantum duo boves, vel jugum boum uno die arando poteſt invertere. *Lubin. Sanguinis.*] In præliis effuſi.

165. *Meritis, &c.*] Sed par & æqualis, quaſi pro illis laboribus ſatis ſuperque ſatisfactum ſit. Id eſt, par merces pro laboribus viſa eſt illis, quibus dabatur. *Aut, &c.*] Id eſt, merces illa non fuit impar, neque à militibus habita fuit fides curta & imminuta ingratæ patriæ. *Lubin.* Vel, neque ingrata aut parca moris videbatur patria, quæ tam benè meritis tantulam rependeret mercedem. *Farnabius.*

166. *Curtà, &c.*] Qualis eſt ingratorum, quibus beneficium præſtatur ſpe & fiducia gratitudinis. Quæ gratitudo ubi deficit, merito fides beneficium recipientis accuſatur. *Glebula.*] Exiguum terræ, portiuncula duorum jugerum, ſufficie-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

P..rem ipſum, turbamque caſæ: qua fæta jacebat
U..or, & infantes ludebant quatuor, unus
V..nula, tres domini: ſed magnis fr..tribus horum
A ..robe, vel ſulco redeuntibus, altera cœna
A..plior, & grandes fumab..nt pultibus ollæ.
N..nc modus hic agri noſtro non ſufficit horto.
In..e fere ſcelerum cauſſæ, nec plura venena
M..cuit, aut ferro graſſatur ſæpius ullum
..manæ mentis vitium, quam ſæva cupido
I..modici cenſus. nam dives qui fieri vult,

Et

VET. SCHOLIAST.

8. *Unus*, *&c.*] Ante nam unum ſer- ..u plures domini habebant, qui erant pa..uli.

..o. *A ſcrobe*, *&c.*] Qui colebant te..m. Hoc nam dicit alios in bello * ali..terram colere.

..1. *Amplior.*] Parabatur ſcilicet.

..2. *Nunc* , *&c.*] Bene dixit plus n..c poſſidere in horto, quam tunc in a..

73. *Inde*, *&c.*] Ex inſtitutione avari..., quæ interficit veneno, aut ferro.

75. *Sæva*, *&c.*] Avaritia.

VARI.ORUM.

f..ebat multis hominibus, marito cum ..re gravida, &c. Plin. lib. 18. cap. 2. ..n.

67. *Turbamque*, *&c.*] Totam famili..n in domo ruſticana, *Idem*. *Quæ fœta*, *&c.*] in qua caſa pera cum partu jacebat. ..oncinne itaque Lubinus fœta gravi..n intellexit.

168. *Unus*, *&c.*] Commendatur ma..um continentia & frugalitas. Id eſt, ..er quos quatuor pueros, unus verna ..t ex ſerva natus, reliqui tres erant filii..nilias. *Idem*.

169. *Tres domini.*] Filiifamilias inge..e nati. *Sed*, *&c.*] Id eſt, trium do..inorum fratribus natu majoribus à la..ribus ruſticis redeuntibus, puls in ci..m dabatur.

170. *A ſcrobe*, *&c.*] Id eſt, à fodiendo vel aratione revertentibus domum. Eſt autem ſcrobs foſſula, in qua panguntur plantæ vel vites. *Altera*, *&c.*] Nam prior parvulis data, minor erat & exigua. *Idem*.

171. *Et grandes*, *&c.*] Et grandiores cacabi repleti calentibus pultibus apponuntur eis. *Pultibus.*] Emphatice. Nam ante uſum panis, trecentis annis pulte victitabant. Plin. lib. 18. c. 8. Val. Max. lib. 2. cap. 5. *Idem*.

172. *Nunc*, *&c.*] Adeo crevit luxuria, ut ampliores nunc habeamus hortos, quam antiqui habuerunt agros. *Modus* pro menſura. *Agri.*] Priſcorum fundi, id eſt, duorum jugerum.

173. *Inde*, *&c.*] Ex tanta cupiditate. *Cauſſæ.*] Supp. Sunt, unde latrocinia, furta, veneficia, homicidia, &c. *Nec plura*, *&c.*] Ordo & ſenſus eſt, nec ullum vitium humanæ mentis miſcuit plura venena, aut ſæpius graſſatur ferro, quam avaritia, & immoderate habendi cupiditas. *Venena.*] Quæ fere miſcebantur ob acquirendas opes. *Lubin.*

175. *Sæva cupido.*] Immanis, atrox, truculentaque avaritia. Virg.

-- quid non mortalia pectora cogis
Auri ſacra fames? Idem.

176. *Immodici.*] Alii, *Indomiti*, qui ſedari & expleri non poteſt. *Nam*, *&c.*] Hoc ait ex natura avaritiæ. Nam avari non paulatim aut pedetentim divitias exoptant acquirere, ſed ſubito per fas & nefas. *Idem.*

177. *Sed*,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et cito vult fieri. ſed quæ reverentia legum,
Quis metus, aut pudor eſt unquam properantis avari?
Vivite contenti caſulis, & collibus iſtis
O pueri, Marſus dicebat & Hernicus olim,
Veſtinusque ſenex: panem quæramus aratro,
Qui ſatis eſt menſis: laudant hoc numina ruris,
Quorum ope & auxilio, gratæ poſt munus ariſtæ,
Contingunt homini veteris faſtidia quercus.
Nil vetitum feciſſe volet, quem non pudet alto

VET. SCHOLIAST.

177. *Et cito, &c.*] Per ſcelera ſcilicet. *Sed, &c.*] Exclamatio.

180. *Et Hernicus olim.*] Virgilius:

Hernica ſaxa colunt.

181. *Veſtinusque.*] Oppidum eſt Italiæ. *Panem, &c.*] Id eſt, hoc perſuadebant: Hoc tantum ex labore quæramus, quod nobis ad victum ſufficiat. hoc enim & Diis placet.

184. *Contingunt, &c.*] Quia ante fraga & glandem homines comedebant.

185. *Nil, &c.*] Is nam non vult ea quæ inlicita ſunt admittere, ſed ſua paupertate contentus eſſe.

VARIORUM.

177. *Sed, &c.*] Exclamatio, Avaritia nullas leges curat, omnes leges atque jura violat. *Idem.*

178. *Quis, &c.*] Nimirum avari neque Deos, neque homines curant, & modo opes acquirant, nihil penſi habent. *Idem.* *Properantis.*] Qui cito vult diteſcere.

179. *Vivite, &c.*] Laudat rurſus priſcorum parſimoniam, qui paucis contenti beatiſſime vixerint, damnatque contra ſui temporis inexplebilem in pleriſque avaritiam. *Caſulis.*] Domunculis ruſticanis, & parvis agellis. *Idem.*

180. *Pueri.*] Pro filiis, Græca conſuetudine. *Marſus.*] Quilibet paterfamilias in illis Italiæ locis. Erant autem Marſi prope Albam. Hernici etiam Lavinio & Albæ vicini erant. Sabinis vero & Marſis Veſtini. *Lubin.*

181. *Panem, &c.*] Sic Seneca, *Panem & aquam natura deſiderat, nemo ad hæc pauper eſt.* *Aratro.*] Optima & juſtiſſima ratione. Nullum autem vitæ genus agricultura eſt præſtantius. *Idem.*

182. *Qui ſatis &c.*] Qui ſufficit ad victum. *Laudant, &c.*] Id eſt, ipſis Diis hoc vitæ genus placet. *Hoc.*] Aratro panem quærere. *Numina, &c.*] An Liber & Ceres. ut Virg. Geor.

Liber & alma Ceres, veſtro ſi munere tellus

Chaoniam pingui glandem mutavit ariſta. An vero Seja, Sergeſta & Tutilina? *Grang.*

183. *Quorum ope.*] Quorum ductu & auſpicio homines uſum frumenti, & panem didicerunt, & cum faſtidio reliquerunt glandes, quibus victitabant ante. *Munus, &c.*] Poſt munus & donum inventi frumenti & panis. *Lubin.*

184. *Contingunt, &c.*] Id eſt, accidit illi faſtidium & nauſea. *Veteris, &c.*] Dicit hoc, quia ante hæc, quæ notat, tempora, rudes adhuc erant, & arborum herbarumque fructibus vivebant. *Lubinus.*

185. *Nil, &c.*] Qui laborum patiens & paucis contentus eſt, & mavult mediocria, quam nimia, ille nihil illicitum volet admittere per avaritiam, quod naturæ atque legibus ſit contrarium. *Quem, &c.*] Qui tener, mollis, & ſuperbus non eſt, & quem non pudet ruſtico calceo contra nives, imbres, & frigus muniri. *Alto.*] Alte ſuper genua ſubducto, ut apud nos piſcatores. *Idem.*

Pe glaciem perone tegi, qui ſummovet Euros
Pe ibus inverſis. peregrina, ignotaque nobis
A ſcelus, atque nefas, quæcunque eſt, purpura ducit.
H c illi veteres præcepta minoribus: at nunc
P t finem autumni media de nocte ſupinum
C moſus juvenem pater excitat: accipe ceras,
S ibe puer, vigila, cauſſas age, perlege rubras
M jorum leges, aut vitem poſce libello.

Sed

VET. SCHOLIAST.

6. *Per, &c.*] Virgilius:
--Crurum tegit altera pero.
7. *Ignotaque, &c.*] Quæ à nobis ta, alios inducit ad ſcelus.
39. *Hæc, &c.*] Poſteris ſuis da- t.
90. *Supinum.*] Dormientem.
92. *Perlege, &c.*] Rubricas Juris.
93. *Aut, &c.*] Ut Centurio fias, da llos: id eſt, milita. vitis nam inſigne turionum eſt, à Libero patre inven- , qui primus triumphavit, & inven- vitis eſt.

VARIORUM.

186. *Per, &c.*] Dum glaciem pene- t, & dura opera tractat. *Perone.*] Pero ceus ruſticus è crudo corio ſupra ge- a ſe extendens. Virg.
-- Crudus tegit altera pero.
ui, &c.] Qui arcet, avertit & à ſe de- llit frigidum & impetuoſum ventum rum. *Idem.*

187. *Pellibus, &c.*] Ut ſit incultus qui- em, ſed à frigore tutus. Id eſt, ovium ellibus, lanam, villos, vel pilos inte- us habentibus. *Peregrina.*] Jam vero urpureæ veſtes, peregrinæ, Tyriæ, A- icanæ, & Laconicæ omnia ſcelera in exerunt. *Ignotaque.*] Utpote quæ Ro- næ non conficitur. *Idem.*

188. *Quæcunque, &c.*] Dicit eo, nam ixit ſupra, *peregrina & ignota*, ob id ait, quæcunque illa eſt parum nobis nota. Melius forte legitur: *quodcunque*, id eſt, ad omne vitium & ſcelus. *Idem.*

189. *Hæc, &c.*] Demonſtravit ſuperius majores ſuis liberis continentiæ & frugalitatis auctores fuiſſe. Jam è contrario demonſtrat ſua ætate parentes longe alia liberis ſuis præcipere. *Lubin.*

190. *Poſt, &c.*] Antelucanam enim lucubrationem incipiebant ſub finem autumni, quamvis de more fuiſſet, ut de menſe Auguſto Vulcanalibus lucubrare inciperent: ſed ἀφοσιώσεως χάριν plerique faciebant. *Muret.* ipſa ergo hyeme, ubi frigus urget, & intempeſta nocte filios excitat & ad avaritiam impellit.

191. *Accipe, &c.*] Verba avari, quibus filium ſuum ad opes accumulandas exhortatur. Accipe ceratas tabulas, teque exerce ſcribendo & computando. *Lubin.*

192. *Cauſſas age.*] Litiga, cauſſas defendendas in foro conduc, ut lucrum facias. nam ut ait Mart. *Illic æra ſonant.* *Rubras.*] Tituli & principia legum, imo omnium quæ ſcribebant veteres, rubrica notata erant Hinc plerumque rubricæ pro ipſis legibus.

193. *Majorum, &c.*] A majoribus latas. *Vitem, &c.*] Libello ſupplice, vel carmine in laudem Imperatoris conſcripto, poſce tibi centurionatum. *Centurionis inſignis vitis erat*, qua milites puniret; Unde noſter Satyr. 8. verſ. 247.

Nodoſam poſt hæc frangebat vertice vitem.

Liv. lib. 57. Plin. lib. 14. cap. 1. *Idem.*

194. *Sed,*

Sed caput intactum buxo, nareſque piloſas
Adnotet, & grandes miretur Lælius alas.
Dirue Maurorum attegias, caſtella Brigantum,
Ut locupletem aquilam tibi ſexageſimus annus
Afferat. aut, longos caſtrorum ferre labores
Si piget, & trepidum ſolvunt tibi cornua ventrem
Cum lituis audita, pares, quod vendere poſſis
Pluris dimidio., nec te faſtidia mercis

Ul

VET. SCHOLIAST.

194. *Sed, &c.*] Senſus hic eſt: Sic age ut te ſordidum pueri mirentur, & virtutem tuam imitentur, ſi vis Centurio militare.

195. *Miretur, &c.*] Comes Lælius Centurio, ſub quo militabis, ut evertas caſas & attegias Maurorum.

196. *Brigantum.*] Gallorum.

197. *Ut, &c.*] Ut ſignifer ſis ſtipendiis emeritus anno ſexageſimo, quo ſtipendia deponebant ſua.

199. *Cornua, &c.*] Si pavore cornuum, aut lituorum, venter tibi ſolvitur.

200. *Vendere, &c.*] Eſto negotiator.

201. *Pluris, &c.*] Plus media parte.

VARIORUM.

194. *Sed, &c.*] Id eſt, ita te gere, ut Imperator Lælius, à quo Centurio ſcribendus es, in te annotet neglectum corporis cultum. Ita enim te fortem & militiæ idoneum exiſtimabit. *Intactum buxo.*] Impexum. Pecten enim ex buxo. *Nares piloſas.*] Piloſi homines majoris roboris exiſtimantur. *Idem.*

195. *Lælius.*] Imperator. Qui te fortem militem exiſtimabat. *Et grandes &c.*] i. e. grandibus pilis hirſutas. Lubinus de ipſis ſcapulis & axillis grandibus intelligit.

196. *Dirue, &c.*] Id eſt, milita, & Maurorum mapalia, tabernacula, & humiles caſas proſterne & everte. Id eſt, fortiſſimum militem & centurionem age. *Attegias.*] Mapalia. *Caſtella.*] Arces & opida Anglorum & Britanno[rum] expugna. *Lubin. Brigantum.*] Brita[nno]rum, in Septentrionali parte Albii[on] inſ. qui aliis *Eboracenſes* ſunt, aliis Ga[lli]. Farnab. Vet. Schol qui de Gallis intelligit, longe fallitur, niſi per Gallos Phr[ygas] intelligit. *Grang.*

197. *Ut, &c.*] Id eſt, ut anno æ[tatis] ſexageſimo primipilatum obtineas [ſti]pendiis emeritus. Primipili Centuri[o a]quilam ſervabat: tarde & gradatim iſti dines conferebantur: *Sexageſimus* aut annus hyperbolice; nam poſt qu[in]quageſimum militia vacabant. *Grang.* ut ſexageſimo anno ſignifer fias, & o[pes] atque pecuniam conſequaris. vide Ma[rti]al. Ep. 58. l. 6. t. *Lubin.*

198. *Aut, &c.*] Id eſt, ſi militia exercere tædet, mercaturam exer[ce]. *Idem.*

199. *Et, &c.*] Ut formidoloſus [&] trepidus ſis, de vita metuens, cornuu[m] tubarumque clangorem audire neque[as]. *Solvunt, &c.*] Ex ratione naturali dici[t]. Nam metuentibus alvus ſolvitur. M[u]ſculi enim qui retrimentorum meat[us] claudunt, animæ per timorem intro fugiente calore & virtute deſtituti, laxan[t] vincula. Vide Probl. Ariſtotelis. Camerarius 3. Dec. 4. Macrob. Saturn. 7. c. 11 Alii leg. *trepido.*

200. *Lituis.*] Quibus viri ad bellum accenduntur. Eſt autem lituus incurva buccina exili ſono. *Pares, &c.*] Compara tibi hoc, quod vendas poſtea pluris dimidio, quam revera valet, aut quam tu illud emiſti.

201. *Nec, &c.*] Id eſt, non nauſees, ſi forte

...is ſubeant ablegandæ Tiberim ultra,
...credas ponendum aliquid diſcriminis inter
...enta, & corium. LUCRI bonus eſt odor ex re
...bet. illa tuo ſententia ſemper in ore
...tur; Diis, atque ipſo Jove digna, Poëtæ:
...E habeas quærit nemo, ſed oportet habere.
...monſtrant vetulæ pueris poſcentibus aſſem:
...diſcunt omnes ante alpha & beta puellæ.
...libus inſtantem monitis, quemcunque parentem
...oſſem adfari: dic, ô vaniſſime, quis te
...nare jubet? meliorem præſto magiſtro

Diſci-

...ET. SCHOLIAST.

...Ablegandæ.] Transportandæ ul-... erim.

...Neu, &c.] Ne contemnas vi-... mercem, aut quæ puteat, id eſt, ...

... Atque, &c.] Id eſt, Jovis di-...ſt.

... Vetulæ, &c.] Aſſa nutrix dici-...uæ lac non præſtat infantibus, ſed ... diligentiam & munditiam adhi-... atricula ſicca, vetuſta infantibus ...rat.

... Ante, &c.] Ante ætatem di-...

VARIORUM.

...e fœtidæ merces tibi ſint diſtra-...e, quæ ut adornentur ultra Ti-... ablegandæ ſint: trans Tiberim ... fœtida opera, ut ſulphurata, & ...iationes exercebantur. Martial. Ep. ... I. b. Turneb. lib. 24. cap. 43.

...4. Corium.] Pelles male olentes, & ... fragrans unguentum. Lucri, &c.] ...llud Titi Veſpaſiani apud Suetonium ... 23. alluſit: *Qui reprehenſus à Tito filio ... urinæ vectigalia commentus eſſet, pecu-... ex prima penſione ejus naribus admovit, ...ens, nunquid odore offenderetur. Illo ...nte: Atqui, inquit, è lotio eſt.* I-...

...5. *Illa tuo.*] Laudat illum ſequentem Ennii verſum, tanquam Deo dignum & oraculum. *Idem.*

206. *Poeta.*] Ennii. Supp. quæ eſt.

207. *Unde, &c.*] Unde habeas divitias, ex fœdis an male olentibus mercibus, juſte & injuſte, nemo ſolicitus ſit. Dixit autem hoc Ennius ironice avaritiam perſtringens. *Idem.*

208. *Hoc, &c.*] Id eſt, non ſolum patres, ſed etiam matronæ vetulæ inculcant hoc pueris ſuis parvulis, aſſem petentibus ad nuculas, pyra, poma, & alia emenda. Satyr. 3 verſ. 143. Rectius verò Probus legit, *Pueris repentibus Aſſæ. Aſſa* autem nutrix eſt, quæ lac infantibus non præſtat, ſed ſicca eſt nutricula, tantum curam puerorum habens. Ita dicta, quod adſit iis quos nutrit, nec vel exiguo tempore ab iis divellatur. Lud. Carrio Emendat. libro 2. capite 9. *Lubin.*

209. *Ante, &c.*] Antequàm fundamenta & elementa linguæ & literarum addiſcunt, fundamenta avaritiæ & omnium malorum jam poſuerunt. *Lubinus. Puellæ.*] Ergo non tantum filiolos, ſed & filiolas docent avaritiam: niſi forte ſit *puelli* legendum.

210. *Inſtantem, &c.*] Avaritiæ præcepta ſæpius inculcantem.

212. *Feſtinare.*] Filium ad avaritiam urgere & inſtigare, vel ante tempus filium avarum reddere, cum ſponte & ultro maturiori ætate illam ſit addiſciturus. *Meliorem, &c.*] Præſtabo & exhibebo

filium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Diſcipulum. ſecurus abi: vincêris, ut Ajax
Præteriit Telamonem, ut Pelea vicit Achilles.
Parcendum eſt teneris: nondum implevere medullas
Nativæ mala nequitiæ, cum pectere barbam
Cœperit, & longi mucronem admittere cultri,
Falſus erit teſtis, vendet perjuria ſumma
Exigua, & Cereris tangens aramque pedemque.
Elatam jam crede nurum, ſi limina veſtra
Mortifera cum dote ſubit. quibus illa premetur

VET. SCHOLIAST.

213. *Vinceris, &c.*] Id eſt, ut illi in virtute parentes ſuos ſuperaverunt, ſic & iſte te in avaritia.

217. *Admittere, &c.*] Id eſt, tondere barbam.

218. *Summa, &c.*] Ut in minima mercede avaritia exprimatur.

219. *Cereris, &c.*] Ut perjurus erit.

220. *Elatam, &c.*] Mortuam, quæ cum dote ſibi adferat mortem.

VARIORUM.

filium tuum in avaritia te longe ſuperiorem. *Magiſtro.*] Te patre, qui docuiſti. *Idem.*

213. *Securus, &c.*] Diſcede tantum & deſiſte ab inſtitutione ampliore filii tui. Vel, ne ſis ſolicitus, quaſi filius tuus frugi non ſit futurus, & probe opes computaturus. *Vincêris, &c.*] Ut Ajax patrem ſuum Telamonem, & Achilles Pelea, virtute & fortitudine ſuperavit: ita etiam filius tuus te ſuperabit: ſed avaritia, nequitia, & omni ſcelere. *Idem.*

215. *Parcendum, &c.*] Condonandum eſt ô Pater puerulis, ſi forte tam tenella ætate avaritia te non vincunt. *Nondum, &c.*] Id eſt, malitia & nequitia ipſis innata, nondum ad cor ipſis penetravit, ipſorumque medullas nondum occupavit, quod ubi maturiori ætate fiet, ſua ſponte & ultro ſatis ſcelerati erunt. *Idem.*

216. *Nativæ.*] Per naturam depri-tam. Alii legunt, *Naturæ mala. nequitia eſt. Cum, &c.*] Ubi grandior æ fuerit, & cum habuerit barbam tam lixam ut pecti posſit. *Idem.*

217. *Longi, &c.*] Novaculæ vel cu raſorii ad barbam radendam, qui longioris figuræ illis erat. id eſt, i adoleverit. *Idem.*

218. *Falſus, &c.*] Id eſt, tunc ſpe ſua malis artibus ad avaritiam utetur quæ ipſum exſtimulas. *Vendet, &c.* Mercede pejerabit. *Summa exigua* Pro tenui lucello.

219. *Cereris, &c.*] Ubi juramenti ſanctiſſimum habebatur, quippe ubi ſtis & puris tantum locus erat. Unde xit Sat. 9.

Paucæ adeo Cereris vittas contingere gnæ.

Aramque.] Reſpicit ad morem & ha tum jurantium: mos enim erat jurai bus, aram tangere. *Lubin.*

220. *Elatam, &c.*] Id eſt, tam c credo, quod filius tuus uxorem ſuai nurum tuam veneno occiſurus ſit, qu ſi illa jam occiſa & ad ſepulturam el eſſet. Innuit filium ob opes propria conjugem ſublaturum. *Si, &c.*] maxime dotata filio tuo nupſerit. H referenda ad antiquum morem nupti rum, de quo Briſſon. de ritu nuptia Subire enim eſt ita ingredi ut ne lim tangatur. *Lubin.*

221. *Mortifera.*] Ipſi nurui. Nam pr pter dotem occupandam, venena ipſi d bit filius tuus. *Quibus, &c.*] Intellige

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

omnum digitis! nam quæ terraque marique
quærenda putas, brevior via conferet illi.
LLUS enim magni ſceleris labor. hæc ego nunquam
ncvi, dices olim, nec talia ſuaſi:
ntis cauſſa malæ tamen eſt, & origo penes te.
quiſquis magni cenſus præcepit amorem,
vo monitu pueros producit avaros:
per fraudes patrimonia conduplicare

Dat

VT. SCHOLIAST.

222. er, &c.] Id eſt, quæ per ſomcabitur propter dotem.

223. revior, &c.] Id eſt, homici-

224. Nullus, &c.] Id eſt, in perpe- elere nunquam difficultas eſt.

226. Mentis, &c.] Exordium ſcelera- s tuæ, quæ jubes ei avaritiam

228. Et, &c.] Subtili monitu. Pro- c.] Sceleratos.

VARIORUM.

d digitis violenter ejus fauces oc- fit; vel quod digitis veneno ci- ectis, ejus dormientis membra ria ſit contrectaturus: hinc præ- a mors. hoc Calpurnio Beſtiæ M. Cæcilius.

Per ſomnum.] Alii leg. *Per noctem.* *&c.*] Quæ tu pater ſperaſti filium conſecuturum longis laboribus, otiationibus terra & mari, illud uus acquiret longe breviore & ndioſiore via, nimirum, furtis, idiis, latrociniis, perjuriis, aliiſ- alis artibus. *Lubin.*

. *Nullus, &c.*] Id eſt, in ſcelere rando non magna difficultas eſt, s eſt ad ſcelus via. *Hæc, &c.*] Se- patris excuſatio. Quaſi dicat Poë- audieris filium tuum adeo ſcelerata perpetrantem, dices: Ego nunquam auctor fui filio, ut veneficia, furta, & latrocinia perpetraret. *Idem.*

225. *Olim.*] i. e. Aliquando dices: Vel dices *nec ſuaſi olim*, i. e. antehac ullo tempore.

226. *Mentis, &c.*] Reſpondet Poëta: Quamvis homicidia & veneficia filio tuo non commendaveris, tamen avaritiam ipſi imperaſti, unde omnia hac neceſſario oriuntur. Et hac ratione exordium ſceleratæ mentis filii tui, penes te eſt. *Idem.*

227. *Nam, &c.*] Probat quod avari parentes omnium ſcelerum auctores ſint ipſis liberis. Id eſt, quicunque avaritiam filio ſuo imperat, eique ſummas opes commendat, præcipit etiam ei & aperit rationes quibus illæ acquirantur.

228 *Et lævo monitu &c.*] ille ipſe etiam ſiniſtra & prava doctrina paulatim filios ſuos avaros efficit.

229. *Per, &c.*] Per malas artes, malis mercibus. Hunc verſum liber collegii Catharinæ non habet. *Idem.*

230. *Totas, &c.*] Id eſt, ille idem facit quod aurigæ, qui equis cum curriculo currentibus frena & habenas laxant. Nam ſi currum velociſſime currentem inhibere velis, non potes: ita ſi filium tuum jam pleno gradu per ſcelera ad divitias properantem revocare velis, non potes. Tum enim, ut Poëta ait: *Fertur equis auriga, nec audit currus habenas.*

Deleo vero hoc loco *Et*, quod in vulgatis pleriſque inſeritur. *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dat libertatem, & totas effundit habenas
Curriculo: quem ſi revoces, ſubſiſtere neſcit,
Et te contemto rapitur, metisque relictis.
Nemo ſatis credit tantum delinquere, quantum
Permittas: adeo indulgent ſibi latius ipſi.
Cum dicis juveni, ſtultum, qui donet amico,
Qui paupertatem levet, attollatque propinqui;
Et ſpoliare doces, & circumſcribere, & omni
Crimine divitias acquirere, quarum amor in te eſt,
Quantus erat patriæ Deciorum in pectore, quantum
Dilexit Thebas, ſi Græcia vera, Menœceus:

VET. SCHOLIAST.

230. *Dat, &c.*] Auctoritatem & nequitiam permittit.

231. *Quem, &c.*] Virgilius:

Fertur equis auriga. ———

232. *Et, &c.*] Patre vel rectore. Qui jam fuerit deditus avaritiæ, revocari non poteſt.

233. *Nemo, &c.*] Nemo ſe putat ſatisfeciſſe, niſi amplius delinquant, quam non permittas; adeo plus peccare cupiunt.

235. *Cum, &c.*] Si reprehendas eum benefacientem, quid illi ſuadeas niſi ut criminoſus ſit.

238. *Quarum, &c.*] Divitiarum & avaritiæ tantum amoris habes, quam Decii habuerunt civitatis ſuæ.

240. *Menœceus.*] Qui pro civibus ſuis mortem elegerunt.

VARIORUM.

232. *Et, &c.*] Quemadmodum invito auriga, currus ex præcipiti deorſum latus rapitur cum impetu. *Metisque, &c.*] Ultra terminos à te ſibi præſcriptos. *Idem.* Emphaſis videtur in *que*, ut ſit, ipſis etiam metis relictis.

233. *Nemo, &c.*] Id eſt, nemo exiſtimat, ſe ſatis tum peccaſſe, cum tantum ſolum peccat, quantum tu permiſiſti. Exiſtimat enim ſeſe, licet ulterius peccet, non peccaturum. *Idem.*

234. *Adeo, &c.*] Id eſt, usque eo omnes homines ſemper plus pecc gaudent: & etiam ultra patris præc peccandi licentiam ſibi arrogabunt. ratio eſt: Nam in immoderato mo non eſt. *Idem.*

235. *Cum, &c.*] Id eſt, cum puero tuo cis ſtultum eſſe, qui aliis benefaciat; v proximo ſuo benefacientem repreh das, ille non ſolum non benefacie verum inſuper etiam malefaciet, & c delis erit, atque fraudulentus. *Id* *Circumſcribere.*] Decipere. *Idem.*

238. *Quarum, &c.*] Tantus in te vitiarum amor eſt, quantus patriæ am erat in Deciis, patre & filio, qui p patriæ ſalute ſeſe devoverunt, ut tu pro pecunia devoves. Sat. 8. verſ. 25 *Lubin.*

239. *Deciorum.*] De his dictum e Sat. 8. ad illa verba:

Plebeiæ Deciorum animæ.

Lubin.

240. *Si, &c.*] Obiter perſtringit va nitatem Græcorum, eorumque frigid commenta, quorum tamen, teſte Pli nio, nullum mendacium, quod teſt careat. Unde & ſuperius Sat. 10. verſ 174. dixit:

——— *& quicquid Græcia mendax*
Audet in hiſtoria. ———

Menœceus.] Creontis filius, cum Thebarum civitas obſeſſa ab Argivis eſſet,

re-

uarum ſulcis legiones dentibus anguis
n clypeis naſcuntur, & horrida bella capeſſunt
tinuo, tanquam & tubicen ſurrexerit una.
o ignem, cujus ſcintillas ipſe dediſti,
rantem late, & rapientem cuncta videbis.
tibi parcetur miſero, trepidumque magiſtrum
avea magno fremitu leo tollet alumnus.
a Mathematicis geneſis tua: ſed grave tardas

Ex-

VET. SCHOLIAST.

1. *Legiones, &c.*] Virgilius:
-*Satis immanis dentibus hydri,*
uleis, denſisque. ———

3. *Tanquam, &c.*] Qui eos exci- prælium. Inridet Græcorum au- m paratam in omni mendacio.

7. *Tollet, &c.*] Filius,allegoricos. ſt, & in te malitiam cum ſcelere cebit.

9. *Expectare, &c.*] Calatos.

VARIORUM.

ondit oraculum, ſalvam illam fore timus ex Cadmi familia ſponte ſua interemiſſet. Quod cum ad ſe per- re videret Menœceus, ſuo ſe trans- gladio. Papin. libro x. Thebaid. *Idem.*

41. *In quarum.*] Alii, *In quorum.* lo & ſenſus eſt, *In quarum (Thebarum) is legiones cum clypeis naſcuntur è dentibus uis.* Hoc jam refer ad illud, quod ſu- ius dixit: Si Græcia vera. Græci enim umerabiles fabulas hiſtoriis ſuis inſe- runt, ut & hæc de Cadmo. Cadmus m cum Draconem interemiſſet, ejus ntes excuſſos ſeminavit, ex quibus ar- ti milites prodierunt: qui mox inter confligentes mutuis vulneribus ceci- runt. Vide Ovidium 3. Metamorphoſ. *em.*

243. *Continuo.*] Statim ut natæ ſunt. *nquam, &c.*] Qui illos ad bella & utua vulnera excitaret & accenderet. *em.*

244. *Ergo ignem.*] Avaritiæ flam- mam. Prior allegoria à curru fuit; ſe- quitur altera ab igne. Ut aliquis ignem excitatum exſtinguere nequit, ita neque divitiarum amorem in pueris excita- tum, & quaſi inflammatum. Ille enim amor omnia per fas & nefas ad ſe rapiet, etiam bona tua, te prius ſublato. *Scintil- las.*] Fomenta. Filio enim tuo ſemina avaritiæ dediſti quaſi ſcintillas, unde in- exſtinguibilis ille avaritiæ ignis omnia depaſcens & rapiens. *Idem.*

246. *Nec, &c.*] Id eſt, non ſolum decipiet omnes alienos, quos poterit: ve- rum te etiam, qui illum docuiſti, edu- caſti, informaſti. Non ſecus atque leo alumnus, magiſtrum ſuum in caveam abripit & devorat. Martial. lib. Spect. Ep. 10. *Idem.*

247. *Alumnus.*] Allegorice filium no- tat, qui parem malitiam in patrem ſu- um ſit exerciturus. *Lubin.*

248. *Nota, &c.*] Id eſt, vitæ tuæ longitudo & duratio, ex hora nativita- tis vel geneſi, Mathematicis nota eſt: & Mathematici ex illa tibi longam vitam promittunt. Verum filius tuus illum aſtrorum curſum interpellabit, & Par- cas fila vitæ tuæ ſecare morantes & tar- dantes, præveniet. *Sed, &c.*] Filio tuo avaro moleſtum eſt, prolixas Parcarum colos exſpectare. *Lubinus.*

249. *Morieris.*] Nondum à Parcis præ- ſecto, id eſt, non naturali morte mo- rieris, ſed à filio tuo veneno, vel alio ſce- lere exſtinctus. *Idem.*

250. *Jam, &c.*] Filio tuo tua longa vita moleſtus es. *Vota, &c.*] Opum & facultatum; vel vota filii, qui te jam du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Exſpectare colos. morieris ſtamine nondum
Abrupto. jam nunc obſtas, & vota moraris:
Jam torquet juvenem longa, & cervina ſenectus.
Ocyus Archigenem quære, atque eme, quod Mithridat
Compoſuit, ſi vis aliam decerpere ficum,
Atque alias tractare roſas. medicamen habendum eſt,
Sorbere ante cibum quod debeat, & pater, & Rex.
Monſtro voluptatem egregiam; cui nulla theatra,
Nulla æquare queas Prætoris pulpita lauti,
Si ſpectes quanto capitis diſcrimine conſtent

In

VET. SCHOLIAST.

251. *Jam, &c.*] Odioſus eſt filio. *Cervina, &c.*] Quos usque ad nongentos annos vivere dicunt. Longivivax.

252. *Ocyus, &c.*] Medicum. Nam pater qui pernicioſum filium habet, æque debet timere ſaluti ſuæ, ſicut Rex.

253. *Si vis, &c.*] Id eſt, antidotum, quod veneno obſtet.

256. *Monſtro, &c.*] Nulla theatra tibi talem voluptatem dabunt, nulla promotio dabit cuiquam, quod accipiet hic de tua pecunia.

258. *Diſcrimine.*] Periculo.

VARIORUM.

dum exſtinctum cupit. Ovid.

Filius ante diem patrios inquirit in annos. Idem.

251. *Jam, &c.*] Excruciat eum longæva tua vita, & ſenectam tuam, cervinam appellat. Cervi enim ad nongentos annos vivere dicuntur. Forte & legi poteſt *corvina.* Vide proverbia Junii. *Idem.*

252. *Ocyus, &c.*] Id eſt, ſi volueris diutius adhuc vivere, Antidoton Mithridaticum tibi contra venena compara, quæ filius tuus tuis bonis inhians tibi parabit. *Archigenem.*] Hujus præſtantis medici jam ter meminit, *Mithridates.*] De hoc rege Ponti, ejuſque medicamento adverſus venena, diximus in calce Sat. 6. *Idem.*

253. *Si, &c.*] Si vis adhuc per annum vivere, vel alium autumnum vide re, ut novas ficus decerpas. *Idem.*

254. *Alias, &c.*] Uſque ad proximu ver vivere, quod roſas & flores præbe *Medicamen.*] Antidoton in promtu e habendum. *Idem.*

255. *Ante cibum.*] Ut remediu adverſus venenum, antequam qui quam ex appoſito cibo capiat. *Et pa ter, &c.*] Alii leg. *Aut pater, &c* Id eſt, pater qui avarum filium ha bet, æque venenum timeat, ut re Mithridates. *Lubin.* Nam eadem fer me eſt ratio, patrisfamilias in guber natione domus ſuæ, quæ regis in regni adminiſtratione; niſi quod hic plures, ille regit pauciores, ideoque utrumque poſuit, ac ſi diceret, non eſſe patri minus metuendum à liberis male inſtitutis aut ſervis, quam regi à civibus aut domeſticis, aliiſque qui ejus invident potentiæ. *Britannicus.*

256. *Monſtro, &c.*] Id eſt, avarorum pericula, labores, curas, ſolicitudines ſi animadvertas, majori voluptate afficieris, quam in theatris ludos ſpectans. *Monſtro.*] Quando hujuſmodi avarum demonſtro. *Voluptatem.*] In conſideranda ſtultitia avarorum. *Lubin.*

257. *Pulpita.*] Scenicos ludos, mimos aut pantomimos. *Lauti.*] Magnifici, celſi, ſupini; ob magnas impenſas, quas in iis conducendis faciebat. *Ferrar.*

258. *Si ſpectes.*] Quantis periculis & laboribus opes ſint corradendæ. *Idem.*

259. *Incrementa.*] Augmenta opum

in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

In rementa domus, ærata multus in arca
Fi us, & ad vigilem ponendi Caſtora nummi,
E quo Mars ultor galeam quoque perdidit, & res
N n potuit ſervare ſuas. ergo omnia Floræ,
E Cereris licet, & Cybeles aulæa relinquas.
T nto majores humana negotia ludi.
A magis oblectant animum jactata petauro
Cor-

VET. SCHOLIAST.

ſo. *Fiſcus.*] Pecunia ſacculi. *Et ad, &c.*] ad Templum Caſtoris.

51. *Ex, &c.*] Ex illo pecuniam a- , ex quo Mars à furibus ſpoliatus eſt. A ea ſolebant arcas æratas facere, & nittere pecuniam ſuam Senatores, & n foro Martis ponere. Verum per tem à furibus exſpoliatæ ſunt arcæ, & œperunt ex eo ad templum Caſtoris p ere. Ideo dicit, Mars ultor galeam p didit.

.62. *Omnia, &c.*] Ludos Theatrales, q in honorem Dearum exhibentur.

.64. *Tanto, &c.*] Negotia hominum jores ludos habent, quam votiva ſo- nitas.

VARIORUM.

i domo, quæ avarus ſtudet accumulare. *rata, &c.*] Multi pecuniarum ſacculi arca incluſi. Ferrata autem arca, opes is ditiores cuſtodiebant. *Idem.*

260. *Et, &c.*] Ad templum Caſto- . Solebant enim in templis veteres os theſauros recondere, rati à Diis elius cuſtodiri. uti quoque fœdera, pa- iones & cætera ejuſmodi. *Vigilem.*] ic excubiæ per vigiles erant, pro cu- odiendis rebus ibidem repoſitis. Brod. . Miſcellan. 17. Lipſius ad Annal. Taci- .

261. *Ex quo.*] Poſtquam, in templo artis compilatæ fuerunt arcæ. vide Martial. Epigr. 72. lib. 6. *Ex quo, &c.*] eriſo Marte, vanitatem fabulæ per- ringit, & Romanos ignaviæ accuſat, ui nihil amplius armis quærerent; ſed & olim quæſita, ſibi eripi turpiter paterentur. *Rigaltius.* *Mars, &c,*] Forum enim illud ab Auguſto conſtructum, Martis ultoris appellabatur. *Galeam, &c.*] Ridicule, quæ forte ipſi per fures de capite ablata. nam cum nummos & cætera diriperent, ne ipſi quidem Marti pepercisse perhibentur, ei etiam inſignia ſua auferentes. *Res ſuas.*] Scoptice irridet Deum. Quaſi dicat: Propria ſua arma in corpore ſibi retinere non potuit. *Lubin.*

262. *Ergo, &c.*] Floralia. Id eſt, omnes ludos alios merito relinquas, præ ſtultitia redicula avarorum. Erant autem *ludi Florales* jocoſi, dulces, cum ſumma vulgi licentia, à meritricibus celebrabantur. Perſ. Satyr. 5, verſ. 178. *Idem.*

263. *Cereris.*] Ludos Cereales, quibus equorum curſus in circo celebrabantur, primuſque eos Cajus Memmius Ædilis Curulis exhibuit. Ang. Politian. Miſc. cap. 85. *Cybeles.*] Ludos Megalenſes à Junio Bruto inſtitutos, in æde magnæ Deûm matris Cybeles. quia in ludis aulæorum uſus; hinc pro ipſis ludis *aulæa.* *Relinquas.*] Contemnas & poſthabeas, aulæa illa, quæ in ludis hiſce extenduntur. Satyr. 6. verſ. 69.

264. *Tanto, &c.*] Negotia humana avarorum & immodici labores ad augendam omni modo rem, in tantum ſuperant omnia ludorum genera. Quomodo enim fabula, ſic vita. *Seneca.*

265. *An, &c.*] Id eſt, petauriſtæ, numquid magis aliquem delectant, quam inſani illi & ridiculi mercatores, qui ventis ſemper jactantur & undis. *Petauro.*] Petauriſtæ per ligneum circu-
Hh 5 lum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Corpora? quique ſolent rectum deſcendere funem?
Quam tu, Corycia ſemper qui puppe moraris,
Atque habitas, Coro ſemper tollendus, & Auſtro,
Perditus, ac vilis ſacci mercator olentis?
Qui gaudes pingue antiquæ de litore Cretæ
Paſſum, & municipes Jovis advexiſſe lagenas?
Hic tamen ancipiti figens veſtigia planta
Victum illa mercede parat, brumamque, famemque
Illa reſte cavet: tu propter mille talenta,

Et

VET. SCHOLIAST.

266. *Quique, &c.*] Funambulum.

267. *Quam, &c.*] Corycus civitas Iſauriæ. Id eſt, negotiator, qui omni tempore navigas.

269. *Ac, &c.*] Opobalſamum, aut malobatrum, fœtidæ alicujus mercis. ut ex ſententia tali, tu fœtide.

271. *Lagenas.*] Creticas, quia Juppiter ibi nutritus eſt.

272. *Hic, &c.*] Funambulus ex hac arte victum ſibi comparat.

273. *Brumamque, &c.*] Horatius: *Frigus, quo duramque famem depellere poſſit.*

274. *Illa, &c.*] Supra quam ambulat ſcilicet.

VARIORUM.

lum admodum anguſtum, tam magna ſolertia manibus & pedibus directis transvolabant, ita tamen ut vix circulum corpore tangerent, & tamen ita cadebant, ut pedibus inſiſterent. Alii dicunt fuiſſe genus ludi, quo homines rotarum pulſu, per aëra jactabantur. Turnebus lib. 8. Adverſ. cap. 4. Sed Scalig. ad Manil. explicat de rota in ſublimi poſita, quæ à duobus verſabatur, quorum alter ſuperne, alter inferne nitebatur, ita ut alternis agitati nunc penderent, nunc erecti ſederent.

266. *Quique, &c.*] Funambulos intelligit. *Idem.*

267. *Quam tu.*] Nave Corycium petente, ad crocum adportandum. Eſt autem *Corycium* promontorium Cretæ & portus Æthiopiæ: vel, ut alii, mons Ciliciæ in quo antrum Coryceum, ubi optimum naſcitur crocum. *Farnab. Corycia, &c.*] Qui illa navi inhabites, ab illa navi nunquam diſcedas. *Idem.*

268. *Coro.*] Argeſte, ab occaſu ſolſtitiali. Intelligit quemvis ventum. *Tollendus.*] Jactandus & agitandus. *Idem.*

269. *Perditus.*] Homo ſtultus & ærumnoſus. *Ac vilis.*] Alii legunt, *a Siculis. Sacci, &c.*] Mercium olentium, quæ ſaccis inferciuntur. Forte etiam intelligit aromata & opobalſama, vel crocum. *Idem.*

270. *Pingue, &c.*] Paſſum eſt liquoris vel vini genus quod ex uva paſſa cogitur. Columell. libro. 32. cap. 39. *Antiquæ, &c.*] Utpote Jovis patriæ. *Idem.*

271. *Municipes, &c.*] Ejusdem patriæ, & ex eodem municipio & loco, ex quo olim Jupiter, qui in Creta natus eſt. Intelligit autem vinum Creticum in lagenis, quod jam Malvaticum dicitur. Sic Satyr. 4. verſ. 33. Siluros appellavit, *Criſpini municipes.* Idem.

272. *Ancipiti, &c.*] Qui dubie & periculoſe in fune incedit, dubius, an domum incolumis ſit rediturus. *Lubin.*

273. *Victum.*] Omnia neceſſaria ſibi comparat illa reſte, & proſpicit ſibi de amictu & victu. *Mercede.*] Quam recipit ab ſpectatoribus. *Brumamque.*] Frigus brumæ. *Lubin.*

274. *Tu, &c.*] Tu longe funambulo ſtultior, non ob famem vel frigus vitandum laboras, ſed ut immodicas & ſuper-

Et centum villas temerarius. aſpice portus,
Et plenum magnis trabibus mare; plus hominum eſt jam
In pelago. veniet claſſis quocunque vocarit
Spes lucri, nec Carpathium, Getulaque tantum
Æquora tranſiliet: ſed longe Calpe relicta,
Audiet Herculeo ſtridentem gurgite Solem.
Grande operæ pretium eſt, ut tenſo folle reverti
Inde domum poſſis, tumidaque ſuperbus aluta
Oceani monſtra, & juvenes vidiſſe marinos.
Non unus mentes agitat furor; ille ſororis

In

VET. SCHOLIAST.

276. *Plus, &c.*] Id eſt, qui naufragium pertulerunt.

279. *Sed longe, &c.*] Urnæ ſimilis mons, inde Calpe in extrema Spania.

280. *Audiet, &c.*] Gaditano Oceano Sol mergens ſtridet, ut ſi ferrum candens in aqua tingas. ultra Herculis columnas dicit ad mare mortuum, ultra quod navigare non conceditur. Nam ſic ſubjungit,

Oceani monſtra, & juvenes vidiſſe marinos.

281. *Ut, &c.*] Ut pleno ſacculo revertaris

282. *Tumidaque, &c.*] Manticula, id eſt, mercibus.

283 *Oceani, &c.*] Tritones & Nereides.

284. *Ille, &c*] Furens Oreſtes. Ifigenia ſoror Oreſtis.

VARIORUM.

perfluas opes habeas, per omnia maria diſcurrens. *Mille, &c.*] Cum unum talentum & una villa tibi ſufficiat. *Idem.*

275. *Aſpice, &c.*] Probat autem, quod dixit, ob avaritiam mercatorum, portus & mare paſſim plena eſſe.

276. *Magnis, &c.*] Navibus, vel etiam navibus fractis. *Plus, &c.*] Maxima pars hominum navigationi addicta eſt.

277. *Veniet, &c.*] Ubicunque lucrum eſt, eo naves penetrabunt. *Idem.*

278. *Nec, &c.*] Hoc mare ſe extendit ultra Rhodum, Cretam, & Cyprum, ab inſula Carpatho ita dictum. *Getula, &c.*] Mare Libycum. *Idem.*

279. *Calpe.*] Longe poſt ſe relinquet & transnavigabit columnas Herculis, Calpen & Abilam, illam in Hiſpania, hanc in Mauritania. Miratur Priſcianus quod Juvenalis *Calpe* ablativum corripuerit. Nullus dubito, quin *Calpe*, hic ſit tertiæ declinationis, à Calpes Calpis. *Voſſius.*

v. Scaliger de Cauſis L. 6. c. 26. c. 1. p. 61. ed. Commel.

280. *Audiet.*] Hoc eſt, Nautæ, qui longe poſt ſe reliquerunt Herculis columnas, audient in mari Atlantico, &c. *Farnab.* Hoc ait ex Poſſidonii & Poëtarum figmentis, qui ſolem in finitimis Oceani litoribus ingenti ſtrepitu occidere ajunt, ac ſi in illo reſtinguendo pelagus effervescat, non aliter atque ſi ferrum candens aquæ immergas. *Cæl. Rhodigin.* lib. 24. cap. 13. *Herculeo.*] Ultra Herculis columnas. *Lubin.*

281. *Grande, &c.*] Cenſes te mercedem labore & opere dignam conſecutum, ſi in illis locis piſces & marina monſtra videas, & inde redeas multis opibus onuſtus. *Tenſo, &c.*] Diſtento & pleno pecuniarum ſacculo. Follis enim Latinis eſt, quod βαλλάντιον Græcis; Sacculus nempe quo reconduntur nummi. *Salmaſ.*

282. *Tumida, &c.*] Pellicula marſupii, pecunia turgenti.

283. *Oceani, &c.*] Ut Tritones, Nereides, balænas, & alia. *Juvenes, &c.*] Tritones, qui præ ſe humanam effigiem ferunt. *Plin.* lib. 9. cap. 5.

284. *Non, &c.*] Cum variis deliriis ho-

In manibus vultu Eumenidum terretur, & igni:
Hic bove percuſſo mugire Agamemnona credit,
Aut Ithacum. parcat tunicis licet, atque lacernis:
Curatoris eget, qui navem mercibus implet
Ad ſummum latus, & tabula diſtinguitur unda:
Cum ſit cauſſa mali tanti, & diſcriminis hujus,
Conciſum argentum in titulos, faciesque minutas.
Occurrunt nubes, & fulgura: ſolvite funem
Frumenti dominus clamat, piperisque coëmti.
Nil color hic cœli, nil faſcia nigra minatur:

Æſti-

VET. SCHOLIAST.

286. *Hic, &c.*] Ajax, quia & ipſe inſanit.

287. *Aut, &c.*] Ulixem. *Parcat, &c.*] Quamvis ſe non * conſcidit, tamen inſanit.

291. *Conciſum, &c.*] In argenteolos ſive nummos.

292. *Occurrunt, &c.*] Ergo hoc dicit, non inſanit.

294. *Nil, &c.*] Nubes ducta per cœlum.

VARIORUM.

homines paſſim vexentur, domonſtrat avaros mercatores omnium maxime ſtolidiſſimos & inſanos eſſe. Horatius:

Danda eſt ellebori multo pars maxima avaris.

Ille, &c.] Reſpicit ad fabulam Euripidis de Oreſte, quem furentem cuſtodiebat Electra ſoror, hic putabat ſe videre furias, quæ face & flammis ſeſe inſequerentur. *Idem.*

285. *Eumenidum.*] Furiarum, quas putat ſe videre: & cum Oreſtes illas placaſſet, nominabat Eumenidas à benevolentia, Sophocles in Oedipode in Colono. *Idem. Igni.*] Facibus. *Farnabius.*

286. *Hic, &c.*] Intelligit Ajacem, qui in judicio armorum Achillis ab Ulyſſe victus, ſibi manus intulit: furioſus in boves & porcos ſæviebat, quos putabat eſſe ſibi inviſos Ulyſſem & Agamemnonem. *Idem.*

287. *Parcat, &c.*] Avarus licet non ut alii furioſi veſtes ſuas laceret & lacernas, tamen inſanus eſt, & curatore vel cuſtode indiget, dum bona ſua & ſeipſum vento & fluctibus committit. *Idem.*

288. *Curatoris.*] Ut inſanus & furioſus. Hominibus vero nequam, maleſanis interdici bonis ſolebat, curatore dato. *Idem.*

289. *Ad, &c.*] Uſque ad ſummitatem lateris navium. *Et, &c.*] Id eſt, una tabula ab unda vel morte, quatuor digitis diſtinguitur, ut ſupra dictum Sat. 12. verſ. 58. Alii pro *unda*, legunt, *una.* Idem.

290. *Cum ſit, &c.*] Id eſt, cum tot labores & pericula tantum inſtituantur propter numos, non autem numorum uſum, quem avari ignorant. *Lubinus.*

291. *Conciſum, &c.*] Periphraſis numorum. *Titulos.*] Rerum geſtarum, dignitatum & officiorum. *Facies.*] Principum, Cæſarum, Regum. *Idem.*

292. *Occurrunt, &c.*] Tanta eſt avari cupiditas, ut licet cuncta tempeſtatem impetuoſam minentur, tamen imperet ut navigent. *Solvite, &c.*] Sunt mercatoris, & divitis avari verba. Id eſt, retinacula navis ſolvite, & vos ad navigandum accingite. *Idem.*

293. *Frumenti dominus.*] Mercium, quæ in navi vehuntur, dominus. *Coëmtor.*] Qui undique piper coëmit. *Lubin.* Alii *coëmti.*

294. *Nil, &c.*] Hic color niger & ter-

Æſtivum tonat. infelix, hac forſitan ipſa
Nocte cadet fractis trabibus, fluctuque premetur
Obrutus, & zonam læva morſuque tenebit.
Sed, cujus votis modo non ſuffecerat aurum,
Quod Tagus, & rutila volvit Pactolus arena,
Frigida ſufficient velantes inguina panni,
Exiguusque cibus, merſa rate naufragus aſſem
Dum rogat, & picta ſe tempeſtate tuetur.
Tantis parta malis, cura majore, metuque

Servan-

VET. SCHOLIAST.

295. *Æſtivum, &c.*] Naturaliter. hæc dicit negotiator.

297. *Et, &c.*] In qua fert ſolidos.

299. *Quod, &c.*] Fluvii, unus Spaniæ, alter Aſiæ.

300. *Frigida, &c.*] Uda, aut nuda.

302. *Et, &c.*] Dum picturam naufragii ſui portat in tabula, ferens caſus ſui hiſtoriam.

VARIORUM.

terribilis, & hæc nigra nubes quæ faſciæ inſtar cœlum cingit, nihil periculi vel mali nobis minatur. Per *faſciam nigram*, intelligit atrum nubis circulum. *Idem.*

295. *Æſtivum, &c.*] Brevis temporis eſt hoc tonitru, ut tempore æſtivo, cum ſummus calor eſt, fieri conſuevit. Verbis hiſce mercator nautas conſolatur. *Infelix.*] Infelix ille & infauſtus avarus mercator, forſitan illa ipſa nocte naufragium paſſus cadet, inque mare prolabetur.

296. *Fractis, &c.*] Id eſt, navi fracta, maris fluctibus obruetur & mergetur. *Idem.*

297. *Et zonam.*] Ita dicit, nam in zona vel cingulo aurum recondere, & loco viatici ſecum portare ſolebant. Cum ad terram naufragus natabit, morſu, vel læva manu zonam auro plenam tenebit, & dextra manu natabit.

298. *Sed, &c.*] Id eſt, cujus deſiderio & cupiditati ante naufragium, ne totius quidem mundi divitiæ ſatis erant. *Modo.*] Paulo ante, cum navim ingrederetur. *Idem.*

299. *Tagus.*] Luſitaniæ fluvius aurifer. *Pactolus.*] Lydiæ fluvius aureis arenis fluens. *Rutila.*] Aurea, fulva. *Idem.*

300. *Frigida, &c.*] Id eſt, illi ſufficiet tantum vilis panni, quo nuda, & ex aqua marina uda & frigida inguina Poſſit tegere & abſcondere. Nudi enim plerumque ſunt naufragi, quia ut facilius natent, veſtes ſuas abjiciunt. *Sufficient.*] Poſt naufragium. *Velantes.*] Tegentes & abſcondentes. *Lubin. Inguina.*] Pudenda, quæ maxime egent tegmine, & ſic reliquum corpus.

301. *Exiguusque, &c.*] Nimirum tum frugi eſſe diſcet. *Merſa, &c.*] Dum navi fracta, naufragium ſuum depingi curavit, & obvios quoſque hac miſerabili pictura ad miſericordiam commovet, & aſſem ab illis petit. Perſius Sat. 1. verſ. 86.

—— *cantas cum fracta te in trabe pictum*
Ex humero portes?

Idem. Hoc faciunt, ne mendicantes deplorandam ſuam fortunam toties repeterent. Alias truncum ferebant faſciis involutum.

302. *Et picta, &c.*] Dum pictura naufragii, mendicando ſeſe ſuſtentat. Sat. 12. verſ. 28. *Idem.*

303. *Tantis.*] i. e. Res partæ tantis incommodis. Demonſtravit quantis ærumnis atque periculis divitiæ acquirantur. Avari enim non ſolum acquirendi ſolicitudine vexantur, verum etiam

Servantur. MISERA eſt magni cuſtodia cenſus.
Diſpoſitis prædives hamis vigilare cohortem
Servorum noctu Licinus jubet, attonitus pro
Electro, ſignisque ſuis, Phrygiaque columna,
Atque ebore, & lata teſtudine. dolia nudi
Non ardent Cynici: ſi fregeris, altera fiet
Cras domus, aut eadem plumbo commiſſa manebit.
Senſit Alexander, teſta cum vidit in illa
Magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui

Nil

VET. SCHOLIAST.

304. *Miſera, &c.*] Miſera eſt cuſtodia magni patrimonii.

305. *Diſpoſitis, &c.*] Per tranſlationem diſciplinæ militaris, Sparteoli Romæ, quorum cohortes in tutelam urbis cum hamis & cum aqua vigilias conſuerunt curare vicibus.

306. *Servorum, &c.*] Licinus ille ex liberto Claudii, de quo ſuperius dixit:
--- Ego poſſideo plus,
Pallante & Licinis.

307. *Phrygiaque, &c.*] Marmorea.

309. *Non, &c.*] Id eſt, Diogenis, qui in dolio dormiebat.

311. *Senſit, &c.*] Macedo.

VARIORUM.

iam amittendi metu. *Cura, &c.*] Quam acquiſita vel parta ſunt. *Lubin.*

304. *Miſera, &c.*] Egregia ſententia: ex qua felicitas divitum, præſertim avarorum, perſpicitur. *Idem.*

305. *Diſpoſitis, &c.*] Probat quod dixit exemplo Licini, qui libertus Claudii fuit, qui non ſolum hamos ferreos hinc inde domi ſuæ diſpoſuerat ad fures capiendos; ſed ſervorum ſuorum multitudinem vigilare jubebat, ut theſaurus cuſtodiretur: ſed prima ſyllaba in *hamus* eſt longa. *Hamis.*] Α᾽μαις καὶ σκάφαις, ab hama: id eſt, Uncinis ferreis, ut mucrones ſunt ſagittarum reflexi. *Turnebus* lib. 2. cap. 29. *Erodæus* 10. cap. 16. & *Leopard.* lib. 9. cap. 22 intelligit vaſa aquaria rotundioris figuræ; & ventris globoſioris, quibus ad incendia reſtinguenda utebantur. *Salmaſ.* Britannicus legit *armis.*

306. *Licinus.*] Ignem reformidans, cui non minimum obnoxia Roma.

307. *Electro.*] Vaſa & phialas ex electro intelligit. *Signis.*] Statuas ex auro & argento intelligit. *Phrygia, &c.*] Marmorea, ne incendio conſumatur. *Idem.*

308. *Ebore.*] Pro menſis, aliaque ſupellectile ebore ornata. *Lata, &c.*] Lectos ait diſcubitorios, teſtudinum putaminibus coopertos. *Beroald.* Annotat. cap. 36. *Dolia, &c.*] Id eſt, Diogenes ille Cynicus nudus & pauper non ſolicitus eſt de opibus & dolio ſuo. Quomodo autem Diogenes in dolio vixerit, vide Laërtium in vita Diogenis. Erant autem antiquis dolia non è ligno, ſed fictilia e terra tenaci, vel ex creta. Plin. lib. 31 cap. 12. *Lubin.*

309. *Non, &c.*] Quia non magni momenti: incendiarios non metuunt. *Si, &c.*] Id eſt, Diogenis domus non ardebit, quia è terra: ſi quis fregerit, vel nova fingetur altera, vel partibus & fragmentis conjunctis, reſtaurabitur eadem.

310. *Plumbo.*] *Plumbo committi* intellexit plumbaturam vel ferruminationem, quam ſimili Græci verbo μολυβδῶσιν vocant, erat ergo fictilis. *Lipſius.* Pro *Atque* alii legunt, *Aut.*

311. *Senſit, &c.*] Senſus eſt; Alexander facile animadvertit, quanto felicior eſſet Diogenes in illa paupertate qui nihil cuperet, quam ipſe eſſet, qui multa appeteret, unius mundi non contentus imperio. *Britann.* *Teſta.*] Dolio teſtaceo. *Lubin.*

312. *Magnum, &c.*] Diogenem, cujus animus omnibus mortalibus major,

utpote

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nil cuperet, quam qui totum ſibi poſceret orbem,
Paſſurus geſtis æquanda pericula rebus.
Nullum numen habes, ſi ſit prudentia: nos te,
Nos facimus, Fortuna, Deam. menſura tamen quæ
Sufficiat cenſus, ſi quis me conſulat, edam;
In quantum ſitis, atque fames, & frigora poſcunt,
Quantum, Epicure, tibi parvis ſuffecit in hortis,
Quantum Socratici ceperunt ante penates.
Nunquam aliud natura, aliud ſapientia dicit.
Acribus exemplis videor te cludere. miſce

Ergo

VET. SCHOLIAST.

13. *Quam, &c.*] Id eſt, Alexander.
14. *Geſtis, &c.*] Cum magnis peri-
...is magna res efficitur.
16. *Menſura, &c.*] Si vis noſſe, pa-
...nonii modus quantus debet eſſe.
21. *Aliud, &c.*] Poſcit philoſophia.
22. *Acribus, &c.*] Id eſt, video te
...lle conſentire ad philoſophorum pa-
...monia.

VARIORUM.

...pote qui omnes divitias prorſus con-
...nneret. *Lubin.* *Felicior hic.*] Sc. eſſet.
...udit ad illud: *Alexander niſi eſſem, Di-
...nes eſſe velim.*

313. *Nil, &c.*] Utpote caduca omnia
...celſo animo ſpernens. *Quam, &c.*]
...io flebat cum audiiſſet plures mundos
...e, quod reliquorum etiam dominus
...n eſſet. Sat. 10. verſ. 168.

314. *Paſſurus.*] Qui cum res immenſas
...teret, immenſa etiam pericula ſubire
...gebatur, & magnis rebus exæquanda.
...bin.

315. *Nullum, &c.*] O Fortuna, nul-
...m habes potentiam, ſi ſaltem nos ſi-
...us prudentes. Hæc ſub finem Sa-
...ræ 10. fuſe explicata ſunt. Eo autem
...oc dicit, & repetit, quod vir ſapiens &
...udens omnia habeat, & à nullo Deo-
...m deſtituatur, quamvis in exigua re
...nſtitutus, ut Diogenes. Alii leg. *abeſt.
...os, &c.*] Alii, *Sed te.* Nos ſtultitiam
... ignorantiam noſtram tanquam Deam
...olimus. *Lubin.*

316. *Menſura.*] Id eſt, ſi vis ſcire, quis
...atrimonii modus eſſe debeat. *Idem.*

317. *Edam.*] Docebo, ediſſeram.

318. *In, &c.*] Id eſt, tantum quantum. Eſt adverbium. *Flavii* Conject. cap. 77. *Sitis, &c.*] Id eſt, quantum ad victum & amictum ſufficiat, quod famem & brumam caveat. *Lubin.*

319. *Epicure.*] Hic teſte Laërtio, aqua & cibario pane contentus vixit; & oleribus victitabat. *Idem.*

320. *Quantum, &c.*] Teſtatur Laërtius, quod cum tota urbs Athenarum peſtifera lue infecta eſſet, ſolus Socrates ob temperantiam & frugalitatem immunis fuerit. *Ceperunt.*] Tenuerunt, poſſederunt. Non enim plura poſſidere voluit, quam ipſa natura efflagitaret. *Ante.*] Nam ante Epicurum vixit Socrates. *Idem.* *Penates.*] i.e. Socratica domus, pro ipſo Socrate, & deinceps ſecta Socratica.

321. *Nunquam, &c.*] Imo ex natura Philoſophia deſumta eſt. Id eſt, quicquid Socrates & Epicurus ſapientes conſuevere, idem natura dictitat, & approbat. Sane quæ pauciſſimis contenta eſt. *Idem.*

322. *Acribus, &c.*] Id eſt, videor, quod te velim ad nimiam frugalitatem cogere, & quidem exemplis Philoſophorum, qui acerrime frugalitatem vita ſua expreſſerunt. Nimis anguſtis Socratis & Epicuri Philoſophorum terminis, exacte & acriter viventium. *Te.*] Qui nolis conſentire ad Philoſophorum tenuiſſima patrimonia. *Cludere.*] Quaſi nimis arcte intra frugalitatis terminos coërcere. *Lubin.* *Miſce, &c.*] De avari-

tia

Ergo aliquid noſtris de moribus: effice ſummam
Bis ſeptem ordinibus, quam lex dignatur Othonis.
Hæc quoque ſi rugam trahit, extenditque labellum:
Sume duos equites, fac tertia quadringenta.
Si nondum implevi gremium, ſi panditur ultra:
Nec Crœſi fortuna unquam, nec Perſica regna
Sufficient animo, nec divitiæ Narciſſi,
Indulſit Cæſar cui Claudius omnia, cujus

Paru

VET. SCHOLIAST.

324. *Bis*, &c.] Id eſt, gradibus equitum Romanorum.

325. *Si*, &c.] Si diſplicet, & triſtem facit, duorum equitum patrimonium fac.

328. *Nec*, &c.] Crœſus ille eſt cui Solon dixit, ὅρα τέλος μακροῦ βίου: cujus filius cum ipſe Trallibus victus eſſet à Cyro rege Perſarum, adoleſcens uſque id mutus, intentum jugulo patris gladium cum vidiſſet, ſubito exclamavit, Homo Cyre parce homini.

329. *Nec*, &c.] Narciſſus libertus Claudii potentiſſimus, idemque ditiſſimus Eunuchus.

VARIORUM.

tia, & opum cupidine. Liberius indulge opibus accumulandis & velificare divitiis, quod nos hodie facimus.

323. *Noſtris de moribus.*] Qui immodicas divitias avide appetimus. Id eſt, adquire aliquid ultra illud, quo contentus vivere poteras. *Effice*, &c.] Id eſt, compara tibi cenſum equeſtrem, quem juxta Othonis legem equites habere debent, qui in quatuordecim gradibus theatri ſedebant. Erat autem cenſus equeſtris ut ſupra dictum 400000. H. S. quam ſummam ubi conſecutus es, non plura expetas. Quaſi dicat: Hic terminum tibi conſtitue, ne in infinitum cupiditas poſſidendi producatur. vide Sat. 3. verſ. 154. *Lubin.*

324. *Othonis.*] Roſcii. Hujus legiſlatoris ſuperius meminit, cum dixit;

Sic libitum vano qui nos diſtinxit Othoni. Lubin.

325. *Hæc*, &c.] Summa ſcilicet cen equeſtris. *Rugam*, &c.] Frontem tua indignatione in rugam contrahit, te t ſtem facit, cum tibi nondum ſatis e videatur: vel non tibi arrideat. *Lubin* Vel potius, metaphora eſt deſumt ſacco, qui, quum plenus non ſit, ruga trahit, & laxum eſt os illius. *Britannic* *Extenditque*, &c.] Sumtum ab iis, q tanquam famelici labra oris extendun ad cibum capiendum. *Lubin.*

326. *Sume*, &c.] Indulgeo tibi, compares tibi octingenties ſeſtertiûm ſeu duorum equitum cenſus. *Tertia*, &c. Et cum tuo quem modo habes fac triu equitum cenſus.

327. *Si*, &c.] Id eſt, ſi tot & tant divitias tibi indulgens nondum cupid tati tuæ ſatisfeci. *Si*, &c.] Si tibi majo fames, quam venter. Si gremium tuur adhuc panditur plurium deſiderio, & quaſi hiat, & quaſi aperto ore divitia captat, tunc nulla unquam re ſatiaberi ne Crœſi quidem, aut Xerxis divitiis *Idem.*

328. *Crœſi.*] Qui rex Lydorum ditiſſi mus. *Perſica*, &c.] Darius, Xerxes eran reges Perſarum ditiſſimi. De quorun incredibilibus divitiis vide Juſtinum *Idem.*

329. *Animo.*] Bene dicit, animu enim homines divites facit, non rerum abundantia. *Divitiæ*, &c.] Hic Narciſſu fuit Eunuchus & libertus Claudii Cæſa ris ditiſſimus & potentiſſimus, quem pe tranſitum notat. *Plin.* libro. 33. *Florid* ſubſ. 3. cap. 5. Suetonius Claud. cap. 28

330. *Indulſit*, &c.] Hic enim omni potuit apud Claudium. *Cujus*, &c.] Obi ter notat Claudium, qui imperator pa

gueris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…uit imperiis uxorem occidere juſſus.

VARIORUM.

…et imperio liberti ſui, etiam cum …betur uxorem occidere. Tacit. An… …12. *Lubin.*

331. *Juſſus.*] Scoptice, quaſi libertus & ſervus imperatorem juſſerit id facere. *Idem.*

SATYRA XV.

Neſcire ſe an huius ſit Poetae fatetur Heinſius de Sat. Horat. L. 1, p. 62.

…GUM. Inhac penultima Satyra, primum in Ægyptiorum ridiculam ſuper…tionem invehitur, deinde in immanem eorumdem crudelitatem. Qui præpo…ra religione feras colunt, homines jugulant, ferinis carnibus abſtinent, hu…anis veſcuntur.

QUis neſcit, Voluſi Bithynice, qualia demens
Ægyptus portenta colat? crocodilon adorat
…rs hæc: illa pavet ſaturam ſerpentibus ibin.
…figies ſacri nitet aurea cercopitheci,

Dimi-

VET. SCHOLIAST.

…D *Voluſium ſcribit de Ægyptiorum …ſacris; odio Criſpini qui Ægyptius …, egens, & modo magiſter peditum …ue equitum factus eſt.*

2. *Crocodilon, &c.*] Qui ab ichneu…one perit dormiens.

3. *Illa, &c.*] Ibin propterea Ægyptii …lunt; quod illi naturale cum ſerpenti…is bellum eſt. Nam cum Ægyptum …ilus etiam ſerpentibus inundaverit, …la eos omnes devorat ſimul & aſpides. …e hujuſcemodi animalium genere Ci…ro in libro de natura Deorum primo, … ait: Ipſi qui inridentur Ægyptii, nul…m beluam, niſi ob aliquam utilitatem, …uam ex ea caperent, conſecraverunt: …eluti Ibin. Ibes maximam vim ſerpen…um conficiunt, quaſi aves excelſæ, cru…ibus rigidis, corneo proceróque roſtro: …vertunt peſtem ab Ægypto, cum volu…cres angues ex Libyæ vaſtitate vento Africano invectas interficiunt, atque conſumunt: atque fit, ut illæ nec morſu nec vivæ noceant, nec odore.

VARIORUM.

1. B*ithynice.*] Ad hunc Satyram hanc ſcripſit. Eſt autem Bithynia Aſiæ regio. Strabo lib. 12. *Demens, &c.*] Quæ quidem bruta & monſtra colat, & ab iis ſtudio ſe abſtineat, hominem vero devoret. *Lubin.*

2. *Portenta.*] Σέβουσι γοῦν τοι κροκοδείλους, κύνας, αἰλούρους, λύκους, πτήνα, ἴβιδας καὶ ἱέρακας. ἰχθύων, &c. Philo Jud. lib. de decalogo. *Portenta.*] Numinum; ut ſunt animalium, ſerpentum, ferarum, ut ſunt Crocodilus, Ibis, Cercopithecus. *Crocodilon, &c.*] Id eo dicit, nam Tentyritæ illum necabant, teſte Plinio & Strabone. Crocodilus in aqua acutiſſime videt, extra quam hebetes habet oculos, ſine lingua. Ab Ichneumone dum dormit aperto ore, qui in ejus inteſtina per gulam penetrat, & per ventrem rurſus exit, occiditur. Pomp. Mela, libro 1. *Idem.*

3. *Pars hæc.*] Pars autem illa quæ Crocodilon adorat ea eſt, quæ circa Thebas; nam qui circa Elephantinam urbem crocodilos comedunt. *illa.*] Supp. pars. *Pavet.*] Cum pavore tanquam numen veneratur. Eſt autem Ibis avis fœdiſſima, de qua vide Ovidium in Ibin: Ciconiæ non omnino diſſimilis. Hanc propterea Ægyptii colebant, quod illi naturale cum ſerpentibus bellum ſit, quibus Ægyptus ob calorem abundat. *Plin.* libro x. cap. 28. 30. Diod. Sicul. lib. 1.

4. *Cercopitheci.*] Simiæ caudatæ. *Plin.* lib. 8. cap. 20. *Cercopithecos* ait *eſſe nigris capitibus, reliquo corpore pilo aſini.* Hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dimidio magicæ reſonant ubi Memnone chordæ,
Atque vetus Thebæ centum jacet obruta portis.
Illic cœruleos, hic piſcem fluminis, illic
Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.
Porrum, & cepe nefas violare & frangere morſu.

Normig de re cibaria, III, 2 p. 288, ſeq.

O ſan.

VET. SCHOLIAST.

5. *Dimidio, &c.*] Memnonis ex ære ſtatua: citharam tenens, certis horis canebat. Hanc Cambyſes rex juſſit aperiri, exiſtimans mechanicum aliquod eſſe quod intra ſtatuam lateret. nihilominus tamen aperta ſtatua quæ erat magice conſecrata, horis ſtatutis ſonum reddidit Ideo *dimidio* dixit, id eſt, aperto & diviſo.

6. *Atque vetus, &c.*] Thebas dicitur trans Ægyptum Liber condidiſſe.

VARIORUM.

quoque Ægyptiis ſacra fuit ſimia. *Pierius* lib. VI.

5. *Dimidio, &c.*] Periphraſis Thebarum; ubi dimidia Memnonis ſaxea erat effigies, quæ radiis Solis icta vocalem ſonitum edebat. Viſebatur autem, ut *Plinius* lib 36. cap. 7. vult, in templo Serapidis. Cur autem *dimidiam* vocet, explicat Strabo, lib. 7. quia dimidia pars ejus ſtatuæ, terræ motu corruit. Vide de hac Statua Pauſaniam in Atticis. *Lubinus.* Plerique dicunt hanc ſtatuam in Ægypto fuiſſe. Unus Philoſtratus in Iconib. eam in Æthiopia viſam ait, ut & Calliſtratus, qui & hoc addit, ſtatuam hanc non ſemel, ut Strabo, aliique volunt, ſed bis in die, neque ſimplicem ſonum crepuiſſe radiis Solis contactam; ſed cum hilaritate quadam conjunctum, accedente eo, contra lugubrem recedente. Idem interpres Juvenalis nondum editus: *Statua Memnonis filii Auroræ ita arte quadam mechanica compoſita, ut humana voce Regem & Solem ſalutaret, poſtea rex Cambyſes volens hanc rem cognoſcere, partem ſtatuæ abſcidit, & ſic poſtea Solem tantum, non etiam Regem ſalutabat: unde dimidio Memnone dixit.* Janus Douza in Catull.

Chordæ.] Sonitus enim erat non abſimilis chordæ in cithara percuſſæ. *Lubin.*

6. *Vetus, &c.*] Hæc urbs ſe antiquiſſimam jactabat, ut alii à Libero alii à Buſiride conditam, & à Cambyſe dirutam. vide Diodorum libro 1. *Centum portis.*] In ſingulis 200. armat custodes fuiſſe perhibentur. Sic diſtinguitur à Thebis Bœotiæ, quæ ſeptem habuit portas, ut auctor noſter ſupra Sat. 13. verſ. 17. dixit.

Thebarum portæ, vel divitis oſtia Nili. Idem.

7. *Illic, &c.*] Piſces maris cœrulei, vel æquoreos. Notat Ægyptiorum vanitatem, qui obvia quæque numinis loco coluerint. *Brodæus* legit: *Illic Æluros*, id eſt, feles, πρὸς τὰς ἀσπίδας θανάσιμον δακνούσας ἄθετοι. *Ælurum* autem Ægyptiis Deum fuiſſe ex Herodoto liquet lib. 2. *Turneb.* lib. 7. c. 8. & lib. 8. cap. 17. *Junius* legit: *Illi & hi, pro illic & hic.*

8. *Canem.*] Anubin intellegit, quem canino capite effingebant, vel quemvis alium. Satyr. 6. verſ. 533. Canem autem ideo coluerunt, quia canis dicitur inveniſſe Iſidem, indagando Oſiridis cadavere, qua de cauſa in ſacris Iſidis canes præcedebant. Sane in tanto apud eos cultu, ut tota domus, in qua canis exſtingueretur, toto corpore raderetur, quod maximum apud eos luctus indicium. *Lactantius* de falſ. ſap. lib. 5. c. 20. *Nemo, &c.*] Quod ridiculum eſt, cum illa Venatrix, canum præſes ſit: in urbe tamen Bubaſti coli eam tradit Herodot. lib. 2. *Lubin.*

9. *Porrum, &c.*] Ab his, eo nomine abſtinuerunt, quod lunæ contraria, ea decreſcente creſcant, & contra. *Plinius* lib. 19. cap. 6. Diod. Sicul. libro 1. Cœpas inter Deos jurejurando habent Ægyptii. *Plutarch.* lib. de Iſide & Oſiride. *Frangere, &c.*] Comedere. *Lubin.*

10. O ſan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…nctas gentes, quibus hæc naſcuntur in hortis
…mina! lanatis animalibus abſtinet omnis
…ſa. nefas illic fœtum jugulare capellæ:
…nibus humanis veſci licet. attonito cum
…ſuper cœnam facinus narraret Ulyſſes
…noo, bilem aut riſum fortaſſe quibuſdam
…erat, ut mendax aretalogus. in mare nemo
…nc abicit, ſæva dignum, veraque Charybdi,
…gentem immanes Læſtrygonas, atque Cyclopas?
Nam

legendum potius lunatis.

VET. SCHOLIAST.

… *Carnibus*, &c.] Uſque adeo de …ptiis vanum aut incredibile eſt * …ixi ſimilia de Læſtrygonibus refe… credi jam fuit in menſa Alcinoi. …um exclamatione legenda ſunt.

… *Fortaſſe*, &c.] Simul diſcumbenti…

… *Ut*, &c.] Virgilius:
Artificis ſcelus ---

…*mare*, &c.] Dicebant Phæaces.

… *Læſtrygonas atque*, &c.] Quos per…nt hominibus paſtis extinctos.

VARIORUM.

…o. *O ſanctas*, &c.] Irridet ſalſe & …nde hanc ridiculam ſuperſtitionem. …*in.*

…1. *Lanatis.*] Ovibus Diodorus lib. 2. … Sacerdotes Ægyptios cibo maxime …plici uſos, ſolum vitulum & anſe… in deliciis habuiſſe; ab ovibus autem …nino abſtinuiſſe. *Idem.*

…2. *Nefas illic.*] Cum ſtomacho pro…aciandum, hinc enim totius Satyræ …dignatio aſſurgit, quod cum rebus vi…imis religioſe abſtinerent, in homi…m omnium animalium nobiliſſimum, …m atrociter ſævirent. *Fœtum capellæ.*] …ædum. *Idem.*

13. *Attonito cum.*] Cum Ulyſſes apud …omerum Alcinoo, Odyſſ. 9. tale faci…as de Polyphemo & Antiphate narra…t, illos homines ſocios ſuos devoraſſe. …b incredibilem rei enormitatem apud …uoſdam riſum, apud quoſdam etiam …dignationem forte excitavit. *Attoni…*, &c.] Obſtupefacto atrocitate faci…oris. *Idem.*

15. *Alcinoo.*] Erat autem Alcinous Phæacum rex. *Bilem.*] Indignationem; tanquam qui abſurdis fabulis accumbentes naſo ſuſpendere & ludificari velit. *Riſum.*] Tanquam qui ridiculam fabulam recitaret. *Quibuſdam.*] Simul accumbentibus Phæacibus. *Lubinus.*

16. *Aretalogus*, &c.] Qui ridiculis ſermonibus placere ſtudet, & riſum captat. Ab ἀρετὸς dicitur, id eſt, gratus & placens, & λέγω, dico, qui fabellas acroamataque auribus auditorum grata loquitur: proinde & nugatores eo etiam nomine & garruli cenſentur. *Turnebus* lib. x. cap. 12. Caſaubonus tamen ad Suet. Auguſt. cap. 74 *aretalogos* exponit, *paraſitos philoſophos*, & quos Seneca epiſtol. 29. vocavit *circulatores philoſophos*; qui in conviviis lautiorum, quæ frequentabant, de virtutibus & vitiis diſceptabant. qualem Antidoti refert Athenæus lib. 6. c. 9. vide etiam quæ Joſeph. Scalig. ad Auſonium lib. 2. c. 5. *Farnab.* *In mare*, &c.] Mimeſis, quaſi dicat auctor: ita dicere poterant indignabundi Phæaces: Nemone hunc circulatorem mendacem in mare projecit, digniſſimum naufragio illo, in quod ſe incidiſſe conqueritur, & vera Scylla atque Charybdi, quæ ſeſe perpeſſum fingit, qui tam impudenter Læſtrygonas & Cyclopas carnibus humanis veſci fingit. Homerus Odyſſ. ix. & x. *Lubin.*

17 *Veraque*, &c.] Non ficta vel falſa: ſed vera immergendum. Hæc omnia dicuntur ad ſceleris enormitatem explicandam. *Idem.*

18. *Immanes.*] Qui immanitate o-

Nam citius Scyllam, vel concurrentia ſaxa
Cyanes, plenos & tempeſtatibus utres
Crediderim, aut tenui percuſſum verbere Circes,
Et cum remigibus grunnîſſe Elpenora porcis.
Tam vacui capitis populum Phæaca putavit?
Sic aliquis merito nondum ebrius, & minimum qui
De Corcyræa temetum duxerat urna:
Solus enim hoc Ithacus nullo ſub teſte canebat.

Nos

VET. SCH LIAST.

19. *Vel*, &c.] Symplegadas, inter quas Argo evaſit; quæ in Ponto concurriſſe dicuntur. numquid & ad hæc Ulixes acceſſit.

22. *Et*, &c.] Unum de ſociis Ulixis porcis à Circe factis.

23. *Tam*, &c.] Inani capitis, κενοκράνιος.

25. *De*, &c.] Vinum de inſula Phæacum.

26. *Nullo ſub*, &c.] Qui eum redargueret mendacio. Merito ergo non credebatur illi, qui ea ſine teſte narrabat.

VARIORUM.

mnia ſuperant, utpote ἀνθρωποφάγοι, quique Formiis in Italia & in Sicilia eſſe dicuntur.

19. *Nam*, &c.] Id eſt, longe facilius credam Scyllam & ſcopulos marinos per naufragium ejus ſocios devoraſſe, quam Polyphemum hominem, alios homines. *Scyllam.*] Scopulus eſt in freto Mamertino inter Siciliam & Italiam. *Lubin.*

20. *Cyanes.*] Intelligit ſcopulos inſulæ Cyanes ſub Thracio Boſporo, non multum à ſe diſtantes, & ideo navigantibus concurrere videntur. dicuntur & Symplegades. *Farnab. Plinius* lib. 4. c. 13. *Plenos*, &c.] Recitat enim Alcinoo Ulyſſes, quod ab Æolo utres vento plenos acceperit, ut citius ad Ithacum perveniret: & qui à ſociis dormiente Ulyſſe emiſſi, tempeſtatem excitarunt. *Lubin.*

21. *Aut*, &c.] Elpenora, cum aliis Ulyſſis ſociis, à Circe tenui verbere magicæ virgæ percuſſum, & in porcum converſum, grunnîſſe. *Lubin.*

22. *Cum*, &c.] Cum reliquis remigibus Ulyſſis ſociis in porcos converſis. Quaſi dicat: Omnia illa fabuloſa adhuc volo credere. *Scheg.* procem. 5. *Grunnîſſe.*] Porcorum vocem edidiſſe. Fabula eſt notiſſima ex Homero, & Ovidio XIV. Metamorph. Hæc omnia dicuntur ad abominandam ſceleris ægyptiorum magnitudinem. *Idem.*

23. *Tam*, &c.] Quaſi dicat, merito indignor, quod populum Phæaca ſeu Corcyreum tam ſtolidum putavit, quibus ſe abſurdiſſima perſuaſurum eſt arbitratus. Virgilius:

Non obtuſa adeo geſtamus pectora Pœni.

Vacui, &c.] Κενοκεφάλυς. Erant autem Phæaces Corcyræ populi, ſub ditione Alcinoi. Corcyra autem inſula in mari Ionio, Venetorum ditionis, hodie Corfu. *Grangæus.*

24. *Sic*, &c.] Cum indignatione merito dicere poterat, convivarum dicumbentium. *Nondum*, &c.] Ebrii enim alias facile ſibi aliquid perſuaderi patiuntur. *Et*, &c.] Qui minimum adhuc in convivio Alcinoi ex urna Corcyræa bibiſſet, id eſt, minimam partem optimi vini. *Idem.*

25. *Corcyræa.*] Vinum de inſula Phæacum, quæ Corcyra dicitur. *Duxerat.*] Bibendo exhauſerat. *Idem.* *Urna.*] Fictili lagena.

26. *Solus*, &c.] Quaſi dicat: Ulyſſi Ithacenſi merito quis diffidiſſet, cum nemo ante tale monſtrum vidiſſet, & teſtatus eſſet. Illa vero quæ ego profero, & ipſe vidi, & toti populi ſciunt vera eſſe. *Solus.*] Utpote ſolus ex naufragio evaſerat. *Idem.*

27. Nos,

Nos miranda quidem, ſed nuper Conſule Junio
Geſta ſuper calidæ referemus mœnia Copti,
Nos vulgi ſcelus, & cunctis graviora cothurnis.
Nam ſcelus à Pyrrha, quanquam omnia ſyrmata volvas,
Nullus apud tragicos populus facit. accipe noſtro
Dira quod exemplum feritas produxerit ævo.
Inter finitimos vetus, atque antiqua ſimultas,

VET. SCHOLIAST.

27 Nos, &c.] De ſe dicit Juvenalis, quia in Ægypto militem tenuit, & ea promittit ſe relaturum quæ ipſe vidit.

29 Nos, &c.] Referimus. Et &c,] Non Cyclopis, ſed Tragœdiæ narrationis.

30 Quanquam, &c.] Veſtes tragicas. Tragœdias.

32 Dira, &c.] Quod apud Ægyptum facta eſt à populo.

VARIORUM.

27 Nos, &c.] Attentionem ſibi captat Poëta, quod non fabuloſa, ſed vera narraturus ſit, quæ ipſe viderit, & quæ infiniti homines teſtari poſſint. Et quæ adhuc longe atrociora, quam quæ Ulyſſes recitarit. *Miranda quidem.*] Mira quidem ſed vera. Et ad facti veritatem temporis notitiam definit, quo hæc facta ſint, & tali ſuo conſule. *Miranda, &c.*] Vet. Scholiaſt. dicit Juvenalem ibi de ſe loqui, *quia in Ægypto militem tenuit, &c.* Dicit militem tenuiſſe, qui militem rexit, qui militibus præfuit. Nam, ut refert auctor vetus vitæ Juvenalis, *per honorem militiæ quanquam octogenarius urbe ſummotus, miſſusque ad præfecturam cohortis in extrema parte tendentis Ægypti.* Syenem omnino intelligit, quæ in fine imperii & extrema Ægypti parte, in qua tres cohortes prætendebant. At vir doctus legi volebat, *miles vitem tenuit*, quod verum non eſt. Vitis geſtamen Centurionum proprium, non præfecti cohortis. Et ubi fuerit cum Satyras ſuas ſcriberet, videre eſt apud Salmaſium in Plinianis Exercitat. pag. 449. *Junio, &c.*] Ita libri omnes, non *Vinco*, Vel *Junco*: diſſyllabum eſt *Junio*; ut *Vindemiator* tetraſyllabum Horatio, ut, *tenuia*, triſyllabum Lucretio, Virgilioque. *Q. Junium Ruſticum* intelligit, qui conſul fuit cum Hadriano, tertio ejus imperii anno, urbis autem conditæ DCCCLXXII. Itaque paulo poſt conſulatum Junii illa Satyra ſcripta. Sunt, qui volunt Junium Sabinum cum Domitiano conſulem fuiſſe, A. V. 836. Salmaſius Plin. Exercitat.

28. *Super*, &c.] Coptus in Ægypto Arabiæ vicina. *Calidæ*, inquit, ob locum, & regionem calidam, nam Tropico ſubjacet. *Lubin.*

29. *Nos*, &c.] *Vulgi* hoc loco Emphaſin habet. Non unius hominis, ut Antiphatis & Polyphemi, ſed totius civitatis ſcelus, & facinora cunctis Tragœdiis atrociora. Id eſt, pejora quam ullus Tragicorum confinxit. *Cothurnis.*] Tragœdiis cothurnatis. *Idem.*

30. *Nam*, &c.] Id eſt, licet omnia exempla Tragica ab illo tempore, quo genus humanum per Deucalionem & Pyrrham revocatum eſt, conſideres, nullum facinus Tragœdia dignum univerſus populus facit, ſed ſemper unus tantum. Ut cum una Medea filios ſuos, unus Oreſtes aut Alcmæon matrem ſuam occidit. *A Pyrrha.*] Ab exordio prope mundi, ſcilicet à diluvio. *Syrmata.*] Veſtes Tragicas poſuit pro Tragœdiis. Sat. 8. verſ. 229. *Idem.*

31. *Accipe*, &c.] Quid apud Ægyptum meo tempore univerſus populus fecerit. *Idem.*

32. *Feritas*, &c.] Immanitas plus quam belluina. *Idem.*

33. *Inter*, &c.] Initio vero recitat occaſionem hujus ſceleris, quod inter duos illos Ægypti vicinos populos controverſia nata ſit ex diverſitate religionis. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Immortale odium, & nunquam ſanabile vulnus
Ardet adhuc, Ombos & Tentyra. ſummus utrinque
Inde furor vulgo, quod Numina vicinorum
Odit uterque locus, cum ſolos credat habendos
Eſſe Deos, quos ipſe colit. ſed tempore feſto
Alterius populi rapienda occaſio cunctis
Viſa inimicorum primoribus, ac ducibus: ne
Lætum, hilaremque diem, ne magnæ gaudia cœnæ
Sentirent poſitis ad templa, & compita menſis,

Per.

VET. SCHOLIAST.

35. *Ombos*, *&c.*] Inter hos Ombos, & Tentyra, accuſativus pluralis ut Mænala, civitas Ægypti.

36. *Quod*, *&c.*] Quod illi alios Deos colunt vicini.

38. *Sed*, *&c.*] Cum diem feſtum habeant.

VARIORUM.

Inter, *&c.*] Plinius *Tentyra* inſulam vocat, quam alii urbem. Sed omnes fere urbes Ægypti ad Nilum ſitæ, totidem erant inſulæ, manu factis canalibus cinctæ, cum excreverat Nilus. Cæterò cum crocodilus, in pleriſque Ægypti urbibus, inſtar numinis coleretur, Tentyritæ infenſiſſimo animo, non tantum eos proſequebantur, ſed etiam naturali quadam potentia ad eorum perniciem pollebant. Hinc ergo bellum illud inter Tentyritas & Ombitas natum. Colebant Ombitæ crocodilos, quos contra Tentyritæ inſectabantur & necabant. Ex eo illud internecivum odium vicinos inter populos. Senſus enim eſt: Inter finitimas urbes, Ombos & Tentyra, ardet adhuc vetus ſimultas & nunquam ſanabile odium. Salmaſ. Plin. Exerc.

34. *Nunquam*, *&c.*] Offenſio nunquam remittenda, *Lubin.*

35. *Ombos*, *&c.*] Civitas communis Ægyptiis & Arabibus, ubi Crocodilus colebatur. *Tentyra.*] Accuſativus pluralis, ut Mænala. Erat urbs Ægyptiorum & Arabum communis, ubi Iſthmus in mare rubrum porrigitur, crocodilis metuendus. Strabo libro 17. *Utrinque.*] A utraque parte, utraque civitate, Ombi & Tentyritis: hinc ſimultas & odium natum eſt, quod alii alios Deos colerent, & unus alteri impietatem objectaret. *Lubin.*

36. *Quod*, *&c.*] Ergo vicini ſecundum Juvenalem, Ombitæ & Tentyritæ. Univerſa tamen veterum Geographorum natio contra ſtat, quæ longe Ombos à Tentyris ſummovet. Primum non in eodem Nili latere iſtæ urbes: nam Ombi prope Syenem in Arabia & Orientali parte: Tentyra in Libyco latere ad occidentem fluminis. Vide latius ea de re differentem, clariſſimum D. Salmaſium in Plinianis ſuis exercitationib. pag. 477.

38. *Sed*, *&c.*] Narrat ulterius quod Tentyritæ feſto tempore occaſionem aliquam invadendi & ulciſcendi hoſtes arripuerint. Ordo eſt: *Cunctis primoribus* & ducibus *inimicorum* Tentyritarum, *occaſio* hoſtes ſuos invadendi *rapienda* & occupanda viſa eſt, *tempore feſto alterius* populi Omborum. *Lubin.*

39. *Alterius*, *&c.*] Omborum ſcilicet. *Occaſio.*] Aggrediendi & ulciſcendi illos quibus graviſſime infenſi erant. *Idem.*

40. *Primoribus.*] Tentyritarum. *Ne*, *&c.*] Ex invidia & livore hoc fecerunt, ut hoſtibus ſuis gaudia, & lætitiam turbarent. *Idem.*

42. *Poſitis*, *&c.*] Quibus convivia agitabant, ad templa Crocodili, cujus feſtum celebrabant, & in locis ubi plurimæ viæ competunt, in triviis & quadriviis. *Idem.*

43. Per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pervigilique toro, quem nocte, ac luce jacentem
Septimus interdum Sol invenit. horrida ſane
Ægyptus: ſed luxuria, quantum ipſe notavi,
Barbara famoſo non cedit turba Canopo.
Adde quod & facilis victoria de madidis, &
Blæſis atque mero titubantibus. inde virorum
Saltatus nigro tibicine, qualiacunque
Unguenta, & flores, multæque in fronte coronæ:
Hinc jejunum odium. ſed jurgia prima ſonare
Incipiunt animis ardentibus, hæc tuba rixæ.

Dein

VET. SCHOLIAST.

Septimus interdum.] Feſtivitas ...tum per ſeptem dies ſolet celebrari.

. *Barbara, &c.*] Alexandria. *Ca-...*] Latina ripa.

. *Blæſis, &c.*] Ex parte ebrioſum. ...at.

...ıque neque pes, neque mens ſatis ſuum ...fficium facit.

. *Nigro, &c.*] Æthiope neque de-...ent.

. *Hinc, &c.*] Ab inimicis infeſta ...etas.

.. *Hæc, &c.*] Tuba rixæ, inquit, ...itia, fiunt.

VARIORUM.

. *Pervigili, &c.*] Lecto diſcubi-...o tortis herbis ſtrato, perpetuis vi-...s celebrato, in quo per integros ſe-...n dies perpetuo genio indulgebant. ...*n.*

4. *Septimus, &c.*] Septimo die poſt ...iuin feſti. Obiter notat luxuriam Æ-...tiorum. *Horrida, &c.*] Senſus eſt: ...c Ægypti pars, in qua ego ſum, & ...geſta eſt, eſt inculta quidem & hor-...a, ſed tamen non minus luxuriat, & ...ivit, quam ea Ægypti pars, quæ ...ad Canopum. Hic autem ad Cano-...m erat Serapidis templum, quo navi-...atur per foſſam quæ nocte & de die ...viculis virorum & mulierum plena ...t, luxurioſiſſime & turpiſſime viven-...m & canentium, ut dictum ex Stra-...ne Sat. 6.

Prodigia & mores urbis damnante Cano-po. Lubin.

46. *Canopo.*] Nequiſſimæ civitati, in qua Serapidis templum. vide Satyr. 1. verſ. 26.

47. *Adde, &c.*] Secunda ratio, cur occaſionem illam Tentyritæ uſurpandam deduxerint; quod ebrios, quorum neque pes, neque mens ſuum officium faciebat, facile ſuperare potuerint. *Madidis.*] Ebriis & unguento delibutis Ombis. *Lubin.*

48. *Blæſis.*] Sermone titubantibus propter vinum. *Inde, &c.*] Comparat inter ſe hoſtiles haſce partes. Quod Ombi incolæ læti & hilares in feſto ſuo fuerint: Tentyritæ contra jejuni, triſtes, & infeſti. *Inde.*] Ab Ombi incolis, qui feſtum celebrabant. *Idem.* *Virorum, &c.*] Tripudia, & pedum plauſus.

49. *Nigro, &c.*] Æthiope & Arabe Mauro, ad cujus tibiam ſaltabant. *Qualiacunque.*] Qualibuſcunque unguentis delibuti erant, quæ alias in Ægypto erant pretioſiſſima, teſte Plinio. *Idem.*

50. *Flores.*] Qui in menſis & lectis ſparſi. *Multæque, &c.*] Floribus enim ornati convivabantur. *Idem.*

51. *Hinc.*] A parte Tentyritarum erat infeſta ſobrietas. *Sed, &c.*] Principium pugnæ à jurgiis plerumque, quæ quaſi tuba & incitamentum fuit rixæ vel prælii futuri. *Jurgia.*] A contemtu religionis utriuſque populi. *Idem.*

52. *Ardentibus.*] Odio flagrantibus propter Deos ſuos contemtos. *Hæc, &c.*] Hiſce jurgiis tanquam tuba ad pugnam accenduntur. Proverbium: *Claſſicum canere.* Idem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dein clamore pari concurritur, & vice teli
Sævit nuda manus: paucæ ſine vulnere malæ,
Vix cuiquam, aut nulli toto certamine naſus
Integer. aſpiceres jam cuncta per agmina vultus
Dimidios, alias facies, & hiantia ruptis
Oſſa genis, plenos oculorum ſanguine pugnos.
Ludere ſe credunt ipſi tamen, & pueriles
Exercere acies, quod nulla cadavera calcent;
Et ſane quo tot rixantis millia turbæ,
Si vivunt omnes? ergo acrior impetus, & jam
Saxa inclinatis per humum quæſita lacertis
Incipiunt torquere, domeſtica ſeditione

Tela

VET. SCHOLIAST.

54. *Sine, &c.*] Sine pugnis genæ.

55. *Ac nulli, &c.*] Subauditur, *eſt*.

57. *Alias facies, &c.*] Mutatas ex cruore

59. *Ludere, &c.*] Cum adhuc manibus res agitur, luſum putant.

60. *Quod nulla, &c.*] Mortuorum.

61. *Rixantis, &c.*] Bene ſcilicet credunt ſe ludere, ubi tot rixantibus nullus moritur.

46. *Domeſtica, &c.*] Competentia vicini furori. nulla nam ſic ſunt domeſtica rixantibus tela, ut ſaxa.

VARIORUM.

53. *Dein.*] Poſt jurgia. *Clamore, &c.*] Vociferatione infeſta & hoſtili animo ab utraque parte. *Et, &c.*] Loco teli vel gladii manibus & pugnis inter ſe ſæviunt. *Lubin.*

54. *Paucæ, &c.*] Paucæ certantium maxillæ unguibus non dilaceratæ. *Idem.*

55. *Vix, &c.*] Ordo eſt: In toto certamine vix cuiquam, imo nulli naſus erat integer. *Idem.*

56. *Integer.*] Sine vulnere, non aliqua ex parte imminutus. *Cuncta, &c.*] Utriuſque populi inter ſe rixantis. *Idem.*

57. *Dimidios.*] Naribus & auribus violenter inde direptis & ablatis *Alias, &c.*] Ex vulnere, tumore, & cruore, ita immutatas, ut non agnoſcas eaſdem eſſ *Et &c.*] Id eſt, ipſius faciei oſſa aper & hiantia, cum genæ perforatæ & rupt eſſent. *Idem.*

58. *Oculorum, &c.*] Indicat, quo oculos ſibi mutuo eruerint. *Idem.*

59. *Ludere.*] Licet tam immanite inter ſe ſæviant: cum manibus pugnant & nullos interfectos vident, putant ſ pueriles ludos exercere & nihil agere *Idem.*

60. *Quod nulla cadavera.*] Quamdiu neminem interfectum perſpiciunt. *Farnab.*

61. *Et, &c.*] Hæc vera & perſpicua lectio. Id eſt, quorſum tot millia inter ſe rixantur & pugnant, ſi omnes adhuc vivunt, & nemo trucidatus eſt? *Idem.*

62. *Ergo, &c.*] Belli ſcilicet utrinque exoritur. *Impetus.*] Rixæ & pugnæ ab utraque parte inſtituitur. *Idem.*

63. *Inclinatis.*] Lacertis *inclinatis*, ad terram demiſſis, ut ſaxa tollant. Dum inclinant ſe ad terram ut ſaxa elevent, vel attollant. *Per, &c.*] In terra, in plateis quæruntur ſaxa. *Idem.*

64. *Domeſtica, &c.*] Id eſt, ſaxa, quæ ſunt in ſeditione uſitata, familiaria & conſueta tela. Teſtatur hoc Virgilius:

Jamque faces & ſaxa volant.

Talia enim tela ſeditioſis ſunt in promptu. *Lubin.*

65. Ne

Tela: nec hunc lapidem, qualeis & Turnus, & Ajax,
Vi quo Tydides percuſſit pondere coxam
Æneæ: ſed quem valeant emittere dextræ
Illis diſſimiles, & noſtro tempore natæ.
Nam genus hoc vivo jam decreſcebat Homero.
Terra malos homines nunc educat, atque puſillos.
Ergo Deus quicunque aſpexit, ridet, & odit:
A diverticulo repetatur fabula. poſtquam
Subſidiis aucti, pars altera promere ferrum
Audet, & infeſtis pugnam inſtaurare ſagittis:
Terga fugæ celeri præſtantibus omnibus, inſtant
Qui

VET. SCHOLIAST.

65. *Nec, &c.*] Id eſt, non tam magna ſaxa jactant, qualia antiqui.

72. *A diverticulo, &c.*] Propter excidium.

74. *Pugnam, &c.*] Commoveri & à ſagitta.

VARIORUM.

65. *Nec, &c.*] Id eſt, non tam magna ſaxa jactant, qualia Turnus, Ajax, & Diomedes projecerunt in hoſtes ſuos, ſed leviores pro virium ratione. *Quales, &c.*] In ſingulari certamine cum Ænea. Virgil. lib. 12.

Nec plura effatus, ſaxum circumſpicit ingens.

Et autem hæc vera lectio. Id eſt, quales Tydides torſit Turnus. *Ajax.*] In monomachia cum Hectore. Iliad. 6. & 7. *Lubin.*

66. *Tydides.*] Diomedes lib. 6. Iliad. χερμάδιον λάβε χειρὶ Τυδείδης μέγα ἔργον. Qui in Monomachia Æneam ſaxo proſtravit, ſed poſtmodum à matre Venere caligine fuit abſconditus. *Idem.*

67. *Sed, &c.*] Qualem lapidem teneriores & imbecilliores illi emittere valeant. *Idem.*

68. *Illis, &c.*] Non ita magnæ & validæ, ut heroum illis priſcis temporibus viventium. *Noſtro, &c.*] Quo homines non tam robuſti & validi. *Idem.*

69 *Nam, &c.*] Ait enim Homerus libro 6. Iliad. quod tale pondus Diomedes ſuſtulerit, quod ſua ætate vix bis ſeptem juvenes tellure moverent. Et Plinius lib. 7. cap. 17. *oſtendit hominis ſtaturam indies decreſcere.* Indicium certiſſimum mundi ortus & interitus. Florid. ſubſc. 2. cap. 2.

70. *Terra, &c.*] Veriſſima & egregia ſententia. Schoppa Collect. 2. cap. 8. Quæri ergo poſſet, an primi homines majores, & paulatim minores facti ſint. Lipſ. Philoſ. Stoic. lib. 3. Diſſert. 5.

71. *Ergo, &c.*] Hanc pugnam aſpexit. Ille ridet illos puſillos homines immania & ingentia molientes, & odit illos quia mali. *Lubin.*

72. *A diverticulo.*] Dixit ſuperius poſt pugnos, ipſos lapidibus certaſſe. Interpoſuit poſtea paucula de pugnis heroum, qui & ipſi ſaxis & lapidibus concertarint. *Diverticulo.*] Digreſſiuncula. quia paullum ab hiſtoria digreſſus eſt, ait ſe ad hiſtoriam velle redire. *Fabula.*] Ridicule, de vera hiſtoria. *Idem.*

73. *Subſidiis, &c.*] Poſtquam altera pars Tentyritæ auxiliis aucti, miſſis pugnis & lapidibus gladios promunt, & ſagittis pugnant, Ombi victi ſunt, quibus fugientibus acriter Tentyritæ inſtant. *Lubin.*

75. *Fugæ, &c.*] Effuſe fugientibus. *Inſtant.*] Tentyritæ, & hoſtes fugientes acriter urgent, & impellunt. Alii legunt: *Præſtant inſtantibus Ombis.* Idem.

76. Qui

Qui vicina colunt umbroſæ Tentyra palmæ.
Labitur hinc quidam, nimia formidine curſum
Præcipitans, capiturque: aſt illum in plurima ſectum
Fruſta, & particulas, ut multis mortuus unus
Sufficeret, totum corroſis oſſibus edit
Victrix turba, nec ardenti decoxit aëno,
Aut verubus: longum uſque adeo, tardumque putavit
Exſpectare focos, contenta cadavere crudo.
Hic gaudere libet, quod non violaverit ignem,

Quem

VET. SCHOLIAST.

77. *Labitur, &c.*] Cadit fugiens.

79. *Fruſta, &c.*] Cruda membra hominis capti.

81. *Nec, &c.*] Id eſt, tanta inſania eſt illorum, ut nec in caccabis cocta, nec in verubus fixa coquant: ſed cruda conſumant.

84. *Hic, &c.*] Id eſt, præſtitit, inquit, nobis, quod extra hominis focum communem* immolarunt.

VARIORUM.

76. *Qui, &c.*] Periphraſis Tentyritarum. Palmetum enim ipſis Tentyris vicinum erat. Aliàs ibi maximus palmarum proventus. *Tentyra*, accuſ. plur. *Lubin.* *Terga fuga celeri præſtant inſtantibus Ombis, Qui vicina colunt umbroſæ Tentyra palmæ.*] Ita enim legendum vidit V. C. Joſ. Mercerus ex veteri ſcriptura, quæ habuit, *præſtant inſtantibus omnes.* Loci vero nomen hic proprium deſideratur, cui vicina Tentyra. Nam ridiculum eſt *umbroſam palmam*, pro palmetis intelligere. ſcriptum fuiſſe ſuſpicor *Pammæ* pro *Pampæ*, unde *Palmæ* fecerunt. *Pampæ* vicus vicinus Tentyris. Legendum ergo:

Qui vicina colunt umbroſa Tentyra Pampæ.

Παμπανὶς vocatur Ptolemæo. Ergo Tentyra illa ſunt Juvenali, quæ Pampæ vicina, longe utique ab Ombis ſita, quæ tamen propinqua ſtatuit. Quid ſi Poëta Oxyrynchitarum & Cynopolitarum hiſtoriam ſub nominibus Ombitarum & Tentyritarum traduxit? ſane & tempus convenit, nec res diſconvenit; ut videre eſt apud Plutarchum, Juvenali contemporaneum, in lib. de Iſide & Oſiride. Tum denique Ombi & Tentyra verſum melius & mollius ineunt, quam Cynopolis & Oxyrynchus, quæ prorſus Heroïcum metrum negant intrare. Vide Salmaſ. Plin. Exercitat. pag. 452. b.

77. *Labitur, &c.*] Ex Ombis fugientibus, quem Tentyrita captum, & in minuta fruſta diſſectum (ut omnes inde aliquam particulam caperent) & calidum adhuc devoravit, nec tam diu donec coqueretur exſpectare potuit. *Nimia, &c.*] Dum nimium properat formidine gladiorum & ſagittarum. *Lubin.*

78. *Præcipitans.*] Quaſi præceps fugiens, qua fuga nimia ſeſe præcipitem dedit. *Capiturque.*] Ab inſequentibus & inſtantibus Tentyritis. *Sectum.*] Gladiis minutatim & fruſtillatim conciſum. *Idem.*

80. *Corroſis, &c.*] More canum, ut ne minima quidem particula relinqueretur. Crudeliſſimum revera & immane facinus. *Idem.*

81. *Aheno.*] Lebete ardenti aut bullienti. Caſtalio Var. cap. 5.

82. *Verubus.*] Non infixum verubus, cadaver aſſavit. *Lubin.*

83. *Exſpectare, &c.*] Ut concoquerent hominis cadaver. *Idem.*

84. *Quod, &c.*] Id eſt, hominem coquendo, vel aſſando. Si enim concoxiſſent cadaver hominis, ignis violatus eſſet. *Idem.*

85. *Quam*

Q em ſumma cœli raptum de parte Prometheus
D navit terris. elemento gratulor, & te
E ultare reor, ſed qui mordere cadaver
Su tinuit, nil unquam hac carne libentius edit.
N n ſcelere in tanto ne quæras, & dubites, an
P ma voluptatem gula ſenſerit: ultimus autem
Q i ſtetit abſumto jam toto corpore, ductis
P terram digitis, aliquid de ſanguine guſtat.
V ſcones, hæc fama eſt, alimentis talibus olim

Pro-

VET. SCHOLIAST.

5. *Elemento*, *&c.*] Gratulari te ipſum el ento, igni ſcilicet

). *Ultimus*, *&c.*] Qui venit jam no- vi mus.

1. *Qui*, *&c.*] Si ulterius ſenſerit vo uptatem.

3. *Vaſcones*, *&c.*] Obſeſſi Saguntini a Hannibale, coacti ſunt cadaveribus ſu rum paſci. Lucanus:

ſeſſum Pœno geſſit quæ Marte Saguntum. C ſis ſcilicet imbellibus. Alii nam non a Hannibale, ſed à Metello obſeſſos d unt.

VARIORUM.

5. *Quem*, *&c.*] Reſpicit ad fabulam e Jove, qui iratus mortalibus ignem ſ traxit. Prometheus autem ignem il- l n concava ferula ad currum Solis ad- m ota, rurſus furto ex cœlo abſtulit, & in t rram ad homines detulit. Vide Heſio- m 1. ἔργων. *Lubin.*

86. *Elemento*, *&c.*] Quod tam ne- f ndo ſcelere violatus non ſit, & exiſti- o te etiam, ô Voluſi, ob id exſultare, q od ignis ſaltem ſit inviolatus. Vel, ô Voluſi, igni gratulari credo, qui n infandi ſceleris officio non fuerit olatus, μὴ ῥ μιαίνῃς Πῦρ ἐπ' ἐμοι, quit Perſa ille in Epigr. Dioſcorid. ntholog. lib. 1. cap. 13. Perſæ autem & haldæi ignem venerabantur inter ſum- a numina, ut & aquam; tanquam re- m principia. Ab his per Trojanos, per- tuus ille ignis Veſtæ ſacer fluxit ad omanos. *Lubin. Farnab.*

87. *Sed qui*, *&c.*] Notatur crudeli- tas Ægyptiorum. Id eſt, homo effera- tus, qui naturam in ſe violavit, & ſe- mel natura rapugnante hoc cadaver ho- minis mordere ſuſtinuit, nihil unquam hac humana carne libentius comedit. *Idem.*

89. *Nam*, *&c.*] Et ratio eſt, quia in maximis ſceleribus, dum perpetrantur, hominibus ſceleratis maxima eſt volu- ptas. *Idem.*

90. *Ultimus*, *&c.*] Qui tardius, toto cadavere jam conſumto, ſupervenerat; ſanguinem ex terra protuſum haurit, & guſtat. Unde facile æſtimare fas eſt, quanta aviditate & voluptate priores car- nem devoraverint. Poteſt autem forte legi, *qui ſitit.* Idem.

92. *Per*, *&c.*] Digitis per terram cruentam ductis, haurit ſanguinem & ita guſtat. *Idem.*

93. *Vaſcones*, *&c.*] Fatetur autem hu- manis carnibus veſci, alibi etiam con- tigiſſe, ſed non ex ſimili cauſſa, fame nimirum intolerabili urgente. Sunt au- tem Vaſcones Hiſpaniæ citerioris popu- li, ad Gallicum & Britannicum Ocea- num, à Metello Romanorum duce ob- ſeſſi, & in tantam neceſſitatem compul- ſi, ut carnibus humanis veſcerentur. Alii dicunt ab Hannibale fuiſſe obſeſſos. Alii quod bellis Sertorianis obſeſſi, ex- trema fame, ne fidem populo Romano datam violarent, in cadavera ſua ſævie- rint compulſi, quo tempore Q. Metellus adverſus Sertorium bellum gerebat Plu- tarchus, Appianus, Florus libro 3. ca- pite 22.

94. Pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Produxere animas: ſed res diverſa, ſed illic
Fortunæ invidia eſt, bellorumque ultima, caſus
Extremi. longæ dira obſidionis egeſtas.
Hujus enim, quod nunc agitur miſerabile debet
Exemplum eſſe cibi. ſicut modo dicta mihi gens
Poſt omnes herbas, poſt cuncta animalia quidquid
Cogebat vacui ventris furor, hoſtibus ipſis
Pallorem, ac maciem, ac tenueis miſerantibus artus,
Membra aliena fame lacerabant, eſſe parati
Et ſua. quiſnam hominum veniam dare, quiſve Deorum
Viribus abnuerit dira, atque immania paſſis.
Et quibus illorum poterant ignoſcere Manes,

Quorum

VET. SCHOLIAST.

95. *Fortunæ, &c.*] Quæ ad hoc eos deduxit. *Bellorumque, &c.*] Cum obſiderentur à Metello.

97. *Hujus, &c.*] De quo loquebar modo,

98. *Sicut, &c.*] Vaſcones Saguntini * quorum dictum ſit ut ſi * major invidia facti exemplum, quod ſoleas non quod horreas.

100. *Ventris furor.*] Famis inopia.

104. *Dira, &c.*] Saguntinis.

VARIORUM.

94. *Produxere.*] Vitam ſuam prolongarunt. *Sed, &c.*] Hos enim intolerabilis fames, Ægyptios vero animi feritas, & hoſtilis crudelitas compulit. *Lubin.*

95. *Fortunæ, &c.*] Odium & inclementia fortunæ, quæ illos ad tantam calamitatem perduxit. *Bellorumque, &c.*] Ut ſunt egeſtatis & famis anguſtiæ. Quid enim amplius in bello, quam compelli ad humana cadavera devoranda. *Caſus extremi.*] Quibus nihil addi poteſt miſerius. *Idem.*

96. *Obſidionis.*] Vel à Metello, vel potius ab Annibale. *Idem.*

97. *Hujus, &c.*] Exemplum hujus cibi, quem Vaſcones fame compulſi comederunt: debet merito eſſe miſerabile & venia dignum. *Miſerabile.*] Hi enim ſua fortitudine in tantas calamitates & ærumnas inciderunt. *Idem.*

98. *Sicut, &c.*] Vaſconum & Saguntinorum, quibus in dira obſidione omnia depaſta erant. *Idem.*

99. *Cuncta, &c.*] Etiam impura, ut canes, glires, feles, mures, &c. *Idem.*

100. *Vacui, &c.*] Rabioſa fames. Nihil autem fame atrocius, ut exempla non deſint, propria brachia & lacertos devorantium. *Hoſtibus, &c.*] Ut ipſi obſidentes hoſtes miſeriam & calamitatem obſeſſorum miſerarentur. *Idem.*

101. *Tenues, &c.*] Fame & inedia abſumtos. *Lubin.*

102. *Membra, &c.*] Cadaverum & hominum, vel à ſe, vel ab hoſtibus interfectorum. *Fame.*] Cogente, inſtigante. *Eſſe, &c.*] Edere. Fame inſtigante & jam prompti erant propria ſua membra comeſſe. *Idem.*

103. *Quiſnam, &c.*] Quis unquam hominum aut Deorum tam crudelis ſit, ut veniam illis urbibus indulgere nequeat, ſi carnem humanam comedant, qui dira atque immania ſint perpeſſi. Videtur melius legi, *Urbibus:* alias, *viribus*, pro viris tam fortibus. *Idem.*

104. *Dira, &c.*] Idque propter conſtantiam ſuam & animi fortitudinem. *Idem.*

105. *Et, &c.*] Illorum umbræ & defunctorum animæ, quorum corporibus veſcebantur, his ignoſcere poterant, nedum Dii & homines. *Idem.*

106. *Melius,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quorum corporibus veſcebantur? melius nos
Zenonis præcepta monent. nec enim omnia, quædam
Pro vita facienda putat. ſed Cantaber unde
Stoicus, antiqui præſertim ætate Metelli?
Nunc totus Grajas, noſtraſque habet orbis Athenas.
Gallia cauſſidicos docuit facunda Britannos,
De conducendo loquitur jam rhetore Thule.
Nobilis ille tamen populus, quem diximus, & par
Virtute,

VET. SCHOLIAST.

106. *Zenonis, &c.*] Zeno Stoicæ ſectæ ab eorum qui quod honeſtum eſſet id ſummum & ſolum bonum eſſe dicebat.

107. *Pro, &c.*] Sed per honeſtatem, ſicut Stoici dicunt, melius erat mori, quam cadaveribus paſci.

109. *Stoicus, &c.*] Unde poterat tantum ſapere quantum Zeno, ut cadaveribus abſtineret, ſcelus putando committere pro vitæ cupiditate?

110. *Grajas, &c.*] Romanas litteras, & Græcas.

112. *De, &c.*] De adhibendo negotiis ſuis oratore. *Thule, &c.*] Civitas in Oceano. inſula in qua brumæ tempore dies nulli, perinde ſolſtitiali æſtivo nox nulla.

VARIORUM.

106. *Melius, &c.*] Quaſi dicat: Nos Romani illis Cantabris & Vaſconibus fuimus ſapientiores, qui ex Zenonis aliorumque Philoſophorum doctrina ſcimus, longe ſatius eſſe mori, quam immaniſſime cadavera amicorum devorare. Sed unde Vaſcones illam ſapientiam habere poterant, qui priſco illo tempore nimis erant barbari. *Lubinus.*

107. *Zenonis.*] Optimi Philoſophi, qui exiſtimabat ſatius eſſe mori, quam naturæ leges in ſe violare. Egregie Virgilius:

Uſque adeone mori miſerum eſt?

Nec, &c.] Non omnia, ſed quædam earum, quæ contra humanitatem, & naturam non pugnent. *Idem.*

108. *Pro, &c.*] Ut malum pœnæ effugiatur, non eſt admittendum malum culpæ. Sic Seneca: *Non omni pretio vita emenda eſt.* *Sed, &c.*] Unde Vaſco, vel Cantaber, vel Saguntinus, Stoicam hanc diſciplinam didicerit, ſcilicet moriendum potius eſſe, quam tam immani ſcelere & piaculo vitam protrahere. *Idem.* *Cantaber.*] Hodie *Gaſcons.*

109. *Antiqui, &c.*] His verbis ſatis indicat Saguntum à Metello fuiſſe obſeſſam: qui à Sulla dictatore contra Sertorium in Luſitaniam & Celtiberiam miſſus, cui poſtea additus à ſenatu fuit Pompejus. Florus lib. 3. cap. 22. *Lubin. Farnab.*

110. *Nunc, &c.*] Quaſi dicat: Noſtra ætate ſcire potuit Cantaber Philoſophiæ præceptis imbutus, à carne humana abſtinendum eſſe. Quaſi dicat: Hoc tempore homines longe doctiores & cultiores ſunt. *Noſtras, &c.*] Romanorum ſapientiam & literas. *Lubin.*

111. *Gallia, &c.*] Gallia facunda & oratoria, docuit Britannos vicinos cauſſas agere & oratoriam exercere. Quod autem Lugduni declamaverint, dictum Satyr. 1. verſ. 45. deinde dixit Sat. 7.

——— *Accipiat te*
Gallia, vel potius nutricula Cauſidicorum
Africa. ---

Idem.

112. *De, &c.*] De adhibendo negotiis tuis oratore. Hyperbolice hæc dicit. Eſt autem *Thule* illa regio quæ jam *Norwegia* dicitur. Vel Oceani ſeptentrionalis inſula ſupra Orcadas, nonnullis *Schotland.* Idem.

113. *Nobilis, &c.*] Poſt digreſſionem revertitur ad Vaſcones & Seguntinos excuſandos. Id eſt, licet Vaſcones vel Saguntini fame compulſi ſint ad carnes

hominum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Virtute, atque fide: ſed major clade Saguntus.
Tale quid excuſat, Mæotide ſævior ara
Ægyptus: quippe illa nefandi Taurica ſacri
Inventrix, homines, (ut jam quæ carmina tradunt
Digna fide credas,) tantum immolat: ulterius nil,
Aut gravius cultro timet hoſtia. quis modo caſus
Impulit hos? quæ tanta fames, infeſtaque vallo
Arma coëgerunt, tam deteſtabile monſtrum
Audere? anne aliam terra Memphitide ſicca

Invi-

VET. SCHOLIAST.

115. *Tale, &c.*] Juxta Mœotim paludem Taurici ſunt, quorum rex Thoas advenas immolare conſuerat, uſque in adventum Oreſtis & Pyladis: quibus agnitis Iſigenia, quæ erat templi ſacerdos, ablato inde Dianæ ſigno, aufugit, idque Ariciæ conſecravit. Et Saluſtius: Namque omnium ferociſſimi ad hoc tempus Achæi atque Tauri ſunt: quod quantum conjicio locorum egeſtate, rapto vivere coacti. *

120. *Quæ, &c.*] Id eſt, quomodo Saguntinos coëgit obſeſſio.

122. *Anne, &c.*] Quam, inquit, invidiam facerent Nilo ceſſanti defluere aliam, quam hanc, quam fecerunt, cadavera devorantes tanquam fame coacti?

VARIORUM.

hominum comedendas, tamen ille populus nobilis eſt, & nobis Romanis virtute & fide par, ſed clade nobis major. Quia illorum civitas ab Annibale prorſus deleta eſt, quod nobis Romanis nondum contigit. Hæc exacte Livius deſcribit. Florus libro 2. cap. 2. Valerius Maximus lib. 6. cap. 6.

114. *Saguntus.*] Civitas ultra Iberum in Hiſpania, Rom. ſocia, ab Hannibale expugnata. *Morvedre.* Farnab.

115. *Tale, &c.*] Tale immane facinus, quidnam excuſare poteſt. Quippe cujus cives ſi humanis veſcerentur carnibus excuſandi ſunt: huc, obſidione, conſtantia, fide adducti, ſed Ægypt. &c. *Farnab.*

Mæotide.] Sævior eſt quam ara Dianæ Tauricæ ad Mæotidem paludem. Fuit autem juxta Mæotidem Ponti paludem Taurica ara, Dianæ ſacra, ad quam homines, hoſpites advenas immolabant vivos. Diod. Sicul. libro 4. cap. 3. *Lubinus.*

116. *Quippe.*] Probat Ægyptios atrociores eſſe ipſis Tauricis. Id eſt, Diana Taurica inventrix infandi illius Sacrificii, homines tantum immolat, non autem devorat. *Idem.*

117. *Ut jam.*] Niſi forte illa fabuloſa & Poëtica ſint. Vel illa à Poëtis decantata poſſe vera eſſe, cum multa videamus immaniora fieri in Ægypto. *Farnabius.* *Carmina, &c.*] De ara Taurica. *Lubin.*

118. *Homines tantum, &c.*] Non autem devorat. *Ulterius, &c.*] Homo immolandus ibi nihil ulterius vel gravius timet, quam cultrum quo immoletur. Hoc eſt, non veretur, ut inſuper etiam devoretur. *Lubin.*

119. *Quis, &c.*] Indicat Ægyptios nullam ſui ſceleris cauſam habuiſſe, ut Vaſcones. Nimirum Ægyptii nihil ad ſui excuſationem poſſunt producere. id eſt, quod infortunium, quæ adverſa calamitas. *Idem.*

120. *Quæ, &c.*] Fuit Ægyptiorum, qua compulſi, homines devorarent, ut Vaſcones & Saguntini? *Infeſtaque, &c.*] Arma hoſtilia vallo & obſidione urbem undique cingentia. Nihil horum Ægyptios impulit. *Idem.*

121. *Tam, &c.*] Facinus tam crudele atque immane, ut homines comedant. *Britann.*

122. *Anne, &c.*] Si Nilus terram Memphi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Invidiam facerent nolenti ſurgere Nilo?
Quas nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam,
Sauromatæque truces, aut immanes Agathyrſi,
Hac ſævit rabie imbelle & inutile vulgus,
Parvula fictilibus ſolitum dare vela phaſelis,
Et brevibus pictæ remis incumbere teſtæ,
Nec pœnam ſceleri invenies, nec digna parabis
Supplicia his populis, in quorum mente pares ſunt
Et

VET. SCHOLIAST.

123. *Surgere, &c.*] Inrigare Ægyptum.

124. *Cimbri, &c.*] Gentes diverſæ barbarorum.

125. *Sauromatæ.*] Sarmatæ.

126. *Imbelle, &c.*] Ægyptiorum.

127. *Dare vela, &c.*] Teſteis navigiis fictilibus enim navigiis in Nilo utuntur.

VARIORUM.

Memphitidem vel Ægyptiacam inundare nollet, illique ſuam fertilitatem invideret, vel ob hoc unum ſcelus, ſatis cauſæ haberet. Potuiſſentne enim aliam graviorem offenſionem, invidiam, & immanitatem Nilo creare, quam cum hominem devorarint? Quaſi dicat: Merito Ægyptii ob hoc ipſum ſcelus fame & annonæ caritate premerentur. *Terra, &c.*] Eſt autem Memphis ſecunda urbs poſt Alexandriam nobilis Ægypti civitas, *Gran Catro.* Idem.

123. *Invidiam.*] Ut ſuam fertilitatem illi inviderent. Vel poſſentne facinore crudeliori irritare Nilum non inundantem ſiccam Ægyptum quam hoc quod ſuaſit Buſiridi Thraſius? *Farnab. Nolenti, &c.*] Inundare & fertilem reddere, & ſterilitate punire ipſam Ægyptum. *Idem.*

124. *Qua, &c.*] Ordo eſt: Vulgus Ægyptiorum & Tentyritarum imbelle, inutile atque ignavum, dum tantum ſcelus perpetravit, hac immanitate & rabie feritate ſæviit, qua nulli unquam Cimbri, nulli Sarmatæ in hoſtes ſuos ſævierunt. Satyr. 8. verſ. 249. *Terribiles, &c.*] Qui metum & terrorem Romanis incuſſerunt, utpote quos ter vicerunt. Illi jam Holſati atque Dani, Gallica lingua *latrones* olim dicebantur. *Lub. Britones.*] Germaniæ populi, quos nunc Britannos appellamus, à Britone terræ filio, cujus filius erat Mannus. Populus Galliæ Celticæ: Armorici, *Britons.* Tacitus.

125. *Sauromatæ.*] Sarmatæ, & Scythæ, ubi jam Moſcovii, Moldavii, Tranſilvani, & pars quædam Poloniæ. Sat. 2. vſ. 1. *Immanes Agathyrſi.*] Populi Scythiæ juxta Sarmatas, ita dicti ab Agathyrſo Herculis & Echidnæ filio. Virg. *pictique Agathyrſi.* Lubin.

126. *Hac, &c.*] Ægyptus, quæ viliſſima eſt reſpectu aliorum populorum. *Vulgus.*] Tentyritarum, Ægyptiorum. *Idem.*

127. *Parvula, &c.*] Teſtatur hoc Strabo libro 17. quod in Inſula Della, quæ à mari & duobus Nili fluentis circumdatur, tanta facilitate navigetur, ut nonnulli teſtaceas ſcaphas habeant. Notat mollitiem & imbecillitatem Ægyptiorum, qui tamen uſque adeo immanes ſint. *Idem.*

128. *Et, &c.*] Foſſæ aliæ in Ægypto erant tam facile navigabiles, ut ſcaphas teſtaceas & fictiles haberent. *Pictæ, &c.*] Navis teſtaceæ, variis coloribus diſtinctæ. *Brevibus, &c.*] Hoc pertinet ad parvitatem & imbecillitatem Ægyptiorum denotandam. *Idem.*

129. *Nec pœnam, &c.*] Concludit immanitatem Ægyptiorum omnem pœnam excedere, & ſuperare. Quibus ſatis magna pœna imponi nequeat. *Idem.*

130. *In, &c.*] Illi enim per iram fecerunt, quod Vaſcones & Saguntini per incredibilem & furioſam famem. *Lubinus.*

131. *Ira,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et ſimiles, ira, atque fames. molliſſima corda
Humano generi dare ſe natura fatetur,
Quæ lacrymas dedit. hæc noſtri pars optima ſenſus.
Plorare ergo jubet cauſam dicentis amici,
Squaloremque rei, pupillum ad jura vocantem
Circumſcriptorem, cujus manantia fletu
Ora puellares faciunt incerta capilli.
Naturæ imperio gemimus, cum funus adultæ
Virginis occurrit, vel terra clauditur infans,
Et minor igne rogi. quis enim bonus & face dignus

Arcana,

VET. SCHOLIAST.

131. *Ira, &c.*] Eorum ſcilicet qui hoc compulſi fecerunt, Id eſt, Vaſcones & Saguntini. *Molliſſima, &c.*] Humanitatem & miſericordiam natura hominibus non negavit.

133. *Hæc, &c.*] Pars optima eſt naturæ vel mentis noſtræ, miſerum flere.

136. *Circumſcriptorem.*] Curatorem ſuum.

137. *Ora, &c.*] Puellares capilli, triſtitia & ſqualore longiores. Cum enim rei tenemur. & capillos dimittimus; qui faciunt nos interdum vultum habere tanquam puellæ.

138. *Cum, &c.*] Ὡραίης Viro maturæ.

139. *Vel, &c.*] Sepelitur.

140. *Et, &c.*] * Infans mortis.

VARIORUM.

131. *Ira, &c.*] Nam ira illis famem ſuppeditavit ad devorandos homines. *Molliſſima, &c.*] Dum hominem lacrymari juſſit natura, dedit ipſi clementiam, humanitatem, miſericordiam. Lacrymæ autem ſunt indicio, homines ad miſericordiam, condolentiam, & συμπάθειαν eſſe natos. *Lubin.*

133. *Hæc, &c.*] Miſericordia. Naturæ vel mentis noſtræ optima pars, quod homines miſerabiles deflemus & miſeramus. *Noſtri, &c.*] Animi noſtri. Hinc recte ille dixit:

—Ἀγαθοὶ ἀριδάκρυες ἄνδρες.

Idem.

134. *Plorare, &c.*] Ipſa natura, ipſi humanitas. *Caſum lugentis.*] Qui calamitatem & ærumnas ſuas deflet. *Lubin.*

135. *Squalorem rei.*] Cum reum, ac judicis ſubſellia protractum extrema fortuna ſtare videmus, cum ipſum metu ſupplicii, & judicii attonitum videmus & miſerando habitu deformem & ſqualidum. *Pupillum, &c.*] Id eſt, miſeramus illum qui parentibus orbus eſt, qui ad judicium vocat tutorem ſuum, qui miſere illum decepit & circumſcripſit. *Idem.*

136. *Circumſcriptorem.*] Tutorem, qui decepit pupillum. *Cujus, &c.*] Cujus pupilli longiores & puellares capilli, ora ejus fletu & lacrymis manantia, incerta faciunt, ſintne juvenis, an vero puellæ. *Idem.*

137. *Incerta.*] Ambiguum vultum, puer ne ſit an puella. Propter capillum paſſum & in faciem protenſum. *Capili.*] Hoſce ſolebant illi qui triſtes erant, dimittere. *Idem.*

138. *Naturæ, &c.*] Natura cogente & imperante gemitum edimus, cum virgo quædam nubilis moritur. *Idem.*

139. *Terra, &c.*] Cum ſepelitur infans, qui minor eſt, quam ut comburatur. Pueri enim quibus dentes nondum nati, non ſolemniter comburebantur. Beroald. Annotat. cap. 29. Plin. libro 7. cap. 17.

140. *Et minor.*] Hoc eſt, neque ſepelitur, ſed reconditur in ſuggrundario. Sed an commne nomen ſepulchri, illis competit? negat Rutilius. cur autem? opinor, quod hujuſmodi non ſub

pulvere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Arcana, qualem Cereris vult eſſe ſacerdos,
Ulla aliena ſibi credat mala? ſeparat hoc nos
A grege mutorum, atque ideo venerabile ſoli
Sortiti ingenium, divinorumque capaces,
Atque exercendis, capiendiſque artibus apti
Senſum à cœleſti demiſſum traximus arce,
Cujus egent prona, & terram ſpectantia. mundi
Principio indulſit communis conditor illis

Tantum

VET. SCHOLIAST.

41. *Arcana, &c.*] Face arcana di-
s ſacerdotii, ac per hoc juſtus. Arca-
imbutum ſacris dicit Pontificem: aut
ana, dicit myſtica, cum in templo
eris ſibi invicem facem curſores tra-
it.

43. *A grege, &c.*] Animalium pe-
um.

45. *Atque, &c.*] Diſcendi artificii
iles.

46. *Senſum à, &c.*] Quem animum
dicunt partem cœlicæ divinitatis.

47. *Prona, &c.*] Animalia.

48. *Conditor, &c.*] Deus.

VARIORUM.

vere aut terra humabantur; ſed in ur-
lis vel ſimilibus vaſculis, & in ipſis lo-
antur ſuggrundiis. Tum. Plin. l. 7. Nat.
. docet, nefas fuiſſe homines, quibus
ndum dentes enati, cremare. *Delrio.*
is, &c.] Senſus eſt: Quis vir bonus,
erius incommodo non moveatur? &
i non cogitat ſibi accidere poſſe, quod
eri accidit. *Lubin.*

141. *Qualem, &c.*] Qualem ſe vel
am maritum, vel quemvis alium ho-
inem vult eſſe ſacerdos Cereris. Porro
ſacris Cereris matronarum pudicitia
quirebatur, ut etiam virorum integri-
s. Qui enim currentes facem tene-
nt, caſtiſſimi & integerrimi eligeban-
r: Satyr. 6. verſ. 50. qualem ſe vel
os eſſe vult Cereris ſacerdos. *Lubinus.*
reris, &c.] Ut epopta fiat. Duplicia
im Cereris myſteria, minuſcula, quæ
otannis inſtaurabantur: & majuſcula,
quæ quinto quoque anno, menſe Boë-
dromione. Initiandi autem per totum
quadriennium dicebantur myſtæ. Ad
ipſa autem ſacra admiſſi epoptæ, ab eo
ſcilicet, quo illis ſacra inſpicere permit-
teretur. Scaliger ad Tibull.

142. *Ulla, &c.*] Nullus vir bonus
humani aliquid à ſe alienum putat. Dicit
ergo nullum eſſe bonum, qui idem non
ſit pius & miſericors. *Separat, &c.*] Na-
turalis pietas, humanitas, miſericordia
commendatur. Hæc humanitas & miſe-
ricordia diſtinguit nos à brutis. *Lubin.*

143. *Venerabile, &c.*] Divinum &
excellens ingenium, ut alter alterius ope
ſublevetur. Id eſt, ut miſericordiam &
humanitatem exerceamus, rationem ad-
epti ſumus. *Lubin.*

144. *Divinorum, &c.*] Rerum divina-
rum intelligentes. Nullum enim animal
præter hominem, Dei notitiam habet.

145. *Atque, &c.*] Miræ hominum ar-
tes, quæ quotidie inveniuntur, indicant,
hominem, nobilius quid eſſe, quam qui
è ſigni, craſſa, & terreſtri materia con-
ſtitutus ſit. Hæc omnia propter humani-
tatem exercendam hominibus attributa.
Idem.

146. *Senſum, &c.*] Non enim anima
noſtra è traduce, ſed ex mente divina.
Virgilius:

Igneus eſt ollis vigor & cœleſtis origo.

Idem.

147. *Cujus.*] Senſus vel animæ ratio-
nalis. *Prona.*] Bruta intellige. *Mundi,
&c.*] Deus initio mundi, illis brutis
animalibus tantum dedit animas, vege-
tativam & ſenſitivam nimirum, quas
potentias, bruta nobiſcum communes
habent. *Idem.*

Tantum animas, nobis animum quoque, mutuus ut nos
Adfectus petere auxilium, & præſtare juberet,
Diſperſos trahere in populum, migrare vetuſto
De nemore, & proavis habitatas linquere ſilvas:
Ædificare domos, Laribus conjungere noſtris
Tectum aliud, tutos vicino limite ſumnos
Ut collata daret fiducia: protegere armis
Lapſum, aut ingenti nutantem vulnere civem,
Communi dare ſigna, tuba, defendier iiſdem
Turribus, atque una portarum clave teneri.
Sed jam ſerpentum major concordia: parcit

Cogna-

VET. SCHOLIAST.

150. *Et, &c.*] Homines.

151. *Diſperſos, &c.*] In unum colligere in civitate.

154. *Tutos, &c.*] Securos, vicinitate aliorum confidentes.

155. *Protegere, &c.*] Defendere bello.

156. *Vulnere civem.*] Pro, cives.

158. *Portarum, &c.*] Cuſtodia portarum.

159. *Sed, &c.*] Id eſt, nec ſerpens ſerpentem comedit, nec fera ſui generis feram. Varro: Canis caninam non eſt.

VARIORUM.

149. *Nobis, &c.*] Mentem, intellectum, rationem, quam ſoli homines Dei beneficio conſecuti ſumus. *Lubin.* Anima ergo eſt qua vivimus & ſentimus: animus autem, quo intelligimus ſapimuſque. *Britan.* *Mutuus, &c.*] Eo nomine anima rationali à Deo donati ſumus, ut mutuus benevolentiæ & amoris adfectus, nos tempore neceſſitatis ab aliis auxilium petere, & auxilium viciſſim aliis præſtare juberet, Et ſic dicitur, *χεὶρ χεῖρα νίπτει. Lubin.*

151. *Diſperſos, &c.*] Ut mutuus amoris adfectus, homines in ſilvis diſperſos, & hinc inde vagantes in unum populum trahi & colligi juberet, in civitatem concedere, & ad civilem ſocietatem convenire. *Migrare, &c.*] Reſpicit ad priſca ſæcula. Cicero; *Fuit quondam tempus, cum in agris paſſim homines beſtiarum more vagabantur, & ſibi victu ferino vitam propagabant.* Vide & Athenæum lib. 14. cap. 23.

152. *Et, &c.*] Illas ſilvas relinquere, & deſerere, quas proavi inhabitarunt. *Lubin.*

153. *Ædificare, &c.*] Ut non amplius in curribus & mapalibus viverent. *Laribus, &c.*] Id eſt, urbes & civilem ſocietatem condere. *Idem.*

154. *Tutos, &c.*] Id eſt, ut fiducia propter limen & domum vicinam collata & adaucta, tutos & ſecuros ſomnos præſtarent *Idem.*

155. *Fiducia.*] Vicinitate aliorum confiſa. Ut multi una ſocietate conjungerentur, & unus aleri, confideret. *Protegere, &c.*] Juſſit ſcilicet mutuus amoris adfectus. Hinc civica corona. Valer. lib. 2. cap. 8.

156. *Nutantem.*] Gravi vulnere in bello accepto nutantem & cadentem. *Lubin.*

157. *Communi, &c.*] Sub communi vexillo tubæ concentu excitari ad pugnam, ſub uno imperatore bellum gerere. *Defendi, &c.*] Eo dicit, nam ex turribus civitatum initio in hoſtes depugnabant. *Idem.*

158. *Una, &c.*] In una communis civitatis cuſtodia & tutela conſervari. *Idem.*

159. *Sed, &c.*] Id eſt, horribilibus etiam Draconibus major inter ſe con-

cordia

Cognatis maculis ſimilis fera. quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam
Expiravit aper majoris dentibus apri?
Indica tigris agit rapida cum tigride pacem
Perpetuam: ſævis inter ſe convenit urſis.
Aſt homini ferrum lethale incude nefanda
Produxiſſe parum eſt, cum raſtra, & ſarcula tantum
Aſſueti coquere, & marris, ac vomere laſſi
Neſcierint primi gladios extendere fabri.
Aſpicimus populos, quorum non ſufficit iræ
Occidiſſe aliquem; ſed pectora, brachia, vultum
Cre-

VET. SCHOLIAST.

52. *Majoris dentibus apri.*] A ſua te.

63. *Indica, &c.*] De India. Ut Tetius:
phantis quem Indicis præfecerat,

66. *Produxiſſe, &c.*] Nam invicem & abſumunt dentibus. non tantum ro.

68. *Neſcierint, &c.*] Primo tempo- qui fuerunt regnante Saturno.

69. *Aſpicimus, &c.*] Ægyptios.

VARIORUM.

rdia eſt, quam hominibus. Adeo ut ncordia & mutuus amor in brutis reuus adhuc eſſe videatur, ab hominis vero prorſus exſulet. Hiſce ſatis incatur quod cum reliqua omnia anima- in ſua perfectione & officio perſtent, lus homo à ſuo officio exorbitarit, & plus ſit. Et Cicero: *Nulla eſt tam deteſtalis peſtis quæ homini ab homine non naſcar.* Lubin. *Parcit, &c.*] Id eſt, ſimilis t ejuſdem ſpeciei fera; parcit cognatis uſdem ſpeciei feris; eaſdem maculas, andem formam & colorem habentibus. rodæus Miſcellan. lib. 3. cap 28.

160. *Cognatis maculis.*] Ut pardus & ynx parcit pardis & lyncibus. *Quando, rc.*] Hoc enim nunquam factum eſt. *ubin.*

162. *Exſpiravit.*] Mortuus, comeſtus & devoratus eſt. *Idem.*

163. *Indica, &c.*] Et hæc tamen animalia ferociſſima ſunt, & tamen concordia inter ſe, & mutuos amoris & benevolentiæ adfectus retinent. *Solus homo eſt homini lupus* Idem.

165. *Aſt, &c.*] Jam diſſimili demonſtrat, ſolum hominem de recta diſcedere. Id eſt, homini non ſatis eſt hominem interemiſſe, ſed inſuper etiam devorat. Id eſt, parum eſt homini gladios fabricaſſe, in alterius hominis perniciem. *Nefanda.*] Super ſcelerata incude, *Idem.*

166. *Produxiſſe.*] Fabricaſſe. *Sarcula.*] Id eſt, cum primi fabri proavorum noſtrorum temporibus neſcierint gladios fabricare, nimirum qui ſolummodo inſtrumenta ad agriculturam neceſſaria fabricare potuerunt. *Sarculum* alii explicant ferramentem bicorne, quo commoveatur terra, à *farriendo*, id eſt, fodiendo ita dictum. *Idem.*

167. *Marris.*] Inſtrumentis ferreis excidendis inutilibus herbis comparatis. *Lubin. Vomere laſſi.*] Id eſt, laſſii cudendo marras & vomeres. *Britan.*

168. *Neſcierint primi.*] Nondum enim ſævitia erat inter homines. *Extendere.*] Alii, *excudere.* Idem.

169. *Aſpicimus, &c.*] Quales Tentyritæ, de quibus dictum, & quales noſtro tempore, ſunt Caribes, Cannibales, ἀνθρωποφάγοι. *Idem.*

171. *Quid, &c.*] Quibus diris hos homines devoveret, quantum illos deteſtaretur, ſi jam viveret Pythagoras: ni-

Crediderint genus eſſe cibi. quid diceret ergo,
Vel quo non fugeret, ſi nunc hæc monſtra videret
Pythagoras? cunctis animalibus abſtinuit qui
Tanquam homine, & ventri indulſit non omne legumen.

VET. SCHOLIAST.

173 *Pythagoras, &c.*] * Samius philoſophus propter cognationem inter ſe mundi, omnibus abſtinuit animalibus, averſatus & fabam, quæ ex ſanguine humano orta eſſet. * Nam flores ejus in ſanguinem vertuntur ſi ſic ponatur.

174. *Et ventri, &c.*] Qui & legumina timeret edere. Antiſtrophe, qui abſtinuit.

VARIORUM.

mirum ille indagando, cœlum & terram commoveret. *Idem.*

172. *Vel, &c.*] Vel ultra Sauromatas, ne videret hominum ſcelera, & talia ſcelerum monſtra portenta prodigia. *Idem.*

173. *Cunctis, &c.*] Id eſt, qui religione & reverentia hominum, etiam à brutis animalibus abſtinuit, neque à illis ſolum, verum etiam à quibuſdam leguminibus. nimirum à fabis. Cum autem ille ſentiret animos hominum poſt mortem migrare in nova corpora quod ille μετεμψύχωσιν appellavit, brutorum etiam carnibus abſtinuit, ne forte edendo in animos hominum, qui forte in illorum corpora migraſſent, ſæviret. Opinio vel pueris ridicula; tantum certe Philoſopho indigna, Lipſ. Manuduct. 1. Diſſert. 6. Laërt. in ejus vita Gellius lib. IV. cap. XI.

174. *Non, &c.*] Refertur inter Symbola ejus, *A fabis abſtineto.* Quoniam, ut ait Cicero, inflationem adferrent, & animum perturbarent. Vide proverbium, *A fabis abſtineto.*

SATYRA XVI.

ARGUM. Militiæ commoda & privilegia dum Ironice laudat, nimiam militum inſolentiam taxat. *Satyram hanc plerique Juvenali abjudicant.*

QUis numerare queat felicis præmia, Galle,
Militiæ? nam ſi ſubeuntur proſpera caſtra,

Me

VET. SCHOLIAST.

Iſta à pleriſque exploditur, & dicitur non eſſe Juvenalis.

1. *Felicis, &c.*] Quanta in ſe habeat bona, militia.

2. *Nam, &c.*] Ut nihil periculi patiatur in bello, vel non interſit prœliis: vel ſi ſint pericula, quamvis timidus ſim, tamen eo ad militandum.

VARIORUM.

JUVENALIS *quod Paridem illum hiſtrionem Sat. 8. verſibus illis:*
Quod non dant proceres dabit hiſtrio, &c.
offendiſſet, per honorem militiæ, quanquam octogenarius, urbe ſummotus miſſuſque ad præfecturam cohortis in extremam Ægypti partem tendentis. Id ſupplicii genus placuit, ut levi & joculari delicto par. Hinc ex Ægypto præcedentem Satyram, & hanc ſcripſiſſe exiſtimatur.

1. *Quis, &c.*] Quaſi illa militiæ commoda, præmia, utilitates, & emolumenta ſint infinita & innumerabilia. *Lubin.*

2. *Nam, &c.*] Id eſt, cum quis proſpera caſtra & felicem militiam ſubit, licet tyro pavidus eſſem, tamen cuperem in illam militiam excipi, & tranſcribi. Vel, Si mihi militiæ ſtipendia auſpi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

...e pavidum excipiat tironem porta ſecundo
...dere: plus etenim fati valet hora benigni,
...uam ſi nos Veneris commendet epiſtola Marti,
...Samia genitrix, quæ delectatur arena.
Commoda tractemus primum communia, quorum
...aud minimum illud erit, ne te pulſare togatus
...deat: immo & ſi pulſetur, diſſimulet, nec
...deat excuſſos Prætori oſtendere denteis,
...nigram in facie tumidis livoribus offam,
...tque oculos medico nil promittente relictos.

Bardaï-

VET. SCHOLIAST.

6. *Et, &c.*] Id eſt, Juno.
11. *Et, &c.*] Panis.
12. *Medico nil, &c.*] Deſperante:

VARIORUM.

...ſpicanti benigna affulſerit conſtel-...io, non dubitem etiam à puero om-...m in caſtris ætatem degere. *Farnab.* ...oſpera, *&c.*] Qualia hæc ſunt, quæ jam ...travi. *Idem.*

3. *Excipiat.*] Optantis eſt. Quaſi di-...t: Cauſam non dico quin excipiar. ...*rta.*] Introitus caſtrorum. Duæ autem ...ant caſtrorum portæ, quarum altera ...ecima dicebatur. De portis caſtrorum ...onſule Lipſii Comment. ad Tacit. de ...ilit. Rom. Dial. 5. *Secundo, &c.*] Diis ...ventibus, qui adverſi ſi ſint, militia eſt ...iſerrima. *Lubin.*

4. *Plus, &c.*] Nihil magis in militia ...equiritur, quam ut felici ſidere & be-...igno fato militiam capeſſamus, quod ...lus valet, quam ſi vel ipſum Martem ...elli Deum nobis habeamus vel maxi-...me propitium, & faventiſſimum inter-...ceſſione Veneris. *Fati benigni.*] Benigni ſideris, & ſecundæ conſtellationis. *Idem.*

5. *Quam, &c.*] Quæ Marti cariſſima, & cui libenter gratificatur. Cum enim amica ejus ſit, ejus commendatio merito multum ponderis apud ipſum habet. *Idem.*

6. *Samia, &c.*] Juno Martem ex Jove, vel, ut alii, ex nullo viro peperit. Colebatur autem Juno in Samo inſula. Virg. 1. Æneid. *Lubin.*

7. *Commoda, &c.*] Sigillatim jam militiæ commoda recitat, & primo quidem communia. Quorum primum eſt quod maximam habeant nocendi licentiam & impunitatem. *Idem.*

Ne, &c.] Id eſt, ne togatus aliquis militiam non exercens, te militem pulſare audeat, & ſi à te milite ipſe verberetur, te coram prætore non accuſare audeat. Qui non militabant, toga utebantur. Contra milites utebantur ſago militari. *Idem.*

9. *Et, &c.*] Id eſt', ſi à te vapulet, aut verberetur. *Diſſimulet, &c.*] Se pulſatum eſſe, vel vapulaſſe. Quid enim agat: Satius enim eſt diſſimulare, quam nihil proficere. *Idem.*

10. *Excuſſos.*] Dentes à te milite ſibi per rixam excuſſos. *Prætori.*] Judici militum. *Idem.*

11. *Et, &c.*] Indicat in atrociſſimis injuriis militem non accuſari. *Nigrum.*] Lividum carnis tumorem obictum vibicoſum, id eſt, maculis plumbei coloris. *Offam.*] Fruſtum carnis nigrum, vibicoſum, & tumidum, quales nigræ offæ fiunt, cum ad partem percuſſam ſanguis defluit. *Idem.*

12. *Atque, &c.*] Id eſt, oculos ictu exſtinctos, medico, de recuperando viſu, nihil promittente. *Nihil promittente.*] Nil ſalutis aut remedii. *Relictos.*] Metaph. Deperditos. *Lubin.* Alii legunt *Oculum relictum.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Bardaîcus judex datur hæc punire volenti
Calceus, & grandes magna ad ſubſellia ſuræ,
Legibus antiquis caſtrorum, & more Camilli
Servato, miles ne vallum litiget extra,
Et procul à ſignis. juſtiſſima centurionum
Cognitio eſt igitur de milite, nec mihi deerit

Ultio,

VET. SCOLIAST,

13. *Bardaïcus, &c.*] Centurio. Qui quaſi inter illos milites militavit habentibus ſtationem apud Bardos. Eſt autem gens Galliæ. vel quali s fuit Bardas.

14. *Calceus, &c.*] * Darupſis militibus calciamenta dixit.

15. *Legibus, &c.*] Caſtra intra urbem erant militum, quæ Tiberius fecit.

VARIORUM.

13. *Bardaïcus, &c.*] Quaſi dicat: Miles de milite erit judex, & idcirco militi favebit. *Lubin.* *Bardaïcus, &c.*] Senſus eſt: Quiriti ſeu Togato à milite offenſo, non datur poteſtas vocandi militem coram Prætore ſeu judice urbano, ſed coram militum Tribuno vel Centurione, quem jocoſe deſcribit à ſtatura procera & grandi, à calceis & veſte bardocucullo. Bardaïcus judex idem eſt ac ſi diceret bardocucullo indutus, quo veſtis genere hyberno tempore ut plurimum utebantur milites potiſſimum Galli. Nec intereſt *bardaïcus*, an *bardiacus* legas. *Grang.* Hæc ergo punire volenti datur *judex, calceus Bardaïcus & grandes ſuræ:* per quæ militarem judicem intelligit, centurionem aut tribunum, cui grandes ſuræ & calceus Bardaïcus, Bardæi populi ſunt Illyrici. *Salmaſius* Hiſt. Auguſt. Vel centurio, *Bardaïco*, id eſt, cilicio ſago indutus. Turneb. 23. 25. *Bardaïcus judex datur hæc punire volenti Calceus.*] Veteres interpretes, calceum Bardaïcum intelligunt. Sed verior Britannici interpretatio de ſago, ſive cucullo Bardaico, idque ex ſententia poëtæ. Datur judex Bardaicus grandiſque calceus, id eſt, caliga vel compagus, & grandes ſuræ: per quæ omnia deſcribitur Tribunus vel Centurio. Simplicior ſententia eſt, *Bardaïcus judex*, id eſt, barbo cucullo veſtitus, ſive ille ex craſſiore lana, ſive ex caprarum pilis & cilicio confectus. Qualem propterea Centurionem fortaſſe *hirſutum capellam* audacter appellat, idem poëta alibi: non tam quod capillis, ac barba promiſſa, ſed quod ſago hirſuto atque villoſa indueretur. *Ferrar.* *Bardaicus judex.*] *Centurio, qui quaſi inter.* Lego: Centurio, qui Oaſi inter illos milites militavit, habens ibi, &c. *Rutg.* *Punire volenti.*] Illi togato.

14. *Calceus, &c.*] Ut veſte, ſic calceo diſtincti milites à Quiritibus, Turneb. libro 23. cap. 24. Vetus Scholiaſt. Juvenalis ad verſ. 14. Sat. ult. *Darupſis militibus calceamenta dixit.* Corrigendum cenſuit Pet. Pythæus: *Pro ipſis militibus calceamenta dixit.* *Grandes ſuræ.*] Id eſt, magnæ ſtaturæ centurio. nam centuriones eligebantur, qui & proceri, & magnis viribus eſſent. *Britannicus* *Subſellia.*] Ubi cauſæ audiuntur. Hoc dicit, quia cauſæ dijudicabantur in ipſis caſtris, in centurionis tentorio. Sat. 3. verſ. 322. *Lubin.*

15. *Legibus, &c.*] Id eſt, ut ex antiquis caſtrorum legibus conſtitutum eſt. *More, &c.*] Camillus in obſidione Veſorum inſtituit, ne miles extra vallum litigaret quo ſemper ex mandato conſulis contra hoſtes pugnaturi, præſto eſſent. *Idem.*

17. *A ſignis.*] A vexillis militaribus *Juſtiſſima, &c.*] Id eſt, centurio coſtrorum judex, cum maxima æquitate & moderatione cauſam togati cum milite diſceptat & dijudicat: ſed tamen ita, ut cum milite non per omnia ſtricto jure procedat. *Idem,*

18. *Nec, &c.*] Id eſt, ſi ego miles poſſim viciſſim juſtæ querelæ cauſam adverſus togatum proferre, quod me violarit; non deerit mihi centurio judex, qui ipſum togatum probe eſt ulturus *Id.*

19. *Si*

Uio, ſi juſtæ defertur cauſa querelæ.
Tta cohors tamen eſt inimica, omneſque manipli
Cnſenſu magno efficiunt, curabilis ut ſit
Vidicta, & gravior quam injuria: dignum erit ergo
Eclamatoris mulino corde Vagellî,
Cm duo cruro habeas, offendere tot caligas, tot
Millia clavorum. quis tam procul abſit ab urbe?
Preterea quis tam Pylades, molem aggeris ultra
E veniat? lacrymæ ſiccentur protinus, & ſe

Ex-

VET. SCHOLIAST.

). *Si*, &c.] Si juſtam cauſſam habteris.

1. *Curabilis ut ſit Vindicta.*] Ut ſatis es quemadmodum effugias illos.

3. *Mulino*, &c.] In alio, Mutinenſi Rhetor aliquis de Mutina. ignavus c* mulino.

VARIORUM.

9. *Si juſtæ*, &c.] Etiamſi juſta cauſſa deferat. *Farnab.*

20. *Tota*, &c.] Id eſt, licet centurio uiſſimam ſententiam contra militem ronunciarit: ægerrime tamen ferunt nnes commilitiones, quod aliquid con- militem ſit pronunciatum. *Manipli.*] ilites manipulares, qui idem ſignum quuntur. *Idem.*

21. *Conſenſu*, &c.] Unanimi conſu, ſummo niſu & conatu. Quidam c legunt, *efficiunt*, ſcilicet querelam eferenti. *Curabilis*, &c.] Sunt verba ilitum increpantium togatum, qui ium militem velit accuſare. Quaſi diat: Injuria militis parvula eſt, pro qua os magnam & gravem vindictam poſ itis. Vel poſſunt eſſe verba Poëtæ, dicentis: Vos efficietis ut damnoſius vobis ſit, cum vindictam petitis, quam rius accepta injuria. Vel ut miles quem accuſatis, dum vos ulciſetur, majorem vobis injuriam inferat, quam eſt prior. Alii legendum eſſe cenſent, *curabitis*, ſc. ô togati. *Lubin.*

22. *Vindicta.*] Petita. *Injuria.*] Jam accepta. *Dignum*, &c.] Opus & audacia Vagellii e Mutina cujuſdam temerarii cauſidici. *Farnab.*

24. *Cum*, &c.] Quæ clavis caligaribus pungi à militibus poſſint. Vel cum tu ſolus tantum ſis, & velis accuſare militem, offendere tot milites commilitones, qui clavos in tibialibus habent, & togato militem accuſanti, obſtabunt. *Offendere.*] Irritare, ſibi infenſos & iratos reddere. Dum enim cogebatur per illos trànſire, illum talibus clavis pingebant. Hinc ſuperius dixit Sat. 3. vers. 248.

Et in digito clavus mihi militis hæret. Lubin.

Tot, &c] Id eſt, tot milites, qui caligas ferunt, in quibus clavi. Turnebus libro 4. capite 7. *Caligati* autem proprie milites gregarii ſunt, à caliga, militum vulgari calceamento. Caligæ autem illæ clavis diſperſæ: ſed in clavis differentia: alii enim ferreos, argenteos, aureos geſtabant in caligis, ut quiſque dignitate antecellebat. *Grang.*

25. *Quis*, &c.] id eſt, quis adeo ſtolidus, & tantum abſit à prudentia urbana, ut hoc ſibi faciendum judicet. Vel quis jam civium inter milites injurias neſcit? Eſt proverbialiter dictum. Sunt qui legunt, *auſit*. Lubin.

26. *Præterea*, &c.] Aliud rogatorum contra militem incommodum, quod nullum amicorum tam fidelem habeant. qui officii gratia ipſos in caſtra comitari velit. *Pylades.*] Id eſt, tam fidelis amicus, qualis Pylades Oreſti fuit, qui pro amico periculum velit ſubire, ut Pylades fecit pro Oreſte. *Molem*, &c.] Ut veniat intra caſtra, teſtis contra militem, ultra aggerem, & vallum. Lipſius 5. de milit. Rom. Dialog. 5.

27. *Lacrymæ.*] Id eſt, rogati ſi læſi

àmi

Excuſaturos non ſollicitemus amicos.
Da teſtem, judex cum dixerit: audeat ille
Neſcio quis, pugnos qui vidit, dicere, vidi,
Et credam dignum barba, dignumque capillis
Majorum. citius falſum producere teſtem
Contra paganum poſſis, quam vera loquentem,
Contra fortunam armati, contraque pudorem.
Præmia nunc alia, atque alia emolumenta notemus
Sacramentorum. convallem ruris aviti
Improbus, aut campum mihi ſi vicinus ademit,
Et ſacrum effodit medio de limite ſaxum,

Quod

VET. SCHOLIAST.

29. *Da, &c.*] Fortaſſe dicis, Habeo teſtes.

31. *Et, &c.*] Si audebit dicere: Dico illum ex illis eſſe antiquis* ſi teſtimonium tibi præbeat.

36. *Sacramentorum.*] Id eſt, militiæ: quia jurabant.

37. *Improbus.*] Militaris. *Campum.*] Terminum, id eſt, ſi egeris contra aliquem quod terminos effoderit, & tranſtulerit.

VARIORUM.

à milite ſint, diſſimulent, amoveantque lacrymas, utpote nihil profuturas: nec cum lachrymis amicos ſollicitent, ut officii gratia in caſtra ſe comitentur. *Lubin.* *Se, &c.*] Propter periculi magnitudinem.

28. *Sollicitemus.*] Ut officii gratia nobis præſto ſint. *Idem.*

29. *Da, &c.*] Id eſt, ſi tu togatus teſtem à judice dare juſſum produxeris, & ille liquido teſtetur & audeat ſincere teſtimonium proferre & dicere, ego vidi, & teſtor hoc eſſe verum, ego credam eum teſtem eſſe hominem antiquæ fidei. *Quem, &c.*] Juſſerit te producere. *Audeat, &c.*] Si quis unquam tantæ magnanimitatis & confidentiæ eſt. *Idem.*

30. *Neſcio, &c.*] Nimirum talis nullus & nuſquam erit. *Idem*

31. *Et, &c.*] Exiſtimabo illum eſſe ſeveritate & gravitate antiquorum præditum, & incorruptæ gravitatis fidei eſſe, & qui pro juſtitia & veritate, capitis periculum adire non dubitaret. *Idem.*

32. *Citius, &c.*] E contrario demonſtrat, longe facilius eſſe falſum teſtem invenire contra paganum & togatum, quam verum contra militem. *Producere.*] Ad teſtimonium dicendum. *Idem.*

33. *Paganum.*] Togatum, Quiritem à militia remotum. Vel ruſticum, militiæ non adſcriptum. *Vera, &c.*] Verum teſtem. *Idem.*

34. *Contra, &c.*] Res, opes, & facultates armati militis. *Pudorem.*] Famam, exiſtimationem, honeſtatem. *Lubin.* Contra id quod poſſit eſſe pudori & dedecori ipſi militi. *Britan.*

35. *Præmia, &c.*] Progreditur ulterius ad alia militiæ commoda. Quod milites litigantes breviſſimo temporis ſpacio cauſam ad finem poſſint perducere, quæ togatis in multos ſæpe annos producatur. *Lubin.*

36. *Sacramentorum.*] Militum, qui ſacramento obligati ſunt ſummo belli duci. Jurabant autem milites ſe pro Republica facturos, nec prius diſceſſuros, niſi finitis ſtipendiis. *Convallem.*] Rus, campum, vel agrum in valle poſitum, quem avi mei poſſederunt in bona pace multis annis. *Idem.*

37. *Improbus.*] Avarus, alieni cupidus, vicinus. *Mihi.*] Togato, vel à militia remoto *Lubin.*

38. *Aut, &c.*] Id eſt, ſi ſaxum, quod

termini,

Quod mea cum vetulo coluit puls annua libo,
Debitor aut ſumtos pergit non reddere nummos,
Vana ſupervacui dicens chirographa ligni:
Exſpectandus erit: qui lites inchoat, annus
Totius populi: ſed tunc quoque mille ferenda
Tædia, mille moræ toties ſubſellia tantum
Sternuntur, jam facundo ponente lacernas
Judicio, & Fuſco jam micturiente, parati
Digredimur, lentaque fori pugnamus arena.
Aſt illis, quos arma tegunt, & balteus ambit,

Quod

VET. SCHOLIAST.

. *Mille*, &c.] Odia.

. *Subſellia*, &c.] Subſternuntur, ponur aut parantur.

VARIORUM.

.ini, vel limitis loco erat poſitum r meum & vicini agrum, ſi illum lerit & in meum agrum tranſtulerit, o agro meo aliquid abradens. *Sa-*.] Hoſce limites Jovi terminali ſont ſacrificare, iiſque quotannis liba ıltes in ſacrificio offerre. Illum au- terminum violare vel movere loco, ratiſſimum habebatur. Nam fabula *Terminum* ne ipſi Jovi quidem vo- e cedere. *Medio*, &c.] Ubi infoſſus . *Lubin.*

9. *Quod mea cum.*] Quod ſaxum quotannis pulte mea & libis colui. *lo.*] A multis annis uſitato. *Lubin.* legunt, *patulo.*

o. *Debitor*, &c.] Si debitor ſe mi- uidquam debere neget.

1. *Vana ſupervacui*,] Sat. 13. verſ. idem verſus.

2. *Exſpectandus*, &c.] Tum lente a cauſſa dijudicanda ſuſcipitur & fi- ur. *Lubinus.* Anni certum tempus conveniant judices, & totius populi ſæ agi incipiant. vide Pithœi Adver- .cap. 22. *Farnab. Exſpectandus erit.*] ntam ſcilicet Romæ forenſium re- n copiam dicit, tantamque litigan- n multitudinem, quorum lites ſin- e, ordine dirimuntur, ut eo anno, quis nomen alicujus ad Prætorem retulerit, in ordinem venire non poſſit, ita ut ad annum ſequentem, cum res redeunt, illi expectandum ſit, quod tempus Servius vocat, *litium annum.* Grangæus.

43. *Totius*, &c.] Certo enim anni tempore univerſi populi Romani cauſſæ incipiebant agitari. *Sed*, &c.] Innumeræ moleſtiæ interim ſunt devorandæ. *Lubin.*

44. *Mille*, &c.] Juxta illud noſtrorum; Peto dilationem in ſequentem. *Toties*, &c.] A miniſtris tanquam actio futura ſit, cum interea nihil agatur, & milites non compareant. *Idem.*

45. *Jam facundo.*] Qui æſtu defatigatus, lacernas & veſtes tanquam laſſus deponit, vel agendo vel exſpectando defatigatus. *Idem.*

46. *Fuſco*, &c.] Hic apud Martialem ebrioſus notatur. Dictus Aurelius Fuſcus, qui mictum exiret, ut veſicam diſtentam exoneret, & tardius redit. Macrob, 3. Saturn. 16. *Parati*, &c] Qui alias ad agendas cauſſas accincti & parati eramus, digredimur ab invicem, propter judices impeditos. *Idem.*

47. *Lenta*, &c.] Lite lente procedente, & ſæpe dilata. Vel ita actio, ut prælium, nocte interveniente dirimitur. Eſt Metaph. à gladiatoribus ſumpta. *Lubin.*

48. *Aſt illis*, &c.] Militibus. Jam diſſimili demonſtrat, longe meliorem eſſe conditionem militum, quibus quodcunque tempus tandem placeat, ad agendas cauſſas præſtetur. Militum enim

cauſſæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quod placitum eſt, ipſis præſtatur tempus agendi,
Nec res atteritur longo ſufflamine litis.
Solis præterea teſtandi militibus jus
Vivo patre datur: nam quæ ſunt parta labore
Militiæ, placuit non eſſe in corpore cenſus,
Omne tenet cujus regimen pater. ergo Coranum
Signorum comitem, caſtrorumque æra merentem,
Quamvis jam tremulus, captat pater: hunc labor æquu
Provehit, & pulcro reddit ſua dona labori.
Ipſius certe ducis hoc referre videtur,
Ut qui fortis erit, ſit feliciſſimus idem,
Ut læti phaleris omnes, & torquibus omnes,

VET. SCHOLIAST.

52. *Nam, &c.*] Caſtrenſe peculium liberum habent.

VARIORUM.

cauſſæ non diu differebantur. *Balteus.*] Militare cingulum. *Lubin.*

49. *Præſtatur.*] Indulgetur. *Idem.*

50. *Nec, &c.*] Id eſt, opes illorum non conſumuntur prolixis litium diſceptationibus. Dum enim rota circumire non poteſt impedita ſufflamine, inferior ejus pars qua in terra trahitur, atteritur. Eſt ergo *ſufflamen* hoc loco idem quod impedimentum litis finiendæ. *Sufflamine.*] Litis mora & oppoſitione. Sat 4. *Idem.*

51. *Solis, &c*] Subjungit jam aliud commodum, quod miles vivo patre teſtamentum poſſit condere de peculio caſtrenſi, quod aliis integrum non eſt, *Idem.*

52. *Nam, &c.*] Peculia enim caſtrenſia erant libera. *Idem.*

53. *Non, &c.*] Non eſſe in eſſentia patrimonii, vel in cenſu illarum opum, quarum dominum pater habet. Cujus totius arbitrium eſt. *Cenſus.*] Id eſt, illorum que cenſentur, vel ad patrimonium ſpectant. *Idem.*

54. *Ergo, &c.*] Explicat exemplo Corani, quod dixit, qui illo tempore ſatis notus fuit miles. *Idem.*

55. *Signorum, &c.*] Qui vexilla ducis & imperatoris ſectatur. *Caſtrorum, &c.* Peculium, vel ſtipendium.

56. *Captat, &c.*] Blanditiis & mune ribus filium captat pater, licet ætate tre mulus, ut filius ſi forte moriatur, eju hereditatem pater adire poſſit; cum jure ejus bona obtinere nequeat. *Hunc, &c.*] Id eſt, militiæ laudatus labor, hunc Coranum ad opes & dignitates evehit. Vel ex æquo & merito redditur honos labori. *Idem.*

57. *Et pulcro.*] Retribuit ſua dona promerita egregio labori.

58. *Ipſius certe, &c.*] Id eſt, hoc certe ſpectat ad dignitatem & majeſtatem ipſius Imperatoris, ut unuſquiſque miles pro ratione virtutis & fortitudinis condigna præmia accipiat, quibus exemplis alii milites & ad præmia & virtutes eaſdem invitentur. *Lubinus.*

59. *Ut, &c.*] Ut quo quis maiori virtute & fortitudine præditus eſt, hoc etiam ampliora præmia & honores adeat. *Idem.*

60. *Ut, &c.*] Ut qui pro Rep. corpus ſuum toties periculis objectant, ii meritis etiam eminentioribus apud Imperatorem excellant, & excellentiſſimis muneribus eniteant. *Phaleris.*] Ornamentis equorum. *Torquibus.*] Catenis vel circulis aureis ex collo in pectus dependentibus. *Idem.*

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SULPICIÆ
SATYRA,
DE
ſtatu Reipubl. temporibus Domitiani, cum edicto Philoſophos urbe exegiſſet.

Musa, quibus numeris heroas & arma frequentas
Fabellam permitte mihi detexere paucis.
Nam tibi ſeceſſi, tecum penetrale retractans
Conſilium. quare nec carmine curro Phaleuco,
Nec trimetro Jambo, nec qui pede fractus eodem
Fortiter iraſci didicit duce Clazomenio.
Cætera quinetiam, quot denique millia luſi,
Primaque Romanas docui contendere Grajis,
Et ſalibus variare novis conſtanter omitto:
Teque, quibus princeps & facundiſſima calles,
Aggredior. precibus deſcende clientis, & audi.
Dic mihi Calliope, quidnam pater ille Deorum
Cogitat? an terras, & patria ſecula mutat?
Quaſque dedit quondam, morientibus eripit artes?
Noſque jubet tacitos, & jam rationis egenos,
Non

4. Phaleuco.] Scribe *Phalæco*, quanquam in hujus nominis ſcriptura apud Athenæum, Hephæſtionem, Victorinum, Diomedem, Terentianum, Auſonium magna eſt varie-

10. *Teque, &c.*] Sic diſtinguendum. Carmina Calliope libris heroica mandat. Cæterum & ante Sulpiciam, ſub Auguſto Cornificia verſus ſcripſerat, ſed non Phalæcos, jam Scazontas Hipponactios, & alios Lyricos, quibus prima Sulpitia Poëtriæ nomen inter Latinos meruit.

19. Remu-

Non aliter, primo quam cum ſurreximus ævo
Glandibus, & puræ rurſus procumbere lymphæ?
An reliquas terras conſervat amicus, & urbes,
Sed genus Auſonium, Remulique exturbat alumnos?
Quid reputemus enim? Duo ſunt quibus extulit ingens
Roma caput, virtus belli, & ſapientia pacis.
Sed virtus agitata domi, & ſocialibus armis,
In freta Sicaniæ, & Carthaginis exiit arces.
Ceteraque imperia, & totum ſimul abſtulit orbem.
Deinde, velut ſtadio victor qui ſolus Achæo.
Languet, & immota ſecum virtute fatiſcit:
Sic itidem Romana manus, contendere poſtquam
Deſtitit, & pacem longis frenavit habenis.
Ipſa domi leges & Graja inventa retractans,
Omnia bellorum terra quæſita marique
Præmia conſilio, & molli ratione regebat.
Stabat in his, neque enim poterat conſtare ſine ipſis:
Aut fruſtra uxori, mendaxque Dieſpiter olim,
Imperium ſine fine dedi, dixiſſe probatur.
Nunc igitur qui res Romanas imperat inter,
Non trabe, ſed tergo prolapſus: & ingluvie albus,
Et ſtudia, & ſapiens hominum nomenque genuſque
Omnia abire foras, atque urbe excedere juſſit.
Quid facimus? Grajos, hominumque reliquimus urbes,
Ut Romana foret magis his inſtructa magiſtris:
Nunc Capitolino veluti turbante Camillo
Enſibus & trutina Galli fugêre relicta,
Sic noſtri palare ſenes dicuntur, & ipſi
Ut terale ſuos onus exſtirpare libellos.
Ergo Numantinus, Libycuſque erravit in iſto
Scipio, qui Rudio crevit formante magiſtro,

Cetera

19. *Remulique, &c.*] Vulgo, *Remique*, unde malim, *Romique.* quod & Vineto, noſtro placuit.

33. *Aut fruſtra, &c.*] Eſt hoc vitium memoriæ, majorum etiam gentium ſcriptoribus eo uſque frequens, ut nonnunquam affectaſſe videri poſſint.

46. *Rudio.*] Scribe *Rhodio*, ut de Panætio potius minore quam de Ennio intelligatur.

47. *Selle*

ſtra & illa manus bello fecunda ſecundo,
us inter priſci ſententia dia Catonis
adeo magni feciſſet, utrumne ſecundis,
nagis adverſis ſtaret Romana propago.
cet adverſis, nam quum defendier armis
let amor patriæ, & captiva penatibus uxor,
venit ut veſpis, quarum domus arce Monetæ,
ba rigens ſtrictis per lutea corpora telis.
ubi apes ſecura rediit, oblita favorum
os, materque una ſomno moriuntur obeſo.
aulidarum igitur longa & gravis exitium pax.
oc fabella modo pauſam facit. optima poſthac
ſa, velim moneas, ſine qua mihi nulla voluptas
ere, uti quondam Lydus dum Smyrna peribat,
N nc itidem migrare velint. vel denique quidvis,
Dea, quære aliud. tantum Romana Caleno
M nia, jucundos pariterque averte Sabinos:
H c ego, tum paucis Dea me dignatur, & infit,
ne metus æquos, cultrix mea. ſumma tyranno
H c inſtant odia, & noſtro periturus honore eſt.
N m laureta Numæ, fonteſque habitamus eoſdem,
comite Egeria ridemus inania cœpta.
V e, vale. manet hunc pulchrum ſua fama dolorem.
M ſarum ſpondet chorus, & Romanus Apollo.

. *Bello fœcunda, &c.*] Sic malo, n *facunda*. Vide *Aulum Gellium*. lib. cap. 21.

. *Materque.*] Vulg. *fraterque*. Plinus crabronum duo genera facit, plebem, opifices, & matres, quod an veſpis quoque conveniat, videndum eſt.

FINIS.

i commentatus eſt in Juvenalem Joannes Britanni us natus fuit Palazzuoli, qui vicus eſt territorii rixiani. Britannicus cognomen adſumſit ob maiores Britannia oriundos. Edidit^m Perſium, Statium, vidium Commentaria; ut et opuſcula varia e epiſtolas. Obiit circa annum 1510. in Patria ſepultus. Ghilinus in Theatro hominum eru ditorum P. 1. p. 78. v. de hoc & aliis uius aeui Commentatoribus candidum doctiſſimi Barthii iudicium ad Theb. VI, 827. p. 610.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

de Domitio Calderino v. Barth. ad. Stat. Syl. V. 3. p. 483. Thebaid. II, 654. p. 591.

INDEX

ABSOLUTISSIMUS OMNIUM VOCABULORUM

QUÆ IN D. JUNII JUVENALIS Satyris, reperiuntur.

Numerus in hoc Indice prior iſto charactere i. ij. v. x. *&c.* *Satyram, poſterior verò arithmeticus* 1. 2. 3. 4. 5. 6. *&c.* *numerum verſuum cujuſque Satyræ, deſignat.*

A.

A, j. 14 36. 99. iij. 71. 89. 106. iiii. 3. v. 44. 109. vi. 26. 35. 69. 527. 138. 252. 375. 502. ix. 115. 140. &c.
ab, i. 49. ii. 81. iii. 109. v. 125. 135. 155. xi. 113. &c.
abaci, iii. 204.
abditus, vi. 236.
abdomine, ii. 86.
abdomine tardus, iiij. 107.
abeſt, vi. 293.
abit, vi. 127.
abeunt, i. 132. vi. 311.
abi, xiv. 213.
abeant, i. 132. xiv. 149.
abicit, xv. 17.
abies longa, iii. 255.
ablegandæ, xiv. 202.
abluet, vi. 523.
abnego, xiii. 94.
abnuat, vi. 539.
abnuerit, xv. 104.
abollâ raptâ, iiii. 76.
abollæ majoris facinus. iii. 115.
abortivo, vi. 367.
abortivis, ii. 32.
abreptum, xiii. 175.
abrumpere, ii. 116.
abrupta, vi. 648.
abrupto, xiv. 250.
abſcondere, xii. 18.
abſcondit, viii. 203. ix. 33.
abſcondente, vi. 120.
abſenti, j. 123.
abſit, iiii. 130. xvi. 25.
abſolvitur, xiii. 3.
abſtinet, vi. 534. xi. 171. xv. 11
abſtineas, xiv. 38.
abſtinuit, xiv. 99. xv. 173.
abſtuleris, vi. 330.
abſtulit, iiij. 19. 151. viii. 242. x. 286.
abſumto, xv. 91.
abundat, ij. 8.
ac, j. 65. 98. ii. 34. 43. 64. 72. 113. 161. &c.
Acne, vi. 70. Accî.
accedente, xj. 85.
acceptiſſima, iii. 58.
accidit, xii. 29.
accipere, x. 295.
accipis, vi. 76.
accipit, iii. 103. vi. 472.
accipimus, ix. 31.
accipiunt, iii. 133. x. 229. xii. 88.
accipies, j. 99.
accipient, ii. 83.
accipe, iii. 187. 295. iiii. 65. vii. 36. 165. 243. xiii. 120. xiv. 191. xv. 31.
accipiat, j. 42. 55. viii. 88.
accipiat te, vii. 147.
accepta, vi. 113.
acceptæ, xiij. 186.
accepto, xiii. 129.
accurrit, iii. 275.
accuſare, iij. 54.
accuſat, vi. 143.
accuſer, ii. 27.
accuſator, j. 161.
accuſatori, xiii. 187.
acer, ii. 77. vii. 190.
acris, x. 252.
acre malum, vi. 109.
acri xiii. 216.
acres, xi. 165.
acribus, xiv. 322.
acrior, xv. 62.
acerbum, xi. 44.
acerbi, vii. 57.
acerbo, xiv. 18. 54.
acerſecomes, viii. 128.
acervus, viii. 100.
acervo, xiii. 10.
acervo pleno, vi. 363.
acervos glandis, xiii. 57.
Aceſtes, vii. 235.
aceto, iii. 292.
aceto montē rumpit, x. 153.
aceto Phario, xiii. 85.
Achææ fæcis, iii. 61.
Achilles, j. 163. viii. 271. xiv. 214.
Achilles jam grandis virgæ metuens, vii. 210.
Achillis, xi. 30.

Achil-

raptum, x. 256.
, ix. 55.
iles, xv. 60.
iii. 94.
ætus, vii. 218.
i. 158. vi. 638.
iſcuit, xiii. 219.
illa bibuntur ſi-
: tunc illa time,
25.
la, xiv. 223.
i. 58. xiv. 149.
nil eſt, x. 155.
36. vii. 104.
, ix. 84.
ii. 100.
arina, ii. 109.
497.
quâ, ii. 94.
priſcum, iiii. 102
89.
ngues, v. 41.
Maurorum, xiv. 196.
44. 57. 90. 104. 131,
.156. iii. 32. 39. 45.
. 79. 140. vi. 295.
x. 131. xi. 49. &c.
notiſſimus, vi. 155.
ii. 46.
od, xiv. 114. xv. 47.
. 118. 147.
iii. 82.
, x, 151.
, xvi. 37.
.84. 274. vi. 59. viii.
x 297. xi. 131. xii. 36.
59. 183. xiv. 234.
xiv. 211.
s mutuus, xv. 150.
ous, xii, 10.
vi. 167.
i. 609. vii. 215. ix. 91.
, iii, 75.
, vi. 416.
r, v. 87.
, ix, 149.
re, v, 16.
t, ii. 135.
iii. 111. 215. iiii. 10, vi.
. 128. 228. 501. vii.
viii, 36. x. 116. xii.
xiii. 41. xv. 35. &c.
a livida, vi. 630.
, vi, 505.

adjuuat, xii. 42.
adjutor, iij. 322.
admirati, vii. 31.
admirabilis, xiii. 53.
admirabile, iiii. 39.
admirandiſque, x. 11.
admiratio, vi. 645.
admittere, xiv. 217.
admittimus, iii. 171.
admittitis, i. 21.
admittunt, iii. 235. xiii. 237,
admiſit, vi. 493.
admitte, vi. 328.
admittas, x. 340.
admiſerit, x. 255,
admittentia, v. 70.
admiſſa, iiii. 64.
admotáque, vi. 496.
admoto tauro, viii. 82.
admotum, vi. 426.
admovet, x. 329.
admoveas, ii. 148. xiv. 12.
adnotet, xiv. 195.
adnuit, iii. 318.
adoperta, viiij. 145.
adora, vi. 47.
adorat, iii. 300. vi. 321.
adorat crocodilem, xv. 2.
adorant nihil præter nubes,
&c. xiv. 97.
adoratum, x. 62.
adorádæ robiginis, xiij. 148.
apoſitam, vii. 192.
atque, xiv. 188.
adquirendi, xiv. 115.
adquirendi votum inſatia-
bile, xiv. 125.
Adriaci rhombi, iiii. 39.
adfeculæ, ix. 48.
adſpicere, vii. 68.
adſpice, ii. 166. v. 80. vi. 260.
x. 193. 209. xii. 61. xiii. 76.
adſpiciat, xiv. 69.
adſpiciendus, x. 241.
adſpecti, iiii. 143.
adſpectu, vi. 460.
adſtringit, viii. 148.
adſueti, xv. 167.
adſum, j. 102.
adeſt, iiij. 107. v. 63. vi.
219. x. 25. xii. 67.
adſunt, xi. 71.
adſint, ix. 40.
advectæ, ix. 23.

advectus, iii. 83.
advexiſſe, xiv. 271.
adventum, vi. 517.
adverſis, xiij. 156. urgen-
tibus, xii. 53.
adulandi, iij. 86.
adulator cæcus, iiij. 116.
adultæ, xv. 138.
adulter, j. 78. ij. 29. iij. 45.
iiij. 4. vi. 328. 403. 566.
ix. 80. x. 318.
abditus & ſecretus, vi. 236.
nocturnus, viii. 144.
publicus, x. 311.
adultera, xiv. 25.
adulterium turpe medi o-
cribus, xi. 175.
advocat, vi. 235.
advolat, vi. 225.
adyti vocem, xiii. 205.
Æacus, j. 10.
Æacidæ ſimilis, viii. 270.
ædem, vj. 527.
ædem conducere, iii. 31.
ædem Fortunæ atque Hèr-
culis vincens, xiv. 90.
æde Muſarum & Apollinis,
vii. 37. ſtagranti, iii. 139
ædes, iii. 222. iiij. 7. Maculo-
nis, vii. 40. egregias, x. 17
ædicula, viii. 111.
ædificare, x. 264. domos,
xv. 153.
ædificat, vi. 502.
ædificator, xiv. 86.
Ædilis, x. 102.
ædilibus, iii. 162. ſummis,
iii. 179.
Ægæi pater, xiii. 81.
Ægæi maris, xiii. 245.
æger, iii. 232. iiii. 3. xii. 123.
ægra, vi. 579.
ægri, x. 207. veteris, ix. 16.
dubii, xiij. 124.
ægro, vii. 52. ix. 18.
ægram, xii. 95.
ægris nocentibus qnum ſpe-
rare conceſſum; xiii. 234.
ſperantibus quartanam,
iiij. 57.
ægros, x. 221.
ægrotante viro, vi. 388.
Ægeriæ, vide Egeriæ.
Ægyptus, xv. 116. horri-
bile]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

da barbara, xv. 45. demens, xv. 2.
Ægypti, vi. 526.
Ægyptius, j. 130.
Ælia pauper, vj. 72.
Æmilianos ſtantes, viij. 3.
Æmilio, vij. 124.
Æmilius pons, vj. 32.
Æmo, vj. 197.
æmula Picenis, xj. 74.
ænea lampas, iij. 285.
Æneas parvulus, v. 139.
ænea coxam, xv. 67.
Æneam, j. 162.
ænigmata, legum, viij. 50.
æno, viij. 86.
æno ardenti, xv. 81.
aëneus, xiij. 115.
æolio carcere, x. 181.
æoliis, j. 8.
æquus, xvj. 56.
æqua, viij. 177. poteſtas, iiij. 71.
æquales, iij. 177.
æquare, xiv. 257.
æquat, iij. 88. vj. 322.
æquanda pericula, xiv. 314,
æquantem, iiij. 16.
æquor, j. 81.
æquore, viij. 61. æquore toto, iiij. 54.
æquora Getula, xiv. 279. incluſa, xij. 75.
aër ſummus, vj. 99. Bæticus, xij. 42.
aëra, vj. 305. xiii. 169.
aëre craſſo, x. 50.
æris, vij. 61.
ære, ij. 118. 152. ix. 122. domat, vj. 234. minuto, vj. 545. paterno, xj. 39.
æra, vj. 125. 441. vij, 217. caſtrorum, xvj. 55.
ærata, xiv. 259.
ærea, frons, xi. 96.
æruginetota, xiij. 61.
ærumnæ, iij. 210.
ærumnas herculis, x. 361.
æſtibus, iiij. 87.
æſtivam, xiv. 131.
æſtivum, j. 28. æſtivum tonat, xiv. 295.
æſtuo, ij. 71. iij. 103.
æſtuat, iij. 50, infelix, x. 169.
ætas, viij. 71. xiij. 28. ferrea, vj. 23. digna ſupercilio, v. 61, defluit, vij. 32.
ætate, vj. 498. xiv. 161. metelli, xv. 109.
Æthiopis, vi. 599.
æthiopem, ij. 23. cycnum vocamus, vijj. 33.
Æthiopum, x. 150.
ævi ejuſdem, iiij. 94.
ævo, vj. 324. longo, x. 255. illo, xiij. 53. noſtro, xv. 32,
Affectare, ij. 106.
Affectas, xj. 33.
Affectat, x. 209.
Affectus, vi. 213.
Affectu, viij. 161.
Afferre, iiij. 85.
Affert, xiv. 78.
afferri, v. 144.
Afferat, xiv. 198.
Afferimus, xij. 56.
Afficit, vij. 85.
Afficiunt, viij. 268. xiv. 24.
Affirmat, vj. 58.
Affixus, v. 40.
Affixa, x. 133.
Africa nutricula cauſſidicorum, vij. 149, percuſſa Mauro Oceano, Niloque admota, tepenti, x. 148.
Afræ avis, xj. 142.
Afris, v, 152.
Afros tenues, viij. 120.
Agamemnona, xiv. 286.
Agamemnonidæ, viij. 215.
Aganippes vallibus deſertis, vij. 6.
Agathyrſi, humanes, xv. 125.
Aggeris molem, xvj. 26.
Aggere, v. 153. vj. 187. venoſo, viij. 43.
Agere, ix. 43.
Agit, iij. 94. v. 157. x 110. rem. iij. 305.
Agimus, ij. 51. vij. 48
Agunt, j. 85.
Agebas, ix. 9.
Agebat, vij. 143. 144.
egiſti, vij. 122.
egit, viij. 187.
egimus, vij. 125.
Age, xiv. 192.
Agite, vij. 20.
Agas, ij. 71. iij. 291. ii 14. viij. 76.
Agant, j. 9. vj. 402.
Ageres, viij. 186.
Agerent, iiij. 49.
Agitur, iiij. 35. xiij. 28. 97.
Agatur, iiij. 66. vj. 394. 499.
Agerentur, vj. 335.
Agendi, xvi. 49.
Agendis, xiv. 72.
Agentem, xiij. 32.
Agaven, vij. 87.
Ager Tripholinus, ix. 56.
Agri, iij. 141. xiv. 172. culti, xiv. 159.
Agro, vj. 56. Laurenti, j. 107. Tiburtino, xj. 6 Turni, xij. 105.
Agrum, ix. 45. Regis, vj. 524.
Agrorumque, xj. 41.
Agris, ii. 79. xiv. 71.
Agros, iiij. 27. gelidos, iij. 322. venales, xiv. 151.
Agello, viij. 109. paterno, vj. 57.
Agili, ij. 142.
Agitare, x. 33.
Agitas, xiv. 68.
Agitat, xiv. 284.
Agitant, vij. 168. clunem, ij. 21.
Agitem, j. 52.
Agiter, vj. 250,
Agitent, v. 70.
Agitentque, vj. 474.
Agminis longi, x. 45.

Agmine

mi:, iij. 162. x. 280.
mano, iij. 245 facto.
8.
, iij. 258. cuncta,
xv. 5.
erta. vj. 391. co-
a, xiij. 63. Eu-
, viij. 15.
niveam, xii. 3.
rum, x. 241.
o, viij. 26.
i, vj. 467.
:it, x. 234.
s, j, 99.
endus, viij. 206.
a, ij. 123.
m, xiij. 39.
a, vj, 157.
inæ. vj. 519.
x, 84. xiv. 213. xv.
pallidus, vij. 115.
22. iiij. 131. v. 18. ix.
6
Ala ndis, iii. 70.
a, viij. 32.
s Mamercorum,
v. 192.
iij. 25. vellendas, xi.
7. grandes, xiv. 195.
nadidis, x. 178.
diruta, iiij. 61.
na, iiij. 100.
nam arcem, iiij. 145.
ni veteris, xiij. 214.
nis montibus, v.
.
que, xiij. 117.
s, ii. 23.
, vi. 176.
e. iij. 179. xiij. 141.
, xij. 65.
o, ij. 112.
s. j. 111.
inam, iij. 130.
ſtim, vj. 652.
inoo, xv. 15.
yonem Bacchi. vij. 12.
a, i. 88. turpis, xj. 174.
pernox, viij. 10. damno-
a. xiv. 4.
xander, xiv. 311.
æ, iiij. 48.
et, i. 74.
entem, vij. 183.

alimentis talibus, xv. 93.
Aliptes, iij. 76. callidus, vj. 421.
aliquando, iij. 184 vj. 359. ix. 28.
Aliquis, j. 74. iij. 120. vj. 586. 631. xi. 86. xiij. 49. xiv. 21. 134. xv. 24. &c.
aliqua, vi. 15.
aliquem, iiij. 126. vi. 280 xi. 202. xv. 170.
aliquam, xij. 110.
aliquo, viij. 173.
aliquos, ii. 149.
aliquid, j. 73. ij, 2. 82. iij. 24. 217. 297, iiij. 147. v. 33. 65. 166. vii. 24. 220, viij. 41. 68. ix. 139. x. 207. 354. xiv. 203. 323. xv 92. &c.
aliquid plus, iii. 180, magnum, viii. 263.
aliquod, xiij. 37.
aliter, iij. 281. vi. 11. 618. vij. 220.
alius, i. 10. v. 67. viij. 178. x. 257. xij. 48. xiii. 90.
Aliud, iiij. 78. vii. 199. xii. 24. xiv. 321.
alii, vij. 166.
aliam, v. 52. vj. 503. xiv. 253.
aliamque famem, iiij. 138.
alii, ij. 66. iij. 46.
aliæ, vi. 67.
aliis, xi. 59. xiv. 254. xv. 57.
alios, xi. 177.
alias, iii. 315
aliena, v. 2. xiii. 34. xv. 142. arca, iii. 101.
alienum, iij. 105. vi. 21.
alieni. vi. 477.
alieno, viij. 246.
alienis, x. 229.
aliunde, vii. 22.
Alledius, v. 118.
Allobroga, vii. 214.
Allobrogicis, viii. 13.
alnum, iii. 266.
aloës plus quàm mellis, vi. 180.
Alpemque, x. 152.
Alpes ſævas, x. 166.
Alpibus, xiij. 162.

Alpha & Beta, xiv. 209.
alter, iii. 132. 149. 246. iiii. 11. vi. 426. vii. 95. ix. 66. 145. x. 28. xi. 63. xii. 115. xiij 72. xiv. 33. 62.
altaria, viii, 156. xii. 94. quæcunque, xiii. 89.
altaribus, xii. 119.
altera, iii. 255. vi. 147. 439. 494. vii. 16. ix. 133. xiv. 141. 170. 309. xv. 73.
alterius, vi. 17. 340. x. 210. xi. 167. xiv. 131. xv. 39.
alternaque jurgia, vi. 267.
alternum, xii. 31.
altilis, v, 115. minor. 168.
altum, vi. 501. 635.
altùm, i. 16.
alta, iii. 69. 136. iiii, 131. vi. 430. xiv. 88. &c.
altaque, viii. 131.
alti. vi, 414. vii. 125.
alto, viii. 40. xiv. 185.
altior, vi. 491. x. 106. pede uno, xiii. 173.
altiſoni Maronis, xi. 179.
alveus medius, xii. 30.
alveolis veſtris, v. 88.
alveolos, vii. 73.
alumnus, xiv. 247. magnus, i. 20,
alumni, xi. 98.
alumnos, vi. 608.
alvo inani, v. 7.
aluta tumida, xiv. 282.
alutæ nigræ, vii. 192.
amara, xiij. 247.
amaras leges, ii. 30.
amat, vi. 252. 607. x. 320.
amatur, vi. 142.
amant, vi. 112.
amavi, x. 68.
ames, vi. 62. vii. 9.
amet, vi. 403. xii. 130.
ametur, vi. 75. xii. 130.
amaverit, x. 220.
amans, iii. 228.
amantis, vi. 208.
amanti, vi. 207.
amati, iii. 186.
amaturus, vi. 200.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

amatæ, x. 241.
amator, ii. 168.
amatorum tenerum, vi 547.
ambiguæ, viij. 80.
ambit, xvi. 48.
ambitio, viii. 135.
ambitioſa paupertas, iij. 182.
ambitioſi vii. 50.
ambo, ij. 153. ix. 66.
ambæ. x. 328,
ambos. x. 227.
Ambroſiuſque, vj. 77.
ambulat, vj. 304.
amens, xiv. 94.
amethyſtina, vij. 136.
amicus, ij. 134, iij. 107. v. 134. vj. 213. xiij. 15. 60. pathicus, ix. 130.
amici, iij. 1. 87. 101. 112. viij. 152. ix. 62. x. 234. xii. 16. locuturi, iiij. 88. magni, j, 33. dicentis, xv, 134. venientis, xiv. 65. veteres. vj. 345.
amico, iij. 57. v. 173. vij 74. xiv. 235. cardiaco, v. 32. ſterili. xij. 96.
amicum, iij. 116. 121. 279. carum. v. 140.
Amicis, j. 146. vilibus, v. 146 modicis, v. 108. pauper amicis, 113.
amicos, x. 46. magnos, vj. 312. conjugis, vi. 509. excuſaturos, xvi. 28.
amicæ, iij. 12. vii. 82. lacernatæ, j. 62. magnæ, iiij. 20. opicæ. vi. 454.
amicas, vj. 352. 480.
amicitia, vj. 557.
amicitiæ miſeræ pallor, iiij. 75. magnæ fructus. v. 14.
amor patriæ, xiv. 238. nummis, xiv. 139.
amorem. xiv. 227. vi. 274.
amore, iiii. 114.
amictus. j. 142.
amictu. ij. 82.
amiſſa, xiij. 134.
Ammonis fonte, vi. 554.
amnis. xiij. 69.
amnem hibernum. vi, 521.
amnibus, viii, 170.
amnes altos, x. 177.
amœni, iii. 4.
Amphion. vi. 173.
amplectitur, x. 141.
amplexu, vi. 65. ix. 75.
amomo matutino, iiij. 108. aſſiduo, viii, 159.
amplior, vi. 628.
amplior, xiv. 171.
amplius, v. 148.
amplius, vi, 119.
Amydone, iii. 69.
an, ii. 76. 121. vi. 61. 75. 472. ix. 43. x. 43. x. 100.
an non, j. 154.
an hoc, xiii. 203.
anabetra. vii. 46.
Anchiſæ, vii. 234.
Anci, v 57.
ancilibus, ii. 126.
ancilla una, vi 119.
ancilla natus, viii 259.
ancillarum, xii. 117.
ancillas, vi. 319.
ancipiti, xiv, 272.
ancipitem, xi. 32.
ancipites, v, 146.
Ancon Dorica, iiii. 40.
ἄνδρα ix. 37,
Andro, iii. 70.
Andromachen, vi, 502.
anguis, xiv. 241.
anguem, i. 43.
anguilla cognata colubræ. v, 103.
augulus, xiij. 74. frictus, vi. 578.
anguſta, iii. 165. vi. 356.
anguſtæ, ix. 127. x. 117.
anguſto limine, x. 169.
anguſtos, vi. 78.
anheles, vi. 37,
animal, j. 141.
animalia muta generoſa, fortia, viii. 56. promiſſa, xii. 2. eadem, xiv. 76. alia cuncta, xv. 99.
animalibus lanatis, xv. 11. 173.
anima. i, 83.
animæ, ii, 156. iii. 261. v 500. plebeiæ, viii. 254.
animam, vi 653, viij. 83
animam committe ventis xii. 57.
animam opimam exhalaſet, x. 381.
animas, vi. 629. ix. 122. xiv. 16. xv. 94. 149. cl[a]ras, Illuſtreſque, iiii. 132.
animante tubâ, i. 169.
animus, iii. 50. vii. 57. d[e]ditus uni, vi. 206.
animi, vii. 124. x. 240.
animi ſecreta, vi. 189. verba, iiii. 91. caligo, vi. 612. latentis, ix. 1[8] minuti, infirmi, exiguique, xiii. 190.
animo, i. 152. 169. xi. 15. xi[v] 329. ſuperbo, vi. 179. tortore, xiii. 195.
animum, ii. 12. xiv. 265. xv. 149. fortem præſtant rebus quas turpiter audent, vi. 97. fortem mortis terrore carentem, x. 357. trepidum formidine culpæ xiii. 106. mitem, xiv 15.
animorum, x. 350.
animis, ii. 139. ardentibus xv. 52.
animiſque faventes, xii 83.
animos, i. 89. vi. 284. vii 34. 85. xiv. 33.
annalibus, ii. 102.
anne, iiij. 78. vii 179. 199. x. 207. xv. 122.
annona cara veueni, ix. 100.
annus. vii. 242. xvi. 42. ſextus & octogeſimus, vi. 191. ſeptimus, xiv. 10. ſexageſ. xiv. 197.
anno, i. 117. uno, xi. 53.
annum, iii. 225. totum, vi. 520.
anni. xi. 72. xiij. 88.

annis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…s multis, x. 239. qua-
…or, xiij. 58.
…os, iiij. 129. vj. 198.
…j. 39. 235. x. 249.
…v. 48. multos, x. 187.
…oſam nucem, xj. 119.
…ia, xvj. 39.
…ua præſtant, vj. 479.
…uet, viij. 153.
…re magno, vj. 539.
…ris magni, v. 114.
…ribus, ib.
…æum, iij. 89.
…,ij. 44. 169. iij. 111. 243.
…ij. 40. v. 56. 114. 148. vj.
…27. vij. 143. viij. 11.
…2. 61. 156. 228. x. 339.
…j. 188. 190. xij. 113.
xiv. 255.
…te aram, vj. 389. x. 268.
…diem, ix. 108. omnia,
…x. 191. α & β. xiv. 209.
…tè, iij. 111. vj. 416. 565.
589. 631. xiv. 320.
…tennas, xii. 19.
…ticatones, vj. 337.
…ticyra, xiij. 97.
…tigonæ, viij. 229.
…tilochi acris, x. 253.
…tiochus, iij. 98.
…tiphates. xiv. 20.
…tiqua, xv. 33.
…tiquæ, xiv. 270.
…tiquaria, vj. 453.
…tiqui, xv. 109.
…tiquo. vj. 528. vij. 72.
xiij. 149.
…tiquo ritu. x. 336.
…tiquis, j. 138, vj. 45.
…tiquiſſime divum, vj. 392.
…tiquum, vj. 21.
…tiſtes ſacrorum, ij. 113.
Antonius: viij. 105.
Antoni, x. 123.
Antrum vicinum, j. 8.
antro Pierio, vij. 59.
antro cluſo, iiij. 21. toto, vj. 327.
antris Idæis. xiij. 41.
Anubis, vj. 533.
anulus, x. 166. noviſſimus. xj. 43. ingens, viij. 140. in digito ferreus, xi. 129.
anxius, x. 80.
anxia, iiij. 149. x. 290.
anxietas perpetua, xiij. 211.
anxietate, vij. 57.
Aonidum fontibus. vij. 59.
aper, v. 116. xj. 138. majoris dentibus apri, xv. 162.
apri clunibus, v. 167.
aprum figat, j. 23.
apros, j. 141.
aperire, iiij. 110. ix. 98.
aperit, vj. 466.
aperta, vj. 391.
apertæ, vij. 103.
apertius, iiij. 69.
aperto, vj. 18.
apex ſublimis, xij. 72.
Apici, iiij. 23. pauper, xj. 3.
apium, viij. 226.
apium examen, xiij. 68.
apluſtre, x. 136.
Apollo, j. 128. xiij. 203.
Apollinis, vij. 37.
appellas, vij. 158.
apellat, ix. 64.
Appi, vj. 384.
apponere, ix. 98.
aptuſque, vij. 58.
apti, xv. 145.
aptam, xij. 39.
aptior, vj. 580.
aptiſſima, x. 349.
apud, vj. 91. 388. xv. 31.
apud quem, xj. 137.
apud vos, vj. 394.
Apula, vj. 64.
Apula prædia, ix. 55.
Apulia, iiij. 27.
aquæ, iiij. 19.
aquam, iij. 198. v. 52.
aquis, xj. 63.
aquas, vj. 527.
aquarius conductus, vj. 331.
aquilas. viij. 52.
aquilam locupletē, xiv. 197.
Aquilone Decembri, ix. 611.
Aquino, iij. 319.
ara, ij. 89. magna, viij. 13.
aræ, xij. 7.
aræque rubenti, xiij. 37.
aram, vj. 389. x. 83. 268.
aramque, xiv. 219.
aram Lugdunenſem, j. 44. veterem. vj. 307.
ara Mæotide ſævior, xv. 115.
aras, iij. 145. vj. 344. xij. 112. xiij. 219.
aras nummorum, j. 114.
Arabarches, j. 130.
arabat, xiv. 160.
Arachne, ij. 56.
aranea arida, xiv. 61.
aratro, xiij. 65. xiv. 181. ſterili, vij. 49. alieno, viij. 249. ingrato, x. 270.
aratris, ij. 74.
arbiter idem, viij. 79.
arbitrio noſtro, xiij. 177.
arbor, iij. 16.
arboris, vj. 544. incertæ, xij. 32.
arbore ex noſtra, xj. 117. propriâ, xiv. 80.
propriâ, xiv. 80.
arboribus Rutulis, xij. 105.
arbuſta, xiv. 144.
arca, iij. 343. poſita, j. 90. aliena, iij. 181. ex hauſta, vj. 362. noſtra, x. 25. ferrata, xj. 26. ærata, xiv. 259.
arcæ patulæ, xiij. 74.
Arcadico juveni, vij. 160.
arcanum, ix, 116.
arcano, xiv. 102.
arcana, ij. 61. xiij. 73. xv. 141.
arcanam, vj. 542.
arcano loro, ij. 125.
arce, iij. 192. ſæva, x. 307. ſumma, xiv. 87. cœleſti, xv. 146.
arcem Albanam, iiij. 145.
arceſſere, xj. 17.
Archemori, vij. 235.
archetypos, ij. 7.
Archigene, xiij. 98.
Archigenen, vj. 235.
Archigenem, xiv. 252.
archimagiri. ix. 109.
arcto inflexu, iij. 236.
arcus, iij. 11.
arcus Herculeos, xiij. 82.
arcum, vj. 173.
arcu ſummo, x. 136.
ardet, ij. 70. iij. 215. vj. 141. ix. 96. x. 62. & xv. 35.
ardent, j. 156, vj. 138. xiv. 306.

ardebant, vi. 617.
ardeat ira, i, 45. vi. 208.
arderet iiii. 139,
ardebit, iii. 201. x. 27.
ardens, i. 165. vi. 128. xiii. 14,
ardens ſanguine, xi. 6.
ardens purpura, xi. 155.
ardentis, x. 130.
ardente, xiv. 118.
ardenti, ii. 165. iii. 234. xiv. 22. xv. 81.
ardentibus, xii. 22. xv. 52.
ardor, vi. 316.
arena Tagi, iii. 55. tota, viii, 206. rutila, xiv. 299. Samia, xvi. 6.
arena fori lenta, xvi. 47.
arenæ, iii, 34. vi. 216. veræ, vi. 250.
arenam, i. 157, ii. 144.
arenâ Albana, iiii. 100.
aretalogus mendax, xv. 16
argentum, i. 76. vii. 133. xii. 43. xiv. 291. tenue, ix. 31. lavet, xiv. 62
argenti, iii. 220. viii. 123. xi. 108,
argento. xii. 49.
argenteus, xi. 128,
argentea, vi. 537. ſæcula, vi. 24.
argenti paterni, vi. 354.
argenti vaſcula puri, ix. 141. x. 19. gravis, xi. 41.
argillam, iiii. 134.
arguit, xiii. 138.
arguerint, i. 105.
arguitur. vii. 159.
argumenta, ix. 85.
Aricinos, iiii. 117.
arida, vi. 143, xiv. 61.
ariſtæ gratæ, xiv. 183.
ariſtas virides, xiv. 147.
Ariſtotelem, ii. 6.
arma, ii. 159. viii. 124. 270. x. 267. xiv. 5. xv. 121. nocturna. viii. 232.
armato, iii. 306.
armigero, i. 92.
armatum, ii. 101.
armis, iiii. 93. vi. 263. 291. viii, 200.
armenti, viii. 109.
Armeniæ, viii, 169.
Armenius, ii. 164. vi. 549.
Armenio, vi. 406.
armentum Cæſaris, xii. 106.
Armillaro, iiii, 53,
Arpinas novus. viii. 237.
alius, 245.
arridens, vi. 605,
Artaxata, ii. 370.
artis, vi. 559.
arte. i, 123. vi. 498. x. 110. xi. 172. xii. 67. benigna. xiv. 34.
artem, vii. 177. Palæmonis. vi, 451.
artes, vi. 594. vii. 36. viii. 224. patricias, iiii. 101. Grajas, xi. 100.
artibus, iii. 21. xiv. 73. exercendis capiendisque, xv. 145.
artificis, iiii. 18. x. 238.
artificem egregiū, xiv. 116.
artifices, xiii. 154.
artificum magnorum, xi. 102,
artoptæ, v. 72.
Artorius, iii. 29.
artus tenues, xv. 101.
arva cuncta, vi. 409.
Arviragus, iiij. 127.
Auruncæ alumnus, i. 20.
Arunci, ii. 100.
arundinis motæ, x. 21,
aſcendit, i. 82.
aſello impoſito, vi. 333.
aſelli coronati, xi. 97.
aſellum alium bipedem, ix. 92.
aſellas, vi. 468,
Aſiæ flos, v. 56.
Aſiam cadentem, x. 266.
Aſiani, vii. 14.
Aſianorum, iii. 218.
aſparagi montani, xi. 69,
aſparagis, v. 82.
aſpera, xiv. 62.
aſpernatur, iiii. 4.
aſperſus, v. 104.
aſpice, xiv, 275.
aſpicimus, xv. 169.
aſpexit, xv. 71.
aſpiceres, xv. 56.
Aſſaraci, x. 259.
aſſem, xiv. 301. 208.
aſſemque rogatum, v. 144.
aſſe. x. 116.
aſſibus paucis, xi. 145.
Aſſediſſe puellæ, xi. 200.
aſſere duro, iii. 245. longo, vii. 132.
aſſidua, xiv. 118,
aſſiduæ, ix. 36.
aſſiduè, xiii. 172.
aſſiduo, i. 13. viii. 159.
aſſiduis, vi. 247. v. 95.
aſſiduos, iii. 8.
aſſurrexerat, xiii. 55.
Aſſyrio orbe, ii. 108.
aſt, iii. 69. vi. 66. viii. 46.
Aſturici, iii. 212.
Aſtræa, vi. 19.
aſtro, vi. 569.
aſtro Martis. x. 313.
aſtrorum. vi. 585.
aſtrorum motus, iii. 43.
aſtrologus, vi. 553.
Aſyli, vi. 266.
aſylo, viii. 273,
at, i. 50. iii. 246. iii. 264. iiii. 120. v. 86. &c.
atavos, iii. 312
Athenæ, vii. 205. x. 127.
Athenis, iii. 80. ix. 101.
Athenas Grajas, xv. 110.
athletis, vi. 355.
Athos, x. 174.
Atlas ſublimior, xi. 24.
Atlanta miſerum, xiii. 48.
atque, i. 65. 67. 115. 129. 130. 134. 144. 159. 171 ii. 15. 31. 61. 86. 102. 129. 151. iii. 3. 23. &c. 160. 241. 255. 283. 313. iiii 78. 105. &c. 134. &c. vi 69. 85. 112. 122. 139. 244. 432. 436. &c. viii. 224. 231.
atque ideo, viii, 251.
atque utinā, iiii. 150. vi. 334.
Atreus, vii. 73.
Atredes cautus, vi. 659.
Atridem, iiii. 65.
atria, vii. 7. viii. 20. magna, vii. 19. fœda ſtercore canino. xiv. 65.
atrocem, ii. 12.
atrum, vi. 349.
atri, xiii. 51.
Attellanæ, vi. 71.

attentis, x. 251. xi. 16.
attent, vi. 66.
atterir, xvi. 50.
attrit. vi. 108. viii. 16.
Atticus lautus, xi. 1.
attigi xiv. 106.
attigent, viii. 252.
attoll, vi. 320. xiv. 95.
attollique, xiv. 236.
attollas, ii. 95.
attonitus, xii. 21. xiv. 306.
attonitæ, iiii. 77. vi. 315. vii. 67
attonito, xv. 13.
attonitamque, xi. 197.
attonitis, vii. 239.
attonitos, iii 146. xiij. 194.
attuli, iii. 75.
avare, vii. 30. xiv. 111.
... lis, ix. 38.
avari properantis, xiv. 178.
avari, vi. 140.
avari, i. 77.
avaris, xiv. 119. 228.
avaritiæ pone frena, viii. 89.
avaritiæ ſinus, i. 88.
avaritiam inviti exercere jubentur, Judæi, xiv. 108.
auct xv. 73.
aucto, vi. 254. commiſſa, vi. 10.
auctor, x. 30. xi 48.
auctoriipſi, xiii. 2.
auctores omnes, vii. 231.
auctoribus Deis, viii. 216.
... agnis, xiv. 33.
audax, v. 74. 198. xi. 199.
audaces, x. 264.
audacia, xiii. 109. perdita ... 73.
audacius, vi. 283.
audio, i. 153.
audere, xv. 122.
audet, i. 73. xiii. 161.
audes, viii. 165.
audet, x. 175. 305. xii. 48. v. 74.
... eat, xi. 169. xvi. 9. 10. 9.
... ent, ii. 2. v. 131. vi. 97. iii. 234.
... ebant, vi. 644.
... ebis, ii. 82.
... eret, iiii. 47.
auſus, i. 129. vi. 344. xi. 67.
auſa, vi. 117.
auſæ, vii. 206.
auſi, viii. 235.
audio, vi. 345. x. 81.
audis, xiii. 113.
audit, vi. 480. vii. 108. viii. 191. xiii. 158.
audi, vi. 115. 219. xi. 64. xii. 24.
audiat, vii. 166.
audiret, ii. 74.
audiet, ix. 108. xiv. 280.
auditur, vii. 86.
audita, xi. 112. xiv. 200.
auditor, i. 1. 166.
avelli, iii. 223.
avem, Junonis, vii. 32.
aves famulæ Jovis & generoſæ, xiv. 82.
Aventini, iii. 85.
averte negotia, xi. 181.
averſus, vi 475.
Auſidio, ix. 25.
augere, iii. 189.
augur, iii. 77. vi. 584.
Auguſta meretrix, vi. 118.
Auguſto, iii. 9.
Auguſtum, x. 77.
auguſta rupe, x. 93.
aviam, iii. 112.
avis Afræ latus, xi. 143.
avis rara, vi. 164.
aula, iiii. 93. v. 138. Siculа, vi. 485.
aulæa, xiv. 263. recondita. vi. 69. Sarrana. x. 39.
aura modica, xii. 66.
auris, x. 215.
aurem, vi. 542. xi. 195. facilem, iii. 122. facilem præbeat, v. 107. miſeram, ix. 113.
auremque calentem, xi. 187.
aure, i. 104. iiii. 86. xi. 59.
aures, x. 141.
auribus, xi. 168. extentis, vi. 458.
auriculis, viii. 5.
Aurelia, v. 97.
Auroram, x. 2.
aurum, j. 10. iii. 55. v. 39. vii. 243. xiv. 298. æſtivum. j. 28. Etruſcum, v. 164. latum, vi. 481. longum, vi. 588.
aurum exæquet montibus, xii. 129.
auri, viii. 123.
auro, vii. 89. ſcripto, vi. 204. nullo, xi. 116. lato, x. 27.
aurata. vi. 429. x. 212.
auratam, vi. 48.
auratum, ii. 96.
aurato, vi. 593.
aureus unus, vii. 122.
aurea, iii. 108. viii. 207. xv. 4.
Auruncæ, j. 20.
auſpex. x. 336.
Auſter, iv. 59. v. 100.
Auſtri, vi. 516.
Auſtro tollendus, xiv. 268.
Auſtris deficientibus, xii. 69.
aut, j. 5. 43. 53. ii. 52. iii. 295. iiii. 47. v. 22. &c.
aut Ithacum, xiv. 387.
autem, iii. 209. vi. 180. viii. 119. x. 295. 314. xi. 90. xiii. 20. 196. xiv. 83. 100. xv. 90. &c.
Automedon, j, 61.
Autonoes, vi. 72.
autumnus Phæacum perpetuus, v. 151.
autumni finem, xiv. 190.
autumno letifero, iiij. 57. uno, x. 221.
autumnum, xi. 76.
autumnos, vi. 229.
avus, i. 95. viii. 143.
avos vetuſtos, vi. 162. ſqualents, viii. 17.
aviti ruris, xvi. 36.
avunculus, xiv. 43. Neronis, vi. 614.
auxilium, xv. 150.
auxilio, xiv. 183.
auxiliis omnibus. viii. 256.
axis, iii. 258. Gallicus, viii. 116.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

axem Hyperboreum, vi. 469.
axe, xiv. 42.
axe citato, j. 60.
axes Aricinos, iiij. 117.

B

BAcca, Sabina, iiij. 85.
bacchamur carmen grande, vi. 635.
Bacchanalia, ij. 3.
Bacchi, vij. 12.
baculo, ix. 140.
bacillo, iij. 28.
Bæticus aer, xij. 42.
Bajanæ cymbæ, xij. 80.
Bajarum, iij. 4.
Bajas, xj. 49.
balæna Britannica, x. 14.
balantem pecudem, xiij. 233.
balnea, j, 143. vi. 373. 418. vij. 131. 178. 133. xi. 156. 240.
balneolum, vii. 4.
Balteus, vi. 255. xvi. 48.
baltea, ix. 112.
Baptæ, ij. 92.
barba gravis. j. 25. x. 226. prima. viij 166. uda. ix. 4.
barba dignum, xvi. 31.
barbæ deſperatio, vi. 366.
barbam, vi. 214. ardentem. x. 253.
barbam pectere, xiv. 216. merit, iij. 186.
barbato, iiij. 103. vi. 16. cuicunque, xiij. 56.
barbatos, xiv. 12.
barbarus, vi. 157. x. 138. 181.
barbara, xv. 46.
barbara lupa, iij. 66.
Bardaicus judex, xvi. 13.
Baream, iij. 116.
Bareas, vij 91.
baſcaudas, xij. 46.
baſia, vi. 383. jactaret. iiij. 118.
Baſilo, vij 46.
Baſilum, vij, 147.
Baſilus, vij. 145. x. 222.
Batavi, viij. 51.
Batavi domiti, viij. 51.
Bathyllo molli, vi. 63.
beata, vi. 203.
beatum, i. 67.
beatæ vetulæ, j. 39.
beati, xiv. 120.
beatius, x. 279.
Bebriaci Palati, ij. 106.
Belides multæ, vi. 654.
Bellerophonti, x. 325.
Bellona, iiij. 124.
Bellonæ furentis, vi, 511.
bellum, vi. 163.
belli, ij. 103.
belli partem. xij. 110.
bello, viij. 169.
bella horrida. xiv. 242.
bellorum, ij. 156, xiv 72. pōpa. x. 281. exuviæ, x. 133.
bellorumque, xv. 95.
bellis ſocialibus, v. 31.
bellator Pygmæus, xiij 168.
bellatore feroci, vij. 127.
bellatorum, viij. 10.
bellua, vij. 77. xi. 126. xij. 104. dextra, iiij. 121. peregrina, iiij. 127. Gætula, x. 158.
bene, iij. 107. v. 166. vij. 194. viij 187.
bene dicentem, vij. 147.
bene habet, x. 72.
Beneventani ſutoris, v. 46.
benigna, x. 301. xij. 64.
benigni, xvi. 4.
Berenices, vi. 155.
beryllo inæqualis, v. 38.
Beta, xiv. 209.
bibit, j. 49. ij. 95. vi. 431. x. 250.
bibimus, ix. 128.
bibebat, ix. 117.
bibebant, v. 36.
biberat, xij. 47.
bibet, v. 33.
bibe, v. 130.
bibat, xi. 203.
bibendum, vi. 596.
bibendis fontibus, vij. 58.
bibitur, vi. 303.
bibuntur, x. 25.
Bibulæ, vi. 141.
bidentis amans, iij. 228.
bigarum, x. 59.
bile mediocri, xiij. 143.
bilem, vi. 432. xv. 15. contrahat uxor, xi. 185. effundere v. 159.
bilibres, vi. 371.
bimembri puero, xiij, 65.
bina, xiv. 163.
bipedem, ix. 92.
bipennem, vi. 656.
bis, v. 164. ſeptem, xiv. 324. centum, xiij. 72. quingenta, vi. 136.
Bithyno tyranno, x. 162.
Bithynice Voluſi. xv. 1.
blæſis, xv. 48.
blanda, vi 125. 196.
blandaq; iiij. 118.
blandæ, ix. 36.
blandiar, iij. 126.
Bocchore, v. 90.
boletus, v. 147. vi. 620.
boletum condire, xiv. 8.
bombycinus panniculus, vi. 259.
bonus, v. 109. vi. 210. viij. 79. xiv. 204. xv. 140.
bonum, xiij. 180.
boni, xiij. 26. rari, ſummique voluptas. vi. 179.
Bonæ ſecreta nota deæ. vi. 313.
Bonam Deam, ij. 86.
bona, i. 55. 59. animi. viij. 24. diverſa vera, x. 3. tota. ib. 237. ſumma putas aliena vivere quadra, v. 2.
bonorum, viij. 260.
bonis, iiij. 13. humanis, x. 157.
bonos quanta præmia maneant, viij. 92.
Bootæ pigri. v. 23.
bos, ij. 123. vetulus, x. 268.
bovis corio, xiij. 155.
bovem magnum, cretatumque, x. 66.
bove percuſſo, xiv. 286.
boves macri, xiv. 146.
boum, viij. 108.
braccæ, ij 169.
Braceatorum pueri. viij. 234.
brachia, ij. 11.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

C.

CAballi Gorgonei, iij. 1:8.
cabellorum, xi. 193.
caballis, x. 60.
cachinni rigidi, x. 31.
cachinno majore, iij, 100. xi. 2.
cacoethes inſanabile ſcribendi multos tenet, xij. 52.
Cacus, v. 125.
cadaver, iij. 32. xv. 87. obtritum vulgi, iij. 260.
cadaveris, xiv. 78.
cadavere toto, x. 288.
cadavera majora, vii. 252. contenta. xv. 83. denſa, x. 186. nulla, xv. 60.
cadit, ij. 80. vi. 439. xiv. 296.
cadunt, iij. 271. vij. 123.
cecedit, ij. 40. iij. 212. x, 69.
ceciditque, x. 287.
ceciderunt, vi. 420.
cadet, xij. 98.
cadat, xii 113. xiij. 226.
caderet, iiij. 12.
caderent, vii. 70.
cadentem, x. 266.
caſurus, xi, 13.
caducum dulce, ix. 88.
caducis, ix 89.
cadurci nivei, vij. 221.
cadurco violato, vi. 536.
cæde, iiij. 154. vi. 48.
cæci, xij. 51.
cæcos, vij. 170.
cæcus iiij. 116, xiij. 94.
cædibus aſſiduis, viij. 243.
cædere, vi. 446. pectus xiij. 127.
cædit, vi. 482, 483, vij, 213. viij. 156. x. 60 xiij. 194.
cædimus, xij. 3.
cæcidit, iij. 278.
cæditur, xi. 141.
cæduntur, ij. 1
cædentibus, vi. 483.
cæſi patris, viij. 217.
Cæditius gravis, xiii. 197.
Cædicio facundo, xvi. 46.
celare, ix. 93.
cælataque, xi. 103.
cælati, xii 47.
cælator. ix. 145.
cælum, i. 38. 11. 25. iii. 78. 84. vi. 622. xi. 62. xii. 18.
cæli, vi. 544. xiii. 224.
cæli otia magna, vi. 393. armamentaria, xiii. 83. color, xiv. 294. numen, xiv. 97.
cæli parte, xv. 85.
cælo, ii. 25. 40. xi. 27.
cæloque, ix. 47 ⁊ centi. vi. 11 Latino, vi. 636.
cæloque locamus, x. 366.
cæleſti, xv. 146.
Cælicolarum convivia nulla, xiii. 42.
cænoſi, iii. 366.
cærulea ſcutulata, ii. 97.
cærulei, xiv. 128.
cæruleos, xv. 7.
cærula lumina, xiii. 164.
Cæſar, iiii. 135. viii. 171. xiv. 330.
Cæſaris, iiii. 51. vi. 337. x. 86. ad menſas iniquas, v. 4. uxor, x. 330. armentum, xij. 106.
Cæſare, vij. 1.
cæſariem flavam, xiij. 195.
Cæſonia, vi. 615.
Cajetæ littore, xiv. 87.
calamos, vii. 27. venatricis, xiii. 80.
calathiſque, ii. 54.
calcas, vi. 311.
calcaram, 5. 31.
calcem, iii. 295.
calcibus, j. 43.

calcemus, x. 86.
calcent, xv. 60.
calceus, i. 119. iii. 149. xvi. 14.
calcor, iii 248.
calculus, ix. 40. xi. 132.
calculis, ix. 61.
calendis femineis, ix. 53.
calet, vi. 148. x. 218.
caluerunt, i. 83.
calentem, xi. 187.
calentia, xi. 70.
Calenum, j. 69.
calicem, i. 57. v. 47.
calices. viii. 168. plebeios xi. 145.
calida, vi. 368.
calidaque, vi. 526.
calidum, vi. 121.
calidæ, v? 63. v. 548. xi. 83. xv. 28.
calidi, ix. 14.
caligantes, vi. 31.
caligatus, iii. 322.
caligas, xvi. 24.
caligo, vi. 555. animi, vi. 612.
callebat, iiii. 142.
callidus, i. 123. vi. 421.
Calliope, iiii. 34.
calorem, xii. 98.
Calpe relicta, xiv. 279.
Calvinæ, iii. 133.
Calvine, xiii. 5.
calvo, vi. 532. Neroni, iiii. 38.
Camœnis. iii. 16.
Camœnas triſtes, vii. 2.
Camerinus, viii. 38.
Camerinos, vii. 90.
Camilli, ii. 154.
Camilli more, xvi, 15.
camino ardente, xiv. 118.
caminis, x. 61.
cammarus conſtrictus, v. 84
Campania provida, x, 283.
campum, xvi. 37.
campi ſeveri, ii, 132.
campo, i. 19. ii. 106.
cana gula, xiv. 10.
candelæ, iii. 287.
candelam, ix. 98.
candida, iii. 216. vi. 525. x. 345. xii. 72.
candiduli, x. 355.
canebat, xv. 26.
caner, xiv. 144.
canentem, ii. 64.
cani rectoris, xii. 32.
canities, x. 208. nova, iii. 26.
canis, ix. 104.
canem, vi. 417.
canem venerantur, xv. 8.
canibus, xiv. 77. pigris, viii. 34.
canini, v. ii.
canino, x. 271. xiv. 64.
caniſtris conſuetis, v. 74.
canna, v. 89.
Cannarum vindex, x. 165.
Cannarum in pulvere victis, xi. 198.
Cannis, ii. 155. vii. 163.
Canopi verna, i. 26.
Canopo, vi. 84. famoſo, xv. 46.
canoro choro, xj. 162.
canoris, vii. 18.
Cantaber Stoicus, xv. 108.
Cantare, vi 74. vii. 59.
cantat, vii. 194 x. 178.
cantabat, vii. 211.
cantaverat recto ære, ii. 118.
cantabit, vii. 153. x. 22.
cantabitur, xi. 178.
cantet, vi. 397.
cantandum, iiii. 35.
cantante, x. 210.
cantus, xiv. 46.
cantum galli, ix. 107.
cantu, vi. 378. fœdo, viii. 225.
cantus magicos, vi. 609. Siculos, ix. 150.
Cantharus parvulus, iii, 205.
Canuſinam ovem, vi. 149.
capacem, xii. 44. agrorum, xi. 41.
capaces, i. 63. v. 37. xv. 144.
Capella hirſuto, v. 155.
capellæ fœtum nefas jugulare, xv 12.
Capenam, iii. 11.
capeſſas, viii. 270.
capeſſunt, xiv. 242.
capi, iiii. 69.
capilli tonſi, rectique, x 149. puellares, xv. 137.
capillis laceratis, vi. 489.
capillis majorum dignum xvi. 31.
capillato, v. 30.
capis, v. 13. ix. 88.
campis Theſſaliæ, viii. 242
capit, x. 148. xi. 169. 195.
capiunt, vii. 78.
capitúrque, xv. 78.
caperat, xiii. 74.
ceperunt, xiv. 320.
capies, iiii. 126.
capiendi, i. 55.
capiendo, vi. 579.
capiendiſque, xv. 145.
capiſtro maritali, vi. 43.
Capito, viii. 93.
Capitolia noſtra, xiv. 91.
Cappadoces, vii. 15.
capreæ fruſtum, xi, 142.
capream, xiv. 81.
Caprearum ſede, x. 93.
Capreis, x. 72.
caprum, i. 76.
capſæ anguſtæ, x. 117.
capta, vi. 104.
captas, ii. 160.
captat, xvi. 56.
captator, v. 97.
captatori, x. 202.
captatore, vi. 40.
captatoribus, xii. 114.
captivus, x. 136.
captivorum, x. 280.
captivis, vii. 201.
capto, viii. 109.
captos, vii. 84.
captum, v. 162.
caput, i. 126. iii. 33. v. 172. vi. 17. 206. 390. 502. 537. ix. 98. 133. xii. 49. timidum, vi. 523. tremulum, vi. 621. miſerum, vii. 161. marmoreum, viii. 55. adoratum, x. 62. læve, x. 199. ſervatum, x. 286. vile aſelli, xi. 97. vacuum, cerebro, xiv. 58. intactum, xiv. 294. morbi, iii 236.
capitis, vi. 300. xiv. 258.

pudici,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

puci, vi. 49. perjuri,
xii 174. vacui, xv. 23.
capit iij. 246. 252.
capit ue graves, xi. 127.
Cap lia, x. 65.
Cap linam quercum, vi,
38.
Cap linis, ii. 145.
carb e, x. 131. xiii. 116.
e, x. 276. ruſticus,
xi 24.
s nigri, xiii. 245.
e, i. 73. xii. 123. v. 101.
quondam conten-
toma, iii. 314. lon-
vi. 560. Æolio, x.
.
carc e fornicis, x. 239.
ico amico, v. 32.
ie facili, iiii. 63.
, i. 59.
t, x. 287.
is, xiv. 166.
s, iii. 56.
ſſc, vi. 563. xi. 53.
s, vii. 57.
tem, viii. 5. xiv. 69.
rus, vi. 39.
nia, ii. 69.
a Actiaca, ii. 109.
as audaces, x. 264.
en, vii. 82. triviale,
. 55. grande baccha-
ur, vi. 635.
énque, vi. 132.
ine, vii, 63.
ina, xv. 117. divina,
. 207. ſublimia, vii,
8. facientia, xi. 179.
em, ii. 116.
e, vii. 76. xv. 88. no-
a, xi. 85. humana, xiv.
8.
ibus humanis veſcili-
et, xv. 13.
ifices, viii. 175.
rpathium, xiv. 278.
pento volucri, viii.
147.
pentis, ix. 132.
rpophoro, vi. 198.
ptores, ix. 110.
rrinatis, vii. 205.
rta ſoluta, xiii. 116.
Carthagine tota, vi. 170.
victa, x. 277.
Carus, i. 36. iii. 53.
cara, ix. 100.
carum, v. 140.
carior, x. 350.
Carybdi ſæva, veráque,
xv. 17.
caſa candida, vi. 153.
caſæ turbam, xiv. 167.
caſulam, xi. 135.
caſulis, ix. 61. xiv. 179.
Caſſandra, x. 262.
Caſſi, v. 37.
caſſis cælata, xi. 103.
caſſidis, vii. 33.
caſſide fracta, x. 134.
caſtella Brigantum, xiv.
196.
caſtigas, ii. 9.
caſtigat, vi. 454. xiv. 126.
caſtigabis, xiv. 54.
caſtigata, ii. 35.
Caſtora, qui eunuchum
ſe ipſe facit, xii. 34.
Caſtora vigilem, xiv. 260.
Caſtore, xiii. 152.
caſtra, iiii. 135. vi. 418.
574. viii. 12. 248. do-
meſtica, x. 95. proſpera,
xvi. 2.
caſtrorum, vi. 560. xi. 87.
xvi, 15.
ceſtrorúmque æra mere-
tem, xvi. 55.
caſtrorum longos labores,
xiv. 198.
caſtris, vi. 170.
caſtravit, x. 307.
caſtum ingenium, x. 300.
caſto quid forma nocet, x.
324.
caſtas, vi. 286.
caſus, iii. 214. x. 107. xii.
17. xiii. 9. xv. 119. ſubi-
ti, iii. 273. extremi, xv.
95.
caſum i. 90.
caſu, xiii. 132.
caſibus fortunæ, xiii. 86.
catellæ, vi. 653.
catelli, vi. 550.
catello conluſore, ix. 61.
catena graviore, xiii. 175.
catenæ, iii. 309.
catenæ ſtridore, xiv. 23.
catenatæ, iii. 304.
cathedra, i. 65. longa, ix.
52.
cathedræ ſterilis pænituit
multos, vii. 303.
cathedris, vii. 47.
cathedras molles, vi.
91.
Catienæ, iii. 133.
Catilina, ii. 27. viii. 231.
jacuit cadavere toto, x.
288.
Catinenſi pumice, viii.
16.
catinum nigrum, vi. 342.
catino Tuſco, xi. 109.
Cato tertius è cœlo cecidit,
ii. 40.
Catonem durum, xi. 90.
Cattis, iiij. 147.
Catulus, iii. 30.
Catuli, ii. 146.
Catulla, x. 322.
Catullam, ii. 49.
Catulla, x. 322.
Catullam, ii. 49.
Catullus, xii. 37. 93.
Catulli, viii. 186. xiii.
111.
Catullo, iiii. 113. noſtro
xii. 29.
cavat, vi. 247.
cauda, v. 82. vii. 212.
cavea, xiv. 247.
caveo, xi. 130.
cavet, iii. 283. xiv. 274.
cavebis, viii. 37.
caulis, i. 134. v. 87.
caulibus, vi. 18.
caupo, ix. 108.
caupone relicto, vi. 590.
cauſſa, ii. 154. vi. 201. 241.
viii. 215. xiv. 105. 226.
290, xvi. 19. juſta, ix. 91.
cauſſam, xv. 134. protege-
re, xi. 32.
cauſſæ, vii. 155. malæ, xiii.
109 ſcelerum, xiv. 173.
cauſſis, ix. 119. levibus
nullis. xiii. 182.
cauſſas, ii, 15, iii. 147. viii.
48.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

84. x, 139. alias plureis, iij. 315.
cauſſas hinc habuere, x. 278.
cauſſas age, xiv. 192.
cauſſidicus, vi. 438. puſilli ſanguine nunquam roſtra maduerunt, x. 121.
cauſſidici, I. 32. x. 121.
cauſſidicum, vii. 136.
cauſſidicum vendit purpura; vendunt amethyſtina, vii. 135.
cauſſidicorum, vii. 113.
cauſſidicorum nutricula Africa, vii. 148.
cauſſidicis, vii. 106.
cauſſidicos Britannos. xv. 111.
cavi, vii. 111.
cautus, vi. 660. vii. 163.
cauta, vi. 347.
Cecropiam, ij. 92.
Cecropis, vi. 186.
Cecropides, viij. 46. 53.
cedo, vi, 57. 503.
cedo, xiij. 210.
cede, ij. 131. vii. 219.
cedit, iiij. 123. vii. 38. xv. 46.
ceſſit, iiij. 63.
cedunt, vi. 437. 514.
cedat, j. 110.
cedamus patriâ, iij. 29.
cedere foro, xi. 50. 136.
cedente. iij. 239. iiij. 56.
Celadi, vii. 215.
celebres. vii. 3.
celebretur, iij. 249.
Celæno. viij. 130.
celeri. xv. 75.
celeres, xi 125.
cella, vii. 28.
cellam, vj. 352. vacuam, vi. 122.
cellam clauſit, vi. 127.
Celſi prætoris, viij. 194.
Celſo, vi. 244.
cœna, ij. 120. v. 24. feralis, v. 85. una, vi. 640. luxurioſa. xi. 78. ulmea, xi. 141. amplior, xiv. 170.
cenæ, j. 133. v. 9. x. 230. modicæ, iiij. 30, heſternæ, ix. 44. alterius. xiv. 130. magnæ, xv. 41.
cœnam iij. 273. vi. 201.
cœnas. v. 362. majores, v. 117.
cœnacula, x. 18.
cœnatio, vij. 183.
cœnula, iij. 167.
cœnare, iij. 168. lauto paratu, xiv. 13.
cœnat, iij. 142. xi. 112.
cœnas, I. 145.
cœnavit, I. 95.
cœnes, v. 112.
cœnet, viij. 85.
cœnandi, v. 166. xi. 120.
Cæſennia, vi. 135.
cenſes, iiij. 130. xiij. 140.
cenſebunt, vi. 499.
cenſeri ſanguine longo, viij. 2. 74.
cenſor, ix. 142.
cenſoris, xiv. 50.
cenſoris mores ſeveros, xi. 92.
cenſore opus eſt, ij. 121.
cenſura, ij. 63. x. 31.
cenſus, v, 57. xiv. 317. xvi. 53. magni, xiv. 227. majoris, vij. 137. immodici, xiv. 176. magni, cuſtodia miſera, xiv. 304. exſuperans, x. 13. tenuis, xiij. 7.
cenſum, iij. 140. pereuntem, vi. 360.
cenſu, j. 60. iij. 160. xi. 23.
centone veteri, vi. 121.
centum, j. 92. 120. iij. 229. vi. 517. vij. 113.
centum convivæ, iij. 250.
ceutum oſtrea, viij. 85.
centum villas, xiv. 275.
centum portis, xv. 6. bis centum, xiij. 72.
centena, x. 335.
centurionum, xvi. 17.
cepe nefas violare, xv. 9.
cera, vii. 238. fragili, xij. 88.
ceram, iiij. 19.
ceræ veteres, viij. 19.
ceras, xiv. 191. peritas. ix. 149. puſillas, xiv. 29.
ceras implere, j. 63.
Cercopitheci ſacri, xv. 4.
cerdoni, viij. 182.
cerdonibus, iiij. 153.
cerebrum, iij. 269.
cerebro, xiv. 57.
Cereris, vi. 50. xiv. 263.
Cereris generum, x. 112.
Cereris tangens arámque pedémque, vendet perjuria, xiv. 219.
Cereris ſacerdos, xv. 141.
Cererem, ix. 24.
Cererem Heluinam, iii. 320.
cerno, xiij. 64.
cernis, iiij. 127. vi. 573.
ceroma femineum, vi. 245.
ceromatico, iij. 68.
certamine toto, xv. 55.
certè, vi. 28. ix. 6. 73. x. 94. 363. xiij. 100 xvi. 58.
cervæ tragicæ, xii. 120.
cervina. xiv. 251.
cervical, vi. 352.
cervix ulla, x. 40. cæſa, x. 120. pulchra & candida, x. 345.
cervice, j. 64. v. 350. parata, vi. 206. locata, ix. 143. obſtricta, x. 88.
cervicibus, x. 260. iij. 88. nudis. vj. 588.
ceſpes feſtus, xij. 2.
ceſſare, xi. 183.
ceſtat, vi. 497, xiij. 211.
ceſſant, vi. 67. 554. ix. 33.
ceſſet, xiij. 23.
ceſſabit, xiv. 59.
ceſſaret, v. 17.
ceſſantia, viij. 176.
cætera, ix. 70. xij. 25. xiv. 107.
Cethegus cecidit x. 287.
Cethegi, viij. 231.
Cethegum, ij. 27.
Cetronius, xiv. 86.
ceu, vi. 572. vij. 237. x. 326.
cevet, ix. 40.
ceventum, ij. 21.
Chærippe, viij. 96.
Chaldæo grege, x. 94,

Chaldæis,

...is, vi. 552.
...peritura, i. 18.
...dim, v. 102.
...apha vana, xiij.
xvi. 41.
...omon, vi. 63.
...omonta. v. 121.
...em, iij. 136.
..., iij. 250.
...s Spartana, viij.
...les, vi. 77.
...e, vi. 381. magicæ,
...as, iij. 63.
...s, vi. 511.
... canoro, xi. 163.
...ippus, xiij. 184.
...ippi gypſo, ij. 5.
...ogonus quanti do-
...t, vij. 176.
...ſogonum. vi. 74.
...llina grandia, vi.
...4.
..., v. 14. xiv. 79. im-
...fectus, iij. 233. exi-
...us, xiv. 301.
... x. 203. xv. 98. tales,
...99.
..., iij. 211. vi. 580.
...que, v. 49. difficili,
ij. 213.
...m, vi. 427. x. 229. xiv.
...5.
...das, ix. 69.
...rix, iij. 151.
...ronis eloquium. x. 114.
...unc letho dedit. 119.
...eroni, vii. 139.
...eronem, vii. 214. viij.
44.
...nia ſerpente pullos nu-
...rit, xiv. 74.
...atæ acceptæ, xiij.
186.
...utas gelidas, vij. 206.
...mus, xiij. 31.
...licis. iiij. 121.
...licum, viij. 94.
...mbri terribiles, xv.
124.
...mbros, viij. 249. 251.
...cinnus altior, vi.
491.

cinædo, iiij. 106.
cinædis eiſdem, xiv. 30.
cinædos Socraticos. ij. 10.
κίναιδ☉ ix. 37.
cineres. viij. 146. præma-
turi, xi. 44.
cinerum x. 144.
Circes, xv, 21.
Circæis, iiij. 140.
Circus, xi. 195.
circi, x. 37.
circo, vi. 187. viij. 118.
rauco, viij. 59. clamoſo,
ix. 144.
Circenſes, x. 81.
Circenſibus, iij. 223. xi.
53.
circuit, ix. 8.
Circum, iij. 65.
circumagas, ix. 81.
circumagat, vij. 164.
circumagunt, v. 23.
circumdedit, vi. 457.
circumdatus, vi. 532.
circumducitur uxor. j.
122.
circumducto, x, 280.
circumligat, vij. 89.
circumſcribere, xiv. 237.
circumſerpiſerit, x. 222.
circumſcriptorem pupil-
lum ad jura vocantem,
xv. 136.
circumſilit, x. 218.
circumſpice. viij. 96.
circumſpicit, vij. 20.
Cirrhæ, vij. 64
Cirrhæi ſpicula varis, xiij.
79.
cirro madido, xiij. 165.
ciſta, vj. 44. vetus, iij.
206,
ciſtas, vij. 11.
citari, ij. 43.
citabere, viij. 80.
cithara, vj. 390.
citharam, viij. 230.
citharœdus, vj. 76.
citharœdi, vij. 212.
citæarœdo, viij. 198. x.
211.
citò, j. 34, ix. 146. xi. 13.
xiv, 27. 177.
citius, j. 125. iiij, 134. x.

225. xiv. 31. xv. 19. xvi.
32.
civis, ij. 105, iiij. 90. ma-
gnus, vi. 558, egregius,
vii, 28.
civem, iij. 3. meum, xij.
121. nutantem, xv, 156.
patriæ, xiv. 70.
cive illo, x, 178.
civilis, ij. 103.
civilia, vij. 106. jura, ij.
51.
civiliter, v. 112.
clade, iiij. 34. x. 244. xv.
114.
clamat, vi. 173. 637. viij.
29, ix. 63. xiv. 293.
clamant, j. 12.
clamatur, ij. 90.
clames, vj. 282.
clamantem, ij. 37.
clamante, iiij. 75.
clamor, vi. 327. xi. 199.
clamore, x. 215. xiij. 31. a-
cerbo, xiv. 55. pari, xv. 53.
clamoſus, xiv. 191.
clamoſo, ix. 144.
clamoſum, viij. 186.
clarus, ij. 129.
clara, viij. 151. xij, 74.
claramque, viij. 139.
clarum, xi. 95.
clari honoris, iij. 178. iiij.
125.
claras, iiij. 151.
claſſis, xiv. 277. numero-
ſa, vij. 151.
claſſibus iiſdem, x. 175.
claude, ix, 104.
claudit, iij. 131.
clauditur, xiij. 156. xv. 132.
clauſit, vj. 128. x. 16.
clauderet, iij, 19. vj. 4.
claudenda, xiij. 129.
claudentem oc. xij. 96.
clauſus, vi. 153. x. 170.
clauſa, iij. 242.
clauſam, j. 124.
clauſóque, vj. 68.
clauſo labello, iij. 185.
clauſis, iij. 303.
Claudius. v. 147. vi.
115. Cæſar, xiv. 330.
clave, xv. 158.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

clauſtra prodita, viij. 261.
clavus militis, iij. 248.
clavorum, xvi. 25.
Cleanthas, ii. 7.
Clio, vii. 7.
Cleopatra. ij. 109.
clementia ſtulta, i. 17.
vetus, vi. 159.
cliens devotus, ix. 72.
magnus, mirandúſque, x. 161.
clientis, 125. exhauſti, ix. 59.
clienti veteri, v. 64.
clientem neglectum, v. 16.
clientes, i. 132. iij. 188.
Clitumni. xii. 13.
clivóque pendente, vi. 649.
cloaca, v. 105.
Clodius, ii. 27. vi. 349.
Clotho, ix. 135.
cludere, xiv. 322.
claudit latus, iij. 131.
clude, vij. 26.
clauderet, iij. 19.
clauſo antro, iiij. 21.
clunem agitant, ij. 21.
clunem ſummitat aſello, vi. 333.
clune tremulo, xi. 164.
clunibus apri, v. 167.
Cluviam, ii. 49.
Cluvienus, i. 80.
clypeo, viij. 201. xi. 106.
clypeis, ii. 126. xiv. 242.
Clytemnæſtram, vi. 655.
Coa conchylia, viij. 101.
coccina, iij. 283.
Colchide torva, vi. 642.
Coclite, viij. 264.
coctæque, vi. 471.
coctúmque venenum, vi. 132.
codice, ij. 57. grandi, vii. 110. ſævo, x. 236.
Codrus, iij. 208.
Codro. iij. 203.
coëmti, xiv. 293.
cœpit, iij. 114. vi. 433. xij. 34. 99.
cœperunt, vi. 371.
cœpere, xiij. 230.
cœperat, iij. 154. vi. 106, x. 264.
cœperit, xiv. 217.
cœpiſſet, vi. 113.
cœpta, xiij. 545.
cœptum, ix. 79.
coercet, viij. 236.
cœtus, vi. 389. vij. 239.
cogitat, xiij. 209.
cogit, xiv. 124.
cogitque, xiij. 222.
cogitur, vi. 478. xiij. 216.
cogimur, iij. 189.
cogebat, xv. 100.
coëgit, vi. 422.
coëgerunt, xv. 121.
cogetur, vij. 18.
cogat, iij. 291. v. 73.
cogatis, v. 160.
cogente, viii. 193. xi. 7.
coactæ, vj. 133.
coactas, xiv. 135.
coactos, iiij. 146.
cogitat, vi. 39.
cognata, v. 103.
cognatorum, xi. 86. aliquis, xi. 86.
cognatis, xi. 84. xv. 160.
cognitio, xvi. 18.
cognitione, vij. 228. peracta, vi. 484.
cognoſcere, vi. 473.
cognoſce, iij. 288.
cognitus, xiij. 9.
cognita, xij. 26.
cohibere, v. 71.
cohibe, vi. 346.
cohors rauca, vi. 514 ſancta, viij. 127. tota, x. 18. xiij. 173. inimica, xvi. 20.
cohortis, j. 58.
cohortem, v. 28. ſervorum, xiv. 305.
cohortes, x. 94. xii. 109. madidas, vij. 164.
coitus, x. 204.
colaphum incutimus, ix. 5.
coliphia, ij. 53.
colis, vii. 37.
colit, iii. 61. x. 116. xv. 38.
colitur, i. 115. iii. 173.
colimus urbem, iii. 193.
colunt, xi. 192. xv. 76.
coluit, xvi. 39.
coluerunt, ii. 91.
colat, xv. 2.
colenti, xiv. 103.
collapſa, viii. 77.
collata fiducia, xv. 155
collaria, vi. 306.
collega iii. 130. viii. 197 253. xi. 92.
collem, iii. 71.
colles Sybaris, vi. 295.
collibus, ix. 131. iſtis, xiv. 179.
colligo, xi. 196.
colligit, xiii. 146.
collige, vi. 145. xiii. 191.
colligat, iiii. 132.
Collina turre, vi. 290.
collum, iii. 88. tenue & ſerabile præbet, x. 269.
collo, ii. 85. iii. 68. vi. 457. trito, viii. 66. hirſuto, ii. 41. laſſo, xiv. 146
collyria, vi. 578.
color, vii. 155. xiv. 214.
coloris duri, craſſique, ix. 15
colorem, v. 75. vi. 279.
colores omnes, xii. 90.
coloſſo marmoreo, viii. 230.
colubræ longæ. v. 103.
calubris, vi. 29.
columbæ molles, iii. 202.
calidæ pulmone, vi. 548.
columbas, ii. 63.
columna Phrygia, xiv. 307.
columnæ ruptæ, i. 13.
columnis longis, vii. 182.
ſubductus, viii. 77.
columnas Phalas, delphinorúmque, vi. 589. nitidas, xiv. 60.
colos, xiv. 249.
coma brevior, ii. 15.
comæ ſiccæ, ix. 13.
comas vi. 495. vexatas, xi. 187.
comis, ii. 96.
comedit, iii. 294.
comedunt, j. 138. ii. 53.
comedam, xiii. 84.
comeſa, j. 34.
comes, iij 47. iiij. 84.
comitem ſignorum, xvi. 55.
comite, vi. 20 119.
comites, j. 119. iij. 35. vi. 352. vij. 107. decem vij. 142.

comitum,

...ita, j. 46. vii. 44.
...n ordo, iii. 284.
...r viii, 127.
... aſellas, vi. 468.
...atibus, i. 89.
...a, vi. 82.
...ii. 96.
...m, vi. 406.
...s, iiii. 99.
...agenus, vi. 549.
...ndare, vi. 396.
...ender, xvi. 5.
...ercia, ii. 166.
...ittere, vi. 377.
...ittit, vi. 435.
...ittunt, xiii. 104.
...ittitur, v. 39. xiii. 1.
...iſit, vi. 458.
...iſerat, ix. 96.
...itte, xii. 57. xiii. 125.
...ittas, i. 163.
...iſſa. v. 29. vii. 10.
...93. x. 337. xiv. 310.
...oda. ix. 89.
...unia, xvi. 7.
...odat. vii. 40.
...ota, iii. 317.
...unis, xv. 148.
...une, ix. 124. vitium ... 182.
...uni, vi. 4. vii. 55. ... 157.
...unia, viii. 177. xiii. ...0. xvi. 7.
...ædus uxorem agit, ... 94.
...ædi, vi. 73.
...ædis, vi. 395.
...æda natio, iii. 100.
...œdia, v. 157.
...pago fixa, iii. 304.
...page fracta. vi. 617.
...pagibus, vi. 501.
...paro, xii. 121. xiii. 66.
...parat, vi. 435. xi. 130. ...iv. 20.
...pede magna, xi. 80.
...pedibus, x. 182.
...pelle, i. 160.
...pita, ix. 112. xv. 42.
...plexibus, vi. 278.
...ponere, ix, 110.
...ponis, vii. 25.
...ponit, iii. 263.
componunt, vi. 243.
componitur, iii. 10.
compoſuit, xiv. 253.
componat, vii. 185.
compoſitive, vi. 13.
computat, vi. 198. 650. ix, 40. x. 249.
computet, i. 117.
conatus, iii. 166. x. 6.
concedet, xiv. 7.
concedas, xii. 115.
concedatur, i. 170.
conceſſit, x. 316.
conceſſum, xiii. 235.
concentus, x. 215.
concha, vi. 303.
conchas, vi. 418.
conche, iii. 293.
concham æſtivam ſignatam, xiv. 131.
conchylia, iii. 81. Coa, viii. 101.
concidere loris, vi. 413.
conciditur, iiii. 130.
conciſus, iii. 300.
conciſum, xiv. 291.
concilium, iiii. 73.
concilio miſſo, iiii. 145.
concipis, x. 5.
concipitur, xii. 104.
conciperet, viii. 42.
concepta, xi. 168.
conclamant, vii. 167.
Concordia, i. 116. ii. 47. x. 297. ſalva, vi. 230. major. xv. 159.
concubitus, vi. 317.
concubitu, vi, 535. tragico, ii. 30.
concumbat, vi. 405.
concumbunt Græcè, vi. 190.
concurrentia ſaxa, xv. 19.
concutere, vi. 22.
concutitur, iii. 101. concurritur. xv. 53.
concuſsère ambæ, x. 328.
condire, xi. 19. boletum, xiv. 8.
condit, vi. 586. vii. 185.
conditâ pyxide, ii. 141.
condit Iliados, xi. 178.
conditor mundi communis, xv. 148.
conducere, vii. 4. ædem, iii. 31.
conducis, iij. 225. conducit, vi. 351. 352. 596.
conducunt, iii. 38.
conducendus, ii. 114.
conducendáque, vi. 557.
conducendo, xv. 112.
conductus, vi. 585. aquarius, vi. 331.
conducta, vii. 143. viii. 43. xi. 46.
conductum, xiii. 145.
conducto, vii. 46.
conductas, i. 108.
conduplicare patrimonia, xiv. 229.
conferre, vii. 206. x. 302.
confert, i. 106. viii. 94.
contulit, viii. 240.
conferet, iii. 51. xiv. 223.
confer, xiii. 144. 147, 154.
conferat, iii. 216. vii. 36.
conferret, xii. 33.
conferri, xii. 21.
configite, vi. 172.
confirmant, xiii. 107.
confiſus, x. 11. xii. 58.
confiteor, vi. 638.
conflare, xiii. 153.
confundas mare cœlo, vi. 283.
confundat, vii. 68.
confuſus, iii. 1.
congeſta, x. 12.
conjectat, v. 163.
conjungere, xv. 153.
conjux, vi. 98.
conjugis, vi. 85. 254. 312. amatæ, x. 242.
conjuge, i. 124. viii. 128. relicta, v. 77. invita, vi, 211. Fuſci, xii. 45. Sicula, xiii. 50.
conjugium, xi. 29. penè ſolutum ſæpe ſervavit adulter, ix. 80.
conjugium petimus cæca cupidine ducti x. 352.
conjugii, viii. 219.
conluſore catello, ix. 61.
conor, vi. 643.
coneris, x. 205.
conatus, iii. 166. x. 6.

conata,

conata, xiij. 210.
conopeo, vi. 80.
conſcendere navim, vi, 98.
conſcius, iij. 49 vi. 338.
conſcia, xiv. 28. occulti facti, vi. 270. facti, xiij. 193.
conſenſu magno, xvi. 21.
conſiderat, vi. 481.
conſidere, iiij. 34.
conſedere duces, vii. 115.
conſederit, xiij. 68.
conſilium, iiij. 18. 86. x, 346. utile, ix. 124.
conſilium dedimus, i 16.
conſilio, iij. 162. vi. 496.
conſilia, vij. 172.
conſiſtas, iij. 296.
conſpectius, viij. 140.
couſpexit, iij. 101.
conſpicitur, xij. 72.
conſpectum, x. 230.
conſpecta, ij. 81.
conſpicuus longè, vi. 373.
conſpicuum, iiij. 54. 115.
conſpicuæ, x. 125.
conſpuiturque, vij. 112.
conſtanti pectore, vj. 93.
conſtare, xiv. 17.
conſtat, vi. 625. vii, 77.
conſtant, vi. 165.
conſtabit, vij. 188.
conſtet, vij. 230.
conſtent, vi. 364. vij. 45. xiv. 258.
conſtantia, ij. 105. xiij. 237. vultus ficti, xiij. 77.
conſtituit, vi 486.
conſtituebat, iij. 12.
conſtratum, x. 175.
conſtrictus, v. 84.
conſuetudo mali, vij. 51.
conſuetis, v. 74.
conſul, vij. 197. viij. 148. 236. x. 1.
conſulis, viij. 262.
conſulis ter titulo, xi. 86.
conſule, vij. 198. viij. 23. xiij. 17. me, x 122. te, xi. 33. capillato, v. 30. Iunio, xv. 27.
conſulibus victis, xi. 199.
conſulit, vi, 395. 564. 573. 589.
conſulat, xiv. 317.
conſulitur, vi. 574.
conſumere, xiv. 128.
conſume. iiij. 68. xiij. 160.
conſumitur, xj. 47.
conſumſerit, j. 4.
conſumta, ij. 155.
conſumptis opib. viij. 185.
conſurgit, vi. 506.
conſulo, iij. 150.
contacta, v. 128.
contagio, ij. 78.
contemnere, iij. 145, vi. 22. ix. 123. x. 123, xiij. 75. xiv. 100.
contemnit, ii. 288.
contemnunt, ij. 35. v. 102.
contemſit, vi. 90.
contemſerat, ibid.
contemnas, ix. 99. 120.
contemſeris, xiv 48.
contemto, xiv. 232.
contemtor, vi. 341.
cōntentus, iij. 150. vij. 79 x. 172. xiij. 133. modico, ix. 9.
contenta vi. 54 xv. 83.
contentáque, xiij. 47.
contentum, xiij. 243.
contenti caſulis, xiv. 179.
contentæ, iij. 277.
contentam, iij. 314.
contentos, ij. 161.
conterit, vi. 224. 349.
contexit, iij. 195.
contexere, xiv. 27.
continet, v. 100. x. 80.
contingere, vi. 50. vii. 60. viij. 7.
contingis, viij. 28.
contingunt, xiv. 184.
contingit, v. 164. vi. 563. vij. 122. xiij. 7.
contingat, vi. 216. x. 341.
contigerit, vi. 49.
contingi, vi. 287.
contingens, xi. 62.
continuò, vi. 492. xiij. 191. 219. xiv. 243.
continuis, x. 190. xi. 207.
contra, j. 160. iiij. 89. vi. 643. viij. 138. ix. 12. 91. xiij. 120. xvi. 43. 34.
contrahit, vi. 173.
contracta, xi, 203.
contrarius, x. 30.
contulit, x. 265.
contum, ij. 150.
contúmque, x. 20.
contundere, xiij. 128.
conturbat, vii. 129.
convallem ruris, xvi. 36.
convenit, vij. 136. xv. 164.
couvenerat, vi. 280.
convenient, ix. 132.
conveniat, x. 348.
conventus, viij. 129.
conventum, vi. 25.
convelle, iij. 321.
converſus, iiij. 120.
convicia, iij. 237.
convictus omnis, xi. 4.
conviva, v. 25. regis. v. 161. facetus, ix. 10. andax. v. 74. mihi promiſſus, xi. 60.
convivam ſuperbum caveo, xi. 130.
convivæ, iij. 250. miſeri, vi. 423.
convivia, j. 141. v. 82. xi. 150. noſtra, xi. 177. nulla, xiij. 42.
convomit, vi. 102.
convulſa, j. 12.
cophinus, iij. 14.
cophino, vi. 541.
copia vitiorum, j. 87.
Copti, xv. 28.
coquere, xv. 167.
coram, vi. 139. viij. 9. xi. 47. 59.
Coranum ſignorum comitem, xvi. 54.
corbibus iiſdem, xi. 73.
Corbulo, iij. 251.
Corcyræa, xv. 25.
corde ægro, vij. 52. mulino, xvi. 23.
corda molliſſima, xv. 131.
Codrus iij. 208.
Codri rauci, i. 2.
Codro, iij. 203.
Corinthi ſtupidi, viij. 197.
Corinthũ unctam, viij. 113.
corium, xiv. 204.
corio bovis, xiij. 155.
Cornelia mater, vi 166.
cornice, x. 247.
cornicines, ij. 34. x. 44. 214.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

[illegible]i, ij. 118.
[illegible] j. 90. vi. 314. na-
[illegible], xii. 9.
[illegible] xiii. 165. xiv. 199.
[illegible]lendus & Auſtro,
xiv. 68.
[illegible], vi. 319. tenui, ix.
118.
[illegible], xv. 50. Graiæ,
[illegible]26. magnæ. x. 39.
[illegible]n, vi. 51.
[illegible], ix. 85. graciles,
[illegible]7. poſitas, xiii. 149.
[illegible]a, xiii. 63.
[illegible]um, vi. 296.
[illegible]i, v. 36. xi. 97.
[illegible] iii. 48. vii. 62.
[illegible]is egregii, x. 296.
[illegible]is ornatum, x. 321.
[illegible]e, ii. 75. xiv. 51. xvi.
[illegible]ano, vi. 234. falſo,
[illegible]04. ægro, ix. 19. ge-
[illegible] x. 217. noſtro, xiii.
[illegible]runco, xiii. 178. to-
[illegible] xv. 91.
[illegible]a, ii. 139. xii. 117.
[illegible] 230. xiv. 266. no-
[illegible] xiv. 16.
[illegible]ibus, iii. 259. xv.
[illegible].
[illegible]cula quantula, x.
[illegible].
[illegible]npunt, xiv. 32,
[illegible]as, x. 292.
[illegible]ies, xiv. 54.
[illegible]s, xv. 80.
[illegible]ta, vi. 179.
[illegible]tor, j. 77. iiii. 8.
[illegible]toris. x. 304.
[illegible]tore, vi. 232.
[illegible]tus, vi. 540.
[illegible]a, v. 91.
[illegible], viii. 252.
[illegible] quoque rarior albo,
v. 202.
[illegible] dat veniam, ii. 63.
[illegible]nus, j. 108.
[illegible]ne, xii. 1. 93.
[illegible]inum, viii. 7.
[illegible]m, x. 180.
[illegible]car, iii. 254. fron-
[illegible]n, xii. 5.
[illegible]banta, v. 25.
[illegible]cia puppe, xiv. 267.

Corydon, ix. 102.
corymbos denſos, vi. 52.
Coythæ, viii. 62.
Cotyton, ii. 92.
Colmeræ, vi. 476.
Coſmi, viii. 86.
Coſſus, viii. 21.
Coſſum, iii. 184.
Coſſo captatori, x. 202.
cothurnum altum. vi. 633.
cothurno antiquo, vii. 72.
cothurnis, vi. 505. xv. 29.
Cotta, v. 109. vii. 95.
cottona, iiii. 83.
coturnix nulla, xii. 97.
coxa debilis, x. 227.
coxæ pendentis, vi. 320.
coxam Æneæ, xv. 66.
crambe repetita, vii. 154.
cras, ii. 132. iii. 23. v. 33.
xiv. 310.
craſſa, xi. 158.
craſſique, ix. 29.
craſſo, xiii. 163.
craſſoque aëre, x. 50.
Craſſos, x. 108.
craſſum, iii. 150.
crate rara, xi. 82.
cratera capacem urnæ,
xii. 44.
cratere magno, ii. 87.
crebrum, vi. 583.
credo, vi. 1.
credis, vi. 274. x. 68. 246.
credit, vi. 529. xiv. 115.
232. 286.
credimus, iiii. 53. x. 176.
credunt, ii. 152. xiii. 231.
creditur, iii. 93. 146. x. 173.
xiii. 110.
creduntur, x. 137.
credebant, xiii. 54.
credidit, x. 184.
crede, viii. 83. xiii. 175.
xiv. 220.
credite, vi. 629. viii. 126.
credam, j. 51. xvi. 31.
credent, vi. 553.
credas, iii. 7. v. 156. xiv.
149. 203. xv. 118.
credat, x. 361. xv. 37. 142.
credamus, vi. 642. viii.
207.
credant, xiii. 87.

crederet, xij. 26.
crediderim, xv, 21.
crediderint, xv. 171.
credere, iiij. 70. v. 5. 152.
creditor, vij. 108. xi. 10.
Cremeræ, ij. 115.
crepat, x. 62.
Crepereius, ix. 6.
crepido, v. 8.
crepitat, j. 116.
crepitum dare. iij. 101.
crepitus teſtarum, xi.
170.
creſcere, v. 95. vi. 370.
creſcit, vi. 228. vij. 101.
xiv. 139.
creſcunt, xiv. 116. 117.
creſcant, x. 24.
creſcente, xiij. 213. xi. 39.
Creſſa, x. 327.
Cretæ antiquæ, xiv. 270.
cretatumque, x. 66.
Creticus, viij. 38.
Cretice, ij. 67. 78.
crimen, vi. 293. 492. viij.
141. 215. ix. 110. xiij. 90.
210. omne, vi. 23. nul-
lum, viij. 128.
crimine, iiij. 15. vi. 218.
284. x. 69. xiij. 6. omni.
xiij. 24. xiv. 238.
crimina, viij. 266. quæ-
dam condonantur ju-
venibus, viii. 166. no-
ſtra, xiv. 39. eadem. xiii.
104. majora xiii. 144.
criminibus, j. 75. 167. xiii.
239.
crinem, iii. 186. vi. 489.
nigrum, vi. 120.
crinémque rotant, vi. 315.
crine, ii. 112.
crinibus, vii. 70. effuſis,
vi. 163.
criſantis, vi. 321.
Criſpi ſenectus, iiii. 81.
Criſpinus, j. 27. iiii. 1. ſu-
dans, iiii. 108.
Criſpinum, 4. 14.
Criſpine, iiij. 24.
criſpo, vi. 381.
criſtæ, vi, 255. vi. 421.
criſtæ ſurgebant, iiii.
70.

criſtam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

criſtam, galli promittere Laribus, xiii. 233.
crocodilon adorat, xv. 2.
crocos ſpirantes, vii. 208.
croceæ, vij. 23.
Crœſi fortuna, xiv. 328.
Crœſum, x. 274.
crucem, vj. 218. xiij. 105.
cruce vera dignus, viij. 188.
cruciatu, x. 286.
crucibusque relictis, xiv. 77.
crudum, j. 143.
crudi, xi. 76.
crudo, xv. 83.
crudaque, viij. 223.
crudis, vi. 202. vulneribus, ii. 73.
cruentis, vi. 524. verberibus, x. 316. fluctibus, x. 185.
crumena deficiente, xj. 38.
crus dimidum, xiij. 95.
cruris ſiniſtri, vi. 255.
crure tenus medio, vi. 445.
crura, x. 60. duo, xvi. 24. pinguia, iij. 247. madentia, vj. 318. neglecta & ſqualida. ix. 15.
cruraque lævia, viij. 115.
cruſtas capaces, v. 38.
cruſtula. ix. 5.
cryptam, v. 106.
cryſtallina, vi. 54.
cubat, iij. 280.
cubito, iij. 245.
cubili, xiv. 82. palatino, vi. 117.
cucullo duro, iij. 170. ſumpto, vj. 329. Santonico, viij. 145.
cucullos nocturnus, vi. 118.
cucurbita ventoſa, xiv. 58.
cui, j. 166. iij. 49. vj. 514.
cuicunque, vi. 411. xiij. 56.
cuivis. x. 31.
cujus, j. 131. 153. ij. 148. iij. 155. 287. 292. 293. iiij. 82. v. 34. vi. 7. 91. 214. 557. 572. vij 73. 160. viij. 60, 213. x. 48. xij. 94. xiv. 244. 298. 330. xv. 136. 147. xvi. 54.
cujuſdam, vj. 55. viij. 32.
cuiquam, iij. 119. viij. 178. xiv. 6. xv. 55.
culcita, v. 17.
culcus unus, viij. 214.
culina. iij. 250. magna, xiv. 14.
culinæ nidore captum. v. 162.
culmina alta, xiv. 89.
culmine delubri, xiij. 69.
culmo, vj. 6.
culpa, vj. 493. docentis, vij. 158.
culpâ tacitâ, j. 167.
culpæ, vj. 539. viij. 163. xiij. 106, xiv. 37. diræ, viij. 119.
cultæ, xi. 200.
cultelli, ij. 169.
cultello, v. 122.
cultellorum manubria, xi. 133.
cultam, iij. 95.
culti, iij. 228. xiv. 159.
cultis iij. 189.
cultos, iij. 158.
cultori, ix 49.
cultri mucronem admittere, xiv. 217.
cultro, xv. 119.
cultris, ii. 116. x. 269. xij. 84.
cùm, j. 22. 24. 26. 37. 46. 55. &c. iij. 175. &c. iiij. 37.
cum quo, iiij. 9.
cumque, vj. 399.
Cumis, iij. 2. 321. ix. 57.
cunis ſegmentatis, vj. 89.
cumulus, iij. 210.
cuncta, vj. 189. 409. 617. viij. 129. x. 13. xi. 42. xij. 91. xiij 135. xiv. 245. xv. 56. 99. ii. 164. I. 23. xi. 199. xv. 39.
cunctis, ii. 164. xv. 29.
cunctiſque, vj. 373.
cunctos, xiij. 101.
cunctas, j. 145.
cunctatio nulla de hominis morte eſt longa, vi. 220.
cuneïs, vj. 61.
cudidus, viij. 14. ſilvarum, vj. 58.
cupido laudis & gloriæ, x. 143. ſæva, xiv. 175.
cupidine cæca. magnaque, x. 351.
cupit, vi. 444.
cupimus, x. 5.
cupiet, xiv. 13.
cupient, j. 148. ii. 136.
cupias, x. 96. xi. 37.
cupiat nihil, x. 360.
cupiant, vj. 653.
cuperet, x. 294. xiv. 313.
cuperent, ij. 157.
cupiens evadere, xij. 35.
cur, j. 19. 103. ij. 58. 59. iij. 38. 13.
cur hæc, x, 254.
cur tamen, x. 291.
cura, vj. 500. 507. vij. 242. xij. 217.
curam, j. 58. xiv. 157. xi. 115.
curam hanc, xi. 115.
curæ pretium. vj. 473.
cura nimia, x. 12. omni, x. 303. graviore, xiij. 227. majore, xiv. 303.
curis dilatis. xi. 181.
curas, vij. 65. 91. 17. 32. x. 51. 78. xi. 93. vi. 188.
curabilis, xvj 22.
curare, ij. 105.
curat, vi. 299.
curant, xiii. 101.
cura, vij. 242.
curet, iij. 127.
curentur, xiii. 124.
curanda, vj. 454.
curandum, viij, 121.
curatoris eget, xiv. 288.

…i. 91. Martis, ix.
101
…ii. 153. xi. 78.
…imulant, ii. 3. di-
…s, viii. 4.
… iii. 128.
… i. 533. viii. 160.
… 68.
… iii. 308. xi. 49.
… v. 77.
…, xii. 67.
… ii. 240.
… 166.
… iiii. 76.
…is, x. 85.
…, vii. 82.
…vii. 67. 125.
…o, xiv. 231.
…odem, x. 42. Teu-
…o, x. 282.
…s, viii. 3. altis, x. 36.
…, vi. 275.
…, v. 52.
… præcip. xv. 77.
…iii. 253. cauto, xiv.
27.
… ſummas, x. 91.
…iii. 270. xiv. 166.
…1, x. 135.
…s, xi. 34.
…am, vii. 127.
…ar, vi. 261.
…, ix. 145.
…n, vi. 448.
…, xiv. 86.
…, viii. 129. unguibus,
x. 169.
…e, ii. 130.
…, vii. 218. x. 117. af-
…us, v. 40. Gallicus
…is, xiii. 157.
…lem, vi. 374.
…le, x. 303. armato,
… 306.
…des, vi. 234. viii.
…
…dibus cinerum, x.
…4.
…dia miſera magni
…nſus, xiv. 304.
…dit, i. 107. ix. 122.
…ditur, xiii. 139.
…diet, vi. 346.
…dite, vi. 629.

cnſtodes, vj. 347.
cutis arida, vi. 143.
cutem curare, ii. 105.
cute, x. 192. lota, vi. 463.
tota, ix. 13.
cuticula noſtra contracta,
xi. 203.
Cyane ſuccincta, viii.
162.
Cyanes, xv. 20.
cyatho, ix. 47.
cyathum, v. 32.
cyathos, xiii. 44.
Cybeles turpis, ii.
111.
Cybeles aulæa, xiv.
263.
Cyclada, vi. 562.
cyclade tenui, vi. 258.
Cyclopas immanes, xv.
18.
cycno nigro, vi. 164.
cylindros, ii. 61.
cymbâ unâ, ii. 151.
cymbæ, iiii. 45. Bajanæ,
xii. 80.
cymbala, ix. 62.
Cynici nudi, xiv. 309.
Cynicis, xiii 122.
Cynicos, xiii. 121.
Cynthia, vi. 7.

D.

Dacicus, vi. 204.
Dacis, iiii. 111.
Dædalus, iii. 25.
Damaſippe, viii. 185.
damnum, x. 210. tempo-
ris, ix. 125.
damno, vi. 372. x. 233.
xii. 35. accepto clau-
denda janua, xiii. 129.
dama, xi. 121. xii. 53.
damnorum, vi. 508. viii.
99.
damnis, vi. 570.
damnare, iiii. 85.
damnat, vi. 555 viii. 202.
damnetur, ii. 69.
damnante, vi. 84. ſenatu,
viii. 93.
damnatus, i. 47.
damnata, ii. 70.

damnatos, x. 74. xiii.
240.
damnandis, xiv. 38,
damnatio, viii. 94.
damnoſa, vii. 101. xiv. 4.
do, vii. 165.
dare, iii. 229. vi. 567. vii.
43. x 295. 363. xiii. 187.
xv. 103. 132. 157. vela,
xv. 127.
dari, v. 150.
das, iii. 184.
dat, ii. 19. xiv. 230. veniam
corvis, ii. 63. pœnas, iii.
279.
datur, v. 40. 88. 99. vi. 203.
damus, viii. 70.
dant, vii. 90.
dabat, x. 78. xi. 85.
dabantut, xiv. 163.
dedi, ix. 39.
dediſti, vi. 27. ix. 124. xiv.
70, 244.
dedit. i. 158. ii. 78. 117. vi.
136. 156. 358. 382. 541.
xii 73. xv. 133. crepitu,
iii. 108.
dedimus, viii. 70. ix. 86.
conſilium, i. 16.
dederat, x. 283.
dabo, xii. 90.
dabit, ii. 79. iii. 219. v.
53. 166. vi. 213. 585. vii.
45. 90. 104. 171. xi.
159. xii. 119. 125. xiii.
179. 244.
dabitur, x. 340. xii. 4.
dabunt, vii. 201. x. 164.
349 xi. 177.
dabuntur, x. 335. & xiv.
158.
da, i. 101. iii. 137. v. 135
viii. 68. x. 43. 188. veni-
am, v. 42. teſtem, xvi. 29.
det, vi. 353.
detur, vi. 652.
dentur, vi. 570. & viii.
211.
daret, vii. 104. xv. 155.
darentur, ii. 157.
dederit, ii. 59. vi. 580. vii.
140. x. 319. xiv. 52.
dediſſet, iiij. 150.
data ſunt, x. 146.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

datum, vj. 133.
daturos. x. 49.
de, j. 34. 66. 137. ij, 2. 20. 24. 62. iij. 123. 140. viij. 49. 60. &c. ix. 149. &c.
debere, iii. 51. iiij. 52.
debes, v. 171. viij. 24. 70.
debet, ij. 44. vi. 445. xiii, 12. xv. 97.
debetur. iiij. 133. vi. 536. 646. xiv. 47.
debent, j. 75. x. 313.
debuit, viij, 213. 222.
debueras, xiii. 115.
debuerant, iij. 163.
deberat, v. 20. xi. 136, xiij. 63. xiv. 255.
deberet, vi. 386.
debitor, xvi. 40.
debilis, x. 227.
debilitate, xiv. 156.
decem, vii. 142. xiij. 71.
decies centena, x. 335. xiij. 136.
Decembri, ix. 68. toto. vii. 97.
decens, vi. 161.
decet, xi. 155.
decebat, iiij. 13.
decebunt, viij. 182.
deceant, ij. 76.
deceret, viij. 263.
decentius, vi. 486.
decernat, xiij. 92.
decerpere, xiv. 253.
decidere. xij. 33.
deciderit, vj. 431.
Decii. viij. 258.
Deciorum, xiv. 239. animæ plebeiæ. 254.
decipit, v. 166. vi. 233.
decipiatur, vj. 403.
decepta, vj. 602.
deceptas, ix. 126.
declamare, vij. 150.
declamatio, x. 167.
declamatoris, xvi. 23.
decolor. vi. 599. vij. 226.
decoxit, xv. 81.
decocta, v. 50.
decreſcere, vii. 220.
decrèſcebat. xv. 69.
decurrere, j. 19. ix. 126.
decus rerum, vi. 254.
decoris, vi. 500.
dedecus, iiij. 131. viij. 200. x. 342.
deditus, vi. 205. autem, vi. 180. eſſem. ix. 71.
deducere, iij. 136. 286. vii. 54. xiv. 104. lanam, vii. 224.
deducis, viij. 273.
deduxit, x. 109.
deducendum, xiii. 155.
deductis, xiij. 207.
defendere. j. 103. viij. 48.
defendier, xv. 157.
defendit, ii. 46.
defenſus, x. 85.
defenſor, viii. 163.
defert, xi. 156.
defertur, xvi 19.
detulit, vi. 219.
deferat, vi. 551.
delator, j. 33. iij. 116. x. 70.
delatore multo, iiij. 48.
deficit, vii. 129.
defecit, v. 93.
deficiat, iij, 311.
deficeret, xi. 197.
defeciſſe, v. 7. x. 177.
deficiente, xi. 38.
deficientibus, xii. 69.
defluit, vii. 32.
defluxit, iij. 62.
deformis, iij. 87. iiij. 58.
deformem, x. 191. 192.
deformia, vi. 107.
defoſſa, x. 46.
defunditur, iij. 227.
degenerare, xiv. 14.
dejecerat, xi. 119.
dein, xv. 53.
deinde, j. 101. 128. iii. 280. 298. vi. 19. 155. 417. viii. 110. ix. 39. 42. x. 59. x. 63. &c.
delapſa, iij. 118.
delectant, viij. 132. 137.
delectent, vj. 366.
delectatur, xvi. 6.
delevit, v. 35.
delebit, xii. 123.
dele, vii. 27.
deliberat, vii. 162.
delicias, iiij. 4. vi. 47. 25 x. 291. xiii. 140.
delinquere, xiv, 233.
Delphis, vi. 554.
delphinis, x. 14.
delphinorumque. vi. 589.
delubri, xiij. 69.
delubra, iij. 13. ſacra, xi 107.
delubris, xii. 84.
demens, vi. 221. x. 166. xi. 2. xv. 1.
demiſſum, xv. 146.
dementia major, x. 233.
Demetrius, iij. 99.
Democritus. x. 34.
Demoſthenis famam, x. 114.
denſa, xiv. 144.
denſæque, ix. 36.
denſæ tenebræ, xii. 18.
denſi, vi. 380.
denſo, vi. 262.
denſa cadavera, x. 186.
denſiſſima, j. 120. xiij. 215.
denſos, vj. 52.
dentem, ix. 134.
dente omni renato, xiv. 11.
dentes obſcuri, vi. 144.
dentes excuſſos prærori oſtendere, xvi. 10.
dentibus, xiv. 241. xv. 162 paucis, iii. 301.
dentibus illis quos mittit porta Syenes, xi. 124.
depaſtumque. iiij. 51.
depoſitum, xiij. 60. ſacrum, xiij. 16. ſoſpes, xiij. 178. retinere, xiij. 201.
deponis, j. 142.
deponit, iij. 186.
deponunt, j. 133.
depoſuit, xi. 126.
depone, vi. 171.
deprendere, iiij. 142. vij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

epr das, ix. 18. 19.
epre ſus, ix. 3.
epre ſâ, vj. 639.
epre ſis, vj. 284.
, iiij. 89.
rie t rectus loripedem, ij. 3.
, vj. 533.
dere, x. 282. xiv.
in cælum, vj. 6.
dit, vij. 173. xj. 27.
dimus, iij. 17.
dunt, x. 58. 113.
det, vj. 521.
dat, xiv. 61.
dant, xj. 164.
s, vij 6.
rat, viij. 78. xi.
rio, vj. 141.
defi â, iiii. 44.
defi s, vj. 611.
defi, viii. 164.
def canda, vj. 230.
def catio barbæ, vj. 35.
def it, xj. 131.
def iam, xj. 24.
def ciet, j. 159.
def cias, viij. 112. 114. ix. 5.
def ciat, v. 82.
nat. x. 331. iiij.
net, iij. 3.
nt vj. 332.
t, iiij. 128. vij. 75.
nt, iiij. 72.
t, ij. 168. iij. 303. ix. 2. 130. xvi. 18.
let vii. 69.
, v. 120.
nt, iij. 311.
ret, iij 24.
rior, ij. 22. ix. 121. x. 23.
rius, iij. 7. 90. xj. 50. iv. 53.
ſtabile, ij. 48. xiij. 126. v. 121.
erges vulnera, v. 27.
calion, j. 81.
devehat, j. 10.
devectum. vij. 121.
devexæ, iiij. 118.
devia, xiv. 75.
devotúsque cliens. ix. 72.
deuncem, j. 40.
Deus, v. 132. unicus, viij. 111. quisque, xiii. 46. quicunque, xv. 71.
Dei pendentis, xj. 107.
Dii, vi. 530. vii. 207.
Deûm, vj. 511.
Deorum, vii. 67. x. 55. 184. xiii. 249. xv. 103. Aſianorum, iii. 218.
Deorum turba, xiii. 46. ira lenta, xiii. 100. ſaxa xiii. 231.
Deis, xii. 2. tantis, xii. 114. auctoribus, viij. 216.
Diis, iii. 146 iiii. 71. v. 132.
Deos, iii. 146. xiii. 91. xv. 38. Vide Dii.
Deæ, ii 89. vi. 309. Bonæ, vi. 313.
Deam Bonam, ii. 87.
Deam te Fort. fac. xiv. 316.
dextera, vi. 559.
dextra, iiii. 120. x. 249. librata, viii. 204.
dextrâ, vi. 657.
dextræ, iii. 48. xv. 67.
dextram, iii. 28. v. 71.
dextro pede, x. 5.
diadema, xiii. 105.
diadema Quirini, viii. 259.
diademate poſito, xiii. 39.
Diana pulcra, x. 292.
Dianam, xv. 8.
Dianam veſtram, iii. 320.
dicere, i. 153. iii. 297. iiii. 50. v. 131. viii 275. xi. 194. xiii. 161. xiv. 26. 150. xvi 30.
dici, vi 164
dicis, xiv. 235. xiii. 184.
dicit, vii. 62.
dicitur, vi. 477, 643.
dicunt, xiii. 137.
dicebat, iiii. 143. xii. 37. xiv. 180.
dixit, iiii. 65. 119. vii. 214.
diximus, xv. 113.
dices olim, xiv. 225.
dicet, vi, 145. 404. viii. 163.
dicetur, vi. 472.
dic, iii. 295. vi. 29. 278. 779. x. 338.
dic ô. xiv. 211.
dic mihi, vi. 392. viii. 56.
Dic igitur, vii. 106.
dic paſſer, ix. 54.
dic ſenior, xiii. 33.
dicite, vi. 264.
dicam, ix. 68.
dicas, i. 150. iii. 96. 312. vi. 197. 440. vii. 13.
dicat, vii. 233. 235. x. 216. dicat regi, v. 130.
dicant, ii. 28.
diceret, x. 76. xv. 171.
dixeris, iii. 103.
dixerit, i. 161. vi. 553. viii. 30. xvi. 29.
dixiſſet x. 124.
dixiſſe, iiii. 36.
dicendi, vi. 448.
dicendi copia torrens, x. 9.
dicens. xvi. 41.
dicentis. xv. 134.
dictu fœdum, xiv. 44.
dicturus, i 44. iiii. 148. vii 116.
dicta mihi gens. xv. 98.
dictum, ii. 119. iii. 71.
dictis. i. 154.
dictiſque, viii. 25.
dictare, vi. 244.
dictem. xi. 59.
dictet, viii. 82.
dictabitur, vi. 217.
dictante, xiv, 29.
dictataque, vi. 390.
dictata magiſtri, v. 122.
dictatoris honore, xi. 87.
dictatore, viii. 8.
diducere, xiii. 132, rictum, x. 230.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

diducit, i. 157. x. 153.
dies, i. 127. genialis, iiii. 67. quarta, ix. 17. longa, x. 265. feſta, xiii. 23.
diem, i. 4. vi. 182, vii. 84. totam, xi. 183. lætum, hilaremque, xv. 41.
die, vii, 161. toto, vi. 474. uno, x. 224. natali, xii. 1.
dieque, iii. 105. xiii. 198.
dierum, iii. 172. paucorum, x. 343.
diebus, xi. 83. obſervandis, vi. 535. quinque continuis, xi. 206.
dies paucos, xiii. 160.
differre, xiv. 130.
differt, iii. 213. xi, 26.
diſtulit, x. 249.
dilata, xiii. 228.
dilatis, xi. 181.
difficile. i. 30. xi. 17.
difficili, xiii. 213.
diffuſa, xi. 159.
diffuſum, v. 30.
digito, i. 160. iii. 248. vi. 27. 156. xi. 129. nudo, xi. 43. uno ſcalpunt caput, ix. 133.
digitis, ii. 107. v. 44. xii. 58. xiv. 222. ſudantibus, i. 28. alienis, x. 229. ductis, xv, 92.
digitos, vi. 196. 421. vii. 89.
digitosque, vii. 232.
dignus iiii. 117. v. 113. 175. vii. 29. xv. 140. morte, viii. 85. vera cruce, viii. 188.
digna, i. 51. iiii. 136. v. 62, vi. 61. 160. x. 157. xii. 114. xiii. 62. xiv. i. 206.
digna, xv. 129. fide, xv. 118.
dignum, i. 73. ix. 47. xii. 45. xiv. 50. xv. 17. xvi. 22. 31. ſtigmate, x. 183.
dignam, xiii. 205.
dignique, viii. 67.
dignæ, vi, 50.
dignior, xiii. 235.
digniſſima, vi 248.
digniſſime, xiii. 33.
dignatur, xiv. 324.
digredimur, xvi. 47.
digreſſu, iii, 1.
Dij, vi. 530. vii. 207. x. 349. faciles, x. 8.
Diis, iiii. 71. xiv. 206.
Diis, unâ, ſyll. j. 49. infernis, viii. 257. adverſis, x. 129. peragentibus, xi. 113. Vide Deus.
diligit, vi. 72.
diligitur, iii. 49.
dilexit, xiv. 240.
dilectæ, x. 318.
diluvio magno, vi. 410.
dimidium, vi. 256. crus; xiii. 95.
dimidia, v. 9.
dimidio, v. 84. xiv. 132. 201. xv. 5.
dimidios, viii 4. xv, 57.
dimittere, v. 20.
dimitte, i. 125.
dimittatur, vi. 469.
dimittente, vi. 126.
dignoſcere, x. 2.
Diomedeas, i. 53.
Diphilus, iii. 120.
direxit, iiii. 89.
dirue, xiv. 196.
dirus, vii. 161.
diruſque, iiii. 116.
dira, iiii. 14. xii. 26. xv. 32. 96. 104.
diri, xiii. 193.
diræ, xiii. 106.
diris, x. 15. temp. iiii. 80.
dirimi, ix. 79.
dirimente, vi. 163.
diruta, iiii. 60.
diſcinxerit, viii. 120.
diſcit, v. 155. vi. 66.
diſcunt, xiv. 209.
didicit. vii. 30. xiv. 9.
didicêre, xiii, 22.
diſcipulus Trypheri doctoris, xi. 137.
diſcipuli, ii. 28. vii. 218
diſcipulo, xiiii. 125.
diſcipulum, iii. 117. meliorem, xiv, 213.
diſcedas, vii. 50.
diſcipulos, x. 224.
diſcerimen, vi. 499 vi. 5 nullum, xiii. 118.
discriminis, x. 139, xii. 55. xiv. 203. magni, 519. hujus, xiv. 290.
discrimine. viii. 54. xiv 258. minimo, v. 12. magno, xi, 32.
discrimina, vi. 300. x. 1 311.
discumbere, v. 12. vi. 4
discurſus, 1. 86.
discurienda, x. 144.
disertos, vii. 31.
disjunge boves, v. 119.
dispenſo, iii. 287.
dispenſat, vii. 219.
dispenſatore, i. 91.
disperſi, iiii. 48.
disperſos, xv. 151.
displicet, xiii. 2. 215.
displicuit, vi. 494.
displiceat, ii. 26.
diepliceant, xiv. 65.
disponere, vii. 44.
disponit, vi. 489.
disponat, vi. 162.
dispoſitis, xiv. 305.
diſſimilem, viii. 216.
diſſimilemque ſui. x. 192
diſſimiles, iii. 18. xv. 68.
diſſimules, ix. 70.
diſſimulet, xvi. 9.
diſtare, xiv. 98.
diſtat, vii. 194.
diſtet, xi. 26.
diſtantia, iii. 97. xiii. 122.
diſtendere, vi 597.
diſtendat, v. 80.
diſtinguitur, i. 127. xiv. 289.
diſtinxit, iii. 159.
diu, iiii. 51. v. 160. vi. 2. viii. 87. x. 243. xiv. 37.
diurni longi, vi. 482.
diverſa, iii. 268. vi. 256. x. 3. xiii. 136. xv. 94.
diverſum. vii. 172.
diverſo, x. 263. xiiii. 804.
diverſæ, vii. 156.
divèrticulo, xv. 72.

diverſus

iiij. 148.
60. iij. 240, vi.
59. vii. 30.
pauper amicis,
fieri vult, xiv.
ii. 131. ix. 102. xi.
iiij. 27. orbi, vi.
, iij. 58. vi. 584.
j. 110. x. 24. mol-
. 299. Narcissi.
29.
m, j. 112.
oactas per tormen-
.135. omni crimi-
quirere, xiv. 238.
iii. 207.
x. 125. x. 355.
umque, xv. 144.
, iiij. 124.
n, vi. 115.
que, xiij. 31.
antiquissime, vi.
vij. 150. xiv. 237.
vi. 231. 232. vii.
xiv. 18. 125.
, xv. 115.
, vii. 176.
is culpa scilicet ar-
ar, vii. 158.
, xiii. 189.
ſumus imitandis
ibus ac pravis, xiv. 40.
vii. 184.
is, xi. 137.
, i. 56. 57.
, vi. 444.
que, vii. 215.
ata Stoica, xiii. 121.
ella, viii 105.
ra, pigra, viii. 248.
o ligno, xii. 57.
, iii. 102. xi. 188.
s, v. 157.
, xiv. 308. alta, vi.
o. plura, ix. 58.
, xiii. 146.
r ille, x. 315. ſolus, xi.
. viri non debet eſſe
grantior æquo, xiii. 12.
doloris, ix. 90.
dolori, x. 315.
dolorem, xiii. 131. lateris. xiii. 229.
domat, vi. 234.
domitique, viii. 51.
domito, xi. 89.
domitum, vii. 77.
domitos, x. 109.
dominus, v. 137. vii. 179. xiv. 145.
domini, ii. 98. iii. 72. iiii. 96. v. 91. 137. x. 269. xiv. 169. inſtantis, virgamque tenentis, xiv. 63.
domino, v. 71. 81. 147.
dominum, ii. 42. iii. 231. iiii. 52. vi. 416. viii. 161. ix. 46. pavidum, x. 88.
dominis, vii. 64. xi. 47. talibus, xi 42.
dominos, vi. 4. viii. 65. ix. 111.
domina, iii. 33. vi. 375. 376
dominam, vi. 30.
dominæ, vi. 422. 529. ix. 78.
dominas, vi. 322.
Domiti, viii. 228.
domus, iii, 10. 113. iii. 224. vi. 85. vii. 184. x. 244. 342. xiii. 130. xiv. 259. nota, j. 7. plena, iii. 187. v. 66. viii. 100. magna, iii. 212. ſecura, iii. 261. privata, vi. 114. ferrata, vii. 41. horrida imitata, x. 299. qualis, xi. 99. humilis, xi. 169. una, xiii. 160. plumbo commiſſa, xiv. 310.
domus, præſectura, vi. 485.
domi, i. 120. ii. 84. iii. 165. vi. 151. 356. 464. x. 65. xi. 117. xii. 119. xiii. 57.
domi res ampla, xii. 10.
domum, xi. 189. xiv. 282. Veneris, iiii. 40. ſine labe vitioque carentem, xiv. 69.
domum reperam, xii. 87.
domoque, xiii. 206.
domuum magnarum viſcera, iii. 72.
domibus, viii. 233. ix. 80. clauſis, iii. 303. altis, vi. 606.
domos, vi. 224. 311. parvas, vi. 3. totas, x. 7.
domos ædif. xv. 153.
domeſtica, ix. 17. x. 95. xiv. 32.
domeſticâ, xv. 64.
dona, vii. 25. xiii. 149 ſua, xvi. 57.
donare, iii. 3. ix. 49. 59. x. 91.
donat, iii. 133. vi. 355.
donant, ii. 61.
donavit, i. 59. xv. 86.
donabis, vi. 211.
donabitur, iiii. 55.
dones, vi. 190.
donet, iii. 215. vii. 75. amico, xiv. 235.
donaret, v. 133.
donaverit, vi. 518. vij. 236.
donandi, v. 111.
donanda, vi. 202.
donec, v. 122. vi. 483. x. 162. xiij. 158.
Dorica, iiij. 40.
Dorida, iij. 94.
dormire, j. 77. iij. 196. 281. vi. 116. viij. 11.
dormis, ii. 37.
dormit, ij. 60. vi. 34. 328.
dormiet, iij. 241.
dormiat, vj. 375.
dormiſſet, vi. 89.
dormitur, iij. 235. vi. 268.
dormiret altùm, j. 17.
dorſo, xii. 109.
dotem, ii. 117.
dote, vi. 138. 168. xiv. 221.
Druſus, viii 21.
Druſo, iii 238.
Druſorum, viii. 40.
dubiè, vi 374. xiv. 111.
dubitas, iij. 136.
dubitat, ix. 99, xiij. 97.
dubitant, viij. 194. ix. 110.
dubitabat, xij. 43.
dubita, vi. 305.
dubitemne, i. 103.
dubites, xv. 89.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

dubitet, viij. 212. xiij. 153.
dubitaret, xiij. 200.
dubitaturi, iiij. 50.
dubius, xiv. 136.
dubium, vii. 110. x. 82.
dubii, xiij. 124.
dubiam, xi. 179.
dubia, vii. 116.
dubiis, v. 22.
ducentos nummos, vii 139.
ducis uxorem, vj. 28.
duceris, v. 125.
ducit, xiv. 188. vi. 237.
ducitur, j. 146. vi. 427. x. 66.
ducimus, vij 49.
ducimus autem, xiii. 20.
ducunt, xii. 65. xiv. 36.
duxit, xj. 93.
duxerat, xv. 25.
ducet, vi. 582.
duc, x. 65.
ducat. vij. 237. xiij. 152.
 uxorem, j. 22.
ducatur, xij. 112.
ducendi, vi 200.
ductus, xiij. 10.
ducta, xiij. 216.
ducti, x. 351.
ductis, xv. 91.
ducenda, x. 240.
dudum, iij. 129. x. 333.
duelli, j. 169.
dulcedine, vij. 39. 84.
dulcem, vj. 38.
dulcique, xiii. 185.
dulcior, v 139.
dum, j. 60. iij. 10. iij. 26. v. 94. vi. 175. 428. ix. 128.
dumque, xi. 5. &c.
dum res, x. 340.
dum jacet, x 86.
dummodo, vii. 222. 225. viij. 269. xiij 94.
duo, iiij. 109. vi. 337. vij. 187. ix. 142. xiv. 22. crura, xvi. 24.
duæ, vj. 20.
duos, v. 15. vi. 640. 641. xiv. 326.
duas, vii. 65. x. 80.
durat, vi. 378.
durate, ix. 69.
duret, x. 254.
durum, vi. 376.
durum eſt, vi. 98.
durumque, xi. 90.
duri, ix. 29.
duro, iij. 170. 245.
duræque, vi. 289.
duræ ſetæ, ii. 11.
duros, vi. 103.
durior, iii. 165. viij. 189.
durius, iij. 152.
dux magnus, iiij. 145.
ducis, ii. 104. vij 21. ipſius, xvj 58.
duce ſummo, x. 147.
Ducem luſcum, x. 158.
duces, viij. 12. vij. 115.
ducibus, xv. 40. paludatis, vi. 399. noſtris, xii. 108,

E.

E. vi. 363. ix. 106. xi. 27. &c.
 è cœlo, ij. 40.
eadem. Vide. Idem.
ebrius, iij. 278. xv. 24.
ebur, xii. 112. Phidiacum. viij. 103. grande, xi. 123.
eboris uncia xi. 132.
ebore, xiv. 308.
eburno ſceptro, x. 43.
eburnis, xiij. 139.
ecce, ii. 129. iiij. 1. v. 67. 166. vi. 510, viij. 203. xij. 24.
echini aſpecti, iiij. 143,
Echion, vj. 76.
edere, vii. 196.
ederis & imagine macra dignus, vij. 29.
edit, v. 147. 148. xv. 80. 88.
edunt. iii. 36.
edam, j. 21. xiv. 317.
ede, iii. 74. 296.
ederet, ij. 123.
edendi, iiij. 139.
edita, iiij. 141.
educit, vi. 468.
eduxit, x. 236.
ediſcere, xiv. 124.
ediſcunt, xiv. 101.
educat, xv. 70.
efferre, i 72.
effert laudib, vi. 181.
efferat, vi. 566.
extulit, vi. 174.
elatam, xiv. 220.
effice, xiv. 323.
efficiunt, xvi. 21.
effigies, viij. 9. 22. 227. aurea, xv. 4.
effigiem, i. 131.
effigiemque, vi. 309. nudam, xi. 106.
effigies veſtras, xiij. 119.
effodit, xvi. 38.
effugit, ix. 150.
effugies, xiv. 157.
effugiatque togam, xi. 204.
effugientem, xi. 55.
effundere pelves, iii. 277. bilem, v. 159.
effundit iiii. 43. xiv. 230.
effundunt. vi 189.
effudit, viii. 205. x. 78.
effuderit. xiii 67.
effunderet, ii. 33.
effuſis, vi. 163.
eget, vii. 61. xiii. 97. xiv, 288.
egent, xv. 147.
egeat, vii. 229.
egenti, xiv. 137.
egeſtas dira; xv. 96.
Egeriæ, iii. 17.
ego, i. 1. 51. 52. 80. 102. 108, ii. 16. 21. &c. iii 81. 289. me, iii. 27. 81. &c. 286. 320. ix. 143. 148. &c.
mihi, i. 3. 7. 25. ii. 133. iii. 295. 317. vi. 282. 453. vii. 160. viii. 24. 163. &c. ix 145. x. 68. &c.
nos, i. 15. 112. 159. ii. 51. iii. 75. 193. vi. 637, viii. 163. xiii. 31. &c.
nobis, ii. 62. 121. iii. 92. &c. 243. viii. 71. ix. 115. x. 348. xi. 131. xiv. 40. 187, xv. 149, &c.
nobiſcum, i. 101.
egregius, viii. 28. xi. 12. xii. 41.
egregium, vii. 53. xiii. 64. xiv. 115.
egregiam, xiv. 256.
egregios, x. 95.
egregias, x. 17.
egregii, x. 296.
egreſſi, vi. 634.

ejectum,

tum, xiii. 242.
ctis ii. 16.
, iiii. 52.
ugulo, viii. 218.
xiv. 307.
j. 4.
o, xv. 86.
a, xjv. 123. omnia,
xi.
is paribus, xiv. 17.
s magnos, vi. 458.
ti venales, xii. 102.
tos altos, x. 150.
, vii. 212.
329.
rituræ, vi. 434.
i. 294.
um, vocale, vii. 19.
ronis, x. 114.
, vii. 139. x. 118.
ra, xv. 22.
xi. 9.
n ſiccandam, iii. 32.
lat, xiv. 67.
, iiii. 47.
ii. 41.
ii. 6. iiii. 15. 22.
, vi. 139. 465.
iii. 26.
r, vi. 112. xi. 36.
tur, xi. 16.
xiv. 252.
v. 97.
r, vi. 151.
et, vii. 76.
t. iiii. 7.
rus, vii. 133.
s, v. 60.
s, xi. 145.
dus, i. 134. ix. 66.
orque veneni, viii. 17.
r callidus, xii. 47.
gunt, iii. 164.
rita vi. 497.
nus, vii. 128.
ttere, xv. 67.
lumenta, iii. 22.
lumenta alia, xvi. 35.
ngeris, vi. 146.
ii. 72.
nimam, vi. 530.
lromidem, iii. 103.
lromidas, vi. 245.
lymion, x. 318.
enim, i. 48. 89. ii. 8. iii. 15. 208. iiii. 41. 46. 101. v. 88. 163. vi. 178. 195. 529. vii. 2. 59. 125. 134. 158. 194. viii. 73. 202. 221. 258. ix. 22. 84. 110. 126. xii. 115. xiv. 38. 73. 109. 224. xv. 26. 97. &c.
Ennoſigæum, x. 182.
enſe ſtricto, i. 165.
enthymema curvum, vi. 449.
ephebum deformem, x. 306.
ephebis, ii. 164.
ἐφέλκεται, ix. 37.
ephemeridas, vi. 573.
ephiredia, viii. 66.
Epicurum, xiii. 122.
Epicure, xiv. 319.
epimenia, vii. 120.
epiſtola, xvi. 5. anxia, iiii. 149. verboſa & grandis, x. 71.
Eponam ſolam, viii. 157.
epotaque flumina, x. 177.
epulum, iii. 229.
epulis, v. 173.
epulas, iiii. 28. xi. 88.
equeſtri, iii. 154.
equus, xi. 103.
equum volucrem, viii. 58.
equos, vii. 67. flexit, j. 20.
equæ, vi. 625.
equarum, viii. 108.
eques municipalis, viii. 238.
equitis, vi. 278.
equitem vernam, ix. 10.
equites, xiv. 326. Aſiani, vii. 14. Bithyni, vii. 15.
equitum, iiii. 32. vi. 624. viii. 8.
equites egregios, x. 95.
equitant, vi. 310.
erepet, vi. 525.
ergaſtula, vi. 150. viii. 180. inſcripta, xiv. 24.
erga, vi. 388.
ergo, i. 3. 15. 109. 158. 168. ii. 15. 131. iii. 104. 276. 281. 318. iiii. 55. v. 15. 158. vi. 174. 223. 370. 531. 619. 171. viii. 37. 68. &c. 209. ix. 101. 114. x. 54. 103. 159. xi. 17. 21. 99. 129. xii. 126. xiii. 204.
xiv. 64. 119. 140. 244. 262. 323. xv. 62. 71. 134. 171: xvi. 22. 54. &c.
erigit, viii. 206.
erexit, i. 94. x. 139. xii. 91.
ereximus, i. 114.
erecta, vi. 506.
erectum, xi. 89.
eractas. iiij. 128.
Erimanthus, iij. 120.
Eriphylæ, vi. 654.
Erinnys, vij. 68.
eripuit, x. 127. xv. 161.
eripiat, viij. 95.
eripiatur, viii. 109.
eripient ſomnum, iij. 238.
errar, vj. 120.
erroris nebula, x. 4.
errorem, viij. 165.
errores omnes. xiij. 188.
erroribus modicis, xiv 15.
erubuit, x. 326
Erucis, ix. 134.
Eryphilæ, vj. 654.
eſcaria mille, xij. 46.
Eſquilias, iij. 71. xi. 51. gelidas, v. 78.
eſſe, j. 58. 74. ij. 149. iij. 75. iiij. 98. vi. 371. ix. 103. x. 100. 237. &c. 304. xi. 30. xiij. 37. 91. xiv. 121. xv. 38. 98. 102. 141. xvi. 53. &c.
es amaturus, vi. 200.
Eſt, j. 17. 30. 86, 102. 119. 125. 131. 140. ii. 58. &c. aliquid, iij. 230. &c. ſumus, iij. 104. xiv. 41.
eſtis, v. 137. &c.
erat, ij. 29. 115. iij. 79. ix. 6. xiv. 239.
erant. iiij 82. fuit, ii. 83. iij. 23. 137. fuerat, v. 76. fuerant, xi. 72.
ero, ix. 147.
erit, j. 139. 161. ij. 47. ij. 60. iij, 47. 53. v. 91. 117. vi. 210. 581. 597. viij. 36. ix. 45. 66. xi. 136. xvi. 8. &c.
eſto, v. 112. vi. 221. viij. 21. 67. 61.

79.164.ſimus, v. 18.&c.
ſit, iii. 54. ſimus, v. 18.
ſint, iii. 38. 277.
eſſes, vi. 598. viii. 41.
eſſet, iii. 18. x. 106. ſis, ii. 9.
fuerit, viii. 151.
futuri, iii. 72. fuiſſent, vi. 641.
eſurit, vii. 87.
eſuriens, iii. 78. vii. 7. xiii. 99. xiv. 127.
&, i. 6. 8. 13. & aliis innumeris in locis.
etenim, viii. 111. xvi. 4.
etiam, ii. 69. vi. 191. 571. viii. 187. ix. 26. xi. 36. 92. xii. 38.
Etruſcum, v. 164.
etſi, i. 113. xii. 119.
Evandrum, xi. 61.
evadere, xii. 35.
evaſi, xii. 18.
evaſit, ix. 65.
evalerit, xii. 122.
evaſiſſe, xiii. 193.
evehit, i. 38.
eventum, xi. 196.
evertit, x. 108.
evertère, x. 7.
evertentibus undis, xii. 31.
everſum, iii. 258.
everſa omnia, x. 266.
Euganea agna, viii. 15.
Evæ, vii. 62.
Eumenidum vultu terretur, xiv. 285.
eunuchum, xii. 35.
eunuchi imbelles, vi. 365.
eunucho, ib. 377.
Euphranoris, iii. 217.
Euphratem, i. 195. viii. 51.
Eurus, xi. 119.
Euro, xii. 63.
Eurum, x. 180.
Euros ſummovet, xiv. 186.
Europen, viii. 34.
Eurialum, vi. 81.
ex, ii. 36. iii. 39. 139. v. 134. &c.
ex quo, i. 81.
ex hoc tempore, iiii. 134.
exæquet, xii. 130.
exagitare, vi. 29.
exagitata, ii. 88.
examenque apium, xiii. 68.
exanimes primo quoque murmuro cæli, xiii. 224.
exarſit, vi. 104.
exaudiet, x. 214.
excanduit, x. 327.
excelſi, v. 83.
excelſæ, x. 106.
excepit, vi. 125.
excidet, iiii. 127.
excipit, vi. 408. viii. 250.
excerpere, vi. 62.
excipitur, xi. 3.
excipiat, xvi. 3.
excipiant, vii. 195.
excitat, iii. 262. xiv. 191.
excitet, vi. 195.
exclamare, vi. 422. viii. 29.
exclamas, xiii. 112.
exclamat, iii. 292.
excludatur, vi. 213.
excluſi, iiii. 64.
excuſat, xv. 115.
excuſaturos, xvi. 28.
excuſſos, xvi. 10.
excutias, vi. 142.
exemplum, ii. 48. 114. xv. 32. vitæ, x. 247. miſerabile, xv. 98.
exemplo malo, xiii. 1.
exempla, vii. 189. ix. 135. magna, x. 49. nulla, xiv. 120. domeſtica vitiorum citiùs nos corrumpunt, xiv. 32.
exemplis fœdis, pudendis, viii. 184. acribus, xiv. 322.
exercere, xiv. 108. xv. 60.
exercendis, xv. 145.
exercitibus, x. 92.
exhalaſſet animam, x. 281.
exhauſta, vi 362.
exhauſti, ix. 59.
exhorruit, viii. 196.
exigis, xiii. 36.
exigit, vi 35. x. 314.
exegit, x. 187.
exigat, x. 84.
exigite, vii. 237. 238.
exiguus, x 205.
exiguusque, xiv. 301.
exigua, v. 85. xiv. 219.
exiguum, iii 123.
exigui, xiii. 123. xiv. 155.
exiguique, xiii. 190.
exiguæ, xi. 144.
exiguam, iiii. 30.
exiguamque, xiii. 13.
exiguis, i. 68. iii. 24. viii. 66.
exiguas, xi. 131.
eximius, x. 211.
eximie, xi. 1.
exire, iiii. 144.
exeo, iii. 47.
exit, xi. 42.
exi, vi. 145. 146. 483.
exeat, iii. 153.
exiſtunt, xii. 101.
exitus, vi. 33. vii. 129. 204. x. 159. 271. xi. 39. ſævus, x. 127.
exodium, iii. 175.
exodio, vi. 71.
exornare, ix. 138.
exorata, vi. 414.
exorabile numen, xiii. 102.
exornent, viii. 19.
expavere, vi. 360.
expediam, x. 220.
expendere, x. 347.
expende, x. 147.
experiar, i. 170. xiii. 103.
experière, xi. 56.
expiet, vi. 520.
expiravit, xv. 162.
explicat, xii. 55.
expoſitum, vii. 54.
exprimat, vi. 81.
exſorbes, vi. 276.
exſorbeat, x. 223.
exſpectare, xi. 10. xiv. 249. xv. 83.
exſpectas, vi, 75. 238. xiv. 25.
exſpectat, xii. 3.
exſpectatur, vi. 487.
exſpectant, ii. 115. x. 311.
exſpectate, ix. 69.
exſpectes, iiii. 22. xi. 162. eadem, i. 14.
exſpectet, vii. 180.
exſpectent, i. 109.
exſpectantibus, vi. 273.
exſpectatos, vi. 370.
exſpectata, viii. 87.
expectandus, xvi. 42.

exſpuit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

exſpui, xiii. 214.
exſtantem, x. 37.
exſtinctus, x. 263. xiii. 20.
exſtinctæ, iii. 48.
exſtimendus, x. 332.
exſul, .49. vi. 469. 556.
exſulibus, viii. 262. magni xiii. 247.
exſilia, x. 160. 276.
exſulis, viii. 59.
exſunt, vi. 304.
extra, . 550. x. 355.
extendere, ii. 107. xv. 168.
extendit, vi. 495.
extenditque, xiv. 325.
exteritur, xi. 167.
exterum, xii. 5.
externus, vi. 458. xii. 68.
extiterint, vi. 15.
extollit, iii. 40.
extorquebis, vi. 54.
extorquamque, viii. 33.
extrema, i. 76. xiii. 140. xv. 16.
extremum, x. 358.
extremi, xv. 96.
extrema, vii. 43.
exuit, iii. 25. xiii. 188.
exul, x. 320.
exui, xi. 188.
exuere, xv. 87.
exultans, x. 119.
exſuperans, x. 13.
exuviæ bellorum, x. 133.

F.

FAber, vii. 223.
Fabrúmque, i. 54.
fabri primi, xv. 168.
fabis, xiv. 116.
fabros, viii. 175.
Fabius, vii. 95. viii. 14.
Fabii, vi. 265.
Fabis, 2. 146.
Fabros, vii. 191. xi. 90.
Fabricateriæ, iii. 224.
Fabricius, ii. 154.
Fabricius Cenſor, ix. 142.
Fabricio, iiii. 129.
Fabricios, xi. 91.
fabula, i. 145. xv. 72.
Fabulla, ii. 68.
face, v. 112.
fæcis Acheæ, iii. 61.
fæno torto, xi. 70.
Fæſidium agentem, xiii. 32.
facere, xi. 206.
facis, vii. 28. xiv. 71.
facit, i. 79. ii. 57. iii. 153. 282. 242. vi. 408. 646. 651. vii. 38. 57. 238. viii. 215. xii. 35. xv. 31.
facimus, x. 366. xiv. 316.
faciunt, ii. 45. 163. iii. 299. vi. 133. 172. viii. 1. xii. 50. xv. 137.
feci, vi. 637.
fecit, ii. 109. iii. 52. iiii. 23. vii. 83. viii. 143. x. 46.
fecimus, viii. 163.
fecerat, i. 68.
faciam, iii. 41.
facies, ix. 20.
faciet, vi. 551. vi. 616. ix. 34.
facientque, i. 148.
facient, i. 119. ii. 66. v. 117. viii. 115.
fac, xiv. 326.
facias, viii. 179. xiv. 57.
faciat, xii. 127.
faciant, ii. 166. vi. 474. vii. 14. 15. 240. xi. 176.
faceres, vi. 281.
faceret, vi. 387.
facerent, xv. 123.
feceris, viii. 41.
fecerit, vi. 114. 221. 404. xiv. 50. 51.
feciſſet, iiii. 12. vi. 618.
feciſſe, iii. 231. vi. 455. xiiii. 185.
faciens, ix. 117.
facientia, xi. 179.
facturus, vi. 427.
factus, vi. 156. 375.
facta, iiii. 33. vi. 185.
facienda, xv. 108.
factum deteſtabile, xiii. 126
facti diri, xiii. 193. occulti, vi. 270.
facti crimen habet, xiii. 210.
facto, iii. 162.
factis, viii. 25. levioribus, iiii. 11.
factura, xi. 95. xii. 56.
facilis, x. 31. xv. 47.
facile, iii. 31. 164. iiii. 103. xiii. 75.
facilem, iii. 122. v. 106.
facili, iii. 227. iiii. 63. viii. 58.
faciles, x. 8.
facilè, iii. 164. ix. 43.
facem claram, viii. 139.
face dignus. xv. 140.
faces, vi. 138.
facetus, ix. 10.
facies, iii. 135. vi. 142. 198. 472. ix. 20. 146. x. 157. ridenda, vi. 461. reverenda, vi. 512. una ſenum, x. 198. trementia membra, &c. ibid.
faciem, i. 97. iii. 87. 280. vi. 480. viii. 203. xiii. 128. qualem, x. 293. ipſam, xiii. 151.
facie, ii. 107. iii. 106. iiii. 74. vi. 107. vii. 137. ix. 6. xi. 54. xvi. 11. recta, vi. 400. ſecunda, x. 63.
faciesque Deorum, vii. 67. pictas, viii. 57. minutas, xiv. 291. alias xv. 57.
facinus, vi. 639. xiii. 203.
facinúſque libidinis, vi. 293. capilli, vi. 492. majoris abollæ, iii. 115. dignum, x. 255. tale, xv. 14.
facunda, vi. 444. vii. 35. x. 274. xv. 111.
facundo, xvi. 45.
facundum, viii. 48.
facundia, iiii. 82. rara, vii. 145. mortifera, x. 10.
fæcis, iii. 61.
falcem agreſtem, xiii. 30.
falce ſupina, viii. 201.
falcibus, xiv. 149.
Falernas ulmos, vi. 149.
Falernum, vi. 429.
Falerni ſubrepti, ix. 116.
Falerno ardere, iiii. 138. mero, vi. 302. acri, xiii. 216.
fallit, xiv. 109.

fallacis xiij. 4.
falſus, viij. 82. teſtis, xiv. 218.
falſi, ii. 65.
falſum, xvj. 32.
falſo, j. 67. 98. vj. 603.
falſas, viij. 142.
fama, vij. 79. viij. 71. xv. 93. magna, vj. 55. finiſtra, xiv. 1.
famæ, vij. 39. ix. 86. conſpicuæ, x. 125.
famæ diſcrimen, vj. 499.
famæ aliorum incumbere miſerum, viij. 76.
famæ ſitis, x. 140.
famæ buccina, xiv. 152.
famam, j. 72. vi. 90. 407. x. 114.
famam trahit à cenſu, xi. 23.
famoſa, vj. 83.
famoſo, xv. 46.
fames, xiv. 318. xv. 131. jejuna, v. 10. tanta infeſtáque, xv. 120.
famem, iiij. 138.
famémque, vj. 359. xiv. 273.
faméque, vi. 423.
fame ſtimulante, xiv. 84.
fame lacerabant, xv. 102.
famelica, xiv. 146.
famulæ Jovis, xiv. 81.
fanum, x. 290. Iſidis, ix. 22.
fana plurima, xij. 27.
fanaticus, ij. 112. iiii. 123.
Faria. iv. 33.
farinæ ſolidæ, v. 68.
farris canini, v. 11.
farra, xii. 84. pauciſſima, xiv. 155.
farrago, j. 86.
farrata, xi. 109.
farre, vi. 385. ix. 122. 137.
fas. i. 58. 131. x. 257. xiii. 237.
fas eſt, vi. 328. vi. 627. x. 55.
faſce magno, vij. 107.
faſces, viii. 260. x. 35. 79.
faſcibus, v. 110.
faſcia, vi. 262.
faſcia bruttia, ix. 14. nigra, xiv. 262.
faſtidia, x. 202. xiv. 184.
201.
faſtidit, xi. 80.
faſtiditus. x. 270.
faſtidita, x. 326.
faſtigia magnarerum iii. 39.
fatum, iv. 88. plebeium, vi. 587. valentius Euro, xii. 63.
fati occulti, vii. 200.
fati plus valet hora benigni, quàm, xvi. 4.
fato, xi. 105. xiv. 137. ſiniſtro, x. 129. diverſo, xiij. 104. meliore, xiv. 158.
fata, iij. 274. vij. 201. vj. 651. x. 146.
fata regunt homines, ix. 32.
fatorum, x. 252. novorum, vij. 190.
fatis, ij. 16. v. 133. adverſis, xiij. 156.
fateri, iij. 59. xiij. 222.
fateris, x. 103.
fatetur, ij. 17. x. 172. xv. 132.
fatebere, xiij. 248.
fatiget, iij. 5. vi. 441.
fatigatas, iij. 25.
fatuam, vi. 657.
fatuos, ix. 8.
faucibus, viij. 207. ſiccis, xiii. 212.
faviſſet, x. 75.
faventes, xii. 83.
Fauſti, vii. 12.
febris domeſtica, ix. 17.
febre ſola, x. 218. vigili. xiii. 229
febres optandas, x. 283.
fecunda, vj. 161.
fecundam vulvam, ij. 32.
fecundis, ix. 56.
fecundior, vi. 176. vij. 98.
felix, iiij. 8. vj. 257. vij. 190. 191. 193. 202. x. 248. xiij. 187. xiv. 21.
felicis, xvj. 1.
felices, iij. 312. xiij. 21.
felices animi, xiv. 119.
felicia, ij. 38. iij. 312.
felicibus, ix. 135.
felicior, x. 313 xiv. 312.
feliciſſimus, xvi. 59.
feliciter, ii. 119.
fœmina, ij. 88. vj. 241. 326. xiii. 192. digna voto tuo, vj. 60. prodiga non ſentit pereuntem cenſum, vi. 361. dives intolerabilis, vj. 459. nil non licere ſibi putat, cum gemmas collo circundedit, vi. 456. quo templo non proſtat? ix. 24. deterior, x. 323.
fœmineum, vj. 245.
fœmineis, ix. 53.
femur ſummum, vj. 422. Herculis, xiij. 151.
feneſtra clauſa, iij. 242.
feneſtræ, iii. 275. molles. j. 104. altæ, caligantesque, vj. 31.
feneſtris, iij. 270.
feneſtras, ix. 104.
fenóque, vj. 541.
fenoris, xj. 40. auctor, xi. 48. nulla mentio, xj. 183.
fenum, iii. 14.
fœno, xi. 70.
fera parcit cognatis maculis ſemilis, xv. 1<0.
feræ Romuleæ, xi. 104.
ferarum vicinarum, vi. 6.
feralis cœna, v. 85.
feritas dira, xv. 32.
fercula, i. 94. vii. 184. ornata, xi. 64.
ferè, vi. 241. x. 23. xi. 112. xiv. 173.
feriri, vi. 416.
ferit. iii. 245. 270. vi. 428.
feriunt, iii. 298.
feriat, vii. 55. xiii. 93.
ferienda, xii. 14.
fermè, viii. 73. xiii. 236.
fermentum, iii. 188.
ferox vetulus, xii. 7.
ferocem, i. 162.
feroci, vii. 126.
ferre, iii. 45. 60. v. 170. vi. 30. 398. vii. 17. x. 359. xii. 109. xiii. 14. 21. 120. xiv. 30. 198. jugum, vi. 207.
fert, iii. 68.
fertur, ii. 62. v. 81. xi. 6. xiii. 170.

ar, vi. 314. 647. vii.
x. 237. tuliſti, ix. 39.
, ii. 36. vi. 131. x.
. xiii. 105.
viii. 119.
i. 139. vi. 165.
iii. 276. viii. 47.
v. 164. vii. 147.
r, i. 64.
, iii. 251. tulerim, vi.
. tulerit, ii. 24. vi.
5. tuliſſet, v. 4. x. 278.
s, ii. 125. vi. 9.
tem, ii. 72. x. 38. la-
os, vi. 604.
da, xvi. 43.
dam, xiii. 143.
m, vi. 112. 623. ix,
. lethale, xv. 165.
m promere, xv. 73.
, iii. 310. xiii. 28.
, iii. 305. v. 115. vi.
9. 659. x. 316. xii. 54.
v. 174. obliquo, vii.
24. hebeti, xi. 140.
denti, xiv. 22.
oque, x. 266.
ata, vii. 41. xi. 26.
eus, i. 31. xi. 129.
ea, vii. 150.
et, v. 29. vi. 137. viii.
9.
vent, vi. 630.
vens, iii. 49. mero. iii.
83.
ventem, x. 301.
venti, xi. 51.
ulæ, i. 15.
alas, vi. 478.
tino, x. 273.
inare, iiii. 146. xiv.
212.
tinat, ix. 126. ad illam,
xiv. 84.
tinata, iiii. 96.
tus ceſpes, xii. 2.
la, vi. 158. xii. 92. dies,
xiii. 23.
to, xv. 38.
torum, iii. 173.
ſtis diebus, xi. 83.
etus, xiv. 78.
eta uxor, xiv. 167.
tum capellæ, xv. 12.

fœtæ mulæ, xiii. 66.
fibula, vi. 73. 378.
ficedulas, xiv. 9.
fictilis, xi. 116.
fictile guloſum, xi. 20.
fictilibus, iii. 168. x. 25.
xv. 127.
ficus ſterilis, x. 145.
ficum, xiv. 253.
fida, vi. 544.
Fidenarum, x. 100.
Fidenis, vi. 57.
fides, i. 115. ii. 8. vi. 559.
prodigioſa, xiii. 62.
curta patriæ ingratæ,
xiv. 166.
fidei tantum habet quiſque, quantum poſſidet. &c. 143.
fidei violatæ crimine, xiii. 6.
fidem hominum Divumque, xiii. 31.
fide, xv. 114. 118.
fidibus, vi. 387.
fidimus, vii. 139.
fiducia, vi. 552. xiii. 110.
tanta, x. 306. collata,
xv. 155.
fieri, v. 138. vi. 41. 253.
vii. 6. xiv. 176. 177.
fit, iiii. 98.
fiunt. ii. 162. 167. v. 158.
vi. 228. x. 64. xi. 134.
xii. 22. xiv. 117.
fies, vii. 197. 198.
fiet, iii. 140. vi. 396. 507.
ix. 62. x. 318. 320 xiv. 309.
fient, ii. 135. vi. 323.
fias, x. 167.
fiat, vi. 77. 254. 401. viii.
121. &c.
fiant, vi. 144.
fieres, v. 134.
figere, iii. 2.
figebat, iiii. 100.
fige, v. 12. ix. 94.
figam, ix. 139.
figataprum, i 23.
figamus, vi. 78.
figantur, vii. 118.
figens veſtigia, xiv. 272.
figentia, xiv. 2.
figendum, xj. 28.
fixa, iii. 304. xiii. 240.

fixo gutture, i. 156.
fixis, xii. 100.
figuli, iiii. 135.
figulis, x. 171.
figuram, vi. 340.
filum, iii. 287.
filo Tyrio, vii. 134.
filáque numerata, xiv.
133.
filius, iii. 111. 132. 157.
vii. 188. xiv. 68.
filius morum, xiv. 52.
infans, xiv. 49. amens.
xiv. 94. paſtoris duri,
bubulci, xi. 151. egregii corporis, miſeros,
trepidósque parentes
ſemper habet, x. 295.
filius gallinæ albæ, xiii.
141.
filios quibus moribus inſtituas plurimùm intereſt, xiv. 73.
filia, iii. 110. ix. 83. dulcior, v. 139. adultera,
xiv. 25.
filiolus, ix. 83.
filiolum, 389.
filiolam turpem, vj. 240.
finem, vj. 443. 526. 634.
vij. 138. xiij. 241. animæ,
x. 163. autumni, xiv. 190.
fine, vii. 241.
fines, xiv. 142. imperii.
viij. 265.
finitima, xij. 12.
finitimos, xv. 33.
finitus, j. 6.
finitum, viij. 150.
finito, j. 117.
fingit, xiij, 132. ix. 146.
fingimus, vi. 633.
finxit præcordia, xiv. 35.
finxerunt, ix. 109.
finge, v. 72. viij. 195.
fingentem, xv. 18.
ficti, xiij. 77.
fiſcus multus, xiv. 260.
fictos, ij. 34.
fiſci res eſt, iiij. 55.
Flaccus, vij. 227.
flagellum, ij. 169. viij.
151. occultum, xiij.
195.

flagelli

flagel i, v. 154.
flagello, vi. 478.
flagellis, xiv. 19.
flagellis ſævire, x. 180.
flagitio uno nemo contentus, xiii. 244.
flagra, x. 109. dura, v. 173.
flagrabat, iiii. 114.
flagrantem, xiv. 245.
flagrante, i. 152.
flagranti, iii. 139.
flagrantia præcordia, xiii. 182.
flagrantior æquo, xiii. 11.
flamea, ii. 124. vj. 224.
flameolo parato, x. 334.
Flaminiam, i. 61.
Flaminia, i. 171.
flammarum, iii. 285.
flammis, x. 266. xi. 63.
flammas, viii. 233.
flavam, vi. 353. xiij. 164.
flavi, v. 115.
Flavius, iiii. 37.
flavo galero, vi. 120.
flet, iii. 101.
flebat, x. 30.
flentem, vii. 146.
fletúmque, vi. 265.
fletu, xv. 136.
flebile, xiii. 84.
flexi, vi. 492.
flexit equos, j. 20.
flexiſſe, ix. 20.
Flora, ii. 49.
Floræ, xiv. 262.
florali, vi. 249.
flos Aſiæ, v. 56.
flores, xv. 50.
floſculus velox, ix. 127.
flectas, xiii. 144.
fluxit, vi. 264.
fluxerit, xiii. 69.
fluctu, xi. 94. xii. 30.
fluctus Tyrrhenos, vi. 92.
fluctibus cruentis, x. 186.
fluminis, xv. 7.
flumina, iii. 31. epota, x. 177.
focum, v. 96.
focis privatis, iiii. 66. brevibus, xi. 79.
focos, xv. 83. molles, xii. 85.
foculum, iii. 262.
foderit, ix. 45.
fœda, vi. 131.
fœda, xiv. 64. aſpectu, vi. 460. lacerna, iij. 148.
fœdum, vii. 5. dictu, xiv. 44.
fœdo, viii. 225.
fœdis, viii. 183.
fœdior, iiij. 14.
fœdius, ii. 82.
fœdæ, xiv. 152.
fœdere, vii. 123.
fœnus, ix. 140.
folium Sibyllæ, viii. 126.
foliata, vi. 464.
follem veterem, xiij. 61.
folle tenſo, xiv. 281.
folles cavi, vii. 111.
follibus, x. 61.
fons egregius, xii. 41. ingenii, largus & exundans, x. 119.
fontis, iii. 13.
fontem, xiv. 104.
fonte, vi. 285.
fontibus Aonidum, vii. 59.
Fontejo Coſ. xiii. 17.
forcipibus, x. 131.
foret, ii. 158. x. 75. 103. 263. xii. 30.
forent, iiij. 48. 140.
fore, xiii. 200.
fores ornatas, vi. 226.
foribus, ix. 85.
foricas, iii. 38.
foris, v. 126. ix. 77.
forma, v. 61. vi. 104. 177. x. 324.
formæ & pudicitiæ rara concordia, x. 297.
formam optat modico pueris, majore puellis, x. 289.
formantque, vi. 243.
formica magiſtra, vj. 360.
formidat, iii. 176.
formidatus, vi. 558.
formidine nimia, xv. 77.
formidine culpæ, xiii. 106.
formoſa, vi. 161. 464. xiii. 43.
formoſam, vi. 185.
formoſiſſimus, x. 331.
fornace graves, iii. 309.
fornacula magna, x. 82.
fornicis, x. 239.
fornice, iij. 156. olido, xi. 171.
forſan, vi. 14. xii. 125.
forſitan, i. 150. v. 156. viii. 113. xi. 162. xiv. 34. 295.
fortaſſe, iiij. 25. vj. 27. 599. xiii. 103. xv. 15.
fortè, iii. 278. vi. 641. vii. 156. 232. xi. 119. xiii. 217.
fortis, iiii. 3. xvi. 59.
fortem, vi. 97. x. 357.
fortes, ix 142.
fortia, viii. 57.
fortibus, viii. 122.
fortior, iii. 292. xii. 66. xv. 161.
Fortuna, iii. 40. viii. 74. ix. 148. x. 285. humilis, vi. 286. improba, vi. 604. ſimilis, xii. 29. Crœſi, xiv. 328.
Fortuna, Deam nos te facimus, x. 366. xiv. 316.
Fortuna ſi volet, fies de Rhetore Conſul, &c. vii. 197.
fortunæ, xi. 174. xv. 95. victrix ſapientia, xiii. 20. minaci, x. 52. acervo, xiii. 10. ædem, xiv. 90. caſibus, xiii. 86.
fortunam, x. 73. xvi. 34.
fortunas, xiv. 113.
fortuna urgente, vi. 592.
fortuitus, xiii. 225.
fortunatam, x. 122.
forulos, iii. 219.
forum, j. 128. vii. 132.
fori arenâ lenta pugnamus, xvi. 47.
foro, iiij. 7. toto, x. 25.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

fore dere, xi. 50.
fora . 52. plena, xiii. 13. ſola, vi. 68.
foſſ ii. 10.
foſſe, xi. 80.
fove vi. 605.
fover, vi. 467. 470.
fovi errorem, viij. 165.
fragolura, xiii. 57.
frag, xi. 195.
framam Martis, xiij. 7
frangere, x. 102. morſu, x. 9.
frans, viij. 136
frant, v. 478, vii. 219.
frantur, xi. 189.
franimus, x. 156.
frauntur, x. 60.
frebat, viij. 247. xi. 2.
fret, vij. 86. opes. xiv. 5.
frerunt, vi. 298.
frage, vij. 27.
freris, xiv. 309.
frea, vi. 521. 617. x. 134.
oce, ij. 111.
frum, v. 68.
fris, xiv. 296. ætate, v. 161.
frgendus, x. 200.
frgenda, viiij. 18.
frili, xij. 88.
frer, v. 135.
frces, v. 137.
frcis, x. 242.
frrum, x. 260.
fribus magnis, xiv. 69.
ferculus, iiij. 98.
fadiſque nefandæ, xiij. 74.
fudem jure tueri, xiij. 201.
fude ſacrilega, xiij. 71.
fudes, xiij. 24. xiv. 229.
mat, viij. 37.
meret, v. 78.
mitu, vi. 260. xiv. 247.
ena, ii. 169. viij. 88. x. 45. 128.
equentes, xiij. 246
frictus, vi. 577.
frictum, vj. 321.
frigidus, vj. 324.
frigida, v. 23. vi. 2. xiv. 300. mens, j. 166.
frigidior Geticis pruinis, v. 50.
frigúſque, vi. 359.
frigore, xi. 75. 146. longo, iiij. 44.
frigora, xiv. 318.
fritillo parvo, xiv. 5.
frivola, iij. 198. v. 59.
frondibus, vi. 6.
frons durior, viij. 189. ærea, xi. 96.
frontis nulla fides, ii. 8.
frontem, xiij. 216. xiv. 56. totam, vj. 615.
frontemque, vi. 582.
frontémque coruſcat, xii. 6.
fronte, v. 44. vi. 552. xv. 50. obducta, ix. 2. ſalva, xi. 205. xiij. 242.
frontibus, ij. 85. xii. 117.
Frontonis platani, j. 12.
frueris, v. 153.
fruitur, i. 49.
fruatur, xi. 171.
fructus, vij. 103. viii. 6. amicitiæ, v. 14.
frugalius, v. 6.
frugi, iiii. 23. cenula, iii. 167.
frumentum, v. 118.
frumenti teſſera, vilis, vii. 175.
frumenti dominus, xiv. 293.
Fruſinone, iij. 224.
fruſtum capreæ, xj. 142.
fruſta mucida, v. 68. plurima, xv. 79. panis, xiv. 128.
fruſtis, xi. 144.
fruſtra, iij. 210.
fruticante, ix. 15.
fuga clara, viii. 61.
fugæ celeri, xv. 75.
fugâ, ij. 144.
fugere, ii. 1.
fugit, vi. 252. vi. 338. viij. 206. x. 160.
fugerunt, ij. 64.
fugêre, vi. 20.
fugiam, iij. 59. 81.
fugeret, xv. 272.
fugiens, xiij. 40.
fugientem, ix. 74.
fugientibus, xi. 52.
fugienda, xiv. 36.
fugitivus, xiij. 111.
fugitivum, iiij. 50.
fugitivis, viii. 174.
fulcrum clarum ac nobile, xi. 95.
fulcri ſacri, vj. 22.
fulgere, x. 212.
fulget, viij. 42.
fulgebat, xi 108.
fulſerit, vii. 140.
fulguris ictum, xij. 17.
fulgura, vj. 586. xiv. 292.
fulgura omnia, xiii. 223.
fuligo, vii. 227.
fuligine, v. 35. x. 130. madida, ii. 93.
fulmine juſto, viij. 92.
fulmina, iii. 145. vii. 163. Tarpeja, xiij. 78.
fultus thoro meliore, iij. 82.
fulta, vij. 182.
fultam, iij. 193.
fumat, v. 116.
fumant, j. 156. iij. 199.
fumabant, xiv. 171.
fumus, j. 120.
fumo, iij. 249.
fumóque lucernæ, vi. 130.
fumoſos, viij. 8.
functus, xi. 88.
fundo, iij. 108.
fudit, iii. 258.
fundat, v. 142.
fundite, xij. 37.
fundo Rutupino, iiij. 141.
funem, xii. 5. xiv. 292. rectum deſcendere, xiv. 266.
fungi ancipites, v. 146.
funus, i. 146. iij. 43. x. 259. acerbum, xi. 44. adultæ virginis, xv. 138.
funere lento, vj. 564.
funera,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

funera, iiii. 109. viij. 192. xiii. 131. gnatorum, x. 241.
funeſta, j. 113.
funeſtat, viij. 18.
frugi, xiv. 111.
fur, ij. 26. iij. 47.
furem, vj. 17. xiii. 23.
furibus, viii. 174.
furtiva, xii. 120.
furtivæ, j. 10.
furere, vi. 614.
furit, xiv. 63.
furioſus, iii. 291.
furor, j. 92. ij. 18. viij. 97. xv. 100. ſummus, xv. 36. haud dubius, xiv. 136. non unus agitat mentes, xiv. 284.
furentis, vj. 510.
Furiæ, xiij. 51.
furnos, vij. 4.
furva gente, xij. 104.
Fuſci, xii. 45.
Fuſcina, ij. 143.
Fuſcine, xiv. 1.
Fuſcus, iiij. 112.
Fuſco jam micturiente, xvi. 46.
fuſa, vii. 169.
fuſum, ij. 55.
fuſo poſito, xi. 69.
fuſte aperire caput, ix. 98.
fuſtes, vj. 415.
futura, x. 353.
futuri, iij. 72. vj. 555.
futuræ, viij. 75.

G.

GAbba vilis, v. x.
Gabiorumque, 1. 100.
Gabiis, vi. 56. vij. 4. ſimplicibus, iij. 192.
Gadibus, x. 1.
Gaditana, xj. 162.
Gætulus curſor, v. 53. oryx, xj. 140.
Gætula, bellua, x. 158.
Galba, viij. 222.
Galbam, ii. 104. viij. 5.
Galbina, ii. 97.
galea, v. 154. vj. 108. viij. 203.
galeæ, vj. 261. xj. 6.
galeam, ij. 130. viij. 124. xiv. 261.
galeata mulier, vi. 251.
galeatum, j. 169. viij. 238.
galero flavo, vi. 120. longo, viij. 208.
Galla, j. 125. 126.
Galle, xvj. 1.
Gallia, vij. 148. facunda, xv. 111.
Gallus, vij. 144.
Calli reſupinati, viii. 176.
Gallis venientibus, xi. 113.
Gallicus cuſtos urbis, xiij. 157.
Gallicus axis, viij. 116.
Gallica, vij. 16.
Galli textoris, ix. 30.
galli fecundi cantum, ix. 107.
galli criſtam, xiij. 233.
gallina, iij. 91. v. 124. pejor, xi 135.
gallinæ albæ, xiij. 141.
gallinam ægram, & claud. oc. xij. 96.
Gallinaria pinus, iij. 307.
Gallita, xij. 99.
Gallitæ, xii. 113.
ganeo occultus, xj. 58.
Gangem, x. 2.
gannit, vj. 64.
Ganymedem, ix. 22. Gætulum, v. 59.
garrula pericula, xii. 82.
gaudere, vi. 231. xv. 84.
gaudes, ix. 84. xiv. 270.
gaudet, vj. 75. 103. 208. 378. 419. vij. 105. xiij. 192. x. 292. xiv. 18.
gaudent, ix. 136. x. 67. xii. 81.
gaudebis, xiii. 247.
gaudebit, v. 143.
gaude, vj. 596.
gaudeat, viij. 13.
gauderet, xi. 103.
gaudentis, viii. 225.
gaudia, j. 86. vi. 188. 364. 601. ix. 19. longa, viii. 47. eadem, x. 204. vulgi x. 51. cœnæ, xv. 41.
Gaurana, viii. 86.
Gaurus inanis, ix. 57.
gelantur, vi. 95.
gelida, iii. 190.
gelidæque, v. 63.
gelido, x. 217.
gelidos, iii. 322.
gelidas, vii. 206.
gelidasque, v. 77.
gemimus, iii. 214.
geminis vi. 304.
geminos, xi. 105.
gemit, ii. 90.
gemimus naturæ imperio cùm funus adultæ Virginis occurrit, vel &c. xv. 138. iii. 214.
gemat, vj. 266.
gemeret, vij. 71.
gemitus, vj. 270. viij. 98.
gemitu majore, xiij. 130.
gemitus nimios, xiij. 11.
gemma, j. 68.
gemmáque princeps, xiij. 138.
gemmæ, j. 29.
gemmas, v. 41. 43. virides, vj. 457.
gemmata pocula, x. 27.
gener, iij. 160.
generum Cereris, x. 112.
geneſis tua nota mathematicis, xiv. 248.
geneſi inſpecta, vj. 578.
generoſus, vij. 191.
generoſi, viij. 224. xij. 40.
generoſæ, xiv. 81.
generoſum, viij. 30.
generoſæ, vi. 124.
generoſa animalia, viij. 57.
generoſior Capitolinis & Marcellis, ij. 145.
genetrix, xvj. 6.
genialis dies, iiij. 66. Tyrius, x. 334.
genis obſcuris, vj. 130. ruptis, xv. 58.
genas pendentes, x. 193.

geuitalia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ia, mollia, vi. 513.
s, x. 129.
, xiv. 40.
n, vi. 22. 561.
iii. 58. prudent.
ii 86. dicta. xv. 98.
, iij. 121. totius,
vi 115. patriciæ, x. 332.
n miſeram, viij. 18.
n deducis ab infa-
naſylo, viij. 273.
, vi. 175. furva, xij.
.. longa, xiij. 207.
us noſtris, xiij. 171.
s ſanctas, xv. 10.
ia, iij. 64.
Deorum. x. 55.
us cruentus, vi. 525.
um, v. 69.
t, x. 236.
, vi. 448. vii. 155.
j. 131. ix. 27. x. 219.
manum, vi. 555. igna-
m, vii. 105. aliud, xii
. hoc, xv. 69. cibi,
. 171.
ris, viij. 6. humani,
ij. 159.
ri humano, xv. 132.
re, ij. 129. viij. 31.
netres, iij. 76.
nani lumina cærula,
ij. 164.
manicus, vi. 204.
ſti, vi. 613.
men, ii. 99.
re, xiij. 198.
tur, vii. 179.
, xv. 28.
s, xiv. 314.
, v. 124.
bus, vi. 72.
cis, v. 50.
ulus, v. 53.
ulum, v. 59.
uláque æquora, xiv.
78.
ulice, viij. 26.
bus, vi. 109.
óque, x. 309.
um, x. 294.
ntis fraterculus, iiij.
8.
lo, ii, 40.

gingiva inermi, x. 200.
glacies Mæotica, iiij. 42.
glaciem, xiv. 186.
glacie, v. 104. fracta, vi. 521.
glacialem, ii. 1.
gladii, x. 164.
gladio, x. 345. xiij. 25. udo, viii. 243.
gladium, x. 20.
gladiúmque, viij. 123.
gladiis, iiij. 96.
gladios, viij. 195. x. 123. xv. 168.
gladiosque, x. 131. Moloſſos, xiv. 162.
gladiator, ii. 144. vi. 110.
glandis acervos, xiij. 57.
glandem, vi. 10.
Glaphyrus, vi. 77.
glebamque virentem, xii. 85.
glebula talis, xiv. 166.
gloria, v. 111. vij. 81. 118. xiij. 98. oprata, x. 187. paucorum patriam obruit olim, x. 143. ô gloria, x. 159.
glutiſſe, iiij. 28.
gnati elixi, xiij. 84.
gnatisque, x. 201,
gnatos plorantes, vj. 86.
Γνῶθι σιαυτὸν, xj. 27.
gobio, xj. 37.
Gorgone pugnanti, xij. 4.
Gorgonei pinna caballi, iij. 118.
Gracchus, ij 117.
Gracchi tunicati, ij. 143.
Graccho, viij. 210.
Gracchum pugnantem, viij. 201.
Gracchorum, vj. 167.
Gracchos, ij 24.
graciles, vj. 465. xij. 87.
gradus, xj. 46.
gradibus ab imis, iij. 200.
Gradivus Homericus, xiij. 113.
Gradive, ii. 128.
Græcè, vj. 186. 190. 192.
Græcorum, iij. 114.
Græcis, xiv. 89. jurare paratis, vj. 16.

Græcos, iij. 206.
Græcia mendax, x. 174.
Græcia ſi vera eſt, xiv. 240.
Græcam urbem, iij. 61.
Græculus, iij. 78.
Græcula. vj. 185.
Grajuſque, x. 138.
Grajæque, viij. 226.
Grajas artes, 100. Athenas, xv. 110.
graminis generoſi, iij. 40.
gramine, viij. 60.
grammaticus, iij. 76. labor, vij. 216.
grammatici, vi. 437.
grandis, vij. 210. x. 71.
grande, iiij. 115. vj. 635. xii. 127. xiv. 281. nefas, xiij. 54. ſupercilium, vj. 268. ebur, xj. 123.
grande ſonat, vi. 516.
grandi, vj. 79. vij. 110. xij. 14.
grandes, xiv. 171. 195. xvi. 14.
grandia, xiij. 147. vj. 154. 301. 644. ix. 51. xj. 70.
grandine ſæva, v. 78.
graſſatur, xiv. 174.
graſſator ſubitus, iij. 305.
gratia nulla, viij. 64. improba, xiij. 4.
gratulor, xv. 86.
gratus Iulo, xij. 70.
grata, iii. 66.
gratæ, xiv. 183.
gratum, iij. 4.
gratum eſt, xiv. 70.
gratóque, vj. 383.
gratam requiem, xj. 182.
gravis j. 25. 163. vj. 99. 146. 269. 417. 510. ix. 12. x. 201. 226. xiij. 197.
grave, vij. 71. xiv. 248.
gravi maſſa, vj. 420.
graves fornace, iij. 309.
graves capiti dentes, xj. 127.
gravior, vj. 433. xvj. 22.
gravius, xv. 119.
graviorem, viij. 209.
graviore, xiij. 227. catenã, xiij. 175.
graviora, vj. 133.

gravitas,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

gravitas, vi. 177.
graviter, xij. 23.
grex, ii. 79. parvus, viij. 108.
grege, ix. 143. xij. 116. linigero, calvo, vi. 532. Chaldæo, x. 94. toto, xi. 66. mutorum, xv. 143.
greges. vj. 174.
gregibus, i. 46. tantis, vi. 160.
gremium, v. 142. xiv. 327.
gremio, ij. 120. iii. 176. vij. 215.
grue ſæva, xiii. 170.
grunniſſe, xv. 22.
gula, j. 140. v. 93. cana. xiv. 10. prima, xv. 90.
gulâ plorante, v. 158. creſcente, xi. 39.
guloſum, xj. 19.
gurgitis, vj. 265. cœnoſi, iii. 266.
gurgite Stygio, ij. 150. Siculo, v. 100. Herculeo, xiv. 280.
gurgitibus miris, xiij. 70.
guſtat, xv. 92.
guſtaverat, xiv. 85.
guſtus elementa per omnia quærunt, xi. 14.
gutta ſanguinis, xi. 54.
gutto, xi. 158. pleno, iii. 263.
guttur, vi. 105. tumidum quis miratur in Alpibus, xiii. 162.
gutturis, ii. 114.
gutture, i. 156.
Gyaræ clauſus ſcopulis, x. 170.
gymnaſia, iii. 115.
gypſo Chryſippi, ii. 4.

H

HAbenas totas, xiv. 230.
habere, i. 129. x. 90 xiv. 207.
haberi, iii. 272. vii. 24. x. 92.
habes, iiii. 125. viii. 200. x. 365. xiv. 315.
habet, i, 40. iii. 122. 144. 152. 267. v. 19. vi. 196. 357. vii. 75. 75. x. 297. xi. 68. xii. 95. xiii. 194. 210. xiv. 140. xv. 110.
habetur, xi. 1. viii. 141.
habent, vi. 61. xiii. 83.
habebat, v. 151. ix. 3.
habebatur, v. 111.
habuit, iii. 208. x. 140. 294.
habuêre, vi. 13.
habebis, xi. 60.
habebit, vi. 561. 655.
habe, iii. 188. v. 118.
habeas, v. 127. xiv. 207. xvi. 24.
habeat, ii. 39. vi. 447. xiii. 34.
habeant, viii. 227.
habentem, v. 46.
habendum, xi. 93. xiv. 254.
habendum eſt, xiii. 118.
habendos, xv. 37.
habitus, ii. 124. iii. 180. vi. 266. viii. 202. idem, xi. 149. æquales, iii. 177.
habitum, ii. 72. ix. 20.
habitu triſte, xiv. 110.
habitas, i. 114. xiv. 268.
habitat, xiv. 92.
habitatas, xv. 152.
habitatorem magnum, xiv. 312.
hædos notos, xi. 153.
hædulus pinguiſſimus, xi. 66.
hæret, ii. 137. iii. 248. xi. 54.
hæremus, vi. 280.
hæſerat, iiii. 41.
hæreret, vii. 227.
hærens, iii. 233.
hæſuri, x. 144.
halitus, x. 238.
Hamillus, x. 224.
hamis diſpoſitis, xiv. 305.
Hammonis, vi. 554.
Hannibal, vi. 290. dirus vii. 161.
Hannibali Tyrio. xii. 108.
Hannibalem, vi. 169. x. 147.
haruſpex, vi. 549. varicoſus, vi. 396.
haruſpice, ii. 121.
haſta, iii. 33. xi. 106.
haſtamque Minervæ, xiii. 82.
haſtile curvatum, vii. 12[illegible]
haud, iii. 164. vi. 7. vii. 9[illegible] viij. 198. xi. 17. xiv. 13[illegible] xvi. 8. impunitum, xii 200.
hauſit, iii. 85.
hauſtu facili, iii. 227.
hebeti ferro, xi. 140.
hebetes, viij. 137.
hecatomben, xii. 101.
Hectore portante, x. 250.
hederis, vii. 29.
Hedymeles tener. vi. 382
Heliadum, v. 38.
Heliodorus conſpicuus, vi. 372.
Helvidius, v. 36.
Helvinam Cererem, iii. 320.
Heracleas, i. 52.
herba. iii. 20, finitima. xii. 12.
herbæ, xi. 69.
herbas omnes, xv. 99.
herboſo, iii. 113.
Herculis, ii. 20. iii. 173. ærumnas, x. 361. uxor formoſa, xiij. 43. femur, xiii. 151. ædem vincens. xiv. 90.
Hercule, v. 125.
Herculeo lare, viii. 14. gurgite, xiv. 280.
Herculeos arcus, xiij. 82.
here, iii, 23.
heres, i. 41. iii. 135. 161. ix. 87. rivalis. vi. 217. decolor, vi. 599. bullatus, xiv. 4.

hæredem

…m dulcem, vi. 59.
…s, x. 237. xii. 95
…e trunco ſimillimus, vi. 53,
…, vi. 325,
…us olim, xiv. 180.
…idum ſerpens, xiv. 13.
…æ, ix. 44.
…um minutal, xiv. 129.
… 159.
…e, v. 45.
… 231.
…a, xv. 57.
…n, iii. 175. 195.
…Sophocleo, vi. 635.
…gno, xi. 123.
…um, vi. 521.
…æ tegetis, vii. 221.
… iii. 46. 216. 217. 219. … &c.
…, j. 161. vii. 129. x. …3. xiv. 79.
h… 169. ij. 41. iii. 92. …264. 299. vi. 54. 101. … vii. 166. 242. &c.
h…tenim, viii. 111.
h… 51. 52. opera, viii. …4.
h…n tempora, x. 254.
h…adem, iii. 92. x. 256. xi.
h…lim, xi. 77.
h…bi. xiii. 150.
ho… ii. 82. 143. vii. 48. 135. … 189. 197. &c.
ho…agit, v. 157.
ho… voló; ſic jubeo, ſit …o ratione voluntas, … 222.
ho…ego, ix. 76.
h…s, vi. 178. 498. 594. …i. 125. viii. 46. 189. x. …. 228. xiv. 38. 147. …v. 97. &c.
h…, x. 184.
h…c, ii 16. iii. 283. v. 136. vi. …2. 382. 647. vii. 56. x. 69. … 17. 65.
h…c, j. 111. ii. 67. 78. vi. …51. &c. x. 41. xi. 115. …ii. 119.
h…, ipſa, x. 76.
hi, ii. 45. iii. 34. x. 88.
horum. j. 136. ii. 5. 18. iii. 81. 112. vi. 556. x. 71. xi. 12. xii. 109. 114. xiv. 169.
his, ii. 18. 147. vi. 465.
hos, i. 89. vi. 266. 607. vii. 186. &c. viii. 22.
has epulas, xi. 83.
heic, j. 150.
hic, ii. 167. 110. 111. iii. 11. 21. 119. 157. 180 182. vii. 181.
hinc, j. 65. 119. 144. ii. 1. 156. vi. 294. 295. 462. vii. 113. viii. 105. 195. x. 44. xi. 127. 128. xiv. 13. 82. xv. 51. 77.
huc, iii. 308. vi 415. 465
hiems deformis ſtridebat iiii. 58.
hiemes multas, iiii. 92.
hilaremque, xv. 41.
hilares, xi. 170. xii. 65. xiii. 52.
Hippo, ii. 50.
hippomanes, vi. 132.
Hippia, vi. 104. 82. 114. x. 220. 322.
Hirpini, viii. 63.
Hirtus, x. 222.
hirſuto, v, 155.
hirſuto collo, ii. 41.
hirundinis, x. 231.
hiſcere, v. 127.
Hiſpania, x. 152. horrida, viii. 116.
hiſpida membra, ii. 11.
Hiſpulla, vi. 74. pinguior, xii. 11.
Hiſter, ii. 38.
hiſtoria, ii. 103. x. 175.
hiſtoriarum, vii. 98.
hiſtorias, vii. 231. omnes, vi. 449.
hiſtorico, vii. 104.
hiſtrio, vii. . 90.
hodie, iii. 23. xi. 150. 177. 195. xiii. 47.
Hœmo, iii. 99.
Homero, vii. 38. magno, x. 246. xv. 69.
Homerum, vi. 436.
Homericus Gradivus, xiii. 113.
homo, vi. 221. liber. v. 161. ſum, vi. 283. Diis carior, quàm ſibi, x. 350. parcus, xiv. 112.
hominis, vi. 47. 220. x. 271.
homini j. 134. xiv. 184. xv, 165.
hominem, iii. 75. x. 69.
homine, xv. 174.
homines, j. 85. ii. 167. iii. 153. v. 1. 1. vi. 12. ix. 32. x. 346. xv. 117.
homines nati compoſitive luto, vi. 12. necandos, vi. 595. malos atque puſillos, xv. 70.
homines deſunt, vi. 232.
hominum, vi. 341. x. 48. 173. xiii. 243. xv. 103.
homicida, ii. 26.
homuncio, v. 133.
honeſta, iv. 95.
honeſtum, iv. 85.
honeſti, iii. 52.
honeſtis, iii. 21. vi. 443.
honeſtos, vi. 238.
honeſtiùs, v. 10.
honor ſummus, j. 117.
honoris, viij. 150. clari. iij. 178.
honori ſacro, j. 110.
honorem, v. 136. vi. 531. vij. 88.
honore, xi. 87.
honorum, x. 57.
honores, viii. 69. nimios, x. 104.
hora. vi. 576. vij. 222 x. 76. xvi. x. aptior, vi. 580. ſolida, xi. 205.
horas, x. 216.
horis, vi. 182.
Hotatius, vij. 62.
hordea, viij. 154.
horrere, iii 7.
horret, iij. 265.
horreat, vj. 182.
horreres, ij. 122.
horrenti, j. 93.
horrendaque, xii. 15.
horrendum, vi. 484.
horrida, iij. 212. viij. 116. ix. 12. x. 298. xiv. 242 xv. 44.
horrida pellex, ij. 57.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

horridior, vi. 10.
hortatur, xiv. 121.
horti, vi. 374. xiii. 123. culti. iii. 228.
horto aperto, vi. 18. parvo, xi. 78. noſtro, xiv. 172.
hortis, vi. 487. x. 334. xv. 10. marmoreis, vii. 79. parvis, xiv 319.
hortos, i. 75. magnos, x. 16.
hortulus, iii. 226.
hoſpes numinis Idæi, iii. 137. minor, xi. 62.
hoſpitis. viii. 161.
hóſpite venturo, xiv. 59.
hoſpitium, vii. 70. miſerabile, iii. 166.
hoſpitio, iii. 211.
hoſti, xiii. 169. perituro, xi. 107.
hoſtem, x. 86.
hoſtibus ipſis, xv. 100.
hoſtia, xi. 85. xii. 5.
hoſtia dignior vita? xiii. 235.
hoſtia nil gravius timet cultro, xv. 119.
humana, xiii. 222. xiv. 98. 264.
humanum, vi. 555.
humani generis, xiii. 159.
humanæ, xiv. 175.
humano, xv. 132.
humanis, x. 137.
humanas, x. 163.
humero, vi. 490. x. 227.
humero revocante, i. 27.
humeris, x. 39.
humerosque, viii. 4.
humida, xi. 186. laurus, ii. 158.
humilis, vi. 286. xi. 67. 169.
humili, iii. 39. ix. 48.
humiles, vi. 413. viii. 44.
humor, x. 32.
humore coacto, xiii. 133.
humi, viii. 78.
humum, xv. 63.
hyacinthos, vi. 110.
hydri, vii. 70.
Hylas, i. 164.
Hymetto dulci, xiii. 185.
Hyperboreum, vi. 469.
Hyppo, ii. 50.
Hippoſyto quid profuit grave propoſitum, x. 325.

I.

I vi. 305. x. 166. 310.
i nunc, xii. 57.
jacet, vi. 268. 278. 593. x. 86. 205. xv. 6.
jacebat, iiii. 9. 120, xiv. 167.
jacuit, ii. 120. vi. 475. x. 288. xii. 62.
jacebit, i. 136. x. 206.
jaceat, vi. 579. vii. 79.
jacens, vi. 36.
jacentem, viii. 173. xv. 43.
jactare, iii. 106. viii. 6. jugum, xiii. 22.
jactat, vi. 235.
jactatur, xii. 52.
jactabo, xii. 90.
jactetur, viii. 208.
jactaret, i. 62. baſia, iiii. 118.
jactata, xiv. 265.
jactu, xii. 33.
jaculetur i. 11.
jaculator, vii. 193.
jaculum, viii. 124.
jaculum torquêre, v. 155.
jactura, iii. 125. xiii. 177. minima, vi. 91.
jacturæ mediocris onus, xiii. 8.
jam, i. 5. 64. 123. 139. ii. 39. 101. 115. iii. 198. 199. 215. 221. 262. 265. iiii. 32. 37. 56. 76. 101. 135. 138. &c. v. 21. &c. 68. 94. 166. 168. vi. 105. 146. &c. 152. viii. 153. x. 61. &c,
jam-jam, vi. 627.
jamque, iii. 206. vi. 348. 376. 487. viii. 97.
jam nunc, xi. 204.
jamne, x. 28.
jamdudum, iii. 317.
jampridem iii. 62. vi. 514. x. 77. xiv. 58.
janua, iii. 4. vi. 79. 214. vii. 42. xii. 91. xiii. 129. xiii. 146.
Janum, vi. 385.
Jane pater, vi. 393.
Jaſon mercator, vi. 152.
Jaſpis præclara, v. 42. ibi. viii. 64. 177. x 160. xi. 174. xii. 81. xiii. 150.
Iberinæ, vi. 53.
ibidem. v. 40.
Ibin ſaturam ſerpentibus, xv. 3.
idcirco, ix. 123.
ictericæ, vi 564.
ictus, iiii. 121. v. 125. monſtratos, vi. 260.
ictum fulguris, xii. 17.
id, iii. 182.
Idæum ſolenne colunt, xi. 192.
Idæi numinis, iii. 138.
Idæis antris, xiii. 41.
idem, iii. 148. 291. iiii. 8. 12. vi. 112. 216. viii. 79. 98. x. 74. 159. 331. xi. 25. 149. xvi. 59.
idem (priore brevi) iiii. 12. vi. 216. xiii. 76. 184.
eadem, i. 14. 148. iii. 23. 92. v. 1. 51. vi. 76. 348. 401. vii. 152. 153. 198. x. 203. 256. xi. 21. 175. xiii. 104. 172. xiv. 5. 76. 103. &c.
ejuſdem, iiii. 94. ſortis, xii. 26.
eidem, xiv. 122.
eodem, iii. 205. x 42. xiv. 8.
iiſdem, vii. 153. xi. 73. xv. 157.
eiſdem, xiv. 30.
easdem, xiv. 113.
ideo, iii. 47. vii. 23. 143, 144. viii. 251. xi. 135. xiii. 89. xv. 143.
idoneus patriæ, xiv. 71.
Idumææ portæ, viii. 160.

ſecur,

jec, v. 114. vi. 647. ſiccum,
i. 5. tenſum, vii. 117.
ſtum, xiii. 117.
jeja fames, v. 10. mater,
132.
jeum, xv. 51.
igit, ii. 34. iiii. 5. 89. 130.
92. 209. vii. 106. 188.
i. 240. ix. 20. x. 15.
. 265. 285. xi. 109. xii.
. 83. 111. xiii. 101. xiv.
. xvi. 18.
ig us, iii. 272.
ig a, xiv. 106.
ig, i. 134. xiii. 226. ſu-
us, xii. 19.
ig, xiv. 285.
igm, iii. 214. 253.
ig mque, vi. 3.
ig m Trojanum, iiii. 61.
igrantem, xiv. 244.
ptum, xv. 84.
ig rogi, xv. 140.
ig s, vi. 623. x. 61. pri-
ios, xiii. 146.
ig culum, iii. 102.
ig bilis, iiii. 104. viii.
37.
igominiam gtaviorem,
ii. 209.
igoro, iii. 43.
igorat, vi 568.
igoret, xi. 26.
igoraſſe, x. 103.
igoſcere, xiii. 103. xv.
05.
igoſcit, vi. 434.
igoſcitis, viii. 181.
igoſcas, viii. 189.
igoſcat, i. 154.
igoſcentibus, iii. 146.
iotum, vi. 636.
iotaque nobis, xiv.
187.
iotosque, vi. 453.
acus puer, xiii. 43.
ados conditor, xi.
178.
adum, x. 261.
bus, v. 136.
e, i. 3. 97. ii. 93. 95. 99.
100. iii. 67. 91. 186. 246.
264. iiii. 73. iiii. 136. &c. v.
62. &c. vi. 136. 534. 541
viii. 216. 260. ix. 45. &c.
ille tamen, x. 179.
illa, i. 151. 155. iii. 274. ix.
39. &c.
illius, vi. 571. x. 320.
illius lacrimis, vi. 538.
illud, ii. 73. iii. 208. vi. 193.
xii. 112. xiv. 68. xvi. 8.
&c.
illud enim, v. 88.
illud quod dicere nolo,
viii. 275.
illam iii. 134.
illum, iii. 74. 232. v. 148. x.
92. 108. &c.
illo, iiii. 109. 130. xii. 20.
&c.
illi, ii. 163. iiii. 120. viii.
55. &c.
illorum, xv. 105. &c.
illis, ii. 14. 36. 140. iii. 92.
165. iiii. 41. viii. 70. x. 3.
&c.
illos, i. 170. ii. 45. 156.
viii. 167. 267. ix. 114.
&c.
illas, iii. 321. &c.
illic, i. 91. iii. 98. 170. 177.
197. v. 10. 73. vi. 36.
409. viii. 199. ix. 44.
x. 323. xiii. 171. xv. 7. 12.
94.
illinc, i. 159. v. 96. x. 44.
xiii. 161.
illuc, ii. 159. iii. 24. vi. 338.
xii. 53.
illuſtres, iiii. 152.
Illyricumque latus, viii.
117.
imâ, viii. 47.
imis, iij. 200.
imago tua, viii. 55. major.
xiij. 221.
imagine macra, vii. 29.
frangenda, viii. 18. fra-
cta, xi. 18.
imbelle, xv. 126.
imbelles, vi. 365. viii.
113.
imber, xiii. 67.
imbuit, xiv. 124.
imbutus, xi. 144.
imitatur, vii. 42.
imitantur, xiv. 107.
imitatus, xii. 34.
imitata, vi. 340. x. 299.
imitandis turpibus ac pra-
vis dociles ſumus, xiv.
40.
immane, x. 107.
immanes, xv. 18. 125.
immania, xv. 104.
immemor, vi. 85.
immenſa, vii. 111.
immenſæ, xi. 194.
immeritis, x. 60.
imminuit rem, xiv. 92.
immo, x. 324. xiii. 108.
xvi. 9.
immodici, xiv. 176.
immolat, xv. 118.
immortale, xv. 34.
impacta, x. 59.
impar, iii. 161.
impar hoſti, xiii. 169.
impatiens acerbi, vi. 58.
impatiensque moræ, vi.
237. 326.
impendere, iiii. 91.
impendat, xii. 96.
impenſa nimia, xii. 97.
impenſæ, v. 156. vii. 138.
impenſas, iii. 216.
imperat, vi. 64. 223.
imperet, viii. 81.
imperium, x. 79. profundi
triſte, xiii. 49.
imperii, iiii. 137.
imperii fines, viii. 265.
imperii fato, xi. 105.
imperio, vi. 134. x. 343. xv.
138.
imperiis, x. 151. xi. 87. xiv.
331.
imperfectus, iii. 233.
impetus acrior, xv. 62.
implere ceras, i. 63.
impleri, v. 75.
implet, ii. 96. vi. 248. 544.
vii. 161. ix. 56.
implet, xiv. 30. 288.
impletur, viii. 24.
implent, vi. 309.
implevi, xiv. 327.
implevitque, iiii. 41.
implevere, xiv. 215.
impleret, vi. 600.
implevero, ix. 90.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

impleverit, ii. 58.
imponere, iiii. 103.
imponit, vi. 443.
imponet, xii. 118.
imponite, vii. 229. xij. 84.
impoſito, vi. 333.
impoſitas res, iii 252.
impreſſit, vj. 421.
imprime dentem, ix. 134.
improbus, ix. 63. xvi. 37.
improbus annis, iii. 282.
improba, vi. 86. 604. xiii. 3.
improbior, iiij. 106.
improbulum, v. 73.
improbitas prodiga, x. 305. admirabilis priſco ævo, xiii. 53.
improvidus, iij. 273.
impulit, xv. 120. xij. 19.
impellat, iij. 128.
impulſæ, x. 107.
impulſu, x. 351.
impune, j. 3. 4. iiij. 152.
impunitum, xiii. 200.
imputo, ij. 17.
imputat, v. 14. 15.
imputet, vi. 178.
in, j. 6. 31. 104. 107. 111. 155. 170. ij. 28. 48. 57. 68. 75. 79. 136. vj. 527. &c.
inque, x. 244.
inæquales, v. 38.
inanis, ix. 57.
inani, j. 47. v. 7.
inaurati, xiii. 151.
incedet, xij. 126.
incendi, vi. 324.
incenderit, iij. 222.
incendente, vi. 647.
incendia, iij. 7. nulla, iij. 197. cœpta, xiii. 145.
incerta, xv. 137.
incertæ, xii. 32.
incertæque rei, viij. 81.
inceſſu, ij. 17.
inceſtus, iiij. 9.
inceſtæ, vj. 157.
inchoat, xvi. 42.
incerare, x. 55.
incidere titulis, viij. 69.
incidit, iiij. 39.
incidat, x. 314.
incipis, viij. 11.
incipit, vj. 347. 467. viij. 138. ix. 52. x. 115.
incipiunt, xiii. 238. xv. 52. 64.
incipe, iiij. 34.
incipias, vi 614.
incipiat, xj. 163.
inciperet, x. 262.
incipientem, vii. 195.
incitat, vj. 314.
inclinare, ix. 26.
inclinat, iii. 316.
inclinet, x. 224.
inclinatis, xv. 63.
includere, xiv. 133.
incluſus, xii. 123.
incognita, ix. 34.
incola, viij. 160.
incolumem, xij. 16.
incolumi, x. 258.
incommoda vitæ, xiii, 21.
incrementa, xiv. 259.
incude, iij. 309. x. 132. aſſidua majora fiunt, xiv. 118. nefanda, xv. 165.
incultus puer, xj. 146.
incumbere, viij. 76. xiv. 122 teſtæ, xv. 128,
incubuit, vj. 292.
incurritur, vj. 330.
incutit, iij. 246.
incutimus, ix. 5.
inde, j. 65. 168. iii. 37. 113. 236. 301. 308. iiii. 51. 122. v. 168. vi. 62 138. 224. 435. 523. 559. 602. 611. vii. 103. 123. 220. viii. 105. 119. 195. ix. 20. 28. x. 140. xi. 47. xii. 87. xiv. 12. 45. 83. 148. 173. 282. xv. 36. 48.
indemnatus, vi. 561.
Indica, xv. 163.
indicibus, x. 70.
indigenæ. xiii. 38.
indignatio, i. 79. v. 120.
indignatur, v. 64.
indignus genere, viii. 30.
indignum, vii. 17.
indigno, iiii. 95.
Indus Mauro obſcurior, xi. 125. vi. 584.
Indi, vi. 236. graciles, vi. 465.
Indos, vi. 295.
indocti, ij. 4. viij. 49.
indocti ſermo laudatur. iii. 87.
indocti quorum præcordia nullis interdum aut levibus videas flagrantia cauſſis, xiii. 181
indomitus, ii. 77.
inducitur, vi. 470.
indulgere, vi. 282.
indulget, ii. 140. vi. 159. 383.
indulgent ſibi, xiv. 234.
indulſit, ii. 168. vi. 86. xiii. 217.
indulſit, xiv. 330. xv. 148. 174. indulge, viii. 167.
indulgebitis, ix. 48.
indulſiſſe, ii. 165.
indulgentia, vii. 21.
induperatur barbarus, x. 138.
Induperatorem, iii. 29.
induſtrius, viii. 52.
indutus, ii. 97.
inebriet, ix. 113.
inermi, iiii. 80.
infamis, ii. 22.
infami, viii. 273.
infamia, i. 48.
infans, xiv. 49. xv. 139. ruſticus, iii. 176. ruſticus. ix. 60. paraſitus, v. 141. nobilis, vi. 81.
infante, xiii. 163.
infantes quatuor, xiv. 168.
infantibus magnis, vi. 9. nudis, vi. 605,
infantia, x. 199. noſtra, iii. 84.
infecit, xii. 41.
infelix, iii. 152. 209. 253. 267. vi. 490. 596. vii. 74. x. 169.
infelicibus, xiii, 142.

ris, viij. 257.
ais regibus, xiii. 52.
aque, xv. 120.
o numine, xiii.
r.
is, xv. 74.
etur, xiii. 60.
ai, xiii. 190.
am, viij. 72.
u arcto vicorum, iii.
7.
, iii 97. 204.
nuit, j. 166.
it, vi. 616.
det, viii. 154.
ium, i. 151. velox
. 73. mite, iiii. 83.
tum, x. 300. mite,
ij. 185.
ii fons largus &
undans letho dedit,
119.
nio, vii. 63. 96.
ns, i. 4. ii. 119. 137.
j. 124. vi. 108. 511.
8. 650. vii. 132. 140.
ii. 100. x. 62. xi.
9.
nti, iii. 240. xv. 156.
ntia, iii. 251.
entibus, ii. 96.
enuum, iii. 20.
enui, xi. 154.
enuorum iii. 131.
enuè, ii. 16.
erit, vi. 608.
ratusque, vii. 169.
ratæ, xiv. 165.
rato, x. 270.
ratos, xi. 190.
rate, ix. 82.
redietur, vii. 172.
reſſus, x. 20.
guen, vi. 195. xii. 36.
guinis, j. 41. vj. 300.
ægri, x. 207.
guine, iii. 109. ix. 136.
gnina, ix. 4. matura, vj.
369. craſſa, xi. 158. fri-
gida, xiv. 300.
guinibus udis, x. 322.
imicus lævis, ix. 95.
imica, xvi. 20.
imicorum, xv. 40.
iniquæ, j. 30.
iniquo, xiv. 126.
iniquas menſas, v. 3.
injuria, v. 9. xiv. 151. xvi.
22. magna, viii. 121.
innoxia, xiii. 156.
innuat, vi. 139.
inops æris, vij. 61.
inopi, xii. 67.
inopem, vii. 205.
inopum, viii. 89.
in primis, viii. 121.
inquiſitores, iiii. 49.
inquis, viii. 44.
inquit, j. 102. 125. iii. 21.
153. iiii. 125. v. 118. vi.
280. 415. vii. 242. xiii. 44.
x. 155. 291. xiii. 84. xiv.
153.
inſanabile, vii. 51.
inſania, ii. 71.
inſanum, vj. 619.
inſatiabile, xiv. 125.
inſcius, xi. 66.
inſcripta, xiv. 24.
inſcriptaque, viii. 168.
inſignis, viii. 32. x. 57.
inſignia, viii. 227.
inſiſtere, vi. 96. ix. 144.
inſpicit, j. 97.
inſpexi, iii. 45.
inſpecta, vi. 578.
inſtabile, ix. 79.
inſtat, vi. 519.
inſtant, xv. 75.
inſtantem, vj. 406. xiv.
210.
inſtaurare, viii. 158. xv.
74.
inſtitor, vii. 221.
inſtituit, j. 71.
inſtituas, xiv. 74.
inſtruit, v. 96.
inſulſam, vi. 657.
intacta, vi. 335.
intactum, xiv. 194.
intactam, vii. 87.
intactoque, v. 169.
intactior, vi. 162.
integer, viii. 80. x. 288. xv.
56.
intelligit, xii. 36.
intelligat, iiij. 101. vi.
450.
intellecta, ix. 129.
intendunt oculos, viii.
150.
inter, j. 112. 129. ii. 10.
47. iii. 157. 191. 264. v. 28.
vi. 101. 322. vii. 186. viii.
133. 175. 217. x. 260. 358.
xi. 93. xiij. 119. 186. xiv.
203. xv. 33. 164.
intercepta, xiii. 71.
interdum, iii. 181. 305. vi.
551. x. 52. 315. xiii. 182.
xv. 44.
interea, j. 135. ii. 137. iii.
261. v. 120. vi. 148. 236.
423. 460. 507. viii.
155. x. 342. xi. 14. 191.
xiv. 138.
interiora, xii. 80.
interius, xj. 15.
interque xiii. 212.
intererit plurimùm, xiv.
73.
internuncia cœli fida, vi.
544.
interpres, vi. 543.
interpres legum ſanctiſſ.
iiii. 79.
interrogo, x. 72.
intervenit, vi. 193.
inteſtatus, iij. 274.
inteſtata ſenectus, i. 144.
inteſtina, vii. 78.
inteſtino loto, vi. 428.
intolerabile, vi. 412.
intolerabilius, vi. 459.
intonet, vi. 484.
intra, viii. 240. ix. 11. 43.
55. 94. xiv. 45.
intra ſe, xiii. 209.
intrat, ii. 88. vi. 373. 511. x.
317. xii. 75.
intravit, vi. 121.
intraverit, x. 171.
intranti, iiij. 62.
intrantes, vi. 125.
intrepidi, xiii. 89.
introitum, xi. 10.
intulit, vi. 298.
intulerit, vi. 339.
intus, iii. 241.
invadunt, ii. 20.
invalidi, iii. 88.
invenit, iii. 260.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

invenit, ix. 8. x. 47. xiii. 29. 197. xv. 44.
invenies, ii. 5. vi. 207. viij. 48. 172. x. 148. xv. 129.
invenies, xv. 129.
inveniet, viii. 232.
invento, viii. 30.
inventa, xiv. 75.
inventrix, xv. 117.
inverſo fundo, iij. 108.
inverſis pell. xiv. 187.
invidet, x. 228.
invideas, vij. 93. xi. 110.
invidiæ, magnæ, x. 57.
invidiam facerent nolenti, xv, 123.
invidioſa, xiii. 179.
inviſi. xiii. 248.
invita, vi. 221.
inviti, xiv. 108.
invitatus, xiv. 134.
involvitque, vi. 606.
inutile, xv. 126.
Io, vi. 525.
jocari, iii. 40.
joco mordente, ix. 10.
jocorum, iii. 147.
Ionium late ſonantem, vi. 93.
Iphigenia, xii. 119.
ipſe, j. 62. 105. 127. 136. ii. 18. iij. 222. iiij. 69. v. 30. 37. 86. 142. viij. 75. 147. 148. xii. 35. xiii. 56. xiv. 244. xv. 38. 45. &c.
ipſa, iii. 95. 172. &c.
ipſius, vj. 52. vii. 239. viij. 262. x. 285. xvi. 58.
ipſi, j. 100. v. 107. viij. 190. xiii. 1. xiv. 234. xv. 59. &c.
ipſum, ii. 147. iiij. 28. v. 56. 114. &c.
ipſum, x. 182. xii. 40.
ipſumque, viii. 133.
ipſumque parentem, vi. 174.
ipſo, 1. 33.
ipſam, vi. 172.
ipſorum, viij. 138. xiii. 138.
ipſis, ii. 31. iii. 146. v. 135. &c.
ipſos, j. 100. ix. 26. &c.
ipſas, viii. 23. x. 59. &c.
ira, i. 45. 85. vi. 646. xiij. 176. xiv. 50. xv. 131.
ira Deorum lenta, xiii. 100.
iræ, j. 168. xiij. 183. xv. 169.
iræ pone frena, viii. 88.
iram, vi. 188. 284.
iraſci, x. 360.
iratus, xiii. 226.
irati, iii. 299. x. 313.
irato, xiii. 93.
iratis, j. 146. Deis, j. 50.
ire, iii. 25. 128. ix. 21.
ire parat, viii. 130.
ire viam, xiv. 122.
it, i. 145.
itur, i. 89. iiij. 65.
ibat, iiii. 104. xi. 88.
ibit, iii. 78. vi. 526. 575.
i demens, x. 166.
i nunc, x. 310.
Ite, iii. 66. xii. 83. profanæ, ii. 89.
eas, iij. 274.
eat, vi. 520.
iret, xii. 14.
iſſe, vi. 408.
euntem, xii. 110.
eundum eſt, iii. 316.
irritamentum Veneris languentis, xi. 165.
Iſæo, iii. 74.
Iſis, xiii. 93.
Iſidis, vi. 528. ix. 22.
Iſide, xii. 28.
Iſiacæ lenæ, vi. 488.
iſte, iiij 67. &c.
iſta, ii. 75. 136. ix. 73. xi. 166. &c.
iſtud, iii. 187. &c.
iſtas, j. 139. &c.
iſtic, iii. 29.
Iſtrum, xii. 111.
Iſtro, viij. 170.
ita, ii. 38 v. 59. vi. 221. xiii. 91
Italiæ, iii. 171.
Italiam, x. 154. xii. 78.
iter, vii. 172 x. 20.
iterum, iii. 134. iiii. 1. vii. 95. xii. 25.
Ithacus, xv. 26.
Ithacum, xiv. 287. natantem, x. 257.
jubeo, vi. 222.
jubet, i. 99. ii. 7. iii. 196, 284. vi. 329. 416. 419. 516. vii. 102. xiv. 31. 212. 306. xv. 134.
jubetur, vj. 339. vii. 41.
jubentur, iiij. 144. viij. 65. xiv. 108.
juſſit, vi. 37. 621.
jubebit, v. 143. 149.
jubeat, iii. 129. vi. 98. 274.
jubeant, ix. 144.
juberet, ii. 101. xv. 150.
juſſeris, iii. 78.
juſſerit, vi. 525.
juſſus, v. 12. viii. 210. xiv. 331.
juſſa, iij. 15.
juſſæ, xi. 104.
juſſos, vi. 370.
juſſas, iii. 65.
juſſúque Neronis, x. 15.
Iubernæ, ii. 160.
jubis, vi. 40.
jucunda, iii. 81.
jucundum, v. 140.
jucundam, vii. 82.
jucundis, x. 349.
jucundius, xiii, 180.
Iudæa tremens, vi. 542.
Iudæi, vi. 546.
Iudæis, iii. 14.
Iudaicum jus ediſcunt, xiv. 101.
judex, xvi. 29. Bardaicus, xvi. 13.
judicis, ii. 75.
judice, vii. 13. xiii. 3. morum, iii. 12. bubulco, vii. 117. me viij. 188.
judicio inani, j. 48.
judicet, xiii. 226.
jugera, iij. 142. vicina, iiij. 7. bina, xiv. 163.
jugeribus, ii. 132. paucis, ix. 60.
jugulare, xv. 12.
jugulata, xii. 127.
jugulo, viii. 218.
jugulos, iiij. 110.
jugum ferre, vi. 207. ſuſpectum, ix. 57. curtum, x. 135.
jugum jactare, xiij. 22.
jugo, viii. 63.
juga memoroſa, iii. 191.
juga boum, viii. 108.
jugis, vi. 648.
Iulius ii. 70.
Iulia, ii. 32.

lex, ii. 37. vi. 38.
, xii. 70.
ento, xiv. 77.
enta, iij. 316. iiij. 5. vii. 80. ix. 103. famelica, iv. 47.
entis laſſis, viii. 154.
itur, vi. 41.
entur, ix 89.
e oſtia, ix. 105.
ta, vi. 447.
tæque, ii. 46.
tamque, vi. 199.
o Conſule, xv. 27.
o, vi. 618.
o virguncula, xiii. 40.
onis, vii. 32.
oni, vi. 48.
onem, ii. 98.
iter, vi. 59. x. 188. xi. 16. xiii. 41. 114. vernus, . 79.
is, viii. 156. xiv. 271.
ummi, x. 268.
is tunica, x. 38.
is famulæ, xiv. 81.
i Tarpeio, xij. 6.
em, xii. 89.
e, xiv. 206. barbato, vi. 15.
are Græci parati, vi. 16.
at, viij. 156. per ſolis radios, Tarpejaque fulmina, xiii. 78.
es licet. iii. 144.
ante, ii. 98.
ato teſti, v. 5.
gia, v. 26.
s, j. 56. xvi. 51. x. 87.
daicum, xiv. 101.
s dicere, x. 101.
ris, ii. 139. vi. 216.
riſque, j. 128.
ris nodos, viii. 50.
re, ii 34. xi. 23. eodem. xiv. 8.
ra, ii. 43. 72. xv. 135. civilia, ii. 51. parentis. ix. 87.
rando, xiii. 202.
rgia alterna, vi. 267. prima, xv. 51. v. 26.
ſta, ix. 90.
juſta ratio, vi. 94.
juſtæ, xvi. 19.
juſtiſſima, xvi. 17.
juſtitia inermi, iiii. 81.
juſtitiæque, viii. 25.
juvat, xiv. 4.
juvant, xi. 16.
juvabit, iii. 211.
juvencum torvum, viii 155.
juvencam auratam, vi. 48.
juvenis, v. 45. viii. 51. x. 310. xiii. 55. xiv. 7.
juveni, j. 25. xiv. 23. 235. Arcadico, vii. 160. Pel" læo, x. 168. mihi. x. 226.
juvenem, vi. 329. xiv 191. 251. ſuperbum, inflatum, plenumque Nerone propinquo, viii. 71. 72.
juvene indigno, iiii. 95.
juvenes, ii. 50. vii. 20. 132. viii. 164. 262. xi. 199. xiv. 107. 121. cultos, iii. 158. quibus arte benigna, & mel. luto fin. præc. Titan, xiv. 34. 35.
juvenes vidiſſe marinos, xiv. 283.
juvenum diſcrimina, plurima, x. 196.
juveniſta, xi. 5.
juventa, vi. 103. calida, matura, vi. 368.
juventus, ii. 155. vii. 213. reſinata, viii. 114.
juxta, xi. 201.

L.

LAbellum, i. 160. xiv. 325.
labello clauſo, iii. 185.
ſpumanti, ix. 35.
labellis, v. 128. vi. 275.
labem, ii. 78.
labe, xiv. 69.
labente, vi. 202.
labentibus, iii. 194.
labitur, xv. 77.
labor, vi. 288. xiv. 224. fecundior, vii. 98. grammaticus, vii. 216. multus. viii. 104. æquus, xvi. 56.
laboris, x. 139. xiv. 164.
labori pulcro, xvi. 57.
laborem indignum, vii. 17.
labore militiæ, xvi. 52.
labores, ix. 42. xiv. 198. omnes, vi. 592. quoscumque. x. 359. ſævos. x. 361.
laborum, iii. 22.
laborat, viii. 239.
laboranti, vi. 442.
labra, iii. 294. vi. 462. x. 67. vi. 622. pallida, x. 229.
labra moves, xiij. 114.
labyrinthi, j. 53.
Lacedæmonium, xi. 173.
lacerat, vi. 624.
lacerabant, xv. 102.
laceraret, iiij. 37.
laceratis, vi. 489.
lacerna, iii. 148. Venuſina, i. 51. aurata, x. 212.
Lacernæ, vii. 114.
lecernis, xiv. 487.
lacernas, pingnes, ix. 28. Tyrias, i. 27. xvi. 45.
lacernatæ, i. 62.
lacerta inventa, xiv. 75.
lacertæ, iii. 231.
lacerti parte, xiv. 131.
lacerto ſecto, vi. 106.
lacertis admirandis, x. 11. inclinatis, xv. 63.
laceſſit, vi. 247.
Lacheſis, ix. 136.
Lacheſi, iii. 27.
lachrymæ, i. 168. xvi. 27.
lachrymis uberibus, vi. 272. veris, xiii. 134. vi. 538.
lachrymas, iii. 101. v. 159. x. 52. 261. xv. 133.
lactis, xi. 68.
lactis torrens, xiii. 70.
lacte, vi. 467.
lacunar, i. 56.
lacus, iiii. 60. ſpurcos, vi. 602.
Ladas, xiii. 97.
lædant, iii. 272.
Lælius, xiv. 195.
læna, v. 131. coccina, iii. 283.
lænam, vii. 73.

lætus, xiii. 248. xiv. 23.
læta, vi. 569. xij. 13.
lætam, vii. 83.
lætum, xiij. 123. xv. 41.
læti phaleris, xvi. 60.
lætis, x. 98. xij. 73.
lætare, x. 310.
lævâ, vii. 159.
lævàque, vi. 560.
lævà, xiv. 297.
lævâque, vi. 657.
lævum, iiii. 120. vi. 494.
lævo, xiv. 228.
lævis, iii. 111. ix. 95.
læve argentum, xiv. 62.
  caput, x. 199.
lævi podice, ii. 12.
lævia, viii. 515.
lævibus, vi. 355. viii. 35.
lagena, Saguntina, v. 29.
  venali, viii. 162.
lagenæ, vii. 221. xii. 60.
lagenas, xiv. 271.
Lagi. vi. 83.
lambit, ii. 49.
lambenti, ix. 5.
lambentibus, viii. 35.
Lamiarum, iiii. 154. vi. 384.
lampas ænea, iii. 285.
lampade, vi. 137.
lana ſuccida, v. 25.
lanam trahitis, ii. 54.
lanam deducere, vii. 224.
lanis, vi. 496.
lanatis, xv. 11.
lanatas, viii. 155.
lanifice, xii. 66.
lancem, v. 80.
lance beata, vi. 203.
lancibus oppoſitis, xi. 18.
lances Parthenio factas, xii. 43.
languentis, xi. 165.
languida, i. 122.
languorem, iii. 233.
laniſtæ, iii. 158. xi. 8.
laniſtis, vi. 215.
lanugo prima, xiii. 59.
Laomedontiades, vi. 325.
lapidem, vi. 576. xv. 6.
lapides, xiii. 67.
Lappa, vii. 72.
lapſus, iii. 7.
lapſum, xv. 156.
laqueum, x. 53. xiii. 244.
laqueo, vii. 50.
laqueos, x. 314
lardum nataliticium cognatis ponere, xi. 84.
Laris, iii. 110. trepidi, xiv. 20.
laremque, vi. 3.
lare Herculeo, viii. 14.
Lares, viii. 110. xii. 113. parvi noſtrique. ix. 137.
Laribusque paternis, xii. 89.
Laribus criſtam promittere galli, xiii. 233.
Laribus conjungere noſtris tectum aliud, xv. 153.
Largæfilia, xiv. 25.
largiri, v. 110.
largitur, vii. 88.
largus, x. 119.
larga manu, x. 302.
Laronia, ii. 36. 65.
laſcivum, vi. 193.
laſcivi ruris alumni, xi. 98.
laſſus, viii. 246.
laſſi, xv. 167.
laſſique, j. 132.
laſſo, tibi, vii. 117.
laſſoque, xiv. 146.
laſſis, viii. 154. cædentibus, vi. 483.
laſſare, ii. 92.
laſſata viris, nunquam ſatiata, vi. 129.
latet, vi. 236.
latentis, ix. 18.
Lateranus, viii. 147. 151. 167.
Lateranorum, x. 16.
laternam, v. 88.
Latina, i. 171. viii. 256.
Latinæ clivoſæ, v. 55.
Latino trepido, i. 36. cœlo, vi. 636.
Latini perituri, vi. 44.
Latinas caſtas, vi. 286.
Latinè, vi. 187. xi. 148.
Latio, xii. 103.
Latiis, ii. 127. rebus, xi. 115.
latiùs, xiv. 234.
Latona, x. 292.
Latonæ, vi. 175.
latravit, x. 272.
latratibus, vi. 414.
latronem conductum, xiii. 145.
latrone, x. 22.
latus, iii. 131. vi. 649. xi. 142. acrior, vii. 109. Illyricum, viii. 117. alternum, xii. 31. xiv. 289.
latus ſulcus, i. 157.
latum, vi. 481.
lato auro, x. 27.
lata acies, ix. 65.
latâ, xiv. 308.
latiſſima, xii. 59.
latis, i. 137. ſpecularibus, iiij. 21.
latos, orbes, xi. 122.
late, xiv. 243.
lateque ſonantem, vi. 92.
lateris, vi. 504.
lateris dolorem, xiij. 229.
lateri, vi. 37.
latere nudo, xi. 96.
lavari, vii. 130. quadrante, vj. 446.
lavat, iij. 262.
lavatur, v. 90.
lavantur, ij. 152.
laudare, iij. 42. 92. 106. vij. 31.
laudo, iij. 2. iiij. 18. xij. 121.
laudas, x. 28.
laudat, iij. 86. vi. 434. xiij. 32.
laudat ſermonem indocti, gens, &c. iii. 86.
laudatur, j. 74. iiii. 71. v. 42.
laudamus, viii. 58.
laudant, xiv. 182.
landabat, iiij. 121.
laudet, xiv. 154.
lauderur, xiv. 111.
laudis futuræ, viij. 76.
laudis cupido, x. 143.
laudem, xi. 58.
laude tuorum, viij. 74.
laudibus efferet, vi. 181.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

laudabis, xi. 22.
Lavinæ xii. 71.
Laurenti agro, i. 107.
Laureolam, viii. 187.
lauris, . 158.
laurumque momordit, vii. 1.
lauro, vi. 253. grandi, vi. 79.
lautos i. 65.
lautus, i. 1.
laudem i. 67.
lauta, v. 257.
lauto, iv. 13.
lautorum pueros, vii. 177.
lautissimus, iv. 221.
lautissima, vii. 175. xi. 140.
lazare iv. 67.
laxabat, viii. 261.
laxet, i. 143.
Ledam, vi. 63.
legatum, viii. 1. 72. ix. 62. 88.
legit, i. 69.
legit, i. 155.
legit, iij. 121.
legerat, xi. 78. vii. 152.
leget, i. 241.
legat, ii. 231.
legant, xi. 180.
legens vii. 104.
lectus iii. 203. viii. 177.
lecti, x. 78.
lecto i. 60.
lectis xiii. 136.
lectum, vi. 276.
lecto assiduo, i. 13.
lectulus, ix. 77.
lectum in quo nupta jacet semper habet, lites, &c. vi. 267.
lectum alienum concutere, vi. 1.
lecti reti, vi. 225.
lecto aurato, vi. 593. vacuum, v. 17.
lecto gaudet & umbra, vii. 105.
lecti parvis, xi. 96.
lectis, i. 32. 121. iii. 242. x. 35.
Lectis, vi. 308.
legis ii. 155.
legitime, iii. 132.
legiones, x. 79. xiv. 241.
legionibus totis, viii. 255.
legumen omne, xv. 174.
lenæ Iſiacæ, vi. 488.
Lenas, v. 97.
leno, i. 55.
lenone, vi. 126.
lenonum, vi. 319.
lenonum pueri, iii. 156. puellæ, xiv. 46.
lenonibus, vi. 215.
Lentulus, vii. 95. viii. 187. x. 287.
Lentule, vi. 80.
lentus, viii. 248.
lentáque, xvi. 47.
lento, vi. 564.
leo, viii. 36. alumnus, xiv. 247.
leoni leo fortior non eripit vitam, xv. 160.
leonem domitum, vii. 76.
Lepidi, vi. 264.
Lepidis, viii. 9.
lepus cum magno ſumine, xi. 138.
leporem, xiv. 81. ſemeſum, v. 167.
lepores, v. 124.
Læſtrigonas immanes, xv. 18.
letale, xv. 165.
leto, x. 119.
letifero autumno, iiii. 56.
levant, xii. 53.
levet, xiv. 236.
levaret, xiv. 83.
Leucade viii. 241.
levis, vi. 506.
leve, vii. 240.
levium, xiii. 13.
levibus, xiii. 182. vi. 355.
levius, ii. 56.
leviusque, x. 344.
leviori, vii. 77.
levioribus, iiii. 11.
lex, vii. 102. Julia, ii. 37. vi. 38. ulla, x. 315. Othonis, xiv. 324.
legemque, vi. 634.
lege ſervata, vi. 452.
leges, ii. 72. viii 91. xi. 8. amaras, ii. 30. 42. ſævas, vii. 229. Romanas, xiv. 100. Majorum rubras, xiv. 193.
Legum, vi. 543. interpres ſanctiſs. iiii. 79. ænigmata, viii. 50. prima ſecuris, viii. 268. reverentia, xiv. 177.
legibus, x. 251. antiquis, xvi. 15.
legitimum, ix. 44.
legitimis, vi. 199.
legitimè, x. 338. xii. 100.
libentius, xv. 88.
liber, ix. 121.
libri ſummi, i. 5.
libro, vi. 577. viii. 134. denſo, vi. 262.
librum, iii. 41.
libris, vi. 450. ix. 84. venalibus, iii. 187. paribus, iiii. 16.
libros, iii. 219.
libelli, i. 86.
libelli comites, vii. 107.
libello, xiv. 193.
libellis ſacris, xiii. 19. Thuſcis, xiii. 62.
libellos, vi. 243. Græcos, iij. 206. poſitos, vii. 26.
librarius, ix. 109.
libraria, vi. 475.
liber homo, v. 161.
libera, viij. 244.
libera verba, iiij. 90. ſuffragia, viii. 211.
libertas, ii. 112. vi. 216. æqua, viij. 177. pauperis, iij. 299. emitur, vi. 139.
libertatis, ij. 77.
libertatem, xiv. 230.
libertatemque, xiv. 56.
libertate dubia, vii. 116. viij. 263.
libertinus, j. 102.
libertus, vi. 145.
liberto, ii. 59.
libertorúmque, v. 28.
libertos, vii. 43.
liberet, j. 152.
libet, j. 63. ij. 1. iij. 37. vij. 112. xiv. 142. xv. 84.
libet exclamare, viij. 29.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

libet expectare, xii. 95.
libuit, v. 16.
libeat, i. 19. x. 162.
libitum, iii. 159.
libido, viii. 135. magna, ii. 14. eadem, vi. 348. ſuſpecta, x. 208.
libidinis facinus, vi. 293.
libidinis arte omni, xi. 172.
libidine, iiii. 3. vi. 134. vii. 85. ſaltante, vi. 317.
Libitinam, xii. 122.
libo vetulo, xvi. 39.
libras, x. 147.
librata, viii. 204.
Liburnus, vi. 476.
Liburno ingenti, iii. 240. clamante, iiii. 75.
Libya, xi. 25.
Libye, v. 119.
licet, j. 105. 162. ij. 147. iij. 92. 144. iiij. 34. v. 141. vi. 139. 208. 282. 579. vij. 146. viij. 19 81. 85. 122. 131. x. 19. 211. 298. 304. xi. 194. 205. xiij. 56. xiv. 12. 263. 287. xv. 13.
liceat, ii. 135. iij. 301. vi. 455. viij. 235.
licebit, xi. 182.
liceret, iiij. 85.
Licinus, xiv. 306.
Licinis, j. 109.
lictorem, iij. 128.
lictore laſſo, viii. 137.
lignum, xi. 118.
ligni ſupervacui, xiij. 137. xvi. 41.
ligno dolato, xij. 58.
lignorum, vij. 24.
ligonis, vii. 33.
ligonem erectum, xi. 89.
ligulas, v. 20.
Liguſtica ſaxa, iij. 257.
limen, j. 100. ij. 88 xi. 188. Tarpejum, vi. 47.
limine, i. 96. iij. 124. vi. 227. x 29.
limina, vi. 52. xiv. 44. veſtra mortifera, xiv. 220.
limite vicino, xv. 154. medio, xvi. 38. auguſto, x. 169.
lingua malipars peſſima ſervi, ix. 120.
linguæ mercedem ponere, vii. 149.
linguam, iii. 63. ix. 123.
linguis faventes, xii. 83.
linguas, ix. 119.
linit, vi. 480. ix. 58.
linquere, xv. 152.
linquit, vi. 226.
linquebat, vi. 119.
linum craſſum atque recens, iii. 150. 151.
linique magiſter, iiii. 45.
lina temeraria, v. 102.
lintea, iii. 263. inſcripta, viii. 168. duo, xiv. 22.
Liparæa taberna, xiii. 45.
lippus, x. 130.
litigat, vi. 35. vii. 141.
litiget, xvi. 16.
litis ſub flamine longo, xvi. 50.
litem, vi. 241. lites, vi. 267. xvi. 42. veras, vii. 168.
littera, xiii. 138.
lituis, xiv. 200.
litus, iii. 4. iiii. 143. vii. 49.
litore, xi. 113. xiv. 270. Cajetæ, xiv. 87.
litora, ii. 160. iiii. 47.
livida, vi. 630.
lividulus, xi. 110.
livorem ducere, ii. 81.
livoribus tumidis, xvi. 11.
locamus, x. 366.
locaſti, viii. 185.
locantur, iii. 13.
locata, ix. 143.
loculis, i. 89. x. 46. xi. 38. eburnis, xiii. 139.
locuples, vi. 140. xii. 99. xiv. 137.
locupletem, xiii. 96. xiv. 197.
locus, iii. 22. 119. vii. 63. xv. 37. ſummus, x. 110.
locum, i. 103. vi. 541.
loco, iii. 230. primo, v. 12.
locos, vi. 244.
Locuſta. i. 71.
lodice, vi. 194. vii. 66.
longus, vi. 431.
longa, ii. 84. iij. 254. vi. 220. 622 x. 57. 190. xi 68. 207. xiv. 158. 251.
longáque, ix. 52.
longum, vi. 65. 588. vi 228. xv. 82. collum, i 88.
longi, vi. 482. ix. 34. x. 4 ſervitii, iii. 124.
longo, xiv. 217. vi. 56 vii. 132. viii. 1. 20 tempore, xi. 152. iii 44. v. 80.
longorum, vi. 350.
longis, vi. 309. vii. 182.
longos, ii. 124. xii. 91. xi 198.
longior, ij. 167.
longiſſimus, iii. 284.
longiſſima, i. 133.
longè, vi. 69. 209. 373. vi 41. viii. 272. xiv. 279.
longéque xii. 77.
longéque petitis, xiv. 89.
Longinum, x. 16.
loqui, iii. 96. vi. 400.
loquor, xiv. 115.
loquitur, xv. 112.
loquuntur, iiii. 17.
loquar, vi. 132.
loquentur, ix. 103.
loquatur, vi. 438.
loquantur, vi. 530.
loquendi, ii. 111. vi. 452.
loquentem, vera, xvj. 33.
loquuti, ii. 20.
locuturi, iiii. 88.
loquaci, v. 142.
lora, i. 61.
loro arcano, ij. 125. paupere, v. 165.
loris concidere, vi. 413.
lorica, x. 134.
loricam Achillis, xi. 30.
loripedem, ii. 23. prætextatum, x. 308.
lota, vi. 463.

luna, iii. 286. viii. 149.
lunæ laboranti, vi. 442.
lunam, vii. 192. x. 21.
lunâ teſte, vi. 310.
lupa Barbara, iii. 66.
lupinæ, xiv. 153.
lupanar calidum, vi. 21.
lupanaris, vi. 131.
luperco, ii. 142.
luſca, vii. 128.
luſcum, x. 158.
luſcis, x. 228.
luſtrari, ii. 157. xiii. 63.
luſtravit, ij. 144.
luſtrabit, vi. 581.
luſtraverit, vi. 517.
luto, iii. 247. vi. 13. recenti, vii. 180. perfuſa, xiv. 66.
luto meliore finxit præcordia Titan, xiv. 35.
luteo, x. 132.
lutulenta, vii. 131.
lux, xiii. 158.
lux hæc mihi dulcior natali die, xii. 1.
lux quæque ſeptima ignava, xiv. 105.
lucis, xiii. 88.
luce, xv. 43. reverſa, vi. 311. clara, viii. 151. prima, xi. 184.
lucebis, i. 155.
Luciferi, viii. 12.
Lucifero, xiii. 158.
luxu turpi, vi. 298.
luxuria, xi. 22. xv. 45. ſævior armis, vi. 292.
luxuriæ, i. 140. xi. 45.
luxuriam veterem, iiii. 137.
luxurioſa, xi. 77.
Lycilcæ, vi. 123.
Lycius, xi. 147.
Lyde turgida, ii. 141.

M.

MAcelli, xi. 10.
macello, vi. 40. ſcrutante, v. 94.
macellis nullis, xi. 64.
macer, vi. 137.
macra, vii. 129.
macri. xiv. 146.
Machæræ, vii. 9.
macies, ix. 16.
maciem, xv. 101.
mactare, xii. 115.
maculam xiv. 2.
maculis, v. 104.
maculis ſimilis, xv. 160.
Maculonis, vii. 40.
maduerunt, x. 121.
madentis, x. ii. 85.
madenti, 154.
madentia, vi. 318.
madidum, ix. 51. madidam, iii. 11.
madidi, x. 199.
madidæ, vi. 472.
madido, xiii. 165.
madidâ fuligine, ii. 93.
madidis, x. 178. xv. 47.
madidas, v. 101. vii. 164.
Mæcenas, vii. 94.
Mæcenate ſupino, i. 66.
Mæcenatibus teneris, xii. 39.
Mænades Priapi. vi. 316.
Mæotica glacies, iiii. 42.
Mæotide ſævior ara, xv. 115.
mæſtam, xi. 197.
mæſtitia, xi. 53.
Mævia, i. 22.
Magis, i. 7. 52. ii. 16. vi. 87. 187. 412. viii. 222.
magis, xi. 16. 45. 167. xiii. 192. xiv. 113. 265.
magiſter, ii. 77. 114. iiij. 45. xii. 79.
magiſtra, formica, vi. 360.
magiſtri, v. 122. citharœdi, vii. 212.
magiſtro, vi. 26. xiv. 212.
magiſtrum trepidum, xiv. 246.
magiſtros miſeros, vii. 154. fumoſos, viii. 8. barbatos, xiv. 12.
magus, iii. 77.
magicæ chordæ, xv. 5.
magicos, vi. 609.
magnus, i. 20. iiii. 133. vi. 558.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

magnua, ii. 42. iii. 39. 171, 194. 212. vii. 91. xii. 116. xiij. 19. 100. 109. xiv. 14.
magnaque, iii. 142. vi. 536. x. 111.
magna libido, ii. 14.
magna ſonant, vii. 108.
magnum, x. 65. xiv. 312.
magnum aliquid, viii. 263.
magni, i. 33. ii. 113. iiii. 31. 125. xiv. 224. 227.
magnæ, v. 14. vii. 66. xv. 41.
magnæque, iiii. 74. x. 39.
magnæ amicæ, iiii. 20.
magno, ii. 60. iii. 57. 166. 167. 244. vi. 73. 419. xi. 123. 148. xiv. 247.
magnoque, vi. 409.
magno cratere, ii. 87.
magna voce, iiij. 32.
magnorum, xi. 102.
magnarum, iii. 72.
magnis, iii. 235. iiij. 17. vi. 167.
magnis, xiii. 247. xiv. 32. 169.
magnos, vi. 312.
magnas, vii. 44.
major, j. 88. 106. iiii. 139. v. 111. vi. 552. viii. 141. ix. 133. x. 14. 140. 233. xi. 166. xiii. 12. 221. xv. 114. 159.
majorque, xiv. 142.
majus, vi. 567.
majoris, j. 29. iii. 115. vii. 137. xv. 162.
majorem, xiii. 73. 153.
majore, iii. 100. v. 56. x. 289. xi. 2. xiii. 130.
majores, iiii. 27. viii. 133. xiii. 57. xiv. 264.
majora, ij. 122. iiii. 17. 66. viii. 252. x. 137. 311. xiii. 144. xiv. 117.
majores, xii. 109.
majorum, j. 60. vii. 207. viii. 3. 22. 64. 146.
majorum effigies, viii. 227.
majorum primus quiſquis fuit ille tuorum. Aut paſtor fuit, aut illud quod dicere nolo, viii. 274. 275.
majorum leges, xiv. 193.
majorum barba & capillis dignum, xvi. 32.
majoribus, xiii. 124.
maximus, iii. 310.
maxima, v. 66. 99. vi. 154. viii. 112. x. 24.
majeſtas, j. 113. iii. 174.
majeſtas templorum præſentior, xi. 111.
malo, x. 124.
mavis, x. 99.
malunt, ix. 115.
malim, iiii. 98.
malus, iii. 42. iiii. 8. mala, xiv. 216. xv. 142.
malum acre, vi. 109.
mali, v. 153. vii. 51. tanti, xiv. 290.
malo, vi. 165. 166. viii. 269. xiv. 153.
malo exemplo, xiii. 1.
malæ, xiij. 109.
malæ paucæ, xv. 54.
malorum, xiii. 13.
malorum menſura, x. 98.
malorum natura mobilis, xiii. 236.
malis, x. 191. vi. 335.
malos, xv. 70.
malè, v. 163. viii. 9. ix. 30. x. 85.
malignis, x 111.
malum, xii. 54.
mala odoris recentis, metuenda, xi. 74. 75.
Mamercorum alapas, viii. 192.
mamillæ, vii. 159.
mamillam infante majorem, xiii. 163.
mamillis, xii. 74. vi. 400. nudis, vi. 490.
mamma nuda, j. 23.
manare, vi. 274
manantia, vi. 622. fletu, xv. 136.
mancipium, xi. 171.
mancipiorum, ix. 119.
mancus, iii. 48.
mandat, iii. 46.
mandavi, xiv. 225.
mandet, viii. 91.
mandaret, x. 53.
mandata, vi. 353.
mandræ ſtantis, iii. 237.
mane, vi. 600. 655.
manet, v. 103. xi. 39. xi 177.
manſit, vi. 560.
manebit, xiv. 310.
maneant, iii. 30.
maneret, iiii. 95. ix. 72.
manes, ii. 149. 154. x 105.
mangone, xi. 147.
manicæ, vi. 255.
manifeſta, ii. 64. xiv. 136.
Manilia, vi. 242.
manipli, xvi. 20.
maniplos, viii. 153.
manſueſcere, xi. 104.
manus, iii. 106. vij. 241 oſſea, v. 53. cæſa, x. 120. nuda, xv. 54.
manum, vi. 545. ſubduximus, j 15.
manúmqne, vi. 582.
manu larga, x. 302. benigna, xii. 65.
manus vexatæ duræque, vi. 289.
manibus, v. 83. vi. 380. 572. xiv. 285.
manubria oſſea cultellorum, xi. 133.
mappa rubra, v. 27.
mappæ Megaleſiacæ, xi. 191.
Marcellis, ii. 145.
mare, j. 54. iii. 55. v. 93. vi. 94. 282. xiii. 69. 155. xv. 16.
mare miſcere cœlo, ii. 25.
mare ſolidum, x. 176. planum jacuit, xii. 62. plenum magnis trabibus. xiv. 276
maris Ægæi, xiii. 246.
marique, xiv. 222.
maria, iiii. 83.

marmis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

...mlis, iii. 238.
...os iv. 283.
...ine iiij. 30. plena,
...di, iii. 19.
...j. 84 ii. 89.
...midæ, ii. 13.
...vi. 431. 474.
...s, vi. 210. ma-
...atusque, vii.
...120. vi. 508.
...11. miſeri,
...ii. 91. vi. 455.
..., vi. 399. Ve-
...vii. 25.
..., j. 121. vi. 100.
...ſanum, 618.
...ſtante, vi. 10.
...i. 135. recuban-
..., xi. 201. octo,
...s. nudi, 231.
...ates, vi. 290.
...vi. 183. x. 312.
...j. 72. ii. 138.
...ix. 26.
...vi. 43.
...j. 49. viii. 120.
..., iii. 20.
...eodem, iii. 205.
...e; xiv. 95.
..., iii. 215. ix. 104.
...ſa, j. 12.
...bus, vi. 429.
...ongêque petitis,
...us, xiii. 115.
...a, iiij. 112.
...um, viii. 55.
...o, viij. 230.
...is, vii. 80.
...altiſoni, xi.
...nigro, vij. 227.
...m, vi. 435.
...iii. 311.
...xv. 167.
...licebat, xiv.
...iii. 196.
...ictus, ix. 2.
...59. ultor, xiv.
...ix. 101, x, 83.

Martis lucus, j. 8.
Martis aſtro, x. 314.
Martis frameam, xiii. 79.
Marti, xvi. 5.
Martique, ii. 31.
Maſſa, j. 35.
maſſæ ardentis, x. 130.
maſſa gravi, vi. 420.
mater, iij. 212. vi. 166. 238. x. 195. jejuna, x. 237. anxia, x. 290.
matris, iij. 176. vi. 564. xi. 18. xii. 8. advectæ, ix. 23.
matriſque Deûm, vi. 511.
matri, xiv. 28.
matrem, vi. 172. flentem, vii. 146. viſam, xi. 152.
matre, vii. 196. ix. 61.
matribus, xi. 71.
materno, vi. 630.
maternos mœchos, xiv. 26.
matrona, j. 69, iii. 110. vi. 49. 249. 496. 447.
matronæ dilectæ, x. 319.
matronis, viii. 267.
materiam, iii. 147. x. 47.
materiámque, vii. 21.
materia hac, xi. 133
materia conſtare, xiv. 17.
materiæ, j. 151.
mathematicus, vi. 561.
Mathematici, & qui præſtigiis dæmonum utuntur, tandem ſceleris pœnas luunt, vi. 561.
mathematicis, xiv. 248.
Matho, vii. 129. xi. 34.
Mathonis, j. 32.
maturus, viij. 169. templis & aræ, xij. 7.
matura, vi. 368. xiv. 83.
maturiùs ſolito, xi. 88.
matutino, iiij. 108. vi. 522.
matutinis, xij. 92.
Maurus, iii. 79.
Maura, vi. 306. xii. 4. longa, x. 224.
Mauro, x. 148.
Mauræ, vi. 306.

Mauro obſcurior Indus, xi. 125.
Mauri, vi. 336. nigri, v. 53. celeres, xi. 125.
Maurorum, vij. 120.
Maurorum attegias, xiv. 196.
Medicamen, xiv. 254.
medicamina, vi. 594. 660.
medicaminibus, vi. 471.
medicatum, xii. 36.
Medicus, iii. 77.
medici, vi. 46.
medico, ii. 13. nil promittente, xvi. 12.
medicis, vi. 369. triſtibus, vi 388. majoribus, xiii. 124.
meditatur, vii. 128.
meditatus, iiii. 112.
meditatáque, vi. 538.
medius, xii. 30.
media, xi. 112. xiv. 190.
mediamque, xi. 112.
mediâ Suburâ, x. 156.
medio, j. 63. ix. 106. xii. 77. xiii. 10. xiv. 129. xvi. 38. crure, vi. 445. in pulvere, x. 37.
mediæ, v. 106. vii. 222.
mediúmque, x. 53.
mediam, ii. 144. iii. 219. v. 54. 102.
mediam arenam, 1. 157. venam, vi. 46.
media pocula, viii. 217.
mediis Athenis, iii. 80.
mediiſque, vi. 108.
medias, iiii. 138.
Medo prandente, x. 177.
Medos, vii. 132.
mediocris, vi. 581. xiii. 7.
mediocri, xiii. 143.
mediocribus, xi. 175.
medullis vacuis, viii. 90.
medullas, xiv. 215.
Medullinæ, vi. 321.
Megaleſia, vi. 69.
Megaleſiacæ mappæ, xi. 191.
mejere, i. 131.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Meleagri flavi, v. 115.
melior, j. 71. iij. 93. 104. iiij. 104. v. 133. 158. vi. 349. xiv. 143.
melius, ij. 56. 139. vj. 34. x. 344. xiij. 18. xiv. 6.
meliúsne, ix. 60.
meliuſque, xi. 12.
meliorem, xiv. 212.
meliore, iii. 82. xiv. 35. 95. 158.
meliora, iij. 220. xij 64.
meliùs, vij. 124. xiij. 215. xv. 106.
mellis, vj. 180.
membrorum, x. 233.
membra, iij. 259. xiii. 218. hiſpida, ij. 11. trementia, x. 198. valida & juvenilia, xj. 5. aliena, xv. 102.
membrorum, x. 233.
membrana, vij. 23.
meminit, xj. 81.
memento, v. 71. vi. 571. ix. 93.
memor, iij. 318.
memori, xj. 28.
memoraret, iiii. 129.
memorabile, ii. 113.
memoranda, ij. 102.
Memnone, xv. 5.
Memphitide ſicca, xv. 122.
Menalippes, viij. 229.
mendax, xv. 16.
mendacia immenſa, vij. 111.
mendicat, iij. 16. vi. 542. xi. 43.
mendicaret, iiij. 117.
mendicatus panis, x. 277.
Menœceus, xiv. 240.
mens, xiii. 194. frigida, j. 166. eadem, v. 1. ſana in corpore ſano, x. 356. numinis, xiij. 203.
mentis magnæ opus, vij. 66. humanæ, xiv. 175.
mentem, vi. 530. 610. xiii. 220.
mente, xv. 130.
mentes xiv. 284.
mentibus, vi. 316.
menſa, vi. 304. una, j. 138. remotior, viii. 178. omnis, xv. 12.
menſæ, ij. 110. raræ, viii. 104.
menſæ tempore, xiij. 211.
menſam, v. 145. Sabellam, iij. 169.
menſas, j. 75. Cæſaris iniquas, v. 4.
menſas ex arbore noſtra viderunt illa tempora, xj. 117.
menſis, vi. 570. xiv. 182. xv. 42.
menſe, iii. 9. vj. 405. brumæ, vi. 152.
menſes, v. 16.
menſura, iiij. 72. x. 101. xiv. 316. incognita, ix. 34. malorum, x. 98. parva, xiv. 93.
menſura ſui noſcenda, xj. 35.
menſuram, j. 41.
mentio, iij. 114. vi. 507. xi. 184.
mentiri neſcio, iij. 41.
mentita, vj. 123.
Mentore, viii. 104.
mera, vi. 186.
mercaris, xiv. 143.
mercator, vi. 152. perditus ac vilis, xiv. 269.
mercatoremque veneni, xiij. 154.
mercis ablegandæ, xiv. 201.
merce, iiij. 33.
mercibus, xiv. 288.
merces, vij. 228. lautiſſima, vii. 175. ſanguinis bina jugera, xiv. 164.
mercedem, i. 42. iii. 15. vii. 149. ſolidam, v. 13.
mercedem ſolvere nemo, vii. 157.
mercede illa, xiv. 273.
mercedes, viii. 246.
mereris, viii. 25.
meretur, vi.
merentur, i. 37.
meruit, vi. 218. vii. 216. viii. 260.
meruiſſe, viii. 226.
merentem, xvi. 55.
meretrix Auguſta, vi.
mergere, xiv. 9.
mergit, x. 57.
mergetur, vi. 522.
mergat, xiii. 8.
mergatur, viii. 86.
merſa rate, xiv. 301.
merſis, xi. 40.
meritò, ii. 34. iii. 221. 114. x. 208. xv. 24.
meritoria, iii. 234.
meritum, iii. 127. xii. nullum, ix. 82.
meritis nullis, xiv. 16
meri veteris, vi. 318.
mero, vi. 158. fervens, iii. 283. Falerno, vi. 302. titub, xv. 48.
Meroë, vi. 527. craſſo, 163.
Meſſalinæ oculis, x. 33
meſſem veram, vii. 11
meſſoribus, viii. 117.
metallo nullo, xiii. 30.
metarum, vi. 82.
metiſque relictis, xiv. 2
Metelli cæci, vi. 264. a qui, xv. 109.
merit barbam, iii. 186.
metiris, ix. 71.
metitur, vi. 357.
metretam, iii. 246.
metuunt, xiv. 101.
metuam, v. 5.
metues, viii. 38.
metuet, x. 312.
metuas, iii. 302.
metuique, vi. 516.
metuens, xiii. 90. virgæ vii. 210.
metuensque flagelli, v. 15
metuentem, xiv. 96.
metuenda, xi. 45. 75.
metus, iii. 198. xiv. 178.
metu, xiii. 204.
metúque, xiv. 303.
mea, i. 125. iiii. 140.
meis, iii. 28.
mi, x. 82.
Micipſarum, v. 89.
micturiunt. vi. 308.
micturiente, xvi. 46.

[illegible] 170.
[illegible] xj. 51. xv. 151.
[illegible] vij. 7.
[illegible] iij. 163.
[illegible] vj. 295.
[illegible] 102. xvj. 16.
[illegible] viij. 79. rarus,
[illegible] æmulus, x. 267.
[illegible] avus, iij. 248.
[illegible] vj. 18. Pœno,
[illegible]
[illegible] ſolis jus teſtan-
[illegible] patre datur, xvi.
[illegible]
[illegible] x. 9.
[illegible] vij. 88. felicis
[illegible] a, xvj. 2.
[illegible] abore parta non
[illegible] cenſu, xvi. 53.
[illegible] j. 8. vij. 39. xij. 46.
[illegible] es, xij. 122. ma-
[illegible], xiv. 12. talen-
[illegible] v. 274. tædia, xvi.
[illegible] oræ, ibid iij. 46.
[illegible] j. 151.
[illegible] ot, xv. 61.
[illegible] avorum, xvi.
[illegible]
[illegible], iiij. 15. v. 60.
[illegible] na, vij. 100.
[illegible] ij 26.
[illegible] aſſos, ix. 55.
[illegible], v. 157. viij. 198.
[illegible], xiii. 110. vi. 607.
[illegible], x. 52.
[illegible], vij. 127. xiv.
[illegible]
[illegible] ur, iii. 256.
[illegible] r, vj. 568.
[illegible] æ haſtam, xiij.
[illegible]
[illegible] am trepidam, iij.
[illegible] mediam, iij. 219.
[illegible] aſſe partam, x. 116.
[illegible], ij. 71. vi. 209.
[illegible] iij. 23. 125. 160. 203.
[illegible] 41. vj. 503. 645.
[illegible] 2. xj. 61. xiij. 150.
[illegible] 165. xv. 140.
[illegible], vj. 333. ix. 45.
[illegible] s, iiij. 25.
[illegible] is conſtabit, vij. 187.
[illegible], xiij. 48. obſcœ-
[illegible] vj. 512.

minorem, iiij. 61. viij. 4. xij. 56.
minores, j. 148. vi. 498.
minora, x. 101.
minoribus, ij. 146. xiv. 189.
minimus, x. 217. xiij. 179.
minima, ij. 161. vj. 91.
minimum, vj. 268. xvj. 8.
minimùmque, vj. 134.
minimo, j. 14. v. 123.
minimam, xiij. 13.
minimisque, vj. 348. xj. 36.
minimas, xiv. 144.
minimasque, v. 144.
minimè, iiij. 8.
minùs, ij. 71. vj. 209. 619. vij 217. x. 327. xiv. 140.
minimùm, xv. 24.
miniſter calidæ gelidæque v. 63.
miniſtri, xj. 161.
miniſtri excelſi, v. 83.
miniſtro, ij. 98. iij. 46. grandi, xij. 14.
Minturnarùmque paludes, x. 276.
minutal heſternum, xiv. 129.
minuti, xiij. 189.
minuto, ix. 137.
minutas, xiv. 291.
minxit, iij. 107.
mira, viij. 198.
miris, xiij. 70.
mirari, xj. 100.
miratur, iij. 90. iiij. 102. xiij. 162. xiv. 120.
mirabantur, x. 127.
mirabere, xij. 78.
miretur, xiv. 195.
miremur te, non tua, viij. 68.
miraretur, viij. 264.
mirantis, xij. 16.
mirante populo, ij. 67.
mirandus, x. 161.
miranda, vij. 200. xv. 27.
mirandum, xij. 124.
mirandum eſt, x. 32.
mirandis, xiij. 65.
mirabilis, iij. 98.
mirabile, xij. 73.
miratrix turba, iiij. 62.

mirè afficiunt, xiv. 24.
myrmillonis, viij. 200.
myrmillonem, vj. 81.
miſcere, v. 61. cœlum terris, ij. 25.
miſcet, j. 70.
miſcuit, viij. 220. x. 163. xiv. 174.
miſce, xiv. 322.
miſceat, ii. 25.
miſcellanea, xj. 20.
miſer, iiij. 23. vij. 27. 117. ix. 45. x. 332. xiij. 112. xiv. 64.
miſera, xiv. 304.
miſerum, iij. 6. vij. 161. xiij. 48. 161.
miſerum eſt aliorum incumbere famæ, viij. 76.
miſeri, ij. 159.
miſeri, vj. 423. 462.
miſeræ, iij. 288. iiij. 74.
miſeræque, ix. 127.
miſero, iiij. 99. x. 200. xiv. 246. tibi, v. 87.
miſeram, viii. 18. ix. 113.
miſeris, j. 134. viij. 122.
miſeros, vij. 154. x. 296.
miſerrimus, xj. 12.
miſellus, xiij. 213.
miſerabilis, ii. 18. xij. 67.
miſerabile, iij. 166. 276. vj. 65. ix. 147. xv. 97.
miſerabilior, ix. 6.
miſerere, viij. 89. xij. 25.
miſerantibus, xv. 101.
mite ingenium, iiij. 82. xiij. 184.
mitem, xiv. 15.
mitior, vi. 485.
mitius, x. 183.
Mithridates, xiv. 252.
mitra picta, iij. 66.
mittere, xij. 43. vocem? xiij. 114.
mitti, vj. 562.
mittit, iij. 45.
mittitis, vj. 465.
mittebantur, v. 108.
miſit, ii. 148. iiij. 20. v. 91. x. 132.
mittentur, ii. 169. xiv. 147.
mitte, viij. 171. 172.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

mittas, v. 119. viii. 180. ix. 50. 70.
mittat, vii. 74.
miſſus, xi. 63.
miſſo, iiii. 144.
miſſum, xiii. 230.
miſſurus, v. 32.
mixtos, vi. 624.
mobilis, xiii. 236.
moderantem, x. 128.
modeſto, x. 300.
Modiam, iii. 130.
modica, xii. 66.
modico, ix. 9. x. 289.
modicæ, iiii. 30.
modicam, xiii. 143.
modicis, v. 108. xiv. 15.
modium, ii. 120.
modio uno, xiv. 67. iniquo, xiv. 126.
modus, iii. 310. xiv. 172.
modi, vii. 100.
modo, ii. 73. v. 51. vi. 194. viii. 99. iv. 124. xiii. 73. quocunque, xiv. 117.
modum, vi. 358,
modumque, viii. 88.
modis, vi. 405. ix. 73. canoris, vii. 19.
modò. ii. 135. 160, iii. 254. iiii. 77. vi. 613. vii. 152. 195, viii. 125. 237. ix. 96. xiv. 86. 298. xv. 98.
mœchus notior, ix. 25.
mœcha, ii. 68.
mœchi, j. 55.
mœchæ zelotypæ, vj. 277,
mœchum, vi. 100. 463. xiv. 30.
mœchorum notiſſ. olim. vi. 42.
mœchis, vi. 464.
mœchos, ii. 27. x. 220. 317. primos viderunt argentea ſæcula, vi. 24. maternos, xiv. 26.
mœnia, xv. 28. famoſa, vi. 83.
mœrore perpetuo, x. 245.
Mœſorum, ix. 143.
mœſta, ii. 109.
molam, viii. 67.
molari preſſo, v. 160.
molares, xiii. 212.
molem aggeris, xvi. 26.
mole, xii. 12.
moles póſitas, xii. 75.
moleſta, viii. 235.
mollis, ix. 38.
molle, j. 69.
molli, iii. 99. v. 70. vi. 63.
molles. i. 104. ij. 47. iii. 202. vi. 91. xii. 85.
mollia, j. 83. vi. 365. 513.
mollior, ii. 165. viii. 15. xi. 66.
molliùs, vi. 197.
molliſſima, xv. 131.
Moloſſo regi, xii. 108.
moneri, vi. 529.
moneo, vi. 628.
monent, xv. 107.
monui, viii. 39.
monuit, xi. 114.
moneatis, vi. 345.
móneant, viii. 91.
monitu lævo, xiv. 228.
monitis talibus, xiv. 210,
monetâ communi, vii. 55.
monilia, ii. 85.
monſtrum, ii. 143, iiii. 2. 45. ix. 38. xiii. 65. grande & conſpicuum, iiii. 115 deteſtabile, xv. 121.
monſtro, x. 363. xiv. 256.
monſtra, ii. 122. vi. 285. xv. 172. grandia, vi. 644. Oceani. xiv. 283.
monſtris ſummis, vi. 646.
monſtrare, ii. 42. vii. 56. viii. 45. vias. xiv. 103.
mónſtrat, x. 48.
monſtrant, xiv. 3. xiv. 208.
monſtrante, xiv. 10.
monſtratur, vi. 60.
monſtrata, xiv. 37.
monſtratos, vi. 260.
mons, vi. 648.
montem, i. 82. xiv. 144. everſum, iii. 258. adverſum, v. 77. rumpit aceto, x. 153.
monte, viii. 239. 245. Vaticano, vi. 343. domito xi. 89.
montes, ix. 54.
montibus, vi. 58. vii. 21 xii. 129. Albanis aut Se-tinis, v. 33. Rutulis, v 636. omnibus, xi. 25. il-lis, xi. 159. Præneſtinis xiv. 88.
montana, vi. 5,
montani, xi. 68.
Montanus, iiij. 131.
Montani venter, iiij. 107
Montanum, ii. 74.
monumenta, v. 55.
Monychus, j. 11.
mora, ii. 167. xii. 111. nulla, vi. 332. parvula, x. 340,
moræ impatiens, vi. 237. 326.
moræ mille, xvi. 44.
moror, iii. 183.
moraris, j. 125. xiv. 250. 267.
morantur, xi. 54.
moratam, vj. 1.
morbi, iii. 236.
morbum, ij. 17. miſſum, xiii. 230.
morbo, ii. 50. ix. 49. xiii. 212.
morborum, x. 219.
morbis, xiv. 156.
mordere, xi. 67. xv. 87. ſordes fatris canini, v. 11.
mordet, vi. 301.
mordetur, iii. 91.
momordit, vii. 19.
mordeat, vi. 631.
mordente, ix. 10.
morſum genuinum, v. 69.
morſu, xv. 9. primo, iiii. 142.
morſuque, xiv. 297.
moritur, iii. 232.
moriuntur, ii. 140.
morieris, xiv. 249.
moriaris, xiv. 137.
mortuus, iii. 172.
mortuus unus, xv. 79.
mortaria, vii. 170.

mort

moseva, iiii. 95. ſola. x.
171.
morte, viij. 196. x.
248.
morte i. 220. 653. viii.
45. ſicca, x. 113. di-
morte remotus
or, xii. 58.
e piandum, xiii.
54.
j. 144.
, xiii. 76.
ro. iiij. 113.
a, ix. 95. x. 10.
xiv. 21.
vj 391. x. 212.
randa quidem mo-
at, xi. 83.
. 116. iii. 261. viii.
ſiniſtro, ii. 87. hoc,
8. Camilli, xvi. 15.
ii. 170. iii. 63. iiii.
. 84. 239. xi. 92.
59. corrupti, iii.
2. & ſepq. teneros,
37.
intulit pecunia, vi.
ſanctos, x. 298.
, x. 323. damnatos,
239. æquos, xiv.
15.
, iiij. 12. filius, xiv.
52.
s, j. 147. ii. 2. 39. iii.
viii, 21. xj. 57. xiii.
xiv. 74. antiquis, vi.
noſtris, xiv. 323.
s ultima fiet quæ-
, iii. 140.
i, vi. 418. xiii. 87.
, xiii. 114.
, viii. 203. xiv. 5.
ur, xi. 168.
nus, ii. 52.
itur, vj. 310.
bant, viii. 12.
tat, x. 29. xv. 16.
bit, vi. 256,
bunt, vii. 171.
at, x. 202. xiii. 35.
rit, vi. 242.
le, vi. 537.
, x. 21.
ndus, iii. 226.

motus aſtrorum, iii. 42.
mox, iii. 247. 280. v. 26. vi. 23. 126. 223. 599. ix. 39. xi. 167. xii. 20. 60. xiii. 169. xiv. 99. 125. 161.
Moyſes, xiv. 102.
mucida, v. 68. xiv, 128.
Mucius, j. 154. viii. 264.
mucronem cultri, xiv. 217.
mugilis, x. 317.
mugire, xiv. 286.
mugitum, j. 53.
mulæ mundæ, vii. 181. fœtæ, xiii. 66.
mulier, ii. 123. iii. 95. vi. 439. galeata, vj. 251.
mulieris improbi mores & fallaciæ, vi. 212. & ſeq.
mulier formoſa non vult videri domi, vi. 463.
mulier ſæviſſima tunc eſt, &c. x. 328.
mulino corde, xvi. 23.
mulò, iii. 317.
mullus, v. 91.
mullum, iiij. 15. xi. 37.
mullorumque, vj. 40.
multus, xiv, 259. labor, viii. 104.
multum, j. 164. iii. 285.
multi, v. 43. 113. xiv. 150. xiii. 103.
multo, iiij. 47.
multa, ii. 59. iiij. 22. vi. 107. vii. 76. viii. 7. ix. 89. vii. 101.
multæ, vi. 654.
multæque, xv. 50.
multis, vi. 33. vii. 88. 96. ix. 27. 80. x. 9. 239. 244. xii. 26. xiii. 9. 110. xiv. 163. xv. 79. res anguſta domi vi 356.
multos, ii, 135. vii. 51. x. 81. 188.
multos vides, xi. 9.
multicia, ii. 66. 76. humida, xi. 186.
multò ſævior xiij. 196.
multas, iiii. 92.

muluùm, j. 66. x. 3. xii. 66.
multùm cælati, xii. 46.
mundi, x. 169. xii. 48.
mundique, vi. 585.
mundi conditor, xv. 147.
mundæ, vii. 181.
mundum, xiii. 87.
munus, xiv. 183.
munere, j. 35. ii. 148, tanto, iiii. 18.
munera, iii. 36. ſecreta, ix. 53. naturæ, x. 359.
muneribus, x. 306.
munuſcula nulla, vj. 36.
municipes, iiij. 33. Iovis, xiv. 171.
municipalis, iii. 34. viii. 218.
munimenta, ix. 29.
muniret, viii. 248.
munitam, x. 171.
muræna, v. 98.
mures Oplci, iii. 207.
murmure, v. 67. x 290. cæli, xiii. 224.
murmura meditata, vi. 538. ſecreta vulgi, x. 89.
muro tenui, iiij. 132.
muros. viii. 240.
myrrhina, vii. 133.
mus, vj. 538.
Muſarum, vii. 37.
muſtacea, vi. 201.
muſtum novum, x. 250.
muſto victuro, ix. 58.
mutare, viii. 65. xiv. 55.
mutari, xiii. 240.
mutandum, vi. 94.
mutatis, vi. 470.
muta, viii. 56
mutorum grege, xv. 143.
mutuus ad fectus, xv. 149.
Mycenis jugulata, xii, 127.
Mycale, v. 141.
Myronis ſignis, viii. 102.
myrrhina vii. 133. maxima, vi. 155.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

N.

NAbathæo ſaltu, xi. 126.
Nævole, ix. 1. 91.
nam, j. 30. 61. 110. 137. ii. 5. 167. iii. 6. 194. 200. 234. 257. 291. 317. iiii 13. 119. v 43. 100. 157 vi. 105. 184. 430. 444. 597. vii. 8. 69 152. &c. ix. 33. 58. namque. 66. 148. x. 78. xi. 128. &c.
namque, iii. 242.
namque, v. 110. vii. 181. ix. 66. xi. 161 174.
nam ſi, vi. 486. xi. 197.
nanam Atlanta vocamus, viii. 32.
Narciſſi divitiæ, xiv. 329.
naribus mediis, vi. 108.
nareſque piloſas, xiv. 194.
narrare, xii. 82.
narrat, vi. 411.
narratur, ii. 164.
narrate, iiij. 35.
narraret, xv. 14.
narraſſe, xi. 202.
naſus tuus, vi. 494. integer, xv. 55.
naſi madidi infantia in ſenibus, x. 199.
naſo vigilanti, j. 57. ſicco, vi. 147.
naſoque, viii. 5.
naſorum, v. 47.
naſſæ, xii. 123.
natat, iiij. 55.
natavit, viij. 265.
nataret, xi. 94.
natantem, x. 257.
natantes, xiv. 8.
nates, vi. 611.
natio comœda, iii. 100.
Natta, viij. 95.
naſci. x. 50.
naſcitur, ix. 83.
naſcuntur, xiv. 242. xv. 10.
naſcenti, xii. 9.
natus, j. 104. viij 14. xiii. 17. mediis Athenis, iii 80. ancillâ, viii. 259.
nata, iiii. 140.
natum, j. 141.
nati, iii. 156. vi. 12. xiij. 142
natæ, xv. 68.
natorum, vi. 174.
natos, vi. 626.
natas, xi. 117.
natalis quoties redit, ix. 51.
natali die, xii. 1.
natalibus, v. 37. vi. 322. viii. 231.
natalitium lardum, xi. 84.
natura, j. 79. ii. 140. x. 152. 279. xii 41. 79. xiv. 31 321. xv. 132. ipſa, xiij. 30. benigna, x. 301 potentior omni cura, x. 303. volvente vices, xiii. 88. una, xiij. 166. mobilis & varia, xiij. 236. recurrit ad mores damnatos, xiii. 239.
naturæ veneno, iii. 123. munera, x. 359. mala, xiv. 216. imperio gemimus, xv. 138.
navem, xiv. 288. minorem, xii. 56.
navim, vj. 98.
nave, ix. 149. una, x. 185.
navibus, ix. 132. altis, viii. 106.
navigo, j. 82.
naufragium, xii 22.
naufragus, xiv. 301.
Naulum, viii. 97.
nauſeat, vi. 432.
nautæ ſecuri, xii. 82.
nautis, viij. 174. armatis, vi. 153.
nautas, vi. 102.
ne interrogativum, j. 1.
ne, j. 92. 97. ii. 42. v. 17. 58. &c. vij. 36. 174. viii. 38. 77. 121. ix. 130. x. 42. 84. xiv. 39. 64. 66. &c.
ne pereat, iiij. 56. ne te. xvi. 8.
nebula, x. 4.
nebulone, xiv. 9.
nec, j. 29. 110. 14 ii. 49. 108. 109. 130. 131.
nec, ii. 108. iii. 20 44. &c. 98. &c. 267. x. 308. 313. &c.
nec eſt, vi 202.
necdum, j. 6. vi. 129. xi 67.
necnon, iij. 64. 204. viii. 103. ix 88. x. 51. xiv 130.
nec enim, xi. 30.
necari, xiii. 176.
necat, x. 316.
necandos, vi. 595.
neceſſe eſt, iii. 290.
nectare ſiccato, xiii. 44
nectit, vii. 18.
necte, vi. 51.
nefanda, xv. 165.
nefandæ fraudis, xiii. 174.
nefandi ſacri, xv. 116.
nefas, ii. 127. xiii. 238. xiv. 188. xv. 12,
nefas ſummum animam præferre pudori, &c. viii. 83. grande, xiii. 54.
negat, j. 79. iii. 208.
negavit, iii. 168.
negabit, xiv. 134.
negem, 1. 105.
neget, x. 87. xiij 77.
negaverit, x. 321.
negligis, ii. 132.
negligit, ix. 92.
neglecta, ix. 15.
neglectum, v. 16.
negotia, xi. 181. humana, xiv. 264.
nemo, ii. 83. iii. 46. 172. 211. iiij. 8. 119. v. 90. 108. vi. 17. 441. 561. 926. 627. vii. 17. 45. 139. viii. 45. 127. ix. 106. xi. 93. xiii. 3. 76. 131. 173. 192. xiv. 207. 233. xv. 8. 16.
nemo faber, vii. 223.
nemo tuorum, xiv. 59.

nempe

nem, iii. 95. viii. 164.
18 57. x. 110. 160.
18. 326 xiii. 166.
18
nem, iii. 13.
nemo, xv. 161. vetuſto,
xv 152.
nemcum, iiii. 6.
nemoſa juga, iii. 191.
nepos molam verſare,
vi. 67.
nepos, ii. 128.
nepos, vi. 264.
Neptune pater Ægei, xiii.
81
Nepni faciem, xiii.
15.
nervi exiguus, x. 205.
nevongi. ix. 34.
Neftis, vi. 325.
Neftra totum xii. 128.
neq, i. 89. iii. 79. &c.
i. iiii. 41. viii. 98.
neque enim, vii. 59. xiv.
1.
nequo, iii. 42. vij. 56.
nequeunt, ii. 138.
nequam, vi. 196.
nequitiæ, xiv. 216.
nequidquam, viii. 205.
neſcie, vj. 187. vii. 97.
Nero, i. 130. xi. 48.
neſcio mentiri, iii. 41.
neſcio, quis, xvi. 30.
neſs, iii. 200. v. 159. xii.
.
neſt, v. 60. vi. 246. vi.
3. xiv. 231.
neſat iraſci, x. 360.
neſerint. xv 168.
neſus, xi. 100.
neſa, xiii. 240.
No, x. 308. xii. 129.
Nonis, x. 15. noctes, iiii.
7. avunculus, vi. 614.
igitia. & ejus compa-
tio cum Oreſte, viii.
12. & ſeqq.
Noni calvo, iiij. 38.
Nonem, viii. 70.
None propinquo, viii.
2. nullo cogente, viii.
93.
neu, xiv. 203.
ni, iii. 321. ix. 71. x. 339.
niceteria, iii. 68.
nidore culinæ, v. 162.
nido ſalutato, i. 116. lo-
quaci, v. 143.
nidos, xiv. 80.
nigra, vi. 170. xiii. 45. xiv.
294.
nigrum, vi. 120.
nigrumque, vi. 542.
nigri, v. 53. xiii. 245.
nigræ, vii. 192.
nigro, vi. 369. 227. xv.
49.
nigrum in candida vertunt,
iii. 30.
nigram, xvi. 11.
nigros, i. 72.
nigras ranas, ii. 150.
Nil erit, i. 147. ii. 139.
nil, iii. 51. 152. 208. 295.
nil, iiii. 22. v. 148. vi. 58.
172. 221. 233. 323.
vii. 54. xi. 121. ix. 34.
&c.
Nil-non, vi. 456.
nil ſalit Arcadico juveni,
vii. 160.
Nil niſi, viij. 53. nil. 64.
nihil, viii. 75.
nil horum, x. 71.
nil, plus, x. 72.
nil dubium, x. 82.
nil ergo, x. 346.
nil unquam, xv. 88.
nihil, iii. 84. 109. 112. 209.
iiii. 70. 99. v. 6. vi. 212.
283. 330, vi. 459. vii. 71.
x. 360. xiij. 18. 227.
nihilo, v. 134.
Nili divitis, xiii. 27.
Nilo tepenti. x. 149. no-
lenti, xv. 123.
Nilum, vi. 83.
Niliacæ plebis, j. 26.
nimbo multo, v. 79.
nimbis, j. 81.
nimbos, vij. 163.
nimboſo, iiij. 87.
nimia, x. 12. xii. 97.
nimiâ, xv. 77.
nimios, x. 104. xi. 127.
xiii. 11.
nimias, x. 105.
nimirum, ij. 104. vii. 78.
x. 248. xiv. 54.
nimis, vi. 444.
Niobe, vi. 176.
Niphatem, vi. 408.
Nilæque, vii. 54.
niſi, ii. 152. iii. 49. 172. vi.
185. 249. 517. 580. vii.
63. 87. 140. viii. 53. 57.
199. x. 155. 338. xi. 122.
xiv. 103. &c.
nitet, vii. 181. xv. 4.
nitentia, xii. 88.
nitidi, iii. 157.
nitidique xi. 176.
nitidis, xiv. 2.
nitidos, vi. 8.
nitidas, xiv. 60.
nitor, iii. 189.
nivemque, x. 152.
nullus, ix. 13.
niveus, v. 70.
niveique caduci, vii.
221.
niveam agnam, xii. 3.
niveos, x. 45.
nobilis, vi. 81. vii. 191. viii.
41. 199. 253. xv. 113. in-
docti, viii. 49. 60.
nobile, xi. 95.
nobilior Latonæ gente,
vi. 175.
nobilium, vii. 91.
nobilitas, viii. 20. 139.
nobilitate, i. 34. iiij. 97.
nobiſcum, i. 101.
nocet, x. 324. xiv. 153.
nocuit, iiii. 154. xiii 227.
nocens, vi. 619.
nocens, vel ſe judice, ab-
ſolvitur nemo, xiii. 5.
nocentem, vi. 646.
nocentibus, xiii. 234.
nocentes cunctos, xiii.
101.
nocitura, x. 8.
noctis pericula, iii. 268.
noctis mediæ hora, vii.
222.
noctem, iii. 279. mediam.
v. 54.
nocte, ii. 161. iii. 105. 127.
198. 275. vi. 418. 419. 474.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

530. viii. 149. x. 20. xi. 185. xiii. 217. xiv. 146. xv. 43.
noctæ dieque , iii. 105. vii 61 xiii. 198.
nocte prima, vi. 203. tota , ix. 76. x. 206. præterita. x. 235. media, xi. 112. xiv. 190. ipſa, xiv. 296.
noctesque Neronis, iiii, 137.
noctibus , i. 38. vi. 308.
mediis, vi. 301.
noctu , vi. 35. 604. xiv. 396.
nocturnæ , iii. 12.
nocturnus , viii. 144.
nocturnos cucullos , vi. 118.
nodus , v. 165.
nodos juris , viii. 50.
nodoſam , viii. 247.
nolo , viii. 275.
nolunt , x. 96.
nolet , vi, 212.
noli , i. 126. vi. 377.
nolis , v. 54.
nolit , v. 24.
nollet , vi. 53. xiii. 187.
noluerim . viij. 75.
nolenti , xv. 123.
nolentem , ix. 113.
nomen , j. 153. v. 46. vij. 9. 234. viij. 273. 36. xii. 72. xiij. 30. dubium , vij. 110. laudabile , xi. 22.
nominis , vj. 384. viij. 241 inviſi , xiij. 248.
nomine , j. 98. præclaro , viij. 31.
nomina, v. 127. vi. 603. x. 219. 234. alta , viij. 132. plebeia , viij. 255.
non , j. 30. 51. 52. 93. 131. ii. 153. ii. 47. 88. iiii. 34. 50. v. 69. vj. 142. 151. &c.
non eſt , vi. 192. vj. 394.
nonne , j. 63. ij. 34. iij. 249. vj. 34.
nondum , j. 114. ij. 152. v. 1. vj. 15. 16. xiij. 49. xiv. 11. 327. 215. xv. 24.
noſtrum , V. 94.
noſtrorum , iij. 145.
noſter , xiij. 244.
noſtra , iij. 84 xiv. 39. &c.
noſtri , j. 86. iij. 318 viij. 44.
noſtro, tempore, iiii. 115. xiij. 176. xiv. 172. ſexu , ij. 48.
noſtrique Lares , ix, 137.
noſtris , j. 147. iij. 58. vj. 187. xiv. 323.
noſtros , x. 273.
noſtraſque , xv. 110. &c.
notabilis cunctis , vi. 373.
notavi , xv. 45.
notet, ix. 142.
notemus , xvi. 35.
novalia tota , xiv. 148.
novercæ , vi. 402. vii. 234.
novercali Lavino , xii. 71.
novit , iij. 77.
novit , vi. 401. xi. 143.
novimus , ij. 52.
norunt , iij. 46.
noverunt , vi. 336.
noverat , iiij. 136.
noverit , vij. 231.
noſſe , vij. 157. xiij. 159.
noviſſe , v. 75.
noſcenda menſura ſui , xi. 36.
nota , i. 7.
nota , i. 123. xiv. 248.
notum , ij. 58. iij. 174. x. 353.
notique , vii 3.
notæ buccæ , iii. 35.
notos , xi. 153.
notabilis , vi. 373.
notior , ix. 25.
notiſſimus , vi. 42.
notiſſima , ij. 10. x. 23.
novus , viii. 237.
nova, i. 32. 145. ii. 120, xi. 85. canicies , iii. 26.
novum , x. 250.
novi , v. 6.
novorum , vii. 189.
novis , ii. 102.
novas . xiv. 95.
noviſſimus , xi. 42.
noviſſima , vi. 355.
novitius , iij. 265.
Novium , xii, 112.
nubere , x. 330. x. 338.
nubit , ij. 134.
nupſit avaro , vi. 140.
nubat , vi. 590.
nubentibus , ii. 137.
nupta, ij. 120. vi. 82. vi. 268.
nuptæ , xi. 201.
nuptæ mores improbi. vi. 269.
nuptam , iii. 45.
nubilis , xii. 118.
nubes , xiii. 42. xiv. 97. 292.
nubemque ſonoram , xiii. 167.
nube , ij. 61. una , xii. 19.
nucem annoſam , xi. 119.
nuces minimas , v. 144.
nudus , ij. 71. iiij. 100. v. 163. &c.
nuda , j. 23. 65. vj. 122. vi, 524. vij. 35. humero , vi. 490. nudiſque , vi. 490. ſigna . iii. 210.
nudum , iii. 210. viii. 205. ix. 35. xi. 170.
nudo , iiij. 49. vii. 16. xj. 96.
nudi , vi. 231. xiv. 308.
nudis , i. 43, vi. 588. 605.
nudas , i. 84. &c.
nullus. i. 139. ii. 110. iii. 22. v. 138. vi. 33. ix 13. x. 306. xiv. 224. xv. 31.
nullus-non . vj. 655.
nulla, ii. 8. iij. 22. 197. iiij. 2. v. 8. vi. 220-200. 241. 507. 579. vii. 30. xii. 111. xiij. 42. xiv. 256. 257. xv. 60. &c.
nulláne , vi. 160. xiij. 174.
nulla non arte , x, 110.
nullum , i. 56. iij. 278. vi. 293. 573. viii. 128. ix. 27. ix. 82. xii. 21. xiv. 315.
nullius , vi. 378.
nulli , j. 7. 163. iii. 47. 197. iiij. 139. vi. 629. x. 77. xii. 106. xv. 55.
nullam , vi, 207. xii. 32. xiv. 19.
nullo, ii. 90. iii. 28. 94. iiii. 152, viij. 54. xiii.

nullis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…i. 505. viii. 219. xiii.
…iv. 165.
…o. vi. 13.
…i. 114. &c.
…iij. 150.
…xi. 169.
…iii. 12. iii. 138.
…vi. 342. viij 156.
…tinos, viii. 11.
…as, iiii. 100.
…, x. 365. aquæ,
…. aliquod, xiii. 37.
…bile, xiij. 102. cæ-
…, v. 97. nullum, ſi ſit
…entia, xiv. 315.
…is, iii. 138. vi. 341.
…is mens, xiii. 202.
…ti, xiii. 219.
…e infeſto, xiii.
…a, vj. 567. ruris, xiv.
…. naſcuntur in hor-
… xv. 11. vicinorum,
… 36.
…ibus malignis, x,
… 347. paucis con-
…a olim ſidara, xiii.
4
…cus, ii. 46. xiii. 26.
…ens, vii. 102.
…10. vj. 584.
…rum, ix. 90.
…ris, vi. 228. 575.
…ros, vi. 248.
…rare. xvi. 1.
…ras, vi. 168.
…rantur, vi. 381.
…ra, ix. 41.
…res, viii. 131.
…ret, v. 41.
…erentur, ix. 42.
…rata, xiv. 133.
…roſa, x. 105. claſſis,
… 151.
…idarum, vii. 182.
…idas urſos, iiii.
…0.
…nitor, viii. 93. infelix
… i. 74.
…mus recidivus, vi.
…3.
…mi, v. 136. xiii. 131. po-
…ndi, xiv. 260. amor
…ſcit quantum ipſa

pec. cre, xiv. 139.
nummorum, iij. 143.
nummorum aræ, j. 114.
nummorum acervus ingens, viij. 101.
nummis, j 48. quadringentis, xi. 26.
nummos, vi. 645. vii. 140. viij. 130. x. 319. xiii. 94. partos gladio aut pyxide, xiii. 25. ſumtos xvj. 40.
nunc, j. 39. 95. ij. 37. 162. iij. 2. 36. &c. 225. 268. iiij. 11. v. 113. 141. vi. 291. 305. 344. 392. 658. vii. 36. 94. 140. viii. 108. ix. 12. 125. x. 43 x. 79. 210. 225. 310. xi 79. 120. 181. xiij. 60. xiv. 29. 87. 88. 172. 189. 250. xv. 97. 110. 172. xvj. 35. &c.
nunciet, x. 216.
nunquam, j. 1. iij. 44. 121. iiij. 89. 114. v. 32. vj. 600. viii. 152. 183. 220. 252. ix. 100. 130. x. 68. 181. 314. xj 15. xii. 74. xiv. 26, 224. 321.
nunquid, ij. 51. xj. 56.
nuſquam, iij. 125. v. 8.
nuper, j. 111. ij. 29. iiij 9. viij. 120. ix. 22. xii. 16. xv. 27.
nurus, j. 77.
nurum, xiv. 220.
nutare, vi. 410.
nutant altè, iij. 256.
nutantem, xv. 156.
nutantia, ij. 125.
nutrit. xiv, 75.
nutritus, iij 117. xii, 12.
nutrita, iij. 85.
nutricis, vi. 592.
nutricem, vi. 353. vii. 234.
nutricula cauſidicorum. vij. 148.
Nurtia, x. 74.

O

O. ii. 121. 126. v. 119. 136. vi. 46. 221. 315.
vij. 20. 150. ix. 102. 137.
ô fortunatam, x, 122. &c.
ô qualis, x. 157.
ô ſanctas gentes &c. xv. 10.
obducta, ix. 2.
obit, vi. 558.
obiter, iii. 241. vj. 480.
oblectant, xiv. 265.
obliquo, vii 224.
obliqua acu, ii. 94.
obliquas, iii. 64.
ablivio rerum magna, vi. 612. longa, x. 204.
oblita, vii. 100.
obrepit, ix. 129.
obruit, x. 142.
obrutus, xiv. 297.
obſcœna, vi. 297.
obſcœno, vj. 512.
obſcenis, ij. 9.
obſcuri, vi. 144.
obſcuris genis, vj. 130.
obſequere, x. 343.
obſervare, vij, 241.
obſervant, vj 156.
obſervet, v. 41.
obſervandiſque diebus, vi. 535.
obſes, ij. 166.
obſidet, x. 16.
obſidionis longæ, xv. 96.
obſonia, xi. 134.
obſtas, xiv. 250.
obſtat. iii. 164. 194. 243. vj. 153.
obſtitit, iiij. 62.
obſtabit, iij. 60.
obſiſtat xiv. 49.
obſtante, 212.
obſtricta, x. 88.
obtritum, iij. 260.
obvius, viii. 159. x. 83.
obvia, vi. 411.
occaſio quantulacunque, xiii. 183. rapienda, xv. 39.
occidere, ii. 104. vi. 627. x. 96. xiv. 331.
occidit, iii. 116, vii. 154.
occidunt, iii. 37.
occidat, xiii. 158.
occiderit, x. 221.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

occidiſſe, xv. 170.
occultus ganeo, xi. 58.
occulta, viii. 107. 266. ix. 101.
occultum, xiij. 195.
occulti, vi. 270. vii. 200.
occultis, iij. 50. xii. 42.
occurrere, v. 54. ix. 44.
occurrit, j. 69. xv. 539.
occurras, j. 18. ix. 2.
occurrunt, xiv. 292.
occurrent, vi. 654.
occurſus, vi. 571.
omnes, x. 48.
occurſum, viii. 152.
occurſu, vi. 417.
Oceani, xi. 94. 113. monſtra, xiv. 283.
Oceanum, ij. 2.
Oceano Mauro, x. 148. 149.
ocreas, vi. 257.
Octavius, viii. 242.
octava, j. 9.
octo, vii. 142. mariti, vi. 228.
octogeſimus & ſextus annus, vi. 191.
octogeſima ſolſtitia, iiii. 92.
oculos medico relictos, xvi. 12.
oculo uno, vi. 54.
oculique minores, vi. 144.
oculorum ſang. xv 58.
oculis, x. 32. xi. 168. xiv. 65. opertis, vi. 432. Meſſalinæ, x. 333.
oculos, ii. 95. viii. 1,0. xii. 96. xiii. 144.
oculosque trementes, vii. 241 ambos, x. 228.
oculos vexare humore coacto, xiii. 133.
ocelli, vj. 577.
ocelli ſtillantis, vi. 109.
ocellos nitidos, vi. 8.
ocyùs, vi. 53. 415. 147. vii. 24. xiv, 252.
odi, vi. 450.
odio, x. 329. iii. 55.
odit, vi. 271. 509. vii. 35. viii. 202. ix. 96. x. 73. xv. 37. 71.
aut odit, vi. 272.
odimus, iii. 214.
oderunt, vj. 626.
oderat, iiii. 73.
oderit, vi. 182.
odium immortale, xv. 34. jejunum, xv. 51.
odor bonus, xiv 204.
odoris recentis, xi. 74.
odorem, vi. 131.
odore ſolo, v. 150.
œnophorum, vi. 425. vii. 11.
oeſtro, iiij. 123.
ofellæ exiguæ, xi. 144.
offam nigram in facie, xvi. 81.
offas, ii. 33. vi. 471.
offendere, xvi. 24.
offenſæ veteris, iiii 105.
officium, ii. 132. iii. 126. 239. xi. 114.
officii, ii. 134.
officio, vj. 202.
officia civilia, vii. 107. præcedentia, x 45.
officiorum veterum, v. 13.
Ogulnia, vi. 351.
olet, vii. 99.
olei, vi. 430.
olebit, v. 87.
olentis, xiv. 269.
olfeciſſe, vii. 225.
olida, viii. 157.
olido, xi 170.
olim, iii. 163. iiij. 96. v. 110. vi. 42. 90. 156. 280. 345. viii. 98. x. 78. 142. 163. 173. xj. 77. xiv. 180, xv. 93.
olim *futur.* xiv. 225.
olimque, ix. 17.
oliva denſa, xiv. 144.
olivæ Picœæ, xiii. 99.
ollæ grandes, xiv. 171.
oluſcula, xi 79.
Olynthi, xii. 47.
Ombos, xv. 35.
omen, iiii. 125.
omenta porci alba, xiij. 118.
omnis, iii. 15. iii. 55. 303. vi. 437. vii. 57. viii. 100. xi. 3.
omne, xi. 4. xv. 11. &c.
omne, j. 149. iii. 260. v. 92. vi. 23. viii, 122. ix. 88. xvi. 54. genus, x. 219.
omni, j. 59. iii 104. iiij. 14 vi. 162. viii. 209. 256. 280. xiii. 24. xiv. 11. 68. 237.
omnique, xi. 172.
omnem, x. 320. xiii, 204.
omnes, j. 24 ii. 44. iii. 183 308. v. 169. vi. 150. 196. 248. 335. 449. 591. 605 vii. 70. 157. ix. 106. 132 x. 67, xii. 90. xiii. 5. 188. xiv. 41. 209. xv. 62. 99. xvi. 60. &c.
omnesque, xvi. 20.
omnia, ii. 4 iii. 38. 77. 96. 183 iiii. 79. v. 58. 123. 158. 170. vi. 165. 186 323. viii. 70. 97. ix. 12. x. 79. 124. 191. 265. xi. 14. 176. 190. xii. 22. 124. xiii. 86. xiv. 53. 127. 261. 330. xv. 107.
omnibus, ii. 31. 147. 148. vii. 101. viii. 256. ix. 42. x. 1. xi. 25. xiij. 166. xv. 75.
onus jacturæ, xiij. 8.
oneroſaque pallia, vi. 235.
opaci arena Tagi, iii. 54.
Opici mures, iii. 207.
opicæ, vi. 454.
opera, viii. 224.
operas, vj. 382.
operitur, xii. 92.
operæ pretium, ix. 28. xij. 127. grande, xiv. 281.
opem nullam, xii. 33.
ope, xiv. 183.
operit, iiij. 42.
opes, x. 24. xiv. 93. 120. nimias, x. 105.
opibus, j. 24. ij. 129. ix. 100. magnis, iii. 235. vi 88. conſumptis, viij. 185.
opimam, x. 281.
opobalſama, ii. 41.
oportet, xiv. 207.

Op-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

oppa, iii. 35. cuncta, vi. 129. tota, xv, 8.
oppiere, ix. 86.
oppunt, ii. 39.
oppuit, x. 152.
oppito, xi 158.
oppetis, xi. 18.
oppiſa, x. 75.
oppia admiſſa, iiii. 6. ulla, rancidula, xi. .
opta, x. 115. optat ibid. x. 96.
opt, x. 293.
opti, x. 189.
opti, vi. 486, x. 80. xiv.).
optat, x. 104.
optunt, x. 346.
opt, iii. 276.
optitibus ipſis, x. 7.
opta, v. 117. x. 187.
opudusque, vi. 210.
opudum, j. 107. x. 103.
opnus, iiij. 78, x. 331.
opna j. 38. 135. iii, 223. 135. xv. 133.
op, vii. 66.
op non eſt, vi. 367.
op eſt, ii. 121. x. 215.
opum, vii. 102.
opula, vi. 554.
opi, vi. 269.
os, iii. 129. iiij. 148. u-us, x. 168. totus, xv. 110.
oi, iiij. 19.
oem, v. 21. xi. 173. ſe-nianimum, iiii. 37. ſpa-toſum, iiij. 132. victum, i 292. tantum, x. 40.
otum, xiv. 313.
e Aſſyrio, ii. 108. no-o, vj. 11. toto, vi. 401. x. 53. orbibus, i. 137.
es latos, xi 122.
oi divitis, vi. 547. Gai-lita & Paccius, xij. 99.
oorum, iij. 221.
oita, culpæ, xiv. 37.
cadas, ii. 161.
cheſtra, vii. 47.
cheſtram, iii. 178.
do, iii. 284.
dinis, vij. 44.
ordine, j. 127.
ordinibus, vi. 501. xiv. 324.
oris arrificis, x. 238.
ore, iii. 267 uno, vii. 167. volat pleno, x. 232. tuo xiv. 205.
ora, iii. 240 viii. 35. ſtulta, vi. 43. manantia fletu, xv. 137
Oreſtes, viii. 220 ſcriptus, j. 6.
orexis, xi. 127.
orexim rabidam, vi. 427.
organa, vi. 379.
Orgia, ii. 91.
origo, xiv 226.
originis, viii. 46.
oryx Gætulus, xi. 140.
ornamentum, iij. 204.
ornamenta vetera, iij. 218.
ornari, vi. 487.
ornatur, viij. 253.
ornentur, vi. 79.
ornate, xii. 85.
ornara, xi. 64.
ornatas, vi. 226.
ornatum corporis, x. 321.
ornos, j. 11.
oro, ix. 67. x. 250.
orandum eſt, x. 356.
orator, x. 118. vehemens, xi 54. maximus, vii. 193.
Orontes, iii. 62.
ortu, viii. 11.
oſcula, vi. 51. 506. mollia, vi. 366.
Oſiris, vj. 540.
Oſiri invento, viii 29.
oſſa, iii. 259. viii. 146. exſucta, viij. 90 hiantia, xv. 58.
oſſibus corroſis, xv. 80.
oſſea, v. 53. xi. 134.
oſtendere, viii. 2. xvi. 10.
oſtendis, xiii. 127.
oſtendit j. 84. iii 151. vi. 588
oſtenditque, vi. 124.
oſtendebat, xi. 97.
oſtende, xiv. 60.
oſtendas, xiii. 215.
oſtendatur, vii. 9.
oſtenderet, x 53 xi 107.
oſtendens, j. 124. xii. 13.
oſtia, iiii. 43. viii. 71.
oſtia Nili, xiii. 27.
oſtrea, edita, iiij. 142. grandia, vj. 301. centum Gaurana, viii. 85.
Othonis pathici, ij. 99. lex, xiv. 324.
Othoni, vi. 558 vano, iij. 154.
otia magna cœli, vi. 393.
ovo dimidio, v. 84. rupto, xiv. 85.
ova, iii. 202. calentia, xi. 71.
ovis infelicibus, xiii. 142.
ovanti, viii. 28.
ovis, vi. 517.
ovem, vi. 149.
oves, j. 108.
ovili, vi. 528.

P.

PAccius, xii. 99.
Pactolus, xiv. 292.
pactum, vi. 25.
pactam, vi. 199.
Pacuvius, xii. 128
Pacuvio, xii. 125.
Pacuvium, xii. 112.
Pæan, vj. 171. 173.
pægma, iiii. 122.
pæne, j. 65. vi. 562. ix. 79.
pænituit multos vanæ, ſterilisque cathedræ, vii. 203.
pœniteat, x. 6.
paganum, xvi. 33.
pagina, vii. 100. longa atque inſignis, x. 58.
pago toro, xiv. 154.
palam, ii. 136. x. 334.
Palæmon, vii. 219.
Palæmonis artem, vi. 451. docti, vii. 215.
Palati Bebriaci, ii. 106. magni, iiij. 31.
palato, xi. 11. torpente, x. 203.
palaria ſecreta, ix. 23.
palatino, vi. 117.
Palfurio, iiii. 53.
palla ſciſſa, x. 262.
Pallante, j. 109.
pallere, vii. 97.

Pallet, ij. 50. xi. 48.
Pallent, xiij. 223.
Palluit, vj. 391.
palleat, j. 43.
pallentis, iij. 175.
pallidus, v. 87. vii. 115. x. 189.
pallida, x. 229.
pallidulus, x. 82.
pallor, iiij. 75.
pallorem, xv. 101
pallia oneroſa, vi. . 235.
palliolo, iij. 95.
palma plurima, viii. 58. plana, xiij 128.
palmæ umbroſæ. xv. 76.
palmam, vj. 322. dubiam, xi. 179.
palmæ virides, vij. 118.
palmas præbere, ij 142.
palmes ſtratus, viij. 78.
palpat, j. 35.
palpetur, x. 206.
palpitet, iij. 134.
paludatis, vj. 399.
palus Pomptina, iij. 307.
paludes Minturnarum, x. 276.
palum, vi. 266.
pali, vi. 246.
pande, j. 150.
pandit, x. 194.
panditur, xiv. 327.
panis, i. 120. tener, & niveus, mollique ſiligine factus ſervatur domino, v. 70. frangendus, x. 200. mendicatus, x. 277.
panisque, v. 75.
panis fruſta, xiv. 128.
panem, ij. 107. v. 67. x. 81.
panem quæramus aratro xiv. 181.
pane, xii. 60. ſtricto facetis, v. 169. multo, vj. 461.
panni, xiv. 300. viridis, xj. 196.
panno tenui, vij. 145.
pannis, viij. 96.
panniculus bombycinus, vj. 259.
pannoſus, x. 102.
Panſa, viij. 95.
papas, vj. 632.
papillis auratis, vj. 122.
papyro, vij. 101. patriâ, iiij. 24.
par, j. 151. v. 114. vij. 96. viii. 215. xij. 4. xiii. 59.
par eſt, iiij. 97.
par menſura, x. 98.
pari, xv. 53.
pares, iii. 104. xiv. 200. xv. 130.
paribus, iiij. 16.
paribusque, xiv. 17.
parari, viij. 213.
paras, vi. 26. xiv. 48.
parat, vi. 607. viii. 130. xiv. 273.
paratur, iij. 224. vj. 250. xiv. 140.
paratis, vj. 16. 272.
parant, j. 106.
parantur, vi. 464.
parabat, x. 105. xiv. 88.
paravi, vi. 638.
paraſtis, viij. 233.
parabis, xiv. 55. xv. 129.
para, ix. 135.
paret, xi. 21.
paretur, iiji. 131.
parante, x. 131.
paratus, iii. 106. v. 56. ix. 7. xiii. 108.
paratis, vi. 272.
parata, vi. 206.
paratum, xii. 106.
parati, vi. 16. ix. 49. xv. 102. xvi. 46.
paratæ, vi. 244.
parato, v. 168. x. 333.
paranda, vii. 66.
paratu lauto, xiv. 13.
paraſitus, j. 139. v. 145.
paraſiti pernoctantis cantus procul hinc, xiv. 46.
Parcæ hilares & ſtaminis albi lanificæ, xii. 64.
parcere, v. 156.
parcere chartæ, j. 18.
parcit, xv. 159.
parcetur, xiv. 246.
parce, vi. 171. viii. 117.
parcas, vj 37.
parcat, vi. 207. xiv. 287.
parcendum eſt teneris, xiv. 215.
parcus, xiv. 112.
parciùs, vi. 545.
pardus, viii. 36. ſublimis, xj. 123.
parentis, vii. 209. viii. 45. 143. ix. 87. xiv. 56.
parentem, vi. 174. viii. 243. quemcunque, xiv. 210.
parente, xiv. 9.
parentes, vi. 136. x. 305. xiv. 3.
parentum, viii. 138.
parentes miſeros trepidosque. x. 296.
parere, ii. 138. iii. 290. v. 64. x. 339. xij. 107.
Paret, xj. 21.
Pariat, v. 141.
Peperit, iii. 233. vi. 632.
Paruit, xiv. 331.
Partus, vi. 591.
Paris, x. 264.
Paridi, vii. 87.
Paridemque, vi. 87.
Pariter, iii. 298. vi. 20. 314. 327. 348. 440. 575. ix. 109. x. 309. xiii. 206.
parma, v. 154.
paroPſide, iii. 142.
Parrhaſii tabulis, viii. 102.
pars, j. 26. v. 8. ix. 120. xiii. 157. magna, iii. 171. ultima, viii. 44. dira, cognita, xii. 26. hæc, xv. 3. altera, xv. 73. optima, xv. 133.
partis, x. 209. relictæ, xiv. 94.
partem, xii. 110. exiguam, iiii. 29.
partémque, xiv. 78.
partem vitæ, xiv. 106.
parte, iii. 194. vi. 436. vii. 43. x. 213. xi. 29. xii. 48. aliâ, vii. 114. 182. læva, vii. 159. reperta, xi. 101. diverſa, xiii. 136. ſumma, xv. 85.
parte lacerti, xiv. 131.
parte anni, xi. 72.
partes, j. 41. iiii. 2.
partes cadunt ex fœdere pragmaticorum, vii. 123.

pas-

pa…s, iiii. 148. ix. 32.
pa…am exiguam, xiii. 14.
pa…as, xv. 79.
pa…em, iii. 52.
pa…t, iij. 121.
pa… , x. 116.
pa…bore, xvi. 52.
…alis tantis cura majore …ique ſervantur, xi. 303.
pa… nummos, xiij. 25.
Pa…nio, xii. 44.
pa…que, vi. 406.
pa… , vi. 625.
pa…nque uxoris, x. 352.
pa…, ii. 138.
pa…a, xv. 166.
pa…aper, iiii. 62. x. 250.
pa…s, viii. 108.
pa…lus, iii. 204. v. 138.
pa…, vi. 183. 287. 563. vii. … xii. 87. xiv. 93.
pa… ſportula, j. 96.
pa…que Seripho, x. 170.
pa…ula, vi. 89. xv. 127.
pa…, vi. 503. ix. 137.
pa…, xi. 78.
pa…óque, xiv. 5.
pa…is, xi. 96. xiij. 168. …v. 319.
pa…os, xii. 94.
pa…as, vi. 2.
…i, xii. 28.
…itur, ix. 136. xii. 105.
…it ſervos, iii. 141.
…unt, vii. 93.
…aris, v. 150.
…endi, ix. 67.
…endum, vii. 76.
…entis, xiv. 80.
…cua, ix. 55. læta, xii. 13.
…tor, viii. 275.
…toris duri filius, xi. 51.
…tores, vj. 149.
…toribus, ii. 127.
…ſer, ix. 54. extinctus, vi. 8.
…ſum, xiv. 271.
…tella exigua, v. 85.
…tellæ, x. 64.
…tellas, iii. 261. fragiles, vi, 343.

pater, ij. 126. vj. 51. 77. 393. 599. vii. 166. 239. viii. 109. 269. x. 130. xiii. 81. 84. xiv. 99. 105. 119. 255. xvi. 54.
pater es, ix. 86. pater clamoſus, xiv. 191. jam tremulus, xvi. 56.
patris, iii. 43. v. 142. cæli, viij. 217.
patri, ii. 131. vii. 188.
patrem patriæ Ciceronem Roma dixit, viii. 244.
patrem ipſum, xiv. 167.
ſabbata metuentem, xiv. 96.
patre, xii. 98. vivo, xvi. 52.
patres, viii. 266. excluſi, iiij. 64.
patrum veſtigia, xiv. 36.
patres mixtos, vi. 624.
paterna, vi. 88.
paterno, vi. 55. 57. xi. 39.
paternis, xii. 89.
patria, iiij. 24. xi. 161.
patria vervecum, x. 50.
patriæ, iii. 123. vi. 86. xiv. 71. ovanti, viii. 28.
patriæque, vi. 111.
patriæ civem, xiv. 70. amor, xiv. 239.
patriæ ingratæ fides curta, xiv. 166.
patriam, iiii. 129. v. 34. viii. 45. x. 142. xi. 52.
patriámque, vi. 574. vii. 234.
patria cedamus, iii. 29.
patriis, vii. 211.
patriciæ gentis, x. 332.
patriciorum, viii. 190.
patricios, j. 24.
patricias, iiij. 102.
patrimonia, i. 138. vii. 113. x. 13. xii. 50. 51. xiv. 116.
patrimonia conduplicare per fraudes, xiv. 229.
patere, vii. 220.
patet, ii. 89. iii. 150. x. 364.
patent, iii. 275. vi. 639.
patuit, j. 88.
patuerunt, iiii 63.

pateant, vi. 31.
patens, i. 63.
patulæ, xiii. 74.
pathicus amicus, ix. 130.
pathici Othonis, ii. 99.
pati, v. 3. 25. 173. xiii. 230.
pateris, xiii. 9. 143.
patitur, j. 77. iii. 279. v. 95. xiii. 208.
patimur, vi. 291.
patere, vii. 220.
patiens, i. 51. pelagi & caſſidis atque ligonis, vii. 33.
paſſum, xiv. 271.
paſſi, xiii 15.
paſſis, xiv. 161. xv. 104.
paſſos, x. 181.
paſſurus, xiv. 314.
patinæ, iiii. 133. patinæ menſura, iiii. 72.
patruo, ii. 33.
patruis j. 158.
patruos, vi. 566.
patulas, iii. 277.
paucos dies, xiii. 160.
pauca, v. 107. x 19.
pauci, x. 2. 112. xi. 55.
paucæ, ii. 53. vi. 50. xv. 54.
paucorum, x. 344.
paucis, iii. 301. x. 337. xi. 145. xiii. 47.
pauciſſima, xiv, 155.
pavet Ibin, xv. 3.
pavent, vi. 188.
pavidus, xi. 158.
pavidóque, vi. 95.
pavidum, x. 87. xiii. 222. xvi. 3.
pavimenttm. xiv. 60.
paullatim, ij. 84. vi. 19. xiii. 188.
paullatimque, j. 83.
paullo ante, vi. 226. ix. 114.
paullum, xi. 47.
Paulus, viii. 21. vii. 143.
Pauli, ii. 146.
pavonem, j. 143.
pauper, iii. 145. 161. vi. 72. ix. 147. xi. 3. xiii. 96.
pauper amicis dives tibi, v. 113.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pauperis, iii. 127. xiv. 120.
Pauperis libertas, iii. 299.
paupere, v. 165.
pauperibus, v. 61.
paupertas infelix, iii. 152. quàm dura, ibid. Romana, vj. 294. *mœſta non poteſt cantare ſub antro Pierio*, vii. 61.
paupertatis, vj. 357.
paupertatem, xiv. 236.
paupertate ambitioſa, iij. 183.
Pax, j. 115.
pacis, ix. 23. xiv. 72. pacis longæ mala patimur. vi. 291.
pacem perpetuam, xv. 163.
pace, viii. 107. plebis ſi licet dicere, xi. 193.
peccat, viii. 141.
peccant, vi. 134.
peccet, xiv. 53.
peccandi ſola voluntas, xiii. 208.
peccandi finem quis poſuit ſibi xiii. 241.
peccaturo obſtet tibi filius infans, xiv. 49.
pectere barbam, xiv. 216.
pexi, xi. 150.
pecteris, vi. 27.
pectitque comas, vi. 495.
pectine, ix. 30. nigro, vi. 369. criſpo, vi. 381.
pectus, xiii. 127.
pectore, vi. 250. xiii. 198. xiv. 239. longo, v. 80. conſtanti, vi. 93. pavido, 95. memori, xi. 28.
pectora, vi. 550. vii. 65. xv. 170. ferrea, vii. 150.
peculia, iij. 189.
Pecunia, j. 113. prima obſcœna, vi. 297. congeſta, x 12. conducta, xi. 46. *aliena quas habeat Veneres, neſcis*, xiii. 134. amiſſa, xiii. 134.
pecuniam minùs optat qui non habet, xiv. 139. 140.
pecus, vi. 4. xii. 41. venale, viii. 62.
pecudem balantem ſpondere, xiii. 232.
pecorum, xi. 41.
Pedo, vii. 129.
Pegaſus, iiii. 77.
pegma, iiii. 122.
pejerat, xiij. 91.
pejeret xiii. 36.
pejor, xi. 135. vi. 269.
pejores, ii. 19.
pejora, viii. 184 xiv. 57.
piratæ Cilicum, viii. 94.
pelagus, vi. 90.
pelagi, vii. 33.
pelagique, j. 135.
pelagi caſus, xii. 17.
pelago, xiv. 277. xii. 64. medio, xii. 77.
Pelamydum, vii. 120.
Peleus, x. 256.
Pelea vicit Achilles, xiv. 214.
Peleidæ, iii 280.
Pellœo juveni, x. 168.
pellem deformem, x. 192.
pelle, iii. 150.
pellibus, vi. 7. inverſis, xiv. 187.
pelliculæ furtivæ, j. 11.
pellex horrida, ii. 57.
pellice, vi. 626 ficta, vi. 271.
Pelopea, vii. 92.
pelvis lata aurata, vi. 430.
pelves, vi. 440, x. 64.
patulas, iii. 277.
penates Socratici, xiv. 320.
pendere, iii. 15.
pendent, vii 46.
pendebat, iiii. 88.
pendens, x. 134.
pendentisque Dei, xi. 107.
pendente, iii. 196.
pendentes, x. 193.
pendentia, vi. 226. viii. 204. xi. 82.
Penelope, ii. 56.
penem majorem, vi. 336. legitimum, ix. 43.
penes, xiv. 226.
penetrare, v. 106.
penitus, v. 94. vi. 473.
pennæ, vi. 197.
pennas, iii. 80. madidas, v. 101.
penna meliora, xii. 65.
penſilibus plumis, i. 159.
penſio, ix. 63.
penula, v. 79.
per, j. 20. 72 145. ii. 98. iii 35. &c. vi. 78. 229. viii. 129. x. 166. &c.
pérque, vii, 132. xiii 81.
per urbem, xi. 112.
per Iſtrum, xii. 111.
percurram, x. 225.
percutit, xi. 196.
percuſſit, xv. 66.
percuſſus, j. 163. iiij, 124.
percuſſo, xiv. 286.
percuſſum, j. 54. iii. 271. xii. 20. xv. 21.
percuſſas pectine, ix 30.
percuſſore a iquo, viii. 173.
perdere, j. 93. viii. 84. 97.
perdidit, iii. 209. x 228. xiii. 72. xiv. 261.
perdas, vi. 201.
perditus, v. 130. viii. 212. xiv. 269.
perdita, iii. 73.
peregi, vi. 639.
peregit, xiii. 210.
peragat, v. 122.
pergit, xvi. 40.
peragant, xiv. 122.
peregerit orbem, v. 21.
peragendum, ij. 133.
peragentibus, xi. 114.
peractum, v. 92.
peracti, x. 6.
peracto, xii. 86.
peracta, ii. 54. vi. 484.
peractis, xiii. 238.
peregrina, viii. 225. iiii. 127. xiv. 187.
peregrinos mores, vi. 297.
perfectiſſimus, ii. 5.
perferet, vii. 153.
perferat, vi. 260.
pertulit, vi. 93. vi. 391. viii. 209.
perfidus, xiii. 245.
perfide, ix. 82.
perfidiam, xiii. 24.
pertrixit, vii. 194.

perfulit, v. 86.
perfu, vi. 302. luto, xiv. 66
perge, x. 154.
pergi omnis, xj. 137.
perm nt, iiij. 17.
pent mius, ij. 16.
peric, vi. 94.
perica, iij. 8 xi. 76. alia ac versa, iij. 268. summa viij. 249. garrula, 82. æquanda rebus ges, xiv. 314.
perit, vij. 151.
per iii. 260. vj. 294.
. viij. 85. x. 118. xj.
per, iiij. 153. vi. 475. x.
periunt, iij. 124.
per, iiij. 56. vij. 174. . 225
perntem, vj. 361.
perri, vj. 44.
per ræ, j. 18. vj. 434.
perro, xi. 107.
perram, xj. 17.
perros, x. 81.
perndum, x. 339.
peris, j. 128. aſtrorum, undique, vj. 585.
perricapitis, xiij 174.
perria, viij. 82. ſumma ndet, xiv. 218.
perge rubras majorum ges, xiv. 192.
pences, ij. 78.
pencente, xi. 13.
peniſtum, viij. 174.
penittit, vi. 456.
penittes, x. 347.
penittas, xiv. 234.
penutatque, vj. 224.
penutatio ſimilis, vj. 52.
pentioſa, x. 54.
penoctantis, xiv. 46.
penox, viij. 10.
ponetegi, xiv. 186.
pores, ii. 67.
petuus, v. 151.
petua, xiij. 211.
petuum, vij. 208.
petui, iij. 35.
perpetuo, x. 33. 245.
perpetuam, xv. 164.
Perſicus lautiſſimus. iij. 221.
Perſice, xi. 57.
Perſica regna, xiv. 328.
perſona, iij. 96. Dira, & fœdior, iiij. 15.
perſonæ pallentis, iij. 175
perſonam, vj. 70. viij. 229.
pertunde, vij. 26.
pertundite, vj. 46.
pertuſa, v. 131.
pervenit, v. 62. ix. 79.
pervia, xij. 80.
pervigilique, xv. 43.
pervigiles, viij. 158.
pervolat, j. 60.
pervolet, vj. 397.
pes argenteus, xj. 128.
pedémque, xiv. 219.
pedem unum, x 30.
pede, vj. 158. dextro, x. 5. non altior uno, xiii. 173.
pedes, vij. 143. xiij. 228.
pedibus, iij. 27, vj. 349. 426. ix. 69. albis, j. 111.
peſſima, ix. 120.
peſte, iiij. 84.
petalunculus, vij. 119.
petauro, xiv. 265.
petere aux. xv. 150.
petit, j. 121. 123. v. 108. vi. 534. vij. 233. viij. 51. xij. 80.
petitur, v. 50. vii. 99.
petimus, x. 352.
petunt, iij. 71.
petuntur, x. 8. x. 54.
petebas, ix. 114.
petet, vii. 124.
petat, vii. 162.
petente, vj. 574.
petitus, x. 110. xj. 147.
petita, xij. 104.
petitos, vj. 602.
petitas, ix. 149. vj. 526.
Petoſyris, vj. 580.
petulans, iij. 278. vj. 296. xij. 5.
Phæaca, xv. 23,
Phæacum, v. 151.
phalanges, ij. 46.
Phalaris licet impetet, viii. 81.
Phalas, vj. 589.
phaleris, xi. 103.
phanaticus ſenex, ij. 112.
pharetramque puellæ, xiij. 80.
pharetris veneris, vj. 137.
pharetrata, ij. 108.
Pharon, vj. 83. Tyrrhenam, xij. 76.
phaſelis fictilibus, xv. 127.
Phario aceto, xiji. 85.
phaſma clamoſum, viii. 186.
Phiadiacum ebur, viii. 103.
phialas, v. 39.
Phialen, x. 238.
Philippi, xiii. 125.
Philippica divina, x. 125.
Philomela, vii. 92.
philtra, vi. 610.
Phœbi, vii. 233.
phœnicopterus ingens, vi. 139.
Pholo, xii. 45.
phreneſis manifeſta, xiv. 136.
Phrygia tyara, vi. 115.
Phrygiaque columna, xiv. 307.
Phrygio, ii. 115.
Phryx, xi. 147. augur, vi. 584.
Phrygibus, vii. 236. lætis, xii. 73.
phthiſis, xiii. 95.
pia thura, xiii. 116.
piacula furtiva, xii. 120.
piandum morte, xiii. 54.
Picenis, xi. 74.
Picens, iiii. 65.
Pico, viii. 131.
Pieria arca, vii. 8.
Pierio antro, vii. 60.
Pierides puellæ, iiii. 36.
piger ipſa mole, xii. 12.
pigra, viii. 248.
pigri, v. 23.
pigris, viii. 34.
piger, xiv. 199.
pignus, vi. 27.
pigneribus poſitis, ix. 141.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pignerat, vij. 73.
Pila, x. 94.
Piló fruticante, ix. 15.
Piloſas, xiv. 194.
Pingitque, ij. 94.
picta mitra, iij. 66.
pictæ, vj. 481. x. 38. xv. 128.
pictâ, xiv. 302.
pictos, viij. 2.
pictas, viij. 157.
pictor, iij. 76.
pictores quis neſcit ab Iſide paſci, xij. 28.
pictura imitata, vj. 339.
pinguis, v. 105. viij. 147.
pingue, xiv. 270.
pingues, ix. 28. *longo frigore*, iiij. 44.
pinguia, iij. 247. vj. 461. 572.
pinguior, xij 11.
pinguiſſimus xi. 65.
pinus Gallinaria, iij. 307.
pinna, iij. 118.
pinna præcipiti, iiij. 149.
pinnis ſumtis, xiv. 76.
Pinnitapi juvenes, iij. 158.
pinum, iij. 255.
piperiſque coëmti, xiv. 293.
piratæ, viij. 94.
Piſææ olivæ, xiij. 99.
piſcis, iiij. 26. xi. 36.
piſci, iiij. 72.
piſcem, v. 86. xv. 7. fugitivum, iiij. 50. Tyrrhenum, v. 95.
piſcibus mirandis, inventis, xiij. 66.
piſcator, iiij. 26.
Piſo, v. 109.
Pittacon, ij. 6.
placabo, xij. 89.
placant, ij. 86.
placentas, xj. 59.
places, vj. 275.
placet, iij. 135. vi. 33. 38. 576. viij. 158.
placuit, iij. 160. vij. 149. xvj. 53.
placcas, x. 167.
placeat, x. 42. 338.
placitum, xvi 49.
placidi, j. 21.
plagarum ſtrepitu acerbo. xiv. 19.
plana, iij. 96. xiii. 128.
planum, xij. 62.
Planipedes, viij. 191.
planctus, primos, x. 261.
planguntur, xiii. 131.
plangentis, vj. 533.
planta, v. 125. magna, iii. 247. erecta, vi. 506.
plantæ velocis gloria, xiii. 98.
plantâ ancipiti, xiv. 272.
plantas tenueis, iii. 227.
plantis tremulis, vi. 46.
plantaribus, xiii 123.
platani Frontonis, j. 12.
plaudat, iii. 157.
plaudendum, j. 146.
plauſuque, xi. 163.
plauſtra altera, iii. 256.
plebis Niliacæ, j. 26. immenſæ nimiæque, xi. 194.
plebe ima, viii. 47. togata, viii. 49. de qua veniet Qui juris nodos & legum ænigmata ſolvat.
plebeis, vi. 62.
plebeia, vi. 515.
plebeium, vi 587.
plebeiæ, viii. 254.
plebeios calices, xi. 145.
plectro grato, vi. 383.
plenus, xii 30.
plena, j. 5. 33. iij. 187. iiij. 47. v. 66. vi. 425. viii. 100. x. 191.
plevum, xiv. 276.
plenúmque, viii. 72.
pleni, x. 128.
pleno, iii 263. vi. 363. xiv. 138.
plenæque, x. 242.
plena omnia, ij. 4.
plenos, xv. 20. 58.
plerunque, xi. 46.
plorare, xv. 134.
ploras, j. 50.
plorat, vi. 271.
ploratur, xiii. 134.
plorent, xiv. 150.
plorante, ix. 77. gulâ, v. 158.
plorantesque, vi. 86.
pluit, vii. 179.
plumaque paterna, vi. 88. pluma Sardanapali, x. 362.
plumis penſilibus, j. 159.
plumbo, xiv. 310.
plus, j. 108. iij. 180. vi. 387. vii. 78. x. 301. xiii. 176.
plus aloes, vi. 180.
plus agitat, vi. 250.
plus interrogo, x. 72.
plus quàm, x. 315.
plus lactis, xi 68.
plus etenim, xvi. 4.
pluris, vii. 144. 178. viij. 258. xi. 16. xiv. 201.
plures, ij. 79. iij. 315. vij. 167. viij. 107. x. 12.
plura, ij. 45. iij. 220. ix. 39. 58. xiij. 57. xiv. 173.
plurimus, iii. 232.
plurima, iiij. 119. viij. 58. ix. 118. x. 196. xii. 28. xiv. 1. xv. 78.
plurima ſunt, v. 130.
plurimum intererit, xiv. 73.
pluteum, ij. 7.
Pluton torvus, xiij. 50.
pluvia, iij. 202.
pluviis, iiij. 87.
pocula, j. 76. v. 26. 43. 52. 129. vj. 632. xj. 102. communia, viij. 177. inter media, viij. 217. gemmata, x. 26. grandia, xiij. 148.
podagram, xiij. 96.
podice lævi, ij. 12.
podium, ij. 147.
poëmata ridenda, x. 124.

pœna,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

pœna, ij. 12. x. 287. xiij.
96. 17 magna, vj.
336. di, x. 243. vul-
tuitis at 52. vehe-
mens, ij. 196. ama-
ra, xii. 247.
ponam, v. 129.
pœnis jus, viij. 268.
cenes, j. 279. x. 84.
xiij. 26. pendere, vi.
439. quæcunque, x.
312.
pœnitet j. 170.
pœnitea x. 6.
Pœno mite, x. 155.
pœna ſummo minimo, j.
14.
poëtæ, j. 78. xiv. 206.
celebres notique, vij. 3.
poëtas ij 9.
poëtica tempeſtas, xij. 23.
pollice, j. 237. verſo, iii. 36.
pollicis, ix 74.
Pollio, j. 386. vij. 176.
ix. 7 j. 43.
Polline, ij. 68.
polluit iij. 218.
pollutu, ij. 29.
Polyclet, iij. 217. viij.
103.
Polyphemus, xiv. 20.
Polyphemi acies, ix. 64.
Polyxena, x. 262.
pondere, iij. 271. v. 261.
vij. 97. xv. 96. mino-
ri, ij. 49.
ponderi, j. 29.
ponere v. 45. 73. xi. 84. vii.
145.
poni, v. 51.
pono i. 156. xij. 94.
ponit 41. viij. 238.
ponit, v. 85. xiv. 83.
ponimus, xiij. 117.
ponunt, vi. 308, 475. xiv.
99.
poneret, xi. 79.
ponerent, xi. 109.
poſui, xiii. 30. 241.
poſuitque, vi. 358.
poſuit, ij. 85. xi. 76.
pone, vi. 126.
ponetur, v. 146.
ponet j, 155. v. 135. vj.
218. vii. 114. viij. 22.
88. 195. 228. x. 65. xj.
189. 190.
pone ſeram, vi. 346.
ponas, viij. 133. ix. 81.
ponat, x. 358.
ponatur, ix. 40.
ponamus, xiii. 11.
ponant, xiii. 86.
ponendi, xiv 260.
ponendum, xiii. 141. xiv.
203.
ponente, xvi. 45.
ponenda, iii. 56.
poſitus, iiij. 77. ix. 52.
poſita, j. 90. vj. 319. x.
267.
poſita eſt, vij. 47.
poſitum, vj. 587.
poſito, xi. 69. xiij. 39.
poſitis, ij. 74. iij. 191. vj.
263. xv. 42.
poſitos, vij. 26.
poſitas, xij. 75. xiij. 149.
pons, v. 8. Æmilius, vj.
32.
ponte, iiij. 116. xiv. 134.
Pontia, vj. 637.
Ponticus ſerpens, xiv.
114.
Pontica medicamina, vi.
660.
Pontice, viij. 1. 75. viij.
179.
Pontifici ſummo, iiij. 46.
Pontifices Salios, vi.
603.
Ponti, x. 273. torpentis,
iiij. 43.
poma, v. 150.
pomis, vi. 18.
pomeria, ix. 11.
pompa, x. 281.
Pompejus, iiij. 110.
Pompejo, x. 283.
Pompejos, x. 108.
Pomptina palus, iij.
307.
popana tenui, vi. 540.
popina magna, viij. 172.
popinæ calidæ, xi. 81.
popinas pervigiles, viii.
158.
popoſcit vi. 125.
poplitibus, vi. 262.
Poppæana pinguia, vj.
461.
populus, ii. 73. iij. 244.
vii. 243. viii. 29. x.
74. xiv. 115. populus
Rom. xiv. 160. nul-
lus, xv. 31. nobilis, xv.
113.
populi, ii. 162. viii. 189.
xv. 39. plangentis, vi.
533. totius, xvi 43.
populo, iii. 15. 256. viii.
189 211. ix. 117, x. 62.
341. xiv. 42.
populôque, xiv. 70. popu-
lo mirante, ii. 67.
populum, i. 46. 72. iii.
178. xv. 23. 151.
populorum, xiii. 148.
populis, xv. 130.
pôpulos. vi. 409. x. 150.
xv. 169.
populoſque, iiii. 83.
populariter, iii. 37.
popyſma crebrum, vi.
583.
porcæ teneræ, ii. 86.
porci, ii. 80. candiduli
x. 355. porci omenta,
xiii. 117.
porcum, vi. 446.
porcis ſenibus, vi. 159.
remigibus, xv. 22.
porrigit, vi. 43. 606.
porriget, xi 146.
porrige. vi. 597.
porrigat, iii. 267. viii.
208.
porrexit, v. 67.
porrexerit, vi. 631.
porrectura, i. 70.
porrectaque brachia, xii.
76.
porrò, iii. 126. vi. 239.
vii. 98. xi. 9.
pôrrum, iii. 293.
porrum & cepe nefas vio-
lare, xv. 9.
porri ſectivi fila numera-
ta, xiv. 133.
porrigine, ii. 80.
porta, xvi. 3. porta Syenes,
xi. 124.

portæ Idumeæ, viij. 160.
Thebarum, xiij. 27.
portarum, viij, 261. xv. 158.
portis centum, xv. 6.
portas, j. 143. vi 408. vij. 42. x 155.
portenta, xv. 2.
Porthmea rerum, iij. 266.
porticus, vii. 178.
porticus tota, xii. 101.
perfuſa luto, xiv. 66.
porticibus, iiij. 6. vi. 162.
porticibúsne, vi. 60.
portio, iij. 61. breviſſima, ix. 228.
porto me pedibus meis, iij. 28
portat, iij. 252. 257.
portatur, x. 42.
portabit, vj. 527.
portes, x. 19.
portaret, x. 158.
portandum, iij. 32.
portante, x. 260.
portus, iij. 31. xii. 78. xiv. 275.
poſcere, iij. 42. viij. 246.
poſcis, v. 10. ix. 63. poſce, ix. 64. x. 357.
poſcit, iij. 198. vj. 578. 623. xi. 30.
poſcitque, vi. 148.
poſcimus, v. 112. vij. 71. ix. 129.
poſcunt, xiv. 318.
poſcebat, x. 105.
popoſcit, j. 82. vi. 125.
poſces, poſce, xi. 148 vij. 24. x. 357. xiv. 193.
poſcas, j. 98. iij. 102. v. 65. poſcas, aliquid, x. 354.
poſceret, xiv 313.
poſcentem, v. 48.
Poſides ſpado, xiv. 91.
poſſe, vi. 41. x. 49. xii. 21. poſſe, volunt, x. 97.
poſſum, iiij. 44. 60.
potes, iij. 223. v. 3. 171.
vi. 30. xiij. 14.
poteſt, j. 80. iij. 54. 105. vij. 60. viij. 191. x. 202. 302.
poſſunt, vj. 96. 567. 594. x. 2.
poteram, iij. 315.
poterant, xv 105.
potuit, iiii. 25. vi. 127. x. 123. xiv. 262.
poterit, iij, 281. vi. 442. xiv. 27.
poſſim, viij. 69.
poſſis, iii. 229. 272. v. 152. vi. 62. ix, 86. x. 363. xi. 206. xiii. 112. xiv. 150. 200. 282. xvi. 33.
poſſit, iiij. 71. vi. 398.
poſſem, vi. 281. xiv. 211.
poſſet, iiij. 90.
poſſideo, j. 108.
poſſidet, iij. 141.
poſſederis ſolus, xiv. 159.
poſſideat, x. 225. xii. 129.
poſt, v. 15. 148. vi. 503. 567. vij. 163. viij. 97. xi. 42. xii. 124. xiv. 190. xv. 99.
poſthac, vii. 18. viij. 7.
poſthæc, ii. 62. viii. 247. xiv, 158.
poſthunc, i. 33. v. 116. x. 272.
poſthanc, vi. 498.
poſtquam, iii. 303. iiii. 153. vi 371. viii. 204. 251. xi. 75. xii 62. 64, xiii. 161. xv. 72.
poſt te, vii. 142.
poſt terga, xiii. 16.
poſteritas, i. 148. viii. 61.
poſtes, vi. 79. ix. 104.
poſtibus, vi. 52.
poſtremo, xi. 91.
poſtulat, vii. 243.
Poſthume, vi. 21. 28. 376.
potare, ix. 116.
potat diffuſum, v. 30.
potaris, v. 52.
potens, i. 69. xiv. 39.
potentior, x. 303.
potentia miranda, vii. 200. ſubjecta, x. 56.
poteſtas, x. 100. æqua, iiii. 71.
potio, vi. 623.
potiores. x. 360.
potius, j. 19. iiij. 150. vi. 397. 488. vii. 10. 148. 181. xiii. 113.
præbere palmas, ii. 142.
caput vænale, iii. 33.
præbet, iij. 147. x. 270.
præbuit, xi 157.
præbebis, v. 172.
præbebit, vi. 583.
præbeat, v. 107. vi. 32.
præberet, vj. 3.
præbenda eſt, x. 345.
præcedere, xiij. 58.
præcedit, xiij. 108.
præcedant, viij. 23.
præcedentia, x. 44.
præcipit, xiv, 16.
præcepit, xiv. 227.
præcepta, xiii. 19. xiv. 189. Zenonis, xv. 107.
præceptori, vii. 230.
præceptorem Dii ſancti voluere parentis eſſe loco, vii. 209.
præceps, x. 160. immane, x. 107.
præcipiti, j. 149. iiij. 149
præcipitem, iij. 129. viii. 135.
præcipites, vj. 648. x. 85.
præcipitare, xii. 38.
præcipitat, x. 56.
præcipitans, xv. 78.
præcipue, iii. 59. vij. 109. ix. 119.
præcipuus, vi. 556.
præcipuum, vj. 531.
præcipuam, iiii. 19.
præcipuis, xiij. 220.
præclara, v. 42. x. 97.
præclarum, iii. 217.
præclaro, viij. 31.
præco, vi. 438.
Præconis nitidi, iii. 157.
præconem, viij. 96.
præcone, j. 99.

...one, vii. 6.
...ord, j. 167. vi. 620.
...agrantia, xiii. 182.
...da, v. 82. caballorum,
i. 11.
... xiv. 85.
...ne recentem,
ii. 5
..., xi. 101.
...ula, ix. 54.
... iiij. 78.
... Pelopea facit,
vii. 5.
...a domus, vi.
485
..., vi. 117. viii. 83.
139. 12. xii. 49.
... vi. 111.
..., v. 45.
... xii. 71.
... 91, iiii. 112. vi.
57. ii. 27. 128.
...s, i. 122.
...tem, ii. 55. vi. 404.
...t, vi. 632.
...ret, vi. 659.
...ri, xi. 44.
... iij. 56. vi. 320.
...uanta bonos maneant,
viij. 2.
... viii. 119. xvi. 135.
...tutem incendunt, x.
142
...det, vij. 218.
...e gelida, iii. 190.
...nis montibus,
xiv. 8.
...re, x. 92.
..., iii. 5.
...ducit. vi. 237.
...a ponant, xiv.
99
..., j. 142.
...e, vj. 399.
...ibus ipſis, xi.
50
...ior, xi. 111.
...a olida, viij.
15
...ous, i. 59.
...im, xv. 109.
...um galeatum,
vii 239.
...a ſpectanda, vii.

23. ultima, xii. 56.
præſtantius, iii. 18.
præſtare, vi. 251. viii. 170. ix. 7. xi. 115. tributa, iii. 188. auxilium, xv. 150.
præſto, xiv. 212.
præſtat, v. 136. xii. 86. xiii. 99.
præſtatur, xvi. 49.
præſtant, vi. 97. vj. 538.
præſtabat, vi. 286. ix. 14.
præſtem, xi. 57.
præſtent, vi. 479. vii. 106.
præſtantibus, xv. 75.
præter, vii. 206. viii. 69. 146. xii. 17. xiv. 97.
præterea, iii. 109. 285. vi. 107. ix. 89. 145. x. 217. 300. xi. 70. xiii. 229. xvi. 26. 51.
præterit, vi. 307.
præteriit, xiv. 214.
prætereunte, iii. 275.
præterita, x. 235.
prætexta, x. 35.
prætextam, x. 99.
prætextatus, j. 78.
prætextatum loripedem, x. 308.
prætextatos, ii. 170.
prætor, iii. 128. 213.
prætor ſedet, xi. 193.
prætoris Celſi, viii. 194.
prætoris gratia improba, xiii. 4.
prætoris lauti pulpita, xiv. 257.
prætori, i. 101. xvi. 10.
prætorem, x. 36.
prætoribus, vi. 379.
prætoria, i. 7. x. 161.
pragmaticorum iniquitas, vii 823.
prandet, vi. 102.
prandebat, xiii. 46.
prandente, x. 178.
pravam, viii. 33.
pravis, xiv. 41.
præcor, vi. 169. 171.
præmit, vi. 501.

premat, i. 46.
premit, iii. 244. vii. 132.
premetur, xiv. 221.
preſſit, i. 43. vi. 620.
preſſo, v. 160.
preſſum, ii. 107.
pretium curæ, vi. 473. vii. 9. 119. xiii. 105.
pretio, iii. 184. iiii. 25. ix. 71. majore, v. 56. ullo, xiv. 145.
pretiis exiguis, viii. 65. obſtantibus, xi. 15.
pretioſa, xiii. 214.
pretioſior, vi. 156.
Priamus, x. 258.
Priapi Mænades, vi. 315.
Priapo vitreo, ii. 95.
pridem, iii. 62. vi. 314. x. 77.
primoribus, xv. 40.
primus, iii. 75. viii. 61.
prima, vi. 297. 407. viii. 24. ix. 81. x. 23. 126. xi. 184. xiii. 2. 189. xv. 51. 90.
primáque, xiii. 59.
prima & recta ſenectus, iii. 26.
prima pro nocte, vi. 203.
primum, vi. 576.
primi, xv. 168.
primo, i. 95. iiii. 142. v. 12. xiii. 224.
primo ſole, ii. 133.
primâ, viii. 166.
primos, vi. 24. vii. 195. xiii. 146
primùm, i. 4. 44. vi. 370. vii. 141. viii. 68. xiv. 85.
princeps, xiii. 138.
princeps equitum, iiii. 32.
principis, vi 616. x 76. 93. 341. generoſi, viii. 224.
principe citharœdo, viii. 198.
principium, vi. 244.
principio, xv. 148.
prior, i. 102. iii. 81. 130. 244. viii. 153.
prius, i. 97.
priori, ix. 21.
priorum, i. 151. vi. 634.
prius, i. 168. xiv. 148.

priſ-

priſcum, iiii. 162.
privatus, i. 15. xiii. 41.
privata, vi. 114.
privato, vii. 107.
privatis, iiii. 66.
privigno, vi. 133.
privignum, vi. 627.
priusquam, xiii. 38.
pro, i. 124. vi. 390. viii. 112. 255. ix. 117. 148. x. 192. xii. 98. xv. 108. &c.
proavum, viii. 134.
proavis, xv. 152.
proavorum, iij. 312.
probat, vii. 204.
probavit, x. 70. xiii. 205.
probatæ, xi. 163.
probitas, i. 74.
procedat, iii. 138.
procerem, viii. 26.
proceres, ii. 121. iiii. 73. 144. vii. 90. pullati, iii. 213.
proceſſus, i. 39.
Prochytam, iii. 5.
proclames, ii. 75.
Progne, vi. 643
procubuit, iii. 257.
procul, ii. 88. iii. 89. xii. 5. xvi. 25. 17.
procul hinc, procul inde puellæ lenonum, xiv. 45.
Proculâ, iii. 203.
Proculas, ii. 68.
Proculeius, i. 40. vii. 94.
prodere, ix. 115. xiii. 23.
prodiderim, ix. 97.
prodita, viii. 261.
prodeſt, viii. 1.
prodiga, vii. 138. x. 304. femina vi. 361.
prodigio, iiii. 97.
prodigia, vi. 84.
prodigioſa, fides, xiii. 62.
producere, vi. 240. vii. 146. xvi. 32.
producit, ii. 94. vi. 608. xiv. 228.
produxit, viii. 266.
produxere animas, xv. 94.
producat, viii. 271.
produxerit, xv. 32.
produxiſſe, xv. 166.
prælia, i. 91. iiii. 112. vii. 128. xii. 110. xiii. 172. diverſa, vi. 257. vigilata, vii. 27. Punica, xiv. 162.
profanæ, ii. 89.
profere, iiii. 91. xiv. 142.
protulit, vi. 23.
protuleratque, x. 30.
profer, i. 126.
proferat, vi. 569.
profeſſores literarum inopes, vii. 204. 205.
proficit, xiii. 18.
profundi imperium triſte, xiii. 49.
Progne, vi. 643.
progenies matura, xiv. 84.
prohibente, xi.
proles, viii. 56.
prole tota, xiii. 205.
proludunt, v. 16.
promere ferrum, xv. 73.
Prometheus, xv. 85. ſubitus, iiii. 133.
Promethea, viii. 133.
promittere, iii. 43. vi. 387. xiii. 233.
Promittunt, ii. 12.
promiſitque, vii. 84.
Promittant, xii. 101.
promittente, xvi. 12.
promiſſus, xi. 60.
promiſſa, xii. 2.
promovimus, ii. 160.
promtus, iii. 74.
promtiùs, x. 220.
pronus, vi. 48.
prôna, xv. 147.
pronum, ix. 43. xiii. 75.
proni, iii. 192.
procemia, iii. 288.
prope, ix. 106
properare, vi. 329.
properat, iiii. 59. vi. 487. xiv. 78.
properant, vi. 429.
properabat, iiii. 76. iiii. 94.
properabo, iii. 59.
propera, iiii. 67. vi. 147.
properate, iiii. 134.
properantis, xiv. 178.
properantem, iij. 319.
properantur, iii. 264.
properantibus, iii. 243.
propinat, v. 127.
propinqui, xiv. 236.
propinquo, viii. 72. xiv. 6.
propinquis, viij. 219. deductis, xiii. 207.
propinquas, i. 71.
propior, vi. 509.
proponere, iiii. 46.
proponimus, iii. 24.
propoſui, viii. 125.
propoſitum, ix. 21. grave, x. 325.
propoſiti, v. 1.
propriâ, xiv. 80.
propter, i. 141. v. 19. 76. 90. vi. 468. 645. vii. 39. viii. 84. ix. 87. 118. x. 55. xi. 150. xii. 50. 51. xiv. 22. 274. propter quod, vi. 104. viii. 41.
prora, xii. 69. acuta, v. 89. tarda, x. 186.
prorſus, vi. 248.
proſeucha, iii. 296.
profit, iiii. 36.
profuit, iiii. 99. x. 324.
prodeſt, ii. 141. 142. viii. 1.
proſpera, x. 97. xii. 63. xvi. 2.
proſpiciunt, vi. 359.
proſtare, iii. 65.
proſtat fœmina templo, ix. 24.
proſtitit, vi. 123.
proſtantis, i. 47.
proſtitui, viii. 226.
protegere, xi. 33. armis, xv. 155.
protegit, viii. 250.
protinus, iii. 140. iiii. 48. vii. 165. xi. 188. xiii. 176. xiv. 123. xvi. 27.
Protogenes iij. 120.
provehit, xvi. 57.
provida, x. 283.
provincia, i. 50. iiii. 26. v. 96. viii. 87.
provocat, vi. 320. 374.
prouocet, j. 24.
proximus, iiii. 94. ix. 108. urbi,

vi. 289.
, v. 95. vi. 528. x.
xiii. 228.
, iiij. 113.
a, x. 48. 365. xii.
v. 315.
ſſima, iii. 86.
iiij. 56. Geticis,
iii. 83.
impatiens moræ,
6.
xi. 163.
vj. 577.
, vi. 336.
infelix, vi. 490.
tina, viii. 256.
s, x. 41.
, vj. 334. 586. vii.
ij. 168 321. v. I. xii.
. 185.
ii. 42. xi 202.
is, viii 139 183.
, iii. 111. vi. 192.
apitis, vj. 49.
n. vi. 136.
æ. vi 307. x. 298.
æ veteris veſtigia.
iam. vi. 1.
ii. 110. iii. 60. 154.
9. xiv. 178
s ingenui puer, xi.
, viii. 83.
m, ij 39. vj. 251. 356
34.
m ridiculum, effu-
gitèm, xi. 55.
, vi. 257.
, ij. 59. iii 160. iiij.
vi. 493. xiii. 80. viſæ
114. probatæ. xj.
cultæ aſſediſſe de-
xi. 200 omnes, xiv.
2),
ꝫ lenonum procul
c, xiv. 45.
m flavam, vi. 353.
ientem, ix. 74.
m pravam, extor.
que, Europen vo-

camus, viij. 33.
puellis, vj. 190. x. 289.
puellas, i, 84. iii. 65. iiij. 36. vj. 126. ix. 528.
puer, j. 61. v. 61. vii. 69. ix. 64. x. 216. xiii. 56. xiv. 192. incultus, xi. 146. Phryx, Lycius, xi. 147. ingenui vultus, atque pudoris, xi. 154 Iliacus. xiii. 43.
pueri, ij. 152. iij. 156. vi. 172. 403. 551. vii. 32. 226. ix. 41. x. 353. xii. 83. xiv. 180.
puero, j. 54. v. 164. x. 302. xi. 59. bimembri, xiii. 65
puero maxima debetur reverentia ſi quid turpe paras, xiv 47.
puerum ix. 46. xiv. 11.
puerorum, vii. 240. ix. 68.
pueris, ij. 168. vi. 111. x. 167. 289. xii. 117. xiv. 3.
pueris ſalientibus, vj. 598.
poſcentibus, xiv. 208.
puerisque, vi. 638.
pueris veniam indulge, viii. 167.
pueros, iij. 264. v. 141. vi. 150. 271. vii. 133. raptos iiij. 122. avaros, xiv. 228.
pueros lautorum, vii. 177.
puellares, xv. 137.
pueriles, xv. 59.
puerpera, vi. 593.
pugillares, xi. 156.
pugna fervet, v. 29
pugnam, vij. 193. xv. 74.
pugnam Titanida, viii. 132.
pugnis, iii. 300. xiii. 127.
pugnas, iiij. 121.
pugnos, xvj. 30. plenos, xv. 58,
pugnacis, v. 57.
pugnare, viii, 210.
pugnamus, xvi. 47.

pugnanti, xii. 4.
pugnantem, viii. 201.
pulcher, vii. 190.
pulchra, x. 345.
pulchrum. ix. 47.
pulchrumque, iiij. 54.
pulchro, i. 127. xvi. 57.
pulchris. j. 137.
pulchrior ille, x. 196.
pulcherrima, xii. 38. 116. dictu, xi. 56.
pullari proceres, iii. 213.
pullus hirundinis, x. 231.
pulli tremuli, vi. 615. viles, xiii 142.
pullorum, vi. 550.
pullos, xiv. 74.
pullulet, vi. 362.
pulmentaria, vii. 185.
pulmo, iiii. 138.
pulmonem, x. 3.
pulmone, vi. 548. tenui, vi. 658.
pulpita, iii. 174. vii. 93 viii. 195. longa, vi. 78. peregrina, viii 225. Prætoris, xiv. 257.
puls annua, xvi. 39.
pulſare, vj. 611. xvi. 8
pulſari, 441.
pulſas, ij. 130 iii. 289.
pulſat, vi. 192.
pulſetur, xvi. 9.
pulſandum, v 171.
pulſatus, iii. 300.
pulſantis, ix. 62.
pultibus, xiv. 171.
pultes, xi. 58.
pulvinar, vi. 131.
pulvis primus, viii. 61.
pulvere, xj 198. tenui, vii. 48. Circi, x. 37.
pulvino equeſtri, iii. 154.
pumice, ix. 95. Catinenſi, viii. 16.
Punica prælia, xiv. 161.
punire, viii. 235. xiii. 101. xvi. 13.
punit, vi. 491.
pupilli, j. 47. vi. 623.
pupillum, xv. 135.
pupillos, x. 223.

puppis, xii. 31.
puppim, vi. 103.
puppe trunca, xii, 79. Corycia, xiv. 267.
purpura, xiv. 188. major, j. 106. ſtlataria, vii. 134. 135. ardens, xi. 155.
purpureus, iiij. 31.
purpuream, xii. 39.
puſillos, xv. 70.
puſillas, xiv. 29,
puſio, vi. 34. 35.
putas, vi. 34. vii. 22. ix. 103. xiii. 5. xiv. 223.
putat, iii. 51. v. 162. vi. 184. 456. xiii. 91. xiv. 17. 115. 121. xv. 108.
putemus, iiii. 28.
putant, xiii. 232. xiv. 98.
putabas, ix. 47. x. 337.
putabat, iiij. 80.
putavit, vi. 389. xv. 23. 82.
pura, ii. 153. v. 7.
putes, iii. 75. v. 2. vi. 41. x. 330. xiii. 193,
putet, i. 58. viii. 57. xiii. 36.
putemus. iiii. 28.
putares, ii. 122.
putaret, xii. 21.
putarent, vii. 5.
putaris, x. 344.
putere, xi. 121.
putrique ſiluro, xiv. 132.
putres, xiii. 95.
puteuſque, iii 226.
pygargus, xi. 138.
Pygmæus bellator, xiii. 168.
Pygmæa virgine, vi. 505.
Pylades, xvi. 26.
Pylius, x. 246.
Pyrenæum, x. 151.
Pyrrha, j. 84. xv. 30.
Pyrrhum immanem, xiv. 162.
pyrum Signinum, Syriumque, xi. 73.
Pythagoras qui cunctis animalibus abſtinuit, xv. 173.
Pythagoræis, iii. 229.
Pythia vates, xiii. 199.
pytiſmate, xi. 173.
pyxide, xiii. 25. condita, ij. 141.

Q.

QUadra. v. 2.
quadrans nullus, vii. 8.
quadrante, vi. 446.
quadrantes, i. 121.
quadrijuges alti, vii. 126.
quadringenta. i. 106. ij. 117. v. 132. xiv. 326.
quadringentis nummis, xi. 19.
quadrivio, i 64.
quæro, ii. 76. iii. 296.
quæris, ii. 134. v. 19.
quærit, vii. 21. ix. 92. x. 253. xiv. 207.
quæritur, vi. 45. 332.
quærunt, xi. 14. xiv. 76.
quærebat, xiii. 202.
quære, viii. 172. xiv. 252.
quæras, x. 219. xi. 29. xv. 89.
quærat, ix 112. xiv. 58.
quæramus, xiv. 181.
quærendi, vi. 500.
quæſitus, i. 164.
quæſita, xv. 63.
quæſitum, xiii. 25. xiv. 104.
quæſtio, iii. 141. ſumma, vii. 156.
quæſo, vi 392. xii. 128
qualis, ii. 29. iiii. 82. v. 24. vii. 68. x. 157. 179. 185. xi. 94. 99.
qualisque, x. 353.
quale, ij. 57. v. 36. vi. 254.
qualem, vii. 56. ix. 3. 13. xiii. 111. xv. 141.
quales, j. 80. iii. 39. iiii. 28. x. 194. xi. 72. 155. xv. 65.
qualia, v. 151. xv. 1.
qualemcunque, i. 80.
qualiacunque, vi. 646. xv. 49.
quamvis, i. 103. iii. 1. 61. iiij, 104, v. 5, 15. vi. 93. ix. 35. 1. 206. xiii. 3. 13. 20. xvi. 56.
quando. 1. 87. 88. iii. 21. 162. 173. v. 40. 62. 63. 9. 127. vi. 266. 463. 565. vii. 146. ix. 139. 147. xi. 18. xii. 55. xiii. 102. 241. xv. 160.
quandoque, ii. 82. v. 17. xiv. 51.
quandoquidem. i. 112. x. 146. xiii. 129.
quanquam, i. 133. ii. 4. iiii. 60. 79. vj. 88. vii. 15. x. 34. xi. 205. xii. 25. xiii. 172. xv. 30.
quantus, v. 133. 134. xiv. 239.
quantus ardor, vi. 316 torrens, vi. 317.
quanta, i. 45. 91. 140. iiii. 6. vi. 261. viii. 92. xiii. 76.
quantum, 118. iii. 132. 143. iiii. 109. vi. 37. vii. 104. 124. 165. 216. viii. 241. ix. 117. x. 251. xii. 129. xiii. 113. xiv. 139. 318. 319. 320.
quantum erat, ix. 59.
quantum, xi. 26. xiv. 160. 233. 239. xv. 45.
quanti. iii. 225. vi. 364. 625. vii. 45. 176. viii. 192.
quanto, iii. 271. v. 67. viii. 141. x. 14. 40. xi. 24 xiii. 32. xiv. 258.
quanto, iii. 18. xiv. 312.
quanto fumo, iii. 249. pondere, vi. 261. pretio, ix. 70.
quantis, iiii. 5. x. 190.
quantas, i. 11. &c.
quantalibet, vii. 81.
quanticunque, vii. 184.
quantula, vi. 253. x. 173.
quantulum, vi. 150.
quautulacunque, xiii. 183.
quantumvis. viii. 15.
quare, vi. 135. 201. ix. 1.
quarta dies, ix. 17.
quartanum, iiii. 57.
quaſi, xiii. 225.

quater

quar, vii. 122.
quator, v. 47. xii. 59. xiv.
8. annis, xiii. 58.
quaus, xii. 102.
qua, xii. 5.
quare riſu, xiii. 171.
quaente, xiii. 195.
quaitum, v 48.
quais, ii. 130.
que, 12. 14. 54. 120. ii. 46.
que, xiv. 257.
que, viii, 45. x. 359. xvi. 1.
que, j. 29.
queus veteris, xiv. 184.
queum Capitolinam, vi.
6.
queris, ij. 131. xiii. 71.
quetur, vj. 36.
quebar, v. 51.
quatur, x. 251.
quentes, ii. 24.
quelæ, xvi. 19. 156.
quela ſimili, xiii. 135.
quelas, ix. 94.
qu xi. 207. xiii. 141.
qu, i. 9. 45. 48. 52. 106.
8. 119. 170. ii. 65. 75.
5. 134. iii. 153. 183. 86.
41. 74. 86. viii 183.
3. xiv. 23. &c. 29.
qu agam, ix. 67. 68.
qu agas iiii. 14.
qd enim, i. 48. ii. 65. vi.
99. 567. vii. 158. 199.
ii. 221. x. 4 302. 321.
.2. xiii. 98. 234.
qd erit, viii. 199.
qd refert, i. 154. x. 213. xi.
80.
qd ſi, x. 36.
qd ſupereſt, iii. 259.
qd tibi, ix. 3.
qd ultra, v. 18. vi. 189.
dam, vi. 360. xii. 50.
xiv. 96. xv. 77.
edam, vi. 183. 450. 384.
viii. 166. xiv. 123. xv. 107.
endam, ii. 36.
ibuſdam, iii. 281. xv. 15.
osdam, vi. 408. x. 56.
317.
idnam, iiii. 130. x. 329.
idquid, i. 85. iiii. 54. vi.
465. 519. 552. 597. 631.
642. viii. 95. ix. 97. 114.
x. 344. xi. 188. 189. xiii.
83. xv. 99.
quidquid id eſt, vii. 162
quidquid Græcia mendax audet in hiſtoria, x. 174.
quidem, ii. 11. 159. vi. 152.
183. viii. 149. xi. 7. xiii.
19. xv. 27.
queſcit, j. 126.
quieſcunt, xiii. 218.
quicunque, vii. 18. xv. 71.
quæcunque, vi. 340. vii.
152. xiv. 188. altaria, xiii.
89.
quodcunque, j. 152. vi. 354.
vii. 217. xiii. 1. 92. xiv.
102.
quemcunque, xiv. 210.
quocunque, iii. 156.
230. vi. 411. viii. 27. 60.
134. xiv. 42. 117. 277.
quaſcunque, x. 312. 359.
quin, xi. 133. xii. 112.
quinquatribus totis, x.
115.
quinque, j. 105. vi. 229. vii.
121. ix. 41.
Quintilianus, vi. 75. vii. 189
Quintiliano, vii. 186.
Quintiliane, vi. 279.
Quintillæ, vii. 75.
quippe, v. 64. vi. 11. vii.
175. viij. 54. 216. x 41.
xii. 7, xiii. 26. 189.
xiv, 116. xv. 116.
Quirini, ii. 133. viii. 259.
Quirine, iii. 67.
Quirinos geminos, xi.
105.
Quiritem, viii. 47.
Quirites, iii. 60. 163. nivcos, x. 45. domitos, x.
109.
quis, j. 30. 94. 130. 139. ii.
6. 8. 24. 25. iii. 49. 160,
161. 190. 208. 259. 293.
iiii 46. 101. vi. 219. 341.
346. 403. 404. xii. 95.
viii. 57. &c.
quiſve, xv. 103.
quis veſtrum, v. 129.
quis enim, ii. 8. v. 163. viii.
30.
x. 141. xi. 38 xv. 140.
quis neſcit, vi. 246. xv. 1.
quis tam perditus, viii. 211.
quis illi, x. 67.
quis nunc, xii. 48.
quis ægram, xii. 95.
quis tumidum, xiii. 162.
quis ſtupuit, xiii. 164.
qui, i. 37. 43. 59. 67. 111. 156.
158. 161. 158. ii. 3. 16. &c.
quique, x. 250. xiv. 266.
quæ, i. 69. 140. ii. 38. 162.
iii. 45. 46. 58. &c.
quæque, j. 116.
quæque, vii. 47.
quæque, xiii. 63. &c.
quod, i. 35. 147.
quod, ii. 108. 138. 139.
quod, iii. 2. 27. 84. 86. 210. &c
quodque, iii. 55. vi. 151. ix.
26.
quod turpe, iiii. 13.
quod hæc, xiii. 166.
quem, j. 20. 35. 77. iii. 201. v.
92. xv. 67. &c. 78. ii. 132.
quamvis, iii. 75.
quàm, i. 7. iii. 23 142. ix.
116. x. 140. 327. xi. 3. &c.
quamvis, iii. 282.
quo, j. 25. ii. 22. 72. 100.
iii. 53. 83. ix. 139 &c.
qua, j. 156. &c. iii. 90.
quà. iii. 309.
quemlibet, iii. 37.
quálibet, xiv. 205.
quorum, j. 170. iii. 14. 164.
iiii. 74. 78. v. 150. viii. 45.
ix. 122. x. 219. xi 160.
xiii 29. 181. xiv. 145 xv.
106. 130. 169. xvi. 7. &c.
quorum ope, xiv. 183
quarum, vi. 51. 258. xii 40.
xiv. 238 &c.
queis, iii 31.
quibus, j. 119. iii. 66. v. 81.
&c. vi. 324. 405 &c. 610.
628. viii. 70. &c. ix. 73. x.
70. 212. xi. 160. 117. xiv.
34 &c.
quos, ii. 115. 163. iii. 59. iiii.
73. 145. viii 70. xiii. 193. &c.
quos, i. 38. operit, iiii. 41.
quas, j. 9. 129. iiii. 7. v. 44.
&c.

quas &, xiii. 197.
quinam, x. 69. xiii. 243. xv. 103.
quænam culpa, vi. 493.
quiſquam, viii. 196. 232. x. 184. xi. 148.
quidquam, x. 246.
quemquam, x. 96. xii. 130. xiii. 249.
quoquam, xiii. 36.
quiſquis, vi. 210. viii. 274.
quidquid, iv. 54.
x. 116. 254. xiv. 227.
quiſque, j. 41. iii, 143. xii. 20. xiii. 46.
quemque. iii. 250.
quæque, vi. 405. vii. 213. x. 349. xiv. 105.
quæque domus, v. 66.
quodque, v. 65.
quaque, vii. 161.
quemvis, iii. 75.
quò, viii. 9. ix. 81. xv. 61.
quocunque, iii. 156.
quondam, iii. 34. 313. iiii. 24. vi. 287. xi. 83. xiii. 38. 200.
quoniam, iii. 114. vi. 554. xiv. 40.
quoque, iii. 320. iiii. 93. 107. 115. vii. 193. ix. 75. x. 146. xi. 111. 207. xii. 39. xiii. 224. xiv. 52. 79. 127. 261. xv. 149. xvi. 43. &c.
quot, iii 141. 274. iiii. 7. vi. 405. vii. 226. 235. 236. x. 147. 216. 220. 221. 222. 223, xiii. 26. &c.
quota portio, ii. 61. pars, xiii. 157.
quoties, i. 165. ii. 2. 156. iii. 40. 270. 306. 318. v. 28. 145. vi. 67. 179. 193. 534. 646. vii. 179. ix. 111. x. 29.

R.

RAbida, xv. 163.
rabidam, vi. 427.
rabie, xv. 126. incendente jecur, vi. 647. ventorum, xiii. 225.
radere guttur, vi. 105.
radat, xiii, 151.
raſo vertice, v. 171. xii, 81.
raſa, ij. 97.
radiat, vi. 204.
radiant, vi. 380.
radios, xiii. 78.
ramice, x. 205.
ramus, xiii. 99.
ramos virides, vi. 227.
longos, xii. 91.
ranarum viſcera inſpicere, iii. 44.
ranas nigras, ii. 150.
rancidius, vi. 184.
rancidula, xi. 135.
rapere, vi. 413.
rapit, vi 372. viii. 135.
rapitur, viii. 147. xiv. 232.
rapitur miſer, x. 332.
rapui, ix. 75.
rapuit, x. 308. xii. 129.
rapiat, vii. 183.
rapientem, xiv. 245.
rapienda, j. 96. occaſio, xv. 39.
rapturus. j. 34.
raptuſque, xiii. 169.
raptâ, iiii. 76.
raptum, xv. 85.
raptos, iiii 122.
raptore relicto, vii. 168.
raptura, viii. 130.
rarus, ij. 14. viii. 7. 73. x. 18.
rara. vii. 145. viii. 63. xi. 82. xiii. 8.
rara, avis, vj. 164. merces, vii. 228.
rara eſt, x. 297.
rarum, ii. 113. v. 15. i. 17.
rari, vi. 178.
raræ menſæ, viij. 104.
rarior albo corvo, vii. 202.
raſtra, xv. 166.
rate merſa, xiv. 301.
rates mille, xii. 122.
ratio, iiij. 20. vi. 95. vii. 1. una, xiv. 39.
rationem, j. 21.
ratione, vi. 222. 452. x. 4
rationibus, j. 118. vi 510.
raucus, xi. 156.
rauca, vi. 514,
rauci Codri, j. 2.
quas hab, xiii. 34.
rauco, viii. 59.
Ravola, ix. 4.
recedit, vi. 659.
receſſit, vi. 19. 129.
recedas, iii. 297.
receſſu, iii. 230.
recens, iii 151.
recentis, xi. 74.
recenti, ii. 102. vii. 180. xiii. 5.
recentem, iiij. 58.
recentes, vi. 407.
recepit, xiii. 241.
recidit, xii. 54.
recidivus vj. 362.
recitare folium Sybillæ, viii. 126.
recites. vii. 40,
recitaverit, i. 3.
recitantes, iij. 9.
recondita, vi. 67.
recte, ix. 118.
rectus, ij. 23.
recta, iij. 26. vi. 400.
rectum, iii. 107. xiv. 266.
rectique, xi. 149.
recto cantaverat ære, ij. 118. vultu, x. 189.
recto vertice, iij. 252.
rectoris cani. xii. 33.
rectorem, viii. 88.
rectore nullo, xiii, 87.
recumbit, vi. 447.
recumbas, v. 65.
recumbat, ix. 106.
recumbet, iii. 82.
recubans, iii. 205.
recubante, xi. 201.
recurrit, xiii. 239.
reddere, j. 93. xvi. 40.
reddit, xvi. 57.
reddunt, iii. 202.
reddidit, xiii, 204.
reddet, iij. 319.
reddat, xiii. 15. xiii. 61,
redemi, ix. 76.
redimtum, iiii. 2.
redimicula, ii. 84.
redit, iii. 174. vi. 428. xii, 70.
rediit, x. 179. 185.
redeuntibus, xiv. 170.
reditum, xii. 15.
reditu, xii, 94.

redo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

, iiij. 109.
xvi. 58.
acta, ii. 136.
154. iiij. 5. v. 123.
. viii. 193. x. 213.
ii. 54.
ii. 170.
it, viii. 106.
j. 45.
is, xv. 28.
j. 118.
, j. 66. xi. 89.
, vi. 553.
. 319.
x. 320.
iiii. 83.
. 8.
, xvi. 54.
j. 223. vii. 201.
ranea, ij. 149. Per-
iv. 328.
6. v. 14. 137. xiv.
us, x. 246.
xii. 3.
. 524. x. 161. con-
vi. 161. ter victi,
130. barbato, iiii.
Armenio, vi.
Moloſſo. xii. 108.
iiij. 126. Ponti,
3.
ue, viii. 161.
ii. 149. Saturno,
i. 158.
ci ſicca morte de-
t, x. 113.
v. 58. vii. 45. ulti-
vii. 90. 260.
, iii. 313. infernis,
52.
, iii. 119. vi. 148.
vii. 230.
, vj. 482.
s, x. 260.
ait, 223.
aunt, xii. 77.
t, vj. 87. viij. 95. xiii.

relinquas, xiv. 263.
relinquens, viij. 123.
relicta iii. 69. v. 76. vii. 37. xiv. 279.
relictos, xvi, 12.
relicto, vi. 541. 590.
relictæ, xiv. 93.
relictis, vi. 194. xiv, 232.
reliquis, v. 149.
reliquos, xiv. 36.
Remi, x. 73.
remige nudo, iiij. 49. ſurdo, ix. 150.
remigibus porcis, xv. 22.
remis brevibus, xv. 128.
remordent, ii. 35.
remotus, xii. 58.
remota, x. 3.
remotior, viii, 178.
renato, xiv. 11.
renovata, x. 243.
reor, xv. 87.
repente, ij. 83. ix. 8.
reperta, xi. 101.
repeto, ix. 22.
repetit, vi. 225. vi. 451.
repetitus, vi. 327.
repetam, xii. 87.
repetas, viii. 272.
repetatur, xv. 72.
reponit, iii. 220. vi. 466.
reponam, j. 1.
reportandis, vii. 47.
repugnet, vi. 626.
repulſo, x. 326.
reputat, vi. 364.
requiem, vi. 106. gratam dona tibi, xi. 182.
requiris, vi. 285.
res, ii. 102. iii. 23. 251. xvi. 50. anguſta, iij 165. vera, iiij. 35. fiſci, iiij. 55. anguſta domi, vi. 356. ampla domi, xii. 10. amplior, vi. 628. digna, vj. 229. agitur. vi. 658. nulla, vii. 187. haud mira, viii. 198. mortifera, ix. 95. nota, x. 340. diverſa, xv. 94.
rei, viii. 81. ſqualorem, xv. 135.

rem modicam, xiii. 143.
re, xi. 57. agitrem, iii. 305.
rerum, j. 127. vi. 254. 612. vii 22. 102. viii. 249. xiii. 18. xiv. 112.
rerum magna faſtigia, iii. 39.
rerum utilium jactatur pars maxima, xii. 52.
rebus, vi. 97. ix. 42. xiv. 2. honeſtis, vi. 443. lætis. x. 98. ſummis, minimisque merſis in ventrem, xi. 35. xi. 40. Latiis, xi. 115. agendis, xiv, 72. geſtis, xiv. 314.
rebusque, x. 348. xii. 49.
res duas, x. 80. humanas, x. 163. exiguas, xi. 131. ſuas, xiv. 261.
reſcribere, vi. 233.
reſcribat, vi. 140.
reſecentur, viii. 166.
reſidens, ii. 57.
reſinata juventus, viii. 114.
reſonant, xv. 5.
reſpicere, x. 275.
reſpicit, vii. 141.
reſpexit, vii. 3.
reſpice, ii. 44 iii. 268. v. 60. vi. 115. viii. 91.
reſpiciat, iii. 185.
reſpectus, viii. 64.
reſpiret, xiv. 28.
reſpondes, iii. 195. vi. 393.
reſpondit, xiii. 199.
reſponſa dabunt, vi. 584.
reſtemque. x. 58.
reſte, iii. 226. xiv. 274.
reſtibus ſalvis, vi. 30.
reſupinat, iii. 112.
reſupinati Galli, viii. 176.
retegantur, vi. 277.
retia, ii. 148. pendentia, viii. 204.
retibus aſſiduis, v. 94.
reticulum, ii. 96.
reticulis, xii. 60.
retinere, ii. 138. xiii. 201.
reverenda, vi. 512.

reverentia, ii. 110. xiv. 47.
ſalva, v. 72. legum, xiv. 177.
reverti, iii 301. iiii. 52. xi. 84. xiv. 281.
reverſi, iii. 37.
revocabat, ii. 30.
revoces, xi. 231.
revocante, j. 27.
revocata, vi. 575.
revolvas, viii. 272.
reus, iiij. 105.
rea, vi. 242.
Rhadamanthus, xiij. 197.
rheda, iii. 10.
rhedæ devexæ, iiii. 118.
rhedarum tranſitus, iii. 236.
Rheno, viii. 170.
rhetor, j. 44 iii. 76. vii. 198.
rhetoris, vii. 217.
rhetora, x. 132.
rhetore, vii. 197. conducendo, xv. 112.
rhetores, vii. 437.
rhetorica umbra, vii. 173.
rhinocerote magno, vii. 130.
Rhodopes, ix. 4.
Rhodios imbelles, viii. 113.
Rhodos. vi. 295.
rhombus, xi. 121.
rhombi, Adriaci, iiij. 39. 129.
rhombum, iiii 119.
rhombum ſervatum, iiii. 68.
rictum diducere, x. 230.
rictu canino, x. 272.
ridere, vi 342. viii. 191.
rides, iii. 100.
ridet, xiii. 172. xv. 71.
ridebat, x. 29. 51.
ride, vj. 263.
ridens, vi. 608.
ridente, ii. 13.
ridenda, x. 124.
ridendaque, vi. 460.
riſus, x. 47.
riſum, vii. 212. xv. 15. movet, vi. 71. moveat. xiii. 35.
riſu perpetuo, x. 33. quatiare, xiii. 171.
ridiculum, xi. 55.
ridiculos homines, iii. 153.
rigidi, x. 31.
rigidæ. vj. 228.
rima, iii. 97.
rimæ veteris, iii. 195.
rimas, ix. 105.
rimoſa, iii. 270.
rimabitur, vi. 550.
ripa, iii. 117. 265. x. 86.
ripâ, iii. 117.
riparum, v. 105.
ritè, xii. 86.
ritu antiquo, x. 335.
ritus veteres, vi. 334.
rivalis hæres, vi. 217.
rivales divorum, vi. 115.
rivalibus victis, xii. 126.
rivi, vi. 429.
rixa, iii. 289. *facit ſomnum*, iii. 282.
rixæ, xv. 52. miſeræ, iii, 288.
rixantis, xv. 61.
rubiginis adorandæ, xiii. 148.
robore rupto, vi. 12.
robora, xii. 9. mala, x. 145.
robuſtior, xi. 197.
rodit, v. 153.
rodebant, iii. 207.
rogat, iii. 300. xiv. 302.
rogatur, ix. 148.
rogabat, vi. 385.
rogaris, ix. 73.
roganti, vi. 583.
rogantem, iii 210.
rogatus, vii. 232.
roges, ix. 114.
roges adſpiciendus, x. 241.
rogi, xv. 140.
Roma, ii. 39. iii. 319. iiii. 38. viii. 243. 344. x. 279. prodiga, vii. 138.
Romæ, iii. 41. 137. 165. 183. v. 90. vii. 4. viij. 237. xi. 46.
Romam, iii. 83. contentam, 314. fortunatam natam, x. 122. totam, xi. 195.
Romanus, x. 138.
Ro. pop. xiv. 160.
Romana paupertas, vi. 294.
Romano, iij. 119.
Romanorum, v. 58.
Romanas leges, xiv. 100.
Romuleæ, xi. 104.
roſæ, xi. 122.
roſas, xiv. 254.
roſtra, x. 121.
rota, xiii. 51.
rotam, iiii. 134. adſtringit, viii. 148.
rotis, x. 176,
rotas, x. 59.
rotant, vi. 315.
rotato, vi. 448.
Rubelli blande, viii. 39.
ruber, i. 166. vi. 478.
ruber auditor, j. 166.
rubenti, xiii. 37.
rubentem à matre, vii. 196.
rubetæ, vi. 658.
rubetam, j. 70.
ruborem ejectum, xiii. 242.
rubicundula, vi. 424.
rubra, v. 27.
rubras, xiv. 192.
Rubrenus, vii. 72.
Rubrius, iiij. 105.
ructavit, iii. 107.
ructarit, iiii. 31.
ructante, vi. 10.
rudentes duros, vi. 103.
rudis, xi. 143.
rudem, vii. 171.
rude, vi 233. accepta, vi. 113.
rudes, j. 71.
Rufum, vii. 213. 214.
ruga denſiſſima, xiii. 215.
rugæ, vi. 143. ix. 9.
rugam trahit, xiv. 325.
rugis ſuſpectis, xi. 186.
rugas tales, x. 193.
ruina perlucente, xi. 13.
ruinæ impulſæ, x. 107.
ruinam, iii. 190.
ruina pendente, iii 196.
ruit, x. 268.
ruebant, vi. 617.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

[illegible] 77.
[illegible] ii.93.
[illegible] recentes, vi. 407.
[illegible], ix. 111.
[illegible] v. 19.
[illegible], vi. 415.
[illegible] 75.
[illegible] 117.
[illegible] iij. 42.
[illegible] 149.
[illegible]
[illegible] 8. ovo, xiv.
[illegible]
[illegible] 57.
[illegible] ii, 247.
[illegible] 105. auguſta, x. 93.
[illegible] romenitanæ, v. 92.
[illegible] oliis, j. 8.
[illegible] xii. 76.
[illegible] i.154. 150.
[illegible] non ſufficit, xiv. 1.
[illegible] ni laſcivi, xi. 98.
[illegible], xiv. 155. numina, [illegible] 182. aviti, xvi. 36.
[illegible] no, vi. 55.
[illegible] a, xiv. 75.
[illegible] iii. 67. 176. ix. 60. xiv. [illegible]
[illegible] ii. 114.
[illegible] xiv. 18. demens, xi. [illegible]
[illegible] xi. 5. 21.
[illegible] 294. 295.
[illegible] que, j. 162.
[illegible] v. 299.
[illegible] ti. 5. 21.
[illegible] n, vii. 68.
[illegible] arboribus, xii.
[illegible] montibus, vi. 636.
[illegible] ove fundo, iiij. 14.

S

[illegible] ta, vi. 158. xiv. 2[illegible]
[illegible] m, iii. 169.
[illegible], vi. 163. bacca. iii. 85.
[illegible] veteres. x. 299.

Sacci olentis mercator, xiv. 269.
ſacculus, xi. 27. turget. xiv. 138.
ſacello, xiii. 232.
ſacellis, x. 354.
ſacerdos, xv. 141. magna. vi. 543. vittata, iiij. 10.
ſacra ii. 125. xiii. 107.
ſacrum, xiii. 15. ſaxum, xvi. 38.
ſacri, xi. 29. xv. 4. fontis, iii. 13. fulcri, vi. 22. nefandi, xv. 116.
ſacræ, xiii. 59.
ſacro, j. 110. ritè peracto, xii. 86.
ſacra publica intacta, vi. 335. tua xiii. 221. eadem, xiv. 103.
ſacrorum antiſtes, ii. 113.
ſacris, vi. 535. xiii. 19.
ſacramentorum emolumenta alia, xvi. 36.
ſacraria, vi. 488.
ſacrilegus, viij. 106. minor, xiii. 150.
ſacrilega fraude, xiii. 72.
ſecula, iii. 313. vi. 298. x. 248. argentea, vi. 24. ferri pejora, xiii. 28.
ſæpe, iiij. 1. v. 76. vi. 10. vi. 146. vi. 601. ix. 73. 74. xi. 9.
ſæpius, vi. 556. xiv. 174.
ſævus, x. 126.
ſæva, v. 78. viii. 223. x. 307. xiv. 175. xv. 17.
ſævæ urbis, iii. 8.
ſæva grue, xiii. 170.
ſæva vincla, xiii. 186.
ſævis, xv. 164.
ſævos, vii. 151. xiv. 148.
ſævosque labores, x. 361.
ſævas, vii. 229. x. 166.
ſævior, iij. 109. vi. 291. xiii. 196. xv. 115.
ſæviſſima, vi. 640. x. 328.
ſævitiæ, iiij. 151.
ſævitiam, iiij. 85.
ſævire, xiv. 18. flagellis, x. 180.
ſævit, v. 93. xv. 54. 126.
ſaga, vi. 590.
ſaginis, iiij. 67.
ſagittæ, vi. 138. vii. 156.
ſagittis infeſtis, xv. 74.
ſagittas, vi. 171.
Saguntina, v. 29.
Saguntus, xv. 114.
Salamine relicta. x. 179.
Salcio tenui, vii. 80.
ſalibus natis, ix. 11.
ſalicti humilis, xi. 67.
ſalit, vii. 160.
ſalientibus, vi. 598.
Salios Ponifices, vi. 603.
ſaliva, vi. 622.
ſaltantem, v. 121.
ſaltante, vi. 63. 317.
ſaltatus, xv. 49.
ſaltem, vi. 334. ix. 148.
ſaltus, vii. 189.
ſaltu, xiv. 82. Nabathæo, xi. 125.
ſaltus umbriferos, x. 194.
ſalva, vi. 230. reuerentia, v. 72. fronte, xi, 204.
ſalve, viii. 26.
ſalvis, j. 48. vi. 30. ix. 131.
ſalutari, x. 90.
ſalutat, viii. 161.
ſalutet, iii. 130.
ſalutato nido, j. 116.
ſalutatrix turba, v. 21.
ſalutem, xii. 49.
ſalutes, iii. 184.
Samia arena, xvi 6.
Samo, iii. 70.
Samethracum, iii. 144.
ſanctus, viii. 24.
ſanctam, xiv. 68.
ſanctum, iii. 109. 137.
ſanctumque, xiij. 64.
ſanctas gentes, xv. 10.
ſanctiſſima, j. 112.
ſandapilarum, viii. 175.
ſanè, j. 42. iiij. 16. v. 123. ix. 46. x, 183. xii. 124. xv. 44. xv. 61.
ſanus eras, vi. 28.
ſana, vi. 651. x. 356.
ſanabile, xv. 34.

ſano, vi 234. x. 356.
ſanant, vii. 170.
ſanguis, xii. 13. minimus, x. 217.
ſanguinis, j. 42. xi. 68. tanti ultor, x. 169. gutta, xi. 54.
ſanguinis & laboris bellici merces, xiv. 164.
ſanguine. vi. 624. viii. 42. 136. 219. x. 121. xi. 6. xv. 58. 92. vivo, iiii. 10. longo, viii. 2. 27. Iuli. 42. modeſto, x. 301.
ſanguine contingens cælum, xi. 62.
ſanna, vi. 305.
Santonico cucullo, viii. 145.
ſapit, v. 170. xi. 121.
ſapiat, xi. 81.
ſapiens, vi. 443. vii. 191.
ſapientibus, x. 28.
ſapientia, xiv. 321. victrix Fortunæ, xiii. 20. prima docens rectum, xiij. 189.
ſarcina, ii. 103.
ſarcinulis, iii. 161.
ſarcinulas, vi. 145.
ſarcophago contentus, x. 172.
ſarcula, iij. 311. xv. 166.
Sardanapali pluma, x. 362.
Sardoniche, vii. 144.
Sardoniches denſi radiant, vi. 381.
Sardonychum, xiij. 139.
Sarmata, iij. 79.
Sarmentus, v. 3.
Sarrana aulæa, x. 38.
ſarraco, iij. 255.
ſartago, x. 64.
ſatelles dirus, iiij. 116.
ſatiata viris. vi. 129.
ſatis, iij. 181. viij. 71. xiv. 233.
ſatis eſt, xiv. 182.
ſatius, vii. 13. viij. 196.
ſatur, vij. 62.
ſaturant, viij. 118. ſerpentibus, xv. 3.
ſaturabat. xiv. 166.
Saturnus fugiens, xiij. 40.
Saturni ſidus triſte, vi. 569.
Saturno rege, vj. 1.
Satyra, vi. 633.
Satyram, j. 30. iiij. 106.
ſatyrarum, iij. 321.
ſaucius, v. 27.
Sauſeia, vi. 319. ix. 117.
Sauromatæque truces, xv. 125.
Sauromatas, ij. 1.
ſaxum, xiij. 51. Lucrinum, iii. 141. ſacrum, xvi. 38.
ſaxa, x. 164. mollia, j. 83. Liguſtica, iij. 257. abrupta, vi. 648. Deorum, xiij. 231. concurrentia, xv. 19. quæſita, xv. 63.
ſaxis cuſtodibus, x 144.
ſcabie, ij. 80. v. 153.
ſcabiéque vetuſta, viij. 34
ſcalarum gloria, vij. 118.
ſcalpit, x. 195
ſcalpunt uno digito caput, ix. 133
Scantinia, ij. 44.
ſcaphium, vi. 263.
ſcapulis, ix. 68.
Scaurorum, vi. 603.
Scauros, ij. 35. xi. 91.
ſcelerare, ix. 25.
ſcelus, x. 340 xiij. 237. xiv. 188. ingens, vi. 650. tacitum, xiij. 209. vulgi, xv. 29.
ſceleris, xiij. 105.
ſceleris magni labor nullus, xiv. 224.
ſceleri, xiij. 29. xv. 129.
ſcelere, xiij. 6. tanto, xv. 89.
ſcelerum, xiij. 157.
ſcelerum cauſſæ, xiv. 173.
ſcena, viij. 220.
ſcenæque, viij. 118.
ſceptro eburno, x. 43.
ſchœnobates, iii. 77.
ſcilicet, ij. 122. v. 76. vi. 238. 540. 634. vij 159. xiv. 156.
ſcinduntur, iij. 254.
ſcindens, vij. 177.
ſciſſa, iij. 148.
ſciſsáque, x. 262.
ſcintillas, xiv. 244.
Scipiadæ, ij. 154.
ſcire, ix. 1. ſcire volunt, iij. 113.
ſcio, vij. 158. ix. 97.
ſcis, ix. 73.
ſcit, vij. 43. xi. 24.
ſciet, ix. 108. x. 342.
ſciat, xiii. 76. vi. 49.
ſcobis ſe modio uno, xiv. 67.
ſcopulis, x. 170.
ſcopulos, x. 153.
ſcopulosque frequentes, xiii. 246.
ſcorti veſtiti facies, iij. 135.
ſcribere, j. 30.
ſcriberis, ix. 87.
ſcribitur, iij. 161.
ſcripſit, viij. 221.
ſcribet, iij. 241.
ſcribe puer xiv. 192.
ſcribendi, j 152. ſcribendi cacoethes, vij. 52.
ſcribente, iiij. 106.
ſcripturus, xi. 8.
ſcriptus, i. 6.
ſcripta, vj. 276.
ſcripto, vj. 204.
ſcriptores, vij 99.
ſcrinia, vj. 277.
ſcrobe, xiv. 170.
ſcrofa candida, xij 73. fecundior Niobe, vi. 176.
ſcrutare, ij. 45.
ſcrutante macello, v. 94.
ſcurra purpureus, iiij. 31. fugitivus, xiij. 111.
ſcutica. vj. 479.
ſcurulata cærulea, ij. 97.
ſcutum, viij. 123.
ſcutóque, vi. 247.
Scyllam, xv. 19.
Scythicæ volucres, xj. 139.
ſeceſſus, iij. 5.
ſecat. x. 316.
ſecatur, xi. 135.
ſecuit, vj. 513.
ſecetur, v. 124.
ſecantem, xiv. 155.
ſectum, xiij. 117. xv. 78.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ſedentes, vij. 43.
editione, ij. 24. domeſtica, xv. 64.
ſeges, vii. 103. vicina videtur major & melior, xiv. 143.
ſegmenta, ij. 124.
ſegmentatis, vi. 89.
ſegnipedes, viij. 67.
Sejanus, x. 90. ingens, x. 63. ſpectandus, 66.
Sejano, x. 89.
Sejanum, x. 76. 104.
Seióque, iiij. 13.
Sirena nullam, xiv. 19.
Seleuco, x. 211.
ſella, vij. 142. alta, iij. 136.
ſellam, j. 124. vi. 352.
ſemel, iij. 134 iiii. 143. vj 520. xiij 242.
ſemeſtri, vij. 89.
ſemeſum, v. 167.
ſemianimum, iiij. 37.
Semiramis pharetrata, ij. 108.
ſemita, x. 363.
ſemivir ingens, vj. 513.
ſemper, j. 1. 13. iij 104. vj. 109. 177. 266. 272. 363. 379. 451. x. 73. 244. 297. xiii. 190. xiv. 14. 205. 267. 268. &c.
ſemperque. iii. 50. xiv. 118.
ſenatori, vj. 82.
ſenatus ſacri, xi. 29. noſtri xi. 77.
ſenatu damnante, viii. 93.
Seneca, v. 109.
Senecæ prædivitis. x. 16.
Senecam quis dubitet præferre Neroni, viij. 212.
ſenectæ ſacræ, xiii. 59.
ſenectus inteſtata, j. 144. prima & recta, iij. 26. jucunda, iiij. 81. v. 34. nuda, & facunda, vii. 35. non intellecta, ix, 129. tuta, ix. 139. ſecurâ, x. 75. plena malis, x. 190. metuenda, xi. 45. pretioſa, xiii. 214. longa & cervina, xiv. 251. cu nobilitate eſt prodigium, iii 97.
ſenex, iii. 117. xiv. 57. 181. phanaticus ii. 112.
ſenis, iiii. 19 vi. 621.
ſenem xiv. 4.
ſenum facies una, x. 198. læve caput trementia membra, &c.
ſenibus, vi. 159.
ſenior, vi. 214. 586.
ſeneſcit, vii. 52.
ſeneſcant, x. 245.
ſenuerunt, vj. 59.
Senonúmque minores, viii. 234.
ſententia, ij. 62. viii. 125. digna viro, iiii. 136. prima, vi. 497. digna, xiv. 205.
ſentina gravis, vi. 99.
ſentire, xii. 98. xiii. 238.
ſentio, vii. 56.
ſentit, ij. 153, vi. 360.
ſenſit, xiv. 311.
ſenſerit, vi. 116.
ſentiat, x. 215.
ſentirent, xv. 42.
ſenſerit, xv. 90.
ſenſus, xv. 133. communis, viii. 73 animi, x. 240.
ſenſum à cæleſti demiſſum traximus arce, xv. 146.
ſeparat, xv. 142.
ſepta, v. 81.
ſeptem, j. 94. xii. 59.
Septembris, vi. 516,
Septembri medio, xiv. 130.
ſeptenis, vi. 182.
ſeptimus, xv. 44, ſeptimus annus, xiv. 10.
ſeptima lux, xiv. 105.
ſepulcri, vi. 229.
ſepulcris fata ſua ſunt, x. 146.
ſequitur. iij. 245. 250. vi. 100. x. 73. 117.
ſequiturque, j. 121.

ſequuntur, x. 58.
ſequar, xii. 86.
ſequatur, xiii. 90.
ſequantur, iiij. 135. xiv. 39.
ſeram, vi. 346.
ſerenum, vii. 179.
ſereno, xiii. 228.
Seres, vi. 402.
Sergiolus, vi. 105.
Sergius, vi. 112.
ſeria, xi. 93.
Seripho, x. 170. parva, vi. 563.
ſermo, ii. 14. viii. 38. promptus & Iſæo torrentior, iij. 74. pudicus, vi. 192.
ſermonem indocti, iii. 87.
ſermone, vi. 188. rotato, vi. 448.
ſermones, x. 88. xiv. 152.
ſerò, i. 169.
ſerpens, vi. 137. longus, vi. 431. unus, viii. 214. Heſperidum aut Ponticus, xiv. 114.
ſerpente, xiv. 74.
ſerpentum, xv. 159.
ſerpentibus, xv. 3. v. 91.
ſerraca frigida, v. 23.
Serraco veniente, iii. 255.
Sarrano, vii. 80.
ſerta, ix. 128.
ſertáque, xii. 84.
Sertorius, vi. 141.
ſervare, ii. 7. vi. 653. xi. 83. xiv. 262.
ſervas, ix. 54.
ſervat, iii. 143. iiii. 60. vii. 138.
ſervant, xiv. 101.
ſervatur, v. 71.
ſervantur, xiv. 304. ab illis, viii. 258.
ſervabat, iii. 206. iiii. 59, 111.
ſervavit, iii. 139. ix. 80.
ſervet, xiv. 113.
ſervata, vi. 452. xii. 6.
ſervatæ, xi. 71.
ſervatum. iiii. 68. x. 286.
ſervato, xvi. 16.
ſervus, vi. 218. viii. 266. ix. 45. x. 42.
ſervi, iii. 131. vi. 278. vii. 141. ix. 103. 120. 123. x. 87.
ſervo, j. 93. vi. 218. lambenti, ix. 5.
ſervum talem, viii. 179.
ſervorum, iii. 167. vi. 331. x. 234. xii. 116. xiv. 16. 306. ſervorum ventres, xiv. 126.
ſervis, vi. 330. vii. 201. cultis, iii. 189. ſuperbis, v. 66.
ſervos, iii. 141. vi. 510. xi. 189.
ſervitii longi tempora perdita, iii. 125.
ſervulus unus, xiv. 67. infelix. iii, 253.
Servilia, x. 319.
ſervire, vii. 41. x. 184, xii. 106.
ſerviret, iiii. 38.
ſeſtertia, i. 92. ii. 117. iiii. 16. 29. vii. 186. quinque, ix, 41. intercepta decem, xiii. 71.
ſetæ duræ, ii, 11.
Setinum, x. 27.
Setinis montibus, v. 34.
ſeu, viii, 26. ſeu tu. xi. 32.
ſeveri, ii. 131.
ſeverum, xiv. 110.
ſeveros, xi. 91.
ſex, iii. 203. vii. 166.
ſex milibus, iiii 15.
ſexaginta annos, xiii. 17.
ſexageſimus annus, xiv. 197.
ſextus & octogeſimus annus, vi, 191.
ſexta, i. 64. vii. 160.
ſextam, xi. 206.
ſexcentis, vij. 178.
ſextarius, vi. 426.
Sexte, ij. 21.
ſexus, vi. 134. alterius, vi. 340. xi. 167.
ſexum, vi. 647.
ſexu, ii. 48. vi. 252.
ſi, 42. ii. 6. i. 21. 55. 74. 79. 107. 43. 76. 123. iii. 19, 223. &c. 26.
ſi quid, xiv. 50.
ſi vis, ii. 69.
Sybillæ, iii. 3. viii. 126.
ſic, i. 42. ii. 170. iii. 159. 194. 308. viii. 58. 75. xiii. 191. &c.
ſic igitur, xii. 78.
Sicambris torvis, iiii. 147.
ſiccat, v. 101.
ſiccabis calicem, v. 47.
ſiccentur, xvi. 27.
ſiccatum frigore, xi. 75.
ſiccato, xiii. 44.
ſiccandam, iii. 32.
ſiccus, vii. 119.
ſicca, xv. 122.
ſiccum jecur, j. 45.
ſicci, xi. 82.
ſiccæ, viii. 35. ix. 12.
ſiccis, xiii. 212.
Sicula aula, vi. 485. conjuge, xiii. 50.
Siculo, v. 100.
Siculus, vii. 236.
Siculos, ix. 150.
ſicut, ii. 79. vi. 65. 107. vii. 204. x. 90. xv. 98.
Sicione alta, iii 69.
ſidus, vii. 200. triſte Saturni, vi. 568.
ſidere, xii. 103. ſecundo, xvi. 4.
ſidera, vii. 195. ix. 33. xi. 63. ſidera teſtes, viii. 149.
ſidera contenta paucis numinibus quondam, xiii. 47.
ſideribus dubiis, v. 22.
ſignare, viii. 142.
ſignabat, ix. 76.
ſignabit, iii. 82.
ſignent, iii. 271.
ſignatæ tabulæ, ii. 119.
ſignatam, xiv. 132.
ſignator, i. 67.
ſignatoribus, x. 336.
Signinum, xi. 73.
ſignum, v. 165. ſpectabile, viii. 110.
ſigna, viii. 12. xv. 157. nuda & candida, iii. 216.
ſignorum comitem, xvi. 55.

ſignis,

…i. 17.
… Myronis, viii.
…is, xiv. 307.
…iii. 27.
…237.
…169.
…304.
…i. 272. atrum,
…
…ctæ, vi. 471.
…olli, v. 70.
…i. 58.
…16. horrida, ix.
…, j. 135. vii. 58.
…itatas, xv. 152.
…, vi. 5.
…vi. 446.
…ri, xiv. 132.
…iii. 33.
…iii. 214. x. 195. in-
…, xiii. 156.
…v. 132. vi. 7. 652.
…70. xii. 29. xv. 160.
…e, xi. 192. xii. 10.
…xiij. 135.
…ii. 6. viii. 271.
…tibi, xiv. 51.
…ii. 33. iii. 177. xv.
…us, viii. 53.
…a, vi. 164.
…, i. 92. vi. 233. 326.
…bus, iii. 192.
…itas, j. 153. ii. 18.
…5. uxoria, vi. 205.
… 142.
…ra, xi. 104. niten-
…ii. 88.
…, vi. 270.
…t, ii. 3.
…itur, vi. 323.
…s vetus atque anti-
…xv. 33.
… flebile, xiii. 85.
…, i. 207. viii. 104. x.
…xiii. 52. xiv. 69.
…54.
…le, x. 112.
…iii. 153.
…it, vi. 287.
…, xiv. 1.
…, vi 255.
…, x. 129. more, ii. 87.

ſinus, j. 150. iiii. 41. vii. 111. ix. 33.
ſinu, vi. 606.
ſinus avaritiæ, j. 88.
ſinus tuti, xii. 81.
ſipario, viii. 186.
Siphonibus longis, vi. 309.
ſiquando, viii. 80. xii. 23.
ſiquidem, vi. 620. xii. 107.
ſiſtro irato, xiii. 93.
ſities, v. 60.
ſitiens, vi. 425.
ſitiente, j. 70. xii. 45.
ſitis, xiv. 318.
ſitis famæ, x. 140.
ſive, ii. 118. x. 211. 322. xi. 28.
ſocius, x. 254.
ſociorum, viii. 136. inopum, viii. 89.
ſociis, viii. 108. florentibus, viii. 99.
ſocios, x. 222.
ſocialibus, v. 31.
Socratici penates, xiv. 320.
Socraticos cinædos, ij 10.
ſocru, vi. 230. ibidemque de ſocrus improbis moribus.
ſodales, xi. 190.
ſodes, vi. 279.
ſol, iii. 316. ſeptimus, xv. 44.
Solis radios, xiii. 78.
ſolem algentem, vii. 183. vernum, xi. 203. ſtridentem, xiv. 280.
ſole, xii. 70. primo, ii. 133.
ſolibus, iiii. 43.
ſolatia, xiii. 120. invidioſa, xiii. 179.
ſolatur, vi 383.
ſolea, vi. 611.
ſoleo, ix. 138.
ſolet, iii. 286. vi. 414. vii. 131. viii. 48. xi. 10. 185. xiii. 103. iv. 266.
ſolebas, ix, 25.
ſolebat, iiii. 32. v. 44. 109. viii. 245. x. 33. xi. 115.
ſolent, xiv. 266.

ſolebant, xii. 107.
ſoleat, vii. 54.
ſolitus, v. 106. x. 180. xiii. 153. xiv. 129.
ſolitum, viii. 142. xv. 127
ſoliti, ii. 92. xiv. 100.
ſolito, xi. 88.
ſolitóque, vi. 486.
ſolida, xi. 205.
ſolidæ, v. 68.
ſolidam, v. 13.
ſolidum, x. 176.
ſollenne, xi. 192.
ſolemnibus, magnis, x. 259.
ſollers, ix. 65.
ſollicitemus, xvi. 28.
ſollicitent, ix. 37.
ſollicitus, v. 20. xiii. 67.
ſolœciſmum liceat feciſſe marito, vi. 455.
Solonis juſti vox facunda, x. 274.
ſolſtitia octogeſima, iiij. 93.
ſolvitur, vi. 73.
ſolvunt, xiv. 199.
ſolvet, viii. 154.
ſolvite, xiv. 292.
ſolvat, viij. 50.
ſolveret, ii. 33.
ſolvere, vii. 157.
ſoluta, xiii. 116.
ſolutum, ix. 79.
ſolus, iii. 122. vii. 2. viii. 250. xi. 52. xiv. 159. xv. 26.
ſola, iii. 201. viii, 20. xii. 113.
ſoláque, iiii. 3.
ſolum, iii. 6. v. 111. vii. 114. x. 189.
ſolam, viii. 157. xiv. 107.
ſolo, ii. 58. v. 150. vi. 509.
ſoli, ix. 93.
ſolis, xi. 108.
ſolis maribus, ii. 89.
ſolos, xiv. 104 xv. 37.
ſolum vertere, xi. 49.
Solymarum, vi. 543.
ſomnique, vi. 288.
ſomni alti, vi. 415. alieni, ſomnóque, vi. 423. vi. 477.
ſomno, iii. 56.
ſomnum, iii. 234. 238. 242. v. 19. xiv. 222.

ſomnum

ſomnum rixa facit, iii. 282.
ſomnis, xiii. 221.
ſomnos tutos, xv. 154.
ſomnia, vi. 546.
ſonare, xv. 51.
ſonat, iii. 91. 262. xi. 141.
ſonat grande, vi. 516.
ſonant, vi. 68. ſonant magna, vii. 108.
ſonabat, i. 25. x. 226.
ſonuit, vi. 559.
ſonantem, vi. 92.
ſonus, ix. 78.
ſonoram nubem, xiii. 167.
ſophiſtæ plures, vii. 167.
Sophocleo, hiatu, vi. 635.
ſoporem brevem, xiii. 217.
Soræ, iii. 223.
ſorbere, xiv. 255.
ſorbeat, vi. 305.
ſordes, i. 140 v. 11, minimas, xiv. 124.
ſordidula, iii. 149.
ſororis, vi. 85. xiv. 284.
ſorori, vi. 111. vi. 157.
ſororem, vi. 565.
ſorores duæ Aſtreæ, vi. 20.
ſororibus, v 152. x. 242.
ſortis ejuſdem, xii. 25.
ſortes, vi. 582.
ſortéſque, j. 82.
ſortitus, viii. 179. xiii. 49.
ſortita, vi. 504.
ſortiti, xiv. 96. xv. 144.
ſoſpes, xiii. 178.
Soſtratus, x. 178.
ſpado, vi. 375. xiv. 91. tener, i. 22.
ſpargere, ix. 84.
ſpargat, vi. 527.
ſpargátque, viii. 180.
ſpargendúſque mero, xii. 8.
Spartana chlamys, viii. 101.
Spartani, viii. 218.
Spartano cuidam, xiii. 199.
ſpatium, iii. 269. vi. 581. 504. x. 188. admirabile, iiii. 39. ſpatium vitæ extremum, x. 358.
ſpatia ultima x. 275.
ſpatioſum, iiii. 132.
ſpecie, x. 310. virtutis & umbra, xiv. 109.
ſpectacula, vi. 61. viii. 205. xi. 191.
ſpectare, j. 56.
ſpectat, viii. 190.
ſpectant, iiii. 64. vi. 651.
ſpectes, v. 121. xiv. 258.
ſpectet, vi. 351.
ſpectent, xi. 199. 201.
ſpectentur, xiii. 172.
ſpectantia, xv. 147.
ſpectantibus, ii. 147.
ſpectandus, x. 67.
ſpectanda, vii. 22.
ſpectandáque, xi. 35.
ſpectabile, viii 110.
ſpecularibus latis, iiii. 21.
ſpeculum, ij. 99. 103.
ſpelunca frigida, vi. 3.
ſpeluncis. vi. 59.
ſpeluncas, iii. 17.
ſperare, i. 58. vi. 106. 387. x. 207. xiii. 234 xiv. 6.
ſperat, iii. 266. xii. 120.
ſpernant, xiv. 34
ſperantibus, iii. 57.
ſpes, j. 134. v. 165. ix. 125. 134. 147. nulla, vii. 1. ulterior, 30
ſpes, vitæ, xii. 70. lucri, xiv. 278.
ſpem, vi. 330.
ſpicula Cirrhæi vatis, xiii. 79.
ſpirat, vi. 462.
ſpirant, ii. 41. vii. 111.
ſpira, viii. 208.
ſpirantéſque crocos, vii. 208.
ſpoliare, xiv. 237.
ſpoliet, iii. 302.
ſpoliatis arma ſuperſunt, viii. 124.
ſpoliator, i. 46.
ſpolium, ii. 100. 106.
ſpolia occulta, viii. 107.
ſpoliis vi, 231. vi. 209
ſpondere, xiii. 232.
ſpondet, vi. 547. vii. 134.
ſponſus, iii. 111.
ſponſæ turpes, j. 78.
ſponſalia, vi 25.
ſponſio audax, xi. 200.
ſponte tamen, xiv. 107.
ſportula, i. 95. 118. 128. iii. 249. x. 46. vocalis, xiii 33.
ſpreti, vi. 225.
ſpumat aper, v. 115.
ſpumant, vi. 302.
ſpumanti, ix. 35.
ſpumantibus, xiii. 14.
ſpurcos, vi. 602.
ſqualentes, viii 17.
ſqualidus, xi. 80.
ſqualida, ix. 15.
ſqualoremque rei, xv. 135.
ſquamæ, iiii. 25.
ſquilla, v. 81.
ſtagna, xii. 81.
ſtaminis albi, xii. 65.
ſtamine, ii 55. nimio, x. 252. nondum abrupto, xiv. 249.
ſtare, viii. 138.
ſtarique, iii. 290.
ſtat, vi. 604. vii. 125.
ſtat contra, iii. 290.
ſtabat, viii. 100. xi 118.
ſtetit, i. 149. vi. 389. xv. 91.
ſteterat, x. 239.
ſtabant, vii. 226.
ſtans, vii. 152. xi. 170.
ſtantis, iii. 237.
ſtantem, i 76.
ſtante, v. 65.
ſtantes, i. 156. vi. 290.
ſtantes, viii. 3.
ſtantibus, vii. 11. ix. 131.
ſtatione, vi. 273.
ſtationes, xi 4.
Statius, vii. 83.
ſtatuâ luſcâ, vii. 128.
ſtatuæ, x. 58.
ſtatuam triumphalem, viii. 143.
ſtatuámque, xiii. 119.
ſtemmata, viii. 1.
ſtemmate, viii. 40
Stentora, xiii. 112.
ſtercore canino, xiv. 64.

ſterilis,

ſterilis, i. 140. x. 145.
ſterilitate, vii. 203.
ſterili, iii. 49. xij. 97.
ſteriles, i. 140.
ſteriles, vi. 595.
[illegible], x. 335.
[illegible]r, xvi. 45.
ſterner, vi. 5.
[illegible]mi, viii. 78.
ſtrata, x. 52.
[illegible]œa, x. 327.
[illegible] j. 57.
[illegible] dignum, x. 183.
ſtillavi, iii. 122.
ſtillare, v. 79.
[illegible], vi. 109.
[illegible], vii. 20.
[illegible]ante fame, xiv. 84.
[illegible]s, x. 329.
[illegible]e, vii. 165.
[illegible] purpura, vii. 13[illegible].
Stoica, iii. 116. Cantaber, xv. 109.
Stoica dogmata, xiii. 121.
Stoicæ, ii. 65.
ſtomachus fervet, v. 49.
ſtomacho, vi. 100. xi. 12. ardenti, iii. 234.
ſtomachum laxare, iiii. 67.
[illegible]aque, viii. 251.
[illegible]lat, x. 13.
Strateles, iii. 99.
[illegible]u, ii. 52. vii. 137.
[illegible]bo, xiv. 19.
[illegible], v. 169.
[illegible]enſe, j. 165.
[illegible]e, v. 160.
[illegible]t, x. 61.
[illegible]bat, iiij. 58.
[illegible]tem, xiv. 280.
[illegible]e catenæ, xiv. 23.
[illegible]bus unctis, iii. 263.
[illegible]or, xi. 136.
[illegible]orem, v. 120.
[illegible]orum, x. 309.
[illegible]rum, vii. 1.
[illegible]s, vii. 17.
[illegible], j. 17. vi. 43.
[illegible]m qui donet amico, [illegible]. 235.
[illegible], xiij. 16.
[illegible]it, iiij. 119. xiii. 164.
[illegible]is, vi. 87.
ſtupidi, viii. 197
Stygio gurgite, ii. 159.
ſua, j. 7. iii. 143. 250.
ſuas, i. 41. iii. 222.
ſuades, ix. 125.
ſuadet, xiv. 23.
ſuaſi, xiv. 225.
ſuaderet, xiii. 203.
ſuadendum, x. 330.
ſub, iii. 33. 205. iiii. 12. 84. vii. 59. x. 69. &c.
ſub axe, xiv. 42.
ſubducere, xi. 142.
ſubduximus, j. 15.
ſubductis columnis, viii. 77.
ſuberant, iiii. 60.
ſublimius, viiii. 232.
ſubjecta, x. 56.
ſubit, ii. 50 vi. 418. xiv. 221.
ſubeunt, vii. 34. animos, xiv. 33.
ſubeuntur, xvi. 2.
ſubeant, vi. 143. xiv. 202.
ſubeuntem, vi. 651.
ſubeunte, iii. 28.
ſubitura, iiij. 10.
ſubitus, iii. 305.
ſubituſque, iiij. 133. ignis, xii. 19.
ſubitum, vi. 65.
ſubitu, vi. 519. caſus. iii. 273.
ſubitæ, i. 144.
ſubitas, j. 144. xiii. 167.
ſubitò, iii. 169.
ſublata, v. 83.
ſubligat, vi. 70.
ſublimis, xi. 123. xii. 72.
ſublimem, x. 37.
ſublimia, vij. 28.
ſublimibus, iii 259.
ſublimior, xj. 24.
ſublimius, viii. 232.
ſubnectere, iii. 315.
ſubrepti, ix 116.
ſubridens, ii. 38.
ſubſellia, vii. 45. 86. xvi. 44. magna, xvi. 14.
ſubſidere, vi. 410.
ſubſidant, vi. 197.
ſubſidiis aucti, xv. 73.
ſubſiſtere, xiv. 231.
ſubſtitit, iii. 11.
ſubſtringit, vi 432.
ſubterranea regna, ii. 149.
ſubtexit, vii. 192.
ſubtrahitur, vi. 649.
ſubvexit, v. 89.
Suburæ, iii. 5. v. 106.
Subura media, x. 156. ferventi, xi. 51. tota, xi. 141.
ſuccenſus, vij. 40.
ſucci crudi, xi. 76.
ſuccida, v. 24.
ſuccina pinguia, vi. 572. grandia, ix. 50.
ſuccingere, vi. 445.
ſuccinctus, iiij. 24.
ſuccincta, viii. 162.
ſuccurrere, vi. 442.
ſudare, vi. 419.
ſudat, iij. 103.
ſudant, vi. 258.
ſudant præcordia, j. 167.
ſudavit, ii. 126.
ſudans, iiij. 108. x. 41.
ſudantibus, j. 28.
ſudoribus præcipuis, xiii. 220.
ſuetus, x. 231.
ſufferre, i. 29.
ſufficit, iij. 155. v. 7. vi. 53. ix. 66 x 40. 168. xiii. 160. xiv. 141. 172. xv. 169.
ſufficiunt, iii. 179. viii. 257. ix. 146. xi. 6.
ſuffecit, xiv. 319.
ſuffecerat, xiv. 298.
ſufficient, vii. 187. xiv. 300. 329.
ſufficiat, xiv. 317.
ſufficeret, xv. 80.
ſuffecerit, x. 32.
ſufflamine multo, viii. 148. longo, xvi. 50.
ſudibus aſſiduis, vi. 247.
ſudes erectas, iiii. 128.
ſuffragia, x. 77. libera, viij. 211.
ſui, iii. 194.
ſibi, i. 140. iiij. 22. v. 149. vi. 175. 364. 456. 607. vii. 171. ix. 92. x. 41. xiii. 46. 241. xiv. 313. xv 142. &c.
ſibique, x, 201.
ſe, j. 31. 62. 67, ij. 100. iii. 51. v. 22.

ſe

vi. 143. x. 79. &c.
ſeque, vii. 34.
ſeſe, ii. 165. iii 231. xii. 16.
ſuillam humana carne nil diſtare putant, xiv. 98.
ſuis ſicci terga, xj. 83.
ſulco, xiv. 170.
ſulcus, i. 157.
ſulcis, xiv. 241.
ſulcos, vii. 48.
ſulfure, xiii. 145.
ſulfura, ii. 158. v. 48.
Sullæ, i. 16.
Sulmonenſi, vi. 186.
ſum, *vide Eſſe.*
ſumen mirabile, xii. 73.
ſumine cum magno lepus, xi. 138.
ſumere, iii. 105. vi. 118. ix. 97. x. 99.
ſumit, ii. 124. iii. 67. 172. ix. 19. xi. 23.
ſumitque, v. 128.
ſumitur, iij 181. v. 96. vi. 263. 577.
ſumunt, ii. 84. vi. 285.
ſumſit, iii. 80.
ſumes, x. 26.
ſumet, ii. 70. viii. 152.
ſume, xiv. 326.
ſumito, viii. 134.
ſumas, ii. 66.
ſumeret, xiii. 39.
ſumſerit, vi. 265.
ſumente, vi. 633.
ſumtam, iiii, 30.
ſumtis, xiv. 76.
ſumtos, xvi. 40.
ſumendas, xii. 61.
ſumtus, vii. 186.
ſumtu leviori, vii. 77.
ſummitte caput, vi. 206.
ſummittat, vi. 333.
ſummitteret, xii. 54.
ſummiſſa, i. 36.
ſummoveor, iii. 124.
ſummovet Euros, xiv. 186.
ſummoveant, i. 37.
ſummus, i. 117. vi. 99. xv. 35.
ſumma, v. 18. vi. 368. vii. 155. viii. 249. xiv. 128. xv. 85.
ſummum, vi. 422. viii. 83. xiv. 289.
ſummúmque, vi. 531.
ſummi, j. 538. ii. 104. 105. vi. 544.
ſummo, j. 14. iiii. 46. x. 136. 147.
ſummam, iii. 79. ii. xiii. 132. xiv. 323. Perituram, xi. 17. majorum, xiii. 74.
ſummâ, xiv. 87.
ſummis, iii. 179. vi. 348. 645. viii. 112. ſummos, x. 49.
ſummas, x. 91.
ſummula, vii. 174.
ſupellex. iii. 14. rudis, xi. 99.
ſuper, iii. 134. 240. xiii. 42 xv. 28.
ſuper agmina, iii. 258.
ſuper cœnam, xv. 14.
ſuperaverat, xii. 68.
ſuperbus, xii. 125. xiv. 282.
ſuperbi, vi. 523.
ſuperbo, vi. 179.
ſuperbum, viii. 71. xi. 129.
ſuperbis, v. 66.
ſupercilium, ii. 93. grande. vi. 168.
ſupercilio, ii. 15. v. 62.
ſupereſt, i. 85. iii. 27 259. v. 73. vi. 354. ix. 134. xi. 48. xiii. 109. 237.
ſuperſunt, viii. 124.
ſuperſit, xi. 205.
ſuperſint, viii. 184.
ſuperos contemnere teſtes, xiii. 75.
ſuperos, vi. 19.
ſupervacua, x. 54.
ſupervacui, xiii. 137. xvi. 41.
ſupervacuam, ii. 116.
ſupinus, iii. 280.
ſupina, viii. 201.
ſupinum, xiv. 190.
ſupino, i. 66.
ſupplicium, vi. 219.
ſupplicio, viii. 213.
ſupplicia digna, xv 130.
ſuppoſitus, i. 98.
ſuppoſitúmque, x. 176.
ſuppoſitos, vi. 601.
ſurda, vii. 71.
ſurdum, xiii. 249.
ſurdo, xiii. 194.
ſurgere, xv. 123.
ſuræ grandes, xvi. 14.
ſurgis, vii 115.
ſurgit, vi. 528. vii. 100. x. 43. xi. 127. xii. 23.
ſurgitur, iiij. 144.
ſurgebant, iiii. 70.
ſurgat, iii. 154. vii. 183.
ſurrexerit, xiv. 243.
ſurrepta, v. 152.
ſuſpectus, iii. 222.
ſuſpecta, x. 208. xii. 93.
ſuſpectúmque, ix. 57.
ſuſpectis, xi. 186.
ſuspendit, vi. 436.
ſuſpende, viii. 230. ix 85.
ſuſpicit, xiii. 123.
ſuſpirat, xi. 152.
ſuſurro tenui, iiii, 110.
ſuſtinet, iii. 93. iiii. 40. xi. 122. xiv. 127.
ſuſtinuit, vi. 105. xv. 88.
ſutor, iii. 294.
ſutoris, v. 46.
Sybaris colles, vi. 295.
Syenes porta, xi. 124.
Sympuvium, vi. 342.
Syphacem victum, vi. 169.
ſyrma longum, viii. 229.
ſyrmata omnia, xv. 30.
Syriæque, vii. 169.
Syrus, iiii. 62.
Syrorum longorum, vi. 350.
Syrophœnix obvius udus, viii. 159. 160.

T.

TAberna Liparæa, xiii. 45.
taberna, i. 105. ii. 42. catenatæ, iii. 304.
Tabraca, x. 194.
tabula, ix. 41. xiv. 289.
tabulæ, ii. 119. caſus, i. 90.
tabulam Sullæ, ii. 28.
tabula capaci, viii. 6.

tabulis,

tabulis i. 68. iiii. 19. par-
rhasii viii. 102.
tabulas ii. 58. vi. 600.
ix. 7. xii. 123. xiv. 55.
tabellas vi. 557. crocea,
vii. digna. x. 157.
votis, xii. 27.
tabellæ fiduæ, blandæ
demisque, ix. 36.
tabellis legitimis, vi. 199.
missis, vi. 232. fixis, xii.
ſtrictis, xiii. 136.
tabellas vi. 276. falſas, viii.
142.
tabulas x. 106. tertia, iii. 199.
iii. 127.
.26.
.438.
v. 169.
61. viii. 97.
ix. 103. 106. 115.
libido, ij. 14.
, xiii. 209.
xi. 185.
, iv. 105.
. iij. 50.
ix. 94.
, iii. 297.
tacitâ ipſâ, i. 167.
ii. 49.
ii. 34. magna, xi.
207. mille ferenda, xvi.
44.
Tagus xiv. 299.
Tagiana, iii. 55.
talentum mille, xiv. 274.
talis, 156. xi. 207. xii.
103. xiii. 47.
tale, ii. 22. xv. 14.
tale quid, xv. 115.
talem ii. 69. iiii. 46. viii.
175.
tali, 173.
tales, iii. 202. x. 193. xi.
99. 80.
talia, . 19. 91. xii. 23. xiv.
225.
xi. 42. xv. 93.
do, vii. 16.
31. 137. ii. 48. iii. 6.
iiii. 95. 96. v. 10.
iam, iii. 137. x.
5. xiii. 7. &c.
viter, xii. 23.
tamen, i. 19. 97. 142. ii.
40. 115. 163. iii. 2. 98.
208. 243. 302. iiii. 11.
59. 69. 106. &c. v. 6.
15. 24. 72. vi. 25. 55.
58. 104. 127. 190. 196.
254. 285. 354. 358. 368.
412. 433. 556. 565. 568.
591. 613. 639. 659. vii. 17.
48. 93. 103. 135. 202. 216.
228. viii. 47. 188. 195.
198. 232. 249. 255. 272.
ix. 38. 91. 107. x. 142. 154.
171. 240. xi. 25. 62. 134.
166. xiii. 177. 192. 204.
239. xiv. 66. 93. 226.
xvi. 20. &c.
Tanaquil, vi. 565.
tandem, iiii. 42. vi. 360.
424. 466. 563. xii. 75.
xiii. 238. xiv. 163.
tandemque, iii. 174. xiii.
248.
tangunt intrepidi, xiii. 89.
tangat, xiv. 44.
tetigit, ii. 128. vii. 109.
tangens, xiv. 219.
tactum, ii. 93.
tanquam, iii. 47. 222. 308.
iiii. 147. 148. v. 127. vi.
430. 499. 508. vii. 232.
viii. 40. ix. 97. xiii. 67.
69. xiv. 111. 112. 243. xv.
174.
tanta, vi. 439. 500. vii. 84.
89.
tantum, ii. 127. iii. 144. 289.
iiii. 4. vi. 372. 594. x.
40. 231.
tantùm, i. 1. 131. 136. iii.
302. v. 165. vi. 656. viii.
31. 56. viii. 31. 240. ix. 134.
80. 238. xi. 37. xiv. 51. 159.
233. 278. xv. 118. 149. 166.
xvi. 44.
tantùm, quantùm, iii. 143.
144.
tantundem, iii. 298. x.
91.
tanti, iii. 54. iiii. 26. vi. 136.
177. 625. x. 97. 165. 343.
xiii. 96.
tantine, v. 9.
tanto, iiii. 18. viii. 140. x.
140. xiv. 27. xv. 89.
tanto, xiv. 264.
tantis, vi. 160. xii. 114.
xiv. 303.
tardus abdomine, iiij.
107.
tarda, v. 186.
tardúmque, xv. 82.
tardos deſidiâ, iiij. 44.
tardas, xiv. 248.
tarde, vi. 476.
Tarentum madidum, vi.
296.
Tarpeium, vi. 47.
Tarpeio jovi, xii. 6.
Tarpejaque fulmina, xiij.
78.
Tatio, xiv. 160.
taurus piger ipſa mole,
xij. 11.
tauro admoto, viii. 82.
taurea, vj. 491.
Taurica inventrix nefandi
ſacri, xv. 116.
Tauromenitanæ rupes, v.
92.
tecum, i. 168. iii. 276. 293.
vi. 34. viii. 39.
tæda, i. 155. ii. 91. latiſſima,
xii. 59.
tedis, ij. 158.
tegi. xiv. 186.
tegit, xi. 158.
tegitur, j. 174. v. 154.
tegunt, xvi. 43.
texit, vi. 44. viii. 43.
tegant, ix. 105.
tectoria prima, vj. 466.
tectum, vi. 303.
tectum aliud Laribus, con-
jungere noſtris, xv.
154.
tecto, iij. 211.
tecta, vi. 288. collapſa,
viij. 77.
tectorum, iij. 8.
tectis ſublimibus, iij. 269.
teges occulta, ix. 101.
tegetis, v. 8. hibernæ,
vii. 221.
tegetem, vi. 117.
tegete, ix. 140.
tegmen, vi. 256.
tegula ſola, iii. 201.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Tireſiam, xii. 249.
Telephus, j. 5.
teli vice, xv. 53.
tela, x. 164. xv. 6, Deorum, xiij. 232.
tota, xiv. 61.
telorum, xiij. 83.
Telamonem, xiv. 214.
Teleſine, vii. 25.
tellure, iij. 89.
temerarius, v. 129. xiv. 275.
temeraria, v. 102.
temetum, xv. 25.
temone, x. 135. Britanno, iiii. 126.
tempero, iii. 287.
tempeſtas poetica, xii. 24. proxima cura graviore timetur, xiii. 228.
tempeſtate, vi. 26. vii. 2. 164. xii. 61. meâ, iiij. 140. picta, xiv. 302.
tempeſtatibus, xv. 20.
templum, xiii. 219.
templi veteris, xiii. 147.
templo, j. 113. ix. 24. xiii. 205.
templa, xv. 42.
templorum majeſtas, xi. 111.
templis, viii. 143. xii. 7. xiii. 37. cunctis, x. 34.
templisque, viii. 233.
tempus, ii. 115. viii. 150. xvi. 49.
temporis, vii. 99. ix. 125.
tempore, iij. 53. 102. iiij. 135. v. 22. noſtro, iiij. 115. xv. 68. longo, ix. 16. xi. 152. diverſo, x. 263. omni, xi. 144. menſæ, xiii. 211. feſto, xv. 38.
tempora, ii. 38. iii. 124. vj. 570. x. 254. adoperta, viii. 145. proſpera, xii. 62. ſævitiæ, iiii. 151. illa viderunt, xi. 118. cœnæ, xiv. 130. vitæ longa, xiv. 157.
temporibus, vi. 644. xiii. 29. diris, iiii. 80. x. 15.
tenax juſtitiæ, viii. 25.
tendit, x. 154.
tenditur, vj. 425.
tende, vj. 52.
tenſum, vii. 117.
tenſo folle, xiv. 281.
tenebræ denſæ, xii. 18.
tenebras, iii. 225.
teneri, xv. 158. vi. 409.
tenet, ii. 99. v. 31. 39. vi. 382. 453. vii. 50. 51. x. 41. 154. xvi. 54.
tenent, vi. 70.
tenentur, iii. 306.
tenebat, i. 61. vi. 657.
tenebit, xiv. 297.
teneam, v. 58. xiii. 94.
teneat, i. 23. 31.
tenentis, iii. 89. xiv. 63.
tener, i. 22. v. 70. vi. 382.
tenerum, viii. 16. ix. 46.
teneræ, ii. 86.
teneris, xii. 39. xiv. 215.
tentare, x. 305.
tenta, viii. 175.
tentes, iii. 297.
tentarent, vii. 5.
tentaveris, v. 126.
tentigine, vi. 128.
Tentyra, xv. 35. vicina, xv. 76.
tenuis. xiii. 7.
tenue, ix. 31.
tenuem, vii. 207.
tenui, ii. 55. iii. 193. iiij. 110. 132. vi. 258. 540. 658. vii. 145. ix. 138. xv. 21.
tenui rima, iii. 97.
tenuique, vii. 48. 80.
tenues, iii. 163. 227. viii. 120. xv. 101.
tenus crure, vi. 445.
tepenti, x. 149.
ter, vi. 522. 660. xi. 86.
ter decies, xiv. 28.
Terea Fauſti, vii. 12.
terga, iiii. 128. xiij. 16. xv. 75. ſuis, xi. 82.
tergeat, xiv. 62.
tergens brachia, xiii. 44.
tergo, i. 6.
terit, ix. 4.
Terpſichoren, vii. 35.
terra malos homines nunc educat, atque puſillos, xv. 70.
terraque, xiv. 221.
terræ apertæ, vii. 103.
terræque parenti, viij. 257.
terræ tubera, xiv. 7.
terram, ii. 130. iiii. 10. vi. 428. xi. 164. xv. 92. 147.
terram tenuem & ſine pondere, vii. 207.
terrâ, xv. 139. Memphitide ſicca, xv. 122.
terris, ii. 25. vi. 2. 164. viii. 37. x. 1. 279. xiii. 126. xv. 86.
terras, iiij. 83. vi. 410. xiij. 226.
terretur, xiv. 285.
terribiles Cimbri, xv. 124.
terrore mortis, x. 357.
tertius, xiii. 73.
tertius Cato, ij. 40.
tertia, ij. 60. iii. 199. v. 17. xiv. 326.
teſſellæ, xi. 132.
teſſera vilis frumenti, vii. 174.
teſta, iii. 270. alta, iiij. 131. rupta, vi. 513.
teſte veteris, v. 35. pictœ, xv. 128.
teſta illa. xiv. 311.
teſtarum, xi. 170.
teſtantur. xii. 27.
teſtandi libertas eſt lenonibus atque laniſtis, vi. 215.
teſtandi jus ſolis militibus vivo patre datur, xvi. 51.
teſtamentum ingens, vi. 548.
teſtamento, xii. 121.
teſtamenta. i. 37.
teſticuli, vi. 338.
teſticulorum. xii. 36.
teſticulos bilibres, vi. 371. pupilares. xi. 157.
teſtis, vi. 219. ix. 77. rei ambiguæ, viii. 80. falſus vendet perjuria, xiv. 218.
teſti jurato credere, v. 5.

ij. 76. iij. 137. xiii.
xvi. 29. ſanctum, iii.
falſum, xvi. 32.
70. marito, vi. 135.
, xv. 26.
peros contemne-
ile & pronum eſt,
75.
, xj, 94.
e tota, vj. 380. lata,
108,
neo, vi. 80.
iii. 265, x. 191.
na vultu, vi. 417.
rum proles, viii.
56
aico curru, x. 282.
, ix. 30.
, iii. 93.
is ingenium, xiii.
18
m omne, xi. 4.
pleni, x. 128. ma-
x. 213.
herboſo, iij. 173
o clauſoque, vj. 68.
nulla, xiv. 256.
vetus obruta, cen-
portis, xv. 6.
rum portæ, xiij.
2
is, vij. 12. xiv. 240.
aidos, vij. 83.
iſon, x. 221.
lori, vii. 177.
næ, xi. 4
marum, viii. 168.
mas, vii. 233.
ſites, viii. 269. non
lcit loricam Achillis
31.
ſitæ, viiij 271.
eide, , j. 2.
ala philtra, vj. 609.
aliæ campis, viii.
2.
ca viridem, v. 143.
ſea, v. 36.
ſylli, vj. 575.
ſymachi exitus, vij.
4.
x. iij. 79.
ces, v. 402.
acum volucres, xiij.
167.
Thyeſtæ, viii. 228.
Thyle, xv. 112.
Thymele, j. 36. ruſtica, vj. 66.
Thymeles zelotypus, viij. 197.
thyrſumque, vj. 70.
thyrſúmve, vij. 60.
tiara poſita, x. 267.
Tiberim, iii. 62. xiv. 202.
Tiberi, vi. 522. ii. 121.
tibia, vi. 513.
tibicina, ij. 90.
tibicine, iij. 63. tenui, iij. 193. nigro, xv. 49,
Tiberinus, v. 104.
Tiberinum, viii. 265.
Tiburis proni, iij. 192. arce, xiv. 87.
Tiburtino agro, xj. 65.
Tigillinum, j. 155.
tigillo conducto, vii. 46.
tignum, iij. 246.
tigris, viij. 36. agit rabida cum tigride pacem, xv. 163.
tigride orba peior, vi. 269.
timeo, x. 84.
timeri, iij. 113.
timet, j. 35. iii. 190. xv. 119.
timetur, xiii. 227.
timemus, x. 4.
timent, vj. 95.
timuit, iii. 190.
timebis, v. 172. x. 20.
time, x 26.
timeam, j. 103.
timeas, iij. 310.
timeat, vi. 51.
timeret, vj. 17. xi. 92.
timearis, iii. 57.
timendus, iiij. 153.
timendas, ii. 31.
timidus, vi. 632.
timidum, vj. 523.
timor, j. 85.
tinea, vij. 26.
tintinnabula, vj. 440.
tironem pa idam, xvi. 3.
tirunculus, xi. 143.
Tirynthius, xi. 61.
Tiſiphone, vi. 29.
Titan, xiv. 35.
Titanida pugnam, viii. 132.
Titio, Seioque iiii. 13.
titubantibus. xv. 48.
tituli, viii. 241. cupido, x. 143.
titulum, vi. 123.
titulumque, v. 34.
titulo. vi. 229. xi. 86.
titulis, v. 110. iii. 69.
titulos, i. 130. xiv 291.
toga, i. 119. iii. 149. nocitura, x. 8. ſordidula & rupta quantum nominis contulerit Ciceroni, viii. 240.
togæ, ix. 29. pictæ. x. 39.
togam, ii. 70. xi. 204. ſumit, iii. 172.
togatus, iii. 127. xvi. 8.
togati, vii. 142.
togatæ turbæ, i. 96.
togatas, i 3.
tolerabile, vi. 613. vii. 69.
tolerant, vi. 592.
toleranda, vi. 183.
tollere. vi. 38.
tolli, ii. 101.
tollis, ix. 84.
tollit, vi. 320.
tollunt, xiii. 147.
tolluntur, vi. 154.
tollet, xiv. 247.
tolle, vi. 169.
tollite, ix. 105.
tollas, viii. 122. x. 142.
tollatur, vi. 363.
tollentibus, i. 81.
tomacula divina, x. 355.
tonat, xiii. 224. xiv. 295.
Tonantem totum conflare, xiii. 153.
tonitrua oprata, v. 11
tondente, i. 25. x. 226.
Tongilli, vii. 130.
tonſi, xi. 149.
tonſoris, vi. 372.
tonſore, vi. 26.
tophum, iii. 20.
tormentum, ii, 137.
tormentis, vi. 208.
torpentis, iiii 43.

torpente, x. 203.
torquere, xv. 64. jaculum, v. 155.
torques, v. 26.
torquet, vi 623. xiv. 251.
torquetis, ij. 56.
torqueat, j. 9. iii. 27. vi. 499. umbras, i. 9.
torquentem, xiii. 165.
torquibus, xvj. 60.
torret, ix. 17.
torrens quantus, vi, 318. dicendi copia multis, x. 9. lactis, xiii. 70.
torrentem, iiii. 90. x. 128.
torrente, v. 105.
torrentior, iii. 74.
tortoque, xi. 70.
tortore, xiii. 195. vocato, xiv. 21.
tortoribus, vi. 479.
torvus, xiii. 50.
torva, vi. 642. x. 271.
torvum, ii. 36.
torvumque, viii. 155.
torvis, iiii. 147.
torum ſilveſtrem, vj. 5.
toro, xv. 43. meliore, iii. 82. toto, xiii. 218.
toris vacuis, i. 136.
tot, j. 17. 137. ii. 32. 151. 156. iii. 251. 274. iiii. 29. v. 60. vi. 440. 471. 501. vii. 188. 240. viii. 10. ix. 9. 54. 55. &c.
totidem, j. 94. vii. 225. xiij. 26. xiv. 13.
toties, j. 2. ii. 37. vi. 44. 94. vii. 214. ix. 1. x. 187. 250. xvi. 44.
totiens, vij. 166.
totus, ij. 79. vii. 226. xv. 110.
tota, iii. 10. v. 21. vi. 150. 380. viii. 19. ix. 13. 76. x. 18. xi. 141. xii. 100. xiii. 61. 173. 206. xiv. 61.
totum, iii. 209, vi 424. 520. 524. xii. 128 xiij. 153. xiv. 313. xv. 80.
totius, viii. 115. xvi. 43.
totam, vi. 615. xiv. 94. vi. 397.
toto, iiii, 54. vi. 401. 474. viii. 86. x. 24. 63. xiii. 218. xv. 55. 91.
toto collo, ii. 85.
totâ, viij. 206.
tota illa tempora, iiij. 150.
totis, vi. 61. viii. 255.
totos, i. 140. 150.
totas, xiv. 230.
trabeæ, x. 35.
trabeam, viii. 259.
trabibus magnis, xiv. 276. fractis, xiv. 296.
tractare, vi. 103. xiv. 254.
tractas, ix. 53.
tractemus, xvi. 7.
tractanda, iiij. 80.
tractandum, xi. 28.
tractato, vi. 549.
tradit, viii. 72.
traditur, ii. 129.
traduntur, vi. 369.
tradunt, xv 117.
traduntque, xiv. 3.
tradidit, xiv. 102.
tradat, vi. 238.
tradiderit, x. 299.
tradentur, v. 116.
traducit, vii. 16. viij. 17.
traducimur, ii. 159.
tragicæ, xii. 120.
tragico concubitu, ii. 29.
tragicis, vi. 642.
tragicos, xv. 31.
tragœdum, vi. 395.
tragœdo, vi. 74.
trahere, xiii. 108. xv. 151.
trahit, xi. 23. xiv. 37. 325.
trahitur x. 99.
trahitis lanam, ii 54.
trahunt, viii. 66.
traximus, xv. 146.
traxerat, iiii. 146.
trahat in jus, x. 88.
traheretur, taurus, xii. 11.
trallibus, iii. 70.
tranquillæ vitæ, x. 364.
transducebat, xi. 31.
transfert, iii. 198. v. 43.
tanſlatus, iii. 169.
tranſire, ii. 151.
tranſeo, vi. 601. x. 273.
tranſi, iii, 114. vii. 190.
tranſierit, xiv. 11.
tranſilit, x. 152.
tranſiliet, xiv. 279.
tranſitus rhedarum, iij. 236.
trans verſa, vi. 482.
trebius, v. 19.
Trebio, v. 135.
trechedipna, iij. 67.
Trebium, v. 135.
tremere, v. 11.
tremerent, xj 90.
tremens, vi. 542.
trementes, ii. 94.
trementes, vii. 241.
trementia membra, x. 198.
tremebunda, vi. 524.
tremulus, x. 267. xvi. 56.
tremuli, vj. 615.
tremulo, xi. 164.
tremulumque, vj. 621.
tremulis, vj. 96.
trepidat, j. 97.
trepidatur, iij. 200.
trepidant & ad omnia fulgura pallent, xiii. 223.
trebidabis. x. 21.
trepidabit, viij. 152.
trepidantis, xii. 15.
trepidantem, viii. 250.
trepida, ix. 130.
trepidum, xiij. 106. xiv. 199.
trepidumque, xiv. 246.
trepidi, ij. 64. xiv. 20.
trepido, j. 36.
trepidam, iij. 139.
trepidosque, x. 296.
trepidas, xiv. 24.
tres, ij. 28. vi. 143. ix. 90. xii. 95.
tres, v. 141.
tres domini, xiv. 169.
tria, v. 127.
tribus, j. 158.
tribui, ix. 39.
tribuat, x. 301.
tribunal, viii. 127. x 35.
Tribuni, j. 109. iii 132. vii. 228.
Tribuno, j. 101. ii. 165. xi. 7.
Tribunis. iij. 313.

tribuns, vii. 92.
tributa iij. 188.
tridentem, viii. 203. xiii. 81.
trientem, iij 267.
triginta, xii. 74.
tripedes, vii. 11.
Trifolinus ager, ix. 56.
triplicem, ix. 7.
triremis victæ, x. 135.
triſcurria, patriciorum, viii. 190.
triſtis, 145, ii. 62. iii. 57. vi. 12 ix. 1. x. 136, xi. 153.
triſte iii. 49.
triſti habitu, xiv. 110.
triſtes vi. 69.
triſtibus, ii. 9. vi. 388.
triſtes vii. 2.
tritus xiii. 10.
trito iii, 66.
tritas vi. 572.
trivia, vii. 55.
trivio vi. 411.
triumphi magni clarique, iiii, 12.
triumpho, ſimilis, xi. 192.
triumphos, vi. 168. plures, vii. 01. viii. 107.
triumphalem, xiii. 144.
triumphales, i. 129.
Troja incolumi, x. 258.
Trojanum, iiii. 61.
Troica, viii. 221.
Trojugenæ, viii. 181.
Trojugenis, xi. 95.
Trojugenas, i. 100.
tropæis truncis, x. 133.
truce, xv. 125.
trulla aurea, iii. 108.
trunco corpore, xiii. 178.
truncoque, viii. 53,
trunca puppè, xii. 79.
truncis, x. 133.
trutina, vi. 436.
Tryphæri doctoris, xi. 137.
tu, i. 10, 142 ii. 61. 66. 153. iii 200. &c.
tuæ vi. 191. 640 641.
tuas iii. 67.
tuis i. 128.
tuo iii. 319. iiii. 124.
tuum, iiii. 103. vj. 124.
tua iii. 135.
tibi i. 42. iii. 51. 54. 188.
v. 39 52. 84. 128 vi. 199. 205. vi. 277. 275. &c.
te, ij. 37. 21. 22. 38. 72. iij. 52. 275 v. 58. xiii. 8. &c.
vos, ii. 54. 55. v. 52. 103. vi. 628. viii. 44. ix 48. vobis, v. 51 136. vi 264. viij. 126 vobis, viii. 181 &c.
tuba, xv. 52. florali, vj. 249. communi, xv. 157.
tubarum, x. 214.
tubas, i. 169. vi. 441.
tubicen, xiv. 243.
tubera, v. 116. 119. terræ, xiv, 7.
Tuceia, vi. 64.
tueri, xiij. 201.
tuetur, iii. 201. xiv. 302.
tuendis, viii. 169.
tutus· iiij. 93. à frigore, xi. 146.
tuta ſenectus. ix. 139.
tutum, iii. 109.
tuti, xii. 81.
tutæ, iii. 306.
tutos, xv. 154. v. 91.
tutor, x. 92. bonus, viij. 79.
tutela certa, xiv. 112.
Tullius, vij. 199.
Tullia. vi. 306.
Tulli pugnacis, v, 57.
tum, iiij. 65. &c.
tum quoque, x 47.
tumes, iij. 293. viii. 40.
tumet, vi, 461.
tumentem, x. 309.
tumidaque, xiv. 282.
tumidum, xiii. 162.
tomidæ mariſcæ, ii. 13.
tumidis xvi. 11.
tumultu, vi. 419. majore, xiii. 130.
tunc, ii, 30. 148. iii. 21. iiii. 28. 78. v. 117. vi. 11. 99. 122. 269. 275. 316. 326. 341. 606. vii 34 96. 108. 111. 211. viii. 100. 131. ix. 118. x. 89. 267. xi. 100. 110. xii· 53. xiii. 40. 107. xvi. 43. &c.
tundendum, vi. 377.
tunica, xiii. 122. Jovis, x. 38.
tunica punire moleſta, viii. 235.
tunicæ, viii. 207. albæ, iii. 179. ſartæ, iii. 254.
tunicam, i. 93. lupinam, xiv. 153.
tunicis, xiv. 287.
tunicas, vi. 445. 476 520.
tunicati Gracchi, ii, 143.
turba, vi. 195. Remi, x. 73. deorum, xiii. 46. miratrix, iiij. 62. ſalutatrix, v. 21. omnis, vi. 438. lutulenta, vii. 131. barbara, xv. 46. victrix, xv. 81.
turbæ togatæ, j. 96,
turbæ rixantis, xv. 61.
turbamque calæ, xiv. 167.
turba cedente, iii. 239.
turbat, xiii. 222.
turbavit, vi. 8. xiv. 94.
thure minuto, ix. 137.
thura dabo, xii. 93. pia. xiii. 116.
turget ſacculus, xiv. 138.
turgidus, j. 143,
tugida, ii. 141
Turnus, xv. 65.
Turni agro, xii. 105.
turpis, ii. 71. 111. vi. 130. xi. 174. 175.
turpe, iii. 168 iiij. 13. vi. 187. 389. vii. 5. xi. 174. 175. xiv. 48.
turpe putat, nil, vi. 456.
turpem, turpi. vi. 240.
turpi luxu, vi. 298.
turpia, ii. 9. vii. 239. cerdoni, viii. 182.
turpibus, xiv. 41.
turpiſſimus, ii. 82.
turpiter, vi. 97. viii. 165.
turris excelſæ, x. 106.
turrem, xii. 110.
turre Collina, vi. 290.
turribus iiſdem, xv. 158.
turture magno, vj. 39.
Tuſca, vj. 185. viii. 180.
Tuſco, vi. 280. x. 74. catino. xi. 109.
Tuſcum, j. 22.
Tuſcis libellis, xiii. 62.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

tyara, vi. 515.
Tydides, xv. 66.
tympana, iii. 64. plebeia, vi. 514. ceſſantia, viii. 176.
Tyndaris, vi. 656.
tyrannus nullus, x. 307.
tyranni aure quid violentius? iiij. 86.
tyranno Bythyno, x. 162.
tyranni pauci ſicca morte decedunt, x. 113.
tyranis exulibus, viii. 161.
tyrannos ſævos, vii. 151.
tyrannide ſæva, crudaque, viij. 223.
Tyriusque genialis, x. 334.
Tyrio, vii. 134. xii. 107.
Tyrias, vi. 245. lacernas, j. 27.
Tyrrhenum, v. 95.
Tyrrhenamque Pharon, xii. 76.
Tyrrhenos fluctus, vj. 92.

V.

VAcat, j. 21. v. 8.
vacantem, viii. 118.
vacuus, x. 22.
vacua, iii. 96.
vacuúmque celebro, xiv. 57.
vacui, xv. 23. 100.
vacuo, v. 17. vi. 68.
vacuam, j. 124.
vacuis, j. 136. iii. 2. viii. 90. x. 102.
vadimonia, iii. 213. 298.
vadit, viij. 168.
vade, ij. 131.
vadas, xi. 205.
vadum, ij. 151.
Vagelli ſtatua, xiii. 119. declamatoris, xvi. 23.
vaginæ, v. 44.
vagitus primos, vii. 196.
vale, iii. 318.
valet, vi. 100. viii. 171. x. 238.
valent, x. 144.
valeat, vi. 610. xiij. 120.
valeant, xv. 67.
valentius, xii. 6.
valida, xi. 5.
vallem, iii. 17.
valle, ii. 133.
vallibus, vii. 7.
vallum, xvi. 16.
vallo, xv. 120.
valvæ, iiij. 63.
valvis, ix. 98.
vanus, viij. 15.
vana, xiii. 137. xvi 41.
vani, vj. 637.
vano, iij. 159.
vaniſſime, xiv. 211.
vapulo, iij. 289.
varia, xiij. 236.
varie, iii. 264.
Varillus, ij. 22.
variscoſus, vi 396.
vas, vii. 119.
vaſa ingentia, iij. 251. curta, & rimoſa, iij. 171. noviſſima, vi. 355. minora, x. 101. aſpera, xiv. 62.
vaſcula pauca, x. 19. argenti puri, ix. 141.
Vaſcones, xv. 93.
vates, vi. 435. Pythia, xiii. 199.
vatis officium, xi. 114. Cirrhæi ſpicula, xiii. 79.
vati. vi. 583. vii. 93.
vatem egregium, vii. 53.
vatum, vii. 89.
vatibus, j. 18.
Vaticano monte, vi. 343.
ubera potanda, vi. 9. matris ducere, xii. 8.
uberibus, vi. 272.
uberior, j. 87.
ubi, ij. 37. iii. 12. 25. 119. 197. 289. 296. iiii. 60. vi. 158. 339. vii. 155 x. 164. xi. 47. xii. 87. xiii, 173. xv. 5.
ubicunque, iii. 55.
ubique, 17. iii. 303. viii. 104, 238.
Ucalegon, iii. 199.
udus, viii. 158.
uda, j. 68.
udo, viii. 242.
udis, x. 321.
ve, vi, 264.
vectari, vi. 576.
vectetur, iiij. 6.
vectoris, xii. 63.
vehemens, ix. 11. xi. 34. xiii. 196.
veheris, v. 55.
vehitur. iiij. 21. vi. 350.
vehunt, iii. 256.
vexit, iii. 65.
vehetur, iii. 239.
vehatur, j. 158,
Vejento, iii. 185. iiii. 113. 123. vi. 113.
vel, i. 80. 122. ii. 6. 123. iii. 5. 94. 120. 133. 138. vi 547. 549.
vela, ix 105. pendentia. vi. 227.
vela dare, xv. 127.
velis ardentibus, xii. 22.
velaré, vi. 390.
velari, vi. 339.
velas, viii. 145.
velantes, xiv. 300.
velamen, iii. 178.
velaria, iiij. 122.
velificatus, x. 174.
velo ſuo, xii. 69.
vellendas alas, xi. 157.
vellus par, xii. 4.
veſlere Tuſco, vi. 288.
vellera, ij 55.
velox, iii. 73. viii. 187. ix. 126
velocis, xiii. 98.
velociùs, xiv. 31.
velut, j. 165. iiii. 59. v. 125. vi. 362. xiii. 216. 228.
veluti, xi. 198.
vena publica, vii. 53.
venæque ſecundæ, ix. 31.
venâ, xiii. 125. mediâ, vi. 46.
venabula, j. 23.
Venafrano, v. 86.
venator, iiii. 101.
venatricis. xiii. 80.
venantur, xiv. 82.
venale, iii. 33. viii. 62.
venali, viii. 162.
venales, xir. 102. xiv. 151.
venalibus, iii. 187.
vendere, iiii. 33. viii. 294. xiv. 200.
vendit, iiii. 27. vi. 609. vij. 10. 135. viii, 128

vendit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ve mus, x. 78.
ve unt, vi. 546. vii. 136.
ve s, vi. 211.
ve t, xiv. 218.
ve s, vii. 10.
ve t, v. 97. vii. 87.
ve nt, vii. 192.
ve ntis vi 379.
ve nti, 590.
ve nte, vj. 257.
ve ca, vi. 625.
ve um coctum, vi. 132.
ve i, ix. 100. emptor,
ve . mercatorem, xiii. 145.
ve io, iii. 123. materno,
630.
ve ia, ii. 169. plura.
. 173.
ve abile, xiii. 58 xv. 143.
ve antur, xv. 8.
ve to, iii. 170.
ve m indulge pueris.
i. 167. damus, xi. 174.
e, xv. 103,
ve , iii. 292.
ve , ij. 157. iiii. 81. v. 83.
vi. 424. vii. 110. 174
18. 71. xi. 160 &c.
ve unt, vi. 138. 463.
ve rat, j. 111. ii. 166.
ve m, ij. 19 63. iii. 322. v.
. vi. 534 539.
ve s xi. 61.
ve t, i. 160. iii. 243. v.
8. vii. 184. 185. viii.
. x. 336. xi. 65 xiv. 277
ve ent, xiii. 102.
ve s, j. 98. vii. 29.
ve at, j. 32. xvi. 27.
ve ant. vii. 156.
ve ſſet, iiii. 149. x. 258
ve ris, xiii. 161.
ve rit, v. 145.
ve ſſe, vi. 476 x. 216.
ve entis, xi. 106. xiv. 65.
ve ente, iii. 255.
ve uro, xi. 59.
V tidius vii. 199.
V tidio, xi. 22.
ilet, j. 28.
us fortior, xii. 67.
ti, j. 9.
to, iii. 83.
torum rabie, xiii 225.
ventis, xii. 34. 57.
ventilat, iii. 253.
ventoſa, xiv. 58.
ventoſo, viii. 43.
venter, iiii. 207. ix. 196.
ventris vacui furor, xv. 100.
ventri, xv. 174.
ventrem, vi. 124. xi. 40.
trepidum, xiv. 199.
ventre, v. 6. vi. 565.
ventre lagenæ. xii. 60.
ventres, iii. 167. vernorum
xiv. 126. ſævos, xiv. 149.
ventriculum, iii. 97.
Venus ebria, vi. 299. læta,
vi. 569.
Veneris, iiij. 40. vi. 137.
vii. 25. x. 290. languen-
tis, xi. 165 epiſtola, xvi. 5.
Veneri. ij. 31.
Venerem, x. 209.
Venere, x. 362.
Veneres, xiii. 34.
Venuſina lucerna, j. 51.
Venuſinam, vi 166.
ver, v. 116. perpetuum, vii.
208. madidum, ix. 51.
vere nimboſo, iiii. 88.
vernum ſolem, xi. 203.
verbere ſurdo, xiii. 194.
tenui, xv. 21.
verbera, viii. 267.
verberibus cruentis, x. 317.
verberat, vi. 480.
verbum, j. 161.
verba, vi. 455. libera, iiii. 91.
dictata, vi, 390. regia la-
niſtæ, xi. 8.
verborum, vi. 439. vii. 230.
verbis, ii. 19. 110. xi. 170
verboſa, x. 71.
verebor, ii. 21.
verna Canopi, j. 26.
vernam, ix. 10.
Vernula, v. 105. x. 117.
xiv. 169.
verpos ſolos, xiv. 104.
vertre pavimentum, xiv. 10.
Verres ſacrilegus, viii. 606.
Verri, ii. 26. iii. 53.
Verrem, iii. 53.
verſare, viii. 67.
verſamus, vii. 49.
verſetur, xiv. 206.
verſata, xiii. 218.
verſus, vii. 38.
verſu, vii. 86.
verſum, i. 79.
verſibus, vii. 153.
verſus ignotos, vi. 453. ta-
les, xi. 180.
vertere ſolum, xi. 49.
vertitur, vi. 99.
vertant nigrum in candi-
da, iii. 30,
vertunt, iii. 30.
verterit, vii. 242.
verſum, i. 79.
verſo pollice, iii. 36.
vertice, viii. 247. xi. 160.
recto, iii. 252. raſo, v.
171. xii. 81.
vertigine, vi. 303.
verubus, xv. 82.
vervecis, iii. 294.
Vervecum in patria, x. 50.
vera, ii. 64. 153. xiv. 240.
veraque, xv. 17.
verum, iii. 171. vi. 142. 324.
viii. 125. ix. 70.
vero, iiii. 91.
veræque, vi. 250.
veram, vii. 112.
veramque, xiii. 205
vera bona, x. 3.
veris, iii, 18.
veras, vii. 158.
verius, ii. 15.
verò, xiii. 84.
verúm, xii. 97.
vernus, v. 78.
veſci, xv. 13.
veſcebantur, xv. 106.
veſica, i. 39.
veſicæ, vi. 64.
veſtram Dianam, iii 320.
minorem, iiii. 63.
Veſtamque, vi. 385.
veſtis pictæ, vi. 481.
veſtem, ii. 67. vi. 351. pur-
puream, xii. 38. ſummam,
xiii. 132.
veſte nigra, x. 245. ſeve-
rum. xiv. 110.
veſtibus extentis, xii. 68.
veſtibulis, i. 132. vii. 126.
veſtit, xi 155.
veſtitur, vi. 515. xii. 100.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

veſtiti, iii. 135.
veſtigia, vi. 14. 225. xiii. 244. xiv. 272. 53. fugienda, xiv. 36.
Veſtinusq; ſenex, xiv. 181.
Veſtra, ii. 52.
veſtram, iii. 320.
veſtras, xiii. 119.
veto, xiii. 128.
vetat, x. 237. 293.
vetet, vi. 627.
vetent, vi. 74.
vetitum, xiv, 185.
vetus, j. 76. iii, 206. vi. 21. 159. xv. 6. 33.
veteris, iij. 1. 195. v, 35. vi. 318. ix. 16. xiii. 147. 214. xiv. 184.
veteri, v. 64.
veterem, iiij. 52, 137. vi. 307. xiii. 61.
veteri centone, vi. 121.
veteres, j. 132, iii. 11. vj. 334. 345. 518. vii. 120. 170. viii. 19. x. 299. xiv. 189.
vetera, iii 218.
veterum, v. 13.
Vetti, vii. 150.
vetula, vj. 193. x. 195.
vetulæ beatæ. j. 39. aſſæ. xiv. 208. turpi, vi. 240.
vetulus, x. 268. xii. 7.
vetulo, xiii. 55.
vetuſta, viii. 34.
vetuſto, xv. 151.
vetuſtos, vi. 161.
vexare, j, 126. vi. 598. 610. xiii. 108. oculos, xiii. 133.
vexat, ii. 63. vii. 131. xii. 9.
vexant, j. 100. vii. 64.
vexantur, ii. 43.
vexatus, j. 2,
vexatæ, vj. 289.
vexatàſque, xi. 187.
vexillum, x. 156.
vexilla, ij. 101.
vexillaque, viii. 236.
via, j. 39. brevior, xiv. 223.
viam, xiv. 122.
vias, xiv. 103.
viator vacuuscantabit coram latrone, x. 22.
vice teli, xv. 53.
vices, vi. 310. xiii. 88.
vicibus, vij. 240.
vicinus, vi. 151. xvi. 37.
vicina, iiij. 7. vi. 508. xiv 143. xv. 76.
vicinum, j. 8. vi. 32.
vicino, xv. 164.
vicinorum, xv. 36.
vicinarum, vi, 6.
vicinos humiles, vi. 413.
vicinia, xiv. 154.
victima ſola, xii. 113.
vicus. ii. 8 vi. 655
vicorum inflexus, iii. 237.
vicos anguſtos, vi. 78.
video, vi. 394. xiii. 118,
vides. iii. 249. viii. 90. xi. 9. xii. 126. xiii. 135.
videt, vi. 407. x. 252. 290 xiii. 221.
videmus, iiij. 22. xiii. 8.
videor, xiv. 322.
videri, vi. 113, 444. 463.
videris, v. 161. ix. 20. xiii. 243
videtur, iij. 95. vi. 160. 175 200. 504. 579. xiv. 142. 579. 6. xvi. 58.
videntur. xi. 121.
videbat, ii. 100.
vidi, vii 13. xvi 30.
vidiſti vii. 14.
vidit, iiij. 92 vi. 104246. x. 265. xiv. 311 xvi. 314. 30.
vidimus, iii. 6.
vidiſtis, vii. 205.
viderunt, iii. 314. vi. 24.
videbis, j. 91. iij. 177. v. 25. vi. 502. xiv. 245.
videas, ii. 76. xiii. 182. xiv. 30.
42. hoc xiij. 170.
videres, xi. 197.
videant, x. 87.
videret, xiii, 56. xv. 172.
viderit, ix. 36.
vidiſſet, x. 36.
vidiſſe, xiv. 283.
videndus. vi. 600.
viſa, xiv. 165. xv. 40. eſt, vi. 537.
viſæ, iiij. 114.
viſam, xj. 152.
viſamque, vj. 2.
viſis, xii. 74.
viſurus, vi. 312.
viſuque, xiv. 44.
vidua, vi. 140.
viduæ, iiij. 4.
viduam prægnantē, vi. 404.
viduas, viii. 78.
vigeant, x. 240.
vigilare, x. 162. xiv. 305.
vigilat, viij. 236.
vigila, xiv. 192.
vigilando, iiij. 232.
vigilanti, j. 57.
vigilantibus, iii. 129.
vigilataque, vii. 27.
vigilem, xiv. 260.
vigili febre, xiii. 229.
vigiles, iii. 275.
viginti millia, ix. 140,
vilis, v. 4, vii. 174 xiv. 269.
vile, xi. 97.
viles, xiii. 142
vilibus, v. 146.
villa marmorea, iiij. 112. altera, xiv. 141.
villarum culmina, xiv. 89.
villas, j. 94. vii. 13. x. 225. xiv. 275. novas, xiv. 95.
villicus, iij. 195. 228. iiij. 77.
villica, xi. 69.
vimine, iij. 71,
vincere, xiii. 112.
vincis, viii. 54.
vincitur, x. 159. xiv. 145.
vincuntur, vi. 437.
vincebat, xiv. 91.
vicit, ij. 143. iiij. 136. xiv. 214
vicimus. ii. 163.
vicerunt, x. 285.
vinceris, xiv. 213.
vincant, j. 110.
vicerit, xiii. 4.
vincens, xiv. 90.
victus, x. 84.
victumque, vj. 169. 192.
victi, vi. 660.
victæque, x. 135.
victis, viii. 99. xi. 198. xii. 126.
victurus, vi. 566.
victuro, ix. 58.
Victoria, j. 115. viij. 59, rara, viii. 63. facilis de madidis & mero titubany-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

virgæ metuens, vii. 210.
Virgilium, vi. 434.
Virgilio, vii. 69.
virgamque, xiv. 63.
virgas, viij. 23. viij. 136. xi. 67.
virgo, iij. 110. viij. 265. ix. 72. conſcia matri, xiv. 29.
virginis adultæ funus, xv. 139.
virgine Pygmæa, vi. 505.
Virginia, x. 294.
Virginius, viii. 221.
virguncula, xiii. 40.
virentem, xii. 85.
vires, iii. 180. vi. 252. xi. 128.
viribus, x. 10. 209. xv. 104. occultis, xii. 42.
viridis, xi. 196.
viridem, v. 143. ix. 50.
viridi margine, iii. 19.
virides, vii. 118. xiv. 147.
virides, vi. 227.
virides, vi. 457.
Virro, v. 39. 43. 128. 149. xi. 35.
Virronis, v. 134.
Virroni. v. 93.
Virronibus, v. 49.
Virronem v. 156.
Virtus, j. 115. vi. 322. viii. 20.
virtutis, x. 141. ſpecie & umbra, xiv. 109.
virtutem, x 141. 364.
virtute, ij. 20. iiij. 2. xv. 114.
virtutibus, iij. 164. magnis, vi. 167.
vis, j. 74. vj. 439. x. 94.
viſcantur, vi. 462.
viſcera, iii. 44 72. iiij. 111. ix. 43, magnatum domuum iii. 72.
viſceribus ſpumantibus, xiii. 15.
viſci calidi, ix. 14.
vita, xi. 57. xiii. 235. xv. 108. ipſa, xiii. 180. magiſtra, xiii. 22. dierum paucorum, x. 343.
vitæ, vii. 172. x. 188. xiii. 21. anguſtæ miſeræque, ix. 127. ſecundæ, x. 247. longæ, x. 275. priori contrarius ire, ix. 21. genus. ix. 27. ſpatium extremum, x. 358. tranquillæ ſemita unica patet, x. 364. ſpes, xii. 70. partem, xiv. 106. tempora longa, xiv. 157.
vitam, viii. 84. xij. 50.
vitam impendere, iiij. 91.
vivendi, viii. 84.
vitare, vi. 571.
vitari, iij. 284.
vitanda eſt, viii. 116.
vitium, 149. vi. 412. xiiij. 109. 175. commune, iii. 182.
vitium omne animi tantò conſpectius in ſe Crimen habet, quanto major, qui peccat, habetur. viij. 140. 141.
vitio, iij. 121. xii. 51.
vitioque carentem, xiiij. 69.
vitia, ii. 34. plurima, xii. 188.
vitiorum copia, j. 87. exempla, xiiij. 32. elementa quædam ſunt. xiiij. 123
vitiis, iiij 3. vi. 287. vitis, vi. vitem nodoſam, viij. 247. poſce libello, xiiij 193.
vitibus, xi. 72. fecundis, ix. 56.
vitreo priapo, ij. 95.
vitro rubro, v. 48.
vittas, xii. 118. Cereris, vi. 50.
vittata, iiij 9.
vituli, xiii. 117.
Vitulum, ij. 123.
vitulis marinis, iij. 238.
vivaria, iii. 308. iiij. 51.
vivere, ii. 135 vii 137. alienâ quadrâ, v. 2. fato egenti, ut locuples moriaris, xiiij. 137.
vivo, iij. 10. xv. 69. xvi. 52
vivit, vi. 508. viii. 55.
vivitur, viii. 9.
vivimus, iii. 182.
vivunt, ij. 3. xii. 51. xv. 62.
vivebat. viii. 103.
vivebant. vi. 12. xiii. 38.
vixit, vi. 56.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

vixerat, x. 272.
vive, iii. 228.
vivite contenti caſulis, xiiij. 179.
vivas, viij. 46.
vivat, vi. 56. vivat Pacuvius, xii. 128.
vivant, iij. 29.
viveret, vi. 18.
vixerit, vii. 235.
vivendi cauſſa, xi. 11. viii. 84.
vivendum, iij. 197. ix. 118.
viventis, vi. 56.
viventibus, x. 243.
victum parat, xiiij. 273.
vivus, ij. 59.
vix, iii. 251. iiij. 109. v. 68. vi. 562. 593. ix. 76. x. 214. xiii. 14. 74. xiiij. 150. xv. 55.
ulciſci, viii. 222.
ulciſcitur, vj. 292.
ulciſcuntur, ix. 111.
ultio, xiii. 2. xvi. 19. eſt voluptas animi minuti, infirmi, & exigui, xiij. 191.
ultor, xiiij. 261. patris, viii. 216. tanti ſanguinis, x. 165.
ulcus. vi. 472
ulla, vi. 41, 184. 593. x. 40. 321. xi. 134. xv. 142.
ullius, xiiij. 202.
ulli, viii. 178.
ullum, ij. 47. ix. 102. xiij. 209. xiiij. 174.
ullam, vi. 30. xiiij. 106.
ullo, ij. 52. xij. 130.
ullis, xiii. 36.
ulmea cœna, xi. 141.
ulmósque Falernas, vi. 149.
ulmos viduas, viij. 78.
ulterior, vii. 30. iiii. 20.
ulterius, j. 147. ix. 38.
ultimus, iij. 201. 209. iiij. 38. viii. 260. x. 342. xv. 90.
ultima, ij. 34. iii. 140. vi. 127. ix. 81. xii. 55. xv. 95.
ultra, ij. 1. 159. iii. 180. v. 18. vi. 189. viii. 164. 199. x. 154. xiiij. 202. 327. xvi. 26.
ultro, xiii. 108.
Ulubris vacuis, x. 102.
ululantque Priapi Mænades, vi, 315.
Ulyſſes, ix. 65. xi. 31. xv. 14.
umbellam viridem, ix. 50.
umbone, ij. 46.
umbra, ij. 157. iiij. 6. vij 105. xiiij. 109.
umbram, x. 21.
umbrâ communi, vi. 4. rhetorica, vij. 173.
Umbræ hilares, xiii. 52.
umbrarum, viii. 65.
umbris majorum, vij. 207.
umbras, j. 9. x. 258.
umbriferos, x. 194.
umbroſæ, xv. 76.
Umbricius, iii. 21.
uncia nulla, xi. 131.
unciolam, j. 40.
unco, x. 66.
uncum, xiij 245.
unctámque, viii. 113.
unctis, iij. 262.
unda, xiiij. 289. prior, iij. 244.
undis evertentibus, xii. 31.
undas, iij. 19.
unde, j. 10. 150. 151. ij. 40. 127. iij. 229. 269. 292. iiij. 98. vi. 285. 338. vii. 76. 188. ix. 8. x. 32. 106. xiiij 56. 207 xv. 108. i. 74 ii. 69. x. 346.
undique, iij. 247. v 81. viij. 19. ix. 131.
unguenta, ix. 128. xiiij. 204. perfuſa, vi 302. qualiacunque, xv. 50.
unguenta atque roſæ putere vid. ni, xi. 122.
unguem, x. 53.
unguibus curvis, viij. 130. xiij. 170.
ungues vij 232.
unguéſque acutos, 41.
ungula, vii. 181
unquam, ij. 168, iij 51. v. 126. vi. 211. 220. 265. 364. ix. 48. x. 120. 279. xi. 134, xij. 98. xiij. 177. xiiij. 127. 178. 328. xv. 88. 124. 161.
unus, j. 24. ij. 163. vi. 53. 217. x. 168. xiiij. 33.
vernula, xiiij. 169.
una, ii. 15. iij. 151. vi. 119. 442.
unum, iij. 3. 225. iiii. 122. x. 29. xij. 68. xiiij 141.
unius, ij. 80, iij. 231. vj. 620.
uni, vi. 205.
una Cymba, ii. 151, iii 10.
unâ mensâ, j. 138.
uno, iii. 314. vi. 54.
unicus, viij. 111. ix. 64.
unica, viii. 20. x. 364.
unà. v. 18. xiiij. 243.
uva, ij. 81.
uvam calcatam, v. 3.
vocari, j. 99.
vocat, iij. 239. vi. 136.
vocamus, viij. 32.
vocant, iij. 316.
vocantur, iiii 72. xi. 176.
vocarit, xiiij. 277.
vocantem, xiij. 107. xv. 135.
vocandus, iiij. 1.
vocatus, v. 63.
vocato, xiiij, 21.
volat, x. 232.
volabant, viij. 251.
volanti cultello, v. 121.
Volantem, j. 54.
Vulcanus, xiij. 45.
Vulcani venti, j. 9.
volo, iij. 44. vj. 222.
vin', v. 74.
viſne, x. 90.
vis aliam, xiiij. 253.
vult. iij. 53. vi. 46. xiv. 176. 177. xv. 141.
voluere, vij. 209.
volunt, iij. 113. x. 97.
volés, vj. 546. viij. 134.
volet, vj. 396. vij. 197. 198. xiiij. 185.
velim, v. 107. ix. 1.
velis, j. 149. v. 339. xj. 30.
velit, xiij. 176.
velint, vij. 157.
velles, vj. 281.
vellet, vj. 597. x. 184. 282.
volens, xij. 38.
volenti, xiij. 159. xvj. 13.
Volſcorum, viij. 245.
Volſiniis, iij. 191.

Vols-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

…i. 182.
…iij. 146.
…viij. 57. x. 43.
…ythicæ, xj.
139.
…hra cum ſubi-
…x. 167.
…x. 126.
…ij. 55.
…40. iiij. 69.
…99.
…, vi. 451.
…orbem, vj. 495.
…v. 30.
…xiij. 88.
…168.
…e arcano, xiv. 102.
…, vj. 222. volun-
…candi ſola has
…pœnas, xiij. 208.
…, j. 85. vj. 178.
…, xj. 166. xiij.
…uantula, vj. 253.
…a, vj. 367. nulla,
xj. …
…em, xv. 90. egre-
…xiiij. 256.
…res commendat
…lus, xj. 208.
…Bithynice. xv. 1.
…iij. 311.
…, xv. 167.
…e putres, xiij. 95.
…vj. 431.
…t, j. 135.
…, xiij. 70.
…bus, vi. 523.
…de Tu.
…, xij. 27.
…, j. 85. miſerabile,
…276. ix. 147. inſa-
…ile adquirendi, xiiii.
…
…e peracti, x. 6.
…vj. 60.
…xiiij. 250. prima, x.
…magna, exaudita, x.
…. publica, x. 284.
…ue, j. 133. decepta.
…601.
…um ſumma, v. 18.
…licias, x. 291.
…, xiiij. 298.
…bit, xij. 115.

voveasque ſacellis, x. 354.
vox, vj. 317. ix. 78. domini, xiiij. 63. blanda & nequam, vi. 196. facunda, x. 274. audita, xj. 111.
vocis, vij. 119. viij. 227.
vocem, vj. 379 viij. 185. mittere, xiij 114. anguſtam, iij. 90. jucundam, vij. 82. dignam templo, xiiij, 205.
voce, vj. 529. x 198. xi. 180. facta, ij, 111. magna, iiij. 32. quanta, xiij. 77.
Voces, vii 44.
vocibus obſcœnis, xi. 172.
vocalis, xiij. 32.
vocale, vij. 19.
urbis, j. 31. ij. 126. iij. 214. vj. 84. viij. 200. x. 285. ſævæ, iij. 9.
urbis cuſtos Gallicus, xiij. 157.
urbi, iiij. 151. x. 341. artonitæ, iiij. 77.
urbem, j. 111. ij. 167. vij. 83. 162.
urbem colimus, iij. 193. Græcam, iij. 61. totam, vj. 397. ſaturam, viij. 118. trepidantem, viii. 250. mediam, xi. 112. mœſtam & attonitam, xi. 198. à figulis munitam, x. 171.
urbe, ii. 162. iii. 22. 235. xi. 55. xvi. 25.
urbes, vi. 410. multæ, x. 284.
urbibus illis, x. 34. everſis, xi. 101.
urbani, xiii. 111.
Urbicus, vi. 71.
urceoli, iii. 203. x. 64.
urget, xiii. 220.
urgentur, vi. 424.
urgebant, xiii. 48.
urgeat, iiii. 59.
urgente, vi 592.
urgentibus, xii. 53.
urina, concepta auribus atque oculis, xi. 168.
utinam, vi. 312.
urit, vi. 259.
uritur, xiiii. 22.
urna, vii. 208. xv. 25, plena, vi. 425.
urnæ, xii. 44.
urnamque, i. 164.
urnam, xiii. 4.
urnæ plenæ ſororibus, x. 242.
urnas, vii. 236.
urſidio, vj. 38. 42.
urſis ſævis, xv. 164.
urſos Numidas, iiii. 99.
urtica, ii. 128.
urticæ acres, xi. 166.
uſque, x. 1. xiij. 158.
uſque ad, x 291.
uſque adeo, iii. 84. v. 129. vi. 181. x. 201. xv. 82.
uſquam, xii. 103. xiiii. 43. viii. 122.
uſuram triplicem, ix. 7.
uſus, iiii. 139. xi. 118.
uſu rerum, xiii. 18.
ut, i. 16. 31. 43. 114. iii 6. 55. 134. 310. 184. 185. &c.
utcunque, x. 271.
uteris, vi. 195.
utitur, v. 170.
utimur, viii. 184.
utere, i. 149.
utero, x. 309.
uterum, vi. 598.
uterque, xv 37. x. 118.
utrumque, ix. 19.
utróque, ii. 50.
utilis, vi. 209. agris, xiiii 71.
utile, iii 48. vi. 239. vii. 96. 235. ix 27. 124. x. 348.
utile quid ſit proſpiciunt aliquando viri, vi. 358.
utilior, iiii. 84.
utinam, iiii. 150. vi. 334 637.
utmultum, vii. 187.
utque, vi. 87.
utres plenos, xv. 20.
utrinque, vi. 581. xv. 35.
uva longa, xiii. 68.
uváque, ii. 81.
uvæ ſervatæ, xi. 72.
uvam, v. 31.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Vulcani, j. 9.
Vulcaniaque arma, , viii. 270.
Vulcano luteo, x. 132.
vulgus, ii 74. iii. 6. imbelle & inutile, xv. 126.
vulgi, iii. 260. vii. 85. viii. 44. x. 51, 89. xi. 3.
vulgi ſcelus, xv. 29.
vulgo. xiii. 35. xv. 36.
vulnus par. viij. 98. inſanabile, xv. 34.
vulnere, viii. 210. x. 112. xiii. 12. xv. 54. conſuto, iij. 150. ingenti xv. 156.
vulnera, v 27. vi. 246.
vulneribus crudis, ii. 73. pro multis vix jugera bina dabantur, xiv. 164.
vultus, x. 68. gravis, ix. 12. ingenui, xi. 154. ficti conſtantia, xiii 77.
vultum, iij. 105. vi. 466. vii. 238. x. 234. xv 170. nudum, viii. 205. deformem, tetrum, x. 191. calentem, xi. 187.
vultumque ferventem, x. 300.
vultu, ij. 17. iiij. 104. vi. 417. ix. 3. xiiij. 52. 285. recto, x. 189.
vultúque triſte, xiiij. 110.
vultus pictos, viij. 2. dimidios, xv 56.
vultur, xiiij. 77.
vulturis atri pœna, xiij. 51. magni, xiiij. 79.
vulturibus Dacis, iiij. 111.
vulva, xj. 81.
vulvæ rigidæ, vj 128.
vulvam fecundam, ij. 32.
uxor, j. 122. vj. 45. 116. 142. 347. 534, ix. 72. x. 353. montana, vj. 5 torva, x. 272. formoſa, xiij. 43. fæta, xiiij. 168. Principis, vj. 616. Aſylli, vj. 266. Cæſaris, x. 330. ſterilis facit amicum jucundum & carum, v. 140.
uxor non ſit docta, nec facunda, vj. 444. & ſeqq.
uxoris, v. 248.
uxoris improbæ mores, & fallaciæ, vj. 212. & ſeqq.
uxoris partum, x. 352.
uxori, j 56. x. 201.
uxorem, iij. 94. vi. 76. 165. xiv. 331. ducat, j. 22. ducis, vi, 28.
uxoria ſimplicitas, vj. 205.

X

Xerampelinas, vj. 517.

Z.

Zalates Armenius, ij. 164.
Zelotypus, viii. 197.
Zelotypo, v. 45.
Zelotypæ mœchæ, vj. 276.
Zenonis præcepta, xv. 107.
Zonam, xiv. 297.

FINIS

AULI PERSII FLACCI

SATYRARUM

LIBER I.

CUM

NOTIS

VARIORUM.

diversus est a C. Persio litterato homine et docto sed ut videtur, obscuriore quoniam de eo dixit Lucilius Satirarum scriptor Persium non curo legere, Laelium Decimum volo. id dictum vulgo de nostro Persio, qui Satiras scripsit, intellectu difficiles, fuerunt, qui intelligerent!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SCRIPTORUM VETERUM

DE

PERSIO

TESTIMONIA.

M. Fab. Quintilianus ex lib. x. Inſtitut. Orator.

Multum & veræ gloriæ quamvis uno libro Perſius meruit.

M. Valer. Martialis ex lib. I. Epigrammatum.

Sæpius in libro memoratur Perſius uno,
Quam levis in tota Marſus Amazonide.

Hieronymus in Chronicis.

Anno Imper. Titi XXXII. *Olympiade* CCIII. *Perſius Flaccus Poëta Volaterris naſcitur, &, Olymp.* CCX. *moritur: cujus præceptor Cornutus Philoſophus à Nerone poſtea in exilium pulſus eſt.*

AULI

AULI PERSII
VITA.

AULUS PERSIUS FLACCUS *natus eſt pridie*
Nonas Decembris, Fabio Perſico, L. Vitellio COSS.
deceſſit VIII. *Kalendas Decemb. Rubrio Mario,*
Gallo Coss. Natus in Etruria Volaterris, Eques Ro-
ſanguine & affinitate primi ordinis viris conjunctus.
t ad octavum miliarium via Appia, in prædiis ſuis.
jus Flaccus pupillum reliquit moriens, annorum fere
Fulvia Siſennia mater nupſit poſtea Fuſio, Equiti Ro-
& eum quoque extulit intra paucos annos. Studuit
s uſque ad annum XII. *Volaterris: inde Romæ apud*
naticum Remmium Palæmonem, & apud Rhetorem
ium Flaccum. Cum eſſet annorum XVI. *amicitia cœ-*
Annæi Cornuti, ita ut ab eo nuſquam diſcederet: à
roductus aliquatenus in Philoſophia eſt. Amicos ha-
prima adoleſcentia Cæſium Baſſum, & Calpurnium
ram, qui eo vivo juvenis deceſſit. Coluit ut patrem Ser-
Numanum. Per Cornutum cognovit Annæum etiam
num, æquævum auditorem Cornuti. Nam Cornutus il-
pore Tragicus fuit, ſectæ Stoicæ, qui libros Philoſophiæ
it. Sed Lucanus adeo mirabatur ſcripta Flacci, ut vix
ret ſe illo recitante à clamore, quin illa eſſe vera Poë-
diceret. Sero cognovit Senecam, ſed non ut caperetur
genio. Uſus eſt apud Cornutum duorum convictu do-
orum, & ſanctiſſimorum virorum, acriter tum philo-
ntium, Claudii Agaterni medici Lacedæmonii, & Pe-
Ariſtocratis Magnetis, quos unice miratus eſt & æ-
us, cum æquales eſſent, & Cornuto minores. Ipſe e-
decem fere annis ſumme dilectus apud Traſeam eſt, ita
egrinaretur quoque cum eo aliquando, cognatam ejus

Arriam uxorem habente. Fuit morum leniſſimorum, verecundiæ virginalis, formæ pulcræ, pietatis erga matrem & ſororem & amitam exemplo ſufficientis. Fuit frugi & pudicus. Reliquit circa H-S xx matri & ſorori: ſcriptis tantum ad matrem codicillis, rogavit eam ut daret Cornuto ſeſtertia, ut quidam dicunt, centies: ut alii volunt, argenti facti pondera viginti, & libros circa ſeptingentos, ſive bibliothecam ſuam omnem. Verum Cornutus ſublatis libris, pecuniam ſororibus, quas frater hæredes fecerat, reliquit. Et raro, & tarde ſcripſit: Hunc ipſum librum imperfectum reliquit. verſus aliqui dempti ſunt in ultimo libri, & quaſi finitus eſſet, leviter recitavit Cornuto: & Cæſio Baſſo petenti ut ipſe ederet, tradidit edendum, Scripſerat etiam in pueritia Flaccus Prætextam, & Ὁδοιπορικῶν librum unum, & paucos ſororum Traſeæ in Arriam matrem verſus, quæ ſe ante virum occiderat. Omnia autem Cornutus auctor fuit matri ejus, ut aboleret. Editum librum continuo mirari homines, & deripere ceperunt. Deceſſit autem vitio ſtomachi, anno ætatis xxx. Sed mox ut à ſchola & magiſtris deverterat, lecto libro Lucillii decimo, vehementer Satyras componere ſtuduit, cujus libri principium imitatus eſt ſibi primo mox omnibus detrectaturus, cum tanta recentium Poëtarum & Oratorum inſectatione, ut etiam Neronem culpaverit. cujus verſus in Neronem cum ita ſe haberet,

Auriculas Aſini Mida rex habet.

in hunc modum à Cornuto ipſo tantummodo eſt emendatus,

Auriculas Aſini quis non habet?

ne hoc Nero in ſe dictum arbitraretur.

AULI PERSII FLACCI

PROLOGUS.

M. Scribunt epica, dramatica, lyrica, & id genus poëmata; alii ex ἀθα- opinione, gloriolæ fumo, victus egeſtate, lucri ſpe Poëtæ facti: ego atyras, non tam ad poëſin ingenio natus, quam temporum corruptione luctus.

c fonte labra prolui caballino:
Nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo

Memi-

VARIORUM.

ero hoc carmen duplicis argumen- & partes illius ſunt duæ, verſuum tenorum. Primi ſeptem verſus abent argumentum: de ſe enim a- περιηγυμένως, obiter vero de æ- ſibi Poëtis, quos traducit: poſteri- meram continent aliorum Poëta- ionem. Singularis modeſtiæ eſt, ut ſe Poëtam: quodque ſe ad tan- am ne aſpirare quidem fatetur: & ëtis debita aliis æquo animo relin- aſaub.

fonte labra, &c.] Sic enim ſua :, ut ſimul ineptorum homi- ſtum retundat & urbane caſti- a Horati non falſa querimonia:

mus indocti doctique Poëmata pasſim.

hoc indigne legitimi Muſarum qui illarum ſacra adeo fœdè pol- poterant non dolere. Quod igi- erſius:

nte labra prolui Caballino:

egat præciſe modico ſe hauſtu ſacri Muſarum fuiſſe potatum; fonti Pegaſeo labra admoviſſe; irridet, qui videri volebant to- um exhauſiſſe. Et fortaſſe priva- endam tangit, qui tale quid de ſe πεῖν, ſeculi vitio uſus, jactave- Aliud eſt, modice de fonte bibe- id de fonte proluere. *Caſaubonus.*

&c.] Id eſt, ego Perſius nullum cum Muſis commercium habeo, us illorum ſum, qui egregii Mu- ſunt amici, qualis fuit Heſiodus, & Ennius, ut qui labra mea fontis Pi- renes, Pegaſei, vel caballini aqua, bi- bendo nunquam madefeci vel irrigavi.

Fonte, &c.] Periphraſis eſt fontis, qui Græcis ἱπποκρήνη, quaſi dicas equi fons dicitur, & alias *Pegaſeus* appellatur, eo quod equus alatus Pegaſus, cum in montem Heliconem evolaſſet, ungula ſaxum feriens, eum aperuiſſe creditus ſit. Vide Ovid. 3. Faſt. 5. Metam. *Plin.* lib. 4. c. 7. *Hyginum.* Erat ergo hic fons in Helicone Bœotiæ monte Phocidi vi- cinus juxta Thebas, non procul à Par- naſſo, Apollini, & Muſis ſacer. *Lubin.*

Prolui.] Non aurium tenus ingurgitando immerſi, non plane hauſi Muſarum fon- tes, imo vix primis quidem labris fon- tem Pegaſeum leviter attigi. *Bond. Farn.*

Caballino.] Dicit non equino, quia con- temnenti & ſubſannanti ea vox erat a- ptior. *Caſaub. Turnebus* lib. x. cap. 13.

2. *Nec in, &c.*] Secunda Protaſeos probatio, quod Perſius Poëta non ſit. Nempe quod nunquam dormierit in Parnaſſo, monte Phocidos, duos verti- ces habente, Muſis ſacros: Tithorea ſcilicet & Hyampeum. *Parnaſſo, &c.*] Quemadmodum illi fontes de quibus modo dicebamus, poti, credebantur fa- cere Poëtas: ſic vicini montes Helicon, Citheron, & Parnaſſus, eos qui con- ſcenderent, aut inibi verſarentur: & præſertim qui in illis montibus ſom- niaſſent, repente Poëtas exiſtere, ut de Ennio refertur, qui Homeri animam in ſe migraſſe ſomnavit. *Farnab. Caſaubon.*

Parnaſſo.] Fuit autem Apollini, Baccho, Muſis, aliiſque numinibus conſecratus, in quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Memini, ut repente ſic Poëta prodirem,
Heliconiadaſque, pallidamque Pirenem
Illis remitto, quorum imagines lambunt
Hederæ ſequaces: ipſe ſemipaganus
Ad ſacra vatum, carmen affero noſtrum.

Quis

VARIORUM.

in quo & Corycium Muſarum antrum. Unde & Muſæ Corycides ab Ovidio in Metamorphoſi dictæ. *Lubin.*

3. *Repente.*] Per unicum tantum potum & ſomnium, ſine ullo labore. Ut illico & ſtatim uno momento Poëta fierem, quod divinis illis Poëtis contigit, Heſiodo & Ennio. *Prodirem.*] Id eſt, ſtatim ex improviſo hominibus Poëta apparerem, quem omnes noſſent Poëticen nunquam didiciſſe antea. *Lubin.* *Prodire.*] Verbum, duplicem notionem habet: modo ſimpliciter προέρχεσθαι, dare ſe in conſpectum: modo idem eſt cum exiſtere, & ſubito emergere, ut Sol ἀνατέλλων, vel aliquis è machina Deus Comicus. *Caſaub.*

4. *Heliconiadaſque.*] Id eſt, Muſarum ſodalitium, familiaritatem, & commercium nunquam habui, ſed aliis illas cogor relinquere. Recte meliores omnes libri *Heliconiadas*, non, ut in nonnullis, *Heliconides.* Dicuntur autem Muſæ Heliconiades à monte Phocidis Helicone in Bœotia, Muſis ſacro. *Lubin.* *Caſaub.* *Pallidamque, &c.*] Quod igitur pallidam Pirenem vocat Satyricus, vel ad fabulam referendum, & luctum Pirenæ matris Cenchriæ, ex cujus lachrymis fontem hunc manaſſe fabulantur auctore Pauſania: vel ad pallorem, quem ſibi etiam ſtudio & arte interdum conciliabant, iſti famæ negotiatores Poëtæ. Hic *Pirene*, fons eſt non Heliconis, ut cenſet falſo Cornutus; ſed Acrocorinthi, ubi erat Corinthiorum arx, Muſis, Nymphiſque ſacer. *Lubin.* *Caſaub.*

5. *Illis, &c.*] Poëtis priſcis, Heſiodo, Ennio, & cæteris. *Lubinus.* *Remitttoque.*] Meliores libri & Puteani membranæ, *remitto*: alii codices *relinquo.* Signatum verbum apud optimos ſcriptores hac notione, cum aliquid παραιτούμεθα & rejicimus vel oblatum. *Caſaub.*

Quorum, &c.] Id eſt, qui ob egregia ſua carmina ſtatuas & imagines hedera coronatas in æde Camœnarum erectas promeriti ſunt, & æterna quaſi hominum memoria digni ſunt. *Lambunt.*] Metaphora ab animalibus, id eſt, cingunt, ambiunt, circumfuſæ attingunt. Reſpicit autem ad folia hederæ, quæ inſtar linguæ trifidæ, id eſt, lingua quaſi tergunt & ambiunt. *Lubin.*

6. *Hederæ.*] Hæ Baccho ſacræ, & in Bacchi tutela erant Poëtæ, ergo jure illis coronabantur.

Me doctarum hederæ præmia frontium
Diis miſcent ſuperis.

Coronabantur autem Poëtæ hedera, lauru, quercu, apio. *Sequaces.*] Ita dictæ quod ſe ſpargendo dilatent, & creſcendo, muros & arbores, quas ſemel comprehendendo implicuerint, tenaciter perſequantur. Qua ratione à Virgilio ſerpentes, errantes, & adhærentes dictæ. *Ipſe, &c.*] Sequitur Apodoſis diſſimilitudinis: *Tamen carmen ſcribo, & licet ſemipaganus ſim, ineptias & vanitates meas inſulſas cum divinis Poëtarum carminibus conjungo.* Incuſat ergo ſe pertinacis cujuſdam & inſignis impudentiæ, ut ſub ſua perſona alios exagitet. *Semipaganus.*] Id eſt, Semipoëta. Id eſt, ego paganus ſum, nullum habens cum Muſis commercium, & meo profano Poëmate aliorum ſacra contamino; cum ſacris initiatus non ſim. *Lubinus.* Notiſſimum eſt paganus & miles eſſe τῶν πρός τι. *Caſaub.*

7. *Ad, &c.*] Id eſt, ad ſacra & divina Poëtarum carmina, quæ aſſervabantur in Bibliotheca Apollinis Palatini. Horat.

Scripta Palatinus quæcunque recepit Apollo.

Huc enim Poëtæ opera ſua deferebant. Vel quod Poëtæ ſeſe ſacros & Ἐνθέους dicant. Ovid. 3. Amor.

At ſacri

…expedivit pſittaco ſuum XAIPE,
…ue docuit verba noſtra conari?
…ter artis, ingeniique largitor
Venter,

…ET. SCHOLIAST.
…a conari.] Et *blandiri*, legitur.
…ARIORUM.
… vates, & Divûm cura voca-…ur. Lubin.
…armen ad ſacra vatum, genera… …oni poteſt, de omnibus qui Poë… recitabant veterum more, aut …blicabant: quod φέρειν εἰς μέ… Plutarchus. Sic qui accenſeri … poëtarum volebant, Poëtis car… …communicabant, & judicia il… …xperiebantur: hæc erat illorum …ἡ μεγάλη ἔγκρισις. Commune eſt …n artium ut ſacra habeant ſibi … *Caſaub. Carmen, &c.*] Id eſt, …odie ruſticos, & Satyricos, pro… … plebeios. *Adfero.*] Quaſi di… …lporto, ut mea profana cum ſa… …jungam. *Lubinus. Turnebus* lib. 21.

…uis, &c.] Eſt Anthypophora, …is dicat: Quomodo carmen ſcri… …ı ſis ſemipaganus? Rationem & … efficientem Ponit, adjunctam …famem, famelicum ventrem & …m. Quaſi dicat: Quis pſittacum … humanam χαῖρε, pronunciare … Nimirum fames & venter. Quis …ocuit carmen ſcribere? Nimirum …cus venter. Vexat & hic ſub ſua …a alios. Dicuntur ergo hæc miro …o in aſſentatores quoſdam, & Pa-…ros Poëtas, qui famelici ventris …ıdi gratia, molliculo aliquo car-… divitibus patronis ſuis adblandie-…r. Quod auctor noſter nec voluit, …us habuit; ut qui eques Romanus …mus fuit, & poſt mortem præce-…ſuo 250000. (Id eſt, *Ducenta & …aginta millia Coron. Gallicorum*) …quere potuit. *Quis, &c.*] Id eſt, …erfecit, abſolvit, & expedite pro-…iare demonſtravit, illud ſuum …, ſalve vel ave. Poſſunt hæc du-…er intelligi, vel quod tenuiores, …ertate coacti cogantur, tales aves humanas voces expedite proferre, docere, ut illas aves poſtea carius poſſint vendere, & ita famem, & inopiam ſuam conſolari. Vel, quod ipſæ aves, cum jam voces humanas didicerunt, quando fame extimulantur, illas voces proferre & alios ſalutare doceantur, ut cibum accipiant. *Pſittaco.*] Pſittacus avis eſt ex India, vocem humanam miro artificio exprimens. De quo vide Apulejum lib. 2. & Plinium libro 10. cap. 42. Hinc Statius:

Humanæ ſolers imitator pſittace linguæ.

Suum.] Id eſt, ita expedite, & perfecte, pronunciare, ut ſuum, proprium & naturale, non arte acquiſitum eſſe videatur. *Lubin.* Poſt hunc verſum, quidam ſequentem inſerunt: *Corvos quis olim concavum ſalutare.* Id eſt, ſalutationem quaſi ex concava ſpelunca proficiſcentem. *Bond.*

9. *Picaſque, &c.*] Id eſt, quiſnam docuit picas, ut nitantur, vel ſtudeant noſtra hominum verba exprimere? *Conari.*] Imitari: vel, magno conatu proferre.

10. *Magiſter, &c.*] Reſpondet ad interrogationem, & dicit famem eſſe cauſam efficientem humanarum vocum in avibus, & carminum in hominibus indoctis & inſulſis. *Magiſter, &c.*] Id eſt, venter & fames illud poteſt, quæ aves voces contra naturam poteſt docere, & me carmina docet, & Poëticum ingenium mihi largitur: non autem Apollo, aut Muſarum Poëticus furor. *Ingenii, &c.*] Id eſt, quæ ventris fames, ingenium & acumen multis largitur, quæ à natura non habent. Novorum enim artificiorum magiſtra & inventrix inopia. *Paupertas impulit audax ut verſus facerem.* Horat. 2. Epiſt. libro 1. *Farnabius. Ingeniique.*] Ingenii nomine docilitatem, memoriam & cæteras intellectus virtutes appellari, docet Cic. v. de Finib. *Caſaub.*

 11. *Venter.*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Venter, negatas artifex ſequi voces.
Quod ſi doloſi ſpes refulſerit nummi,
Corvos Poëtas, & poëtridas picas
Cantare credas Pegaſeium melos.

VET. SCHOLIAST.

14. *Pegaſeium, &c.*] In aliis eſt, *nectar.*

VARIORUM.

11. *Venter.*] Venter eſuriens. *Artifex.*] Id eſt, qui venter ut inſignis artifex eſt in aviculis illis, in aſſequendis humanis vocibus à natura negatis. Vel artifex & ingenioſus ad ſequendum: ſic etiam in hominibus. *Lubinus.* *Sequi.*] Heic valet facere ſequi: eſt enim unum verbum loco duorum poſitum; ſignificat enim *exprimere*, *dicere*. Caſaub. *Negatas voces.*] A natura. Vox enim humana avibus eſt à natura negata, ſed arte, ſtimulante ventre, acquiritur.

12. *Quod, &c.*] Si mendicabula hæc Poëtarum Mæcenatem nanciſcantur, adeo ſibi boni videntur Poëtæ, adeoque inſoleſcunt, ut cum Bavii ſint aut Mævii, pro germanis tamen Virgiliis haberi poſtulent. *Caſaub.* *Doloſi, &c.*] Quod ejus cupiditate in dolos & fraudes homines agantur, cui, in ipſam etiam naturam imperium eſt. Nam:

-- Quid non mortalia pectora cogis
Auri ſacra fames? Lubin.

Refulſerit.] Liber Puteani, *refulgeat.* Ita loquitur Perſius, velut de re, quæ repente exiſtat, & caſu quodam. Quia enim non ex merito ipſorum, ſed ex aliorum ſtultitia, malis Poëtis commoda hæc eveniunt, optare quidem illa ſemper potuerunt, at ſperare non item. *Caſaub.* *Refulſerit.*] Reſpicit ad metalli & numorum ſplendorem. Id eſt, reſplenduerit, & apparuerit. *Lubin.*

13. *Corvos, &c.*] Hyperbolica amplificatio, Quaſi dicat: Corvi & picæ non ſolum humanas voces lucri ſpe diſcent exprimere; ſed perfectum etiam carmen abſolvent & cantabunt, & egregii Poëtæ evadent. Notat figurate ſua tempora, quibus Poëtæ lucri ſpe nihil non moliebantur. *Corvos, &c.*] Id eſt, corvos tanquam Poëtas, & picas tanquam Poëtrias. *Idem.*

14. *Cantare, &c.*] Cantare poſſe, dulciſſimum cantum, & carmen, ad Pegaſ fontem elaboratum & omnibus numeris abſolutum. *Credas.*] Certo credas & ſtatuere debeas. *Melos.*] Hic primam lege verſus producit. Politianus dicit ſe reperiſſe *nectar*, in codice antiquiſſimo. *Idem.* Vide Aug. Politian. Miſcell. capite 14. Et Scoppæ collectan. 34. ubi ex autoritate Homeri & Martiani Capellæ, aſſeritur priorem τῦ *melos* produci poſſe. *Farnab.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

AULI PERSII FLACCI
SATYRÆ SEX.

M. Reprehendit in nobilibus, ipſoque in primis Nerone, ambitioſam ...matis ſcribendis vanitatem; in quibus ut & in cauſſis forenſibus ad volupta... c oſtentationem, neglecto vero & honeſto, obſoleta verba, figurarum ...nta & rhythmicos numeros affectabant. Perſtrictis itaque tum auditorum, ...ecitantium mollitie, qualem ſuarum Satyrarum lectorem velit, docet.

O Curas hominum! ô quantum eſt in rebus inane!
M. Quis leget hæc? P. min' tu iſtud ais? M. nemo
Hercule. P. nemo?
M. Vel duo, vel nemo. turpe & miſerabile. P. quare?
Ne

...ET. SCHOLIAST.

...antum, &c.] Græcum eſt, ὅσον ...ὸ κενόν.

...uis, &c.] Hunc verſum de Lu...imo tranſtulit.

VARIORUM.

1. ...Curas.] Pronunciatur hic verſus ... Perſio, cum defixus in con...atione rerum mundi hujus, & ... omnium quæ mortales agimus. ...anitati obnoxias, hæc pluſquam ...eſſe animadvertens, Satyram ſcri...ſtituit. *Per curas hominum* intel... τὰ πρεχτλόμενα & actiones ac ſtu...ncta mortalium. Rerum appella...n refert ad τὰ ὄντα. Res dico, ...b hominibus factas, ſed à natura ...s, cujuſmodi ſunt gemmæ, au... argentum, & ſimilia his alia, in ...s ſtupent plerorumque animi. *O ...um, &c.*] Id eſt, quanta vanitas, ...ia & cæcitas eſt in rebus humanis. ...utem plane Græcum ὅσον τὸ κενόν. ...m per *inane* hoc loco intelligit, va... ſtultos & ambitioſos & κενοδό... id eſt, inanis gloriæ cupidos. Vel ...o ſpectat, quia homines res illas ſe...ur, fine inani. *Caſaub.*

Quis, &c.] Hæc ergo verba: *Quis ...hæc?* ſunt amici ſeu monitoris cu...m Perſio prædicentis, quod paucos Lectores ſit habiturus. Quaſi dicat monitor: Quiſnam *hæc* tua, hanc tuam Satyram ſupercilii & cenſuræ plenam, hoc auſterum tuum Poëma, quo tu vitia Romanorum taxas, leget? *Min', &c.*] Verba ſunt Perſii, amici monitoris voce quaſi attoniti & obſtupefacti. Ironice autem ſe ob id perturbari ſimulat, quod lectores non ſit habiturus, ex more vanorum reliquorum Poëtarum. *Nemo, &c.*] Reſpondet amicus monitor, & quod ſuperius dixerat, neminem Perſii Satyras lecturum, jam juramento ulterius confirmat. Quaſi dicat: Ita Hercule futurum eſt Perſi, nemo hæc tua ſcripta tetrica, magnopere curabit. *Lubin.*

3. *Vel, &c.*] Quoniam amicus monitor Perſium tantopere perturbari videt, quod neminem ſe lectorem inventurum dixerit, jam in conſolationem quaſi duos aut ad ſummum tres ei indulget. Sed auctor ex indignatione Satyrica ſimulata, hoc interrumpit, ut monitor illud verbum (tres) eloqui non potuerit. *Nemo.*] Hoc tertium, *Nemo*, Perſii eſt, quo monitoris verba maxima animi commotione perturbatus, quaſi interrumpit. Poſt *vel* igitur punctum inſerendum eſſe vult Lubinus. In membranis Caſauboni, totus quidem verſus monitori tribuitur, ultima voce excepta. *Turpe, &c.*] Non Perſio adſcribenda hæc ſunt cum vulgo interpretum: ſed

 ejus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ne mihi Polydamas, & Troiades Labeonem
Prætulerint. nugæ. non, ſi quid turbida Roma
Elevet, accedas: examenve improbum in illa
Caſtiges trutina: nec te quæſiveris extra.

Nam

VET. SCHOLIAST.

4. *Labeonem.*] Labeo tranſtulit Iliada & Odyſſeam verbum ex verbo, ridicule ſatis, quod verba potius quam ſenſum ſecutus ſit. Ejus eſt ille verſus:

Crudum manduces Priamum, Priamique Piſinnos.

6. *Examenve, &c.*] Examen eſt lingua, vel linum, quod mediam haſtam ad pondera adæquanda tenet. Caſtigare autem eſt digito libram percutere, ut temperetur, & præ agitatione poſt æquum conquieſcat. Trutina vero eſt foramen, intra quod eſt lingula, de qua examinatio eſt.

VARIORUM.

ejus familiari, ſeu monitori, mentem ſuam plenius explicanti. *Turpe, &c.*] Ideo, non quia nemini ſit profuturus Perſii labor, verum quia nullam auctori gratiam aut gloriam ſit allaturus. Illud prius ſapientem poterat movere: hoc poſterius jure exploditur à Perſio. *Quare?*] Quid eſt, inquit, Perſius, cur turpe & miſerabile pronuncies, ſi Satyras ſcribam quas nemo ſit lecturus? nempe ita judicas, de exiſtimatione mea actum eſſe & fortunis, ſi peſſimus audiam Poëtarum, & libellos meos, vel Poëmatis Labeonis, quem legit nemo, poſtponant Nero & alii proceres. *Caſaub. Quare?*] Lubinus vult hoc eſſe verbum amici monitoris, Perſium quaſi conſolaturi. Quaſi dicat: Nam hoc, ô Perſi, turpe & miſerabile eſſe dicis, & tantopere indignaris.

4. *Ne mihi.*] Hoccine adeo miſerum eſt, ſi ut Hector quondam verebatur, ne Polydamas, fil. Antenoris, Troës & Trojanæ mulieres ἑλκεσίπεπλοι, (Homer. Iliad. x.) ipſum Achille inferiorem cenſerent, ſi ſe reciperet intra muros cum cæteris Trojanis; ego itidem vererer, ne Nero & molles atque adeo effæminati Trojugenæ prætulerint mihi Actium Labeonem, qui Iliadas Homeri ineptè tranſtulit. *Farnab. Polydamas.*] Erat filius Antenoris imbellis & ignavus. Per hunc recte & allegorice Neronem intelligit. *Lubin. Trojades.*] Sunt mulieres Trojanæ, Satyricè pro Trojanis. Homerus ſimpliciter Τρῶες καὶ Τρωάδες, ſexus uterque: ſed mollitiem Romanorum obiter carpit Perſius. *Caſaub.*

5. *Nugæ.*] Rejicit Perſius datum ſibi conſilium, & cauſam ſubjungit. Erras, inquit, ſi in æſtimatione bonorum aut malorum Poëmatum, judicio ſtandum putas magnatum Romanorum; idonei enim talium judices non ſunt. *Caſaubon.* Lubinus autem dicit eſſe verbum amici monitoris, Perſium corrigentis, quod ob judicium Romanorum perturbari non debeat. *Turbida Roma.*] Præcipitis & corrupti ſenſus. *Farnab.*

6. *Elevet.*] Ἐκφαυλίζει, flocciſaciat, parvipendat, vel ad ſydera tollat. *Accedas.*] Aſſentiaris, nec te iniquo Romanorum judicio cenſendum ſubjicias. *Farnab. Examenve, &c.*] Alia ratio. Quod malum de aliquo judicium non æſtimari debeat ex ſententia populi Romani. Eo quod ejus trutina, hoc eſt, examinatio & ratio in judicando admodum prava ſit. *Examenve, &c.*] Ponitur pro inquiſitione, æſtimatione, & judicio. Eſt enim *Examen* ſtilus vel lingula libræ in medio ſcapo, unde binæ lances ſuſpenſæ ad pondera coæquanda. *Trutina* autem eſt oblongum illud foramen, intra quod vergit lingula, & in quo foramine æqua examinatio cognoſcitur. Ponitur autem *trutina* pro veritate & ratione. Inſigni ergo metaphora *judicium* ſignificat. *In illa, &c.*] In ſermone & æſtimatione & cenſura populi Romani, tanquam in trutina. *Idem.*

7. *Caſtiges.*] Emendes, corrigas. Eſt enim *caſtigare*, digito libram percutere, ut temperetur, & poſt agitationem conquieſcat, ut poſtea æqualitas innoteſcat.

Id eſt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nam Romæ eſt quis non? at, ſi fas dicere: ſed fas
Tunc, cum ad caniciem, & noſtrum iſtud vivere triſte
Aſpexi, & nucibus facimus quæcunque relictis,
Cum ſapimus patruos: tunc, tunc ignoſcite. Nolo.
Quid

VET. SCHOLIAST.

9. Noſtrum, &c.] Figura Græca eſt, noſtram vitam triſtem.

11. Cum, &c.] Sic Cicero: objurgatorium, ut quidam patruus Cenſor.

VARIORUM.

...e, judicium noſtri non metien- ...x opinione vulgi. *Nec te, &c.*] ...em ultima ratio Apodoſeos. Quod ...judicium non in aliis, ſed in no- ...uærendum ſit. Id eſt, noli judi- ...le te extrinſecus quærere. *Atque ... te, quam tu tibi credere noli*, ut ...Horatio loquar. *Lubinus. Nec te quæſieris.*] Judicia populi Rom. reji- ... Perſio, objici poterat, quis erit ... cui te placere ſtudeas? Reſpondet ...bis: tunc inquit me vis ex alio- ...judiciis pendere? ego vero de me ...eis, alios non conſulo, verum ... me: quod & tu, ſi me audias, fa- ... Proprium eſt eorum qui gloriam ...itur, facta ſua non ad rectæ ratio- ...bruſſam exigere: ſed ad guſtum il- ...à quibus laudari cupiunt. *Caſaub.* ...catur ergo hac ſententia illud de ... delapſum Γνῶθι σεαυτόν. *Lubin.*

... *Nam Romæ eſt quis non?*] Quis ... ſe extra quærit. vel, quis non eſt ...pti judicii: & indignus cujus ra- ...em habeas: quippe delitiis & luxu ...iti, omnes virtutis oſores & hone- ...m omnium artium, de quibus tunc ...entur peſſime, cum illas ſuo conta- ...œdant. *Caſaub. Ac ſi fas.*] Quam ... ſe contineret, hæc indicio ſunt. ...libri, *ah ſi fas dicere*, & ſic exoptat ...icentiam illud dicendi, quod ſupra ...Apoſiopeſin obticuerat. Quaſi dicat: ...nam mihi liceat illud impune dice- ...re quod alii impune faciunt. *Lubinus.* ...*fas.*] Significans ſe in propoſito per- ...rare ſcribendi ſatyras.

... *Tunc cum ad canitiem.*] Quicquid iſti judicaturi ſint, inquit, ego tamen ſcribendas mihi ſatyras judico, quoties ob oculos mihi pono, quibus in ſtudiis iſti ſe occupent, jam inde ab eo tempore cum exceſſerunt ex ephebis ad ultimam uſque ſenectutem: cum tamen graves & ſeveri velint videri. Græcum eſt, *noſtrum iſtud vivere*, τὸ ζῆν ἡμῶν. vita hæc quam Romæ vivimus plerique omnes. Sic *vivere triſte*, ὁ σκυθρωπὸς βίος, qualis eſt eorum maxime, *Qui Curios ſimulant & Bacchanalia vivunt*, qui in litteris ſacris dicuntur ἀφανίζειν τὰ πρόσωπα. *Caſaubon. Ad caniciem, &c.*] Senes deſcribit à Signo, id eſt, canitie, & Effectu: id eſt, triſti & ſevera vita. *Lubin.*

10. *Et nucibus, &c.*] Non contentus poëta ſimpliciter dicere, vitam male ab ipſis collocari: amplius addit, totam à carceribus ad metam. quod ipſe deſignat extrema illius ponens, adoleſcentiam & ſenectutem. Virilia ergo ſtudia & tranſitum à puerilibus nugis ad virorum curas, hac periphraſi expreſſit. *Nuces* itaque *relinquere* dixit, pro vir fieri, & virilia negotia capeſſere. *Caſaub. Nucibus facimus.*] Cum videam eos improbè agere, qui nucibus & puerilibus nugis relictis virilem ſumſerint togam: & quos jam canos exiſtentes ſapuiſſe oportuit, nec carminibus, quæ juvenum luſus ſunt, immorari. *Farnab.*

11. *Cum, &c.*] Quarta ſenum nota ab adjuncta ſeveritate. Cum ſumus cenſores & caſtigatores minorum, cum honeſti, tetrici & ſeveri morum cenſores ſumus, & viri ſeveri exiſtimari volumus. Cum illa jam ætate ſumus, & in aliorum juniorum vitam & mores accuratius deberemus inquirere. *Sapimus.*] Tantum ſapimus quantum patrui, vel cum repræſentamus & quaſi redolemus patruos, id eſt, cenſores, objurgatores. Horatius: *Ne ſis patruus mihi. Sapimus.*] Subtumida eſt reprehenſio in prima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quid faciam? ſed ſum petulanti ſplene cachinno.
Scribimus incluſi, numeros ille, hic pede liber,
Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet:
Scilicet

VET. SCHOLIAST.

12. *Petulanti, &c.*] Cachinno nomen eſt, & declinatur per omnes caſus, hic Cachinno, hujus Cachinnonis. Cachinnus eſt cum voce riſus laſcivior. quem Græci * μονογέλωντας dicunt. Et ſecundum Phyſicos dixit, qui tradunt homines ſplene ridere, felle iraſci, jecore amare, corde ſapere, pulmone jactari.

14. *Animæ, &c.*] Animæ prælargus dicit, vento abundans.

VARIORUM.

prima perſona. Videntur hæc omnia, ab uſque (*Sed fas tunc*) non ineptè dici poſſe ex perſona Monitoris, poëtam monentis, ne ſibi juvenis cenſoriam arripiat virgam; majoris fore auctoritatis & ponderis, ſi quando canorum & annorum gravitate ſpectabilis & verendus, in vitia invehatur. *Farnab. Tunc, tunc.*] Eſt quaſi concluſio ſyllogiſmi ſuperioris. Quaſi dicat: Tunc demum video fas eſſe, tunc video æquum eſſe, ut Satyram ſcribam: Ergo Satyram ſcribam. *Lubin. Tunc, cum.*] Tunc fas eſſe judico, urbem Romam ſatyrico ſale defricare. orationem abrumpit, quaſi præ ſtomacho plura non poſſet. *Caſaub. Ignoſcite, nolo.*] Excuſat ergo ſe & orat, ut ſibi nolenti quidem, ſed coacto Satyram conſcribere ignoſcant. Id eſt, ignoſcite mihi, ô Romani, ego nolo quidem ſed cogor. *Lubin.* Vel veniam facti petit, quod alter verbo negat.

12. *Quid faciam, &c.*] Quaſi dicat: Ego nolo quidem, ſed cogor: probat id. Quid enim faciam, quomodo me continebo & temperabo, ſi in riſum ſum laſcivior, ſi ſum ut ſum, ad riſum Satyricum profuſior. *Petulanti ſplene.*] Improbo, incontinenti, procaci, laſcivo, & quaſi cum voluptate aliorum vitia irridente ſplene. *Splene.*] Quaſi diceret,

Naturam expellas furca, tamen uſque recurret.

Sic enim ait; factum ſe à natura cachinnonem, itaque velit nolit oblata re ridicula, riſum ſibi neceſſario oboriri. *petulans ſplen*, qui juſto majus ſpatium petat & occupet. *Caſaub. Cachinno.*] Nominandi caſu. Homo irriſor & in riſum profuſior. Et huc uſque in genere vanitatem omnium Romanorum arguit. *Lubinus.*

13. *Scribimus, &c.*] Jam in ſpecie partitione facta reprehendit Poëtas & Oratores, eorumque auditores; & initio quidem Poëtas, argumento ſumto à fine, quod ſcriberent ad populi applauſus aucupandos. Id eſt, nos Poëtæ & oratores Romani paſſim ſcribimus & prorſa, & vorſa facundia, ingenii nervos exercemus. Loquitur autem in prima perſona tanquam etiam de ſe loqueretur, ut alii minus ægre id ferrent, & liberius vexari poſſent. *Incluſi.*] Muſæis noſtris integros dies abditi, in otio & ſeceſſu, remoti à ſtrepitu populari. Nam ut Ovid.

Carmina ſeceſſum ſcribentis & otia quærunt.

Numeros ille.] Poëta verſus ſcribit, qui certis numeris & menſuris conſtant. *Hic, &c.*] Id eſt, Orator hic vel Declamator orationes pangit, à verſuum pedibus liber & nullis verſuum vel numerorum legibus incluſus, adſtrictus. Perſtringit ergo Cauſidicos populi applauſum captantes. *Idem.*

14. *Grande aliquid.*] Id eſt, aliquid tumidum, turgidum, inflatum. Petronius quoque in ſtudioſis eloquentiæ reprehendit *rerum tumores & ſententiarum vaniſſimum ſtrepitum.* Quo nihil aliud quærebant, quam vulgi applauſum, & inanem oſtentationem. *Quod, &c.*] Illuſtrat illam grandiloquentiam. Id eſt, in quo recitando pulmo animæ prælargus & vento abundans, & ſpiritu plenus, turgidus & diſtentus anhelet & defatigetur, ac pæne rumpatur. *Animæ.*] Ventis vel ſpiritu plenus. *Lubin. Animam* pro ſpiritu poſuit, quod Hebræis familiariſſimum: Orationemque longis periodis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Scilicet hæc populo, pexuſque togaque recenti,
Et natalitia tandem cum ſardonyche albus,
Sede legens celſa, liquido cum plaſmate guttur
Mobile

VET. SCHOLIAST.

Et natalitia, &c.] Ambiguitas in *natalitia*, utrum eam natali ſuo munere acceperit, ut tantum eo die gerere ſoleat: quia quidam habent anulos, quos die tantum natali gerunt, &, *albus*, aut feſtiva veſte indutus, aut recitandi pavore ac meditandi & ſcribendi tædio perfuſus: vel veſte candida nondum purpuream adeptus veſtimentum, quod laticlavium dicitur.

VARIORUM.

...is contextam ita exprimit, quæ recitari non poſſit abſque vexatione pulmonis & anhelitu. *Caſaub. Prælargus.*] Id eſt, diſtentus, plenus, abundans. *Anhelet.*] Anhelando & præ defatigatione crebro exſpirando proferat. Pulmonem: decorum obſervat Poëta, qui ut aliorum ampulloſam vanitatem ob oculos ponat, ipſe utitur dicendi genere turgido & inflato. *Lubin.*

Scilicet, &c.] Reprehenſio Poëtarum, quod magno apparatu, loti, uncti, pexi, nitidi, novis veſtibus induti, gemma annuloque ornati, illa recitent. Hinc dependet omnis Poëtæ indignatio, qui carmina ad laudem populi aucupandam ſcriberent. *Scilicet.*] Ironia. Terent.

Id populus curat ſcilicet.

Hæc.] Tam grandia & turgida. *Populo.*] Emphatice. Romano ſcilicet, qui nec ſapit, nec recte judicat. *Pexuſque togaque &c.*] Deſcriptio recitaturi Poëtæ ex adjunctis. Vexat autem illum ob id, quod corporis potius habitu, quam Carminis dignitate ſe commendare vellet. *Toga recenti.*] Nova veſte indutus. *Lubin.* Togam enim recentem & à fullone candentem Romani aſſumebant die quovis feſto, ſive publica ſive privata ſolennitate. Vide Martial. Ep. 58. lib. 2. *Caſaub.*

16. *Et natalitia, &c.*] Tertium adjunctum, quod annulis & gemmis ſeſe exornarent, & recitaturi ſuggeſtum ambitioſe ornati adſcenderent, ut ita in ſe populi ora converterent, illique placerent. *Natalitia.*] Vel quod alias die natali illam tantum geſtet, vel quod die natali ſibi ab amico donata ſit. *Sardonyche.*] Pro annulo cui includitur Sardonyx. Eſt gemma candida. Hujuſmodi gemmam Polycrates fortunam adverſam experturus in mare projecit. *Tandem.*] Id eſt, denique vel poſtremo. *Albus.*] Abjunctum quartum. Id eſt, feſtiva veſte & candida indutus conſpicuus, quali alias die natali, aut feſto incedere ſolebant. *Lubin.* Vel *albus*, id eſt, pallidus & de eventu recitationis anxius. *Caſaubonus.*

17. *Sede, &c.*] 5. Adjunctum. Leget hoc tumidum & vegrande carmen in loco magis conſpicuo, in ſublimiore aliquo ſuggeſto, ut ita omnium ora oculoſque in ſe convertat. *Lubin.* Scribendum hic *leges*, etſi aliter antiquæ membranæ: dicimus enim quotiens, totiens, pro quoties, &c. Ergo hic tuorum ſtudiorum & ſcriptorum eſt finis, ut recites, & ex recitatione gloriam reportes inanem. *Caſaub. Liquido cum, &c.*] Hæc ſede legens celſa cum liquida voce & bene flexibili pronuntiaveris, patrantibus oculis, heic videas ingentes Titos trepidare: Πλάσμα hic ſumitur pro hujuſmodi voce, quæ ſic eliquata & mollis eſſet, ut per omnes ſonos intentioneſque variari poſſet. Quod *liquido plaſmate guttur colluere*, heic dicit, paulo infra, *eliquare & tenero palato verba ſupplantare* dixit. at male vir erudititiſſimus *plaſma* ibi accepit, pro medicamenti genere leniendis faucibus facto. *Salmaſius Plin. Exercit. Turneb.* lib. 28. cap. 26. Etiam Syneſius docet, quantam curam adhiberent recitatores, ut ſua vox auditoribus placeret: quoſdam refert ſolitos tragacanthum edere: quæ herba arteriæ aſperitates tollit, alii alia, *Caſaub.*

18. Guta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Mobile conlueris, patranti fractus ocello,
Heic neque more probo videas, neque voce ſerena
Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
Intrant, & tremulo ſcalpuntur ubi intima verſu.

Tun'

VET. SCHOLIAST.

18. *Patranti.*] Patratio eſt rei venereæ perfectio vel conſummatio. unde & patres dicti, eo quod patratione filios procreant. *Ocello.*] Per ὑποκόρισμα. quia illum contrahendo minorem facit. Juvenalis:

—— *Oculoſque in fine trementes.*

21. *Et, &c.*] In libidinem excitantur. Juvenalis:

—— *Quod enim non excitat inguen.*
Vox blanda, & nequam? digitos habet.

VARIORUM.

18. *Guttur mobile.*] In varias pronunciationes flexibile. *Lubin.* Vel per quod vox facile tranſmittitur, Græce λεῖον. *Caſaub.* *Patranti, &c.*] Septimum Adjunctum, à petulanti & laſcivo recitantium geſtu. Id eſt, ocello nimis pæto, laſcivo, trementi, petulanter, & libidinoſe circumlato. *Lubinus.* *Frangere.*] Latinis idem eſt ac effæminare, robur virile in muliebrem mollitiem corrumpere. *Caſaub.* *Patranti.*] A *patrare*, quod eſt παιδοποιεῖν, Veneri & liberis operam dare, unde patres dicti ſunt, quod patratione filios procreent. Ponitur hoc loco pro laſcivo, impudico, molli & protervo. *Ocello.*] Per diminutionem ita dicit. Quia dum oculos laſcive & petulanter torquent, & limis oculis auditores proterve intuentur, oculos quaſi contrahendo minores faciunt. Ex oculis enim animi intima perſpicimus, & ſunt quaſi mentis indices. *Lubin.*

19. *Hic neque, &c.*] Id eſt, ubi hæc carmina tanto apparatu recitata ſunt: ibi vero videas nobiles noſtros Romanos præ libidine obſcœno corporis motu, ſubſilire. *Hic.*] Id eſt, hoc loco vel tunc. *Videas.*] Quaſi fructum & effectum libidinoſi carminis libidinoſe recitati. *Neque, &c.*] Perſtringit obſcœnos corporis motus, contra bonos mores, & ſeveritatem majorum. *Neque voce, &c.*] Sed voce tremula, fœminea, impudica, viro honeſto & Romano indigna. De acclamatione intellige. *Lubinus.*

20. *Ingentes, &c.*] Id eſt, principes & nobiles Romanos magnæ auctoritatis & honoris, illos videas libidine trepidare, & obſcœnos motus edere. *Trepidare.*] Venere inflammari, libidine irritari, turpiſſimo corporis geſtu præ libidinis ardore ſubſilire. *Lubinus.* *Trepidare* hic de his, qui lætitia elati geſtiunt, & ſubſiliunt. *Trepidium* pro tripudio quoque dixere. hinc *Trepidiarii equi* Vegetio, qui trepidant vel tripedant. *Salmaſius.* *Titos.*] Nobiles Romanos. *Cum carmina, &c.*] Id eſt, cum laſciva illa carmina & fœdæ voces interiores renum receſſus ingrediuntur, ad intima libidinis adita penetrant, & illa incendunt: hæc enim vis eſt carminis. *Carmina.*] Laſciva & obſcœna *Lumbum.*] Renes qui in lumbis, qui libidinis & Veneris ſedes, & officina σπέρματος. *Lubin.*

21. *Et tremulo, &c.*] Ubi verſu tremulo, molli & laſcivo; vel verſu tremula voce recitato, intima membra venereo libidinis pruritu, titillantur & ſcalpuntur. *Scalpuntur.*] Metaph. à ſcabioſis. Id eſt, ita ut eorum viſcera pruriant, tanquam in amplexu. *Lubin.* Et recte *tremulum* dicitur, ex quo naſcitur in audientium animis voluptas quædam titillans, contraria gravitati, & conſtantiæ, ut ait Cicero. *Intima ſunt αἱ ὀρέξεις*, & pars animi qua concupiſcimus, & quæ, ut loquitur M. Tullius, voluptate alitur, vel corporis partes quæ concupiſcentiæ illi ſerviunt. *Caſaub.*

22. *Tun', &c.*] Jam per Apoſtrophen progreditur ad ſpecialiora, reprehendirque Poëtas ab Adjuncto ætatis ſenilis. *Tun', &c.*] Hoc geſtu irati & indignantis pronunciandum eſt. Reſpicit autem ad ſuperius illud: *tunc cum ad canitiem, &c.* Quaſi dicat: Tunc

capuli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

..etule auriculis alienis colligis eſcas?
..lis quibus & dicas cute perditus ohe!
..diciſſe, niſi hoc fermentum, & quæ ſemel intus
Innata

..ARIORUM.

..us delirum, ſilicernium vetus, ..ſe ſenex, aliorum delicatas & ..res obſcœnis carminibus ſtu..e? *Vetule.*] Eſt nomen convi..nper in pejorem partem rapi..ſi dicat: Senex delire, decre..*riculis alienis.*] Scilicet Audi..rum, qui hac ætate, non alie..ropria, & ad te pertinentia ..lebebas, & cujus ætas longe ..am, alios mores poſtulabat. ..*c.*] Componis carmina laſci..us grata, laſciva & obſcœna, ..ſciviæ & libidinis fomentis, ..cibo vel eſca paſcatur. Id eſt, ..aſcivas & omni turpitudini pa..res, turpi, ſalaci, impudico, ..ue ætate indigno carmine deli..iter afficis & quaſi paſcis. *Lu..ricularum eſcæ* ſunt οἱ λόγοι, vel orationes. tritiſſimum eſt ..cos ἀκοχεῖας λόγοις & ἀκο..ἑστιάσεις ἀκοῶν. At animi pa.. literæ & eruditio. Porro vis ..rehenſionis maxime in voce ..ſita. quippe alieniſſimum eſt à .. facere aliquid propter alienam ..m. verum hæc propria eſt mi..iam ſectantium, quod felicita.. in aliena operatione ponunt: ..in voluptate, quam capiunt alii ..m labore. *Caſaub.*

..*uriculis, &c.*] Tantum labo..ceas aliorum auribus? at qui..us? nempe eorum qui adeo fi..o laudant quos laudant, ut co..invitus id agnoſcere: qui ſæpe ..us, illos tua ſcripta ita magni..llere, ut te licet vaniſſimum ſup.., adeo ut diceres illis, ohe: ſa..*aſaubon.* *Quibus, &c.*] Mole..n acroama in os laudari. Ideo ..le avidiſſimo gloriæ, & vaniſſi..ens, ait: *quibus dicas & tu cute* .. Proprie vitium corporis hæc ..ſignant, *cute perditus*: quæ vel de ſcabioſo poſſumus interpretari, vel de eo qui aqua intercute laboret, ſed convitium corpori dictum, ad animum referri debet: quod in omnibus linguis familiariſſimum eſt. Convenientiſſimum erit ſi de hydrope accipias. Itaque opinio ſui & οἴησις vocatur hydrops. *Caſaub.* *Cute perditus.*] Perfrictus frontem: impudens: vel ſtudio aut etiam ſenio cutem contractus. *Ohe!*] Vox ſenis juveniliter exultantis, & ſibi in obſcœno teneroque carmine applaudentis. & inducit quæ ſequuntur. *Farnab.*

24. *Quo, &c.*] Verba ſunt Perſii, ſenem Poëtam ſcoptice vexantis, & ſenis cauſſam Satyrice & Ironice defendentis, quem dum videri vult excuſare & defendere, vehementius ipſum exagitat, omnibus deridendum propinat. Quaſi diceret: Quis igitur fructus erit ſtudiorum, ſi is non eſt, ut per illa ad famam & nomen perveniamus. *Quo?*] Id eſt, εἰς τί, ad quid, in quem uſum. Quaſi diceret: Studium ſuum Poëtices nullum eſt, & nihili, niſi vana tua ſcientia, qua tu tanquam fermento turges, & quæ tanquam caprificus prodire, ſeque omnibus oſtentare geſtit, ab aliis cognoſcatur. *Niſi, &c.*] Per *fermentum* Allegorice intelligit vanam doctrinam & ſcientiam in vano ſene Poëta, poſſeſſorem ſuum inflantem & turgidum, ſuperbumque reddentem. *Lubin.* *Niſi, &c.*] Quia ut fermentum in maſſa contineri non poteſt, quin det ſignificationem ſui, eamque fervefaciat, attollat, ac tandem rumpat: item caprificus in ſaxorum commiſſuris enata impediri nequit, quo minus ſaxa disjiciat: ita eruditio in animo levi & inanem gloriam ambiente habitare non poteſt, quin ut fermentum attollat illum atque inflet, & ut caprificus, foras prodire & agnoſci laudarique ab omnibus cupiat. *Et quæ, &c.*] Non diſplicet *ſimul.* nam cum doctrina, ſimul ingeneratur ac creſcit in horum animis gloriæ titillatio. *Caſaubonus* *Quæ, &c.*] Id eſt, quæ inutilis & ſteri-
lis do-

Innata eſt, rupto jecore exierit caprificus?
En pallor, ſeniumque. ô mores! uſque adeone
Scire tuum, nihil eſt, niſi te ſcire hoc, ſciat alter?
At pulchrum eſt digito monſtrari, & dicier, hic eſt:
Ten' cirratorum centum dictata fuiſſe

Pro

VET. SCHOLIAST.

26. *Vſque, &c.*] Hæc periodus apud Lucilium poſita eſt * ut me ſcire volo mi conſcius ſum, ne damnum faciam. Scire hoc ſe neſcit: niſi alios id ſcire ſcierit.

28. *At, &c.*] Hic requiritur hiſtoria Demoſthenis, qui cum tranſiret, & à mercenario tabernæ digito demonſtraretur, fertur lætatus eſſe, quod ab ignobilibus ſciretur. Et Horatius libro quarto Carminum ſic poſuit:

Totum muneris hoc tui eſt,
Quod monſtror digito prætereuntium.

29. *Ten', &c.*] Occulte tangit Neronem, cujus carmina, quia imperabat, per ſcholas celebrabantur.

VARIORUM.

lis doctrina tanquam caprificus. Altera Allegoria. Ut enim caprificus ſterilis eſt, & nunquam maturos fructus producit, ut etiam ſaxis & muris in quibus ſemel radices fixit, contineri non poteſt, quin muros, ſaxa & monumenta perrumpens, frangat & foras promineat: ita etiam vana ſtultorum ſcientia eſt inutilis, nec cohiberi poteſt, quin prorumpat, & ſe aliis oſtentet.

25. *Exierit.*] Proruperit, prodierit, divulgata fuerit vana tua ſcientia. *Iecore.*] Ita dixit, quod in eo etiam ſenſus & adfectus animi collocatos eſſe crederent. Utitur autem hic auctor durioribus Allegoriis, decorum obſervans, ut abſurdam illam ſenum levitatem & vanitatem, qui in carminibus ſuis ita loquebantur, eo magis ob oculos poneret. *Lubin.* Vel, *E jecore*, id eſt, è ſede ſcientiæ prodierit tandem in aliorum uſum, in meam laudem? *Caprificus.*] Gloriæ cupiditas. *Farnab.*

26. *En pallor, &c.*] Cum indignatione conjuncta Exclamatio, quaſi per commiſerationem. Ergone, ait, in ea tempora devenimus, ut non in alium finem literis inſudetur, quam ad oſtentationem ingenii, *Caſaub.* Quaſi dicat: Vide quæſo, ô Poëta, quanta tua ſit vanitas? Quæ enim & quanta tua eſt ætas, quale ſenium tuum, quantus pallor. Hæccine laſciva & juvenilia à te tanto ſene fieri? *Pallor, &c.*] Forte ἓν διὰ δυ̃ς. En, quam pallidus ſenex tu ſis. Palloris hujus duas cauſas affert Philo: laboris aſſiduitatem & ſpem incertam, finem optatum conſequendi. *Caſaub.* *O mores!*] Exclamatio ex ira & indignatione profecta. Quaſi dicat; O mores neque antiquos, neque probos, ſed perditos, deploratos. *Lubin.*

27. *Vſque, &c.*] Alio argumento ex Diſſimilibus hanc ſenum vanitatem perſtringit. Quod quamvis noſtra ſcientia & doctrina aliis non innoteſcat, idcirco illa pro nihilo tamen habenda ſit. Quaſi dicat: Ergone tua ſcientia vana, imo nulla tibi eſſe videtur, niſi aliis illam carminum tuorum recitatione oſtentes, aliique te illa præditum eſſe ſciant: & propterea laudent & attollant? *Scire.*] Græciſmus, id eſt, ſcientia. Et eſt Epanodos. *Nihil eſt.*] Nihil juvat, nihil valet. *Idem.*

28. *At, &c.*] Acerba Ironia auctoris noſtri, qua irridet vanos inanis gloriæ captatores. Quaſi dicat: Attamen etiam à vulgo cognoſci, digito monſtrari, & dici: *Hic eſt eximius ille Poëta qui nuper dulciſſimum illud carmen recitabat.* Quaſi diceret, dulcis eſt fama, & populi præconium ubi prætereuntium digito monſtror, atque puerorum manibus in ſcholis teror. *Farnab.*

29. *Ten' cirratorum, &c.*] Alii, *Tun'* Quaſi immenſa ſit gloria carmina ſua in ſcholis à tot nobilibus pueris deſcribi, & ediſci. Tangit autem Neronem, qui ſua carmina publice in ſcholis prælegi imperabat. Id eſt, tunc teipſum pro

nihilo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

hilo pendes? ecce inter pocula quærunt
lidæ ſaturi, quid dia Poëmata narrent.
iquis, cui circum humeros hyacinthina læna eſt,
dulum quiddam balba de nare locutus
das, Hypſipylas, vatum & plorabile ſi quid
Eliquat,

VARIORUM.

ndes & reputabis? & nonne tu quid magnificum de te ſenties? as carmina tua Romæ in tanto ſſe, ut etiam centum cirratorum, vel nobilium diſcipulo-iones & dictata fuerint, quæ à, ut ediſcant, ipſis ſint injun-*ata.*] Sunt lectiones ediſcendæ ndæ. *Cirratorum.*] Id eſt, cala-rum, vel cincinnos, cirros aut capillos habentium. Porro pue-um cincinnos vel cirros, id eſt, contortos & criſpatos alebant, dioribus detondebantur, & Ve-icabantur. Turneb. lib. 28. c. 26.] Synecdoche numeri certi, pro . *Lubin.*

cce, &c.] Tanquam rem novam litam incepturus. Dixit antea de recitationibus quæ fiebant in , exedris: jam reprehendit pri-ecitationem inter pocula & con- *Inter pocula.*] Emphatice. Hinc rdor & indignatio Poëtæ. Quaſi Poteſtne fieri ut ebrii & vinolenti laude dignum approbent. *Lubin.* Vetus hic mos & à Græcis ac- : ſed hoc oblectandi ſui cauſa, accuratius quicquam tractarent.

Romulidæ, &c.] Ponuntur quaſi ntraria. Quaſi Romani Romulo e ſimiles, ſobrii illius Romuli, nti & ſaturi poſteri. *Saturi.*] Da-& vino diſtenti. Dicuntur & hæc onem. *Dia, &c.*] Id eſt, ſacra tum, & divina illa Poëmata inter a in profano loco non agitanda, rofananda. *Narrent.*] Id eſt, quid ndum ſit de Poëmatibus.

Hic aliquis, &c.] Erat moris ut iſſuum intervallis, aut remotis is, aliquis convivarum vel memo- vel de ſcripto ῥῆσιν alicujus Poëtæ recitaret: unde mox convivis anſa fabulandi naſcebatur. Hoc nunc facit iſte inter delicatos delicatulus. *cui circum humeros hyacinthina læna eſt.* Caſaubon. *Hic.*] Hoc in loco, vel tum, ubi Poëmatum facta mentio. *Aliquid.*] Forte, ut dixi, Nero, præcipuum enim quendam notari indicant ſequentia. *Circum humeros.*] Sic Virgilius 4. Æneid.

-- *Tyrioque ardebat murice læna*
Demiſſa ex humeris.

Hyacinthina.] Fuit veſtis magni precii, ob colorem potiſſimum, violæ vernæ, quæ ex obſcura & purpurea, id eſt, ſubrubra, & Hyacinthi colori perſimilis. Alii legunt *Ianthina*. *Læna.*] Veſtis quæ ſupra alia veſtimenta ſuperindui ſolebat, villoſa palla, qua in convivio & triclinio uti licebat, non in foro. Vel paludamentum. *Idem.*

33. *Rancidulum, &c.*] Reprehenſio, quod recitaret rancida, auribus ingrata, inſuavia, & putida. Quæ tamen convivæ adulatores laudabant. *Lubinus.* *Rancor* eſt certarum rerum diutius aſſervatarum corruptus odor: veteres Magiſtri vertunt ταγγὸν, quod oleo vitiato proprium. *Balba, &c.*] Id eſt, quod verſus ita putide referrent, ut vox per nares emitti videretur, hoc autem ex mollicie & laſcivia faciebant. *Nare balba.*] Et eſt κατάχρησις. Linguæ enim proprium eſt balbutire, & balbus ille dicitur, qui vitio linguæ voces male exprimit. *Lubin.* *Balba.*] Hoc enim ſolum voluit ſignificare, naturalem vocis modum ab iſtis effœminari. *De nare* loqui dicuntur, quibus ſpiritus qui per nares exit non libere fluit, ob anguſtiam tramitis. *Caſaubon.* *Turneb.* lib. 28. cap. 26.

34. *Phyllidas, &c.*] Id eſt, miſerabiles Tragicorum materias, ut Phyllidem à Demophonte, Hypſipylem à Jaſone deſertam, & alia balba de nare eliquat, id eſt, imperfecte & blæſe qua-

 dam

Eliquat, & tenero ſupplantat verba palato.
Aſſenſere viri. nunc non cinis ille Poëtæ
Felix? non levior cippus nunc imprimit oſſa?
Laudant convivæ nunc non è manibus illis,

Nunc

VARIORUM.

dam quaſi linguæ hæſitatione balbutiendo quaſi percolat. Turneb. lib. 28. cap. 40. *Phyllidas.*] Carmen de Phyllide. Et ita eſt Metonym. Subjecti pro Adjuncto. Et Synecdoche pluralis pro ſingulari. *Vatum, &c.*] Id eſt, ſi quid præterea Poëtæ Tragicum ſcripſerunt, & miſerabile, & ſi quid præterea lacrimabile, à Tragicis ſcriptum eſt. Elegias Caſaubonus interpretatur.

35. *Eliquat, &c.*] Eſt hic tranſlatio à ſacco & colo vinario, quo vinum tranſmiſſum defecatur & liquidum redditur. Vult enim hoc, quod non aperta voce verba efferat, ſed voce quaſi ſtrangulata pronunciet, ut eo ſuavior redderetur pronunciatio. vel ut Farnab. vult, liquida voce pronunciat. *Lubinus. Et, &c.*] *Eliquat* tranſlatum à metallis & id genus rebus, quæ natura ſua compactæ ſunt & duræ: cum liquantur, molleſcunt & corrumpuntur. ſic iſti vocem quam à natura acceperant virilem, delicatam reddunt ac fœmineam. *Caſaub. Et tenero, &c.*] Id eſt, molliuſcule & blandiuſcule pronunciat palato tenero, voce molli, & ita verba enervata quaſi, pronunciatione frangit, ſubvertit, & quaſi mutatis accentibus decurtat. Eſt ergo mira hic metaphora in *ſupplantat*, ducta à lucta, in qua fortior imbecilliorem ſuppoſito pede ſupplantat, hoc eſt, dejicit. *Lub. Supplantat, &c.*] Vocem naturalem ac robuſtam arte frangit ac corrumpit. Paleſtræ verba ſunt *ſupplantare*, *ſubnervare*, ὑποσκελίζειν, τερπνίζειν: quæ venuſte ad ea ſignificanda transferuntur, quæ non ex vera virtute fiunt. *Verba ſupplantare palato*, eſt, non bene nec plene pronuntiare, ſed molliter palato illidere & infringere, ut blæsè & dulcius ſonent, non viriliter. *Caſaubonus.* Turneb. libro 28. cap. 26.

38. *Adſenſere.*] Dicit autem hoc loco *viri*, Emphatice & Ironice, Id eſt, molles auditores adclamarunt. Vide Mart. Ep. 4 lib. 1. th. 1. Exprimitur autem magna vanitas adulantium convivarum & ſimul eorundem ebrietas. *Nunc non.*] Poſt illorum aſſentationes, an non illi mortuo oſſa molliter quieſcunt ſub tenui & ſine pondere terra? Ironice. *Farnab. Nunc non, &c.*] Poſſunt enim verba ſequentia dupliciter intelligi: Primo quaſi ſint auctoris noſtri indecoras illas acclamationes adulantium convivarum ſalſe irridentis. Quaſi dicat: An non Poëta beatus futurus ſit tot convivarum laude & applauſu. Deinde ut potius ſint convivarum, inepte & ridicule mortuum Poëtam, cujus verſus recitati ſunt à nobili Romano, laudantium. *Cinis.*] Reliquiæ & oſſa quæ in urnis ſolebant ſervari. *Poëta.*] De Poëta veteri intelligenda ſunt, cujus verſus ille ineptus declamator recitavit. *Lubin.*

37. *Non levior, &c.*] Ex Ethnicorum vana ſuperſtitione dictum, qui levem humum, terram & lapidem ſepulcralem mortuorum amicorum, quibus bene vellent, reliquiis & cineribus, precabantur. Sic dixit Martialis:

Sit tibi terra levis, molli que tegaris arena.

Contra autem cui male imprecarentur, terram ponderoſam optabant. *Lubinus. Levior.*] Ridere libet veterum ſtultitiam qui amicorum defunctorum urnis cippos & columnas graves & marmoreas cum imponerent, optabant tamen iiſdem terram levem. *Caſaubonus. Cippus.*] Proprie lapis, qui in defuncti monumentis erigebatur, in quo interdum voluntas teſtatoris incidebatur. *Imprimit.*] Aggravat, deprimit. *Idem.*

38. *Laudant, &c.*] Exaggerat jam & amplificat ulterius vanas illas acclamationes convivarum. Quaſi dicat: Non aſſenſere ſolum, ſed etiam ipſum Poëtam laudant, eique defuncto precantur: Nonne jam merito è tanti Poëtæ ſepulcro violæ & flores enaſcuntur? *Nunc, &c.*]

Manes

Nunc non è tumulo, fortunataque favilla,
Naſcentur violæ? rides, ait, & nimis uncis
Naribus indulges. an erit, qui velle recuſet
Os populi meruiſſe: & cedro digna locutus,
Linquere nec ſcombros metuentia carmina, nec thus?

Quiſ-

VET. SCHOLIAST.

39. Nunc, &c.] Tumulus dicitur terræ aggeſtio, ubi nulla eſt memoria.

43. Nec, &c.] Quæ carmina nullum periculum habeant apud ſalſamentarios & miraculos. Per ſcombros ſignificat ſalſamentarios, per tus pigmentarios.

VARIORUM.

Manes poſuit pro ſepulcro per figuram Adjuncti pro Subjecto. Quod veteres mortuorum animas vel manes, manere crederent in ſepulcro. Hinc qui ſepulcra temerabantur, Deos manes violare cenſebant. *Idem.*

39. *Nunc, &c.*] Id eſt, nonne jure è tumulo & ſepulcro ejus violæ enaſcuntur? *Tumulus* autem proprie eſt terræ aggeſtio. *Fortunataque, &c.*] Id eſt, ex reliquiis cinerum felicibus & fortunatis, quæ videm tam ſacratiſſimi vatis ſint reliquiæ. *Lubin.* *Favilla.*] Proprie eſt cinis calidus fovens ignem, &, ut Poëtæ dicunt σπέρμα πυρός. *Caſaub.*

40. *Naſcuntur violæ.*] Id eſt, roſæ & flores. Hoc ergo tanquam ſummæ felicitatis loco habendum, optabant amicis defunctis. Juvenalis Sat. 7.

Di majorum umbris tenuem & ſine pondere terram,
Spiranteſque crocos, & in urna perpetuum ver.

Quod è ſepulcro natos pacatæ & felicis conditionis defunctorum argumentum. *Ride ait, &c.*] Eſt ἀνθυποφορά vani illius Poëtæ, quem irriſit auctor noſter. Id eſt, ſi nimis rides & perſtringis & ſubſannas nos Romanos nobilium Poëmatum ſcriptores & admiratores. verba ſunt vani recitatoris cauſam ſuam defendentis. *Et nimis, &c.*] Id eſt, nimium indulges, ô Perſi, protervo tuo riſui. Notum eſt proverbium, *Naſo adunco ſuſpendere.* quod eſt vafre & ſubdole aliquem irridere. Græcis μυκτηρίζειν. *Uncis* autem eo dicit: nam nares, dum illas ſoluto riſu contrahimus, in rugas contrahuntur & incurvantur. *Lubin.*

41. *An erit, &c.*] Id eſt, anne homo adeo bardus atque ſtupidus invenietur, qui ab aliis ob ingenii ſui monumenta laudari nolit? qui aliorum de ſe famam & exiſtimationem contemnat? Nempe trahimur omnes laudis ſtudio, & optimus quiſque maxime gloria ducitur. *Velle, &c.*] Id eſt, qui nolit & reſpuat. *Lubin.*

42. *Os.*] Favorem, laudem, acclamationem, quæ ore fit, vel ab ore procedit. *Meruiſſe.*] Sibi devinxiſſe & conciliaſſe. *Cedro, &c.*] Id eſt, carmina perpetua hominum memoria digna poſt ſe relinquere & poſteritati conſecrare. *Cedro.*] Sumptum hoc eſt ab arboris illius natura, quæ cariem non ſentit. Ejus autem arboris ſucco quæcunque illita ſunt, à carie & tineis immunia ſunt. Hinc diverbium, *Cedro dignum.* Hoc autem Hemiſtichio uſus eſt Virgilius Æneid.

-- Et cedro digna locuti.

Idem.

43. *Nec ſcombros, &c.*] Id eſt, quæ nullum periculum habent ob inſigne artificium & venuſtatem, ne chartæ, quibus inſcriptæ ſunt, inutiles & projectæ ad ſalſamentarios, pharmacopolas, deferantur, ut inde tunicæ, involucra, vel cuculli fiant, quibus ſcombros, thus, piper & conſimilia amiciant & involvant. *Scombros.*] Piſciculos, *anchovas*, dictos; unde laudatiſſimum fit garum, cujus ſinguli congii millibus numûm permutabantur, teſte Plin. *Idem.*

44. Quiſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quiſquis es ô, modo quem ex adverſo dicere feci,
Non ego, cum ſcribo, ſi forte, quid aptius exit,
Quando hoc rara avis eſt, ſi quid tamen aptius exit,
Laudari metuam: neque enim mihi cornea fibra eſt:
Sed recti, finemque extremumque, eſſe recuſo
Euge tuum, & *belle*. nam belle hoc, excute totum.

Quid

VET. SCHOLIAST.

44. *Quiſquis, &c.*] Mimica & comica exclamatio: quoniam Poëtæ non nunquam omiſſo recto ſermone, extra ſcenam ſoli loquuntur, ſuſtinentes perſonam ſuam, aut aliquorum hominum verba interponunt.

VARIORUM.

44. *Quiſquis, &c.*] Jam Poëta Perſius adverſario ſuperius inducto reſpondet per conceſſionem diſſimilitudine illuſtratam. Quaſi dicat: Concedo tibi laudem reſpuendam non eſſe, ita tamen, quod, quamvis, ſi quid boni ſcribo, laudem mihi decerni non moleſte feram, tamen ad laudem & gloriam non ſcribo; Vel eo non ſcribo ut laudem conſequar. *Quiſquis es.*] Contemtim dicit, quaſi ad ignotum, id eſt, quicunque es, inquit Poëta, quem induxi modò me monentem & mihi objicientem, cape jam animi mei ſententiam manifeſtam. *Farnab.* *Modo.*] Paulo ante cum dixit adverſarius, *Rides & nimis uncis naribus indulges.* *Ex, &c.*] Mea reprehenſione mihi feci è contrario & adverſus me dicere, mihi contradicere & reſiſtere. *Lubin.*

45. *Non, &c.*] Eſt protaſis diſſimilitudinis, modeſta virium ſuarum extenuatione illuſtrata. Quaſi dicat: Laus quidem ſi obiter ad me veniat, non eſt recuſanda. *Si, &c.*] Modeſte vires ſuas extenuat. Si quid forte aptius, concinnius, elegantius à me edatur. *Exire* enim hic eſt, ad finem, ac metam pervenire. *Caſaub.*

46. *Quando, &c.*] Singularis Perſii modeſtia, ſua extenuantis. Quaſi dicat: Forte merito dico, quando *hæc avis*, ut aptius aliquid ſcribam rara admodum apud me eſt, id eſt, rarum nimirum & inuſitatum eſt, ut aliquid laude dignum à me ſcribatur. Vel, licet concinnum poëma, rara avis ſit, & Phœnix alter. *Farn.* *Siquis, &c.*] Quaſi dicat: Si tamen fieri poſſit, ut concinnius aliquid à me ſcriberetur. *Lubin.*

47. *Laudari, &c.*] Id eſt, nolim vel recuſem laudari. Interea vanam illam populi auram non ambitioſe conſector. *Neque, &c.*] Non habeo animum adeo durum & ab omni humano adfectu averſum, ut nullo honore commovear. *Cornea, &c.*] Proverbium in illos qui nullo affectu humano tanguntur. Id eſt, animus inſenſibilis & ſtupidus, adamantinus, Cornu enim non ſentit. *Idem.* *Cornea fibra.*] Etſi ἀπαθεῖς audimus nos Stoici, amorem tamen non exuimus bonæ famæ: ſed tangit & nos ea cura. *Fibra* heic eſt cor: *cornea* heic pro valde dura. *Caſaubonus.*

48. *Sed, &c.*] Id eſt, interea tamen, licet laudes omnino non reſpuam, omnia propter populi laudem tanquam finem extremum & ſummum bonum faciendum non cenſeo. Id eſt, recuſo, non admitto, non concedo illud tuum *euge* & tuum *belle*, id eſt, illas adulantium acclamationes, recti finem & extremum eſſe. *Recti, &c.*] Pulcri & honeſti finem, ob quem reliqua omnia expetuntur. *Extremum.*] Scilicet finem, & ſummum bonum. *Lubin.*

49. *Euge.*] Hæ enim voces erant acclamantium auditorum, & adſentatorum adulantium. Eſt enim interjectio adſentientis & congratulantis. Sic Horatius:

--Clamabit enim pulcre, bene, recte.

Tuum.] Hoc enim fine ſcribis, id unicum tuum eſt propoſitum, cum ſcribis. *Nam, &c.*] Hoc autem *belle* ingenioſe & ambigue repetit. Poteſt & τεχνικῶς & adverbialiter intelligi, id eſt, univer-

ſas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Qui non intus habet? Non hic eſt Ilias Attî
Ebria veratro: non ſi qua elegidia crudi
Dictarunt proceres: non quidquid denique lectis
Scribitur in citreis. calidum ſcis ponere ſumen:

Scis

V. T. SCHOLIAST.

…, &c.] Accius Labeo Ilia-… eri verſibus fœdiſſime com-…

…ARIORUM.

… cclamationes, & totum illud …lle, quod ab auditoribus tibi … tantopere expetis, accuratius … & conſidera. Nam quid illud … dulationis & irriſionis nonin-… abet? *Excute.*] Ἐκτινάσσειν, hic … la ſeorſim conſiderare. *Ca-*…

… *id, &c.*] Ἀποσιώπησις, ſci-… iarum, vanitatis, adulationis, … tiarum, fraudis. *Non, &c.*] … at: Non ut Attius Labeo, & re-… nani nobiles: Sic ego quoque … applauſus captandos carmina … recito. Ac ſi diceret: Hic nihil … anis ſcriptis Attii Labeonis re-… *Hic.*] In meis Carminibus & … *Ilias, &c.*] De Inſulſo hoc … compilatore, ſuperius dictum … *n.*

… *ria, &c.*] Id eſt, mea carmina … audem captant, ut inſana illa & … digna Ilias Attii Labeonis. Per … illud Poëma Satyrice denotat, … ultum Ellebori ad ebrietatem … otarit. Solent autem furioſis & … elleborum, Latinis veratrum, … re, ad melancholiam expurgan-… uo phrenetici ſanitati reſtitueban-… rnebus lib. XXVIII. cap. 26. Vel, … *atro ebria* dicitur, ad quam ſcri-… multa potione ellebori Attio … pus. *Caſaub.* *Non, &c.*] Id eſt, … ea carmina ſunt laſciva, fœda & … a, qualia viliſſima illa poëmata, … obiles Romani cibo & potu di-… crudi & tumidi in conviviis con-… t dictare & recitare. *Elegidia.*] … e dictum per diminutionem, ſi-… ns elegias laſcivas, molles. *Crudi.*] … uditate laborantes, vel crudum adhuc in ſtomacho cibum gerentes. Quaſi dicat: Gulæ proceres, compotationibus aſſueti, & quorum venter cruditate laborans ſubtilia carmina non poterat gignere. *To Crudi* etiam ad ſtudia poteſt referri vix bene adhuc inchoata iſtis, nedum perfecta: ſic accipit Petronius. *Caſaub.*

52. *Dictarunt.*] Dum inter menſas & pocula nugas effutiunt. mallem legere, *Ructarunt cum eſſent crudi.* *Proceres.*] Intelligit principes & nobiles Romanos. Hos ſupra vocavit *Romulidas ſaturos*, & *Ingentes Titos.* *Non, &c.*] Id eſt, vana aſſentatoria carmina, quæ Romani in tanto habebant precio, ut citreis lectis diſcubitoriis illa inſcriberent. Vide Juvenalis Satyr. 7. verſ. 104. Alii lectos thalami intelligunt & eorum citreas tabulas cera inductas, in quibus noctis tempore, quidquid in animum veniret, ſtatim notarent, ne vis ingenii periret. Erat autem arbor *Citrus* lignum magni precii, materiam lautis menſarum orbibus ſuppeditans. Quæ in tanto precio Romæ fuit, ut eodem auri pondere rependeretur. *Lubin.*

53. *Calidum, &c.*] Reprehendit illos, & quod magnificis cœnis, largitionibus & muneribus auditores convivas tanquam adulatores & paraſitos conducerent, eorumque applauſum quaſi emerent. *Lubin.* Divitum omnes nugas, qualeſcunque tandem eſſent, laudari ſolitas indignatur Perſius. *Lecti citrei*, opulentorum proprii. *Caſaubonus.* *Scis ponere.*] Dare cœnam lautam. Id eſt, noviſti apponere, noviſti alios ad cœnam vocare, & lautiſſimis impenſis liberaliter tractare, & poſtea quæris ex illis, quid de te tuiſque carminibus ſentiant. *Calidum.*] Quia cibos quam ferventiſſimos menſis inferre moris erat. *Caſaubon.* *Sumen.*] A ſugendo dictum, quaſi *Sugimen*, ſuis mammam ſignificans, & quidem ſuis primiparæ poſt primum partum,

Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
Et, verum, inquis, amo; verum mihi dicite de me.
Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calve
Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extet.
O Jane, à tergo quem nulla ciconia pinſit,

Nec

VET. SCHOLIAST.

54. *Scis, &c.*] Scis birrum attritum comiti condonare. Lacerna, pallium fimbriatum, quo olim ſoli milites velabantur. Penula, pallium cum fimbriis longis.

56. *Qui, &c.*] Tractus ſenſus ex Græco verſu, quo ſignificatur, ex ventre craſſo tenuem ſenſum non naſci.

58. *Nulla, &c.*] Tria genera ſannarum, aut manu ſignificare ciconiam, aut oppoſito temporibus pollice, auriculas aſininas, aut linguam ſitientis canis. Sanna autem dicitur os diſtortum cum vultu, quod facimus, cum alios deridemus. Inde ſanniones dicti, qui non rectum vultum habeant.

VARIORUM.

partum, antequam eos fœtus ſuxiſſent reſectam. Hinc fiebat genus farciminis, Romæ olim in ſummis delitiis habitum. *Lubinus.*

54. *Scis comitem, &c.*] Id eſt, clientem vel aſſeclam tuum minus bene veſtitum, frigore tremulum & horrentem attritis veſtibus & lacernis donare noviſti. *Horridulum.*] Eo dicit, quod frigus male veſtitis horrorem incutit. *Trita.*] Id eſt, vetuſta, depexa, obſoleta. *Lacerna.*] Id eſt, pallio fimbriato, quo olim ſoli milites utebantur. *Lubinus.*

55. *Et verum, &c.*] Id eſt, uſque adeo inſanus es & demens, ut ab adulatoribus, quos tuis conviviis corrupiſti, te veritatem auditurum ſperes. *Verum mihi, &c.*] Id eſt, tamen vis videri aſſentatores odiſſe. Quaſi dicat: Tu verum examen ab iis audire deſideras, quibus non habenda fides, cum corrupti ſint. Recte de his Horatius:

-- Male verum examinat omnis
Corruptus judex.

Lubin.

56. *Qui pote?* Septem lineas ſequentes interrupte interſerit Poëta. *Farnab.* *Qui.*] Quaſi dicat: Quomodo fieri poteſt, ut ab illis verum audias, quos muneribus tuis falſa dicere docuiſti. *Pote.*] Id eſt, poteſt. *Vis dicam.*] Eſt interceptio Poëtæ noſtri. Quaſi dicat: Si veritate uſque adeo delectaris, viſne ut ego illam tibi aperte, & ſine fuco dicam, quid de te tuiſque carminibus ſentiendum ſit. *Nugaris.*] Unico verbo dicit auctor noſter quid ſentiat. Quaſi dicat: Tu putidas & nullius pretii nugas & ineptias ſcribis. *Lubinus.* *Cum tibi calve, &c.*] Hoc eſt Perſii de iſto judicium. Accipe igitur de te quid ſentiam: ego te ſtultum pronuntio, qui vitam omnem ad canitiem uſque traducas in nugis & inutili Poëtandi ſtudio: cum ſint talia potiora quæ ei ſtudio præverti debeant: imprimis autem mores emendare, & vitam corrigere, quam per voluptates traducis, in curanda cute plus æquo operatus. *Caſaubonus.* *Calve, &c.*] Perſtringit autem hoc loco certum aliquem calvum & craſſum Poëtam, Quaſi dicat: Tu ineptias tantum componis, cum tibi ô Calve, pinguis tuus venter tanquam aqualiculus tanto pondere ultra reliquum corpus promineat. Poteſtne fieri ut è corpore tam obeſo & craſſo, & vitiis ac delitiis pingui, aliquid ſubtile, acutum & limatum prodeat. *Lubin.*

57. *Pinguis.*] Ponitur hic pro ſtupido & hebeti. *Aqualiculus.*] Sordida metaphora, ſed ſatis conveniens Satyrico idiotiſmo. Eſt autem *Aqualiculus* proprie venter porci, vel etiam pro receptaculo ſordium. Ponitur hic pro ventre helluonis & impuri hominis. *Propenſo.*] Protenſo, extenſo, exporrecto. *Seſquipede.*] Id eſt, menſura unius pedis cum ſemiſſe vel dimidio. Turnebus lib. 28. cap. 26. *Extet.*] Proëmineat.

58. *O Iane, &c.*] Exclamans ergo

ἀγαθα-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nec manus auriculas imitata eſt mobilis albas,
Nec linguæ, quantum ſitiat canis Apula, tantæ,
Vos o patricius ſanguis, quos vivere jus eſt
Occipiti cæco, poſticæ occurrite ſannæ.
Quis populi ſermo eſt? quis enim? niſi carmina molli
Nunc

VARIORUM.

iſtorum & ſtuporem admi- … *Caſaub.* *O Iane.*] Eſt autem El- … ſubintelligendum: Quam tu … prudens es, qui vides πρόσω …, ô te beatum. Fuit autem Janus … mus Italiæ Deus, & Latii rex, … *aniculum* dictum. Per *Janum* … cordatos & prudentes. *A tergo*, … a irrriſionum vel ſannarum ge- … ntur. Primum, Manu ciconiam … e. Secundum, Appoſito ad tem- … ice aſininas aures denotare. Ter- … nguam ſitientis canis imitari. *A* … lud enim fieri non poterat, nam … go habebat oculos. *Ciconia.*] … c ad digitos in modum roſtri … coactos. *Pinſit.*] Pinſere eſt avi- … roſtrum alicui rei crebro impin- … rebro aliquid percutiunt: ab anti- … o *Pindo*, id eſt, ferio, unde piſtor … lum. Diomedes legit, *Pinſat.*

… ec, &c.] Secundum irriſionis … cui non à tergo manus irriſorum …, albas aſini aures expreſſit & … ppoſuit. *Mobilis.*] Notatione … t aſini aures ex motu manus, … ; enim aures ſunt immobiles. … aſini aures interius albis pilis … ſunt. Tales ergo manus capiti … æ movebantur inſtar aſininarum … Reſpicit autem ad fabulam de … *ldem.*

… *Nec linguæ, &c.*] Hoc eſt, ter- … enus ſannæ, linguam nimirum … me exſerere, quod Saxones vo- … Caput Leonis imitari. *Quantum,* … Id eſt, quantum ſitiendo exſerit. …] Eo dicit, Apulia enim regio … diſſima, unde Siticuloſa dicitur … atio. *Tantæ.*] Non aliter mem- … puto tamen ſcripſiſſe Perſium, *Tantum.* Quæ lectio & elegantior longe eſt & planior. Ut nimirum quantum canis ſitiens linguam extendat, tantæ etiam ſint linguæ ardelionum & irriſorum. *Caſaub. Lubin.*

61. *Vos.*] Id eſt, vos nobiles Romani, quibus illa felicitas Jani non conceſſa eſt, ut qui in anteriori, non etiam in poſteriori parte capitis oculos geritis, ne adulatores poſt tergum vos ludibrio habeant, ſedulo cavete. *Quos vivere, &c.*] Id eſt, quibus natura nullos oculos in occipitio collocavit, & ita ratio eſt apodoſeos ex adjunctis, quod Romani facile poſſunt decipi, reſipiſcite ergo & irriſoribus poſthac nolite credere. *Lub. Vivere, &c.*] Quos natalium humilitas non cogit ſpe alicujus commodi ſcribere ac recitare: ſed licet famam iis artibus quæſitam contemnere, & eximere vos eorum cachinnis, qui miſeros recitatores palam laudant, clam ſubſannant. *Vivere occipiti cœco illis fas*, qui nihil coguntur admittere, cujus gratia optare debent Jani oculos, de quo modo dictum. *Caſaub.*

62. *Poſticæ, &c.*] Id eſt, obviam ite & reſiſtite illi irriſioni, quæ fit à tergo. *Sannæ.*] Sanna, eſt os cum vultu diſtortum, per irriſionem. *Lubin.*

63. *Quis, &c.*] Vani Poëtæ proſopopœia, qui adulatorem interrogat: Quid populus de me loquitur? Qui ſermo & quod judicium vulgi de me & meis carminibus? *Populi.*] Vanum populi judicium non ex certa ratione, ſed ex opinione proficiſcens, & quod optimus quiſque ſemper contempſit. *Quis enim.*] Reſpondet irriſor donis atque muneribus corruptus. Quaſi dicat: Quis enim alius de tuis carminibus populi ſermo eſſet, niſi illa adeo polita, adeo perfecta & limata eſſe, ut vel Momi judicio nihil addi, nihil demi poſſit? *Niſi carmina, &c.*] Niſi quod carmina tua currant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nunc demum numero fluere, ut per læve ſeveros
Effundat junctura ungues. ſcit tendere verſum
Non ſecus, ac ſi oculo rubricam dirigat uno:
Sive opus in mores, in luxum, in prandia regum,
Dicere res grandes noſtro dat Muſa Poëtæ.

Ecce

VARIORUM.

& fluant verſu facili & bene conjuncto. *Lubin.*

64. *Molli numero.*] Id eſt, mira facilitate, dexteritate, in quibus nihil durum, rigidum, aſperum. *Fluere.*] Sine ullo labore à te componi. *Lubin. Fluere.*] Judicia auditorum carpit, qui eam ſolam orationem probabant, ſive ἔμμετρον ſive ἄμετρον, quæ tenera quadam elocutionis cute eſſet operta. *Caſaubon.* Eſt ergo hic ſenſus: Adeo polita ſunt tua carmina, ut velut in marmoribus, quidquid dextre junctum & coaptatum eſt, & affabre commiſſum, & nulla aſperitate relicta perlæve & perpolitum eſt & junctum, ſi unguibus pertentetur, ungues etiam ſeveros & accurate inquirentes & judicantes, non intromittit, ſed effundit, & tranſmittit, ut nulla junctura ſentiatur: ita in compoſitione verſuum tuorum nulla eſt inæqualitas, & illi exactum Criticorum judicium facile ſuſtinent. Ordo autem eſt: Ut junctura (vel commiſſura marmoris) effundit ungues ſeveros *per læve*, id eſt, per politum & lævigatum marmor tranſmiſſos: velut autem unguis non intromittitur in commiſſuram, ob aptiſſimam conjunctionem: ita etiam cenſura vel judicium Criticorum in carmen non admittitur, ob accuratam compoſitionem. *Lubin.*

65. *Effundat.*] Non intromittat, ſed excludat, cum nulla ibi rima, vel juncturæ veſtigium appareat. Mallem *Effundit*: Id eſt, non remoratur vel impedit ungues per marmor tranſmiſſos nulla obſtante aſperitate. *Severos.*] *Severum* vocamus, qui juſtitiam ad unguem vel ad vivum reſecat. *Junctura.*] Allegorice compoſitionem verſuum ſine ulla adſperitate & inæqualitate politiſſimam intelligit. *Ungues.*] Hinc proverbium, *ad unguem*, pro re perfecta & omnibus numeris abſoluta. *Scit, &c.*] Secundum argumentum à comparatione ſimilium, id eſt, tam recte verſum ſcribit, quam fabri lignarii lineam, normam, aut perpendiculum rubrica & creta notant. Significat optimum carminis opificem & artificem. *Tendere.*] Deducere, dirigere, collimare, ut & ſagittarii clauditur unus oculus, ne viſus dividatur. *Idem.*

66 *Non ſecus.*] Non aliter, atque ſi faber lignarius opus ad amuſſim & regulam examinet, & lineam rectam, normа per rubricam notata dirigat & apponat. *Rubricam.*] Solent enim fabri lignarii amuſſim rubrica, creta vel atramento notare, & illud ad lignum transferre, ipſa norma lignum verberando, ut deſignent quid amputandum ſit, & quo pacto opus ſit dirigendum. *Oculo uno.*] Uno nimirum clauſo, altero aperto, ut lineæ rectitudinem examinent, ne vago amborum oculorum obtutu, norma rectitudinis turbetur. Turneb. lib. 28. cap. 26.

67. *Sive, &c.*] Tertium argumentum, à quavis materia ſubjecta, de qua graviſſime & politiſſime carmen ſcribat. Declarat id cauſa efficiente; Muſarum ſcilicet inſpiratione. *Lubinus. Opus in, &c.*] Τὸ *opus* bifariam poteſt exponi: ſive opus ſit in mores evehi: vel, ſive opus fuerit inſtitutum ab illo, adverſus mores. *opus* autem *in mores & luxum*, interpretor de ſatyrico ſcripto: quod videntur ea ætate multi tentaſſe, partim carmine heroico, ut Perſius, partim per ſatyram mixtis oratione & verſu, ut Petronius. Non aſſentior veteri interpreti & aliis qui *mores* de comœdia accipiunt, *luxum* de ſatyra. *Caſaubonus. Et prandia regum.*] Intelligit Tragœdias. ut prandium Terei, cœnam Thyeſtæ. *Lubin*

68. *Res grandes, &c.*] Quæ intelligenda tantum de Tragœdia. Satyra enim popu-

Ecce modo heroas ſenſus afferre docemus
Nugari ſolitos Græce, nec ponere lucum
Artifices, nec rus ſaturum laudare, ubi corbes,
Et focus, & porci, & fumoſa Parilia fœno:

Unde

[illegible]ET. SCHOLIAST.

[illegible]ilia, &c.] Varro: Palilia tam [illegible]am publica ſunt apud ruſticos: [illegible]tis cum fœno ſtipulis, ignem [illegible] tranſiliant, his Palilibus ſe ex[illegible]dentes.

[illegible]VARIORUM.

[illegible] & humile ſcriptum eſt. Intel[illegible]em per *Res grandes*, magnas, & [illegible]ſas, ſublimes, & verba decoris [illegible]tatis plena. *Lubin.* *Noſtro dat*, [illegible]uic de quo loquimur: ſunt enim [illegible]erba recentis adhuc è Poëtæ cu[illegible]ecitatione: ſed Neronem præ[illegible]telligi exiſtimantibus, aſſenti[illegible]*ſaub.*

69. *Ecce, &c.*] Aliud Poëticæ va[illegible]argumentum, quod majora vi[illegible]ggrederentur, & cum ne humi [illegible]uidem materiis dextere tractan[illegible]cerent, materiis graviſſimis ma[illegible]nolirentur: Præclare de his Ho[illegible]

S[illegible]te materiam veſtris qui ſcribitis [illegible]quam
V[illegible]us, & verſate diu, quid ferre recu[illegible]ent,
Qu[illegible] valeant humeri.

[illegible] Quaſi rem novam & inauditam [illegible]urus. *Heroas ſenſus.*] Intelligit he[illegible]materias, quales tractant Epici, [illegible]tias & materias graves, ſublimes. [illegible] autem *Heroas* pro *Heroos* vel *He*[illegible] *Adferre.*] Proferre, ſcribere, & [illegible]cere. *Docemus.*] Legitur in aliis, [illegible]*us.* Lubin.

[illegible] *Nugari, &c.*] Qui antea vana [illegible]um Poëmata & Epigrammata Græ[illegible]ebant condere, illi jam omnia ten[illegible]ublimia. *Nugari ſolitos*, id eſt, qui [illegible]e ſolebant verſus ſcribere. *Lubi*[illegible] Vel intelligit puerulos vix adhuc [illegible]s litteras doctos. Ea enim ætate [illegible]ani, puerorum ſtudia à Græcis li[illegible]uſpicabantur. *Caſaubon.* *Nec, &c.*] Pueri cum primum rhetorum Scholam ſalutaverant, egreſſi è Grammatico ludo, exercebant ſtylum in deſcriptionibus ac narrationibus hiſtoricis. *Caſaub.* Qui ne tantum quidem in arte Poëtica profecerunt, ut lucum recte poſſint deſcribere, & rus ſaturum, & ubertate fructuum amœnum laudare. *Artifices ponere* eſt, non ſatis gnari & periti artifices ad ponendum. Turneb. lib. 9. cap. 31. *Lucum.*] Silvam aliquam amœnam & incæduam, alicui Numini conſecratam. *Lubin.*

71. *Nec rus, &c.*] Scilicet ſunt artifices. Id eſt, qui ne poſſunt quidem rus omnis generis fructibus & lætis ſegetibus abundans, recte deſcribere: quod tamen laudare cupientibus, futurum ſit benigna materia. *Ubi.*] Id eſt, in quo rure ſunt corbes, &c. Quæ à Varrone, & Columella deſcribuntur. *Lubin.*

72. *Et focus.*] Scilicet luculentus, culina uncta. *Et porci.*] Species pro genere. omnis generis greges & armenta ſignificat. *Et fumoſa, &c.*] Id eſt, in quo rure etiam ſunt loca ſacrificiis deſtinata, in quibus paſtores publicè & privatim 20. Aprilis die, quo Romulus olim urbem fundaverat, magnæ ſuæ Deæ Pali, feſta *Palilia* dicta celebrabant, & illi liba ſacrificabant. Eadem feſta & dicta *Parilia*, quoniam pro partu pecoris eadem fiebant. Athenæus libro 8. capite 16. *Fumoſa fœno.*] Nam pyras ex ſtipulis & fœno exſtructas incendebant, & per excitatum fumum tranſiliebant, ſe hoc ſacrificio expiari credentes, morbos depelli à ſe & à pecore, item lupos abigi. *Lubinus.* Quid aridius aut jejunius fingi poteſt, quam ſi cum inſtitueris rus ſaturum laudare, circa corbes, focum, porcos, & fœnum immoreris? lævia enim iſta ſunt ac nihil, præ Bacchi Cereriſque muneribus, fructuum copia, gregibus atque armentis aliiſque multis, in quibus ſitæ ſunt agro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Unde Remus, ſulcoque terens dentalia, Quinti,
Quem trepida ante boves Dictatorem induit uxor:
Et tua aratra domum lictor tulit, euge poëta,
Eſt nunc, Briſæi quem venoſus liber Accî,
Sunt quos Pacuviuſque, & verrucoſa moretur
Antiopa,

VARIORUM.

agrorum divitiæ ac ſuavitates. *Caſaubonus.*

73. *Unde Remus.*] Id eſt, ex quo rure ſaturo Romulus, Remus, & alii auctores Romani generis ſunt oriundi, & nati. Unde patres noſtri ad imperium prodierunt, & illud virtute ſua ampliarunt. Innuens priſcos patres non mollicie & luxu vitæ, ſed labore & virtute veram ſibi gloriam comparaſſe. *Sulcoque, &c.*] Id eſt, ex quo jure olim ſummi Imperatores & Dictatores prodierunt, atque adeo tu ô Dictator Quinti Attili Cincinnate, quem rure arantem, ad Dictaturam contra Samnites S P Q R. per lictorem in urbem vocavit, qui Conſulem Romanum à Samnitibus obſeſſum obſidione liberavit. Vide Liv. lib. 3. *Sulco, &c.*] Arans Nam inter arandum dentale vel lignum cui vomer inducatur, continua aratione atteritur. *Quinti.*] Vocandi caſus. *Lubin.*

74. *Quem, &c.*] Sudans enim & nudus ruſticorum more arabat, cui ob id uxor Racilia trepida & rei novitate perculſa, è vicino tugurio propere veſtem attulit, & virum ſuum Dictatorem jam à Senatu Romano delectum, induit. *Trepida.*] Feſtinans. Vel metu perculſa: utique cum legatos exponentes audiſſet, qui terror eſſet in exercitu: Omnia enim trepidationis plena. *Caſaub.* *Ante boves.*] Et prope aratrum quibus arabat, *Lubin.*

75. *Et tua, &c.*] Id eſt, cum publicus miniſter à ſenatu miſſus, aratrum tuum domum humeris ſublatum reportavit. *Lictor.*] A ligando, quod vel faſces virgarum ligarent & Conſulibus præferrent; vel quod quem Conſules prehendi juſſiſſent, prehenderent & ligarent. *Euge.*] Reſpexit ad ſuperius illud adulatorum *Euge.* Quaſi dicat: Ego etiam tibi adulabor, & tibi acclamabo homo vaniſſime. Egregios vero Poëtas qui grandia & ſublimia aggredi non erubeſcunt, cum ne hæc quidem tam minuta, tam puſilla recte explicare poſſint. *Idem.*

76. *Eſt nunc, &c.*] Aliud Poëticæ vanitatis argumentum à factis, quod affectent obſoleta & antiqua verba, & Poëtas vetuſtiſſimos & antiquitate ſqualentes, Accium, Pacuvium & alios imitentur & legant, ſpretis recentibus, & κακόζηλοι eorum vitia pro virtutibus æmularentur. *Lubin.* *Briſæi.*] Bacchici, & furentis, à Baccho, qui Briſæus dictus, quod Accius ſcripſit Bacchas Tragœdiam. *Farnab.* *Briſæi, &c.*] Ita vetus lectio: non *Briſei*, neque *Acti* vel *Atti*. L. Accium veterem Poëtam tragicum Pacuvii ὁμόχρονον intelligit. pro *Briſei* lego *Briſcis*: notiſſimum fœminæ nomen ex Homero & aliis Poëtis: ejus caſus tragœdiæ convenire nemo poteſt negare. *Briſcis igitur liber venoſus & Antiopa verrucoſa*, duarum Tragœdiarum nomina ſunt, quarum hanc Pacuvius compoſuerat, illam Accius figurate vero omnia illorum ſcripta deſignabantur duabus illis vocibus. *Venoſus liber.*] Turgens & ſufflatus: Vel deformis, tuberoſus, ut ſunt homines macri & ſenes vieti quibus dedit longa ætas *deformem pro cute pellem.* Iſtis enim venæ exſtant, carne ſenio abſumpta: *venoſus* autem omnes membranæ non *nævoſus*, ut ſuſpicabatur Hadrianus Turnebus lib. 28. cap. 36. lux & decus ſuæ ætatis. *Caſaubonus.*

77. *Pacuviuſque, &c.*] Poëta fuit Tragicus Brunduſinus, maximus, antiquiſſimus, pictor etiam egregius, Ennii Poëtæ ex ſorore nepos: Tragicorum omnium princeps apud Latinos. Pauca ejus reſtant fragmenta. *Moretur.*] Detineat, juvet, delectet. *Verrucoſa, &c.*] Tumida, tuberoſa, aſpera, horrida, &, ut ſu-

pra

Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta:
Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cum videas, quæriſque unde hæc ſartago loquendi
Venerit in linguas? unde iſtud dedecus, in quo
Troſſulus exultat tibi per ſubſellia lævis?

Nilne

VET. SCHOLIAST.

82. *Troſſulus.*] Troſlulum oppidum fuit Hetruriæ, non longe à Volſcis. Hoc equites Romani ſine peditibus expugnaverunt Numio quodam duce. Unde equites Romani Troſſuli dicti ſunt.

VARIORUM.

[illegible]xit, venoſa. Nam *Verruca* ut & tuber inæqualitatem gignit. *Caſaub.*

78. *Antiope.*] De hac eximia Tragœdia inquit Cicero lib. 1. de Finib. initio. *Quis Ennii Medeam & Pacuvii Antiopam contemnat & rejiciat?* Perſius eam illam ob nimiam duritiam parum probavit. Intelligit ergo Tragœdiam de Antiopa uxore Lyci regis Thebarum, qui eam à Jove ſub ſpecie Satyri compreſſam repudiavit, ſuperinducta Dirce, à qua multis modis cruciata eſt Antiopa. *Ærumnis cor, &c.*] Nempe cum à Dirce tot calamitatibus vexaretur, eo ærumnæ cor ejus cingebant & angebant, ut illis ipſis ærumnis & miſeriis, ceu fultum, nixum, & incumbens habere videretur. Et hic Perſius de industria duras Pacuvii voces imitatus eſt. *Cor fulta.*] Synecdoche Grammatica. *Luctificabile.*] Miſeriis & ærumnis cor luctuoſum habens, miſerabile, calamitoſum, luctificum. *Fulta.*] Duriſſima metaph. Fulcimur enim rebus gratis & ſalutaribus. *Fulcire*, pro cingi & opprimi undique poſuit. Turneb. lib. 28. cap. 26.

79. *Hos pueris, &c.*] Id eſt, cum videas lippos, ſenes, & cæcos patres, pueris filiis ſuis hoſce monitus proponere & antiquitatem monendo & hortando commendare, & omnibus modis inculcare, nihil mirum eſt, quod magna ſit confuſio & miſcella Latini ſermonis. *Hos monitus.*] Verborum exhortationes intellige. *Infundere.*] Inſtillare, quaſi cum materno lacte, & aſſiduo inculcare. *Lubin.*

80. *Quæriſne, &c.*] Quaſi dicat: Non eſt mirum ſi pueri corrumpantur, cum hæc à parentibus acceperint & didicerint. *Unde, &c.*] Id eſt, unde hæc confuſio & mixtura obſoletorum & uſitatorum in linguam & ſermonem Latinum venerit. Ducta metaph. à ſartagine, quod ut in illa patella variorum animalium carnes commixtæ friguntur & torrentur, ita nova & vetera, uſitata & obſoleta paſſim ridicule & inepte conjunguntur. Vel ſumitur pro locutione confuſa, aſpera & odioſa inſtar ſtrepitus ſartaginis. *Farnab.* Turnebus libro 28. cap. 26. Alii leg. *farrago.*

81. *In linguas.*] In communem hominum ſermonem deveniret. *Unde, &c.*] Illa ratio Latini ſermonis fracta, effœminata & viro Romano indigna. *Dedecus.*] Loquendi corruptela. *In quo, &c.*] Qua corrupta loquendi conſuetudine Romani mirifice delectantur. *Lubinus.*

82. *Troſſulus.*] Ita dicti Equites Romani qui ſub regibus *Celeres*: Deinde *Flexumines*; poſtea *Troſſuli* dicti ſunt, teſte Plinio lib. 32. cap. 2. quod ſcilicet ſine peditibus duce Numio, Troſſulum Hetruriæ opidum non procul à Volſcis expugnaſſent. Vel *Troſſulus*, ut Nonius ait Toroſus, bene habitus, & in cute curanda plus æquo operatus, cujus Deus venter, quaſi Toroſulus, à toroſa & muſculoſa pinguedine. *Caſaubonus* dicit. *Troſſulos* vulgo vocari, qui cultu & toto vitæ genere cæteris præſtare vellent. *Exſultat.*] Terram pede tundit, plaudit, vehementer delectatur. *Tibi.*] Vano nimirum Poëtæ, veterum ſermone obſoleto utenti. *Lævis.*] Mollis, politus, delicatus, glaber. Irriſorie. *Per, &c.*] Theatri ſcilicet vel etiam ædificii in quibus Fabulas recitas. *Lubin. Exultat, &c.*]

Jactita

Nilne pudet, capiti non poſſe pericula cano
Pellere, quin tepidum hoc optes audire, *Decenter*?
Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina raſis
Librat in antithetis. doctas poſuiſſe figuras

Lau-

VET. SCHOLIAST.

86. *Librat, &c.*] Antitheta ſunt hæc:
Fortia neglecti velabant colla capilli:
Et per neglecti volitabant colla capilli.
Aut quotiens umbra porrexi brachia mota:
Aut quotiens umbra reduxi brachia mota.
Antitheta autem iſta ſunt, quæ contra ſe ponuntur: ut, hinc pudor, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc ſtuprum: iſtinc fraudatio, illinc fides.

VARIORUM.

Jactitat ſeſe inter eruditos, ut cum in ſubſelliis ſedet, aut cum tranſit per ſubſellia, habita recitatione. Quid, ſi hoc accipias de auditoribus? *Lævis.*] Λεῖος, mollis ac τρυφερὸς, proprie ὁ παρατετιλμένος. vulſus & reſinatus. *Caſaub.*

83. *Nilne pudet, &c.*] Obiter jam & quaſi per parentheſin ad oratores & cauſſarum forenſium actores & patronos progreditur, in quibus eandem vanitatem exagitat. Id eſt, nonne te pudet ubi de periculo capitis agitur, te non poſſe ſenem canum & miſerabilem in judicio defendere, niſi verborum fumos, tuis auditoribus vendas, & illas acclamationes *Euge, belle, recte, decenter*, tibi expetas atque exoptes? *Capiti cano.*] Ibi enim ſimplicibus verbis fletu & miſeratione opus erat, nulla verborum & figurarum ſolicita cura. *Cano.*] Vel alieno cujus patronus es. Vel potius tuo ipſius. Quaſi dicat: Turpiſſimum eſt canos ſenes ejuſmodi ineptias & nugas adhuc conſectari. *Lub.* Vel vere *Cano*: quod anget πάθος? vel atrato & ſquallido reorum more: quæ etiam res canitiem ſolet accelerare. *Caſaub.* *Pericula.*] Crimina objecta & pœnas. *Lubin.*

84. *Pellere.*] Arcere, avertere & profligare. *Lubin.* *Quin, &c.*] Quin gloriæ tuæ ſervias, & id præcipua cura agas, ut plauſum feras; quod inſtitoris eloquentiæ proprium, non viri ſapientis. Vocantur autem *tepida*, dicta mediocria, nec primæ notæ. ut ſit *audire tepidum decenter*, velle laudari, vel modica laudatione, ſenſus hic erit: cum defendens reum capitis, carminibus ſuis infamem, ſperare non poſſis eas acclamationes, quas mereri ſolet bonæ cauſæ diſertus patronus: tu tamen adeo væcors es, ut ne ſic quidem gloriolæ ſtudium ponas: ſed omni ſtudio id conatis efficere, ut vel tepide lauderis, ſi pleno ore non potes. *Caſaub.* Eſt enim *decenter*, vox acclamantium, quam in capitalibus etiam ſibi quærebant. *Tepidum*, inanes, minus validas, tepidas & frigidas & viles laudes. *Lubin.*

85. *Fur es, &c.*] Quod dixit, exemplo Pedii declarat, qui à Cyrenenſibus furti & ſacrilegii accuſatus, hujuſmodi malis artibus ſe defendit. *Ait.*] Adverſarius accuſator Cyrenenſis. *Pedius quid?*] Id eſt, Pedius, ubi hujuſmodi crimen ſibi objectum, quid tum reſpondet, qua ratione ſe excuſat, & defendit? *Crimina, &c.*] Quaſi dicat: Ille vero non directe ad crimen ſibi objectum reſpondet, ſed miſſis veris & ſolidis argumentis, quibus forte deſtituitur, ſolummodo verborum floſculis & lenociniis, figuris & Antithetis crimina ſibi objecta librat, ponderat, & trutinat, & neſcio, qua circumitione à ſe removet. *Lubin.* *Crimina, &c.*] Ad concinnitatem Periodorum eſt referendum, quibus includebat, objecta ſibi crimina, ut videretur periodos appendere in bilance. Id eſt, quadam moderatione, verba trutinat, ita ut numerum ſyllabarum, pedum, caſuum, & omnia denique conſideret, ne plus ſit in uno quam in altero membro. Sperans ſe his ornamentis ſimul & una opera & abſolutionem & laudem conſecuturum.

86. *Raſis.*] Ingenti cura limatis, perpolitis, ſumma induſtria. Eſt meta-
phora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Laudatur. bellum hoc. hoc bellum? an Romule ceves?
Men' moveat. quippe, & cantet ſi naufragus, aſſem
Protulerim? cantas, cum fracta te in trabe pictum
Ex humero portes: verum, nec nocte paratum
Plorabit, qui me volet incurvaſſe querela.
Sed numeris decor eſt, & junctura addita crudis.

Clau-

VARIORUM.

umpta ab eborariis, & ſtatua-
ub. *Antithetis.*] Id eſt, figuris
apoſitis. *Doctas.*] Laudatur à
ante corona, quod verborum
picturas orationi ſuæ docte in-
Alii leg. *Doctus poſuiſſe*, id eſt,
tanquam vir doctus in ponen-
ad ponendum. *Lubin.*

87. *Bellum hoc.*] Verba auditorum,
ationem impudentiſſime com-
ium, tanquam dicerent: Hoc
belle dicit, hoc eſt pulcrum, hoc
n. *Hoc bellum?*] Verba Perſii
dignatione & ſtomacho vultuo-
unciata. Quaſi dicat: Eſtne hoc
? imo eſt longe turpiſſimum.
An Romule.] An adhuc vir es?
e vero, ſed mollis & effœmina-
mulus. eſt quivis Romanorum.
facta dictaque, nec Romano nec
i ſpiritus viro conveniunt. *Caſau-*
Quaſi dicat: Adeone vos Roma-
iles à virtute & prudentia majo-
ſtrorum degeneraſtis, ut impu-
abulæ & impoſtori, canum mo-
landiamini? *Ceves.*] Eſt autem
proprium canum, clunes adulan-
antium. Inde etiam ad res vene
anſfertur. *Lubin.*

88. *Men' moveat.*] Quaſi dicat: Me-
miſericordiam reus commoveat,
nificis & ſeſquipedalibus verbis,
ioſa oratione utatur, quem opor-
miſerabili voce judicum commi-
nem implorare? Nunquam pro-
Hinc Horat. inquit:

- - *Si vis me flere, dolendum*
num ipſe tibi. - - -

tet.] Quemadmodum naufragus
em à me emendicet, & vultu hi-
tque læto cantet, nec numulum
m vel aſſem à me accipiet: ita nec
magnificis verbis ſi utatur, me ad
miſericordiam commovebit. Solebant autem naufragi naufragium ſuum depingi curare in tabella quadam, & illam humero portare, & obvios miſerabili illa pictura & lamentabili voce ad ſtipem ſibi erogandam & commiſerationem impellere & commovere. Hanc tabulam pictam poſtea illi Deo ſuſpendebant, cujus ope ſe naufrago liberatos credebant. *Lubin.*

89. *Cantas, &c.*] In eadem ſimilitudine perſeverat. Quaſi dicat: Si reum videro tali verborum lenocinio ſe tuentem, perinde ad miſericordiam movebor, atque ſi naufragum caſus ſuos in tabula depictos circumferentem, cantare audirem. *Pictum.*] Nam ne ſæpius in eroganda ſtipe ſuam calamitatem narrare cogerentur, naufragium ſuum in tabula aliqua depictum ex humero portabant. *Lubin.* Quia magis afficiunt quæ oculis, quam quæ auribus percipiuntur; ideo picturam adhibebant ad movendam miſericordiam, non naufragi ſolum, quod multi teſtantur: ſed etiam patroni quidam in foro. *Caſaub.*

90. *Verum, &c.*] Id eſt, qui me ſua querela ad miſericordiam commovere, & ad ſublevandum lapſum, & humi dejectum incurvare & flectere velit: ille mihi non lamentabile aliquid nocte comparatum & excogitatum plorabit, nec elaborata, & præmeditata oratione, ſed naturali, vivida, & ſimplici, ſuas mihi calamitates recitabit. *Idem.*

91. *Plorabit.*] Lamentabili voce recitabit. *Incurvaſſe.*] Ad dejectum ſublevandum & erigendum inflectere, id eſt, movere ad miſericordiam. Eſt Metaph. ab eo qui dejectum ex miſericordia ſublevare nititur. *Idem.*

92. *Sed numeris.*] Hunc verſum profert is, qui tota hac Satyra vulgarium Poëtarum cauſam agit. *Caſaubonus.* Eſt

ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Claudere ſic verſum didicit, *Berecynthius Atys*,
Et qui cæruleum dirimebat Nerea Delphin.
Sic, coſtam longo ſubduximus Apennino.
Arma virum, nonne hoc ſpumoſum & cortice pingui?
Ut ramale vetus prægrandi ſubere coctum.

Quid-

VET. SCHOLIAST.

96. *Sic, &c.*] Omnia Epicorum carmina, ita fere ſunt compoſita, ut proximus pes ab ultimo dactylus ſit, exceptis admodum paucis, quos σπονδειάζοντας appellant, ut apud Cornelium Severum:

Pinea frondoſi coma murmurat Apennini.

97. *Subere, &c.*] ſuber cortex arboris. Virgilius:

Huic natam libro, & ſylveſtri ſubere clauſam.

VARIORUM.

ergo aliud quoddam Poëticæ vanitatis argumentum, quod nimiam ſoni & concinnitatis verborum, nullam ſubjectæ ſententiæ rationem habeant. Quod confirmat verſibus aliquot ex Poëtarum ſui temporis libris depromptis. *Crudis.*] Eſt Metaphora ab incoctis cibis, & immaturis fructibus. Intelligit autem verſus temere effuſos, nec matura meditatione ſatis decoctos. Quaſi dicat: Immaturis, acerbis, ingratis, incultis. *Numeris.*] Id eſt, verſibus, qui certis numeris & menſuris conſtant. *Decor.*] Ornatus, Suavitas, & Dulcedo. Non τὸ πρέπον, ſed τὸ καλόν. *Junctura.*] Connexio & ſtructuræ coagmentatio æquabilis. Turneb. lib. 28. cap. 26.

93. *Claudere, &c.*] Id eſt, egregius ille Poëta Romanus (Ironice ſic loquitur) verſum ita didicit concludere & abſolvere. *Lubin.* *Claudere, &c.*] Bene mones, inquit reſpondens Perſius: ſane enim præclare iſti de Muſis Romanis ſunt meriti, qui non contenti ſolutam orationem corrupiſſe, etiam Poëtices ſacra polluerunt, invento hoc genere novo verſuum rhythmicorum. *Berecynthius Attin.*] Sic legendum eſt: quod pridem monuit Joſephus Scaliger. *Caſaub.* *Berecynthius Atys.*] videntur iſta citari ex Attine Neronis: de quo Dio. Verum hoc hemiſtichion, ut nimis molle, auctor noſter ridet. Notat autem vanus ille quiſquis fuit Poëta, fabulam de Aty puero Phrygio formoſiſſimo, à Cybele vel Berecynthia adamato, qui ipſi Cybelæ fidem dederat, ſe nullam unquam aliam amaturum. Vide Ovidium Metamorph. lib. 10. Turneb. lib 28. cap. 26.

94. *Et qui, &c.*] Hic etiam verſus turgidus & adfectatus. Notat autem fabulam de Arione, quomodo illum Delphin per mare ad littus tranſvexerit. *Delphin.*] Quos Muſicis inſtrumentis lætari graviſſimi auctores teſtantur. *Dirimebat.*] Pro tranſnabat, vel nando ſecabat cæruleum Nerea, vel mare. *Dirimere Nerea*, pro natare in mari. *Lubinus.*

95. *Sic.*] Poëtæ verbum eſt. Quaſi dicat: Ejuſdem farinæ & hic verſus eſt. *Coſtam.*] Id eſt, lateris partem Apennini montis avulſimus & excuſſimus, perque illam tranſitum nobis fecimus. Eſt autem Metaphora inepta & adfectata. Eſt autem *Apenninus* mons, qui mediam Italiam dividit. *Idem.*

96. *Arma, &c.*] Reſpondet jam Perſio, turgidorum ille carminum admirator. Quaſi dicat: Sic tibi adeo turgida & vana videntur, quæſo quid de illo Maronis carmine ſtatues, cujus eſt hoc principium, *Arma virumque cano*: nonne hoc quoque inflatum, horridum & ſcabrum. *Arma virum.*] Synecdoche partis pro toto. Ponitur hoc pro toto Poëmate. *Nonne, &c.*] Id eſt, vanum turgidumque inſtar ſpumæ. *Lubinus.* *Nonne, &c.*] Meminerit lector ejus quod ante monebamus, eum qui Perſio contradicit, ſic animi ſui ſenſa eloqui, ut verbis tamen utatur ex mente Perſii. *Caſaubon.* *Cortice pingui.*] Craſſo, inornato, multa redundantia habens, craſſa & minus elaborata. *Lubin.*

97. *Ut, &c.*] Hæc verba ſunt Poëtæ

Perſii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quidnam igitur tenerum, & laxa cervice legendum?
Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis,
Et raptum vitulo caput ablatura ſuperbo
Baſſaris,

VET. SCHOLIAST.

99. *Torva, &c.*] Verſus Neronis ſunt. *Mimalloneis.*] Mimallones dicuntur miniſtri Liberi patris, ἀπὸ τῆς μιμήσεως. Candaulis Illyriorum Rex ad Macedoniam cum exercitu venit: Macedones cum parvum exercitum haberent, pluſimas mulieres cothurnis & thyrſis in modum Baccharum ornaverunt. Illi videntes exercitum adventare, diſceſſerunt.

VARIORUM.

Perſii adverſario, tanquam indigno cui ſerio aliquid dicat, reſpondentis. Quaſi dicat: tu recte judicas, verſus ejus craſſi ſunt & pingues, ut annoſum aliquod ramale prægrandi ſubere, denſiſſima cortice et cruſta, calore ſolis coctum & exſiccatum. Vel ut Farnabius exponit: Eſt ſat ramus vel arbor grandis corticis, ſed cujus humorem decoxit ætas, id eſt, ſublime carmen & ſolidum eſt. *Ramale vetus.*] Id eſt, annoſus ramus arbore ejectus, qui non facile flectitur. *Prægrandi, &c.*] Alii dicunt, quod particula præ voci præfixa, ſignificationem ſemper augeat & intendat, ut *væſanus*, *vepallidus*. Alii legunt, *prægrandi Subere.*] Suber arbor glandifera, craſſo admodum cortice, Kork. *Coctum.*] Id eſt, calore ſolis exſiccatum. *Lubinus.* Quicquid laudare vellent, *coctum*, vocabant: contra quæ vituperabant, cruda. *Caſaubon.*

98. *Quidnam, &c.*] Quoniam ergo, ô Perſi, omnia vana, turgida, & ad rumorem populi aucupandos, tibi compoſita videntur: quidnam igitur tandem tenerum, molle, minuſque aſperum & [illegible]m. Quaſi dicat: Age quidnam tandem eſt concinnum & tenerum & non tale carmen, quod pinguem corticem [illegible]beat. *Laxa, &c.*] Id eſt, in quo pronunciando, utpote turgido & inflato, non *pulmo animæ prælargus anhelet.* Id eſt, quod non ſit turgidum, & non tam magnis laterum viribus & magna vocis contentione pronuncietur, ſed laxa cervice, non nimis firma, contenta & rigida. *Lubin. Laxa, &c.*] Alludit ad recitationes quæ fiebant de ſcripto. Qui molliter recitabant, etiam cervicem ſuo quodam & peculiari modo inflectebant: is quippe mos ac geſtus delicatorum & τρυφητῶν. *Caſaub.*

99. *Torva, &c.*] Reſpondet Perſius per Ironiam. Quaſi dicat: Tune hoc quæris? Nempe hoc divinum & omnibus numeris abſolutum Poëma ex Neronis officina depromptum. Sunt autem ſequentes verſus inſulſi, turgidi & affectati ex fabula Neronis *Niobe* dicta, depromptі. *Torva Cornua*, pro tibiis ingentibus & terribilibus, adfectatè & inepte. *Torva*, pro torta. *Implerunt, &c.*] Pro inflarunt. *Lubinus. Bombis.*] Tubarum & inſtrumentorum ſonos Latini *bombos* vocant, aliter quam Græci. *Caſaubonus. Mimalloneis bombis.*] Pro ſono Bacchico, quo tubas inflarunt. Sunt enim Mimallones Bacchi ſacerdotes, à Mima Aſiæ minoris monte, ubi Bacchus colebatur. Vide Strab. lib. x.

100. *Et raptum, &c.*] Id eſt, Bacchi ſacerdos, ipſa furioſa Baccha, ipſi Pentheo ab irato Baccho in vitulum transformato caput ablatura, ipſumque diſcerptura. Vocat autem Bacchum hoc loco *Baſſaridem. Raptum caput.*] Id eſt, caput Penthei à cervice violenter ablatum & revulſum. *Vitulo ſuperbo.*] Id eſt, Pentheo à Baccho in vitulum transformato, quem furioſa mater vitulum ut Ovidius dicit, Aprum eſſe exiſtimans, miſerrime intercmit. *Superbo.*] Eo dixit, nam ſuperbe Liberi vel Bacchi ſacra conviciabatur & contemnebat. *Lubin.* Atque hinc intelligimus Bacchas Neronis, ejuſdem argumenti fuiſſe cum Bacchis Euripidis, *Caſaub.*

101. Baſſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Baſſaris, & lyncem Mænas flexura corymbis
Euion ingeminat: reparabilis adſonat Echo.
Hæc fierent, ſi teſticuli pars ulla paterni
Viveret in nobis? ſumma delumbe ſaliva
Hoc natat in labris: & in udo eſt Mænas, & Atys:
Nec

VET. SCHOLIAST.

101. *Baſſaris.*] Baſſarides, Bacchæ, quibuſdam videtur à generè veſtis, qua Liber pater utitur, demiſſa ad talos, quam Thraces Baſſarin. Quidam à vulpibus, quarum pellibus Bacchæ ſuccingebantur. Vulpes Thraces *Baſſares* dicunt.

VARIORUM.

101. *Baſſaris.*] Agave mater Penthei. *Baſſaris* verò eſt Bacchi miniſtra, dicta à Baſſareus, quod nomen Bacchi eſt, à βάζειν, id eſt, vociferando. Alii, à pelle vel genere veſtis qua induebantur Bacchi ſacerdotes. *Farnab* *Et lyncem, &c.*] Eſt deſcriptio alicujus Bacchæ. Hæc inſana Bacchi ſacerdos (*Mænas* enim dicitur ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι, furere.] lyncem animal illud maculoſum acutiſſimi viſus, Bacchi currum vehentem, corymbis hederarum racemis flexura & currum rectura. Illa *Euion* ingeminat. *Lubin.* *Flexura, &c.*] Fingunt Poëtæ currum Bacchi à lyncibus trahi. Nero autem fecerat à lyncibus vehi Bacchas, tantaque facilitate animal ferum ab illis regi, ut pro frenis eſſent ipſis hederæ: nam *flexura* heic eſt ἡνιοχήσουσα, ut recte quidam ſunt interpretati: corymbi συνεκδοχικῶς pro tota hedera, non enim κυρίως accipiendum. Hoc autem ſpectat eo, ut divino afflatu furere Bacchæ probarentur, non impulſu humano ferri. in quam ſententiam multa apud Euripidem. *Caſaub.*

102. *Euion, &c.*] Id eſt. Bacchum ſublata voce ſæpe inclamat. Bacchus *Euius* dicitur, vel quod in pugna contra Gigantes à Jove patre in leonem converſus, Rhœtum Gigantem diſcerpſerit, ad quod factum pater gratulans dixerit εὖ υἱὲ id eſt, euge fili, vel quod ibi occiſus ſit, & pater dixerit, hei υἱέ, id eſt, hei mihi ô fili. *Reparabilis, &c.*] Id eſt, tanta voce Bacchum ſæpe inclamavit Bacchi illa ſacerdos, currum regens, ut Echo vel concava convallium & montium, ſonum reddiderint. *Reparabilis.*] Eo dicitur, qui voces proclamatas reparat, hoc eſt, iterat & repetit. *Adſonat.*] Id eſt, una ſonat. *Echo.*] Hanc Ovid. Metamorph. lib. 3. dicit virginem fuiſſe, à Junone vel ob garrulitatem, vel quod Junonem deluſiſſet, in vocem mutatam. *Lubin.*

103. *Hæc, &c.*] Sunt hæc Perſii verba, indignationis, exprobrationis & ſtomachi plena, quibus vanitatem illam Poëtarum vehementer ulterius perſtringit. Quaſi dicat: Hæc ne tam vana & flagitioſa à nobis fierent & ſcriberentur, ſi vel gutta paterni ſanguinis, virilitatis, virtutis & ſapientiæ in nobis eſſet reliqua? *Pars ulla.*] Alii, *Ulla vena.* Id eſt, ſi vel exiguæ reliquiæ, vel leve ſaltem veſtigium, paternæ virilitatis & gravitatis in nobis ſupereſſet. *Teſticuli.*] Obſcœnior Metaphora, qua paternum ſanguinem, virtutem & gravitatem intelligit. *Lubin.*

104. *Summa, &c.*] Hoc vanum & elumbe, neſcio qua molli, tenera & liquata voce pronunciare conantur; & in ſummis labris, & ſumma ſaliva recitantibus natat. *Delumbe.*] Alias elumbe, molle, laſcivum, minime virile. Intelligit talia carmina, qualia ſuperius recitavit. *Saliva.*] Reſpicit ad ſuperius *eliquat.* Lubin. *Elumbe hoc*, id eſt, delicatuli hujus Poëſis. *Natat ſumma ſaliva in labris*, nullum habet ſolidæ eruditionis fundamentum; ſed in extremis labris ex ſuperficiaria doctrina quadam naſcitur temere & ſine arte. Vel hæc enervia non petuntur ex imo pectore, blæſè tantum & tenerè formantur in extremis labris & primore lingua, quæ ſaliva ſcatet. *Caſaub. Farnab.*

105. *Hoc natat.*] Hoc vanum nobilibus

...um cædit, nec demorſos ſapit ungues.
...uid opus teneras mordaci radere vero
...as? vide ſis, ne majorum tibi forte
...frigeſcant: ſonat hic de nare canina
... Per me equidem ſint omnia protinus alba,
...or. euge, omnes, omnes bene miræ eritis res.
Hoc

...ARIORUM.

...ſemper in ore eſt. In lingua ...rba effœminant molliter ex- ... in ſumma ſaliva natantia. ...] Semper in ore talia elumbia ...ve in ſumma ſaliva, quaſi & ...s labris, ſive in pleno ore. ...*Mænas*, *&c.*] Humida enim ... multo humore & ſaliva ſca- ... fortiter aliquid, ſed molliter, ...& enervatè, pronunciat. Vel ...los invehitur, qui nulla cura ...a Poëmata ſua elaborant, quic- ...unt, in udo tantum ore ſuper- ...æ natum videtur. Turneb. li- ...p. 26.

...*ec*, *&c.*] Verſus temere effun- ...en vanum & elumbe, & nul- ...aboratum, in quo condendo ...itabundus caput non ſcabit, & ...el librorum armarium præ ira, ...dente vena, cædit & pulſat, nec ...ogitabundus arrodit. Sollicite ...editantes aliquid, ungues arro- ...ut ſcabunt. *Lubin.*

...*Sed quid*, *&c.*] Sint hæc ita ...id ad te? tune ſolus contra ibis ...is nobiles, mordaci tua repre- ...i libertate offenſos? *Farnabius.* ...] Quaſi dicat: potes illa, licet ..., ſilentio præterire, ut alii fa- ...e tibi damna crees. *Teneras.*] ...ngit nimiam mollitiem princi- ...oman. quorum aures aſſuetæ ... palpitationibus, averſabantur ...em veritatem, ob quam teneræ ...agis indignarentur. *Mordaci vero.* ...enim iniquos mordet, & odium ...*dere.*] Mordere, lacerare, Metaph.

...*Vide ſis*, *&c.*] Cave, Perſi, ne à ... & ædibus patronorum tuorum ...ris, & ſportulam, 100 quadrantes, dum illos mane ſalutas, non accipias. *De*, in *vide*, hoc loco corripitur, ut *cave* apud Horatium. *Majorum.*] Potentiorum & patronorum tuorum. *Lubin.*

109. *Limina*, *&c.*] Ædes non amplius frequententur, nec ſportulam conſequaris, & ita ad inopiam redigaris. *Frigeſcant.*] Sint clauſa, ne excludaris è domo potentum amicorum, & amicitiæ tuæ renuncient. Sic *Culina frigida*, in qua nihil coquitur. *Lubinus.* Vel ne quis potentiorum tibi mortem frigidam inferat; alluſumque volunt ad illud Horatii Satyr. 1. lib. 2. *O puer, ut ſis Vitalis metuo majorum ne quis amicus Frigore te feriat.* nec malè. *Farnab.* *Vide*, *&c.*] Ne incipias potentibus ac Neroni imprimis odioſus eſſe. refer ad quotidianarum ſalutationum morem. nam qui parum grati erant, durius tractabantur ab oſtiariis & admiſſionum magiſtris. hoc vocat Perſius eleganter, *limina frigeſcere.* tranſlatum à cibis pridianis & frigidis, qui minus placent. *Caſaubonus.* *Sonat*, *&c.*] Quaſi dicat: In Satyris tuis ſumma ineſt acrimonia & mordacitas: hic autem in nobilium domibus litera R frequenter ſonat. Id eſt, divites facile irritantur. Allegoria ab iratis canibus, R enim litera eſt irritati & hirrientis canis. *Lubin.*

110. *Per*, *&c.*] Conceſſio & permiſſio Ironica. *Per me.*] Quantum ad me ſpectat, attinet. *Omnia.*] Sive bona, ſive mala, omnia laudabo. *Protinus.*] Nunc, nunc, alba, honeſta, pulcra, laudabilia. *Album* enim pro bono, *nigrum* pro malo ſæpius poſitum videas. Turneb lib. 28. cap 35.

111. *Nil moror.*] Nil impedio, concedam omnia honeſta eſſe, omnia fieri tanquam proba. *Euge*, *omnes*, *&c.*] Omnes res Romanorum egregiæ eritis, & optime vos habebitis. Aſſentientis

Hoc juvat; hic, inquis, veto quiſquam faxit oletum.
Pinge duos angues: pueri, ſacer eſt locus, extra
Mejite. diſcedo. ſecuit Lucilius Urbem,
Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis:
Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
Tangit, & admiſſus circum præcordia ludit,

Callidus

VARIORUM.

ſcoptice. Totum autem per Ironiam cum riſu legendum. Nam tacite ipſum ridens, omnia mortalium vitia ſe notaturum ſignificat. *Lubin.*

112. *Hoc juvat.*] Hæc mea verba & hæc mea oratio te juvat & delectat, cum neminem reprehendo. Nam illa quæ diſplicent, non libenter audis. *Hic inquis.*] Proſopopœia vani Poëtæ ſua carmina reprehendi vetantis. *Hic.*] In carminibus meis, quæ tanquam locus ſacer, religioſe colenda, & non contaminanda. Vel *veto*, quaſi ad Neronem reſpicit, cujus erat vetare & imperare, ne quis mala reprehenderet. Nolo me quiſquam vituperet, reprehendat. Similitudine ducta à locis conſecratis, ubi ne quid obſcœni fieret à pueris, duo dracones ad illos fugandos pingebantur. *Oletum.*] Stercus humanum, *αἰνθος*. Id eſt, alvum exoneret. *Lubinus.*

113. *Pinge, &c.*] In veſtibulo carminum tuorum tanquam loco ſacro pinge duos dracones & adde interdictum, *pueri ſacer eſt locus extra*, id eſt, pinge aliquod ſignum, quo monear, à quibus mihi ſit abſtinendum; vel ſi non vis carmina tua reprehendi, ea aliquo ſigno ut à me cognoſcantur, tibi notanda ſunt. *Pueri, &c.*] Apoſtrophe ad pueros per Ironiam, quaſi dicat, carmina noſtrorum Poëtarum, religioſa ſunt, & non tangenda. *Extra mejite.*] Satyrice & obſcœne. Sic ante dixit. *Veto quiſquam faxit oletum.* Lubinus.

114. *Diſcedo.*] Tanquam è loco vetito. Neminem tango & vitupero. Quaſi dicat: Quid hic agas, ubi ſi quid bene præcipias, nemo eſt qui obtemperet. *Secuit.*] Quaſi dicat: Nam quo jure vel qua injuria id mihi non liceat, quod aliis ante me licuit. idque cum alii ſecuerint ante me, & lacerarint, &,

-- ego tantum leviter tangam.

Secuit.] Secuit linguæ flagellis. Arripuit, culpavit, laceravit, momordit. *Lubinus.* *Lucilius.*] Demonſtrat exemplo Lucilii & Horatii ex collatione parium, quod ſibi etiam liceat. *Urbem.*] Mores Rom urbis.

115. *Te Lupe.*] Helluonem improbum & infamem, de cujus interitu & pœna Dii conſilium habere introducuntur. Fuit dux primarius in Repub. Romana. *Te Muti.*] Eſt autem T. Mutius Albutius. *Et, &c.*] Non levi morſu aut facili ictu illos pupugit, ſed genuinum & omnium firmiſſimum dentem in illis mordendis & dilacerandis fregit, omnes irarum & indignationis habenas in illos effudit. Eſt autem genuinus dens, qui à genis dependet. *In illis.*] Notandum autem hoc loco *ἀνακόλουθον*. Dicendum erat, *in vobis*. Sed pro *illis* tamen, alios etiam à Mutio & Lupo poſſumus intelligere. *Lubin.*

116. *Omne, &c.*] Secundum exemplum ab Horatio, qui mira ſolertia vitia amicorum etiam perſtrinxit, ut amici ſe reprehendi vix intelligant. *Vafer.*] Callidus & verſutus. Quem tam tecte tangit, ut ſe tangi non animadvertat, ut quem ſerio quidem reprehendit, ſed jocando. *Lubin.* *Ridenti.*] Non indignanti.

117. *Tangit, &c.*] Non rejectus, ſed receptus. Et ſic inter ridendum mordet, ac pungit. *Lubin.* Ὑπαλλαγὴ Ludendo admittitur circum præcordia. *Caſaub.* *Præcordia.*] Intima vitia intelligit. *Circum, &c.*] Contraria alias videntur *ludere* & *præcordia tangere*. Sed hoc faciebat Horatius jocando & ridendo. *Ridentem dicere vera, quid vetat?* Lubin.

118. Calli-

Callidus excuſſo populum ſuſpendere naſo:
Men' mutire nefas, nec clam, nec cum ſcrobe? nuſquam.
Hic tamen infodiam. Vidi, vidi ipſe, libelle:
Auriculas Aſini quis non habet? Hoc ego opertum,
Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi vendo
Iliade. Audaci quicunque afflate Cratino,

Iratum

VET. SCHOLIAST.

119. *Nec cum, &c.*] Midæ hiſtoriam tangit.

122. *Nulla, &c.*] Non tibi illud ... mihi Iliada Labeonis, aut Nero... :on tradas. Scripſit Nero Troi... con.

VARIORUM.

118. *Callidus.*] Doctus & ingenioſus ... lios emuncto naſo ſuſpendere, ... ridere & tectè, naſo in iras & ... s non rugato. vide ſupra verſ. 40. *Excuſſo.*] Emuncto & terſo. Emunctæ naris ... dentes, ut mucoſi ſtulti appel... *Callidus ſuſpendere.*] Eſt Græciſ... *ſuſpendere.*] Ad Horatii iſtud re... :

Naſo ſuſpendere adunco.

Lubin.

119. *Men', &c.*] Mene leviter Ro... m vitia tangere, tantum ſcelus. *Mutire.*] Hiſcere, ſubmiſſa voce loqui, ... m loqui. *Nec, &c.*] Et illud ne ... mihi quidem facere licitum, ... ii palam impune fecerunt. *Nec, &c.*] ...t illa vitia Romanorum in hunc ... , tanquam Midæ tonſor in ſcro... l foſſam, turpitudinem heri ſui ... lam inſuſurrem. *Cum ſcrobe.*] ..., pro in ſcrobe. *Caſaubonus.* *Nuſquam.*] Verbum vel monitoris, quo ... non tutum eſſe, ulla ratione Ro... m vitia perſtringere. Vel etiam ... nterrogantis cum indignatione ob... itionem. *Lubin.*

120. *Hic, &c.*] Concludit ſe Satyram ... rum, quomodocunque eveniat. Id eſt, in hoc carmine, ſive hoc ... non autem in ſcrobe ut ille ton... deo ſequitur, *vidi, vidi ipſe libelle.* *Infodiam.*] Id eſt, conſignabo, & huic ... credam, deinde eam occulam, ac ... ggeſta humo obruam. *Caſaubonus.*

Infodiam.] Notabo & perſtringam Romanos principes, qui ſunt corrupto judicio. Alludit enim adhuc ad Midæ fabulam. Ponit, *libellum*, pro ſcrobe. *Vidi, vide ipſe.*] O libelle, ut Midæ ſervus dicebat ſcrobi. *Lubin.*

121. *Auriculas.*] Hoc autem eſt quod ſuperius per Apoſiopeſin obticuit, cum dixit:

Nam Romæ quis non? --

Scilicet habet auriculas aſini. Id eſt, quis non Romæ eſt corrupto & pravo judicio? Prius ſcripſiſſe dicitur:

Auriculas Aſini Mida rex habet.

Cornutus vero præceptor, ne Claudius & Nero Impp. in ſe dictum putarent, ita mutavit. *Hoc, &c.*] Occultum & ſecretum libello meo do, & inſero. *Lubinus.*

122. *Hoc, &c.*] Quod ſolutiori riſu inſector, & reprehendo, quod nemo leget. *Meum.*] Quaſi ſolius. Quamvis alios lectores non morer. *Tam nil.*] Quamvis vile meum poëma nullos lectores ſit habiturum, tamen illud meo certe judicio Accii Labeonis Iliadi antepono. Id eſt, haſce meas nugas pluris æſtimo, quam inſulſam illam Attii Labeonis vel Neronis Iliada. *Idem.*

123. *Audaci, &c.*] Hucuſque Perſii de ſcribenda Satyra conſilium. Deinceps quem lectorem velit & nolit ſuarum Satyrarum, indicat ex diſſimilibus. Non Polydamantem & Trojades, ſed in veteribus Comicis Græcis verſatum. Vult aliquem in Cratini, Eupolidis, Ariſtophanis carminibus verſatum, non vitioſum, procacem & ſuperbum. *Adflate.*] Imbute, quaſi Enthuſiaſmo, ſuo quaſi divino inſtinctu audax Cratinus mentem imbuit, & quaſi adflavit. *Afflate, &c.*] Pro, ô tu, quicunque es afflatus Cratino: qui ſcilicet maxima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Iratum Eupolidem prægrandi cum ſene palles,
Aſpice & hæc, ſi forte aliquid decoctius audis.
Inde vaporata lector mihi ferveat aure,
Non hic, qui in crepidas Grajorum ludere geſtit
Sordidus, & luſco qui poſſit dicere, luſce,
Seque aliquem credens, Italo quod honore ſupinus

Fre-

VARIORUM.

veteris Comœdiæ libertate, Athenienſium vitia carpebat. Dicitur *afflatus Cratino*, is qui Cratini fabularum lectione aſſidua fuerit affectus, & amorem virtutis inde conceperit. *Caſaubonus.*

124. *Iratum, &c.*] Cogitandum cur Eupolidem vocet *iratum*, quem teſtantur veteres critici remiſſiorem & Cratino fuiſſe & Ariſtophane, jocis enim ac ſalibus abundaſſe, qui non conveniunt iratis. An *iratum* dixit pro triſti ac ſevero? quod epithetum commune eſt omnium qui vitia reprehendunt; an ad peculiarem aliquam illius fabulam reſpicit, cujus ſcriptionem ſuſceperit iratus? *Caſaubon. Eupolidem.*] Vitiis Athenienſium infenſum & infeſtum. Periit pugna navali inter Lacedæmonios & Athenienſes, cujus mors tantum luctum urbi attulit, ut publico edicto cautum ſit, ne Poëtæ in poſterum militare liceret. *Prægrandi, &c.*] Ariſtophanem intelligit, qui jam ætate grandior Satyras ſcripſit: vel ad dicendi genus refer. *Palles.*] Diligenter evolvis, & ſtudio nimio tibi pallorem & maciem contrahis. Vel pallorem ſtudio & aſſiduitate legendi Eupolidis comœdias contractum palles. Turnebus lib. v. cap. 3. in fine. & lib. x. cap. 1.

125. *Aſpice.*] Haſce meas Satyras quoque inſpicere dignare, ſi quid limatius, politius, & longo ſtudio & induſtria decoctum & maturum, & minime crudum, quod cum ſolertia illa Græcanica comparari queat. *Decoctius.*] Maturius. Metaphora à fructibus. Id eſt, elaboratum diligentius. *Lubin.*

126. *Inde, &c.*] Inde ex lectione Græcorum Satyricorum, lector calefacta & quaſi præparata aure, mea quoque carmina cum fervore & ardore audiat. Quaſi dicat: Tepefacta & leviter calefacta aure, & quaſi primum excitata inde ex lectione veterum comicorum. *Vaporata.*] Illorum ſcriptis accenſa, vel potius purgata & præparata. *Mihi, &c.*] Fervere enim negotium dicitur, quod urgetur diligenter. id eſt, Mihi ſic frequens & ſtudioſus cum fervore & ardore mea legat. Turnebus libro 28. capite 26.

127. *Non, &c.*] Dixit quales lectores velit. Jam dicit quos nolit & reſpuat. Et primo quidem indocti philoſophorum irriſores. *Lubinus.* Perſius *Crepidas* nominans, totum intelligit Græcorum ſtudium φιλοκαλίας circa cultum. *Caſaub. Non hic.*] Non illum ſcilicet, lectorem volo, moror, aut requiro, qui eſt rudis & indoctus Sannio. *Geſtit.*] Delectatur, Studet. *Lubinus. Sordidus.*] Vel ad avaritiam poteſt referri: vel ad nimiam cultus negligentiam. *Caſaub.*

128. *Et, &c.*] Qui petulans & ſuperbus naturæ vitia aliis objectat. Naturalia vero corporis vitia non ſunt in aliis reprehendenda. Plato in Protag. commiſeratione potius digna. Ariſt. Ethic. Nicom. lib. 3. cap. 5. Caſaubonus hic legit, *poſcit*.

129. *Seſe, &c.*] Id eſt, ſuperbus, ſe quantivis precii virum ratus, eo quod in aliquo municipio Italiæ, Ædilitatis honore functus ſit. *Lubinus. Supinus.*] Arrogans, & animi vitium ipſo geſtu corporis palam faciens. eſt genus hominum ſuperbia inflatorum, qui ingrediuntur adeo erecto corpore, atque ὑψαύχενες, ut in cœlos oculi eorum ferantur, non multo ſecus ac reſupinatorum. *Caſaub.*

130. Fre

regerit heminas Areti ædilis iniquas:
Nec qui abaco numeros, & ſecto in pulvere metas
Scit riſſe vafer, multum gaudere paratus,
Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
His mane edictum, poſt prandia Calliroën do.

AD

VET. SCHOLIAST.

Nonaria.] Nonaria dicta meretrix, quæ apud veteres à nona hora proſtabant, ne mane omiſſa exercitatione, adoleſcentes.

VARIORUM.

130. regerit, &c.] Ædilium enim ... entium rabiem coërcere, an... rare, de menſura jus dicere, ... ra frangere. Teſtatur idem Juvenalis Sat. 10.

...ſura jus dicere, vaſa minora
..., pannoſus vacuis Ædilis Ulu-
...s.

...] Ab ἡμισυ, eo quod dimidia ...arii: hic pro omni menſura. ...s lib. 29. cap. 20. *Areti.*] Oppidum in Tuſcia. Alii legunt *Eretis*, ... quod Sabinorum oppidum. Stephano, ...

131. *Nec, &c.*] Id eſt, qui humaniores artes contemnit, & ſtudia Philoſophiæ ...det, & Arithmeticorum numeros. ...*baco.*] Arithmeticorum tabula. Arithmeticos numeros & figuras Mathematicas intelligit. *Secto, &c.*] Geometræ enim ſtylo in terra vel pulvere figuras Mathematicas depingere ſolent. Vel quod pulvis ille numeris & figuris ... vel diviſus ſit. hoc autem eſt extremæ dementiæ & impudentiæ, res per ... tas deridere velle, artibus & philoſophis illudere. *Lubin. Farnab.*

... *Multum, &c.*] Qui nulla uberiore voluptate afficitur, quam cum videt ... cacem aliquam meretricem Philoſopho procaciter illudere, & barbam vellere. *Idem.*

... *Cynico.*] Vivebat tum Demetrius Cynicus, cujus ſingularem ac ſtupendam virtutem dilaudat Seneca, & apud Arrianum Epictetus, in hujus honorem & ſimilium, qui fuerunt omnibus ſeculis oppido pauci. *Cynicus* heic ἁπλῶς pro philoſopho ponitur. In genere vero de Cynicis, quorum ea tempeſtate uberrimus erat proventus, male ſenſerunt, non ſolum iſti oſores Græcarum diſciplinarum, ſed etiam è Græcis ſapientiſſimi quique. non enim vera virtute admirationem vulgi colligebant: ſed vultus torvitatem & triſtitiam ac diſſentientem à cæteris habitum peſſimis moribus atque impuræ obſcœnitati prætendebant. *Cynico.*] Pro Philoſopho. Hi Philoſophi reliquis patientiores, & injuriarum contemtores. *Barbam vellat.*] Quia indolentiam ac vacuitatem affectuum profitebantur Stoici atque Cynici, propterea quum in publico conſpiciebantur, quo ſpecimen darent ſuæ virtutis ab obviis varie irritabantur. alius eos ſannâ excipiebat, alius convitium dicebat, alius veſtem trahebat, aut barbam vellebat, aut alio quovis modo moleſtus erat. *Caſaubon. Barbam, &c. vellat.*] Id eſt, extreme contemnat, turpiter illudat. *Nonaria.*] Sic dicta meretrix, quod hora nona in lupanari proſtaret, ne mane omiſſa exercitatione, eo juvenes migrarent. Alludit hic ad Diogenem, cui barbam vellebat Lais, *Idem.*

134. *His, &c.*] Hos omnes virtutum & literarum inſulſos contemtores repudio, & his mando, ut mane edictum prætoris ob æs alienum vel culpam audiant; poſt prandia autem vel horam nonam, famoſam meretricem Callirhoën, & alias corporis voluptates concedo, & ab omni honeſto exercitio & meis imprimis Satyris, quibus vita & mores emendantur, abſtinere jubeo. *Lubin. His mane.*] Studia eorum exponit, quibus ſatyrarum ſuarum lectione interdicebat: ait iſtos duo ſolum curaſſe: forum, propter avaritiam: & lupanaria,

AD
PLOTIUM MAGRINUM,
DE
BONA MENTE
SATYRA II.

ARGUM. Gratulatus *Macrino* ſapientiam, quæ ſola recte orare docet: aliorum impia, ſtulta & inutilia vota damnat. Illos deinde taxat, qui aliud voto velle, aliud re agere videntur. Eos denique ridet, qui Deos, cupiditatis ſuæ modulo eos metientes, opimis hoſtiis & muneribus colunt: cum revera dii non munus, ſed mentem, non plenas, ſed puras reſpiciant manus.

HUNC, Macrine, diem numera meliore lapillo,
Qui tibi labentes apponet candidus annos.

Funde

VARIORUM.

panaria, amore voluptatis. hæc igitur ſtudia ſe illis relinquere ſine invidia ſatyrice oſtendit. *Do*, valet, mando: quod apparet ex Horatio:

-- forum putealque Libonis
Mandabo ſiccis.

Edictum intellige prætoris; & ab una ſpecie juriſdictionis cæteras omnes cape. manè autem judicia exercebant & ſicci. *Calirrhoës* voce hic (nomen id ſcorti quondam celeberrimi) univerſa voluptuariorum ſtudia atque occupationes συνεκδοχικῶς intelliguntur. *Caſaubon.*

VET. SCHOLIAST.

1. H*Unc Macrine, &c.*] Alloquitur Plotium Macrinum, hominem ſane eruditum, & paterno ſe affectu diligentem, qui in domo Servilii didicerat, à quo agellum comparaverat, indulto ſibi pretio aliquanto.

VARIORUM.

H*AC Satyra ſecunda Perſius amicum ſuum Plotium Macrinum virum doctiſſimum & integerrimum hortatur, ut genio indulgeat & ſacrificet, quod natalis dies ſit, & ut frugaliter illud faciat, quod non ut principes Romani, impia vota faciat, nec opus habeat ut magnis ſacrificiorum impenſis Deos corrumpat. Inſcribitur autem* DE BONA MENTE, *& deſumta eſt ex Platonis Alcibiade, quæ impia & ſcelerata hominum vota damnat.*

1. *Hunc diem,*] Natalem ſcilicet tuum.

Numera, &c.] Inter dies vitæ tuæ lætiſſimos habe, & candidiore calculo numera. Ex Cretenſium vel Thraeum more loquitur, qui dies lætos albo, triſtes nigro lapillo, in ciſtam conjecto indicabant. Poſtea computatione facta videbant, quot dies anni lætos habuiſſent, & eis ſe tantum vixiſſe putabant.

Meliore.] Candidiore. Veteres enim omnia alba bona cenſebant. *Lubinus.* *Numerare* ergo *albo lapillo*, locutio παροιμιώδης, ad cujuſcunque gaudii ſignificationem. *Caſaub.*

2. *Qui, &c.*] Qui natalis dies candidus, felix, & auſpicatus tuæ vitæ annos labentes & fugaces addit tibi & adponit, id eſt, annum præteritum claudendo tibi reliquis ſuperioribus adjungit. *Lubin.*

Labentes.] Pro *lapſis*: niſi eo reſpicit, quod ſæpe inchoatus annus pro abſoluto numeratur: cum xx. annos natum dicimus eum, qui agat vigeſimum. *Caſaub.*

Candi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Funde merum genio, non tu prece poſcis emaci,
Quæ niſi ſeductis nequeas committere divis.
At bona pars procerum tacita libavit acerra.
Haud cuivis promptum eſt, murmurq; humileſque ſuſur-
Tollere de templis, & aperto vivere voto. (ros
Mens bona, fama, fides, hæc clare, & ut audiat hoſpes:
Illa ſibi introrſum, & ſub lingua murmurat: ô ſi
Ebullit

VARIORUM.

Candida] Albus & felix. *Adponit.*] Dum videlicet novos inchoat & præteritos claudit, & ſequentes præcedentibus adjungit. *Lubinus.*

3. *Funde, &c.*] Emphatice, vinum tantum, non hecatombas adfer; ſacrifica tantum vino, non mactata hoſtia. Abunde hoc explicat *Cenſorinus*, quem lege. *Genio.*] Qui Deus. ut Varro, vim habet rerum gignendarum, & cui Natali die ſacrificabant, utpote cum ejus beneficio eſſent olim geniti. Turneb. libro 1. capite 19. & libro 26. cap. 14. *Non tu*] Id eſt, tu illa à Diis petis, quæ etiam ſine ſacrificio tibi donarint. Quaſi dicat: Quia animus purus eſt, abſque ſacrificii diſpendio valebunt tuæ preces. Eſt ergo ratio quod vino tantum ſacrificare debet; quia iniqua à Diis non petat, nec opus habeat, ut votis & ſacrificiis ingentibus, Deorum obſequium ſibi emat, & Deos muneribus corrumpat. *Prece emaci.*] Opima hoſtia & ſumtuoſo ſacro. Metaphora à rebus quæ precio comparantur. *Poſcis.*] Tanquam tibi debitum efflagitas. *Lubinus.*

4. *Seductis.*] Diis dono corruptis, jam ante tuis muneribus & ſacrificiorum impenſis corruptis. *Lubinus.* Hoc eſt, tu impia vota non facies, & ejuſmodi quæ palam non poſſis nuncupare & voce alta. *Caſaub.* Vel *ſeductis*, in ſecretum quaſi locum paululum à turba ſeductis, cum ſolis arcana ſcelera tuorum votorum ab aliis cognoſci & audiri. *Committere.*] Concredere, aperire. *Lubinus.*

5. *At bona pars.*] Magna. Carpit nobilitatem per Antitheſin ipſius Macrini. Id eſt, contra omnes nobiles Romani impia ad Deum vota concipiunt, quia tacita acerra libant, & ſubmiſſa voce Deum orant, ut iniqua eorum petitio non audiatur. *Tacita, &c.*] Metonymia, pro voto tacite & ſubmiſſa voce facto, quod cum fiebat, in acerra vel thuris arcula thus incendebatur Caſaubonus *Libabit* legit, id eſt, libare ſolet, leviter deguſtare, & attingere. *Lubin.*

6. *Haud, &c.*] Quæ deinde vota alia diſſimilitudine declarat, quod honeſta vota elatâ, impia vero vota ſubmiſsâ voce conciperentur. *Murmurque.*] Impiorum votorum & precum. A Diis enim petunt quæ homines neſcire volunt. *Humiles ſuſurros.*] Suppreſſos, ſubmiſſos, cum juxta Horatium:

Labra movent metuentes audiri.

Idem.

7. *Tollere, &c.*] E ſuis votis, & precibus in templis factis, eximere, demere. *Et, &c.*] Ita vivere, ut preces tuæ & vota omnibus nota & aperta ſint. *Lubin.* Vel, nullum votum facere quod nolis eſſe apertum. *Caſaubon.*

8. *Mens bona.*] Honeſta enim clara voce a Deo petebant, impia contra ſubmiſsâ. *Mens bona.*] Deeſt autem, utinam contingat mihi, vel ſimile quid. Sic Juvenalis Sat. 10.

Optandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano.

Fides.] Quæ juſtitiæ fundamentum, & ſine qua nihil conſtans in mortalibus. *Hæc clare.*] Ut quivis aſtans audire poſſit. *Hoſpes.*] Omnis præteriens. *Lubinus.*

9. *Illa, &c.*] Contra mala & pernicioſa vota. *Sibi.*] Quorum neminem conſcium velit, niſi ſe & Deum. Cenſebant enim ſtulti homines ipſos Deos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Ebullit patrui præclarum funus! &, ô ſi
Sub raſtro crepet, argenti mihi ſeria dextro
Hercule! pupillumve utinam, quem proximus here
Impello, expungam! namque eſt ſcabioſus, & acri
Bile tumet. Nerio jam tertia conditur uxor.

Hæc

VET. SCHOLIAST.

12. *Proximus, &c.*] Tractum à militibus, qui expuncti dicuntur, dum foras à militia emittuntur. Item metaphora à bello, in quo, cadente qui primus eſt, ſuccenturiatur alius.

14. *Nerio, &c.*] Nerius morte conjugum locupletatur, fœnerator eſt factus notiſſimus: de quo Horatius:

Scribe decem Nerio.

Dos enim à cive Romano data, non patrio dicta nomine, ſi repudium non intervenerit, poſt mortem uxoris ad maritum pertinet.

VARIORUM.

ut pravos judices muneribus corrumpi. *Sibi.*] Vel, tanquam ſibi hæc dicant, cum Dii illa impia non ſint audituri. *Introrſum.*] Inter dentes & ſub lingua immurmurat. *Sub lingua.*] Ut extra os non prodeat. Græci ὑπὸ ὀδόντα dicere amant, non ὑπὸ γλῶσσαν. *Caſaub.*

10. *O ſi, &c.*] Ita membranæ Puteani & aliæ, non *ebullit*, pro ebullierit, ἀρχαϊκῶς, ut *axim* pro egerim. *Caſaub.* *Si.*] Id eſt, utinam. Horat.

Angulus ô ſi
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum.

Ebullit.] *Bullare* aquarum eſt, cum in bullas inſurgunt, & ebullare, cum illæ pereunt, ut ita patruus in modum bullæ evaneſcat, ad bullæ ſimilitudinem exeat vel exſpiret, vel ut patruum funus repente ſe prodat tanquam bulla. Eſt autem votum avari, ut patruus moriatur. *Lubin.* Porro *Ebullire*, quod proprie in aqua fervente locum habet, ad omnia repentina transferri eleganter ſolet, varie conſtructum. *Præclarum funus.*] Hic de morte patrui vota faciens, benevolum tamen animum oſtendit, cum defuncto pollicetur præclarum funus, hoc eſt, magnum funeris atque exequiarum apparatum. *Caſaubon.* Vel *præclarum*, quia præclaram dat hæreditatem. Turnebus lib. 26. cap 14. *Et ô ſi.*] Secundum votum avari, ut theſaurum inter arandum inveniat. *Seria, &c.*] Oblongum fictile vas, argento plenum, & in terra defoſſum. *Lubin.*

11. *Sub, &c.*] Inter arandum exoptatiſſimum mihi ſonum edat. *Dextro.*] Hercule favente & propitio, ut omnia dextra felicia, ſiniſtra & læva inauſpicata. *Lubin.* *Dextro* hic κοινῶς poſitum pro βοηθοῦντος. ἕρμαιον Græci vocant lucrum præter ſpem oblatum atque inventum. *Caſaub.*

12. *Hercule.*] Opertorum theſaurorum præſide vel πλουτοδότῃ, cui eo nomine decimæ penduntur. *Farnab.* *Pupillumve, &c.*] Tertium votum avari, ut pupillus moriatur: utinam pupillus cui hæres proximus in ſecunda cera conſtitutus ſum, moriatur, & expunctus, locum proximo mihi ſuccedenti relinquat. *Lubin.*

13. *Impello, &c.*] *Impello* dicit, quia quæ obſtant, impellimus, ut removeamus. *Expungam.*] Per mortem extrudam & amoveam. Vel etiam deleam illum è tabula, ut cum ille in hæreditate primus ſit, ei mortuo & expuncto proximus ſuccedam. Id eſt, ut ita illum Teſtamenti tabulis expungam, ut miles ex bello expungitur. *Namque, &c.*] Ratio voti ex adjuncta facilitate; quod facile mori poſſit, cum natura valetudinarius ſit, ſcabie obſitus, & bile ſuffuſus & tumidus. *Lubin.* Omnia enim quæ vituperabant, ſcabioſa dicebant, *Caſaubon.* *Acri.*] Vehementi & accenſa. Turneb. lib. 6. cap. 25. & lib. 26 cap 14.

14. *Nerio, &c.*] Quartum votum avari, ut uxore mortua, alia cum nova dote ducatur, & ita conjugum dotibus locupletetur. Quaſi dicat: Nerius ille fœnerator adeo felix, ut jam tertiam uxorem

rem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hæc ſanctè ut poſcas, Tiberino in gurgite mergis
Mane caput bis, terque, & noctem flumine purgas.
Heus age, reſponde, minimum eſt quod ſcire laboro,
De Jove quid ſentis? eſtne, ut præponere cures
Huic. cuinam? cuinam? vis Staio? an ſcilicet heres?
Quis potior judex, puerisve quis aptior orbis?
Hoc igitur, quo tu Jovis aurem impellere tentas,
Dic

VET. SCHOLIAST.

19. Vis, &c.] Staius tutor pupillarius fuit. Gutta & Albus, & cæteri præpoſiti fuerunt judices: qui in Juniano judicio corrupti, Oppianicum damnaverunt.

VARIORUM.

rem ſepulturam efferat, & retentis earum opibus dives & opulentus evaſerit. Conditur.] Sepelitur, effertur ad rogum. Quæritur alias legitur, eodem fere ſenſu. Lubin.

15. Hæc, &c.] Verba Poëtæ ſtulta avarum vota irridentis. Quod impii etiam ſanctè petere ſtudeant. Sanctè.] Ritè legibus ac ceremoniis obſervaris, quibus cautum ne heſterna Venere inquinati Deos adirent, ſed prius mane purè lavarent, idque vivo flumine. Tiberinin, &c.] In Tiberi flumine bis terve caput tuum abluis. Idem.

16. Et, &c.] Nocturnum concubitum illecebras Veneris, ſordes è noſtrâ Venere contractas, purgas. Bis.] Binarius numerus olim in ſacrificiis uſitatus. Terque.] Qui numerus perfectus, quo impare Deus gaudet. Lubinus.

17. Heus, &c.] Apoſtrophe ad avarum quem jam ad ſibi reſpondendum invitat ex adjunctis, quod id quod rogaturus ſit, exiguum ſit. Heus impie, ſtolide, flagitioſe. Minimum.] Quaſi dicit: Non diu te interrogando detinebo: parvum eſt, quod à te ſcire expeto. Alii legunt nimium eſt. Idem.

18. De, &c.] Dialogiſmus Poëtæ cum avaro, ubi docet impia hominum vota Diis ingrata eſſe. Lubin. Eſtne, &c.] Præponas. Et diſtinguendum poſt vocem hunc. Nondum Perſius ſenſum abſolverat, cum volentem ſciſcitari ab iſto, an non Jovem quovis judice humano putaret juſtiorem, antevertit petitione ſua iſte, & ait cuinam? quaſi ſtupefactus novitate hujus interrogationis excipit vero Perſius, cuinam? Caſaubon.

19. Vis Staio? Quaſi dicat, quæris cui hominum Jovem anteponendum cenſeam, poſſem dicere nullum; ſed dico quod negare non potes, Jovem Staio ſaltem præſtare. Caſaub. Fuit autem hic Staius Albius Oppianicus, qui veneficiis Oppianicum fratrem & uxorem Cluentiam ejus gravidam, appropinquante partu ſuſtulit. Contra quem Cic. pro Cluentio. Lubin. An ſcilicet.] Hæc ita uno ſpiritu continuanda, ſublata interrogationis nota, quæ vulgo ponitur poſt heres. ſcilicet, inquit, dubitare aliquis poteſt, hoc eſt, omnino dubitare nemo poteſt, quin melior ſit futurus judex, quam Staius. Caſaubon. Ei apud ſe deliberanti, ecquid Jovem etiam Staio vellet præponere, ob id indignatur Poëta. Quaſi dicat: An dubitas adhuc, quis inter Jovem & Staium potior & juſtior judex ſit, & pueris orbis, vel pupillis aptior, vel utilior tutor futurus ſit? Lubin.

20. Quis, &c.] Ad ſcelera Staii reſpicit. Quaſi dicat: Cui dubium, quin Staius omnium judicum & tutorum ſit perditiſſimus, Jupiter vero optimus ac immenſo intervallo hic illi præferendus? Idem.

21. Hoc igitur, &c.] Si ergo illa vota etiam ſceleratis ingrata ſunt, quo magis Jovi? Impellere.] Inducere, perſuadere, vel urgere. Idem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Dic agedum Staio: prô Juppiter ô bone, clamet,
Juppiter! at ſeſe non clamet Juppiter ipſe.
Ignoviſſe putas, quia cum tonat, ocyus ilex
Sulfure diſcutitur ſacro, quam tuque, domuſque?
An quia non fibris ovium, Ergennaque jubente,
Triſte jaces lucis, evitandumque bidental,
Idcirco ſtolidam præbet tibi vellere barbam

Juppi-

VET. SCHOLIAST.

26. *An quia, &c.*] In uſu fuit, ut augures, vel aruſpices adducti de Etruria, certis temporibus fulmina transfigurata in lapides infra terram abſconderent, cujus impetratione rei oves immolabantur.

27. *Bidental.*] Locus ſacro percuſſus fulmine, qui bidente ab aruſpicibus conſecratur, quem calcare nefas eſt.

VARIORUM.

22. *Dic, &c.*] Id eſt, age illa, quæ Jovi inter precandum dicis, dic illa & committe auribus Staii, vel pete à Staio. *Pro, &c.*] Id eſt, Staius plenus iræ, furoris & indignationis, inclamabit Jovem. Quaſi dicat: O Jupiter! audis hæc & non fulminas? *Lubin.*

23. *Juppiter, &c.*] Vis hic imparium majorum latet. Ergo multo magis Deus ipſe inclamabit, ira & indignatione motus. Alii pro *at*, *ad* legunt. *Lub.*

24. *Ignoviſſe, &c.*] Reſpondet objectioni tacitæ. Quod Deum non commoveat. Nam ſi commoveretur ejuſmodi votis, fulmine ſtatim aliquem percuteret. Valer. *Lento quidem gradu, ad vindictam divina procedit ira, ſed tarditatem ſupplicii gravitate compenſat.* Lubinus. Et hi duo verſus ſine interrogatione melius ſcribuntur: ut pronuntientur à Perſio ἁπλῶς, narrante hanc vulgi ſtultitiam. *Caſaubon.* *Ilex.*] Species duriſſimæ quercus, alta & grandis, ob id fulminari talia ſolent. *Lubinus.*

25. *Sulphure, &c.*] Sulphur enim adjunctum fulminis, ſulphur redolentis. Tum *fulmen* ignem ſacrum vocabant. *Idem.*

26. *An quia, &c.*] Ad ſecundam prolepſin reſpondet. Quamvis non fulmine percuſſus in luco jaceas, tamen Jovem non debes irridere. *Fibris.*] Extis & inteſtinis ovium quibus expiaris. *Ovium.*] Quia his mitioribus citius putabant iram Deorum mitigari. *Lubinus.* *Fibris, &c.*] Ἓν διὰ δυοῖν. Neque enim duo ſunt conſultores Ergenna & fibræ ovium, ſed conſultis mactatarum ovium fibris, quid opus ſit docet Ergenna. *Caſaub.* *Ergennaque.*] Ergennas enim nomen proprium Sacerdotis fulgurum conditoris, Aruſpicis Hetruſci. *Jubente.*] Tanquam ille juberet, locum illum non tangendum eſſe. *Lubinus.*

27. *Triſte, &c.*] Triſte bidental, eo quod letho tuo alii reddebantur triſtes. *Bidental* dicitur quicquid fulmine percuſſum binis bidentibus vel ovibus expiandum eſt: illud hoc loco pro homine fulminato ponitur. Locum autem fulmine tactum ſolebant claudere & ſepire. Vel *triſte*, Mali ominis. *Lucis.*] In Lucos enim parum caſtos fulmina mittere cenſebatur Juppiter. *Evitandumque.*] Declinandum, non calcandum pedibus, quia locum fulmine tactum calcare nefas; quem & procurator claudebat, qui ſepiebatur à Sacerdote, & collecta fulminis fragmenta ſub terram condebantur. Turnebus lib. 26. cap. 14.

28. *Idcirco, &c.*] An ideo te Jovem ludificaturum exiſtimas. Alludit ad Dionyſium, qui auream Æſculapio barbam detraxit. *Vellere barbam.*] De hoc in calce Satyræ I. *Lubin.*

29. *An*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Jupiter? aut quidnam eſt, qua tu mercede Deorum
Emeris auriculas pulmone, & lactibus unctis?
Ecce avia, aut metuens divûm matertera, cunis
Exemit puerum: frontemque, atque uda labella
Infami digito, & luſtralibus ante ſalivis
Expiat, urentes oculos inhibere perita.
Tunc manibus quatit, & ſpem macram ſupplice voto
Nunc

VARIORUM.

29. *Aut, &c.*] Tertia prolepſis. Occurrit rurſus tacitæ objectioni, ergo Deo maximis ſacrificiorum impenſis ita mihi devinxi, ut mihi non ſolum irasci non poſſint, ſed aures etiam præbere orationi cogantur. *Quidnam, &c.*] Quidnam eſt quod tantum munus à te offerri poteſt, cujus confidentia illud audeas poſcere. *Lubin.*

30. *Emeris, &c.*] Mercede data redemeris & conduxeris, ut quaſi ob mercedem, ſuas tibi aures porrigere cogantur. *Pulmone, &c.*] An illud opimis victimis, & pinguibus pecudum viſceribus feciſti? Ironia. *Lactes.*] Inteſtina pinguia, vel membrana quibus illa cohærent, alias ilia dicuntur. *Idem.*

31. *Ecce, &c.*] Hactenus avarorum vota Satyrica mordacitate ſectatus, eadem nunc feſtivitate muliercularum pro liberis & nepotibus ſuis vota preceſque ſuperſtitioſas & impias perſtringit, ludit, exagitat. Orabant autem illæ non virtutem & probitatem, ſed vitiorum fomenta. *Metuens.*] Superſtitioſa. Omnis autem ſuperſtitio Deum metuit. Pulchra eſt hæc diei luſtrici hypotypoſis, qui puellarum octavus eſt, puerorum nonus; quo die puerum luſtrabant, votis pro eo conceptis & nomine illi indito, unde & *Nominalis* dictus. *Farnabius.* *Matertera.*] Μητραδελφή. Matris ſoror, quaſi mater altera. *Lubin.* *Cunis, &c.*] Ut præſens ſiſteretur ad ſacra, quæ pro ipſius ſalute, tum aliis Diis Deabuſque fiebant, tum etiam Deæ Cuninæ. *Caſaubon.*

32. *Frontemque, &c.*] Exprimit jam ſuperſtitioſos illos ritus, quibus vetulæ in precibus & luſtrationibus ſuis ſuper nepotes & natos utebantur, nempe licio varii coloris cervicem illorum ungebant, poſtea turbatum ſputo pulverem medio digito tollebant, & eorum frontem ac labella ſignabant. *Uda.*] Uvida & humida labella. Nam pueris edentulis continuo ſaliva fluit. *Lubinus.*

33. *Infami, &c.*] Id eſt, medio, impudico: cur infamis vocetur in Juvenale Sat. x. verſ. 53. expoſuimus. Turneb. lib. 16. cap. 6. *Luſtralibus, &c.*] Quod illis puerum luſtret, & expiet, ut ita veneficia & faſcina prohibeat & impediat. Salivæ enim vim quandam mirificam ineſſe exiſtimabant, ut fuſe docet Plin. lib. 28. cap. 4. *Ante.*] Scilicet quam orare incipiat. *Lubin.*

34. *Expiat.*] Purgat, tingit, inficit. *Vrentes, &c.*] Id eſt, quæ noxios, peſtilentes & virulentos oculos ejuſmodi expiatione perite impedire novit, & avertere. *Idem.*

35. *Tunc, &c.*] Ulterius ridiculas illas ſuperſtitiones & ineptias perſequitur, poſtquam depulit mala, jam bona precatur, varie agitatis manibus more religioſorum; illas quæ ſequuntur preces, ore concipit. *Lubin.* *Quatit.*] Expiatio præcedit preces; hæ jam ſequuntur, cum autem pro infantibus vota faciebant, manibus quatere eos ſolebant, quaſi præſentibus Diis illos oſtenderent. *Caſaubonus.* *Et, &c.*] Id eſt, ſpem de puero exilem, dubiam & fallacem. Suppliciter igitur orat, ut dives evadat, ut Licinius vel Craſſus. *Spem, &c.*] Alii per Metonymiam ſpem pro puero explicant, non male. *Lubinus.*

36. *Nunc.*

Nunc Licini in campos, nunc Craſſi mittit in ædes.
Hunc optent generum rex & regina: puellæ
Hunc rapiant: quicquid calcaverit hic, roſa fiat.
Aſt ego nutrici non mando vota: negato
Juppiter hic illi, quamvis te albata rogarit.
Poſcis opem nervis, corpuſque fidele ſenectæ:
Eſto,

VET. SCHOLIAST.

36. *Nunc, &c.*] Licinius Craſſus inter Romanos locupletiſſimus, ideo dives cognominatus. Alii volunt Licinium tonſorem ac libertum Auguſti Cæſaris ſignificari prædivitem: cujus monimentum eſt pretioſi operis via Salaria prope urbem, ad lapidem ſecundum. De hoc non invenuſtum Varronis Epigramma fertur:

Marmoreo Licinus tumulo jacet: at Cato parvo:
Pompejus nullo. quis putet eſſe Deos?

39. *Non mando.*] Verbo uſus eſt aruſpicum, cum eis dicitur:

Mando tibi, ut maximum Jovem audias.

Ut quemadmodum procurationis asſertio fit, ita fiat & in ſacris, & in prece.

VARIORUM.

36. *Nunc, &c.*] Votum pro divitiis. Latini ſcriptores ad exemplum ditiſſimorum, Licinium & Craſſum nominant, ut & hic Perſius. Per *Campos Licinii*, vetuſtum intelligit Licinium Stolonem, qui ob poſſeſſa cum filio agri jugera clↄ, damnatus eſt: ſicut per *ædes Craſſi* opes denotantur illius Craſſi, quem teſtatur in vita Plutarchus, crebris domorum emptionibus ac venditionibus, ingentes quæſiviſſe ſibi opes. *Caſaubon.* *Craſſi.*] Alii *Crœſi*. De Marco Craſſo divite intelligendum. Alii Licinium Cr s ſum intelligunt, qui negavit quenquam eſſe divitem, niſi qui integrum exercitum per annum ſuis ſumtibus poſſit alere, ut ſit figura ἓν διὰδύο. *Lubinus.*

37. *Hunc, &c.*] Vota muliercularum & vetularum pro liberis & nepotibus ſuis ſtulta & ridicula, ut gratus & formoſus evadat, adeo ut reges etiam ejus adfinitatem certatim ambiant. *Puellæ.*] De illo litigent & contendant. *Idem.*

38. *Rapiant.*] Propter pulcritudinem & gratiam, ut Ganymedi & Boreæ contigit. *Quicquid calcaverit.*] Adeo omnia deſideria & Charites eum comitentur, ut ubi vel pedem fixerit, continuo inde violæ & roſæ enaſcantur. Eſt hyperbolicum votum cum proverbio, quo extrema felicitas ſignificatur. *Idem.*

39. *Aſt, &c.*] Apoſtrophe & appellatio ad Jovem indignationis plena, qua delira hujusmódi vota rata non eſſe debere docet ex diſſimilibus. *Lubin.* Eo ſignificans, non niſi ſapientiſſimos viros orandi ſcientiam tenere. *Caſaub.* *Negato, &c.*] Præſertim cum bona non petat, ſed cum illius εὐχαὶ ἀραὶ, vel cum non ſint preces, ſed imprecationes & diræ. *Lubin.*

40. *Quamvis, &c.*] Quamvis vel maxime religioſa & ſolicita, more ſacrificantium candidis veſtibus opem tuam implorarit. Priſci in ſacrificiis candida veſte utebantur. *Idem.*

41. *Poſcis, &c.*] Reprehendit huc usque impia hominum vota & illicita. Exagitat jam ſtulta vota Romanorum, qui ſua intemperantia votis officiant, qui bonam valetudinem, robur & longam vitam à Diis petebant, quam nimiis epulis ſibi ipſi tollebant. Quaſi dicat: Quomodo poteſt illud Deus dare, quod tu per ſummam luxuriam prodigis? *Opem.*] Auxilium, robur & firmitudinem corporis. *Nervis.*] Membris, quibus vis & robur corporis continetur, inde νευροῦσθαι pro firmari. *Corpuſque, &c.*] Bonam valetudinem, quæ ne in ſenectute quidem te deſerat, id eſt, vitam longævam. *Idem.*

42. *Eſto,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Eſto, age: ſed grandes patinæ, tucetaque craſſa
Annuere his ſuperos vetuêre, Jovemque morantur.
Rem ſtruere exoptas cæſo bove, Mercuriumque
Arceſſis fibra. da fortunare penates,
Da pecus, & gregibus fœtum. quo peſſime, pacto,
Tot tibi cum in flammis junicum omenta liqueſcant?
Et tamen hic extis, & opimo vincere ferto
Inten-

VET. SCHOLIAST.

42. *Tucetaque craſſa.*] Tuceta apud Galli Cisalpinos bubula dicitur, condimentis quibusdam craſſis oblita, ac macerata: & ideo toto anno durat. Sed etiam porcina eodem jure condita ſervata, aut aſſatarum jura. Hinc Plotius Virgilii amicus in eadem regione nominatus eſt Tucca.

VARIORUM.

42. *Eſto, age.*] Permiſſio & conceſſio. Quaſi dicat: Non improbo bona, quæ in quidem jam petis. Nam

Orandum eſt ut ſit mens ſana in corpore ſano.

Sed &c.] Quaſi dicat: Ut vel maxime tibi velint hæc bona Dei boni largiri, & tuas preces exaudire, quomodo poſſunt, cum tu bonam valetudinem, quam oras, gula & crapula corrumpas? *Grandes, &c.*] Quibus vires corporis non reficiuntur, ſed opprimuntur variis opſoniis plenæ. *Patinæ.*] Metonymia Continentis pro Contento, id eſt, ipſæ dapes regales & opimæ. Turneb. lib. 1. cap. 18. *Tucetaque.*] Eſcæ regiæ, ut ait Fulgentius, genus farciminis, è carnibus ſuillis minutim concisis. *Craſſa.*] Pinguia, copioſa. *Lubin.*

44. *Annuere, &c.*] Quia tu contraria optas, & contraria facis, lubentes Deos & vota tua exaudituros, impediunt, quo minus illis, quæ petiiſti, ſucceſſum largiantur. *Idem.*

44. *Rem, &c.*] Tranſit jam ad illos, qui multis hoſtiis cæſis divitias exoptabant, quos ejusdem ſtultitiæ damnat, qui mactatione & profuſione pecudum, ſperabant pecudes ſuas augeri. *Rem.*] Familiarem, pro opibus & divitiis poſuit, ut Græci πρᾶξιν. *Struere.*] Augere, coacervare, amplificare. *Cæſo bove.*] Notabilis contrarietas. Divitias exoptant, ſacrificiis patrimonia dilapidant. *Mercuriumque.*] Illum Deum, qui rebus augendis & lucro præeſſe creditur, fibris & inteſtinis victimarum, *arceſſis*, in auxilium vocas & imploras. *Lubin.* Ut multus tibi quæſtus obveniat, vel ex mercimoniis, aut neſcio unde ex inopinato. *Caſaub.*

45. *Arceſſis, &c.*] *Fibra*, pro extis & inteſtinis. *Da, &c.*] Proſopopœia ruſtici, felicitatem à Mercurio precantis. Id eſt, concede ut penates vel Dii domeſtici res, fortunas & facultates meas ſecundent, & proſperent. Id eſt, da, ut penates me fortunatum faciant. *Lubin.*

46. *Da, &c.*] Id eſt, da pecus numeroſum, copioſum, & fœcundum. *Quo, &c.*] Vehemens Perſii in ruſticum objurgatio, ex Repugnantibus. Quaſi dicat: Vis illa amplificari quæ tu ipſe minuis. Id eſt, qui fieri poteſt ut grex augeatur, cum tu indies illum imminuere & atterere tuis immodicis ſacrificiis ſtudeas. *Peſſime.*] Sic Græci χέτλιε. *Idem.*

47. *Tot, &c.*] In flammis inter ſacrificandum. *Junicum.*] Junices bobus minores, & vitulis majores, juvencæ teneræ. *Omenta*] Synecdoche partis inteſtinorum pro ipſis inteſtinis & extis, quæ in ſacrificiis aræ impoſita cremabantur. Veterum in ſacrificiis conſuetudo erat, ut quas hoſtiæ partes adolerent, eas omento & adipe operirent, ut facilius arderent, pinguedine ignem alente. *Liqueſcant.*] Conſumantur ignis calore. Turneb. lib. 7. cap. 23.

48. *At tamen, &c.*] Quamvis inſanis his ſacrificiis videat numerum pecudum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Intendit: jam creſcit ager: jam creſcit ovile,
Jam dabitur, jam jam, donec deceptus, & exſpes
Nequicquam fundo ſuſpiret nummus in imo.
Si tibi crateras argenti, incuſaque pingui
Auro dona feram, ſudes & pectore lævo
Excutias guttas, lætari prætrepidum cor:

Hinc

VARIORUM.

cudum quotidie decreſcere, tamen in inſania ſua perſeverat, & ſperat ſe voti tandem compotem futurum, & tamdiu ſperat, & hoſtias cædit, donec tandem totum gregem ſuum penitus exhauſerit. *Extis.*] Boum, junicum, ovium & victimarum inteſtinis. *Ferto.*] Sic legendum, non *farto.* Hujus meminit Cato de re ruſt. cap. 134. Sed Perſius ἁπλῶς pro re Diis oblata heic accipit, non pro libo. *Caſaub.* Sed ut Cato inquit, veteres, ſtruem farris, tritici, fabæ, ſeminis rapacei, thure & vino additis ante meſſem parabant in porcæ præcidaneæ immolationem, & Jano, Jovi & Junoni ſacrificabant, quæ diverſarum rerum congeries *fartum* dicebatur. *Cornutus* dicit eſſe genus panis vel libi, quod Diis infertur à Pontificibus in ſacrificio: dictum à ferendo. *Vincere.*] Deum ſuperare, & ſibi obſequentem reddere, vel ad finem perducere, vel illas difficultates ſuperare. *Lubin.*

49. *Jam, &c.*] Satis lepide naturam hominis cupidi exprimit, & ſimul inſani: qui cenſebant res tum maxime creſcere, cum maxime imminuerentur. *Creſcit ager.*] Mire exprimit ſuperſtitioſorum ſpem, & mox ſubtexit eventum. Tamdiu ſperat avarus ille ſuperſtitioſus, donec ſplendidis ſacrificiis ad paupertatem ſit redactus. *Ovile.*] Greges & armenta. *Idem.*

50. *Jam, &c.*] Id quod tanto tempore tot ſacrificiorum impenſis petis & exſpectas. *Jam, jam.*] Epizeuxis, per irriſionem Poëtæ. *Donec, &c.*] Tamdiu ſperat & ſacrificat, donec tandem ad extremam paupertatem redactus ſit, donec neque res, neque ſpes amplius illi ſuperſit. *Deceptus.*] Vana ſpe & exſpectatione. *Exſpes.*] Deſperans jam de incolumitate & proventu rerum ſuarum. *Idem.*

51. *Nequicquam, &c.*] Fruſtra enim in fundo eſt parſimonia. *Suſpiret.*] Metaph. ab animalibus, tanquam nummus in fundo arcæ ſolus relictus, timore quaſi ingemiſcat vel ſuſpiret, quaſi nummus à ſociis deſtitutus & fruſtratus ſuſpiret, dolens ſpes ad nihilum recidiſſe. Vel tinnit jam rarior, in fundo crumenæ prope exhauſtæ ſacrificiis. *Idem.*

52. *Si, &c.*] Quærit deinceps cauſam officii horum inſanorum, & frequentium ſacrificiorum; quam ait eſſe ſtultam hominum opinionem, quod ut homines, ſic etiam Deos muneribus capi crederent. Id eſt, ſi ego tibi homini aurea & argentea donaria, & pocula dono afferrem, tu præ nimia lætitia etiam lacrumas profunderes. Hinc oritur quod etiam Deorum ſtatuas auro inducis, vel etiam ex ſolido auro effingis, tanquam Dii ut homines, auro & muneribus delectentur. *Crateras.*] Pateras argenteas, Caſaubonus *craterras* legit, à craterra. *Incuſaque, &c.*] Donaria ex largo & craſſo auro excuſa & cudendo impreſſa. Vaſa aurea ſolidæ materiæ, non gracilis bracteæ. Intelligit ἀνάγλυφα ex auro craſſo ſculpta, & in aſperitatem cælata. *Salmaſius* legit, *incluſæ.* Turneb. lib. 26. cap. 14.

53. *Sudes, &c.*] Sudas præ nimio gaudio, & lacrumam emittis. *Lubinus.* Perſius ergo ſudorem illi tribuit, hoc eſt, gravem commotionem, quales ſunt illæ quas ſequitur ſudor. *Caſaubonus.* *Pectore lævo.*] Perverſo. Vel corde, quod in læva vel ſiniſtra corporis parte. vel, Lachrymes præ gaudio; tanta eſt ſtultitia tua. Virg.

——*ſi mens non læva fuiſſet.*

Hoc eſt, niſi fuiſſemus ſtulti. *Caſaub.*

54. *Excutias.*] Emittas, effundas lacrumas

…llud ſubiit, auro ſacras quod ovato
Perd…is facies. nam fratres inter aënos
…a pituita qui purgatiſſima mittunt,
…ui ſunto, ſitque illis aurea barba.
A…um, vaſa Numæ, Saturniaque impulit æra,
Veſta-

V…T. SCHOLIAST.

55. …m, *&c.*] Acron tradit, quod …i Apollinis Palatini fuerunt Da-…ffigies, & contra eas ſub divo …queſtres filiorum Ægiſthi. Ex … ſtatuis quædam dicebantur …ibus per ſomnum dare oracula. …*urniaque*, *&c.*] Æs in æde …ondebatur, nondum argento …ignato. Unde ærarium nomen … Fuit autem aſſis libralis, & du-… quod hodie in uſu remanſit. …t penſari potius quam numera-… & Diſpenſatores dicti præro-…atores.

VARIORUM.

…æ guttas ſudoris. Sic Terentius: …*ræ gaudio*. *Lætari*, *&c.*] Eo …t tuum gaudio quaſi trepidet & …. Græciſmus, pro ad lætan-…el quod cor lætetur. Alii legunt …non omnino male. *Illud lætari*, …la læticia, quia enim tibi cordi …, diis etiam credis eſſe, vitiis … æſtimans: & *hinc illud ſub-* … Vel, Credis ſuperſtitioſus tibi …hoc aurum à Diis miſſum, quo-…es & femora auro illinis. *Farn.* …*um.*] Notat illam cordis ſub-…em ex nimio adfectu & cupidi-… …rneb. lib. 26. cap. 15.

55. …*inc*, *&c.*] Antapodoſis ſimili-… *Hinc*, quod tu auro adeo dele-…ud oritur, quod etiam ſacras … ſtatuas & facies auro inducis. …iro etiam delectentur. *Illud ſub-* … …nc tibi id in mentem venit, …num ſubiit & invaſit. Quod ex …uibus olim triumpharant mili-…lectum erat & prædatum ex ſpo-…um. *Ovare* enim ſignificat mi-…tiumphum paragere. *Ovato.*] Sic … triumphatus. *Lubin.*

56. …*rducis facies.*] Perducis, indu-cis, oblinis, imo totas ducis & ex ſo-lido auro facis. Nota autem quod gene-raliter Satyrico riſu Deorum ſimulacra, vel ipſos Deos ſculptos, vel Deorum imagines vocet *ahenos fratres*. Stabant enim in Apollinis palatini porticu effi-gies æneæ quinquaginta filiorum Ægy-pti, quibus ut & Apollini, Æſculapio, Iſidi, &c. attribuit vetuſtatis ſuperſti-tio vim in ſomnis indicandi curationes & remedia morborum. Quod ſi cui per-ſuaſum eſſet, ſe ab his vel illis iſtorum fratrum certius ac verius ſomnium acce-piſſe, eos præ cæteris, coluit & inauravit. Alii ad Caſtorem & Pollucem referunt. *Farnab.* *Ahenos.*] Æneas ſtatuas intelli-git in Pantheo Romæ. *Lubin.*

57. *Somnia*, *&c.*] Illa enim cum ca-put oppletum eſt, ut in gravedine, fal-lacia & inania inſomnia obverſantur. Ejuſmodi vera inſomnia θεόπεμπτα dicuntur. *Lubinus.* *Somnia*, *&c.*] Ap-pellat figurate illa, quorum fides certior in ſanando & efficacia major. Per *ſom-nia*, enim ſive inſomnia intelligit præ-monſtratas curationes. *Caſaubonus.* Lege *pituita* per tres ſyllabas. *Purgatiſſima*] Omni pituita vacua & carentia, id eſt, vera, certa, non vana & temeraria. *Lubin.*

58. *Præcipui ſunto.*] Magis colendi, honoratiores. *Lubin.* Iis ergo potiſſi-mum Diis à quibus plurima ſperabant, aut quorum poteſtatem maximam puta-bant, auream barbam tribuebant. *Ca-ſaubon.* Cenſet Turnebus lib. 1. Adverſ. cap 16. hic ſummorum Deorum inſignia ſignificari. *Lubin.*

59. *Aurum*, *&c.*] Alia vanæ illius de Diis opinionis effecta deſcribit; quod hinc vaſa fictilia & lignea, quibus Numa ille ſanctiſſimus olim in ſacrificiis uſus eſſet, in aurea mutata eſſent. *Vaſa Nu-mæ.*] Ut ſimpuvia, capedines, fictiles urnulæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Veſtaleſque urnas, & Tuſcum fictile mutat.
O curvæ in terris animæ, & cœleſtium inanes!
Quid juvat hoc, templis noſtros immittere mores,
Et bona Diis ex hac ſcelerata ducere pulpa?
Hæc ſibi corrupto caſiam diſſolvit olivo:

Et

VARIORUM.

urnulæ. *Numæ.*] Qui Pythagoræ imitatione vetuit ſimulacra in templis fieri. Interdixit etiam & vetuit aurum templo inferri. *Saturnia æra.*] Ærea vaſcula, quibus, aureo ſeculo, Saturno regnante cum nihil uspiam auri eſſet, utebantur. *Lubin.* *Æra*, in quibus veteris pop. Rom. opes etiam publicæ erant poſitæ: alludit ad ærarium, quod in æde Saturni. *Caſaubonus.* *Impulit.*] Imo expulit, & è templis removit, & loco dejecit. *Lubinus.*

60. *Veſtaleſque, &c.*] Fictiles urnas, quibus virgines Veſtales tempore Numæ utebantur. *Tuſcum fictile.*] Fictilibus enim Thuſcia nobilis fuit, in qua plaſtice exercebatur, & optima fictilia condebantur. poſſent & fictiles imagines intelligi. *Lubinus.* An eo reſpicit, quod pleraque ad religionem ſpectantia habuerunt Romani ab Etruſcis? *Caſaubonus.*

61. *O curvæ, &c.*] Eſt exclamatio indignationis plena, qua vana hæc populi de Diis opinio, quod ut homines, ſic & Dii muneribus delectentur, refellitur. *O curvæ.*] Animæ pronæ, bardæ, ſtupidæ, rerum divinarum expertes, & ad cœlum minime erectæ. *Curvæ.*] Quod nihil præter terrena meditentur, nihil cœleſte, & Deo dignum concipiant. Metaph. à rebus corporeis ad animam. *Lubin.* *In terris.*] Qui non ſolum terram ſpectant, ſed in illa toti hærent: ne minimum quidem attollentes ſe ſupra humum. *Caſaubonus.* *Cœleſtium.*] Suæ naturæ ignaræ, cum à cœleſtibus originem duxerint. Inanes ejus cognitionis ac ſcientiæ, quæ docet quid ſit Deus, & quomodo adoretur. *Lubin.*

62. *Quid, &c.*] Quid prodeſt, ex noſtro ingenio & moribus Deos ſpectare, & templis ad Deos noſtros mores, avaritiam, & auri cupidinem immittere, cum illa inde potius deberemus efferre. *Lubinus.* *Immittere.*] Inducere cupiditates & alia vitia noſtra. Vel in quem finem hoc facimus, quod corruptelam noſtrorum inferimus in res religionis? Nam ſic erga Deos nos gerimus, quaſi & illi eſſent, ut nos. *Caſaub.* *Mores.*] A quibus Deus eſt alieniſſimus. *Templis, &c.*] Dum nimirum ibi ambitioſe Diis ſacrificamus, Deorum facies inauramus, munera eis offerimus. Quod revera eſt malos hominum mores templis immittere. *Lubin.*

63. *Bona ducere.*] Id eſt, ducere atque exiſtimare illa Diis eſſe grata, quæ ſceleratæ huic pulpæ ſint grata. *Pulpa.*] Proprie in corpore pars carnoſa; hoc loco pro corpore & carne accipitur, omnibus vitiis obnoxia, & pravis voluptatibus & cupiditatibus polluta. *Idem.* Hæc pulpa, id eſt, carnalis corruptio, non contenta naturali rerum ſimplicitate, miſcet & vitiat omnia: his tamen ita vitiatis utitur, ſaltem fruitur; diis tamen nulli ſunt uſui. Quorſum itaque diis hæc dicamus? emaci nempe nundinatione, ut meliora ab iis accipiamus. *Farnab.*

64. *Hæc, &c.*] Id eſt, *hæc* pulpa, vel caro noſtra *ſibi*, ad ſuam pulcritudinem, & decorem; ut nempe cuticula ſplendidius niteat, & jucundius oleat, caſiam corrupto olivo diſſolvit, & inde pretioſum unguentum, & fucum facere docuit. Dii vero hæc reſpuunt. Ex caſia enim & oleo unguenta fiebant. *Diſſolvit.*] Diluit, ut cutis eo magis terſa & nitida appareat. *Corrupto.*] Corrumpitur enim oleum, cum fucus fit. *Lubin.* Quicquid enim deſinit illud eſſe quod fuit, corrumpi dicitur. *Caſaub.* *Caſia.*] Eſt frutex aromaticus, ex quo unguentum fiebat. *Sibi.*] Ut ſe nitidiorem faciat. *Lubin.*

65. Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

alabrum coxit vitiato murice vellus:
baccam conchæ raſiſſe, & ſtringere venas
ntis maſſæ crudo de pulvere juſſit.
t & hæc, peccat: vitio tamen utitur: at vos
e pontifices, in ſancto quid facit aurum?
pe hoc, quod Veneri donatæ à virgine puppæ.
damus id ſuperis, de magna quod dare lance

Non

ET. SCHOLIAST.

Donatæ, &c.] Solebant virgines am nuberent, quædam virginidona Veneri conſecrare. Hoc o ſcribit.

VARIORUM.

Et, &c.] Nempe hæc delicata caro, ut eo ſpecioſius ornetur, um vellus, vel lanas Tarentinas, murice vel conchylio corrupto, o, infecit, & purpuræ colorem didit. *Calabrum*, &c.] Lanas Tarentinas. Tarentum enim civitas Calabriæ ubi lana optima, teſte Plin. lib. 8. . *Vitiato.*] Sic præcedenti verſu, to olivo. *Murice.*] Murex è gé- onchyliorum, cujus ſanguine tin- olor, purpuræ ſimilis. *Lubin.*

Hæc, &c.] Id eſt, hæc caro impe- onchæ marinæ, *baccam*, unionem, mmam radere, polire, & levigare, tibus in corporis ornamentum in- , & intexere. *Baccam.*] Proprie oribus lauro, myrto. Hic Metaph nione. *Stringere.*] In unum co- & conflare, vel malleo ita tundere, iantur ſtricta, hoc eſt, συνθῆρες. ferri maſſæ vel laminæ, ſtricturæ itur. *Lubin.* *Stringere* ergo de au- ſurpavit, quod igne liquatum in a maſſam conflatur & coit. *Salmaſ.* .] Proprie in corpore. Per Metaph. terranei meatus ubi aurum. Cum il- enæ, id eſt, rudis materia ex venis a, inque fornace cocta, in maſſam, coquitur, ferventem & ignitam gitur. *Raſiſſe.*] E concha radere chæ enim adhæreſcunt, neque avelli ant, niſi lima. Plin. 9. l. 35. c. *Lubin.*

67. *Crudo.*] Quia quando jam primum ex montibus erutus, & nondum decoctus eſt, crudus quodammodo eſt. Id eſt, hoc corpus, hæc caro, fuco, precioſis veſtibus, gemmis & auro ſe exornat, iiſque delectatur. *Idem.*

68. *Peccat*, &c.] Caro ſcilicet omnis mali auctor, dum ipſa ſequitur mala, & animam ſecum trahit, & eadem de Diis ſibi quoque perſuadet. *Lubin.* Vel, illa luxuria qua homines in cultu ſuo utuntur, vitium eſt & peccatum. *Caſaubon.* *Vitio*, &c.] Quamvis peccet, & ſe peccare ſentiat, meliora tamen monenti non obtemperat, ſed aſſidue in ſuis vitiis perſeverat. Caſaubonus, *uti*, hic accipit pro *frui*.

69. *Pontifices.*] Emphatice. Quibus fas erat Deos rectius cognoſcere, & colere, vos rudi illa plebecula nihilo ſapientiores. Reddite, rationes, quid opes in templis faciant? Caſaubon. legit, *In ſacro.* Meton. adjuncti pro ſubjecto. In ſacro templo. *Sacrum* enim eſt res Deo ſacra.

70. *Nempe hoc.*] Hoc eſt, nihil. Nempe tantundem aurum in templis vel ſtatuis prodeſt, quantum Veneri laneæ vel cereæ pupæ, & imagunculæ puellares à virgine nuptura conſecratæ. Solebant autem Virgines nupturæ ſuas pupas, imagunculas puellares vel ſigillaria Veneri offerre, tanquam jam puerilibus ineptiis valedicturæ: ſic ſponſi mariti nuces ſpargebant: & pueri virilem togam induturi, bullam puerorum inſigne, laribus ſuſpendebant. *Lubin.*

71. *Quin*, &c.] Concluſio Satyræ. Quænam Diis grata ſint munera, quidque illis offerendum, docet ex collatione diſſimilium; nempe non qualia vulgus, aut Meſſalæ filius, aut improbiſſimus

Non poſſit magni Meſſalæ lippa propago,
Compoſitum jus, fasque animo, ſanctosque receſſus
Mentis, & incoctum generoſo pectus honeſto?
Hæc cedò, ut admoveant templis, & farre litabo.

VET. SCHOLIAST.

72. *Meſſalæ, &c.*] Cottam Meſſalinum dicit, qui tam vitioſos oculos in ſenectute habuit, ut palpebræ ejus in exteriorem partem verterentur. Hic ab Aurelio Cotta adoptatus, Aurelius maximus dicebatur, originem trahens ab Aurelio Meſſala, qui ſepties fuit conſul. qui cum à quodam Gallo ad monomachiam in prælio vocaretur, corvus ſuper galeam in capite ejus ſedit, & victo hoſte Corvinus vocatus eſt.

VARIORUM.

quisque, ſi modo dives offerre poteſt, ſed animi candorem, & vitæ integritatem. *De, &c.*] Quod Meſſalæ filius degener, in magno, divite, lato, & rotundo vaſe Diis conſecrare, & offerre nequeat. Erat autem *lanx* vas rebus divinis aptum. Id eſt: quod nullis opibus parabile eſt, animum rectum & θεοσεβῆ. *Lubin.* *Lance.*] Patella. Divites enim è lance, pauperes ex acerra libabant.

72. *Magni, &c.*] Intelligit Cottam Maſſalinam, majoribus ſuis indignum & degenerem. Et pro quovis nobili & divite ponitur. *Lippa.*] Lippi interdum pro improbis, ut & hic. *Idem.*

73. *Compoſitum.*] Verſus egregii, & à multis Chriſtianis, Lactantio, & aliis laudati. *Lubin.* *Compoſitum jus.*] Notum eſt, jus ad officia inter homines referri, fas vero ad pietatem erga Deum. membranæ noſtræ *animi* legunt, n *animo.* Caſaub. *Compoſitum.*] Contr rium eſt diſſolutum. Id eſt, animu compoſitæ juſtitiæ & æquitatis. S compoſiti mores. *Sanctosque, &c.*] eſt, interiores illos abditos, & profu dos mentis anfractus, abdita illa & ſ creta animi adyta, ſancta, & ſine om macula, ſcelere pura, candida. *Lubin.*

74. *Et, &c.*] Pectus nobili illo, generoſo honeſto, virtute, pietate, in tegritate, non leviter tinctum, ſed pl ne & plene imbutum, coloratum, i coctum. Metaph. à vellere vel lana, c colores incoquuntur. *Lubin.* Intellig ergo Perſius, conſtantem ſibi atque im mutabilem virtutem. *Generoſum* dix *honeſtum*, quia vera pietas generoſa eſt bonæ ſpei plena & [illegible]. cont ſuperſtitio meticuloſa, & in humur dejecta. *Caſaub.*

75. *Hæc, &c.*] Hoc pectus candidun & purum offer Deo in ſacrificium, & cedo, exhibe mihi, ut aris vel templi Deorum in ſacrificium exhibeam, & admoveam. *Farre.*] Boni etiam farre & fictili religioſi ſunt. Erat autem *far* mol ſalſa, qua teſte Plinio pauperes qui thure carent, litare ſolebant. *Farre.*] Id eſt parvo ſacrificio cum innocentia gratio ero, quam magno adhibito ſacrificio, cum impietate & ſcelere. *Litabo.*] Litare eſt rite ſacrificare & impetrare quod à Diis petimus. *Lubin.*

SATYRA III.

INCREPATIO DESIDIÆ.

VM. Sub perſona Stoïci philoſophi, monet juvenes, ne deſidiæ & mollitiei ulgentes, nedum patrimoniis & natalibus freti, philoſophiæ ſtudia negligant, e vitiorum morbis medetur, virtutem & honeſta officia docet, animum be- conſcium & vitæ felicitatem largitur.

NEMPE hæc aſſidue? Jam clarum mane feneſtras
Intrat, & anguſtas extendit lumine rimas.
:timus, indomitum quod deſpumare Falernum
ficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
quid agis? ſiccas inſana canicula meſſes

Jam

VET. SCHOLIAST.

NEmpe, &c.] Hanc ſatyram Poëta ex Lucillii libro quarto tranſtu- caſtigantis divitum luxuriam & vi-

VARIORUM.

NEmpe, &c.] Legendum eſt cum indignatione & reprehenſione, pronunciationis geſtu eſt adjuvan- 1. Juvenum deſidiam hac Satyra in- atur, qui tempus illud, quod datum d virtutem & literas capeſſendas, is & ſomno perdunt. Initium au- Satyræ Dramaticum. Perſonæ enim ai introducuntur. *Lubin.* Heic ergo acitur Philoſophus, juvenes ſibi in iplinam datos excitans, & poſt lon- patientiam iraſcens illis, quod ſe- pro ſuo more ſurgerent. *Caſaubon.* *idue.*] Itane vero ſemper ad mediam ue diem ſtertes? Nunquamne flagi- æ illius ſocordiæ & inertiæ finis & dus erit? *Aſſidue.*] Hinc indignatio. od aſſidue illud faciant. *Jam, &c.*] eſt, lucis matutinæ ſplendor; clara tutina lux cubilis feneſtras intrat. *ne.*] Adverbium pro nomine poſi- n. *Lubin.*

2. *Et, &c.*] Latiores apparere facit. men enim extenditur, transmittente le radios ſuos per rimas. *Caſaub.*

3. *Stertimus.*] Hoc eſt, vos juvenes titis: apta enim objurgationibus pri- ma perſona. Non ſunt ergo verba adole- ſcentis, ſoporem ſuum defendentis, ſed monitoris ſunt, indomitum ſomnum depingentis. *Lubinus.* Facitis ergo ſo- brii quod ebrios deceat, quibus edor- mienda eſt crapula. *Caſaubon.* *Indomi- tum.*] Metaph. à belluis quæ domantur. Intelligit autem merum vinum, non limphatum. Vel Meton. cauſæ. Quod homines bibentes indomitos & intracta- biles reddat. Eſt autem *Falernum vinum* Campaniæ nobiliſſimum. *Deſpumare.*] Deferveſcere, digerere, concoquere in ſtomacho, edormiſcere. Metaph. à muſto, ſeu recenti vino, quod, dum excoquitur, ſpumas agit. *Lubin.*

4. *Quinta, &c.*] Periphraſis horæ quintæ. Dum in ſolari horologio gno- mon quintæ lineæ umbram facit. Et orto ſole audiebatur hora prima. Sexta hora erat meridies. Notat ergo illos ad meridiem ferme ſomnum produxiſſe. *Lubin.*

5. *Agis?*] Id eſt, agitis. Cùm ſu- periori caſtigatione correptus nondum ſurgeret, gravius inſtat monitor. Quid tu agis interea, quid ſtudii, & negocii hoc tam præclaro tempore tractas? Nempe dormis, & quidem ad mediam usque lucem. *Siccas.*] Ardentiſſimum meridiei tempus diebus canicularibus Romæ depingit. Quod illo tempore ca- nicula ſegetes ſuo æſtu ad maturitatem

 perducat.

Jam dudum coquit, patula pecus omne ſub ulmo eſt,
Unus ait comitum, Verumne? itane? ocyus adſit
Huc aliquis. nemon', turgeſcit vitrea bilis:
Findor ut Arcadiæ pecuaria rudere credas.
Jam liber, & bicolor poſitis membrana capillis,

Inque

VET. SCHOLIAST.

10. *Bicolor, &c.*] Bicolor, quod pars crocea, pars glutinata apud antiquos erat.

VARIORUM.

perducat. *Inſana.*] Æſtuoſa, vehemens & quæ in rabiem agat canes. *Lubinus.* *Canicula.*] Sol in Cancro, cujus indicium eſt ortus ſtellæ Canicularis. *Farnabius.*

6. *Coquit.*] Maturas facit, urit, arefacit. Non ipſum quidem canis ſydus, ſed Sol potius coquit meſſes, & æſtu omnia adurens, rabiem canibus immittit. *Caſaubon.* *Et, &c.*] Meridiem deſcribit. Tempus quo pecudes umbras & frigora captant. Ut Virgil. ait:

-- Pecudes, umbras & frigora captant.

Ulmo.] Arbor illa viti amica intelligitur, unde virgas, quibus ſervos percutiebant, confecerunt. *Lubin.*

7. *Unus, &c.*] Id eſt, hæc unus comitum vel condiſcipulorum. *Comites* enim hic ſunt condiſcipuli. Falluntur nimis qui ad Philoſophos referunt, quos proceres Rom. in ſuo comitatu ſoliti erant habere. *Caſaub.* *Verumne?* Mire ἦθος exprimit. nam ſtupet iſte quod audit de alto jam Sole. *Ocyus, &c.*] Ocyus hic famulorum quiſquam mihi adſit cum veſtimentis, quaſi paratus jacturam temporis diligentia ſarcire. *Lubinus.*

8. *Nemone?*] Scilicet vocanti mihi adeſt, nemone meum imperium curat? Sic irati ſuos ſolent inclamare. *Turgeſcit, &c.*] Ibi ſi vocanti non adeo propere aliquis adſit, vitrea, clara & ſplendida bilis ipſi ſurgit, intumeſcit, efferveſcit, & omnes iræ & furoris habenas laxat & effundit, & adeo furioſo, & inſano clamore finditur, & rumpitur, ut ipſum vociferantem audiens, Arcadiæ pecuaria, ingentes, & decumanos aſinos rudere credas, & clamorem dicas attollere. Turneb. lib. 23. cap. 23.

9. *Findor.*] Ira cogor in vociferationem. Hactenus juvenis: quem irridens ſubdit Perſius, vel Philoſophus: ut *Arcadiæ, pec. rud. c.* Quaſi dicat: Verum eſt quod ais findi te, & ira ſupra modum eſſe concitum: ſic enim clamas, ut aſino rudenti & ὀγκωμένῳ ſis ſimilis. *Caſaubon.* *Arcadiæ, &c.*] Aſinorum periphraſis ex ſubjectis. Arcadia enim ab Arcade Jovis & Calyſtonis filio dicta, & in medio Peloponeſi ſita, abundat aſinis. *Rudere.*] Hic prima producitur, quam Virgilius corripit, cum ait:

——— graviterque rudentes.

Declarat maximam vociferationem. *Lubinus.* Vel legi poſſe credit Farnabius, *Finditur Arcadiæ, &c.* ex perſona poëtæ vel philoſophi dicentis: Juvenis indignatur & diſcruciatur, vociferans inſtar aſini rudentis.

10. *Jam liber.*] Sane juvenes quos alloquitur, non erant id ætatis, ut iſta dicerent puerilia: ſed Perſius hoc ſignificare voluit, quæcunque tandem eſſent, quæ ad velandam ignaviam afferri ſolent, tanti facienda eſſe, quanti iſta puerorum nugatoria. *Caſaub.* *Jam.*] Tandem ſcilicet, ubi vix magno labore & moleſtia excitatus, & lecto excuſſus eſt. *Liber.*] Unde aliquid in charta deſcribat, illi in manus venit. *Liber.*] De arboris cortice proprie dicitur, in quo ante repertum chartæ vel papyri uſum veteres ſcribebant. *Et bicolor.*] Membrana ergo in qua ſcribebant erat bicolor: alba ab interiore parte: ab altera in qua fuerant pili, crocea. Cave confundas hanc membranam cum ea pelle qua libros operiebant. *Capillos.* Poëta καταχρηστικῶς poſuit de pilis. *Caſaubon.* Turneb. lib. 23. cap. 23. *Poſitis.*] Quidam explicant pro co impoſitis, quaſi prius capillos adoleſcens

Inque manus chartæ, nodoſaque venit arundo.
Tunc querimur, craſſus calamo quod pendeat humor,
Nigra quod infuſa vaneſcat ſepia lympha;
Dilutas querimur geminet quod fiſtula guttas.
O miſer, inque dies ultra miſer! huccine rerum
Venimus? aut cur non potius, teneroque columbo,
Et ſimilis regum pueris, pappare minutum
Poſcis,

VET. SCHOLIAST.

13. *Vaneſcat ſepia.*] Sepiam pro atramento, à colore, poſuit: quam vis non ex ſepia, ut Afri, ſed ex fuligine ceteri conficiunt atramentum.

VARIORUM.

…s ſibi concinnaverit: ſed durius hoc. …re enim *capillos*, ſignificat detondere. …bilis igitur e membrana vel pergamenabraſis intellige. *Lubin.*

11. *Chartæ.*] In quibus exciperet illa quæ à pædagogo dictarentur. *Nodoſaque.*] Dicit, quod veteres arundine, quæ Græcis κάλαμος, ut nos penna, ſcribebant. *Ea nodoſa*, quia multis geniculis, tanquam intermediis, diſtinguitur. *Idem.* *Arundo.*] Calamus ſcriptorius.

12. *Tum*, &c.] Prima querela atramenti nimis ſpiſſi. His tergiverſationibus mire exprimit deſidiam adoleſcentis, & literarum odium. *Lubin.*

13. *Nigra.*] Secunda querela atramenti nimis diluti. *Vaneſcat.*] Quod atramentum ob infuſam limpham adeo liquidum ſit redditum, ut inter ſcribendum vaneſcat, ſuumque colorem perdat. *Sepia.*] Pro atramento. Metonymia cauſæ pro effectu. Eſt enim *Sepia* piſcis, cujus ſanguine pro atramento utebantur: qui ubi ſe à piſcatoribus apprehendendum ſenſit, effuſo atramento aquam turbat, & ſic evadit. Plinius libro IX. cap. 19.

14. *Dilutas*, &c.] Tertia frigida tergiverſatio ignavi juvenis, qui conqueritur, & prætendit, quod fiſtula pennæ, aut ſcriptorius calamus, guttas atramenti nimia aqua diluti & diſſoluti, geminet, & duplices reddat, & papyrum ita maculet. *Geminat* ergo *guttas*, cum liquidius fluit atque uberius quam par ſit. *Fiſtula.*] Calamus ſcriptorius.

15. *O miſer!* Exclamatio pædagogi ad ſocordem juvenem, iræ & indignationis plena, quod ſit miſer, & aptior voluptatibus, quam virtutis, & ſapientiæ ſtudiis. *Inque*, &c.] In dies magis atque magis miſer, perditus, & deploratus futurus: Nempe in quo vitia, proceſſu temporis non minuentur, ſed indies & quotidie augmentum capient. *Ultra.*] Id eſt, ulterius, & magis magiſque miſer. *Huccine.*] Id eſt, huccine pervenimus, ut quidvis potius, quam illa quæ virtutis ſunt, agere cupiamus? Vel, an eo recidit ſpes, quam de te parentes & præceptores conceperant. *Caſaubon.*

16. *Aut cur non.*] Si ita animo es averſo à ſtudiis, ut nugarum prætextu ea deſeras, cur animi ſenſum diſſimulas? cur amorem virtutis profeſſus es, cum Philoſophiæ operam dare cœpiſti? cur non potius voluptatibus, quando illas tanti facis, te immergis, & virtuti palam renuntias? Tum tu non in ſchola apud Philoſophum dure ac aſpere educaberis; ſed domi in ſummis delitiis, more columborum, quos puellæ magna cura alunt, &c. *Caſaubon.*

17. *Pappare*, &c.] Id eſt, cibum infantium, pupas minutim & fruſtillatim à nutrice præmaſticatum pappare & comedere. Eſt enim *pappare*, minutos & commanducatos cibos comedere, quales nutrices infantibus præbent. *Buas* enim & *pappas*, cibum & potum puerorum vocabant. Id eſt, cur non ad primam pueritiam & infantiam redis? *Lubinus.*

Poſcis, & iratus mammæ lallare recuſas?
An tali ſtudeam calamo? cui verba? quid iſtas
Succinis ambages? tibi luditur: effluis amens.
Contemnêre. ſonat vitium percuſſa, maligne
Reſpondet viridi non cocta fidelia limo.

UDUM

VET. SCHOLIAST.

18. *Lallare.*] Nutrices infantibus, ut dormiant, ſolent dicere ſæpe, Lalla, lalla, lalla. Aut dormi, aut lacte.

21. *Contemnêre.*] Hæc ab Horatio male tranſlata intempeſtiva ſunt:

---Quin tu
Invidiam placare paras, virtute relicta?
Contemnêre miſer.

Et ſonat.] Ut Virgil.
Nec vox hominem ſonat.

VARIORUM.

18. *Poſcis.*] Cur non minutos, delicatos, & teneros cibos, more puerorum, appetis? infantium tenellorum morem imitando. *Mamma.*] Non dandi, ſed gignendi caſu. *Mamma* Græcis μάμμη, aviam, matrem, & nutricem inter alia ſignificat. *Lallare.*] Id eſt, cur recuſas crebrum illud lalla audire, ut *lallare* ſit nutricum lalla crebro occinentium, id eſt, crebram illam lallationem vel cantationem lalla mammæ, aviæ, matris vel nutricis tuæ, more puerorum iratorum recuſas audire, vel nolis ab illa in ſomnum dari. Hoc enim petulantium & ſupine delicatorum puerorum proprium. Turnebus libro 18. capite. 34. & l. 19. 12.

19. *An, &c.*] Verba ignavi adoleſcentis, ignaviam ſuam calamo minus bono excuſantis. An tali calamo ſtudeam, tali atramento, tali charta aliquid ſcribere ſuſtineam? Reſpexit ad illud Horatius;

Culpantur fruſtra calami.

Cui verba?] Verba præceptoris, quibus ignavi adoleſcentis frigida excuſatio refutatur ex diſſimilibus. *Cui verba?*] Protaſis eſt, Cui tu verba das? certe non mihi, ſed tibi ipſi facis injuriam. *Idem.*

20. *Succinis.*] Toties occinis, repetis & obgannis illos frigidos prætextus. Metaph. à labyrinthis, qui varias ambages, flexus, & mæandros habent. H pro verborum circuitu, qualis in excuſandis & velandis criminibus adhibe ſolet. *Tibi, &c.*] Te ipſum decipis. Quaſi dicat: Tua res agitur, de tua re in ludo expoſito luditur, tua iſtuc, ut aliquid ſtudeas, & doctus, honeſtusque evadas, refert maxime. *Effluis amens.* Sic legendum, non *Et fluis.* Compara enim juvenem mollitie depravatum cum vaſe fictili, multis modis corrupto primum hoc eſt, quod effluit. hoc de eo accipiendum qui ſit moribus depravatis, & voluptatibus diffluat. *Caſaub.* Vel tu ſtolide & vane, una cum tempore, quod ſolum tuum eſt, & quod tam male collocas, effluis & tranſis. *Lubinus.*

21. *Contemnêre.*] Quaſi dicat: Cum nihil in te ſtudio & labore adquiſitum, ἀοιδῆς ἄξιον, & laude dignum deprehendatur, non injuria ab omnibus viris cordatis & prudentibus tanquam *pondus inutile terræ*, contemnêre, & flocci nihilque fies. *Sonat vitium.*] Gnome eſt. Vitioſi & ſtulti homines neutiquam ſtultitiam, & vitia ſua celare poſſunt & tegere, ſed ſemper ſonant, non ſecus ac inania vaſa magis tinniunt: ſic & vanus tu, ſemper majorem ſtrepitum edes, & vanitatem tuam deteges. Reſpicit ad illud, quod dici ſolet, *Sermo animi indicium & character. Percuſſa, &c.*] Conſtructio & ſententia hæc eſt; fictile vas, vel fidelia ſi ex argilla vel limo viridi, & crudo non ſatis probe cocta ſit, ab emtore digito leviter percuſſa, ſtatim vitium, & rimas ſonat, nec claro tinnitu, ſed fracto, rauco, & abſurdo ſonitu, maligne ſpondet & prodit vitium ſuum, ita tu futili & rudi ſermone ignorantiam tuam. *Maligne.*] Raucum, non acutum & tinnulum. *Lubin.*

22. *Fidelia.*] Fictile vas, quod infuſa
fideliter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

UUM, & molle lutum es, nunc, nunc properandus, & acri
Fingendus ſine fine rota: ſed rure paterno
Eſt tibi far modicum, purum, & ſine labe ſalinum,
Quid metuas? cultrixque foci ſecura patella eſt:
Hoc ſatis? an deceat pulmonem rumpere ventis,

Stemmate

VET. SCHOLIAST.

. *Cultrixque foci.*] Quia delibantiæ ... in ea poſitæ ad focum feruntur.

VARIORUM.

...iter contineat, dicta. *Percuſſa.*] Si... cans hominem nulla è re magis co... ci, quam ex ſermone. *Sonat vi...* .] *Vitium* accuſandi caſus. Sic vox ...inem ſonat. Id eſt, repræſentat. ...*i.*] Quaſi dicat, ex crudo, non ſatis ...o; vel è crudo & viridi limo facta.

... *Udum, &c.*] Quaſi dicat: Cum ...r tu hac juvenili ætate cereus ſis, ...do & molli luto, & argillæ ſimilis, ... in omnes formas fingi & refingi po... ab accurato ſapientiæ & virtutis ...iſtro, tanquam à ſolerti figulo, pro... omni virtute & honeſtate inſti...dus, & ad omnem honeſtatem fin...dus, firmandus es & formandus. ...*nc, nunc, &c.*] Ut ille:

...um tener eſt natus, generoſos inſere mores.

...*erandus.*] Magna feſtinatione inſti...ndus, & formandus ad virtutem. ...*erandus* dicit, eo quod in virtutis & ...entiæ ſtudio nihil differendum, aut ...raſtinum rejiciendum. *Acri rota.*] ...curata & ſevera diſciplina & inſtitu...ne. Perſeverat in Metaph. à figulo, ... rota vaſa ſua fingunt.

...4. *Sine fine.*] Nunquam enim in vir...is informatione ad finem pervenitur: ...*ſine fine*, ſine mora, ſine intermiſſio... & continua opera. *Sed, &c.*] Quaſi ...cat: Verum tu objicies, quod virtute ...ajorum tuorum dives ſatis ſis, nec ho...ſta diſciplina tibi opus ſit.

25. *Far, &c.*] Synecdoche ſpeciei pro ...nere. *Modicum.*] Emphatice. Tu ha...s mediocres divitias, ob id opus non habes, ut aliquid diſcas. *Purum.*] A majoribus non fraude quæſitum. vel ex argento puro, id eſt, non cælato. *Farnab.* *Purum, &c.*] A ſordibus, & avaritiæ labe alienum; vel pauper non es. Supellex etiam tibi domi eſt ſatis ſufficiens, munda, & nitida. *Lubinus.* Vel *Purum*, quia ſali vis ineſt contra putredinem, inde purum vocant Poëtæ. *Caſaubonus.*

26. *Quid, &c.*] Nimirum tu extra omnem fortunæ aleam poſitus, fortuna, & invidia major es, adeoque major, quam cui poſſet fortuna nocere. Nimirum habes quòd ventri ſufficiat & corpori, ut animi bonis nihil tibi ſit opus. *Lubinus.* Poſſunt hæc Philoſopho adſcribi, *διὰ μέσου* orationem juvenis interfanti. *Caſaubonus.* *Cultrixque foci.*] Eſt tibi præterea patella foci & laris cultrix, *ſecura*, & ab omni ſollicitudine immunis, ut nulla re indigeas, nihilque metuas, nec ſapientia tibi opus ſit. *Patella.*] Erat patella vas, in qua delibandæ dapes Diis domeſticis offerebantur. Hoc loco pro mediocribus divitiis ponitur, per metaton. effectus pro cauſa, quod homines ſecuros reddat. *Patella.*] Videtur poni pro cibis in patella appoſitis, qui ad victum ſufficiant. *Lubin.*

27. *Hoc ſatis?*] Quaſi dicat: Nonne ad bene beateque vivendum plura requiruntur? Ut, dummodo venter habeat unde victitet, animi nullam omnino rationem habendam putes. *An deceat.*] An te ſuperbire, animos attollere, & intumeſcere, & ſapientiam negligere oporteret, ſi vel eſſes nobiliſſimus. Quaſi dicat: Minime. Multo minus cum modicas tantum divitias habeas. *Pulmonem, &c.*] Superbire. Faſtuoſi enim ita turgeſcunt, ut pene rumpantur. Turnebus lib. 23. cap. 23. *Ventos* appellat ſpiritus. *Rumpere, &c.*] Hic eſt, implere ſupra modum, *φυσᾶν*. *Caſaub.*

Stemmate quod Tuſco ramum milleſime ducis:
Cenſoremne tuum vel quod trabeate ſalutas?
Ad populum phaleras: ego te intus, & in cute novi.
Non pudet ad morem diſcincti vivere Nattæ?
Sed ſtupet hic vitio, & fibris increvit opimum
Pingue:

VET. SCHOLIAST.

28. *Stemmate, &c.*] An oportet te arrogantia inflatum diſſilire, quod in aliquo nobili Tuſco ſtemmate, milleſimus à magno auctore numereris, & ramum aliquem ac lineam ſucceſſionis à genealogo in ſtemmate numeratus obtineas? vel in equitum Romanorum recognitione trabeatum cenſorem donis militaribus inſignis ſalutas? Cognitio enim equitum Romanorum Cenſoribus erat ſubjecta, quæ nunc Conſulum eſt officii.

VARIORUM.

28. *Stemmate.*] Hoc loco pro genealogia, vel conſanguinitate, unde Germanicum *Stam.* *Tuſco.*] *Tuſco* dicit, quia nobiliſſimi Romanorum ferme ab Hetruſcis orti. *Ramum.*] Reſpexit ad adfinitatis arborem, & *ramum* pro ſucceſſionis linea ponit. *Milleſime.*] Vocandi caſu. Notat antiquiſſimam genealogiam, in qua à principe generis milleſimus ſis. *Ducas.*] Obtineas milleſimum gradum, ab origine ſtirpis. vide Sat. 8. Juvenal. verſ. 1. *Lubin.*

29. *Cenſoremve.*] Scribendum, *Cenſoremne tuum.* Quo enim duplex disjunctiva? Eo ne tibi places, quod ortus es genere equeſtri? equites in tranſvectione trabeati, cenſorem præteribant ac ſalutabant. *Caſaub.* *Cenſorem tuum.*] Ex tua familia & origine exortum. Quaſi dicat: Non ob id ſuperbire, & honeſtas litteras debes contemnere, quod in familia tua nobiles habeas, ipſe tu nobilis. *Trabeate.*] In atrio inter imagines majorum. Vel, in recognitione equitum, tu eques trabeatus. vide Juvenal. Satyr. 8. verſ. 259. *Farnab.* Erat *trabea*, purpuræ ſpecies, & nobilium tantum, & qua reges olim uſi. *Trabeate.*] Vocandi pro nominandi caſu. *Lubin.*

30. *Phaleras.*] Externa illa corporis & fortunæ ornamenta, quæ vulgus foris magni æſtimat, ad populum uſurpa & populo tua illa bona jactato. Ego illa non moror, cum interna animi bona intuear, quæ in te non deprehendo. Sunt enim *Phaleræ* equorum ornamenta. *Lubinus.* Fuere & inter ornamenta virorum fortium, hæc qui erant conſecuti cum inſolentius ſe jactarent, proverbiali locutioni locum fecerunt: qua res inanes & faſtuoſæ appellantur phaleræ. *Caſaubon.* *Ergo, &c.*] Animi tui mores omni vitio & ſcelere inquinatos, perſpectos habeo. Vide proverb. apud Eraſm. *Lubin.*

31. *Non, &c.*] Te ſcilicet, qui nobiliſſimus videri vis. *Ad morem.*] Id eſt mores ignobiliſſimi Nattæ imitari, ἀκολάϛου ſive intemperantis. *Diſcincti.*] Metaph. à veſte dimiſſa & laxa. Eſt enim diſcinctus, luxu diſſolutus. *Nattæ.*] Alii *Nacæ*, alii *Naccæ*, allii *Nattæ.* Fuit quidam Romæ prodigus & diſſolutus, proprie ſic vocabant qui ſordidas artes exercebant, ut fullones, &c. Turnebus lib. 33. cap. 33.

32. *Sed, &c.*] Sordidus inquit, & nequam fullo Natta, qui non eſt nauci, ignorantia & inſcitia peccat: tu prudens ſciensque virtutem deſeris. *Stupere.*] Ἀναιϲθητεῖν ſignificat, ſenſum non habere. Senſum flagitiorum non habet, & ignorans peccat. Id eſt, ita à vitiis poſſidetur, ut de virtute ne cogitet quidem. *Et, &c.*] Id eſt, opimum illud vitiorum pingue, altiſſimas in corpore ejus radices, & intimis jecoris fibris increvit, ſeque inſeruit. *Fibris.*] Id eſt, animi ſenſibus & adfectibus. *Intravit.*] Radices egit, callum obduxit. *Opimum, &c.*] Ex naturali cauſa dicit. Pinguedo enim ſenſum adimit: Adeps enim non ſentit, & frigidæ eſt naturæ, quod ſtupere dicit, notans ſenſum flagitii abeſſe. *Lubin.*

33. *Pin*

ngue : caret culpa : neſcit quid perdat : & alto
emerſus, ſumma rurſus non bullit in unda.
Magne Pater divûm, ſævos punire tyrannos
aud alia ratione velis, cum dira libido
loverit ingenium ferventi tincta veneno :
irtutem videant, intabeſcantque relicta.
nne magis Siculi gemuerunt æra juvenci,

Et

VET. SCHOLIAST.

37. *Ferventi, &c.*] Metaphora à lana, æ corrupta ad priſtinum colorem rerti non poteſt.

VARIORUM.

33. *Pingue.*] Subſtantive poſitum, o vitio & ſtupore. *Caret, &c.*] Quia ignorantia peccat. *Neſcit quod, &c.*] b vitii ſtupiditatem, ignorat qualium quantarum rerum jacturam faciat, ut tæ, famæ, virtutis, &c. *Lubin. Et, &c.*] mmenſo vitiorum pelago & barathro brutus, & flagitiorum mole gravatus ſepultus, æternum in profunda viorum voragine ſepultus manet, nulla ue pœnitentia tangitur, propterea etam ſanari non poteſt. *Alto.*] Pro mari rofundiſſimo. *Immerſus.*] Vitiis obruus, ſepultus. *Pullit.*] Emergit, ut aër è undo aquæ ebullit. Hic igitur emendari equit, & eo nomine eſt accuſandus. *dem.*

35. *Magne, &c.*] In virtutis laudem brevis digreſſio, quod illa ſit ſummum bonum. Quaſi dicat, Tu vero deplorate adoleſcens, non, ut Nacta, ignorans peccas, ſed prudens & ſciens virtutem deſeris, olim miſerrimus futurus, quippe qui virtutem habentibus, ipſe non habens, inviſurus ſis, & omnium miſerrimus futurus. *Magne.*] Apoſtrophe ad Jovem per imprecationem & exclamationem. *Sævos, &c.*] Quales Buſiris, Phalaris, &c. Perſtringit forte ipſum Neronem. Nulla alia ratione vel truculentiſſimos tyrannos puniri, quam petulantem hunc juvenem, nulli rectius monenti obtemperantem puniturus es, ut nempe virtute carentes, invidia contabeſcant. *Idem.*

36. *Alia, &c.*] Non diſſimili pœnarum genere, quam flagello conſcientiæ & metu, qui eam neceſſario ſequitur. *Caſaubon.* Nihil enim miſerius invido, quippe qui ſibi ipſi infeſtus. Et recte Horatius :

Invidia Siculi non invenere Tyranni
Majus tormentum.

Cum, &c.] Deſcriptio crudelitatis tyrannicæ. Cum tetra, immanis & effrenis animi crudelis cupiditas, ardenti crudelitatis veneno tincta, & imbuta, ingenium tyrannorum triſte, & crudele excitaverit, illoſque in omnis generis ſcelera & fraudes præcipitarit, & impulerit. *Lubin.*

37. *Ferventi.*] Ardenti, excitato, & inflammato. *Tincta, &c.*] Metaph. à lana, quæ colore tingitur.] *Veneno.*] Animi enim venenum, inhumanitas & crudelitas. *Idem.*

38. *Virtutem, &c.*] Quam ut videant virtutem. Alii legunt *Virtuti invidiant,* quam ſcilicet ab aliis cultam ipſi deſeruerint. *Farnab.* Sequitur graviſſima illa pœna, nimirum invidia, qua olim ignavus àdoleſcens, adficiendus ſit. Ovidius,

--- *Video meliora proboque,*
Deteriora ſequor.

Intabeſcant.] Macreſcant, doleant, ringantur, dum alios virtute & doctrina præditos, & ſe relictos vident. *Idem.*

39. *Anne, &c.*] Id eſt, an magis Perilaus, vel, ut alii, Perillus, æreo tauro incluſus à Phalaride gemuit, quam invidiæ & conſcientiæ ſtimulis agitatus ? *Siculi, &c.*] Siculi tauri. Dixit Siculi ob Phalaridem, qui tyrannus fuit Agrigenti in Sicilia. *Æra, &c.*] Homines æreo tauro incluſi, meton. ſubjecti pro adjuncto. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et magis auratis pendens laquearibus enſis
Purpureas ſubter cervices terruit, Imus,
Imus præcipites, quam ſi ſibi dicat, & intus
Palleat infelix, quod proxima neſciat uxor?
Sæpe oculos, memini, tingebam parvus olivo,
Grandia ſi nollem morituro verba Catoni
Dicere, non ſano multum laudanda magiſtro,

Quæ

VET. SCHOLIAST.

45. *Morituro, &c.*] Merito, inquit, mihi lippitudinem arceſſebam, ne Catonis deliberativam orationem recitarem, utrum moriatur an non: aut quibus verbis uti potuit, cum ſe deſtinaret interficere.

VARIORUM.

40. *Et, &c.*] De auratis laquearibus. Eſt autem *laquear* ſuperius cubiculi vel cœnaculi convexum. Quod variis picturis, & ſculpturis ornari conſuevit, & à quibus lychni dependi ſolent. *Pendens.*] De ſeta equina dependens, ſingulis momentis periculum foret, ne ſeta illa rupta, enſis ille fulgens in caput ſubjecti Damoclis decideret. *Lubin.*

41. *Purpureas, &c.*] Damoclis, ſcilicet regiis veſtimentis induti. *Subter.*] Exacte illi fulgenti gladio ſuppoſitas & ſubjectas. *Terruit.*] Exanimavit, & conſternavit. *Idem. Imus, &c.*] Ordo eſt: *quam ſi ſibi dicat. Imus, imus præcipites* in vitia & exitium, nulla virtute ſufflaminandi, omni ſalutis ſpe deſtituti. *Farnab.*

42. *Imus, &c.*] Id eſt, anne ullum Phalaridis, vel Dionyſii ſupplicium gravius unquam fuit, quam ſi quis invidiæ & conſcientiæ ſtimulis de mente deturbatus dicat: Perimus, urimur, abſumimur. *Imus, imus*, inquam, in exitium, & perniciem præcipites, & omni ſalutis ſpe miſerrime diſtituimur. *Quam ſi, &c.*] *Sibi*, Emphatice. Intra ſe, in animo ſuo, vel quod homo ſceleratus ſibi ipſi ſoli conſcius ſit, cum ſua flagitia aliis non dicat, ſed illa ob turpitudinem revelare erubeſcat. *Conſcientia* enim *mille teſtes. Intus.*] In animo, & conſcientia interna, ob vitiorum turpitudinem cum pavore extimeſcat, & palleat. *Idem.*

43. *Quod, &c.*] Quem metum ob ſcelerum pœnam contractum, etiam conjunctiſſimis, & amiciſſimis detegere, & aperire erubeſcat, atque adeo quod proxima, & fidiſſima uxor neſciat. *Lubin.*

44. *Sæpe, &c.*] Id eſt, memini ego adhuc, quod parvus puer cum eſſem, oculos oleo intingerem & illinerem, & ita fluentes oculos, aut lippitudinem, & alios morbos ſimularem, ut ita tædioſum diſcendi laborem ſubterfugerem. Eſt enim lippitudo oculorum fluentium, vel lacrumantium vitium, quod ille oleo imitatus eſt. *Tingebam.*] Metaph. ab infectoribus. *Caſaubonus* contendit legendum eſſe *tangebam*, & de interioris oculi tactu accipiendum. *Parvus.*] Emphatice. Puer hoc feci, in quo alienior à ſtudiis animus excuſari ob ætatem puerilem, quæ laborum ſcholaſticorum impatientior, poteſt. *Lubin.*

45. *Grandia, &c.*] Si diſcendi tædio grandia illa, ſublimia, & animoſa Catonis Uticenſis de morte verba, quæ in ſcholis loco exercitii proponebantur, audire, & ediſcere nollem. *Lubin. Dicere verba.*] Eſt Chriam componere hoc titulo. *Caſaub. Morituro.*] Alii, *Morituri Catonis Diſcere.* Deliberabat enim Cato, ſatiusne foret ſibi violentas manus Uticæ inferre, quam ſe ſibi, patriæ, & Reip. conſervare. *Lubin.*

46. *Dicere.*] Alii, *Diſcere ab inſano. Inſano.*] Id eſt, nimis ſevero & concitato, & ob nimiam diligentiam & vehementiam, qua nos ad ſtudia exſtimulabat, pene inſano. *Lubin.* Stoicis enim præter ſapientem unum, omnes inſani. *Caſaub.*

47. Qua

uæ pater adductis ſudans audiret amicis.
ire etenim id ſummum: quid dexter ſenio ferret,
ire erat in voto: damnoſa canicula quantum
aderet, anguſtæ collo non fallier orcæ:
eu quis callidior buxum torquere flagello.
Haud tibi inexpertum curvos deprendere mores,
uæque docet ſapiens brachatis inlita Medis

Porti-

VET. SCHOLIAST.

48. *Quid, &c.*] Senio major miſſus: Scæva, Immerito, inquit, flebam as, cum ſemper laudarem.

VARIORUM.

47. *Quæ, &c.*] Quæ parens meus onvocatis amicis, ob hanc meam recitionem ingenti lætitia ſudans & incaſcens, & præclaram de filio ſuo ſpem oncipiens, ſumma cum admiratione udiret. *Pater.*] Solebant enim illi interſſe. *Lubin.*

48. *Jure, &c.*] *Jure*, non ſignificat ecte hoc factum à Perſio: ſed valet conenienter vitæ quam agebat, puerilibus cilicet annis, & fini quem ob oculos ropoſitum habebat. *Caſaubonus.* Id eſt, uerili ætate non injuria ſummum boum & maximum bonum mihi videbaur talorum ludum noſſe, & quid cujusque tali caſus valeret, ſcire. *Quid, &c.*] d eſt, puer ſummo voto ſcire expetebam, quid in talorum jactu ſenio ille dexter, utilis & fortunatus, lucri adferet. Erant autem apud Romanos teſſearum & talorum ludi. Et teſſera ſex ateribus (ut apud nos talus quatuor) conſtabat. *Quid, &c.*] Nam ut quisque talis actatis ſenionem miſerat, vincebat: ſin canem, vincebatur: Ideo *ſenionem ferre*, dicit, hoc eſt, lucrum conciliare: at *canem radere*, id eſt, damno illato rem minuere. *Caſaub.*

49. *Damnoſa, &c.*] Id eſt, unitas jacta, quantum de reliquis jactis numeris detraheret, vel quantum lucro adimeret, vel abraderet. *Lubin.*

50. *Raderet.*] Reſpexit ad vicinitatem & ambiguitatem nominis caniculæ: canum enim eſt radere vel abradere. Solebant autem reliquo jactorum talorum numero quinque detrahere, vel quantum ludentes pepigerant. *Anguſtæ, &c.*] Puerilem nucum luſum intelligit. *Orca* enim fictile vaſculum erat procero corpore, in quod pueri in terra defixum mediocri diſtantes intervallo nuces immittebant. Id eſt, ne à collo, vel ore anguſti illius vaſculi inter conjiciendum aberrarem: quaſcunque enim in Orcam conjecerat, tanquam ſuas, tollebat. Ovid. de Nuce:

Vas quoque ſæpè cavum ſpatio diſtante locatur,
In quod miſſa levi nux cadit una manu.

Alii de pyrgo intelligunt, non rectè. *Idem.*

51. *Neu, &c.*] Ludum turbinis vel trochi intelligit. Dabam operam ne quis omnium puerorum in tota vicinia majore calliditate, & ſolertia buxum, turbinem vel trochum flagello torquere & agitare poſſet. *Callidior torquere.*] Uſitatus Helleniſmus. *Buxum.*] Pro turbine vel trocho è buxo facto.

52. *Haud, &c.*] Antapodoſis diſſimilitudinis: quod adoleſcens pueritiam prætexere nequeat, cum jam grandis ætatis ſit. Id eſt, vel ætate, vel doctrina experientiam habes, qua pravos à rectis moribus poſſis diſcernere. *Inexpertum.*] Incognitum, *Curvos.*] Intortos, corruptos, pravos, & ad rectæ rationis obruſſam non exactos. *Deprendere.*] Cognoſcere, & à bonis & probatis diſcernere. Id eſt, nec tibi inexpertum vel inexploratum eſt, quæ & qualia doceat ſapiens illa porticus Athenis, quæ illita vel depicta eſt braccatis Medis, cum Themiſtocle pugnantibus. Id eſt, Stoicas diſciplinas noſti. *Idem.*

53. *Sapiens, &c.*] Meton. quâ ex ſub-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Porticus, inſomnis quibus & detonſa juventus
Invigilat ſiliquis, & grandi paſta polenta.
Et tibi quæ Samios deduxit litera ramos,
Surgentem dextro monſtravit limite callem
Stertis adhuc? laxumque caput compage ſoluta
Oſcitat heſternum, diſſutis undique malis?
Eſt aliquid quo tendis, & in quod dirigis arcum?

An

VARIORUM.

ſubjecto adjunctum nomtur. Eo quod ſapientes Stoici in illa diſputarint. *Braccatis, &c.*] In qua depicta eſt à polygnoto & Mycone pugna Xerxis, & Darii regum Perſarum. Hæc porticus, ποικίλη, ob picturæ varietatem dicebatur. *Braccatis Medis.*] *Bracca*, vel *bracha* peculiaris Medorum veſtis à lumbis uſque ad talos protenſa. *Lubin.*

54. *Inſomnis.*] Quibus juvenes vel diſcipuli Stoicorum, ſomni expertes omni ſtudio & cura, die ac nocte invigilant. *Inſomnis.*] Emphatice. Nimirum qui ita ſomno non indulgent, ut vos ignavi, & ſomnolenti. *Et, &c.*] Sic enim legendum, non *indetonſa* (ex Turnebo) lib. 23. cap. 23. Erant enim Stoici ad cutem uſque tonſi. Porro delicatiores comam alebant, & calamiſtrati incedebant. *Idem.*

55. *Invigilat.*] Emphatice. Tu contra dormis, & quidem ad mediam lucem. *Siliquis.*] Commendat victum facilem, & frugalitatem Stoicorum. Porro illi cibis naturalibus, leguminibus & farre utebantur, ut Pythagorici, non vero carne, quod nefas putabant. Eſt autem ſynecdoche ſpeciei pro genere. *Siliqua* enim folliculus leguminis. *Grandi.*] Quæ craſſa polenta, tenui, facili cibo, victu parco utitur, & alitur. *Lubin.* Vel *grandi*, quia multo pane veſcuntur, quibus ſolus panis cibus eſt: ſignum etiam valetudinis bonæ, grandem panis quadram poſſe comedere. *Caſaubon.*

56. *Et, &c.*] Alia cauſa efficiens cognitionis honeſti, & turpis, Pythagorica nimirum diſciplina. Id eſt, nec via virtutis, modo eam velis inſiſtere, tibi ignota. Nam littera illa Y Pythagoræ Samii, quæ duos ramos in utrumque latus diduxit, virtutis viam dextro limite ſurgentem tibi monſtravit: Vitiorum viam, ſiniſtro. *Samios.*] Ob Pythagoram ejus litteræ inventorem, qui Samius fuit, dixit. *Diduxit, &c.*] Metaph. ab arboribus, id eſt, ab utraque parte expandit.

57. *Surgentem.*] Dixit, quia dexter ramus qui virtutis viam vel tramitem denotat, arduus, ſublimis, & difficilis adſurgit, & ſe attollit. *Idem.*

58. *Stertis adhuc?*] Interrogatio. Quem æquum erat vigilare, & inſomnem eſſe Stoicorum exemplo. *Lubinus.* Vel tu qui Philoſophiæ pridem operam das, cur Philoſophice non vivis. *Caſaub.* *Laxumque caput.*] Id eſt, tu tamen adhuc ſomnias, & laxum tuum caput ad utrumque latus ſomnolentorum more dependens, & diſſolutum ſe non ſuſtinens, quaſi compagibus ejus, & juncturis fractis & ſolutis. *Compage.*] Commiſſura, junctura labrorum & maxillarum ſoluta, & diducta, id eſt os in rictum extenſum, & diductum. Deſcribit autem oſcitationem. *Lubin.*

59. *Oſcitat, &c.*] Id eſt, ob heſternam crapulam, ignavus, torpidus, & marcidus adhuc more ſomnolentorum oſcitat, id eſt, heſternam crapulam oſcitando exhalat, edormit, evaporat, oſcitando concoquit, *Diſſutis, &c.*] Id eſt, maxillis vel genis ab utraque parte male conjunctis, vel quod oſcitantes faciunt, fœde labris diſtortis, & in rictum diductis, & diſtractis.

60. *Eſt aliquid.*] Ita accipienda ejus interrogatio: quid mirum ſi diſſolute vivis? quod ante omnia faciendum tibi fuerat, ut de ſummo bono decerneres & finem certum tibi proponeres, de eo

necdum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

A paſſim ſequeris corvos, teſtaque, lutoque,
Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?
Helleborum fruſtra, cum jam cutis ægra tumebit,
Poſcentes videas: venienti occurrite morbo.
Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
Diſcite ô miſeri, & cauſſas cognoſcite rerum,

Quid

VARIORUM.

:dum cogitaſti. *Caſaubon. Eſt aliquid,*
.] Quaſi dicat: Non tu, ut ſagittarii
tum ſcopum ſibi præſtituunt, certum
æ genus tibi deligis, ſed corvos, rem
;am, & incertam ſequeris. *Et in quod,*
.] Allegoria à ſagittariis. Propoſui-
ne tibi aliquam metam, vel ſcopum,
quem collimes, vel in quem arcum
igas. *Lubin.*
51. *An, &c.*] Eum ergo, qui ita vi-
ſimilem illi eſſe dicit, qui corvos &
genus aves ſectetur, capereque inten-
t, non arcus, ſed teſtæ lutive jacula-
ne: quod quia per rerum naturam,
c ſolet, nec poteſt fieri, qui id tentant
æco proverbio notati ſunt τὰ πετό
να διώκει; quod in ſtultos & fruſtra
orantes dictitabant. *Caſaub. Teſtave*
ove.] His utimur quoties non certo
nſilio ad capiendas aves prodiimus,
temere ac per laſciviam aves obvias,
arrepto quod primum in manus ve-
rit, petimus. *Caſaub.* Vide proverb.
ullo ſcopo jaculari. Lubin.
62. *Securus, &c.*] Parum ſollicitus
o te pedes ducant: cum corvum in
re volantem ſecteris. More eorum qui
ne propoſito vagantur. *Atque, &c.*]
l eſt, in diem, ſine omni futurorum
llicitudine vivis. Sine omni cura. Hu-
ſmodi vitam Græci καθημέριον βίον
ocant. *Lubin.* Vel, αὐτοσχεδιάζειν τὸ
ίον, id eſt vivere ſine propoſito & ul-
mo fine, & ut loquitur Seneca, *aliud*
gendo vivere. Caſaubon. Vide proverb.
n diem vivere. Quod dicitur de illis, qui
e de craſtino quidem cogitant. *Lubi-*
us.
63. *Helleborum, &c.*] Quemadmo-
dum morbis corporis in tempore reme-
dio ſubveniendum eſt, ſic animi morbis & vitiis, in tempore præceptis ſapientiæ occurrendum. Quaſi dicat: Ut cum quis hydropis habitum ſibi contraxit, jamque cutis ægra & languida, aqua inflatur, & intumeſcit, & jam incurabilis reddita eſt; fruſtra poſtmodum Medici opem, & remedia Ellebori implorat: ſic qui vitiorum habitum contraxit, fruſtra poſtea per ſapientiam ad virtutem reverti nititur. *Elleborus* pro omni remedio; & *hydrops* hoc loco pro omni morbo ponitur. *Cum jam, &c.*] Ubi jam ad ἀκμὴν pervenit, id eſt, ubi invaluit, & incurabilis redditus eſt. *Idem.*

64. *Poſcentes.*] Cum amplius remedio locus non eſt. *Venienti, &c.*] Egregium Epiphonema, id eſt, incipienti animi vel corporis morbo, in tempore remediis occurrite.

65. *Et, &c.*] Quid prodeſt te Medicis quantumvis præſtantiſſimis, ut ſanitatem reſtituant, multa magnifica & auri montes polliceri, ubi jam ſis deploratæ ſanitatis & deſperatæ valetudinis. Quod autem de corpore dixit, de animo accipe. *Cratero.*] Synecdoche ſpeciei pro genere. *Montes.*] Metaph. Id eſt, ingentia præmia: ut ſanitatem deploratam reſtituat. *Idem.*

66. *Diſcite, &c.*] Quare ô miſeri, ſomnolenti, & vagi juvenes, diſcite aliquid, & animum honeſtis ſtudiis, contra tot ingruentia vitia & mala confirmate. *Miſeri.*] Quia ſine virtutis & ſapientiæ ſtudio vita hominum miſerrima. *Et, &c.*] Quæ à Phyſicis explicantur. Sic Virgil.

Felix qui potuit rerum cognoſcere cauſas.

Vel diſcite omnium rerum cauſas finales, ob quam rem unaquæque res condita: atque ideo quare vos ipſi conditi ſitis. *Idem.*

67. *Quid*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quid ſumus, & quidnam victuri gignimur, ordo
Quis datus, aut metæ qua mollis flexus, & unde:
Quis modus argento, quid fas optare, quid aſper
Utile nummus habet: patriæ, cariſque propinquis
Quantum elargiri deceat: quem te Deus eſſe
Juſſit, & humana qua parte locatus es in re.
Diſce: nec invideas, quod multa fidelia putet
In locuplete penu, defenſis pinguibus Umbris,
Et piper, & pernæ, Marſi monumenta clientis,

Mæna-

VARIORUM.

67. *Quid, &c.*] Commendatur ſui cognitio, & illud γνῶθι σεαυτὸν. *Quidnam.*] Id eſt, ad quem uſum. *Ordo, &c.*] Quo ordine, ratione, modo, vita cujuſque inſtituenda. *Caſaubonus* de fato hoc accipit. nam ita paſſim *ordo*, aut rerum ordo eſt *fatum*.

68. *Qua, &c.*] Quæ ſit optima, & expeditiſſima ratio curſum vitæ humanæ flectendi & dirigendi, ut commodiſſime ad metam vel finem vitæ humanæ perveniamus. *Lubin.* Per *flexum metæ* intelligit artem moderandæ vitæ humanæ. *Mollis* hic *flexus* dicitur, qui cito & rapide peragitur. *Caſaub.* Turneb. lib. 23. cap, 23. *Et unde.*] Ex quo loco & tempore flexus ille commodiſſime inſtituendus ſit. Vel unde mors? nempe à natura. *Caſaub. Lubin.* Pro *unde*, quidam *undæ*. ut ſit quaſi meta ad quam circumflectenda eſt remigatio in navali certamine. *Farnab.*

69. *Quis, &c.*] Ne more avarorum illis adcumulandis inſomnes incumbamus: nec prodigorum more inutiliter conſumamus. *Argento.*] Inquirendo. Modus autem ex Stoicorum doctrina is eſt optimus ac legitimus, qui naturæ conveniat. *Quid, &c.*] Quid à Deo petendum ſit. Id eſt, quænam vere bona ſint. *Quid, &c.*] Quid divitiæ & opes hominibus recte utentibus, & cum honeſtate diſpenſantibus, commodi adferant. *Aſper.*] Recens, & bene percuſſus. percuſſio enim & ſigni impreſſio aurum exaſperant. Turneb. lib. 18. cap. 28.

70. *Patriæ, &c.*] Quid patriæ, parentibus, cognatis, vicinis, ex nummis vel divitiis comparatis, debeas. *Lubin.*

71. *Quem, &c.*] Ut in qua conditione, vel officio quiſque à Deo collocatus ſit, diſcat, & ſuam Spartam ſedulo ornare, & ſuæ vocationis officia diligenter obire ſtudeat. *Idem.*

72. *Qua, &c.*] Qua conditione. Ne plus minusve facias, quam conditio tua ferat. *Lubin. Locatus.*] Velut in ſtatione poſitus, quam curare debemus, nec deſerere, niſi juſſu Imperatoris Dei. *Caſaub.*

73. *Diſce.*] Ultimum dogma, ut quis ſua ſorte contentus vivat, quod per contrarium explicat, ne nimirum ditioribus invideat. *Lubin. Neque, &c.*] Id eſt, noli putare ea bona, quæ vulgo tanta contentione quæruntur, eſſe vera bona. Illa igitur ne optes, neque doleas ſi uberior copia horum bonorum alîi ſit potius, quam tibi. *Caſaub. Multa, &c.*] Omnis generis vaſa intelligit. *Putet.*] Ob copiam nimiam, eo quod vaſa illa tota raro exhauriuntur, & cibus in illis corrumpatur, & putere incipiat. *Lubin*

74. *In, &c.*] Divitis advocati. Metonym. adjuncti pro ſubjecto, pro cella penuaria, in qua conditur & adſervatur penus. *Defenſis, &c.*] Eo nomine quod divites illos Umbros in judicio defenderit patronus, vel advocatus. Erant autem *Umbri* antiquiſſimi Italiæ populi. Turneb. lib. 14. cap. 8.

75. *Et, &c.*] Id eſt, quod in illorum advocatorum penu & cibario conditum ſit piper, pernæ, & menæ, Marſi conſultoris & clientis in judicio defenſi monumenta & donaria. Eſt autem *Mæ-*

no vilis

ænaque quod prima nondum defecerit orca.
Hic aliquis de gente hirtoſa Centurionum
icat, Quod ſapio ſatis eſt mihi: non ego curo
ſſe quod Arceſilas, ærumnoſique Solones,
bſtipo capite, & figentes lumine terram,
urmura cum ſecum, & rabioſa ſilentia rodunt,
que exporrecto trutinantur verba labello,
groti veteris meditantes ſomnia, gigni
e nihilo nihilum, in nihilum nil poſſe reverti.

Hoc

VARIORUM.

ilis marinus piſcis. *Lub.* Plin. lib. 9. .26. Cauſſidicis enim ſolitæ donari enæ vini & ſalſamenta, atque ejusdi tenuia munuſcula, quorum hic minit Perſius. *Caſaub.*

76. *Quod, &c.*] Orca bellua marina ellatur, balænis infeſta, quam in ſta diſſectam ſalſamentarii in vaſis ervabant. *Prima Orca* pro priori vaſe aitur, quod in illo piſces illi nondum ecerint, nec illud exhauſtum ſit: cum uper adhuc alia offerantur, & jam donarentur. Vel pro parte prima ac eriore Orcæ. *Lubin.*

77. *Hic aliquis.*] Impatiens meæ ſeriæ monitionis, & libertatis, vel Philoſopiæ ſtudium irridens. *Hirtoſa.*] Hiſpi, hirſuta, inculta, illuviem illorum δυσχέρειαν notans. Vel *hircoſa*, turpia fœda, quod fœdum odorem ſpirarent. rneb. lib. 23. cap. 23. *Centurionum.*] recte militum heic meminit, propter ntrarium ſtudium. Nihil enim refratur Philoſophiæ magis, quam vita milaris; ubi & ipſa virtus exulat. *Idem.*

78. *Quod, &c.*] Proſopopœia milis vecordiam ſuam & mentem à Phiophia alienam excuſantis: primo quim ex adjunctis, quod ſatis ſibi ſapiat. m.

79. *Eſſe, &c.*] Id eſt, nunquam Arſilao, Soloni, & reliquis miſeris & umnoſis Philoſophis ſimilis eſſe voi. fuit autem Arceſilas, vel Arceſius Scythi filius ex Pitane civitate Æoa, Crantoris diſcipulus. *Ærumnoſi, &c.*] Eo quod multis ærumnis & laboribus ad ſapientiam perveniant. *Solones.*] Solon Athenienſis unus è ſeptem ſapientibus, & legiſlator: & *Solones* pro Philoſophis dixit. *Idem.*

80. *Obſtipo, &c.*] Deſcriptio Philoſophorum, quos vanus & rudis Centurio ridet. *Obſtipo.*] Id eſt, rigido collo & cervice, & in humerum capite inclinato; quod attenti & cogitabundi ſignum eſt. *Obſtipare.*] Contorquere, incurvare. *Et, &c.*] Ocolorum lumine intentè terram intuentes: Quod illi faciunt, qui attentius quid apud ſe meditantur. *Idem.*

81. *Murmura.*] Tacitas meditationes, quas verbis ſubmiſſis apud ſe murmurando exprimunt. *Secum.*] Soli. Qui tanquam inſani ſoli ſecum diſputant. Vel quod fere in rabiem agantur, cum non inveniunt quod quæſierunt. *Rodunt.*] Quod murmura & meditationes, & inventiones cum ſilentio ſecum rodant, attenuent, expendant atque expoliant. *Idem.*

82. *Exporrecto.*] Per Metaph. Exprimens Philoſophorum geſtum, qui dum ſecum meditantur, ita labia extendunt, ut illis verba adpendere videantur. *Trutinantur.*] Tanquam in libræ lance penſitant. Metaph. à trutina vel libra. *Idem.*

83. *Ægroti, &c.*] Quod Philoſophi talia animo agitent, & rimentur, qualia ægroti ſomniant, id eſt, ridicula & nugacia. *Veteris.*] Ad ſenum & ægrotorum inſomnia reſpicit, quæ ab Horatio pro deliriis ponuntur. *Idem.*

84. *Gigni de nihilo, &c.*] Axioma Phyſicum vulgariſſimum. *Lubin.*

85. *Hoc*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hoc eſt, quod palles: cur quis non prandeat, hoc eſt.
His populus ridet, multumque toroſa juventus
Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos.
Inſpice: neſcio quid trepidat mihi pectus, & ægris
Faucibus exſuperat gravis halitus: inſpice ſodes,
Qui dicit medico, juſſus requieſcere, poſtquam
Tertia compoſitas vidit nox currere venas,
De majore domo modice ſitiente lagena

Lenia

VET. SCHOLIAST.

89. *Inſpice, &c.*] Sodes, antiquæ affectationis eſt: adeo ut ſoluto eo quidam uſi ſint: ut Plautus, qui per ſolutionem ſic ait:

Dic mihi, ſi audes, quæ eſt, quam ducere vis uxorem?

VARIORUM.

85. *Hoc. &c.*] Id eſt, hæc næniæ ſunt, quas tamen ſcire nec juvat, nec Prodeſt. *Cur palles.*] Id eſt, quas nugas tantopere demiraris, tanto ſtudio adfectas, ut inde pallorem tibi contrahas? *Cur, &c.*] Amara irriſio. Ob haſce nugaciſſimas nugas impranſi & incœnati tanquam ob rem ingentis precii ſe macerant, minimoque cibo contenti vivunt. *Lubin.*

86. *His.*] De talibus Philoſophorum verbis, populus Romanus tanquam affaniis & ineptiis ridet. Alii legunt, *Hos. Multumque.*] Juventus militiæ dedita, corpulenta, & toroſa. *Toroſa.*] Valde corpulenti, & toroſi, id eſt, fortes & robuſti juvenes. *Torus* enim pulpam carnis muſculoſam ſignificat. *Idem.*

87. *Ingeminat.*] Egregia μυκτηρισμοῦ, vel ſoluti riſus deſcriptio. *Lubin.* Id eſt, ita vehementer irridet ac cachinnatur, ut totum corpus concutiat, & naſum in rugas contrahat. *Caſaubon.* Vel ad habitum ipſius riſus reſpexit, quo illud *ha ha ha*. ſæpe tremula voce repetitur. *Naſo criſpante.*] Ob effuſum riſum, naſo in rugas contracto. *Lubin.*

88. *Inſpice, &c.*] Reſpondet jam monitor ſeu doctor, objectioni vaniſſimi centurionis, demonſtrans Philoſophiæ conſiliis parendum eſſe, niſi quis olim animi morbis miſerrime velit perire: idque ex ſimilibus. Ut enim ægri neglecta Medici curatione intereunt, ſic iſti dum Philoſophiam, quæ animorum Medicina eſt, aſpernantur, in vitia præcipites ruunt, quæ ipſos malè tandem perdant. *Caſaubon. Inſpice.*] Explora, perpende. *Neſcio quid.*] Neſcio ob quam cauſam pectus mihi horrore concutiatur. *Trepidat.*] Vel horrore concutitur ob frigus vel ob vehementem cordis palpitationem. *Lubin.*

89. *Ægris, &c.*] Ægre ſpirantibus, vix ſpiritum ducentibus. *Exſuperat.*] Abundat, ſupereſt, gravis halitus, & graveolentia. Turneb. lib. 23. cap. 23. *Gravis.*] Vel quod graviter & ægre ducatur? vel quod halitus maleolens graviter ſpiret, ut in pulmonum putrefactionibus. *Sodes.*] Blanditur medico: *ſodes* enim blandientis. *Lubin.*

90. *Qui, &c.*] Qui talibus & conſimilibus verbis medicum compellavit. *Juſſus, &c.*] Ubi prius certum medicamentum à medico ſumſit: in quartum diem eventum exſpectare juſſus eſt à medico. *Requieſcere.*] A luxu, nimio cibo, & potu ceſſare. *Idem.*

91. *Tertia, &c.*] Meton. ſubjecti pro adjuncto, æger tertia nocte vidit. *Compoſitas, &c.*] Id eſt, mitigatas, validas; vel rite, compoſite, æqualiter jam palpitare, & moveri. *Venas.*] Arteriarum pulſum; vel venas ſimpliciter. *Lubin.*

92. *De, &c.*] Ibi tanquam jam omni morbo profligato, medici ejuſque conſiliorum oblitus, vinum Surrentinum tanquam mitius & lenius è domo majore alicujus amici divitis, lagena capaciori ſibi exhiberi rogavit: jamque ad

balneum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Lenia loturo ſibi Surrentina rogavit.
Heus bone, tu palles. Nihil eſt. Videas tamen iſtud,
Quicquid id eſt. ſurgit tacite tibi lutea pellis.
At tu deterius palles: ne ſis mihi tutor:
Jampridem hunc ſepeli: tu reſtas. Perge, tacebo.
Turgidus, hic epulis, atque albo ventre, lavatur,
Gutture ſulfureas lente exhalante Mephites.

Sed

VARIORUM.

ba eum properat. *Modice, &c.*] Quæ qu mediocriter ſitit, plus etiam aliquanto capit & pro capaciori ponitur, & eſcribitur lagena mediocris capaci- ta i.

3. *Loturo, &c.*] Sibi ad balneum properanti. Nihil autem ægrotis periculo is, quam balneum. *Lubin.* *Surrentina.*] Vina intelligit ex Campaniæ oppido Surrento, quod à Græcis conditu . *Idem.*

4. *Heus bone, &c.*] Verba medici, q ex improviſo intervenire fingitur, ægrotum ſecus, ac juſſus erat, agere, & balnea, & vina adhibere. *Tu palles.*] ægrotum adhuc eſſe denotat ex adjunct pallore. *Nihil eſt.*] Reſpondet ægrotus, ſuum pallorem excuſans. *Videas, &c.*] Reſpondet medicus: Quamvis hic pallor nihili tibi eſſe videatur: tibi tamen proſpicere debes, id eſt, quæſo videas & conſideres quod tacite, ſenſim, & paullatim *lutea* illa & flava *pellis tibi ſurgat*, & corpus tuum ſenſim intumeſcit, quæ ſigna hydropiſeos. *Idem.*

95. *Surgit.*] Intumeſcit, & turgeſcit. *Tacite.*] Senſim & paulatim. *Lutea.*] Dixit luteà, quia hydropicis color luteus eſt, & ſubcroceus: tum luteus color, pallidus & albus paſſim confunduntur. *Caſaub.*

96. *At, &c.*] Reſpondet ſtomachans, iratus ægrotus, ægre ferens ſibi à medico veritatem eſſe dictam. Quaſi dicat: u longe deterius palles, quam ego, uare te ipſum cura, mihi moleſtus ne ; , nec tutor vel patruus eſſe velis. Idem ciunt perditi, qui correpti maledicta ngerunt. *Tutor.*] Qui datur ei, qui ropter ætatem ſe nondum tueri poteſt. Noli mihi eſſe curator, pædagogus, aut patruus cenſor, nec mihi tanquam pupillo præſcribas quid facere, quid omittere debeam. *Lubin.*

97. *Jampridem, &c.*] Ergone duos tutores habui, nam ille unus tutor, qui mihi relictus erat, jamdudum mortuus eſt, & à me ſepultus. Id eſt, non amplius ſub tutore me eſſe exiſtimavi, quia quem habui, ſepelii. *Tu reſtas?*] Eſt interrogatio Ironica. Ignoravi, quod tu mihi adhuc tutor reſtares? Vel ſine interrogatione. Quaſi dicat: Quantum video, tu mihi adhuc tutor reſtas. *Hunc.*] Hunc, ait Philoſophus, incontinentem ægrum, medicos contemnentem, jamdudum ſepelii, efferetur mox mortuus tam ſcio, quam ſi jam extuliſſem. *Tu reſtas.*] Tu contemtor Philoſophorum reſtas efferendus. *Farn.* *Perge.*] Verbum medici, qui, quia ægroti pertinaciam videt, ad vina & balnea pergere jubet, ut nimirum brevi moriatur. Eſt ergo Ironica permiſſio. *Tacebo.*] Verbum medici. Quaſi dicat: Ego vero tacebo & abibo. Nam quid hic agas, ubi, ſi quid bene præcipias, nemo eſt qui obtemperet. *Idem.*

98. *Turgidus, &c.*] Jam Poëta demonſtrat, quomodo adoleſcens ægrotus ob intemperantiam perierit. *Turgidus, &c.*] Qui gulæ incontinentia tot epulis ſe diſtendit. Et Juvenal.

Turgidus, & crudum pavonem in balnea
portas;
Hinc ſubitæ mortes.

Albo ventre.] Id eſt, hydrope pallido.

99. *Gutture, &c.*] 2. Hydropis adjunctum, halitus graveolentia. Id eſt, cum interea guttur ejus lente & ægre exhalet & exſpiret ſulphureas mephites, graves, & tetros odores, & anhelitus,

Sed tremor inter vina ſubit, calidumque triental
Excutit è manibus: dentes crepuêre retecti;
Uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
Hinc tuba, candelæ: tandemque beatulus alto
Compoſitus lecto craſſiſque lutatus amomis,
In portam rigidos calces extendit: at illum
Heſterni

VET. SCHOLIAST.

103. *Tandemque, &c.*] Ambitionem irridet, non quia μάκαρες & μακάριοι dicuntur mortui. non eſt enim Romanæ conſuetudinis. ſed quia pretioſa in funeribus veſte ſtragula, cæterique etiam pauperculi exponebantur. Beatulus autem, qui nunquam ſplendidiore habitu fuit. aut certe, quia Romanæ conſuetudinis fuit ſimpliciter ſepelire.

VARIORUM.

Eſt autem *Mephitis* proprie terræ putor ex aquis maxime corruptis & ſulphuratis proveniens. *Lubin.*

100. *Sed, &c.*] Id eſt, inter potandum, dum genio indulget, pavor & tremor jam inſtantis & imminentis mortis illum juvenem intemperantem ſubit & invadit. *Calidumque, &c.*] Id eſt, manus trepidatio, calidum triental vel calicem manibus ægri excutit. *Calidum.*] Potione calida plenum. *Triental.*] Alii *trientem* legunt, intellige poculum, quod tertiam partem ſextarii capit. *Idem.*

101. *Excutit, &c.*] Languidis & morte futura trepidantibus. *Dentes, &c.*] Id eſt, dentes nimio rigore retecti, ſtridorem excitarunt. *Lubin.* Vel *retecti*, exeſis gingivis. *Crepuêre* autem ob tremorem capitis & laxa labra, ut ſubjicit, hoc eſt, ob corporis totius compagem ſolutam. *Caſaub.*

102. *Uncta, &c.*] Deſcribitur vomitus ægroti, id eſt, omnis generis lauta, *uncta* & delicata fercula, paullo ante devorata, necdum digeſta, per vomitum ex gutture, ore & laxis, pendulis, languidiſque *labris excidunt*. Lubin.

103. *Hinc, &c.*] Morbum ex intemperantia natum ſequitur mors: quam indicat deſcriptione funeris. deſcribit autem ὕστερον πρότερον ὁμηρικῶς. Nam tuba ad ἐκφορὰν ſpectat: prius autem quam efferuntur, humi deponebantur, lecto ubi animam egerant extracti, deinde lavabantur, ungebantur, componebantur, lecto ferali aptabantur: tum autem collocati in veſtibulo, per aliquot dies complorabantur, næniam dicentibus amicis & præficis cum iis ad quos funus pertinebat: poſtremo efferebantur. *Caſaub.* *Tuba.*] Quæ in nobilium funeribus adhiberi ſolebat, ut in plebeiorum tibia. *Candelæ.*] Quæ in ſepultura ante mortuos præcedebant. *Tandemque, &c.*] Scoptice & Satyrice, id eſt, tandem tam præclaro habitu felix ſcilicet & beatulus, dum in alto ſuperboque feretro, & lecto compoſitus, & craſſis, multis & precioſis amomis aliiſque odoratis herbis, & unguentis largiter lutatus, unctus, & imbutus, rigidos & gelidos pedum calces in januam verſus urbis portam extendit. *Lubinus.*

104. *Craſſis.*] Multis, copioſis, largiter, & abunde adhibitis. *Lutatus.*] Unctus, delibutus, unguentatus. *Amomis.*] Erat amomum frutex labruſcæ ſimilis in Syria, & Armenia proveniens. *Lubin.* *Amomis.*] Amoma hic pro quibuſlibet unguentis poſuit, quibus ungebant corpora mortuorum. Inde *Amomiam* recentiores vocaverunt illud omne quo medicabantur corpora defunctorum & condiebantur. *Momiam* & Mumiam jam vocant. *Salmaſ.* Turnebus libro 23. capite 23.

105. *In, &c.*] Id eſt, extra portam urbis prolatis pedibus ad rogum effertur. Vel cadaver in feretro compoſitum, verſus domus januam pedes protendebat, & facie januam reſpiciebat: quo habitu extremam & ultimam abitionem denotabant Turneb. libro 23. cap. 23. *Rigidos.*] Frigidos, gelidos, & præ frigore

Heſterni capite induto ſubiêre Quirites.
Tange miſer venas, & pone in pectore dextram.
Nil calet hic: ſummoſque pedes attinge, manuſque.
Non frigent. viſa eſt ſi forte pecunia, ſive
Candida vicini ſubriſit molle puella.
Cor tibi rite ſalit. Poſitum eſt algente catino

Durum

VET. SCHOLIAST.

106. *Heſterni, &c.*] Heſterni, ait à ...ncto pridie manumiſſi, id eſt, liber-...ti & cives Romani facti. *Capite, &c.*] ...ia manumiſſi ante manumiſſoris cor-...p pileati incedebant.

VARIORUM.

...e duros. *Illum.*] Qui paulo ante me-...um ſuum objurgabat, & ſe ægrotum ...gabat. *Lubin.*

106. *Heſterni, &c.*] Admodum novi ...es Romani. Heri vel pridie civitate ...nati ſervi, poſtea inter Quirites vel ...es Romanos adſcripti. *Capite, &c.*] ...oc eſt, pileati. Notat ſervos, qui ...erto capite incedebant, jam pileum ...ſumpſiſſe, libertatis indicium. *Sub-...e illum.*] Hoc eſt, patroni ſui phe-...ro novi liberti ſubiere. *Caſaubonus.* ...tulerunt cadaver ad rogum. Moris ...im erat, ut libertate donati ſervi do-...ini ſui funus curarent, & ad ſe, ultu-...m efferrent. *Subire*, ſignificat inter ...a onus dorſo ſuſcipere. *Lubin.*

107. *Tange, &c.*] Objecit enim mo-...tori adoleſcens ſe ægrum non eſſe, nec ...i, cui comparetur, ſimilem. *Tange.*] ...naſi dicat: Quod ſi miſer id credere re-...ſas, quæſo, tange venas, & in pectus ...extram tuam conjice & pulſum cordis ...xplora. Et hæc verba ſunt juvenis. Poſ-...int etiam monitori attribui, quibus ...venes admoneat, ut diligenter apud ...explorent, num aliquis morbus in ſe ...ſideat. Et ſequentia. *Nil calet*, & *non ...igent*, Juvenis reſpondentis eſſent, & ...ægrotum negantis. *In, &c.*] Siniſtro ...ilicet, & cordis palpitationem explora, ...n febrili calore detinear. *Idem.*

108. *Nil, &c.*] Si prior verſus juveni petulanti attribuatur, Medici verba hæc eſſent: Sin monitori attribuatur, verba juvenis ſunt. *Summos.*] Extremas partes manuum & pedum, quos omnium primo frigus invadit.

109. *Non, &c.*] Verba vel juvenis vel medici. *Viſa eſt.*] Reſpondet jam monitor; forte corpore non ægrotas, nec nimius tibi calor vel frigus ex febri adeſt. At nunquid etiam animo bene & recte vales: Nulli animi morbo detineris, avaritia, libidine, ira, &c. Id eſt, ſi forte ingens pecunia, aut maxima auri & argenti copia à te conſpicitur; ecquid tunc etiam cor tibi rite & recte ſalit? *Idem.*

110. *Sive, &c.*] Secundus morbus libido voluptatis. Id eſt, ſi vicini tui virgo, candida, formoſa & amabilis, te præſente mollius & blandius tibi adriſerit; ecquid tunc etiam cor, & venæ tuæ recte micant? Docet ergo Poëta non ſanum eſſe eum, qui animi perturbationibus ſit obnoxius. *Lubin.*

111. *Rite, &c.*] Compoſitè. Per interrogationem legendum cenſet Turneb. libro 23. capite 23. *Poſitum.*] Tertius morbus mollities, id eſt, ſi tibi in catino vel patina algenti, vili, & ſordida, durum & tenue olus, & vilis braſſica appoſita eſt in cibum, & ater, plebeius, & ſecundarius panis, ex farina populi, & pauperum cribro decuſſa, multo adhuc furfure immixto: tunc tuas fauces tentemus an ſanæ adhuc ſint, & recte ſe habeant. *Algente.*] Olus ipſum in catina algens, id eſt, frigidum. Vel: Vili, miſero, & egeno. Sic culina frigida, in qua nihil coquitur. ſic hic *Algente* pro minus culto. *Catino.*] *Catinus* vas immenſum eſcarium, in quo pultem, aut jurulenti quid ponebant. *Idem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Durum olus, & populi cribro decuſſa farina.
Tentemus fauces: tenero latet ulcus in ore
Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.
Alges, cum excuſſit membris timor albus ariſtas:
Nunc face ſuppoſita ferveſcit ſanguis, & ira
Scintillant oculi: diciſque, faciſque, quod ipſe
Non ſani eſſe hominis, non ſanus juret Oreſtes.

VET. SCHOLIAST.

112. *Populi, &c.*] Farinam, panem non delitioſius cribro decuſſum, ſed plebeium, de populi annona, id eſt, fiſcalem dicit.

VARIORUM.

112. *Durum olus.*] Tenues herbæ, aut viles braſſicæ, urtica, & alia id genus olera. *Populi, &c.*] Significat panem cibarium & pene furfureum. Nam cribrum pupulare tranſmittit multos furfures. Eſt materia pro materiato. *Lubin.*

113. *Tentemus, &c.*] Id eſt, age videamus quomodo placebit tibi hic victus. Sumit per Allegoriam *ulcus* pro animi vitio & morbo luxuriæ, quod accurate notandum, eo enim hæc omnia ſpectant, ut demonſtret, ipſum animo ægrotare. *Tentemus.*] Id eſt, videamus an ſanæ ſint. *Tenero.*] Ibi in gula, & faucibus tuis adeo tenellis & delicatis, putre aliquod, & inſanabile delitiarum & mollitiei hulcus. *Lubin.*

114. *Putre.*] Non unquam ſanabile, quod te totum corrupit & infecit, & quod populari cibo, radere & exaſperare minime decet. *Radere.*] Offendere, fatigare vili cibo. *Beta.*] Synecdoche ſpeciei pro genere, pro viliſſimo cibo: Eſt enim *beta* herba nullius ſaporis & precii: unde beta, pro viliſſimis, & nauci hominibus ſumitur. *Idem.*

115. *Alges.*] Quartus juvenilis animi morbus, Timiditas, id eſt, ob leviſſimum quodque & nullum periculum frigore concuteris, trepidas, inhorreſcis & alges. *Alges.*] Hoc dicit, quia ſuperius ſe ægrotum negarat, & de membris ſuis dixerat: *Non frigent. Excuſſit.*] Concuſſit, commovit, erexit. Timor enim pilos erigit & ſtantes inhorreſcere facit. Virg.

Obſtupui, ſteteruntque comæ.

Timor albus.] Timor enim homines albos & pallidos facit, ob ſanguinis abſceſſum. *Ariſtas.*] Metaph. à ſpicis: quod capilli ariſtarum more inhorreſcant, quod appellant horripilationem. *Lubin.*

116. *Nunc, &c.*] Quintus animi morbus, iracundia, quæ ex adjunctis deſcribitur: quo & ipſo juvenem non recte valere convincit. Quia autem, *Nil calet hic:* & *non frigent*, dixit: hic eum falſi coarguit. *Face.*] Tanquam igni ſubjecto. *Ferveſcit.*] Iræ nulla alia cauſa eſt, quam ebullitio ſanguinis circa cor. *Et ira.*] Id eſt, præ furore, & rabie ex univerſo corpore crudelitas emicat. *Lubinus.*

117. *Diciſque, &c.*] Concludit Monitor jam adoleſcentem inſanum & ægrum eſſe & ſapientiæ medicina opus habere. Demonſtrat illud ex factis: Quia ea dicat, & faciat, quæ inſani hominis ſint. Quod teſtimonio Oreſtis inſani confirmat. Id eſt, ea dicis & facis quæ ipſis etiam furioſis furioſa videantur. *Idem.*

118. *Non, &c.*] Animi ægroti, nec rationis compotis. *Juret.*] Maximum enim inſaniæ argumentum, quod Oreſtes etiam & inſani juramento adfirmant. *Oreſtes.*] Hic Agamemnonis & Clytemneſtiæ filius, matrem cum Ægyſtho adultero occidit, patrem ſuum ultus, qui dolo à matre, & Ægyſtho occiſus erat. De hoc vide Eurip. in Oreſte. *Idem.*

SATYRA

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

SATYRA IV.

RGUM. Sub perſona Socratis, Alcibiadem objurgantis, invehitur in Neronem, qui nobilitatis ſuæ oſtentatione & populi aſſentatione inflatus, rempubl. eſt aggreſſus: ad cujus adminiſtrationem (bene licet ad tempus diſſimulet) nullis prudentiæ civilis, ne ſcientiæ quidem moralis ſit remis inſtructus.

REm populi tractas. barbatum hæc crede magiſtrum
Dicere, ſorbitio tollit quem dira cicutæ.
uo fretus? dic hoc, magni pupille Pericli.
cilicet ingenium, & rerum prudentia velox
Ante

VARIORUM.

REm populi, &c.] Principium abruptum, per Apoſtrophen ad cibiadem, cum interrogatione & inpatione, per admirationem legendum. uæſo ô magni illius Pericli Pupille Albiades, dic mihi hoc: Tune Rembl. adminiſtras? Tune imperium Aeníenſium regendum capeſcis? Quæſo, ronam fretus, qua fronte, talem & ntam rem in te ſuſcipis? *Barbatum.*] enſus eſt: O Alcibiades, quæ hoc loco cuntur tibi, Socratem tuum magiſtrum cere exiſtima, quem dirus cicutæ haus è medio ſuſtulit & peremit. *Barbam.*] Primum Socratis adjunctum. Dit autem barbatum: vel quod vere baram, ut reliqui Philoſophi aluerit. *Lubin.* el quod Romani cum majores laudaant, ſoliti dicere, *caſci barbati.* Caſaub. *Magiſtrum.*] Secundum adjunctum. uit enim Alcibiadis pædagogus. *Lubinus.*

2. *Sorbitio.*] Tertium adjunctum moris generis efficiente cauſa declaratum. uit autem *Socrates* Sophroniſci & Phaaretæ obſtetricis filius, Philoſophorum, vel Apollinis oraculo, ſapientiſſimus. *Dira.*] Deorum ira immiſſa, illos enim contemſerat. *Cicutæ.*] Quæ herba noxio ſemine, & frigore extinguit. *Lubinus.* Cicutam enim probe tuſam ac dilutam propinabant in calice, more medicamentorum: idque *τεῖν φάρμακον* dicebatur. *Caſaub.* Cicuta enim publice ſervabatur Athenis ad puniendos ſontes. *Lub.*

3. *Quo, &c.*] Proſopopœia Socratis mortui. Id eſt, qua virtute, prudentia, & auctoritate, tantam imperii molem in te ſuſcipis. *Dic hoc.*] Περιφερὴς deſcribit hic Alcibiadem, qui Athenienſium imperator ſummus, forma corporis incomparabilis, ſummis ingenii dotibus egregie ornatus, inſuper adeo diſertus, ut nemo ei dicendo reſiſtere poſſet. Rurſus tanto vitiorum agmine deformatus, ut ſi vitia virtutibus penſes, merito addubites, laudene an vituperio dignior fuerit. *Magni, &c.*] Fuit Pericles, patruus, vel avunculus Alcibiadis. *Magni* dicit. Novies enim hoſtes ſuperavit, & inter alia Samios Ionum potentiſſimos devicit, illorumque urbem dejecit. De quo vide Juſtinum. Poteſt autem legi *Pericli* & *Periclis.* *Pupille.*] Emphatice. Quia enim pupillus adhuc, adminiſtrandæ Reipub. inhabilem notat. *Idem.*

4. *Scilicet.*] Sequentes decem verſus Ironice legendi. Aggreditur autem diſputationem, demonſtraturus, Alcibiadem (per quem Neronem intelligit) nulla ſapientia præditum, & Reip. adminiſtrandæ inutilem eſſe. *Lubinus.* *Ingenium.*] Hoc loco liberalium artium notitiam interpretor *Caſaubonus.* *Rerum, &c.*] Multarum rerum uſus & experientia. *Velox.*] Quaſi ſolito citius, & celerius, quam aliis, illi contigerit, quia ante legitimum tempus imperium occuparit. *Velox.*] Præcox, ante ætatem, præmatura. *Lubin.*

Ante pilos venit, dicenda, tacendaque calles.
Ergo ubi commota fervet plebecula bile,
Fert animus calidæ feciſſe ſilentia turbæ
Majeſtate manus: quid deinde loquêre? Quirites,
Hoc, puto, non juſtum eſt, illud male, rectius illud.
Scis etenim juſtum gemina ſuſpendere lance
Ancipitis libræ, rectum diſcernis, ubi inter

Curva

VET. SCHOLIAST.

10. *Scis, &c.*] Revera ſcis juſtitiam in lance penſare, & ipſius lancis dubiæ rectitudinem calles diſcernere, & curvam regulam momentare, ubi inter curva ſubit, donec in liquido ſtet ſententia. Regulam dicit ipſum *momentaneæ* ſtylum. *vel potius, momentariæ.*

VARIORUM.

5. *Ante, &c.*] Ante barbam. Nam, ut Ovid. ait 6.

-- ſeris venit uſus ab annis.

Dicenda, &c] Secundum argumentum; quod Alcibiades imperio inutilis ſit, ex repugnantibus, quia, quod maxime prudentem principem deceat, quæ dicenda & quæ tacenda ſint, ignoret. *Lubin.*

6. *Ergo, &c.*] Tertium argumentum. Ex partibus civilis prudentiæ, quod illa ætate, nondum illa auctoritate ſit, ut tumultuanti, & ſeditioſo populo ſilentium poſſit indicere, ac proinde imperio inutilis. *Commota.*] Incitata, intumeſcente. *Fervet.*] Seditione & ira æſtuat, ſævit, agitatur. *Ira* enim bilis commotio, & ebullitio ſanguinis eſt. *Idem.*

7. *Fert animus.*] Deſiderat, vel fiduciam habes eam tui, ut hoc te poſſe præſtare ſperes. *Caſaub.* *Calidæ, &c.*] Fervido, & ira inflammato populo. *Feciſſe, &c.*] Rabioſum & tumultuantem populum authoritate tua ſedare, & mitigare. *Lubin.*

8. *Majeſtate.*] Gravitate, & vultus reverentia, qua tu, nimirum imberbis eximie prædîtus. *Lubin.* Oratorum hic mos erat, & aliorum qui populum alloquebantur, ut manu porrecta audientiam facerent. *Caſaub.* *Quid, &c.*] Quartum argumentum, quod eloquentiam in illa ætate adhuc deſideret, ac proinde imperio inutilis. *Quirites.*] Quod Neronem ſub Alcibiadis perſona notat, hæc vox indicio eſt. Quirites enim non Athenienſes cives, ſed ſoli Romani dicebantur. Eſt autem Proſopopœia Alcibiadis reſpondentis. *Lubin.*

9. *Hoc puto.*] Priſcianus libro 15. legendum hic eſſe docet *puta*. Quaſi dicat: O Romani Quirites, ego æquum cenſeo, ut ab ejuſmodi tumultu deſiſtatis, quia credo, quod hoc non rectum & honeſtum eſt: Illud autem male fieri exiſtimo, & iſtud rectius eſt. Videtur inepta & puerilis oratio, cum dicat *puto*; cum orator non debeat putare *Lubin*

10. *Scis, &c.*] Quintum argumentum: Quod juris & æquitatis cognitio in tanta ætate deſideretur. *Gemina, &c.*] Allegoria à libripende vel ponderibus, quæ lancibus expenduntur & trutinantur. Quod ille juſtum in illa recti juſtique norma ac regula coæquet, & examinet, ut pondera in libra æquantur, & examinantur. Per *libram* ipſam juſtitiæ normam & regulam intellige. *Suſpendere*] Perpendere, & examinare. *Lance.*] Vaſcula illa in libra dicuntur, in quorum uno pondus, altero res ponderanda imponitur. *Idem.*

11. *Ancipitis.*] Ambiguæ, ut neſcis in quam partem vergat. Dubiæ lancis rectitudinem & æquitatem noſti diſcernere. *Verum.*] Id eſt, virtutes ipſis vitiis conjunctas & finitimas diſcernis. *Rectum.*] Noſti rectum ab intorto diſcernere. *Diſcernis.*] Diſtinguis, internoſcis. *Lubin.* Hoc ideo, quia virtus in medio conſiſtit duorum vitiorum. *Caſaubon.* *Inter, &c.*] Id eſt; ubi rectum

...urva ſubit, vel cum fallit pede regula varo:
...: potis es nigrum vitio præfigere theta.
...uin tu igitur ſumma nec quicquam decorus
...nte diem blando caudam jactare popello
...eſinis, Anticyras melior ſorbere meracas?

Quæ

VET. SCHOLIAST.

...3. *Nigrum, &c.*] Judices literam ...ta apponunt ad eorum nomina, quos ...licio afficiunt. *Merito* Θῆτα ἀπὸ τοῦ ...άτου, eo quod quaſi habeat telum ...m, ideoque triſte intelligitur, vel ...rtis ſignum: unde quidam ait:
...*multum ante alias infelix littera Theta.*

VARIORUM.

...vis ſe inſerit, & abſcondit, quæ ſpe...n ejus obſcurent, & pari vitio pra...teque deforment. *Lubin.*

...2. *Subit, &c.*] Latet, & ſe abſcon... *Nec, &c.*] Ironia amara. Id eſt, ſi ...ula curva tibi in manum detur, quæ ...orum judicia fallit, & quod rectum ..., curvum mentitur: tu ſolus illam ...rguere potes: oſtendit magni eum ...enii & prudentiæ eſſe, qui vera & ...a falſis & curvis admixta, poſſit diſ...nere. *Pede varo.*] Intorto, curvo, ...vo. *Vari* dicuntur, quorum pedes in...rſum, vel crura obtorta ſunt. *Fallit, ...c.*] Cum regula ob neceſſarias exce...ones ſit vara. Exempli gratia: Depoſi...n redde, juris regula eſt, ſanus apud ...enſem depoſuit: inſanus repetit. hic ...it regula. *Regula pede varo,* eſt regula ...æ obliquari patitur & incurvatur. *Re...a* hic eſt norma ſeu γνώμων. *Caſaub.* ...rneb. lib. 30. cap. 8.

13. *Et, &c.*] Sextum argumentum. ...od neſciat vere noxios condemnare. ...nocentes defendere. *Vitio.*] Id eſt, Vi...ſis hominibus. Adjunctum pro ſub...cto. *Nigrum, &c.*] Id eſt, damnatio...s literam, mortiferum illud & infelix ...num θ præponere. Quo θανατοῦν, ... eſt, mori præcipiebant. & etiam infau... nota erat, & alicui præfixa la...eum mandabat; quia laqueum refert.

Nigrum.] Ut alba & candida fauſta, ita nigra infelicia & infortunata credebantur. *Præfigere.*] Apponere in tabulis tuis ſuffragatoriis, vel notam domnatoriam annotare. *Lubinus.*

14. *Quin, &c*] Hic Ironiæ finis, qua ſex argumentis Socrates Alcibiadem, vel potius Perſius Neronem imperio Romano adminiſtrando ineptum demonſtrat. Senſus eſt: Quin tu igitur juvenum ſtolidiſſime, qui per ætatem nulla adhuc prudentia, auctoritate, eloquentia præditus es, nec quid dicendum, quid tacendum, nec quæ pœnæ, quæ præmia bonis vel malis debeantur, ſcis, adeoque extrinſecus tantum comtus & decorus: cur Imperium Romanum adſectare non deſiſtis? *Summa, &c.*] Hæc de forma corporis, & ſuperficie corporis externa intelligenda ſunt. Fruſtra autem imperator pulcher & formoſus, niſi animo virtus adſit. *Lubin.*

15. *Ante diem.*] Ante tempus & ætatem maturam. *Blando, &c.*] Deſine populi favorem captare, & Elleborum potius bibe, ut inſanus, ad ſanitatem redeas. Inſanus enim es, dum cupis, quæ non capis. *Blando.*] Qui tibi nunc blanditur. *Caudam, &c.*] Metaph. à canibus, qui adblandientes dominis, caudam movent & agitant. *Jactare, &c.*] Quod Græci dicunt ὡραΐζεσθαι, & καλλωπίζεσθαι: cum ſi quid laude dignum facimus in oculis hominum, id facimus gloriæ avidi, qua etiam cupide nimis fruimur. *Caſaub.* Turneb. lib. 9. cap. 6.

16. *Anticyras, &c.*] Qui longe digniores, ut mentis inſaniam Elleboro purges, & inſaniam illam regnandi libidinem ejicias. *Anticyras.*] Meton. ſubj. pro adj. Inſulam enim Anticyram pro Elleboro ponit. *Meracas.*] Id eſt, meras, puras non aliis mixtas. *Meracas* dicit, ut inſaniæ vehementiam notet. *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Quæ tibi ſumma boni eſt? uncta vixiſſe patella
Semper, & aſſiduo curata cuticula ſole.
Exſpecta, haud aliud reſpondeat hæc anus. I nunc
Dinomaches ego ſum. Suffla. ſum candidus. Eſto:
Dum ne deterius ſapiat pannucea Baucis,
Cum bene diſcincto cantaverit ocyma vernæ.

U

VET. SCHOLIAST.

18. *Curata, &c.*] Curata, ſcilicet à Chromatiariis. Nam Chromatiarii, dicuntur colorarii, vel qui toto die in arena ſunt, vel in ſole. Antiqui enim ungebant ſe, & in ſole erant, ut oleum corpus imbiberet: ut Juvenalis:

Noſtra bibat vernum contracta cuticula Solem,
Effugiatque togam.

VARIORUM.

17. *Quæ, &c.*] Quærit Perſius ex Nerone, quidnam ſummum hominis bonum putet. *Summa.*] Bonorum finis, quo omnia referuntur. Et de ſummo Bono Varro 280 ſententias fuiſſe, id eſt, tot philoſophorum ſectas tradit. *Summa.*] Hic pro re principali & præcipua ponitur. *Uncta, &c.*] Reſponſio Neronis. Nempe voluptas ſummum mihi bonum videtur & vivere uncta patella, id eſt, lautis & delicatis cibis, quæ patella continentur. *Lubin.*

18. *Et, &c.*] Id eſt, toto die in ſole ſe apricari, & cuticulam probe curare. Ex antiquo more dixit: quo ἡλιοκαΐαις gaudebant, & ſole cutem curabant, quod ἡλίωσιν vel inſolationem vocabant, & inter remedia numerabant. *Idem.*

19. *Exſpecta, &c.*] Senſus eſt: certe ſi volueris tam diu iram deponere & exſpectare, & anum hanc prætereuntem audire, invenies eam interrogatam nihil aliud reſponſuram; & te non minus delirare, & inſanum eſſe quam anus decrepita. *Haud aliud.*] Quam ſummum bonum in voluptate corporis eſſe ſitum. *Hæc anus.*] Δεικτικῶς. Fingit enim eam tranſire. *I nunc.*] Poſtquam oſtendit, non plus ſapere illum, quam decrepitam vetulam: jam poteſtatem abeundi facit. *Idem.* Poteratne magis faſtum retundere inſolentis juvenis, quam cum illum aſſimila aniculæ olitrici. *Caſaub.*

20. *Dinomaches, &c.*] Poterat autem hæc in ſe dicta exiſtimare Nero. Ideo ſtatim reprehenſionem ad Alcibiadem iratum jam convertit, ita reſpondentem: Atqui ſcio tamen, me eſſe Dinomaches filium generoſiſſimum. Sic Nero à Julii & Ænea, genus deducebat. *Suffla.*] Verbum Poëtæ. Tu vero hac tua nobilitate intumeſce, buccas infla, & altos ſpiritus gere. *Sum, &c.*] Subdit Alcibiades ſum vultu elegans, formoſus. Fuit enim formoſiſſimus Alcibiades; ut ſuperius dictum. *Eſto.*] Verbum Poetæ. Conceſſio eſt. Eſto, hoc facile concedo nobilitate generis, & pulcritudine neminem tibi parem eſſe, dum tu ſis interea homo nihili. *Lubin.*

21. *Dum ne.*] Dum ipſe mihi concedas viciſſim, bonis animi, quæ vera ſunt & ſola bona, non magis te eſſe inſtructum, quam qui vel omnium minime. *Caſaubon.* *Deterius, &c.*] Te ſapientia æquet. *Pannucia.*] Pannoſa, pannis & annis obſita. Vel, ut Caſaubonus vult, quæ panem & olera in foro vendit. *Baucis.*] Pro quavis anu viliſſima. Turnebus lib. 15. cap. 3.

22. *Cantaverit, &c.*] Poëtice dictum, pro dicere atque ingerere ſervulo opprobria, & ea quæ ſolent cantari cum ocima ſeruntur, hoc eſt, maledicta. Plin. libro 19. cap. 7. *Nihil ocimo fœcundius: cum maledictis & probris ſerendum præcipiunt, ut latius proveniat.* Caſaubonus. Lubinus referendum credit ad mulierem olerum venditricem, quæ olera, ocyma & alias herbas odoratas & hortenſes alta & clara voce ementibus quaſi occinit, & cum clamore ad olus emendum ſervos invitat. *Bene, &c.*] Elata voce, tanquam canens ſuas merces commendarit,

datir,

Ut nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo!
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo.
Quæſieris, Noſtin' Vectidî prædia? cujus?
Dives, arat Curibus quantum non milvus oberret.
Hunc ais? hunc, Dis iratis, genioque ſiniſtro,
Qui quandoque jugum pertuſa ad compita figit,

Seriolæ

VET. SCHOLIAST.

26. *Quantum, &c.*] Secundum proverbium:

Quantum milvi volant.

28. *Pertuſa, &c.*] Compita ſunt loca in quadriviis, quaſi turres, ubi ſacrificia, finita agricultura, ruſtici celebrabant. Merito, pertuſa, quia per omnes quatuor partes pateant, vel vetuſta. vel compita non ſolum ſunt in urbe loca, ſed etiam viæ publicæ ac diverticula aliquorum confinium, ubi ædiculæ conſecrantur patentes. In his juga fracta ab agricolis ponuntur, emeriti & elaborati operis indicium.

VARIORUM.

darit, & vendiderit. *Ocyma.*] Herbam vel olus intelligit, quod recentioribus Græcis βασιλικὸν dicitur, quæ ita à celeritate naſcendi dicta. *Diſcincto.*] Intemperanti, diſſoluto, libidinoſo nequam. *Vernæ.*] Servo; per Synecdochen ſpeciei pro genere. *Lubin.*

23. *Ut nemo.*] Eſt hoc loco digreſſio quædam ab inſtituta inſolentis juvenis increpatione; cujus digreſſionis ſcopus peti debet ab ultimis verbis illis, *ſic novimus.* Caſaubon. *Ut, &c.*] Eſt autem particula *ut*, hoc loco admirantis, idem valens, quod *quomodo*, vel *quantopere.* Quaſi dicat: Quonam hujus ſeculi fato fieri dicam, quod nemo ſeipſum potius, quam alium noſſe deſideret? *Tentat.*] Cupit, vult, ſtudet, deſiderat. *In ſe, &c.*] Seipſum cognoſcere, ſe & ſuam vitam intueri, & introſpicere. γνῶθι σεαυτόν. *In ſe.*] In pectus, & cordis intima. *Lubinus.*

24. *Sed, &c.*] Alludit autem Socrates ad Æſopi fabulam, qui unumquemque duos ſacculos vitiis plenos ſecum gerere, in anteriori aliena, in poſteriore noſtra vitia reponi. Unde fit ut noſtra ipſi non videamus, aliena vero ſemper ob oculos habeamus. *Præcedenti.*] Præcedentium, quia vitia cernuntur à ſequentibus. *Lubin.*

25. *Quæſieris.*] Inſtituitur Dialogiſmus, id eſt, ſi tu aliquem Romanum verbis compelles, & ex ipſo quæras; Heus tu: noſtine prædia Vectidii? *Vectidi.*] Sic enim legendum, non *Ventidii.* Fuit autem Vectidius Sabinus agrorum ditiſſimus, ſed extremè avarus. *Idem.*

26. *Dives.*] Id eſt, qui dives & locuples, & tantum agri poſſidet, quantum milvus non circumvolare poſſit. *Arat.*] Tantum agrorum ſcilicet poſſidet. *Curibus.*] In, vel circa Sabinorum oppidum, *Cures* dictum, non procul à Roma. *Quantum, &c.*] Proverbialis hyperbole, de homine ſupra modum locuplete. *Oberret.*] Volando circumeat. Turneb. lib. xv. cap. 3.

27. *Hunc, &c.*] Id eſt, de hoccine Vectidio quæris? qui natus eſt Diis adverſis, vel vivit infeliciſſime, quamvis ditiſſimus. Avari enim homines ſunt omnibus exoſi. *Hunc.*] *Hunc* dico ſcilicet, & de hujus prædiis quæro. *Genioque, &c.*] Adverſo & infelici. Quia avarus ne ſibi quidem eſt amicus: ſed genium ſuum miſere defraudans, vitam pro pœna habet. *Caſaub.*

28. *Quandoque.*] Quandocunque vel quotieſcunque. Ad compitalia referendum, ut compitaliorum periphraſis ſit: ubi ruſtici finita agricultura ad compita aratris ſuſpenſis, magna animi relaxatione, laribus, quæ in compitis celebrabantur, ſacrificabant, & genialiter vivebant. *Caſaub.* cenſet, Perſium hic tangere ritum aliquem compitaliorum, cujus ignoratione, obſcura nobis eſſe ipſius verba. *Jugum.*] Ligneum inſtrumen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Seriolæ veterem metuens deradere limum,
Ingemit, Hoc bene ſit: tunicatum cum ſale mordens
Cæpe: & farrata pueris plaudentibus olla,
Pannoſam fæcem morientis ſorbet aceti?
At ſi unctus ceſſes, & figas in cute ſolem,
Eſt prope te ignotus, cubito qui tangat, & acre
Deſpuat in mores; penemque, arcanaque lumbi
Run-

VARIORUM.

tum quo junguntur & coarctantur boves. Solebant autem juga & aratra fracta, quaſi elaborati & emeriti operis, Diis laribus dedicare, & ad compita adfigere. *Pertuſa.*] Protrita, conculcata, vel per omnes quatuor partes patentia, & in multas vias ſecta. Ut in Quinta, *ramoſa compita, πολύῤῥυμοι τρίοδοι.* *Compita.*] Ita dicta teſte Varr. ubi multæ viæ vel plura itinera competunt. *Figit.*] Suſpendit. *Lubin.*

29. *Seriolæ.*] Vaſis fictilis, vel dolii, diminutivum, à *ſeria*, quod eſt terreum vinarium. Terentius:

Serias omnes relevi.

Diminutivo utitur ad vaſis parvitatem, & Vectidii ſordes exprimendas. *Veteris.*] Et hoc Emphatice; quod non ſolum parvum vini cadum, ſed ne veterem quidem, & in multos annos ob avaritiam ſervatum relinere audeat. *Limum* vocat picem. hac enim linebant dolia & ſerias. Picationis modum deſcribunt Columella lib. XII. & alii. Inde *ſerias relinere*, quod noſter: *deradere limum.* Caſaub.

30. *Ingemit.*] Ob avaritiam, tanquam rem magni ſumtus faciat, triſti voce illud ſolemne pronuntiat. *Hoc, &c.*] Proſopopœia Vectidii avari, ſibi ſuiſque ſervis, ob appoſitam pultem & cæpe gratulantis, ut intelligatur quotidiana ejuſdem victus tenuitas, & ſordes. Vide Briſſon, *Hoc bene ſit.* *Tunicatum.*] Cæpe quod multa involucra, tanquam tunicas habeat. *Mordens.*] Avide comedens, tanquam lautitias. *Lubin.*

31. *Farrata, &c.*] Pro pulte è craſſo farre in olla cocta. Metonym. Subjecti pro adjuncto. Alii. *farratam* legunt. *Pueris, &c.*] Hoc eſt, lætantibus, & pro magnis lautitiis habentibus, quod pultis oſta ſatiarentur, die ſaltem feſto. atqui paupertatis extrema erat meta, pultis oſta loco panis veſci. Quid igitur iſtis diebus profeſtis? *Caſaub.*

32. *Pannoſam, &c.*] Egregia extreme avari deſcriptio, id eſt, mucidam & ſpiſſitudine quaſi cohærentem fœcem. Vel quod fœces ejuſmodi albis floccis tanquam panno obducantur. *Morientis, &c.*] Id eſt, jam deficientis & ipſa vetuſtate corrupti. *Sorbet.*] Avide, quaſi Deorum potum & nectar. Turnebus lib. XXIX. cap. 23.

33. *At ſi, &c.*] At quoniam Vectidii avaritiam tam graphice depinxiſti, non ægre feras ſi alius eadem acrimonia in vitia tua inquirat. *Unctus.*] Precioſo unguento & oleo perfuſus. *Ceſſes.*] Ignavus ocium agis, & feriaris. *Et, &c.*] Antiqui enim, ut ſuperius dictum, ungebant ſe, & poſtea in ſole vel ad ignem ſtabant, ut oleum corpus imbiberet. *Figere* ergo *in cute*, pro exhibere cutim ad Solem, cum diuturniore mora. *In cute.*] Ut illam jucundam, & nitidam, muliercularum more reddas. Turneb. lib. XII. cap. 4. & lib. XV. cap. 21. *Caſaubonus.*

34. *Eſt prope.*] Id eſt, alius tibi proxime adſtat, quamvis tibi ignotus, & de quo minime cogitaveris. Hic rurſus oſtendit homines ad aliena vitia cognoſcenda valde promptos eſſe. *Te cubito, &c.*] Qui te latenter acerbiſſime increpet. *Acre.*] Pro acriter. *Lubin.*

35. *Deſpuat.*] Exſpuendo morum tuorum turpitudinem exſecretur, & deteſtetur. *Penemque.*] Eſt deſcriptio hominis Cinædi. Id eſt, qui mores tuos & te deſpuat; te, inquam, hominem
Cinædum,

Iuncantem, populo marcentes pandere vulvas.
'u cum maxillis balanatum gauſape pectas,
guinibus quare detonſus gurgulio extat?
uinque palæſtritæ licet hæc plantaria vellant,
lixaſque nates labefactent forcipe adunca,
on tamen iſta filix ullo manſueſcit aratro.
Cædimus, inque vicem præbemus crura ſagittis:
ivitur hoc pacto: ſic novimus. Ilia ſubter,

Cæcum

VARIORUM.

nædum, & Pathicum exſecrabilem, i, (ut amatoribus tuis glaber, lævis imberbis puſio videaris) penem, & ile tuum memorum depiles, & relia lumbi & natium arcana & pudens partes, trunces, & pilos inde radicis exſtirpes, & te univerſo populo Roano horrendo & nefario concubitu, ntra naturam proſtituas *Lubin.*

36. *Runcantem.*] Pilos inde ſtirpitus ellentem. *Runcare* enim ſignificat proie herbas inutiles, & frutices noxios ellere ex agro. *Marcentes.*] Horrendo o concubitu putridas & contabeſcens. Anum intelligit illa nefaria venere tritum. *Pandere.*] Abutendas exhibere ultitudini. *Vulvas.*] Podicem & anum, nquam vulvas, & membra muliebria. *Idem.*

37. *Tu cum.*] Reprehendit ipſum ulteus, demonſtrans eum hominem eſſe rpiſſimum, argumento à repugnantius. Quaſi dicat: cum natura virum te ecit, quare te ipſum effœminaſti? *Maillis.*] In mento & genis tuis. *Balanatum.*] Id eſt, Barbam tanquam gauſape. Caſaubonus, capitis comam per gauſape ntelligit. *Gauſape* enim veſtis militaris, t ſtraguli villoſi genus eſt, quo in caris utebantur. *Balanatum.*] Oleo, ex alano facto, vel oleo balanino inuntum. *Idem.*

38. *Inguinibus.*] Inguina propriè pro udendis virorum & fœminarum ponunur: hic autem ſignificant concavas illas partes utriuſque pubi vicinas, cum ipſa ube, in quarum medio membrum viile, vel muliebre eminet. *Curculio.*] Pro irili membro. Sic autem dicitur caruncula illa vel columella, quæ in fine palati inter tonſillas dependet. Perſius reſpicit ad curculionem vermem frumentis inimicum, qui ſe contrahens & extendens, membri virilis formam repræſentat. *Detonſus.*] Ut amatoribus tuis mollis appareas. *Extat.*] Proëminet. *Idem.*

39. *Quinque, &c.*] Sed fruſtra operam impendis. Quamvis enim vel quinque robuſti palæſtritæ & Athletæ, pubis tuæ plantaria purgent, & ibi pilos & ſetas, tanquam inutiles herbas evellant & runcent, & nates tuas aſſiduis balneis pene elixas & coctas, adunca, & incurva forcipe labefactent, & aſſiduo dolore afficiant, & pilis ſpolient: non tamen illa pilorum plantaria & pili, tanquam filix in agro, multo aratro manſueſcent, nunquam penitus exſtirpabuntur, & eradicabuntur. *Idem.*

41. *Filix.*] Herba agris maxime inimica. *Aratro.*] Nulla forcipe tanquam aratro penitus evellitur. *Manſueſcit.*] Suam feram naturam deponit, miteſcit & domatur. *Idem.*

42. *Cædimus.*] Quaſi dicat: Omnes in aliorum vitam & mores inquirimus, & in noſtram rurſus aliis inquirendi anſam præbemus: & ita hoſtes cædimus, & invicem ab illis vulneramur, & ſagittis crura præbemus. *Inque vicem.*] Et invicem rurſus. *Præbemus, &c.*] Id eſt, noſtra membra & crura, noſtram vitam & mores aliorum ſagittis, calumniis & maledictis ferienda & proſcindenda præbemus & exponimus. *Idem.*

43. *Vivitur, &c.*] Hoc modo, vel ratione. *Sic, &c.*] Sic didicimus vivere, ut alter alterius vitam & mores carpat, ille rurſus idem ab altero experiatur.

Ilia.]

Cæcum vulnus habes: ſed lato balteus auro
Prætegit: ut mavis, da verba, & decipe nervos,
Si potes. Egregium cum me vicinia dicat,
Non credam? Viſo ſi palles improbe nummo,
Si facis, in penem quicquid tibi venit amarum,
Si puteal multa cantus vibice flagellas.

Nequic-

VET. SCHOLIAST.

44. *Cæcum, &c.*] De gladiatoribus tractum, qui accepto vulnere, inaurato balteo tegunt.

49. *Puteal.*] Fœneratores ad puteal Scribonis Licinii, quod eſt in porticu Julia ad Fabianum arcum, conſiſtere ſolebant.

VARIORUM.

Ilia.] Partes ſunt imi ventris inter coxam & pubem poſitæ. Hoc loco intimos illos & abditos cordis & animi receſſus & penetralia intelliguntur. *Lubin.*

44. *Cæcum, &c.*] Hac igitur ratione interiorem tuam vitam cognovimus, & flagitia tua, quæ jam in publicum erumpere incipiunt, quamvis diu à te diſſimulata, habemus nota. *Vulnus cæcum ſubter ilia*, appellat libidinem & flagitia clam ſolita à Nerone committi. *Caſaub.* *Sed læto, &c.*] Id eſt, militare cingulum ex corio bubulo, bullis aureis late inductum, & exornatum. Duarum rerum hic ſymbolum eſt, potentiæ & divitiarum; quæ duo ſunt vitiorum magna tegumenta. *Caſaubon.*

45. *Protegit.*] Tegit, abſcondit, celat. *Ut, &c.*] Conceſſio. Ut tibi libitum & complacitum eſt. *Da, &c.*] Non aliis ſolum, quod facillimum, cum te non norint, ſed tibi ipſi etiam. *Decipe, &c.*] Eſto, ſi ita vis: tu qui animo periculoſiſſime ægrotas, pro ſano te jacta & vendita. Id eſt, nunc & temperantiæ & modeſtiæ laudem affecta. *Decipe, &c.*] Tranſlatum ab iis qui nervorum infirmitate laborantes & morbis articularibus, &c. ſanos tamen ſe fingunt, quo liberius & Baccho & Veneri ſerviant. *Caſaub.*

46. *Si potes.*] Quaſi diceret, atqui non poteris; & dum aliis te verba dare putabis, dabis tibi: tandemque hujus ſtultitiæ tuæ pœnas meritas dignas lues: quod etiam evenit. *Caſaub.* *Vicinia.*] Pro omnibus vicinis, id eſt, univerſus populus & cives. Dum adhuc latebant flagitia Neronis, omnes illum laudabant. *Lubin.*

47. *Non, &c.*] Famæ ſcilicet hominum de me. Omnes enim famam, pauci conſcientiam curant. *Viſo, &c.*] Reſpondet jam Perſius, & refutat hanc objectionem, vel hanc hominum famam, & teſtimonium. Et docet conſcientiæ ſuæ, quam alienæ famæ potius credendum eſſe. *Si palles.*] Numi deſiderio. Si homo ſordidus ſis & avarus. *Lubin.*

48. *Si facis.*] Id eſt, ſi Cinædus, & Draucus es turpiſſimus & libidinoſiſſimus, & libidini tuæ morem geris. *Lubin.* Si nullum eſt tam fœdum, tam obſcœnum genus libidinis, quo te quotidie non inquines, *Amarum* dixit propter amantium amara, quia vere πικρὸς ἔρως ajunt Poëtæ: Vel propter triſtes caſus, qui luxurioſis ſæpe contingunt. *Caſaub.* Turneb. lib. 15. cap. 3.

49. *Si, &c.*] Non audiendus vir magnus qui *Puteal*, pro Tribunali & δικαστηρίῳ accipit. Immo de fœneratore exponendus. Ad Puteal Libonis conſiſtebant Toculliones Romani, & qui argentum bonis nominibus & idoneo ſponſu locare quærebant. De more autem fit, ut qui frequentes ad locum aliquem conveniunt, ibique diu deſident, per otium ſæpe dum aliud agunt & loquuntur, vel ſtylo parietem conſcribillent, vel unguibus deradant, vel aliquid nugarum faciant. Hinc lepide dictum & ἐμφατικῶς, de fœneratore, qui totum diem ad Puteal conſtiterat, exſpectans qui pecuniam accipere vellet, multa vibice eum Puteal flagellare. *Salmaſius*

Plin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nequicquam populo bibulas donaveris aures.
Reſpue quod, non es, tollat ſua munera cerdo,
Tecum habita; noris, quam ſit tibi curta ſupellex.

VARIORUM.

...n. Exerc. Turnebus libro. 13. cap. 5. ...*tus.*] Acutus, & callidus, cui de...or non facile imponat. *Puteal.*] Pro ...bitoribus qui ad fœneratores ad puteal ...nveniebant, quod locus erat Romæ, ...ait Varro, in porta Baſilica, juncta ...riæ Hoſtiliæ, non procul ab arcu Fa...uno. *Multa, &c.*] In debitorum ob...atorum bonis & fortunis ejuſmodi ci...trices & vulnerum veſtigia relinquis, ...æ non facile poſtea integritati queant ...ſtitui. Eſt enim proprie *vibex*, cica...x & veſtigium, quod relinquit ſcu...a. *Lubin.*

50. *Nequicquam.*] Si tibi ipſe vitio...m & flagitiorum conſcius es, fruſtra ...ſentatorum vocibus aures accommo...averis, ut illis potius, quam tibi de te ...edas. *Populo.*] Falſas tuas laudes præ...canti. *Bibulas.*] Hoc eſt, avidas lau...tionis, quia ἥδιστον ἀκρόαμα ἔπαι-νος. *Caſaub. Donaveris.*] Exhibueris, ...rrexeris. *Lubin.*

51. *Reſpue.*] Claudit jam Satyram Epiphonemate proverbiali. id eſt, quicquid fama hominum & populus de te loquitur & ſentit, & quicquid tu non es, nec in te non habes, nec agnoſcis, illud reſpue, & repudia, nec pro tuo agnoſce. Alii legunt *reſpice*, ſed minus bene. *Tollat, &c.*] Laudes immeritas vocat *munera* aſſentatorum: ipſum nominat *Cerdonem*: quia paraſitum agere, & per aſſentationem laudare, proprium eſt abjecti hominis & nullius rei. *Caſaub. Cerdo.*] Proprie artifex ſordidus, qui omnibus rationibus lucrum querit, ἀπὸ τοῦ κέρδους. *Lubin.*

52. *Tecum, &c.*] Egregia & Perſio digna ſententia, ΓΝΩΘΙ ΣΕΑΥΤΟ'Ν. Sic Sat. 1.

Nec te quæſiveris extra.

Noſce quam ſis præſidiis neceſſariis ad vitam bene agendam, & adminiſtrandam Rempub. deſtitutus. *Caſaub. Curta.*] Metaphora ab anguſta re familiari, ad inopiam virtutum, & quanta veræ laudis tibi ſit penuria. *Lubin.*

SATYRA V.

AD

CORNUTUM,

MAGISTRUM EQUITUM.

ARGUM. Gratum erga Cornutum præceptorem ſuum teſtatur animum. Deinde quæ ſit vera libertas oſtendit, idque juxta Stoïcorum paradoxon: *Solum ſapientem liberum eſſe.*

VAtibus hic mos eſt, centum ſibi poſcere voces,
Centum

VARIORUM.

1. *VAtibus.*] Hujus Satyræ duæ ſunt partes: Prior Encomiaſtica; qua Cornuti præceptoris Perſii Encomia continentur; altera Satyrica, qua captata ex elogio Cornuti occaſione, de vera ſervitute, & libertate ex ſententia Stoicorum egregie diſputat, & demonſtrat omnes ſtultos ſervos eſſe, omnes ſapientes liberos. *Hic mos eſt.*] Ut Poëtæ res grandes ſcripturi, centum ora, linguas & voces ſibi dari poſtulent, ſic ergo mihi, ut præceptoris mei elogia digne deſcri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Centum ora, & linguas optare in carmina centum;
Fabula ſeu mæſto ponatur hianda tragœdo,
Vulnera ſeu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
Quorſum hæc? aut quantas robuſti carminis offas
Ingeris, ut par ſit centeno gutture niti?
Grande locuturi, nebulas Helicone legunto,
Si quibus aut Procnes, aut ſi quibus olla Thyeſtæ
Fervebit, ſæpe inſulſo cœnanda Glyconi.

Tu

VET. SCHOLIAST.

91. *Cœnanda, &c.*] Glycon Tragœdus populo mire placuit: & ideo à Nerone manumiſſus eſt, datis Virgilio Tragœ-

VARIORUM.

deſcribam, & amorem meum declarem. *Lubinus.* *Centum. voces.*] Scio ſolere Poëtas, etiam in rebus nihili, aut certe non adeo magnis, de infantia ſua queri, quaſi magnitudine ſubjecti obruantur, & centum linguas, centum voces ſibi optare: ego vero de te ſcripturus Cornute, opto quidem mihi centum linguas, &c. *Caſaub.*

2. *In, &c.*] Grandia & ſublimia condenda, quibus ſublimis materia digne exprimatur. *Lubin.*

3. *Fabula.*] Id eſt, Tragœdia. Sive carmen Tragicum ſive Heroicum condituri ſint, centum ora, linguas & voces ſibi expoſtulant. *Ponatur.*] Scribatur. *Hianda.*] Magno ſpiritu & grandi hiatu pronuncianda. Quia Tragœdia conſtat altiloquo ſtylo. *Mæſto.*] Ad naturam Tragœdiæ reſpicit, cujus cum luctuoſus ſit exitus, Tragœdus quoque mœſtus ac triſtis inducitur. *Lubin.*

4. *Vulnera.*] Quæ aut ipſe accepit, aut aliis intulit. Vel cruenta bella cum Parthis, qui etiam letifera tela ab inguine educunt, & fugientes in hoſtem retorquent. Vel *Vulnera*, pro bello, in quo vulnera fliguntur. *Parthi.*] Ferociſſimi in Oriente populi à Scythis oriundi, ab Auguſto demum devicti. In quo bello deſcribendo multi procul dubio intenti fuere. *Ducentis.*] Id eſt, extrahentis ab inguine percuſſo. *Ferrum.*] Pro ſagittis ferreis.

5. *Quorſum, &c.*] Miratur enim Cornutus, cum humilem tantum Satyram Perſius conſcribat, quod tanquam Epica & Tragica tractaturus, tot ora & linguas ſibi exoptet. *Quorſum hæc.*] Subaudi: dicis. *Quantas, &c.*] Id eſt, tumores, globos, ampullas. Dicitur in vituperationem operis, quod nimium turgeſcat, & tumeat. Quidquid enim intumeſcit, offa dicitur. *Lubinus.* *Offa, &c.*] Eſt carmen non deductum & craſſo filo compoſitum, ampullatum, turgidum atque inelaboratum. *Caſaub.*

6. *Ingeris.*] Infers, paras, aggregas. *Ut, &c.*] Ut æquum, & neceſſarium ſit te centum linguis, oribus, vocibus niti, & adjuvari. *Lubin.* Quidam *gurgite.* *Niti*, pro habere, fultum eſſe. *Caſaubonus.*

7. *Grande, &c.*] Quicunque grande, tumidum, & inflatum poëma Tragicum, ut Procnes & Thyeſtæ cœnam, aut Epicum locuturi aut ſcripturi ſunt Poëtæ; illi demum in monte Helicone, Muſis ſacro, vanos ſpiritus, nebulas, fumos, nugas, & inania Poëtarum figmenta fumis & nebulis ſimilia legunto, & captanto. Turneb. lib. 20. cap. 1. *Lubin.*

8. *Si, &c.*] Senſus eſt: Si cui Tragœdia Procnes aut Thyeſtæ deſcribenda ſit quam Glycon Tragœdus in theatro agat. *Procnes.*] Nota fabula ex 6. Metam. Illa ut vim Philomelæ ſorori à Tereo marito turpiter illatam vindicaret, filium ſuum Itym coctum patri in cibum appoſuit. *Thyeſtæ.*] Vide Senecæ Tragœdiam. *Olla.*] Cibus in olla coctus, & appoſitus. *Lubin.*

9. *Fervebit*] Intumeſcet, & ebulliet. Vel maxima animi concitatione deſcribenda

Tu neque anhelanti, coquitur dum maſſa camino,
Folle premis ventos: nec clauſo murmure raucus
Neſcio quid tecum grave cornicarit inepte,
Nec ſcloppo tumidas intendis rumpere buccas.
Verba togæ ſequeris: junctura callidus acri,
Ore teris modico, pallentes radere mores

Doctus,

VET. SCHOLIAST.

o domino ejus, pro parte dimidia, quam oſſidebat, ſeſtertiorum tercentis millius. Hic fuit ſtaturæ longæ, fuſci cororis, labio inferiori demiſſo: antequam ſubornaretur deformis: neſcius ocari, propter quod eum inſulſum Perius dixit.

14. *Verba*, &c.] Toga eſt purum allium, forma rotunda & fuſiore, atque inundante ſinu: de ſub dextro veniens; ſuper humerum ſiniſtrum ponitur; cujus ſimilitudinem in operimentis ſimulacrorum, vel picturarum aſpiimus, eaſque ſtatuas togatas vocamus. Toga vero Romani in pace utebantur, n bello paludamentis. Menſura togæ uſtæ ſenas ulnas habebat.

VARIORUM.

oenda eſt. *Sæpe*, &c.] Qualis fervens, & ebulliens olla inſulſo & fatuo illi Tragœdo Glyconi ſæpe cœnanda, agenda & repræſentanda eſt. *Lubin.* *Cænare* hic eſt agere fabulam cupiditate cœnæ ſive mercedis, unde ſe ipſe alat.

10. *Tu*, &c.] Id eſt, Tu materias mediocres conſcribis, nec cum ſcribis, inflas te ut follem. *Lubin.* Id eſt, tu non & ambitione tumidus, ſicut folles concepto vento tument, ab illa impelleris ad ſcribendum. *Caſaub.* Porro *anhelanti*, ad *folle* referendum, quod illa crebris ſingultibus ventum ſpiret. *Coquitur.*] Allegoria à ferrarii fabri officina, in qua ferri maſſa agitatione follium igneſcit, & emollitur, id eſt, non ſcribis Tragœdiam, cujus pronunciatio multum ſpiritus requirit. *Lubin.*

11. *Ventos*, &c.] Ventoſum, inflatum & turgidum carmen, tumido ore pronuncias. *Nec*, &c.] Graphice illos depingit, qui Poëmata grandia moliuntur: interim enim dum cogitant, non cogitantes & imprudentes raucum ſonum & ſtrepitum inepta voce edunt, quod hoc loco *inepte cornicari* vocat. *Clauſo*, &c.] Rauco, confuſo & abſono ſono. *Raucus.*] Voce enim ſubmiſſiore & depreſſa utuntur. *Lubin.*

12. *Grave.*] Sublime, tumidum, ut Tragicorum meditata. *Cornicaris.*] Garris, & cornicum more obſtrepis, & obmurmuras. Vel cornicari, eſt ſolum ambulare more cornicis. Virgil.

Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena. Caſaubonus.

Inepte.] Adverbialiter, non vocandi caſu. *Lubin.*

13. *Nec ſclopo.*] Nec inter recitandum inflatas, & tumidas buccas rumpere ſtudes, & intendis. Eſt autem *ſcloppus* ſonitus ex buccarum inflatione erumpens: Caſaubonus legit *ſtloppo* vel *ſtlopo.* *Intendis.*] Proponis. Id eſt, non talia ſcribis, quæ ventoſis & inanibus verbis inflata ſunt.

14. *Verba*, &c.] Sed tu, ô Perſi, vegrandia illa & tumida vanorum Poëtarum adſpernaris & averſaris, & *verba togæ*, quibus in communi, populari, & quotidiano utimur, ſequeris & imitaris. Vel quibus utuntur oratores in foro. *Verba*, &c.] Paci convenientia, non bellorum formidabiles eventus. *Callidus.*] Acutus, ingenioſus. *Junctura*, &c.] Allegoria à marmorariis, qualis fuit Satyra 1.

—— *Et per læve ſeveros*
Effundat junctura ungues. ——

Lubinus.

15. *Ore*, &c.] Verba togæ ſcilicet, quæ acri junctura ſequeris, & modico ore teris, id eſt, non plenis & nimis inflatis buccis, ſed ore modeſto, & non nimis turgido ſermone. *Teris.*] Expolis. *Ore teres*, &c.] *Teres* ſcribimus cum mem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Doctus, & ingenuo culpam defigere ludo.
Hinc trahe, quæ dicas: menſaſque relinque Mycenis
Cum capite, & pedibus: plebeiaque prandia noris.
Non equidem hoc ſtudeo, bullatis ut mihi nugis
Pagina turgeſcat, dare pondus idonea fumo.
Secreti loquimur: tibi nunc hortante camena
Excutienda damus præcordia: quantaque noſtræ

Pars

VET. SCHOLIAST.

22. *Quandoque, &c.*] Sententia à Pythagora tracta, dimidiam animæ ſuæ partem dicit Cornutum, ut Horatius Virgilium:

Et ſerves animæ dimidium meæ.

VARIORUM.

membranis Jac. Bongarſii. *Teres* enim *oratio*, Horatio eſt, *ore retundo loqui.* Sin vero *teris*, legas: erit *ore terere verba*, idem ac loqui, verba uſurpare ſive ſcribendo, ſive loquendo. *Caſaub. Pallentes.*] Senſus eſt, tu, Perſi, didiciſti Satyram ſcribere, & doctus es, virtutem & ſapientiam, ejuſque majeſtatem commendare, & mores hominum pravos & ob malam conſcientiam pallentes & trepidantes radere, mordere, & inſectari. Sic Horatius:

Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.

Radere.] Perſtringere, notare. *Lubin.*

16. *Doctus.*] Ingenioſus & poteſt eſſe Particip. pro διδαχθείς. *Et ingenuo.*] Aliorum culpam & crimina, non petulanter & ruſtice, ſed ingenuo, liberali & urbano joco & ſalibus defigere & notare, quaſi ridens ludenſque vitia carpere. *Defigere.*] Notare, vel potius ferire, & transfodere. Salibus & acrioribus jocis ceu colaphis petere. *Caſaub.*

17. *Hinc, &c.*] *Hinc* ex corruptis & depravatis hominum moribus, tuæ Satyræ convenientia deprome: & illas tragicas materias, cœnam & menſas Thyeſteas & Procnes, cum capite & pedibus, aliis grandibus & tumidis Poëtis relinque. *Relinque, &c.*] Ne ſume tibi Tragœdiam, quæ deſcribit menſam, in qua caput & pedes, & reliqua membra filiorum, patri Thyeſtæ in cibum appoſita fuere. *Mycenis.*] In civitate Laconiæ, ubi Atreus Thyeſtæ fratri, filium epulandum patri appoſuit. Alii legunt *Mycenas*, quod eſſet pro *Mycenæas.* Lubinus.

18. *Plebeiaque.*] Quicquid ad vitam communem & populum emendandum ſpectat, Omitte ergo argumenta tragica & omnem orationis vanum tumorem. *Caſaub.*

19. *Non, &c.*] Reſpondet Perſius jam ad Cornuti ſui præceptoris objectionem. Non hoc ago, ut centum ora & linguas nactus, grandia, & ſublimia deliramenta Poëtarum deſcribam. *Bullatis.*] In modum bullæ inflatis, & turgidis, ſed inanibus. *Lubin.* In Mſſ. quibuſdam legitur *pullatis:* pullatæ nugæ, quæ pullatis & vilis popelli judicio ſint probandæ. Nec male vetus interpres quiſquis ille fuit, de tragicis argumentis interpretatur; ſemper enim in tragœdiis reges pullati, hoc eſt, mœſti & aliquo ingenti caſu triſtes inducuntur. *Caſaub.*

20. *Pagina, &c.*] Carmen. *Dare, &c.*] Quæ pagina fumum & res leves & vanas extollat. Turneb. lib. 20. cap. 1.

21. *Secreti, &c.*] Hæc non omnibus, ſed tibi dico. Ne ſcilicet quis exiſtimet me aliquid auribus tuis daturum, & te coram aliis laudaturum, quod adulationis ſpeciem haberet. *Tibi, &c.*] Senſus eſt; Intima pectoris mei penetralia tibi, ô Cornute, idque Muſa exhortante & inſtigante, nunc excutienda & exploranda exhibeo, meque tibi totum pando & aperio. *Camœnæ*] Muſæ, quaſi caſtæ mentis præſides *Lubin.*

22. *Excutienda.*] Examinanda, inſpicienda. *Præcordia* pro animo, *Quantaque, &c.*] Quantum ego tuus ſim, ut demonſtrem, huc mihi tot ora, tot voces & linguas exopto.

23. *Cer-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Pars tua ſit Cornute animæ, tibi dulcis amice
Oſtendiſſe juvat: pulſa dignoſcere cautus,
Quid ſolidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.
His ego centenas auſim depoſcere voces,
Ut quantum mihi te ſinuoſo in pectore fixi,
Voce traham pura: totumque hoc verba reſignent,
Quod latet arcana non enarrabile fibra.
Cum primum pavido cuſtos mihi purpura ceſſit,
Bulla-

VARIORUM.

23. *Cornute.*] Fuit Philoſophus Stoicus, Perſii præceptor, quarto poſt Perſii mortem anno à Nerone in exilium pulſus. *Lubin.*

24. *Oſtendiſſe, &c.*] Quam vere amice erga te adfectus ſim. *Pulſa, &c.*] Quaſi dicat: Si minus hæc credis, tantum fac modo periculum, & explora, qui ſatis doctus es, fictum amicum à vero diſcernere. *Pulſa.*] Allegoria ab illis, qui tinnitu & pulſu, fictilium integritatem explorant. *Dignoſcere, &c.*] Satis doctus, & peritus dignoſcere, & diſcernere. *Idem.*

23. *Solidum, &c.*] Quod integrum & ſincerum ſonet. Fictilium enim ſonus ſi rimoſa ſint, ſurdus & raucus: ſin ſincera, acutus. *Et, &c.*] Altera allegoria ab expolitionibus parietum, quibus opus tectorium ad ornamentum illinitur. *Tectoria.*] Tegumenta, & fucati colores. *Idem.*

26. *Hic, &c.*] Finis & conſilium voti hic exprimitur. Ut nimirum, quanto amore intimo præceptorem ſuum proſequatur, pura & non fucata oratione, eloqui & proferre poſſit. *Hic.*] Ob hoc, vel ob hanc cauſam. *Lubinus.* Alii legunt: *his*, ad iſta, ad declarandum meum in te animum & judicium de te. *Caſaub.*

27. *Sinuoſo, &c.*] Hoc eſt, in omnibus etiam intimis animi receſſibus. *Caſaubonus. Fixi.*] Firmiter, & nunquam inde exſtirpandum inſerui. *Lubinus.*

28. *Voce, &c.*] Candida, ſincera. Reſpicit ad illud ſuperius, *pictæ tectoria linguæ.* Lubin. *Traham*, in publicum proferam & palam faciam. *trahere* pro dicere. *Caſaub. Totumque, &c.*] Id eſt, univerſum hoc quantum quantum eſt. *Reſignent.*] Aperiant, ex operto in apertum proferant. *Lubin.*

29. *Quod.*] In arcanis cordis mei penetralibus, & jecoris fibris, latet, & abſconditum eſt: quamvis id nulla orationis vis poſſit exprimere. Quocirca *non enarrabile* dicit, magnitudinem amoris exprimens. *Idem.*

30. *Ut, &c.*] Hactenus quaſi præfatio & prælusio, qua amorem ſuum erga Cornutum præceptorem declaravit. Jam hujus amoris cauſas explicat, & beneficia Cornuti in ſe collata enumerat. Deſcribit autem primo tempus, quo ſe præceptori Cornuto inſtituendum tradidit. *Pavido.*] Ob ætatem, metum, & magiſtrum. Nam ad annum ætatis 14. uſque ſub diſciplina præceptoris erant. *Lubin. Cuſtos, &c.*] Quando primum poſui *purpuram*, id eſt, togam prætextam, quæ puero mihi, pro cuſtode fuit. Ea enim veſtis ſacca habebatur, dicebaturque ἡ ἱερὰ ἐσθής. Quare qui purpura utebantur, eo ipſo nomine venerabiles & ſancti habebantur: ut ſi quis contumeliæ cauſa purpura inſignitos attrectaſſet, non hominum tantum, ſed & Deorum jura violaſſe intelligeretur. *Caſaubonus. Prætexta* autem erat genus veſtimenti oblongum, & talare, quod nobiliores pueri cum bulla gerebant, ad annum ætatis 16. *Ceſſit.*] Abiit, depoſita eſt, locum dans virili togæ. Vide Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 6.

Bullaque ſubcinctis laribus donata pependit:
Cum blandi comites, totaque impune Suburra
Permiſit ſparſiſſe oculos jam candidus umbo:
Cumque iter ambiguum eſt, & vitæ neſcius error
Deducit trepidas ramoſa in compita mentes,
Me tibi ſuppoſui: teneros tu ſuſcipis annos
Socratico Cornute ſinu: tunc fallere ſolers
Appoſita intortos extendit regula mores:

Et pre-

VET. SCHOLIAST.

31. *Succinctis, &c.*] Quia Gabino habitu, cinctuque Dii penates formabantur, obvoluti toga ſuper humerum ſiniſtrum, dextro nudo.

33. *Candidus umbo.*] Συνεκδοχικῶς pro toga. Alioquin & in prætexta candidus umbo eſt.

VARIORUM.

31. *Bullaque.*] Erat bulla aurea inſigne puerorum prætextatorum, cordis figuram referens, inque pectore dependens. Cum autem prætextam deponebant anno 16. ætatis, hanc bullam Diis domeſticis conſecratam ſolebant adfigere, ut virgines nupturæ pupas ſuas Veneri. *Succinctis.*] Canina pelle velatis & ſuccinctis, ſupra humerum ſiniſtrum, dextro humero nudo *Lubin.*

32. *Cum, &c.*] Cum aſſentatores & ſimiles, juvenum latera cingere ſolent, nudata à pædagogis, qui erant comites ingrati. *Totaque, &c.*] Cum toga libera & virilis aſſumpta, dat poteſtatem, amori, ſi ita lubeat, indulgendi: & toto illo infami Suburræ vico, quærendi Lesbiam aliquam vel Laïdem. *Caſaub.* Turn. l. 20. c. 1. *Suburra.*] Vicus Romæ in antiqua urbe nobiliſſimus, ubi meretricum diverſorii erant, quæ hic *Suburranæ* dicuntur. *Lub.*

33. *Candidus umbo.*] Toga virilis alba erat ſine purpura. *Umbo togæ*, eſt centrum plicarum in toga. ſic enim lautiorum toga componebatur, ut corrugata in multa πτύγματα, clypei ſpeciem præberet: cujus centrum proprie appellatur *umbo*. *Sparſiſſe, &c.*] Omnia impune perluſtrare & pervagari. *Caſaub.* Turneb. lib. 20. cap. 1.

34. *Cumque, &c.*] Reſpicit ad fabulam Herculis Prodici. Vide Cicer. 1. offic. & Xenoph 2. *Ambiguum.*] Ubi nimirum ambigitur, quæ via inſiſtenda ſit. *Ambiguum.*] Quod animos diſtrahit & ambiguos reddit. *Et vita.*] Quaſi viæ neſcius error. Deſcriptio juvenilis ætatis, in qua maxima conſilii imbecillitas. *Lub.* Error ſeu ignoratio eorum, quæ ſunt neceſſaria ad vitam bene inſtituendam. *Caſaubon.*

35. *Deducit.*] Illa enim ætate certum vitæ genus eligendum. *Trepidas.*] Alternantes, modo hoc, modo illud capeſſentes, dubias, incertas. *Ramoſa, &c.*] In bivium duorum ramorum, virtutis & vitii, in litera Y Pythagoræ expreſſorum. *Ramoſa* reſpicit ad Y, quæ duos quaſi ramos arbor habet. *Compita.*] Sunt bivia, de quibus dictum Sat. præcedenti. *Lubin.*

36. *Me, &c.*] Illa ætate me tibi ſuppoſui, meque tibi inſtituendum exhibui. *Teneros annos.*] Pro Perſio in teneris annis, & ætate tenera conſtituto. *Lubinus.*

37. *Socratico ſinu.*] Suſcipis me fovendum in ſinu tuo, qui es Socraticus Philoſophus. quare *Socraticus ſinus* eſt inſtitutio in morali philoſophia. *Tunc, &c.*] Tunc diſciplina tua, qua me imbuiſti, dixerit pravos meos mores ſenſim, atque ita, ut aſperitatem novæ diſciplinæ vix ullam ſentirem. *Caſaubon.* Salutaria virtutum præcepta, velut ſolers & accurata vitæ humanæ regula, demonſtravit, intortos & pravos mores fallere, & in errorem & exitium inducere. *Solers.*] Ingenioſa. *Idem.*

38. *Appoſita.*] Metaph. à fabrorum norma vel regula, id eſt, recta tua regula

ad-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Et premitur ratione animus, vincique laborat,
Artificemque tuo ducit ſub pollice vultum.
Tecum etenim longos memini conſumere ſoles,
Et tecum primas epulis decerpere noctes.
Unum opus, & requiem pariter diſponimus ambo,
Atque verecunda laxamus ſeria menſa.
Non equidem hoc dubites, amborum fœdere certo
Conſentire dies, & ab uno ſidere duci.
Noſtra vel æquali ſuſpendit tempora Libra

Parca

VET. SCHOLIAST.

47. *Noſtra, &c.*] Hoc ſecundum Aſtrologos dicit. Et hic ſenſus tractus eſt ſub Horatio:
Seu libra, ſeu me ſcorpius aſpicit.

VARIORUM.

adpoſita; demonſtravit curvos mores non eſſe rectos, & fallere, & à recto aberrare.

39. *Et, &c.*] Certiſſimum enim profectus documentum, ubi quis ſibi ipſi imperare incipit, & appetitus vel animus ſubjicitur. *Premitur.*] A recta ratione ſubjugatur. *Animus.*] Hoc loco pro ira & aliis affectibus ponitur. *Lubin.* *Vincique, &c.*] Rectè *laborat.* eſt enim labor ingens & certamen arduum, quando vitia domare nititur. *Caſaub.*

43. *Artificemque tuo.*] Animus meus rudis & informis, ſub tua diſciplina & inſtitutione, tanquam ſub pollice, & manu artificis, artificioſum vultum ducit, & ſuſcipit. *Lubinus.* Animus *ducere vultum* dicitur, quando bonis moribus informatur: quorum perſæpe dat ſignificationem vultus. *Caſaub.* *Artificem.*] Arte factum, vel magna cura atque arte elaboratum. Mallem legi *artificis.* *Sub pollice.*] Sub inſtitutione & informatione tua. *Idem.*

41. *Tecum, &c.*] Senſus eſt: Quin etiam, ô Cornute, quotidiana conſuetudine & familiaritate adeo conjunctiſſimè tecum vixiſſe memini, ut etiam longos dies colloquiis familiaribus tecum contriverim. *Idem.*

42. *Et, &c.*] Nec diurno ſolum tempore tibi adeſſe memini, ſed ſæpe tecum cœnare, & inter epulandum primas noctis partes & horas decerpere. *Lubinus.* *Primas, &c.*] Convivia paulo ante noctem, hoc eſt, poſt horam decimam à ſobriis adibantur, & in primam noctem protrahebantur. *Primas* itaque *noctes*, ſive unam aut alteram horam noctis, cibo ſumendo impendebant.

43. *Unum, &c.*] Id eſt, iiſdem ſtudiis exercemur, eodem ocio fruimur. Eadem ſtudia uterque appetimus, & averſamur. *Caſaub.*

44. *Atque, &c.*] Id eſt, honeſtis & modeſtis ad menſam ſermonibus, jocis & ſalibus, ſeria illa & ſevera graviorum ſtudiorum, laxamus & temperamus. *Lubin.*

45. *Non, &c.*] Senſus eſt: Non dubito quin arctiſſima, atque adeo fatalis hæc ſit animorum conjunctio, & occulto aliquo ſtellarum fœdere amborum natales dies conſentire, convenire, & ab uno eodemque ſidere, & ſtellarum conjunctione & inclinatione provenire & deduci. *Amborum.*] Tui & mei. Effectis colligit, utrumque ſub eodem ſidere natum eſſe, cum utriuſque ſit eadem fortuna, idem ſtudium, ac proinde idem quoque naſcentis horoſcopus. *Idem.*

46. *Uno, &c.*] Una ſtellarum diſpoſitione, quæ utrique communis ſit. Sive ſub Libra, ſive ſub Geminis, vel quocunque alio ſidere nati ſimus, hoc unum conſtat, nos cujuſdam ſideris beneficio certa morum qualitate conjungi. *Idem.*

47. *Noſtra, &c.*] Tempora noſtra in diverſas libræ lances impoſita, ad æqua-

litatem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Parca tenax veri, ſeu nata fidelibus hora
Dividit in Geminos concordia fata duorum:
Saturnumque gravem noſtro Jove frangimus una.
Neſcio quod certe eſt, quod me tibi temperat, aſtrum.
MILLE hominum ſpecies, & rerum diſcolor uſus:
Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.
Mercibus hic Italis mutat ſub ſole recenti

Rugo-

VET. SCHOLIAST.

52. *Mille, &c.*] Et Horatius:

Quot capitum vivunt, totidem ſtudiorum Millia.

Et Terentius:

Quot capita, tot ſententiæ.

53. *Velle ſuum, &c.*] Et Virgilius:

Trahit ſua quemque voluptas.

54. *Sub, &c.*] Et hic ſenſus ab Horatio tractus:

Hic mutat merces ſurgente à ſole.

VARIORUM.

litatem animorum demonſtrandam, eligit ſidera æqualia, ut libra & Gemini. Plures ſunt conſtellationes quæ inter ſe homines jungunt; ſed duæ illæ præcipuæ, quarum hic fit mentio. *Caſaubon. Libra.*] Æqua lance, & libratione ſuſpendit, trutinavit, & æquavit. *Tempora.*] Nativitatis, vel conceptus potius. *Idem.*

48. *Parca.*] Pro fato ponitur. *Tenax, &c.*] Id eſt, ſevera & immutabilis. Horatius:

Parca non mendax.

Seu, &c.] Ita dicit ex opinione Aſtrologorum, qui cenſent, horam illam qua Gemini oriuntur, fideliſſimis amicis naſcendis maxime accommodatam. *Lubinus.*

49. *Dividit, &c.*] Vitas & ſtudia noſtra, quæ ex fatis dependent, inter ſe æqualia, in Geminos dividit, ut quamvis diverſis temporibus, ſub eodem tamen ſidere nati. *Diſtribuit.*] Dividit, & ad Geminos conſulto derivat, vel dividendo conjungit. *In Geminos*] Ambigue & ingenioſe. Poteſt enim non ſolum ad ſidus cœleſte transferri, ſed etiam ad Perſium, & Corvinum. *Concordia.*] Inter ſe convenientia. *Lubin.*

50. *Saturnum.*] Sive denique Saturni gravitatem, & inclementiam, Jovis benignitate & clementia una frangimus, & pariter mitigamus. *Gravem.*] Maleficum. *Noſtro.*] Nobis propitio: eſt enim ἀγαθοποιὸν, ut Saturnus maleficus. Apud Firmicum ſæpe legas, Saturnum radiationibus Jovis mitigari. *Frangere* & *temperare* Aſtrologorum voces, in eam rem uſitatæ, cum ſiniſter affectus unius ſideris, impeditur contraria vi alterius. *Caſaub.*

51. *Neſcio, &c.*] Vel certe hæc ſigna, hanc tantam inter nos amicitiam conciliarunt: vel certe aliquod aliud; nam omnium aliquod ſidus eſt, unde noſtræ amborum voluntates ſtudiaque pendent, & inter ſe adeo amice mutuo conſpirant. *Temperat.*] Miſcet, conjungit, συγκολλᾷ. *Caſaubon. Aſtrum.*] Sydus proprie ex pluribus ſtellis. Interdum tamen & pro una ſtella ponitur. *Lubin.*

52. *Mille, &c.*] Senſus eſt: Tu ſtudium Philoſophiæ tantum ſequeris, cum alii aliis ſtudiis detineantur. Tibi unum ſapientiæ ſtudium arridet. *Species.*] Sunt propoſita vitæ, artes vel ſcientiæ quas homines profitentur:

Quot capita tot ſententiæ, ſuus cuique mos eſt.

Et, &c.] Varius & diverſus. Cum varii variis rebus in vita exerceantur. Intelligit artes diverſas ac ſcientias quæ circa res verſantur. *Idem.*

53. *Velle ſuum.*] Id eſt, unuſquiſque ſua voluntate ac ſtudio ducitur. *Nota, &c.*] Non omnes unum & idem voto optant, & deſiderant. *Lubin.*

54. *Mercibus.*] Hic mercaturam exercet, & in Oriente ſuas merces Italas aliis mercibus permutat. *Mutat.*] Antiquorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

.ugoſum piper, & pallentis grana cumini.
lic ſatur, irriguo mavult turgeſcere ſomno:
lic campo indulget, hunc alea decoquit: ille
ı Venerem putret: ſed cum lapidoſa chiragra
regerit articulos veteris ramalia fagi,
'unc craſſos tranſiſſe dies, lucemque paluſtrem,
t ſibi jam ſeri vitam ingemuere relictam.
t te nocturnis juvat impalleſcere chartis.

Cultor

VARIORUM.

m morem reſpicit, ubi mercimonia rmutatione mercium conſtabant. *Sub,* c.] Sub Sole ſurgente & oriente. Cum im oritur Sol recens, adhuc, & quaſi ›vus eſt. In India ſcilicet Orientali. *ubin.*

55. *Rugoſum, &c.*] Solis enim calore ſtum, & arefactum, rugas contrahit. *pallentes.*] Vel quia id pallidum eſt: el quia, qui id bibunt palleſcere faciat. uminum ſativum Æthiopicum intelli- e & Ægyptium. *Caſaub. Cuminum.*] ro omnibus aromatibus, quæ in oriente ›riuntur. *Idem.*

56. *Hic, &c.*] Alius delectatur luxu voluptate, & genio indulgere, & lenus ac ſatur humectante & irriguo omno turgeſcere, & pinguis fieri, & cu- em potius curare, quam opes congerere navult. *Irriguo.*] Ἐνεργητικῶς, qui ir- igat ſeu humectat. *Turgeſcere.*] Tranſ- atum à plantis, quæ irrigatæ creſcunt; ta homines ſomno dediti ſolent turge- ſcere ac præpingues fieri. *Caſaub.*

57. *Hic, &c.*] Ludis & certaminibus campeſtribus, quibus in campo Martio trans Tyberim exercebantur. *Indulget campo.* hoc eſt, multus eſt in campo & eo oblectatur. *Caſaub.* Turn. lib. xx. c. 1. *Hunc, &c.*] Alium infamis illa alea ju- vat, & ſua bona luſu aleæ decoquit & conſumit. *Lubin.*

58. *Ille, &c.*] Alius voluptati Vene- reæ indulget. *Putret.*] Quod libidine re- ſolvatur, enervetur, & quaſi putreſcat & corrumpatur: nam putredo eſt φθορά Turnebus libro XVIII. cap. 27. *Sed, &c.*] Quis ſit voluptatum fructus oſtendit: luere nempe ſenes eorum pœnas, quæ peccaverint juvenes. Quare mox juve- neſque ſeneſque hortatur, ut petant à Cornuto *miſeris viatica canis*, hoc eſt certam rationem ita vitam inſtituendi, ut ſenes facti, nulla propter prioris vitæ peccata perpetiantur incommoda. *Caſaub. Lapidoſa.*] Id eſt, Tartarea. *Tartarus* enim articulos, & oſſa invadit, & eſt materia calculoſa & gypſacea, qualem dentibus interdum abradimus. *Chira- gra.*] Morbus ille in articulis manuum chiragra, pedum podagra dictus. *Lubin.*

59. *Fregerit.*] Diſſolverit. *Articu- los.*] Juncturas, & membrorum nodos. *Veteris, &c.*] Brevis ſimilitudo, à vetu- ſtis arboribus, cujus rami jam areſcere, frangi & decidere incipiunt. *Idem.*

60. *Tuo, &c.*] Antapodoſis. Tunc ſero ingemiſcunt dies vitæ ſuæ craſſos, obſcuros, caliginoſos & torpentes jam præteriiſſe, & præterita ſua ſtudia ac vo- ta damnant. *Craſſos.*] Intelligit autem obſcuram & ingloriam vitam, quam nocti & morti ſimilem egerunt. Vel tempus intelligit, in aëre craſſo actum: qualis eſt aër vaporariorum, & omnium locorum, quos Sol ſuis radiis non illu- ſtrat. *Caſaubon. Lucemque, &c.*] Vitam veluti nubilo involutam, qualis eorum eſt, qui vivi mortui ſunt. Et *lux paluſtris* opponitur Soli puro, quo fruuntur, qui in illis voluptuoſis locis non morantur. *Caſaub.*

61. *Et ſibi.*] Gravi pœnitentia affi- ciuntur, ob vitam anteactam. *Seri.*] No- men pro adverbio, *Sero*, dicit. nam elapſa revocari nequit. *Lubin.*

62. *At te, &c.*] Senſus eſt: At tu, ô Cornute, vitæ ac ſtudiorum tuorum lon- ge aliam ſubductam rationem tenes.

quem

Cultor enim es juvenum, purgatas inſeris aures
Fruge Cleanthea. petite hinc juveneſque ſeneſque
Finem animo certum, miſeriſque viatica canis.
Cras hoc fiet. Idem cras fiet. quid? quaſi magnum
Nempe diem donas: ſed cum lux altera venit,
Jam cras heſternum conſumſimus: ecce aliud cras
Egerit hos annos, & ſemper paulum erit ultra.

Nam

VARIORUM.

quem juvat humanioribus diſciplinis, dies & noctes immori & immorari. *Te.*] Emphatice. qui longe alia quam vulgus tractes. *Nocturnis, &c.*] Libris Stoicorum, quos nocturno etiam tempore evolvis. Sic Horatius:

--Vos exemplaria Græca
Nocturna verſate manu, verſate diurna.

Impalleſcere.] Nocturnis vigiliis & ſtudiis pallorem contrahere. *Lubin.*

63. *Cultor, &c.*] Tu enim juvenum præceptor, cultor & informator, illorum aures ab omnibus ſordibus & opinionibus purgatas, fruge Cleanthea, & Stoica diſciplina inſeris & implantas. *Lubinus.* *Purgatas, &c.*] Colis, inquit, juvenum animos: atque ut peritus colonus, primum à vitiorum ſentibus eos purgas; deinde fruge inſeris moralis Philoſophiæ Stoicorum. Pro animo *aures* nominat, quia auditu doctrinæ percipiuntur. *Inſeris, &c.*] Variata per hypallagen locutio: non enim arva ſerimus in fruge, ſed frugem in arvis. Sic & auribus fruges, id eſt diſciplinæ inſeruntur, non frugibus aures. *Cleantheam* dixit, pro Stoica. *Caſaub.* Fuit Cleanthes Phanis filius, Zenonis, cui ſucceſſit, auditor. Hujus diligentia abiit in proverbium. Nam ubi quid ſumma cura & induſtria eleboratum ſignificamus, ad Cleanthis lucernam elaboratum dicimus. *Lubin.*

64. *Petite.*] Senſus eſt: Vos omnes, quibus vita & ſalus curæ eſt, quicunque etiam eſtis, *hinc* ex ſapientia, & quidem diſciplina Stoica certum finem, ad quem veſtra dicta & facta ſpectent, diligite, & vobis ſenio confectis caniſque, viatico hoc proſpicite. *Juveneſque, &c.*] Omnium enim & ſingulorum intereſt, ut ſapiant, *Idem.*

65. *Finem.*] Hoc enim cumprimis Philoſophia docet, ne jactemur, ſed aliquid certi, voto expetamus. Horatius:

Certum voto pete finem.

Miſeriſque.] Senibus caneſcentibus. *Miſeris*, quia ſenes niſi ſapientiæ viatico muniti ſint, miſeri ſunt futuri. *Viatica.*] Philoſophiam & ſapientiam. Alludit ad apophthegma Biantis: *Certe optimum virtus viaticum.* Lubin.

66. *Cras, &c.*] Inſeritur jam deſidis cujuſdam juvenis dialogiſmus, dicentis: Quod jubes, cras exſequar, & cras virtutis & ſapientiæ ſtudium ſerio, & ſedulo capeſſam. *Idem.* Cum illud jam venit, ibi rurſus idem quod ſe hodie facturum pollicebatur, cras fiet. *Quid, &c.*] Quid? nimirum adeo me urges? Quaſi magnum & immenſum aliquod temporis ſpacium, à te petam? Nempe unicum tantum diem donas. *Quaſi, &c.*] Sic juvenes admoniti, ut vitia corrigant, ſtudiaque virtutis & litterarum ſuſcipiant, diem ex die ducunt, nam quia dies unus vitæ vel modicæ pars multeſima eſt: ideo jacturam unius diei pro nihilo pendunt. *Caſaubon.*

67. *Sed cum lux.*] Reſpondet Perſius, cum jam ex illo cras hodie factum, & lux illa altera, qua te incepturum promittebas, venit, tu nondum incipis, & aliud atque illud cras tibi poſtulas. *Lubinus.*

68. *Cras, &c.*] Cras enim cum tranſit, jam heri eſſe incipit. *Ecce, &c.*] Ut cras illud nunquam tibi hodie fiat. Sic craſtina dies finem nullum habet.

69. *Egerit.*] *Egerere* hic eſt de totius vitæ ſumma paulatim abſumere: ut qui condita in penu per partes promunt. *Caſaub.* *Et ſemper.*] Senſus eſt: Et ſic per

hoc

ſam quamvis prope te, quamvis temone ſub uno,
ertentem ſeſe, fruſtra ſectabere canthum,
um rota poſterior curras, & in axe ſecundo.
ibertate opus eſt, non hac, ut quiſque velina
ublius emeruit, ſcabioſum teſſerula far
oſſidet. Heu ſteriles veri, quibus una Quiritem
ertigo facit. hic Dama eſt non treſſis agaſo,
Vappa,

VET. SCHOLIAST.

73. *Quiſque, &c.*] Velina tribus nu-ro aliarum tribuum acceſſit, & qui cir- Velinum lacum habitabant, Romam nſlati ſunt. Romæ autem erat conſue-do, ut qui ex manumiſſione cives Ro-ani efficiebantur, in numero civium omanorum frumentum publicum ac-erent.

75. *Quibus, &c.*] Quos manumitte-nt, eos alapa percuſſos circumagebant, liberos confirmabant. Unde manu-iſſio dicta, quod manu mitteretur. uiritem autem ſingulariter abuſivè di-, licentia Poëtica. Nam ſicut pater nſcriptus non dicitur, ita nec Quiri-m dicere poſſumus.

VARIORUM.

c cras, paullum tuæ vitæ, ac ætatis ul-a, præterlapſum & præteritum erit, od nunquam rurſus adſequi poſſis. *Lu-nus.* Vel, paulatim ſemper erit tibi æ-s grandior, & propius ad metam acce-es. *Caſaub.*

70. *Nam, &c.*] Senſus eſt: Cras illud ullo ante prius vel ultra erit, & tibi nquam apprehendi poteſt. Non magis am rota in curribus poſterior, priorem amvis aſſiduè ſequitur, nunquam ta-en aſſequitur. Quanto enim poſterior agis progreditur, hoc prior magis præ-edit. *Temone ſub uno.*] Lignum eſt cur-us inter equos intermedium, jugum ontinens. *Canthum.*] Ferrum, quo rotæ xtremitates vinciuntur, & apſides mu-iuntur. *Lubin.*

73. *Libertate, &c.*] Indicat, quidnam Philoſophorum votum & illud adeo ſit, quod Sapientiæ ſtudio affectetur: Ni-mirum vera libertas. *Libertate.*] Animi ſcilicet non corporis. Id eſt, ad liberta-em homo, ſi verus homo es, adſpires portet. *Non hac.*] Non hac corporis li-bertate, quam per manumiſſionem etiam viliſſima quæque mancipia conſequun-tur. *Ut.*] Id eſt, *ubi*, vel *cum*. *Quiſque, &c.*] Jam factus Publius, qui jam præ-nomen, utpote liber adeptus eſt. Non ſoli liberi prænominibus utebantur. Ser-vi autem cum liberabantur, ſolebant fa-miliæ prænomen accipere, & conſeque-bantur tria nomina, ut reliqui Romani liberi. Prænomen enim familiæ & pa-troni capiebant, & ſuum retinebant, & à fine *tribus* nomen ſolebat adjungi, ut P. Licinius, Velina. *Velina.*] Solebant manumiſſi in tribus diſtribui, ut in Ta-rentinam, Stellatinam, Fabiam, Veli-nam, & alias. Erat autem hæc tribus, vel circa Velinum lacum, aut Velium collem. Eſt autem auferendi caſus, id eſt, in tribu Velina. *Lubin.*

74. *Emeruit.*] Meruit, nactus eſt, ſi-mul ac ſervitutem exuit, & ſervus eſſe deſiit. *Scabroſum.*] Vile, aſperum, vel etiam corruptum, qualia illa frumenta publica. Solebat autem civibus Rom. frumentum publice per teſſeram dari, & quidem gratis in ſingulos modios, Publii Clodii beneficio. *Teſſerula.*] Signo fru-mentario, quo exhibito frumentum à principe dabatur. *Lubin.*

75. *Heu, &c.*] Id eſt, heu cives Ro-manos, veritatis ſteriles & inanes, ac à vero & recto alieniſſimos. *Quibus una.*] Ratio, cum veritatis ignari ſint. Id eſt, quibus vel una vertigine peſſimus quiſ-que circumactus, & in gyrum ductus Quiris, & civis Romanus, redditur. *Lu-binus.*

76. *Vertigo.*] Inter alios manumiſ-ſorum ritus, fuit, quæ hic *vertigo* dici-tur, Græcis περιδίνησις & περιστροφὴ, cum manumittendus dextra prehenſus, à domino in urbem rotabitur. inde *circumagi*, pro liberari. *Caſaubonus.*

Vappa, & lippus, & in tenui farragine mendax.
Verterit hunc dominus, momento turbinis exit
Marcus Dama. papæ! Marco ſpondente, recuſas
Credere tu nummos? Marco ſub judice palles?
Marcus dixit: ita eſt. adſigna Marce tabellas.
Hæc mera libertas, hoc nobis pilea donant.
An quiſquam eſt alius liber, niſi ducere vitam
Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non ſim
Liberior Bruto? Mendoſe colligis, inquit
Stoïcus hic, aurem mordaci lotus aceto.

Hoc

VARIORUM.

Hic, &c.] Senſus eſt: Si hæc libertas vera eſt, quid obſtat quo minus etiam viliſſima quæque mancipia libera ſint. Etenim hic Dama viliſſimus eſt agaſo, inſulſus, ſtupidus, & mendax: ſimul dominus eum in gyrum circumverterit, & circumduxerit, à veſtigio in ipſo temporis articulo liber exit. *Dama.*] Pro quovis viliſſimo ſervo. *Non, &c.*] Ne trium quidem aſſium æſtimandus, vilis, nihili. *Agaſo.*] Eſt equorum vel aſinorum agitator. *Lubin.*

77. *Vappa.*] Proprie quod neque vinum, neque acetum eſt. Hoc loco pro inſulſo & inſipido nebulone ponitur. *Et, &c.*] Conjungit vitia corporis, vitiis animi, ut ipſum minoris, & denique nihili oſtendat. Eſt autem *lippus* cui oculi fluunt. Turnebus lib. 26. cap. 14. pro improbo. *In, &c.*] In re viliſſima, ac nullius precii. Eſt proprie *farrago*, quadrupedum pabulum. *Mendax.*] Fraudulentus, perfidus, qui jumentorum cibariis ſe non temperet. *Lubin.*

78. *Verterit, &c.*] Subintellige *ſimul*, vel *ubi*, in gyrum verterit & circumegerit. *Hunc, &c.*] Damam, mancipium nequiſſimum. *Momento, &c.*] Puncto illo temporis, quo turbo ille, vel gyrus, & circumactio fit, liber evadit. *Idem.*

79. *Marcus Dama.*] Manumiſſis enim prænomina dabantur, ut Marci Publii Quintii. *Papæ!*] Eſt interjectio admirantis per Ironiam. *Marco, &c.*] Quaſi indignum hoc ſit ejuſmodi egregio viro credere non velle. Ironia vehemens, & ſunt verba vilis paraſiti, qui illorum uni turpiter adulabatur, *Caſaubon.* Turnebus lib. 2. cap. 19. *Spondente.*] Fidem ſuam pro alio interponente. *Lubin.*

80. *Marco, &c.*] Tunc palles, & trepidas, & injuſtam ſententiam exſpectas judice tam ſapiente & accurato? *Idem.*

81. *Marcus, &c.*] Eſt etiam teſtis Marcus noſter, quem nemo unquam rejecerit. *Aſſigna.*] Poteſt etiam Marcus tabellas obſignare, & teſtamentum condere. *Idem.*

82. *Hæc, &c.*] Ironia. Hæc ſine omni dubio eſt ſola, genuina, & vera libertas, quæ nobis donatur, cum pilea accipimus. Illud porro pileum in Feroniæ templo raſo capite induebant. *Pileus* autem libertatis indicium. *Idem.*

83. *An, &c.*] Senſus eſt: An quiſquam alius liber eſt, vel liber etiam cenſeri poteſt, niſi ille qui ſub nullius imperio & dominio, ſuo arbitratu vivit. *Idem.*

84. *Licet, &c.*] Aſſumptio ſyllogiſmi eſt, quam poſtea negat Stoicus.

85. *Bruto, &c.*] Qui & ipſe liberrimus fuit, & populo Romano exactis Regibus, libertatis auctor extitit. *Mendoſe, &c.*] Reſpondet ad hunc ſyllogismum Perſius. Propoſitionem admittit, adſumtionem negat. *Idem.*

86. *Stoïcus hic.*] *Hic*, ὁ δεῖνα. Vel ego Stoicus, & *hic* pro ego. etiam de Cornuto ad quem ſcribit, poteſt accipi. *Acetum* pro acrimonia judicii. *Caſaub.* *Aurem, &c.*] Cujus aures mordaci aceto, accurata, & acuta diſciplina, & ingenii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Hoc reliquum accipio: LICET illud, & UT VOLO, tolle.
Vindicta, poſtquam meus à Prætore receſſi,
Cur mihi non liceat, juſſit quodcunque voluntas,
Excepto, ſi quid Maſurî rubrica vetavit?
Diſce: ſed ira cadat naſo, rugoſaque ſanna,
Dum veteres avias tibi de pulmone revello.
Non prætoris erat ſtultis dare tenuia rerum
Officia, atque uſum rapidæ permittere vitæ.

Sam-

VET. SCHOLIAST.

88. *Vindicta.*] Virga eſt, qua manumittendi à Prætore in capite pulſantur: ideo dicta, quod eum vindicat libertati. Maſurius autem hic Sabinus legis conſultus fuit: & Rubricas, vocat minium, quo tituli legum annotabantur.

VARIORUM.

genii ſagacitate, lotæ, purgatæ ac eruditæ ſunt. *Lubin.*

87. *Hoc, &c.*] Verba Stoici, vel Perſii. Majorem propoſitionem accipio, & concedo: ſed quod inde colligis, *quod tibi vivere liceat ut velis*, illud pernego, & cum tuum non ſit, tu illud tolle. *Idem.*

88. *Vindicta, &c.*] Aſſumptionem liberti negarat Perſius, quare ipſam probare Dama libertus adnititur ex adjunctis, quod vindicta prætoris liber pronunciatus, jam ut velit, & libeat, ſibi liceat etiam vivere. *Vindicta.*] Pro genere illo manumittendi. Erat enim *virgula lignea*, qua caput manumittendi percutiebatur, cum his verbis. *Liber eſto.* Dicitur autem *vindicta à vindicare*, id eſt, in libertatem aſſerere. *Meus.*] Liber, mei juris & arbitri. *Idem.*

89. *Cur mihi, &c.*] Hæc, ut dictum, de libertate civili intelligenda. *Lubin.*

90. *Excepto.*] Omnia facere mihi licet, unico exempto, ne in leges peccem. Eſt autem hic *excepto*, non nomen auferendi caſu, ſed verbum. *Maſurl.*] Maſurium Sabinum JCtum intelligit, qui Tiberii tempore doctiſſimus & eques Romanus. *Rubrica.*] Pro legibus, cujus initia minio, aut rubrica notabantur. Turneb. lib. 4. cap. 5.

91. *Diſce, &c.*] Quando, quid vera libertas ſit, ignoras, *diſce*, ſed ut diſcere poſſis, anilia deliramenta, adfectus, iram, & dolorem, qui veritati officiunt, tam diu depone, & exue. *Naſo.*] Alludit ad canum naturam, qui corrugatis naribus iram indicant. *Rugoſaque, &c.*] Sanna, ut Sat. 1. dictum, eſt naſi corrugatio. *Lubin.*

92. *Dum, &c.*] Tam diu illa depone, dum te meliora & veriora edoceo, & *veteres avias*, inveteratas, & diu conceptas animo opiniones, aniles ineptias, quas tanto tempore animo concepiſti, & foviſti, tibi de pulmone, pectore & præcordiis, in quibus illæ altas radices egerunt, extraho & evello. *Avias.*] Quæ tanto tempore in animo ejus habitarint, ut jam aviæ cenſeri poſſint, & alias atque alias opiniones è ſe produxiſſe. vel quas puer ex *avia* didicerit. Caſaubonus per *veteres avias* intelligit opinionem nobilitatis & arrogantiam ventoſam, cujus ſedes in pulmone. *Lubinus.*

93. *Non, &c.*] Refutat jam Damæ objectionem, quod non prætoris ſit, hominibus ſtultis, ſapientiam, & hominibus animo ſervis, libertatem animi concedere, ſed ſapientum & philoſophorum. *Lubin. Tenuia, &c.*] Scelera & majora flagitia vetant leges. *Officia rerum*, id eſt, ſervanda in rebus agendis, non docent leges niſi παχυμερῶς. Philoſophi vero accurate explicant, quæ boni viri ſint officia, in omni re etiam minima: puta victu, veſtitu, aliiſque etiam minutioribus. *Caſaubon.* Vel *tenuia* quæ ſubtiliter, & acute juſtum ab injuſto, decorum ab inhoneſto diſcernere poſſint. Turneb. lib. 20. cap. 1.

94. *Atque, &c.*] Id eſt, artem & ſcientiam permittere, & concedere. Id eſt,

Sambucam citius caloni aptaveris alto.
Stat contra ratio, & ſecretam garrit in aurem,
Ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo.
Publica lex hominum, naturaque continet hoc fas:
Ut teneat vetitos inſcitia debilis actus:
Diluis helleborum, certo compeſcere puncto
Neſcius examen: vetat hoc natura medendi.
Navem ſi poſcat ſibi peronatus arator

Luci-

VET. SCHOLIAST.

100. *Certo, &c.*] Non ad trutinam, ſed ad ſtateram retulit, quæ punctis, & unciis ſignatur.

VARIORUM.

eſt, rationem qua aliquis ſciat hac veloci vita rectè uti. *Lubin.*

95. *Sambucam, &c.*] Longè citius & facilius ſambucam, aut aliud quodvis Inſtrumentum Muſicum, alto, prægrandi, & vaſto alicui militum ſervo, & caloni (qui tamen Muſicam nunquam didicit) aptaveris, & vel aſinum lyræ & fidibus canendis aptum reddideris. *Sambucam.*] Nos nablium vel harpam vocamus: poteſt etiam intelligi de Machina bellica, quæ cytharæ in morem funibus intenditur, qua utebantur in expugnatione oppidorum. *Caloni.*] Calones militum ſervi, qui vallum, aquam & ligna ferebant. κᾶλον enim lignum ſignificat. *Alto.*] Procero, longo, & bardo. Illi enim magni plerumque ſtupidiores. *Idem.*

96. *Stat, &c.*] Senſus eſt: Quin ipſa etiam humana ratio contra ſtat, & repugnat, & unicuique in ſecretam aurem tacitè gannit, & inſuſurrat, ne illud facere cuiquam liceat, & ne quis illud tentet, quod ignorat, & nunquam didicit, & quod ſi quis tentet agere, illud agendo vitiabit. Eſt enim *gannio*, vulpium proprium. Hic pro ſecreto admonet, & in aurem immurmurat & inſuſurrat. *Lubin.*

97. *Quod, &c.*] Egregiè dixit: Quod quis agendo contaminat, & fœdat, ut ſi Medicus fabrilia tractet. Ita etiam Prætor, ſi ipſe fortè ſtultus, ſtultis ſapientiam conetur impartiri. *Idem.*

98. *Publica lex.*] Publica hominum lex non ſcripta, ſed nobiſcum nata, & ipſa natura hoc fas, id eſt, hanc juſtitiam & æquitatem continet & unicuique dictitat, ut unuſquiſque artem quam didicit, exerceat. *Continet.*] In ſe complectitur. *Lubin.*

99. *Ut, &c.*] Naturæ gentium jure conſtitutum eſt, ut *debilis inſcitia* cujuſcunque artis imperitus, & propterea impotens ad illam exercendam: nam imperitia ἀδυναμία quædam eſt; *teneat vetitos*, id eſt, habeat pro vetitis ac ſibi interdictis, *actus* nempe quos neſcit. *Caſaub. Teneat.*] Id eſt, contineat, inhibeat, & quaſi remoretur, & malim, *Ut teneat*, ſubſtituere. *Vetitos actus.*] Sublimes, difficiles, tuis humeris & viribus majores, & ob ignorantiam tibi prohibitos & vetitos. *Idem.*

100. *Diluis, &c.*] Confirmat ſuperiorem propoſitionem adhuc ſimilibus ab arte medica, & navem agendi. *Diluis.*] Cum aliis pharmacis commiſces & temperas. *Elleborum.*] Quo inſanus vel ægrous purgetur. Hic pro quovis medicamento ponitur. *Certo, &c.*] Metaph. à ſtatera. Id eſt, debito pondere, menſura, & proportione, ad ſtateram examinata, ne plus minuſve medicamenti, quam par eſt, ægroto propines. *Compeſcere.*] Temperare, corrigere, emendare. *Idem.*

101. *Natura medendi.*] Ars & ratio medicinæ. *Idem.*

102. *Peronatus.*] Perone calceatus. Eſt autem pero genus calceamenti ruſtici. *Idem.*

103. *Luci-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

ıciferi rudis, exclamet Melicerta periiſſe
ontem de rebus. Tibi recto vivere talo
rs dedit? & veri ſpeciem dignoſcere calles,
e qua ſubærato mendoſum tinniat auro?
uæque ſequenda forent, quæque evitanda viciſſim,
la prius creta, mox hæc carbone notaſti?
t modicus voti, preſſo lare, dulcis amicis:
m nunc aſtringas, jam nunc granaria laxes:
que luto fixum poſſis tranſcendere nummum,

Nec

VET. SCHOLIAST.

104. *Frontem, &c.*] Pudorem. Tem-
ım enim pudoris eſt frons.

VARIORUM

103. *Luciferi rudis.*] Aſtrorum, ſtellæ
laris, & Cynoſuræ ignarus & imperi-
. hic pro omnium ſtellarum cogni-
ne ponitur. *Exclamat.*] Præ ira & in-
gnatione. *Melicerta.* Fuit Inus & A-
amantis regis Thebarum filius, qui,
m pater Athamas furioſus, matrem
rſequeretur, una, cum matre ſe in
are præcipitem dedit, & miſeratione
eûm in marina numina tranſmutati.
ıaſi ille ægre ferat ſuam ditionem, ma-
, ab rudibus adeo, & imperitis navi-
ri. *Periiſſe.*] Remotum & ablatum eſ-
Caſaub.

104. *Frontem.*] Id eſt, pudorem. Hinc
fricare frontem. Id eſt, pudorem &
recundiam removere. *Tibi, &c*] Sen-
s eſt: ſi ars vitæ humanæ tibi recto talo
vere, id eſt, certo, excelſo & erecto
adu in virtutis & honeſtatis via ince-
ere, dedit, & conceſſit, liber es. *Recto,*
c.] Metaph. ab illis qui non ſunt Scau-
, nec obtortis pedibus incedunt, ad
imum. Græcis ὀρθοποδεῖν ἐν τῷ βίῳ.
ſt enim *talus* hic ima pars pedis, ſive
quod juxta calcaneum extuberat. Tur-
ebus lib. 18. cap. 12.

105. *Ars.*] Ratio & Sapientia, ars
tæ humanæ. *Et, &c.*] Id eſt, ita ve-
ım à falſo, bonum à malo diſcernis &
gnoſcis, ut falſa veritatis & vitia vir-
ıtis ſpecie, nulla ratione te poſſint de-
pere tibique imponere. *Lubin.*

106. *Subærato.*] Quod ſubtus vel interius, æs loco auri habeat. *Mendoſum, &c.*] Id eſt, non ſolidum crepat, ſed malignè reſpondet percuſſum, ut Sat. 3. dixit, & abſurdum ſonum edat. Ut & tu ita quid verum aut fictum, quid genuinum, & adulterinum, poſſis diſcernere & internoſcere. *Idem.*

107. *Quæque, &c.*] Id eſt, ſi in omnibus rebus quid bonum, quid malum, quid faciendum, quid demittendum exacte adeo diſcernere, & dignoſcere noviſti. Solebant enim bona tanquam candida, albo lapillo, mala tanquam atra & adverſa, nigro ſignare. *Viciſſim.*] Id eſt, & contra, vel rurſum. *Idem.*

108. *Illa, &c.*] Quæ ſequenda nimirum, colore albo, & benigno. *Mox hæc.*] Mala nimirum & fugienda, nigro. *Idem.*

109. *Et, &c.*] Id eſt, ſi moderata à Diis exoptas, & tua ſorte contentus vivis. *Preſſo lare.*] Re domeſtica non nimis magnifica, ſed mediocri, & humili. *Dulcis, &c.*] Facilis, benignus, & liberalis. *Idem.*

110. *Jam, &c.*] Definitio liberalis hominis, ex effectis: Ut jam granaria & horrea, quibus frumenta condis, aſtringas, nec nimis patefacias: jam nunc eadem laxes, & liberalius inde largiaris. *Jam, &c.*] Id eſt, modo. *Idem.*

111. *Inque, &c.*] Id eſt, ſi nullum avaritiæ & ſordium ſignum in te appareat, & adeo es excelſi animi, ita ut in trivio nummum fixum in luto à pueris, ut ſordidos cognoſcant, & irrideant, poſſis tranſcendere & præterire. *Lubin.* Vel, ſi is es, tu, qui poſſis contemnere

lucrum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Nec glutto ſorbere ſalivam Mercurialem?
Hæc mea ſunt, teneo, cum vere dixeris, eſto
Liberque, ac ſapiens, Prætoribus, ac Jove dextro:
Sin tu, cum fueris noſtræ paulo ante farinæ,
Pelliculam veterem retines, & fronte politus
Aſtutam vapido ſervas ſub pectore vulpem:
Quæ dederam ſupra, repeto, funemque reduco.
Nil tibi conceſſit ratio: digitum exere, peccas:

Et

VET. SCHOLIAST.

112. *Mercurialem.*] Ideo dixit, quia ipſum Deum lucri dicunt. Unde & cum ſacello pingitur, & à negotiatoribus plurimum colitur.

119. *Digitum*, *&c.*] Digito ſublato oſtende, victum te eſſe à vitiis. Tractum à gladiatoribus, qui victi, oſtenſione digiti veniam à populo poſtulabant.

VARIORUM.

lucrum turpe & quod lutulet. Hinc *luteum lucrum* apud Auguſtinum. *Caſaubonus.*

112. *Nec*, *&c.*] Id eſt, ſi non immenſa & incredibili opum cupiditate & lucri deſiderio teneris; nec *gluto* guloſus, & inexplebilis (non ſecus ac helluones, & famelici, ubi edulium aliquod lautius viderunt, ſalivam deglutiunt, quaſi illud jam ſpe devorent) *Gluto ſorbere*, qui avide gluttit. Gluttus eſt pars colli qua cibi tranſmittuntur: ficta vox per Onomatopoœiam: nam *glus* eſt imitatio ſoni, quem edit liquor per anguſtum tramitem means. *Saliva Mercurialis*, cupiditas devorandi lucri. *Caſaub.* *Salivam*, *&c.*] Periphraſi lucrum notat, cui Mercurius præeſt. *Lubin.*

113. *Hæc*, *&c.*] Senſus eſt: Si has omnes virtutes enumeratas tibi vendicare potes, & dicere: Hæc mea bona ſunt, hæc ego teneo & poſſideo: Tum demum eſto vere liber: vere ſapiens, idque omnium prætorum vindicta, & ipſo adeo Jove dextro favente, & propitio. *Idem.*

115. *Sin*, *&c.*] Sin vero tu harum virtutum, quæ liberum demum abſolvunt, nullam habes: ſed cum antea noſtræ farinæ, ejuſdem pravitatis, & malitiæ nobiſcum fueris. Metaph. à panibus. *Ejuſdem farinæ*, per omnia ſimilis, ejuſdem ſaporis, & conditionis. *Noſtræ* dixit, modeſtiæ cauſſa. *Idem.*

116. *Pelliculam*, *&c.*] Sumta allegoria ab illis, qui corporis vitia egregiis veſtimentis tegunt, vel qui alios colores induunt, veteri tamen pelle retenta. Transferendum ad mentem. *Fronte.*] Externo corporis habitu. Id eſt, ſi quis faciem tuam videat, quantivis precii, politus, ſyncerus, honeſtiſſimus, & optimus. *Idem.*

117. *Aſtutam*, *&c.*] Id eſt, vulpis calliditatem & aſtutiam. *Vapido.*] Nebuloſo, turbido, minus bono, veterum vitiorum pleno. Metaph. ab aëre turbido. *Idem.*

118. *Quæ*, *&c.*] Quæ ſuperius tibi attributam veram libertatem, & ſapientiam, illud jam repeto, & repoſco, tibique adimo, & *funem* vel habenas, ſervitutis, ante tibi laxatas, & remiſſas reduco, retraho, & inhibeo. *Supra.*] Dixit enim ſupra:

Eſto liberque & ſapiens. ——— Lubin.

Repeto.] Sic omnia fere exemplaria, non *relego*, quod & minus convenit huic loco. *Caſaub.*

119. *Nil*, *&c.*] Aſſumtionis confirmatio, quod nihil ſecundum rationem agat, ſed in omnibus peccet, id eſt, ratio & ſapientia, unde vera libertas, tibi nihil omnino ſui haberi conceſſit, id eſt, ſtultiſſimus es. *Digitum*, *&c.*] Loquitur ex ſententia Stoicorum, qui ne digitum quidem recte à ſtultis exſeri poſſe demonſtrabant. A ſolo autem ſapiente recte aliquid geri, idque ut probaret, rem

ſumſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

E quid tam parvum eſt? ſed nullo ture litabis,
ℏæreat in ſtultis brevis ut ſemuncia recti.
ℏæc miſcere nefas: nec cum ſis cætera foſſor,
Treis tantum ad numeros ſatyri moveare Bathylli:
Liber ego! unde datum hoc ſumis tot ſubdite rebus?
An dominum ignoras, niſi quem vindicta relaxat?
I puer, & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer.

Si

VET. SCHOLIAST.

23. *Moveare, &c.*] Bathyllus panto- nus fuit, Mæcenatis libertus.

VARIORUM.

nſit perfacilem, & in qua tamen ſtul- Dama peccet. Id eſt, ne minimum dem corporis membrum movere po- , quin in culpam & reprehenſionem urras. Turneb. lib. 20. cap. 1.

120. *Et, &c.*] Subintellige, vel in o tu non pecces. *Sed, &c.*] Senſus eſt: i tu etiam nullo thure litabis, nullis rificiis, nullis victimis à DEO impe- bis, ut vel minima ſemuncia rectæ ionis, exigua mica ſalis, & ſapientiæ, ſtultis, & animo ſervis hæreat. Ca. bonus ſcribit, hæc ita non accipienda e ut ſonant verba: ſed, *nulla argumento- ratione obtinebis*, οὐκ ἐκνικήσεις. Trans- um à rebus ſacris.

121. *Hæreat in, &c.*] Ut ſapiens ulla parte ſit, qui non totus ſapit: Ratio oicorum; quia virtutes ſe mutuo con- quuntur. Et nil medium eſt inter vir- tem & vitium. *Caſaub. Semuncia, &c.*] midiata particula ſapientiæ. Eſt autem *ſmuncia* dimidia uncia, poniturque hoc co pro re admodum exigua. *Lubin.*

122 *Hæc, &c.*] Id eſt, non miſcen- r contraria. *Nec, &c.*] Ut quicunque ſſor tantum eſt, & ruſticus, tantum eſt, ut pantomimum, & artificioſum tatorem imitetur, ut ne quidem ad es tantum numeros, tonos, & rych- os ſaltationis Bathylli Pantomimi Sa- ri unquam apte, & congruenter ſal- verit, ita neque tu, cum malus, & ltus ſis, vel in minimis ſecundum tionem vixeris. *Cætera.*] Id eſt, in bus cæteris omnibus. Locutio Græca. Nam Græci κατὰ ſubintelligunt. Id eſt, quo ad cætera. *Foſſor.*] Homo agreſtis, ſervus, imperitus, idiota. *Idem.*

123. *Tres, &c.*] Ita dicit, ut exigui- tatem rei exprimat. Id eſt, non obtine- bis, ut qui reliqua tota vita pro inſipien- te ac ſtulto te geras: in quibuſdam ta- men actionibus ſapiens dicaris. *Nume- ros.*] Ita dicit, quod in hujuſmodi ſal- tationibus ſunt certæ pedum dimenſio- nes. *Satyri, &c.*] Fuit Bathyllus Chi- ronomus Pantomimus, & ſaltator ge- ſticulatione utens, & fuit Mæcenatis libertus, quem à Satyra ſaltatione, & pedum agilitate, cum eximius ſaltator eſſet, Satyrum vocat; non qui ſaltat Sa- tyrum, ſed qui non minus bene quam Satyrus aliquis ſaltat. *Caſaub. Tres, &c.*] Ubi ſatyrum Bathyllum vocat pantomi- mum Bathyllum. Ita omnes antiqui li- bri in eo verſu legunt: at doctiſſimi viri *ſaturum* ibi malunt. *Salmaſius.*

124 *Liber ego.*] Altera Damæ pro- lepſis, qui nullis Perſii argumentis edo- mitus, liberum tamen ſe eſſe contendit. *Unde, &c.*] Quæſo unde hoc tibi ſumis & uſurpas, quod te liberum dicas, cum tot rebus, tot imperioſiſſimis dominis ſubditus & ſubjectus ſis. *Lubin.*

125. *An, &c.*] An tu adeo bardus & ſtupidus es, ut exiſtimes nullum a- lium eſſe dominum, niſi à quo vindicta prætoris te liberat. *Dominum.*] Alium ſcilicet, quam corporis. Corporis do- mini ſunt homines: animi, vitium & affectus. *Vindicta, &c.*] Cujus domi- natum virga, ſervi caput tangens, diſſol- vit. *Idem.*

126. *I puer.*] Senſus eſt: Ubi ego vel alius quiſquam dominus imperioſa voce pronuncio: I puer, & ſtrigiles de- fer ad balnea Criſpini. Ceſſas adhuc nu- gator

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Si increpuit, Ceſſas nugator? ſervitium acre
Te nihil impellit? nec quicquam extrinſecus intrat,
Quod nervos agitet? ſed ſi intus, & in jecore ægro
Naſcantur domini, quin tu impunitior exis,
Atque hic, quem ad ſtrigiles ſcutica, & metus egit herilis?
Mane piger ſtertis: Surge, inquit Avaritia: eia
Surge. negas. inſtat, Surge, inquit. Non queo. Surge.
Et quid agam? Rogitas? ſaperdas advehe Ponto,
Caſtoreum, ſtuppas, hebenum, thus, lubrica Coa:
Tolle recens primus piper, è ſitiente camelo,

Verte

VARIORUM.

gator: Tale ſervitium, & mandata minantia; te non territant, urgent, & impellunt. *Strigiles.*] Illis in balneis utebantur. Erant autem velamenta, quibus ſudor abſtergebatur. *Criſpini.*] Hic Criſpinus ordinis Senatorii fuit, & Claudio imperante præfectus prætorii fuit, conſularibus inſignibus donatus. *Lubin.*

127. *Si, &c.*] Dominus nimirum aliquis, ubi hæc imperioſa voce dixerit. *Servitium acre.*] Corporis ſc. & civile. *Idem.*

128. *Te, &c.*] Εἰρωνικῶς hæc dicuntur, & ſine interrogatione omnino legenda. *Caſaub.* *Nec, &c.*] Id eſt, nulla extrinſeca, aut externa violentia, ut verbera aut flagra, te invadit, & nervos ac membra corporis tui externo dolore adficit. *Lubin.*

129. *Sed, &c.*] Antapodoſis diſſimilitudinis. Senſus eſt: Sed quamvis nullo corporis ſervitio externo detinearis, tamen ſi intus & in jecore, pectore & animo tuo, alii imperioſiſſimi domini tibi naſcuntur, & contrarii adfectus te in quævis flagitia agitant, quæſo, qua fronte liberum te appellas. *In jecore.*] In quo ſedem adfectuum arbitrabantur. *Ægro.*] Multis vitiis & animi morbis adfecto. *Idem.*

130. *Naſcantur, &c.*] Adfectus omnium graviſſimi, & imperioſiſſimi, & ſæviſſimi. *Qui, &c.*] Id eſt, quomodo tu non pari ſervitio premeris. *Exis.*] Abis vel evadis. ſic dicimus impune abire. *Idem.*

131. *Atque hic.*] Servus ſcilicet, qui corpore ſervitium ſervit. *Ad ſtrigiles.*] Ad balnea deferendos, & alia herilia imperia exſequenda. *Scutica.*] Flagellum. *Idem.*

132. *Mane, &c.*] Inducit jam Damam tanquam pigrum, ab Avaritia excitari, & objurgari. *Piger.*] Ut notet eum etiam pigritiæ inſervire. *Surge.*] Verba Avaritiæ per Proſopopœiam Damam ad quæſtum faciendum excitantis. *Eia.*] Hortantis. *Idem.*

133. *Negas.*] Poëtæ verba, id eſt, ſi tu te ſurrecturum negas, illa ulterius inſtat, & ſurge iterum inquit. *Non queo.*] Si tu dicas: non queo ſurgere. *Surge.*] Verbum Avaritiæ, importune Damam lecto excutientis. *Idem.*

134. *Et, &c.*] Verba Damæ, quid agendum ſit dubitantis. *Rogitas.*] Verbum Avaritiæ, cum indignatione pronunciandum. *Et, &c.*] Verba Avaritiæ, rogas adhuc quid agas, naviga, advehe ponto peregrinas merces. *Saperdas.*] Erat Pontici piſcis genus, qui in Mæotide, optimus capiebatur. *Ponto.*] Mare Scythiæ, ad quod Ovidius relegatus. *Lubin.*

135. *Caſtoreum.*] Caſtoris teſtes. Eſt enim pharmaci genus. *Stuppas.*] Linum vile. *Ebenum.*] Lignum Guaiacum, naſcitur in India & Æthiopia, ſolidum valde & ponderoſum. *Lubrica Coa.*] Vina ex Inſula Co, quæ Cycladum in mari Ægæo. *Lubrica* dicit, nam alvum laxant, & emolliunt. *Idem.*

136. *Tollere, &c.*] Novum, & optimum piper, *Primus.*] Alios mercatores

præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

erte aliquid; jura. Sed Iuppiter audiet. Eheu
aro, reguſtatum digito terebrare ſalinum
Contentus perages, ſi vivere cum Iove tendis.
Jam pueris pellem ſuccinctus, & œnophorum aptas
Ocyus ad navem: nihil obſtat, quin trabe vaſta
Ægæum rapias, niſi ſolers Luxuria ante
eductum moneat: Quo deinde inſane ruis? quo?
Quid

VET. SCHOLIAST.

137. *Verte, &c.*] Negotiare, & ſpeiem pro ſpecie commuta.

138. *Baro, &c.*] Lingua Gallorum arones, vel varones dicuntur ſervi mitum, qui utique ſtultiſſimi ſunt, ſervi idelicet ſtultorum.

140. *Et, &c.*] Oenophorum vas viium ferens. οἶνος enim vinum eſt, de uo eſt illud:

Vertitur œnophoris fundus, ſententia nobis.

VARIORUM.

ræoccupa & anteverte, ut eo carius diſtahas. *E ſitiente, &c.*] Qui è navi donum, vel in forum piper deportet. *Siiens.*] Non ſimpliciter πολυδίψιος, ed quiſitim diu tolerat. *Caſaub.*

137. *Verte, &c.*] Negotiare, & ſpeiem pro ſpecie commuta. Vel *verte* pro verte, id eſt, decipe, circumſcribe. *aſaubon. Jura.*] Pejera. talia enim ſuadet avaritia, omnium malorum radix. *ed, &c.*] Reſpicit autem eo, quod homines pœnarum metu, non honeſtais amore plerumque peccatis abſtineant. *Heu, &c.*] Alii legunt *Eheu.* Reſpondet Avaritia: Heu tibi miſero, heu homo barde & ſtolide, ſi cum Jove vivere, ejuſque mandata exſequi contendas, nunquam rem facies, & vitam inopem ac miſeram perages. *Lubin.*

138. *Baro.*] Hujus vocàbuli quater meminit Cic. ep. ult. libro IX. Quidam egunt *Varo* & *Vare*: ut Metaph. ſit à corpore ad animam. *Baro.*] Barde, ſtule, & ſtolide. *Reguſtatum.* Quod aliquoties cum eodem ſale appoſitum ſit. Sic dicimus: Δὶς κράμβη θάνατος. *Lubinus. Digito, &c.*] Inopiam ſummam notat, cui ut micas pauculas reliquas ſalino tenaciter adhærentes revellat, ſalinum perterebrandum ſit. Turneb. lib. x. cap. 22.

139. *Perages.*] Vitam vives. *Si, &c.*] Id eſt, ſi ſancte & pie velis vivere, & jusjurandum colere. *Idem.*

140. *Jam pueris, &c.*] Jam ab Avaritia perſuaſus, ad iter ſuccinctus & paratus, pueris & ſervis tuis ſarcinas, pellem & œnophorum accommodas & aptas. Alii legunt hic: *Jam puer is. Pellem.*] Manticam intelligit, vel involucrum, cui veſtes & alia ad iter neceſſaria includebant. *Oenophorum.*] Vas vinarium, quaſi vinum ferens. Turneb. lib. xx. cap. 1.

141. *Ocyus, &c.*] Duplici intellectu: vel ut ſint verba Damæ ſervos ſuos compellantis: Ocyus hæc ad navem mihi deferte. Vel ſunt Poëtæ: Ocyus tu ad navim feſtinas, & properas. *Nihil, &c.*] Verba Poëtæ. Nihil te remoratur, quin è veſtigio mare Ægæum *vaſta trabe*, & magnis navibus rapias, & trajicias. *Lubin.*

142. *Ægæum.*] Pro omni mari. Eſt enim *Ægæum* pars maris mediterranei prope Græciam, Europam ab Aſia dividens. *Rapias.*] Velociter petas & rapide ſeces. Hyperbole. *Niſi, &c.*] Nihil te navigaturum remoratur, niſi ſola Luxuria. *Solers.*] Blanda, & ingenioſa contra Avaritiæ perſuaſiones. Illa enim prædulce malum. *Ante.*] Antequam naviges. *Idem.*

143. *Seductum.*] Niſi illa te antequam navem conſcendas, ſuis illecebris ſeductum, & à propoſito & priori ſententia deturbatum moveat, & moneat. *Quo, &c.*] Quaſi dicat: Quonam tu inſane & ſtolide tanta animi concitatione ruis? quid tibi vis, & quid quæris? *Idem.*

144. *Calido,*

Quid tibi vis? calido ſub pectore maſcula bilis
Intumuit, quam non extinxerit urna cicutæ.
Tun' mare tranſilias? tibi torta cannabe fulto
Cœna fit in tranſtro, Veientanumque rubellum
Exhalet vapida læſum pice ſeſſilis obba?
Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modeſto
Nutrieras, peragant avidos ſudore deunces?

Indulge

VET. SCHOLIAST.

145. *Urna, &c.*] Cicuta calorem in nobis frigoris ſui vi extinguit. Unde ſacerdotes Cereris Eleuſiniæ liquore ejus ungebantur, ut à concubitu abſtinerent.

VARIORUM.

144. *Calido, &c.*] Ut ſit: tibi furioſo & inſano, ſub calido & incenſo pectore, maſcula & atra bilis ita intumuit qua percitus inſanis & furis. *Maſcula, &c.*] Fortis, virilis, & valida. *Lubin.*

145. *Intumuit.*] Ita dicit, ut vehementiam iræ aut furoris notet. *Quam.*] Quam bilem vel inſaniam integra cicutæ urna ſuo frigore non extinxerit, nec integra Ellebori libra hunc inſaniæ furorem ſanaverit. *Lubin.* *Quam, &c.*] Cicutam vulgo appellarunt herbam catharcticam, ut Horatius:

Quæ poterunt nunquam ſatis expurgare cicutæ.

Si quis cicutam hic intelligit, quæ *κώνειον* Græce dicitur, næ is magnopere errat. Per *cicutam* hic lathyridem intelligit, quæ caulem habet ferulaceum & concavum inanemque. Unde apud Poëtas *cicuta* pro calamis quibus fiſtulant paſtores Salmaſ. Plin. Exer. Turn. l. xxi. cap. 8. lib. xx. cap. 1. *Urna.*] Hyperbole. Cum vel obulus cicutæ hominem extinguat. *Lubin.*

146. *Tun', &c.*] Verba Luxuriæ ad Damam: Tune vir talis, & tantus, in talibus dignitatibus conſtitutus navigabis? *Tibi, &c.*] Recenſet incommoda navigationis. Id eſt, adeone inſanis, ut tibi tanto viro, cannabinis rudentibus ſedem fulciri velis, ſedenti in tranſtris vice menſæ, & duras rudentes tibi ſedilia eſſe; qui in elegantibus & mollibus lectulis diſcumbere antea ſolitus ſis. Ergo *fulto* ad hominem, non ad tranſtrum referendum. *Fulto, &c.*] Tibi impoſito ut fulciaris. Turnebus libro xx. capite. 1.

147. *Cœna, &c.*] Sordida & famelica. *Tranſtro.*] *Tranſtra* remigum ſedilia ſunt in navibus. *Vejentanumque.*] Erat autem *vinum Vejentanum*, ſaporis admodum ingrati, & naſcebatur Veris in opido Hetruriæ. *Rubellum.*] A colore rubro. *Lubin.*

148. *Exhalet.*] *Exhalare* hic pro fundere vel emittere vinum, quod exhalat tetrum picis odorem. *Caſaub.* *Pice, &c.*] Fœtida & male olenti pice corruptum: pice enim vaſa, & omnia pæne in navibus oblita. *Obba, &c.*] Poculum latioris fundi, ita ut ſedere videatur. Proprie vero dolium vel utrem ſignificat. *Lubin.*

149. *Quid petis?*] Satius eſt Romæ ſine labore, & periculis parvum lucrum facere, quam in mari non ſine vitæ diſſcrimine magnum. *Hic.*] Romæ nimirum. *Quincunce, &c.*] Uſura mediocri & moderata. Eſt autem *quincunx* pars aſſis, quinque uncias habens, quem *modeſtum* appellat, quod olim legibus probaretur. Opponuntur autem inter ſe quincunx modeſtus, & avidi deunces. *Deunx* integer aſſis eſt, demta una uncia, vel undecim unciæ. Turnebus lib. xx. cap. 1.

150. *Nutrieras.*] Paulatim auxeras. Pulcre dixit, pro fœnore. *Peragant.*] Præſtent, exhibeant. *Acidos.*] Inexplebiles & avaros, quos avaritia augeri cupis. *Sudore.*] Emphatice. Periculo ac labore, dum peregrinus navigas. Alii *ſudare* legunt. *Lubin.*

151. *Indulge, &c.*] Adhortatur jam

Luxuria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

dulge genio; carpamus dulcia: noſtrum eſt,
uod vivis, cinis, & manes, & fabula fies.
IVE memor leti. fugit hora: hoc, quod loquor, inde eſt.
n quid agis? duplici in diverſum ſcinderis hamo:
unccine, an hunc ſequeris? ſubeas alternus oportet
ncipiti obſequio dominos: alternus oberres.
ec tu, cum obſtiteris ſemel, inſtantique negaris
arêre imperio, Rupi jam vincula, dicas.
am & luctata canis nodum arripit: attamen illi

Cum

VET. SCHOLIAST.

153. *Hoc quod, &c.*] Horatius: *Dum loquitur fugit invida ætas.*

VARIORUM.

uxuria Damam ad voluptatem ex adnctis. *Carpamus, &c.*] Delitiis fruaaur. Eſt autem Metaph. à fructibus. *oſtrum, &c.*] Ex Epicureorum ſententa dicit, qui illud tantum tempus ſe viiſſe putabant, quod genio indulſiſſent. 'el, ea demum pars vitæ tuæ, quam nihi, id eſt, voluptatibus, impendis, era eſt vita. *Caſaubon.* Turneb. lib. xx. cap. 11.

152. *Cinis.*] Mortuorum enim corpoa cremabantur, & in cinerem reſolveantur. *Et manes.*] Sic Horatius:
Jam te premet nox fabulæque manes.
Ponit autem *manes* pro exequiis, & corpore funerato. *Fabula.*] Id eſt, ſermo tantum de te ſupererit, præterea nihil. *Lubin.*

153. *Vive memor, &c.*] Sic Horatius:
Dum licet, in rebus jucundis vive beatus,
Vive memor, quam ſis ævi brevis.
Fugit, &c.] Id eſt, tempus vitæ celeriter elabitur. *Hoc, &c.*] Hoc ipſum temporis momentum, quo hæc tibi dico, pars eſt decerpta inde, & quæ ubi perierit, nunquam ſit reditura. *Caſaub.* Turneb. lib. xx. cap. 1.

154. *En quid, &c.*] Jam Poëtæ verba ſequuntur. En egregie & liberrime liberte M. Dama, quid jam agis? quid ad hæc reſpondes? Nimirum omnium viliſſimum es mancipium, & ab his duobus imperioſiſſimis dominis in diverſum, ceu hamo piſcis, diſtraheris. *Duplici, &c.*] Diverſis blanditiis & illecebris Avaritiæ & Luxuriæ. *In, &c.*] In contrarias partes traheris. *Lubin.*

155. *Hunccine, &c.*] Subintellige hamum vel dominum potius. *Subeas, &c.*] Id eſt, neceſſe eſt, ut alternatim vel alternis vicibus modo Avaritiæ, modo Luxuriæ dominium ſubeas, & ut alternis vicibus Avaritiæ, & Luxuriæ ſervias. *Alternis.*] Egregium vocabulum per vices. Nomen pro adverbio. *Idem.*

156. *Oberres.*] Ita dicit, quia dubii & incerti errant. *Idem.*

157. *Nec, &c.*] Nec tu cum uni illorum dominorum ſive Avaritiæ, ſive Luxuriæ obſtiteris, ejuſque ſervitii jugum ſemel excuſſeris, & imperio inſtanti & impellenti parere negaris: ſtatim vincula ſervitutis te omnino rupiſſe, & jam liberum eſſe dicas. *Semel.*] Non enim ſemel aliquid recte feciſſe ſatis eſt, ſed requiritur virtutis ἕξις. *Inſtanti, &c.*] Urgente dominio Avaritiæ, & Luxuriæ. *Idem.*

158. *Rupi, &c.*] Id eſt, jam liber ſum, & omne ſervitutis jugum excuſſi. *Idem.*

159. *Nam, &c.*] Ut canis ad funem vel vinculum alligata, ubi diu multumque cum fune & vinculo luctata eſt, tandem eluctatur, & nodum vinculi abripit, abrumpit, & aufugit. Et tamen illa canis cum fugit, longa vinculi & catenæ pars, qua rurſus facile comprehendi, & ad antiquum dominum reduci poteſt, illi à collo trahitur: Ita dum tu fugis,

Cum fugit, à collo, trahitur pars longa catenæ.
Dave, cito, hoc credas, jubeo, finire dolores
Præteritos meditor: (crudum Chæreſtratus unguem
Abrodens ait hæc) An ſiccis dedecus obſtem
Cognatis? an rem patriam rumore ſiniſtro
Limen ad obſcœnum frangam, dum Chryſidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto?
Euge puer, ſapias. Dîs depellentibus agnam
Percute. Sed cenſen', plorabit Dave relicta?
Nugaris. ſolea, puer, objurgabere rubra,

VET. SCHOLIAST.

161. *Dave, &c.*] Hunc locum ex Menandri Eunucho traxit, in quo Davum ſervum Chæreſtratus adoleſcens alloquitur, tanquam amorem Chryſidis meretricis derelicturus: idemque tamen ab ea revocatus ad illam redit. Apud Terentium perſonæ immutatæ ſunt.

165. *Udas, &c.*] Udas fores dixit, quas amatores ſolent unguento perfundere, & ante januam illarum noctem vigiliis, & cantu transfigere.

VARIORUM.

te non effugis, ſed ſemper præteritorum vitiorum ſemina tecum geris, quæ elapſum ad priſtinos dominos, adfectus, & vitia reducant, atque rurſus ſervitutis vincula collo injiciant. *Arripit, &c.*] Lego *abripit*. Lubin.

161. *Dave, &c.*] Chæreſtratus, ut eſt apud Mænandrum, ſollicite cogitans, caput ſcabens, & vivum crudumque unguem inter meditandum abrodens, hæc ait, ſervumque ſuum Davum compellat: ô Dave, jubeo & impero, ut hæc quæ dicturus ſum, cito credas, & certo futura ſtatuas: Ego jam demum aliquando præteritos dolores, & moleſtias ex meretricio amore perceptas, finire, & Chryſidi valedicere meditor & certo apud animum conſtitui. *Idem.*

162. *Præteritos.*] Quos antehac perpeſſus ſum. *Crudum, &c.*] Quod intente aliquid meditantes faciunt. *Lubin.*

163. *An, &c.*] An ego cognatis meis ſiccis, ſobriis & honeſtis, tanquam probrum & dedecus obſtem & obſim? Verba indignationis plena. *Lubin.*

164. *An rem, &c.*] Id eſt, univerſa patrimonii mei bona. *Rumore, &c.*] Fama minus bona. *Idem.*

165. *Limen, &c.*] Ad obſcœnam domum meretriciam, ad quam ſæpe adoleſcentes patrimonii ſui naufragium faciunt. *Frangam.*] Atteram, perdam, dilapidem. *Dum, &c.*] Dum vino & unguento madidus & perfuſus, ebrius ante fores Chryſidos meretricis, nocturno tempore cum extincta face, ne à tranſeuntibus agnoſcar, canto. Notat multiplicem juvenum inſaniam in ſuffundendis illis modo vino, modo aqua in cardinibus, modo lachrymis. Nec male referas ad lenarum anuum potationes. *Caſaub.*

167. *Euge, &c.*] Verba Davi ſervi lætantis & gratulantis. Euge præclare puer Chæreſtrate, nunc vir es, laudo te: Sic tandem ſapias, & quid te dignum ſit, conſideres, & Diis depellentibus & averruncis agnam macta, & ſacrifica, quod te à meretrice, tanquam à mala beſtia liberarint. *Diis depellentibus.*] Dii depellentes, & averrunci dicuntur Caſtor & Pollux, Græcis ἀλεξίκακοι καὶ ἀποτρόπαιοι, qui prodigia & portenta averruncabant. Turneb. lib. xx. cap. 1.

168. *Percute.*] Macta, ſacrifica. *Sed, &c.*] Sed tu, ô Dave, cenſeſne illam, ubi à me deſerta fuerit ploraturam miſereque adflictandam: quod ſaxeus ego & truncus ſim, ſi perpeti queam. *Idem.*

169. *Nugaris.*] Verba Davi. Ergo tu nugaris & vacillas, nec firmus in propoſito

Ne

Ne trepidare velis, atque artos rodere caſſes
]unc ferus, & violens: at ſi vocet, haud mora, dicas,
uidnam igitur faciam? ne nunc, cum accerſat, & ultro
upplicet, accedam? Si totus & integer illinc
xieras, nec nunc. hic hic, quem quærimus, hic eſt:
on in feſtuca, lictor quam jactat ineptus.
Jus habet ille ſui palpo, quem tollit hiantem
retata ambitio? Vigila, & cicer ingere large
Rixanti

VET. SCHOLIAST.

177. *Vigila, &c.*] Ludis Floralibus nnia ſemina ſpargebantur in popum, ut Tellus velut muneribus ſuis acaretur.

VARIORUM.

ſito tuo perſeveras? *Lubin.* *Nugaris.*] ugas agis cum dicis te velle priores dores finire. nam ecce ad ingenium redis. el ſic; lepidus nugatores, cum vis vieri miſericordia duci propter Chryſidis crymas; quin tu potius te miſerare. *Caubon.* Alludit ad petulantem meretrium morem, quæ juvenes amatores ſoa & crepida caſtigabant, eorumque nas pulſabant. Turneb. l. xx. cap. 1.

170. *Ne, &c.* Sunt autem verba Dai dominum ſuum ſalſe irridentis. Quaſi icat: Mi domine here, ne feſtines & repides uſque adeo, ut à ſervitute meretricia libereris, ne indigne uſque adeo llud jugum meretricium tibi videatur, t more feræ, retibus vel caſſibus à meetrice irretitus, ut te liberes & exſolvas, aſſes mordendo rodas & incidas. Frutra enim illud facies, nam brevi te ulro rurſus illi in ſervitutem dedes. Eſt Allegoria à feris. Eſt autem *Ne velis.* hoc loco, *Ne* non cauſſale, ſed imperandi vim habet. *Arctos, &c.*] Vincula firma & valida. Vide Proverbium: *Caſſes rodere.* Lubin.

171. *Nunc, &c.*] Id eſt, tibi jam quidem fortis, & imperturbatus videris: at ſi illa te vocet, continuo aliter animatus eris, & victus labaſces uno verbo quam citiſſime. *Lubin.*

172. *Quidnam, &c.*] Locus ex Terentii Eunucho. Senſus eſt: Nonne nunc eam accedam: cum ultro ab ipſa accerſar, & illa ultro mihi ſupplex accedat? *Idem.*

173. *Si, &c.*] Vera libertas, non illa corporis eſt, quam prætor, & pilea donant; ſed animi, qua quis totus & integer, adfectibus & cupiditatibus valedicit, & nunquam illorum retibus rurſus implicatur. *Lubin.* *Integer.*] Non fracto animo ex amoris affectu, ſed ὑγιὴς ac vere integer. *Caſaub.*

174. *Hic hic.*] Qui nimirum adfectibus valedixit, nunquam rurſus collum ſuum illorum jugo ſubditurus. Hic ille liber eſt, quem quærimus. *Lubin.*

175. *Feſtuca, &c.*] Vindictam vel virgam intelligit prætoris. *Lictor* autem dicit, non quod lictor eum manumiſerit, ſed quod eum liberum & beatum jactitet; ubi à prætore manumiſſus eſt. Apparebant enim Prætori 6. lictores. *In, &c.*] Id eſt, in eo beatum prædicat, quod feſtuca vel virga prætoris, ipſius caput tangit. *Idem.*

176. *Jus, &c.*] Probat ulterius Damam non eſſe liberum ex adjuncta ambitione: Quod illa ducatur, ac proinde liber eſſe nequeat. *Palpo.*] Auferendi caſus, non nominandi. Eſt autem *Palpus* à palpando. Hic pro blanditiis & illecebris ponitur; quibus homines ad honores alliciuntur. *Lubin.* Pro *tollit*, alii libri habent *ducit*: nec male ducere eum dicitur ambitio, qui ejus cauſa facit omnia; ac forte ad amicos deductores candidatorum reſpexit. *Caſaub.* *Hiantem.*] Quaſi honoris avidum. *Lubin.*

177. *Cretata.*] Candidata. Nam qui honores aſpirabant, candidati & albis candidiſque veſtibus incedebant. *Lubin.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Rixanti populo, noſtra ut Floralia poſſint
Aprici meminiſſe ſenes: quid pulchrius? at cum
Herodis venêre dies, unctaque feneſtra
Diſpoſitæ pinguem nebulam vomuêre lucernæ,
Portantes violas, rubrumque amplexa catinum
Cauda natat thynni, tumet alba fidelia vino:

Labra

VET. SCHOLIAST.

180. *Herodis, &c.*] Herodes apud Judæos regnavit temporibus Auguſti, in partibus Syriæ. Herodiani ergo diem natalem Herodis obſervant, ut etiam Sabbata: quo die lucernas accenſas, & violis coronatas in feneſtris ponunt.

VARIORUM.

Maxime propter officia ſalutationum; quas ante diluculum inchoabant. de labore & vigiliis candidatorum multa Cicero variis locis. *Caſaub.* Vel ita dicit, quia ambitio hominem non facile ſinit quieſcere. *Et, &c.*] Solebant ambitioſi ludis, viſcerationibus, congiariis, & largitionibus, populi gratiam captare. *Lub.*

178. *Rixanti, &c.*] In legendis leguminibus inter ſe rixanti, contendenti, & litiganti. *Floralia.*] Feſta in honorem Floræ meretricis inſtituta, obſcœna, & infanda. Erat autem *Flora* Dea, quæ floribus præeſt, & leguminibus colitur. De cujus obſcœnis ſacris vide Lactant. lib. 1. cap. 20. *Lubin.* Sed hic intelliguntur omnes ludorum ſpecies, quos edebant Magiſtratus, popularem gratiam captantes. *Caſaub.*

179. *Aprici, &c.*] Solent ſenes in ſole hiberno apricantes καὶ εἱληθερῶντες. circa meridiem calidiore, de nugis hoc genus garrire: unde Græcorum proverbium μεσημβρινὸς λῆρος. *Caſaub.* Turneb. l. 20. c. 1. *Quid, &c.*] Quam populo placere, & in admiratione & gratia eſſe. Ironice. *Lubin.*

180. *Herodis dies.*] Perſius de ſuperſtitione hic agens, exempla ponit eorum hominum, qui Judaicis aut Aſiaticis & Ægyptiacis ritibus Romæ uterentur; Judaica religio Romæ peregrina cenſebatur, ſolis Judæis urbem incolentibus permiſſa. *Herodis* dies, ſunt dies quos colit populus qui Herodi paruit: Judæi nempe. Sed præſtat interpretari de propria illorum Judæorum ſecta, qui ab Herode magno, pridem vita defuncto, Herodiani ſunt dicti, qui Herodem pro Chriſto colebant. *Dies*, ergo *Herodis*, appellat natalem diem Herodis, non quidem veræ γενέσεως, ſed ſuſcepti regni apud Judæos: nam & illi dies vocabantur natales. *Caſaub.* *Unctaque, &c.*] Modum oſtendit, quo ille dies ab Herodianis colebatur. Omnium pene gentium communis fuit ritus, ad gaudii ſignificationem *ignem accendere*: nec ſolum in templis lumina accendebant, ſed etiam domi quiſque ſuæ, eaque januis ac feneſtris appendebant. *Caſaub.* Turneb. lib. 22. cap. 12. *Uncta* ergo dicit ob oleum, quod ex lucernis exudabat. *Lubin.*

181. *Diſpoſita.*] In feneſtra ordine poſitæ, & ordinatæ. *Pinguem.*] Lucem cum pingui nebula aut fumo emiſerint. *Vomuere.*] Pro emiſere.

182. *Portantes, &c.*] Græci ſcriptores celebrationes diei feſti duabus vocibus deſignare ſolent, φωσὶ καὶ στεφανώμασι, luminibus & coronamentis. *Caſaubon.* *Violas.*] Coronabant autem & aras, & ſimulacra Deorum, & fores & januas ſuas. *Lubinus.* *Rubrum.*] *Catinum* rubro colore tinctum intelligit, quod forte argillæ genus rubrum fuerit, unde illa fictilia conficiebantur, quod cauda thynni complectebatur. Eſt autem Hypallage, pro *vas amplexum caudam thynni*, & *cauda* pro toto piſce. *Lubin.*

183. *Natat.*] Reſpicit forte ad præceptum Horatii, piſces in magna patina poni debere. *Lubin.* Vel cum ait, *natat*, oſtendit ex jure ſolitum comedi. *Caſaub.* *Tumet.*] Γέμει,

184. *Labra*

Labra moves tacitus, recutitaque ſabbata palles.
Tunc nigri lemures, ovoque pericula rupto:
Hinc grandes Galli, & cum ſiſtro luſca ſacerdos,
Incuſſere Deos inſtantes corpora, ſi non
Prædictum ter mane caput guſtaveris allî.
Dixeris hæc inter varicoſos centuriones,

Conti-

VET. SCHOLIAST.

184. *Recutitaque, &c.*] Inſtituta Ju-
dorum ſignificat, propter circumciſio-
n: quam, auctores ſuos ſecuti, faciunt.
5. *Ovoque, &c.*] Sacerdotes, qui
lorandis periculis ſacra faciebant, ob-
vare ſolebant ovum igni impoſitum,
um in capite, an in latere deſudaret.
autem ruptum effluxerat, periculum
portendebat, pro quo factum fuerat,
rei familiari ejus.
186. *Cum, &c.*] Siſtrum ſacerdotes
dis portant. Luſca autem, ideo, quod
biles deformes cum maritos non in-
nerint, ad miniſteria Deorum ſe con-
rant.

VARIORUM.

184. *Labra, &c.*] Id eſt, tacito mur-
ure preces tuas ſuperſtitioſas concipis
emittis. *Lubinus.* Vel frequentas Ju-
æorum proſeuchas & una cum ipſis,
urmure vota tua ibi concipis. *Caſaub.*
ecutita, &c.] Recutita dicit ob Judæos
pellas, circumciſos, recutitos & præ-
utiatos. *Lubin.*
185. *Tunc, &c.*] Id eſt, poſtquam
ervaſit & occupavit anile hoc vitium:
igri lemures, ſupplet imentur. *Caſaub.*
Mox una, mox alia ſuperſtitio ſervum
e ſollicitat: Tunc enim nigri Lemures,
& ſpiritus nocturni mortalibus adverſi
& noxii, & pericula ovo in ſacrificiis
vel inter ſacrificandum rupto: Tunc
grandes illi venerandi, & longævi Cy-
beles matris magnæ Deûm ſacerdotes &
luſca Iſidis ſacerdos alia ſuperſtitione te
anxium habent, &c. *Ovoque, &c.*] Sa-
cerdotes, qui explorandis periculis ſa-
cra faciebant, obſervare extrema aliqua
ſuperſtitione ſolebant ovum igni impo-
ſitum, utrum in capite, an in latere de-
ſudaret. Si autem ruptum effluxerat, pe-
riculum ei portendebat pro quo factum
fuerat, vel familiæ ejus. *Lubin.*

186 *Hinc, &c.*] Galli ſacerdotes Cy-
beles erant, à Gallo Phrygiæ flumine,
cujus aquam qui bibiſſent, reddebantur
inſani. Et in illo furore genitalia ſibi am-
putabant. *Grandes.*] Pingues ſacrificiis,
vel grandævi. *Lubinus.* Poſtquam ani-
mus ſuperſtitione depravatus eſt, tunc
adeuntur Matris Deûm ſacerdotes, &
Iſiaci. utrumque genus hominum male
audiebat. *Caſaubonus.* *Et, &c.*] Crepi-
taculum erat Iſidis ſacerdotum, ἀπὸ τοῦ
σείειν, à quatiendo. *Luſca.*] Nam nu-
biles deformes vel aliquo corporis defe-
ctu vitiatæ, cum maritos non inveni-
rent, ad miniſteria Iſidis ſe conferebant.
Lubin.

187. *Incuſſere Deos.*] Inculcaverunt &
denunciarunt unicuique iram & pœnam
Deorum, vel pericula à Diis, qui hujuſ-
modi ſuperſtitioſis remediis ſe non præ-
muniviſſent. *Lubinuo.* *Deos, &c.*] Deos
Syrios intelligit, Venerem & ejus filium,
fortaſſe etiam Adonidem, qui Veneri
πάρεδρος. *Salmaſ.* Turneb. libro 20. cap. 1.

188. *Si non.*] Vel ter à te, antequam
guſtes, nominatum. *Allii* enim caput
à jejunis guſtatum, contra artem magi-
cam valere credebatur. *Lubin.*

189. *Dixeris, &c.*] Si hæc inter ſtul-
tos milites, & varicoſos & corruptos
centuriones dixeris, continuo Pulfenius
bardus ille Centurio, illa cachinno exci-
pit, & craſſum & immane ridet, &
omnem Philoſophiam vix uno obulo
emerit: & centum Græcos Philoſophos
& ſapientes vix curto centuſſe, centum
curtatis, & imminutis aſſibus licetur, &
æſtimat. *Varicoſos.*] Proprie illi, qui
venas tumidiores habent, *Idem.*

G 3 190. Craſ-

Continuo craſſum ridet Pulfenius ingens,
Et centum Græcos curto centuſſe licetur.

VARIORUM.

190. *Craſſum.*] Pro *craſſe.* Alii, *Craſſum*, nomen proprium eſſe cenſent. *Pulfenius.*] Nomen proprium bardi militis. Alii legunt *Vulpenius. Centum, &c.*] Philoſophos Stoicos intelligit. *Curto, &c.*] Centum aſſibus curtatis & imminutis. Eſt enim *Centuſſis* 100. aſſes, qui iden valent quod 40. Seſtertii H. S. *Licetur.* Liceri vel licitari eſt precium ponere vel ultro in auctione deferre, dum in rebus emendis alius alio majus precium pollicetur. Hic idem eſt, quod æſtimat, tanti facit, emit. *Lubin.*

SATYRA VI.

AD

CÆSIUM BASSUM.

ARGUM. In avaros, qui parcè & ſordidè vivunt, ut relinquant heredibus, quod nequiter profundant.

ADmovit jam bruma foco te, Baſſe, Sabino?
Jamne lyra, & tetrico vivunt tibi pectine chordæ?
Mire opifex numeris veterum primordia rerum,

Atque

VET. SCHOLIAST.

1. ADmovit.] Hanc ſatyram ſcribit Perſius ad Cæſium Baſſum Poëtam Lyricum, quem fama eſt, in prædiis ſuis poſitum, ardente Veſuvio monte Campaniæ, & late ignibus abundante, cum villa ſua uſtum eſſe. Hic ergo dum viveret, Roma ad Sabinos neceſſario tranſibat, ubi brumali tempore in calido loco carmina ſcribebat.

VARIORUM.

IN *hac ultima Satyra in incredibilem Romanorum avaritiam invehitur, ad quam notandam, occaſionem captat à diſſimilitudine ſtudiorum Perſii & Cæſii Baſſi Poëtarum, & imperitæ multitudinis Romanæ.* Lubin.

1. *Admovit.*] Ubi jam demum, ô Cæſi Baſſe, te hyemare credam, admovitne te hyems ſuo frigore, & aëris inclementia foco Sabino in agro tuo, in quem te ſeceſſiſſe mihi relatum eſt? Vel: Utrum agis in Sabinis? *Bruma.*] Seu frigoris inclementia te ad focum compulit. *Baſſe.*] Cæſium Poëtam Lyricum intelligit. *Idem.*

2 *Jamne lyra.*] Ecquid jam lyra tibi vivit & viget? Ecquid jam ſevero, gravi, & tetrico pectine chordas lyræ percutis, & pulſas? *Tetrico pectine.*] Gravem & ſeverum ſtylum, vel carmen denotat. Vani vero qui *tetricum* hic intelligunt de Sabino monte Tetrico. Alii pro *Tetrico* legunt, *tritæ. Vivunt.*] Metaph. perſonant vel pulſantur. *Idem.*

3. *Mire, &c.*] Admirandus es artifex & opifex, qui mira ingenii dexteritate veterum vocum primordia, numeris & verſibus excitare, & marem ſtrepitum, maſculum & virilem ſonitum fidis & lyræ à Græcis ad Romanos tranſlatæ, & Latinæ intendiſſe. *Numeris.*] Carmine *Veterum, &c.*] Vel quod antiquarius fuerit hic Cæſius, antiquitatis dictionibus uſus ſit, vel quod Poëmata ſcribat, quæ omnium prima apud mortales credita. Horat,

Fuit hac ſapientia quondam.

Turneb. lib. 30. cap. 7.

4. *Atque*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

tque marem ſtrepitum fidis intendiſſe Latinæ,
Iox juvenes agitare jocos, & pollice honeſto
gregios luſiſſe ſenes? Mihi nunc Ligus ora
ntepet, hibernatque meum mare, qua latus ingens
Dant ſcopuli, & multa littus ſe valle receptat.
unai portum eſt operæ cognoſcere cives.
or jubet hoc Enni, poſtquam deſtertuit eſſe
Iæonides Quintus, pavone ex Pythagoreo

Heic

VET. SCHOLIAST.

6. *Mihi, &c.*] Seipſum Perſius ſignifi-t ſeceſſiſſe in Liguriæ fines, videlicet opter Fulviam Siſenniam matrem am, quæ poſt mortem prioris viri ibi ıpta erat.

7. *Hibernat.*] Sævit, vel à navigiis ıcat. Sicut enim naves hibernare dici-ıus, ſic & mare, cum non navigatur.

10. *Cor jubet, &c.*] Hunc verſum ad ıum carmen de Ennii carminibus tranſ-ılit.

VARIORUM.

4. *Atque, &c.*] Denotat Lyricorum oëtarum ſubjectum. Fortem & animo-ım ſonitum, ut Pindari & aliorum he-oum, & fortium virorum facta præ-lara. *Intendiſſe.*] Intenſione nervorum, orumque pulſu expreſſiſſe, & accinuiſſe. *atinæ.*] A Græcis, per te & Horat ad Latinos tranſlatæ. *Lubin.*

5. *Mox, &c.*] Id eſt, qui mirus es ırtifex ad juveniles jocos, & amores verſibus agitandos. Et honeſto pollice decoro, & docto Poëmate egregios ſe-nes, eorumque ſales, & joca deſcriben-do. *Idem.*

6. *Luſiſſe.*] Jucunde verſibus deſcri-pſiſſe. *Mihi, &c.*] Verba Perſii de ſe; & eſt ὑπαλλαγή. Ego nunc fruor tepore maris Liguſtici commoti vehementius, ut per hyemem ſolet. Erat autem apud matrem Fulviam Siſenniam, quæ Ligu-ri cuidam aut Lunenſi nupſerat. *Caſaub. Turneb. Nunc.*] Alias enim Romæ dego. *Ligus ora.*] Pro Liguſtica. Eſt autem Ligus hoc loco fœmininum, & ad ora refertur *Lubin.*

7. *Intepet.*] Temperatiorem, & mi-tiorem aërem præbet. Indicat Liguriam magis tepidam hyemis tempore eſſe, quam in aliis regionibus. *Meum, &c.*] Hetruſcum vel Liguſticum intelligit. *Hybernat*] Sævit, & à navigiis vacat. *Quæ, &c.*] Lunæ opidi amœnitas de-claratur ex adjuncto portu; id eſt, ubi ſumma loci amœnitas, qua nimirum altiſſimi ſcopuli ingens ab utraque parte latus dant & efficiunt. *Qua.*] Id eſt, ubi. *Latus, &c*] Id eſt, ingentes ſui par-tes, vel ingentia brachia ab utraque parte protendunt, & porrigunt. *Idem.*

8 *Et littus.*] Id eſt, ubi littus in ſe recipit multam vallem, & planiciem & tutum à ventis & frigore quaſi ſinum, & gremium. *Multa, &c.*] Videtur *vallem* appellare curvaturam lunati littoris; unde & *Luna* dictus. *Caſaubonus.*

9. *Lunai, &c.*] Inſerit verſum Ennii, qui & ipſe hunc portum collaudavit, & com-mendavit: & cives ad mercaturam invi-tavit. *Eſt, &c.*] Precium ſcilicet. *Lubin.*

10. *Cor, &c.*] Pro Ennio cordato, & ingenioſo. *Deſtertuit.*] Id eſt, ſom-niandi finem fecit. Obiter Ennii vani-tatem perſtringit. Id eſt, poſtquam ex-pergefactus non amplius delirat, ſed jam cor habet; id eſt, cordatus & ſa-piens eſt. Quamvis ſint qui *cordis* men-tione reſpiciant ad illud Ennii, quo di-xit ſibi tria corda eſſe, quia tres linguas calleat, Latinam, Græcam & Oſcam. *Idem.*

11. *Mæonides.*] Homerus. Somnia-rat autem Ennius ſe Homerum eſſe fa-ctum. *Quintus.*] Non numeri, ſed En-nii prænomen eſt. Id eſt, jam rurſus Quintus Ennius ex pavone Pythagoreo factus. Aniles Pythagoricæ nugæ. Turn. lib. 30. cap. 7.

Heic ego ſecurus vulgo, & quid præparet Auſter
Infelix pecori: ſecurus, & angulus ille
Vicini, noſtro quia pinguior: & ſi adeo omnes
Diteſcant orti pejoribus, uſque recuſem
Curvus ob id minui ſenio, aut cœnare ſine uncto,
Et ſignum in vapida naſo tetigiſſe lagena.
Diſcrepet his alius. Geminos horoſcope varo
Producis genio. Solis natalibus, eſt qui
Tingat olus ſiccum muria vafer in calice empta,
Ipſe

VARIORUM.

12. *Heic, &c.*] *Hic*, In hoc loco, ego dego in tranquilla pace, & ocio: vulgi, & quid populus de me ſentiat, ſecurus. *Et, &c.*] Nec curo quid Auſter ventus ille meridionalis ſuo calore pecudi infelix, noxius & peſtilens, præparet, & portendat: indicat autem ſe vita Stoicum eſſe, & nullis adfectibus perturbari. *Lubinus.*

13. *Securus, &c.*] Non curo, non invideo, quod vicinus meus me ditior, & quod ejus agelli angulus, noſtro vel meo longe pinguior & fertilior eſt.

14. *Et ſi, &c.*] Etſi omnes homines mali & ignobiles diteſcunt, ego tamen miſer eſſe, iiſque invidere nolim.

15. *Uſque, &c.*] Id eſt, ſemper ego nolim. *Lubin.* Vel nunquam adducar, ut dolorem ex ea re ullum capiam. *Caſaubonus.*

16. *Curvus.*] In terram pronus more triſtium & dolentium. *Ob id.*] Eo nomine, quod alii fortunati ſunt, & diteſcunt. *Minui, &c.*] Id eſt, tædio, & dolore, & aliorum rebus ſecundis conſumi, & contabeſcere. *Senium* pro tædio ponit. *Sine uncto.*] Uncto & delicato cibo. *Lubin.*

17. *Et, &c.*] Solebant avari eſculenta & poculenta annulo obſignare, ne furtim aliquid auferretur. *Lubinus. In, &c.*] Duplex nota minutiſſimarum ſordium eſt, quam heic recenſet: prior, obſignare lagenas in quibus non vinum ſit, ſed vappa, id enim eſt *vapida lagena.* Deinde cum reſignandæ ſunt, tanto ſtudio obſervare an ſalva & integra ſint ſigna, ut naſo contingat lagenas. *Caſaub.* Turneb. lib. 30. cap. 7.

18. *Diſcrepet, &c.*] Senſus eſt: Ego quidem ita vivo, nec contra dico, quin alii aliter vivant, & illi quidem diſcrepent, & diſſideant ab hiſce meis moribus. Eſt autem conceſſio. *Geminos, &c.*] O Horoſcope, qui unus & idem es, tamen producis in lucem geminos eiſdem parentibus, eodem tempore ſatos, & natos, vario ingenio, diſſimilibus ſtudiis, diverſis moribus. *Horoſcope.*] Illud temporis momentum eſt, intra quod quiſque naſcitur: quaſi temporis inſpectio. *Varo.*] Vario, diſſimili, diſſentienti ingenio. *Lubinus.*

19. *Producis.*] In lucem ex utero materno profers. Contra alogos illos aſtrologos, qui putant eodem tempore, & ſub eadem conſtellatione natos ſimiliter eſſe adfectos. *Solis, &c.*] Inde fit, ut inter geminos etiam alter ſit, & inveniatur, qui adeo vafre & callide ſuas opes adſervet, ut alius extreme ſordidus & avarus, miſere & tenuiter victitet, alius ſiccum ſine ullo liquamine olus comedat, ſolis autem diebus natalibus lautius aliquanto vivere ſuſtineat, olus alias ſiccum tingat, & ungat, idque muria genere liquaminis viliſſimo, illaque in calice emta *Lubin.*

20. *Tingat.*] Leviter tangat, & imbuat. *Siccum.*] Alias, & nullo uncto vel liquamine imbutum. *Muria.*] Liquaminis genus viliſſimum, quod ex thynnorum tabe conficiebatur, ut garum ex ſcombrorum. Eſt etiam aqua ſalſa in qua aliquid fuit maceratum aut ſervatum. *In, &c.*] Id eſt, in exiguo vaſculo parce,

ple ſacrum inrorans patinæ piper: hic bona dente
randia magnanimus peragit puer. utar ego, utar,
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
Nec tenuem ſolers turdarum noſſe ſalivam.
Meſſe tenus propria vive: & granaria (fas eſt)
Emole. quid metuas? occa: & ſeges altera in herba eſt.

Aſt

VET. SCHOLIAST.

24. *Turdarum, &c.*] Cognoſcere turdorum ſapores. Solent enim quidam gulæ dediti, tantæ ſubtilitatis habere palatum, ut dignoſcant turdos, an cellarius, an terrarius ſit: an maſculus, an femina. Turdarum dixit abuſive, cum turdorum debuerat, ut Horatius ponit: *Pene macros, arſit, dum turdos verſat in igni.*

VARIORUM.

o parce, ne diebus profeſtis aliquid ſuperſit. Muria autem & ſimilia in calice emere, moris fuit. *Lubin.*

21. *Ipſe, &c.*] Id eſt, adeo avarus, & ſordidus, ut piper tanquam rem ſacram & religioſam minimeque tangendam, parce admodum, & minutatim patinæ inſtillet, & quaſi irroret. *Ipſe.*] Ἔμφαζις. Aliis enim hæc non concredit. *Hic, &c.*] Exemplum prodigi. At hic alius, vel alter puer ex geminis tanquam *magnanimus* bonorum ſuorum poſſeſſor, *grandia bona*, ingentes opes, *dente*, gula, *peragit*, dilapidat & abſumit. *Idem.*

22. *Magnanimus.*] Avari enim puſillanimes, ut qui habeantur, non habeant divitias. *Lubin. Puer.*] Hic pro ſtulto, non ætate, ſed moribus. *Caſaub. Utar, &c.*] Id eſt, ego autem contra utar meis facultatibus, utar inquam illis, ſed tamen ita ne illis abutar, & in luxuriæ vitium incidam, nec nimis lautus & delicatus libertis meis & ſervis, rhombos, & precioſos piſces per extremam luxuriam apponam. *Lautus.*] Liberalis nimis, delicatus, prodigus. *Lubin.*

23. *Rhombos.*] Piſcis plani genus, Romæ olim in delitiis habitus. *Een Tarbot. Ponere.*] In cibum apponere.

24. *Nec, &c.*] Id eſt, nec more extreme delicatorum & luxurioſorum nimium ſolers ſim, & ſubtilis meo palato, ut ſalivam tenuem, & ſaporem minimo diſcrimine diſtantem turdorum juniperis paſtorum, & aliorum poſſim dignoſcere, & diſcernere. Dixit autem turdarum abuſive pro turdorum. *Lubinus. Salivam.*] *Salivam* pro guſtu ponunt. Hinc *ſalivam movere* Latini dicunt, quæ guſtum excitant & proritant. *Salmaſ.* Turneb. lib. 30. cap. 7. *Solers, &c.*] Et maxima ſolertia internoſcam & diſcernam. *Lubin.*

25. *Meſſe, &c.*] Id eſt: faciendus eſt ſumtus pro ratione facultatum, & ſumtus meſſe propria vel annuis propriorum agrorum proventibus metiendi ſunt. *Lubin. Vivere meſſe tenus*; nihil quicquam de reditu reliquum facere, id enim eſt *tenus*, totum enim ſemper includit illud de quo dicitur. *Caſaubonus. Et, &c.*] Contra parſimoniam nimiam. Fas eſt quod terra naſcitur, granaria, & frumenta tua emolere, & panes inde conficere, vel ad alios uſus adhibere. *Granaria* pro frumento in granario recondito. *Lubin. Fas, &c.*] Quid cogitas, inquit, ô ſtulte, dum aſſidue bona congeris in horrea & granaria? quin potius promis quæ ſervas condita, & amicis pauperibus illa elargiris? *Caſaub.*

26. *Emole, &c.*] Pro exhauri molendo, ac quotidie liberaliter inſumendo. *Caſaub. Quid, &c.*] Occurrit objectioni avari. At metuo, ne conſumto illo frumento, paupertate premar. Reſpondet Perſius: Tu tantum officia tua ac munia fideliter exſequere, & nihil ibi defuturum eſt: tu tantum ara, ſere, occa, & ruſtica opera diligenter obi, & altera meſſis, altera ſeges, aliud frumentum tibi in herba eſt, tibi in agro reſurget & creſcet. Recte *metuas* dixit: avari enim cupiunt & metuunt, unde puſil-

 lanimes;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Aſt vocat officium: trabe rupta, Bruttia ſaxa
Prendit amicus inops: remque omnem, ſurdaque vota
Condidit Ionio: jacet ipſe in littore, & una
Ingentes de puppe Dei: jamque obvia mergis
Coſta ratis laceræ. nunc & de ceſpite vivo
Frange aliquid: largire inopi, ne pictus oberret
Cærulea in tabula. Sed cœnam funeris, heres
Negliget iratus, quod rem curtaveris: urnæ

Oſſa

VET. SCHOLIAST.

30. *Ingentes, &c.*] Navium tutelam dicit, quam in puppibus habent, vel pingunt.

VARIORUM.

lanimes; ut contra prodigus, magnanimus ſuperius dicitur. *Occa.*] Grandes glebas cædere, & ligonibus frangere. *In, &c.*] Vide Proverbium:

- *tua meſſis in herba eſt.*

Turneb. lib. 30. cap. 7.

27. *At, &c.*] Hæc ſequentia interpretes, Perſii verba, eſſe cenſent. Sed ſunt avari, perſimoniam ſuam defendentis, eique honeſtiſſimam rationom prætexentis, qui ſimulat ſe accumulare opes, ut olim amicis egentibus poſſit benefacere. Senſus eſt: Ego quidem libenter liberalius mea bona inſumerem; At hominis officium mihi contradicit, & vocat, exigit & requirit, ut egenti At vocat, exigit & requirit, ut egentibus & naufragis amicis opituler. *Trabe, &c.*] Deſcriptio naufragi. *Amicus* meus *inops*, calamitoſus, & naufragus, *trabe rupta*, & navi fracta, vix enatando evadens, *ſaxa Bruttia*, & ſcopulos Lucani, & Brutii maris, *prendit*, & ne ſubmergatur, amplectitur. Et ſic *rem* ſuam *omnem* & *ſpem* & *vota* ſua *ſurda*, & Diis tanto naufragio non audita, Ionio mari *condidit*, & naufragio amiſit, & perdidit. *Lubin.*

29 *Ionio.*] Pars maris mediterranei, quæ ſupra fauces Adriatici inter Siciliam & Cretam expanditur. *Jacet, &c.*] Naufragus amicus. *Et, &c.*] Dii in quorum tutela navis fuit. Quorum ſtatuas & ſimulacra de puppe ablata, ſecum e naufragio eripuit, & ad littus detulit. Turneb. lib. 19. cap. 2.

30. *De, &c.*] Ex conſuetudine veterum, qui in puppi ſacrarium, velut lararium quoddam habebant. *Jamque, &c.*] Id eſt, ratis laceræ, & fractæ pars, & coſta ipſis mergis & avibus marinis, dum ſe aquis immergunt, obvia eſt. *Lubinus.*

31. *Coſta, &c.*] Pro parte navis. *Nunc, &c.*] Verba avari. Hic jam opus eſt in tanta calamitate amici, ut liberalitatem exerceas; nunc opus eſt ut non tantum ex meſſe, reditibus & fructibus, ſed & de vivo ceſpite, & virenti agello aliquid auferas & frangas, particulam aliquam fundi & prædiorum amico inopi largiaris, & diſtribuas, unde vitam, victum & amictum ſibi ſuſtentet. Eſt autem *Ceſpes vivus*, proprie herba, una cum terra avulſa. *Idem.*

32. *Ne, &c.*] Naufragi caſum ſuum in tabula depictum, ſtipem mendicantes, circumferebant. *Oberret.*] Ut mendicantes, ab uno ad alium erret. *Idem.*

33. *Cærulea.*] In qua aqua pelagi cerulea depicta. *Sed, &c.*] Si liberalius vectitaveris, heres tuus infenſus & iratus, quod rem, hereditates, & opes tuas imminueris & curtaveris, ubi mortuus fueris parum honorifice te ſepeliet. *Cœnam, &c.*] Silicernium intelligit, quæ cœna in mortuorum ſolatium Diis manibus inferebatur, & una cum funere cremabatur. *Silicernium.*] Quaſi ſilentes umbræ eam cernerent. *Idem.*

34. *Curtaveris.*] Imminueris, conſumſeris. *Urnæ oſſa.*] Vetus ſepeliendi ratio innuitur, qua cremati cadaveris reliquiæ, oſſa, vel cineres, multis odoribus, aromatibus, & unguentis perfundebantur, & condebantur. *Idem.*

35. *In-*

ſſa inodora dabit: ſeu ſpirent cinnama ſurdum,
u ceraſo peccent caſiæ neſcire paratus.
une bona incolumis minuas? Sed Beſtius urget
octores Graios. Ita fit, poſtquam ſapere urbi
um pipere, & palmis venit noſtrum hoc, maris expers,
œniſecæ craſſo vitiarunt unguine pultes.
æc cinere ulterior, metuas? at tu, meus heres
uiſquis eris, paulum, à turba ſeductior audi.
bone num ignoras? miſſa eſt à Cæſare laurus
Inſignem

VET. SCHOLIAST.

35. *Oſſa, &c.*] Sine unguentis: vel honora, ſepulturæ honore carentia.

40. *Craſſo, &c.*] Solent ruſtici cum leum defuerit, adipe pecudum in pulm miſſo, pro oleo uti.

VARIORUM.

35. *Inodora.*] Quæ nullum odorem mittunt, & ſurdum ſpirant. *Dabit.*] d ſepulturam exhibebit. *Cinnama.*] ynecdoche. pro omni aromate, cinnana & caſia hic ponuntur: Vel, pro unuentis ex illis. *Surdum, &c.*] Quorum dor obtuſus, ſurdus, & inſenſibilis. *Spirent.*] Rodoleant, fragrent. *Lubin.*

36. *Caſiæ.*] Quibus nos pro cinnamono utimur. Quod hic vocat: *Peccent ceraſo*, id eſt, ceraſo admixto adulteratæ ſint. *Neſcire. &c.*] Diſſimulans, negligens, nihil curans. *Idem.*

37. *Tunc. &c.*] Verba futuri hæredis, indignatione plena: Tune opes, & bona tua adhuc ſalvus & incolumis, imminues & atteres, cum ea ſervare deberes in apparatum funeris tui. *Caſaubonus.* *Beſtius.*] Nomen hæredipetæ, aut avari cujuſdam, quem per proſopopœiam loquentem introducit. *Urget.*] Accuſat, damnat, & reprehendit. Turn. l. 30. c. 7.

38. *Doctores.*] Periphraſis Philoſophorum. *Ita fit.*] Verba Beſtii cum indignatione proferenda. *Poſtquam, &c.*] Id eſt, poſtquam hæc noſtra ſapientia maris expers & Romana, nobis cum peregrinis mercibus venit, & admiſſa eſt in urbem. *Lubin.*

39. *Cum, &c.*] Emphaſin habet. Illo enim delicatiores cibos condiebant. *Palmis.*] De arbore intelligit. Vide Plin. libro 13. capite 4. *Noſtrum, &c.*] Id eſt, noſtra hæc ſapientia ciſmarina & Romana, non amplius Græca. *Lubinus.* *Maris, &c.*] Id eſt mollis & effœminata. Vel ſapientia quam vulgo docemur, tranſmarina, id eſt, Græca. *Caſaubonus,* Turneb. lib. 30. cap. 7.

40. *Fœniſecæ.*] Ruſtici fœnum ſecantes. *Craſſo, &c.*] Pingui condimento. Solebant enim ruſtici, cum oleum deeſſet, adipe pecudum olei loco uti. *Vitiarunt.*] Infecerunt, condierunt. *Lubinus.* *Craſſum unguen*, pro exquiſitis delitiis, ut ſupra craſſa amoma, id eſt, eximia. aliter autem locus hic accipiendus, quam ut verba ſonant: nam Romani cum luxuriæ aſſueverunt, non unxere impenſius pultes ſuas: verum iis neglectis, lautiores cibos expetiverunt. *Caſaubonus.*

41. *Hæc*] Vel quid heres de te ſentiat: vel ut mortuus honorifice ſepeliaris. Malim hæc legi ſine interrogatione: ut conceſſio ſit ironica, ad irridendam eorum fatuitatem, qui vivunt miſere, ſuum aſſidue genium defraudantes, eo impulſi metu, ne cœnam funeris iratus heres negligat. Hoc ſane, ait Perſius, jure metuas: ſed tum cum eris *cinere ulterior*, id eſt, cum fueris fato functus. *At tu, &c.*] Heus tu, quiſquis meus hæres futurus es, illa quæ dicturus ſum aliquanto à turba ſeductior, & remotior audi, & auſculta. *Lubin.*

42. *A turba.*] Remotis arbitris. *Idem.*

43. *Miſſa, &c.*] Senſus eſt: Num tu ignoras,

Inſignem ob cladem Germanæ pubis, & aris
Frigidus excutitur cinis: ac jam poſtibus arma,
Jam chlamydes regum, jam lutea gauſapa captis,
Eſſedaque, ingenteſque locat Cæſonia Rhenos:
Diis igitur, genioque ducis, centum paria, ob res
Egregie geſtas, induco: quis vetat? aude.
Væ, niſi connives. Oleum, artocreaſque popello
Largior: an prohibes? dic clare: Non adeo, inquis:
Exoſſatus ager juxta eſt. Age, ſi mihi nulla

Jam

VARIORUM.

ignoras, quod à Claudio Caligula Cæſare laurus victoriæ index, cum litteris ad ſenatum miſſa eſt, ob egregiam Romanorum victoriam, & inſignem cladem, & ſtragem Germanæ pubis. Cui victori jam ſacrificia & victimæ in triumphum parantur, & ab omnibus aris vetus & frigidus cinis, & pulvis excutitur, & altaria ad ſacrificia præparantur. *Laurus.*] Pro laureata Epiſtola qua ſuam victoriam, S. P. Q. imperatores annunciabant. *Lubinus.*

44. *Germanæ, &c.*] Pro Germanis puberibus. *Idem.*

45. *Frigidus, &c.*] Vetus, qui longo tempore igni ſacrificiorum non incaluit. *Excutitur.*] Ad nova ſacrificia reparanda removetur. *Poſtibus.*] Quibus captivorum arma in judicium victoriæ adfigebantur. *Lubin.*

46. *Chlamydes.*] *Chlamys* erat militaris veſtis, pallio aſtrictior, & brevior. *Lutea, &c.*] Veſtes militares villoſæ, quibus utebantur in hybernis. *Idem.*

47. *Eſſeda.*] Erant vehicula Gallica vel Belgica, corio vel panno cooperta. *Locat.*] Accommodat ducibus Germanis captivis. *Cæſonia.*] Caligulæ uxor, effrenatæ libidinis mulier. Hæc Caligulæ poculum amatorium porrexit, quo ille in furorem verſus. *Rhenos, &c.*] Germanos, Rheni accolas. *Idem.* Dorleans legit, *rhedas.*

48. *Diis, &c.*] Quare Diis immortalibus hujus victoriæ & triumphi auctoribus, & Caligulæ ducis Genio, ob res præclare & egregie geſtas, centum paria gladiatorum in theatrum & arenam inducere & producere conſtituo. Munera autem gladiatoria, & ludos adeo cruentos in religionis parte numerabant. *Genio.*] Naturæ Deo, cujus ductu & auſpicio res tam feliciter ceſſit. Turneb. lib. 30. cap. 7.

49. *Quis, &c.*] Scilicet quo minus hæc faciam. *Aude.*] Tu autem hæres ſume tantam animi confidentiam, & aude mihi contradicere. Eo magis & majoribus ſumptibus hæreditatem, cui inhias, exhauriam. *Caſaubon.*

50. *Væ, &c.*] Væ tibi, niſi mihi adſentiaris. *Oleumque, &c.*] Quin etiam oleum, & artocreas, cibum ex pane & carne, atque adeo epulum, & congiarium populo largior. *Idem.*

51. *An, &c.*] An tu, ô heres, illud fieri vetas & prohibes, *Dic, &c.*] Quaſi hæres ringatur ad hæc & murmuret: ideo dicit, *dic clare*, quid muſſas, ecquid hæc res tibi moleſta eſt? *Non, &c.*] Verba hæredis, & dicit, ſe non adeo impedire, vel prohibere, quominus animo morem gerat. Et ſequentia Perſii ſunt: Eſt mihi ager exoſſatus & ſatis fertilis ſoli, ut facile hæredem invenire poſſim. *Idem.*

52. *Exoſſatus, &c.*] Fœcundus & fertilis, & probe cultus à lapidibus & ſaxis repurgatus. Turnebus lib. xxx. c. 7. *Age, &c.*] Senſus eſt: Age ſi jam nullus mihi cognatus, nullus, qui mihi conſanguinitate conjunctus fiet, non interea tamen omni hærede deſtituor: ſed viam Appiam peto, & ad pauperem vicum Bovillas, & in valle Aricina ad clivum Virbii accedo; ibi vero Manius

hæres

Jm reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
ulla manet, patrui ſterilis matertera vixit,
eque avia nihilum ſupereſt: accedo Bovillas,
livumque ad Virbî: præſto eſt mihi Manius heres,
rogenies terræ: quære ex me, quis mihi quartus
t pater, haud prompte, dicam tamen: adde etiam unum,
num etiam, terræ eſt jam filius: & mihi ritu
lanius hic generis prope major avunculus exſtat.
ui prior eſt, cur me in decurſu lampada poſcas?

Sum

VET. SCHOLIAST.

55. *Accedo, &c.*] Bovillæ ſunt vi-s ad undecimum lapidem Appiæ viæ: ia aliquando in Albano monte ab ara giens taurus jam conſecratus, ibi com-ehenſus eſt. Inde Bovillæ dictæ.

56. *Clivumque, &c.*] Quatuor mil-ous ab urbe eſt Virbii clivus, qua iter t ad Ariciam, & ad nemus Dianæ, ubi irbius colitur, id eſt, Hippolytus, quod s in vitam prolatus ſit. Nota autem oud Virgilium fabula eſt. *Mannius.*] Iannium dicit deformem & ignotum ominem, eo quod Maniæ dicuntur in-ecori vultus perſonæ, quibus pueri ter-entur.

61. *Qui, &c.*] Apud Athenas cum venes ludos curſu celebrabant, qui vi-tor eſſet, primus facem tollebat: de-ide ſequenti ſe tradebat, & ſecundus ertio: ſimiliter omnes, donec curren-um numerus impleretur.

VARIORUM.

æres ultro mihi præſto eſt. *Bovillas.*] Pauper vicus erat Romæ proximus, ubi Clodius à Milone interfectus eſt. MSS. *Bovillæ*, non *Bobillæ*. Lubin.

56. *Clivumque, &c.*] Qui quatuor millibus ab urbe aberat, qua ad Aritiam & Nemus Dianæ, ubi Virbius, vel Hippolytus colebatur, ibant. *Manius.*] Hic Manius, cujus poſteri hic habitabant, Aricinum lucum Dianæ conſecrarat. Vide Eraſmum in Proverbio. *Multi Manii Ariciæ.* Dicit autem hic Manium pro quovis ibi habitante. Turneb. lib. xxx. cap. 7.

57. *Progenies, &c.*] Objectio. Verum ille eſt terræ filius, homo obſcuro loco natus, & à tua familia alienus: qualem hæredem ſcribere abſurdum eſt. *Quare, &c.*] Reſpondet Perſius: Et ſi terræ filius eſt & ignotus, non tamen eſt alienus, quia atavus meus itidem ignotus eſt, & terræ filius: nam & ejus genus incertum eſt. His adde etiam unum, & adhuc etiam unum, & quære quis quintus vel ſextus pater & atavus, aut tritavus meus fuerit, ille vero jam mihi æque eſt ignotus & obſcurus. *Quartus pater*, eſt atavus. *Lubin.*

59. *Ritu, &c.*] Ratione, vel ordine cognationis, ſi ſtemma ſpectemus. *Idem.*

60. *Manius.*] Iſta ratione Manius mihi cognatus probatur eſſe, non ille quidem proximus; ſed tamen cognatus. *Caſaubon.*

61. *Qui, &c.*] Reprehendit jam hæredipetam, cujus impudentiam perſtringit, qui major natu ac ſenior, Junioris mortem avide ejuſque bonis inhiare non erubeſcebat. *Qui, &c.*] Omitto Manium, inquit, ſed tu mi hæres, quem naturæ propiorem mihi fecit, quam ſit Manius, & ad quem lege naturali mea hereditas prius perventura eſt quam ad illum, cur de hæreditate mea, viventis adhuc es ſollicitus? Tum in agonibus, poſterior curſor facem poſcebat priorem. non contra. quare inepte expoſueris, qui prior es in curſu. Lampades autem tradebant non currentes, ſed decurſo ſpatio: ſicut hæreditatem non tradit, qui vivit, ſed qui vixit. *Caſaubon. Prior.*] Natu major, annoſior. *In, &c.*] In hoc curriculo, vel ſtadiodromo

vitæ

Sum tibi Mercurius: venio Deus huc ego; ut ille
Pingitur, an renuis? vin' tu gaudere relictis?
Deeſt aliquid ſummæ. minui mihi: ſed tibi totum eſt,
Quicquid id eſt. Ubi ſit, fuge quærere, quod mihi quondam
Legarat Tadius, neu dicta oppone paterna.
Fœnoris accedat merces: hinc exime ſumtus:
Quid reliquum eſt? reliquum? nunc nunc impenſius unge,
Unge puer caules. Mihi feſta luce coquatur
Urtica, & fiſſa ſpumoſum ſinciput aure:

Ut

VET. SCHOLIAST.

67. *Fœnoris, &c.*] Tractum eſt hoc à patribus qui dicunt filiis ſuis: hoc, quod vobis lucri de fœnore acceſſit, ad fructum, id eſt, ad uſum vitæ vobis proficiat: reliquum vero pecuniæ reſervate integrum.

VARIORUM.

vitæ humanæ. *Lampada.*] Allegorice, pro ipſis bonis & facultatibus. *Lubin.*

62. *Sum, &c.*] Dialogiſmus Perſii & hæredis ad finem uſque. Senſus eſt: ego ſum tibi hæres, tanquam lucri Deus, qui mea bona gratuito tibi offeram. Ego huc ad te, ut ille Mercurius, dextra tenens marſupium pingitur, cum bonis meis tanquam Deus venio, eaque tibi gratis, ſine tuo merito, offero. *Mercurius.*] Lucri Deus. *Idem.*

63. *Pingitur.*] Pingebatur Mercurius dextra marſupium tenens, quod ſupra caput hirci jacebat, ſiniſtra caduceum tenebat. Ad pedes hircus & gallus erant. *An, &c.*] An recuſas accipere quicquid ego tibi gratis offero? *Gaudere.*] Hilari animo accipere, tanquam lucrum adventitium. *Idem.*

64. *Deeſt, &c.*] Verba hæredis Perſii hæreditatem adire recuſantis, ex adjunctis, quod ſumma bonorum Perſii aliqua parte imminuta ſit. *Minui.*] Reſpondet Perſius: ſi aliquid deeſt, mihi deeſt, non tibi; mihi minui, non tibi: tibi autem quicquid id eſt, quod reliqui, totum & integrum eſt, nihilque tuæ ſummæ deeſt, nam nihil tibi debebatur. *Idem.*

65. *Ubi, &c.*] Id eſt, ſi ſapis ô hæres, cave & fuge illud ex me quærere, ubi illud ſit, vel ubi illud reliquerim, quod Tadius mihi olim in teſtamento reliquit. Non enim teneor tibi rationem reddere. *Idem.*

66. *Neu, &c.*] Nec patruus mihi eſto, nec dicta imperioſa, cenſoria, & paterna, quibus uti ſolent patres in repetenda rerum filiis creditarum ratione, mihi pro meis facultatibus quas tibi relinquo, repone, & retribue. *Idem.*

67. *Fœnoris.*] Olim cum relictam à me hereditatem adminiſtrabis, rem amplifica; & fœnoribus auge tuam ſortem. *Fœnoris merces*, eſt merces mutuo datæ pecuniæ. *Hinc, &c.*] Hinc ex fœnore, non ex ſorte. Sumptus, τὰ ἐπιτήδεια καθ' ἡμέραν. *Caſaub.* Turneb. lib. XXX. c. 7.

68. *Quid, &c.*] Verba hæredis hæreditatem imminutam eſſe moleſtiſſime ferentis. *Reliquum.*] Verbum Perſii cum ſtomacho pronunciandum. Heus puer nunc delicatiora fercula mihi compara, jam cibos meos lautos pingues impenſius unge. Quaſi dicat: Nihil tibi relinquere, & omnia ante mortem conſumere, ſtat ſententia. *Lubinus.* *Nunc, &c.*] Quando video divitias meas pluris à te fieri, quam vel amorem meum, vel etiam vertutes. *Caſaub.*

69. *Mihi, &c.*] Egone, ut olere duro & ſalſamentis miſere victitem, quo filius tuus partas ſervataſque opes ſudore meo, abdomini ſerviens, dilapidet? hoc placet mi heres? *Caſaub.* *Feſta.*] Cum lautius vivendum. *Lubin.*

70. *Urtica.*] Ex qua tenuioribus viliſſimum olus. *Lubin.*

71. *Nepos.*]

t tuus iſte nepos olim ſatur anſeris extis,
um moroſa vago ſingultiet inguina vena,
tricia immeiat vulvæ. mihi trama figuræ
t reliqua, aſt illi tremat omento popa venter.
Vende animam lucro, mercare, atque excute ſolers
mne latus mundi, ne ſit præſtantior alter
appadocas rigida pingues plauſiſſe cataſta.
em duplica. Feci, jam triplex: jam mihi quarto,

Jam

VET. SCHOLIAST.

77. *Cappadocas, &c.*] Gladiatores di-. Nam apud antiquos venales gladiares in cataſta ponebantur, ut in eis ſſent omnia membra inſpici. Vel quia appadoces dicerentur habere ſtudium turale ad falſa teſtimonia proferenda: i nutriti in tormentis, à pueritia, euleum ſibi facere dicuntur, ut in eo ſe vicem torqueant, & cum in pœna rdurarent, ad falſa teſtimonia ſe bene nundarent. *Paviſſe.*] Legitur & *plauſe*: quoniam venales antequam in cata imponantur, cantant univerſi parir more gentis ſuæ.

VARIORUM.

71. *Nepos.*] Ambigue & ingenioſe ixit. Aliquis ex poſteris tuis nepos & uxurioſus hæres. *Anſeris.*] Quæ olim ſummis delitiis habebantur. Intelligit utem jecur. *Lubin.*

72. *Cum, &c.*] Ut cum ceperit faſtiire plebeiam & vulgivagam Venerem, ecuniæ vi irrumpat in thalamos nobium virginum ac matronarum. non diit hoc Perſius ex doctrina Stoicorum, uibus peccata omnia paria; ſed ex vuli opinione, quæ latum diſcrimen iner iſta ponebat. *Singultire*, hic eſt, faidire copiam alicujus rei. *Caſaubonus.* el palpitabit. *Vago.*] Varia vel conceſſa licita Venere.

73. *Patritiæ, &c.*] Rem habeat cum obili fœmina. *Mihi, &c.*] Egone ut ne macerem ac fiam oſſa ac pellis, iſte epos ventrem ingluvie promittat? *Trama* heic quæ Prudentio *nervorum textura*, Een Geraemte. *Caſaubon.* Turneb. ib. 30. cap. 7.

74. *At, &c.*] Hæredi, vel nepoti. *Omento.*] Pinguedine, qualis in omento. Sunt autem *popæ* victimarii, qui ſe hoſtiarum viſceribus prope curabant. *Lubinus.*

75. *Vende, &c.*] Concludit Satyram Ironica conceſſione, ut aliquis per fas nefas hinc inde opes accumulet, nullumque finem accumulando inveniat. *Caſaubon.* Vel, redime omnes lucri faciendi occaſiones, vel jactura animæ, id eſt, vitæ. *Idem.* *Excute, &c.*] Pervagare, penetra. *Solers.*] Ad lucrum prudens, & circumſpectus. *Lubin.*

76. *Omne, &c.*] Extremos indos, ultimam Thylen. *Ne ſit.*] Argumentum à fine, ne quis alter ditior & opulentior videatur, & ne quis mango præſtantior & numeroſior ſit Cappadocas pueros pingues & bene habitos, & inamœna machina, in qua venales exponuntur paviſſe, & majores quæſtus feciſſe. *Præſtantior, &c.*] Helleniſmus.

77. *Cappadocas.*] Synecdoche, pro omnibus mancipiis. Magna enim ſervorum multitudo inde ex Cappadocia Romam advehebatur. *Lubinus.* *Plauſiſſe.*] *Plaudere*, palpo percutere, aut plana manu ferire: quod videntur feciſſe mangones, ad oſtentandam εὐεξίαν & bene curatam cutem ſuorum mancipiorum: & confirmat hanc interpretationem, vox *pingues*. Caſaub. Turneb. lib. 22. cap. 8. & lib. 30. cap. 7. Regio Armeniæ finitima. *Lubin.* *Cataſta.*] Pegma ligneum, in quo ſuos venales collocabant, cum illos vendebant, aut ad venditionem parabant. *Caſaubon.* *Rigida.*] Inamœna vel robuſta. *Lubin.*

78. *Rem, &c.*] Verba Perſii ad avarum, opes tuas conduplica. *Feci.*] Reſpondet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Jam decies redit in rugam. Depunge, ubi ſiſtam,
Inventus, Chryſippe, tui finitor acervi.

VET. SCHOLIAST.

80. *Inventus*, &c.] Chryſippus philoſophus Stoicus. Syllogiſmum σωρείτην vocavit, quem per adjectionem & detractionem ex acervi frumentarii ſimilitudine oſtendit.

VARIORUM.

ſpondet avarus. *Redit, &c.*] Quaſi in plicam, ut decuplex ſit. Metaph. à veſtibus. *Lubinus.* Vel quæ nondum tendit neque explet marſupium: ſed adhuc hians & laxum eſt os illius. *Caſaub.*

79. *Depinge*, &c.] In editione Pithœi eſt *depunge*, quod perplacet. Tranſlatum à libræ ſcapo: ubi punctis notatæ ſunt ponderum menſuræ. Heic igitur Perſius avarum heredem urget, doceat ſe ubi ſiſtat; nimirum id voluit paucis oſtendere, avaros finem conſequi nunquam. *Caſaubonus.*

80. *Inventus*, &c.] Specie proverbii hoc dicitur quaſi diceret: Doce me finem tuæ avaritiæ: atqui modum imponere tuæ avaritiæ non magis potes tu, quam olim potuit Chryſippus finem ſoritis invenire, & ubi reſiſtendum eſſet definire. Ait vero Perſius, tui *Chryſippe acervi:* quia multum in eo Chryſippus ſudaverat, ut finitorem acervi inveniret: ſed fruſtra. *Caſaub.* Turnebus lib. 30. cap. 7. *Chryſippe.*] Stoicus hic Philoſophus Cleanthis diſcipulus. *Acervi.*] Syllogiſmi acervalis vel ſoritis, qui cum eſſet captioſus infinitis quæſtionibus; excogitarat Chryſippus rationem, quomodo illi reſpondendum eſſet. Dixerat enim oportere ἡσυχάζειν, quieſcere: quod hic Perſius vocat *ſiſtere*, priuſquam in immenſum creſcat. *Lubin.*

FINIS.

INDEX
VERBORUM PERSII OMNIUM

Quæcunque in Satyris extant.

p. prodromum ſignificat, numeri virgulâ (,) ſtipati Satyram, reliqui Satyræ verſus.

A.

ABaco 1,131.
ablatura 1,100.
abrodens, 5,163.
ac dam, 5,173.
ac das 1,6.
ac dat 6,67.
ac do 8,55.
ac rſat. 5,172.
ac , 1,76.
a pió 5,87.
a tra 2,5.
a tvi 6,80.
a ti 4,32.
a to. 5,86.
a e 4,34. 5,127.
a i 2,13.3,23.5,14.
a us 5,99.
a p. 7. &c.
ade, 6,58.
alita 1,92.
aluctis 3,47.
eo 1,26.6,14.51.
nuc 3,58.
miſſus 1,117.
moveant 2,75.
movit. 6,1.
ligna 5,81.
lſit 3,7.
ſonat 1,102.
vehe 5,134.
verſo 1,44.
lunca 4,40.
des 2,36.
dilis 1,130.
gæuna 5,142.
gra 3,63.
gris 3,88.
gro 5,129.
groti 3,83.
nos 2,56.
quali. 5,47.
ra 2,59.3,39.
rumnis 1,78.
rumnoſique 3,79.

affero p. 7.
afferre 1,69.
afflate, 1,123.
agam 5,134.
agaſo, 5,76.
age 2,17.42.6,52.
agedum 2,22.
agendo. 5,97.
ager 2,49.6,52.
agis 3,5. 5,154.
agitare 6,5.
agitet, 5,129.
agnam. 5,167.
ahenos 2,56.
ais 1,2. 4,27.
ait 1,40.85.3,7.5,163.
alba, 1,110.5,183.
albas 1,59.
albata 2,40.
albo 3,98.
albus 1,16.3,115.
alea 5,57.
algente 3,111.
alges 3,115.
alia 3,36.
alienis 1,22.
aliquem 1,122.
aliquid 1,14.125.3,60. 5,137.6,32.64.
aliquis 1,32.3,8.77.
alius, 5,83.6.18.
aliud 4,19.5,68.
alli. 5,188.
alter 1,27.6,76.
altera 5,67.6,26.
alternus, 5,155.156.
alto 3,33.103.5,95.
amarum 4,48.
ambages 3,20.
ambiguum 5,34.
ambitio, 5,177.
ambo 5,43.
amborum. 5,45.
amens 3,20.
amice 5,23.
amicis 3,47.5,109.

amico 1,116.
amicus, 6,28.
amitis, 6,53.
amo 1,55.
amomis 3,104.
amplexa, 5,182.
ancipiti. 5,156.
ancipitis 4,11.
angues 1,113.
angulus, 6,13.
anguſtæ 3,50.
anguſtos. 3,2.
anhelanti 5,10.
anhelet. 1,14.
animæ 1,14.2,61.5,23.
animam. 6,75.
animo 2,73.5,65.
animus 4,7.5,39.
anne 3,39.
annos. 2,2.5,36,69.
annuere 2,43.
anſeris. 6,71.
ante 1,74.2,33.4.5,15.5,115.142.5,166.
antiopa 1,78.
Anticyras 4,16.
antithetis 1,86.
anus 4,19.
apennino 1,95.
aperto 2,7.
apponet 2,2.
appoſita 5,38.
aprici, 5,179.
aptas. 5,140.
aptaveris. 5,95.
aptior 2,20.
aptius 1,45.46.
apula 1,60.
aqualiculus 1,57.
arat 4,26.
arator 5,102.
aratra 1,75.
aratro 4,41.
arcadiæ 3,9.
arcana 4,35.5,29.

arceſſis 2,45.
Arceſilas 3,79.
Areti 1,130.
arcum 3,60.
argenti 2,11.52.
argento 3,69.
aris. 6,44.
ariſtas 3,115.
arma 1,96.6,45.
arripit 5.159.
ars 5,105.
articulos 5,59.
artifex p.11.
artificem 5,410.
artifices 1,71.
artis p.10.
artocréas 6,50.
artos 5,170.
arundo 3,11.
aſini 1,121.
aſper 3,69.
aſpexi 110.
aſpice 1,125.
aſſem 1,88.
aſſenſere 1,36.
aſſidue 3,1.
aſſiduo 4,18.
aſſigna 5,81.
aſt 6,27.74.
aſtringas 5,110.
aſtrum 5,51.
aſtutam 5,117.
atque 3,62.82.98.5,44.
94.131.170.6,4.75.
attamen 5,159.
Attî 1,50.
attinge 3,108.
Atys 1,93.105.
avaritia 5,132.
audaci 1,123.
aude 6,49.
audeo, 6,51.
audi 6,42.
audiat 2,8.
audiet 5,137.
audire 1,84.
audiret 3,47.
audis 1,125.
avia 2,31.6,55.
avias 5,92.
avidos 5,150.
avis 1,46.
auratis 3,40.
aure 1,126.5,63.6,70.
auſa 2,58.
aurem 2,21.5,86.96.
aures 4,50.
auriculas 1,59.108.121.
2,30.
auriculis 1,22.23.
auro 2,53.55.4,44.5,106.
aurum 2,59.69.
auſim 5,26.
auſter 6,12.
avunculus 6,60.
axe 5,72.

B.

Baccam 2,66.
Balanatum 4,37.
balba 1,33.
balnea 5,126.
balteus 4,44.
barba 2,58.
barbam 1,133.2,28.
barbatum 4,1.
Baro. 5,138
Baſſaris 1,101.
baſſe 6,1
Bathylli 5,123.
Baucis 4,21.
beatulus 3,103.
belle 1,49.
bellum 1,87.
bene 1,111.4,22.30.
Berecynthius. 1,93.
Beſtius. 6,37
beta 3,114.
bibulas 4,50.
bicipiti. p.2.
bicolor 3;10.
bidental 2,27.
bile 2,14.4.6.
bilis 3,8.5,144.
bis. 2,16.
blandi 5,32.
blando 4,15.
bombis 1,99.
bona 2,5.8.63.6,21.37.
bone 2,22.3,94.6,
43.
boni 4,17
bove 2,44.
boves 1,74.
bovillas 6,55.
braccatis 5,53.
brevis 5,121.
Briſæi 1,76.
bruma 6,1.
bruto. 5,85.
bruttia. 6,27.
buccas 5,13.
bullaque 5,31.
bullatis 5,19.
bullit 3,34.
buxum. 3,51.

C.

CAballino fonte. p.1.
cachinno 1,12.
cachinnos 3,87.
cadat, 5,91.
cadunt 3,102.
cœco 1,62.
cæcum 4,44.
cædimus 4,42.
cædit 1,106.
cæleſtium 2,61.
cæpe 4,81.
cærulea 6,33.
cæruleum 1,94.
Cæſare 6,43.
cæſo 2,44.
cæſonia 6,47.
cætera 5,122.
Calabrum 2,65.
calamo 3,12.19.
calcaveris 2,38.
calces 3,105.
calet 3,108.
calice 6,20.
calidæ 4,7.
calido. 5,144.
calidum 1,53.3,100.
callem 3,57.
calles 4,5.5,105.
callidior 3,51.
callidus 1,118,5,14.
Callirhoen 1,134
Caloni aptaveris 5,95.
calve 1,56.
camelo 5,136.
cannino 5,10.
Camæna 5,21.
campo 5,57.
campos 2,36.
candelæ 3,103.
candida 3,110.
candidus 2,2.4,20,5,33.
canicula 3,5.49.
canina 1,109.
canis 1,60.5,65.159.
canitiem. 1,23.
cannabe 5,146.
cano 1,33.
cantare p.14.
cantas 1,89.

canta-

ntaverit 4,22.
ntet 1,88.
nthum 5,71.
nto 5,166.
ntus 4,49.
pillis 3,10.
pite 3,80.106.5,18.
piti 1,83.
put 2,16.3,58.
ppadocas, 6,77.
prificus 1,25.
aptis 6,46.
aput 1,100.5,188.
arbone 5,108.
aret 3,33.
armen p.7.
armina 1,20.43.
arminis 5,5.
arpamus 5,151 63.5,2.
aſiæ 6,36.
aſiam 2,64.
aſſes. 5,170.
aſtiges, 1,7.
caſtoreum 5,135.
cataſta. 6,77.
catenæ 5,160.
catino 3.111.
catinum 5,182.
Catoni 3,45.
cauda 5,183.
caudam 4,15.
caules 6,69.
cauſas 3,66.
cautus 4,49.5,24.
cedo. 2,75.
cedro 1,42.
celſa 1,17.
cenſen 5,168.
Cenſoremne 3,29.
centenas 5,26.
centeno 5,6.
centum 1,29. 5,1.2.191.
6,48.
Centuriones. 5,189.
centurionum 3,77.
centuſſe. 5.191
Ceraſo 6,36.
cerdo 4,51.
certe 5,51.
certo 4,45.100.
Certum. 5,65.
cervice 1,98.
cervices 3,41.
ceſpite 6,31.
ceſtas, 5,127
ceſſes 4,33.
ceſſit, 5,30.
ceves 1,87.
Chæreſtratus, 5,162.
χαῖρε p.8.
chariſque 3,70.
chartæ 3,11.
Chartis 5,62.
chiragra 5,58.
chlamydes, 6,46.
chordæ 6,2.
Chryſidis, 5,165.
Chryſippe, 6,80.
cicer, 5,177.
ciconia 1,58.
cicutæ 4,2.5,145.
cinere, 6,41.
cinis 1,36.5,152.6,45.
cinnama 6,35.
cippus 1,37.
ciriatorum 1,29.
circum 1,32.117.
citius 5,95.
cito, 5,161.
citreis 1,53.
cives, 6,9.
cladem, 6,44.
clam 1,119.
clamet 2,22.23.
clare 2,8.6,51.
clarum 3,1.
claudere 1,93.
clauſo 5,11.
cleanthea 5,64.
clientis 3,75.
clivumque 6,56.
Coa 5,135.
cocta 3,22.
coctum 1,97.
Cœna, 5,147.
Cœnam, 6,33.
cœnanda 5,9.
cœnare, 6,16.
cognatis, 5,164.
Cognoſcere, 6,9.
cognoſcite ,66.
colligis 1,22.5,85.
collo 3,50.5,
160.
columbo 3,16.
comitem 1,54.
comites 5,32.
comitum 3,7
committere, 2,4.
commota 4,6.
compage 3,58.
compeſcere 5,100.
compita 4,28.5,35.
Compoſitas 3,91.
compoſitum 2,73.
compoſitus 3,104.
conari p.9.
conceſſit 5,119.
conchæ 2,66.
concordia 5,49.
condidit 6,29.
conditur 2,14.
conlueris 1,18.
connives 6,50.
conſentire 5,46.
conſumere 5,41.
conſumpſimus 5,68.
contemnere 3,21.
contentus 5,139.
continet 5,93.
continuo 5,190.
contra 5,96.
convivæ 1,38.
coquatur, 6,69.
coquit 3,6.
coquitur 5,10.
cor 1,78.2,54.3,111.6,
10.
corbes 1,71.
cornea 1,47.
cornicarit 5,12.
cornua 1,99.
cornute, 5,23.37.
corpora, 5,187.
corpus 2,41.
corrupto 2,64.
cortice 1,96.
corvos p.13.3,
61.
corymbis 1,101.
Coſta 6.31.
coſtam 1,95.
coxit 2,65.
Cras 5,66.68.
Craſſa 2,42.
craſſi 2,36.
craſſis 3,104.
Craſſo 6,40.
craſſos 5,60.
craſſum. 5,190.
craſſus 3,12.
crateras 2,52.

cratero 3,65.
cratino 1,123.
credam 4,47.
credas p.14. 3,9.5,161.
crede 4,1.
credens, 1,129.
credere. 5,80.
crepet 2,11.5,25.
crepidas 1,127.
crepuere 3,101.
creſcit 2,49.
creta 5,108.
cretata ambitio, 5,177
cribro 3,112.
crimina 1,85.
criſpante 3,87.
Criſpini 5,126.
crudi 1,51.
crudis 1,92.
crudo 2,67.
crudum 5,162.
crura 4,42.
cubito 4,34.
cui 1,32.3,19.5,84.
cuinam 2,19.
cuique 5,53.
cuivis 2,6.
cujus 4,25.
culpa 3,33
culpam 5,16.
cultor 5,63.
cultrixque 3,26.
cum. 1,9.11.16.17.&c.
cumini 5,55.
cunis 2,31.
cur 3,16.85.5,89.6,61
curas 1,1.
curata 4,18.
cures 2,18.
curibus 4,26.
curo 3,78.
curras 5,72.
currere, 3,91.
curta 4,52.
curtaveris, 6,34.
curto 5,191,
curva 4,12.
curvæ 2,61.
curvos 3,52.
curvus 6,16.
cuſtos 5,30.
cute 3,23.3,30.4,3
cuticula 4,18.
cutis 3,63.
cynico, 3,133.

D.

DA 2,45.4 14,45.
dabit 6,3.
dabitur 2,50.
dama 5,76.79.
damnoſa 3,49.
damus 2,71.5,21.
dant. 6,8.
dare 2,71.5,20.93
dat 1,68.
datum 5,174
datus 3,68.
dave, 5,161.168.
de 1,33.55 109.2,7.18. 67.71.3,77.84.92.5, 104.6,30.31.
debilis 5,99.
deceat 3,27.71.114.
decenter 1,84.
deceptus 2,50.
decerpere 5,42.
decies 6,79.
decipe 4,45.
decoctius 1,125.
decoquit 5,57.
decor 1,92.
decorus 4,14.
decurſu, 6,61
decuſſa 3,112
dedecus 1,81.5,163.
dederam 5,118.
dedit 5,105.
deducit. 5,35.
deduxit 3,56.
deeſt 6,64.
defecerit 3,76.
defenſis 3,74
defer 5,126
defigere 5,16.
dei, 6,30.
deinde 4,8.5,143.
delumbe 1,104.
delphin 1,94.
demerſus 3,34.
demorſos 1,106.
demum 1,64.
denique 1,52
dentalia 1,73.
dente 6,21.
dentes 3,101.
deorum 2,29.
deos, 5,187.
depellentibus, 5,167.
depoſcere 5,26.
deprendere 3,52.
depunge. 6,79.
deque, 6,55.
deradere 4,29.
deſcendere 4,23.
deſinis 4,16.
deſpuat 4,35.
deſpumare 3,3.
deſtertuit, 6,10.
deterius 3,96.4,21.
detonſa 3,54.
detonſus 4,38.
deunces 5,150.
Deus 3,71.6,62.
dexter 3,48.
dextram 3,107.
dextro, 2,11.3,57.5,114.
dia 1,31.
dic 2,22.4,3.6,51.
dicam 1,56.6,58.
dicas 1,23.5,17.158,171.
dicat 3,42.78.4,46.
dicendaque calles 4,5.
dicere 1,8.44.68.128.3,46. 4,2.
dicier 1,22.
diciſque 3,117.
dicit 3,90.
dicite 1,55.2,69.
dicta 6,66.
dictarunt 1,52.
dictata 1,29.
dictatorem 1,74.
didiciſſe 1,24.
didicit 1,93.
diem 2,1.4,15.5,6.7.
dies 3,15.5,46 60.180.
digito 1,28.2,33.5,138.
digitum. 5,119.
digna 1,42.
dignoſcere 5,24.105.
dijs 2.63.4,27.5,167.6,48.
diluis 5,100
dilutas 3,14,
dinomaches 4,20.
dira 3,36.4,2.
dirigat 1,66.
dirigis, 3,60.
dirimebat 1,94.
diſce 3,73.5,91.
diſcedo 1,114.
diſcernis 4,11.
diſcincti 3,31.
diſcincte 4,22.
diſcite 3,66.
diſcolor 5,52.
diſcrepet 6,18.
diſcuti,

ſeutitur 2,25.
ſponimus 5, 43.
ſpoſitæ, 5, 181.
ſolvit 2,64.
ſſutis 3, 59.
teſcant, 6, 15.
verſum, 5,154.
ves 4, 26.
vidit 5, 49.
vis 2,4,
vum 2, 31. 3,35.
ixeris 5. 113. 189.
ixit 5, 81.
o 1, 134.
ocemus 1,69.
ocet 3, 53.
oćtas 1, 86.
oćtores, 6, 38.
oćtus 5,16.
ocuit p. 9.
olores, 5,161.
oloſi p. 12.
lomini 5,130.
lominos. 5, 156.
lominum. 5, 125.
lominus. 5, 78.
lomo 3, 92.
lomum 1, 75.
lomus 2, 25.
lona 2, 53.
donant 5, 82.
donare 1, 54.
lonas 5.67.
donata 5,31.
donatæ 2,70.
donaveris 4, 50.
donec 2, 50.
dubites. 5, 45.
ducentis 5, 4.
ducere 2, 63 5,83.
duci. 5, 46.
ducis 3, 28.6,48.
ducit. 5, 40.
dudum 3, 6.
dulcia 5,151.
dulcis 5,23. 109.
dum 3, 4.4, 21.5, 10.92. 165.
duo 1, 3.
duorum. 5,49.
duos 1, 113.
duplica, 6,78.
duplici 5, 154.
durum 3,112.

E.

E 1,38.39.3,101.5,136.
Ebria 1,51.
Ebrius 5,166
ebullit funus 2.10.
ecce 1, 30.69.2,31.5,68.
echo 1, 102.
edićtum 1, 134.
effluis 3,20.
effundat 1,65.
egerit, 5, 69.
egit 5, 131.
ego 1,45.121.2,29.3,30.78. 4,20.5,26. 124. 6,12. 62.
egregie, 6,49.
egregios, 6,6.
egregium 4, 46.
eheu 5, 137.
eja, 5, 132.
elargiri 3, 71.
elegidia 1, 51.
elevet 1, 6.
eliquat 1, 35.
elixasque 4, 40.
emaci 2, 3.
emeris 2, 30.
emeruit. 5,74.
emole, 6, 26.
empta, 6,20.
en 1, 26.3,5.5,154.
enarrabile, 5,29.
enim 1,47.63.5,63.
Enni. 6, 10.
enſis 3, 40.
epulis 3,98. 5, 42.
equidem 1,110.5,19.5,45,
erat 3,49.5, 93.
Ergennaque 2, 26.
ergo. 4, 6.
eris, 6, 42,
erit 1,41.5,69
eritis 1, 111.
error. 5,34.
es 1, 44.85.3,23.72. 4, 13.51.5, 63.
eſcas 1, 22.
eſſe 1,48.3,71.79.118.6,10.
eſſedaque 6,47.
eſt 1, 1.8. 46. 47. 50. 59. 61. &c.
eſto 3,42.4, 20.5.113.
et p. 9. &c.
etenim 3,48.4,10.5,41.
etiam 6,58.59.
euge 1,49.75.111.5,167.
evion 1, 102.
eviranda 5,107.
evitandum 2, 27.
Eupolidem 1, 124.
ex 1,44. 90.2,63.3, 62.6,11. 53. 57.
examen 1,6.5.101.
excepto ſi quid Maſuri &c. 5, 90.
exclamet, 5,103.
excuſſit 3, 115.
excuſſo 1,118.
excute 1,49.6, 75.
excutias 2, 54.
excutienda 5, 22.
excutit 3, 101.
excutitur. 6,45.
exemit 2, 32.
exere 5, 119.
exhalante 3, 99.
exhalet, 5,148.
exieras, 5,173.
exierit 1, 25.
exime 6, 67.
exii 5. 130
exit 1,45.46.5,78.
exoptas 2, 44.
exoſſatas, 6,52.
expećta 4, 19
expedivit p. 8.
expers 6,39.
expiat 2, 34.
exporrećto 3, 82.
expungam. pupillum, 2, 13.
exſpes 2, 50.
exſuperat 3, 89.
extat 4,38.6,60.
extendit 3,2.105,38.
extet 1, 57.
extinxerit 5, 145.
extinćta, 5, 166.
extis 2,48.6.71.
extra 1,7.113.
extremumque 1,48.
extrinſecus, 5,128.
exultat 1, 82.

F.

F Abula 5,3.152.
face 3,116.5.156.
facere, 5,97.
faciam 1, 12.5, 172.
facies 2, 56.
facimus 1,10.

faciſ 3,17.4,48. fiet, 5,66. fretus 4,3.
facit 2,69.5,76. figas 4,33. frigent 3,109,
fæcem 4.32. figentes 3,80. frigeſcant 1,109.
fagi 5,59. figit, 4,28. frigidus, 6,45.
falernum 3,3. figura. 6,73. fronte, 5,116.
fallere 5,37. figuras, 1,86. frontem pro pudore 2,32.
fallier 3,50. filius, 6,59. 5,104.
fallit 4,12. filix 4,41. fruſtra 3,63.5,71.
fama 2,8. findor 3,9. fruge 5,64.
far 3,25.5,74. fine 3,24. fueris 5,115.
farina 3,112. finem 1,48.5,65. fruge 6,65.
farinæ 5,115. fingendus 3,24. fugit 5,153.160.
farragine, 5,77. finire, 5,161. fuiſſe 1,29.
farrata. 4,31. finitor, 6,80. fulta 1,78.
farre 2,75. fiſſa, 6,70. fulto 5,146.
fas 1,8.61.3,69.5,98.6,25. fiſtula 3,14. fumoſa 1.72.
faſque 2,73. fit, 5,147.6,38. fumo 5,20.
fata. 5,49. fixi 5,27. funde 2,3.
fauces 3,113. fixum 5,111. fundo 2,51
faucibus 3,89. Flaccus 1,116. funem 5,118.
favilla 1,39. flegellas 4,49. funeris. 6,33.
faxit 1,112. flagello 3,51. funus 2,10.
feci 1,44.6,78. flammis 2,47. fur 1,85.
feciſſe 4,7. flexura 1,101.
felix 1,37. flexus 3,68.

G.

feneſtra 5,180. floralia 5.178.
feneſtras 3,1. fluere 1,64. Galli, 5,186.
feram 2,53. flumine 2,16. garrit. 5,96.
ferat 3,62. foci 3,26. gaudere 1,132.6,63.
fermentum 1,24. focus 1,72. gauſapa. 6,46.
ferret 3,48. foco 6.1. Gauſape 4,37.
ferrum 5,4. fœdere 5,45 gemina 4,10.
fert 4,7. fœniſecæ, 6,40. geminet 3,14.
ferto 2.48. fœno 1,72. geminos. 5,49.6,18.
ferveat 1,126. fœnoris 6,67. gemuerunt 3,39.
fervebit 5,9. fœtum 2,46. generis 6,60.
ferventi 3,37. folle 5,11. generoſo 2,74.
ferventis 2,67. fonte p.1. generum 2,37.
ferveſcit 3,116. forcipe 4,40. genio 2,3.4,27.5.151.
fervet 4,6. forent 5,107. 6,19.48.
ferus 5,171. fores 5,166. gente 3,77.
feſta. 6,69. forte 1,45.108.125.3. genuinum 1,115.
feſtuca. 5.175. 109. Germanæ 6,44.
fiat 2,38. fortunare 2,45. geſtas, 6,49.
fibra 1,47.2,45.5,29. fortunataque 1,39. geſtit 1,127.
fibris 2,26.3,32. foſſor 5.122. gigni 3,83.
fictile 2,60. fracta 1.89. gignimus 3,67.
fidele 2,41. fractus 1,18. gluto. 5.112.
fidelia 3,22.73.5,183. frangam, 5,165. glyconi 5,9.
fidelibus 5,48. frange, 6,31. Græce 1,70.
fides 2,8. frangimus 5,50. Græcos. 5.191.
fidis, 6,4. fratres 2,56. Grajorum 1,127.
fierent 1,103. fregerit 1,130.5.59. grajos. 6,38.
fies. 5.152. fregit 1,115. grana 5,55.

grana-

g..aria. 5,110.6,25.
gr.de 1,14.5,7.
gr.des 1,68.2,42.5,186.
gr.di. 3,55.
gr.dia 3,45.6,22,
gr.e 5,12.
gr.em 5,50.
gr.is 3,89.
gr.ibus 2,46.
g.ulio, 4,38.
g.ite 2.15.
g.averis, 5,188.
g.as 2,54.3,14.
g.ur. 1,17.
g.ure 3,99.5,6.

H.

HAbes 4,44.
habet 1,50.121.
3,70.5,176.
h.ita 4,52.
h.: 2,63.4,73.
h.c 1.2.15.80.103.125.
., 8.15.64.66.68.75.
., 1.4, 1.19.39.5, 5.
82.108.113.122.163.
189.6.41.
.reat 5,121.
.res 2.12.19.6,33.41 56.
.itus 3,89.
.mo 5,154.
.ud 2,6,3,36.52.114.
.4,19.5.171.6,58.
.benum 5,135.
.deræ p.6
.ic. 1,19.6,12
.licone 5,7.
.liconiadaſque. p.4.
.elleborum 3,63.5,100.
.eminas 1,130,
.erba. 6,26.
.ercule 1,2.2,12.
.erilis 5,131.
.eroas 1,69.
.erodis, 5,180.
.eſterni 3,106.
.eſternum 3,59.5,68.
.eu 5,75.
.eus 2,17.3,94.
Hianda 5.3.
Hiantem, 5,176.
Hic 1 13.28.32.50.109.112.
120,127.38.40,48,3,
32,77.98.108.5,1,54.
56.57.76.86.131.149.
173.6,21.60.
hinc 2,55.3,103.5,19,64.
186.6,67.
hircoſa 3,77.
his 1,134.2,43,3.86.
5,26.6,18.
hoc 1,24.27.46.49.84.
87.96.105,112.121.122.
2.21.62.70.3,27.85.
4,3.9.30.43.5,19.5,
28.5,45.66.5,82.87.
98.101.124.153.161.6,
10.39.
hominis 3,118.
hominum 1.1.5,52.98.
honeſto 2,74.6,5.
honore 1,129.
hora 5,48.153
horoſcope. 6.18.
horridulum 1,54.
hortante 3,21.
hos 1.79.5,69.
hoſpes, 2,8.
huc 3,8.6.62.
huccine 3,15.
hamana qua parte locatus es in re 3,72.
humero 1,90.
humeros 1,32.
humileſque 2,6.
humor 3,12.
hunc 2,1.19.37.38.3,97.
4,27.5,57.5,78.155.
hyacinthina 1,32.
hybernatque, 6,7.
hypſipylas 1,34.
hunccine, 5,155.

I.

I. 4,19.5,126.
Jaces 2,27.
jacet. 6,29.
jactare 4,15.
jactat, 5,175.
jam 2,14.49.50.3,1.6.
10,63.5,3..61.68,110.
140.158.6,1,45.46.53,
59.78.79.
jamne 6,2.
jampridem 3,97.
jamque 6,30.
jane 1,58.
id. 2,71.3,48.95.5,97.
6,16.65.
idcirco 2,28.
idem. 5,66.
ideo, 6,23.
idonea 5,20.
jecore 1,25.5,129.
igitur 1,98.2,21.4,14.
5,172.6,48.
ignoſcite 1,11.
ignoras, 5,125 6,43.
ignotus 4,34.
ignoviſſe 2,24.
ilex 2,24.
ilia 4,43.
ilias 1,50.
Ilaide 1,123.
illa 1,6.2,9.5,108.
ille 1,13,36.5,57.176.
6,13.62.
illi 2,40.5,159.6,74.
illinc, 5,173.
illis. p.5.1,38,115.2,58.
illud 2,55.4,9.587.
illum. 3,105.
imagines p.5.
imitata 1,59.
immejat, 6,73.
immittere 2,61.
imo 2,51.
impalleſcere 5,62.
impellere 2,21.
impellit, 5,128,
impello 2,13.
impenſius 6,68.
imperio 5,158.
implerunt 1,99.
imprimit 1,37.
improbe 4,47.
improbum 1,6.
impulit 2,59.
impune 5,32.
impunitior 5,130.
imus. 3.41.42.
in. p.2. 1.53.67.81.&c.
inane 1,1.
inanes 2,61.
incluſi 1,13.
incoctum 2,74.
incolumis 6,37.
increpuit, 5,127.
increvit 3,32.
incurvaſſe 1,91.
inculaque 2,52.
incuſſere, 5,187.
inde 1,126.5,153.
indomitum 3,3.
induco, 6,49.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

induit 1,74.
indulge 5,151,
indulgere 1,41.
indulget 5,57.
indúto 3,106.
ineptè 5,12.
ineptus, 5,175.
inexpertum 3,52.
infami 2,33.
infelix 3,43.6,13.
inflantes 5,187,
infodiam 1,120.
infundere 1,79
infuſa 3,13.
ingeminat 1,102.3,87.
ingemit 4,30.
ingemuere 5,61.
ingeniique p.10.
ingenium 3,37.4,4.
ingens, 5,190.6,7.
ingentes 1,20.6,30.47.
ingenuo 5,16.
ingere. 5,177.
ingeris 5,6.
inguina, 6,72.
inguine 5,4.
inguinibus 4,38.
inhibere 2,34.
iniquas 1,130.
inlita 3,53.
innata 1,25.
inodora 6,35.
inopi. 6,32.
inops, 6.28.
inquis 1,55.112.6,51.
inquit, 5,85.132.133.
inrorans. 6,21.
inſana 3,5.
inſane. 5,143.
inſcitia 5,99.
inſeris. 5,63,
inſignem. 6,44.
inſomnis 3,54.
inſpice 3,88.89.
inſtantes. 5,187.
inſtantique, 5,157.
inſtat 5,133.
inſulſo 5,9.
intabeſcantque 3,38.
integer, 5,173,
intendis 5,13.
intendiſſe. 6,4.
intendit 2,49
intepet. 6,7.
inter 1,30.2,56,3,100.4, 11.5,34.189.
intima 1,21.
intortos 5,38.
intrant 1,21.
intrat, 3,2.5,128.
introrſum 2,9.
intumuit 5,145.
intus 1,24.50.3,30.42. 5,129.
inventas 6,80.
invideas 3,73.
invigilat 3,55.
jocos, 6,5.
Jonio. 6,29.
Jove 2,18.5,50.114.139.
Jovem 2,43.
Jovis 2,21.
ipſe p.6.1,120.2,23.3,117. 6,21.6,29.
ira 3,116.5,91.
iratis 4,27.
iratum. 1,124.
iratus 3,18.6,34.
irriguo 5,56.
irrorans 6,21.
iſta 4,41.
iſtas 3,19.
iſte 6,71,
iſtud 1,2,9.81.3,94.
ita 3,7.5,81.6,38.
Italis 5,54.
Italo 1,129.
jubente 2,26.
jubeo, 5,161.
jubet, 6,10.
judex 2,20.
judice. 5,80.
jugum 4,28,
junctura 1,65.92.5,14.
junicum 2,47.
Jupiter 2,22,23.29.40.5,137,
jura 5,137.
jure 3,48.
juret 3,118.
jus 1,61.2,73.5,176.
juſſit 2,67.3,71.5,89.
juſſus 3,90.
juſtum 4,9.10.
juvat 1,112,2.62.5,24 62.
juvenci 3,39.
juvenes 5,64.6,5.
juventus 3,54.86.
juvenum 5,63.
juxta 6,52.

L.

LAbe 3,25.
labefactent 4,40.
labella 2,32.
labello 3,82.
labentes 2,2.
labeonem 1,4.
laborat. 5,39.
laboro 2,17.
labra. p.1.5,184.
labris 1,105.3, 102,
lacere 6,31.
lacerna 1,54.
lactibus 2,30.
læna 1,32.
læſum 5,148.
lætari 2,54.
læve 1,64.
lævis 1,82.
lævo 2,53.
lagena 3,92.6,17.
lallare 3,18.
lambunt p.5.
lampada 6,61.
lance 2,71.4,10.
lapidoſa chiragra 5,58.
lapillo 2,1.
laquearibus 3,40.
lare 5,109.
laribus, 5,31.
large, 5,177.
largior, 6,51.
largire. 6,32.
largitor p.10.
latet 3,113.5,29.
Latinæ, 6,4.
lato 4,44.
latus, 6,7,76.
lavatur 3,98.
laudanda 3,46.
laudant 1,38.
laudare, 1,71.
laudari 1,47.
laudatur 1,87.
laurus. 6,43.
lautus. 6,23.
laxa 1,98.
laxamus. 5,44.
laxes. 5,110.

laxis

is 3.102.
umque 3,58.
tis 1,52.
to 3,104.
tor 1,126.
arat 6,66.
endum 1,98.
gens 1,17
get 1,2.
gunto. 5,7.
mures, 5,185.
nia 3,93.
nte 3,99.
ti 5,153,
vios 1,37.
x 5,98
bavit 2,5.
belle 1,120.
ber 1,13.76.3,10.5,83.
124.
berque 5,114.
berior 5,85.
bertas 5,82.
bertate. 5,73.
bertis, 6,23.
ibido 3,36.
ibra 5,47.
ibræ 4,11.
ibrat 1,86.
iceat 5,89.97.
icet 4,39.5,84.87.
icetur, 5,191.
icini 2,36.
ictor 1,75.5,
175.
igus, 6,6.
imen, 5,165.
imina 1,109.
imite 3,57.
imo 3,22.
imum 4,29.
linea 3,4.
lingua 2,9.
linguæ 1,60.5,25.
linguas 1,81.5,2.
linquere 1,43.
lippa 2,72.
lippos 1,79.
lippus. 5,77.
liqueſcant 2,47.
liquido 1,17.
litabis 5,120.
litabo 2,75.
littera 1,110.3,56.

littore 6,29.
littus 6,8.
locat, 6,47.
locatus 3,72.
locuplete penu 3,74.
locus 1,113,
locuturi 5.7.
locutus 1,33.42.
longa. 5,160.
longo 1,95.
longos. 5,41.
loquendi 1,80.
loquere 4,8.
loquimur 5,21.
loquor, 5,153.
loturo 3,93.
lotus 5,86.
lubrica 5,135.
luce 6,69.
lucem 5,60.
lucernæ, 5,181.
luciferi 5,103.
lucilius 1,114.
lucis 2,27.
lucro 6,75.
luctata, 5,159.
luctificabile 1,78.
lucum 1,70.
ludere 1,127.
ludit 1,117.
luditur 3,20.
ludo 5,16.
lumbi 4,35.
lumbum 1,20.
lumine 3,2.80.
lunai 1,6,9.
lupe 1,115.
luſca 5,186.
luſce, 1,128.
luſco 1,128.
luſiſſe. 6,6.
luſtralibus 2,33.
lutatus 3,104.
lutea 3,95.6,46.
luto 3,61.5,
111.
lutum 3,23.
lux 5,67.
luxum 1,67.
luxuria 5,142.
lyra 6,2.
lympha 3,13.
lyncem 1,101.

M.

Macrine 2,1.
macram 2,35.
mænas 1,101.105.
Mæonides, 6,11.
mænaque 3,76.
magis 3,39,40.
magiſter p.10.
magiſtro 3,46.
magiſtrum 4,1.
magna, 2,71.
magnanimus 6,22.
magne 3,35.
magni 2,72,4,3.
magnos 3,65.
magnum, 5,66.
majeſtate 4,8.
major. 6,60.
majore 3,92.
majorum 1,108.
male. 4,9.
maligne 3,21.
malis 3,59.
mammæ 13,18.
mando 2,39.
mane 1,134.2,16.3,1.5,
132.118.
manes, 5,152.
manet 6,54.
manibus 1,38,2,35.3,101.
manius 6,56.60.
manſueſcit 4,41.
mantica 4,24.
manus 1,59.3,11.108.4,8.
marce. 5,81.
marcentes 4,36.
marco. 5,79.80.
marcus. 5,79.81.
mare, 5,146.6,7.
marem, 6,4.
maris. 6,39.
Marſi 3,75.
maſcula 5,144.
maſſa, 5,10.
maſſæ, 2,67.
maſuri 5,90.
matertera 2,31.6,54.
mavis 4,45.
mavult 5,56.
maxillis 4,37.
me 1,55.91,110.4,46.5,
36.51.6,57.61.
mea 5,113.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

medendi 5,101.
medico 3,90.
medis 3,53.
meditantes 3,83.
meditor. 5,162.
mejite 1,114.
melicerta 5,103.
melior 4,16.
meliore 2,1.
melos pegaſeium p. 14.
membrana 3,10.
membris 3,115.
memini. p. 3.3,44.5, 41.
meminiſſe, 5,179.
memor, 5,153.
men' 1,88.119.
mendax. 5,77.
mendoſe 5,85.
mendoſum 5,106.
mens 2,8.
menſa. 5,44.
menſas 5,17.
mentes 5,35.
mentis 2,74.
Mephites 3,99.
mera 5,82.
meracas 4,16.
mercare 6,75.
mercere 2,29.
merces 6,67.
mercibus 5,54.
mercurialem 5,112.
mercurium 2,44.
mercurius 6,62.
mergis 2,15, 6,30.
meruiſſe 1,42.
merum 2,3.
meſſaiæ 2,72.
meſſes, 3,5.
meſſe tenus propria 6,25.
metæ 3,68.
metas 1,131
metuam 1,47.
metuas 3,26. 6.26.41.
metuens 2,31.4.29.
metuentia 1,43.
metus 5,131.
meum 1,122.6,7.
meus 5,88,6,41.
mihi 1.4.47.55.126.2, 11.3,78.88.96.5,19.27. 30.89.6,6 52.56.57,59. 64.65.69.73,78.
mille 5,52.
milleſime 3,28,
milvus 4,26.
mimalloneis. 1,99.
min' 1,2.
minimum 2,17.
minuas 6,37.
minui 6,16.64.
minutum 3,17.
miræ 1,111.
mire 6,3.
miſcere 5,122.
miſer 3.12.107.
miſerabile 1.3,
miſeri 3,66.
miſeris 5,65.
miſſa 6,43.
mittit 2,36.
mittunt 2.57.
mobile 1,18.
mobilis 1,59.
modeſto 5,149.
modice 3,92.
modico 5,15.
modicum 3,25.
modicus 5,109.
modo 1,44.69.
modus 3,69.
moeſto 5,3.
molle 3,23.110.
molli 1,63.
mollis 2,68.
momento 5,78.
moneat 5,141.
monitus. 1,79
monſtrari 1,28
monſtravit 3,57.
montes 3,65.
monumenta 3,75.
mora 5,171.
morantur 2,43.
morbo 3.64,
mordaci. 1.107.5,86.
mordens 4.30.
more 1,19.2.
morem 3,31.
mores 1,26.67.2,62.3. 52.4,35.5,15,38.
moretur 1,77.
morientis 4,32.
morituro 3,45.
moror. 1,111.
moroſa 6,72.
mos 5,1.
moveare 5,123.
moveat 1,88.
moverit 3.37.
moves 5,184
mox 5,108.6,5.
multa 3,73.4,49.6,8.
multum 1,132.3,46.86.
mundi, 6,76.
munera 4,51.
muria 6,20.
muriee 2,65.
murmurat 2,9.
murmura 3,81.
murmur 2,6.
murmure 5,11.
muſa 1,68.
mutat (2,60.5,54.
muti 115.
mutire. 1,119.
mycenis 5,17.

N.

Nam 1,8.49.2,13. 56.5,70.156.
Nare 1,33.109.
naribus 1,41.
narrent dia poëmata 1,31.
naſo 1,118.3,87.5,91.6,17.
naſcantur 5,150.
naſcentur 1,40.
natalibus 6,19.
natalitia 1,16.
nata 5,48.
natat 1,105.5,183.
nates 4,40.
nattæ 3,31.
natura 5,98.101
navem 5,102.5.141.
naufragus 1,88
nebulam 5,181.
nebulas 5.7.
nec p. 1.2.1.7.43.59.60 &c.
nefas 1,119.5.122.
negaris, 5.157.
negas 5,133.
negatas p. 11.
negato 2,39.
negliget 6,34.
nemo 1,2.3.3.8.4.23.
nempe 2,70.3.1.5.67.
nepos 6.71.
neque 1,19,47.5.10.

nequeas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

neq as 2, 4.
neqcquam 2, 51.4, 50.
ner 1, 94.
ner 2, 14.
ner 2, 41.
ner s 4, 45. 5,
nefat 3, 43.
nef 3, 88. 5, 12. 51. 129.
nefe 6, 36.
nef. 3, 33.
nefus 5, 34. 101
ne 3, 51. 6, 66.
nig 3, 13.
nig 5, 184.
nigm 4, 13.
ni 1. 27. 3, 94. 5, 128. 141.
nihne
nilo 1, 30. 3, 84
nilum 3, 84. 6, 55.
nil 1, 83. 111. 122. 3, 84. 108. 5, 119.
nis 1, 40.
ni 5, 6.
ni 1, 24. 27. 63. 2. 4. 5, 83. 125. 142. 6, 50.
nos 1, 104. 5. 82.
ne 1, 90.
nem 2, 16.
nes 5, 42.
nurnis 5, 62.
noſaque 3, 11
num 5, 159.
no. 1, 11.
nem 3, 45.
n 1. 5, 8. 36, 37. 38. &c.
naria, 1, 133.
ndum 3. 76.
nne 1, 96.
nis 4, 52. 5, 18
nſe 6, 24.
ntin' 4. 25.
ntra p. 9. 5. 47. 178
ntræ 5, 22. 115.
ntro 1, 68. 5, 50. 6. 14.
ntros 2, 62.
ntrum. p. 7. 1, 9. 5, 151. 6, 39.
naſti 5, 108.
ni 3. 30.
nimus 4, 43.
n 3, 91.
nibus relictis 1, 10
næ 1, 5.

nugari 1, 70.
nugaris 1, 56. 5, 169.
nugator 5, 127.
nugis 5, 19.
nulla 1, 58. 122. 6, 52. 53. 54.
nullo 5, 120.
num 6, 43.
Numæ 2, 59.
numera 2, 1.
numeris. 1, 92. 6, 3.
numero 1, 64.
numeros 1, 13. 131. 5, 123.
nummi p. 12. 5. 149.
nummum 5, 111.
nummus 2, 51. 3, 70.
nummo 4, 47.
nummos 5, 80.
nunc 1, 36. 37. 38. &c.
nuſquam 1, 119.
nutrici 2. 39.
nutrieras 5, 150.

O

O 1, 1. 26. 44. 58. 61. 1. 9. 10. 22, 61. 3, 15. 66. 6, 43.
ob, 6, 16. 44. 48.
Obba 5, 148.
oberres 5. 156.
Oberret 4, 26. 6, 32.
objurgabere 5, 169.
obſcœnum 5, 165.
obſequio 5, 156.
obſtat 5. 141.
obſtem, 5, 163.
Obſtipo capite. 3, 80.
obſtiteris 5, 157.
obvia 6, 30.
occa 6, 26.
occipiti 1, 62.
occurrite 1, 62. 3, 64.
ocello 1, 18.
oculi 3, 117.
oculo 1, 66.
oculos 2. 34. 3. 44. 5, 33.
ocyma 4: 22.
ocyus 2, 24. 3. 7. 5. 141.
oenophorum 5, 140. 5, 5.
offas 5, 94.
officia 6, 27.
officium 1, 23.
ohe 1, 12.
oletum 6, 50.
oleum

olim 6, 71
olivo 2, 64. 3. 44.
olla 4, 31. 5, 8.
olus 3, 112. 6. 20.
omenta 2, 47.
omento, 6, 74.
omne 1, 116. 3. 6. 6, 76.
omnem 6, 28.
omnes 1, 111. 6, 14.
omnia 1, 110.
opem 2, 41.
operæ 6, 9.
opertum 1, 121.
opifex 6, 3.
opimo 2, 48.
opimum 3, 32.
oportet 5, 155.
oppone 6. 66.
optare 3, 69, 5. 2.
optent 2, 37.
optes 1, 84
opus 1, 67, 107. 3, 65. 5, 43. 73.
ora 5, 2. 6, 6.
orbis 2, 20.
orca 3. 76.
orcæ 3, 50.
ordo 3, 67.
ore 3, 113. 5. 15.
Oreſtes 3, 118.
orti, 6, 15.
os 1, 42.
oſcitat 3. 59.
oſſa 1. 37. 6, 35.
oſtendere
oſtendiſſe 5, 24.
ovato 2, 55.
ovile 2, 49.
ovium 2. 26.
ovoque 5, 185.

P

PActo 2, 46. 4, 43.
pacuviuſque 1, 77.
pagina 5, 20.
palæſtritæ 4, 39.
palato 1, 35.
palleat 3, 43.
palles 1, 124. 3, 85. 94. 96. 4, 47. 5, 80. 184.
pallentes 5, 15.
pallentis 5, 15.
pallidamque
pirenem p. 4.

pallo

pallor 1,26.
palucis 6,39.
palpo 5,176.
paluſtrem 5,60.
pandere 4,36.
pannoſam 4,32.
pannucea 4,21.
papæ 5,79.
pappare 3,17.
par 5,6.
paratum 1,90.
paratus 1,132,6,36.
parca 5,48.
parere 5,158.
paria 6,48.
parilia 1,72.
pariter 5,43
parnaſſo. p.2.
pars 1,103.2,5.5,23.160.
parte 3,72.
patthi, 5,4.
parvum 5,120.
parvus 3,44.
paſſim 3,61.
pacta 3,55.
patella 3,26.4,17.
pater 3,35.47.6,58.
paterna 6,66.
paterni 1,103.
paterno 3,24.
patinæ 2,42.6,21.
patrandi 1,18.
patres 1,79.
patriæ 3,70.
patriam 5,164.
patritiæ 6,73.
patsicius 1,61.
patruelis 6.53.
patrui 2,10.6,54.
patruos 1,11.
patula 3,6.
pāvido 5,30.
paulo 5,115.
paulum 5,69.6,42.
pavone 6,11.
peccas 5,119.
peccat 2,68.
peccent 6,36.
pecori 6,13.
pectas 4,37.
pectus 2,74.3,88.
pectine 6,2.
pectore 2,53.3,107.5,27,117.144.
pecuaria 3,9.
pecunia 3,109.
pecus 2,46.3,6.
pede 1,13.4,12.
pedes 3,108.
pedibus. 5,18.
pedio 1,85.
pegaſeium melos p.14.
pejoribus 6,15,
pellem 5,140.
pellere 1,84.
pelliculam 5,116.
pellis 3.95.
penates 2,45.
pendeat, 3,12.
pendens 3,40.
pendes 1,30.
penem 4,35.48.
penu 3,74.
pependit 5,31.
peragit 9,22.
perages 5,139.
percuſſa 3,21.
percute 5,168.
perdat 3,33.
perditus 1,23.
perducis 2,56.
perge 3,97.
pericli 4,3.
pericula 1,83.5, 185.
periiſſe 5,103.
perita 2,34.
permiſit 5,33.
pertimittere 5,94.
pernæ 3,75.
peronatus 5,102.
pertrepidum cor 2,54.
pertuſa 4,28.
pes 3,62.
peſſime 2,46.
petis 5,149.
petite 5,64.
perulans 1,133.
petulanti 1,12.
pexusque 1,15.
phaleſas 3,30.
phyllidas 1,34.
picas p.13.
picasque p.9.
pice 5,148.
pictæ 5,25.
pictum 1,89.
pictus 6,32.
piger 5,13.
pilea 5,8.
pilos 4,5.
pingitur, 6,63.
pinge 1,112.
pinguem 3,33.
pingues, 5,181.6,77.
pingui. 1,96.2,52.
pinguibus 3,74.
pinguior 6,14.
pinguis 1,57.
pinſit 1,58.
piper 3,75.5,55.6,21.
pipere 6,39.
pirenem. p.4.
pituita 2,57.
plantaria 4,39.
plaſmate 1,17.
plaudentibus 4,31.
plauſiſſe 6,77.
plebecula 4,6.
plebeia 3,114.5,18.
plorabile 1,34.
plorabit 1,91.5,168.
pluteum 1,106.
pocula 1,30.
poëmata 1,31.
poeta p.3.1,75.
Poëtæ 1,36.68.
poetas p.13.
poetridas picas. p.13.
polenta 3,55.
politus 5,116.
pollice 5,40.6,5.
pollydamas 1,4.
ponatur 5,3.
pone 3,107.
ponere 1,53.70.6,23.
pondus 5,20.
pontifices 2,69.
ponto 5,134.
popa 6,74.
popelle 4,15.6,50.
populi 1,42.63.3,112.4,1.
populo 1,15.4,36.50.5.178
populum 1,118.3,30.
populus 3,86.
porci 1,72.
portam 3,105.
portantes 5,182.
portes 1,90.
porticus 3,54.
portum 6,9.
poſcat 5,102.
poſcas

I N D E X.

po s. 2,19. 6,61 prendit 6,28. pulmone 2,30.5,92.
po ntes 3,64. preſſo 5,109. pulmonem 3,27.
po e 5,1. prima 3,76. pulpa 2,63.
po 2,3.41.3,18. primas 5,42. pulſa 5,24.
po s 3,10. primordia 6,3. pultes 6,40.
po m 3,111. primum 5,30. pulvere 1,131.2,
po 1,83.3.84. primus 5,136. 67.
po t 5,178. prior 6,61. puncto 5,100.
po 5,111. prius 5,108. punire 3,35.
po 1,128.2,72 pro 1,30,2,22. pupille. 4,3.
ler 5,75. probo 1,19. pupillum 2,12.
po 1,134. proceres 1,52. puppa 2,70.
rior 5,72. procerum 2,5. puppe 6,30.
bus 6,45. procnes 5,8. pura, 5,28.
æ 1,62. proditem p.3. purgas 2,16.
quam 3,90.5,88.6.10. producis 6,19. purgatas 5,63.
progenies 6,57. purgatiſſima 2,57.
ſſe 1,86. prognes 5,8. purpura 5,30.
1,56. prohibes 6,51. purpureas 3,41
4,46. prolui p.1. purum 3,25.
2,10 promittere 3,65. putas 2,24.
4,13. prompte 6,58. puteal 4,49.
3,16. promptum 2,6. putet 3,73.
emus 4,42. proneptis, 6,53. puto, 4.9.
et 2,28. propago 2,72. putre 3,114.
edenti 4,24. prope 4,34.5,70.6,60. putret 5,58.
ipites 3.42. propenſo 1,57. pyreneni p.4.
ipui 2,58. properandas 3,23. pythagoreo 6,11.
larum ſumus 2,10. propinquis 3,70
ordia 1,117.5,22. propria 6,25.

Q.

ia 4,21. protinus 1,110. QUa 1,51.2,29.3,68.
dictum 5,188. protulerim 1,89. 72.5,106.6,7.
igere 4,13. proxima 3,43. quæ 1,24.2,4.3,47.56 4,17.5,17.118.
randi 1,97.124. proximus hæres 2,12. quæcunque 1,10.
argas 1,14. prudentia 4,4. quæque. 3,53.5,107.
paret 6,12. pſittaco, quis expedivit quære. 6,57.
onere 2,18. ſuum χαῖρε p. 8. quærere. 6,65.
tantior 6,76. pubis 6,44. quærimus. 5,174.
to 6,56. publica 5,98. quæris. 1,80.
egit 4,45. publius 5,74. quærunt. 1,30.
eritos 5,162. pudet 1,83.3,31. quæſieris. 4,25.
oris 5,93. puella 3,110. quæſiveris 1,7.
ore 5,88. puellæ 2,37. quam. 2,25.3,42.4,52.
oribus 5,114. puer 5,126,167.1 6.,22. 5,145.175.
quamvis. 2,40.5,70.
oris 5,93. 69. 1,113. quando. 1,46.
trepidum 2,54. pueri,
tulerint 1,5. pueris 1,79.2,20.3,17. quandoque, 4,28.
quanta. 5,22.
ndeat 3.85, 4,31.5,140. 2,32. quantas, 5,5.
ndia 1,67.134.5, puerum 5,179. quantum. 1,1.60.3,49.71.
pulchrius 1,28. 4,26.5,27.
re 2,3. pulchrum 5,190. quare. 1,3.4,38.
pulſenius
mere 5,11. pulmentaria 3,102. quarto. 6,78.
mis 5,39. pulmo 1,14. quartus. 6,57.
mitas quali,

quaſi, 5, 66.
quatit, 2,35.
quem. 1,44. 58. 74. 76. 2. 12.3, 71. 4,2. 5,125. 131. 174. 176.
queo. 5, 133.
querela. 1, 91.
querimur. 3, 12.14.
qui. 1. 41. 56. 91. 94,127. 128. 131. 2, 2. 57.3,90. 4, 28. 34. 6. 19. 60.
quia, 2, 24. 26, 6, 14.
quibus. 1,23. 3. 54. 5. 8. 75.
quicquam. 4, 14. 5. 128.
quicquid, 1. 52. 2, 38. 3, 95, 4, 48. 6. 65.
quid. 1, 5. 12. 31. 34. 45. 46. 50. 85. 107. 2, 18. 62. 69. 3, 5. 19. 26. 33. 48. 65. 67. 69. 88. 4, 8. 5, 12. 25. 66. 90. 120, 134. 144. 149. 154. 179. 6, 12. 26. 68.
quiddam, 1,33.
quidnam. 1. 98. 2, 29. 3, 67. 5,172.
quin. 1, 84. 2, 71, 4, 14. 5, 130. 141.
quincunce. 5,149.
quinque 1, 23. 4, 39.
quinta 3,4.
quinti. 1,73.
quintus 6, 11.
quippe 1, 88.
quiritem 5, 75.
quirites 3, 106. 4, 8.
quis, 1, 2. 8. 63. 121. 2, 20. 3, 51. 68. 69. 85. 5, 97. 6. 49. 57.
quiſquam. 1, 12. 5, 83.
quisque. 5, 73.
quiſquis. 1, 44. 6, 42.
quo. 1, 24. 81. 2. 21. 46. 3, 60. 62. 4, 3. 5, 143.
quod. p. 12. 14. 129. 2, 17. 55. 70. 71. 3, 3. 12. 13. 14. 28. 29. 43. 60. 73. 76. 78. 79. 85. 114 117. 4. 51. 5, 29. 51. 97. 129, 152. 153. 6. 34. 65.
quodcunque, 5, 89.
quondam. 6. 65.
quorſum, 5, 5.
quorum. p. 5.
quos. 1, 61. 77. 5, 149.

R.

Rabioſa 3, 81.
radere 1, 107. 3, 114. 5, 15.
raderet 3, 50.
ramale 1, 97.
ramalia 5, 59.
ramos 3, 56.
ramoſa 5, 35.
ramum 3, 28.
rancidulum 1, 33.
rapiant 2, 38.
rapidæ 5, 94.
rapies 5, 142.
raptum 1, 100.
rara 1, 46.
raſis 1, 85.
raſiſſe 2, 66.
raſtro, 2, 11.
ratio 5, 96. 119.
ratione 3. 36. 5, 39.
ratis 6, 31.
raucus 5, 11.
re 3, 72.
rebus 1, 1. 5, 104. 124.
recens, 5, 136.
recenti, 1, 15. 5. 54.
receptat 6, 8.
receſſi 5, 88.
receſſus 2, 73.
recti 1, 48. 5, 121.
rectius 4, 9.
recto 5, 104.
rectum 4, 11.
recuſas 3, 18. 5. 79.
recuſem, 6, 15.
recute 1. 41.
recuſo 1, 48.
recutita ſabbata 5, 184.
redit 6, 79.
reduco 5, 118.
refulſerit p. 12.
regina 2, 37.
regula 4, 12. 5, 38.
Regum. 1, 67. 3, 17. 6, 46.
reguſtatum. 5, 138.
relaxat, 5, 125.
relicta. 3, 38. 5, 168.
relictam. 5, 61.
relictis. 1, 10. 6, 63.
relinque. 5, 17
reliqua. 6, 53. 74
reliquum. 5, 87, 6, 68
rem. 2. 44. 4, 1. 5, 164. 6. 28. 34. 78.
remitto. p. 5
remus. 1, 73
renuis. 6, 63.
reparabilis. 1, 102.
repente. p. 3.
repeto 5, 118.
requiem, 5, 43.
requieſcere 3, 90.
rerum 3, 15. 66. 4, 4. 5. 52. 93. 6, 3. 48.
res 1, 68. 111.
reſignent 5, 28.
reſponde 2, 17.
reſpondeat 4, 19.
reſpondet 3, 22.
reſpue 4, 51.
reſtas 3, 97.
retecti 3, 101.
retines 5, 116.
revello, 5. 92.
reverti 3, 84.
rex 2, 37.
rhenos 6, 47.
rhombos 6, 23.
ridenti 1, 116.
ridere 1, 122.
rides 1, 40.
ridet 3, 86. 5, 190.
rigida 6, 77.
rigidos 3, 105.
rimas, 3, 2.
riſiſſe 1, 132.
rite 3, 111.
ritu 6, 59.
rixanti 178.
robuſti 5, 5.
rodere 5, 170.
rodunt 3, 81.
rogaret 2, 40.
rogavit 3, 93.
rogitas, 5, 134.
Roma 1, 5.
Romæ 1, 8.
Romule 1, 87.
Romulidæ 1, 31.
roſa 2, 38.
rota 3, 24. 5, 72.
rubellum 5, 147.
rubra 5, 169.

rubrica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

rica 5, 90.
ricam, 1, 66.
umque 5, 182.
ere 3, 9.
s 5, 103.
m 6, 79.
ſaque 5, 91.
ſum 5, 55.
5, 143.
ore 5, 164.
pere 3, 27. 5, 13.
cantem 4, 36.
5, 158.
a 6, 27.
o 1, 25. 5, 185.
3, 24.
ſus 3, 34
1, 71

S.

Abbata recutita 5, 184.
ſabino 6, 1.
ſacer 1, 119.
erdos 5, 186.
ra p. 7.
as 2, 55.
ro 2, 25.
rum 6, 21.
e 3, 44, 5, 9.
os 3, 35.
ittis 4, 42.
mordens 4, 30.
num 3, 25. 5, 138.
t 3, 111.
va 1, 104.
ivam 5, 112. 6, 24.
vis, 2, 33.
tas 3, 29.
nbucam 5, 95
nios 3, 56.
cte 2, 15.
cto 2, 69.
ctos 2, 73.
nguis 1, 61. 3, 116.
ni. 3, 118.
io 3, 46.
ius 3, 118,
na 5, 91.
næ 1, 62.
erdas 5, 134.
ere 6, 38.
pias 5, 167.
piat 4, 21.
pio 3, 78.

ſapiens 3, 53. 5, 114.
ſapimus 1. 11.
ſapit 1, 106.
ſardonyche 1, 16.
ſartago loquendi 1, 80.
ſatis 3, 27. 78.
ſatur 5, 56. 6, 71.
ſaturi 1, 31.
ſaturniaque 2, 59.
ſaturnum 5, 50.
ſaturum 1, 71.
ſatyri 5, 123.
ſaxa 6, 27.
ſcabioſus 2. 13.
ſcabioſum 5, 74.
ſcalpuntur 1, 21.
ſcelerata 2, 63.
ſciat 1, 27.
ſcilicet 1, 15. 2, 19. 4, 4.
ſcinderis 5, 154.
ſcintillant 3, 117.
ſcire 1, 27. 2, 17, 3, 49.
ſcis 1, 53. 54. 4, 10.
ſcit 1, 65. 132.
ſcloppo, 5, 13.
ſcombros 1, 43.
ſcopuli 6, 8.
ſcribimus 1, 13.
ſcribitur 1, 53.
ſcribo 1, 45.
ſcrobe 1, 119.
ſcutica 5, 131.
ſe 6, 8.
ſecretam aurem 5, 96.
ſecreti 5, 21.
ſectabere 5, 71.
ſecto 1, 131.
ſecuit Lucilius Urbem 1, 114.
ſecum 3, 81.
ſecundo 5, 72.
ſecura 3, 26.
ſecurus 3, 62. 6, 12. 13.
ſecus 1, 66.
ſede 1, 17,
ſeductior 6. 42.
ſeductis 2, 4.
ſeductum 5, 143.
ſeges 6, 26.
ſemel 1, 24. 5. 157.
ſemi paganus p. 6.
ſemper 4, 18. 5, 69.
ſemuncia 5, 121.
ſene 1, 124. 6, 6.
ſenectæ 2, 41,
ſenes 5, 64. 179.

ſenio 3, 48. 6, 16.
ſenium 1, 26.
ſenſus 1, 69.
ſentis 2, 18.
ſepeli 3, 97.
ſepia 3, 13
ſequaces p. 6.
ſequenda 5, 107.
ſequeris 3, 61. 5, 14. 155.
ſequi p. 11.
ſerena 1, 19.
ſeri 5, 61.
ſeria 2, 11 5, 44.
ſeriole 4, 29.
ſermo 1, 63.
ſervas 5, 117
ſervitium 5, 127.
ſeſe 2, 23. 4, 23. 5, 71
ſeſquipede 1, 57.
ſeſſilis 5. 148.
ſeu 5, 3. 4, 48. 6, 35. 36.
ſeveros 1, 64.
ſibi 2, 9. 64, 3, 42. 93. 5, 1. 61, 102.
ſic p. 3. &c.
ſiccas 3, 5.
ſiccis 5, 163.
ſiccum 6. 20.
ſiculi 3, 39.
ſignum 6, 17.
ſilentia 3, 81. 4, 7.
ſiliquis 3, 55.
ſim 5, 84.
ſimilis 3. 17.
ſinciput 6, 70.
ſine 3, 24. 25. 6. 16.
ſingultiet 6, 72.
ſiniſtro 4, 27, 5, 164.
ſint, 1, 110.
ſinu 5, 37.
ſinuoſo 5, 27.
ſis 1, 108. 3, 96. 5, 122.
ſiſtam 6, 179.
ſiſtro 5, 186,
ſit 4, 30. 52. 5, 6. 23, 6. 58. 65. 74. 76.
ſitiat 1, 60.
ſitiente 3, 92: 5, 136.
ſive 1, 67. 3, 109.
ſocratico 5, 37.
ſodes 3, 89.
ſole 4, 18. 5, 54.
ſolea 5, 169.
ſolem 4, 33.

ſolers 5,37.142.6,24.75.
ſoles, 5,41.
ſolidum 5,25,
ſolis 6,19.
ſolitos. 1,70.
ſolones 3,79.
ſoluta 3,58.
ſomnia 2,57.3.83.
ſomniaſſe p.2.
ſomno 5,56.
ſonat 1,109.3,21.
ſorbere 4,16.5,112.
ſorbet 4,32.
ſorbitio 4,2.
ſordidus 1,128.
ſparſiſſe 5,33.
ſpecies. 5,52.
ſpectatur, 4,24.
ſpem 2,35.
ſpes. p.12.
ſpetiem 5,105
ſpirent 6,35.
ſplene 1,12.
ſpondente 5,79.
ſpumoſum 1,96.6,70.
ſtajo 2,19.22.
ſtat 5,96.
ſtemmate 3,28.
ſteriles 5,75.
ſterilis 6,54.
ſtertimus 3,3.
ſtertis 3,58.5,132,
ſtoicus, 5,86.
ſtolidam 2,28.
ſtrepitum 6,4.
ſtrigiles 5,126.131.
ſtringere 2,66.
ſtruere 2,44.
ſtudeam 3,19,
ſtudeo 5,19.
ſtultis. 5,93.121.
ſtuppas 5,135.
ſtupet 3,32.
ſua 4.51,
ſubarato 5,166.
ſubdite 5,124.
ſubduximus 1,95.
ſubeas 5,155.
ſubere 1,97.
ſubiere 3,106.
ſubiit 2,55.
ſubit 3,100.4,12.
ſubriſit 3,110.
ſubſellia 1,82.
ſubter 3,41.4,43.
ſuburra 5.32.
ſuccinctis 5,31.
ſuccinctus 5,140.
ſuccinis 3,20.
ſudans 3,47.
ſudes 2,53.
ſudore 5,150.
ſufficiat 3,4.
ſuffla 4,20.
ſui 5,176.
ſulcoque 1,73.
ſulphures 2,2.
ſulphureas 3,99.
ſum 1,12. 4,20. 6, 62.
ſumen 1,53.
ſumis 5,124.
ſumma 1,104.3,34.4, 14.17.
ſummæ, 6,64.
ſummos 3,108.
ſummum 3,48.
ſumptus, 6,67.
ſumus 3,67.
ſunt 1,77.5,113.
ſunto 2,58.
ſuperbo. 1,100.
ſupereſt 6.55.
ſuperis 2,71.
ſuperos 2,43.
ſupinus 1,129.
ſuppellex 4,52.
ſupplantat 1,35.
ſupplice 2,35.
ſupplicet 5,173.
ſuppoſita 3,116.
ſuppoſiti 5,36.
ſupra 5,118.
ſurdaque 6,28.
ſurdum, 6,35.
ſurge 5,132.133.
ſurgit 3,95.
ſurgentem 3,57.
ſurrentina 3,93.
ſuſcipis 5,36.
ſuſpendere 1,118.4,10.
ſuſpendit 5,47.
ſuſpiret nummus in Imo 2,15.
ſuſurros 2,6.
ſuum. p.8.5, 53.
ſydere 5,46.

T.

Tabellas 5,81.
tabula 6,33.
tacebo 3,97.
tacendaque 4,5.
tacita 2,5.
tacite 3,95.
tacitus 5.184.
tadius 6,66.
tali 3,19.
talo 5,104.
tam, 1,122,5,120.
tamen 1,46 120.2,48.68. 3,94.4,41.6,58.
tandem 1,16.3,103.
tangat 4,34.
tange 3,107.
tangit 1,117.
tangitur 3,4.
tantæ 1,60.
tantum 5,123.
tectoria 5,25.
tecum 4,52.5.12.41.42.
temone 5,70.
temperat 5,51.
templis 2,7.62.75.
tempora 5,47.
tempore 3,62.
tenax 5,48.
tendere 1,65.
tendis 3,60.5,139.
teneat 5,99.
teneo 5,113.
teneras 1,107.
tenero 1,35.3,16.113.
teneros, 5,36.
tenerum 1.98.
tentas 2,21.
tentat 4,23.
tentemus 3,113.
tenuem 6,24.
tenui 5,77.
tenuia 5,93.
tenus 6,25.
tepidum 1,84.
ter 2,16.5,188.
terebrare 5,138.
tereus. 1,73.
tergo 1,58.4,24.
teris 5,15.
terræ filius 6,59.
terræ progenies 6,57.
terram 3,80.

terris

eis 2.61.
uit 3,41
a 2,14.3,91.
erula 5,74.
que 3,61.
culi 1,103.
giſſe 6,17.
co p.6,2.
a 4,13.
re 5.120.
s 1,43.5,135.
eſtæ 5,8
nnis 5,183.
erino 2,15,
1,56.82.168.122.2,
, 28.47.52.3,20.25.
2.56.95.111.4,17.48.
2,5,21.23.36.51.92.
104.119.144.146.6,2.
52.64.
nor 3,115.
gat 6,20.
gebam 3,44,
cta 3,37.
niat 5.106.
tos 1,20.
gæ 5,14.
taque, 1,15.
llit 4,51.
lle 5.87.156.
llere 2,7.
llit 4,2 5,176.
nat 2,24.
roſa 3,86
rquere 3,51.
rta 5,146.
rva 1,99.
t 2,47.5,124.
taque 5,32.
tum 1,49.5,28.6,64.
tus 5,173.
abe 1,89.5,141.6,27.
abeate 3,29.
actas 4.1.
agœdo 5,3.
ahe 5,17.
aham 5,28.
ahitur, 5,160.
ama 6,73.
anſcendere 5,111.
anſilias 5,146.
anſiſſe 5,60.
anſtro 5,147.
eis 5,123.

tremat 6,74.
tremor 3,100.
tremulo 1,21.
tremulos 3,87.
trepida 1.74.
trepidare 1,20.5,
170.
ttepidas 5.35.
trepidat 3,88.
treſlis 5,76.
triental 3,100.
triplex 6,77.
tride 1,9.2,27.
trita 1,54.
troiades 1,4.
tropulus 1,82.
trutina 1,7.
trutinantur 3,82.
tua 1,75 5,23.
tuba 3,103.
tuceraque 2,42.
tulit 1,75.
tui 6,80.
tunebit 3,63.
tumet 2,14.5.183.
tumidas, 5,13.
tumulo 1,39,
tunc,1,9.11.2,35.3.12-102.
5,37,60.185.
tunicatum 4,30.
tuo 5,40.
tuiba 6,42.
turbæ 4,7.
turbida roma 1,5.
turbinis 5,78.
turdarum 6,24.
turgeſcat 5,20.
turgeſcere 5,56.
turgeſcit 3,8.
turgidus 3,98.
turpe 1,3.
Tuſco 3,28.
Tuſcum 2,60.
tuum 1,27 49.3,29.
tuus 6,71.
tutor 3,96.
tyrannos 3,35.

V.

VÆ 6,50.
Vafer 1,116.132.
6,20.
vago 6,72.

Valle 6,8.
Vanneſcat 3,13.
vapida 5,148.6,17.
Vapido 5,117.
Vaporata 1,126.
Vappa 5,77.
varicoſos 5.189.
Vaſa 2,59.
Varo 3.12.6,18.
Vaſta 5,141.
Vatibus hic mos eſt 5,1.
Vatum p.7.1,34.
Ubi 1,21.71.4.6.11.6.
65.79.
uda 2,32.
udas 5,165.
Udo 1,105.
udum 3.23.
Vectidi 4.25
Veientanum 5.147.
vel 3,29.4.12.1.5.47.
Velina 5,73.
Velis 3,36.5,170.
Vellant 4,39.
vellat 1,133.
Velle 1,41.5,53.
vellere 2,28.
Vellus 2,65.
Velox 4,4.
Vena 6,75.
venas 2,66.3,91.107.
Vende 6,75.
vendo 1,122.
Veneno 3,37.
venere 5,180.
Venerem 5,58.
Venere 2,70.
Venerit 1,81.
venimus, 3,16.
venienti 3,64.
venio 6,62.
venit. 3,11.4,5.48.67.6,
39.
venoſus 1,76.
Venter p.11.6,74.
ventos 5,11.
ventis 3,27.
ventre 3,98.
Verato 1,51.
Verba p.9.1,35.3.19.3,
45. 82.4,45.5,14.28.
Vere 5,113.
Verecunda 5,44.
Veri 5.48.75.105.

Vernæ 4,22.
vero 1,107.
verrucoſa 1,77.
verſu 1,21.
verſum 1,65.93.
verte 5,137.
vertentem 5,71.
verterit 5,78.
Vertigo 5,76.
verum 1,55.90.3,7.
Veſtales 2,60.
vetar, 5,101.6,49.
Vetavit 5,90.
veterem 4,29.5,116.
Veteres, 5,92.
veteris 3,83.5,59.
veterum, 6,3.
Vetitos 5,99.
veto 1,112.
vetuêre 2,43.
Vetule 1,22.
Vetus 1,97.
Viatica 5,65.
Vibice 4,49.
Vicem 4,42.
Vicini 3,110.6,14.
Vicinia 4,46.
viciſſim 5,107.
victuri 3.67.
vide 1,108.
videant 3,38.
videas 1.19.80.3,64.94.
vidi 1,120.
vidit 3,91.
vigila 5,177.
vis. 6,63.
Vina 3,100.
Vincere 2,48.
Vincique 5,39.
Vincula 5,158.
Vindicta 5,88.125.
Violæ 1,40.
violas 5,182.
violens 5,171.
Vino, 5,183.
Virbi 6,56.
Virgine 2,70.
Viri 1,36.
Viridi 3,22.
Virtutem 3,38.
virum 1,96.
vis 1,56.2,19.5,144.
viſa 3,109.
viſo 4,47.
vitæ 5,34.94.
vitam 5,61.83.
vitiabit 5,97.
vitiarnnt 6,40.
vitiato 2,65.
vitio 2,68.3,32.4,13.
Vitium 1,116.3,21.
Vitrea, 3,8.
Vitulo 1,100.
Vive 5,153.6,25.
vivere 1,9.61.2,7.3,31.5,84.104.139.
viveret 1,104.
vivis 3,62.5,152.
vivitur 4,43.5,53.
Vivo, 6,31.
vivunt 6,2.
Vixiſſe 4,17.
vixit 6,54.
Ulcus 3,113.
Ulla 1,103.
ullo 4,41.
ulmo 3,6.
ulterior 6,41.
ultra 3,15.5,69.
ultro 5,172.
umbo 5,33.
umbra 3,4.
umbris 3,74.
una, 5,50.75.6,29.
nncis 1,40.
uncta 3,102.4,17.5,180.
unctis 2,30.
uncto, 6,16.
unctus 4,33.
unda 3,34.
nnde. 1,73.80.81,3,68.5.
undique 3,5
unge 6,68.6
unguem 5,16
ungues. 1,65.10
unguine 6,4
uno 1,66.5,46.3.7
unum 5,43,6,58.5
unus 3,7
Vocat 6,27
Voce 1,19.5,28
Voces p.11.5,1.26.
vocet 5,171.
Volet 1,91.
volo 5,84.87.
voluit 5,84.
Voluntas 5,89.
vomuere 5,181.
vos 1,61.2,68.
Vota 2,39.6,28.
voti 5,109.
Voto 2,7.35.3,49.5,53.
Urbem 1,114.
urbi 6,38.
urget 6,37.
urentes 2,34.
urna 5,145.
urnæ 6,34.
Urnas 2,60.
Urtica 6,70.
Uſque 1,26.6,15.
Uſum 5,94.
uſus 5,52.
ut p.3.&c.
utar 6,22.
utile 3,70.
utinam 2,12.
uritur 2,68.
vulgo 6,12.
Vulnera 5,4.
Vulnus 4,44.
Vulpem 5,117.
Vultum 5,40.
Vulvæ 6,73.
Vulvas 4,36.
Uxor 1,74.2,14.3,43.

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
392 E 14